

Etymologicum Teutonicae Linguae

C. Kiliaan

editie F. Claes s.j.

bron

C. Kiliaen, *Etymologicum teutonicae linguae* (ed. F. Claes s.j.). Mouton, Den Haag 1972

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/kili001etym01_01/colofon.htm

© 2004 dbnl

Kiliaans Etymologicum Teutonicae Linguae

Inleiding Mijn bijzondere dank gaat uit naar Dr. A.J. Persijn, die deze inleiding kritisch heeft willen doorlezen en die de citaten zoveel mogelijk heeft geverifieerd.

In 1599 verscheen te Antwerpen bij Jan Moretus, schoonzoon en opvolger van Plantijn, het *Etymologicum Teutonicae linguae sive Dictionarium Teutonico-latinum* van Cornelis Kiliaanus of Corneel Kiel, meestal Kiliaan genoemd. Deze noemde dit woordenboek de *editio tertia* van zijn *Dictionarium Teutonico-latinum* van 1574 en 1588; elke uitgave had hij opnieuw grondig bewerkt en aangevuld. Zoals alle Nederlandse woordenboeken tot ca. 1800 waren Kiliaans Dictionaria nog vertaalwoordenboeken, maar toch ging zijn aandacht reeds in de eerste plaats uit naar het Nederlands en trachtte hij dit vooral zo nauwkeurig en volledig mogelijk te beschrijven. Op dit standaardwerk zouden de lexicografen van de zeventiende en de achttiende eeuw voor een groot gedeelte steunen; zo gaan, zoals C. Kruyskamp in de voorrede op de achtste druk van Van Dale schrijft, vrijwel alle latere Nederlandse woordenboeken terug op dit *Etymologicum* van 1599 VAN DALE, *Groot Woordenboek der Nederlandse taal*, achtste druk, door C.Kruyskamp, Voorrede, p. VII..

1. Kiliaans werk voor het Etymologicum

a) *Wie was Kiliaan?*

Kiliaan, die eigenlijk Corneel Kiel of Van Kiel heette, werd geboren te Duffel, bijna in het centrum van het oude hertogdom

Brabant, tussen oktober 1528 en Pasen 1529, in ieder geval in 1528 volgens de oude tijdrekening C. DOM, *Bescheiden over Kiliaan*, in *Dufflaea*, 1964, p. 692: E. DOM, *Mededeelingen der openbare boekerij van Duffel, Geschiedenis van Duffel*, 37 (z.j., ca. 1930), p. 276; F. SILLIS, *Proeve van een Bio-bibliografie van en over Kiliaan* (in handschrift, op het Gemeentearchief van Duffel), 1955, pp. 5-7.. Op 29 augustus 1548 liet hij zich als student aan de Leuvense universiteit inschrijven op de lijst van de 'pauperes Castrenses' *Matricule de l'Université de Louvain*. Publiée par A. SCHILLINGS. Publications de la Commission Royale d'Histoire, nr. 32, IV. Brussel, 1961, p. 378.; te Leuven studeerde hij Latijn, Grieks en Hebreeuws aan het *Collegium Trilingue* en ook rechtsgeleerdheid C. DOM, *Bescheiden over Kiliaan*, in *Dufflaea*, 1964, p. 693..

Waarschijnlijk kwam Kiliaan in het begin van 1558 in dienst bij de bekende Antwerpse drukker Christoffel Plantijn of Christophe Plantin, een geboren Fransman, die in 1548 naar Antwerpen verhuisd was en hier in 1555 een drukkerij en uitgeverij opende. Het dagboek van Plantijns drukkerij vermeldt Kiliaan voor het eerst op 5 februari 1558 *Archief van het Museum Plantijn-Moretus*, XXXV, f° 160.. Een maand later, op 6 maart, kwam Kiliaan bij Plantijn inwonen met de opdracht 'de prendre garde aux lettres pastes formats et autres ustensiles de limprimerie' *Archief van het Museum Plantijn-Moretus*, XXXV, f° 148.. Pas op 24 juni 1565 noemt Plantijn in zijn boekhouding Kiliaan voor het eerst uitdrukkelijk corrector en belooft hem vier florijnen te betalen voor elke maand 'quil vacquera a la correction pour certaines presses et compositeurs' *Archief van het Museum Plantijn-Moretus*, XXXI, f° 12; over het werk als corrector, dat Kiliaan bijna vijftig jaar zou verrichten, heeft hij een gedicht geschreven *Corrector Typographicus*, dat als volgt begint:

'Officij est nostri mendosa errata librorum
Corrigere, atque suis prava notare locis...'

(cfr. *Kilianus' Latijnsche gedichten*, uitgegeven en met een levensbericht voorzien door M. ROOSES. Uitgaven van de Antwerpsche Bibliophilen, nr. 6. Antwerpen, 1880, p. 17).. Kiliaan bleef in dienst bij Plantijn tot aan zijn dood, op paasdag 15 april 1607.

Naast zijn gewone werk in de drukkerij hield Kiliaan zich

ook bezig met vertaalwerk. Op 8 december 1563 betaalde Plantijn hem ‘pour mettre la Grammaire de Brechtanus en flameng et la corriger’ *Archief van het Museum Plantijn-Moretus*, XXXI, f° 12.; deze vertaling van de Latijnse *Syntaxis* van Johannes Custos Brechtanus werd blijkbaar echter nooit gedrukt. Andere vertalingen van Kiliaan verschenen wel bij Plantijn, nl. de *Historie van Coninck Lodouick van Vranck-rijck den elfsten... door Mijnheer Philips van Commines* (1578) en de *L. Homilien oft Verclaringhen... door den Heylighen Vader Macaris den Egyptenaer* (1580); postuum verscheen te Amsterdam in 1612 de *Beschryvinghe van alle de Nederlanden, anderszins gheuoemt Neder-Duytslandt, door M. Lowijs Guicciardijn*. Verder schreef Kiliaan heel wat Latijnse gedichten, meestal als onderschriften voor gravures; deze gedichten werden in 1880 uitgegeven door M. Rooses Zie noot 8..

b) Lexicografisch werk van Kiliaan.

Kiliaan maakte zich echter het meest verdienstelijk door zijn lexicografisch werk. Zijn werkgever Plantijn schrijft in zijn voorrede op de *Thesaurus Theutonicae linguae* (1573) dat hij er eerst aan dacht zelf een goed Nederlands woordenboek samen te stellen omdat hij al de bestaande woordenboeken veel te beknopt en onvolledig vond; bij gebrek aan tijd liet hij dit werk echter tegen betaling over aan bekwame medewerkers. Zo gaf Plantijn op 25 september 1563 aan Kiliaan een *Dictionarium Latinogallicum* van Robert Estienne ‘pour en traduire le francois en flameng’; op 16 september 1564 was Kiliaan klaar met deze opdracht *Archief van het Museum Plantijn-Moretus*, III, f° 4, f° 8, f° 18.. Zo kwam een *Dictionarium Latinogallicogermanicum* tot stand *Archief van het Museum Plantijn-Moretus*, I, f° 18; IV, f° 63v., dat echter nooit in druk verscheen. Dit vertaalwerk van Kiliaan beschouwde M. Rooses ten onrechte als een bijdrage voor de Nederlands-Frans-Latijnse *Thesaurus Theutonicae linguae*, waarvan volgens Plantijns boekhouding een an-

dere corrector, André Madoets, de voornaamste auteur was; er is geen enkel bewijs dat Kiliaan aan deze *Thesaurus* heeft meegewerkt. Zie hierover meer in mijn artikel *De verhouding van Kiliaans eerste Dictionarium (1574) tot de Thesaurus van Plantin*, in *Handelingen van de Kon. Zuidn. Maatschappij voor Taal- en Letterkunde en Geschiedenis*, XXIII (1969), pp. 27-39..

Vermoedelijk had Kiliaan echter reeds vroeger voor Plantijn de Nederlandse tekst verzorgd van het Latijns-Grieks-Frans-Nederlandse *Dictionarium Tetraglotton* (1562). In zijn voorrede op de *Thesaurus* zinspeelt Plantijn immers blijkbaar op dit *Tetraglotton* en ook op Kiliaans vertaling van Estiennes *Dictionarium Latinogallicum*: 'l'vn trouua bon de tourner tous les mots et quelques phrases du Dictionnaire Latin-François en Flameng'. Ongetwijfeld was deze eerste medewerker Kiliaan; na de taak van de andere medewerkers beschreven te hebben, gaat Plantijn verder: 'Peu de temps apres, l'vn (comme pour arres de ses labeurs) me deliura les mots Latins tournez en Flameng: desquels ie ne faisois qu'acheuer l'impression, y ayant entremis les mots Grecs & François; quand certaine autre rencontre aduerse arresta derechef l'entier cours de mes efforts'. Ongetwijfeld was dit het *Dictionarium Tetraglotton*, het enige woordenboek dat Plantijn met deze vier talen, Latijn, Nederlands, Grieks en Frans, heeft uitgegeven. De herhaling van 'l'vn' en het feit dat ook dit woordenboek van het Latijn uitgaat, wijzen erop dat Kiliaan deze medewerker is, die, eer hij in 1563-1564 Estiennes woordenboek vertaalde, 'comme arres de ses labeurs' de Nederlandse tekst van het *Tetraglotton* (1562) bezorgde. Vermoedelijk was Kiliaan dus de auteur van het Nederlands in het *Tetraglotton*. Zie hierover uitvoeriger mijn inleiding op het *Dictionarium Tetraglotton* (1972) in de reeks *Monumenta Lexicographica Neerlandica*, en mijn boek *De bronnen van drie woordenboeken uit de drukkerij van Plantin: het Dictionarium Tetraglotton (1562), de Thesaurus Theutonicae linguae (1573) en Kiliaans eerste Dictionarium Teutonico-latinum (1574)*. Bouwstoffen en Studiën voor de Geschiedenis en de Lexicografie van het Nederlands, nr. XII. Uitgave van het Belgisch Interuniversitair Centrum voor Neerlandistiek, 1970..

In zijn voorrede op het *Dictionarum Tetraglotton* noemt Plantijn de man die er een Nederlandse tekst aan toevoegde, een ‘vir exercitatus’, een geoefend man. Misschien wijst dit erop dat Kiliaan reeds vroeger lexicografisch werk had verricht. Het enige woordenboek dat Plantijn vóór het *Tetraglotton* had uitgegeven, was het Latijns-Franse *Promptuarium Latinae linguae* (1561), eigenlijk alleen maar een licht aangevulde uitgave van het *Dictionariolum puerorum Latinogallicum* van Robert Estienne, met als tweede deel, zeker in 1564, ook het Frans-Latijnse *Les mots francois*. Het is dus niet uitgesloten dat Kiliaan ook deze uitgave voor Plantijn had verzorgd.

Van dit *Promptuarium Latinae linguae* verscheen in 1576 een drietalige uitgave met ook Grieks; een druk hiervan uit 1591 zou Kiliaan bewerken tot een nieuw *Tetraglotton* door er een Nederlandse vertaling aan toe te voegen, hoofdzakelijk overgenomen uit het oude *Tetraglotton* van 1562 en uit geschreven kanttekeningen die Kiliaan bij een exemplaar hiervan gemaakt had. Dit nieuwe woordenboek, dat als titel kreeg: *Tetraglotton Latinè, Graecè, Teutonicè et Gallicè. Collectore Cornelio Kiliano Dufflaeo*, werd echter nooit gedrukt; het wordt als handschrift bewaard in het Museum Plantijn-Moretus te Antwerpen. Cfr. mijn artikel *Kiliaan, de grondlegger van de Nederlandse lexicografie*, in *Wetenschappelijke Tijdingen*, 28 (1969), kol. 201-203..

c) Kiliaans *Dictionarium Teutonico-latinum* van 1574 en van 1588

In 1574 gaf Kiliaan onder zijn eigen naam een beknopt *Dictionarium Teutonico-latinum* uit; in zijn voorrede hierop schreef hij dat Plantijn hem tot het samenstellen van dit Nederlands-Latijns woordenboek had aangespoord, toen deze aan verscheidene personen had opgedragen verschillende Nederlandse woordenboeken voor te bereiden. Hoewel dit *Dictionarium* voor veel Nederlandse trefwoorden en Latijnse equivalenten overeenkomt met de *Thesaurus Theutonicae linguae*, die Plantijn een jaar vroeger, in 1573, had uitgegeven, heb ik toch aange-

toond dat de verwantschap tussen beide woordenboeken voor het grootste gedeelte slechts indirect is. Zie mijn artikel *De verhouding van Kiliaans eerste Dictionarium (1574) tot de Thesaurus van Plantin* en mijn boek *De bronnen van drie woordenboeken uit de drukkerij van Plantin*. . Voor zijn *Dictionarium* excerppeerde Kiliaan gedeeltelijk dezelfde bronnen als Madoets voor de *Thesaurus*, maar Kiliaan steunde in de eerste plaats op het beknopte *Dictionariolum puerorum Germanicolatinum* (1554) van Frisius, terwijl Madoets de uitvoerige Duits-Latijnse *Die Teütsch Spraach* (1561) van Maaler en het *Dictionaire francoislatin* (1564) van Thierry als basis nam.

Het *Dictionariolum puerorum Germanicolatinum* van Frisius was een ‘omkering’ van het *Dictionariolum puerorum Latinogermanicum*, de Duitse bewerking die Frisius gemaakt had van het *Dictionariolum puerorum Latinogallicum* van Estienne. In deze beknopte uitgave had Estienne in principe enkel de alleenstaande woorden uit zijn uitvoerig *Dictionarium Latinogallicum* opgenomen en de zinnestelsels, zegswijzen en citaten weggelaten. Zo volgde Kiliaan in zijn eerste *Dictionarium* het systeem van de beknopte woordenboeken van Estienne, terwijl de *Thesaurus* via Maaler en Thierry terugging op het uitvoerige *Dictionarium Latinogallicum* met zijn vele zinnestelsels en zegswijzen en bewijsplaatsen uit klassieke Latijnse auteurs.

Volgens mijn bronnenstudie heeft Kiliaan waarschijnlijk ongeveer een derde van de trefwoorden in zijn *Dictionarium* van 1574 in een aangepaste vorm overgenomen uit het *Dictionarium* van Frisius. Verder vulde hij deze bewerking zeer eclectisch aan uit *Die Teütsch Spraach* van Maaler, het *Dictionaire francoislatin* van Thierry, het beknopte *Les mots francois* van Estienne en Nederlandse woordenboeken. Behalve uit de *Thesaurus Theutonicae linguae*, die voor hem een bron van secundair belang was, nam Kiliaan ook trefwoorden over uit de Nederlands-Latijnse bewerking (1556) van het *Dictionarium* van Dasypodius, het Nederlands-Latijnse *Dictionarium* (1556) van Berckelaer en het Nederlands-Franse *Naembouck* (1562) van Lambrecht; andere bronnen van Kiliaan waren

waarschijnlijk de *Teuthonista* (1477) van Van der Schueren, het Duits-Latijnse *Dictionarium* (1536) van Dasypodius en het *Dictionarium Tetraglotton* (1562).

Naar aanleiding van zijn Duitse en Franse bronnen, maar blijkbaar nog meer uit persoonlijke belangstelling gaf Kiliaan aan zijn *Dictionarium* een eigen, wetenschappelijk cachet door een begin van etymologische vergelijking van het Nederlands met het Duits en het Frans. Bij woorden van Duitse of Franse oorsprong die hij als in het Nederlands ongewoon beschouwde (blijkbaar soms ook ten onrechte of bij vergissing), voegde Kiliaan onmiddellijk na het trefwoord de afkorting *ger.* (*Germanice* of *Germanis*) of *gal.* (*Gallice* of *Gallis*), bijv. bij *Accollade*. *gal. Amplexus* en bij *Gasse*. *ger. Via, Platea*. Dergelijke woorden nam Kiliaan, zoals hij in zijn voorrede schrijft ‘*Reperiuntur enim quàm plurima Composita & Deriuatua, apud nos maximè vsitata, quorum Simplex aut Primitium nostratibus ferè incognitum, è Germanico fonte Etymorum inuestigatoribus petendum est*’, soms enkel op om Nederlandse woorden etymologisch te verklaren; dat dit ook voor sommige *gal.*-woorden geldt, blijkt uit: *Malade*. *gal. Aeger, Morbidus, Aegrotus*, waarop volgt: *hinc fortè Malaedtsch. Contagioso morbo laborans, Leprosus*.

Bij andere, ingeburgerde bastaardwoorden of bij sommige gewone Nederlandse woorden gaf Kiliaan na de reeks Latijnse synoniemen een Duits of (soms: en) een Frans equivalent van dezelfde stam als het trefwoord, bijv. *Abel* ... *gal. abil, habil*, *Wijcken* ... *ger. vveychen* en *Wijn* ... *ger. vvein. gal. vin*; hierdoor wilde hij blijkbaar alleen de etymologische verwantschap van die woorden met de Nederlandse trefwoorden aangeven.

In 1588 gaf Kiliaan een zeer aangevulde en vermeerderde druk van zijn *Dictionarium* in het licht, dat nu 765 bladzijden telde van iets groter formaat dan de 232 bladzijden tekst van 1574. Zijn etymologische taalvergelijking werkte Kiliaan hierin nog verder uit en zijn wetenschappelijke belangstelling uitte zich ook in een zo volledig mogelijke beschrijving van het

Nederlands. De bastaardwoorden heeft hij nu in een afzonderlijke lijst achteraan geplaatst, maar een belangrijkere vernieuwing zijn gewestelijke aanduidingen bij een aantal trefwoorden, bijv. *fland.*, *holl.*, *fris.* en *sic.*, die Kiliaan in zijn inleiding als volgt verklaart: ‘Flandris, Hollandis, Frisiis, Sicambris (Gheldris nempe, Cliuiis & Iuliacis) ... vsitatissimas’. Deze aanduidingen, die typisch zijn voor de Nederlandse lexicografie, bracht Kiliaan vermoedelijk aan onder invloed van de *Nomenclator* (1567) van Junius G. DE SMET, *Junius' Nomenclator, Hollandse bron van Kiliaens Vlaamse woorden*, in *Album Edgard Blancquaert*, pp. 197-208..

2. Hoe kwam Kiliaans Etymologicum tot stand?

In zijn *Etymologicum* van 1599 vulde Kiliaan zijn Nederlandse woordenschat, zijn Latijnse synoniemen, de nauwkeurige beschrijving van het Nederlands en de vergelijking met andere talen nog aan; nieuw waren ook vooraan een lijst van geraadpleegde auteurs en achteraan een lijst met aardrijkskundige namen en een met voornamen. Hoe bereidde Kiliaan deze nieuwe uitgave voor?

a) *Kanttekeningen in werkexemplaren van woordenboeken*

Het Museum Plantijn-Moretus te Antwerpen bezit een exemplaar van Kiliaans *Dictionarium* van 1588 met kanttekeningen van hemzelf, die hij bijna volledig heeft overgenomen in zijn *Etymologicum* van 1599. Andere kanttekeningen van Kiliaan, die bewaard zijn in een exemplaar van het *Dictionarium Tetraglotton* (1562) en van de *Thesaurus Theutonicae linguae* (1573), leren ons zijn werkwijze beter kennen. Cfr., ook over nog andere kanttekeningen van Kiliaan, mijn artikel *Kiliaan, de grondlegger van de Nederlandse lexicografie*, in *Wetenschappelijke Tijdingen*, 28 (1969), kol. 200-204..

Van Kiliaans kanttekeningen bij het *Tetraglotton* komt een

vrij groot aantal (volgens steekproeven ca. 58%) ook in het *Etymologicum* voor. Toch schijnt Kiliaan vele woorden niet uit deze kanttekeningen in het *Etymologicum* te hebben overgenomen, maar uit een gemeenschappelijke bron. In de rand van het *Tetraglotton* is bijv. bijgeschreven: *macer, macis. μ . folie. bloeme van muscaet. gal. macis*; in het *Etymologicum* staat: *folie, musckaet bloeme. Macer, macis, inuolucrum nucis myriticae, flos nucis muscatae*; Kiliaans *Dictionarium* van 1588 gaf reeds hetzelfde, maar met de spelling *mosckaet*. De kanttekening bij het *Tetraglotton* en de tekst van het *Etymologicum* (en van het *Dictionarium* van 1588) nu gaan blijkbaar onafhankelijk van elkaar terug op de *Nomenclator*, die in de uitgave van 1567 op p. 121a schrijft: *Macer vel macis. ... cortex aromaticus, nucis myristicae inuolucrum. ... B. Macis, foelie, bloem van moscaet. G. & It. Macis* Bij Junius betekent *B.*: Belgicè, vel Belgis; *G.*: Gallicè; *It.*: Italicè.. In de kanttekening wijzen de wending *bloeme van muscaet* en de Griekse en Franse equivalenten immers op Junius als de directe bron, terwijl in het *Etymologicum* de Latijnse equivalenten en in 1588 de spelling *mosckaet* ook direct op Junius schijnen terug te gaan. Wellicht heeft Kiliaan deze en andere aantekeningen tweemaal gemaakt: eenmaal om een nieuwe uitgave van het *Tetraglotton* voor te bereiden, in een werkexemplaar met het Latijn voorop, en eenmaal om een nieuwe uitgave van zijn *Dictionarium* voor te bereiden, in een werkexemplaar met het Nederlands voorop.

De meeste van zijn kanttekeningen bij de *Thesaurus* heeft Kiliaan opgenomen in zijn *Etymologicum* van 1599, enige ook reeds in zijn *Dictionarium* van 1588. Ook uit de tekst zelf van de *Thesaurus* nam Kiliaan heel wat over en daarnaast ook uit zijn eerste, beknopte *Dictionarium* van 1574. Dit zien we in de volgende voorbeelden:

<i>Thesaurus</i>	<i>Kanttekeningen</i>	<i>Kiliaan</i>
/	Achte . ger. sax. <i>Annotatio rei absentis requirendi ut copiam sui praestet intra annum, ad se purgandum</i> <i>Dicitur autem Achte, quod primo anno Imperium reputet et pendat causam ...</i>	[1588]: achte . ger. sax. sicamb. <i>Proscriptio, deliberatum iudicium.</i> [1599]: achte, echte . ger. sax. sic. <i>Sententia Imperialis, proscriptio, deliberatum iudicium. annotatio Rei absentis requirendi vt copiam sui praestet intra annum ad se purgandum.</i>
/	Achten. echten. achtschen. <i>proscribere.</i>	[1599]: achten, echten. <i>Proscribere.</i>
Achtsaem.	Achtsaem. <i>Curam rerum Estimable, gerere. Contrarium est notable, ou à onachtsaem j. negligens De estimer.</i>	[1574]: Achtsaem. <i>Aestimabilis, Aestimandus. Achtsaem. Obseruans, Sollicitus.</i>
<i>Aestimabilis, obseruabilis, vel obseruandus, aestimandus.</i>	afkorting j. of i. staat voor <i>id est</i> , zoals Vercoullie reeds heeft opgemerkt in zijn inleiding op de <i>Synonymia Latino-Teutonica</i> , deel III, p. VI; cfr. ook L.C. MICHELS, <i>Kiliaen en Pelgrom</i> , in <i>Filologische Opstellen</i> , II, pp. 72-73..	[1588]: / [1599]: acht-saem. <i>Obseruans, sollicitus, curam rerum gerens, & Aestimabilis, aestimandus, spectabilis, obseruandus.</i>
/	Achterdeel segghen. <i>detrahere alicui.</i>	[1588] en [1599]: Achter-deel van yemanden segghen. <i>Detrahere alicui.</i>
/	Achter-hoede. <i>vetus. Arrieregarde.</i>	[1599]: Achter hoede. <i>vet. fland. Subsidium, tertia acies, postrema acies. gal. arriere garde.</i>

<i>Thesaurus</i>	<i>Kanttekeningen</i>	<i>Kiliaan</i>
Achterstel.	Achter-stel.	<i>Debitum</i> . [1574]: Achterstel. <i>Reliquatio</i> .
<i>Arrierae.</i>	<i>Reliqua non solutum.</i>	[1588] en [1599]: achter-stel.
<i>Reliqua, orum.</i>		<i>Reliqua, reliquatio, reliquum non solutum.</i>
<i>reliquatio.</i>		
Gadde, voyez	<i>piscis genus. fris. Apua.</i>	[1599]: Gadde. fris. j. wijtingh.
Wijtinck.	<i>Gadinge. qualitas,</i>	<i>Apua.</i>
/	<i>forma, genus. ger.</i>	[1574]: Gadinghe. <i>Forma, Qualitas,</i>
	<i>gattung.</i>	<i>Genus. ger. gattung.</i>
	<i>Gadinghe, gherief.</i>	[1588]: Gade, gadinghe. <i>Forma,</i>
		<i>Commoditas, commodum. figura: & Lubentia, voluptas: & Facilitas,</i>
		<i>commoditas, vtilitas.</i>
		[1599]: Gade j. gadinghe. <i>Forma,</i>
		<i>&c. gadinghe. Forma, figura, qualitas,</i>
		<i>genus: ger. gattung. & Lubentia, voluptas:</i>
		<i>& Facilitas, commoditas, commodum,</i>
		<i>vtilitas. & Couenientia, congruentia. &</i>
		<i>Res specie vel statura inter se</i>
		<i>conuenientes.</i>
/	<i>Genen subridere.</i>	[1599]: Ghenen. campin. <i>Subridere.</i>
	Kemp.	
/	<i>Gast-baer. hospitalis.</i>	[1588] en [1599]: gast-baer.
		<i>Hospitalis.</i>
Gasp, een	fris.	[1588]: Gasp, gaps. fris. j.
handtvol. Vne		hand-vol. <i>Manipulus.</i>
<i>poignee.</i>		[1599]: Gasp, gaps. fris. j.
<i>Manipulus.</i>		hand-vol.
/	<i>Gasse. ger. Platea,</i>	[1574]: Gasse. ger. <i>Via, Platea.</i>
	<i>publica via.</i>	[1588]: /
	<i>Gatte. vetus. Vicus. sic.</i>	[1599]: Gatte. vetus. <i>Vicus, platea. ger.</i>
	<i>ger. gasse.</i>	<i>gass. ital. chiasso.</i>
/	<i>water-eppe. sium,</i>	[1599]: waetereppe. <i>Sium, lauer.</i>
	<i>lauer.</i>	

<i>Thesaurus</i>	<i>Kanttekeningen</i>	<i>Kiliaan</i>
/	Water-noten. <i>Tribulus aquaticus</i> q.d. <i>nucis aquatica</i> profert enim haec herba fructus, auellanis nucibus maiores et nigricantes. alio nomine minckijzers.	[1599]: waeter-not. j. minck-ijser. <i>Tribulus aquaticus ... profert enim haec herba fructus auellanis nucibus maiores, & nigricantes.</i>
/	water-ponge. j. Beke-punghen. <i>Anagallis aquatilis</i> .	[1599]: waeter-ponghe. j. back-ponghe. <i>Lauer, anagallis aquatica.</i>
/	wijpre. fl. j. spijt. <i>taedium, molestia, contumalia</i> .	[1588]: Wijper. fland. j. spijt. <i>Taedium, contumelia, molestia.</i>
/	Wijperen. fl. j. spijten. het wijpert ende deert mij dat ick dit sie.	[1599]: Wijper. fland. j. spijt. [1588] en [1599]: wijperen. fland. j. spijten.
/	Wijsemoeder. vet. j. vroed vrouwe. <i>obstetrix</i> .	[1599]: wijse moeder. sicamb. <i>Obstetrix.</i>
/	Wijs-bol. <i>tertius Cato. homo tetricus et grauis sermonis</i> .	[1588] en [1599]: wijs-bol. <i>Aretalogus: tertius Cato: homo tetricus & grauis sermone.</i>

Al is de overeenkomst tussen de kanttekeningen en Kiliaans woordenboeken van 1588 en 1599 duidelijk, toch heeft Kiliaan voor verscheidene van de hier geciteerde artikels nog andere bronnen gebruikt, terwijl hij anderzijds ook niet alle kanttekeningen heeft opgenomen. Voor deze kanttekeningen heb ik slechts weinig bronnen kunnen vinden. In de boven gegeven voorbeelden was het *Naembouck* van Lambrecht de waarschijnlijke bron voor *g a s t - b a e r*, het *Cruyde Boeck* van Dodoens voor *w a e t e r - e p p e* en *Die Teütsch Spraach* van Maaler voor *g a d i n g e . . . q u a l i t a s* ...Cfr. mijn artikel *Kiliaan, de grondlegger van de Nederlandse lexicografie*, in *Wetenschappelijke Tijdingen*, 28 (1969), kol. 204 en 200.. In dit laatste geval

is het niet duidelijk of Kiliaans aangevulde tekst van 1599 teruggaat op die van 1574 of op de kanttekening bij de *Thesaurus*; ook niet of deze laatste twee onafhankelijk van elkaar uit Maaler komen. Van de kanttekening *Gadinghe, gherief* had Kiliaan vermoedelijk het Latijnse synoniem *commodum* overgenomen.

De toevoeging *sicamb. (sic.)* met nieuwe Latijnse synoniemen in 1588 en 1599 bij *achte*, en *sicamb. bij wijse moeder* in 1599 kunnen op een nieuwe bron wijzen. Het geheel geeft de indruk van een voortdurend bewerken, schiften en aanvullen.

De eerste bedoeling van de kanttekeningen bij de *Thesaurus* was waarschijnlijk een nieuwe, aangevulde uitgave van de *Thesaurus* zelf voor te bereiden. Achteraan werd immers reeds een geschreven kerkelijke goedkeuring van de nieuwe druk opgenomen. Deze goedkeuring werd ondertekend door kanunnik Sebastianus Baer, die, naar Bouchery schrijft, op 2 februari 1576 of 1577 stierf. Daarom ‘moet deze nieuwe uitgave vóór 1576 (of 1577) ontworpen’ zijn H.F. BOUCHERY, *Latijnsche lexicographie der XVe en XVIe eeuw in de Nederlanden*, in *De Gulden Passer*, 22 (1944), p. 74.. Vermoedelijk heeft Kiliaan dit exemplaar dan verder gebruikt als een ‘werkexemplaar’ om er nieuwe aanvullingen in te schrijven, die hij daarna al dan niet in zijn woordenboek opnam.

De meeste lemmata van zijn *Dictionarium* van 1574 heeft Kiliaan in 1599 behouden; dit was blijkbaar wel de basis vanwaar hij uitging en die hij aanvulde. Volgens steekproeven staan op 263 lemmata van 1574 er in 1599 nog 187 in het corpus van het woordenboek en 19 in de lijst van bastaardwoorden; 57 heeft hij er dus weggelaten. Daarbij komen echter 504 nieuwe lemmata in het corpus en 32 bij de bastaardwoorden, zodat het *Etymologicum* in plaats van 263 lemmata er 187 + 504 = 691 in het corpus en 19 + 32 = 51 in de lijst van bastaardwoorden telt. Ook de Latijnse synoniemen werden aangevuld, veel etymologische verwantschap toegevoegd en gewestelijke aanduidingen opgenomen, zodat het *Etymologium*

een heel ander uitzicht heeft dan het beknopte woordenboekje van 1574. Het *Dictionarium* van 1588 vormt hierbij een tussenstadium.

b) Nieuwe bronnen voor het Etymologicum

Behalve het *Dictionarium* van 1574 en de *Thesaurus Theutonicae linguae* van 1573 gebruikte Kiliaan nog heel wat nieuwe bronnen voor zijn *Etymologicum*. In het voorwerk hiervan geeft hij een bronnenlijst met de namen van 99 geraadpleegde auteurs, maar het is natuurlijk de vraag in hoeverre Kiliaan met deze lijst volledig wilde zijn. Van de auteurs die Kiliaan excerpeerde voor zijn *Dictionarium* van 1574 vinden we er alleen Joannes Frisius en Robertus Stephanus, niet Josua Maaler (Pictorius), Jean Thierry, Petrus Dasypodius, Joannes Berckelaer en Joos Lambrecht. Nam hij misschien alleen de auteurs op die hij na 1574 nog geraadpleegd had? Het is ook mogelijk dat Kiliaan juist niet de bronnen voor het eigenlijke lexicografische deel van zijn werk vermeldt, maar enkel die voor encyclopedische inlichtingen en etymologische verklaringen. Hiervoor vermeldt hij in elk geval in de tekst zelf vaak door afkortingen zijn bron. Voor de letter *a* heb ik bijv. gevonden: *Adrianus Iunius* (i.v. A), *Iustus Lipsius* (i.v. A c h t e r t o c h t e n A m m a r e), *Ioannes Bocatius* (i.v. A e r d e), *Conradus Gesnerus* (i.v. A l - m u t s e), *Ioephus Scaliger* (i.v. A l m a n a c k), *Ioannes Goropius Becanus* (i.v. a l u e n, a m b a c h t e n e n A m m a n), *Leuinus Lemnius* (i.v. a m b a c h t s h e e r e n), *Adrianus Turnebus* (i.v. A m e), *Petrus Nannius* (i.v. A m m a n); in de lijst van bastaardwoorden: *Guilielmus Budaeus* (i.v. a n n u l l e r e n d e p r o c e d u r e); in de lijst van aardrijkskundige namen: *Beatus Rhenanus* (i.v. A, A a, H a), *Ioannes Goropius Becanus* (i.v. A n t w e r p e n), *Abrahammus Ortelius* en *Adrianus Iunius* (i.v. A n t w e r p e n a e r s); in de lijst van voornamen: *Adrianus Iunius*, *Ioannes Auentinus* en *Martinus Islebius* (passim), *Beatus Rhenanus* (i.v. A d e l g a r e n A n s g i s), *Iodocus VVillichius* (i.v. A d e l g e r), *Andreas Althamerus* (i.v. A l b r e c h t), *Ioannes Goro-*

pius Becanus (i.v. *Ambiorick*, *Ansgis* en *Arbogast*).

Dat Kiliaans auteurslijst onvolledig is, bewijzen namen van auteurs die ik in de tekst vermeld heb gevonden, maar die niet in de lijst voorkomen: *Aegydt. Schud.* (= Tschudi; i.v. *Autrick* en *Baldweys*, bij de voornamen), *Io. Stumpff.* (passim bij de voornamen) en *Anton. Muretus* (i.v. *babeler*).

G. de Smet, die in heel het *Etymologicum* heeft nagegaan welke auteurs Kiliaan in zijn tekst vermeldt, heeft nog meer verwijzingen gevonden naar auteurs die niet in de bronnenlijst voorkomen. Ik dank Prof. G. de Smet, omdat hij me ongevraagd zijn documentatie ter beschikking stelde. Hierbij zijn niet alleen oude Latijnse schrijvers, als bijv. *Beda*, *Cyprianus*, *Donatus*, *Festus*, *Plautus*, *Tacitus*, *Terentius* en *Ulpianus*, maar ook: *Antonius Possevinus*, *Butelerius*, *Const. Caroli Magni*, *Frossardus*, *Glos. specul. Saxon.*, *Legulus Lazoladorum*, *Lex Ripuara*, *Lex Salica Francorum*, *Oronius*, *quaest. Magdeburgenses* en *Sigonius*.

De documentatie van De Smet toont ook aan dat Kiliaan verscheidene auteurs uit zijn bronnenlijst in de tekst zelf niet vermeldt, nl. *Baptista Fauolius*, *Burckhardus Mangelfeldius*, *Carolus Bouillus*, *Carolus Stephanus*, *Christophorus Vladeraccus*, *Eckardus de Rebkaav. Speculi Saxonici interpres*. Vermoedelijk wordt deze in de tekst echter bedoeld met: *Glos. specul. Saxon.* en *Specul. Saxon.*, *Franciscus Brugensis*, *Gerardus Mercator*, *Guilielmus Rondeletius*, *Hubertus Thomas Leodius*, *Ioannes Custos Brechtanus*, *Ioannes Murmellius*, *Ioannes Paludanus*, *Iornandes Episcopus Ravennas*, *Mathias Schenckius*, *Petrus Diuaeus*, *Petrus Hansius Edammensis*, *Philippus Malerius*, *Simon Pelegromius*, *Simon Verepaeus*, *Thomas Cantipratanus* en *Thomas Thomasius*.

Zeker is niet juist wat Kluyver in 1884 beweerde. A. KLUYVER, *Proeve eener critiek op het woordenboek van Kiliaan*, inz. p. 15., dat de *Nomenclator* (1567) van Junius de enige lexicografische bron van Kiliaan is geweest. Verdeyen vooral weerlegde deze bewering door verscheidene werken, vooral woordenboeken, met Kiliaan te vergelijken: het *Vocabulare* (ca. 1530) van N. de Ber-

laimont R. VERDEYEN, Inleiding op *Colloquia et Dictionariolum Septem Linguarum*, deel I, p. LXXXIV; deel II, pp. XIX-XXI., de Nederlands-Latijnse bewerking (1556) van het *Dictionarium* van Dasypodius R. VERDEYEN, *Petrus Dasypodius en Antonius Schorus*, in *V.M.K.V.A.*, 1939, pp. 1019-1022., het *Naembouck* (1562) van Lambrecht, het *Dictionariolum* (1544) van Paludanus en de *Flandria Commentariorum* (1596) van Marchantius R. VERDEYEN, Inleiding op *Het Naembouck van 1562*, pp. XXXVI-XCVI., evenals een Middelnederlands *Herbarium* (ca. 900) R. VERDEYEN, bespreking van J. Jacobs, *Het Westvlaamsch van de oudste tijden tot heden*, in *Revue belge de philologie et d'histoire*, 8 (1929), pp. 362-364..

In lezingen voor de Vlaamse Academie noemde Jacobs enige Middelnederlandse woordenlijsten, de *Sachsenspiegel* en het *Dictionarium trilingue* van 1549, ten onrechte toegeschreven aan Johannes Custos Brechtanus, bronnen van Kiliaan J. JACOBS, WERDEN OOK MIDDELNEDERLANDSCHE TEKSTEN DOOR KILIAEN GEËXCERPEERD? IN *V.M.K.V.A.*, 1932, p. 203; ID., WAS DE SACHSENSPIEGEL EEN BRON VOOR KILIAAN'S ETYMOLOGICUM? IN *V.M.K.V.A.*, 1934, p. 314; ID., WAS HET DITIONARIUM TRILINGUE VAN JOHANNES CUSTOS BRECHTANUS EEN BRON VOOR KILIAAN'S ETYMOLOGICUM? IN *V.M.K.V.A.*, 1935, pp. 469-470. . Fokkema vermoedde dat Kiliaan verscheidene plantnamen gehaald heeft uit het *Cruydtboek* (1554) van Dodoens K. FOKKEMA, *De Friese woorden bij Kiliaan*, in *Tijdschrift voor Ned. Taal- en Letterkunde*, 54 (1935), pp. 210-235. en Michels toonde aan dat de *Synonymorum Sylva* (1537) van Pelegromius een bron van Kiliaan was L.C. MICHELS, *Kiliaen en Pelgrom*, in *Filologische Opstellen*, II, pp. 69-86..

In een samenvattend artikel voegde Heeroma aan deze bronnen nog het *Dictionarium Germanicolatinum* (1556) van Berckelaer toe K. HEEROMA, *Iets over oude woordenboeken*, in *Album René Verdeyen*, p. 240.. De Smet tenslotte bestudeerde de invloed van verscheidene werken van Junius op Kiliaan: de *Batavia*

(1588) G. DE SMET, *Kiliaan en de Batavia van Hadrianus Junius*, in *Handelingen van de Zuidn. Maatschappij*, 8 (1954), pp. 61-73., de *Libri Animadversorum* (1556) G. DE SMET, *Kiliaan en Hadrianus Junius. De 'Libri Animadversorum'*, in *Taal en Tongval*, 8 (1956), pp. 1-12. en de *Nomenclator* (1567) G. DE SMET, *Kiliaan en de Hollandse en Brabantse dialektwoorden uit Junius' Nomenclator*, in *Handelingen van de Zuidn. Maatschappij*, 11 (1957), pp. 25-34; ID., *Junius' Nomenclator, Hollandse bron van Kiliaens Vlaamse woorden* in *Album Edgard Blancquaert*, pp. 197-208., alsook de invloed van de *Carolopolitae Franci Fastorum Libri duo* (1554) van Beuther G. DE SMET, *Een Duitse bron van Kiliaens woordenboek*, in *Wetenschappelijke Tijdingen*, 17 (1957), kol. 201-206., van de *Nomenclator Latino-Saxonicus* (1582) van Chytraeus G. DE SMET, *Zu den sächsischen Wörtern in den Wörterbüchern von Kiliaan*, in *Niederdeutsches Jahrbuch*, 82 (1959), pp. 181-188., van Willirams Oudduitse Hoogliedparafrase uitgegeven door Merula in 1598, en van *De Origine, Situ, Qualitate et Quantitate Frisiae, et Rebus a Frisiis olim praeclarè gestis, Libri tres* (1598) van Cornelius Kempius G. DE SMET, *Op zoek naar de bronnen van Kiliaans Friese woorden*, in *Fryske Studzjes*, pp. 145-151.. In een onuitgegeven lezing voor het *Colloquium van de Gentse germanisten* toonde De Smet nog aan dat de vermelding *vetus ger.* in enige gevallen teruggaat op Otfred van Weissenburg en *vetus sax.* waarschijnlijk op William Lambarde.

Van de hier vermelde auteurs staan in Kiliaans bronnenlijst *Adrianus Iunius*, *Iacobus Marchantius*, *Ioannes Custos Brechtanus*, *Ioannes Paludanus*, *Michael Beuterus*, *Nathan Chytraeus*, *Rembertus Dodoneus* en *Simon Pelegromius*, maar niet de lexicografen *Noël de Berlaimont*, en, zoals ik boven al gezegd heb, *Petrus Dasypodius*, *Joos Lambrecht* en *Ioannes Berckelaer*. De invloed van verscheidene auteurs die met name in Kiliaans bronnenlijst genoemd worden, verdient nog nader onderzoek, bijv. die van de lexicografen *Antonius Nebrissensis*, *Christophorus Vladeraccus*, *Ioannes Murmellius*, *Matthias Schenckius*, *Petrus Apherdianus* en *Simon Verepaeus*.

3. Kiliaans taalbeschrijving en taalvergelijking

Zoals uit zijn voorrede blijkt, wilde Kiliaan woorden verzamelen uit alle Nederlandse gewesten: ‘Teutonicas siue Teudiscas dictiones, quibus Germania inferior praecipuè nunc vtitur, aut olim vsa est’. Deze laatste woorden wijzen erop dat Kiliaan ook verouderde woorden opnam, die hij merkte, ook reeds in zijn *Dictionarium* van 1588, met *vet.* of *vetus*. In de volgende paragraaf zullen we zien dat bij het opnemen van oude woorden vaak etymologische redenen meespeelden.

De grondslag van Kiliaans *Etymologicum* vormde zeker zijn eigen Brabants dialect. Cfr. K. HEEROMA, in *Brabant*, 1969, nr. 2, pp. 6-10.; woorden uit andere gewesten merkte hij, ook reeds in 1588, als zodanig. Volgens zijn voorrede neemt hij op: ‘Voces itaque Brabantis in primis vsitatas; plurimas insuper Flandris, Selandis, Hollandis, Frisijs, & Sicambris (Gheldris nempe, Cliuijs & Iuliacis,) Saxonibus quoque & Alamanis siue Germanis superioribus vsitatissimas, nobis autem nunc minus tritas’. Zijn bedoeling hiermee verklaart hij zelf: ‘vt non Brabantiae solùm, sed & alijs Germaniae, praecipuè inferioris, regionibus, noster hic labor vsui esse posset’. Vermoedelijk zag, zoals Heeroma schrijft, de uitgever Plantijn het commerciële belang in van een werk dat ‘niet alleen in Brabant, maar ook in andere streken van Germanië’ gebruikt, en dus ook verkócht kon worden. K. HEEROMA, *a.w.*, p. 8.. Toch stond bij Kiliaan zelf wel de wetenschappelijke belangstelling voor de taalbeschrijving en taalvergelijking op de voorgrond. Hierbij dacht hij aan de hele Germaanse taalstam, maar inzonderheid aan ‘Germania inferior’; in de tweede helft van de zestiende eeuw groeide inderdaad een samenhangsgevoel in de Nederlanden, boven de gewesten uit. Volgens Hoogewerff ‘verdwijnen’ tussen 1560 en 1590 de ‘Hollanders, Brabanders, Henegouwers ... allengs en worden tot “Vlamingen” en “Belgae”, welke woorden niet anders dan met “Nederlanders” mogen worden vertaald’ (L. VAN DER ESSEN en G.J. HOOGWERFF, *De historische gebondenheid der Nederlanden*. Brussel, 1944, p. 81)..

Op 691 lemmata van het *Etymologicum* heb ik de volgende 109 bijzondere aanduidingen gevonden: 28 *vet.*, 18 *Fland.*, 11 *Sax. Sicamb.*, 7 *Ger. Sax. Sic.*, 7 *Holl.*, 3 *vet. Fland.*, 3 *Fris.*, 3 *Sax.*, 2 *Ger. Sicamb.*, 2 *vet. Sax.*, 2 *vetus Holl.*, 2 *Sicamb.*, 1 *Sicamb. Sax.*, 1 *Fris. Sicamb.*, 1 *Ger. Sax. Fris. Sicamb.*, 1 *Sax. Fris. Sicamb. Holl.*, 1 *Brux. Louan.*, 1 *Ger. Sax.*, 1 *vet. Angl.*, 1 *Fland. Holl.*, 1 *Zeland.*, 1 *vetus Sax. Sicamb. Holl. Fris.*, 1 *vetus Sicamb.*, 1 *vetus Holl. Sicamb.*, 1 *Holl. Fland.*, 1 *Sax. Fris. Sicamb.*, 1 *Fland. vetus*, 1 *Ger. Sax. Sicamb. Holl.*, 1 *vetus Sax. Sicamb.*, 1 *vetus Germ.*, 1 *vetustissimis Teutonibus*, 1 *Ger. Sax. Sicamb. Fris.* en 1 *Germanis superioribus et inferioribus*.

In deze lijst komen ook namen van steden voor: *Brux. Lovan.*; in de vorige paragraaf heb ik ook de afkorting *campin.* (Kempen; i.v. G h e n e n) vermeld. De Vooyts heeft nog gevonden: *Fland. orient.*, *Fland. occid.*, ca. 20 maal *Brug.*, ca. 5 maal *Gand.* C.G.N. DE VOOYS, *Bijdragen tot de middelnederlandse woord-geografie en woord-chronologie*, in *Tijdschrift voor Ned. Taal- en Letterkunde*, 60 (1941), pp. 245-248.. Verder komen ook nog voor: *fland. brug.* (Brugge; i.v. w o e c k e r), *holl. gorck.* (Gorkum; i.v. a f h o u w e r) en *sicamb. colon.* (Keulen; i.v. A k e , a e c k e , n a e c k e); in deze drie gevallen is de stadsnaam blijkbaar een nadere bepaling van de naam van het gewest. Wanneer de namen van twee gewesten naast elkaar staan, zal het woord volgens Kiliaan in beide voorkomen, maar de betekenis van *vet.* of *vetus* samen met een andere aanduiding is niet duidelijk. De Vooyts beschouwde de opvatting van Verdam, dat *vetus Holl.* zou betekenen ‘verouderd Hollands’ als de meest waarschijnlijke, maar schreef toch: ‘het is niet onmogelijk dat Verdeyen gelijk heeft met zijn opvatting: voor ons in Brabant verouderd, maar in Holland nog gebruikelijk’ C.G.N. DE VOOYS, *Bijdragen tot de middelnederlandse woord-geografie en woord-chronologie*, in *Tijdschrift voor Ned. Taal- en Letterkunde*, 63 (1944), p. 266.. In een geval als ‘*vetustissimis Teutonibus*’ in de vorige alinea is de betekenis duidelijk ‘verouderd Nederlands’, maar voor ‘*vetus Sax. Sicamb. Holl. Fris.*’ is het weinig waarschijnlijk dat Kiliaan

viermaal in oude geschriften uit verschillende gewesten dit woord heeft aangetroffen; zou de betekenis hier niet zijn: verouderd Saksisch en nog voorkomend bij de Sicambren, Hollanders en Friezen? Of, zoals Verdeyen zei, in Brabant verouderd, maar in de genoemde gewesten nog voorkomend? Op dezelfde wijze kan *vetus Fland. louan.* (i.v. N i c h e l e n) betekenen: uit een oude Vlaamse en een recente Leuvense bron.

G. de Smet signaleerde me nog de volgende andere afkortingen van Kiliaan: *zeland, hol. septent., leod., fris. emden* (i.v. k o l d e - s c h a e l), *sax. vvestphal.* (i.v. k n a c k - w o r s t), *sicam. fris. vvestphal.* (i.v. s t i j g h), *sicamb. iuliac.* (i.v. e n c k e l, e n c k l e), *iuliac., cimbr. en heluet.*

In hoeverre nu zijn Kiliaans aanduidingen juist? Fokkema, die de Friese woorden bij Kiliaan bestudeerd heeft, vond dat Kiliaan hiervoor betrouwbaar is, al heeft hij vele woorden te eng begrensd en komen deze ook buiten dat gebied voor. K. FOKKEMA, *De Friese woorden bij Kiliaan*, in *Tijdschrift voor Ned. Taal- en Letterkunde*, 54 (1935), pp. 210-235.. Voor de 133 woorden met *Fris. Holl.* zijn er ca. 75 goed aangegeven, behalve dat de grenzen wel eens te nauw zijn genomen; een dertigtal woorden is alleen Hollands in de betekenis die Kiliaan aangeeft; een twintigtal woorden kon voorlopig niet nader bepaald worden. K. FOKKEMA, *De 'Fries-Hollandse' woorden bij Kiliaan*, in *Leuvense Bijdragen*, 37 (1947), pp. 41-61..

Ook De Vooy had eerst een gunstige indruk van Kiliaans betrouwbaarheid na een onderzoek van een tweehonderdtal van zijn ca. 465 *Holl.*-woorden, en maakte als enig voorbehoud dat in veel gevallen zijn begrenzing te eng was. Meermalen bijv. noemt Kiliaan een woord uitsluitend *Sax.*, dat in Holland blijkens de plaatsen in het *Middelnederlandsch Woordenboek* goed bekend is geweest. C.G.N. DE VOOYS, *Het onderzoek naar de Middel-nederlandse woord-geografie*, in *Verzamelde taalkundige opstellen*, II, pp. 425-427.. Later merkte De Vooy echter op dat Kiliaans 'aanwijzingen, meermalen op gezag van anderen, niet steeds betrouwbaar zullen zijn, zodat alleen ten opzichte van

de kwalificatie ‘niet-Brabants’ bij zulke woorden vrij grote zekerheid bestaat’ C.G.N. DE VOOYS, *Bijdragen tot de middel-nederlandse woord-geografie en woord-chronologie*, in *Tijdschrift voor Ned. Taal- en Letterkunde*, 63 (1944), p. 265..

Volgens De Vooys telt het hele woordenboek van Kiliaan ca. 1150 ‘Vlaamse’ woorden, waarvan er voor ca. 500 Middelnederlandse bewijsplaatsen te vinden zijn. Kiliaan geeft echter ook tal van woorden, vooral die hij alleen met *vetus* tekent, van typisch Vlaamse oorsprong. Voor een taalgeografische onderscheiding van dertiende- en veertiende-eeuws Vlaams en Brabants is Kiliaan geen betrouwbare getuige C.G.N. DE VOOYS, *Bijdragen tot de middel-nederlandse woord-geografie en woord-chronologie*, in *Tijdschrift voor Ned. Taal- en Letterkunde*, 60 (1941), pp. 245-248.. Jacobs, die schreef dat de meeste woorden met *fland.* tot heden bewaard zijn gebleven, telde 253 woorden met *vet. fland.* Dit interpreteerde hij als ‘verouderd in de aan Kiliaan bekende geschreven of gedrukte Vlaamse taal’, zodat het nog kon voortbestaan in de volkstaal en in niet-literaire bronnen, die Kiliaan niet kende. Zo noemt Kiliaan vaak ten onrechte een woord verouderd; volgens Jacobs zou slechts een vierde van de *vet. fland.*-woorden werkelijk Vlaams én verouderd zijn J. JACOBS, ‘*Vetus*’ en ‘*Vetus flandricum*’ bij Kiliaan, in *V.M.K.V.A.*, 1927, pp. 300-314; cfr. ID. *De verouderde woorden bij Kiliaan*, pp. 6-8..

Verdeyen, die naar Kiliaans bronnen voor de *fland.*-woorden zocht, telde er 1400, waarvan er 720 in het *Naembouck* van Lambrecht staan; dit zou voor ca. 600 ervan zeker de bron geweest zijn, terwijl het *Dictionariolum* van Paludanus voor een dertigtal woorden de bron was; voor een honderdtal woorden kan Kiliaan zowel het *Naembouck* als het *Dictionariolum* gebruikt hebben R. VERDEYEN, Inleiding op *Het Naembouck van 1562*, pp. XXXVI-XL..

Verdere kritiek op Kiliaans ‘Vlaamse’ woorden leverde De Smet, die constateerde dat voor 26 van deze woorden de vermelding *fland.* hoofdzakelijk berust op de aanduidingen van de Hollander Junius in zijn *Nomenclator*; Junius zelf steunt voor

enige gevallen weer op een Duits-Zwitsers werk van Gesner! Ook zou Kiliaan vier of vijf woorden *Fris.* hebben genoemd op grond van Junius' aanduidingen G. DE SMET, *Junius' Nomenclator, Hollandse bron van Kiliaens Vlaamse woorden*, in *Album Edgard Blancquaert*, pp. 197-208..

We besluiten met de opmerking dat we voorzichtig moeten zijn met de gewestelijke aanduidingen van Kiliaan. Al zijn ze voor een groot gedeelte juist, toch was hij te zeer afhankelijk van zijn bronnen. Een woord dat Kiliaan in zijn eigen Brabants dialect niet kende, merkte hij waarschijnlijk naar gelang de bron waarin hij het vond. Zoals De Vooys schreef, kunnen we eigenlijk alleen zeker zijn van de kwalificatie 'niet-Brabants'; verder zouden we Kiliaans bronnen moeten kunnen onderzoeken.

De aanduiding *ger.* na het trefwoord gebruikte Kiliaan in 1599 (en ook reeds in 1588) wel anders dan in 1574: Van den Branden heeft op 29 *ger.*-woorden uit 1574 er in 1599 16 gevonden zonder een bijzondere vermelding, 2 met *ger.*, 2 met *ger. sax. sicamb.*, 1 met *ger. sax. sicamb. holl.*, 2 met *vetus*, 1 met *ger. vet.*, 1 in het *Appendix* met bastaardwoorden Dit woord, *Archier*, heeft in 1574 blijkbaar bij vergissing de aanduiding *ger.* gekregen in plaats van *gal.*; volgens mijn bronnenstudie is het immers overgenomen uit het *Dictionnaire francoislatin* van Thierry. Deze vergissing is te verklaren door de vermelding *ger.* bij *Arckel*, dat onmiddellijk aan *Archier* voorafgaat. en 4 ontbreken er L. VAN DEN BRANDEN, *Het streven naar verheerlijking, zuivering en opbouw van het Nederlands in de zestiende eeuw*, p. 109..

De *ger.*-woorden uit 1574 die in 1599 geen bijzondere vermelding meer krijgen, zijn in feite in het Nederlands gebruikelijke woorden, die misschien in 1574 ten onrechte, nl. alleen omdat ze uit een Duitse bron kwamen, de toevoeging *ger.* gekregen hadden: *Achtbaer*, *Acker*, *Ackeren*, *Ackerman*, *Adel*, *Aendacht*, *Aendachtich*, *Algemeyn*, *Allerley*, *Amptman*, *Ander*, *Anders*, *Angst*, *Arg*, *Arckel* en *Axe*. Blijkbaar heeft Kiliaan de *ger.*-woorden aan een nieuw onderzoek onderworpen. Opmerkelijk is dat *ger.* alléén in 1599 bijna niet meer voorkomt. Ook heeft Kiliaan

enige *ger.*-woorden uit 1574 nu in een enigszins vernederlandste vorm opgenomen, zonder een bijzondere vermelding, bijv. *gauchhaer* heeft hij vervangen door *guychel-haer*, *guych-haer* en *wicken* door *wicke j. vitse*; aan andere vroegere *ger.*-woorden voegde hij een vernederlandste vorm toe, bijv. *haderen*, vulgò *haeren*, *haderman*, vulgò *haerman* en *loch*, *lock*, telkens met weglating van de vermelding *ger.*

Een aantal woorden waaraan Kiliaan in 1574 de aanduiding *gal.* had toegevoegd, heeft hij in 1588 en 1599 opgenomen in een afzonderlijke lijst achteraan, het *Appendix peregrinarum, absurdarum adulterinarumque dictionum*. In deze lijst gaf Kiliaan niet in het Nederlands ingeburgerde woorden van Latijnse, Franse, Italiaanse, Spaanse of andere vreemde herkomst; in het corpus van het woordenboek had hij behalve ‘*dictiones vernaculas ac merè Teutonicas*’ slechts ingeburgerde vreemde woorden gegeven, ‘*assiduiore vsu nobis nunc quodammodo communes, à vulgo passim receptas, & in Teutonicam adscitas admissasque coloniam*’ C. KILIANUS, *Etymologicum*, Appendix, p. 691.. De aanduiding *gal.* onmiddellijk na het trefwoord komt in 1599 niet meer voor.

Van den Branden heeft op 27 *gal.*-woorden uit 1574 er in 1599 23 in het *Appendix* gevonden, terwijl er nog slechts 4 in het corpus voorkomen, telkens in een enigszins vernederlandste vorm en zonder enige bijzondere vermelding: *admiral* werd *ammirael*, *ambassade* werd *ambassaed*, *ambassaet* I.v. A M noemt Kiliaan *am-bassaet* en *am-mirael* nog wel vreemde woorden: ‘*harum similiter peregrinarum, am-bassaet, am-mirael, &c.*’, *ambre* werd *ambre j. emmer* en *emmer*, *ember*, *ammer*, *amber j. barnsteen*, *auenturier* werd *auend-urier* L. VAN DEN BRANDEN, *Het streven...*, p. 111.. Andere voorbeelden voor dergelijke vernederlandste vormen zijn *gage* (1574) dat *gagie* (1599) werd, *gallerie* dat veranderde in *galerije* en de verwijzingen *garde j. gaerde* en *garnison j. gaernison*. Bij de meeste van deze woorden staat in 1599 *gal.* met het Franse equivalent nog na de Latijnse synoniemen.

De equivalenten na de Latijnse synoniemen heeft Kiliaan ongetwijfeld, zoals ook in 1574, aangebracht om op de verwantschap met andere talen te wijzen. Etymologische belangstelling stond hier op de voorgrond.

4. Kiliaans etymologieën

Dat Kiliaan in de derde uitgave van zijn woordenboek veel belang hechtte aan de etymologie van de woorden, bewijst reeds de nieuwe titel *Etymologicum Teutonicae linguae*. Ook in zijn voorrede heeft Kiliaan bijna twee bladzijden nieuwe tekst ingelast om op het belang van de etymologie te wijzen. In de voorrede van 1588 had hij nog slechts enkele regels over dit onderwerp geschreven: ‘Etymologias si non omnes veras, saltem verisimiles, nonnullis vocabulis obiter adieci, fusiùs & copiosiùs in Etymologico Teutonicae linguae easdem & plures alias, Deo Opt. Max. fauente, enucleaturus’. Toen kondigde Kiliaan dus reeds zijn *Etymologicum* aan, waarin hij uitvoerigere en talrijkere etymologieën zou geven.

In de voorrede op het *Etymologicum* verdedigt Kiliaan zijn soms uitvoerige etymologieën, die maar waarschijnlijk en niet volledig zeker zijn: ‘si philoglotto nimis curiosè scrutanti, longiùs, rationeque minus exacta, petitaè videbuntur; is ne Varronis quidem, Isidori, aliorumque veterum coniecturas omnibus probari sciat’. Hierop volgen citaten uit Varro en Isidorus, die zeggen dat de oorsprong van vele woorden moeilijk te achterhalen is en dat ook heel wat woorden werden overgenomen uit een andere taal.

a) Verwantschap met andere talen

Etymologie schijnt bij Kiliaan allereerst taalvergelijking betekend te hebben. In zijn voorrede schrijft hij immers na de teksten uit Varro en Isidorus, dat hij de Nederlandse woorden

niet alleen vergeleken heeft met Hoogduitse, Saksische (die hij ook reeds op de vorige bladzijde bij de gewestelijke aanduidingen had vermeld) en Oudengelse of Angelsaksische woorden ('*quae cum Germanicis inferioribus siue Teutonicis, licet dialectis nonnihil mutatis, prorsus eadem sunt*'), maar ook met Franse, Italiaanse, Spaanse, Latijnse en Griekse. Kiliaan ziet dus de oorspronkelijke stamverwantschap van de Germaanse woorden, maar maakt nog een onderscheid: de afkortingen *ger.* en *sax.* had hij ook onmiddellijk na het trefwoord gevoegd als gewestelijke aanduidingen en zo blijktbaar sommige Hoogduitse en Saksische woorden in de 'lingua Teutonica' opgenomen; als vergelijkingspunt voor de oorsprong van Nederlandse woorden in een andere taal geeft Kiliaan nu equivalenten voorafgegaan door de afkortingen *ger.*, *sax.*, *ang(l).*, *gal.*, *ital.* en *his(p)*. (een enkele keer nog andere, bijv. *heluet.*, Zwitsers, en *sued.*, vermoedelijk een drukfout voor *sueu.*, Zwabisch, uit *Sueuia*) na de Latijnse synoniemen, waarbij soms ook een Grieks woord komt. Deze equivalenten vermeldt hij alleen om door vergelijking de verwantschap duidelijk te maken: '*vt mutua linguarum collatione, illustriora fiant, quae alioqui obscura manerent*'.

In 1599 heeft Kiliaan veel minder *ger.*-equivalenten opgenomen dan in 1574: De Smet heeft in het *Etymologicum* voor de letters A tot G slechts 245 Duitse equivalenten geteld, terwijl het *Dictionarium* van 1574 er voor dezelfde letters niet minder dan 1142 gaf. Volgens De Smet bevat het *Etymologicum* daarentegen meer woorden met onmiddellijk na het trefwoord de vermelding *ger.*, die hier echter een andere betekenis heeft dan in 1574 G. DE SMET, *Deutsche Einflüsse auf die niederländische Lexikographie des 16. Jahrhunderts*, in *Niederdeutsche Mitteilungen*, 22 (1966), p. 88, n. 3..

Kiliaan verklaart verder de verwantschap van verscheidene Franse, Italiaanse en Spaanse woorden met Hoogduitse, Nederlandse, Saksische of Angelsaksische: de Franken die in Gallië

en de Goten die in Italië, Spanje en Gallië geheerst hebben, waren Germanen en hebben in die landen vroeger een Germaanse, zelfs een ‘Nedergermaanse’ taal gesproken. Ten onrechte schrijft Van den Branden (*Het streven naar verheerlijking, zuivering en opbouw van het Nederlands in de 16de eeuw*, p. 102) aan Kiliaan de bewering toe dat ook het Latijn en het Grieks invloed van het ‘Duyts’ ondergaan zouden hebben.. Verder dan een vergelijking met deze talen en met het Latijn en het Grieks wil hij niet gaan; het staat ieder echter vrij, de oorsprong en de verwantschap van de woorden nog verder te bestuderen ‘atque Babylonicum omne chaos perscrutando discutere’.

Vaak geeft Kiliaan de equivalenten in de verschillende talen naast elkaar, zonder te zeggen in welke taal de oorsprong van het woord ligt; hij vond het blijkbaar al genoeg, op de overeenkomst en de (veronderstelde) verwantschap te wijzen:

Blaeuw, blauw. *Caeruleus* vulgò *blaius* Met vulgò geeft Kiliaan volgens zijn voorrede aan ‘dictiones autem parum Latinas & barbaras, tanquam *vulgo* vsitatas.’. germ. *blavv*: gal. *bleu*: ital. *biauo*: angl. *blevve*.

Fel. *Atrox* gal. *felon*: ital. *fello*: angl. *fell*. gal. *fel*. i. *iracundus*.

Galey. *Nauis longa* vulgò *galea* gal. *galee*, *gallere*: ital. *galea*, *galera*: hisp. *galera*: ang. *galye*.

Kruys. *Crux* germ. *kreutz*: gal. *croix*: ital. *croce*: hisp. *cruz*: ang. *cross*.

louen, lof geuen. *Laudare* germ. *loben*: gal. *louer*: ital. *lodare*: hisp. *loar*.

Rijck. *Regnum, imperium*. germ. *reich*: sax. *ryke*: gal. *regne*, *royaume*: ital. *regno*, *ream*: his. *reyno*, *reynado*: ang. *realme*.

Rijck. *Diues* vulgò *richus*. germ. *reych*: gal. *riche*: ital. *ricco*: hisp. *rico*: ang. *riche*.

spien, spieden. *Speculari* vulgò *spiare*: vox gallis, hispanis, italis & anglis communis. gal. *espier*: ital. *spiare*: hisp. *aspiar*: ang. *espie*, *spie*.

Soms echter geeft Kiliaan de taal van oorsprong aan, vaak met de verwijzing naar een auteur:

A b d , a b t . *Abbas* *Abba* Hebraicè vel potiùs Syriacè, *pater* dicitur. ger. *abt*: gal. *abbé*: ital. *abate*: hisp. *abad*: angl. *abot*.

G a n s , g a n s e . *Anser*: *ganza* vox veterum Gallorum siue Germanorum, apud Plinium. ger. *ganss*: hisp. *ganso*: ang. *gose*, *geese*.

K a r m e s i j n , k a r m e s i j n e n k l e e d . *Vestis purpurea* ...: Arabicè *kermez*. vulgò *Carmesinum* dictum, quod fiat ex vermiculo qui Poenorum lingua *carmen* dicitur. gal. *cramoisin*: ital. *chremesina*: hisp. *carmesi*: ang. *crymesin*.

K e r c k e (inquit P. Nannius in Miscel.) ex Graeco originationem habet, . ger. *kirch*: heluet. *kilch*: sued. [*lees*: sueu.] *kilch*: ang. *churche*.

k e r c k - m i s s e , k e r c k - w i j h i n g h e . Dies compitalitius ...: nempe ab initiatione templi: vulg *festum siue solennitas dedicationis templi*: plerumque *kermisses* dicitur. q.d. μ , à gaudio nempe & laetitia.

S c h a l o n i e . *Ascalonia* vulgò *scalonia* ..., ab Ascalone Iudaeae opido dictum: Ascaloniensium enim regio, praecipuè fert caepas, teste Strabone. gal. *escalotte*: ital. *scalogna*: his. *ascalonia*: ang. *scalion*.

Soms ook vermeldt Kiliaan een overeenkomend Grieks equivalent zonder uitdrukkelijk te zeggen dat in deze taal de oorsprong van het woord ligt:

A d e m , a e s s e m . *Anhelitus* μ . i. *vapor*, *exhalatio*: μ . *spiratio*.

G a l l e . *Bilis*, *fel* . . quasi *geale* siue *gheele*. i. *flauus*. ita Becanus. germ. *gall*: ang. *gall*.

K a t t e . *Felis*, *aelurus* . . vulgò *catus*, & *cattus*: *cata* & *catta*. germ. *katz*: gal. *chat*: ital. *gatto*, *gatta*: hisp. *gato*, *gata*: ang. *catte*.

klaghen, be-klaghen. *Queri*, ... i. *fere, plorare, eiulare*.
 Raséren. *Radere* ang. *rase*: *raser* autem gal. i. *tondere, attondere*. , *abolere, delere*
 Roncken. *Rhonchissare* ... & *Crepare* ..., , . gal. *ronfler*: ital. *ronsare*. his. *roncar*.

Een enkele keer verwerpt Kiliaan de etymologie van zijn bron, bijv.:

Kandeel, suppen Vox kandeel, vt notat Adrian. Iunius, à Graecorum non abludit, olim in deliciis: cuiusmodi est Frisiis recepta *warmeiate*, quod sonat *calidum donum* siue *calidum scyphum*, quasi μ . Posset tamen, salua Iunij opinione, dici *kandeel*, quasi. dicas *calidum*: qua ratione Gallis *chaudreau*: & ang. *caudel*. cùm nos quoque vulgò huiusmodi sorbitiunculas *warm, wat warm s*, hoc est, *calidum* siue *calidi aliquid* vocemus. vulgo *caldellum*.

b) Verklaring van de oorsprong in het Nederlands zelf

Vaak verklaart Kiliaan de oorsprong van een woord (niet altijd terecht!) uit een of meer andere Nederlandse woorden; soms vergelijkt hij ook nog met woorden in andere talen:

auend-ure. *Euentus* ..., vulgò *auentura*, dicitur autem *auend-ure*. dictionè merè teutonica, q.d. *hora vespertina, auspicium vespertinum*: vulgò *auentura*. germ. *abentheur*: gal. *auanture*: ital. *auentura*: hisp. *auentura*.

Galerije. *Pergula* gal. *gallerie*: ital. *galeria*. dicitur *galerije*, q.d. *gaenerije*. n. in l. mutato, ab eundo, sicut Latinis *ambulacrum*, & Gallis *pourmenoir*, ab ambulando.

Hoere, *gheld-hoere*. *Meretrix* dicitur Teutonicè *hoere* à *hoeren*, siue *hueren*, à *conducendo*, sicut

Latinè *meretrix*, à *merendo*. quòd mercede suam exercent militiam. Ouid. Stat meretrix certo cuius mercabilis aere. &c. germ. *hur*: angl. *hoore*, *vvhore*.

Kermen, karmen. *Lamentari* q.d. ach-armen siue ke-armen. gal. *guermenter*.

Konigh. *Rex*. dicitur koninck. q.d. konninck, à konnen, id est, *scire*: quòd Rex vera magica scientia imbutus esse debeat. Marc Tullius in diuinat. inquit Sic tres illi Reges qui Christo munera obtulerunt, magi. i. sapientes, philosophi, & teutonica lingua koninghen & wijse dicuntur. Aut à konnen, id est, posse, potentem esse, pollere: sicut Latini Potestates vocant Principes potentes. ger. *koningh*: ang. *kingh*. *Konning* autem ang. *peritus*, *expertus* dicitur.

Pleyte. holland. *Lis* vulgò *placitum*. gal. *plaid*: ital. *piato*. his. *pleyto*. *Placita* autem in Constitutionibus siue Capitulari Caroli magni sunt vel *iurisdictiones* vel *iudicia*, vel *conuentus ad disceptandas causas instituti*: fortè à *plaetse*, id est, *area*, *forum*.

waeter-not. j. minck-ijser. *Tribulus aquaticus*, q.d. *nuces aquatica*. profert enim haec herba fructus auellanis nucibus maiores, & nigricantes.

Soms vermeldt hij ook voor de Nederlandse etymologieën zijn bron:

Lichaem. *Corpus*. Germani quidam superiores perfectiùs *leychna* dicunt: à *leych*, quod nos vocamus *lijk*. i. *cadauer*, *funus*: qua etiam ratione Graecis μ , velut μ , quasi animae sepulchrum, dicitur. Adrian. Iunius, Lud. Viues, ex Platone. Man. *Vir*, *mas*. germ. *man*: ang. *man*. Man (inquit Becan.) fit à men, id est. ago, duco: praecipuum enim viri est officium vt se & caetera omnia animalia ducat & gubernet.

pis-bedde, pis-bloeme. *Vrinaria* gal. *pissenlict*: ital. *pisso in à lecto*: herba sic dicta, quod puerorum vesi-

cas adeò repleat vrina, vt lectum dormientes commingant. Mat. Lobel.

Re se, reuse. *Gigas*: ... à verbo *rijsen*, id est, *in altum surgere*. Ioan. Becan. *schepenen*. *Duodecemuiri* *Schepen*, inquit Adr. Iun. dicitur quasi dicas *scha-f-hin*: quod huiusmodi *Scabinis* tradita fuerit à Carolo magno potestas interficiendi atque è medio tollendi, quod *hin schaffen* dicitur: erant autem *iudices arcani*, quibus ius ac potestas erat animaduertendi in periuros, aut temeratae fidei reos, aut facinoris compertos; inauditos atque indefensos.

waerm-moes, *waerm-moes-kruyd*. *Olus* dicitur *waerm-moes*. q.d. *calidum pulmentum*: licet hac voce herbae non tantùm elixae aut coctae, sed frigidae & crudae etiam apud nos vocentur. Iodocus Badius Ascensius ... *Olus*, inquit, *calidum* sumi vult: inde Flandris pulmentarium *calidum*, etiam si *frigidum* sit, vocatur.

Een enkele keer geeft Kiliaan zonder kritiek twee tegenstrijdige verklaringen naast elkaar, bijv.:

Kallefaten, *kalfateren*, *braeuwen de schepen* *kalefaten* (inquit Adrianus Iunius, *Animaduersorum* lib. 5. cap. 6.) est consolidare & compingere hiulca, à , qua voce *naupaegus* vocatur, cuius munus est, *nauis commissuras rimasque solidare stuppa aliáve materia*. *Kal-vaten* Becano est *nauem siue vas apparare ne aquam per rimas vllas admittat, eiq. vltimam manum imponere*: dictione composita à *kal* & *vat*. gal. *calfatrer*, *calfeutrer*.

Dat Kiliaan soms een *vetus*-woord opnam, om er andere woorden door te verklaren, bewijst bijv.:

am. *vetus*. *Nutritius; praefectus* ...: *qui pascit & regit: amo* Hispanis dicitur: hinc conijcio etymologiam petendam harum dictionum, *ambacht*, *am-man*, *ammaris*: &

harum similiter peregrinarum, ambassaet, ammirael, &c.

Merkwaardig genoeg geeft Kiliaan echter i.v. Amman twee andere verklaringen:

Amman, am-mann. *Praetor, praefectus* vulgò -*ammannus*. *Amman* germ. *Consul*. Amman Petro Nannio *almanus, out-mannus & olt-mannus* dicitur q.d. *senex vir*. Becano ampt-mann. vide Am Ik merk op dat Kiliaan in de geschreven kanttekeningen bij het exemplaar in de K.B. te 's-Gravenhage nog een vierde verklaring geeft die hij nu als de waarschijnlijkste beschouwt: 'mihi am-mann à *pascendo* i. ab ammen dici videtur vide ammen, am &c..

Een ander voorbeeld van een *vetus*-woord als etymologische verklaring voor een ander woord, is het volgende:

Bof, boffe, pof. *vetus. Bucca, buccarum inflatio, &c. boffen. Inflare buccas: & Iactare.*

Blijkens de vermelding *vetus* kende Kiliaan *bof* niet in zijn eigen taalgebruik; hij nam het vermoedelijk enkel op om *boffen* te verklaren, dat hij wel kende.

Over het algemeen zijn Kiliaans etymologieën dus compilatiewerk; hij nam vooral verklaringen over uit de hierboven vermelde auteurs die hij ook in zijn bronnenlijst heeft opgenomen: *Iodocus Badius Ascensius, Ludouicus Vives, Mathias Lobelius, Petrus Nannius* en vooral *Adrianus Iunius* en *Ioannes Goropius Becanus*. Volgens Storme zou Kiliaan door het *Dictionaire francoislatin* van J. Thierry op de gedachte gekomen zijn etymologie in zijn woordenboek op te nemen; Storme heeft in het *Etymologicum* verscheidene voorbeelden gevonden waaruit invloed van Thierry blijkt J. STORME, *Een van de bronnen van Kiliaan's etymologieën*, in *Tijdschrift voor Ned. Taal- en Letterkunde*, 33 (1914), pp. 116-122.. Zeker had Kiliaan het woordenboek van Thierry in 1574 al voor zijn eerste *Dictionarium* gebruikt, maar reeds vroeger kende hij andere woordenboeken die etymologieën gaven: het *Dictionarium Latinogallicum* van

Estienne, dat hij in 1563-1564 voor Plantijn vertaalde, en het *Dictionarium* van Calepinus, dat een van de bronnen, zij het een secundaire, van het *Dictionarium Tetraglotton* (1562) was. Cfr. mijn studie *De bronnen van drie woordenboeken uit de drukkerij van Plantin*, pp. 57-82.. Verder verschenen bij Plantijn, Kiliaans werkgever, in 1569 de *Origines Antwerpianae* van Goropius Becanus. Het is dus moeilijk uit te maken welk werk de eerste etymologische belangstelling gewekt heeft bij Kiliaan. Uit zijn Leuvense studietijd aan het *Collegium Trilinge* had hij wellicht reeds zin voor taalvergelijking meegekregen. Bovendien stonden in de vergelijkende taalwetenschap, o.a. voor de studie van het Gotisch, de Nederlanden in de zestiende eeuw vooraan. R.G. VAN DE VELDE, *De studie van het Gotisch in de Nederlanden*, Kon. VI. Academie voor Taal- en Letterkunde, Reeks VI, nr. 97, pp. 15-111..

5. Latere uitgaven van Kiliaans Etymologicum

Kiliaan bereidde zelf nog een nieuwe uitgave van zijn *Etymologicum* voor door middel van kanttekeningen in een exemplaar ervan. Dit exemplaar gaf Balthasar Moretus, die in 1610 zijn vader Jan als drukker was opgevolgd, na Kiliaans dood aan de Antwerpse kapucijn pater Anselmus, om het na te zien en nog aan te vullen voor een nieuwe druk; in 1616 stuurde deze het echter terug naar Moretus, omdat hij voor dit werk geen tijd meer vond. In de Plantijnse drukkerij zag geen nieuwe druk van het *Etymologicum* het licht. Het exemplaar met Kiliaans kanttekeningen bevindt zich nu in de Koninklijke Bibliotheek te 's-Gravenhage en bevat bovendien nog kanttekeningen van pater Anselmus en van twee of drie andere personen H.F. BOUCHERY, *Latijnsche lexicographie der XVIe en XVIIe eeuw in de Nederlanden*, in *De Gulden Passer*, 22 (1944), p. 77; uitvoeriger bespreek ik deze kanttekeningen in het *Tijdschrift voor Ned. Taal- en Letterkunde*, 87 (1971), pp. 1-28. Een volledige uitgave ervan bereiden we voor..

In de zeventiende eeuw verschenen in Noord-Nederland verscheidene drukken van Kiliaans *Etymologicum*. Terwijl Kiliaan

nog leefde, in 1605, bezorgde L. Potter een uitgave, die hij de *Quarta editio* noemde; aan Kiliaans woordenboek had hij echter enkel een *Auctarium* toegevoegd van 25 bladzijden, dat bestond uit een lijst met persoonsnamen en een met diernamen. Van deze uitgave verschenen de volgende drukken. Ik dank Mevr. E. Cockx-Indestege en de heer F. Sillis, die me bereidwillig hun documentatie over de bibliografie van Kiliaan ter inzage hebben gegeven.:

1605 te Alkmaar door J. de Meester gedrukt voor C. Nicolai, Amsterdam.

1613 te Alkmaar door J. de Meester gedrukt voor H. Laurentsz., Amsterdam / S. Moulert, Middelburg. / T. Petrus, Amsterdam. Van de uitgave van 1613 bereidde C.A. van Wachendorff een vermeerderde bewerking voor door aantekeningen op foliobladen, waartussen hij de losse octavobladen van de gedrukte uitgave had gevoegd: cfr. W. COUVREUR, *C.A. van Wachendorffs vermeerderde Kiliaanuitgave. Een bijdrage tot de studie der XVIIIde-eeuwse lexicografie*, in *Studia Germanica Gandensia*, VII (1965), pp. 9-24..

1620 Amsterdam, H. Laurentsz.

1620 Middelburg, S. Moulert.

1623 Utrecht, H. van Borculo. / H. van Borculo voor Joannes à Doorn.

1632 Utrecht, H. van Borculo. / H. van Borculo voor J.E. Cloppenburg te Amsterdam. / H. van Borculo voor J. à Doorn. / H. van Borculo voor H. Laurentsz. te Amsterdam.

In 1642 verscheen te Amsterdam bij Jansonius een *Kilianus auctus seu Dictionarium Teutonico-Latino-Gallicum*. In deze uitgave, waarin ook het *Auctarium* van Potter werd opgenomen, werden het Nederlands en het Latijn letterlijk van Kiliaan overgenomen; hier en daar werd een trefwoord weggelaten, en alle gewestelijke aanduidingen, mededelingen over verwantschap

met andere talen en etymologieën vielen weg. Anderzijds werden enige zegswijzen en een Franse vertaling toegevoegd, die gedeeltelijk (met enige wijzigingen) overgenomen kunnen zijn uit de *Thesaurus Theutonicae linguae* van Plantijn; volgens mijn steekproeven vertonen ze hier in elk geval meer overeenkomst mee, dan met het *Dictionaire ou Promptuaire* van Mellema.

Op het *Etymologicum* van Kiliaan steunen de *Synonymia Latino-Teutonica*, een omwerking ervan tot een Latijns-Nederlands woordenboek. Het handschrift van deze *Synonymia* werd in 1874 ontdekt door P. Génard, die meende dat het van Kiliaan was, daar het al de Nederlandse en Latijnse woorden uit het *Etymologicum* bevatte P. GÉNARD, *Levensschets van Cornelis van Kiel (Kilianus)*². Antwerpen, 1882, pp. 22-23.. Spanoghe, die voor de uitgave van het *Synonymia* zorgde, heeft echter bewezen dat ze van latere datum zijn: in het handschrift werden immers nog talrijke rechtstermen opgenomen uit de *Inleidingh tot de Hollandtsche Regts-geleertheit* van Hugo de Groot, die pas in 1631 verschenen is. Kiliaan kan dus zelf deze *Synonymia* niet voltooid hebben, al is het niet uitgesloten dat hij reeds begonnen was met de omkering van zijn woordenboek E. SPANOGHE, *Inleiding op de Synonymia Latino-Teutonica*, deel I, pp. LXX-LXXIII; cfr. H.F. BOUCHERY, *Latijnsche lexicographie der XVe en XVIe eeuw in de Nederlanden*, in *De Gulden Passer*, 22 (1944), p. 77..

Op het einde van de achttiende eeuw, in 1777, bezorgde G. van Hasselt nog een herdruk van Kiliaans *Etymologicum* van 1599, waarvan hij de tekst niet wijzigde, maar wel van uitvoerige voetnoten voorzag.

Besluit

Kiliaans *Etymologicum* is zeker gedurende enkele eeuwen het belangrijkste Nederlandse woordenboek geweest, vooral door zijn zo volledig mogelijke, wetenschappelijke beschrijving van de Nederlandse taalschat. Zijn eigen Brabants dialect, dat hij als basis nam, was in de zestiende en de zeventiende eeuw toonaangevend en beïnvloedde de standaardtaal, die zich in het Noorden verder ontwikkelde. Voor zijn beschrijving van het Nederlands was Kiliaan weliswaar afhankelijk van zijn bronnen, maar toch bleef hij zijn tekst voortdurend bewerken met een bewonderenswaardige zin voor nauwkeurigheid en voor wetenschappelijke taalstudie. Hoewel zijn gewestelijke aanduidingen nog kritisch onderzocht moeten worden en zijn etymologieën nog in de geest van zijn tijd staan, bracht Kiliaan toch een nieuw geluid in de lexicografie, o.a. door het exciperen van heel wat niet-lexicografische bronnen. Zijn standaardwerk was een unicum in heel West-Europa en is nu nog een onmisbaar hulpmiddel voor ieder die de Nederlandse taal bestudeert of de ontwikkeling ervan nagaat.

Alfabetische lijst van in deze inleiding besproken woorden

abel	11
abd, abt	31
accollade	11
achtbaer	26
achte	14, 17
achten	14
achterdeel segghen	14
achter-hoede	14
achter-stel	15
achtsaem	14
achtschen	14
adel	26
adem	31
admiral	27
aendacht	26
aendachtich	26
aessem	31
acker	26
ackeren	26
ackerman	26
algemeyn	26
allerley	26
am	34
am-bacht	34
ambassade, ambassaet, ambassaed	27, 35
amber, ambre	27
amman	34, 35
ammaris	34
ammer	27
ammirael	27, 35
amptman	26, 35
ander	26
anders	26
angst	26
archier	26 n.
arg	26
arckel	26
auend-ure	27
auenturier, auend-urier	27
axe	26
backponge	16
barn-steen	27
bekepunghen	16
be-klaghen	32

blaeuw, blauw	30
bloem van moscaet, bloeme van muscaet	13
bof, boffe	35
boffen	35
braeuwen de schepen	34
echte	14
echten	14
ember, emmer	27
fel	30
foelie, folie	13
gadde	15
gadinge, gadinghe	15, 16, 17
gaelerije	32
gaerde	27
gaernisoen	27
gage, gagie	27
galeyeye	30
galerije	27, 32
galle	31
gallerie	27

gans, ganse	31
garde	27
garnison	27
gasp, gaps	15
gasse	11, 15
gastbaer	15, 16
gatte	15
gauchhaer	27
gheld-hoere	32
genen, ghenen	15, 23
guychel-haer, guych-haer	27
haderen, haeren	27
haderman, haerman	27
hand vol, handtuol	15
hoere	32
hoeren, hueren	32
kallefaten, kalfateren, kalefaten, kal-vaten	34
kandeel, suypen	32
karmen (kermen)	33
karmesijn, karmesijnen kleed	31
katte	31
kercke	31
kerck-misse, kerck-wijhinghe	31
kermen	33
kermisse	31
klaghen	32
koningh, koninck	33
kruys	30
lichaem	33
loch, lock	27
louen, lof geuen	30
macis	13
malade	11
malaedtsch	11
man	33
minck-ijser	16, 33
moscaet, mosckaet, muscaet, musckaetbloeme	13
pis-bedde, pis-bloeme	33
pleyte	33
pof	35
raseren	32

rese, reuse	34
rijck (bn.)	30
rijck (zn.)	30
roncken	32
schalonie	31
schepen (zn.)	34
spieden, spien	30
spijt	16
spijten	16
suypen (zn.)	32
vitse	27
vroed vrouwe	16
waerm-moes, waerm-moes-kruyd	34
water-eppe, waeter-eppe	15, 16
water-noten, waeter-not	16, 33

waeter-ponghe	16
warm, wat warms	32
warmeiaute	32
wijcken	11
wijn	11
wijper, wijpre	16
wijperen	16
wijs-bol	16
wijse moeder	16, 17
wijtingh, wijtinck	15
wicke, wicken	27

Bibliografie over het Etymologicum van 1599

AXTERS, S. *Schets van een geschiedenis der Nederlandsche scholastieke vaktaal*, in *Kultuurleven*, 6 (1935), pp. 398-405 (ook in: *Scholastiek Lexicon*. Antwerpen, 1937, pp. 66-71).

BLANCQUAERT, E. *Opdorpiana III, Opdorps en Kiliaans*, in *De Nieuwe Taalgids*, 46 (1953), pp. 21-29.

BRANDEN, L. VAN DEN *Het streven naar verheerlijking, zuivering en opbouw van het Nederlands in de zestiende eeuw*. Kon. VI. Academie voor Taal- en Letterkunde, Reeks VI, nr. 77. Gent, 1956, pp. 93-113.

CLAES, D. *Lijst van bij Kiliaan geboekte en in Zuid-Nederland voortlevende woorden*. Kon. VI. Academie voor Taal- en Letterkunde. Reeks V, nr. 11. Gent, 1902.

CLAES, F. *Kiliaan, de grondlegger van de Nederlandse lexicografie*, in *Wetenschappelijke Tijdingen*, 28 (1969), kol. 193-204.

-, *Ontwikkeling van de Nederlandse lexicografie tot 1600*, in *Tijdschrift voor Ned. Taal- en Letterkunde*, 86 (1970), pp. 102-126.

-, *Kanttekeningen van Kiliaan bij zijn Etymologicum Teutonicae linguae*, in *Tijdschrift voor Ned. Taal- en Letterkunde*, 87 (1971), pp. 1-28.

FOKKEMA, K. *De Friese woorden bij Kiliaan*, in *Tijdschrift voor Ned. Taal- en Letterkunde*, 54, (1935), pp. 210-235.

-, *De 'Fries-Hollandse' woorden bij Kiliaan*, in *Leuvense Bijdragen*, 37 (1947), pp. 41-61.

GOEMANS, L. *Het Lovaniense in Kiliaen's Etymologicum, ed. 1599, 1777*, in *Album J. Vercoullie*, I. Brussel, 1927, pp. 147-154.

HEEROMA, K. *Iets over oude woordenboeken*, in *Album René Verdeyen*. Brussel-Den Haag, 1943, pp. 239-252.

-, *Kiliaan als geograaf van Oost-Nederland*, in *Driemaandelijkse bladen, Tijdschrift voor Taal en Volksleven in het Oosten van Nederland*, 13 (1961), pp. 13-19.

-, *Het Nederlands van Brabant uit gezien*, in *Brabant*, 1969, nr. 2, pp. 6-10.

JACOBS, J. *De verouderde woorden bij Kiliaan*. Kon. VI. Academie voor Taal- en Letterkunde, Reeks VI, nr. 21. Gent, 1899.

-, *'Vetus' en 'Vetus flandricum' bij Kiliaan*, in *Versl. en Meded. der Kon. VI. Acad. voor Taal- en Letterkunde*, 1927, pp. 300-314.

- , *Werden ook Middelnederlandsche teksten door Kiliaen geëxcerpeerd?* in *Versl. en Meded. der Kon. Vl. Acad. voor Taal- en Letterkunde*, 1932, p. 203.
- , *Was de Sachsenspiegel een bron voor Kiliaan's Etymologicum?* in *Versl. en Meded. der Kon. Vl. Acad. voor Taal- en Letterkunde*, 1934, p. 314.
- , *Was het Dictionarium trilingue van Johannes Custos Brechtanus een bron voor Kiliaan's Etymologicum?* in *Versl. en Meded. der Kon. Vl. Acad. voor Taal- en Letterkunde*, 1935, pp. 469-470.
- KLUYVER, A. *Proeve eener critiek op het woordenboek van Kiliaan*. Academisch proefschrift Leiden. 's-Gravenhage, 1884.
- MAN, L. DE, *-Lexicographisch kleingoed. Het 'Lovaniense' in Kiliaen's Etymologicum, ed. 1599, 1777*, in *Leuvense Bijdragen*, 37 (1947), pp. 10-17.
- MICHELS, L.C. *Een Noordbrabantse bron van Kiliaen's woordenboek*, in *Beknopte Handelingen van het twaalfde Vlaams Philologencongres*. Leuven, 1934, pp. 17 en 34.
- , *Kiliaen en Pelgrom. Bijdrage tot de kennis der bronnen van Kiliaen*, in *Tijdschrift voor Taal en Letteren*, 28 (1940), pp. 215-234 (ook in: *Filologische Opstellen, II. Stoffen uit de 16e en 17e eeuw*. Zwolle, 1958, pp. 69-86.
- MOORS, J. *De betekenis van Kiliaan en de vroegste Franse vertaalwoordenboeken*, in *Tijdschrift voor levende Talen*, 13 (1947), pp. 39-41.
- SILLIS, F. *Cornelius Kilianus, Dictionarium teutonico-latinum*, in *Karel van Hulthem 1764-1832*. Kon. Bibliotheek van België, nr. 97. Brussel, 1964, pp. 118-120.
- SMET, G. DE, *Kiliaan en de Batavia van Hadrianus Junius. Een bijdrage tot de wordingsgeschiedenis en de kritiek van Kiliaans woordenboek*, in *Handelingen van de Zuidn. Maatschappij voor Taal- en Letterkunde en Geschiedenis*, 8 (1954), pp. 61-73.
- , *Duitse dialectwoorden in de woordenboeken van Junius en Kiliaan*, in *Handelingen van het eenentwintigste Vlaams Filologencongres*, 1955, pp. 203-205.
- , *Invloed van Junius' Batavia op Kiliaans woordenboek*, in *Tijdschrift voor Ned. Taal- en Letterkunde*, 74 (1956), pp. 44-59.
- , *Kiliaan en Hadrianus Junius. De 'Libri Animadversorum'*, in *Taal en Tongval*, 8 (1956), pp. 1-12.
- , *Een Duitse bron van Kiliaens woordenboek*, in *Wetenschappelijke Tijdingen*, 17 (1957), kol. 201-206.
- , *Kiliaan en de Hollandse en Brabantse dialectwoorden uit Junius' Nomenclator*, in *Handelingen van de Zuidn. Maatschappij voor Taal- en Letterkunde en Geschiedenis*, 11 (1957), pp. 25-34.
- , *Junius' Nomenclator, Hollandse bron van Kiliaens Vlaamse woorden*, in *Album Edgard Blancquaert*. Tongeren, 1958, pp. 197-208.
- , *Zu den sächsischen Wörtern in den Wörterbüchern von Kiliaan*, in *Jahrbuch des Vereins für niederdeutsche Sprachforschung*, 82 (1959), pp. 181-188.

-, *Op zoek naar de bronnen van Kiliaans Friese woorden*, in *Fryske Studzjes oanbean oan Prof. Dr. J.H. Brouwer op syn sechtichste jierdei 23 augustus*. Assen, 1960, pp. 145-151.

-, *Deutsche Einflüsse auf die niederländische Lexikographie des 16. Jahrhunderts*, in *Niederdeutsche Mitteilungen*, 22 (1966), pp. 65-90.

STORME, J. *Een van de bronnen van Kiliaan's Etymologieën*, in *Tijdschrift voor Ned. Taal- en Letterkunde*, 33 (1914), pp. 116-122.

Synonymia Latino-Teutonica (ex Etymologico C. Kiliani deprompta).

Latijnsch-Nederlandsch woordenboek der XVIIIe eeuw, uitgegeven door E. Spanoghe (derde deel door E. Spanoghe en J. Vercoullie). 3 dln., uitgaven van de Antwerpsche Bibliophilen, nrs. 16, 18, 22. Antwerpen-Gent-'s-Gravenhage, 1889-1902.

VERDEYEN, R. *Inleiding op Colloquia et Dictionariolum Septem Linguarum, gedrukt door Fickaert te Antwerpen in 1616*. Uitgegeven door R. Verdeyen. Uitgaven van de Antwerpsche Bibliophilen, nrs. 39 en 42. Antwerpen-'s-Gravenhage, 1926-1935, deel I, p. LXXXIX; deel III, p. XIX-XXI.

-, *Bespreking van J. Jacobs, Het Westvlaamsch van de oudste tijden tot heden*. Groningen-Den Haag, 1927, in *Revue belge de philologie et d'histoire*, 8 (1929), pp. 359-366.

-, *Petrus Dasypodius en Antonius Schorus. Bijdrage tot de studie van de lexicografie en het humanisme*, in *Versl. en Meded. der Kon. Vl. Acad. voor Taal- en Letterkunde*, 1939, pp. 1019-1022.

-, *Inleiding op Het Naembouck van 1562. Tweede druk van het Nederlands-Frans Woordenboek van Joos Lambrecht*, uitgegeven door R. Verdeyen. Bibliothèque de la Faculté de Philosophie et Lettres de l'Université de Liège. Liège-Paris, 1935, pp. XXXVII-XCVI.

VOOYS, C.G.N. DE, *Het Onderzoek naar de Middel-nederlandse Woordgeografie*, in *Verzamelde taalkundige Opstellen*, II, Groningen-Den Haag, 1925, pp. 416-434.

-, *Nedersaksische en Hoogduitse invloeden op de Nederlandse woordvoorraad*. Meded. der Kon. Akademie van Wetenschappen, Afd. Letterkunde, Deel 81, Serie A. Amsterdam, 1936, pp. 1-39.

-, *Bijdragen tot de middelnederlandse woord-geografie en woord-chronologie: VIII. Middeleeuws Vlaams en Brabants; IX. De 'Hollandse' woorden bij Kiliaen*, in *Tijdschrift voor Ned. Taal- en Letterkunde*, 60 (1941), pp. 265-280, en 64 (1946), pp. 142-173.

-, *Duitse woorden in Kiliaen's Etymologicum*, in *Versl. en Meded. van de Kon. Vl. Acad. voor Taal- en Letterkunde*, 1943, pp. 727-772.

-, *Duitse invloed op de Nederlandse woordvoorraad*. Verhandeling van de Kon. Ned. Akademie van Wetenschappen, Afd. Letterkunde. Nieuwe Reeks, deel 49, nr. 1. Amsterdam (1946).

Etymologicvm Tevtonicae Lingvae:

SIVE DICTIONARIVM TEVTONICO-LATINVM, PRAECIPVAS

TEVTONICAE LINGVAE DICTIONES ET PHRASES

**Latine interpretatas, & cum aliis nonnullis linguis obiter collatas
complectens:**

***Studio & Opera* CORNELII KILIANI DVFFLAEL.**

**Opus Germanis tam superioribus quàm inferioribus, Gallis, Anglis siue
Anglosaxonibus, Italis, Hispanis, & aliis lectu perutile.**

Quid hic praestitum sit, Praefatio ad Lectorem docebit.

Editio tertia, prioribus auctior & correctior.

ANTWERPIAE

EX OFFICINA PLANTINIANA,

Apud Ioannem Moretum.

M. D. XCIX.

NOBILIBVS ET MAGNIFICIS

CONSVLIBVS

SENATVI POPVLOQUE ANTVERPIENSI CORNELIVS KILIANVS DVFFLAEVS

HOC LINGVAE TEVTONICAE

ETYMOLOGICVM

SVI IN PATRIO SERMONE EXCOLENDO STVDII, ITEMQVE

SINGVLARIS ERGA EOS AFFECTVS TESTANDI CAVSSA

M.L. DEDICAT CONSECRATQVE.

CORNELIVS KILIANVS DVFFLAEVS

Candido Lectori S.D.P.

Cvm ab hinc annos aliquot Christophorus Plantinus Dictionarium Teutonico-latinum typis edere descreuisset, me id temporis, vt pro mei ingenij modulo aliquid in patriae linguae ornatum ac splendorem meditarer atque tentarem, instigauit. Cogitanti autem mihi & deliberanti qua potissimum ratione viro optimè de me merito gratificari, de patrio sermone bene mereri, & multorum studiis consulere possem: operae pretium tandem visum est, Teutonicas siue Teudiscas dictiones, quibus Germania inferior praecipuè nunc vtitur, aut olim vsa est, in ordinem alphabeticum redigere, Latina interpretatione adiuncta, idque via maximè compendiosa, satis tamen, ni fallor, moderata: ne obscuritatem breuitas, nauseam prolixitas studiosis moueat.

Voces itaque Brabantis in primis vsitatas; plurimas insuper Flandris, Selandis, Hollandis, Frisijs, & Sicambris (Gheldris nempe, Cliuijs & Iuliacis,) Saxonibus quoque & Alamanis siue Germanis superioribus vsitatissimas, nobis autem nunc minus tritas; imò quasdam ferè incognitas; ex vnaquaque lingua (vt non Brabantiae solùm, sed & alijs Germaniae, praecipuè inferioris, regionibus, noster hic labor vsui esse posset) studiosè collegi ac digessi: & singulis; cuiuscunque prosapiae; suam interpretationem Latinam, synonymis largè copioseque ex probatissimorum auctorem messe depromptis, attribui: dictiones autem parum Latinas & barbaras, tanquam *vulgo* vsitatas, annotaui.

Communem Brabantici sermonis dialectum, & orthographiam typographis maximè tritam, sedulò obseruaui, neque temerè quicquam mutaui.

Dictiones compositas; vt rudioribus & in Teutonica lingua minus exercitatis cognitu inuentuque faciliores esse queant; ordine continuo collocatas, diastole siue distinctione designauit. Deriuatiua quoque suis primitiuis apta conuenientique serie subieci.

Etymologias siue origines si non omnes veras, saltem verisimiles, multis vocabulis obiter addidi: quae si philoglotto nimis curiosè scrutanti, longiùs, rationeque minus exacta, petitae videbuntur; is ne Varronis quidem, Isidori, aliorumque veterum coniecturas omnibus probari sciat. Scribit Varro, *Obscura multa esse: quod neque omnis impositio verborum exstat, quòd vetustas quaedam deleuit: nec quae exstat, sine mendo omnis imposita: nec quae rectè est imposita, certa manet: neque omnis origo est nostrae linguae è vernaculis verbis: & multa verba aliud nunc ostendunt, aliud antè significabant, &c.* Et Isidorus: *Omnis rei inspectio, etymologiâ cognitâ planior est. Non autem omnia nomina à veteribus secundùm naturam imposita sunt, sed quaedam & secundum placitum. Hinc est quòd omnium nominum etymologiae non reperiuntur: quia quaedam non secundum qualitatem qua genita sunt, sed iuxta arbitrium humanae voluntatis vocabula acceperunt. Sunt autem etymologiae nominum, aut ex causa datae: aut origine, aut ex contrariis: quaedam etiam facta sunt ex nominum deriuatione: quaedam etiam ex vocibus: multa etiam ex diuersarum gentium sermone vocantur: vnde & origo eorum vix cernitur, &c.* Haec Varronis & Isidori verba de Latinis, quis Teutonicae linguae peritus, de Teutonicis quoque etymis dici posse neget?

Vocabula quàm plurima non tantum cum Germanicis superioribus, Saxonis, veteribus Anglicis siue Anglo-saxonis; (quae cum Germanicis inferioribus siue Teutonicis, licet dialectis nonnihil mutatis, prorsus eadem sunt,) verùm etiam cum Gallicis, Italicis, Hispanicis,

Latinis quoque & Graecis, passim, vbi Orthographia, Etymologia, vocis similitudo, aut alia ratio postulare videbatur, contuli: vt mutua linguarum collatione, illustriora fiant, quae alioqui obscura manerent. Quam quidem opellam linguarum studiosis non parum profuturam, idque expertos facilè ex vsu & fructu iudicatuos, haudquaquam dubito: erit enim ad linguas faciliùs perfectiusque intelligendas & addiscendas apta imprimis & *compendiosa isagoge* siue introductio: maximè si frequentissimae per prothesin, apheresin, epenthesin, syncopen; paragogen, apocopen; antithesin, metathesin, alisque metaplasmi species *mutandarum & variandarum* literarum, syllabarum ac vocum rationes atque consuetudines diligenter obseruentur, iudicioque acri perpendantur. Ingentem autem dictionum Gallicarum, Italicarum & Hispanicarum cateruam cum Germanicis superioribus & inferioribus, cum Saxonice quoque & Anglosaxonice communem esse, historiarum veterum studioso Lectori satis constat: quandoquidem Germani, magna Galliarum parte ipsis tradita à Gothis, in Gallia regnarint; & Franci, veteres Germani dicti suerint: imò eandem cum Germanis linguam, vt multi asserunt, habuerint: Gothi ex Cimmeriis orti, & lingua inferiori Germanica vsi, Italiam armis subegerint, vastarint atque occuparint: in Hispania quoque vt in Gallia regnarint: & Hispani antiqui Teutonice lingua vsi sint, vt testantur Lucius Marincus, Iornandes, Paulus Orosius, Rodericus Toletanus, S. Isidorus, Paulus Aemilius, Io. Goropius Becanus, & alij non pauci. Et has quidem linguarum, cum vicinis Gallicis, Italicis, Hispanicis; Latinis quoque & Gracis; collationes cursim annotasse sufficiat. Earundem autem & aliarum propinquiores origines affinitatesque excutere, atque Babylonicum omne chaos perscrutando discutere, cuius, in his & aliis linguis exercitato atque versato, libe-

rum esto: ego me intra meos limites; ne sutor vltra crepidam; contineo.

Peregrinarum, absurdarum, adulterinarumque aliquot vocum Appendicem ad calcem libri adiunxi, earum maximè quas primò Pragmatici, & Rabulae forenses; deinde Rhetores rhythnici, nasutuli, scioli; postremò exterorum militum colluies hac bello intestini, nimis (proh dolor) diuturni tempestate, inuexerunt: vt singulis exactè cognitis, legitimis rectè vti, adulterinis autem non abuti discant purioris linguae Teutonicae curiosi.

Nomenclaturam praeterea Teutonico-Latinam Regionum, Populorum, Oppidorum, Marium, Sinuum, Paludum, Fluuiorum, Montium, Siluarum, veteres & recentes appellationes complectentem, ex diuersis scriptoribus excerpsti, collegi, & tertiae huic editioni addidi.

Denique Colophonis loco accesserunt propria quaedam hominum, praecipuè Gothorum, Vandalorum, Germanorum, Teutonum, Saxonum, & Anglosaxonum nomina, à viris doctis variè explicata, à me verò vndique conquisita, & in ordinem alphabeticum digesta: è quorum plurimis, continua serie dispositis, conuenienterque interpretatis, multarum dictionum veterum verae genuinaeque significationes & origines elici poterunt.

Breuitè quicquid ad vernaculae nostrae linguae cognitionem, Latinam interpretationem, & cùm aliis nonnullis linguis collationem requiri posset, sedulò & compendiariò congeffi atque digessi: ita vt nostrum hoc opus nostratinus ad Latinam linguam ex Teutonica; extraneis autem qui Latinè sciunt, ad Teutonicam ex Latina perfectè addiscendam, vsui imprimis futurum sperem.

Vale, candide Lector, & nostro labore vttere ac frueri. Antuerpiae ex anagostero Plantiniano. M. D. XCVIII.

**CONRADI GESNERI IN MITHRIDATE, DE LINGVAE BRABANTICAE EXCELLENTIA
PRAESTANTIAQVE TESTIMONIVM.**

BRABANTICA lingua inter caeteras Belgicas siue inferiores Germanicas circa Rhenum & ad Oceani litora sitarum regionum, elegantior hodie habetur, propter Louanium metropolim, in qua literarum studia florent, & Bruxellas primariam Imperatoris aulam, [& Antuerpnam, celeberrimum emporium.]

Frisij quondam planè peculiari, dura, & multum à vicinis distante dialecto vsi sunt, qua contractus omnes & negotia transfigere & describere solebant. Hodie autem Occidentales Frisij, in ciuitatibus praecipuè, ad Brabanticum & Hollandicum sermonem proximè accedunt: cùm propter Hollandorum negotiatorum commercia, tum quòd Caesar ibi principatum obtinens in summa eorum Curia Brabantos plerunque constituit: qui sua lingua & ius dicunt, & res controuersas contractusque omnes plebi conscribunt.

IN CORNELII KILIANI ERVDITI VIRI ETYMOLOGICON.

*Quisque Belgica amare, Belga, verba
Audes; hunc quoque amare KILIANVM
Aude. qui egregio suo labore
Sermonem tibi patrium propinat
Iam purum nitidumque; qui fuisset
Aut aui aut proaui tui, meique.
Non hîc Galle tuas, tuas Ibere,
Tuas Itale nunc reposce voces:
Nostra haec fabula, scaena tota nostra est.
Ite exotica verba: KILIANVS
Dat pura & puta Belgica. & quid vltra?
Et pura & puta dat simul Latina.
Duplex gloria. gratia esto duplex,
Et Belga hunc amet, atque amet Latinus.*

I. Lipsius .

AD DICTIONARIUM ETYMOLOGICON

Cornelij Kiliani Dufflaei,

Qvis putet in medio nos solem sole latere?

Sol tamen in medio nos quoque sole latet.

Lux in luce, latex in flumine, in abore poma,

Sic nos Tantalidas copia ludificat.

Quid magis est nostrum, quam verni idiomatis vsus?

Nos tamen hoc vernum penè idioma fugit

Nescio an ignaros, pertaesos an mage nostri,

Semper vt in propriis nausea rebus inest.

Non ita germani vindex sermonis, & aeui

Seu Cicero aut Varro posthumus ille sui

Interpres KILIANVS, ab ipsis fontibus omnes

Qui Belgarum vnus rite recludit opes.

DVFFLIA quo tanto modò clarior exit alumno,

Et propè par Grudiis tollit in astra caput.

Ille nouum cornu reserans CORNELIVS, ille

Diuite inexhausti gurgitis amne fluens

Indigenas latè latices natiuaque pandit

Flumina, quaesitam prompta leuare sitim.

Inde domi pleno se TEVTO inhurgitet ore:

Nil hîc quod vitio verterit exter habet.

Quin mage Belgarum semel ille nouo ebrius haustu,

Non alio posthac fonte madere velit.

Max Aemylianus de Vriendt

Senatui Gand. à secretis.

**CORNELIO KILIANO LINGVAE TEVTONICAE ASSERTORI,
Epigramma.**

*Aurea cecropiae miramur flumina linguae;
Miramur linguae delicias Latiae:
Dementes: patrij in patriâ sermonis egentes
Lucem in luce, & aquas quaerimus inter aquas.
Ergóne Belgarum, quae quondam floruir, ibit
Pessum, armis tellus, linguaque barbarie?
Fallor. adest vindex, rediuiua vocabula Belgis
Qui reddat, patriae restituens patriam.
Te Kiliane dij dederunt: tu fortiter ausus
Perfice: siste, tene iam fugientem aciem
Verborum veterum: quorum pars maxima sparsim
Deposita ab densis nupta erat à tenebris!
Tu siste: & linguae tu Stator habebere nostrae;
Sic Statorem habuit Romula terra Iouem.*

Fr. Raphelengius. FF.

IN CORNELII KILIANI DVFFLAEI ETYMOLOGICVM BELGICAE LINGVAE,

Ad ipsam Belgicam Carmen.

Belgica iamdudum vario labefacta tumultu
 Ciuilis inter arma belli, viribus
In peius collapsa tuis; ah, perdita tandem
 Sapiscis? an necdum vides miserrima,
Ingens quò veteris cessit tibi gloria famae,
 Dum mutuis perire gaudes caedibus,
Fortunis inimica tuis? experta malorum,
 Quae dira Martis suscitauit factio,
Plus satis. Heu! toto quid restat corpore sanum?
 Vox ipsa fari patrios nescit sonos.
Saeua peregrinas misces in praelia voces,
 Oblita priscum nominis tui decus.
Crede, haud obuenant grauioris signa ruinae,
 Quàm perdidisse propriae linguae sonum.
An nescis? Iudaea potens & Graecia bellis,
 Atque ipsa Roma totius mundi caput,
Imperij ac linguae simul amisere decorem.
 Damnis alius si sapis, rectè sapis.
En tibi, qui tantae minuat discrimina cladis,
 Vindex adest Dufflaeus; inter caeteros

*7r

Sidere quos fausto peperisti Belgica natos,
Tuam tueri curat ille gloriam.
Vocibus insomnes noctesque diesque legendis
Transegit, arte seu labore maximus:
Pristina queis rursus constet tibi graia linguae,
Nec exterorum serua mendices sonos.
Ast docto proprios diffundas ore lepores,
Quos hoc libro te Kilianus edocet,
Dignus amore tuo, atque aeterno dignus honore:
Etsi hunc sibi non quaerit, at magis tibi.

Balthasar Moretus I.F.

**INDEX EORVM QVORVM NOMINA COMPENDIO IN HOC ETYMOLOGICO
appellantur, & quorum opera vsi sumus.**

A brahamus Ortelius
Adrianus Iunius
Adrianus Turnebus
Alfricus Saxo
Amsterdam. Rhet. Rhyth. Teuton. Colleg.
Andreas Alciatus
Andreas Althamerus
Andreas Velleius
Antonius Nebrissensis
Antonius Posseuinus.
Baptista Fauolius
Beatus Rhenanus
Bonauentura Vulcanius
Burckhardus Mangelfeldius
Carolus Bouillus
Carolus Stephanus
Christophorus Vladeraccus
Conradus Gesnerus
Cornelius Kempius
Eckardus de Rebkaſſ, Speculi Saxonici interpres
Emanuel Sà
Erasmus Roterodamus
Flaccus Illyricus
Franciscus Hottomannus
Franciscus Brugensis
Franciscus Phoebus
Gabriel Paleotus
Georgius Agricola
Georgius Coluenerius
Gerardus Mercator Rupelmondanus
Gilbertus Cognatus
Guilielmus Budaeus
Guilielmus Durandus
Guilielmus Camdenus
Guilielmus Lambardus
Guilielmus Rondeletius
Henricus Stephanus
Henricus Frisius
Hermannus Comes Nuenarius
Hubertus Thomas Leodius
Iacobus Marchantius
Ioachimus Hopperus
Ioachimus Perionius
Ioannes Auentinus

Ioannes Bocatius
Ioannes Bodinus
Ioannes Brodeus
Ioannes Claius
Ioannes Custos Brechtanus
Ioannes Frisius
Ioannes Goropius Becanus
Ioannes Heroldus
Ioannes Murmellius
Ioannes Paludanus

Ioannes Rauisius Textor
Ioannes Tritthemius Spanheimensis abb.
Iodocus Badius, Ascensius
Iodocus VVillichius
Iornandes Episcopus Rauennas
Iosephus Scaliger
Iustus Lipsius
Lambertus Lambardus
Lazarus Baysius
Leuinus Lemnius
Lilius Greg. Gyraldus
Ludouicus Caelius Rhodiginus
Ludouicus Guicciardinus
Ludouicus Viues.
Martinus Islebius
Mathias Lobelius
Mathias Schenckius
Michael Angelus Blondus
Michael Beuterus
Nathan Chytraeus
Otfridus Monachus S. Galli
Pancratius Castricomius
Paulus Diaconus
Paulus Merula.
Petrus Andreas Matthiolus
Petrus Apherdianus
Petrus Bellonius.
Petrus Diuaeus.
Petrus Hanssius Edammensis
Petrus Nannius
Philippus Malerius.
Rembertus Dodoneus
Robertus Constantinus
Robertus Stephanus
Salicae legis Francorum Scriptor
Sebastianus Munsterus
Simon Pelegromius
Simon Verepaeus
Stephanus Pigius
Theodorus Clutius
Thomas Cantipratanus
Thomas Thomasius
Vitus Amerpachius
VVilleramus Abbas
VVolfgangus Hungerus.

HORATIVS IN ARTE POETICA.

Multa renascentur quae iam cecidere; cadentque,
Quae nunc sunt in honore vocabula, si volet vsus,
Quem penes arbitrium est, & ius & norma loquendi.

ETYMOLOGICVM TEVTONICAE LINGVAE: SIVE DICTIONARIVM TEVTONICO-LATINVM.

A

A

*IN compositione priuatiua est particula, vt **Amachtich**, Impotens: **awijs**, Amens, &c. Graecis quidem frequens, Latinis vero in hac significatione rara.*

A.

Articulus olim vsitatus ante substantiuas voces, cuius loco inoleuit **een**: *angl. a. Adr. Iun.*

A B

Abast, alabast.

Alabastrites, onyx, genus marmoris candidi. *gal. alabastre: ital. & hisp. alabastro: angl. alabaster.*

abasten busse.

Alabaster, alabastrus, alabastrum: vas ex alabastrite.

Abberdaen.

Asellus salitus. *gal. abordean: angl. habberdyne.*

Abd, abt.

Abbas, archimandrita, coenobiarcha, antistes. Abba *Hebraicè vel potius Syriacè*, pater dicitur. *ger. abt: gal. abbé. ital. abate: hisp. abad: angl. abot.*

abdijs.

Abbatia.

abdisse.

Abbatissa, antistita, sacerdos prima, sacerdos maxima.

Abe, abece.

Abecedarium, alphabetum, elementa, elementa prima.

abe-berdeken.

Tabella abecedaria, tabella alphabetaria.

abe-meester.

Magister pedaneus: qui prima elementa docet: magister literarius, literator.

Abeel, abeel-boom, alb-boom.

Populus alba.

Abel.

Habilis, aptus, concinnus, idoneus: & Ingeniosus, artificiosus, solers. *gal. abil, habil:*
ital. habile: hisp. habil.

abelaert.

Homo bellus, concinnus.

abelheydt.

Habilitas, concinnitas, condecencia, conuenientia, apititudo: & Artificium, ars, scientia, solertia.

abelick.

Habiliter, aptè, concinnè, idoneè, condecencer: & Artificiosè, ingeniosè, solerter.

Abolghe. j. ou-bolghe.

A C

Acht.

Octo. *ger. acht: ital. otto: hisp. ocho: ang. eyght.*

acht hondert.

Octingenti.

acht-mael.

Octies.

acht-thien.

Octodecim, duodeviginti.

achtentigh,

per prothesin t'achtentigh. Octoginta.

achtste.

Octauus.

Achte, achttinghe.

Aestimatio, existimatio.

achte, toesicht.

Respectus, circumspectio, obseruatio, consideratio, ratio.

achte hebben, nemen oft slaen op eenigh dinck.

Videre, curare, procurare, curae habere rem aliquam: curam rei alicui impendere vel intendere: rationem habere alicuius rei: obseruare, aduertere, conspicere rem aliquam: attentum esse, animum attendere: cauere, cautionem adhibere.

achte, echte.

ger. sax. sic. Sententia Imperialis, proscriptio, *deliberatum iudicium*, annotatio Rei absentis requirendi vt copiam sui praestet intra annum ad se purgandum. **In d'achte doen.** Annotare, notare exquirendum reum, proscribere, & hostem iudicare Romani Imperij.

achte-loos. j. onachtsaem.

Negligens.

acht-saem.

Obseruans, sollicitus, curam rerum gerens. & Aestimabilis, aestimandus, spectabilis obseruandus.

acht-saemheyd.

Obseruantia, cura, sollicitudo. & Aestimatio, reputatio.

Achten, schatten.

Aestimare, facere, censere, appretiare, pensi esse, *pensi* habere.

achten.

Curare, curam habere.

achten, meynen.

Putare, arbitrari, sentire, existimare, opinari, ducere, reputare, iudicare

achten, in weerden houden.

In pretio habere, magnificare.

achten, echten.

Proscribere.

achtinghe. j. achte.

acht-baer.

Aestimabilis, spectabilis.

acht-baerheydt.

Auctoritas, dignitas.

Achter.

Retro, post, pone, à tergo. **ten achter zijn.** Reliquari.

Achter straten.

Per plateas.

Achter-blijuen.

Remanere, relinqui. & Non venire, abesse, non comparare.

Achter-bande. j. achter-tocht.

Achter-booghe. j. slaeghel.

Suffrago: flexura in posterioribus quadrupedum cruribus.

Achter-darm. j. aers-darm.

Achter-deel.

Incommodum, damnum, fraus, detrimentum, dispendium, nocumentum, iactura, captio, praeiudicium: & Obtrectatio, detractio.

achter-deel van yemanden segghen.

Detrahere alicui.

achter-deel yemanden doen.

Damno vel detrimento esse alicui, praeiudicare alicui.

achter-deelich.

Incommodus damnosus.

Achter-dencken.

Futura meditari, habere rationem futuri. Susplicari, diffidere.

Achter denckigh.

Scrupulosus, anxius, sollicitus: & Suspiciosus.

achter-denckinghe.

Suspicio, scrupulus, sollicitudo, futuri meditatio.

Achter deure.

Posticum, postica, pseudothyrum.

Achter-docht,

holl j. achterdenckinge.

Achter-een. j. achter-volghens.

Achter-eynde van t'schip.

Puppis.

Achter-eer-ghisteren.

Nudiusquartus.

Achter-gancks.

fland. Consequenter.

Achter-ghereyde.

Postilena.

Achter-ghetuygh.

Postilena.

Achter-haelen.

Assequi, consequi, adipisci. & Deprehendere.

Achter-haem.

Postilena.

Achter-hoede.

vet fland. Subsidium, tertia acies, postrema acies. *gal.* *arriere garde.*

Achter-hals. j. neck.

Ceruix.

Achter-hoof.

Occiput, occipitium.

Achter-houden.

Detinere, remorari.

Achter-huys.

Vltimae aedes, aedes posteriores.

Achter-iaer.

Anni postrema pars.

achter-iaerigh, achter iaersch.

Cornus, serotinus.

Achter kasteel van t'schip.

Puppis.

Achter-klap.

Obtrectatio, detractio, diffamatio, morsus clancularius.

achter-klappen.

Obtrectare, detrahere, diffamare, mordere clanculum, dictis absentum rodere famam.

achter-klapper.

Obtrectator, detractor, delator, sycophanta.

Achter-kop.

Occiput.

Achter-kroppier.

Postilena.

Achter-laeten.

Omittere, praetermittere, relinquere.

Achter-leen.

Praedium subclientelare, subclientela

Achtermaeye. j. nae-weyde.

Achter-maendagh,

vet. **j. dingst-dach.**

Achter-malcanderen. j. achtervolgens.

Consequenter, continuè.

Achter-nae.

Tandem, postremò, demum.

achter-nae volghen.

Ponè subire, subsequi.

Achter noen.

Post prandium, à meridie: tempus pomeridianum.

achter-noen eten.

Sumere merendam. **het achter-noen eten.** Antecoenium, merenda.

Achter-ouer-morghen.

Ab hinc dies quartus.

Achter-pand.

Lacinia posterior vestimenti.

achter-pand van de koetse.

Extrema sponda

Achter poorte.

Posticum.

Achter raed.

Posterius consilium.

Achter-reypel.

Postilena.

Achter-riem.

Postilena.

Achter rugghe.

metaphor. Subsidium, refugium.

Achter sprake. j. achter klap.

Achter-stel. j. hinder.

Remora.

achter-stel.

Reliqua, reliquatio, reliquum non solutum.

achter stellen.

Postponere. & Remorari, impedire.

Achter-steue.

Puppis.

Achter-stijl.

Postis.

Achter-taele.

holl. j. achter-klap.

Achter-tanden. j. hoeck-tanden.**Achter-tocht.**

Acies postrema, acies tertia. Vragi, tergiductores, *Iust. Lips.*

Achter-volgh.

Continuatio, continua series, consequentia, successio.

achter-volghen.

Consequi, continuare, succedere.

achter-volgens.

Consequenter, continuè, deinceps, ex ordine, sine intermissione.

Achter-waeren.

Conseruare, reseruare, custodire. **achter-waeren de craemvrouwe.** Curare puerperam.

achter-waerder.

Conseruator, curator, custos.

achter-waerster.

Curatrix puerperae.

achter-waerts.

Retrorsum, retrorsus.

achter-waerts gaen.

Retrogredi, gradum referre, cessim ire, recessim ire, in tergum retrocedere.

achter-waerts houden.

Supprimere, premere, detinere, retinere.

achter-waerts leeren.

Dediscere.

achter-waerts wassen.

Decrescere.

achter-waerts wijcken.

Repedare, pedem referre.

Achter-wijn.

Vinacea, orum.

Achter-wt-slaen.

Calcitrare, recalcitrare.

achter-wt-slaende.

Calcitro, calcitrosus.

achter-wt-vaeren.

Postico discedere. **j. banckeroete spelen.**

Achterheyd. j. achterstel.

Reliquatio.

Achterste.

Posterior, postremus.

Ack, eck.

Pus, sanies.

Ackel, eckel.

germ. sax. sicamb. j. walghe. Nausea, fastidium.

Ackelen.

ve?tus. j. schroomen. Horrere.

ackelick.

vetus Horribilis.

Acker.

Ager, aruum **ackerken.** Agellus.

ackeren.

Arare, exarare.

acker-baer.

Arabilis.

acker bedde. j. bedde.

Porca.

acker-bouw. j. land winninghe.

ackerman. j. land-man.

acker mist.

Laetamen, fimus.

acker schaede.

Calamitas.

acker-sieck.

vetus fland. j. veld-sieck.

acker-trappe. j. trap-gans.

acker-vore.

Lira, fulcus.

acker-werck.

Agricultura.

Ackse, axe. j. aeckse.

Ascia.

A D

Adebaer. j. oyevaer.

Ciconia.

Adder.

Vipera, excetra. *ger. nater: angl. adder.*

Adebe.

vet. j. pekel. Salsugo, muria.

Adel. j. edel.

Nobilis. & Nobilitas.

adel-borst.

Miles generosus, egregius, primarius.

adel-broeder.

vet. Adelphus.

adeler.

ger. sax. j. arent. Aquila, aquila nobilis.

Adem, aessem.

Anhelitus, spiritus, halitus, flatus, anima. μ . i. vapor, exhalatio: μ . spiratio.

adem-ader. j. pols-ader.

adem-borstich

Asthmaticus, anhelator

adem-gat.

Spiramen, spiraculum.

adem-kele.

Trachea.

adem-loos.

Halitus siue spiritus expers.

adem-tocht.

Respiratio, spiraculum.

adem-tonghesken.

Epiglottis.

ademen, aessemen.

Spirare, halare.

Ader. j. adder.

Vipera, excetra.

Adere.

Vena, arteria. **aderken.** Fibra.

ader-laeten. j. laeten.

Adere. j. are.

Spica.

Adick, hadick.

Ebulus, pumila sambucus, chamaeacte. *ger. attich.*

A E

Aecke, naecke.

ger. sicamb. Cymba.

Aecker. j. aker.

Ahenum.

Aecker.

holl. j. eeckel. Glans angl. acorne.

aecker-boom.

holl. j. eeckel-boom. Quercus. ang. oketree.

aeckerigh.

vet. Querceus, quernus.

Aeckse, timmer bijle.

Ascia, dolabra, . germ. axt: gal. hache: hisp. hacha: ang. axe.

Aeck steen. j. haeck steen.

Succinum.

Aeckster.

holl. j. exter. Pica.

Aefsch.

Auersus, inuersus, praeposterus, contrarius.

aefsche hand.

Manus inuersa.

aefschelick.

Praeposterè, absurdè.

Aeghe.

fris. j. ooghe. Insula

Aeyssel.

fland j. unster, unsel.

Ael, eel.

angl. Ceruisia mustea.

Ael.

germ sax j. aelsene elsene. Subula, *ang. ale, aule:* *gal alesne.*

Ael.

Anguilla minuta. *ger. aal: angl. eale.*

ael-gheer, el gheer, ael schere, ael-sperre.

Fuscina, tridens, instrumentum dentibus mucronatum quo anguillae collecte figuntur & capiuntur.

ael-karre. j. ael-korf.

Nassa.

ael-mule.

sicamb j. aelquabbe.

ael-puyt.

Mustela piscis.

ael-quabbe. j. lompe.

Borbocha.

Ael.

Extremus, vltimus.

ael-eynde.

Extremus finis, extremitas.

ael-besie, besiken ouer zee.

Acinus ribis, acinus vltamarinus.

ael-besie struyck.

Ribes, ribes Arabum.

ael-machtich. j. amachtich.

Impotens.

ael-weerdich.

Indignus. & Indignans, indignabundus, stomachosus.

ael-weerich.

Impotens animi, impos rationis, incontiens animi, qui appetitus suos vincere non potest: proteruus, petulans, lasciuus, lasciuiens, ineptiens.

ael-witte, ael-wete.

Mulier insipiens, inscia, ignaua, inepta.

ael-wittigh, ael wetigh.

Insanus, insipiens.

Ael ding, ael-dinger, haeling. haeldingh.

fland. Haeres.

Aelke.

sax. sic. Graculus, monedula.

Aemis.

sicamb. Formica.

Aelmoesse, aelmisse.

Eleëmosyna, stips collatitia, pia benignitas: agape, es. agapa, *ae. ger almuse: gal. aulmosne: ang. almesse.*

Aelmoesse, aelmisse.

sax. sicamb. vet. . j. brood-tailloor. Orbis, discus, orbis crusti. *Virgil.* quadra patula. *Virgil.* orbis mensarius, mensa. *Virgil. Est antem proprie orbis cerealis, siue mensa panitia, quae prandio & coena absolutis, pauperibus eleemosynae loco dari solet à ditioribus.*

aelmoessenier.

Praefectus eleemosynis, collector & distributor eleëmosynarum, sacrae vel piae stipis erogator: *vulgo* eleemosynarius.

Aelsene. j. elsene.

Subula.

Aembeld, aemboord,

&c. **j. aen-beld, aen boord, &c.**

Aen.

Ad. & Apud.

Aen-ademen, aen-aessemen.

Adspirare, adhalare.

Aen-baeren. j. aen-boorden.

Appellere.

Aen-bassen.

Allatrare.

Aen-beld.

vet. Effigies.

aen-beld.

Incus, acmon.

aen beldt stock.

Acmotheton: lignum in quo firmatur incus.

Aen-be steden. j. besteden.

Locare opus faciendum.

Aen-bergh.

Cliuus.

Aen-bidden.

Adorare.

Aen bieden.

Offerre.

Aen bijt.

vet. Esca.

aenbijt. j. in-bijt.

Ientaculum.

aen-bijten.

Admordere.

aen bijten in bijten.

Ientare.

Aenbilckt.

fland incus.

Aen-binden.

Alligare.

Aen-blasen.

Afflare, adspirare.

Aen-blick.

vet Aspectus, intuitus.

aen-blicken.

vet. Aspicere.

Aen-bold.

sax. fris sic. j. aen-beld. Incus.

Aen-boord, aem-boord.

zeland. j. calengieringhe naederschap.

aen boord trecken, ont-aen boorden.

zeland j. kalengieren, vernaerderen. Retrahere emptionem iure proximitatis

Aen boorden.

holl Appellere

aen boordinghe.

Appulsus, appulsio.

Aen-branden.

Adurere

Aen-brenghen.

Adferre, deferre, referre: & Deferre, indicare, nunciare, accusare.

aen brengher.

Delator, index: & Accusator, quadruplator.

Aen-dacht.

Meditatio, memoria, recordatio, attentio, diligentia, studium: & Religio, deuotio
apud. Eccles.

aen-dachtich.

Attentus, intentus memor. & Religiosus, deuotus *vulgo apud Eccles.*

aen dachtighlick.

Attentè, intentè: & Religiosè, deuotè.

Aen-deel.

Rata portio: & Sors, sortitio in diuisione bonorum.

Aen dienen.

Administrare.

Aen doen.

Addere, admouere.

aen doen, cleeden.

Induere, vestire.

aen doen.

Afficere. **Jemanden eere aen doen.** Afficere aliquem honore, honorem alicui impendere. **Pijne aen doen.** Afficere dolore.

Aen draeghen.

Adferre, apportare.

aen draegen, aen bieden.

Offerre.

aen draeghen.

Arrogare, assumere, attribuere, vindicare. **Ick draghe my**

dat aen. Id mihi assumo, adscribo, vendico ad me attinere volo.

Aen-drijuen.

Impellere, appellere, adigere, incitare.

Aen-drucken.

Apprimere.

Aen-een.

Simul vnà, coniunctim.

aen-een hanghen.

Cohaerere

aen-een pappen oft lijmen.

Conglutinare.

Aen eynden.

Confinem esse, conterminum esse.

aen eyndinghe.

Confinium.

Aen gaen.

Adire, aggredi, attingere: inire incipere

aen gaen, voort gaen.

Progredi.

aen gaen.

Subire, suscipere negotium, munus, onus. **Aen-gaen een verbond.** Inire foedus.

aen-gaen.

Attinere, pertinere. **het gaet v aen.** Ad te attinet, tua interest, tua refert, tuum est, tua res agitur.

aen gaende den vader.

Circa patrem, quoad patrem.

aen gaende dat ghy schrijft,

&c. Quod scribis, &c.

aen ganck.

Accessus, aditus. **ten aenganck comen.** Superuenire, ex insperato aduenire.

Aen ghebrande spijsse.

Cibus adustus.

Aen-gheboren.

Genuinus, natiuus, innatus, ingenitus, insitus, inditus à natura.

Aen ghelandigh.

Confinis.

aen-ghelandigheyt.

Confinium.

Aen-ghenaem.

Acceptus, gratus. *placens.*

aen-ghenaem-heyd. j. danck.

Gratia.

aen-ghenaemlick.

Gratè, grato animo.

Aen-ghenomen.

Receptus, assumptus.

aen-ghenomen kind.

Filius adoptiuus.

aen-ghenomen werck.

Opus conductum, opus redemptum.

Aen-ghesicht, aen-sicht.

Aspectus, conspectus, us: & Facies, os.

Aen-gesien.

Aspectus, conspectus. a, um.

aen-ghesien dat.

Cùm, quum, quia, quandoquidem.

aen ghesien den tijdt.

Vt diei *tempus* est.

Aen ghestoruen goedt. j. ver-storuen.

Aen-gheuen.

Porrigere, exhibere, tradere, deferre, indicare, edere: & Proponere.

aen-gheuinghe.

Exhibitio, traditio.

aen-gheuinghe der menschen.

Traditiones hominum.

aen-gheuer.

Index: & Auctor.

Aengrijp.

Comprehensio: & Aggressio, congressus, insultus.

aen grijpen.

Apprehendere, comprehendere, arripere.

aen-grijpen.

Adoriri, aggredi, inuadere, impressionem facere.

Aen haelen.

Adferre, adducere.

aen haelen, aen locken.

Allicere.

aen-haelen het seyl.

Stringere vela.

Aen-hanck.

Appendix, adhaesio: & Societas, socij: & Secta, sequela, factio.

aen-hanghen.

Adhaerere, appendere & Appéndêre. suspéndere.

aen hanghen.

Sectari, consectari.

aen-hanghende.

Appendens.

aen hanghende sieckte.

Contagium, & Morbus fonticus.

aen-hangher.

Adhaerens. & Socius. & Sectator, consecrator, affectator.

aen hanghigh.

Adhaerens. & Deditus, addictus.

aen-hanghsel.

Appendix, appendicula.

Aen-hechten, aen-heften.

Figere, affigere, alligare.

Aen-heffen.

Alleuare: & Erigere: & Incipere, ordiri, exordiri.

Aenhissen.

Instigare.

Aen-hooren.

Auscultare, exaudire.

Aen-horn. j. ahorn.

Platanus.

Aen-houden.

Adhaerere, attinere.

aen-houden de hand.

Manum admouere adhibere, iniicere.

aen-houden volherdichlijck.

Perseuerare, insistere, instare

aen houden met iemanden.

Stare cum vel ab aliquo. **j. houden.**

aen houden.

Detinere aliquem officii, beneficii, blanditiis.

aen-houden de dieuen, moordenaeren,

&c. Recipere, occultare fures, latrones, &c.

aen-houder van dieuen ende moordenaeren.

Receptor, receptator: qui fures, latrones eorumque surrepta recipit & occultat

Aen-iaeghen.

Adigere. **Vreese iemanden aen-iaegen.** Incutere metum alicui.

Aen-karre.

Semiapertus.

aen-karre staen. j. aen-staen.

Aen-keeren.

Aduertere, conferre, applicare.

Aen klaeghe.

Accusatio, dica.

aen-klaeghen.

Accusare, incusare, accersere crimine.

aen-klaghte, aen-klaeghe.

Accusatio, incusatio.

aen-klaegher.

Accusator.

Aen-klauwe.

fland. holl. sic. j. enckel. Talus.

Aen-kleuen, aen-klijuen.

Agglutinare, affigere, defigere. & Agglutinari, affigi, adhaerere. & Agere contagia, afflatu vel contactu nocere.

aen-kleuende sieckte. j. haelende.**Aen-komen.**

Aduenire, aduentare, appropinquare, accedere, appellere: & Crescere, augescere, adolescere.

aen-komen te schepe.

Appellere nauem, appellere naue.

aen-komelinck.

Aduentitius, nouitius: proselytus & Adolescens.

aen-komste.

Aduentus.

aen-komste der korsten.

Paroxismus, accessus, accessio, exacerbatio febris.

Aen-kouten.

Alloqui, colloqui.

Aen-lacchen.

Arridere.

Aen-laeghe.

vetus. Impensae, sumptus.

Aen laet.

vetus j. oor-saecke.

Aen-landen.

Confinem esse, conterminum esse.

aen landen.

Terram attingere, appellere, ad portum venire, ad littus appellere.

Aen-langhen.

Porrigere.

Aen-lappem

Affigere, assuere, addere.

Aen-legghe.

vetus. Actio, accusatio.

Aen-legghen.

Apponere. **Vier aen-legghen.** Struere ignem.

aen-legghen.

Nauim aduertere, ripaeque propinquare.

aen-legghen, besteden.

Sumere *vel* insumere in re aliqua, impendere, conferre, locare, collocare pecunias emendis libris, &c.

aen-legghen.

Applicare.

aen-legghen sijn kracht ende macht.

Adhibere vires, applicare vires.

aen legghen sijn saecken.

Instituere res suas, aggredi.

aen-legghen in rechte.

Agere, agere litem, intendere actionem, ius suum persequi iudicio, dicam scribere.

aen-leggher.

Auctor, primus motor.

aen leggher in recht.

Actor, accusator.

Aen leyden.

Adducere, deducere: & attrahere, allicere, inducere.

Aen-lenen.

Inniti, incumbere, inclinare.

Aen-ligghen.

Adiacere. & *Confinem* esse.

aen-ligghen.

Pertinere. **Wat light v daer aen?** Quid tua id refert? quid tua interest? quid ad te attinet?

Aen-lijck.

Assimilis.

aen-lijcken.

Similem esse.

Aen-lijmen.

Agglutinare.

Aen-locken.

Allicere, allectare, illicere, illectare, pellicere.

aen-lockigh.

Illecebrosus, illex.

aen-lockinghe.

Illecebra.

Aen-loop.

Accursus, incursus, incursio, procursus, assultus.

aen-loopen.

Accurrere, incurrere.

Aen-mael.

Macula, naeuus. *ger. ammaal.*

Aen-mennen.

Adigere, impellere, incitare. & Incitare ad opus, vrgere opus.

aen-menner.

Monitor, qui opus vrget, & cessatores increpat.

Aen-mercken.

Considerare, notare, attendere, obseruare, animaduertere, perpendere.

aen-mercker.

Considerator, obseruator.

aen-merckinge.

Consideratio, animaduersio, obseruatio.

Aen-moedinge.

Affectus, affectio, animi motus, animi passio, perturbatio.

Aen-naeyen.

Assuere.

Aen-nemen.

Accipere, acceptare, excipere, recipere, suscipere, adsciscere, sumere, assumere, comprehendere.

aen-nemen veur sijn kind.

Adoptare.

aen-nemen, leeren.

Discere, addiscere, comprehendere intellectu.

aen-nemen, toe-nemen.

Accrescere, augeri.

aen-nemen, hueren.

Conducere, pretio vtendum accipere, mercede alicuius operam emere.

aen-nemen eenich werck.

Redimere, condicere opus, suscipere opus certo pretio faciendum, accipere pretium pro re aliqua facienda: recipere in se opus stata pecuniae summa, locare alicui operam suam.

aen-nemen knechten oft krijghs-volck.

Scribere, conscribere exercitum, contrahere copias, colligere milites, cogere exercitum, milites conquerere, centuriare, cogere copias, facere agmen.

aen-nemen de reyse.

Suscipere iter, profectionem aggredi, incipere, instituere.

aen-nemende.

Discens: & Docilis.

aen-nemelinck.

Discipulus. & Adoptiuus.

Aen-paert. j. aen-deel.**Aen-paelen.**

Confinem, *conterminum* esse.

Aen-placken.

Agglutinare, affigere glutine.

Aen porren.

Instigare, exhortari, cogere.

Aen-preken.

Persuadere: & *Commendare*.

Aen-prijzen.

Commendare.

Aen-randen.

Aggredi, inuadere, impetere.

Aen-rechte , aen-recht tafel.

Abacus, repositorium.

aen-rechten.

Apparare, instruere, aptare, promere. depromere.

aen-rechten sijn leuen.

Instituere vitam.

aen-rechten iet nieuws.

Inducere vel introducere aliquid noui.

aen-rechten iet quaeds.

Moliri aliquid mali, machinati, conari, struere.

aen-rechter.

Instructor, machinator, auctor.

aen-recht-tafel , recht-bancke.

Abacus.

Aen-reden.

Alloqui, affari.

Aen reesen.

vet. fland. Apprehendere, inuadere cum impetu.

Aen-reycken.

Attingere. & Porrigere, suppeditare.

Aen-rijtsen. j. rijtsen.

Aen-roepen.

Inuocare, in vota vocare, appellare, implorare & obtestari.

Aen-roeren.

Tangere leuiter, attingere, attrectare, contrectare, lambere.

Aen-rucken.

Impressionem facere.

aen-ruckinghe.

Impetus.

Aen-ruyschen.

Atterere.

Aen-schieten.

Adijcere.

aen-schieten den rock.

Festinanter induere vestem.

Aen-schijn.

Aspectus, conspectus. & Facies, vultus, os.

aen-schijnen.

Affulgere, allucere.

Aen-schouw.

Aspectus, aspectio, conspectus: respectus, obseruatio.

aen schouw nemen.

Obseruare, respicere

aen-schouwen.

Aspicere, *conspicere*, contemplari, intui, intueri.

aen-schouwinghe.

Aspectus, aspectio, conspectus, contuitus, intuitus.

Aen-schueren.

Atterere.

Aen-schrijuen.

Adscribere.

Aen segghen.

Imputare: & Denuntiare, indicare, nunciare.

Aen setten.

Apponere, adducere.

aen-setten , invaeren.

Impressionem facere.

aen-setten t'seyl.

Obliquare sinus velorum.

aen-setten te lande.

Exponere in terram.

aen-settinghe.

Appositio. & Alluuio.

Aen-sicht , aen-ghe-sicht.

Aspectus: & Facies, os, frons, pars anterior capitis humani. **aen-sichtich.** Spectabilis.

Aen-sien.

Aspicere, conspicerere, intueri. **het aen-sien.** Aspectus conspectus, respectus: & Causa, ratio. & Dignitas, potestas, autoritas.

Aen-slaen.

Affigere ictu.

aen-slaen de boeyen.

Compedes iniicere.

aen-slaen de hand.

Admouere manum. & Apprehendere, iniicere manum.

aen-slaen iemandts goedt.

Inuadere, occupare alicuius bona, manus iniicere alicuius facultatibus.

aen slaen.

Incipere, aggredi, inceptare: & Inire consilium: machinari.

aen slagh.

Coeptum, inceptum, res inchoata, susceptio, operis institutio, consilium, ratio, conatus, machinatio.

Aen-soecken.

Requirere, postulare, sollicitare, ambire, petere.

Aen spannen met iemanden.

Addere se socium alicui, partes alicuius fouere.

Aen-spoelen.

Alluere.

aen-spoelinghe.

Alluio.

Aen-spraecke.

Alloquutio, alloquium.

Aen-spraecke veur recht.

Postulatio, iuridica, actio, dica, accusatio.

aen-spraecke , aen-spreker in recht. j. aenleggher.

Actor.

Aen-spreken.

Alloqui, affari, appellare, compellare, conuenire aliquem.

aen-spreken in recht.

Arcessere, arcessere iudicio, accusare, agere, actionem intendere

aen-spreken vanden lijue.

Arcessere capitis, iudicio capitis arcessere.

aen-spreken van onghelijck.

Agere iniuriarum, postulare aliquem pro acceptis iniuriis.

Aen sprenghen.

Aspergere.

Aen-springhen.

Assilire.

aen spronck.

Assultus. & Impressio.

Aen-staen.

Adstare. **aen staen. j. naecken.** Instare, imminere. **aen-staenden tijd.** Instans, imminens tempus.

aen staen , aen-karre staen.

Connuere, non plenè clausum esse. **De deure staet aen.** Connuet ostium: stat semiapertum.

aen-staen, behaeghen.

Placere, sedere, sedere animo.

aen-staen. j. goedt doen.

Luere, persoluere, praestare.

aen-stand.

germ. sax. sic. Procrastinatio, perendinatio & Induciae.

Aen-steken.

Affigere. **aen steken het vleesch, aen den spet steken.** Figere carnes veru.

aen-steken, ontsteken met vier.

Incendere, accendere, succendere, inflammare.

aen-steken een huys.

Inferre faces tectis, facere incendium.

Aen-stellen.

Instituere. & Applicare. & Incipere.

Aen-steruen.

Obuenire morte alicuius.

Aen-stoot.

Impulsus, illisus, offensio, offensatio, occursus, aggressura, aggressio, aggressus.

aen-stooten.

Impellere, illidere, offendere. offensare, incurrere.

aen-stooten, by-ligghen.

Attingere, adiacere, confinem esse, contiguum esse.

aen stootende.

Contiguus. **aen-stootende landen.** Contiguae terrae.

Aen stouwen.

Adigere, stimulare.

Aen-stranden.

Appellere littori.

aenstrandinghe.

Maris eiectamentum: quidquid mare in littus expellit.

Aen-strijcken.

Allinere.

Aen-taele. j. aenspraecke.

aen-taelen. j. aenspreken.

Aen-tast.

Tactus, tactio: & Apprehensio.

aen-tasten.

Tangere, attingere, attrectare, contrectare.

aen-tasten met gheweld.

Inuadere, apprehendere, impressionem facere, cum impetu aggredi.

Aen-teeckenen.

Annotare.

Aen-tijen.

Prodere, indicare. & Imputare, incusare, insimulare.

Aen-tijghen.

Demonstrare, indicare: & Accusare, prodere: & Imputare, incusare.

aen-tijgher.

Index, demonstrator: & Imputator, delator.

Aen-trecken.

Attrahere: & Attrectare.

aen-trecken, aen-doen.

Induere.

aen-trecken.

Assumere. **Sich eenighe saecke aen-trecken.** Assumere sibi rem aliquam, attribuere, arrogare sibi.

aen-treckende ooghen.

Oculi illices.

aen-trecker, schoeyer.

Calcipes. *vulgo* attractorium.

Aen-treden.

Incedere, ingredi, progredi.

Aen-vaen. j. aen vanghen.

Aen-val.

Aggressus, impressio, impetus.

aen-vallen.

Aggredi, adoriri: & Impetere, inuadere: & Impressionem facere, irruere.

Aen-vanck.

germ. sax. holl. sic. j. beghinsel.

aen-vanghen. j. beghinnen.

Incipere.

Aen-vatten.

Arripere.

Aen-vechten.

Oppugnare, impugnare, tentare.

aen-vechtinghe.

Oppugnatio, tentatio.

Aen-veerden.

Accipere, acceptare, capessere.

aen-veerden , aen-tasten.

Arripere, appréhendere, aggredi.

Aen-voeren.

Adducere, adferre, aduehere: & Introdúcere.

aen-voeren om te vechten.

Educere in aciem.

aen-voerder.

Adductor, ductor: strategus, dux.

Aen-waeyem.

Afflare, adspirare.

Aen-wald.

ger. sax. sicamb. Legatus, orator: & Procurator litis, causidicus.

Aen-was, aen-wassinghe.

Accretio, accrementum, incrementum.

aen-was, aen-worp.

Alluio, alluies: tacitum incrementum, quod paulatim à flumine accessionem praebet.

aen-wassen.

Accrescere, increscere, supercrescere, adnasci, subnasci.

Aen-wenden. j. aen-keeren.

Aen-wijsen.

Demonstrare, adnotare, assignare, designare, indicare.

aen-wijsen, toe-wijsen met recht.

Adiudicare, addicere.

aen-wijsinge.

Demonstratio, annotatio.

aen-wijser.

Index.

Aen-worp.

Appendix, adiectio, adiectus, us: & Alluuio.

aen-worpen.

Adiicere.

Aen-wrijuen.

Atterere.

Aene, aen-heere.

ger. sax. sicamb. Proauus, aui pater.

aen-vrouwe.

ger. sax. sic. Proauia.

Aerckel, erckel.

Proiecta, podium.

Aerd.

Indoles, natura, ingenium, genius.

aerden.

Indolem siue naturam sequi. **aerden nae den vader.** Patrissare:

ingenium sine indolem patris referre, sequi: respondere moribus patris.

aerdigh.

Ingeniosus, solers, argutus, venustus, elegans.

aerdigheyd.

Venustas, elegantia, genius, gratia, lepos.

aerdighlijck.

Ingeniose, venustè, eleganter, affabrè, lepidè.

aerdsoen.

Indoles, natura.

Aerde, eerde.

Terra, tellus, humus, solum: arida, *apud Eccles. sic dicta, quòd aretur. teste Ioanne Bocatío. Artham, id est, terram matrem, veteres Germani coluerunt. Iust. Lips.*

aerde.

fland. gand. Forum. **Koren aerde.** *flandr. j. koren-merckt.* Forum frumentarium.

aerd-aecker.

holl. j, aerd-not. Bulbocastanum.

aerd-appel. j. verckens-brood.

Cyclaminus, rapum terrae.

aerd-besie.

Fragum, morum in herbis humi repentibus nascens.

aerd-beuinghe.

Terrae motus, terrae quassatio.

aerd-bodem.

Solum: & Orbis terrarum.

aerd-kuyl.

Hypogeum, locus subterraneus.

aerd-muys.

Mus agrestis, nitedula, mus subterraneus.

aerd-not.

Bulbocastanum.

aerd-rijck.

Tellus, terra.

aerd-roock.

Fumus terrae, fumaria.

aerd-slanghe.

Chersydrus.

aerd-steen.

Later non probè coctus.

aerd-spinne.

Stellio. *vulgo* tarantula.

aerd-vochtigh.

Vliginosus.

aerd-veyle.

Hedera.

aerd-veylen-torschen.

Corymbi.

aerd-worm.

Intestinum terrae, lumbricus, vermis terrestris.

aerde-werck.

Vas fictile, figlinum, luteum, testaceum, samium, aretinum, tuscum.

aerden.

Terreus.

aerden kruycke.

Serea.

aerden pot.

Poculum fictile, figlinum, luteum.

aerdtich.

Terrenus, terreus.

aerdtsie. j. hegdisse.

Lacerta.

Aere. j. ere, nere.

Area, pavementum.

Aeren, eren, eeren.

Aes, aeris. *gal. erain.*

aeren-werck, eren-werck.

Aeramentum, aerificium, opus aereum, vasa aerea, aenea, ahenea.

aere-pot, ere-pot.

Aeneum poculum, olla aenea, aerea.

Aere van coren.

Spica.

aeren-angel.

Arista.

aeren-vlieme.

Arista.

aerene, erene.

Aruum, ager aruus.

Aeren, eeren, eren, errien.

Arare, exarare, inarare, colere agrum, terram vertere aratro, proscindere aruum, exercere campos, terra moliri, .

Aerpel, erpel.

fland. Anas mas.

Aers, eers.

Anus, podex, .

aers-billen.

Nates, clunes.

aers-bleyne.

Marisca, ficus, tuberculum in ano.

aers-darm, schijt-darm.

Intestinum rectum, longanon.

aers-darm, eynde, lijf.

Anus, sedes.

aers-gat.

Podex, circulus ani, foramen posticum, sedes.

aers-kerf. j. aers-gat.

Podex.

aers-kiele. j. broeck-kiele.

aers-voet.

Mergulus. *avis teut. dicta à podibus pedici adiunctis,* .

aers-wisch.

Spongia tergendo podici. *vulgo anitergium.*

aers-wormken.

Ascaris.

aerselen, aerselinghen, erselen.

Retrogredi, retrocedere, tergiuersari, repedare, remeare, cessim ire, iter retro vertere, *q. d. culum versus ire. ita quoque gal. reculer.*

aerssel. maend.

vet. flan. October. sic dictus, quòd annus tunc precipuè retrogrediatur.

aerselincks.

Retrogradè.

Aerue. j. erue.

Aerwete. j. erwete.

Pisum.

Aes, aesken, een ooge op t'spel.

Canis, canicula, monas. vulgo hasarda. ger. ess: gal. ais ital. aso: hisp. as.

aes int ghewicht.

Monas, momentum.

Aes.

Esca, alimentum.

aesen, ésen.

Escam in os ingerere, obescare, cibare.

aes-sack., knap-sack.

Pera, ascopera, mantica, pera viatoria.

Aessem. j. adem.

Anhelitus.

aessemen. j. ademen.

Spirare.

Aet.

vet. flan. Esca, cibus, esculenta, cibaria.

aet mael. j. et-mael.

aet-schaere.

vet. Edulia, res edules.

aeterlinck.

holl j. bastaerd. Nothus, illegitimus, incestus.

Aette.

ger. vet. j. teyte. Tata, pater.

Aexe, Aexter. j. aeckse, aeckster.

A F

Af.

Ab, abs, de. *ger. ab: angl. of.*

Af-beelden.

Depingere, effigiem reddere.

af-beeldinghe.

Effigies.

Af-betaelen.

Persoluere.

Af-bidden.

Deprecari.

Af-bijten.

Demordere.

Af-binden.

Dissoluere.

Af-blaesen.

Deflare.

a-blaesen. j. af-trompen.

Af-blijuen.

Abesse, deesse.

af-blijuinghe.

Absentia.

af-blijuigh.

Absens.

Af-branden, af-barnen.

Deurere, exurere, incendio delere: & Deuri, exuri. conflagrare.

Af-breke, af-breucke.

Abruptio: & Abstinencia: & Defectio.

af-breken.

Defringere, abrumpere, conuellere, refigere.

af-breken, af-worpen.

Demoliri, destruere, diruere, prosternere.

af breken de brugghe.

Interrumpere pontem.

af-breken de ghewoonte.

Consuetudinem abolere, abrogare.

af-breken, af-wijcken.

Desciscere, deficere.

af breken, ont-houden.

Abstinere, continere se.

Af brenghen.

Deducere: & Auocare, remouere à proposito.

Af danck

Missio, dimissio, *commeatus*.

af-dancken.

Dimittere cum gratiarum actione.

af-dancken de krieghslieden.

Missionem dare militibus, milites dimittere, missum facere exercitum, exauctorare militem, sacramento absoluere.

Af dedinghen.

Transigere, controuersiam dirimere.

Af deelen.

Departiri, partes facere, secernere, diuidere.

Af dienen, de tafel opnemen.

Auferre mensam, auferre epulas mensa, tollere mensam, sustollere mensam.

Af doen.

Deponere, demittere, demere, adimere, auferre, semouere, tollere.

af-doen den hoed.

Aperire caput.

af-doen. j. villen.

Glubere, deglubere.

Af-draeghen.

Deferre, deportare.

af-draeghen.

Sarcire, compensare. **af-draeghen den cooper de schaede.** Emptori damnum praestare, sarcire damnum.

af-draeghentlyt.

vet fland. Obtrectatio, detractio, contemptus, ignominia.

Af-drijuen.

Depellere, repellere, propellere, arcere, abigere.

Af dringen.

Deprimere. & Extorquere, extundere. vi elicere vel eripere.

Af-drooghen.

Detergere.

Af-drucken.

Exprimere, imprimere.

Af-druypen, af-druppen.

Destillare distillare.

Af-dwaen.

Abstergere, eluere.

Af dwinghen. j. afdringhen.

Extorquere.

Af eten.

Depascere.

Af-gaen.

Descendere: & Abscedere, decedere, recedere discedere.

af-gaen.

Deficere, destituere, derelinquere.

af-gaen.

Negare, inficias ire, inficiari, defugere, renunciare, abdicare.

af-gaen, den dienst verlaeten.

Abire magistratu, consulatu, senatu, &c. Abdicare se magistratu, deponere magistratum.

af gaen, af-nemen.

Decrescere, exolescere, obsolere, obsolescere, deficere, rarescere, attenuari. **af-gaende ouder.** Vergens aetas, praecipitata, grandior.

af-gaen als de wijn.

Fugere, annis cedere. **af-gaende wijn.** Vinum fugiens, exolescens, dubium, in vitium inclinans, quod aetati cedit, nec diutiùs seruari potest, aetatem non ferens.

af gaende man.

Vir defectae senectutis, exactae aetatis, defectus senio.

af-gaende mane.

Luna decrescens.

af-gaende verwe.

Color defluens, caducus, euanidus.

af-ganck.

Descensus, occasus, discessus, recessus, obitus: & Extremitas, senium: & Deflexus, deliquium: & Intertrimentum, intertritura.

Af-ghedreuen esel.

Ruptus asellus, strigosus, cursu exhaustus.

Af-ghelaeten.

Demissus.

Af ghelaeten wijn.

Vinum defoecatum.

Af-ghenomen.

Ademptus, ablatus.

af-ghenomen van sieckte.

Confectus, adfectus, fractus, debilitatus morbo.

Af-ghereden peerd.

Equus strigosus, ruptus, cursu exhaustus, detritus multa equitatione.

Af-ghescheurt.

Abruptus.

Af-ghescheyden.

Separatus, diremptus.

Af gheschoren.

Abrasus.

Af-ghe-schrift. j. af-schrift.

Exemplum.

Af-ghe-schut.

Interclusus.

Af-gheset.

Depositus.

af-gheset van sijn ampt.

Amotus, reiectus ex inita dignitate.

af-gheset van de straet-schenders.

Spoliatus à grassatoribus, exutus à latronibus.

af-gheset gheld.

Abrogata pecunia, aes abolitum.

af-ghesette brieuen.

Litterae in via interceptae.

Af-ghe-sneden.

Decisus.

af-ghesneden koussen.

Tibialia.

Af-ghe-storuen.

Demortuus, defunctus.

Af-ghestroopte huyd.

Exuuiæ.

Af-ghe-wendt.

Auersus.

Af-ghieten.

Defundere. & Fundere, effigiem arte fusoria exprimere, fundendo, siue conflando formare.

Af-ghijlen.

Eblandiri, expalpare.

Af-god.

Idolum. **af-goddinne.** Idolum, dea.

af-goden dienaer, af-goderer.

Idololatra

af-goderije.

Idololatria, *Idolorum* cultus.

Af-grijsen.

Horrere, execrari.

af-grijselick.

Horribilis, detestabilis, execrabilis.

af-grijselickheyd.

Horror, abominatio.

Af-grond.

Abyssus, barathrum, locus immensae altitudinis, fundo carens.

af-grondigh.

Immensè profundus.

Af-gunste, af-gunstigheydt.

Invidia, malevolentia.

af gunstigh.

Inuidus, maleuolus, infensus, malignus.

Af-hangh aen den timmer.

Proiectum, proiectura, appendix aedificij, tectum in vnam partem deuexum habens:
& Podium.

af hanghen.

Dependere, propendere.

Af heymen.

Intersepire.

Af-hendigh, oft af-handigh maecken.

Eripere è manibus, extorquere.

Af-houden.

Inhibere, depellere, arcere.

af-houden.

Abstinere, desistere.

Af-houwen.

Amputare, abscindere, resecare, demetere, succidere.

af-houwer.

holl. gorck. j. beul. Decollator, carnifex.

Af-ionste.

fland. j. af-gunste.

Af-keer.

Auersatio. & Diuerticulum.

af-keer hebben.

Auersari, auerti, vultum auertere odij vel abominationis causa.

af-keeren.

Auertere, abducere, deflectere, arcere, decedere.

Af-kladden. j. kladden, kladderen.

Abstergere sordes.

Af-klaere.

Absoluere, perficere. **af-klaeren de rekeninghe.** Putare rationes: puram, putam & absolutam conficere rationem. *vulgò* claram facere rationem.

Af-klimmen.

Descendere.

Af-komen.

Descendere.

af-komen.

Defungi, expedire se re aliqua.

af-komelingh.

Oriundus.

af-komelinghen.

Nepotes, posterii.

af komstigh.

Progenitus, prognatus, oriundus, ortus.

af-komste.

Descensus.

af-komste, geslacht.

Progenies, posterii, nepotes.

Af-koop.

Redemptio. **af-coop doen.** Redimere.

af-koopen.

Emere ab aliquo: & Redimere.

Af-korten.

Decurtare, abbreviare, praecidere, resecare.

af-korten, af-rekenen.

De summa detrahare, deducere, reputare, decidere, demere summae.

af kortsel. j. af-snijtsel.**Af-laet.**

Cessatio.

af-laet.

Absolutio, remissio, condonatio. **af-laet des Paus.** Indulgentiae pontificiae, largitiones veniales, donatium veniale, donatium pontificium.

af-laet brief.

Diploma veniale.

af-laeten.

Demittere, dimittere, deducere: & Absoluere.

af-laeten den wijn.

Elutriare, defecare.

af-laeten, ophouden.

Cessare, desinere, quiescere, finem facere, omittere, sistere, absistere, abstinere.

af-laeten, ontspannen.

Retendere, detendere, relaxare.

Af-langhen.

Attingere atque proferre.

Af-leenen. j. ont-leenen.

Af-legghen.

Ponere, deponere.

af-legghen den rouw.

Elugere, deponere luctum siue vestitum lugubrem.

af-legghen de renten.

Reditus persolvere, redimere, luere, se prorsus liberare à redivibus.

af-leggen, kaluen.

Foetare, foetum edire.

Af leyden.

Deducere, abducere.

af leyden het water.

Deriuare.

Af-leken.

Destillare.

Af-lesen de appelen.

Decerpere, legere poma

af lesen ter puyen.

Denuntiare siue promulgare publicè.

Af lijuigh.

Mortuus.

af-lijuigh maecken

Occidere.

af-lijuigh worden

Mori.

af-lijuigheyd.

Mors, obitus.

Af loop.

Decursus.

af-loopen

Decurrere, deorsum currere: & Delabi, defluere.

af-loopen het plat land.

Depopulari agros, destruere, depraedari, diripere, vadare

Af lossen

Absoluere, dissoluere.

Af luycken.

Secludere, sepire.

af-luycksel.

Seclusorium, sepimentum.

Af maecken.

Conficere, perficere, effectum reddere, absoluere, expedire.

Af maeyen.

Demetere.

Af-maelen.

Molere: & Depingere.

Af maenen.

Dehortari, dissuadere, auocare.

Af mennen de beesten.

Fatigare iumenta.

af mennen een saecke.

Peragere, absoluere, expedire rem.

Af meten.

Dimetiri.

Af-neyghen.

Proclinare.

af neygingh

Procliuis, accliuis.

Af nemen.

Demere, tollere, auferre, adimere, eripere.

af nemen.

Accipere, excipere.

af-nemen den eed.

Iusiurandum accipere, excipere.

af nemen wel oft quaedlijck.

Accipere in bonam vel malam partem: amicè aut aegrè accipere.

af nemen.

Decrescere, rarescere, deficere, macrescere, extenuari.

Af-nijpen.

Decerpere.

Af paelen.

Determinare, limitibus distinguere.

Af-panden.

Pignora capere, exequi.

Af pellen.

Decorticare.

Af-pitsen.

Decerpere.

Af-plucken.

Decerpere, carpere, delibare.

Af-preken.

Dissuadere longa oratione.

Af-raeden j. ontraeden.

Af rede.

Epilogus.

af reden.

Perorare.

Af rekenen, af-tellen.

Dinumerare.

af-rekenen, af-korte.

De summa deducere, detrahere, reputare.

af rekenen.

Dispungere, expungere rationes, putare rationem, suoducere calculum.

Af-rijden een peerd.

Exhaurire cursu equum, eneruare equitando.

Af-rijzen.

Delabi.

Af-rijten.

Deuellerere, auellerere.

Af-roepen.

Auocare.

af-roepen. j. wt-roepen.

Proclamare.

Af-rollen.

Deuoluere, deuolui.

Af rotten.

Putredine, perire.

Af-rucken.

Auellere.

Af-rupen, af-roopen.

Detrahere, auellere, decerpere, destringere.

Af-saeghen.

Desecare serra.

Af-saet, af-hanck, ouer-spronck.

Podium, proiecta, antes, ium.

Af-schaeuen.

Dedolare, dolabra abradere.

af-schaeysel.

Ramentum.

Af-schelfferen.

Desquamare.

Af-scheren.

Abradere, detundere.

Af-schermen.

Ictum auertere, propulsare, repellere more gladiatorio.

Af-scheuren.

Abrumpere, derumpere.

Af-scheyd.

Abitus, decessus, discessus, discessio, abscessus, recessus, digressus, digressio: & Missio, dimissio.

af-scheyd des houwelijcks.

Diuortium.

af-scheyden.

Segregare, discernere, secernere, seiungere.

af-scheyden, wech gaen.

Digredi, abire, discedere, abscedere.

Af-schieten.

Eiaculari, emittere sagittas, exonerare arcum: displodere, explodere aenea tormenta.

Af-schrabben.

Abradere, destringere.

af schrabsel.

Ramentum, destrigmentum.

Af-schrift. j. wt schrift.

Apographum.

Af-schudden.

Decutere.

Af-schuymen.

Despumare.

Af-schutten.

Secludere, separare sepi-

mento, asseribus, pariete: intersepire: opere intestino vestire parietes.

af-schutsel.

Conseptum, septum, sepimentum, interseptum, diaphragma, paries.

Af-segghen, ont-segghen.

Abnegare, renegare, recusare, renunciare.

Af-setten.

Deponere, mouere loco: amouere, tollere abolere, abrogare.

af-setten van sijn ampt.

Dimouere officio, deponere imperio: abrogare alicui imperium, abolere alicui magistratum, amouere aliquem magistratu, remouere è senatu, mouere senatu: potestatem abrogare alcuī.

af-setten het gheld.

Numismatis aestimationem remittere, abrogare.

af-setten, roouen, straet-schenden

Spoliare, grassari, latrocinari.

af-setten een lid.

Recidere membrum, demere artus.

af-setten, ver-lichten met verwen.

Depingere variis coloribus, ornare coloribus.

af-setter, straet-schender.

Grassator, latro, spoliator.

af-setter, ver-lichter.

Depictor, ornator imaginum, pictor variorum colorum.

af-setsel.

Vmbra, tonus, splendor picturae.

Af-sicht.

Deformitas: despectus, us, despectio, despicientia, auersio.

af-sichtigh.

Deformis, horridus aspectu & Despectus, abominandus, horribilis.

af-sien.

Despicere, deorsum aspicere. & Despicere, despiciari, auersari.

af-sien.

Collimare, defigere penitus oculos in rem aliquam.

Af-sijpen.

Defluere.

Af-sinnich.

sicamb. Amens, demens.

Af-sitten vanden peerde, waghén.

Descendere equo, curru. &c.

Af-slach.

Minutio, diminutio, imminutio: & Remissio.

af-slach, weygheringhe.

Repulsa, recusatio.

af-slach maecken.

Vilitatem inferre. **af-slach maecken int koren.** Leuare annonam, laxare annonam, facere vt frumenta minùs cara sint, & minoris vendantur.

Af-slaen, af-smijten.

Decutere.

af-slaen het hoofd. j. onthoofden.

Decutere ense caput.

af-slaen.

Repellere.

af-slaen den slach, af-keeren.

Excipere ictum gladio, repellere, auertere ictum.

af-slaen de vijanden.

Pellere, repellere, depellere, propulsare hostes moenibus, muris. &c.

af-slaen, weygheren.

Abnegare, denegare, recusare, abnuere.

af-slaen.

Diminuere, imminuere, detrahere.

af-slaen sijn water. j. pissen.**afslaen. j. af-corten van de somme.**

De summa detrahere.

Af-slaen.

Laxare. **Het coren slaet af.** Frumentum laxat, annona laxat, pretio diminuitur, annonae pretium se remittit.

Af-slijten.

Deterere.

Af-sloouen.

Stringere, dstringere, destringere: & Soluere, explicare.

Af-sluyten.

Secludere, discludere: & Intercludere, praeccludere.

af-sluytsel.

Seclusorium, conseptum.

Af-maecken.

Decutere.

Af-smeecken.

Eblandiri, expalpare.

Af-snijden.

Abscindere, resecare, demetere, succidere.

af-snijdsel, af-snijdelinck.

Segmen, praesegmen, resegmen, putamen, ramentum.

Af-sonderen.

Separare, segregare, secernere.

Af-spannen.

Detendere, retendere, laxare.

Af-spenen.

Ablactare.

Af-spinnen.

Pernere, plenas exonerare colos.

Af-spoelen.

Abluere, eluere, proluere.

Af-spreken.

Respondere, fideiubere.

Af-springhen.

Desilire.

Af-staen.

Absistere.

af-staen, ophouden.

Absistere, desistere, abstinere, supersedere, cessare, desinere.

af-stand.

Concessatio, vacatio, abstinentia.

af-stand doen.

Desistere, cedere alicui re aliqua.

Af-steken.

Detrudere.

af-steken het schip van lande.

Soluere, soluere ora vel oram, soluere nauem, solutis anchoris nauigationi se committere, à porru discedere, nauem è portu ducere, soluere è portu, linquere portum.

af-steken de kele.

Iugulare, in iugulum ense descendere, defigere cultrum in iugulo, iugulum confodere.

Af-stellen. j. af-setten.

Deponere.

Af-steruen.

Demori.

Af-stijghen.

Descendere.

Af-stompen.

Detruncare, distruncare, demutilare.

Af-stooten.

Detrudere, deturbare.

Af-stormen.

Disturbare, deturbare.

Af-strijcken.

Abstergere, detergere, dstringere.

af-strijcksel. j. afschrabsel.

Af-stroopen.

Stringere, distringere, destringere.

af-stroopsel.

Destrimentum.

Af-swéren.

Sacramento negare.

Af-taelen.

Sermone siue eloquentia superare, vincere dicendo.

Af-teeckenen.

Designare, denotare: & Lineare, delineare, deformare.

Af-tellen.

Dinumerare, persequi numero.

Af-terren, ont-terren.

Dissuere.

Af-tocht, ver-treck.

Receptus, recessus, discessus, us.

Af-treck.

Detractio, ablatio, amotio, auocatio: & Auersatio.

af-trecken.

Detrahere, abstrahere, retrahere, auellere, abducere, auocare.

af-trecken. j. vertrecken.

Discedere.

af-trecken van de somme.

Deducere, detrahere, demere de summa.

af-trecken den wijn van de moeyer.

Elutriare, defoecare vinum.

Af-treden.

Descendere: & Abscedere, secedere, digredi.

af-tredinghe.

Descensus: & Abscessio, digressio, secessus.

Af-trennen.

Abscindere, abrumpere, dissuere.

Af-troetelen. j. af-vleyden.

Eblandiri.

Af-trompen.

Proclamare, publicare sono tubae.

af-trompen.

Eblandiri fallaciis.

Af-tronck, aue-tronck.

vetus flan. j. bastard. Nothus, spurius.

Af-troncken.

Detruncare.

Af-tuymelen.

Deuoluere, deuolui.

Af-vaeghen.

Detergere.

Af-vaerdighen.

Expedire, perficere, conficere, absoluere.

Af-vaeren, af-steken.

Linquere oram, soluere nauem.

Af-val.

Casus: & Excrementum.

af-val.

Poma cadiua, caduca.

af-val. j. laeckagie.

Diminutio.

af-val van gheslaghen beesten.

Exteriora, trunculi, extremitates truncatae.

af-val, gheroof, kroost van de gans.

Acrocolia anseris, trunculi: extremitates membrorum truncatae.

af-val tot de vijanden.

Transfugium, transitio, ad hostes, apostatis, defectio.

af-vallen.

Decidere, labi.

af-vallen van t'verbond.

Desciscere.

af-vallen van sijnen veld-heere.

Desciscere ab Imperatore, deficere à principe, duce.

af-vallich.

Deciduus, caducus, cadiuus.

af-vallich, af-valligher.

Defector, transfuga, perfuga, desertor, apostata.

Af-vellen.

Prosternere, diruere.

Af-vijlen.

Delimare, elimare.

af-vijtsel.

Limatura, scobs.

Af-villen.

Excoriare.

Af-vleyden.

Eblandiri.

Af-vlieten.

Defluere.

Af-waeter.

Alueus lateralis.

Af-waeterken.

Riuus siue amniculus lateralis.

Af-wasschen.

Abluere, eluere.

Af-wegh.

Deuium, deflexus, iter auium, diuerticulum.

af-weghigh.

Auius, deuius.

Af-weyden.

Depascere, tondere herbas.

Af-weldighen.

Vi eripere.

Af-wenden, af-keeren.

Auertere, deflectere, decedere.

af-wendich.

Auertens, amouens, deflectens: & Auersus, abalienatus.

af-wendich maecken.

Auertere, abducere, abstrahere, abalienare.

af-wendinghe.

Auersio.

Af-wenschen.

Deprecari.

Af-wentelen.

Deuoluere, deuolui.

Af-werck.

ger. sax. sic. Stupa.

Af-wéren.

Auertere, arcere.

Af-werpen.

Deiicere, sternere, diruere, demoliri, deturbare.

af-werpen, af-setten.

Spoliare.

af-werpen de brieuen.

Intercipere literas

Af-wesen.

Abesse.

af-wesigh.

Absens.

Af-weuen.

Pertexere.

Af-winden.

Deuoluere: & Dmittere trochlea.

Af-winnen.

Euincere, vincendo extorquere.

Af-wisschen.

Abstergere, detergere.

Af-wijcken.

Deflectere, declinare.

af-wijcken, af-vallen.

Desciscere, deficere

Af-wijzen met recht.

Abiudicare.

Af-worpen. j. af-werpen.

Af-wrijuen.

Defricare, deterere, detergere.

Affel, naffel.

fland. j. nauel.

Affodille.

Asphodelus, hastula regia; albucum. *vulgó* affodillus. *ger affodilvvurtz: gal. asphodille: ital. amphodillo: angl affodil.*

After.

holl. campin. angl. j. achter. Retro.

A G

Aggher. j. eggher.

Terebra.

Agheram.

Scarabeus cornutus.

Aghet. j. ghet.

Aghetucht.

sax. sic. Cloaca.

Agrimonie.

Eupatorium, inuolucrum maius. *officin.* agrimonia. *ger.* agrimomen: *gal.* aigrimoine: *ital.* agrimonia: *hisp.* agrimonia: *ang.* aigremonie.

A H

Ahorn, aen-horn.

ger. sax. sic. Platanus.

A I

Aiuyn, oiuy.

Caepa, caepe: vnio, onis. *gal.* oignon: *ang.* onyon.

aiuyn-bedde.

Cepetum, cepitium, cepina.

A K

Ake, aecke, naecke.

sicamb. colon. Cymba, hippago.

Akeleye.

Aquilegia, aquilia, aquilina, columbina. *germ. akeley: gal. ancolie: ital. aquileia.*

Aker.

Vas aquarium, vas aquale, ahenum aquarium.

Aker.

holl. j. acker. Glans.

Aketisse.

fland. j. haeghdisse. Lacerta.

A L

Al, alle.

Omnis, cunctus, totus, vniuersus.

al, geheel.

Totus.

al, gheheelijck.

Prorsus omnino.

al ist dat.

Licet, quamuis, quantumuis, quanquam, etsi, etiamsi, tametsi.

al gaende, al staende, al sittende, al springhende, al lachende.

Eundo, stando, sedendo, saltando, ridendo.

al willens.

Volens, sponte.

al hier, al daer, al waer.

Hac, illac, quâ. **al om.** Circum. **al om ende om.** Circumcirca.

al reed.

Omnino promptus.

al reed.

In promptu.

al reed.

Iamiam, iam.

al te seer.

Nimis, nimis quàm, per quàm.

Al-be-dille.

hol. j. al-be-drijf.

Al-bedrijf, al-be-schick, al-be-wind, al-be-stier.

μ , Ardelio, homo inquires: omnibus se negotiis ingerens: qui rerum omnium satagit, nihilque rectè fieri putat, nisi cui ipsemet praefuerit, manumque admouerit.

Al-deur.

Assiduè, continenter, continuè.

Al-dus.

Hoc omino modo, sic prorsus

al-dus-daenigh.

Huiusmodi prorsus.

Al-een. j. alleen.

Solus.

Al-en-een.

Continenter, assiduè.

Al-eer.

Antè, priùs.

Al-ghemeyn.

Vniuersus, vniuersalis, generalis, omnino communis.

Al-machtigh.

Omnipotens.

Al-moghende.

Omnipotens.

Al-mutse, amutse, mutse, al-muys.

Amiculum pelliceum, amictus, tutulus, noegaeum: pallium pelliceum quo sacrificus caput humerosque tegit: vestis sacerdotum, maximè canonicorum (*inquit Gesnerus cap. de Mure Pontico*) ex pellibus murium Ponticorum, siue variorum aut Venetorum, cum caudis ad imum dependentibus marginem. *vulgo* amusia, amicia, aumicia, amucius, almuchium, almutium, almucherum, beffa, byrrus. *gal. amuche: hisp. muceta: dicitur quoque teut. Koor-hoed, & Koor-kappe, & Beffe.*

Al-noch.

Adhuc.

Al-so.

Sic omnino, sic, taliter, ita.

al-so haest.

Tam citò.

al-so seer.

Vsque adeò.

al-so vele.

Tantum, tot.

al-so daenich.

Talis omnino.

Al-solck, al-sulck.

Omnino talis.

Al-sus. j. aldus.

Hoc modo.

Al-te groot, al-te seer.

Nimius, & Nimis quàm, perquam.

al-te gader.

Simul omnes.

al-te hands.

holl. Statim, continuò.

al-te-mael, al-t'eene-mael.

Simul & semel, prorsus, omnino.

al-te-met.

Subinde, aliquando, aliquoties

al-te-saemen.

Omnes simul, omnes ad vnum, ad vnum omnes.

al-te seer.

Nimis.

al-te-veel.

Nimium prorsus.

al-te-veel.

vetus. Hermaphroditus: qui nimium habet, quia vtrunque sexum.

Al-thenen, allen-thenen.

Vbique.

Al-tijd.

Semper, perpetuùm, perpetuò, omni tempore.

Al-toos. j. altijd.

Semper.

Al-vraet.

Pamphagus, omniuorus.

Al-weerdigh.

Pretiosus, multi pretij, quantiuis pretij.

Alle.

Omnis, omnes.

alle beyde.

Ambo, vterque.

alle daghe.

Quotidie, singulis diebus, in singulos dies: indies, per singulos dies.

alle die.

Omnes qui, quotquot, quicumque.

alle iaere.

Quotannis, singulis annis.

alle-man.

Quilibet, quisque, omnis homo.

alle-wege, aller-wege.

Vbique locorum.

Alleen, al-een.

Solus, solitarius, vnicus: & Seorsum. *ger allein: angl alone.*

alleen spreken met iemanden.

Amotis arbitris, sine arbitris loqui.

alleenheyd.

Solitudo.

alleenlick.

Solùm, modò, tantùm, solummodo, tantummodo, dumtaxat.

alleenskens, al-eenskens.

Singulatim, vnumquodque seorsum & per se.

alleenskens. j. allenskens.

Sensim, ductim, paulatim.

alleleens, al-euen-eens.

Par, idem: similiter, perinde, omnino idem.

allenskens, allangskens, allentskens, allensene, allinselinghen, allinskens, allijnskens, alleydskens.

Longiuscule: omnino lentè, prortus lentè: sensim, ductim, paulatim, pedetentim, gradatim, minutatim, minutim, minute. *Variè à variis hac dictio scribitur, pronuntiatum & explicatur.*

allenthaluen, allenthenen. j. allerweghe.

Vbique.

Aller.

Omnium. *Superlativus pulchrè preponitur, eorumque significationem adauget hac dictio. ut, aller beste, aller kleinste, aller meeste.* Omnium optimus, minimus, maximus.

aller-hande. j. allerley.

aller-ley.

Omnigenus. **aller-ley volck.** Omne genus homines, cuiusuis generis homines.

aller-maick.

holl. Omnis, cunctus.

aller-meest.

Cùm maximè. omnium maximè, praecipuè, potissimùm, potissimè.

aller-tier.

ve. flan j. allerley. Omnigenus.

aller-weghe, alle-weghe.

Vbique viarum, vbique locorum, vbique, quoquouersum, quaquauersum: semper & vbique.

Alles-sins.

Omni sensu, omni modo: & Omni loco, vbique perpetuò, prorsum, *ger. alvveg: ang. allvveye.*

Allick, allinghe, allicken.

fland. holl. j. al gheheelijck. Prorsus, omnino.

Al-lijcke-wel.

Nihilominus, attamen.

Alabast. j. abast.

Alaem, alem.

Vtensilia, instrumenta artificum, instrumenta mechanica.

Aland-wortel.

Helenium, inula, terminalium. *vulgo* Enula campana. *germ.* alantvurtz: *gal.* aulnee: *hisp.* ala.

Alb-boom, alder-boom.

germ. sax. j. abeel-boom. Populus alba.

Albe-alue.

Alba vestis sacrifici dalmatica, poderis.

albe.

sicamb. j. wit-penninck.

Ald. j. oud.

Antiquus.

Ale. j. ael.

Alem. j. alaem.

Vtensilia.

Alf, alue.

Incubus, ephialtes, faunus: satyrus, syluanus: daemon insultor hominum, *reliqua vide in alue.*

alf-pape.

Bryonia, vitis alba.

alf-rancke.

Amara dulcis, dulci-amara, ciclaminos altera, filiquastrum, Circea: à *Circe nempe venefica: quod & Teutonice dictio videtur innuere.*

Alhoren-boom, el-horen.

sicamb. Sambucus.

Allende. j. ellende.**Almanack.**

Calendarium. *q.d.* **almaen-achte.** j. omnium lunarum totius anni consideratio siue obseruatio. Almanack numerus siue numeratio *Arabibus, Chaldaeis & Hebraeis. secundùm quosdam dicitur.* Almanack (*inquit Iosephus Scaliger in notis in Aetnam Virgilij dixerunt Arabes Calendarium, addito scilicet articulo suo: non enim, quod quibusdam persuosum audio, mera vox Arabica est, sed tantùm in Arabiscarum vocum familiam recepta.*

Almaris. j. ammaris.

Armarium. *ger. almerge, armerge*

Almeyer, almey-bom. j. hammeyer.

Clathrus, clathrum.

Alpe.

Ala tympani molae aquariae.

Alruyne, alrune.

ger. sax. sic. mandragora.

Als

Cùm, quando.

als, ghelijck als.

Vt, vti, sicut, sicuti, ceu, tanquam, velut, veluti, vtpote, quasi, quemadmodum, instar, adinstar, quasi.

als kacks, kackemick.

Quasi, quasi verò, simulatè, non verè nec ex animo, dicis gratia, lusoriè, in speciem, dissimulanter.

als oft.

Quasi, ac fi, ita vt, perinde ac.

Alssen.

Absinthium. *gal. aluyne: it assenzo: hisp. alosna.*

alssen-wijn.

Absinthites.

Alsene. j. elsene.

Subula.

Alstarck, alstrack. j. estrick.

sax. Pauimentum.

Altaer. j. outaer.

Alue. j. albe.

Alba vestis sacrifici.

Alue. j. alf.

Incubus, faunus, &c. *ger. alb: angl elfe sax. alf: alpe.*

aluen.

inquit Becanus, dicuntur, wit-vrouwen. j. albae mulieres, nempe albae nymphae diabolicae: Oreades, montium deae.

aluinne.

Lamia, larua empusa, strix: spectrum albo habitu viduae lugentis ruri obambulans.
vulgò elua. ang. elfe.

aluen.

Laruam agere, induere personam lamiae: & Ludere, nugari, iocari: & Insanire.

aluerije.

Praestigiae, delusiones: & Ludus, lusus, iocus: & Insania, stultitia.

Aluyn.

Alumen. *ger alaun gal alun: ital. alume. hisp alumbre: ang. alume.*

aluynen.

Intingere in alumen.

A M

Am, amme, ham.

Pascuum, locus pascuus: & Pars esculenta.

am.

vetus, Nutritius: praefectus, dominus, patronus: qui pascit & regit: amo *Hispanis dicitur: hinc conijcio etymologiam petendam harum dictionum. ambacht, am-man, ammaris: & harum similiter peregrinarum, am-bassaet, am-mirael, &c.*

Amacht, on-macht.

Impotentia impotentia animi, *dictio composita ex a & macht.*

amachtich, on-machtich.

Impotens, impotens animi, imbecillus, lassus, debilis.

amachtigheyd.

Impotentia, debilitas, imbecillitas.

Amandel.

Amygdala, amygdalum, nux Græca, nux Thasia. *germ mandel gal. amande: Ital. mandola: hisp almendra: ang. almonde.*

amandelkens.

Tonsillae, glandulae colli. *vulgò amygdalae.*

Amarelle.

ger. sax. sicamb Cerasum apronianum, cerasum amari siue aridi saporis. vulgò amarinum.

amarelle,

Armeniacum malum, praecox, **j. pruym-perse.**

Ambacht, am-bacht.

Artificium, opificium, ars manualia, ars mechanica, ars lucrosa, ars alma, ars nutrix: *vulgò ars de pane lucrando. quidam scribunt hand-bacht.*

ambacht, gulde.

Collegium artificum.

ambacht.

vetus. Officium, munus, munus publicum, iurisdictio, praefectura: & Territorium cuitatis.

ambachten

(ait Joan. Goropius Becanus) eiusmodi in ciuitatibus corpora dicuntur, quae vnum sibi legunt, cuius auctoritatem perinde atque capitis sui venerantur. *Hinc apud Flandros quatuor pagi sunt, aut potius vnus pagus in quatuor regiones diuisus, cuius singule partes **ambachten** vocantur: quod diligenter notandum, ne quis opinetur hoc vocabulo mechanicam artem significari, quod quidam sermonis sui nimis rudes opinantur. **Ambachten** (repetit idem Becanus) sunt collegia artificum in ciuitatibus. Sed quia Ambactorum nomen artificum maximè corporibus in opidis est tributum, omnes artes ad quas ad collegia illa peruenitur, ab usu quodam per ambitionem irrepente, coeperunt **Ambachten** nominari voce non propria.*

ambachts-heeren.

Ambacti: illustres viri, penes quos est summa rerum, & dominatus in coloniis, municipiis & territoriis. *Leuin. Lemnius.*

ambachts-heden.

Opifices mechanici.

ambachts-man.

Opifex manuarius, artifex mechanicus, cerdo, manibus victam quaeritans.

ambachter.

Prefectus. *vulgò* Officiarius.

Ambassaed, ambassaet, am-bassadeur.

Legatus, orator, apostolus, legationi praefectus. *vulgò* ambasiator, ambasciator. *gal.* *ambassadeur*: *ital.* *imbasciatore*: *hisp.* *embaxador*: *ang.* *ambassadour*.

ambassaete, ambassaet-schap.

Legatio

Amborstich.

holl. j. engh-borstigh. Asthmaticus.

Ambre. j. emmer.

Succinum.

Ame.

Cadus: hama, (*cui nostras vox **ame** consona est*) aquarium est vas rotundioris formae & ventris globosioris, *teste Turnebo. **ame** antvverp. i. 50. ghelten.*

Amejde. j. almeyboom, hammeyde.

Clathrus.

Amel-donck, amel-bloeme, amel-meel stijfsel.

Amylum: farina sine mola facta. *vulgò* amidum.

amel-koren.

Olyra, far candidum.

Amer, amer-stad.

Acta, ae.

Amer.

Fauilla.

ameringhen.

Stricturae, scintillae, fauillae.

Ameril. j. smerghel.

Smiris.

Amman, am-man.

Praetor, praefectus: causarum ciuiliu praetor, *vulgò* ammannus, **Amman.** *germ.*
Consul. **Amman Peito Nannio** alt-mannus, out-mannus & olt-mannus *dicitur q.d.*
senex vir. *Becano* **ampt-man** . *vide Am.*

ammanschap.

Praefectura.

Ammare, ammaris, almaris, schapraede.

Armarium, promptuarium, theca escaria: aumarium. i. arca *Lips.* *ger almerge,*
armergen gal. armaire: ital. armaio hisp. almario: ang. almery.

Amme.

ger. sax. fris sicamb Alumna, alma mater, nutrix.

amme, am.

fland. j. ham. Pascuum.

ammen.

ger sax fris. sic. Pascere, nutrire, alere.

amme-laecken.

Mappa. *vox Brabantis vsitatisima, pro qua alij tafel-laecken.*

Ammirael.

Archithalassus, praefectus maris, classis: imperator rerum maritimarum. *vulgò ammiralius, ammirandus, ammir Arabicè rex siue imperator dicitur. gal. ammiral: ital. ammiraglio. ang admiral.*

ammirael-schip.

Navis praetoria.

Ammer. j. emmer.

Succinum.

Amper.

Acerbus, immaturus, austerus, asper, amarus.

amperlick.

Acerbè, austerè, asperè, amarè.

Ampt.

ger sax sicamb. Munus, officium: & Munus publicum, magistratus.

ampt-bedelen.

Ambire.

ampt-bedelrije.

Ambitio.

ampt-ghenoot.

Collega.

ampt-man. j. amman.

Praefectus.

Ampulle, pulle.

Simpulum. *vulgò* ampulla: & Amula. *sive* hamula.

Amsel.

ger. sax. sic. j. meerle. Merula.

Amutse. j. al-mutse.

A N

An.

vetus holl fris j. on. Sine.

Ancke.

ger. j. boter. Butyrum.

Ancken.

vetus Figere.

Ancker.

Anchora, vncus. ger. ancker: gal. ancre: ital ancora: hisp. ancla: ang anker.

ancker in den timmer.

Subscus.

anckeren.

Figere anchoram, dente tenaci ancorae fundare nauem, anchora fundare nauem.

anckeren nae eenich dinck. j. harcken.

ancker grond.

Fundus anchoris iaciendis siue figendis aptus, fundus anchorarius.

ancker hout. j. kruys-hout.

Crux lignea anchorae.

ancker-pael.

Tonsilla, palus de quo religatur nauis.

ancker-hand, ancker-haeck.

Anchorae dens, vncus.

ancker-vlot. j. boeyt.

Suber anchorae. index anchorae.

Ander.

Alter, alius, secundus.

ander-half.

Sesqui, *vulgò* sesquimedius.

ander-half iaer.

Sesquiannus.

ander-half maend.

Sesquimensis.

ander-half pond.

Sesquilibra.

ander-half ure.

Sesquihora.

ander-haluen voet.

Sesquipes.

ander-linck. j. ander-sweer.

ander-mael. j. ander-werf.

ander-sweer.

fland. Consanguineus in secundo gradu. **Ander-sweeren.** Patruelium, consobrinorum & amitinorum filij.

anderwerf.

Iterum, secundò, altera vice.

anderde.

holl. j. **secundus.**

Anders.

Aliter, secus.

anders, sonder dat.

Alioqui, alioquin.

anders dan.

Aliter *quam*, contra ac, aliter ac, aliter atque, secus atque, secus quam.

anders-sins.

Alio modo, aliàs, alio sensu.

And-woorde.

Responsio, responsum. *dictio composita ex ander. i. alius & woord. i. verbum, sermo. ger. antvort: ang ansvvere.*

and-woorde in rechte.

Exceptio.

and-woorden.

Respondere.

anderen.

vetus Mutare.

Andoren.

Marrubium.

Anghel hanghel, henghel, visch-haeck.

Hamus, vncus piscatorius: *dicitur anghel siue hangel, quòd pisces suspendat & angustiis premat, inquit Becanus. ger. angel hisp. anzuelo.*

angel der bien.

Aculeus, spiculum.

anghel.

fland. j. hanghsel. Climacter.

anghel van de aeren.

Arista.

anghel.

ger. sax. Cardo.

anghelen.

vetus. Pungere.

angelen.

Piscari hamo. *sax. angelen. an. angle*

anghel-snoer, anghel-roede.

Linea, seta, funis hami, tragus, piscatoria linea, hamatus piscatoris funiculus, calamus.

angheler, anghel-visscher.

Hamiota, qui pisciculos hamo venatur *sax. angheler ang. angler.*

Angheliere , angiere.

hol. j. ghenoffel.

Angier.

vet. Angustia, periculum. *gal. dangier*

Angst.

Anxietas, angustia, angor.

angstelick.

Anxiè.

Anijs, anijs-saed.

Anisum. *germ. aniss: eniss gal. anis: ital. aniso: hisp anis: ang. anese, anise.*

A P

Ape.

sax. fri sic. holl. Simius. ger. affe. ang. ape

apinne.

Simia.

Apoteke, apteke, aptekerij-winckel.

Myropolium, pharmacopolium. *vulgò* apotheca. j. repositorium, reconditorium.

apoteker, apteker.

Pharmacopola, myropola, medicamentarius. *vulgo* apothecarius.

apotekerije.

Aromata, species, pharmaca, medicamenta.

apotekerije, apteke

Myropolium, pharmacopolium.

Appel.

Malum, pomum. *ger. apffel. ang. apple.*

appel van de wanghe.

Mala, gena: *pars faciei, rotundam mali speciem referens.*

appel der ooghen.

Pupula, pupilla.

appel van den sweerde.

Caput manubrij *vulgo pomum capuli.*

appelken, appeelken. j. hoepeelken.

appel-boom.

Malus, pomus.

appel-dranck.

Sicera, sissera: potus è pomis factitius.

appel-grauw verwe.

Scutulatus color. *vulgo pomaceus, pomulatus qui mali cydonei pallorem imitatur.*
gal pommelé: ital pomellato.

appel-merckt.

Forum pomarium.

appel-groen.

Color melinus.

appel-hack.

vetus. j. appel-man.

appel-man.

Pomarius.

appel-moes.

Pomatium.

appel-peyre.

Melapia, *q.d.* mala & pira.

appel-sap, appel-dranck.

appel-solder.

Oporotheca, pomarium.

appel-stele.

Petiolus, pediculus.

appel-tere,

vetus. j. appel-boom.

appel-verkooper.

Pomarius.

appel-verkoopster.

Pomaria.

appel-wijf,

Pomaria.

appeler. j. appel-boom.

Malus, pomus.

Apteker. j. apoteker.

Pharmacopola.

A R

Aranie-appel.

Malum aurantium, aureum, Chrysomelum, Medicum. *gal. pomme d'orange, orange: ital. arancio: hisp. naranja: ang. orange.*

aranie-appel-boom.

Malus Assyria, Medica, citrus, malus citria.

aranie-verwe.

Color aurantius, aureus.

Arbeyd.

Labor, opera, sudor.

arbeyd.

Nixus, partus, labor parturientium. **In den arbeyd sitten.** Parturire, in pariendo laborare.

arbeyds loon.

Merces, praemium, manupretium, manus pretium, merces quae laboris nomine datur, aes manuarium, pretium manuarium, salarium.

arbeyden.

Laborare, opus facere, operari, operam dare, moliri, niti, sudare.

arbeyder.

Operator, operarius, opera, opifex, mercenarius.

arbeyder, jack-vraegher.

Baiulus, dossuarius, gerulus.

arbeydigh.

Laboriosus.

arbeyd-saem.

Laboriosus, durus, patiens laboris.

arbeyd-saem dier.

Armentum, iumentum.

Arcinael.

ger. sac. sic. Naualia: locus in quo naues stant vel siunt.

Arcke.

Arca & Cadurcum, vmbella.

Arckel, arckener, erckel.

Podium, proiecta

Arduyn. j. orduyn.

Are. j. arre.

Arista, spica.

Arend, arend-voghel.

Aquila.

arend-steen.

Aërites: lapis qui in aquilarum nidis reperiri solet: sic dictus vela colore auis, vel à virtute, quia absque eo aquila parere non potest.

Argh.

Argutus, callidus, & Malitiosus, malus, dolosus, fraudulentus, versutus, fallax.

arghe-list.

Dolus, dolus malus, malitia mala, fallacia, stropha, techna, ars, calumnia, fraus.

arghelistich.

Dolosus, fraudulentus, subdolos, astutus, veterator.

argh-waen.

Suspicio

arghwaenigh.

Suspiciosus, suspicax.

argheyd.

Argutia, calliditas: & Malitia, malignitas, dolus malus.

argher.

Peior, peius: deterius, deterius.

argheren, verargheren.

Deterius facere, deterere, ingraulare: & Deterius fieri, in peius ruere, ad peius transire, recrudescere, ingrauescere.

argheren.

Offendere, offendiculum obiicere, *vulgò* scandalizare.

arghernisse,

Offensio, offendiculum, scandalum.

Arm.

Pauper, egenus, inops, tenuis fortunae, tenuis, miser.

arm-hertich.

Pusillanimis.

armoede.

Pauperies, paupertas, inopia, egestas, penuria, indigentia, inedia, miseria, angustiae.

armoedich.

Pauper, inops, miser.

armelick.

Tenuiter, miserè.

Arm.

Brachium, vlna. *dictioni Teutonicae arm*, Latina armus affinis est, qua veteres humeros cum brachiis denetabant. ger. arm: ang arme.

arm der zee.

Aestuarium, brachium maris sinus, sinuosus flexus maris.

arm-band.

Mitella, & Manica.

arm-boghe.

vetus. j. ellen-boghe.

arm-borst.

ger. sax. sicamb. Balista, catapulta, scorpio, arcus chalybeus. *vulgò* arcubalista, manubalista.

arm-cieraet.

Brachiale, armilla.

arm-ghe-smijde. j. arm-cieraet.

arm-pijpe, arm-spille.

Pechys, vlna, maius os lacerti. **Arm-pijpken.** Radius, minus os brachij.

arm-rinck.

Armilla, brachiale.

arm-wachtel. j. sluyer.

Mitella.

Armaris. j. ammaris.

Armarium.

Armijne, armelijne, hermijne.

Mustela alba, Alpina: mus Alpinus, Ponticus, Armenius, *vulgò* armelina, harmela, mus armelinus.

armijnen.

Pelles Alpinae. *vulgò* armelinae: & hermelinae. *ger. hermele. gal. hermine: hisp. armiños: ang hermin.*

Arne, erne

ger sax. fris. Mesis.

arnen, ernen.

ger sax fr. sic. Metere segetem.

arn-maendt,

sax. Augustus.

Aronde,

vet. fland. Hirundo. *gal.* arondelle.

Arselen. j. aerselen.

Arste. j. artse.

Medicus.

Artsch-bisschop.

Archiepiscopus.

artsch-boeue.

Pessimus nebulo.

artsch-dief.

Trifur.

artsch-enghel.

Archangelus.

artsch-hertoghe.

Archidux.

artsch-ketter.

Haeresiarcha.

artsch-roouer.

Archipirata.

artsch-vader.

Patriarcha.

artsch-vijand.

Hostis capitalis. acerbissimus.

Artse, artset, arste,

ger. sax. sicamb. holl. Medicus.

artsenen,

vetus. Mederi.

artsenije, arstedije,

vetus. Medecina.

A S

Asche.

Cinis.

asch-dach, asschen-woens-dach.

Cineralia, orum.

asch-grauw.

Cinereus, cineraceus, leucophaeus.

asch-koeck.

Panis subcinericus.

asch-kruyd.

Cineraria, chrysanthemum, artemisia marina: *herba cinereis comis*.

asch-sout, asschen sout.

Sal adulteratum, friabile.

asch-vijster.

Ciniflo, cinerarius.

ascheraeye.

Lixius cinis, lixiuum cum cineribus, lixiuum non excolatum.

Asijn.

Acetum. *germ. essich: ital. aceto.*

asijnachtich.

Acetosus, acidus.

Asse van den wagen.

Axis.

as-ijsers.

Aurae: ferramenta quae axi immissa attritum eius prohibent.

Assijse.

Oblatio, indictio, canon, census, tributum. *vulgò excensus, assisium: assesse anglicè taxare, censere, indicere significat.*

assijs-meester, assijsener.

Publicanus, redemptor canonum, oblationum & tributorum, manceps.

Ast, est.

ger. Ramus.

ast, oest.

holl. sax. sicamb. Nodus, tuber arboris.

Ast, est.

Vstrina, concameratus fornax, , focus frumento torrendo siue exsiccando idoneus.
vulgò tostrinum, focarium.

ast van t'vercken.

fland. j. harst.

asterlinck.

holl. j. huys-brood.

A T**Ate. j. aet.**

Esca &c.

Atsel.

ger. sicamb Pica.

A V**Au.**

in compositione vide atte & ou.

Au-bolligh. j. ou-bolligh.

Aud.

fland. j. oud. Antiquus, senex.

Aue.

vet. fland. j. af. Ab, de. *Hinc.* **auegaen, aue, hanghen. j. af-gaen, af-hanghen, &c.**

Aue, laue

Mulier fatua, delira, ignaua.

ae-saeghe.

vetus. Absurda narratio, sermo absonus, absurdus, fabula anilis.

ae-saegen.

Absurda & inepta narrare.

ae-spraecke.

Absurdus sermo.

ae-tronck, aftronck

vetus fland. Nothus, spurius.

Auegher. j. euegher

Terebra.

Auen,

vetus Abire, deficere.

auend.

Vesper, vespera, tempus vespertinum, tempus serotinum, occubitus solis, abitus solis, occasus, tempus occiduum, sol occiduus. *germ. abend: ang. evening. Heyligh-auend.* Feriae praecedanae, ferie quae solennes ferias praecedunt: vigiliae: & dies vigiliarum *apud Eccles. ita Kerst-auend. Jaers-auend, Paesch-auend, &c.*

auend-brood.

Merenda, antecoenium.

auend-mael.

Caena, *vulgò* vesperna.

auend-spel.

Lusus vespertinus.

auend-sterre.

Vesperus, hesperus, vesperugo, stella vespertina.

auend-stond.

Vesper, vespera, suprema tempestas, diei nouissimum tempus.

auend-stondigh.

Vespertinus.

auend-ure.

Hora vespertina, tempus vespertinum.

auend-ure.

Euentus, exitus, fors fortuna, casus, alea, sors, *vulgò auentura, dicitur autem auend-ure. dictione merè teutonica, q d. hora vespertina auspiciū vespertinum: vulgò auentura. germ. abentheur: gal. auanture: ital. auentura: hisp. auentura.*

auend-ure.

vet. sax. Heminaria venditio, minutaria negotiatio.

auend-uren.

Audere, audaciam adhibere, tentare fortunam, exponere fortunae, committere fortunae.
By auend-ure. Casu, fortè, forsan, forsitan, fortasse.

auend-urier, auend-urer.

Audax, audaculus, temerarius: & Miles gregarius, miles voluntarius, miles leuis armaturae, veles: & Circulator, histrio, ventilator, praestigiator: & Parabolarius: parabolanus: qui se periculo exponit frequenti aegrorum contactu.

auend-urs mensch.

Audax, audaculus, temerarius.

auend-urlick.

Fortè, fortuna, casu fortuito.

auenden.

Vesperascere, adesperascere.

Auer.

sax. fris. j. ouer. Super, praeter, vltra.

auer-ghelooue, ouer-ghelooue.

Superstitio, nimia religio: vanus & inanis Dei cultus.

auer-gheloouigh.

Superstitiosus.

auer-hands, ouer-hands.

Manu auersa, manu praepostera.

auer-recht, ouer-recht.

Contrarius recto, praeter rectum: praeposterus, sinister.

auer-rechte hand.

Auersa manus.

auer-wijs.

vetus. Insipiens.

auer-wittigh.

vetus. Delirus, delirans, insipiens, amens.

Auerije. j. hauerije.

Auerrone, auer-kruyd.

Abrotonum mas.

Auoor. j. iuoor.

Ebur.

Autær, outaer.

Altare. germ. altar: gal. autel: ital. altare. hisp. altar: ang. aultare.

Auwe. j. ouwe.

Ager, pratum, locus pascuus.

Auweerd. j. aweerd.

Indignus.

Aweerd, au-weerd, ou-weerd.

Indignus, vilis. dictio composita à priuatiua particula a siue au & ou pro aue siue oue, id est. à. ab, de: sicut awegh awijs, auwijs, ouwijs &c.

aweerdigh, auweerdigh, ouweerdigh.

Indignabundus, indignans, stomachosus, morosus.

aweerdigheyd, auweerdigheyd, ouweerdigheyd.

Indignatio, stomachus, morositas.

Awegh, af-wegh.

vetus. Locus auius, deuius.

aweghigh, af-weghigh

vetus. Auius, deuius.

Aweyt, aweet

vetus. fland. Excubiae, vigiliae, vigiliae nocturnae. *gal. guet:* & Praesidium, militare praesidium. & Certamen, concertatio, velitatio. & Insidi .

aweyt. j. laweyt.

Ludus matutinus.

Awijs, auwijs, ouwijs, awijsigh.

Absonus, dissonus, auius auribus. *ab A & wijse.*

awijs, auwijs, onwijs.

Amens, insipiens *ab a & wijs.*

awijse, auwijse.

Dissonantia.

awijse, auwijse.

Amentia.

awijse.

sax. sicamb. Iocus.

awijsigh, auwijsigh, ouwijsigh.

Absonus, dissonus, absurdus, inconditus. **awijsighe stemme.** Absona vox.

awijsigh.

sax. sicamb. Iocosus.

A X

Axe. j. ackse.

Axis.

Axe. j. aeckse.

Ascia.

Axel. j. acksel.

Axilla.

[B]

B A

BAbbaerd, babbaerdecken.

Pupus. pupulus, pupa: infans *ital. bambo, bamba, bambolino, bambolina: gal. poupart: angl. baby.*

Babbelen, barbelen.

Praesepiola, alueoli, cauitates ossium in quibus dentes firmantur.

babbelen.

Mandere praesepiolis siue acie gingiuarum, edentulorum more.

Babben.

fland Garrire, nugari, cauillare, *gal. bauer: ang babble.*

Babel, bebel.

Loquacitas confusa & inepta, garrulitas.

babelen, bebelen.

Confundere verba, inarticulatè loqui, confuse loqui, blaterare garrire, loquacitare,
j. confuse loqui. *gal. babiler ang. babble.*

babeler.

Blatero, garrulus, ineptè loquax Babylo, *vel fortè* Babyla, *dicitur* futilis. *Anton.*
Muretus in Adelph. Terent. gal babislard.

Bachten.

flan. j. achter. Retro *an. backe.*

Back, backe. j. baecke.

vetus. porcus.

Back, troch.

Linter, alueus, mactra.

Back.

ger sax. sicamb j. beke. Torrens.

Back, beker.

Poculum, vas potorium.

Back, schuyte.

Scapha, ponto. *gal bac, bachot.*

backsken.

Alueolus. & Lembus, phaselus, faselus.

Back, backe.

Bucca, maxilla, mala.

back-huys.

Bucca, os, rictus, rostrum.

back-slach.

Alapa.

back-tand.

Dens maxillaris, molaris, genuinus, columellaris.

Back, gheback.

Cibus pistus, cibus coctus, coctum pistum.

back-buer. j. ouen-buer.

back boord.

Nauigij sinistra pars: pars nauigij quae furnum & focum continet.

back-huys.

Pistrinum: locus vbi panis coquitur.

back kruyd.

fland. Holus, herba esculenta.

back-ouen.

Furnus, clibanus.

back-panne.

Testus.

back-steen.

Later coctus, later coctilis.

back troch. j. moelie.

Macra.

backen inden ouen.

Coquere in clibano.

backen brood backen.

Pinsere, panem coquere, panem facere.

backen in de panne. j. frijten.

backer.

Pistor, artocopus, panifex.

backerije.

Pistrinum, artopteum, coquendi panis officina: & Pistura, artopeia, furnaria, panis coctura, panificium.

backerije houden.

Furnariam exercere.

backersse.

Pistrix, panifica, artopta, fornacaria.

backsel.

Coctura panis.

Bad.

Balneae, balneum, balineum, laconicum: sudatorium, *Senec.* tepentes fontinus Baiae, *Iul. Flor.* thermae *vulgò* baia. *ger.* bad. *gal.* bain: *ital.* bagno *his.* baño: *angl* bath.

bad-doeck, bad kleed.

Castula, praecinctorium.

bad kuype, bad-tonne.

Solium, labrum.

bad-meester.

Balneator.

bad-steen.

Pumex.

bad-stoue. j. bad.

Balneum, thermae.

bad-stouer.

Balneator.

bad-stofster.

Balneatrix.

baden.

Perfundere, madidare, madefacere, lauare, rigare *germ. baden: gal. baigner it bagnare: his. bagñar: ang. bathe.*

Bade.

sax. j. bode. Nuncius.

Bademoeme.

sax. Obstetrix.

Baduyt.

vetus. **j. uperken.** Cheopina.

Baeck. j. beuck.

Truncus corporis.

Baecke backe.

vetus j. vercken . Porcus.

baecke, baecken -vleesch, baeck-vleesch.

fland. Caro porcina, caro suilla, lardum, succidia, perna. *gal bacon: ang. bacon.*

baecke-smeer.

fland. Adeps porcinus, aruina.

baecke-speck.

flandr. Caro porcina, lardum.

baecke vleesch.

fland. Caro porcina.

baeckelen, baggelen. j. vigen.

Foetare.

Baecke, vier boete.

Specula, pharus, signum siue vas litorale.

Baecke.

sicamb j. keerne. Nucleus.

Baeckelaer, lauwer besie.

Bacca lauri.

Baeckelaris.

Tyro bonis artibus imbutus qui è tyronibus initiatus excessit.

baeckelaris in de rechten.

Lita, qui tyrocinium iuris fecit: bacealaurius, baca laureatus. Batalarius dicitur is miles qui iam semel proelio siue bataliae interfuit collatis signis, & manum cum hoste conseruit: ita in palaestra literaria, batalarius vocatur is qui publicè de arte quapiam disputauit. *Lud. Viues. gal. bachelier: ital. bacalario: hisp. bachillier: ang bachiler. Bachiler quoque angl dicitur, Ephebus, vesticeps, iuuenis.*

Baeckeren.

Curare corpus, curare cutem.

baeckeren.

Satis superque calefacere, excalfacere, fouere, nutrire.

baeckeren een kint ende op houden by t'vier.

Fouere infantem ad ignem, puerum fasciis exemptum ad ignem pandere.

baeckeren in de sonne.

Apricari, captare solem, percoqui in sole.

baecker-korf.

Corbis nutritia: in qua nutrix infantem ad ignem fouet.

Baey.

Leuidensa pannus vilis raro & tenui textu. **Baeyken.** *fland.* Leuis vestis, theristrum.

Baeye, baey-verwe, baeyaert.

Badius siue baius color, spadiceus. *gal. bay: it. baio: hesp. vayo.*

baeyaerd.

Badius. **Ros barnaerd.** Equus badius, balius, spadiceus.

Baeye, beye.

flan. holl fris. j. besie. Acinus.

baeye, beye

vetus fland. j. backelaer. Bacca lauri. *gal. baye* **Olie van baeyen.** Oleum laurinum, oleum ex baccis lauri.

baey-not.

fland. Bacca lauri.

baey tere.

vet. Laurus. ang. baytree.

Baeye.

holl Sinus maris, statio nauium. *hisp. baia.*

baye sout.

Sal aequoreus, marinus.

Bael.

vet. fland. j. Praefectus, administrator: & Tutela, administratio tutelae. *gal. vet bail. j.* tutela. *balio, ital.* altor, nutritius: quem nos **vocht** vocamus: sicut **am-man** teutonicè à pascendo siue nutriendo dici videtur.

bael-monden. j. balmonden.

baelin, baelliu, bailliu.

fland. hol. zeland. Nomarcha, diocetes, praepositus, praetor, praetor peregrinus, qui ius dicit inter peregrinos, & ruri causas audit. *vulgò* baliuus, balliuus. *gal. baili, baillif. Bailife angl.* satelles, stator, & villicus, villae gubernator *dicitur.*

baeliuschap.

Praefectura, praetura. *vulgò* ballia, ballionatus.

Bael-not.

Balanus, & nux muscata selecta.

Baene. j. bane.

Baenst.

fland. j. voncke.

Baer. j. bere.

Vrsus.

Baer.

Paratus, promptus, apparens, praesens: nudus, apertus, planus. *ger. bar: angl. baer.*

baer gheld.

Praesens pecunia, numerata, praesentaria.

baer gheld gheuen.

Repraesentare praesentem pecuniam. **Met baer gheld coopen.** Mercari Graeca fide.
i. numerata pecunia.

baer-hoofts.

vetus j. bloots hoofts. Aperto, nudo capite

baer blijckende, baer-blijckelijck.

Manifestus cuidens.

baer-schuldich.

Manifestè reus.

baer-voet, baer-voets, baerscher been.

Nudipes, planipes.

baer-voet-broeder. j. minder broeder.

baere-baeren spel.

Gymnas, ludus gymnicus, exercitium, gymnasticum, palaestra, certamen currendi.
De baere iaeghen. Cursu ad metas contendere, cursu certare.

Baere.

Repagulum, vectis, longurius, obex. *gal. barre: hisp barra: ang. barre.*

Baere.

sicamb., j. berie. Feretrum.

baere.

Cenotaphium, vacuum sepulchrum, tumulus honorarius, inanis. *ger. baar: gal. biere: angl beare.*

Baere-water-baere.

Fluctus, vnda.

baer wijs.

Vndatim.

baere, dood-baere.

Feretrum, capulum, sandapila, libitina, orciniana sponda, Stygius lectus. *ital. bara.*
 , baris, cymba qua Aegyptij cadauera ad sepulturam vectabant.

baeren.

Ostendere, manifestare.

baeren, beren, ghebaeren.

Gestire, vultum simulare, vultu, gestu & sermone aliquid praeseferre.

baeren, beren, ghebaeren.

Baritum edere, sublatè & ferociter clamare more vrsorum: *vnde & fluctibus marinis apud nòs nomen. Iust. Lips.*

baeren, beren, boren.

vetus. Vti.

baeren.

Páreere, edere, gignere, procreare, edere in lucem, eniti.

baer-moeder.

Loci, orum, vulua, vter, vterus, matrix.

baer-waeter.

Secundae, arum.

baeringhe.

Nixus, genitura, enixus.

baerlick.

Manifestus, cuidens.

Baerd.

Barba, vestis, barbitium. *Apul. ger bart: gal barbe: ital. barba. his barba ang. beard.*

baerd-aere.

Arista.

baerd-doeck.

Velum menti siue barbae.

baerd-loos.

Imberbis, inuestis, impubes.

baerd-man.

Barbarus.

baerd-manneken.

Barbatulus.

baerd-maecken.

fland. vetus j. baerd-scheren.

baerd-maecker.

fland. vet. Tonsor.

baerd-scheren. j. barbieren.

baerd-scherer. j. barbier.

baerden.

Barbam emittere, pubescere.

baerdende.

Pubescens.

Baerg, barg.

Maialis, porcus castratus.

baerghen-smeer.

Aruina, adeps suillus.

Baerm, barm, berm.

Agger.

baerm.

vet Fluctus, globus aquae, vnda.

baerm hoys.

sic. Meta foeni, congeries.

Baerm. j. berm.

Faex.

Baers.

Perca, piscis.

Baerscher-voets. j. baer-voets.

Baersen, baersten.

flan. **j. baeren.** Párere.

Baersie. j. barsie.

Baes.

Amicus. & Herus, pater familiâs. *q.d.* **bie-aes. j. praebens nutrimentum.** *Becan Sicambri regem suum Basan siue Basanum solent appellare, anno, vt scribit Tritemius, ante Christum natum 284.* **Basan-goth. j.** Deus Dominus, & Deus amicus, .

baesinne.

Amica: & Hera, mater familiâs.

baesinneken.

Amicula.

baes ken.

Amiculus.

Baesen.

sax. fris. Delirare, errare, oberrare, vagari.

Baet. j. bat.

Melius.

baete.

Vtilitas, commodum, fructus, lucrum, profectus emolumentum: & Medela, remedium:
& Emendatio, correctio.

baet-soecken.

Querere proprium *lucrum*.

baet-soecker.

Sui studiosus, cupidus priuati commodi siue lucri: *lucris*: quaestuosus.

baet-soeckigh. j. baet soecker.

baeten.

Prodesse, vtile esse, conferre.

Baffen.

holl j. bassen. Latrare.

Baffusen, ghisarmen,

&c. Armorum veterum genera.

Bagagie.

Sarcina. *vulgo* bagagia.

bagagie, tros.

Impedimenta, sarcinae, clitellaria iumenta, asseclae exercitus, &c. *gal. bagagie: ital. bagaglie: hisp. bogajes: ang. baggage.*

Bagghe.

Bacca, gemma, lapis pretiosus & Bulla, monile *vulgò* bagga.

bagghen ende iuweelen.

Cimelium, cimelia, orum.

Bagghele.

holl. j. vigghe. Porcellus.

bagghelen. j. vighen.

Baghijne. j. beghijne.

Bay. j. baey.

Bailliu. j. baelliu.

Bake. j. baecke.

Bal, kaets-bal.

Pila, pila lusoria, follis. *germ. ball: ital. balla, palla: hisp. bala, bela: angl. bal.*

bal van de hand. j. bergh.

Metacarpium.

bal der ooghen.

vetus. Pupilla.

bal des voets.

Planta pedis, inferior pars pedis, callus pedis.

bal-net.

Rete rotundum, pansum.

Bal, bale, balle.

Fascis, fascis mercium, sarcina conuoluta *gal. balle, bale: ital. balle. vulgo balla, & bala.*

Bal.

vet holl. Malus, inutilis.

bal-daed.

vet. Malefactum, maleficium.

bal-daedigh.

vet holl fland. j. boos. Malus, maleficus.

bal-daedigh.

rectius bald-daedigh. Audax.

bal-monden, bael-monden. j. verbaelmonden.

Malè tueri rem pupilli. & Prohibere siue adimere tutori tutelam, reicere tutorem tanquam suspectum, *Specul. Sax.*

bal-last.

Saburra, inutilis sarcina, inutile onus. *sabulum* vilius, quo nauis oneratur, vt stabilior sit. *sax. ballast. ang. ballese.*

bal-lasten.

Saburrare.

bal-oorigh, bal hoorigh.

Defessus audiendo saepè & grauitè eadem audiens.

Balance.

Libra, trutina. *vulgò bilanx, gal balance: ital. balancia: hisp. balanca: ang. balaunce.*

Balck.

Trabs, tignus, tignum.

balck-ghewicht.

Trutina, statera.

balck band.

Subscus, fibula.

balck steen, not not-steen.

Mutulus.

balck-waeghe.

Trutina, statera.

Bald.

ger. sic Citò, breui, propediem.

Bald.

vet j. boude. Audax.

bald daedigh.

Audax, temerarius, praeceps.

Bale. j. bal.

Fascis.

Balgh.

Scortum, pellis, cutis.

balgh. j. quabbel.

Scirrhus.

balgh.

ger. heluet Pellex, pallaca.

balgh.

Venter, aluus stomachus. *germ. balgh: ang. beally, belly. Den balgh vullen.* Curare cuticulam, curare pelliculam.

balgh.

Corpus truncum.

balgh.

Puer *Per contemptum dicitur.*

Balghen.

vetus. j. belghen. Irasci.

balghen.

Decertare, pugnare, altercari, conserere manus, configere.

Balie.

sax fris. sicamb. holl. j. kuype.

balie.

Conseptum, vallum, septum.

balie.

Repagulum, repagulum versatile, obex versatilis.

balie. j. parck.

Arena: locus in quo pugnant gladiatores.

balie, wind-boom.

Ergata.

balie, egghe heck.

Cataracta.

balie, léne.

Podium.

balie.

Hippodromus, equorum curriculum: & Xystum: ambulacrum subdiale.

balien.

Concludere, consepire.

balie-boom, balie.

Repagulum.

Balinek.

hol. j. trachter. Infundibulum.

Balieu. j. baelieu.

Ballinck. j. banlinck.

Exul.

Ballouter.

Testis, testiculus, colcus. *ang. ballocke.*

Ban.

ger. sax. vetus. Iurisdictio, auctoritas iudicialis: iudicium, ius: & Territorium. *vulgò* bannus, bannum.

ban

vetus j. ghebannen vierschaere.

ban-mijle.

Lapis primus, miliare circumscriptum territorio siue iurisdictione.

ban-molen.

Mola publica intra terminos iurisdictionis.

ban-ouen.

Furnus iurisdictionis.

Ban.

Dira proscriptio, execrabile programma, anathema. **Inden ban doen, verwaeten.** Anathemateferire, interdicere ecclesia, ecclesiae, & ecclesiam: abdicare à matre ecclesia, à coetu collegioquo abigere.

Ban.

Denunciatio publica, proclamatio, edictum publicum.

Ban.

inquit Ioachimus Perionius ad milites cùm deliguntur. & ad ineunda coniugia, & ad molas pistrinas, & ad furnos accommodatur, : quidem in mediam saepè transfertur: itaque . i . omne, totum, universale, generale, ban appellare Gallos existimo: vt si ad coniugium transferatur, generalis denuntiatio, prima, secunda & tertia: si ad pistrinam molam, mola communis itemque furnus communis: si ad milites, extremus delectus generalis, atque omnium, intelligatur.

ban-forest, ban woud.

Lucus. nemus regium siue imperiale: in quo nemo sine graui mulcta venari, aut feras capere potest.

Ban.

Exilium, proscriptio, relegatio, exterminatio, vulgò bannum, bannus. gal ban: ital. bando.

banlinck,

& euphoniae gratia ballinck. Exul, extorris, apolis, relegatus.

banlinck zijn.

Exulare.

banlinckschap.

Exilium relegatio.

Bannen.

vetus. Edicere, denuntiare. & Obligare. vulgo bannire.

bannen oft banden de vierschare.

Tribunal denuntiare, senatum siue praetorium cogere, edicere senatum, edicere conuentum senatorum, dare senatoribus diebus iuridicis dicendi iuris auctoritatem, tribunal denunciare: *hinc* banniti in *Specul Sax dicuntur* scabini, *siue* senatores, & eorum nati atque posterii: *eorumque sedes* bannitorum sedes *vocatur*.

bannen, wt-bannen.

Exilio afficere, in exilium agere, in exilium mittere, multare exilio, relegare, exterminare, proscribere. *vulgò bannire. gal. bannir: ital. bandire, sbanire: angl bannishe.*

bannen, vloecken ende schenden.

Sinistra imprecari, diris deuouere, execrari, detestari, deuouere *vulgò anathematizare.*
Het bannen ende schenden. Dirae, sinistra imprecatio, detestatio, execratio.

Bancke.

Scamnum. *vulgò banca. germ. banck: gal. banc: ital. banco, banca: hisp. banco: ang. benche.*

bancke, pijn-bancke.

Equuleus, fidiculae. **Ter bancken brenghen.** Quaestioni siue torturae subijcere,

bancke van recht.

Tribunal, consessus indicum, senaculum, sedes iudicum, sedes iudicij, subsellia: & Iurisdictio, forum.

bancke. j. plaete.

Puluinus. *ang. bancke.*

banckigh

Scopulosus.

bancke.

Mensa, trapeza, taberna argentaria.

bancken. j. roeder-bancken.

Iuga, transtra.

banck-houder. j. banckier.

bancke-rote.

Argentaria dissoluta *vulgò* banca rupta. *gal* *banqueroutte*: *ital.* *bancorotto*: *hisp.* *bancarota*: *ang.* *banckroute*.

bancke roten, bancke rote spelen.

Argentariam dissoluere, cedere foro, tabernae numulariae exercitium deserere, conturbare rationes conturbare, dissipare pecuniam, fraudare creditores. *vulgò* Facere bancam ruptam, rumpere bancam.

banckerotier.

Decoctor, conturbator.

banckier, banck-houder. j. wisselaer.

Mensarius, argentarius, *gal.* *bancquier*: *ital.* *banchiero*: *his.* *banquero*: *an* *banqueter*.

bancken, bancketeren.

Comessari. *gal.* *banqueter*: *angl.* *banqueten*.

banck-arm, borst

vetus Catapulta, balista maior, tormentum bellicum in scamno collocari solitum.

banck-boeue.

Potator assiduus, comessator, epulo, barathro, lurco, calicum remex, decoctor.

banck broeder.

Epulo, compotor.

banck gheselle.

Compotor, comessator.

banck laecken.

sicamb. Tapes, opus plumarium. *vulgo* scamnale ang. benchclote.

banck-kussen.

holl. Puluinar plumarium.

banck-werck.

sax fris sic. Tapes, tapetum, opus polymitum, opus plumarium, peristromata. *vulgò* bancalia, scamnalia. *bancal hisp.* subsellij stragulum.

banckaerdt.

germ. sax. sicamb Spurius, nothus, illegitimus. *vulgò* banchardus: non in lecto geniali, sed quouis scamno fortuitò à matre conceptus. *VWolfgang Hunger.*

bancker.

Comessator, epulo.

bancket.

Conuiuuium, comessatio, concoenatio, epulum, symposium, compotatio *vulgò* banquetum. *gal banquet: ang banquet.*

bancketken, slaep dronck.

Pocoenium, comessatio à coena.

bancketéren.

Agitare conuiuuium, comessari, epulari.

Band,

Ligamen, ligamentum, ligatura, vinculum, copula, lorum loramentum.

band, wendel.

Fascia, fasciola.

band hond.

Canis vinculis assuetus: & Canis pecuarius, pastoralis.

band-hout.

Lignum viminale, lignum victorium.

band-naghel.

Confibula.

band roede.

Vimen maius.

band roeden.

Vitalia, vimina lenta, virgae vinimales, retinacula.

bandeken, snoer.

Taenia, vitta, fasciola.

bandelen.

Deuincire, obligare, astringere, vinctum tenere.

bandigh.

Vinctus: cicur, domitus.

bandighen, bandigh maecken.

Ligare, vincere, domare, refraenare.

Bande bende.

Sodalitium, caterua, conuentus, classis, grex hominum, copia, copiae, arum, cohors, tumia. *vulgò* banda. *gal. bande: ital. banda. hisp. banda: angl. bande, bende.* Banda & bandum *dicitur* vexillum siue signum militare. & Bandophorus, qui ducis gerit signum.

bande ruyters.

Turma equitum.

bande van ordinantie.

Turma equitum equis publicis merentium.

banden, rotten.

Coire in vnum, colligi in turmas, cohortes, classes.

banden, bannen.

vetus. Obligare. *vulgò* bannire

banden de vier schaere. j. bannen.

bander-heer, baner-heer.

Baro, dynasta, dynastes, satrapes: bandophorus *Be-*

cano dicitur, id est, dominus bandae siue praecipui signi gal. baron: ital. barone his varon ang baron. Baro autem vulgo vocatur. qui inter nobiles opibus & potentia antecellit: homo generosus & insignis, merum mistumque imperium in aliquo castro aut opido con sensu principis habens, quem Satrapem Perse appellabant. Baro item Gallis dicitur mas, vir, maritus.

banderotse, banrotse, banrots-heer.

flan. j. baner-heer.

banderije banerije

vulgò Baronia, barionatus, banderia, bandophori ditio.

Bane.

Via, platea, planities, callis, via trita, via aperta. **bane. vet.** Campus, ager.

bane klos-bane, tuysh-bane.

Area, locus vbi luditur.

bane-doeck, baen-doeck.

Cerotum siue ceratum, malagma viatorium.

banen den wegh.

Viam munire, viam planam reddere.

Baner-heer. j. bander-heer.

Banghe, banghigh.

Anxius, angustus, oppressus, afflictus. & Languidus.

banghen.

vet. q.d. be-anghen, be-enghen. Angere, angustiare.

banghicheyd.

Angustia, pressura, angor, aegritudo premens.

Baniere.

Signum militare, signum, vexillum, *vulgò* bandera & banda. *germ. paner: gal. baniere: ital bandera, bandiere: hisp. bandera ang. banner, bander.*

Bannen.

vide Ban.

bannigh. j. verwaeten.

Barbelen. j. babbelen.

Presepiola, alueoli.

barbelen-betken.

Minutal frixum, protrimenta, *carnes minutim tritae aut frustulatim concisae, ita vt etiam gingiuis sine dentium alueolis mandi possint.*

Barbeel.

Barbus, mullus barbatus. piscis genus, *ger. barbel: sax barbe, barble: ital. barbone.*

Baerbier, baerd-scherer.

Tonsor. *vulgò* barberius. *gal. barbier: ital. barbiero: hisp. barbero: angl barboure.*

barbiers winckel.

Tonstrina.

barbieren, baerd scheren.

Radere *barbam*.

Barch, bargh. j. bergh.

Maialis.

Barcke. j. bercke.

Barde.

vet. Dolabra, ascia: & Bipennis. *germ. barte.*

bard-ackse.

vet. Bipennis.

Barde van myrre

vetus fland. Fasciculus myrrhae.

barde van peerden.

Phalerae. *gal. bardes.*

bardéren.

Phalerare, phaleris ornare. *gal barder.*

Bardse. j. barde, bijle.

Bare. j. baere.

Barentéren

vetus fland. Perterrere.

Bargh. j. bergh.

Barm. j. baerm.

Barmen.

vetus q.d. **be-armen.** Commisereri, commiserescere

barm-hertigh.

Misericors, pius.

barm-herticheyd.

Misericordia, eleemosyna: alienae miseriae in nostro corde compassio.

Barmer, bermer. j. barbeel.

Barnen. j. branden, bernen.

Ardere.

barninghe. j. berringhe.

barninghe, plate.

Breuia, vadosa maris loca, *vbi mare arenarum aestu feruet.*

barn-steen.

germ sax. sic Succinum. q.d. lapis ardens: nam succinum accensum tetae & resinae modo deflagrat.

barninck-hout.

holl. j. ber hout.

Barre. j. baere.

Repagulum.

Barret, birret.

germ sax sicamb. Pileus. vulgò biretrum, birretum, birrum, birrus, ital. berretta.

Bars, barsch.

Perca. *piscis genus.*

Barsie.

Nauis vectoria, nauis actuaria, nauigium actuarium. *angl. barge.*

Barste. j. borste.**Barste. j. berst.****Barsten, borsten, bersten.**

Crepare, rumpi, frangi, dirumpi.

barsten.

fland. j. baeren. Párere.

Barteeren. j. calengieren.

Exigere mulctam, irrogare mulctam.

Bas.

Vox depressa, inclinata, grauis infirma: & Cantilenae pars infima: harmonia grauiore voce concinenda. *gall. basse contre* j. imus sonus. *angl. base.*

bas-contre.

Succentor, cantor infimae vocis, barritonans: *vulgo* bassus: & basis. *siue fundamentum musices.*

base, neder-kousse.

Tibiale, caliga inferior. *gal. bas.*

base.

Basis columnae, spira: & Basis aedificij, stereobata, fundamentum *gal. basement:*
ital. basemento.

Bas, ghebas.

Latratus.

bassen.

Latrare .

Bast.

Cortex. & Scheda, liber, membrana. & Funis, restis. & Laqueus.

bast, booste, sluyme.

Siliqua.

Bast. j. som-sadel.

Clitellae. μ gal. bast.

Bastaerd.

Nothus, spurius, illegitimus, proles naturalis: *dicitur bastaerd. q.d. best-aerd. i. optima indoles siue natura: illegitimo enim & furtiuo concubitu procreati, animo plerunque sunt alacri & elato, ingenio sagaci, & iudicio exacto. Huc quoque facit quod Columel. lib. 8. cap. 2. 10 ait, Nothos pullos ex peregrinis maribus conceptus optimos esse. Euripides in Andromache indicans spurios legitimis esse meliores, inquit* , μ . *id est, Saepè arida seminatio vicit profundam aut pinguem terram: & multi nothi ingeniis meliores. Aut fortè bastaerd siue bestaerd per antiphrasin dici posse conijcio, quasi minimae bonae indolis: sunt enim nothi siue spuris legitimis nequiores, prauiores & falaciores. Pro spuriorum vituperatione & defensione multa conguessit Palaeotus in libro de spuriis & nothis filiis, à cap. 55 vsque ad libri finem Rhetores rhythmici Amsterod. vocem bastaerd deriuant à bast & aerd. j. die niet nae het pit, maer na den bast aerdt. Vulgo bastardus. germ. basthart. gal. bastard. ital. & his. bastardo ang. bastarde.*

bastaerd.

Adulterinus, degenerans, *vel* alterius naturam non satis aemulans.

bastaerd-peper.

Piper adulteratum, non sincerum.

bastaerd-wind.

Canis hybris, *vel* hybrida ex venatico & gregario natus.

bastaerd wijn.

Vinum passum, vinum dulce & generosum ex vuis passis & sole siccatis expressum.

bastaerdije.

Stemma illegitimum, thorus illegitimus. natales illegitimi.

Basune, basoene, basuyne.

sax. sic. holl. fland Buccina. *gal. buisine. hisp. bosina.*

basunen.

Buccinari, canere buccina.

basuner.

Buccinator.

Bat. j. bad.

Thermae, balneum.

Bat, bet.

Potius, melius, rectius, magis, amplius, plus.

bare baten. j. baete baeten.

Batalie.

Dimicatio, conflictus, certamen, proelium: batualia, à *verbo* batuo, is. Batualia, *inquit Just. Lips. sunt* exercitationes gladiatorum vel militum. *gal. bataille. ital. bataglia. hisp. batalla, ang. battayle.*

batalie.

Secunda acies.

batalien.

Proeliari, conflictari.

Batsch.

Astutus, argutus, cautus, callidus, versutus.

batscheyd.

Astutia, stropha. *gal. baste.*

Baude. j. boude.

Bauiaen, bauiaenken.

Cynocephalus, arctopithecus, sphinx. *vulgò papio. ital. babuino. angl. babion.*

B E in composit.

Be.

praepositio inseparabilis plerunque exponitur Latinè per con siue com. vt be-grijpen, be-wegen, be-droeuē: Comprehendere, commouere, contristare. & per de: vt be-drieghen, be-leyden, be-weenen. Decipere, deducere, deplorare, &c.

Be-ademen, be-aessemen.

Adspirare, afflare.

Be-aerden. j. begrauen.

Be-and-woorden.

Respondere.

Be-angst.

Coangustus, anxius, sollicitus.

be-angsten.

Coangustare, angere.

Be-arbeyden.

Elaborare, adniti.

Be-bloeden.

Cruentare, cruore inficere, sanguine maculare.

be-bloedt.

Cruentus, sanguinolentus, sanguine *conspersus*, cruore maculatus.

Be-bolwercken.

Aggere siue vallo munire.

Be-brieuen.

Literis mandare, instrumentis inscribere.

Be-broedt.

Fotus.

be-broedt ey.

Ouum pullescens.

Be-dacht.

Meditatus, deliberatus, consideratus.

be-dachtigh.

Meditatus.

be-dachtighlick.

Meditatè, consideratè, cogitatè, cogitatò, cogitatim, consultò.

Be-daeght.

Prouectae aetatis, senex dierum, maturus aeui, maturus dierum, dies debitos assequutus. **bedaeghden ouder.** Aetas prouecta, integra

be-daeghde maeght.

Virgo plenis nubilis annis.

be-daeghtheyd.

Prouecta aetas, aetatis maturatis, matura aetas, maturitas aeui.

Bedammen.

Aggere, munire.

Be-dampelen.

fland. Pedibus terere, conculcare.

Be-dancken. j. dancken.

Agere gratias, habere grates.

bedancken. j. belouen.

Concentum esse, gaudere.

Be-dàrren.

holl. fris. Reualescere. **j. be-komen.**

Be-dauwen.

Irrorare, rore aspergere.

be-dauwt.

Roscidus, rorulentus.

Be-decken.

Tegere, contegere, obtegere, velare, operire.

be-decken.

holl. **j. broeden.**

be-decksel.

Obtextus: praetextus, velamen.

be-decktelick.

Tectè, absconditè, latenter.

Be-deelen.

Partiri.

Be-deemen , be-deemsteren.

flan. Obscurare.

Be-deghen.

vetus fland. Factus. & Auctus, re auctus, re vel liberis auctus, promotus.

Bedelf.

Defossus, us fossa, agger *cum* fossa.

be-deluen.

Terrae infodere, terra obruere, defodere, sepelire: & Vallo ac fossa munire.

Be-dencken.

Meditari, cogitare, animo versare, deliberare, considerare, ponderare, mente pertractare.

be-denckinghe.

Meditatio, deliberatio, cogitatio.

be-denck-dach.

Induciae deliberatoriae.

Bederue.

vetus. **j. behoef.** Necessitas, egestas.

be-deruen

vetus **j. deruen** . Carere, egere.

be-deruen. j. verderuen.

Corrumpere, perdere, deperdere.

be-deruelinck. j. ver-deruelinck.

be-deruenisse. j. ver-deruenisse.

Be-died.

Significatio, interpretatio, declaratio, argumentum.

be-dieden, beduyden.

Significare, denotare, designare & Exponere, declarare, explicare, interpretari. **Niet te bedieden hebben.** Esse parui momenti. *adag.*

be-diedenis.

Significatio, significatus: & Interpretatio, declaratio, expositio.

be-diedsel.

Significatio: & Interpretatio.

be-dieder.

Interpres, explicator, declarator.

be-diedelick.

Apertè, significanter, expressè.

Be dienen.

Administrare, tractare, gerere, obire, curare munus, officium, prouinciam: fungi officio, munere, prouincia.

Bedijden.

vet. Fieri, euadere, peruadere.

be-dijden, be-dijghen.

Augescere, augeri, bene prouenire, rectè prouenire, crescere, proficere, rem *multam* coacetuare, rem facere, promouere, rem augere, ditescere, venire in diuitias.

Be-dillen.

holl. Actitare, factitare, administrare, regere, imperitare.

Be-dingh.

Condictio, conductum, conditio, pactum. & Disceptatio.

be-dinghen.

Disceptare, condicere, pacisci. & Conducere, redimere.

Be-dodden. j. be-drieghen.

Imponere alicui.

Be-dompen.

Fumigare, vaporare.

Bedorf.

vetus Egestas.

be doruen, be-deruen.

vetus Egêre.

Be-draeghen.

Referre, reportare, conferre: & Deferre, accusare, criminari.

be-draeghen.

Referre, in *consultationem* alterius ponere, referre ad alterius iudicium siue arbitrium, committere iudicio alicuius, referre ad arbitros, permittere arbitris rem omnem, reijcere causam ad arbitros.

be draeghen.

Conferre, conficere. **De somme be-draeght hondert guldens.** Summa centum florenorum rem tenet. **Het be-draeght oft beloopt veel.** Ratio in magnam excrescit summam, abit in magnam summam.

be-draeghen.

Contestari.

be-draeghen.

Sanie siue pure *contaminare*.

be-dragh.

Relatio, reportatio. & Accusatio.

Be-draeyen.

Inuoluere, perplexum reddere.

be-draeyt.

Perplexus.

be-draeytheyd.

Perplexitas, difficultas.

Be-draeyen.

holl j. etrapen.

Be-dreuen.

Commissus, admissus. **Een bedreuen feyt.** Facinus commissum.

be dreuen in den handel.

Exercitus, exercitatus, doctus experientia, assuetus, tritus, expertus.

be-dreuen zijn.

vet. j. begaen. be-noodight. Angi, anxium esse.

be-dreuen wegh.

Via trita.

Be drieghen.

Decipere, capere, defraudare, ludificari, circumuenire, illudere, cludere, verba dare, fraudare, fallere,

circumscribere, imponere, fucum facere, frustra habere, frustrare.

be-drieger.

Deceptor, impostor, illusor, ludificator, fraudator, planus, captiosus.

be-drieghelick.

Fallax, dolosus, fraudulentus.

be-drieghelicken.

Fraudulenter, dolosè, infidiosè.

Bedrijf.

Exercitium, exercitatio, actio, actus, gestio, administratio, opera, officium: & Admissum, commissum. & Molimen.

be-drijuen.

Exercere, agere, edere: & Perpetrare, committere. & Moliri.

Be-drijten. j. be-schijten.

Be-droeft.

Turbatus, contristatus, moestus, tristis, afflictus.

be-droeftheyd.

Tristitia, moeror, aegritudo.

be-droefdelick.

Moestè.

be droeuen.

Turbare, perturbare, commouere.

be-droeuen.

Contristare, sollicitare, turbare, afficere moerore, tristitia, sollicitudine.

be-droeuen sy seluen, bedroeft worden, bedroeft zijn.

Concipere dolorem, moerorem, tristitiam: sustinere, pati, ferre dolorem: angi dolore, tristitia, moerore: dolere, contristari, moerere.

Be-drogh.

Fraus, fallacia, impostura, pellacia, ludificatio, dolus, techna, ars, artificium, fucus, astutia, strophii.

be droghen.

Deceptus, fraudatus, ludificatus, circumscriptus, captus dolis, falsus.

Be drucken.

Premere, vrgere angustiiis, premere doloribus.

be druckt zijn.

Premi angustiiis, doloribus, malis.

be-druckt zijn van herten.

Premere altum corde dolorem.

be-drucktheyd.

Angustia, moeror, moestitia, moestitudo.

be-drucktelick.

Moestè, dolenter.

Be-druypen, be-druppen.

Guttis maculare, guttis aspergere.

Beducht.

Solicitus, anxius.

be ducht zijn.

Metuere.

be-duchte.

Reuerentia, obseruantia.

be-duchten.

Vereri, metuere, timere.

Beduyden. j. bedieden.

Be duyuel. j. verduyuel.

Bedunck.

holl. Opinio.

be-duncken.

Opinari.

Be-dwanck.

Coactio, coactus, us: & Vis, violentia *vulgo* angaria.

be-dwanck.

fland j. braecke. Lupatum.

Be-dwelmen.

vet. Opprimere, aggrauare.

be-dwelmen.

Concidere animo, deficere animo, exanimari, vertigine corripere.

be-dwelmt.

Semianimis, exanimis, defectus animo.

be-dwelmtheyd.

Defectus animi, mentis caligo, scotoma, exanimatio: & Vertigo: vertigines & tenebrae oculorum

Be-dwinghen.

Cogere, compellere, adigere, comprimere, reprimere, coërcere, cohibere, restringere.
vulgo angariare.

Be-eeden, be-eedighen.

Iurare, iuramento confirmare, coniurare.

be eedt be eedight.

Iuratus, iuramento confirmatus.

be eedde.

Coniurati, conspirati.

be-eedde kriechs lieden.

Authorati milites.

Be eruen.

Haereditatem acquirere, haereditate frui.

Be faemen.

Diffamare, infamiae nota aspergere.

be-faemt.

Famosus, diffamatus.

Be gaeden.

Decorare, ornare, colere, deformare, conformare, formare, figurare **Leelick**
be-gaeden. Dedecorare, deturpare.

be-gaeden de wonde.

vet Curare vulnus.

Be-gaeft.

Donatus, praeditus.

Be-gaen.

Adire, aggredi, accedere, inire, obire, circumire: & Celebrare, concelebrare.

be-gaen.

Obire, agere, facere, committere, admittere.

be-gaen een quaed feyt.

Incurrere in crimen, admittere facinus, obire, committere flagitium.

be-gaen zijn met eenige saecke.

Premi cura alicuius rei: laborare, sollicitum esse, anxium esse.

be-ganckenisse.

Aditus, accessio, congressus, frequens conuentus, frequentia, celebritas & Exequiae.

be-ganckenisse houden.

Celebrare, concelebrare.

Be-gapen.

Aperto ore intueri, oscitando aspicere, contueri hiantibus oculis.

Be-gauen.

Donare, dare, dotare.

Be-ghecken be-spotten.

Deridere.

Be-gheeren.

Petere, expetere, appetere, cupere, poscere, deprecari, desiderare, auere, studere

be-gheerigh.

Cupidus, avidus: & Desiderabilis, desideratus

be-gheerlick. j. begheerigh.**be-gheerlickheyd.**

Cupiditas.

be-gheerlicken.

Cupidè, avidè.

be-gheerte.

Cupido, cupiditas, desiderium, appetitio, affectus, animus, voluntas, animi sententia.
& Appetitus, orexis.

be-gheerte, bede.

Petitio.

Be-gheuen.

Conferre, applicare, dedere, dare, tradere, addicere, adiungere.

be-gheuen. j. wt-gheuen.

Erogare.

be-gheuen.

germ. sax. sic. Euenire accidere.

be-gheuen, verlaeten.

Destituere, deserere, relinquere, derelinguere, defidere. **De beenen begheuen my.**
Genua succidunt, labant.

Be-gieten.

Aspergere, conspergere, perfundere, offundere, rigare.

Be-ghiften.

Donare, munere donate siue ornare aliquem, donis honestis ornare, munerare.

be-ghiftinghe.

Donatio.

Be-ghijlen.

fland. j. be-drieghen. Decipere. *angl. begyle.*

Be-ghijne, be-ghine.

Virgo sacra, virgo vestalis, mulier monastica, monacha: *vulgo* beguina. *Sunt autem*
beguinae mulieres religiosae nulli voto adstrictae, in sacro muliebri contubernio

viuentes quamdiu illis gratum est. Ioach, Hopperus à be-ghinnen. i. incipere deducit: quòd principium siue initium quoddam res monastacae ponant.

be-ghijne.

Bos pulli siue cinerei coloris: *quo scilicet beghina siue virgines sacrae plerumque vestiuntur.*

be-ghijne.

Vitta puerilis, vitta puellaris, *gal beguin.*

Be-ghin. j. be-ghinsel.

Principium.

be-ghinnen.

Incipere, inceptare, inchoare, ordiri, exordiri, oriri, aggredi, auspicari, instituere

be-ghinsel.

Principium, *initium*, coeptum, exorsus, primordium, exordium.

Be-ghipsen.

Gypsare.

Be-ghuychelen.

Illudere.

Be-goedighen.

Mitigare, pacare.

Be-gonst.

Inceptus, orsus, a, um.

Be-gorden.

Cingere, accingere.

be-gorden.

Graudam redere foeminam, grauidare. *vulgò* incingere.

be-gord.

Cinctus, accinctus.

be-gorde vrouwe. j. be-vruchte.

Praegnans, grauida mulier. *vulgò* incincta.

Be-grafde boter.

hol. j. gras-boter.

Be-grauen.

Defodere, infodere, terra obruere.

be-grauen.

Sepelire, humo, mandare, humare, inhumare, funerare, condere terra, tumulare, mandare tumulo.

be-grauen, be-schantsen.

Munire fossa, vallo.

be-grauinghe, be-grauenisse.

Sepultura, humatio: & Funus, exequiae inferiae.

Be-gremen be-griemen be-gremelen.

flandr: Denigrare, maculis inficere, maculare *angl. grime.*

Be-grijp.

Comprehensio, captus. **Cort begrijp des inhoudts.** Argumentum, periocha.

be-grijp.

Reprehensio.

be-grijpen.

Comprehendere, capere: complecti, continere, concipere. & Occupare.

be-grijpen, be rispen.

Reprehendere, carpere, taxare, perstringere, redarguere, vituperare.

be-grijpelic.

Comprehensibilis.

be-grijpelic, be-grijpachtich.

Vitupero, vituperator, reprehensor; facilè aliquem reprehendens siue vituperans: & Captiosus, fallax.

be-grijper.

Comprehensor.

be-grijper, berisper.

Reprehensor, carptor, vituperator, vitupero.

be-grijpigh.

Capax.

Be-grijpen iemanden.

Freudere in aliquem, freudere orem aliquem: & Subsannare.

Be-grooten

vetus Compensare.

be-grooten.

Augere & In magnos sumptus ascendere, magno constare.

Be-guyghen.

holl Illudere.

Be-haegen.

Placere, cordi esse, arridere, aglubescere sedere animo.

be-haeghinghe.

Lubentia, libentia, voluptas.

be-haeghelijck.

Gratiosus, gratus.

be-haeghsel.

Lubentia, voluptas.

Be-haelen.

Acquirere, nancisci, contrahere, adipisci, obtinere.

be haelen danck.

Inire gratiam ab aliquo, benevolentiam alicuius demereri.

be-haelen: de sieckte.

Cotrahere morbum.

be-haelende sieckte. j. haelende.**Be-haeren.**

Crinibus aspergere, pilis obducere.

be-haeren.

Gelido vento afflare siue adhalare, vrente aura aspirare.

Be-haeten.

Odio habere, odio persequi.

Be haluen. j. wtghenomen.

Praeter, absque, extra.

Be-handen, behandighen. j. be-hendighen.

be-handsaem. j. behendigh.

Be-hanghen.

Obhaerere, adhaerere.

be-hanghen met doecken,

&c. Velare, praeuelare, conuelare, obtendere.

be-hangen tusschen de beenen.

Mutoniatus, vasatus, testiculatus, mentulatus.

be-hanghen zijn met sorghen.

Implicari, constringi curis.

be-hanghen met gierigheyd.

Implicitus siue implicatus, irretitus, illaqueatus auaritia, deditus auaritiae.

be-hangsel.

Velum, obtendiculum, siparium.

be-hangsel, veur-hanck van kameron oft bedden.

Peristromata, velamina, peripetasmata, ornatus pensilis.

be-hangsel der peerden.

Phalerae.

Be-harmen. j. be-hermen.

Be-harren.

germ. sax. Manere.

Be-heet.

vetus. j. ghebedt.

Be-heyemen.

Sepire, *consepire*, *obuallare*.

be-heymsel.

Sepes, seps, *septum*, *sepimentum*.

Be-help, be-hulp.

Auxilium.

be-helpen, behulpen.

Auxiliari, *opitulari*: & Vti, frui. & Fouere, *nutrire*.

be-helper.

Auxiliator, *opitulator*.

be-helpigh, be-hulpigh.

Auxiliaris, auxiliarius: & Munificus.

be-helpigh zijn.

Auxiliari, suffragari.

be-helpelick.

Auxiliaris.

be-helpelickheyd.

Auxilij promptitudo. & Munificentia.

be-help-saem.

Auxiliaris.

Be-helsen.

Amplecti.

Be-hend, be-hendigh, be-handigh, be-hand-saem.

Dexter, manu promptus, agilis, citatus, pernix, sagax, industrius, solers, nauus.

be-hendigheyt, be-hendsaemheyt.

Dexteritas, agilitas, fagacitas, ars, solertia.

be-hendighlick.

Dexterè, rapidè, propere, sagaciter, fabrè, affabrè.

be-henden, be-handen, be-handigen.

Tradere, tradere in manus, dare, offerre, reddere.

be-hend-saem. j. behend.

be-hendsen, behandsen.

Comitari. & Congredi, conserere manus.

Be-hermen, be-harmen.

Defendere, tueri, seruare, conseruare à damno & malo.

Be-herten, be-hertighen.

Cordi esse, placere: & Adamare.

be-hertight.

Amicus ex animo, amicus, charus, intimus.

Be-hinderen.

Cohibere, impedire, obesse, interpellare.

Be-hoed.

Conseruatio, custodia, protectio.

be-hoeden.

Conseruare, custodire, protergere.

be-hoeder.

Conseruator, protector, custos.

be-hoed-saem.

Sibi cauens, cautus, praecautus.

be-hoed-saemlick.

Cautè.

Be-hoef.

Egestas, necessitas, indigentia, vsus.

be-hoeftigh.

Egens, indigens.

be-hoeftigheyd. j. behoef.

Be-hoeuen.

Egere, indigere, carere, opus habere.

be-hoeuigh, be-hoeftigh.

Egen, egenus, indigens, indigus.

be-hoeuelickheyd.

Necessitas.

Be-hooren.

Pertinere, attinere.

be-hooren.

Debere.

be-hooren, be-taemen.

Decere, condecere, conuenire.

be-hoorlick.

Decens, condecens, consentaneus, conueniens, proprius, honestus.

be-hoorlickheyd.

Condecencia, conuenientia, decor, decencia.

be-hoorlicken.

Decenter, condecenter, conuenienter.

be-hoorde.

Condecencia, proprietas.

be-hoorde.

Vice, vicem. **j. Met behoorte iet doen.** Per vices aliquid agere, per vices & condecenter, alternatim.

Be-houden.

Seruare, conseruare, tenere, retinere, continere.

be-houden.

Seruatus, faluus, incolumis.

be-houdenisse.

Conseruatio:& Salus.

be-houder.

Seruator, conseruator, custos.

Be-houden.

Matrimonio nancisci: & Coniugio iungere vel iungi.

be-houdt broeder. j. schoon-broeder.**be-houdt maeghe, be-houdt vriendt.**

Affinis.

be-houdt maeghschap.

Affinitas.

be-houdt vader.

Socer.

be-houdt sone.

Gener.

be-houde moeder.

Socrus.

be-houde dochter.

Nurus.

be-hulpen. j. behelpen.

Be-iaen.

Affirmare.

Be-iaerd.

Maior annis, maturus annis, maturus aevi, aetatis mature, *nempe* 25. annorum.

Be-iagh.

Aucupium, venatio.

beiaghen.

Aucupari, venari, nancisci venando.

Be-iammeren.

Misereri & Miserari.

Be-ieghenen.

fland. j. be-teghenen.

Be-kacken.

Commerdare, permerdare.

Be-kaem. j. bequaem.

Conueniens.

Be-kaemen, be-kaenen.

Incanescere situ, mucescere.

be-kaemt.

Canus situ, mucidus.

be-kaemtheyd.

Canus situs, mucor.

Be-kallen. j. be-kouten.

Be-keeren.

Conuertere, reducere, reuocare in rectam viam, reducere ad frugem.

be-keeren.

Conuerti, resipiscere, redire in viam, emendari & corrigi, recipere se ad bonam frugem.

Be-keken.

Inclamare, clamore obiurgare.

Be-kennen.

Noscere, cognoscere, agnoscere, recognoscere.

be-kennen. j. belijden.

Fateri.

be-kennen.

Coire, concumbere: cognoscere, *apud Eccles.*

be-kensaem.

Cognoscens, recognoscens: & Gratus, memor beneficij accepti.

be-ken-saemheydt.

Gratitudo.

be-kent.

Notus, cognitus.

be-kent maecken.

Notum reddere, palam facere.

be-kent worden.

Notescere, innotescere.

be-kentenisse.

Confessio.

Be-kermen.

Lamentari.

Be ketenen.

Catenare.

Be-keuselen. j. bekoselen.

Be-kijcken.

Inspicere, in tueri, aspicere, obseruare, intendere, inspectare, lustrare, circumspicere.

Be-kijuen.

Obiurgare, increpare.

Be-kladden.

Luto aspergere, commaculare, inficere maculis, interlinere.

Be-klagh.

Querela, questus, conquestus, querimonia, lamentatio: & Postulatio, expostulatio: & Accusatio.

be-klagh doen. j. be-klaghen.

be-klaghen.

Queri, conqueri, iactare querimonias, iacere ore querelas, querimoniam habere, querelam interponere.

be-klaghen, aen-klaghen.

Accusare.

be-klaghen van onrecht.

Expostulare.

be-klaghen ende iameren.

Lamentari: & miserari, plangere, deplangere.

Be-klappen.

Infamare, diffamare, deferre aliquem, accusare.

Be-kleeden. j. kleeden.

Conuestire, amicare.

Be-kleemen.

fland. j. beleemen.

Be-kleppen, be-klippen.

Deprehendere, decipere siue capere transenna aut laqueo, illaqueare, irretire, excipere incautum.

Be-klicken. j. be-klippen.

Deprehendere. & *holl.* Accusare, deferre.

Be-klijuen.

Coalescere, concrecere, adhaerere, cohaerere. & Coagmentare. & Proficere, rem facere.

Be-klimmen.

Conscendere, adscendere, inscendere.

be-klimmen een stadt.

Scalis muros ascendere.

Be-klippen. j. bekleppen.

Be-knabbelen.

Arrodere, corrodere.

Be knijpen.

holl. Coarctar, comprimere.

Be-komen.

Conuenire, congruere.

be-komen.

Cedere, succedere, euenire. **Wel be-komen.** Bono esse, foelix & faustum esse, prodesse.

be-komen.

Assequi, consequi, acquirere, recuperare, nancisci

be-komen.

In veterem slatum redire, reualescere, ad sanitatem redire, colligere se, recolligere se ab aegritudine, vires resumere, recipere: Emergere ex morbo, calamitate, malis.

be-komte.

vetus. Conuenientia, congruentia, successus.

Be-kommeren.

Impedire, detinere, distingere, retinere, *comprimere*, subsistere, remotari, occupare, molestia afficere,

angere, *contristare*, infestare, inquietare, molestare, vrgere, vexare, sollicitare, obruere negotiis, molestiis. & Distringere, distrahere negotiis, difficultatibus. & Retenare, manus iniicere. *vulgo* arrestare *gal encombret: angl. encombre.*

be-kommeringhe.

Angor, impedimentum, occupatio, negotium.

be kommernisse.

Angor, aegritudo, incommoditas, impedimentum, mora, remora, occupatio.

Be koopen.

Satisfacere, soluere, luere: & Multari, poenas dare.

Be-koren.

Tentare, experiri.

be-koringhe.

Tentatio, experientia.

Be-korsten.

Crustare, incrustare.

Be-koselen, be-keuselen.

Squalore siue sordibus maculare.

be-koselt.

Squalidus, sordidus.

Be-kosten, be-kostigen.

Sumptus siue impensas soluere, impendere.

Be-kouten.

Alloqui, colloqui. & Blandè dicere, mulcere verbis. & Persuadere, inducere verbis.

Be-krabbelen.

Vnguibus arare, radere.

Be-krachtighen.

Vires dare. & Vi superare. & Niti, moliri, conari pro viribus.

Be-kraeyen iemanden.

Cornicari in aliquem, calumniari aliquem.

Be-krijten. j. beschreyen.

Be kronen, be-kreunen.

Conqueri.

Be-kroselen. j. be-kruysen.

Be-krotten.

fland. j. be-kladden.

Be-kruypen.

Adrepere, irrepere, obrepere: & Occultè inuadere, suggredi, latenter aggredi.

be-kruypen een maeght.

Impraegnare virginem: subagitare.

Be-kruysen, be-kruyselen.

Oblinere fuligine, denigrare.

be-kruysen, be-kroesen.

Vrgere culullis siue scyphis, obruere poculis.

Be-labberen. j. be lammeren.

Be-lacchen.

Ridere, arridere: risu & ioco prosequi.

be-lacchelick.

Iocularis, ioculatus, ioco risuque dignus.

Be-lacken.

Lactare, illectare, inescare, captare, decipere, fallere illecebris.

Be laeden, be-swaeren.

Degrauare, onerare, onus imponere, premere.

be-laeden be-swaert.

Grauatus, oneratus, onustus.

be-laeden met een pack.

Suffarcinatus, sarcina oneratus.

be-laeden zijn met eenighe saecke.

Laborare, angi, sollicitum esse.

Be-laeghen.

Insidiari, insidias ponere.

be-laeghinghe.

Insidiae.

Be lammeren.

Impedire, intricare, disturbare, praepedire, interturbare, inquinare, polluere.

Be-landen.

Potiri terra.

Be-langh. j. ver-langh.

Res momentosa, necessaria.

be-langh.

vetus. Propinquus, proximus, vicinus, affinis.

be-langhen, aen gaen.

Attingere, attinere, pertinere, peruenire.

be-langheyd.

vet. Propinquitas, necessitudo.

be-langhende. j. aengaende.**Be-lasten.**

Onerare, grauare, onus imponere: & Munus imponere, prouinciam tradere, dare negotium, mandare negotium, in mandatis dare.

be-lasten, ver-setten te pande.

Oppignerare.

Be-leedighen, leed doen.

Nocere.

Beleeft beleuet.

Humanus, ciuilis, comis, vrbanus.

be-leeftheyd.

Humanitas, ciuilitas, comitas, vrbanitas.

be-leefdelick.

Humaniter, humanè, ciuilater, comiter, vrbanè.

Be-leemen.

Linere argilla.

Be-leenen.

Pignerare, pignerari, ponere pignori vel in pignus, opponere pignori.

be leent.

Pigneratitius, pignori oppositus.

Beleggh.

Appositio, appositus, dispositio, dispositus.

be-legh, be-leghsel.

Instita.

be-legh. j. be-legheringhe.

Obsidio.

be-legghen.

Apponere, disponere, componere, ordinare.

be-legghen.

Praetexere, instita cingere.

be-legghen sijn woorden.

Ornare verba: appositè, ornatè, eleganter loqui.

be-legghen, be-legheren.

Obsidere, circumuallare, obsidione cingere vrbem, claudere muros obsidione, obsidionem facere.

be-leghsel, soom.

Instita, simbria, praetextus, praetextum, limbus.

Be-legheren. j. belegghen.

Obsidere.

be-legheringhe.

Obsidio, obsidium, obsessio.

be l gherer.

Obsessor.

Be-leyd.

Deductio. & Administratio.

be-leyd doen op den pand oft grond.

Postulare addici sibi fundum. **Met be-leyd op de goeden volghen.** Fundos sibi obligatos persequi, *iudicemque*. in rem praesentem deducere: curare fundum sibi addici & necti.

be-leyden.

Deducere.

be-leyden de erue.

Iudicem ad fundum nectendum in rem praesentem ducere.

be-leyden int goed.

Mittere in possessionem fundi.

be leyden.

Regere, dirigere.

be-leyden sijn leuen.

Vitam instituere.

be-leyden eenen handel.

Administrare, regere, exercere.

be-leyden het ghedinghe tot t'vonnisse.

Cursum litis ad sententiam perducere.

be-leyden de orloge.

Ducere bellum, gerere bellum.

Be-lemmeren. j. be-lammeren.

Be-lenden.

fland. j. ver-eynden. Euadere, peruadere.

Be-lesen.

Lectio adiurare, exorcizare, coniuurare, incantare.

be-lesinghe.

Incantatio, incantamentum, exorcismus.

be-leser.

Exorcista.

Be-let.

Impedimentum, impeditio.

be-letsel.

Impedimentum, impeditio, obstaculum, remora.

be-letten.

Impedire, praepedire, obstare, obsistere, obesse, cauere, interpellare, remorari, officere.

Be l tten.

Viure, superstitem vitam agere.

be-l nen.

Exercere vira, praestare viuendo.

be-l uet. j. be l eft.

Be-lieghen.

Criminari, falso culpae.

Be lieuen.

Placere, libere, collibere.

be-liefte.

Placitum, voluntas, consensus, votum.

Be-lijd.

Confessio.

be-lijden, be-kennen.

Fateri, confiteri, agnoscere.

Be-lijuen.

vetus. Manere.

Be locken. j. be lacken.

Illicere.

Be-loeren.

Obducta fronte adspicere.

Be-lofte, belouinghe.

Promissum, promissio, pollicitatio, fides.

be-loftenisse. j. belofte.

Promissum.

Be-loken.

Clausus, conclusus.

be-loken paesschen.

Pascha conclusum, pascha absolutum, octaua paschae, quasi modo, dominica in albis:
vltimus dies clausi temporis *apud Eccles.*

Be-lomberen.

Opacare, obnubilare, obumbrare.

Be-loncken.

Limis adspicere.

Be-loonen.

Mercedem persoluere, praemio afficere.

Be loop.

Concursus, discursus.

be-loop van de rekeninghe.

Collectio, numerus, summa.

be-loopen.

Concurrere, percurrere.

be-loopen.

Incursare.

be-loopen oft be-rennen een stad.

Explorare locum commodum expugnationi, lustrare equis muros. & Oppugnare.

be loopen eenighe saecke.

Obire legationem, exsequi munus legationis, obire negotium.

be-loopen. j. be-draeghen.

Conferre.

Be-lost. j. be-lust.

Appetens.

be-losten, be-lostighen, be-lustighen.

Delectare, oblectare.

be-lostheyd.

Appetentia, appetitio: & Delectatio, oblectatio.

be-lostheyd der bevruchter vrouwen.

Malácia, pica, appetentia absurda praegnantium.

Be-louen, ghe-louen.

Polliceri, promittere, fide spondere, fidem dare, recipere.

be-louen.

Landare, probare, approbare.

be-louen, be-dancken.

Laudes & gratias agere. **Sich belouen.** Contentum esse, gaudere empto, facto, &c.
Sich quaelick belouen. Dolere empto, facto, &c.

Be-luyck.

Clausum, septum, locus conclusus siue septus.

be-luycken.

Claudere, concludere.

Be lust. j. be-lost.

Appetens.

Be-machtighen.

Potestatem dare, auctoritatem dare.

Be-maenen.

Admonere.

be-maenen.

Adiurare, coniurare, exorcizare.

Be-mannen.

vet. sax. sicamb. Nubere viro.

Be-mantelen.

Amicire penula. & Palliare, celare.

Be-maschelen, bemascheren.

Maculare, commaculare, contaminare.

Be-merck.

Consideratio, conspectus, inspectio, ratio.

be-mercken. j. aen-mercken.**Be-minnen.**

Diligere.

be-mindt.

Dilectus.

Be-moed. j. ver-moed.

Suspicio.

be-moeden. j. vermoeden.

Suspicari.

be-moeden. j. moeden, onderwinden.

Be-moren, be-mooren.

flan Maculare luto.

Be morghen-gauen.

Dotare.

Be-moselen.

Maculare luto, aut sordibus.

Be-mosen. j. be-slijcken.

Be-mossen.

Obduci situ.

be mostheyd.

Situs.

Be-mueren.

Cingere siue munire muro.

Be-mullen.

fland. Aspergere puluere.

be-mult.

fland Puluerulentus.

Be-nachten. j. vernachten.

Be-naemen.

Nominare, cognominare. & Famosum reddere.

Be nauwen.

Arctare, coarctare, comprimere, premere, opprimere, angustiis premere, angere, adducere in angustias, arctè vrgere, arctè premere, opprimere.

be nauwt.

Angustus, anxius, arctus, angustiis oppressus.

be-nauwtheyd.

Angustia, angor, anxietas.

be-nauwtheyd van herten.

Contractio cordis.

be nauwtheyd van adem.

Difficultas spirandi, angustia spiritus.

be nauwtheyd des tijds.

Angustia temporis.

be-nauwdelijck.

Artè, angustè, strictè.

Be-neden.

Infrà, inferius, subter, subtus. *ger. daniden: angl. beneth.*

Be-neen, be-neenen.

Negare, inficiari.

Be neerst.

Solicitus, diligens.

be neersten, be neerstighen.

Procurare, accurare, studiosè & diligenter curare: operam dare, conferre nauare, ponere: adniti summo studio: diligentiam adhibere, conferre, ponere: contendere & eniti: fatagere.

Be-neffens. j. bij-neuen.

Iuxta.

Be-nemen.

Adimere, auferre, eripere, intercipere.

be-nemen het licht.

Officere luminibus, obstruere luminibus, aedificando officere luci domus vicini.

be-nemen de victalie.

Intercludere commeatum.

be-nemen den wegh.

Iter claudere, intercludere, praecludere.

be-nemen iemanden sijn eere.

Detrahere famae, honori, gloriae alicuius.

Be-neuen, bij-neuen.

Iuxta.

Be-nijden.

Inuidere, aemulari.

be-nijder.

Inuidus, aemulus, zoilus.

be-nijdinghe.

Inuidia, inuidentia. liuor.

Be-noeghen. j. ghenoeghen.

Placere. & Satisfacere.

Be-noemen.

Nominare: & Constituere, designare.

Be-noodighen, be-nooden.

Necessitate premere, necessitate compellere.

Be-noosen.

Nocere.

Be-noodsten. j. benauwen, be-noodighen.

Be-ooghen.

Aspicere, obseruare.

Be-oor-saecken. j. ver-oor-saecken.

Be-paelen.

Determinare, termino distinguere, definire.

Be-panden.

Oppignerare. **Be-panden de renten.** Constituere reditus in hypotheca, statuere censibus hypothecam, obligare hypothecam reditibus.

Be-percken.

Picare, impicare, pice oblinere.

Be-peynsen.

Meditari, deliberare, mente pertractare.

Be-pissen.

Commingere, permingere.

Be-placken, be-plecken.

Maculare, commaculare.

be-placken.

Crustare.

be-placksel.

Opus tectorium.

Be-planten.

Plantare, conserere, plantis opplere.

Be-proeuen.

Probare, tentare, experiri rei psa, periculum facere.

be proeuinghe.

Experientia.

Be-quaem.

Conueniens, idoneus, aptus, habilis, commodus, accommodus, congruens.

be-quaem maecken.

Aptare, adaptare, accommodare, concinnare.

be quaem zijn.

Conuenire, quadrare, congruere.

be-quaemheyd.

Conuenientia, aptitude, commoditas, congruentia.

be-quaemelick.

Conuenienter, aptè, commodè, appositè. *q.d.* **becomelijck.**

Be-quelen.

Elanguere, oblanguere.

Be-quicken, ver-quicken.

Refocillare, reficere.

Be-quijlen.

fland. **j.be-seeueren.**

Be-raed.

Deliberatio, deliberatum consilium, consultatio.

be-raed-dagh.

Induciae deliberatoriae.

be-raeden.

Deliberare, consultare, consulere.

be raeden.

sax. fris holl. Connubij foedus inire. & Elocare, viro tradere.

be-raedigh.

Consultus, pollens *consilio*.

be-raed-saem, raed-saem.

Frugi, frugalis.

be-raed-saemheyd.

Frugalitas.

be-raed-saemlick.

Frugaliter.

Be-raed-slaghen. j. raed-slaghen.

Be-raepen.

Colligere, acquirere.

be-raepen. j. be haelen.

Be-raest.

Furore percitus, furiatus, furiosus.

Be-recht, be-rechtinghe.

Doctrina, institutio, instructio, rectio, gubernatio.

be-recht.

Doctus, instructus, institutus.

be-rechten.

Docere, instituere, instruere. & Regere, gubernare.

be-rechten.

Decernere.

be-rechten.

Administrare ius, iure agere, iudicare.

be rechten.

Sacramenta Ecclesiae administrare.

Be-reden.

Persuadere, inducere.

be-redent.

vetus Eloquens, facundus.

be-redenheyd.

Eloquentia, facundia, persuadendi facultas.

Be-reed, be-reyd.

Paratus, promptus, expeditus.

be-reeden, be-reyden.

Parare, praeparare, apparare, ornare, adornare: aptare, adaptare: instruere.

be-reeder, be-reyder.

Praeparator, parator, instructor.

be-reeder, laecken-bereeder, droogh-scherer.

Fullo.

be-reedsel.

Apparatus, us.

Be-reghenen.

Compluere.

Be-reycken.

Pertingere, attingere.

Be-reyden. j. be-reeden.

Be-rekenen.

Pernumerare, enumerare.

Be-rennen. j. be-loopen.

Incursare, equis percurrere.

be-rennen een stad.

Lustrare equo muros.

Be-respen.

fland. j.berispen.

Be-richten. j. be rechten.

Be-riecken.

Subolere, persentiscere: & Examinare, explorare, sagaciter inquirere.

Be-rijden.

Perequitare.

be-rijden een peerd.

Conscendere equum, insidere, residere equo: inuehi, prouehi equo: equitare, inequitare.

be rijden, be-springhen.

Inire, salire feminam.

be-rijdsel.

Equitatus. & Admissura.

Be-ringhen.

Circumdare, cingere circulo.

Be-rispen.

Reprehendere, redarguere, arguere, improbare, vituperare.

be-rispelick.

Improparabilis, vituperabilis.

be-risper.

Reprehensor, vituperator, momus.

Be-rocken.

Vestire tunica.

be-rocken met vlasch.

Lino vestire colum.

be-rocken iet quaedts.

Moliri, machinari, concitare, aliquid mali.

be-rocker van t'quaed.

Molitor, machinator, auctor mali.

Be-roemen.

Celebrare, praedicare, illustrare. & Iactare, iactitare, arrogare, ostentare, gloriari, magna loqui, iactare ampullas, meras spirare glorias.

be-roeminghe.

Celebratio. & Iactatio, iactitatio, iactantia, arrogantia, ostentatio, praesumptio.

be-roemer.

Iactator, arrogans, ostentator, magniloquus, gloriosus.

be-roemigh.

Iactabundus.

be-roemelick.

Iactanter, arroganter, gloriosè.

be-roemt.

Celebris, clarus, inclytus.

Be-roep, beroepinghe.

Prouocatio.

be-roepen.

Prouocare, ciere, citare, vocare, aduocare, appellare: in certamen vocare.

Be-roeren.

Contingere, attingere.

be-roeren.

Commouere, turbare, perturbare, agitare.

be-roeringhe.

Commotio, agitatio.

be-roerlick.

Mobilis.

be-roernisse.

fris sic j. ghe-raecktheyd. Apoplexia, paralysis.

be-roert.

Commotus, percitus, turbatus, motus, concitus.

be-roert.

fris. sic. j. gheraectt. Apoplecticus, artonitus.

be-roerte.

Commotio, tumultus, turba, turbatio. & Seditio.

Be-roest.

Rubiginosus, aeruginosus.

be-roesten.

Rubiginem siue aeruginem contrahere.

Be-royt. j. berooft.

Depauperatus.

Be rooken.

Fumigare, infumare, suffumigare, suffire, fumo denigrare.

be-roockinghe.

Fumigatio, suffumigatio suffitus, suffitio, suffimentum.

Be-rooft.

Spoliatus, priuatus, orbus, orbatus, exutus, destitutus.

be-rooft van sinnen.

Mente captus, demens, amens.

be-roouen.

Spoliare, depraedari, priuare, expilare, orbare.

be-roouinghe.

Spoliatio, priuatio, compilatio, expilatio, direptio.

be-roouer. j. roouer.

Spoliator.

Be-rouw.

Poenitentia, poenitudo.

be-rouwen.

Poenitere, poenitudine duci.

be-rouwenisse.

Poenitentia.

be-rouwigh.

Poenitens facti vel de facto.

Be-ruchtighen, be-ruchten.

Diffamare, infamare.

be-rucht.

Famosus.

Be-rueren. j. beroeren.

Be-sabberen.

Maculare, coinquinare.

Be-saeyen.

Serere, conserere, obserere.

be-saeyt land.

Seges, terra subacta & sata.

Be-saluen.

Vngere, inungere.

Be-schaedighen, beschaeden.

Damnum dare, facere: damno afficere: nocere, officere.

Be-schaeduwen.

Obumbrare.

Be-schaemen.

Confundere, pudefacere, pudorem incutere.

be-schaemt.

Pudefactus, pudibundus.

be-schaemt aen-sicht.

Verecundus vultus.

be-schaemt worden.

Pudefieri, pudore suffundi, verecundari, pudore affici, erubescere.

be-schaemtheyd.

Pudor, verecundia.

be-schaemdelick.

Pudenter, verecundè.

Be-schaffen.

Conficere, perficere.

Be-schampen. j. beschimpen.

Subsannare.

Be schantsen.

Vallo munire, vallo cingere, vallo & fossa circumdare, vallare, obuallare: munire gerris.

be-schantsinghe.

Vallus, vallum, munimentum.

Be-schatten.

Taxare, adaerare.

Be-scheed, be-scheyd.

Distinctio, discretio, discrimen, definitio. **Int bescheed gaen.** Intercedere, conciliandi gratia interuenire.

be-scheed.

Decretum, conditio, ratio: & Argumentum.

be-scheed.

Responsio, responsum.

be-scheed, be-scheed-brief.

Libellus, pictacium.

be-scheed gheuen.

Decernere, certum facere.

be-scheed hebben.

Certum habere.

be-scheed doen.

Aequum, iustumque praestare.

be-scheed doen int drincken.

Aequali haustu respondere: praescriptam &c. praebibitam poculi mensuram ebibere.
vulgò aequum facere, rationem facere.

be-scheeden, bescheyden.

Definire, praefinire, determinare, constituere, praestituere, decernere.

be-scheeden.

Discernere, distinguere.

be-scheeden.

vetus. Respondere.

be-scheeden.

Condicere.

be-scheeden.

Distinctus, discretus, definitus, constitutus, praestitutus: & Modestus, moderatus, temperatus.

be-scheedenheyd.

Discretio, discrimen.

be-scheedenheyd.

Modestia, moderatio, temperantia.

be-scheedelick.

Distinctè, discretè, manifestè, liquidè, apertè, expressè, euidenter.

Be schelden. j. be-kijuen.

Be-schemen, be-schemeren.

Obumbrare, adumbrare. & Perstringere oculos.

Be-schencken.

Donare, munerare.

Be-scheren.

germ. sax. sicamb. Praefinire, praestituere, destinare, ordinare, disponere, proponere.
& Concedere.

be-scheringhe, be-schere.

Ordinatio, dispositio. & Fatum, fatalis necessitas.

Be-schermen.

Defendere, tueri, tutari, patrocinare, adesse alicui, protegere. *ital. schermire.*

be-schermer.

Defensor, protector, patronus.

be-scherminghe.

Defensio, protectio, tuitio, clientela.

be-schermsel.

Defensio, munimen, mu-

nimentum, munitio, tutamen, tutamentum, praesidium.

Be-schick.

Dispositio. & Gubernatio, regimen.

be-schicken.

Disponere, destinare, curare, procurare, administrare, praestare, constituere, gubernare, regere, moderari.

be-schicken, wt-rechten.

Expedire, exequi, curare, conficere, transfigere.

be-schicker.

Curator.

Be-schieten.

Iaculis impetere.

be-schieten een stad.

Tormentis concutere oppidum, muros contundere machinis bellicis, quater moenia tormentis aeneis, verberare bombardis.

be-schieten met wagen-schot. j. be-setten.

Be-schijnen.

Affulgere.

Be-schijten, be-kacken.

Commerdare, permerdare, conforire, stercore liquido foedare, siue inquinare.

be-schijten, be-drieghen.

Decipere, defraudare.

Be-schimmelen.

Mucere, mucescere.

be-schimmelt.

Mucidus.

Be-schimpen.

Subsannare, carpere, irridere, conuitiari, insultare.

be-schimper.

Subsannator, irrisor, conuitiator.

Be-schobben, be-schoppen.

flandr. j. bespotten. Irridere.

Be-schoft.

Compositus, decens.

Be-schot.

Interstitium, intercapedo.

be-schot.

Contignatio intermedia, coaffatio, contabulatio.

be-schot.

Paries medianus.

be-schot, ge-schot.

Prouentus, incrementum, accrementum, accretio, augmentum, momentum, pondus.
ger. beschuss.

be-schot. j. schot.

Pollen.

Be-schouwen.

Contemplari, intueri, lustrare, speculari.

be-schouwenisse.

Visio, contemplatio, intuitus.

be-schouwinghe.

Visio, contemplatio, speculatio.

Be-schreyen. j. be-weenen.

Be-schrijden.

Passu attingere.

be-schrijden een peerd.

Conscendere equum.

Be-schrijuen.

Describere, conscribere, perscribere: & Annotare.

be-schrijuen.

Libello citare, scripto in iudicium vocare.

be-schrijuen te houe.

Citare in curiam.

be-schrijf-brief.

Libellus, scriptum quo quis in ius vocatur.

be-schrijuinghe.

Descriptio.

Be-schroyen.

Amputare, resecare, circumcidere.

Be-schudden. j. beschutten.

Protegere, defendere.

Be-schuymen.

Spuma adspergere.

be-schuymt.

Spuma adpersus.

Be-schuldighen.

Accusare, incusare, culpate, reum agere, reum postulare, insimulare, arcessere.

be-schuldigh.

Accusatorius.

be-schuldighlick.

Accusatoriè.

Be-schut. j. be-schermsel.

be-schut der schepen.

Nauium tuta statio.

be-schutten. j. be-schermen.

be-schutsel. j. be-schermsel.

Be-seeueren.

Saliurare, saliuā madefacere.

Be-seeuwen.

Madefieri aque marinae.

be-seeuwt goed.

Merces salo infectae, siue madefactae.

Be-seffen.

fland. Comprehendere, percipere.

Be-seghelen.

Consignare, obsignare sigillo, signare signo.

Be-seycken. j. be-pissen.

Be-seylde schepen.

Naues veliferae, veliuolae.

be-seylen.

Nauigare naue velifera, nauigare aequor velo.

be-seyligh.

Nauigabilis velo, siue naue veliuola.

Be-senghen.

Adurere, suburere.

Be-seten.

Possessus, occupatus: & Obsessus.

be-seten mensch.

Lymphatus, lymphaticus, fanaticus, furiosus, arreptitius, abreptitius, numine afflatus, bacchabundus, infatuatus, spiritu correptus: pythonicus, spiritu fatidico correptus, energumenus, qui actionem diaboli in se patitur, laruatus, ceritus. *vulgò* Obsessus à daemone, daemonicus.

Be-set.

Compositus, appositus: & Decens, aptus: & Consertus, intextus, intercinctus.

be-set.

vetus Hypotheca.

be-set, be-setsel.

Detentio, sequestratio, euictio.

be-set van goede.

Detentio bonorum per praetorem, sequestratio, retentio.

be-sette goeden.

Bona sequestrata & retenta.

be-setheyd.

Decentia, condecencia.

be-settelick.

Compositè, decenter, condecenter, aptè.

be-setten.

Componere.

be-setten.

Constituere, instituere.

be-setten. j. be-planten.

Conserere.

be-setten ende beslaen den pand.

Percludere pignus: bona auctoritate iudicis possidere siue detinere, euincere, conuincere.

be-setten den pand, doen beleyden ende wt-winnen.

Pignora persequi, & eorum addictionem postulare.

be-setten tot een testament.

Legare.

be-setten met kalck, leem.

Crustare, incrustare, exornare tectoriis, tectorium inducere, contegere calce, albarium parieti illinere.

be-setten met berd.

Contabulare, coascare. & Opere intestino munire parietem, murum.

be-setten, plaueyen.

Sternere locum saxis, aream consternere silicibus, pauimentare.

be-setten rond-om.

Circumdare.

be-setten met costelick ghesteente.

Conserere, intexere gemmis.

be-setten met krieghs-volck.

Munire praesidio militum, firmare praesidiis, fulcire, communire, sepire praesidiis.

be-setten de weggen.

Itinera obsidere, occupare.

be-setsel.

Constitutio.

be-setsel van mueren ende wanden.

Crusta, incrustatio, tectorium, albarium.

be-setsel.

Detentio, sequestratio.

be-setter.

Crustarius, tector, dealbator.

be-setter.

Testator legati.

be-settinghe van kriechs-volck.

Praesidium: praesidia milites qui tutelae & defensionis locorum imponuntur. *vulgò* garnisonium.

be-settinghe.

Legatum.

Be-seuen. j. be-seffen.

Be-seuluwen.

fland. j. be-kladden.

Be-seuren.

Fallere, decipere.

Be-sibbe. j. ghesibbe.

Cognatio.

Be-sichtighen.

Inspicere, conspicerere, lustrare, collustrare.

Be-sieckt.

Affectus morbo, contaminatus morbo, morbidus. & Comitialis.

Be-sien.

Intueri, inspicere, videre. **Besien si seluen.** Contemplari se. & Circumspicere se magnificè, gloriari & seipsum admirari.

Be-sigh. j. besigh.

Be-sijden, besijdens.

A latere: & seorsum.

be-sijden setten.

Seponere.

be-sijden gaen.

Secedere.

Be-silueren.

Obducere argento, caelaere argento.

Be-sinnen.

Meditari, animaduertere.

Be-sit.

Possessio. **Oudt besit.** Vsucapio.

be-sit, be-sitte.

vet. holl. Obsidio.

be-sitten.

Possidere, occupare, tenere.

be-sitten een stadt.

vet. holl. Obsidere ciuitatem.

be-sitter.

Possessor, dominus.

be-sittinghe.

Possessio.

Be-slabben.

Lambendo inquinare, cibo liquido commaculare.

Be-slach.

Occupatio, negotium.

be-slach.

Detentio, retentio.

be-slach met vochticheyd.

Maceratio.

be-slach.

Intriturum, arenatum.

be-slach, vulsel.

Fartura, fartum, intriturum.

be-slach.

Fibula.

be-slach van den boeck.

Umbilicus, lamella libro extrinsecus exhibita.

Be-slach van den riem.

Bulla.

be-slach van het rad.

Canthus, ferrum quo absis munitur.

be-slach maecker.

Fibularius.

Be-slaen.

Circumcludere.

be-slaen de plaetse.

Occupare locum.

be-slaen.

Retinere, retentare, manus iniicere. *vulgò* arrestare.

be-slaen den pand.

Percludere pignus, bona detinere iure, ne pateant amotioni, vsui, aut dispositioni debitoris: sequestrare.

be-slaen.

Macerare aqua, vino, oleo: temperare, miscere conuenienter.

be-slaen het kalck.

Calcem harenato linere, interere.

be-slaen met naeghelen.

Figere siue affigere clauis.

be-slaen het peerd.

Equum calceare, calceum ferreum equi vngulae inducere, inducere soleam equo.

beslaen met yser.

Cludere ferro. **beslaeghen met yser.** Ferratus.

beslaen met goud.

Cludere vel cludere auro, auro tegere, celare, aurare. **be-**

slaeghen met goud. Clusus vel clausus auro, auro tectus, auratus.

be-slaen met siluer.

Argento tegere, cludere, claudere. **be-slaegen met siluer.** Argentatus, argento tectus.

Be-slaepen.

Concumbere, condormire.

be-slaepen eens anders wijf.

Temerare alterius cubile.

Be-slagh. j. beslach.

Be-slichten.

Explanare, aequare.

be-slichten.

Conficere, componere negotium, componere lites, dirimere controuersiam.

Beslijcken.

Lutare, luto linere, luto maculare, inquinare, inficere.

Be-slissen. j. be-slichten>.

Be-slommeren.

Occupare rebus friuolis.

Be-sloten.

Conclusus, oclusus, clausus.

be-sloten brief.

Diploma: principum literae.

be-sloten stadt.

Vrbs moenita, muris siue moenibus cincta.

be-sloten dagen.

vet. sax. sicamb. j. ghebonden daghen. Dies nefasti.

be-sloten tijd.

Tempus clausum: *tempus quo solennitates nuptiarum prohibentur, nempe à quarta cinerum vsque in octauam Paschatis inclusiue: a prima quoque Dominica Aduentus vsque in diem Epiphaniae.*

Be-sluyt.

Conclusio, clausula.

be-sluyt des raeds.

Senatusconsultum, statutum, platum, decretum. *vulgò* arrestum.

be-sluyt-rede.

Epilogus, peroratio, clausula orationis, conclusio.

be-sluyten.

Concludere, claudere: intercludere, includere, secludere, discludere.

be-sluyten/vastelijck veur-nemen.

Constituere, deliberare, statuere, decernere.

be-sluytsel.

Clausura, conclusio.

Be-smeeren.

Inungere, oblinere, illinere, obducere.

Be-smet.

Commaculatus, maculatus: & Epilepticus, morbo comitali laborans, comitialis.

be-smetten.

Commaculare, maculare, contaminare, inficere, inquinare, conquinare, polluere.

be-smetheyd.

Epilepsia, morbus comitialis, morbus sacer.

be smettelicke sieckte. j. haelende.

Morbus contagiosus.

be-smetsel.

Contaminatio, maculae.

Be-smeuren. j. besmeeren.

Be-smockelen.

fland. Maculare, inquinare.

Be-smuysteren.

Oblinere, perungere, inquinare re pingui.

Be-snarren.

Reprehendere, obiurgare.

Be-snauwen/be-snabben.

Latrare in aliquem, allatrare alicui.

Be-sneden.

Circumcisis, praecisis.

be-sneden als een Iode.

Verpus, apella, recutitus, cui pellis virilis membri decorticata est.

be-sneden.

Contractus, attenuatus.

be-sneden van aen-sicht.

Gracilis & exilis facie.

be-snedenlick.

Praecisè.

be-snijden.

Circumcidere, amputare, praecidere, attenuare. & Minuere, diminuere. & Comprimere se, coarctare, abstinere.

be-snijdinghe/besnijdenisse.

Circumcisio.

be-snijdsel.

Segmen, resegmen. & Praeputium.

Be-snoeyen.

Concîdere, praesecare.

be-snoeyer.

Ferramentum concisorium, quo vngulae iumentorum conciduntur.

Be-snot.

Mucosus.

be-snotten.

Muco maculare, muco vngere.

Be-snuffelen.

Sagaci naso perscrutari: indagare canum more.

Be-soeck.

Visitatio: & Tentamen, examen.

be-soecken/heym-soecken.

Visere, inuisere, visitare.

be-soecken dick-wils.

Frequentare.

be-soecken/ver-soecken.

Experiri, tentare, examinare. & Exercere.

Be-soeren. j. be-sueten.

Acerba pati.

Be-soetelen.

Inquinare, coinquinare, foedare fuligine, contaminare, conspurcare, maculare, polluere.

be-soetelt.

Inquinatus, sordidus, squalidus.

Be-soeuen. j. besorghen.

Be-solden.

Soluere stipendium.

be-soldinghe/soud.

Stipendium, aes militare.

Be-solderen.

Contabulare, assare, coassare.

Be solfferen.

Sulphure, imbuere, aspergere, linere.

be-solffert.

Sulphuratus.

Be-soluwen.

fland. Maculare. *gal* souiller.

be-solffert.

Sulphuratus.

Be-someren. j. ver someren.**Be sonder/be-sunder.**

Singularis, peculiaris, exquisitus, proprius, priuatus.

be-sonder/be-sonderlick.

Singulatim, sigillatim, singillatim, seorsum, peculiariter, propriè, speciatim, specialiter, separatim, priuatim, priuatè. *germ. besunder: ang. a sonder.*

be-sonderen.

Distinguere, separare, seligere.

Be sondighen.

Peccato inquinare.

Be-sorghen.

Vereri, timere.

be-sorghen.

Procurare, accurare, curare, prospicere. & Satagere.

be-sorgher.

Curator.

be-sorgh.

Sollicitus, cura affectus, metu affectus.

be-sorght zijn.

Angi, laborare, sollicitum esse.

be-sorghtheyd.

Sollicitudo.

be-sorgh-saem.

Sollicitus.

Be-soudinghe. j. be-soldinghe.

Be-spaeren.

Comparcere.

Be-sparsen.

fland. Aspergere.

Be-speuren. j. be-sporen.

Be spieden/be spien/spien.

Explorare, speculari, dispicere, obseruare, insidiari, insidere.

be-spieder/spie.

Explorator, speculator, catascopus.

be-spie schip.

Nauis episcopia, nauis exploratoria, catascopium.

be-spie-torn.

Specula.

Be-spijen. j. bespouwen.

Be-sporen/bespeuren.

Indagare, inuestigare, peruestigare.

be sporer.

Indagator, inuestigator.

Be-spotten. j. spotten.

Subsannare, naso suspendere adunco.

be-spotter. j. spotter.

be-spottinghe. j. spot.

Be-spouwen.

Conspuere, sputo defaedare. & Conuomere.

Be-spraeyen/be-spreyen.

Consternere.

Be-sprek/be-spreck.

Conditio, condictio, condictum, pactio, pactum.

be-sprek.

vetus fland. Legatum, donatio testamento relicta.

be-sprek.

holl. Consultatio, deliberatio.

be-spreken.

Condicere, praedicere conditionem, pacisci, praefinire, praefigere conditionem.

be-spreken.

vetus fland. Legare, decernere & testamento relinquere.

be-spreken.

vet. holl. j. be-raeden. Consulere, consultare, deliberare.

Be sprenckelen. j. be-sprenghen.**Be-sprenghen.**

Aspergere, conspergere, inspergere, respergere.

Be-springhen.

Assilire, insultare, adoriri, inuadere, impetere. & Salire, inire feminam, assilire.

Be-sproeyen.

Aspergere.

Be-spuyten.

Aspergere.

be-spuyten.

Siphone conspuere.

be-spuyt-kruycke.

Harpagium, clepsydra: vas foraminosum quo hortorum herbae & puluilli irrigantur.

Be-staen.

Constare, consistere, subsistere, manere, persistere.

be-staen.

Incipere, inceptare, attentare, experiri, conari, audere, aggredi, instituere, inire, subire.

be-staen/aen-gaen.

Attinere, attingere.

be-staen van bloede.

Consanguineum siue cognatum esse, connecti sanguine, contingere sanguine, cognatione: iungi sanguine, teneri cognatione.

be-staen.

Affectus. **be-staen van sieckte.** Affectus morbo.

be-staen/beseten.

Numine afflatus, lymphaticus, fanaticus.

be-staende.

Cognatus, agnatus, necessarius, affinis.

Be-stand/be-standigheyt.

Firmitas, immutabilitas.

be-stand.

Induciae, pax sequestra, cessatio pugnae pactitia, belli feriae.

be-standigh.

Stabilis, firmus, durabilis, constans.

be-standigheyd.

Constantia.

Be steck.

Septum, sepimentum.

be-steck.

Coeptum, incoeptum, molimen, machinatio, dolus.

be-steck/be-worp.

Delineatio siue adumbratio operis conficiendi.

be-stecken.

Figere clavis ligneis: & Sepire.

Be-steden.

Locare, elocare, collocare, ablocare, oblocare, impendere.

be-steden ter aerden.

vetus fland. sepelire, inhumare.

be-steden/wt-gheuen.

Insumere, erogare, impendere, expendere, collocare.

be-steden een werck.

Addicere opus, locare alicui opus faciendum, merce-

dem alicui *constituere opere faciendo*.

be steden te houwelijck.

Locare, vel elocare in matrimonium, nuptum dare, nuptui dare, nuptui collocare, maritare, iungere coniugio.

be-stedster.

Commendatrix ancillarum.

Be-steken.

Configere, affigere, circumfigere. & Circumsepire. & Moliri, machinari: & Informare, delineare opus conficiendum.

be-steken het garen.

Tendere retia, tendere plagas: sepire plagis nexilibus: tendere insidias, struere fallaciam.

be-steken met bloemen.

Ornare floribus.

Be-stellen.

Disponere, constituere, collocare, statuere, suppeditare: & Procurare, curare, expedire, exequi conficere.

be-stellen.

vetus. Conducere.

be-stellen.

fland. Curare equum, alere, pascere.

be-stellinghe.

Dispositio, constitutio, suppeditatio: & Conductio. & Redemptio. & Expeditio, apparatus bellicus.

Be-stemmen/be-spreken.

Condicere, praedicere conditionem: & Constituere, statuere: & Comprobare.

Be-steruen.

Mori, emori.

Be-stier.

Regimen, rectio, directio, gubernatio.

be-stieren.

Regere, dirigere: moderari, & Domare. & Fallere.

Be-stieuen. j. ver-roesten

Squalere.

Be-stoken.

fland. j. be-stormen.

Be-stolpen.

hol. j. be-decken.

Be-stompen.

Fallere incautum, imponere incauto.

Be-stooten.

Impetere, inuadere, aggredi, incursare, irruere, impetum facere, impugnare, oppugnare, adoriri.

Be stoppen.

Obthurare: & Fallere.

Be-stormen.

Oppugnare, impugnare, impetere.

be-storminghe. j. storm.**Be-storten. j. be-ghieten.**

Perfundere.

Be-stouen.

Puluereus, puluerulentus, respersus puluere, puluere sorditatus, obductus situ poluereo, afflatus puluere.

be-stouen. j. be-waeyt.

Afflatus spiritu, fanaticus.

Be-straelen.

Affulgere radiis.

Be-stranghen. j. benauwen.

Be-strecken.

Extendere. & Erogare.

Be stricken.

Illaqueare, intricare, irretire, implicare, perplexum reddere.

Be-strijcken.

Illinere, oblinere, inungere.

be-strijcken. j. wt-strijcken.

Fucum facere alicui, os alicui sublinere, circumscribere.

Be-strijden.

Oppugnare, debellare, impugnare.

be-strijden.

vet. fland. Obiurgare.

Be-stringhen.

Vinculis coërcere.

Be stroyen.

Conspergere, consternere, insternere.

Be-stueren. j. be-stieren.

Be-stuyuen.

Respergere siue aspergere puluere, sordidare puluere, obducere situ puluereo, afflare puluere.

Be-suecken. j. be-soecken.

Be-sueren.

Acerba pati, dura perpeti, perferre: acerbos labores siue dolores exanclare: elaborare.

be-sueren de dood.

Acerbam pati mortem, duram subire mortem, perferre mortem.

Be-sunder. j. besonder.

Be swaercken. j. be-swercken.

Be swaeren. j. belaeden.

Be-sweeten.

Sudando niti, sudare multo labore.

be-sweet.

Sudabundus.

Be-sweken.

Languescens, viribus destitutus.

Be-swelten.

fland. Deficere, languescere animo, lingui animo.

Be-swercken/be-sworcken.

sax, fris. sicamb. Caligare, nubilum fieri.

Be-sweren.

Iurare, iuramento confirmare.

be-sweren.

Adiuerare, coniurare, incantare, imprecari: & Exorcizare.

be-sweren. j. be-eeden.

Iurare in leges alterius.

be-sweringhe.

Adiuratio, incantatio, imprecatio, carmen: exorcismus.

be-swerer.

Adiurator, exorcista, exorcisator, incantator.

Be swijcken.

Faticere, pessum ire. & Deficere, deserere, linguere.

be-swijcken. j. beswijmen.

be-swijmen.

Animo deficere, intermori, animo linqui, exanimari, deliquium pati.

be-swijminghe/be-swijmtheyd. j. onmacht.

Deliquium animi.

be-swijmt.

Lypopsychus, lypothymicus, intermortuus.

Be-sworcken. j. be-swercken.**Be-taelen.**

Soluere, persoluere, resoluere, exoluere, satisfacere, luere, pendere, pensitare, dependere.

be-taelen ten vollen.

Satisfacere in assem, in solidum.

be-taelinghe.

Solutio, numeratio, pensio.

Be-taemen.

Decere, condecere. **Het betaemt.** Decet, condecet, conuenit, parest, aequum est.

be-taemelick.

Decens, conueniens.

be-taemelickheyd.

Decentia, conuenientia.

be-taemelicken.

Decenter, conuenienter.

Be-taeteren.

fland. Foedare, maculare, inquinare.

Be-tasten.

Scrutari tactu.

Be-teeckenen.

Significare, indicare, notare.

be-teeckenisse.

Significatio.

Be-teghenen.

Obuiare, occurrere, aduersum ire, adire contra, fieri obuiam. offendere, incidere in euntem, *contra* ire.

be-teghenen.

ger. sax. sicamb. Accidere, euenire.

be-teghenheyd.

Occursus, offensio.

Be-terden. j. be-treden.**Be-tichten.**

Accusare, agere contra aliquem.

be-tichtinghe.

Accusatio, actio contra aliquem.

be-tichter.

Accusator.

Be-tijen.

Pergere, tendere vltcrius.

be-tijen.

vetus. Agere, iure agere.

Be tijghen.

Accusare, imputare.

Be timmeren.

Inaedificare, instruere aedificio. **Be-timmeren iemandts licht.** Officere luminibus alicuius, obstruere luminibus proprioire aut altiore structura alicuius lumen tollere, & luci officere.

Be-tochte goeden.

Bona vsufructuaria.

Be-toogh.

fland. j. be-toon.

be-tooghen.

fland. j. betoonen.

Be toomen.

Refrenare.

Be toon. j. be-wijs.

be-toonen. j. be wijsen.

Be tooueren.

Incantare, excantare, fascinare, effascinare

be-tooueringhe. j. toouerijs.

Be-toteren/be-totelen.

Commouere, turbare animo, difficultate afficere, incutere metum.

Be-trachten.

Meditari, excogitare, perpendere, deliberare, subtiliter excogitare.

Be-traenen.

Lachrymis rigare.

Be trafen/be-trappen.

Sistere cursum aufugientis. & Deprehendere aliquem in delicto, interuenire, ex insidiis superuenire, opprimere in actu. *gall. attrapper.*

Be-treck.

Attractio, pertractio.

be-treck. j. be-worp.

Delineatio.

be-treck van vonnisse.

fland. Appellatio, prouocatio.

be-trecken.

Attrahere, pertrahere, allicere, ducere, inducere.

Be-trecken. j. be-worpen.

Delineare, ruditer depingere.

be-trecken in recht.

In ius vocare, prouocare.

be-trecken het ghewijsde.

fland. Appellare, prouocare.

be-trekelick in recht.

Qui in ius vocari potest.

Be-treden/be-terden.

Conculcare, terere pedibus. **Be treden wech.** Via trita.

Be-trepelen/be trippelen.

Tripudio, conculcare, tripudiando calcare.

Be-trompen. j. trompen.

Fallere.

Be-trouwen.

Fidere, confidere, fidem habere, credere: & Committere, committere fidei, mandare, commendare fidei.

be-trouwt gheld.

Pecunia deposita, ad custodiendum tradita.

be trouwinghe.

Fiducia, confidentia.

Be-tuyghen. j. ghetuyghen.

Testari, testificari.

be-tuyghinghe.

Testatio, testificatio.

Be-tuynen.

Sepire, consepire, praesepire, circumsepire.

Be twijfelt.

Dubius, dubitans.

Be-vaen/be-vanghen.

Capere.

be vaen/be-vanghen.

Captus.

Be-vaeren. j. vervaeren.

Expertus.

Be-vallen.

Accidere.

be-vallen.

Euenire casu vel sorte: & Obuenire sorte, accidere sorte, obtingere sortito.

be vallen.

Placere, cedere cordi vel animo, arridere, capere, obuenire, cadere,

apud Ecclesiast. *Hierem.* 42, 2. *Cadat oratio nostra in conspectu tuo, id est, placeat, accepta sit.*

be-vallick,

Venustus, lepidus, festiuus, graciosus, gratus.

be-vallicken.

Venustè, lepidè, festiuè.

be-vallicheyd.

Venustas, lepor, festiuitas, gratia.

Be vangh. j. bij-vangh.

Confinium.

be-vangh/be-vanck.

Conseptum: locus clausus siue munitus, ambitus.

be-vanghen.

Capere, comprehendere, implicare, irretire, corripere, occupare.

be-vangen.

Captus, implicitus, irretitus.

be-vangen met slaep.

Correptus somno.

Be-vechten. j. be-strijden.

Be-veeden.

Hostili animo nocere.

Be-vel.

Mandatum, commendatum, commissum, delegatio, munus. & Imperium, praeceptum, iussum.

be-vel-hebber.

Disceptor, recuperator, delegatus.

be-vels-man.

Mandator, imperator.

be-velen.

Mandare, commendare, demandare, committere, munus iniungere, prouinciam tradere, negotium legare, dare curationem deferre, in tutelam tradere, mandare siue committere alicuius fidei.

be-velen.

Imperare, indicere, iubere.

Be-vesten/be-vestighen.

Confirmare, corroborare, firmare, fortificare, munire, communire. & Moenire, cingere moenibus, muris, vallo, fossa. & Sepire presidiis, moenibus. & Sancire, stabilire, ratum facere, inuiolabiliter & sanctè constituere. & Affirmare, asserere, asseuerare.

Be-veur-monden.

Tueri pupillum, agere tutorem.

Be-veur-waerden. j. be-spreken.

Condicere, prescribere: & Pacisci, depacisci.

Be-vinden.

Comperire, reperire, deprehendere, sentire, praesentire, perspicere, experiri re ipsa.

Be-vlecken. j. be-smetten.

Be-vlijten/be-vlijtighen.

Diligentiam adhibere.

Be-vloten melck.

zeland. j. ghe-vloten.

Be-vochtighen.

Humectare, rigare.

Be-voelen. j. ghe-voelen.

Sentire.

Be-voghdten.

Tutorem pupillo constituere. & Tutari pupillum.

be-voghtinghe.

Tutela.

Be-volckt.

Populis frequens, populi multitudine munitus, copiosus populi frequentia.

Be-volen.

Commendatus. & Praeceptus, iussus. **My is beuolen te gaen.** Iussus sum ire.

Be-vonden.

Compertus, inuentus.

be-vonden dieuerije.

Conceptum furtum, cùm apud aliquem testibus praesentibus furtiua res quaesita & inuenta est.

Be-vrachten.

Vecturam imponere.

be-vrachten een schip.

Nauiculariam facere.

Be-vraeghen.

Interrogare: & Consultare, deliberare.

Be-vredighen/be-vreden.

Pacare, pacificare, placare, complacare.

Be-vreesen.

Vereri, timere.

be-vreest.

Anxius, perterritus timore, trepidus, pauidus, timens.

be-vreest maecken.

Incutere metum.

Be-vrienden. j. ver-maeghschappen.

Be-vriesen/ver-vriesen.

Gelascere, gelari, congelascere, durari glacie, glacie *constringi*, astringi, glaciari, frigore *densari*: congelare, congelari.

Be-vrijen.

Munire, tutum reddere.

Be-vrijen.

Dare immunitatem, dare vacationem. & Asserere, liberare, vindicare in libertatem.

be-vrijinghe.

Manumissio, vindicta.

Be-vroeden.

Animaduertere, considerare, perpendere, sapienter secum putare.

be-vroedsaem.

Consideratus homo.

Be-vrosen.

Gelatus, congelatus.

Be-vrucht.

Grauidus, foetus.

be-vruchte vrouwe.

Mulier foeta, grauida, praegnans, vterum ferens, vtero grauis.

be-vrucht zijn.

Vterum ferre.

be-vrucht worden.

Concipere vtero.

be vruchten.

Implere vterum, grauidam siue praegnantem reddere.

Be wachsen.

Incerare.

Be-waeyen.

Afflare, inspirare.

be-waeyt.

Afflatus aura, vento.

be-waeyt/be-stouen.

Afflatus spiritu, fanaticus, infatuatus.

Be-waen.

vetus fland Suspicio.

be-waenen.

vetus. Suspiciari, putare.

be-waent.

Putatus, existimatus, creditus.

be-waent vader.

Pater creditus. *vulgo* putatius.

Be-waeren.

Custodire, seruare, reseruare, conseruare, asseruare, tueri. & Condere, reponere. & Munire. & Probare, approbare. **Te be-waeren geuen.** Deponere, fidei alicuius committere, dare seruandum, concredere.

be-waerder.

Custos, seruator.

be-waerder hand.

Manus sequestra, sequester. **In bewaerder hand stellen.** Sequestrare, sequestrò deponere, apud sequestrum deponere.

be-waeringhe.

Custodia, seruatio, conseruatio. & Munimen, munimentum.

be waernisse.

Custodia.

Be-waerighen.

Ratum facere. & Probare. & Approbare.

Be waeteren.

Munire aquis: & Adaquare humectare, irrigare.

Be-wallen.

Cingere aut munire vallo.

Be-wandelen.

Perambulare.

be-wandelt.

Tritus itinere.

be-wandelde weggen.

Viae tritae, itinera trita.

be-wandelt man.

Expertus multis itineribus: qui mores hominum multorum vidit & vrbes.

Be-weenen/be-schreyden.

Deflere, deplorare, complorare, lugere, plorando lamentari, fletu prosequi.

be-weeninghe.

Deploratio, comploratus, comploratio.

Be-weghen.

In viam dirigere.

be-weghen.

Mouere, commouere, permouere, ciere, conciere, concitare.

be-weghelick.

Mobilis.

be-weldighen.

Vi superare.

be-weren.

Defendere: & Probare, approbare: & Asserere.

Be-werp/be-werpen. j. be-worp/be-worpen.

Be weruen.

Acquirere.

Be-wettighen.

Lege affirmare, lege probare. & Cognitionem rei ad iudicem deferre.

Be-wichtighen.

Ponderare, perpendere.

Be-wieren. j. be-kijcken.

Be-wijs.

Demonstratio, constitutio, argumentum, documentum. & Ratio.

be-wijsen.

Demonstrare, probare, arguere.

be-wijsen.

Praestare, praebere, perhibere, exhibere, constituere, assignare, attribuere.

be-wijsen met redenen.

Probare rationibus, demonstrare argumentis.

be-wijsen met ghetuyghen.

Testatum relinquere, testimoniis comprobare, testari, testificari.

Be-willighen. j. verwillighen.**Be-wind**

Inuolucrum.

be-wind.

Administratio, curatio, prouincia, officium.

be-wind hebben.

Administrare, curare.

be-wind-hebber.

Administrator curator.

be-winden.

Inuoluere, conuoluere, obuoluere, implicare, circumplicare, intricare.

be-winden. j. be-dienen.

Administrare, tractare.

Be-wimpelen.

Velare, palliare, tegere, celare, implicare, inuoluere. & Tegere, simulare.

Be winteren.

Hibernare, hiernare.

Be-wist.

fris. Certus.

be-wisten.

holl fris. j. versekeren.

Be-witten.

Dealbare.

Be-wolckt.

Nubilus.

Be-wompelen.

fland. j. be-wimpelen.

Be-woonen.

Habitare, inhabitare, colere domum, aedes: incolere vel tenere locum.

be-woonde steden.

Vrbes habitatae.

be-woonlick.

Habitabilis.

Be-worp/be-werp.

Lineamentum, lineatis pictura, monogrammus.

be-worp/be-werp.

Summarium, breuiarium.

be worp/be-worp-boeck.

Protocolum: breuiter & succinctè notata à tabellione, vt deinde extendi & absolui possint: protocolorum liber.

be-worp der schilderijen.

Adumbratio: pictura rudibus lineamentis constans: graphis, ichnographia, delineatio futurae picturae.

be-worp van een huys. j. platte forme.

be-worpen/be-werpen int kort.

Summatim comprehendere.

be-worpen.

Informare, rem aliquam inchoare, & principium operi quodammodo informe & impolium dare.

be worpen in schrifte.

Breuter & suc-

cinctè notare, *vt deinde extendatur & absoluatur.*

be-worpen met de kole oft anders.

Delineare, lineamentum ducere, designare, primas lineas ducere, deformare, adumbrare.

be-worp-boeck. j. be-worp.

Protocolorum liber.

be-worpsel j. be-worp.

Lineamentum adumbratio

B E extra compositionem.

Beck.

Rostrum *vulgo* beccus. *Suetonius in Vitellio*, beccum vocat rostrum. *gal. becq: ital. becco: hisp. pico. beço hisp. labium significat. ang. beake.*

becken/picken.

Rostro ictum facere.

becksken.

Rostellum.

Becken.

Peluis. *vulgo* bacinum. *ger. beckin: gal. bassin: ital. bacine: hisp. bacin: angl. basyn.*

Beckeneel/helm.

Galea, cassis.

beckeneel/hoof-schotel.

Calua, caluaria, cranium.

beckeneel-huyd.

Pericranium, cutis capillum gignens.

beckeneel-naed.

Commissura siue sutura cranij, *vt pote* Coronalis, lambdoides, & sagittalis, *siue* veruculata.

beckeneel-maecker.

Buccularius.

Bedde.

Lectus, torus, lectus cubicularis, stratum, cubile. *germ. bett: angl. bedde.*

bedde.

Torus *coniugalis*, matrimonium. **Met vollen bedde.** Constante matrimonio.

bedde.

Puluinus, puluini torus, torus, areola, eminentior in hortis terra in qua semina depanguntur. & Porca, terra inter sulcos duos elata.

bedde-ghelijck deylen.

Aequaliter per stirpes cuiusque tori diuidere.

bedde-ghenoot.

Coniux, maritus, vror: socius & socia lecti, siue tori: consors thalami.

bedde-kleed.

Lodix, stragulum, lecti operimentum, lecti fascia.

bedde-laecken.

sax. holl. fris. sicamb. **j. slaeppe-laecken.** Toral.

bed-luys. j. wand-luys.

bedde-maecker.

Culcitrarius.

bed-panne.

Batillus cubicularius: ignitabulum: instrumentum aeneum, in quod coniectis prunis ardentibus excalefiunt lecti.

bed-plancke.

Sponda.

bed-schraeghe.

Fulcrum, fulcimentum lecti.

bed-sijde.

Sponda.

bed-sponde.

Sponda, fulcrum lecti.

bed-spreeder.

fris. holl. j. bedde-laecken. Toral.

bed-stroo.

Stramenta lecti.

bed-stede.

Sponda, fulcrum lecti.

bed-stoue. j. bed-panne.

bedde-vulsel.

Tomentum, fartura lectorum siue calcitarum.

bedden.

In lecto collocare & curare puerperam.

bedder.

Clinicus: ita morbo affectus, vt surgere è lecto non possit.

bedderick.

vetus. Maritus, consors thalami.

Bede.

Precatio, petitio, preces, rogatio, postulatio, postulatum.

bede/bede-gheld.

Oblatio, subsidia, orum: indictio, collatio, collecta: exactio, census, vectigal. & Exactiones principum: rogationes siue petitiones *primo dictae: nam fiebant rogato, & consentiente populo in proborum principum subsidium: nunc etiam acerbissimae exactiones vetus nomen retinent: vrgent enim principum preces: Cogit rogando qui rogat potentior. Est orare Ducum species violendi iubendo, Et quasi nudato supplicat esse potens.*

bede-setter.

Censor.

bede-vaert.

Peregrinatio religionis ergo. *q.d.* iter precationum gratia.

bedelen.

Mendicare, emendicare, victum precibus exposcere, quaeritare victum, stipem cogere.

bedel-armoede.

Mendicitas.

bedel-sack.

Mantica mendici: & Mendicitas, mendicabulum.

bedel-werck.

Mendicabulum, mendicatio.

bedeler.

Mendicus, medicabulum, rogator *apud Plautum*.

bedelersse.

Mendicans mulier.

bedelrije.

Mendicitas, mendicatio, mendicabulum.

Bedelle.

Apparitor, viator: apparitor academiae, rhabduchus academiae, accensus, minister scholae: clauarius, *quòd clauam argenteam gerat, Ludouic. Viues, vulgò bedellus, petellus. germ. buttel: sax. petel: gall. bedeau: ital. bedello: ang. bedle.*

Be-dillen.

Regere siue administrare, actitare, factitare.

Bee/b e.

Vox est ouium. *Varro.*

been/b en.

Balare.

Beeld-beld.

Imago, simulachrum, sculptura, signum, icon, effigies, statua.

beeldeken.

Imaguncula.

beeld-snijder/beeld-houwer.

Statuarius, anaglyptes, hermoglyphus.

beeld-steker.

Sculptor.

beeld-stormer.

Iconomachus.

beeld-stormerije.

Iconomachia.

beeld-weuer.

ger. sax. sicamb. Barbaricarius, phrigo, textor barbaricae vestis.

beelden.

Effingere: effigiem siue imaginem fingere, pingere, sculpere, formare, cudere, imaginare, effigiare.

beeldinge.

Imago, signum, imaginatio.

beeldenisse.

Imago, simulachrum, imaginatio.

beeldener.

Typus, figura, proplasma, architypus, exemplar, exemplum.

Beemd.

Pratum.

Been.

Os, ossis. **Beenken.** Ossiculum.

been.

Crus, tibia.

been berghe.

Tibialia, ocreae, arma quibus teguntur crura. *vulgò beinberga. in legibus Ripuariis Francorum.*

been-herd.

Osseus.

been-hout.

Ligustrum.

been-houwer. j. vleesch-houwer.

been-huys der dooden.

Ossuaria, ae.

been-loos.

Exos, exossis.

been-pijpe. j. pijp-been.

been-schene.

vet. Tibiale.

beenlinck.

vetus. Tibiale.

beenen.

Osseus **beenen kam.** Osseus pecten.

beente. j. ghebeente.

Beenen.

fland. j. schimpen. Cauillari.

Beer/euer-swijn.

Aper. ger. aber: an. boare

Beer/beer-vercken.

Verres, porcus non castratus: *Becanus beer à baeren dici ait, quòd plurimos foetus gignat. ger. eber: an. boare. sax. beher: gal. verrat: it. verro: his. berraco. Ten beere gaen. Subare.*

beer

Vinea: instrumentum bellicum.

beeren-vleesch.

Caro aprugna.

beer wortel.

Libanotis, officin. foeniculus porcinus.

Beere/beyre.

ger. sax oc. j. besie. Acinus, bacca. ang. bery.

Beeste.

Bestia, animal ferum, animal brutum, brutum, pecus, belua. gal. beste: ital. bestia: hisp. bestia: angl. beaste.

beest-kamper,

Bestarius.

beesten-voeder.

Pabulum.

beestelick.

Brutus, beluinus.

beestachtigh/beestigh.

Brutus, beluinus

beestalie.

fland. Pecus. gal. bestial.

Beete.

Beta. *ital. beta: ang bete.*

beet-koole.

fland. Beta.

Beete.

fland. j. recke. Sedile auium, pertica gallinaria.

beeten.

fland. holl. Descendere, sidere, considerare, sedere.

Beeten.

ger. sax. sicamb Inficere, officere.

beeten het leder. j. vetten.

Praeparare coria, *vulgo* frunire, tannare. *ger. beitzen.*

beet-water.

Nautea, aqua coriariorum.

Beffe. j. almutse.

Amiculum pelliceum. *vulgò* beffa.

beffe.

hol j. kraghe. Collare.

beffe.

Nuge, irrisio. *vulgò* beffa. *ital. beffa.*

beffe.

Mulier garrula, nugatrix.

beffen.

vetus Gannire, latrare: & Nugari, nugas effutire: illudere. *ital. beffare: gal. bauer.*

Beghijne. j. be-ghijne.**Beyaerd. j. bayaerd.**

Badius.

Beyaerd

Frequentamentum tintinnabulorum.

beyaerden.

Resonare, modulari tintinnabulis, in numeros pulsare tintinnabula.

beyaerder.

Nolae curator, aeramenti curator.

Beyde.

Ambo, vterque.

beyde-gaders.

Ambo simul. *ger. albeid: angl. bothe.*

Beyden.

Expectare, manere, morari, cunctari, operiri, praestolari. *vulgò badare. ital. badare.*

Beye.

holl. j. baye. Acinus.

Beyr. j. baere.

Vrsus.

Beysigh weder.

Caelum aestuosum.

Beytel/klief-beytel.

Cuneus.

beytel/stek-beytel.

Caelum.

beytel/klos-beytel.

Vola.

beytel.

Pristis: nauigium oblongum & angustum.

Beyteler/buyteler.

holl. Ludius, histrio. *gal.* basteleur.

Beke.

Torrens: riuus: amnis . i. fons.

Beke-boom.

holl. Cepea, anagallis aquatica. *vulgò* becabunga.

Beker.

Calix, cyathus, scaphium, capis,

scyphus, crater, poculum. *ital. bichiero.*

békercken.

Caliculus, acetabulum, cyathus.

Belcken/bulcken.

sicamb. Mugire, boare.

Beld. j. beeld.

Imago.

Bele-witte.

sicamb Lamia, stryx.

Belghen.

Indignari, aegrè ferre, graüter accipere, stomachari, irasci: offendi. & offendere.

belghen. j. balghen.

Pugnare.

Belle/schelle.

Nola, tintinnabulum. *vulgò bella. ang bel.*

belle. j. bobbel.

Bulla.

bellen/schellen.

Pulsare tintinnabulum, concutere nolum.

bellen iemanden.

fland. **j. stadt-kindt maecken.**

bellen.

ger sax fris. **j. bassen.** Latrare.

bel-hamel.

Veruex sectarius, dux gregis & *per metaph.* coryphaeus. *gal mouton à la sonnette.*

belle-man.

Praeco feralis: qui funus praeuia nola edicit.

belle man. j. bel-hamel.

Belue.

vetus. Belua.

Bemd beemd.

Pratum, ager ex quo foenum percipitur.

Ben/bin.

Sum. **Ick ben.** Ego sum. **Ghy bent oft bint.** *sax. fris. sicamb. pro quo nos dicimus.*
Ghy zijt. Tu es.

Bende. j. bande.

Turma.

Bende.

fland j. wendel. Fascia.

bendel wendel.

Fascia, fasciola, taenia.

Beneden. j. be-neden.

Benghel.

Fustis, stipes, baculus, sparus, sparum.

benghel.

Rusticus: & Homo stupidus, truncus, caudex.

benghel-kruyd.

Mercurialis.

benghelen.

Caedere fustibus, *vulgò* fustigare.

Benne.

Cista plana, corbis planus: & Mactra, arca panaria. *gal. banne: angl. bynne.* Benna teste Festo, lingua Gallica & Belgica vehiculum siue carrus dicitur.

benneken.

Cisula plana, corbula, plana, fiscella.

Berbele. j. barbele.

Berbelen. j. barbelen.

Berch. j. bergh.

Mons.

Berck/bercken-boom/berckeler.

Betula, siue betulla. *ger. birck. angl. byrche.*

bercken.

Betulaceus. **bercken roeden.** Virgae betulaceae.

bercken-mey.

Ramus betulaceus. & Culullus betulaceus, siue faginus. Fabricata fago pocula quae caua sunt flauentibus illita ceris *Ouid. Metam 8.* Pocula fagina, caelatum diuini opus Alcimedontis: Lenta quibus torno facili superaddita vitis, Diffusos hedera vestit pallente corymbos, &c. *Virgil. Eclog. 3.* *Solent autem ex fago fieri pocula, quae nunc ex betula fiunt.*

berck-hoen.

Erythrotaon, tetrao, tatrix, vrogallus. *vulgò* gallus betulae.

Berck/bercke/barck/barcke/borck.

ger sax. sicamb. Cortex angl. barcke.

bercken/barcken.

Arbores decorticare, delibrare, desquamare. & Emuscare siue purgare cortices.

Bercke/barcke.

Nauigium actuarium. *vulgò barca. gal. barque: ital. & hisp. barca: ang. barke.*

berck-hout/gorden van t'schip.

Cinctus, subligaculum, zona nauis.

Berd.

Asser, assis, tabula, planca. *germ. bred: ang board.*

berd. j. spel-berd.

Magis.

berdeken.

Asserculus, assiculos, assula.

berderen.

Coassare, contignare.

berderen aensicht.

Atticus aspectus, os impudens: frons proterua, frons siue facies perfricta. *q.d.* facies lignea: quae personis aut laruis ex ligno aut assere factis non habet opus. **Een berderen aensicht hebben.** Sine persona lasciuire: impudentiam ipsam loco laruae aut personae habere.

berderinghe.

Assamenta, asseres, tabulae sectiles, coassatio, contignatio.

Baere/beyr/baer.

Vrsus. *germ. baer: angl. bere. berken.* Vrsulus.

Bere.

Nauis genus.

Bere.

Vinea: instrumentum bellicum.

beren vleesch.

Caro vrsina.

berinne.

Vrsa.

beren-klauw.

Acanthus, herpacantha, topiaria. *officin.* branca vrsina, marmoraria.

bere leggher.

fland. j. veur-cooper. Propola, dardanarius.

Beren baeren boren.

vetus. Vti, in vsu habere *hinc orberen/orbaren/orboren/ontberen/ &c.*

beren. j. baeren/ghe-beren.

Gestire. & Barritum edere.

Beren.

fland. **j. kneden.** Depsere, subigere.

Berf/berue.

sax. sicamb. **j. berie.**

Bergh/bargh.

Maiallis, porcus exsectus siue castratus. *ger bargh. ang. barrouue.*

Bergh.

Mons, **berghsken.** Monticulus, collis.

bergh.

holl. sicamb. Promptuarium, pabulatorium, foenile, horreum.

bergh.

vetus. Portus: & Statio nauium.

bergh-blauw.

Caeruleus, cyaneus color.

bergh-dellinghe.

Conuallis.

bergh-ganck.

Arrugia, cuniculus subterraneus ex quo aurum effoditur.

bergh-gheel.

Ochra, sil.

bergh-gheyte.

Ibex.

bergh-groen.

Chrysocola, auri gluten, terra viridis, viror montanus seu saxosus.

bergh-knaep/bergh-man.

Metallarius, metallicus, fossor siue artifex metallicus: qui metallis effodiendis & purgandis dat operam.

bergh-hoen/bergh-haen.

Lagopus.

bergh-rood.

Sandyx, sandataca factitia.

bergh-sout.

Nitrum, niter, salniter, sal lucidus, sal petrosus, sal fossilis, natiuus.

bergh-top.

Iugum montis, vertex montis.

bergh-wachs.

sax. Bitumen.

bergh-werck.

Metallum. & Fodina. & Res metallica.

berghachtich.

Montosus.

Berghen/borghen.

Condere, abscondere, abdere, occultare, celare: & Seruare, custodire, tueri, saluare.

berghen sijn lijf ende goed.

Consulere vitae & rebus suis, prouidere, prospicere.

bergh-loon.

Merces pro re seruata.

Berie/berrie.

Feretrum. *gal biere: angl. beare.*

berie/heylighdom-berie.

Thensa.

Berm. j. baerm.

fland. Agger.

Berm/berme/barme.

sax. sicamb. Faex, crassamen, sanies. berm, barme, angl. Spuma cereuisiae.

Bermer. j. barbeel.

Berm-hertigh. j. barm-hertigh

Bern/berne/breyn.

vetus Stercus. galli transposita litera r, bren dicunt.

bern-steken.

Tollere stercora, latrinas purgare.

bern-steker.

Coprophorus: scarabaeus opifex, foricarius, purgator latrinarum.

Bernagie.

Borago, buglossum, euphrosynon. *gal. borraches: his. borraienes, borraies.*

Bernen/barnen/branden.

Ardere, vri. *ger brinnen: ang. bren, burn.*

bern-hout.

Ligna igni struendo accommoda, ligna foco apta.

bern-ijser.

Cauterium.

bern-maye.

Cicindela, lampyris.

bern-oogen.

Oculis ardentibus intueri, lumina immota & ardentia tenere, scintillantibus & flammae instar subsilientibus oculis intueri.

bern-ouen.

Clibanus.

bernende kole.

Pruna.

bernende hitte.

Febris.

berninghe/berringhe/bern-hout.

Materia foco apta.

bern-steen. j. barn-steen.

Bers/bors.

holl. Vrsus.

Bersch.

Properatio, properantia, acceleratio. & Colluuiio, colluuiies, concursus sordium.

berschen.

Properare, accelerare, & Confluere.

Berst.

fland. Crepitus, fragor.

bersten. j.barsten.

Frangi, rumpi, crepare. *ang. brasten.*

Berst.

vetus. j. ghebreck. Penuria, defectus *germ. brest, ghebrest.*

Berte.

vetus. j. tuyte. Obba.

Bertram.

ger. sax. sic. ang. Pyretrum, saliuaris.

Berue.

sax fris. Quietus, tranquillus, placidus, bonus, modestus, probus.

Berue/berf.

sax. fris. j. berie.

Besane.

Epidromus, epidromon: velura ad puppim siue in parte posteriori nauis extentum.
ital. & hisp. mezana.

Bese/besie.

Acinus, baca, semen.

beseken ouer zee. j. ael-besie.

Acinus ribis. *q.d.* acinus vltamarinus.

Besem/bessem.

Scopae. *ger. baesen: angl. besome.*

Besigh/on-ledigh.

Occupatus, impeditus, intentus operi, actuosus, operosus. *gal. embesogné. ang. busy.*

besigh zijn.

Satagere, vacare alicui operi: operari.

besighend.

Opus, operositas: occupatio, negotium.

besighen.

Vti, frui, vsurpare.

Bessem. j. besem.

Scopae.

Best.

Melius, potius.

beste.

Optimus, perbonus, potissimus. *ger. best: angl best.*

beste vander stad.

Optimates, primates summates.

beste-vader.

sic. fris. holl . j. groot-vader. Auus.

beste moeder. j. groot-moeder.

Auia.

beste.

Optimum, potissimum. **Sijn beste doen.** Sedulò operam dare, niti, conniti. **Ten besten gheuen.** Dare in sumptum, largiri in commune: dare in symbolum. *vulgò* in antipodium dare. **Ten besten spreken.** Intercedere, deprecatozem agere, interuenire conciliandi gratia.

Besten.

fris. sicamb . j. drieghen. Leuiter consuere.

Besuyne.

Pedule, calceus laneus.

Bete.

Morsus, bolus, buccia. **Betken.** Morsiuncula, buccella.

bete, mond-vol.

Bolus, buccæa, buccella.

betigh. j. ghe-betigh.

Beten. j. beeten.

Bet,beth.

sax. fris. hol sicam . j. tot. Vsque. ger. biss.

Bet.

holl fland . j. bat. Melius, amplius.

bet-voorts.

holl. fland. Vltorius, longius, praeterea.

beter.

Melior, melius: potior, potius, satior satius. *ger. besser. ang. better.*

beter, bat, bet.

Meliùs, potiùs, satiùs.

beteren, beter maecken.

Meliorare, melius reddere, corrigere, emendare.

beteren, beter worden.

Meliorescere. **Sich beteren.** Animum ad frugem applicare, recipere se, siue redire ad frugem bonam.

beteringhe, beternisse.

Emendatio, correctio.

Betonie.

Betonica, vettonica, serratula.

Betten.

fland . j. stouen. Fouere, fomentis foris applicatis tepefacere.

Beuck.

vetus . j. buyck. Venter, aluus.

beuck van de kercke.

Aluus templi, medium templi, gremium templi, mediana basilicae pars: basilicae concauitas. *vulgò* capsum.

beuck van t'schip.

Carina: *pars nauis quam* aluum, vterum, *aut* ventrem *vocant*: nauis concauitas.

beuck, baeck.

Truncus corporis, truncum corpus.

beuck.

Tunica siue indusium sine manicis & collari: colobium, exomis: thorax.

Beuckeler. j. bockeler.

Clypeus.

Beudel. j. beul.

Carnifex.

Beuen. j. beven.

Beughel. j. boghel.

Beughen. j. booghen.

Flectere.

Beul, beule, bole, beudel.

Carnifex, tortor, lictor. *ital. boia.*

beulije, beulerije.

sax. sicamb. Carcer. & Carnificina. & Cruciatuſ, ſupplicium, tormentum.

Beulinck.

Intestinum, intestinum fartum. Farcimen, hila. *q.d. vullinck. vulgò bodellus. germ. fulle. gal. boudin. ital. bodello: ang. boding.*

beulinck-deyl.

Visceratio, distributio farcimium vel carnum, cum mactantur ſues.

Beur, bore.

Eleuatio, acceptio.

beuren, boren.

Leuare, tollere, eleuare & Portare, gerere, ferre. & Accipere in promptu, recipere.
ang. beare.

Beurte. j. behoorte, ghebeurte.

Vice, vicem.

beurtigh.

Alternus.

Beusel.

Nugae, tricae, gerrae, nugamenta, friuola. *ital. bugia.*

beuselen.

Nugari, tricari, nugas agere.

beuseler.

Nugator, friuolarius, gerro, nugigerulus. & Impostor.

beuselinghe.

Nugae.

beuselrije.

Nugae, futilia, trice, gerre, logi.

beusel merckt.

Causa futilis, friuola, tricae, res nugatoriae, nugamenta.

Beven.

Tremere, contremere, tremiscere, tremore concuti.

bevende.

Tremulus, tremebundus.

bevinghe.

Tremor.

Bever, beuer-swijn.

Fiber, castor, canis ponticus. *germ. biber: gal. bieure: ital. biuaro: hisp. biurio: angl. beuer.*

beverskullen.

Castoreum.

Bevernelle, beuernaert. j. pimperlle

B I.

Bibbelen.

fland. j. babbelen. Acie gingiurarum mandere.

Biberen.

vet. Bibere, potare. *ital. bere, beuere: hisp. beuer.*

biberer.

vet Bibaculus. *angl.* *bibber*.

Bichten. j. biechten.

Bick-bere.

sicamb Vaccinium.

Bickel, pickel.

Talus ouillus. & Talus, taxillus, talus lusorius.

bickel.

vetus. Calum, instrumentum sculpendi.

bickel, bickel-steenken.

vetus. Petrae mica, petiae fragmentum quod scalpendo desilit, assula, segmen, segmentum.

bickelen pickelen.

Ludere talis.

bickelen bicken.

holl. Sculptere, scalpere, frangere: frendere, mandere.

bickelen.

vetus. Desilire, exsilire. **De tranen bickelen wt de ooghen.** Exsiliunt oculis lachrimae.

bickeler bicker.

holl j. steen-houwer.

bickeler.

Aleator, lusor talorum.

bicken.

holl . j. steen-houwen.

bickelken.

Scrupus scrupulus.

Bicken.

q.d. becken. Rostro pungere.

Bidden.

Rogare, precari, orare, postulare obsecrare, obtestari: & Petere.

bidden. j. nooden.

Inuitare.

bid-brief.

Libellus, libellus supplex.

biddinghe. j. bede.

Rogatio.

Bider.

ger sax. sic. Probus.

bider-man.

Vir probus.

Bie, bye.

Apes, apis. **bieken**. Apicula: dicitur **bie**, inquit Becanus q.d. **biede**: multa nobis offerat. hisp. abeia ang. bye, bee.

bi-bancke.

vetus Apiarium.

bie-bock, bie-buyck.

vetus. Apiarium, aluearium.

bie-gaerder.

Apiarius.

bie-hof.

Apiarium.

bie-karre.

vetus . j. **bie-korf.**

bie-korf.

Aluearium, alueare, alueus, aluus, apiarium, caerea castra.

bie-moeder, bie-koningh.

Dux apum, rex apum, dux examinis.

bie-man.

Apiarius.

bie-stock.

vetus. Aluearium.

bie-swerm.

Examen.

bie-wolf.

Merops, apiaster.

Biechte.

Confessio delictorum coram sacerdote exomologesis.

biechten.

Confiteri, fateri, exomologesin conscientiae facere: animi sui pondus exponere. *D Cyprian.*

biechter. j. biecht-vader.

biecht-vader.

Presbyter à sacris confessionibus, auditor confessionis, presbyter auricularius. *vulgò* confessarius.

Bieden.

Offerre, praebere, praestare.

bieden gheluck.

Gratulari, bene precari.

bieden, reycken.

Porrigere.

bieden om te koopen.

Licitari, offerre. *angl bye.*

Bieghen.

Pandare, incuruare, flectere. & Pandari, incuruari, flecti.

bieghende.

Pandus, incuruus.

Bier.

Cereuista, ceruisia, cereale poculum, potus cerealis, zythum. *gal. biere: ang biere. vulgò bera & biria.*

bier bancke.

Sedile pitorium.

bier-buys, bier-buyck.

Bibax, bibulus, potor cereuisiae.

bier-brouwer.

Cereuisiarius.

bier-steker. j. bier-tapper.

bier-pappe.

Puls cereuisiaria.

bier-en-brood.

Sorbitiuncula cereuisiaria. *Eras*

bier-tap.

Zythopolium, taberna cereuisiaria.

bier tapper.

Zythopola.

bier-vliege.

holl . j. dronckaerts puyste.

Biese, biendse.

Iuncus, scirpus *sicut iuncus Latinè a iungendo, ita biese siue biendse Teutonicè à ligando dicitur. ger. bintz, binz.*

bies loock.

Scoenoprassum: *sic dictum Teut. à iuncis qui illi vice foliorum sunt. germ. binzlauch.*

biesen.

Scirpeus. **biesen korfken.** Scirpiculum, scirpiculus, sportula scirpea.

Biesaerd, biesarre.

Bellus, elegans, bullatus. & Vagus, inconstans, cerebrosus, morosus, phantasticus, vesanus & ingeniosus, euporus, felix & dexter in imaginando. *ital. byzarro vulgò byzarrus. Digum relatu, (inquit Cael. Rhodigò) imaginosos id genus homines dici passim byzaros, credo, ab inconditis moribus populorum qui in Ponto dicuntur Byzares*

Biesen. j. bijsen.

Aestu exagitari.

bies-bout.

Scarabeus alis strepitans, & cum maximo impetu ac stridore volans *q.d.* stridulum telum.

bies-bouten.

Discurrere cum impetu & strepitu.

Biest.

Area, platea spatiosa, forum, vicus rusticus, viculus.

Biest biest-melck, bienst.

Colostrum, colostrum, lac nouum, lac faetantis enixaeque bouis *ger. bienst.*

biestighe boter.

Butyrum à colostro.

Bieten. j. bijten.

bietebauw bijtebauw.

Manducus, larua, spectrum.

Bigghe.

sax. fris holl j. bigge. Porcellus.

Bij.

Ad, apud, penes, iuxta, prope, propter, secus: & Circa, circiter. **Bij de deure.** Ad portam.

bij.

Per. **By God sweren.** Per Deum iurare. **by uwen raed.** Tuo consilio. **by daghe ende by nachte.** Nocte dieque, de die, de nocte. **by gheval.** Fortè, forsan, fortè fortuna, casu fortuito.

Bij-blijuen.

Permanere, assiduum esse, persistere.

bij-blijuende cortse.

Febris assidua.

Bij-brenghen.

Adducere, afferre, apportare. & Allegare. & Adferre aetatem, aegritudinem, occupationes, id est, in causam vel excusationem adducere. & Circumuenire, ludere, fallere, circumducere dolis.

Bij-doen.

Addere.

Bij-gaen.

Adire, accedere.

Bij-ghe looue.

Superstitio.

bij-ghe-loouigh.

Superstitiosus.

Bij-gordel.

Zona, pasceolus.

Bij-hanck.

Appendix.

bij-hanghen.

Appendere.

Bij kants.

Propè, ferè, fermè, propemodum, penè.

Bij-land.

Vicina terra.

bij-landigh.

Conterminus.

Bij-legghen.

Apponere.

Bij-leuen.

Conuiuere.

bij-leuinghe.

Vsus fructus: & Dos, dotalis fructus. *vulgo* vitalia.

Bij-ligghen.

Adiacere, accubare. & Concumbere.

bij-ligghende landen.

Terrae adiacentes, confines, conterminae.

bij liggher.

vetus. Concubinus.

Bij-moeder. j. baer-waeter.

Secundae, secundinae.

Bij-nae, bij-naest.

Propè, proximè/ & Ferè, fermè.

Bij-naem.

Cognomen, cognomentum, agnomen.

bij-naemen.

Agnominare, cognominare.

Bij-nemen.

Assumere.

Bij-neuen, be-neuen, bij-neffens.

Secus, iuxta, apud, propè.

Bij-oordeel, bij-vonnisse.

Decretum iudicis interpositum, interloquutio decretoria, sententia disceptationis interposita, sententia interloquutoria.

Bij-scheute. j. rieffe.

Palmes foraneus.

Bij-schicken.

Adiungere, adaptare, accommodare.

Bij-schien.

vet j. mach-schien. Fortè.

Bij-setten.

Apponere.

bij-setten int wedden, oft spelen.

Ponere, deponere, apponere in ludum.

Bij-sien.

Propiùs videre.

bij-siende, by-sienigh.

Lusciosus, lucitiosus: & Myops, qui nisi propius admota non videt.

Bij-sijn.

Adesse.

Bij-sinnigh.

hol. Prudens, consideratus.

bij-sinnigh, bisinnigh.

sicamb. Amens, demens.

Bij-sitten.

Assidere. & Concumbere, illegitimè cohabitare.

bij-sitte, bij-sitster.

flandr. Concubina. & Pellex.

bij-sitter, raed-gheuer.

Assessor.

Bij-slach. j. veur-berd.

bij slach.

fris. j. stoepe. Exedra.

Bij-slaep.

Concubitus.

bij-slaepen.

Concumbere, concubare.

bij-slaeper.

Concubinus.

bij-slaepster.

Concubina.

Bij-sonder. j. besonder.

Bij-spel.

Exemplum, parabola, similitudo, prouerbium, apologus.

Bij-spraecke.

holl. Parabola, prouerbium.

Bij-staen.

Adstare, assistere: & Adesse.

bij-staen.

Adesse, praesto esse alicui, stare pro aliquo, opitulari alicui.

bij-stand.

Assessio, suffragium, subsidium, suppetiae.

bij-stand.

vet. j. be-stand. Induciae.

bij-stand doen.

Adesse, opitulari, ferre suppetias.

bij-standigh.

Auxiliaris, fautor.

bij-standigheyd.

Auxilium. *vulgò* assistentia.

Bij-stier, bijster.

Immanis, ferus, nocens.

bij-stier, bijster.

Ad extremum redactus: exhaustus bonis. exinanitus: inops.

bij-stier sijner sinnen.

vet. Mentis inops, demens.

bij-stier arm maecken.

Ad extremam paupertatem redigere, exinanire, vastare. **De stad by-stier maecken**

met den sweerde. Vrbem ferro vastam facere.

bij-stier groot, byster groot.

Vastus, immensus, enormis.

bij-stierheyd.

Vastitas, vastities. & Miseria, angustia, inopia.

bij-stierlijck.

Vastè: extremè, summè.

Bij-teecken.

sax. fris. sicamb. Exemplum, exemplar.

Bij-vangh.

Comprehensio: & Septum, locus conclusus.

bij-vangh.

Confinium.

bij-vangh der stad.

Territorium, districtus, & suburbia, regio suburbana, ager, circumiectum territorium vrbis vel prouinciae.

bij-vanghen.

Comprehendere.

Bij-voeghen.

Adiungere, applicare, adaptare, accommodare, admouere, addere, subijcere.

Bij-voet.

Artemisia: *vulgo herba sancti Ioannis. dicitur by-voet, vt interpretatur Becanus, quod pedibus euntium adsit & opituletur.*

Bij-vonnisse. j. bij-ordeel.

Bij-wegh.

Diuerticulum, diuortium.

Bij-werpen.

Adijcere.

Bij-wesen.

Adesse. **Het by-wesen.** Praesentia.

Bij-wijf.

Pellex, pallaca, succuba.

Bij-wijlen.

Quandoque, subinde.

Bij-woord.

Prouerbium.

Bij-worpen.

Adiicere.

Bijle.

Securis, ascia. **bijlken.** Securicula.

Bijle. j. nol, tote.

Epomis.

Bijse.

vetus. Boreas, Septentrio.

bijse.

Tempestas horrida, furens impetus aëris.

bijse.

sicamb. colon. Pestis.

bijsen, biesen.

Aestuarè, exaestuarè, aestu exagitari: & Furente ac violento impetu agitari, insano more discurrere: & Morsicatim ludere, lasciuire. *germ. bijssen.* i. mordere, **siue morsicatim ludere.** *Gesnerus.*

Bijster. j. bij-stier.

Bijt, bijte.

hol. j. loeme Apertura glaciei.

bijten het ijs.

holland. Glaciem rumpere, siue aperire.

Bijten.

Mordere, dentibus laedere. *germ. beysssen: angl. byte.*

bijten.

Mordere, mordicare, pungere, dolore afficere.

bijten op de tonghe.

Vrere, vellicare linguam.

bijten. j. ioocken.

Prurire.

bijten, etsen.

Erodere aqua forti, insculpere aeri aut ferro, aspersa aqua erodente siue caustica: encaustica arte pingere in laminis aereis: incidere in aes.

bijt-tanden.

Dentes incisoriij.

bijtachtigh.

Mordax.

bijtigh, ghebetigh.

Mordax.

bijtebauw. j. bietebauw.

bijter.

Mordax.

bijters.

Dentes primores, incisores.

Bilck.

fland. Pascuum.

Bild. j. beld.

Bille.

Natis, clunis, pygis. **billen.** Nates, clunes, sedes.

billen, op de billen slaen.

Caedere nates.

Bille.

vetus. Securicula, instrumentum lapicidae. *vulgo* billa.

billen den molen-steen.

Acuere lapidem molarem, lapidis molaris sulcos excudere, cudendo exasperare. *vulgò* billare. *ger.* *byllen.*

Billet, bullet.

Inscriptum, symbolum, syngraphum. *gal. bulette: angl. byl. ital. bolletino.*

Billigh.

Aequus, a, um.

billigheyd.

Aequitas, aequum.

billighen.

germ sic. sicamb. Approbare, comprobare.

billighlick.

Iure, iustè, merito.

billighs.

Iure, iustè, licitè, meritò.

Billion.

Aes: & Aes confusaneum. & Moneta adulterina, improba. *gal. billon: hisp. billon.*

Bilsen. j. mal-kruyd.

Hyoscyamus, altercum.

Binck, binghel.

Rusticus.

Binden.

Ligare, nectere, vincire. **binden de boecken.** Compingere libros, compaginare libros.
germ. binden: angl. bynde.

bind-ijsers, slotelen.

Ansaе ferreae.

bind-seel.

Ligamen, camus, vinculum.

bindel.

Ligamen. & Fascia, fasciola.

binder.

Ligator.

binder.

sicamb . j. kuyper. Victor.

binder, boeck-binder.

Bibliopegus, compactor librorum.

bindsel.

Alligatura.

Binghel. j. brenghel.

Fustis, &c.

binghel-kruyd.

Mercurialis, linorostis.

Binnen.

Intra, intus, in.

binnen een iaer.

Ad annum, intra annum.

binnen een ure.

Ad horam, hinc ad horam, intra horam. **Binnen twintich daghen.** Intra viginti dies.

binnen die daghen, binnen die iaeren.

Per dies illos, per annos illos.

binnen-dijck. j. in-ham.

Sinus.

binnen-kamer.

Conclauē, conclauium: locus secretior in penetralibus domus.

binnen-landtsch. j. in-landtsch.

binnen pleyn, cinghel der stadt.

Pomerium.

binnen-waerts.

Intro, introrsum.

binnenste.

Interior, intimus. **Het binnenste des huys.** Penetrale, interior pars domus.

Birret. j. barret.

Bischop.

Episcopus, antistes, antistes sacrorum, mysta infulatus, protomystra. *ger. bisschoff: gal. euesque: ital. vescovo: hisp. obispo: ang. byssope, byshop.*

bischop-dom,

per syncopen. **bischdom.** Episcopatus, munus episcopale.

bischop-dom, bisch-dom, sticht.

Diocesis, tractus in quem episcopus ius exercet.

Bisen. j. biesen.

Biten. j. bijten.

Bitter.

Amarus, acerbus. *ger. bitter: ang. bytter.*

bitter van t'kaskoen.

fland . j. soet. Fuligo, q.d. amarum.

bitterheyd, bitternisse.

Amaritudo.

bitterlick.

Amarè.

B L.**Black-vlack.**

Aequus, planus: & Aequor, planities.

black.

Glaber.

Black.

sax. sic. angl. Ater, niger.

black.

sax. sicamb. angl. Atramentum.

black-horen. j. enckt-horen.

black-papier.

Papyrus nigra.

black-visch.

ger. sax sicamb. Lolligo, sepia, felis marina: *piscis cuius sanguis atramentum est.*

Blad.

Folium: frons, frondis. **blat.** *inquit Becanus, dicitur à plat.* i. latus, planus.

blad papiers.

Philyra, philura, scheda, membrana papyri.

blad oft sijde des boecks.

Pagina.

blad van metael, folie.

Bractea.

blad, plancke.

Asser, tabula sectilis, .

blad van de riemen.

Palmula, tonsa, extrema & latior pars remi.

blad.

sax. sicam . j. weuers kam. Pecten.

blad van de saghe.

Lamina.

blad, blade.

fland. holl . j. bladinghe. Vsusfructus. bladum *vulgò.* i. fruges.

Blader.

vetus . j. blad. Folium. **Bladeren.** Folia, frondes.

bladeren.

Frondere.

blader-loose.

Vermicularis herba, crassula minor.

blader-bobbel.

Bulla. *germ. blader: ang. bladder.*

blader, blaere, puyste.

Pustula, vesicula: tuber, tuberculum. *ger. blaeterle: ang. bladder.*

blader. j. bluyster aen het brood.

Hecta, hetta.

bladerachtigh.

Pustulosus.

bladinghe.

Vsusfructus bonorum, prouentus, fructus agrorum, fruges. *vulgò* bladum. *ital. biada.*

blaecken.

Flammare, flagrare.

Blaecker.

Lychnuchus pensilis vel pendens: candelabrum laquearibus, aut parietibus affixum.

blaecker, vier-panne.

Trulla ferrea.

blaecker,

sive vlacker, Becano. flammae vibratio, & incendij maior vis *dicitur.*

Blaeyen.

Pandare, curuare.

blaeyen oft waeyen een sweerd.

fland. Vibrare, ventilare gladium.

Blaeme. j. blame.

Vituperium.

Blaere. j. blader.

Pustula.

Blaeren.

Boare, mugire.

blaeren.

sax. Vagire. & Balare.

blaere.

Vacca nigra, sed fronte alba.

Blaes, blaesinghe.

Flatus. *germ. blast: ang. blaste.*

blaese.

Vesica. **blaesken.** Vesicula.

blaese.

sax sicamb j. bobbele. Bulla.

blaesen.

Flare, sufflare, spirare.

blaesen het vier.

Excitare ignem bucca, folle, flatu: excitare crebris languentem flatibus ignem:
suscitare ignem flatu.

blaeser.

Sufflator: & Follis.

blaes-balgh.

Follis.

blaes-horen.

Buccina.

blaes-kaecke.

Buccinator: & Blatero, iactator, gloriosus, magniloquus, tu-

midus fastu, ventosus, inflatus, logo daedalus.

blaes kaecke.

Bucco, qui tumidiores habet buccas.

blaes-kaecken.

Buccas inflare: iactare, iactitare: proflare fastum.

blaeser.

Sufflator. & Follis.

blaesoen.

Buccina, tuba: & Praeconium, laus. *gal. blason. fortè à blaesen, inquit VVolfgangus Hungerus.* i. flare. & nimiis vanisque laudibus rem efferre, ac inani flatu infarcire.

blaesoen.

Spinter, armilla: clypeus, pictura scuti. & Descriptio ac declaratio clypeariorum armorum. & Symbolum clypei, clypeus pictus armis & symbolis. & Symbolum heroicum, embleme *vulgo* blasonium.

blaesoen.

Buccinator.

blaesoen.

Thraso, gloriosus, magniloquus

blaesoenen.

Publicare, diuulgare.

Blaet.

Blatero, inaniloquus, vaniloquus, ventosus, bardus; blax: & Gloriosus, magniloquus.

blaet.

vetus fland Accipitris genus.

blaeten, blaeteren.

Blaterare, stultè loqui: & Proflare fastum.

blaeterije.

Iactantia: vaniloquentia.

blaetachtich.

Inaniloquus, magniloquus.

Blaeuw, blauw.

Caeruleus, caeruleus, caesius, glastinus, glaucus. *vulgò* blaius *germ* blavv: *gal.* bleu: *ital* biau: *angl.* blevve **Licht-blauw**. Venetus, thalassinus, cymatilis color.

blaeuwen hemel.

Apertum celum. **Onder den blaeuwen hemel**. Sub dio, sub Ioue, sub caelo aperto, sub diuo, sub aethra. *q.d.* sub caelo caeruleo.

blaeuwe ooghe.

Suggillatio: lior sub oculis ex percussu: oculus suggillatus: oculus sanguine perfusus & liuidus: lior.

blaeuw schuyt. j. scheur-buyck.

blaeuw-voet.

sax. Accipiter stellaris, aquila stellaris, circus, *vulgò* blaiupes.

blaeuwen.

Inficere caeruleo colore.

blaeuwen, blauwen.

vetus. Lacessere, vexare.

blaeuwen. j. blouwen.

Percutere.

blaeuwigheyd van slaegen.

Insignita.

Blaf.

Planus, aequus & amplus: superficie plana, *non* rotunda. **Blaf aensicht.** Factes plana, & ampla.

blaf van voor-hoof.

Fronto.

blaffaert.

Facie planus: & Luridus, pallidus, suppallidus, subcaeruleus. *gal. blaffard.*

blaffaert.

Nummus superficie plana, nummus nulla signatus nota: & Nummus argenteus *idem ferè qui blancke.*

blaffaert.

Charta sampla: & Catalogus: & Commentarius, commentarium.

blaffetuere.

Speculare chartaceum, fenestra papyracea vel membranacea: tympanum.

Blaf.

Latratus.

blaffaert.

Balatro, blatero, blaterator, iactator.

blaffen.

sax. sicamb. fris. holl j. bassen. Latrare: & Inepta effundere verba: reddere sine mente sonum, gannire.

Blaken. j. blaecken.

Blame, blaemte. j. laster.

Blasphemia, vituperium. *gal. blasme: ital. biasimo: angl. blame.*

blamen blameren. j. lasteren.

Blasphemare *gal. blasmer, ital biasimare: biastemare: angl blame.*

Blanck, blinckende wit.

Candidus. *gal. blanche: ital bianco: hisp. blanco ang. bleache.*

blanck. j. blancketsel.

Fucus.

blanck oft wit papier.

Charta pura, non descripta.

blanck, rolle.

Album: dealbata tabella edictorum & interdictorum.

blancke.

Dipondius, dupondius, *vulgò blanca. hisp. blanca i. as. besis.*

blancketten.

Fucare coloribus, tingere, pingere, inficere, linire fuco.

blancketsel.

Fucus, cerussa, pigmentum.

blancketsel, roosetsel.

Purpurissum.

Blanden.

fland . j. smeecken. Blandiri.

Blansen.

fland . j. storten.

Blasoen. j. blaesoen.

Blauw. j. blaeuw.

Bleck blick.

Bractea tenuis: lamina & Plumbi lamina, charta plumbea.

bleck-slaegher.

Bractearius, laminarius.

blecken.

vet . j. blicken . Coruscare, fulgere.

blecken.

Decorticare, corticem detrahere, delibrare, desquamare & Excoriare.

bleck aers, blick aers.

Intertrigo, attritus, intertrimentum in feminibus: pellis attrita circa nates. *q.d.* podex decorticatus. **eenen bleck-aers rij-**

den. Adurere foemina equitatu.

bleck-hout.

Lignum decortiatum.

Blecke.

vetus . **j. vlecke.** Pagus, vicus.

Bleek.

Pallidus. **bleecke verwe.** Color pallidus: & Color dilutus, minus intensus.

bleeck worden.

Pallescere, expallescere, exalbescere

bleeck-gheel.

Luteus color, & Flauus, buxeus.

bleeck-root. j. vael.

Heluus, giluus.

bleeck steert. j. quick-steert.

Motacilla.

bleeck-verwigh.

Pallidus, subalbidus.

bleeckachtigh.

Suppallidus, pallidulus.

bleeckheyd.

Pallor.

bleecken.

Pallere, pallescere.

bleecken.

holl. fland . j. bleycken. Excandefacere.

Bleffen. j blaffen.

Gannire.

Bleyck.

vetus j. bleeck. Pallidus.

bleyck.

Insolatio, & Linteorum dealbatio & Solarium.

bleycken.

Dealbare, candidare. *ang bleache*

bleycken.

Albescere, inalbescere.

bleycken.

ger Fullonicam artem exercere.

bleycken bleecken in de sonne.

Excandefacere insolando. **bleycken het lijnwaet.** Candificare lintea, candidare, candifacere, insolare. *gal. blauchir ital. blancheggiare, embiancare: hisp blanquear ang bleache.*

bleyckerije.

Solarium, locus vbi lintea ad solem candescunt.

bleyck-pleyn, bleyck-velt.

Solarium, planicies graminosa candificandis lineis apta.

bleycker.

ger. Fullo.

Bleye.

Alburnus. *pisculus. ang. bleye.*

Bleyne, blaere.

Pustula, pusula. *angl. blayne.*

Bleken.

sax Latrare.

Blencke.

Macula emicans.

blencke, blincke.

holl Tenia maris, crepido cautium longo tractu excurrens: *dicitur* **blencke** a splendore.

blencken.

hol j. **blincken.** Micare, splendere.

Blend.

fland j. **blind.** Caecus.

Bles, kael.

Caluus, recaluaster, recaluus.

blesse.

vet. Synciput.

blesse, veur blesse.

Frons relicina, frons refugo capillo nuda.

blesse.

Antiae, *rectiùs* bresse.

blesse.

Macula alba frontis.

blesse.

Nigram medio frontem distinctus ab albo: albus maculâ in frontephalus: dicitur de equis vaccis, &c.

Blesschen, lesschen.

Extingere.

Bleten.

Balare. *ang. bleate.*

Bleuelinck.

Reliquus.

bleuelinghen, ouerblijfsel.

Reliquiae.

Blick. j. bleck.

Bractea.

blick.

vetus . j. blanck. Candidus.

blick.

holl j. siluer-cruyd. Argemone, argentina.

blick.

ger. sax. sicamb . j. bleye, blije. Alburnus. *pisciculi genus.*

blick.

Lux micans, fulgor coruscans, vibratio luminis.

blick.

sax. sicamb Vmbra.

blick, ooghen-wit.

Album oculi.

blick.

Nictus, nictatio.

blick-ooghen.

Micare oculis, nictarè, nictitare pupillis.

blicken.

Coruscare, resplendere, micare, nitere, fulgere.

blickende.

Coruscus, nitidus.

blick-aers. j. bleck-aers.

Intertrigo.

blick-spel spelen j bock ouer haghe.

Micare digitis.

blick-tand, tuyte-muyl.

Broncus, brochus qui dentes habet prominulos & os productum. *q.d.* micans siue coruscans dentibus.

blick-tand.

Aglaodos: canis nitidis admodum dentibus.

blick-tanden.

Dentes renudare, vt canes & equi mordere volentes.

blicksem.

Fulmen, telum trisulcum, ignis trisulcus, sulphur sacrum.

blicksem, weder-licht.

Fulgetrum, fulgur.

blicksemen.

Fulgurare, fulminare. **Het blicksemt.** Fulgurat, fulminat, abrumpitur ignibus aether.

blicksem-steen. j. donder-steen.

Blij bley.

ger. sax sicam . j. loot. Plumbum.

blij-waeghe. j. richt loot.

Amussis.

blij wit. j. loot-wit.

Cerussa.

Blijcken.

Patere, liquido constare, compertum esse. **Het blijktt.** Liqueet, palam est, liquidò constat **Doen blijcken.** Palam facere, patefacere, ostendere, manifestare, docere.

blijckelick.

Manifestus, euidens, conspicuus. & Palam.

Blijde.

Laetus, hilaris.

blijd-gheestigh.

Hilaris.

blijd-rood.

Flammeus.

blijd-schap.

Laetitia, hilaritas.

blijd-schap toonen.

Ouare, iubilare, gestire.

blijde-maendt.

sax. sic. Februarius q.d. Hilaris mensis ob Baecchanalium petulanciam.

blijdelick.

Laetè, hilarè.

Blije.

vetus. Trutina, statera.

blije.

vetus. Ballista: organum petrobolicum, balista lithobolica, petraria. *vulgò* Biblia, biblia petraria, balea, balestrum: Ego trutinam bellicam, *sive* stateram petrariam *interpretari posse puto.* *Machina bellica instar trutine, qua saxa maximi ponderis proijui olim solent.* Ballistam, *inquit Blondus, dixerunt maiores prisci* trabem validam, ita libratam, vt eùm pars densior ponderibus attracta descenderet, eleuata proceritas sua funiculis quos habebat alligatos, funda saxum maximi ponderis longè emitteret

Blijuen.

Manere, morari, haerere. *q.d.* **be-lijuen.**

blijuen.

Cadere, interfici, perire.

blijuen hanghen.

Haerere.

blijuen staen.

Subsistere, consistere: restitare, sistere gradum.

Blincken.

Splendere, fulgere, nitere, micare, candere, coruscare, rutilare.

blinckende.

Fulgidus, coruscus, nitidus, candidus splendidus.

blincksel.

Candor, fulgor, splendor.

Blind.

Caecus, oculus captus. *ger. blind. angl. blynde.*

blinde.

sax. sicamb . j. focke. Dolon.

blinde muer.

Paries caecus, *Virgil.* qui fenestras *non* habet: murus sine fenestris.

blinde venster. j. masier-gat.

Riscus.

blinden hooft-sweer.

Vertigo: capitis grauedo & rotatio cum tenebris & caligine oculis obuersantibus.

blindheyd.

Caecitas.

blinden, ver-blinden.

Caecare, obcaecare. excaecare, priuare oculis.

blindelick, blindelincks.

Clausis oculis.

blind-hocken.

holl sicamb. Collocare in obscuro stabulo, collocare in tenebris, obseruare: velare oculos.

blind sleycker.

ger. sax. Caecilia, caecula, serpentis genus caeci.

blind spel.

Myinda: puerilis ludus obstructis oculis.

blindselen.

Caecutire, caecultare.

Block.

Truncus, caudex. *gal. blocq. an. bloc.*

block.

Homo stupidus, ignauus

block lands.

Ager, fossa, aggere aut sepe cluaus, septum, ager septus. *q.d. belock/à luycken.* i. claudere.

block, stock der gheuanghenen.

Numella, cippus.

block-hout.

bruxel . j. hol-block.

block-huys.

Propugnaculum: arx, turris, moles turrata.

block-werck. j. bol-werck.

block-wijck.

Curia.

block meester. j. wijck-meester.

block-beld.

Statua.

block-sleyper.

Anteambulo.

blocken.

zeland. Truncare, mutilare.

Blocken.

Assiduum esse in studiis, in opere, in ergastulo.

blocker.

Assiduus in studio, immersus studiis.

Bloed.

Sanguis, cruor. **bloed-ader.** Vena.

bloed-ganck.

Fluxus sanguinis: dysenteria, tormina.

bloed-ghierigh.

Sanguinarius.

bloed-hond.

Canis sagax.

bloed-lauw.

Tepidulus, subtepidus.

bloed-loop.

Profluuium sanguinis, cruenta alui deiectio. **bloed-loos.** Exsanguis.

bloed-rood.

Sanguineus, rubicundus.

bloed-schande.

Incestus.

bloed-schandigh, bloed-schender.

Incestus, incestuosus.

bloed-rasten.

Suggillare.

bloed-rastinghe.

Suggillatio.

bloed-reysen, bloed-rijzen.

vet. Effundere sanguinem, infligere cruentum vulnus.

bloed-steen.

Haematites.

bloed-suygher.

vetus . j. ecchel. Sanguisuga. *angl. bloud sucker.*

bloed-suyper.

Exactor sanguinarius: sanguisuga.

bloed-sweer.

Carbunculus.

bloed-veder. j. stoppel-veder.

Perma tenerior, sanguinea: caulis.

bloed-vincke, loof-vincke.

Rubicilla, pyrrhula, frigilla sanguinea: *auicula rubra collo, pectore & ventre.*

bloed-verwich.

Sanguineus.

bloed-ver-wante.

Consanguineus.

bloed-vendel.

Cohors prima in acie.

bloed-vinne.

vet. Vlcus.

bloed vriend.

Cognatus, consanguineus.

bloed-waeckel. j. bloed-sweer.

bloed-wortel.

Haemathodes.

bloed-voght, bloed-richter.

sicamb. Latrunculator.

bloed-worst.

Apexabo, botulus.

bloeden.

Sanguinem reddere, sanguinem emittere, sanguinare.

bloeden, bloeyen, bloemen.

Florere.

bloedachtigh.

Subcruentus.

bloedigh.

Cruentus, cruentatus, sanguinolentus, cruore respersus.

bloedighe saecke.

Causa criminalis, capitalis.

bloedsel, bloemsel.

Flos, flores.

Bloeme.

Flos. **bloemken.** Flosculus.

bloeme.

Vacca maculosa.

bloeme.

vet fland. Antrax, vlceris genus.

bloeme.

Menstruum, fluxus menstrui.

bloem-biese.

Iuncus floridus.

bloem-gaerd.

Viridarium, hortus floribus consitus.

bloem-krans.

Sertum, corolla è floribus.

bloem-potten, bloem-teylen.

Horti imaginarij.

bloeme, bloemen-meel.

Flos, pollen: & Similago, simila.

bloem-koole.

Brassica Pompeiana, Cypria, florida.

bloem-maend.

vetus. Maius.

bloem-werck, fruytagie, vinietten.

Encarpa:implexus florum frondiumve zophoro insculptarum, frondes fructuariae.

bloemaerd, bloem-gaerd.

Viridarium, hortus floribus consitus.

bloemen, bloeyen.

Florere, florescere, frondere, frondescere.

bloemigh.

Floridus, florens.

bloemsel, bloedsel.

Fos, flores, flosculi. & Nucamenta, iuli.

Blont.

Flauus, subflauus, auricomus. *vulgò blondus. gal. blond: ital. biondo.*

blont, vlasch-verwigh.

Xerampelinus, sunflauus.

Bloode.

Ignauus, timidus, imbellis, ceruinus, formidolosus.

bloodheyd.

Ignauia, formido.

bloodelick.

Ignauè, timidè.

Bloot.

Nudus. & Implumis.

bloot hooft.

Caput nudum, apertum.

bloots hoofts.

Capite nudo, aperto.

bloot sweerd.

Ensis nudus, strictus.

bloot-gat.

Podex nudus. *epithetum simiae*. **Simmeken bloot-gat.** Simia cluna. *ab attritis clunibus*.

bloote.

Pellis ouilla cui lana detonsa est.

blootheyd.

Nuditas.

blootelick.

Nudè.

blooten.

Nudare, denudare.

blooten de vellen.

Decerpere lanam velleribus, nudare vellera lanis.

bloot-wolle.

Lana velleribus decerpta.

blooter.

Vellerum siue lanarum tonsor.

Blose, blosken.

Rubor, purpurissum.

blosen.

Rubescere, irrubere, erubescere genis. *ang blus he.*

blosende verwe.

Purpurissum, purpureus color.

blosende wanghen.

Purpureae, rubescentes, roseae, rubentes genae.

blosem. j. bloemsel.

Flos, floris.

blosaerd.

Ruber facie.

blosaerd.

Malum sanguineum, rubellum, purpureum.

Blouw. j. blauw.**Blouwe.**

vetus Alapa ang. blouvve.

blouwen.

Alapas impingere: batuere & Punire.

blouwen.

holl. Brachia quater calefaciendi causa.

blouwen het vlasch. j. swingen.

Flagellare, mollire linum: *ger. pluvven.*

blouwel.

Malleus ligneus planus, malleus lotorius.

Bluyster.

Pustula. *angl. blister.*

Bluyster, bluysteringe op het brood.

Hecta, hetta, pusula, pustula in panis crusto assurgens. *ang. blister.*

bluysteren.

Adurere, retorrere.

blusschen, blesschen.

Extinguere.

blusch-pot.

Olla carbonaria: in qua prunae extinguntur.

Blutse, butse.

Contusio, illisio.

blutsen, butsen.

Quassare, contundere, illidere.

Blutten.

Homo stolidus, obtusus, incautus, inanis.

B O

Bo.

Satur, oppletus, obrutus cibo, potu.

bo.

Talus ab vna tantùm parte punctos habens: *vulgò* talus caecus.

bo, rouw-kapruyn.

Cucullus lugubris oculos faciemque obstruens.

Bobbel, bobbert.

Iuncus leuis, mariscus.

Bobbel.

Bulla, vesicula aquae superna-

tans. *gall. bouillon: angl. buble.*

bobbelen.

Bullare, bullire, ebullire.

bobbelinge.

Ebullitio, scatebrae aquarum.

Bocael.

Baucalium, caucalium, vasculum augusti oris. *vulgo bocalium gal. bocal: ital. bocale.*

Bocht, bucht.

Septum, septa, orum; interseptum, sepimentum clausum.

Bock.

Hircus, hircus, caper, vir gregis. *ger bock gal bouc ital becco.*

bock ouer haghe spelen, bocken spelen, bocken setten, bock-horen spelen.

Micare digitis.

bocken-leer bocken leder.

Pellis hoedina, hircina.

bocken leer, bokeler.

Pelta, ancile, parma, cauus orbis, clypeus, scutum, vmbo pelliceus. aegis, clypeus
Palladis Amaltheae caprae corio factus. *q.d.* **bocken-leder. j.** corium pellis hirci:
quod clypei corsüs bestiarum & iumentorum, praecipuè verò haedorum, vestiantur.
Scutum quoque corio siue pelle deriuant Latini: Simili etiam ratione Graeci
rhinon *pellem* vocant & scutum. *gal. bouclier: ital. brocchierre: hisp. broquel:*
angbuckler.

bocken stal.

Hoedile.

bocken-vel.

Hoedina pellis. & Vter.

bocks-harinck, bocks-harinck, buckingh, bocking.

Halex infumata, fumo durata, passa *q.d.* halex hircina. *à foedo nempe odore.*

bockingh.

holl . j. buckingh.

bocksken.

Hoedus, hoedilles, hoedulus.

Bockel.

sax. sic . j. boeckel. Bulla.

Bockerael.

Tela cannabina leuigata. *gal. bougrain: ital. bucherani.*

Bocken.

holl . j. bucken. Inclinare se.

Bockse.

Campestre, bracca.

bocksen, wijde kousen.

Caligae follicantes.

Bod.

vetus . j. ghe-bod.

Bodde. j. botte.

Corbis dossuaria, orca, vas. *angl. butte.*

boddeker.

sicamb . j. kuyper.

Bode.

sax . j. boede/boeye. Domuncula.

Bode.

Nuncius: & Tabellarius.

bode van macht.

Legatus, orator.

bode dienst bode.

Famulus, seruus: famula, serua. **boden dienst-boden.** Famuli, famulitium: seruitia, arum.

boden-brood boden-loon.

Euangelium.

bode-schap, bod-schap.

Nuncius, nuncium. & Legatio.

bode-schappen, bod-schappen.

Nuntiare, nuntium adferre.

Bodel.

vetus. sax. sicamb. Apparitor & Carnifex.

Bodem. j. grond.

Fundum. & Fundus, solum. *germ bodem: ang botteme.*

bodem van t'schip.

Carina.

bodemrije j. boomerije.

Bodsigh land.

holl Palus.

Boech, bocht, boecht van t'schip.

Nauigij latus vtrunque ad proram.

boech-lijne.

Funis bolidis.

boech-seerden boecht-seerden.

Vtrunque inire. & Remulco trahere: remigando trahere nauem grandem è scapha.

boech-spriet.

Antenna anterioris veli.

Boeck.

Liber. **boecksken**. Libellus.

boeck papiers.

Volumen papyraceum, 25. membranae papyri.

boeck-binder.

Bibliopegus, compaginator, compactor librorum.

boeck-drucker, boeck-printer.

Typographus, librarius.

boeck houder, reken-boeck.

Codex accepti & expensi, tabulae accepti & expensi.

boeck-houder, rekening-schrijuer.

Aerarius scriba, librarius.

boeck-houder, in-blaeser int spel.

Monitor, polsticus admonitor.

boeck-kasse.

Pluteus, armarium librorum, librarium, foruli.

boeck-laeye.

Pluteus, foruli.

boeck-mangher.

vetus. Bibliopola.

boeck-printer. j. boeck-drucker.

Typographus.

boeck-staf boeck-staue.

ger. sax sicamb. Character, litera.

boeck-stauen. j. spellen.

boeck vercooper.

Bibliopola, librarius.

boeck-voerder.

Bibliopola.

boeck-winckel.

Taberna libraria, bibliopolium.

boeck-worm.

Blatta.

Boecke, buecke.

Fagus: & Glans faginea.

boeck weyt.

Fagopyrum, fagotriticum, faginum, frumentum. *q.d.* **bueck-weyt.**

boecken boom, buecken-boom.

Fagus. Arbor, *inquit Becanus*, quae libris materiam suppeditare consuevit *q.d.* librorum arbor.

boeckel, bockel.

Ansa, fibula. & Bulla, *gal. boucle. angl buckle.*

Boechel.

holl . j. bult. Gibbus.

boechelen buechelen.

Niti, conarisub onere.

Boede bode. j. boeye.

sax sicamb. Domuncula, casa.

Boedel. j. boel.

holl. Facultates à defuncto relictæ./ & Dos.

Boef boeue.

Nebulo, tenebrio.

boef.

Puer, adolescens. *ang. boye.*

boefken.

Puellus, puerulus.

Boeget, boegiet, boegie.

Bulga, hippopera. *gal. bougette: ital. bolgia. hisp. bolsa angl. bovvet.*

Boeye, boede.

Tugurium, domuncula, casa, casula. & Promptuarium mercium, horreum, cellarium.

Boeye.

Compes, pedica, vinculum pedis boia *apud Plaut.*

Boeye.

Anchoralis tabula, anchorae index in superficie aquae natans.

boey ancker-touwe.

Anchoralia, vrgentes, camelus.

boeyssel van t'schip. j. op-boeyssel.

boeyen.

Compedire.

boeyer, karreueel.

Dromas, dromon: genus nauis.

Boel, boedel, inboel.

fris holl Supellex, & Dos. & Bona à defuncto relicta: pars haereditaria, haereditas, facultates.

boel-goed, boel-gaue.

fris holl. Dos.

boel-huys.

fris holl . j. sterf huys. Domus feralis.

Boel, boelken.

Concubinus, concubina: amasius, amasia, glycerium.

boel.

vetus Ancilla, focaria.

boelen.

Amare.

boeler, boelérer.

Procus, amator, amasius: & Scortator, homo venereus.

boeléren.

Amare, operam dare amori, scortari.

boelinne.

vetus. Amica, amasia.

boel-schap, boeleringhe.

Venerea res, venerea voluptas, amor venereus amor.

boel-schap, boel.

Concubinus, concubina.

boel-gheld.

Mulcta pecuniaria concubinatus.

boel-kruyd. j. kruydeken loopt my nae.

boel-vranck.

Philtrum, poculum amatorium.

Boen.

sax. Palatum oris.

Boene, buene.

ger. sax. sicamb. Tabulara.

Boenen

fland. Inquinare colore, aut maculis.

boensel.

fland. Macula, inquinamenta.

Boer.

Agricola, colonus, ruricola, agricultor. *dicitur boer. per syncopen pro bouwer. sax. buer. ger baur.*

boeren.

vetus fland . j. bouwen. Rurari, rusticari, ruri agere.

boeren huys.

Villa.

boeren kennisse.

Paganalia.

boer-mael.

vet. sax Ius pagi, ius rusticum.

boerachtigh.

Rusticus, agrestis, subrusticus, rusticulus

boerachtigheyd.

Rusticitas.

boerinne.

Rustia, villica.

boersch.

Rusticus, rusticanus, agrestis.

Boerde, iock.

Nugae, iocus, ioci, ioca. *gal. bourdes: ang. bourde.*

boerdigh.

Nugax, iucundus, facetus.

boerdighlick.

Iocose, ioculariter.

boerden.

Nugari, tricari, iocari. *gal. bourder ang. bourden.*

Boerdinck.

sax Carabus, genus nauis.

Boesem.

Sinus. *ger. busen: ang. bosome.*

boesem, slab doeck.

Fascia pituitaria, rica, rricula.

boesem der zee.

Sinus maris.

Boesem-weese.

Posthumus.

Boesen.

Impetuo epulsare.

boesman.

fris . j. biete-bauw.

Boesen.

vet. Basiare, osculari. gal. baisier: ital. basciare: hisp. besare.

boesen het duymken.

Basiare pollicem alterius.

Boest. j. bolster.

Gluma. & Muscarium herbae.

Boete.

Poenitentia.

boet-vaerdigh.

Poenitens.

boet-vaerdigheydt.

Poenitentia.

boete, baete.

Emendatio, correctio: & Remedium: & adiuumentum. **Boete** *Becanus* naturale adiuumentum *vocat.*

boete, breuck.

Mulcta, multa, poena: & Satisfactio, luitio.

boeten.

Mulctare, multare, multam irrogare. & Piare, expiare.

boeten.

Mulctari, multari: poenas dependere, poenam aut multam subire, luere delictum, redimere.

boeten.

Remedium adhibere, mederi.

boeten den dorst.

Sedare, sistere, leuare sitian.

boeten den lust.

Explere animum voluptate, explere libidinem, satiari.

boeten het vier.

fris. sic. Struere ignem, admouere titiones. *gal. bouter.*

boeten.

Emendare.

boeten de netten.

holl. Retia reficere, refarcire.

boetsel. j. baete, beteringhe.

Emendatio.

Boetse. j. butse.

Tuber.

Boetse, bootse.

Cauillum, cauillatio, facetiae, ludicrum, res ludicra, gesticulatio, ludibrium.

boetse. j. bootse.

Adumbratio picturae.

boetsen-maecker, boetser.

Atellanus, scenicus, gesticulator, histrio, pantomimus, mimus, ludio.

boetsen, bootsen.

Iocari, gesticulari.

boetseren. j. bootseren.

boetsigh.

Ioculus, facetus, venustus, festiuus.

Boetsen. j. lappen.

ger. sax. sicamb. Interpolare, ornare. *angl. bodge, botche.*

boetser.

Interpolator. *angl. bodger.*

Boetsen.

germ. sax. sic . j. snutten.

boetsel. j. snutsel.

Boeue, boef.

Nebulo, nequam, impostor, tenebrio, semissis homo, vatino vappa, frugiperda: homo improbus: & Homo impurus, impudicus. & Famulus, seruus, fur *apud Virgil.* & Scortator, adulter. & Histrio, mimus, scurra. *vulgo bouinus, buso. ital. bufone.*

boeue, boefken.

Puer, ephebus.

boeuen-net.

Transenna, funis extensus: *textum* è funibus supra foros nauium, supra quod itur.
volgò bouenetum: quod nebulones, fures & piratas arceat.

boeuen-stuck.

Scelus, flagitium.

boeuerije.

Nequitia, impostura, stropha, versutia, probrum: & Impudicitia.

boeuerijachtigh, boefsch.

Nequam, flagitiosus, scurrilis, impurus, impudens.

Bof. j. hou.

Celeusma.

Bof, boffe, pof.

vetus. Bucca, buccarum inflatio. &c.

boffen.

Inflare buccas: & Iactare.

boffen.

holl. fris. A contractu resilire: poenitere contractus.

Bogaerd.

rectius boom-gaerd. Pomarium.

Bogher. j. pot-appel.

Boghe, booghe.

Arcus, cornu, à **bogen**, *siue booghen.i.* flectere. *germ. boghen: ang. bove.*

boghe, welfsel.

Arcus, concameratio, fornix, testudo.

boghe-koker.

Corytus.

boghe-scheut.

Teli iactus.

boghe-maecker.

Arcuarius.

boght-saghe, boghel-saghe.

Serrula arcuara.

boghe-schutter.

Sagittarius, arcitenens.

boghe-wijs.

Arcuatim.

boghe-wijs ghemaect.

Arcuatus, curuatus in modum arcus.

boghel, beughel.

Hemicyclus: semicirculus, curuatura semicircularis.

boghel, beughel.

Numella, & Annulus.

boghel, klospoorte.

Annulus, porta, annulus ferreus sphaeristerij.

boghel-bane.

Area, sphaeristerium: locus, in quo globis luditur per annulum adactis.

boghel-saghe. j. boghe-saghe.

boghelen.

Ludere sphaera per anulum.

boghelen. j. booghen.

Arcuare.

boghen. j. booghen.

Arcuare.

Boget. j. boeget.

Bokael. j. bocael.

Boke. j. baecke, beuck.

Bokel.

vet. fland. Vmbo. & Fibula. *gal. boucle.*

Bokeleer. j. bocken-leer.

Pelta.

Boken. j. boeken.

Batuere.

Bokene.

vetus. Phantasma, spectrum.

Bokerael. j. bockerael.

Boket.

Sertum, fasciculus florum. *gal. bouquet.*

Bol.

Tumidus, turgidus, fungosus, spongiosus, cauernosus, fistulosus, multicauus. & Palustris.

bol-hoof.

Hydrocephalon, caput aqueo humore turgidum.

bol-korstigh brood.

Panis ruptus: cuius crusta à medulla separata est.

Bol, bolle.

Globus, sphaera. *gal. boule: ital. balla: hisp. bola: ang. boule.*

bol, bolle.

Caput. *per metaphoram, à sphaerica figura.* **bolleken.** Capitulum, capitellum.

bol-aersen.

In caput deuolui, clunibus in altum sublatis: praecipitare, praecipitari: inuertere, inuerti, subuerti.

bol, bolleken van loock.

Caput allij, bulbus.

bol.

holl. Panis rotundus.

bol des booms.

fland. Caudex, truncus.

bollen.

Voluere, rotare. *hisp. boluer.*

bollen.

Voluere globum, iactare, globum.

boller.

vet. j. donder-busse. Balista.

Bol.

Garrulitas, loquacitas.

bollen, klappen.

Fabulari, nugari, effutire.

bollaerd.

Homo futilis, fabulator.

bol-bane, rol-bane.

Spaeristerium.

bol-werck, block-werck.

Propugnaculum, agger, vallus, vallum. *vulgò* balloartus. *gal. bouleuert, boulevard, bouleuer:* *ital. bellouardo, baluardo:* *hisp. baluarto:* *ang. bulvvarke.*

bol-wercken.

Emunire, munire propugnaculo, aggere, vallo, vallare, circumuallare, aggerem iacere.

Bolck, bolgh.

Asellus piscis.

Bolcken.

sax. fris. sicamb. Mugire: rudere.

Bolderen, bulderen.

Blaterare, debacchari, intonare, minari.

bolder-gheesten, bulder-gheesten.

Lemures nocturni, nigri.

Bole, beul.

Carnifex. ital. boia.

Bolghe, bulghe.

sax. fris. Fluctus maris, vnda, procella.

Bolghenschap.

Offensa, culpa.

Bolingh. j. beulingh.

Intestium, Farcimen, botulus, botellus. *gal. boudin: ital. budelle: ang boding.*

Bolle. j. bol.

Globus.

bolle, bulle, bollen.

Taurus non castratus. *ger. bollen: ang. bulle.*

bolle-gheld.

Merces pro admissura tauri. & Mulcta pecuniaria illegitimi concubitus, siue concubinatus. *quae & boel-gheld dicitur.*

Bollinck, bolck.

Asellus piscis.

Bolster.

Peripsema, limatura, ramentum, & Tomentum. & Furfures.

bolster, sloester.

Culleola.

bolster, booste.

Siliqua, gluma, folliculus grani.

bolster.

Stramenta.

bolster.

Culcita, siue culcitta, culcitta stramentitia, culcitalanea, tomentitia. *bolster. ang.*
Ceruical.

bolster, gelijgh.

Pinguis corpore, habitior. & Bucculentus, malis plenioribus & inflatis.

bolsterken.

Tomix, *siue* tomice.

bolsteren de not. j. sloesteren.**Bolt. j. bout.**

Sagitta capitata.

bolten boom.

sicamb. Sambucus.

Bombammen. j. beyaerden.

Pulsare campanas, tinnire, *ital. ribombare.* i. resonare.

Bombasijn, boombasijn, boomwolle.

Gossipium, xylum, gossipium linum, xylinum, lana xylina, siue de arbore, aut ligno,
μ , μ . *vulgò* bombasium: & bambasium. *q.d.* **boom-sije.** i. sericum arboreum,
gal. bombasin: ital. bambagia, bambace.

bombasijnen klead.

Vestis gossipina, xylina, bambacina.

Bomme. j. trommel.

Tympanum.

bomme oft bonde van t'vat.

Operculum vasis, obthuramentum dolij. *gal. bondon.*

bomme-gat.

Gula siue os dolij.

bommen het vat.

Vas operculare, operculo operire.

bommen.

Resonare: & Tympanum pulsare.

bommele.

fland . j. hommele. Bombilius, fucus.

bommeler, bommel-necker.

Neptunus, daemon aquaticus: larua, lamia, spectrum: manducus.

Bommerije. j. boomerije.

Foenus nauticum.

Bonck.

sax. fris . j. been. Os, ossis.

boncket.

Globulus osseus, sphaerula eburnea.

Bond.

vetus. Vinculum: Ligatura. & Fascis. & Foedus. *ger. bund: ang bond.*

bondelken.

Fasciculus.

bond-ghenoot.

Foederatus, socius.

bond-brekigh.

Foedifragus.

bonde. j. bomme.

Operculum dolij.

bondel, bundel.

Fascis, sarcina.

bondel.

fland. Spicarum fascis.

bondel-loos.

Non ligatus, solutus vinculis. & Irritus.

bondelen, bundelen.

Colligare.

bonder, bunder.

Iugerum.

bondigh.

Firmus, ligatus, & Ratus.

bondsel.

fland. Cunabula, fasciae.

bondselen.

fland. Fasciare, fasciis ligare.

bond-schoen.

Pero, gallica. & Ocrea.

Bonet.

Pileus, pileum. *vulgò* bonetum. *ger. baret: gall. bonnet: ital. beretta. hisp. bonete: angl. bonnet.*

bonet.

Orthiax, appendix quae infimae veli parti adijcitur.

bonet-maecker.

Pileo.

Bonghe, bunge.

sax. fris sicamb . j. bomme. Tympanum.

Bonne, bunne.

ger. sax. sicamb. Coassatio, tabulatum. & Fori nauium.

Bonne.

holl . j. wijck. Vicus, regio vrbis.

bonne-meester.

holl . j. wijck-meester. Vici prefectus. magister regionis in vrbe.

bonne-gheseten.

Vicum vrbis inhabitans.

Bonsinck, bontsinck, buntsinck.

sicam. holl. fris . j. visse Putorius.

Bont.

Varius, maculosus.

bont kleed.

Vestis pellita, pellicea, discolor, maculosa.

bonte mutse.

Pileus pellitus, pelliceus.

bonte kraeye.

Cornix varia, cinerea.

bonten os.

Bo maculosus, varius.

bont-werck.

Pelles variae, maculosae: Babylonicae, diuersorum colorum.

bont-wercker.

Pellio, maculosarum pellium concinnator.

Boocken, boken.

Tudere, pulsare, batuere *gal. buquer.*

boocken het vlasch.

Demulcere linum malleo: contundere linum.

boock-hamer.

Tudes. & Malleus stuparius.

Booghe. j. boghe.

Arcus.

booghen, bogen, buygen, buegen.

Flectere, curuare, sinuare, pandare, arcuare.

boogh-saem.

Flexilis, flexibilis.

Boom.

Arbor, arbos: **boomken** . Arbuscula.

boom.

Vectis & Repagulum. & Trabs & Pertica.

boom. j. schip-boom.

Contus.

boom. j. draey-boom.

Repagulum.

boom. j. draegh-boom.

Phalanga.

boom. j. weuers boom.

Iugum.

boombasijn. j. bombasijn, boom-sije, boom-wolle.

Gossipium. *q.d.* sericum arboreum.

boom-gaerd.

Arbustum, arbustinus locus, arboretum, locus arboribus confitus, amoenitatis vtilitatisque gratia.

boom-gaerd, ooft-gaerd.

Pomarium, locus fructuum gratia consitus.

boom-gans.

Anser arboreus, concha anatifera.

boom-gheld, hauen-geld.

Portorium.

boom-leere. j. schoor-leere.**boom-meester, boom-sluyter.**

hol. Portitor, limenarcha.

boom-not.

Iuglans, nux basilica.

boom olie.

ger. sax. sicam . j. olie van olijuen. Oliuum.

boom-planter, boom-setter.

Consitor, plantator.

boom-ruyter.

Elurus siluestris. *q.d.* eques arborum.

boom-schip boom-kaen.

sax. sic Monoxyton: nauigiolum ex vno ligno.

boom-sluyter. j. boom-meester.

boom-sterck.

Robustus, validus.

boom-swamme.

Panus, tuber, tumor fungosus in arboribus

boom-varen. j. eycken-varen.

Polypodium, filicula.

boom wachs.

vetus. Resina.

boom-wolle.

germ. sax. sicamb. fland . j. boom-basijn. Gossipium, xylon, lana xylina, lana lignea.
Vlpian.

boom-worm.

vetus germ. Cantharis: vermis in summitate ramorum fraxini & oliuae nascens.

boom-vrucht.

Pomum.

boomigh ghewas.

Arboreus foetus.

boomighe tanden.

Dentes stupidi *q.d.* arborei: *prouenit enim dentium stupor esu fructuum immaturorum & acerborum.*

boomigheyd der tanden.

Stupor dentium, torpor dentium.

boomerije,

rectius bodemrije. Foenus nauticum,, vsura maritima, nautica, traiecitia, reditus ex nauibus *sax.* **bodmerije:** à **bodem** .i. carina nauis.

Boone.

Faba. *Remberto Dodonaeo b na dicitur.*

boon-houde.

Siliqua.

boon-lapken.

Hilum.

boon-meel.

Lomentum, farina fabacea.

boon-stroo.

Fabalia, stipulae fabales.

boon-worm.

Midas, vermis fabas exedens.

boonken.

Fabula, fabulum.

boonken.

Crustulum.

boonken.

metaphor. Nanus, pumilio.

boonkens hol-wortel.

Capnos tabacea radice.

Boor, boorer.

Terebra. *hisp. barrena.*

boorken.

Terebellum.

booren.

Forare, fodere, infodere, perforare, fodicare, foramen facere. *gal. forer: ang. bore.*

booren met het boor.

Terebrare. *hisp. barrenar.*

boor-ijser.

Terebra.

Boord.

Margo ora, extremitas.

boord, soom.

Instita, limbus, ora vestis,

fimbria: *gal. bord: hispan. borde.*

boord oft rand van de schotel.

Crepido lancis aut catini, extremus margo.

boord oft rand van den pot.

Labrum, corona, margo, ora poculi.

boord van t'schip, ouer-loop.

Fori, orum.

boord-vol.

Ad marginem plenus, à summo plenus, coronatus.

boord-vol schencken.

Craterem inducere corona, vina coronare, cereuisiam coronare: ad summum vsque marginem implere poculum, calicem.

boorden.

Praetexere, praesuere fimbrias. *gal. border.*

boordinghe. j. kruyseringhe.

Limbus, impages. *Adr. Jun.*

boordueren, boorduer-wercken.

Pingere acu, plumare, variare acu. *gal. broder: hisp. bordar: ang. embroider.*

boorduerer, boorduer-wercker.

Acupictor, phrygio, plumarius, limbolarius, barbaricarius, segmentarius. *gal. bordeur, broddeur: hisp. bordador.*

boorduersel, boorduer-werck.

Limbus vestimenti, peniculamentum, fimbria, opus phrygium. *gal. bordure. hisp. bordadura.*

boordsel.

Limbus, instita.

Booren.

vide boor.

Boos.

Malus, prauus, peruersus, malignus.

boos-vaerdigh.

Ad malum pronus.

boos-wee.

sax. sic. Morbus soticus, caducus.

boos-wicht.

Scelerosus: telluris inutile pondus, terrae onus: homo prauus & inutilis, terram suo pondere grauans.

boos-willigh.

Maleuolus.

boos heyd.

Malicia, malignitas.

booslick.

Malitiosè, malignè, malè.

Booste, boostele. j. pelle.

Siliqua, folliculus, *boiste. gal. cistula.*

boosten, boostelen. j. pellen.

Glabere, deglabrare, decorticare.

Boot.

Acacium, nauigium actuarium, scapha, lembus, cymba *vulgò bota. sax. both: ang bote, beate.*

boot.

vetus . j. tonne. Cadus.

boots-gheselle.

Nauta, nauita, nauiculator: & Remex, socius naualis.

boots-man, boot-vaerder.

Nauta, nauita, nauicator, nauicularius, epibata, virnauticus: Naclerus, nauarchus.

Booten.

fland. Malleo contundere, pinsere.

boot-hamer.

fland. Malleus.

Bootse. j. boetse.

Cauillatio.

Bootse. j. beworp.

Adumbratio, delineatio.

Bootséren.

fland. holl . j. be-worpen. Delineare, deformare.

Bor.

holl. Cholera, felliflua passio.

Boragie, bruynagie.

Buglossa. *vulgò* borago, borrago.

Borat.

Multitia, orum. *ital buratto.*

Borbelen.

Scaturire, scatere.

Borcke. j. barcke.

Cortex, crusta.

Borckel.

vetus . j. gheere/slippe.

Borcht. j. borght.

Bord.

holl fris. fland . j. berd. Asser, tabula: & Orbis ligneus, orbis mensarius. *ang. bourde.*

bord-decks, bord-deckse.

flandr . j. looue. Proiectum ligneum: vmbraculum. & *bruxell. veur-berd.* Appendix tabernaria.

Borde, burde.

Onus, fascis, sarcina, pondus, *ger. burde: ang. burden.*

bord-esel.

Burdo, mulus ex equo & asina natus: asinus clitellarius, dossuarius, sarcinarius:
Burdo, *inquit Conrard. Gesnerus, dictus videtur,* . *i.ab oneribus: nam &*
Graecè apud quosdam recentiores legitur.

Bordeel.

Ganea, ganeum, prostibulum, lupanar. *vulgo* bordellum. *gal. bordeau: ital. bordello: hisp. burdel ang. brotelhouse.*

bordeel-brocker, bordeel-brocke.

Ganeo, scortator.

bordeel-hoere.

Prostibulum, abiectissimum scortum. *ang. brothel.*

bordeel-houder.

Leno.

bordeel-houdster.

Lena.

Bordelen. j. bortelen.

Aestuarium.

Bordene, borde,

holl. Onus.

bordenen.

Onerare.

Bordessche.

fland . j. bord-decks.

Bordueren. j. boordueren.

Boren. j. booren.

Forare.

Boren. j. beuren.

Leuare.

Boren. j. baeren, beren.

Vti.

Borg, borght.

Arx, castrum, castellum. à **borghen** *sive* **berghen**. i. *in tutum recipere, seruare: est enim locus editus & munitus ad salutem hominum. vulgò*

burgum. *Dicitur & vrbs, oppidum, ciuitas, apud veteres tam inferiores quàm superiores Germanos. Graecis , turris est. gal. bourg: ital. borgo.*

borgh-esel. j. bord-esel.

borg-graue.

Burgi comes, arcis comes, vici comes, vicecomes, praefectus arcis, praefectus castris.
vulgò burg-grauus, comes castrensis.

borgh-meester, borgher-meester.

Consul tribunus plebis. *vulgò burgi magister. q.d arcis, opidi, ciuium plebisque magister, praefectus, & defensor.*

borgh-recht, borger-recht.

Ius ciuium, ciuitas.

borgh-saet.

Incola arcis, habitator castris.

borghen, berghen.

Abscondere.

borgh-spel.

Apodirascinda. *Pueritia ludus, quo obstructis ei qui in medio sedet oculis, caeteri in latebras sese abdunt mox dato signo, dum ille latentes vestigat, hi ad sedem eius tanquam ad metam recipientes se, praevertere illum satagunt.*

borghen, berghen.

In tutum recipere, seruare, dare salutem.

borgher, poorter.

Ciuis, municeps *vulgò* burgus & burgensis. *gal. bourgeois. ang. burges.*

borgher-mael.

vet. sax. Ius ciuium.

borgher-meester. j. borgh-meester.

Consul.

borgher-schap. j. borgherije.

borgherije.

Ciuitas: ciuium ius & praefereantia.

borgherlick.

Ciuilis, ciuicus, politicus.

borgerlick recht.

Ius ciuile, municipale.

Borghe.

Fideiussor, sponsor, compromissor, appromissor, vas, praes, author credendi. *ger. burg: angl borovve.*

borghe blijuen.

Vadari, spondere, fideiubere pro aliquo, praestare, recipere in se alterius promissum, promittere se praestitutum quod alter, pro quo se interponit, tenebatur: se debitorem fideiussoremque constituere: expromittere: dato fideiussore creditorem securum reddere.

borghe stellen.

Vadari, satisdare, cauere/

borgh-man.

Creditor.

borgh-schap.

Vadimonium.

borgh-toght.

Fideiussio, vadimonium, fideiussor.

borghen, vertrouwen.

Credere, credere debitum, dare mutuum.

Borgh. j. borgh.

Borlen.

fland. Clamare, vociferare.

Borne.

Fons, puteus: & Aqua fontana, aqua puteana: **Born** *Becano* aquae ex ortus *sive* aqua nascens dicitur, qualis est fontium & puteorum perennes venas habentium.

born-kanne.

Hydria.

born-put.

Puteus.

born-put water.

Aqua putealis, puteana.

bornen.

fris . j. drencken. Aquare.

Bornen.

hol . j. bernen. Ardere.

born-steen.

ger. sax. Succinum, electrum, glessum. *q.d.* *petra ardens. electrum enim accensum taeda more ac nidore ardet.*

Bors.

holland . j. bere. Vrsus.

Bors,

germ. sax. sicamb . j. rot. Contubernium, manipulus.

bors-ghesel,

ger. sax. sicamb . j. rot-ghesel. Contubernalis.

bors-meester. j. rot-meester.

Decurio.

Borse.

Crumena, marsupium, vidulus, sacculus, locus, loculi, mantica, bursa. i. corium.
gal. bourse: ital. borsa: hisp. bolsa: ang. purse.

borse der koop-lieden.

Basilica, Ianimedium, conuentus mercatorum. *vulgo bursa: ab ampla domo, bursae siue crumenae signo insignita Brugis Flandrorum sic primo dicta.*

borsen-snijder.

Saccularius, manticularius, zonarius sector, crumeniseca.

Borst.

Pectus, thorax. *germ. Brust: angl. breast.*

borste, mamme.

Mamma, mammilla, vber.

borst-been.

Os pectoris, os sternon.

borst-boghe.

vetus. Antilena.

borst-gheslagh.

Planctus.

borst-ghetuygh.

Antilena.

borst-ghesweer.

Emphyema.

borst-gheweer.

Thorax, pectoralis armatura.

borst-harnas.

Thorax ferreus, siue aeneus, pectorale.

borst-lap.

Pectorale, & Mammillare, strophium, fascia pectoralis.

borst-plate.

Thorax ferreus.

borst-riem.

Antilena.

borst-tepel.

Papilla.

borst-weer, borst-weeringe, schantse.

Lorica castrorum: sepimentum muri: sepimentum militare: propugnaculum: structura in muris, pectus vt lorica muniens.

borstigh.

holl. Asthmaticus, anhelator.

Borstel.

Seta. *ger.* *bursthaar:* *angl.* *bristle, brushe.*

borstel, kladder.

Peniculus, penicillus. **borstelken.** Echinus.

borstel-draet.

Cheleuma, canabinum, filum setis praepilatum, filum sutorium.

borstelachtigh.

Setosus, hispidus.

Borsten. j. bersten.

Rumpi, frangi: crepare.

Bortelen.

Tumultuari, aestuare: & Fluctuare, agitari, tumultuare: & Bullire, ebullire.

Bosch.

Silua, nemus, lucus, saltus, *vulgò* boscum, buscum. *gal. bois: ital. bosco: his. bosque:*
ang. busse. i. pascere.

bosch-besie.

hol . j. kraecke-besie.

bosch-duyue.

Palumbus.

bosch van haer. j. haer-bosch.

bosch van wijn-besien.

vetus. Vua, racemus, botrus.

bosch-goden.

Fauni, satyri, dij siluestres.

bosch-hoeder.

Saltuarius, saltuum custos.

bosch-kolen.

Ligna acapna, carbones acapni: carbones siluatici *vulgò dicti, quòd in siluis vrantur & praeparentur.*

bosch-man.

Siluicola.

bosch-not.

fland. Nux decumana, praegrandis.

bosch-os.

Bubalus.

bosch-roouer.

Latro, grassator.

bosch-slanghe.

Coluber.

bosch wachter.

Saltuarius.

boschagie.

Arboretum. *gal. boscage.*

boschachtigh.

Silvester: siluestris.

boscher. j. snoeyer.

Fron dator.

Bosele. j. beusele.

Bosemer. j. wssel.

Bosse.

fland . j. busse.

Bosse. j. bokeler.

Vmbo.

Bosse-boom.

Buxus ital. bosso: hisp. box.

Bossen, botsen.

Pulsare, tundere, quassare. ital. bussare.

Boste. j. booste.

Bot.

vide post dictionem Boter.

Bote, boten-schoen.

holl. sicamb. Pero, calceus rusticus è crudo corio. ital. bottes: hisp. botes: ang. & gal. bottes. i. ocreae.

bot-aersen, leersen, bridse slaen.

Xylegogio castigare: ocrea, assere vel rudente ferire nates.

Botel.

Butyrum. *ger. butter. ang. butter.*

boter-am, boter-ham.

Panis butyratus, panis butyro illitus.

boter-bloeme.

Ranunculus, polyanthemum: *herba floribus aureis, quae à vaccis depasta butyri colorem commendare creditur.*

boter-brugge.

fris. fland. sic . j. boter-am.

boter-melck.

Lac serosum, lac agitatum, lac secundarium, lac pressum, lac ex quo butyrum confectum est.

boter-schete, boter-schijte, boter-schitte, boter-vliege.

*fland . j. pepel.*Papilio.

boter-stande, kerne.

Vas in quo lac agitur, & butyrum cogitur.

boter-tanden.

Dentes primores, incisores tomici, gelasini, ctenes anteriores.

boter-vlaeye.

leod . **j. boter-am.**

boter-vlieghe.

fland . **j. pepel.** Papilio.

boter-voghel.

sax . **j. boter-vlieghe.**

boteren.

Linere siue condire butyro.

boteren, kernen.

Butyrum coagulare, cogere, conficere, lac in butyrum densare, spissare, cogere: lac agitando extundere butyrum.

Bot.

holl. fris. sicamb **j. been.** Os, ossis.

Bot, bot-visch.

Passer, piscis, rhombus: piscis planus, latus & extensus.

Bot, plomp.

Boeoticus, boeotus, stolidus, stpuidus, hebes, obtusus, rudis. *hisp boto.*

bot maecken.

Retundere, obtundere, hebetare.

bot-bijle.

Imperitus & obtusus faber lignarius.

bot-muyl.

Homo obtusus, stolidus, obesae naris.

bot oore.

Auris boeotica, auris bataua, auris pinguis. & crassa: homo stolidus & pingui iudicio.

bot-aerd.

Homo obtusus.

botheyd, bottigheyd.

Obtusio, hebetutu, stupiditas.

botterick.

Boeoticus, obtusus homo.

bottelick plompelick.

Obtusè, stolidè.

Bot, botte.

Impulsus, ictus: & Resultus. *gal. boutee.*

bottelinck.

Subitaneus, subitus, repenti-

nus: & Subitò, repentè, ilicò. *it. di botto.*

Botte.

Gemma germen, oculus *gal. bouton: hisp. boton.*

botte.

Papula.

botte.

zeland. Hydrops ac tumor strumosus ouium.

Bottel, buttel.

sicamb. Arbutum, vnedo.

bottel.

sicamb vet . j. cornoelie. Cornum.

bottel-boom.

sicamb. vetus . j. cornoelie-boom. Cornus.

bottel doren.

vetus. Rubus.

Botten.

fland . j. stooten. Trudere. *gal. bouter.*

botten, wt-botten.

Gemmare, gemmascere, fruticare, pullalare, trudere gemmas, *Virgil.* Vernare.

botten als een gheswil.

Caput facere. *gal. aboutir.*

botten, op-botten.

Resultare, resilire. *ital buttare: hisp. botar.* i. repellere, expulsare.

botten op d'water. j. slingheren.

botten.

Edere, exponere, eiicere, sternere, pellere, propellere, impellere. *gal. bouter: ital butare. hisp. botar.*

botten.

holl fland . j. bedrieghen. Fallere, imponere.

botten.

Fraudulenter extrudere aleas, componere aleas, taxillos mittere compositos. *Lud. Viues.*

botter.

Deceptor, impostor, circumscriptor, qui quavis ratione per fraudem priuat & emungit aliquem rebus suis. & Aleator improbus & praeuaricator, aleator famosus, planus, deceptor.

Botse, butse.

Pulsus, concussus.

botsen, butsen.

Pulsare, concutere, pellere, impellere. *gal. poulser: ang. pushe.*

Botte, butte, bodde, hotte.

Corbis dossuaria, orca, cophinus.

bot-dragher, bod-dragher.

Baiulus corbis dossuariae, cistifer.

bot-dragher, bod-dragher.

louan . j. ruytersche blancke. Dipondius.

Botte, butte.

Dolium, orca, cupa. *vulgò butta, germ. butten: ital. botte. hisp. bota. ang. butte.*

bottelrije.

Promptuarium, penarium, cella promptuaria, cella penaria, cella vinaria. *vulgò botteleria. gal. bouteillerie: ital. boteleria: hisp. boiteleria: ang. botterie, buttry: Bouteille gal. lagena, siue ampulla dicitur.*

bottelier.

Promus, condus, praefectus cellae penariae, cellarius, oenophylax. *gall. bouteillier: ital. bottigliere. hisp. botiler: ang. butler.*

Boude.

Audax, confidens. *ital. baldo, baldanzoso: ang. bould.*

boudelick.

Audacter.

boudelinck.

Audaculus.

Bouen.

Super, supra, supernè, sursum, desuper. **Te boven gaen.** Superare, antecellere, praestare, praeire, anteire, excedere, exuperare, praecellere, vincere.

bouen-dorpel.

Hyperthyrum, superliminare, limen superum.

bouen-camer.

Coenaculum.

bouen maeten.

Praeter modum, supra modum, vltra modum, impendio, plus satis.

bouen-koussen. j. broecke.

Foemoralia.

bouen-leder. j. ouer-leder.

bouen-lijst.

Taenia.

bouen-net. j. boeuen-net.

Transenna.

bouen-sanck.

Vox superior in musica. *vulgo cantus, discantus, superius, superior: vox qua arcem seu apicem harmoniae obtinet. & in sublimo praecipuè fertur.*

bouen-waerts.

Sursum.

bouenste.

Supremus.

Bought. j. boecht.

Bout.

Obex, pessulus, repages, repagulum, clauus teres. *ang. bolte.*

bout van het schouder blad.

Caput scapulae, summus humerus.

bout van t'been.

Femur, coxa clunis. **Hamelen bout.** Femur veruecinum. **Gansen bout.** Femur anserinum.

bout, bout-pijl.

Sagitta capitata, pilum catapultarium, siue catapulticum. *ger. boltz: ang. bolte.*

bout-gaten, bout-aersen.

Precipitari. & Ire in defectionem, transitionem facere, rebellionem facere, desciscere.
sumpta metaphora a sagitta inuersè reuolante.

Bouw, bouwe.

fris. sicamb. holl. Messis: & Aruum: & Agricultura: & Aedificatio. & Agger.

bouwen.

Arare, colere agrum, agricolari, exercere solum, vertere agrum: & Aedificare, struere, architectari.

bouwer.

& per syncopen, boer. Agricola.

bouwer.

Aedificator.

bouwsel.

Agricultura: & Aedificatio, constructio, structura.

bouw-heer. j. bouw-meester.

bouw-maend.

sax. fris. sicam. Augustus.

bouw-man, bouwer.

Colonus.

bouw-meester.

Architectus, architector: & Aedilis, fabricensis.

bouw-valligh.

Ruinosus. & Valetudinarius

bouw vallighen muer.

Parietina, paries vetus & semirutus.

bouwigh.

Sartus tectus.

bouwigh maecken.

Instauare.

Bouwen.

Cyclas, vestis longa, spatiosa.

Boxe. j. bockse.

B R.

Brabbelen.

Confundere, miscere, turbare, & Tricari, nugari, nugas agere. & Rixari, altercari *gal.*
brouiller: angl. braule, bravvle.

brabbeler.

Turbator: & Nugator, & Altercator.

brabbelinghe.

Turba, turbatio, turbamentum, confusio, tricae, nugae, res nugatoriae. & Rixa, iurgium.
ang. bravvling.

Brack.

Salsus: aquae marinae saporem quodam modo referens.

brack goed

Merces submersae: salo siue aqua marina corruptae.

brack

sax . j. wrack. Reijculus.

brack.

sax. Cineres mediae probitatis.

bracks-brack.

sax. Cineres vilissimi.

Brack, brack-hond.

Plaudus canis, odor, sagax; canis venaticus. *vulgò* bracchus. *gal. braque: ital. bracco.*

brack-neusigh.

Resimus.

Bradde.

fland. Testiculus.

brad-not.

fland. vvas . j. vuyst-not. Nux decumana.

Bradse, bredse.

fland. Testiculus.

bradse bredse. j. veur broecke.

Braecke.

Fractura, effractura. **braecke doen.** Vincula carceris rumpere, effringere carcerem.

braecke.

Nausea, vomitus, dissolutio stomachi.

braecke.

fland. Lupatum, lupus, murex, postomis. *ang.* brake.

braecke.

vet . j. ghebreck. Defectus, carentia.

braecke.

Malleus stuparius. *vulgò* linifrangibula.

braeck.

Sterilis: semen non accipiens. *Ioan. Becan.*

braeck ligghen.

Iacere incultum, cessare, requiescere: *dicitur propriè de aruis alternis annis cessantibus.*

braeck-liggende landt. j. braeck-land.

Veruactum.

braeck-ligghende vrouwe.

Mulier vacans, vacua, vidua.

braeck, braeck-land.

Veruactum, nouale, incultum solum.

braecken.

vetus . j. breken. Frangere, rumpere. *ang. breake.*

braecken, braeckelen.

Frangere membra laboribus, vigiliis.

braecken, ouer-gheuen.

Vomere, prorumpere in vomitum.

braecken den acker.

Proscindere agrum, arare, terram moliri, nouare agrum, repastinare, aratri & ligonibus arua frangere.

braecken het vlasch.

Comminuere linum.

braecker. j. braeck-land.

Nouale.

braeck-land, braeck acker.

Nouale, noualis ager, veruactum, requietus ager, aruum quod sterile iacet, ager quiescens, requiescens: solum incultum.

braeck-maend.

Iunius mensis. *quo agri repastinautur, aruaque & vincta aratri & ligonibus passim franguntur.*

braeckemaer.

Ensis falcatus. gal. *braquemar*.

braeck-raepe.

Rapum maius.

braeck-voghel.

Arquata, numenius, ortyometra, phaeopus: *aves diuersae sic dictae teutonicè quòd in noualibus & quiescentibus agris morari soleant: siue quòd quaedam illarum Iunio mense aduentent.*

Braed. j. ghebraed.**braeden, braeyen.**

Assare, torrere flammis.

braeder, braederij-houder.

Popinarius, cupedinarius.

braederije.

Popina, thermopolium, popina sellariola.

braed-haerinck.

Halex macerata.

braed-ijser.

Crateuterium: ferrum in quo veru vertitur.

braed-panne.

Sartago, frixorium, patella pinguiaria.

braed-sout.

zeland. Sal torridus qui exigua infusa aqua marina, diutiùs torretur atque aduritur sal splendidus, lucidus.

braed-spit.

Veru.

braed-vercken.

Porcellus, porculus, ne-

frens: & Porcellus Troianus, fertilis.

Braede.

sicamb. Pulpa petasonis, pulpamentum. *germ.* brate.

Braede, braeye, kuyte des beens.

Sura, gastrocnemium, venter cruris.

Braed-worst. j. met-worst.

Lucanica.

Braeme, breme.

Rubus, sentis, vepres, morus vaticana.

braeme.

sax. sicamb . j. bremme. Asilus, tabanus.

braem-besie.

Morum rubi, morum sentis, vaccinium.

Braessem.

Cyprinus latus. *vulgò* prasemus.

Braeuwe. j. brauwe.

Braeuwen. j. kallefaten.

Braggaerd.

Homo bullatus, elegans. *gal braggard.*

bragghéren.

Lenocinūs superbire. & Speciose ingredi, superbè incedere, ostentare se. *ger. branghen: angl. bragge.*

Brancke.

fland . j. rancke. gal branche: ang. braunche.

Brand.

Incendium, vstio, adustio, inflammatio.

brand.

Toris: & Titio. *gal. brandon.*

brand.

Vredo, fungus, clauus, patella: *arberum morbus è solis exustione: & Robigo, rubigo, vredo, carbunculus, vstilago: visitum frumenti, auenae & tritici, cùm spicae quodam modo aduruntur.*

brand-braessem.

Melanurus.

brand-brief.

Litterae incendiariae, litterae indictionis incendij.

brand-deure.

Ianua incendiaria: ianua in tabulatis per quam incendij & necessitatis tempore supellex demittitur.

brand-eemer.

Situla incendiaria, hama.

brand-gans.

holl. Anser anthracino pectore, alis piceis, extremis candens.

brand-haeck.

Hama, harpago.

brand-hert.

Tragelaphus: ceruus villis nigricantibus: *sic dictus germ. à semiusti ligni colore.*

brand-ijser.

Cauterium, ferrum quo notae inuruntur: & membra morbida aduruntur.

brand ijser, wend-ijser.

Crateuterium.

brand-ijser.

Fulcrum focarium, dalopus; odis: instrumentum ferreum quod in foco ligna sustinet.

brand-klocke.

Tintinnabulum incendiarium.

brand-lactouwe. j. hoof-blaederen.

Tussilago, populago. *vulgo vngula caballi: herba cuius folia ex melle trita sacro igni & omnibus inflammationibus illitu medentur.*

brand-leeder.

Scalae incendiariae.

brand-mael.

Stigma.

brand-meese.

Parus ater, carbonarius.

brand-meester.

Praefectus incendiis extinguendis.

brand-merck.

Stigma.

brand-nieuw. j. vier-nieuw.

brand-offer.

holocaustum.

brand-ouen.

Fornax.

brand-poppe. j. poppe.

Malleolus.

brand-roede.

fris sicamb fland. louan j. brand-ijser. Fulcrum, focarium. *vulgò* alarium.

brand-roouen. j. brand-schatten.

brand-roouer. j. brand-schatter.

brand-schappen.

Incendia moliri.

brand-schapper.

Incendiarius.

brand-schatten.

Exactionem incendiariam extorquere, cogere ad conflagrationis redemptionem: & Redimere incendium violentorum.

brand-schatter.

Incendiarius.

brand-schattinghe.

Exactio incendiariae. & Redemptio incendiaria.

brand-sieckte.

Febris ardens.

brand-siluer. j. ghe-brandt siluer.

Argentum excoctum.

brand-slange.

Vipera, vipera atra. *Horat.*

brand-spieghel.

Speculum vrens, speculum metallicum.

brand-spuyte.

Sipho incendiarius.

brand-stichten.

Incendium violentum facere, incendia moli, tectis facem. sabdere, ignem inferre.

brand-stichter.

Incendiarius, clandestinus incendiarius.

brand-stocke.

Fax: & Torris.

brand storm-wind.

Praester.

brand-teecken.

Stigma, victurum in cute punctum, nota publica, nota inusta.

brand-teecken van de peerden.

Trisippium.

brand-teecken.

Stigmatē inurere, notam inurere, notis compungere.

brand-voghel.

Larus niger, fulica, & Ibis.

brand-vosch.

Vulpes nigricans.

brand-wijn, brandende wijn.

Aqua

ardens, aqua vitae, vinum igne liquatum, vinum ardens, caudicum, liquor stillatitius ex vino dicitur **brand-wijn**: & **brandende wijn**. i. ardens, quia facilè ardet flammamque concipit.

brandeler, brander.

fland . j. **brand-ijser**. Fulcrum focarium.

branden, bernen.

Vrere, adurere, perurere, deurere: & Vri, comburi. & Ardere, exardere, inardere, flagrare, deflagrare, conflagrare.

brander. j. brandeler.

Fulcrum focarium.

brandende hitte.

Causus, febris ardens.

brandigh.

Flagrans, vrens.

Brandereel.

Aclis, tragula: glans reuocabilis: plumbum in glandis modum formatum, quod loro alligatum in hostem torquere & ad se retrahere solent antiqui, telum reciprocum librillum, *brandir. gal.* i. librare.

Brase.

fland. Pruna, carbo ignitus. *gal. brase, brasier: ital. bragia: hisp. brasa.* . i. feruere.

Bras.

Mixtio, commixtio, confusio, commixtum chaos: & Conditus, conditura, compositio.
& Comessatio, epulatio.

brassen.

Miscere, commiscere, permiscere, confundere, turbare. *gal. brasser.*

brassen ende brouwen.

Confundere & miscere, commiscere aquas frugibus, coquere ceruisiam.

Brassen.

Epulari, pergraeari, helluari, popinari, bacchari, comessari.

bras-daghen.

Bacchanalia.

bras-penninck.

Treffis, nummus tribus assibus aestimatus. *vulgò brasdenarius. q.d. nummus epularis. solet enim esse commune conuiuij symbolum siue pretium: sicut placito Caroli V. Imp. anno 1544. j. Iunij statutum est militi pretium mensa in diuersorijis ciuitatum vnus brasdenarius, hoc est, duo grossi cum medio fland. ruri autem & in pagis stuferus, id est, grossi duo: excepto potus pretio.*

brasser.

Barathro, lurco, edo, manduco, helluo, popino, commessor, epulo.

brasserije.

Epulatio, popinatio, helluatio.

Brauwe, braue.

Comptus, bellus, ornatus. *gal. braue.*

brauwe.

Ora, extremus ambitus. & Limbus pelliceus, ora pellicea vestis, ora è pelle lanata.

brauwe.

Area in hortis.

brauwe, brouwe.

Cilium. & Supercilium

brauwe.

vet sicamb . j. braede. Sura.

brauwen.

Ornare, comere.

brauwen. j. kalfaten.

Commissuras nauium ferruminare musci coma.

Bred.

ger. sax. sicamb . j. berd. Asser.

Bred, brade.

sax. sicamb . j. ghe-braed.

Bredse. j. bradse.

Coleus, testiculus.

Breds riecken.

Olere hircum.

Breed, breyd.

Latus, laxus, largus, amplus.

breed-bijle.

holl Ascia.

breeden raed.

Generale concilium ciuitatis vniuersum populum repraesentans, publicum concilium: senatus praetorianus, *consilium* praetorianum, aulicum, publicum.

breed-borstigh.

Pectorosus.

breed-voet.

Pansa. latipes, palmipes, solidipes.

breedde, breydde.

Latitudo.

breeden. j. breyden.

Dilatare.

Breemstigh.

fland. Luxuriosus, ardens in Venerem, Veneri deditus.

Breghe, breghen.

sax. sicamb. Cerebrum.

Breyd. j. breed.

Latus.

Breydel.

Habena, retinaculum, frenum: capistrum: à **breyden**. quòd in reticuli modum contexi soleat. *gal. bride: ital briglia. angl. bridle.*

breydelen.

Frenare, restenare, infrenare. *gall. brider. angl. bridle.*

Breyden.

Dilatare, amplificare, extendere.

breyden.

Nectere telam, contexere rete, vittam, &c.

breyd-naet.

Sutura nexilis, reticulata.

Breyne, brijne.

holl. Cerebrum.

Breke.

Fractura, infractio, ruptura.

breke, bresse.

Labefactatio muri.

breke.

vetus . j. ghebreck. Egestas.

Breken.

Frangere, rumpere, quassare, diffringere, destruere.

breken in huys by nachte.

Nocte irruere in aedes.

breken de wet.

Infringere legem.

breken de riemen.

Detergere remos, defringere remos, in concursu nauium, remos comminuere.

breken den sanck.

vulgò Colorare, diminuere.

breken.

vet . j. ghe-breken. Deficere.

brek-ijser.

Aries ferreus, vectis.

brek-spel.

Interruptor vel interpellator lusus.

brek-steen. j. stop-steen.**brekelick.**

Fragilis.

Brem.

Genista: & Spartum.

Breme. j. braeme.

Rubus. & Pastomis.

Breme, bremel.

vetus. Fimbria, instita, limbus.

Bremme, bremse.

Oestrum, asilus, tabanus. & Repugalum posticum catastae.

Bremmen.

Sonitum edere. μ .

bremmen.

Hinnire, rugire: & Mugire. *hisp. bramar.*

Bremen.

vet. Ardere desiderio. *it. bramare.*

bremstigh.

Ardens desiderio.

Bremse.

sicamb. bremme. Oestrum.

bremse, bremer.

ger. sax. sicam Pastomis.

Bren.

cimbr. Galea exploratoria, cornuta, cristata. *Adr. Iun.*

Brenghen.

Ferre, adferre, deferre, proferre, apportare.

brenghen eenen dronck.

Propinare, praebibere.

Bresse.

holl. Antiae, caprone, anteuentuli.

Bresse, bresche

Labefactatio muri, ruina muri. *gal. breche.*

Brete, brette.

sicamb . j. britte. Frustum siue pars cespitis.

Breuck. j. broke.

Breuselen. j. brijselen.

Bricke, brijcke.

fland. Later, laterculus. *gal. brique.*

bricke.

sax. sicamb. Orbis, orbiculus. **j. schijue & talioore.**

Bridse. j. bredse, bradse.

Coleus.

brudse slaen. j. pan aersen.

Bridsel.

sicamb . j. brijselinck.

Brieden.

vetus . j. brouwen.

Brief.

Literae, tabellae, scheda, epistola, epistolium. *sax. breue: ital. breue. vulgò breue,* breuis. Breue (*inquit Vitus Amerpachius in suis Annotationibus in Constitutiones*

Caroli Magni) quo vocabulo adhuc vtuntur Pontifices Romani, puto Germanicum esse, ac significare literas.

brief ende seghel.

Instrumentum, monumentum scripturarum.

brief-draegher.

Grammatophorus, tabellarius.

brief-kamer.

Grammatophylacium.

brieuen.

Literis siue epistolis significare, denuntiare.

Brieschen.

Rugire: & Hinnire.

Brij.

Puls, pulmentum.

Brijcke.

fland . j. bricke. Later.

Brijn.

fland . j. pekel. Muria. *ang bryne.*

Brijne.

holl. fris. breyne. Cerebrum.

Brijsel, brijselken.

Mica.

brijsen, brijselen.

Friare, conterere, obterere, in micis frangere, confringere, comminuere, in minimas partes confringere. *gal briser: angl. bruse.*

brijselingh.

sicamb . j. kraeckelinck. Spira

brijselinghen. j. morselinghen.

Bril.

Specillum, ocularium specillum, perspicillum, conspicillum: oculi vitrei.

bril.

Clauicula, : ossiculum circa pectus, à *specilli similitudine dictum.*

bril.

Sedes latrinae perforata: foramen sellae familiaris.

brillen verkoopen.

adag. Facere fucum, dare verba, farcire centones.

bril-huysken.

Theca ocularia.

bril-maecker.

Faber ocularius.

brillen.

Admouere specilla oculis.

brillen iemanden. j. breydelen.

Comprimere, refrenare aliquem. *vulgò brigliare. Briglia, ital.* i. habena, frenum.

Brinssen.

holl . j. brieschen. Hinnire.

Britte, brutte.

holl. sicamb. Cespes, frustum cespitis.

Brobuse, brobuxe.

sicamb. Buteo.

Brocke.

Bolus, buccella, frustulum, frustum esculentum, mica.

brocken. j. brijselen.

Interere.

brocke, krop-aes.

Turunda, offa.

brocke.

fland. Bolus venenatus, venenum.

Brodde.

vetus. Foedus, indecorus, turpis. & Sordes, turpitude.

brodden.

Resarcire, interpolare, sarcinare res veteres & obsoletas. & Ineptè operari.

brodder.

Interpolator.

brodder, broddeler.

Ineptus operator.

broddier.

Podex turpis, anus stercore foedatus.

Broeck.

Palus.

broeck-land.

Palus.

broeckachtigh.

Palustris.

Broecke.

Bracha, brachae: campestre, subligar, subligaculum, foemoralia, foeminalia, perizoma.
ital. braca, braga: hisp. bragas: ang. breache.

broeckilie.

Subligar, subligaculum.

broeckman.

Brachatus, bracha indutus.

broeck-snijder. j. steen-snijder.**Broeden, brueden.**

Fouere: & Incubare ouis vel pullis, sedere in ouis, oua fouere, refouere, nidulari.
ang. broude.

broed-ey.

Ouum vrinum, cynosurum, generationi ineptum.

broed-hinne.

Gallina matrix, gallina incubans, gallina oua & pullos fouens.

broed-ganse.

Anser oua fouens.

broedinghe.

Incubatio, incubatus, fotio, fatus, fomentum, pullatio.

broedssel.

Pullatio, pullities, genimen, genitura, foetura. & Pullus.

Broeder.

Frater, germanus, frater germanus. *ger. bruder: angl. brother.*

broeders kinderen.

Patruelles.

broeders sone.

Nepos.

broeders wijf.

Fratrīa.

broederken.

Fraterculus.

broederlick.

Fraternus.

broederlicken.

Fraternè, germanè.

broederschap.

Fraternitas, germanitas: & Collegium, phratria, coetus fratrum, sodalitium sacrum
vulgò confraternitas.

Broeye. j. brue.

Ius, iusculum.

Broeyen.

holl fris . j. schouden. Calida perfundere: feruente aqua aspergere.

broeyen een vercken. j. schouden.

Broem, brom.

fland . i. brem. Genista.

Broem.

Spuma, sordes seu strigmenta rerum decoctarum.

broemen.

Despumare.

broemen.

Parasitari. **broemer.** Parasitus.

broemsel, broem.

Spuma.

Broesen.

Tempestuosum ventum flare, furentem ventum spirare.

Broke, bruyck, breuck.

Consuetudo, vsus. **Koren ende broken.** Leges & consuetudines. à **bruycken/vti,** frui.

broke, breucke.

Fractura, ruptio, à **breken**. frangere.

broke, breucke.

flandr. sicamb. . j. ghescheurtheyd. Hernia.

broke, breucke, boete.

Mulcta, multa, poena pecuniaria, pecunia multatitia: & Peccatum, culpa. **Broke betaelen**. Culpam redimere.

brok-gheld.

Pecunia mulctatitia.

broke, broocke.

Curuatura.

broke, broocke, breucke.

Bulla, torques, monile, ornamentum colli, quale gestant equites Ordinis: à **breucken/broken siue broocken**. Pandare, incuruare. *ang. brouche*.

brokel.

vetus. Friabilis, fragilis. *ang. broukle, brikle*.

broken, breucken.

Frangere legem, infringere ius, perfringere legem, committere multam.

broken, broocken.

Incuruare, pandare, flectere.

brokigh, brokel.

Fragilis, friabilis.

brokigh.

Delinquens, legem infringens, multam committens.

brok-saem.

Lentus, flexilis.

Brom,

flan . j. brem. Genista. ang. brome.

Brom. j. broem.

Spuma.

Broncken. j. proncken.

Broocken. j. broken.

Incuruare.

Brood.

Panis. . j. cibus. *germ. brot. ang. bread.*

brood. j. koeck van metael.

Pastillus.

brood backen.

Pinsere, coquere panem.

brood-backer.

Pistor.

brood bidden.

Mendicare.

brood-droncken.

Proteruus, petulans, lasciuus, arrogans. fortuna dulci ebrius, elatus rebus secundis.

brood-dronckenschap.

Proteruia, petulantia, lasciuia, arrogantia, insolentia, panis saturitas, licentia morum rebus secundis, panaria ebrietas.

brood-kiste, brood-spinde.

Mactra.

brood-koren.

Fruementum.

brood-korf.

Canistrum, panarium, panariolum, corbis, sporta, qualus.

brood-loos.

Carens pane.

brood-loose konste.

Ars, sterilis, ars nihil ad farinam faciens.

brood-mes.

Culter escarius.

brood-taillioore. j. aelmisse.

Panicia mensa, solum cereale.

brood-winner.

Operarius.

broodlinck.

vet. Domesticus, conuictor.

Broosch, breusch.

Fragilis: & Debilis fluxus, caducus: & Praeceptus, ferox.

broosche plaetse.

Locus praeruptus, abruptus: abruptum.

brooschelick.

Fragiliter & Debiliter.

broscheyd.

Fragilitas.

Brootse.

fland. Bipalium, pastinum.

Broseken, brosken.

Cothurnus, soccus, ocrea. *gal. brodequin: ital. borzachino: hisp. bolzequin.*

Broselen, breuselen. j. brijselen.

In minimas micas frangere.

Broseme.

vet. ger. sax. sic . j. brocke.

brosemen. j. brocken.**Brouwe. j. brauwe.**

Cilium, supercilium, palpebra. *germ. bravve: angl. brovve.*

Brouwieren.

Speculari, contemplari.

Brouwen, brassen, menghen.

Miscere, confundere.

brouwen.

Coquere ceruisiam. *angl. breuvve.*

brouwen iet quaeds.

Coquere malum, dolum, bellum. *Liu. i. parare & moliri clanculum, conflare occultè.*

brouwer.

Ceruisiarius, ceruisiae coctor, zythepta.

brouw-huys.

Officina ceruisiaria.

brouw-ketel.

Cortina ceruisiaria.

brouwerije.

Officina ceruisiaria.

brouwssel.

Ceruisiae coctura.

Bruwe, bruwet, broeyt.

Ius, iusculum, liquamen, sorbitio. *vulgo brodium. ger. brue: sax brue: gal. bruet, brouet: ital. broetto, brodo, broedetto: angl. broth:*

Brueden. j. broeden.

Brugghe.

Pons. *ger. bruck: angl bridge.*

brugghe.

fland. holl. sic. fris . j. boter-am.

brug-stock.

fland . j. vondele. Ponticulus, planca pontis.

brugghesken.

Ponticulus.

brugghesken van de luyte. j. luyten-brugghesken.

Magas.

bruyck, ghebruyck.

Consuetudo, mos.

bruyck-baer.

Vtilis, vtibilis, vsui aptus.

bruycken, ghebruycken.

Vti, frui.

Bruyd.

Sponsa, nympha, virgo desponsa, noua nupta. *germ. braut: sax. brut: ang. bride.*

bruyd-gom, bruydegom.

Sponsus, nymphus. *q.d.* sponsae custos. *ger. brautgam, breutgam: sax. brudegam: angl. bridegrome: brutigomo* dicitur antiquissimo scriptori Germanico, Otrido, monacho S. Galli.

bruyd-gaue.

Parapherna.

bruyd-loft.

Nuptiae. à *lofte siue gelofte.* i. promissio: *sicut sponsalia à spondendo.*

bruyd-loft.

Conuiuium nuptiale.

bruyd-loft houden.

Facere nuptias, exhibere conuiuium nuptiale.

bruyd-loft-lied.

Epithalamium, hymenaeus.

bruyd-loft-toght.

Antipherna.

bruyd-leyder.

Paranymphus, ductor sponsae.

bruyd-leydster.

Pronuba, comes sponsae.

bruyd-schat.

Dos.

bruyd-stuck.

Sponsale munus.

Bruyd.

holland. Colluuiio, colluuiies: colluuiies ex vasis quae porcis datur: & Stercora liquida.
ital. brodo, brodetto.

bruyd-leyder.

hol . j. bern-steker. Coprophorus.

Bruyn.

Fuscus, aquilus, subniger, nigricans, *vulgo* brunus. *gal. brun: ital. bruno: hisp. bruno: sax bruyne: ang. bravvn.*

Bruyne,

sax. Angina, synanche.

bruyne.

Erisypelas cerebri, *quibusdam:* oris vitium, cum linguae tumore, exasperatione, siccitate & nigredine: *unde & nomen teutonicè habet, vulgò brunella: quo nomine & herba vocatur qua huic morbo medetur.*

bruyn brood.

Panis ater, acetosus, cibarius, secundarius.

bruyn-heyilige.

Mentha vulgata. *vulgo* fusca sacra.

bruyn-rood.

Puniceus, spadiceus, badius, balius.

bruyn-visch.

Tursio, tyrsio, phocaena.

bruynagie. j.boragie.

Borago.

bruynachtigh.

Subaquilus subfuscus.

bruynelle, bruynken.

Fusca, nigella.

bruynelle.

Brunella, siue prunella herba: consolidae species.

bruynéren.

Infuscare, offuscare: polire, expolire metalla. *gal brunir: ital. imbrunire.*

bruyneersel.

Politura.

bruynet.

Subaquilus. *gal. brunet: ital. brunetto.*

bruynette.

Fusca, nigella, subnigra.

bruynetteken, bruynet-bloemken.

Eranthemum, flos Adonis.

Bruys.

holl . j. schuym. Spuma.

bruysen.

holl . j. schuymen. Spumare.

bruysen.

sax. sicamb. Fremere, rugire, strepere.

Bruystigh. j. brunstigh.

Brullen.

Mugire, boare, rudere.

Brummelen, brummen.

sax. sicamb. Rugire, mugire.

Brumse, bremse.

Oestrum.

Brumsen. j. biesen, bijsen.

Brunstigh.

sax. sic . j. brunstigh.

Brunst.

germ sax. sic. Ardor, feruor, & Subatio, catulitio.

brunstigh.

germ. sax. Ardens, feruens. & Lasciuus.

Brunstigh zijn.

Ardere in Venerem, subare, catulire.

Bruntsen.

ger sax . j. pissen.

Brustigh. j. brunstigh.**Bruwe. j. brue.****B V****Buchelen. j. boechelen.****Bucht, bocht.**

Septum, septa, orum: & Aruum conclusum. & Stabulum.

Buck.

fland . j. bock.

bucking. j. bocks-horinck.**Bucken.**

Pandare, curuare, incuruare.

Buecke, bueck-not.

Glans fagea, *siue* faginea. *ger buch: ang beche.*

buecke-boom.

Fagus.

bueck-weyt. j. boeck-weyt.

Fagopyrum, fagotriticum.

Bueghel. j. boghel.

Buelinck. j. bolinck.

Buene, boene.

sax. sicamb. Tabulata, contignatio.

Buer.

sax. sicamb. Casa, tugurium. & Appendix domus, aedificium alteri adiunctum *hinc ouen-buer.*

Buer.

fris holl . j. ghebuer. Vicinus.

buer-lieden.

holl Vicini.

buer-man.

holl. Vicinus, accola.

buer-wijf.

holl. Vicina.

Buer.

sax . j. boer. Rusticus.

buer-vrouwe.

sax Rustica.

Buet, buyt.

Spolium, exuuiæ: & Manubiae. *vulgò* butinum. *gal. butin: ital. butino: hisp. botin.*

buet-gheld.

Manubiae, pecunia manubialis, praedacea.

buet-penninck.

Pecunia praedacea, manubialis. & Arrha militaris.

bueten, buyten.

Praedari, praedam facere. *gal butiner.*

bueten, manghelen.

Permutare, commutare.

bueter.

Praedo. **vrij-bueter**. Praemiator.

Buffel.

Bubalus, bos siluestris. *gal. bufle: ital bufalo: his. bufalo: ang. buffe.*

buffelsch.

Bubalinus.

Buffet.

Abacus, repositorium: & Vasarium, argyrotheca. *vulgò buffetum. gal. buffet: ital. buffetto.*

Buyck.

Venter, aluus: & Vterus.

buyck der bien. j. bie-buyck.**buyck van de kercke. j. beuck.****buyck-dienaer.**

Parasitus.

buyck-herdigheyd.

Tenasmus.

buyck-loop.

Diarrhoea, alui profluuium.

buyck-loopigh.

Foriolus.

buyck-pijne.

Dolor ventris: verminatio, vermina: tormina alui, intestinorum circa vmbilicum torsio.
& Cholera, felliflua passio.

buyck-sieck, buyck-sichtigh.

Aeger ventre, aluinus, lentericus.

buyck-siecke oft buycksichtige peyre.

fland . j. platte. Pirum fracidum.

buyck-sieckte. j. buyck-pijne.

buyck-spaerigh.

Fraudans genium.

buyck-vast woonen.

Fixam sedem tenere, domicilium habere fixum & stabile

buyck-vet.

Abdomen.

buyck-wee. j. buyck-pijne.

buyck-worm.

Lumbricus: colubra caeca: vermis aluum humanam infestans.

buyckachtigh, buyckigh.

Ventricosus, ventriosus, ventrosus.

Buycken.

Lintea lixiuio purgare siue lauare.

buyckster.

Lotrix.

buycksel.

Lixiuum: lauatio lixiuio. *gal. buee: ital. boccata.*

Buyde. j. buye.

Buydel.

Bulga, crumena, sacculus.

buydel, buydel-sack.

Cribrum, pollinarium, cribrum farinarium, subcerniculum. *gal. bluteau: ang. bultre.*

buydel-draegher.

Saccarius, baiulus, gerulus, dossuarius.

buydelen.

Cribrum incernere vel subcernere.

buydel-troch.

Arca pollinaria.

Buye, buyde.

Nymbus, tempestas, horrida tempestas, procella, turbo.

buye, buyde.

fris holl . j. pest-kole. Anthrax, carbunculus pestilens.

buyachtigh, oft buyigh weder.

Inconstans & improuisa procella.

Buyghen. j. booghen.

Flectere.

Buyle.

Tuber, tuberculum, tumor rotundus. *ger. buhel: ang. byle.*

buyle.

ger. Pestis, pestilentia.

buylen. j. puylen.

Extuberare.

Buylen. j. buydelen.

Cribrum incernere.

Buys.

Ebrius, potus.

Buys, buysken.

holl. Amicus, sodalis.

Buyse, gherneytken.

holl. Sagum, sagulum.

Buyse.

Canalis, tubus, fistula, siphon. *gal. buisino: ital buso foramen dicitur.*

buyse.

Amphitheton: poculum vtrinque ansatum, quod ob magnitudinem ambabus tollitur ac reponitur manibus: *id Hollandi nauta vocant busam, inquit Eras. in Adag. Ex Amphitheto bibisti.*

buyse kraene.

Siphon.

buysken.

Canaliculus, tubulus, fistula.

buysen.

Cothonissare, largiter potare, bibere ex amphitheto: poculis indulgere, confertimingere potum, à . i. cumulatè, confertim, *inquit Ad. Iun.*

Buysaerd, busaerd, bus-hard, buysinck.

Buteo: accipitris genus. *vulgò busharda gal. busard: angl busharde.*

Buyse.

Navis piscatoria: nauigium rotundum, aluo panda, obtusa prora, qua haleces capiuntur. *vulgò busa. gal. buse.*

Buystel. j. booste, boostel.

Siliquae.

Buystinck, vuystinck.

Pyrum volenum, *quod volam manus implet.* sementinum, musteum.

Buysschen.

fland. Pulsare, tundere.

Buyt. j. buet.

Praeda, spolium.

buyten. j. bueten.

Praedari.

Buyten.

Extra, foras, foris. **Van buyten leeren** . Ediscere memoriter. **Van buyten segghen.**
Memoriter dicere, siue recitare.

buyten-deure.

Fores.

buyten lander. j. wt-lander.

buyten landsch.

Extraneus, peregrinus.

buyten-saet.

vet. Peregrinus, extraneus.

buyten-man.

Hospes, aduena, peregrinus, exterus, extrarius, extraneus, externus.

buyten-tier, buyter-tier.

fland. Immodestus, inconueniens, indecens, petulans. & Immodestè. indecenter, petulanter, praeter modum & rationem.

buyten-waerts.

Foras.

buytenije, buyten-stadt.

Suburbia, *orum*: territorium.

Bulcke.

vetus. Thorax.

Bulcken.

Inclinare se.

Bulckt. j. bulte.

Culcita stramentitia.

Bulderen. j. bolderen.**Bulghe. j. bolghe.**

Fluctus.

Bulget. j. boeget.

Bulga.

Bulle. j. bolle.

Taurus non castratus. *ang. bull.*

Bulle-man.

holl. j. bietebaw.

Bulle.

Diploma: literae principum. *vulgò bulla. gal. bulle: ital. bolla: hisp. bolla, bula.*
Bullae autem sunt literae Pontificiae plumbeo signo notatae, Pontificum decreta continentis. dicta à .i. consilium, &c. Polid. Virgil.

bullet. j. billet.

Inscriptum.

Bulsen.

Pulsare. & Tussire.

Bulster. j. bolster.

Bult.

Gibbus. & Tuber. & Bubo, panus inguinis.

bulte.

Culcita stramentitia: & *holl* Segestria: pelles nauticae, quibus indormiunt.

bult-kussenken.

Analectis.

bultachtigh.

Gibbosus, gibber.

bultenaer.

Gibbosus.

Bund. j. bond, band.

Bundel. j. bondel.

Sarcina.

Bundel. j. bondsel.

Cunabula.

Bundel. j. bonder.

Iugerum.

Bunghe. j. bonghe.

Tympanum.

Buntsinck. j. bontsinck.

Burlen. j. brullen.

Burn. j. born.

Fons.

Busse.

Pyxis. **Busken.** Pyxidicula. *ger. buchs: gal. boite: ang. boxe.*

busse, laet-busse.

Cucurbitula.

busse. j. buyse.

Fistula.

busse, stadt-wapen.

Spinther, monile quod in humeris tabellarij & caduceatores ferunt.

busse, bosse.

Vmbo, media clypei pars eminentior. *gal. bosse.*

busse.

Bulla, ornamentum rotundum & concauum ex auro, argento aut aere, quod equi cingulo, ephippio & pectoralia additur.

busse, schiet-busse.

Bombarda: tormentum aeneum siue ferreum: fistula aenea siue ferrea bellica: catapulta igniaria, machina igniuoma, tormentum igniuomum, balista: & Sclopus.

bus-boom, bosse-boom.

Buxus. arbor vnde pixides & tibiae fiunt. *ger. buchsbaum: it bosso, buxo: his. box, boxo: an. boxe*

bus-gat.

Scutula, foramen balistae.

bus-huys. j. tuygh-huys.

Armamentarium.

bus-gieter.

Fusor aeramentarius.

bus-kloot, bus-loot.

Globus tormentarius, plumbum tormentarium, sphaera plumbea, glans.

bus-kruyd, bus-poeder.

Pulvis nitratus, nitrosus, tormentarius, sulphureus, pyrinus, igneus.

bus-meester.

Machinarius. machinarum bellicarum praefectus, rei machinariae praefectus: & Balistarius, tormentarius.

bus-poeder. j. bus-kruyd.**bus-schutter, bus-schieter.**

Balistarius, tormentarius, bombardarius, sclopetarius.

Bustel.

sicamb . j. **buystel.**

Bolster.

Siliquae.

Bussel.

Fascis. **Busselken.** Fasciculus.

bussel hout. j. mutsaert.**Buten. j. bueten.**

Praedari.

Butoor, putoor.

Ardea stellaris.

Butse, botse.

Pulsatio, pulsus, collisus, contusio, ictus.

butse, blutse, buyle.

Tuber, tumor è lapsu siue ictu. *gal. bosse.*

butse.

vet. fland. Vlcus pestilens, anthrax.

butseel.

Vter: vas vinatium.

butsen, botsen.

Pulsare, quassare, allidere, incursare, contundere, arietare.

Butsen, boetsen.

Sarcire.

Butte, botte.

Corbis dossuaria.

Buttel, buttel-boom. j. bottel, bottel-boom.

Butter. j. boter.

[C]

CA

CA incipientia, per litteram k scribenda veteri more duximus, Graecâ orthographiâ potiùs quàm Latinâ.

CE

Cebolle, cibol.

fland. Caepula, caepa. ger. zwibel: gall. ciuol: ital. cipolla: hisp. cibolla: ang chybboll.

Cedel, cedula, schedel.

Scheda, schedula, pyciacium, exigua tabella. gal. cedula: hisp. cedula.

Ceder-boom.

Cedrus.

Ceser.

sax. Bruchus.

Ceghe.

sax Capra.

Celle.

Cella, cubiculum. *gal. celle: ital. cella: hisp. celda.*

celle, klooster-celle.

Cella monastica.

celle-broeder.

Cellita, frater Alexianus, vespillo, sandapilarius, necrophorus, libitinarius.

Cenderen.

fland . j. senghelen. Stricturae.

Cepier. j. cippier.

Cippi custos, carcerarius.

Cesse.

q.d. Cessatio, sacristitium. *gal. ces: ang. ceasing.* **De kercke is in cesse.** Prophanatum est templum: *cùm scilicet à rebus sacris cessatur, ob enormem aliquam causam.*

Ceter.

Mentagra, lichen.

Ceteren.

sax . j. beuen. Tremere.

C I

Cibolle. j. cebolle.

Ciborie.

Ciborium, cibotium, hierotheca: arcula rei sacrae.

Cicoreye.

Cichorium, intubum. *gal. cicoree it. cicorea: hisp. cicoria: ang. succhory.*

Ciere.

vetus fland. Facies, vultus: & Venustas, vultus venustus, ornatus. gal. chere: ital cera: ang. chere. Goedeciere maecken. Curare cutem, genio carpere dulcia, indulgere genio, pergraecari. . i. laetitia.

cieraet.

Ornatus, comptus, cultus, us: nitor, exornatio, cosmus.

cieren, vercieren.

Ornare, exornare, adornare, decorare, comere.

cieren.

fland . j. brassen. Pergraecari, popinari, curare cutem.

cieringhe.

Ornatus, us.

cierssel, cieraet.

Ornatus, us, nitor.

cierlick.

Elegans, concinnus, scitus, comptus, venustus, ornatus: & Eleganter, concinnè, scitè, vernuftè, ornatè.

cier-haer.

Coma adoptiua, adscititia, galericulum, sutile capillamentum.

Cier-pruyme.

holl. Prunum decumanum, maius.

cier-stroom.

zeland j. sprinck-vloet. Exundatio, aestus marinus maior.

Cijfer.

Numerus arithmeticus, notula numeraria. *vulgò.* cifra & ziphera. Sephyra. *hebr . i.* **numerus.**

cijfer-schrift.

Latebra scribendi, scriptura occulta, scriptum furtiuum, literae secretiores per notas numerarias scriptae: furtiuae literarum notae.

cijfer-konste.

Arithmetica.

cijfer-meester.

Arithmeticus.

Cijns, cijs.

Census, vectigal, pensio, tributum. **Grond-cijns.** Solarium, vectigal solarium.

cijns-baer.

Vectigalis, tributarius, stipendiarius, censui obnoxius, census, censibus ascriptus vel annotatus.

Cijsken, sijsken.

Acanthis, spinus, ligurinus. *germ zeysel. angl. siskin.*

Cijpel. j. cibolle.**Cimbel.**

Cymbalum.

Cincke.

Buccina.

Cinck int spel.

Pentas.

Cincksen, sincksen.

Pentecoste. *q.d. quinquagesima. gal. fland cinquiesme: hisp. cinquesma: quinquagesimus nempe dies à Paschate. D. Augustin. in Homil Numero Pentecostes, septenario numero septies multiplicato, quo fiunt quadraginta nouem, quasi octauus additur, vt quinquaginta compleantur. Et D. Gregor. in Hymn. Solennis vrgebat dies. Quo mystico septemplici Orbis volutus septies Signat beata tempora.*

Cingh-roer. j. sengh-roer.**Cinghel. j. senghel.**

Stricturae.

Cinghel, buyck-riem.

Cingula, ae: *lorum canabinum ventrem equi subcingens: hypozoma. gal. cingle: ital. cinta: hisp. cincha.*

cinghelen het peerd.

Ventrem equisubcingere. *gal. cengler.*

cinghel.

Pomerium.

cinghel.

Litus saburratum.

Cip-cippe.

fland. Cippus, numella. gal. cep: ital. ceppo.

cippier.

fland. Cippi custos, carceris custos, phylacista, carcerarius. gal. cepier.

Cipresse, cipresse-boom.

Cupressus, cyparissus. *germ. zipres: gal. cipres: ital. cipresso: ang. cypres.*

cipres-not.

Galbulus, globulus, pilula siue nux cypressi.

Circkel.

Circulus, circinus, orbis, ciclus, corona. *germ. circkel: gal. cercle: ital. cerchio: hisp circulo: ang cyrcle.*

circelen.

Circinare.

Circken als een mussche.

Titissare, minurire, pipilare.

Cirurgijn.

Chirurgus, vulnerarius.

Cisterne.

Cisterna, lacus compluuius.

Citer, citerre.

Citharae siue lirae genus. *ital. cetera: hisp. guitarra.*

Citroen.

Citreum, Hesperium, Medicum, Assyrium malum. *gal. citron: ital. citrone, cedro. hisp cidra.*

citroen-verwe.

Citreus color.

Citteren. j. huyueren.

Tremere. *an chytter.*

Ciuet.

Cibeta, ciueta, zibettum, animal odoriferum. *gal. ciuette: angl. ciuet.*

ciuet.

Zibethum, odoramentum musco assimilabile odore.

CL. CN. CO. CR. CV. *in litera K. sunt suo ordine collocata.*

[D]

D A

DAbben, dabbelen.

Subigere, suffodere, fodicare: & Pulverem siue lutum versare manibus aut pedibus.
Becanus.

Dabbe-gat.

Charonea scrobs, spiraculum Ditis, Orci culus, ima sedes Erebi, barathrum, antrum Plutonium.

Dach. j. dagh.

Dies.

Dacht.

sax. sicam j. lemnet. Elychnium.

Dachten.

fland. j. dencken. Cogitare.

Dack.

Tectum. *germ. tach: gal, toict: ital. tetto: his. techo, teiado.*

dack-balck. j. haen-balck.

dack-berderkens.

Scandulae, laminae tecti.

dack-dicht ende wand-dicht.

Sartum tectumque, domus sarta tecta.

dack-drup.

Stillicidium.

dack-gat.

Impluuium.

dack-gote.

Imbrex, canalis tecti, colliquiae, colliciae.

dack-oosen.

Proiectura tecti, suggrunda, ae: suggrundia, orum: stillicidia.

dack-panne.

Imbrex. & Tegula.

dack-raue.

Canterius.

dack-ribbe.

Canterius.

dack-sparre.

Canterius.

dack schooue.

Stramen tecti, culmen.

dack-venster.

Impluuium.

Dade, dadel.

Dactylus, palmula, caryota. *germ. dattel, dattelkern: gal. date: ital. dattole: hisp. datile: angl. date.*

dadel-boom.

Palma.

Daeck, dake.

sax . j. neuel. Nebula.

daecken. j. neuelen.

daeckerigh. j. neuelachtigh.

Daeckeren.

vet. fland. Volitare, motari, mobilitari. & Vibrare, coruscare.

Daed.

Factum, actus, actum. *germ. thaat: angl. dede.*

daed-loos.

Expers operis siue facti.

daeden.

vetus Facere, agere.

daeder.

Actor, factor.

daedigh.

Faciens, agens, actuosus.

daedelick.

Re ipsa, ipso effectu, ipso facto, reapse.

Daedinghen. j. dedinghen.**Dael. j. dal.**

Vallis.

Daele. j. dole.

Monedula.

Daenken, deynken.

Dama.

Daer.

Ibi, illic, istic: & Eò, illuc, istò. *ger. da: ang. there.*

daer-binnen.

Intro, intus.

daer-deur.

Illac, illinc, istinc.

daer-en-bouen.

Adhaec, praeterea, insuper, quin etiam.

daer-henen. j. daer-waerts.

daer-nae.

Postea, post illa, deinceps, inde, deinde, exinde.

daer-om.

Ob id, ideo, idcirco, igitur, ergo, propterea, ex hoc, propter eam causam, ea de causa.

daer-om-dat, om dat, want.

Propterea quod, quoniam, quia, quòd, quippe.

daer teghen.

Contra id: & Contrà, è contrario. & Vicissim.

daer toe.

Ad haec, ad hoc.

daer-tusschen, daer-en-tusschen.

Intereà, interim: interea loci, interea temporis: tantisper.

daer wt.

Ex eo, inde.

daer-waerts.

Eò, istò: Illuc, istuc.

Daes.

vetus . **j. dwaes.** Delirus.

daesaerd.

fland. Delirus: insanus, excors, secors. & Phantasticus, phantasmate perterritus.

daese.

Terriculum, terriculamentum, phantasma, spectrum terrorem incutiens. & Insania.

daesen.

Delirare, insanire, phantasmate turbari.

daeser. j. daesard.

Delirus.

daeserije.

fland. j. Delirium, stultitia, amentia, insania.

Daese, daesele, daesene.

sicamb Asilus, tabanus.

Daes-hoenken.

Gallina pumila.

Dagghe.

Sica, pugio, clunabulum, clunaculum. *ital. daga: hisp. daga: angl. dagger. vulgo daga, diga.*

Dagh.

Dies lux, tempus diurnum, lumen solis, soles, ium. i. dies, erum. **By daghe.** Die, interdiu, luce, luci, de die per diem *Becanusait dagh dici quasi de acht quod plurimi aestimetur: & nacht quasi nie acht quod nihili ducatur siue aestimetur. ger: tag: ang. daye.*

dagh.

Induciae.

dagh van beraed.

Induciae deliberatoriae.

dagh maecken. j. daghen.

Citare.

dagh-boeck.

Ephemeris, diarium, diurnum.

dagh-domelick.

vetus. Iugis, perpetuus. . **j. domelicke daghe.**

dagh-domelickheyd.

vet. Perpetuitas.

dagh huere.

Diarium.

dagh-licht.

Lux.

dagh-loon.

Diarium, diurnum, diurnae operae pretium, merces diurna, merces vnus diei.

dach-looner.

Mercenarius.

dagh mael, dagh-want.

Modius agri, actus, versus, quadrans iugeri, quarta pars iugeri.

dagh-moes.

vetus. Ientaculum, prandium.

dagh-schouwich.

Lucifuga.

dagh-slaeper. j. nacht-raue.

Lucifugus.

dagh-reyse.

Iter vnus diei.

dagh-sterre, morghen-sterre.

Iubar, lucifer, hesperus, Veneris stella.

daegh-vaerd.

Iter vnus diei.

dagh-vaerd, lands-dagh.

Comitia, orum. **Dagh-vaerd houden.** Conuentum agere.

dagh-vaerd.

Diei certi constitutio siue denuntiatio, praefinitio diei.

dagh-vaerden.

Diem dicere, *constituere*, praefinire alicui.

dagh-vaerdinghe.

Citatio, diei certi constitutio.

dagh-wachte.

Statio, excubiae diurnae.

dagh-wand. j. dagh-mael.

Modius agri, versus. id quod vno die arari aut verti potest: à **dagh & wenden.**

dagh-wenne.

vetus. Pensum.

dagh-werck.

Pensum, iusta, orum; plena opera.

dagh-wercker.

Operarius, mercenarius.

daghlick, daghelick.

Diurnus: & Quotidianus.

daghlick gast.

Conuictor, quotidianus conuiuia: qui qui nobiscum familiariter uiuit in singulos dies.

daghlicksche kortse.

Febris diaria, ephemera.

daghlicks, daghelicks.

Quotidie, singulis diebus, in dies singulos. per dies singulos.

daghe-raed.

Aurora, diluculum, crepusculum matutinum: aurora rosea, rosida, rubens, rubra, aurea. *q.d.* **daghe-rood**. j. rubrum diei: *eadem ratione qua* **morghen-rood**.

daghen dagh worden.

Diescere, lucescere, illucescere. **Het daeght**. Diescit, lucescit.

daghen, dagh setten.

Diem alicui dicere, condicere, finire, denunciare, constituere.

daghen veur recht.

Citare, in ius vocare, iubere adesse, constituere iudicium, citare libello, diem dicere, certum diem constituere, impingere siue scribere dicam. *Plaut.*

daghen.

vet. sax . j. **daghe-dinghen**. Prorogare in alium diem.

dagh-brief.

Libellus, dica.

daghemment.

Citatio, libellus, dica.

daghinghe, daeghsel.

Citatio.

dagher.

Citator.

daghe-dinghen.

vet sax. sicamb. Citare, in ius vocare. & Inducias litis dare, prorogare in alium diem.

Daye. j. dade.

Dactylus.

Dayncken.

holl . j. dedinghen. Componere, pacisci, transigere.

Daynken. j. deynken.**Dal.**

Vallis, valles. *ger tal. ang. dale.*

dalen.

Descendere, demittere se.

dalinghe.

Descensus.

daler.

Numus vncialis argenteus. *vulgò dalerus, thalerus: quod ex vallibus materia eius argentea defodiatur.*

Dallinck.

sax. sicamb . j. heden. Hodie.

Dam.

Agger obliquus, agger fluminibus obiectus: *dicitur dam Becano, à tammen siue temmen: quòd impetus fluctuum inundantis maris aggere domentur.*

dam.

Emissarium, cataractae claustrum, quo mare vel excluditur vel admittitur: hinc nomina locorum, **Amster-dam/Rotter-dam/Schie-dam/Spaer-dam** &c. *Adr. Iun.*

dammen.

Aggerare, obstruere fluctus aggello.

dam-looper, barsie.

Pristis, nauigium oblongum & angustum.

Dam-beere.

fris. holl . j. ieneuer besie. Bacca iuniperi.

dam-besie.

hol sicamb. Bacca iuniperi.

dam-besie-boom.

Iuniperus. *dicitur etiam dan-besie.*

Dam, dammel, dammen, dam-spel.

&c. **Damasck/damast.** &c. *vide in Appendice*

Damp.

fland . j. morwe. Mollis.

damp.

holl . j. vochtigh Humidus.

dampen.

fland . j. morwen. Mollire. & Molliri, mollescere.

damp, demp. j. domp.

Vapor.

dampen, dompen.

Vaporare. & Mollire. & Mollescere ex vaporibus.

dampigh, dompigh.

Vapidus.

dampigh, dempigh.

Suspiriosus.

Dampelen.

fland. Conculcare.

Dan.

Tunc, tum. *germ. dan, den, do: ang. than, then.*

Dan.

Igitur, ergo: & Ac, quam, atque. & Nisi, praeterquam. & Inde, postea, tum. *gal. doncques: ital. dunque.*

Danck.

Gratia. **Met uwen danck.** Te volente, ex tua sententia, tua voluntate. **In danck nemen.** Recipere aequo animo, boni consulere. **Danck weten/danck segghen.** Gratias habere, gratias agere.

danck be-haelen.

vide be-haelen.

danck-baer.

Gratus.

danck-baerheyd.

Gratitudo.

danck-baerlick.

Gratè, grato animo.

danck-segginghe.

Gratiarum actio.

dancken.

Gratias agere, persolvere grates, gratiam habere, grates habere, gratari.

danckinghe.

Gratiarum actio, grates.

Dan-besie.

sicamb . j. dam-besie.

Dans.

Saltatio, tripudium, chorea *vulgò* dansa. *gal. danze: ital. danza: hisp. dança: angl. daunce.*

danssen.

Saltare, tripudiare, choreas ducere, alterno terram pede quater, pedibus plaudere choreas, agitare choreas. *vulgò* dansare. *gal. danser. ital. danzare. hisp. dançar: ang. daunce.*

dans-lied.

Choreuma, cantiuncula saltatoria.

dans-leyder.

Praesultor: qui saltantium choream ducit.

dans pijper.

Choraules.

dans-schole.

Ludus saltatorius.

dans-meester.

Choragus.

dansser.

Saltator.

danssersse.

Saltatrix.

Dante, dantine, dantelorie.

Ambubaia, mulier ignaua.

danten, dantinnen.

Ineptire. *gal. dandiner.*

Dapper.

Strenuus, animosus, fortis, acer, gnauus, masculus, agilis. Toper .i citò, celeriter *apud veteres Latinos.*

dapperheyd.

Strenuitas, fortitudo, vis, virtus, mascula virtus.

dapperlick.

Strenuè, fortiter, animosè, viriliter.

Dare.

sax. fris ast. Vstrina.

daren, darren.

germ . j. dorren. Arefieri, arescere. & Arefacere. *gal. tarir.*

darinck, dary, darie, dari-torf.

fland. zeland. holl. Cespes bituminosus, gleba bituminosa, salsuginosa: cespes fossitius: nigra quaedam & viscosa gleba qua ignis fouetur apud Flandros Septentrionales & Zelandos. *vulgò* daria, darinca.

darnste. j. dornste.

Hypocaustum.

Darm-derm.

Intestinum, ile.

darm buyck.

Aluus.

darm-ghichte. j. lanck euel.

darm-net.

Omentum.

darm-scheydsel.

Mesenterium.

Darschen. j. derschen.

Darren. j. derren.

Audere.

Daruen. j. deruen.

Carere.

Dasse.

Melis, taxus, taxo, *vulgò* daxus. *ger* dachss. *gal.* taisson: *it.* tasso: *hisp.* texon.

das-loock.

Allium, vrsinum.

dassen-smout.

Axungia melis.

Dat.

Id, hoc, illud.

dat.

Quod. **Dat ghy seght**, &c. Quod dicis, &c.

dat.

Quòd. **Ick belijde dat ickt ghedaen hebbe**. Confiteor quòd fecerim, fateor me fecisse.

dat.

Vt, vti. **Hy bidt dat ghi wilt komen**. Rogat vt venias.

dat.

Ne. **dat ghy niet quaeds en doet**. Ne aliquid mali feceris vel facias.

dat, als.

Cùm quando. **Den tijd sal komen dat**. Tempus veniet cùm: dies erit cùm.

Dauen.

sax. Furere. insanire.

Dauen. j. daueren.

Nutare.

daueren.

Nutare, vacillare, tremere, contremere, contremiscere: & Vibrare, coruscar: micare
ang quauer, vvauer.

Dauw, dauwe.

Ros. *ger. davve, dovv: angl. devve.*

dauwen.

Rorare **dauwachtigh.** Roscidus

dauw-distel.

Sonchus, cicerbita.

D E

De.

Articulus tam singularis quàm pluralis numeri. De Sonne. Sol. De menschen.
Homines.

Decke. j. decksel.

Operimentum.

decke. j. bedde-kleedt.

Lodix.

decken.

Tegere, contegere, integere, operire, cooperire, insternere, velare, nubere, obnubere, obducere, vestire.

decken de tafel.

Sternere mensam.

decken.

vetus. Inire, salire, assilire foeminam. *gal couvrir: ang. couer. q.d.* tegere.

deck mantel.

Pallium quo aliquid tegitur: & Praetextus.

deck-riet.

Culmus, calamus.

decksel.

Operimentum, opertorium, tegumen, tegumentum, integumentum, tegmen. & Lodix, stragulum.

decksel, stopsel.

Operculum, cooperculum, orbis.

decksel oft schijnsel van deughd.

Species, vmbra, praetextus virtutis.

Dedinghe.

Lis, litigium. & Foedus, pactum, pactio.

dedinghen, daedinghen, dedighen.

ger. sax. holl. fris fland. Litigare, disceptare: & Componere, pacisci, transigere.

dedings-lieden.

Arbitri, disceptatores.

dedings-man. j. scheyd-man.

Arbiter.

Deegh.

Massa, massula, offa, farina subacta: & Massa escae in modum pultis redacta. **Deegh**, *inquit Becanus*, quoduis genus incrementi & promotionis in melius, *dicitur*, à **dijghen** *siue* **dijen**.

deegh brood.

Panis *non* probè excoctus.

deeghsem. j. deessem.

Fermentum.

Deel, deyl.

Pars, portio.

deel des boecks.

Tomus, pars operis: sectio.

deel.

vetus sax. Iudicium. *hinc* **oor-deel/achter-deel/&c.**

deel.

Maritus, vxor, coniux: pars, *Plaut.*

deel ghenoot.

fland. Haeres, particeps haereditatis.

deelachtigh.

Particeps, consors, socius.

deelachtigh maecten.

Impertiri, participare, communicare.

deele. j. dele.

Asser, sectilis tabula.

deelen. j. deylen.

Partire, partiri, diuidere.

deelen.

vetus. sax. Iudicare, diuidere sententiam, discernere. *vide* **oor deelen.**

deel-saem, deyl-baer.

Diuiduus.

Deemster, demster, dimster, deymster.

hol. fris. fland . j. duyster. Obscurus.

Deeren. j. deren.

Nocere.

Deerne.

Ministra, famula, puella, ancilla *q.d.* **dienerinne**, à **dienen**. i. ministrare. **ghemeyn deerne. j. hoere.** Meretrix.

Deessel.

Ascia.

Deessem heue.

Fermentum *q.d.* **deeghsem siue deegh-saem**, *confert enim ad farinam faciliùs miscendam, subigendam, atque in massam redigendam: aut deedsem siue dijdsem* à **dijden** i. crescere: *quòd feruendo crescit vide dijden/dijen.*

deessemen.

Fermentare.

Deghe.

Salus, sanitas & Virtus, probitas & Prosperitas, vigor, augmentum. **Te deghe** Integrè, probè, rectè, insigniter, decenter, eximié, sedulò, honestè.

deghelick.

Eximius, praestans, insignis, integer, probus, augustus, honestus.

deghelicken.

Eximié, insigniter, probè, honestè.

deghelickheyd.

Praestantia, integritas, probitas, honestas.

Deghen deghen-man.

vetus. germ. sax. fris. hol. sicamb. Athleta, pugil: Vir praestans, strenuus, fortis.

Deghen, daeghen.

Machera, gladius brevis & latus. *ger. taeghen.*

Deghel.

sax. sicamb. Lebes.

deghel van de persse.

Lamina praeli.

Deygh. j. deegh.**Deyl. j. deel.**

Pars.

deyl deylinghe.

Partitio, distributio.

deyl, deyl-brood.

Panis gradilis: qui eleëmosynae loco egenis distribuitur.

deyle. j. dele.

Asser.

deylen, deelen.

Partire, partiri, diuidere, distribuere, partes facere, dispertire, dispertiri, impertire, impertiri. & Iudicare.

deyl-baer. j. deel-baer.

Diuiduus.

deyl-saem.

Diuiduus.

deyligh.

Diuiduus.

deylinghe.

Partitio.

Deymster. j. deemster.

Deyn.

Dama.**deynken** Damula. *gal. dain ital. daino.*

deyn.

Euclio, homo auarus, sordidus.

deyn.

flan. . **j. koren-bijter** Dardanarius.

deynachtigh.

Auarus, sordidus.

Deyncken. j. dayncken.

Deyninghe.

Fluctus decumanus, decimus, magnus & inusitatus. & Tumulus arenarius.

Deynsen, deysen.

Retrocedere, pedem referre, tergiuersari, inclinari, retrocedere in pedes. **Al deynsende.**
Cessim, recessim.

Deke. j. decke.

Tegumen.

deken. j. decken.

Tegere.

deken-dicht. j. dack-dicht.

Deken.

Caput contubernij, decurio, *vulgò* Decanus.

deken van d'ambacht.

Praefectus opificum, tribunus opificum.

deken der gheestelicheyd.

Censor ecclesiasticus, caput sacerdotum, archipresbyter. *vulgò* decanus.

Dele, deele.

Asser, assamentum, tabula sectilis, planca.

dele.

sax. fris. sicamb . j. vloer. Pavimentum, area.

delen.

holl . j. deylen. Partiri.

Delghen. j. dilghen.

Delere.

Delle, dal.

Vallis, lacuna, lacus.

dellen.

vetus . j. dalen. Descendere.

dellinghe.

Vallis.

delte.

Meta.

Delue, dilue.

zeland. hol . j. gracht/sloot. Fouea.

deluen.

Fodere, defodere, infodere. & Inhumare, humo tegere, humo obruere, sepelire. & Viuum defodere. *ang delue.*

Deluwe, eluwe.

Decolor, liuidus, luridus, mustelinus, plumbeus, aquilus, cineraceus, vepallidus, subliuidus, subpallidus.

deluwen.

Liuescere.

deluwheyd.

Pallor luridus, color plumbeus.

Deme.

Vber, huber, rumen.

Demoed.

ger. sax. sicamb . j. ood-moed.

Demp.

vet . j. domp. Vapor.

demp.

Helluatio, prodigalitas, voracitas.

dempen. j. dompen.

Vaporare.

dempen, smooren.

Coquere in olla operta, fouere foculo feruente.

dempen.

Helluari, prodigere, vorare, vertere in fumum & cinerem, pergraecari.

dempen.

ger. sax. sicamb. Proterere, obterere, conterere, conculcare, opprimere, in nihilum redigere, extinguere, suffocare.

demp-horen. j. domp-horen.

demp-kuyl. j. blusch-pot.**demper.**

Gluto, manduco, mando.

dempigh. j. dompigh.

Vaporosus.

dempigh. j. kort-borstigh.

Suspiriosus, anhelus, asthmaticus, dyspnoeicus.

dempigheyd.

Astma, dyspnoea.

Demstigh.

fris . j. deemster.

Dencken.

Cogitare, meditari, ducere animo, agitare animo. *ger. dencken: angl. thincke.*

Dene.

sax. sic. Asser, planca, tabula.

Denne.

Area: & Pauimentum: & Tabulatum: & Antrum, cauerna.

dennen van t'schip.

Fori, tabulata nauium.

Denne. j. dennen-boom.

dennen-boom.

Teda, pinus, arbor conifera. **Wit dennen-boom.** Abies. **Rood dennen-boom.** Picea.

dennen-appel.

Conus.

dennen-berd.

Asser abiegnus, leuigatus.

dennen not. j. pijn-not.

Conus, nux pinea.

dennen-swam.

Agaricum.

Derch.

holl . j. drijuende landt.

Derde, drijde.

Tertius. *ger: dritte: angl. thirde.*

derde-daghsche kortse.

Febris tertiana.

derde-deel.

Triens.

derdelinck, derde-sweer.

flandr. Consanguineus in tertio gradu.

der-thien, drij-thien.

Tredecim.

der-thien-dagh.

Epiphania, regalia: *decimus tertius dies à natali Christi.*

dertigh.

Triginta.

dertigh-mael.

Tricies, triginta vicibus.

dertighste.

Trigesimus.

Dere, deyre.

Nocumentum, offensa, noxa, displicentia. . i pugna, rixa.

deren, deyren.

Nocere, officere, obesse, vrgere.

Deren.

Miserari, misereri, commiserari, miserescere, commiserescere. **Ghy deert my.** Miseret me tui.

derelick.

Miser. & miserè.

derelickheyd.

Miseria.

derenisse.

Miseratio, commiseratio, misericordia, miseria. **Derenisse hebben** . Misereri, miserari.

Derf-brood.

Panis azymus, non fermentatus.

Derm. j. darm.

Intestinum.

Derre. j. ast.**derren. j. daren, darren.**

Arefieri.

Derren.

Audere. *ger. darffen: ang. dare.*

Derschen. j. dorschen.

Batuere.

Dertel.

Proteruus, petulans, lasciuus, procax, insolens. & Molliculus, tenellus, delicatus.

dertel zijn.

Proteruire, lascuire, insolescere.

dertel-moedigh. j. tortel-moedigh.

Morosus.

dertelheyd.

Proteruia, petulantia, lasciuia, insolentia.

dertelick.

Proteruè, petulanter.

Derthien, dertigh.

vide derde.

Deruen, be-deruen, doruen.

Carere, egere, opus habere.

Deruen, doruen, derren.

Audere, audaciam adhibere.

Dese.

Hic, haec: iste, ista: hi, hae: isti, istae. *germ. diser: angl. this.*

des-ghelijck, deses-ghelijck.

Eiusmodi, istiusmodi, huiusmodi.

des-ghelijcks.

Similiter, pariter, item, itemque, itidem.

des-haluen.

Illius ergo, eius ergo, propterea, ideo, idcirco.

Dessel. j. diessel.

Dolabra.

Deughd.

Virtus, valor, probitas: & Beneficium.

deughdelick.

Virtute praeditus, compos virtutum, probus.

deughdelicke schuld.

Iustum debitum.

deughdelicken.

Probè.

deughdelicheyd.

Probitas.

deughd-saem. j. deughdelick.

Compos virtutum.

deughen, doghen, doogen.

Valere, probum esse, vtilem esse, in pretio esse.

deugh-niet.

Nequam, furcifer, homo semissis, trioboli, tressis, nullius valoris, nullius frugis, profligatus, perditus.

Deunen. j. donen.**Deur.**

Per, trans, vltra. *germ. durch: angl. thor. Deur verbis praepositum exponitur per praepositiones per, trans, &c. vt*

Deur-backen/deur-booren/deur-brenghen/deur-gaen/deur-schijnen. &c.

Praepositum autem adiectiuus, redditur cum per, prae siue valde: vt

deur-argh/deur-blijde/deur-wijs, &c.

Deur-argh.

Periniquus, valde iniquus, valde malus.

Deur-backen.

Percoquere, probè coquere.

Deur-bijten.

Penetrare morsu.

Deur-blaesen.

Perflare.

Deur-blijde.

Praelaetus.

Deur booren.

Perforare, perterebrare.

Deur-branden.

Perurere. & Peruri.

Deur-breken.

Perrumpere, perfringere.

Deur-brengen.

Transigere: & Prodigere, profundere, decoquere, absumere.

deur-brengher.

Decoctor.

Deur-dicht.

Praedensus, valdè densus.

Deur-dick.

Praecrassus.

Deur-doen.

Transigere, transmittere: & Exprimere per linteum, cribrum, siue colum: percolare, excolare.

Deur-douwen.

Traicere premando. & Penetrare.

Deur-drijuen.

Exprimere. & Transadigere, traicere, penetrare.

Deur-dringhen.

Penetrare: & Impressionem facere: prouere, prorumpere.

Deur-droncken.

Potu obrutus. & *fland.* Imbutus. & Assuetus.

Deur-drooghe.

Peraridus.

Deur-enghe.

Perangustus.

Deur-eten.

Peredere.

deur-etigh.

Fastidiosus, satur, pertaesus: & Perduratus, induratus longo vsu.

deur-etigh zijn.

Pertaedere, percallere, occallere. & Indurescere vsu, obducere callum labori, dolori, &c. assuefactione aequius pati, deurare taedium, concoquere molestiam: longa consuetudine non sentire laboris vel doloris molestiam. Consuetudo diuturnum callum iam obduxit stomacho. *Cicero.*

deur-etigheyd.

Fastidium, nausea, taedium.

Deur-gaen.

Transire, pertransire, permeare.

deur-gaen, deur-sluypen.

Proripere se.

deur-gaende.

Peruius.

deur-gaende.

Perpetuus, continuus, continuatus, non interruptus, aut vlllo temporis spatio intermissus. **Deur-gaende twee iaeren.** Perpetuum biennium.

deur-gaens.

Continuè, continenter, iugiter, assiduè, assiduò, perseueranter, vsque.

deur-ganck.

Transitus, transitio, meatus. & Fluxus ventris.

deur-ganghigh.

Peruius.

Deur-gaten.

Perforare, perfodere, transfodere.

Deur-ghe-daen.

Percolatus: expressus per colum, cribrum, siue linteum.

Deur-gheraecken.

Peruadere.

Deur-goed.

Perbonus.

Deur-groen.

Peruiridis.

Deur-grauen.

Perfodere.

Deur-hackelen.

Incidere, transcindere.

Deur-hael.

Traiectus: & Haustus.

deur-haelen.

Transferre, traicere.

deur-haelen.

Glutire, deuorare, haurire.

deur-haelen, deur-nemen.

Perstringere, reprehendere.

deur haelen.

Delere, *vulgò* cancellare.

Deur haestigh.

Praeproperus, praeceps.

Deur-heet.

Praeferuidus.

Deur-helpen, om-brenghen.

Tollere de medio, interimere. & Absumere, prodigere.

Deur-hittigh.

Praeferuidus.

Deur-houwen.

Transcindere, transuerberare.

Deur-iaeghen.

Transadigere.

deur-iaeghen.

Decoquere, profundere, prodigere.

deur-iaegher.

Decoctor, dilapidator, profusor, prodigus, gurges, vorago.

deur-iaegher, magher-heyn.

Lucerna pinguior, pinguior lecytho: homo edax, nihilo tamen habitior.

Deur-kennen.

Pernoscere.

Deur-keruen.

Transcindere crenis.

Deur-kijcken.

Perspicere, perspeculari.

Deur-kleyn.

Perminutus, perparuus, perparuulus.

Deur-knaghen.

Perrodere.

Deur-koken.

Percoquere.

Deur-komen.

Peruadere, euadere, peruenire.

Deur-koud.

Praefrigidus.

Deur-krabben.

Perfricare.

Deur kruypen.

Perrepere, erepere.

Deur-laeten.

Transmittere, dare viam, transitum praebere.

Deur-lanck.

Praelongus, perlongus.

Deur-leelick.

Perturpis.

Deur-leeren.

Perdiscere: & Perdocere.

deur leert.

Perdoctus, pereruditus.

Deur-lesen.

Perlegere.

Deur-lijd.

Transitus.

deur-lijden.

Transire, pertransire, transgredi: & Perpeti.

Deur-loop.

Transcursus.

deur-loop des buycks.

Profluuium

alui, fluxiones alui.

deur-loopen.

Percurrere, peragrarè.

deur-loopen, deur-vloeden.

Perfluere, transfluere.

deur-loopen iemanden met een lancie.

Transadigere aliquem lancea: transadigere aliquem contento cursu.

deur-loopende papier.

fland . j. deur-slaende. Charta perfluens.

Deur-loos.

Perastutus.

Deur-luchtigh.

Illustris, perillustris, praeclarus: translucidus, pellucidus, omni vento peruius.

Deur-luttel.

Perpaucus.

Deur-maecken.

Perficere, perfectè & exactè facere.

deur-maeckt.

Perfectus, exactè factus.

Deur-maegher.

Strigosus.

Deur-moedelick.

Permolestus.

Deur-nachtigh.

Pernox.

Deur-nat.

Permadidus, perfusus liquore.

deur-nat zijn oft worden.

Permadere, permadescere.

Deur-nemen.

Percipere.

deur-nemen.

Perstingere, reprehendere, carpere, tractare, conuitio accipere: & Castigare, punire, multare, plectere, exercere, duriter tractare.

Deur-raeydt. j. deur-straelt.

Deur-reghen van speck.

Consertus pinguedine.

Deur-reghenen.

perpluere.

Deur-reysen.

Peragrare.

Deur-rijck.

Perdiues, praediues.

Deur-rijp.

Permaturus, permitis, perfectè maturus.

deur-rijpen.

Permaturescere.

Deur-rouw.

Percrudus.

Deur-schalck.

Perastutus.

Deur-scheedigh sweerd.

Gladius vaginam vterius penetrans.

Deur-schepen.

Pernaugare.

Deur scherp.

Peracutus.

Deur-schieten.

Traijcere, transfigere telo, configere sagitta, confodere telo.

Deur schijnen.

Translucere, perlucere.

deur schijnigh.

Perlucidus, pellucens, pellucidus, translucidus.

Deur-schoon.

Perpulcher, perbellus, perelegans.

Deur-schrabben het geschrift.

Transverso calamo iugulare, obliterare, dispungere, inducere interlineas. *vulgò* cancellare.

Deur-sichtigh.

Perspicax. & Perspicuus, perlucidus, pellucidus.

Deur-sieck.

Perinfirmus.

Deur-sieden.

Percoquere.

Deur-sien.

Perspicere, peruidere, perlustrare, transpicere.

deur-sienigh.

Perspicax.

Deur slagh.

Cribum, incerniculum, colum.

deur-slaen.

Transuerberare, percuriendo penetrare, transadigere, pertundere.

deur-slaen. j. deur-iaeghen.

Prodigere, abligurare.

deur-slaen.

Exprimere, eliquare, percolare.

deur-slaen.

Contrahere aquam, transmittere liquorem, perfluere.

deur-slaende papier.

Charta bibula, perfluens, transmittens literas, transmittens siue absorbens atramentum.

deur-slaegher.

Profusus, prodigus.

Deur-slepen.

Extritus.

deur-slepen boeue. j. deur-trocken.

Deur-sluypen.

Perrepere. & proripere se, subducere, subtrahere.

Deur-snijden.

Perscindere, transcindere.

Deur-snoode.

Peruilis.

Deur-soecken.

Perscrutari, perquirere, inuestigare, indagare, disquirere.

Deur-speten.

Transfigere veru.

deur-speten, deur-steken.

Traijcere, transadigere, transfigere.

Deur spoelen.

Proluere.

deur-spoelinghe.

Proluues.

deur-spoelinghe, leur-wijn.

Dilutum vinaceorum, lora.

Deur-steken.

Perfodere, confodere, configere, transfigere, pertundere, transadigere, traicere.

Deur-stooten.

Pertundere. & Transadigere.

Deur-straelen.

Radiis penetrare.

Deur-strepen. j. deur-schrabben.

Deur-strijcken.

Peragrarere, pertransire. & Dispungere, iugulare transuerso calamo.

Deur-swaer.

Praegrauis.

Deur swert.

Perniger.

Deur-toght.

Transitus, traiectus, us.

deur-toghen.

Traiectus, a, um.

deur-toghen boeue. j. deur-trocken.

Deur-trapt. j. deur-trocken.

Deur-trecken.

Pertrahere, traiicere.

deur-trocken

Pertractus, traiectus.

deur-trocken boeue.

Veterator, subdolos impostor, astutia vetere exritus, callidus, induratus & tritus in astutia, vafer, versutus, versipellis.

deur-trocken woorden.

Sermo perplexus, intricatus, obscurus.

Deur-vaeren.

Traicere, permeare, peragrarare, perlabi, transire.

deur-vaerd

Meatus, transitus.

Deur-vallen.

Perlabi.

Deur-vele.

Permultus.

Deur-vlieghen.

Peruolare, transuolare.

Deur-vlieten.

Perfluere, transfluere.

Deur-vloeden.

Perfluere.

deur-vloeden. j. deur-slaen.

Contrahere, aquam.

Deur-waecken.

Peruigilare.

Deur-waeyen.

Perflare.

Deur-wandelen.

Perambulare, peruagari, peragrare.

Deur-wasschen.

Perluere.

Deur-was.

Perforata herba: cuius ramuli folia crescendo penetrant.

Deur-wassen.

Crescendo penetrare.

Deur-weeren.

Perdurare. & Occallere.

Deur-weghen.

Perpendere.

deur-weghen.

Peruadere, transire.

deur-wegh.

Transitus.

deur-wegigh.

Peruius.

Deur-wien.

Perlustrare, perscrutari.

Deur-windigh.

Perflabilis.

Deur-wijs.

Persapiens.

Deur-wit.

Percandidus.

Deur-wonden.

Infligere multa vulnera, onerare vulneribus.

Deur-wrijuen.

Perfricare, perterere.

Deure.

Ianua, ostium, porta, fores, . *germ thur: ang. dore.* **Deurken.** Foricula, ostiolum, portula.

deur-anghel, deur-hangel.

Cardo ostij.

deur-hamer, klepel.

Marculus ostij.

deur-hanghel.

Cardo.

deur-naeghel. j. trugh-naghel.

deurpel.

Limen, hypothyrum, lapis liminalis. *q.d.* **deur-pael.** i. ostij limes.

deur-rinck. j. deur-hamer.

Annulus ostij.

deur-slot.

Sera.

deur-stijl.

Postis. **Deur-stijlen.** Antae: latera ostiorum: arrectaria vtrumque ostij latus munientia.

deur-waerder, deur-wachter.

Ianitor, atriensis, portarius, ad limina custos, ostiarus, accensus, admissionalis, ianicularius, stator, apparitor, praeco. *q.d.* ostij custos.

Deurne.

Spina, sentis, vepres. *dicitur deurne/dorene/doorne, à deur siue dore: quòd spina omnia motu celerrimo penetret. Becanus.*

deurne van de ghespe.

Acicula fibulae.

deurn-boom. j. haegh-doren.

deurn-bosch, deurn-haghe.

Spinetum, dumetum.

deurn-haghe.

Dumetum, senticetum, spinetum: & Vepretum, hirtae sepes.

deurn-kroone.

Spinea corona.

deurn-swijn.

Histrix, *q.d.* porcus spinosus.

deurn-achtigh.

Spinosus, senticosus, dumosus.

Deusigh, duysigh.

Stupidus, exanimis, perturbatus mente, socors, vertigine laborans, attonitus.

D I

Dicht.

Densus, spissus, solidus, compressus, firmus, compactus, confertus: & Confertim.

dicht-by. j. vast-by.

dichte. j. ghedichte

dichten. j. dichtighen.

Densare.

dichten.

Dictare: & Fingere, comminisci, commentari. **dichten een lied.** Condere, componere, pangere carmen.

dichter.

Poëta, commentor, auctor inuentor, excogitator.

dichtigh. j. dicht.

Densus.

dichtighen.

Solidare, solidum & firmum reddere, densare, spissare.

dichtigheyd.

Densitas.

Dick.

Crassus, spissus, densus, concretus: & Latus, amplius. & Creber. *ger. dicke: ang. thicke.*

dick. j. vele.

Frequens.

dick. j. dick-mael.

Saepè.

dick van lijue.

Corpulentus, crassus, plenus corpore.

dick melck.

Lac coagulatum, concretum, coactum, densatum.

dick-buyck, kaf-sack.

Venter collatius, homo ventricosus, ventriosus, ventrosus, gastrimargus.

dick-lippe.

Labeo, labrosus, chilo: qui tumida aut prominula habet labra.

dick-mael.

Saepè, saepiùidentidem, crebrò, frequenter

dick-maelsch.

Frequens, creber.

dick-werf.

Saepe crebrò.

dick oore.

Auris Boeotica: homo pingui iudicio

dick-wijle.

Saepè, frequenter.

dick-wijsch.

Frequens creber.

dicken.

Crassescere, spissescere: & Densare, addensare, condensare, cogere, spissare, conspissare.

dickent.

fland. Saepè.

dickte.

Spissitas, densitas, crassamen, crassitudo, crassamentum: & Latitudo, amplitudo.

dickte van lijue.

Corpulentia, crassitudo, plenitudo corporis.

dicktenisse. j. dickte.**Die.**

Hic, haec, iste, ista, illae, illa, *in singulari*: & Hi, hae, haec, isti, istae, ista illi, ille, illa, *in plurali*. *germ. die: ang. they.*

Die diede. j. diege, dye.

Femur, femen.

dielingh.

vetus. Femorale.

Dieden. j. dijden.

Coalere, coalescere, augescere.

Dieden, duyden.

Nuere, innuere, significare, notare.

Dief.

Fur, lauernio, trium literarum homo. *germ. dieb: ang. theefe.*

dief.

Medulla pennae siue calami scriptorij: *q.d.* fur atramenti. *vulgò* nihilum.

dief-hals.

Fur.

dief-hangher, dief-hencker.

Tortor, carnifex, furum suspensor.

dief-keller. j. dief-put.

dief leyder.

Lictor, praetorianus minister. *q.d.* furum deductor.

dief put.

Robur, thesaurus, domicilium incarcerationis subterraneum: tullianum, barathrum: ancon.

dief-sack.

Funda, sacculus sub veste consutus.

dief stal.

Furtum.

dief-stock. j. stock.

Cippus.

diefachtigh.

Furax, pronus in furta, rapax.

diefachtigheyd.

Furacitas, rapacitas.

diefegghe.

Fur foem.

dieflick.

Furaciter, furtim, furtiuè.

diefsch.

Furax, procliuus ad furandum.

diefte.

Furtum.

dieftigh.

Furtiuus, furto ablatu.

diefuerije. j. dieuerije.

Furtum.

Dieghe. j. diede.

Femur. *germ. dieg: ang. thyge.*

Dienen.

Seruire, ministrare, deseruire, inseruire, famulari, ancillari.

dienen, sold winnen.

Merere merere stipendium, aera merere, facere stipendia, militare

dienen, te passe komen.

Conuenire, conueniens & decens esse, ad rem pertinere, ad rem facere.

diener, dienaer.

Minister, ministrator, famulus, puer. & Lictor, minister praetorianus: & Apparitor, stator.

dienaers te houe.

Officia palatina *vulgò* officiales.

dienersse.

Ministra, ministratrix.

dienlick.

Commodus, accommodus, aptus, vtilis

dienlinck

vet fland. Minister, famulus.

dienst.

Seruitium, famulatus, ministerium, obsequium, officium, cultus.

dienst in de kercke.

Sacrum, res diuina.

dienst iemanden doen.

Commodare alicui in re aliqua: beneficium alicui impertire: fidem, fauorem, obsequium, officium praestare: gratificari: facere rem gratam.

dienst-baer.

Officiosus: & Seruilis, seruituti obnoxius.

dienst-baerheyd.

Seruitium, seruitus, famulatus, famulitium.

dienst-bedieninge.

Cultus, obsequium.

dienst-bode. j. bode.

Minister.

dienst-boden.

Seruitia, orum.

dienst-dagh.

vetus sax . j. dinghs-dagh. Dies Martis.

dienst-deerne.

Ancilla.

dienst-ionck-vrouwe.

Ancilla nobilis.

dienst-knecht.

Seruus, famulus.

dienst-loon.

Merces, stipendium.

dienst-maeght.

Ancilla.

dienst-maerte.

Ancilla, ministra, famula

dienst-man.

vetus. Seruus. & Cliens, vasallus.

dienst-manschap.

vet. Seruitus. & Clientela.

Dienst-schap.

Seruitus.

dienst-wijf.

Ancilla.

dienst-willigh.

Officiosus, promptus ad praestandum officium.

dienstelick, dienlick.

Aptus, *commodus*.

dienstelick, gedienstigh, dienstachtigh.

Officiosus.

dienstigh. j. ghedienstigh.

Officiosus.

Diep.

Profundus, altus. *germ. tieff: ang. deape.*

diep in.

Penitus.

diep in gaen.

Penetrare.

diepe wonde.

Altè adactum vulnus.

diep-loot. j. grond-loot.**diepen.**

Profundum facere.

diepte.

Profunditas, altitudo, profundum, altum.

diepte der zee.

Pelagus, altum maris.

Dier.

Animal, animans, bestia, fera. .

dierken.

Animalculum, bestiola.

dier-gaerd.

Leporarium, roborarium.

dier-hond.

Canis venaticus, plaudus aquaticus.

dier-wolf.

Lynx, lupus ceruarius.

dieriaeckel, driaeckel.

Theriaca, antidotum contra venenum, aduersus theria, id est, feras veneno imbutas praestantissimum remedium. *ger. triack: gal. thriacle: ital. triaca: hisp. atriaca: angl. triacle.*

diersch.

Animalis, bestialis, ferinus.

Dier, duy.

Carus, pretiosus. *ger. theur: angl. deare.*

dieren eed.

Deiurium, sanctum iusiurandum.

dier-baer.

Pretiosus.

dier-koopigh.

Carè vendens.

dierte.

Caritas. *germ. theure: ang derth.*

dierte, dieren tijd.

Annonae caritas, difficultas, grauitas, saeuitia, incendium: annona compressa.

dierte maecken.

Pretia rerum accendere.

Diessel, diechsel.

Dolabra: & Ascia: Securis.

Diessel. j. dijssel.

Temo.

Diestel. j. dijstel.

Carduus.

Diet.

vetus . j. **volck.** Populus.

Dieuel. j. duyuel, duuel.

Diabolus.

Dieuernije. j. diefte.

Furtum.

Dighen.

ger sax. sic. Aridus, torridus.

dighen vleesch.

Caro infumata.

Dij.

Tu, tibi, te. *gal. ti, toy: dictio haec Germanis. saxonibus, frisiis, hollandis frequens, nobis tantum in casu nominatiuo in fine verborum. vt: Wat doet-dy? wat seght-dy? &c. Quid agis? quid dicis? &c.*

Dijck.

Agger: & Fouea, alueus, fossa. *apud Flandros Occidentales & Hollandos. gal. digue: ang. ditche.*

dijck. j. vijuer.

Piscina, stagnum *ger teich*

dijck.

vetus . j. dick. Densus, crassus.

dijcken.

Aggerare, exaggerare, aggererem iacere: & Fodere.

dijck-graue.

Chomarchus: aggerum comes: praefectus aggerum: qui praeest conficiendis aggeribus.

dijck-meester.

Praefectus aggerum.

dijck-schouwen.

Lustrare aggeres, curare aggeres conficiendos.

dijcker.

Aggregator, coactor: & Fossor.

Dijden-dijen.

Coalere, colescere, augescere, accrescere, intumescere, gliscere, augeri, promoueri, increscere, coagmentari, sumere incrementum: & Promoueri in maius siue melius, augeri motu quodam interiore. **De pappe dijd**. Puls attollitur, & maius corpus incremento quodam interiore sumit. **Het broodt dijd**. Panis fermenti vi augetur, & molem sumit maiorem. *Ioan. Becan.*

dijen te niete.

vetus j. vergaen. Perire.

Dije, dieghe.

Femur, femen.

dijeling.

vetus. Femorale.

Dijghen. j. dijden.

Coalere.

Dijn.

Tuus. *ger. dijn: gal. tien: ang. thy, thyne.*

Dijnck, dijncken.

vetus . j. dinck/dincken/dencken.

Dijninghe j. deyninghe.

Dijns-dagh, dijsse-dagh, dings-dagh.

Dies Martis. *germ. tingstag, zinstag, zinsstag: ang. tevvesdaye, tvvesdaye.*

Dijssel, diessel.

Temo, gubernaculum currus.

Dijstel. j. diestel.

Carduus.

Dilghen, delghen.

Delere.

Dille, dilleken. j. klappeye, dillen. j. klappen, klappeyen.

Dille.

Anethum. *ang. dill.*

Din.

fland . j. dijn.

Dinck. j. dingh.

Res.

Dinckel.

sax. sicamb j. spelte.

Dinckel-koren.

sax. sic. Ador, far adoreum.

Dincken.

fland . j. dencken . Reri, cogitare.

Dingh, dinck.

Res, causa. *ger. ding. angl. thing.*

dingh.

Res, peculium: veretrum. *honesta res foedae circumlocutio.*

dingh, ghedingh.

Res forensis, causa, lis, iudicium. *Res autem apud I. C. pro lite accipitur: sicut apud nos dingh. siue ghe-dingh: ita rem amittere, est*

litem amittere, litem perdere causa cadere, **t'ghedingh verliesen.**

dinghen.

Disceptare, contendere, certare, causas agere, lites agere, litigare, iudicio concertare & *sax.* Iudicare, cognoscere causas. *vulgo* bannire.

dinghen.

Liceri, licitari, disceptare de pretio: & Condicere.

dingh-bancke.

Forum, forum iudiciale vel iudicarium, tribunal, consessus iudicum.

dingh-dagh.

Dies iuridicus, dies utilis, dies fastus, dies sessionis.

dings-dagh.

Dies Martis. *q.d.* dies litigiis dicata: *litibus enim & bellis praeest Mars. vide*
dijst-dagh.

dingh-graue.

vet. sax. sic. Iudex iurisdictionis.

dingh-plicht.

Iudicatus, us.

dingh plichtigh.

Iurisdictioni, iudicio & tribunali obligatus siue obnoxius.

dingh-sack. j. pleyt-sack.

Sacculus litium.

dingh-stade.

sax. Terminus iudicialis.

dingh-stoel.

Tribunal.

dingh-taele.

Lis, litigium, disceptatio.

dingh-vluchtigh.

Fugitans litium, tribunal subterfugiens.

Disch.

Mensa, mensa rotunda. *vulgò* discus. *ger tisch: ang. deske.*

disch.

Abacus *ital. desco.*

disch.

vetus. Discus, lanx, patina, patella. *angl. dishe.*

disch-doeck.

germ. sax. sicamb. Mappa.

disch-ghenoot.

Conuictor.

disch-gheselle.

Conuictor. *vulgò commensalis.*

disch-laecken.

Mappa.

Disen-dagh.

vet. fland . j. dings-dagh.

Dissel. j. diessel.

Distel.

Carduus germ. distel: angl. thistle.

distel-ijser. j. minck-ijser.

distel-bloeme.

Pappus cardui.

distel-vincke.

Carduelis, acanthis, acalanthis.

Dit.

Istud. *germ. diss: ang. this.*

D O**Dobbe. j. tobbe.**

Labrum.

Dobbel.

Duplex, geminus. & Duplum. & Exemplar transcriptum. apographum. *gal. double: ital. doppio: his doble: angl. double.*

dobbel dief.

Bifur, trifur, plus quàm fur.

dobbel mensch.

Homo duplex, versipellis, versutus, aliud loquens & aliud sentiens.

dobbel soldenaer.

Duplicarius, dupla stipendia merens.

dobbel-tongigh.

Balbus, & Bilinguis, ambiloquus.

dobbel-verstandigh.

Ambiguus.

dobbel-wercker.

fland . j. tapisier. Tapetopoeus.

dobbeléren.

Duplicare, adduplicare, geminare, ingeminare.

dobbelen.

Duplicare.

dobbelen.

Ludere aleis: iacere talos, aleas, tesseras; duplo ludere.

dobbeler.

Aleator, aleo.

dobbel-spel.

Alea, lucus aleae.

dobbel-steen.

Alea, tessera, talus, taxillus.

dobbelierken.

louan. Scutella, acetabulum, oxybaphum. *q.d.* **doppelierken à doppen.** i. intingere.

Dobber.

hol. Calamus hamiotae: calamus qui suspendit hamum ne fundum petat.

dobber. j. boeye.

Tabula anchoralis.

dobber.

Ratis scirpea: congeries scirporum in oblongum fasciculum colligatorum, cui pro fulcimento pueritia, quae natate discit, innititur. & Cortex subereus lineae piscatoriae.

Doch, toch.

Saltem, tandem, denique, tamen: & Sodes, obsecro, age: & Sed, verum.

Dochten.

Transtra, iuga, remigum sedilia.

Dochter.

Filia, nata. *germ. tochter: ang. daughter. Dochterken.* Filiola.

dochters-man.

Gener, filiae maritus.

Docke.

ger . j. poppe.

docken-kraemer. j. poppen-craemer.

Docke.

fland . j. keuie/renne.

docke.

vetus. Nauale. ang. docke.

docke blaederen.

Petasites.

Docken.

Dare, citò dare, promere. & Dare pugnos, ingerere verbera.

docken, dockelen. j. duycken, duyckelen.

Docksael. j. hoogh-sael.

Dodde.

Veruculum, obelus: caulis, fastis: epistomium: paxillus quo aliquid continetur aut obstruitur.

dodde, lisch-dodde.

Typha. sceptrum, siue caestus aut claua morionis: caulis & spica typhae palustris.

Doder van d'eye.

Vitellus, luteum oui. *germ. dutter.*

doder-gheel.

Luteus, citrinus.

Dodesche oft dotesche vijghe.

Marisca. *angl. figge dote: gal. figue folle. q.d. insipida.*

Doe, doen.

Tum, tunc.

Doeck, laecken.

Pannus.

doeck, lijnwaet.

Tela, linteum.

doeck, hooft-doeck.

Peplum, rica, flammeum, plagula, calyptra, velamen. à **decken**. j. tegere. *hisp. toca, tocado.*

doecken-huyue. j. hooft-doeck.**doecks-ken.**

Linteolum.

doeck-scherer. j. droogh-scherer.

Doefffer.

holl . j. duyuerick Columbus.

Doel.

Agger, aggesta terra, in quam sagittarij iaculantur sagittas.

doel-pinne.

Scopus.

Doeme.

vetus sax. Iudicium. *angl. dome.*

doemen.

Damnare, condemnare, iudicare, censere, reum peragere.

doemes-dagh, doems-dagh.

vet. Dies iudicij.

doemenisse.

Iudicium, damnatio.

doemlick.

Damnatorius.

doemer.

vetus. Iudex.

Doen, doe.

Tunc, *tum.* & Cùm *ger. do: gal. adonc.*

Doen.

Facere, agere, efficere, conficere. *germ. thun: ang. doo.*

doen doen.

Impellere, cogere aliquem vt faciat.

doen doen, doen maecken.

Curare fieri, efficere vt fiat, iubere fieri, effectum reddere, curare faciendum. **De brieuen doen seghelen.** Curare literas sigillo obsignandas. **Te doen hebben.** Negotium habere. **Te doen hebben met iemanden.** Commercium siue negotium habere cum aliquo. **Van doen hebben.** Opus habere, indigere.

doen met yemanden.

Facere cum aliquo, stare cum aliquo, fouere partes alicuius.

doen den eedt. j. sweren.

doen-niet.

Desidiosus, piger, ignauus, inutilis.

doende.

Faciens, agens: & Operosus, operi intentus.

doender.

Actor, factor.

doenlick.

Facilis.

Doesen.

Pulsare cum impetu & fragore.

Doest. j. donst.

Simila, pollen.

Doghen. j. deughen.

Valere.

Dogghe.

Canis molossus, canis magnus. *gal. dogue: ang. dogge.*

Dogghe-boot.

Cimba maior.

Dogghen, doggheren.

Surripere.

Doggher.

holl . j. bot-schip/haerinck-schip.

Dogger-sand.

Arena alba puluini, puluinus albus.

Doggher.

Funda, sacculus, reticulum.

doggheren.

Conuasare, sacco furtim indere, supprimere, surripere

Doghen, doghed. j. deughen, deughd.**Doyer. j. doder.**

Vitellus.

Dol, dolch, dolck.

Pugio, fica, dolo. *hisp. dalle.*

Dol, dole.

ger. sax. sicamb . j. kauwe. Monedula, graculus.

Dol. j. dolle.

Scalmus.

Dolck, dolch.

Pugio, dolo, onis,

Dolck.

fland. Lolium, gith.

Dol.

sicamb. holl. fland . j. dul. Insanus, mente captus, furiosus.

dol-huys, dul-huys.

Gyrgathus.

dollaerd, dullaerd.

Furiosus.

dollen.

vetus sax. Insanire.

dolen.

Errare, aberrare, deuiare, delirare, deflectere à via, exorbitare.

dol-hof.

Labyrinthus.

dolinghe.

Error, aberratio.

Dolfijn.

Delphinus, delphin. *gal. daulphin: ital. delphino: hisp. delfin: angl. dolphine.*

Dolfijn. j. timp.

Focale.

dolle. j. dol, dolch.

Pugio, fica.

dolle.

sax. sicamb. holl. Scalmus, lignum teres, cui struppis alligantur remi. & Obex remi.

Dolle, dole j. dol.

Monedula.

Dolmetsch, dolmetscher. j. tolmetsch.

Doluen. j. deluen.

Fodere.

Dom.

sicamb . j. duym. Pollex.

Dom.

Obtusus, stupidus, stolidus.

Dom.

Surdus. **Dom en blind.** Auribus & oculis captus.

dom.

Mente captus, temerarius.

dom-sinnigh.

holl. Insanus, mente captus.

dommelick.

Stolidè, temerariè.

Dom.

Dominium. *hinc* paus-dom/bisdom/hertogh-dom/rijck-dom/maeghdom, &c.

Dom, dom-kercke.

Cathedralis, eccle-

sia, episcopalis ecclesia, basilica, *vulgò* domnum: & dominicum, aedes sacra vni omnium Deo, & vniuersarum rerum, domino dicata consecrataque. *In Christianismi principio (inquit B. Rhenanus) templa Dominica sunt appellata: vnde in hodiernum vsque diem vulgari nomine dicimus domme. germ. thum: ital. duomo.*

dom-heere.

Canonicus cathedralis, sacerdos dominici templi, dominus de domo Saluatoris. **Dom-heeren.** (*inquit Sebastianus Munsterus. domini de domo Saluatoris, primò dicti Canonici VVirteburgenses: quod nomen Canonici aliarum cathedralium ecclesiarum Germaniae postea vsurparunt.*

dom-hof.

Campus ecclesiasticus.

dom-kercke. j. dom.

Cathedralis ecclesia: principale antistitum templum.

dom-prost.

Praepositus domni, praefectus cathedralis ecclesiae.

dom-stift.

Collegium canonicorum cathedralium.

domelicke-dagh. j. dagh-domelick.

Iugis, perpetuus. & Perpetuò, quotidie, in singulos dies, singulis diebus.

Dom.

vetus. Vapor.

domen.

vetus . j. dompen. Vaporare.

Dommelen.

Bombum edere, bombilare, strepere.

dommelinghe, ghedommel.

Bombus, murmur, strepitus.

Domp, damp.

Vapor, exhalatio, halitus, afflatus.

domp-gat.

Vaporarium, aestuarium, spiramentum, spiraeculum.

domp-horen, demp-horen.

Cornu quo candela extinguitur vaporque obstruitur: & Nasus, naris: & Nasus aquilinus.
& Nasus fumans.

domp horen. j. butoor.

Ardea stellaris. sic dicta à prolixitate rostri.

dompen.

Vaporare, fumare.

dompen, dempen.

Suffocare, extinguere.

dompigh, domp-achtigh.

Vaporiferus, vapidus.

Doncken. j. duncken.

Doncker.

Obscurus, tenebricus, tenebrosus, tenebricosus, caliginosus, caecus, ater, niger, furuus.

doncker-blauw.

Cyaneus.

doncker-gheel.

Rufus, è fusco flauus.

doncker-groen.

Luridus.

doncker mettenen.

Matutinae tenebrarum *vulgò*.

doncker-rood.

Fuluus, mustelinus, color obscurior ruffo.

doncker-swert.

Subniger.

donckeren.

Caligare: & Obtenebrare, obscurare: & Tenebrescere.

donckerachtigh.

Subobscurus, subnubilus.

donckerheyd.

Obscuritas, caligo, tenebrae.

donckernisse.

Obscuritas.

donckerlick.

Obscurè.

Donder.

Tonitrus, tonitruum, tonitru, caeli ruina.

donder-baerd, donder-bladers.

Sedum maius, vitalis, semper viuum, hypogesson, sesuium, caulis Iouis. *officin.*
barbra Iouis. *q.d.* barba tonantis.

donder-busse.

Bombarda, tormentum igniuomum, tormentum aeneum. *à tonitru siue fulmine quod tartareae bombardae & horrendae machinae imitantur.*

donder-dagh.

Dies Iouis. *q.d.* dies tonantis.

donder-kloot.

Fulmen, telum Iouis.

donder-schore.

Fulgur, vis tonitruī.

donder-slagh.

Tonitrus, ictus tonitruī. & Fulmen, ictus, fulminis.

donder-steen, blicksem-steen.

Ceraunia, ceraunius lapis, lapis fulmineus: *qemma quae cum imbribus & fulminibus cadere dicitur.*

donder-straele.

Fulmen.

donderen.

Tonare, intonare. *germ: tonderen: gal. tonner: ital. tonare: hisp. tronar: angl. thundre.*

Done, deune.

Tonus, modulus, sonus. & Actus, gestus. & Ludus, facetiae, nugae. & Tremor, coruscatio. & Strepitus. & Crepitus. *gal. ton: ang. tune.*

donen.

Tonare, sonare, resonare. & Gesticulari. & Ludere, iocari, nugari. & Tremere, tremiscere, coruscare, vibrare, micare. & Strepere. & Crepitare.

doninghe. j. done.

Donse. j. donst.

Lanugo.

donse. j. dodde.

Typha, claua typhae, sceptrum morionis.

donsen.

Pugno siue typhae claua in dorso percutere.

Donst, donse.

Lanugo, lanugo plumarum, plumulae subalares, molliores. &

Lanugo siue pappus typhae, quo plumarum vice infimae fortis homines grabata farciunt.

donst.

Scobs, scobis: & Similago, simila, medulla tritici: & Flos, pollen.

donst.

Lanugo lintei.

donst.

vet. ger sax sicamb. Vapor, nebula.

Dood, de dood.

Mors, letum, interitus, obitus, excessus, occasus, nox, fatum, discessus animae à corpore. *germ. tod: angl. death. dicitur dood q.d. de ood, siue d'ood. reddit enim corpus vacuum & cassum anima. hinc An. Seneca: Post mortem nihil est, ipsaque mors nihil.*

dood, ghestoruen.

Mortuus, vita functus, silens, lumine cassus, anima cassus.

dood lichaem.

Cadaver, corpus anima cassum.

dood ende vergeten.

Obliteratus: cuius nulla amplius est memoria, ventis & aerae traditus.

dood drincken alle vijandschap.

Philotesium craterem bibere, conciliari poculis. Apud Germanos acceptus à propinante cyathus adimit omne ius agendi iniuriarum ita vt post acceptum philotesium poculum, veterum iniuriarum meminisse sit turpissimum. *Erasm. in Chiliad.*

doode hand.

Manus mortua siue emortua, aut immortalis: ius mancipij siue dominij morticini: ius emortui mancipij. *vulgò dicitur de ijs qui numquam habere haeredem desinunt: vt collegia, coenobia, civitates, &c. quae quasi immortalia sunt: videtur autem doode hand propriè dici de monachis, cum monachi iure pro mortuis habeantur. vulgò amortisatio. In dooder hand stellen het goed.* Humano commercio eximere praedia: demortuae manus ius concedere, *vulgo* amortisare.

doode oft dooue kole.

Carbo, pruna extincta.

doode oft dooue netel.

Vrtica labeo.

dooden begraever.

Libitinarius, bustuarius.

dooden-draegher.

Vespillo.

dood-baere. j. baere.

Feretrum.

dood-braecken.

Agere animam, ad finem mortalitatis accedere, luctari cum morte.

dood-dagh. j. sterf-dagh.

dood-keersse.

vetus fland . j. stal-licht. Ignus fatuus.

dood-kiste.

Capulus, vrna feralis: sandapila: capsula cadaueris.

dood-kist-maecker.

Sandapilarius, sandapilarum faber.

dood-kleed.

Amiculum ferale, inuolucrum lineum cadauerale.

dood-laeghe,

rectiùs dood-laeck. Vorago paludosa, abyssus limosa, gurges palustris, gurges limosus: tellus palustris ad pedum pulsum vacillans: pratum tremulum: terra ad ingressum tremens.

dood-maele.

Liur, macula liuida.

dood-nepe.

Liur siue macula lurida: liur vltro proueniens, absque contusione aut dolore in corporis humani aliqua parte: qua mortem consanguinei coniectat vulgus.

dood-schuldigh.

Reus mortis.

dood-schrijne. j. dood-kiste.

dood-sieck.

Aeger morbo graui & exitiali.

dood-sieck zijn.

Aegrotare mortiferè.

dood sieckte.

Morbus pernitialis, exitialis.

dood slaen.

Caedere, occidere, necare, interficere, mactare.

dood-slagh.

Homicidium, caedes, parricidium, internecio, interemptio, occisio.

dood-slagher.

Homicida, parricida, percussor.

dood-sonde.

Peccatum mortale, criminale, capitale, piaculare: offensa animae capitalis & exitialis.

dood-steken.

Confodere, punctim occidere.

dood-strijd.

Agon, certamen mortis.

dood-sweet. j. reeuw-sweet.

Sudor lethalis.

dood-verwe.

Color liuidus, luridus.

dood verwich.

Luridus, liuidus.

dood-verwich ende ingeualen aensicht.

Facies cadauerosa.

dood-vijand.

Hostis capitalis, hostis acerbissimus inimicus atrocis vindictae cupidus, aduersarius capitalis, qui caput & mortem alterius petit.

dood-vleesch, moord-mael.

Gangraena, caro emortua ex vulnere vel inflammatione.

dood-wonde.

Vulnus letale.

doods-been.

Os defuncti siue mortui: **doods-beenderen.** Ossa & reliquiae mortuorum.

doods-been-huysken.

Ossuaria: locus in quo defunctorum ossa reponuntur.

doods hooft.

Cranium depile cadaueris.

doods-hoofdeken.

Gallina Meleagris, Numidica guttata: auis Pharaonis: cuius caput depile cadauerum craniis simile.

dooden.

Occidere, interficere, interimere, perimere, trucidare, necare, enecare, mortem inferre, animam adimere, vitam adimere, priuare vita, extinguere. . *gal tuer.*

dooden. j. ontdooden.

Regelare, gelu resolvere: & Resolvere glaciem. & Resolui calore. **Het doodt.** Soluitur acris hiems.

dooden.

Liquescere, liquefieri. *ang. thavve:*

doodlick.

Mortifer, mortiferus, lethifer, lethalis, peremptorius, funestus: & internecinus, exitiosus, exitialis.

doodlicken.

Lethaliter.

Doof, dooue.

Surdus. *germ. taub: angl. deaffe.* **Doof hout.** Lignum cariosum. **Doof zijn.** Surdere, obsurdere. **Doof worden.** Surdescere, obsurdescere.

doof van sinnen. j. dom.

Amens, delirus. *ger. taub.*

doofachtigh, doouerick.

Surdaster, grauiter audiens, subsurdus.

Dooghd. j. deughd.

Virtus.

dooghen. j. deughen.

Valere.

dooghen. j. ghedooghen.

Pati.

Doolen. j. dolen.

Errare.

Doom.

fland . j. damp. Vapor.

doomen.

fland . j. dompen. Vaporare.

Doon.

vetus campin. Cito, statim: & Prope, iuxta.

Doop.

Baptisma, baptismus, baptismum, immersio, in stinctio, tinctio, lauacrum regenerationis.

doopen.

Baptizare, mergere, immergere, tingere, intingere: tingere aqua salutari: purifico rore perfundere: in lustrali piscina mergere. *ger. tauffen: ang. dippe.*

doop naem. j. veur naem.

Praenomen, nomen in baptismo inditum.

doopsel-dagh, doop-dagh.

Dies lustricus dies quo puer lutralibus vndis tinctus nomen accipit.

dooper.

Baptista.

doopsel, doop.

Baptismus.

doop-steen.

Baptisterium.

doop fonte.

Baptisterium.

Door. j. deur.

Per, trans.

Door.

ger. sax. sicam. hol. fris. campin. Stuldus, stolidus, socors.

doorinne. j. sottinne.

Stulta.

door-schap, doorheyd. j. sotheyd.

Stultitia.

doorisch,

vet. j. door. Stultus.

Doorne. j. deurne.

Spina.

Doose, doosken.

Capsa, capsella, capsula, cistella, pyxis, pyxidicula.

Dooue. j. doof.

Surdus.

dooue.

hol j. donse. Typha: rsuperior pars typhae palustris, sic dicta quòd eius lanugo surditatem adferat, si in aurem incidat: vnde & Italis *mazza sorda* dicitur.

dooue kole. j. doode.

Carbo.

dooue netel, doode netel.

Vrtica labeo, lamium, vrtica mortua vel iners, non mordax.

dooue not. j. loose not.

Nux vitiosa.

doouen steck.

Stipes cariosus.

dooue oft doncker verwe.

Color surdus, lentus, austerus.

doouerick.

Surdaster, surdus.

Doouen.

vetus. Insanire, delirare. *germ.* tauben.

Dop, doppe, top, toppe.

Turbo, turben, trochus.

dop-doppe, eyer-dop, eyer-schaele.

Oui telsa, putamen, cortex, ouum exinanitum.

doppe van de not.

hollan. fris . j. not schelpe. Putamen.

doppe,

holl . j. bast. Siliqua. **doppen. j. basten.** Siliquae: vinacea, folliculi expressarum vuarum.

doppe,

ger. sax. sic. Patella, olla, aula.

doppe. j. beslagh des boecks.

Vmbilicus, lamella extrinsecus libris adhibita. *Adr. Iun.*

doppe, blader-spanne.

Bulla.

doppe-maecker.

holl. fris. sicamb. Batathro, decoctor, lurco, popino. à testis ouorum frauqendis & exhauriendis.

doppen, toppen.

Ludere trocho, versare turbinem, flagello circumagere trochum.

doppen de eyeren.

Oua è testis patellae infundere.

doppen ende wt-kloppen het siluer.

Argentum in aspredines excindere, &c celare.

Doppen.

fland . j. doopen. Intingere.

Dorck, durck.

Sentina.

dorck-water.

Aqua sentinae.

Dorckel.

germ. sax. sicamb. Torcular, torculum. *ital. torcolo.*

Dore. j. deure.**Dorffuen, durffen, doruen.**

Egere.

dorft, durft.

vetus. Egestas. *dicitur etiam droft & druft.* *litera r enim saepè transponitur: vt born/bron, fons: vruchten, vorchten, timere: persse, presse, praelum: ors/ros, equus: vorst/vrost, frigus, &c.*

dorftigh, durftigh.

Egenus, indigus.

Dorne. j. deurne.

Spina.

Dornsse, dornste.

sax. fris . j. stoue. Hypocaustum, thermae.

dornsten.

vetus sax. fris . j. dorren. Torrere, torrefacere.

Dorp.

Pagus, vicus rusticus.

dorp-kermisse.

Paganalia.

dorp-lieden.

Rustici.

dorp-man.

Rusticus, villicus, paganus.

dorp-vrouwe, dorp-wijf.

Rustica, villica.

dorpachtigh.

Rusticus.

dorpachticheyd.

Rusticitas.

dorper.

fland. Rusticus, inurbanus, inciuilis: & Obscoenus, turpis, impudicus.

dorperheyd.

fland. Rusticitas, inciuilitas: & Obscoenitas, turpitude.

dorperlick.

fland. Rusticè, inciuiliter, obscoenè, turpiter.

dorpsch.

Rusticus.

dorpscheyd.

Rusticitas.

Dorpel. j. deurpel.

Limen.

Dorre.

Torridus, aridus, siccus, exuccus. *ger. durr: angl. drye.*

dorre-maend.

cimbr. Martius. *q.d.* aridus mensis: *ob victus in quadragesimali tempore asperitatem ac tenuitatem. Adr. Iun.*

dorren.

Arere, arescere, torrescere: & Torrere, torrefacere, arefacere.

Dorschen, derschen.

Verberare, batuere, quater. *ang. thresse.*

dorschen het koren.

Pertica flagellare frumentum, frumenta spicis excutere, excutere grana. *germ. troeschen: angl. thresse.*

dorsch-nerre.

Area.

dorsch-vleghel.

Flagellum frumentarium.

dorsch-vloer.

Area.

dorsch-waghen.

Tribulum.

dorscher.

Areator.

Dorst.

Sitis. *dicitur à dorre: vnde & arida, arens, sicca sitis, aptissimis epithetis Ouidio dicitur. ger. durst ang. thirste.*

dorsten.

Sitire.

dorstigh.

Sitiens, siticulosus.

Doruen. j. deruen.

Audere.

doruen. j. deruen.

Opus habere, indigere.

doruende, dorstigh.

Indigus.

Dos.

Vestis pellicia: vestimentum duplex: amictus duplex: vestis suffulta: diplois, vestis duplicata: abolla.

dossen.

Munire vestibus suffultis, vestire duplicibus.

Dossenaer.

fland . j. som-peerd. Iumentum dossuarium: equus clitellarius.

Dosten. j. dochten.

Transtra.

Dotelore.

Delirium, mentis error, insania.

doten, dutten.

Delirare, desipere. *gal. radoter: ang. dote.*

Douw, douwe.

holl. sicamb . j. dauw/dauwe. Ros.

Douw, douwe.

Pressura, pressio, pressus

douwen.

Premere, pressare.

douwen. j. ver-douwen.

Concoquere.

douw-swenghel. j. wraddel.

Palear.

D R

Drabbe.

Fex.

drabbigh.

Feculentus.

drabben.

Cursitare, itare.

drabbers. j. schoenen.

Dracht. j. draght.

Drade.

sax. fris. sicamb. holl. Statim, subitò, citò, celeriter. *gal. rade.*

Draeck.

Draco. ger. track: gal. dragon: ital. dracone: hispan. dragon: angl. dragon.

Draecksken. Dracunculus.

draecken-bloed.

Lapathum sanguineum. vulgò sanguis draconis.

draecken-wortel. j. spere wortel.

Anguina, serpentaria, colubrina, dracuntia.

draeckinne.

Dracena.

Draed.

Filum. *ger. drat: ang. tread.*

draed.

Annulus purus, lunula, annulus sine gemma aut symbolo.

draeden een naelde.

fland. hol . j. vessemen. Acum filo trancere.

Draeghen. j. draghen.

Draey. j. drade.

Citò.

Draeyen

Torquere: & Vertere, voluere, rotare, circumagere.

draeyen.

Tornare, detornare, torno radere, siue caelare & polire.

draey-beytel. j. draey-ijser.

Tornus.

draey-hout.

Mymphur, mamphur: lignum quod circumagitur in tornandis operibus.

draey-boom balie.

Repagulum, repagulum versatile, obex versatilis.

draey-boom, wind-boom.

Ergata.

draey-hals, draey halsken.

Torquilla, iynx, turbo: tauicula à colli obtorsione dicta.

draey-ijser.

Tornus instrumentum quo ebur & ligna in orbem acta poliuntur.

draey-koppen, draey-toppen.

Vertigine laborare.

draey-koppigh.

Vertiginosus.

draey werck.

Diatretum, opus tornatile.

draeyeler, draeyer.

Tornio, toreuta, diatretarius.

draeyende.

Torquens, vertens.

draeyende wind.

Turbo, vortex, vertex: ventus contortus & rotatus: typhon, ventus verticosus.

draeyende wiel, draeyende water.

Vortex, vertex, gurges, contorta in se aqua.

draeyinghe int hooft.

Vertigo capitis, scotoma.

Draelen.

Cunctari, morari, cessare, tardare: trahere moram, nectere moram.

drael-gast.

Vmbra, caenipeta.

draeler, draelaerd.

Cunctator, cunctabundus, cessator.

draeligh.

Cunctabundus, deses, ignauus, lentus, tardus.

draeligheyd.

Desidia, cunctatio.

draelinghe.

Cunctatio, dilatio, mora.

draelighlick.

Cunctanter, lentè, tardè.

Draeue. j. draue, draf.

Succussus, us.

Draf, draue.

Succussus, concussus, concussura.

draf, drauinghe der peerden.

Succussatio, succussus.

draf.

Siliquae excoctae, glumae grani decocti, excussum sedimentum.

draf-sack. j. kaf-sack.

Draghe. j. sijghe.

Colum, qualus.

Draghen.

Portare, ferre, gerere, gestare, baiulare. **Kindt dragen** . Ferre vterum, ferre ventrem, praegnantem esse, grauidam esse. **Sich eerlick dragen**. Honestè se gerere, honestè viuere, honestè vitam instituere.

draghen, etteren.

Pus emittere, purulentum esse.

dragher.

Dossuarius, baiulus, gerulus.

draghende.

Gerens, ferens.

draghende vrouwe.

Mulier grauida, foeta, praegnans.

draghende wonde.

Vulnus purulentum, pus emittens.

draegh-boom.

Phalanga, palanga, vectis.

draegh-loon.

Comistrum, merces quae baiulo datur.

draegh-moeder.

Matrix.

draegh-stoel, draegh-setel.

Sella gestatoria, gestatorium.

draght.

Gestus, gestio: & Gestamen, id quod geritur vel portatur. & Gesticulatio. & Monstrifica soboles, larua. & Praestigiae.

draght-draghen,

sicamb . j. drocht-draghen/guychelen.

draght-dragher, droght-dragher.

sicamb. vet. Gesticulator. & Praestigiator.

draght.

Foetus, partus, fructus.

draght, etter.

Pus, sanies. *ang. dregges.* **Draght der ooghen.** Delacrymatio, gramiae, lema.

draghtigh, ghedraghtigh.

Fertilis.

Drayen. j. draeyen.

Torquere, vertere.

Dranck.

Pocus, poculum. **Dranck van medecijne.** Potio, medica potio, medicata potio.

drancker.

Potor, potator.

Drangh. j. ghedrangh.

Pressura.

drangher.

Homo corpore compacto, quadrato.

drangher.

Decipulum columbarium, à **dringhen.** j. vrgere, cogere.

Drapen.

holland. fris. j. passen. Conuenire.

Drapier, drapenier.

Lanarius, lanifex, lanificus *gal. drapier: hisp. trapero: ang. draper.*

drapenieren, drapieren.

Exercere lanificium.

draperije.

Lanitium, lanificium, pannificium, pannorum opificium. *vulgò draperia.*

Draselen.

Oberrare, circumerrare, vagari.

draseler.

Oberrans, erro, errabundus.

draseler, draeyeler.

Tornio, toreuta.

Drauant, drabant.

vet. sicamb . j. trouwant. Satelles.

Draue, draf.

Cursus, succussus, succussatio.

drauen, trotten, schocken.

Succutere, succussare.

drauende, oft drauigh peerd.

Succussator, succussor, succussarius equus.

drauer, trotter.

Succussator.

Drauick.

Festuca, festucago, aegilops, vitium secalis.

Draut. j. drut.**Drecht.**

Oppidum, forum aut municipium mercatu celebre, *vt existimat Adr. Iun. atq. hinc Durdrecht/Moerendrecht/Papen-drecht/Swindrecht, aliaque loca dici.*

Dreck.

Coenum, lutum: & Stercus, merda, excrementum: & Sordes, iluuius, squalor.

dreck-gote.

Canalis.

dreck-huys.

vetus. Latrina.

dreck-torre.

fris. Scarabeus. *q.d.* vermis stercorarius.

dreckigh.

Coenus, lutosus, sordidus.

Dreeghen.

fland . j. dreyghen.

Dreel.

fland . j. boel.

dreelen.

fland . j. troetelen.

Dreet. j. drete.

fris. sicamb. Crepitus.

Dregghe.

Harpago, lupus, manus: & Verriculum, euerriculum. *ang. dragge.*

dregh-net.

Verriculum, euerriculum.

Dreygh brood.

fris. Panis vetus, vnde minus perit aut in micas redigitur.

Dreyghen.

Minari, comminari, minitari, intentare, minas iactare. *ang. threaten.*

dreyghementen.

Minae, minaciae.

Dreyl-gast. j. drael-gast.**Drempel.**

fris. holl . j. dorpel. Limen.

Drencke.

Aquarium.

drencken.

Aquare, adaquare, aquari, dare potum: & Appellere ad aquam: agere potum.

drenck-troch.

Aquarium.

drenckelinck.

Res submersa.

Drengher. j. drangher.

Drenten.

Turgere.

Dres, dres-land.

holl . j. dries.

Dresel.

vetus. Dolabra.

Dresschen, dersschen, dorsschen.

Verberare, quaterere.

Dresseler.

germ. sax. sicamb . j. draeyeler. Tornio.

Dressoor. j. tritsoor.

Drete, dreete.

holl. fris. sicamb. Crepitus. & Merda.

Dreue.

Pulsus, ictus.

dreue.

Alapa, colaphus.

dreue.

Iter, tritum: & Actus.

dreue, rje van boomen.

Series longa arborum.

Dreuel.

Mediastinus. & Seruus. *an. driuil.*

dreuelen.

Itare, frequenter ire.

Dreugh. j. drijuigh.

Catuliens.

Dreunen, dronen.

holl . j. daueren.

Dreutel, drotel. j. keutel.

Pilula stercoraria.

dreutelen.

Pumilionis passus facere, gradi instar nani.

dreuteleerken.

Homuncio globosus. mysceus, nanis cruribus.

Dreuwen.

vetus. Minari. *ger.* trauvven.

Driaeckel. j. dieriaeckel.**Drief. j. drif.****Drieghen.**

ger. sax. sicamb . j. bedrieghen. Fallere, decipere.

drieghen.

Leuiter consuere, longa sutura adaptare *q.d.* falsè luere.

driegh-draed.

Filum leuis suturae, quo vestis consuenda leuiter adaptatur.

Driele, drille, trille.

Tornus, &c.

drielen. j. drillen.**Dries, driesch, dries-land, dres, dresland.**

Ager noualis, nouale, veruactum: ager pasuus. & *fland.* Pascuum publicum, pratum non conclusum.

Driest, drijst.

sax. fris . j. driestigh.

driesten, drijsten.

sax. fris . j. dreyghen.

driestigh.

sax. fris. Audax, inuerecundus, effrons.

Drif, drief.

zeland. Solum sterile, ager ieiunus & aridus.

Drift, drif-sand, drijf-sand.

Glarea, arena mobilis: arena aestuans. & Breuia, locus vadosus.

drift-sandigh.

Glareosus.

driftigh sand.

Glarea.

drifte.

Appulsus, appulsio. *ang. drifte.*

drifte, drift-goed. j. zee-drifte.

drifte.

Armentum, grex armentorum.

Drij, drije.

Tres, tria *germ. drey: ital. tre: ang three.*

drijde.

vetus . j. derde. Tertius.

drij-buyck. j. trijp-buyck.

Venter collatinus, gluto.

drij-dobbel.

Triplex, triplus.

drij-eenigheyd.

vet . j. drij-vuldigheyd. Trinitas.

drij-hoeck.

Triangulus, triquetrum.

drij-hoeck, drij-wegh.

Triuium.

drij-hoeckigh.

Triangularis, triquetrus.

drij-hoofdigh.

Triceps, tricephalus.

drij-iaerigh

Trimus, trimulus, triennis.

drij-iaerighen tijd.

Triennium.

drij-mael.

Ter.

drij-mael grootter.

Triplo maior.

drij-maendigh.

Trimestris.

drij-pickel.

Tripus, chytropus: tripodā: lebes vel cacabus tribus pedibus innixus.

drij-pondigh.

Tripondius.

drij-puntigh.

Tricuspis.

drij-slagh.

Incessus equi tripedarij siue trepidarij.

drij-spaltigh.

Trifidus.

drij-spitsigh.

Tricuspis.

drij-spletigh.

Trifidus.

drij-spronghe.

holl. Triuium.

drij-stoel.

sicamb. holl . j. drij-voet.

drij-tandigh.

Tridens.

drij-thien.

vet . j. derthien. Tredecim.

drijtigh.

vetus . j. dertigh. Triginta.

drij-voet.

Tripes, tripus, sella tripes.

drij-voet.

sicamb . j. treeft. Chytropus.

drij-voetighe tafel.

Mensa tripedanea.

drij-voud.

Triplum.

drij-voudigh, drij vuldigh.

Triplex, triplus, ter geminus.

drij-voudighlick, drij-vuldighlick.

Tripliciter.

drij-voudigheyd, drij-vuldigheyd.

Trias: trinitas *apud Eccles.*

drij-weghe.

Triuium.

drij-weruen.

Ter, tribus vicibus.

drijelinghen.

Tergemini.

drijerley.

Triplex.

drijerley wijse.

Trifariam.

Drijffen. j. drijuen.

drijf-dop.

louan. Trochus obtusior, turbo qui scutica agitur.

drijf hamer.

Marculus, aerariorum malleus.

drijf-land.

Insulae fluctuantes.

drijf-punt.

Caelum, caelandi instrumentum.

drijf-sand. j. drif-sand.

Glarea.

drijf-wegh.

Actus, us.

drijfuen. j. drijuen.

Drijsten. j. dristen.

Drijt.

Stercus, sordes. *ang.* dyrt.

drijten.

fris. sicamb. fland. Pedere: & Carcare, forire.

Drijuen.

Agere, facere, exercere. *ger. troyben: ang. driue.*

drijuen.

Adigere, vi aut feriendo impellere: cogere, vrgere. & Hortari, incitare.

drijuen, verdrijuen.

Pellere, repellere.

drijuen.

Agi, agitari, pelli: Fluitare, fluctuare, supernatare.

drijuen.

fland. Garrire: secreta effutire.

drijuen, doppen.

Caelare.

drijuen.

sax. sicamb. Stipare, ferruminare nauem.

drijuen.

vet. Catulire.

drijuer.

Actor: & Agitator: & *fland.* Garrulus, futilis.

drijuinghe.

Actio, agitatio: & Caelamen, caelatura.

drijuigh, dreuigh.

ger. sax. sicamb. Catuliens, in Venerem pruriens.

Dril-tril.

Nutatio, vagatio, cursus, gyrus.

dril, drille, trille.

Tornus.

dril, drille.

Verticulum, verticillum. & Trepanum, terebrum *vulgò* triuellum. *ital. triuello.*

drille, drilleken, dril-not.

flandr. Mola nucea: mola ex nuce caua, quam puerili filo traiecto versant. *q.d.* nux versatilis, nux terebrata.

drille.

Mulier vaga, leuis. & Meretrix.

drille, trille. j. molen-spille.

vulgo trilla.

drille, trille.

fris . j. spoel-wiel. Rhombus quo fila deducuntur.

drille, trille.

Genus telae.

drille.

vet. Foramen. *ang.* *trille.*

drillen trillen.

Motitare, nutare, vacillare, vltro citroque cursitare, vagari, & tremere, motitari.

drillen, trillen.

Gyros agere, in orbem, vel orbiculatim versari gyrare, rotare, voluere.

drillen, trillen.

Tornare, terebrare. *ital.* *triuellare.*

drillen, trillen.

fris . j. beuen. Tremere, motitari.

drillen, trillen.

fris . j. spoelen. Tramam rhombo glomerare. & Duplicare fila, conglomerare fila.

Drincken.

Bibere, potare. *ger. trincken: ang drincke.*

drinckelick.

Potulentus, poculentus, potui idoneus.

drincker, drancker.

Potor, potator.

drinckachtigh.

Bibulus, bibax, bibosus.

drinck-broeder.

Compotor, combibo.

drinck-feeste.

Compotatio.

drinck-gheselle.

Compotor, combibo.

drinck-geld. j. drinck-penninck.**drinck-glas.**

Calix vitreus, pitorium vitreum.

drinck-horenken, voghel horenken.

Potistris: vasculum pitorium quod auiculis cauea inclusis apponitur.

drinck-kop.

Trulla.

drinck-penninck, drinck-geld.

Donatium potorium: donum epulare. *pecunia potioni insumenda, quae datur muneris loco sedulam operam nauanti.* & Euangelium: *quod laeta nuncianti datur.*

drinck-pot.

Poculum, vas potorium.

drinck schaele.

Scyphus, patera.

drinck suchtigh.

Bibax.

drinck-suster.

Compotrix.

Dringhen.

Vrgere, angere, premere, pressare. & Sollicitare, instare, persequi, contendere.

dringhigh.

Vrgens.

Drinten.

vetus. fland. Turgere, tumere, tumescere.

drintigh.

vetus. Turgicus.

Droch. j. drogh.

Droef, droeue droeuigh.

Tristis, moerens, moestus, dolens.

droef.

Turbidus, turbulentus, feculentus.

droef weder.

Caelum tenebrosum, nubilum, turbidum.

droef-schap. j. droef heyd.

droefachtigh.

Subtristis.

droefheyd, droeuigheyd.

Tristitia, moeror, moestitia, luctus, animi aegritudo.

droeffenisse.

Tristitia.

droeflick.

Moestè, dolenter.

Droes. j. droessem.

Fex.

Droes, droese.

fland. sicamb. sax. Panus, phlegmone apostema, hulcus, bubo.

Droes.

Gigas, homo valens, homo membris & mole valens, fortis bellator *fortè nomen sumptum à Druso Tiberij fratre, Germanorum & Saxonum domitore acerrimo.*

Droessel, droestel.

germ. sax. sicamb. fris. Turdela, turdus minor.

Droessem.

Faex. **Droessem van wijn.** Flores, faex vini. **Droessem van olie.** Amurca, sordes olei, sanies oleae.

Droestigh, drustigh.

Violentus, impetuosus.

Droeue. j. droef.

Tristis. **Droeue wijn/on-claere wijn.** Faecatum vinum, foeculentum, turbidum, turbulentum.

droeuen.

vet. Dolere, tristari. & Turbare.

droeuigh, droef.

Tristis.

droeuigheyd, droefheyd.

Tristitia.

Drogh, ghe-drogh.

Fraus, impostura, phantasma. & Praestigiae.

drogh-licht, drugh-licht.

sicam. j. dwaes-licht. Ignis fatuus. *q.d.* ignis dolosus.

droghener.

vet. sax . j. bedriegher.

Drol. j. grouen draed.

Filum rude.

drol.

vetus . j. dop. Turbo.

drol.

Res conuoluta, teres, & rotunda: & Stercus duriusculum, teres: pila stercoraria.

drol.

Trullus, drollus. *vulgò dicitur daeminum genus quod in omni laborum genere se videtur exercere, cum tamen nihil agat: alio nomine kabouter-manneken. Trolus Cimbrica lingua Gothicae affini, cacodaemon ruber dicitur. Adr. Iun.*

drol.

Homo facetus, festiuus, lepidus.

drol.

Gesticulator. *gal. drol.*

drolle.

Gesticulatio.

drollen.

Voluere, volutare. & Conglobare. *ger. trolen: ang trole.* & Stercus duriusculum egerere. & Fila rudia & dura nere.

drollen.

Gesticulari, facetum & laetum se exhibere. *gal. droler.*

drolligh.

Lepidus, festiuus.

Drom.

germ. Trabs.

drom, ghe-drom.

Pressura.

drom, drom-gaeren.

Licium: & Titiuillitium: licij resegmen: filum quod vtrinque stamina ligat, & reciditur à stamine cùm ab vltimum ventum est.

drommel.

Res simul compactae, & densae: res compactiles.

drommel van huysen.

Viculus, domus aliquot contiguae, congeries domorum.

drommeler.

Strigo: homo corpore quadrato, compactoque.

drommeler.

Genus nauis.

drommen.

fland . j. dringhen. Premere, pressare, protrudere, obterere, stipare.

Dromedaris.

Dromas: cameli genus. *vulgò* dromedarius.

Drompt.

sax. sicamb. Trimodius.

Dronck.

Haustus, potus.

droncken.

Potus, vuidus, madidus: madulsa, madusa, temulentus.

droncken drincken.

Inebriari.

dronckaerd.

Bibax, bibaculus, potor, potator, ebriosus, multibibus.

dronckaerd.

Lolium, zizaniae, zizanium. *gal. yuraye, ab inebriando: parit enim esitantibus vertigines, stupiditatem, & velut temulentiam quandam.*

dronckaerds hooft-sweer.

Crapula.

dronckaerds puystkens. j. steen-puystkens.

Papulae rubentes: vari, pustulae in facie ebriosorum efflorescentes.

dronckenheyd.

Ebrietas.

dronckenschap.

Ebrietas, ebriositas, crapula, temulentia.

dronckersse.

Multibiba, ebriosa.

Dronen, dreunen.

holl . j. dauteren.

Droogh.

Torridus, aridus, siccus, exsuccus. *ger. trocken: ang. drye.*

drooghe. j. droogherije.

droogh kraussel.

Petigo, impetigo.

drooghen harinck.

fland . j. bocks-horinck. Halex infumata.

drooghen muer.

Maceria.

droogen.

Siccare, desiccare: & Siccescere. & Abstergere humorem.

droogheyd.

Siccitas.

drooghelick.

Siccè.

drooghte.

Siccitas.

droogh-doeck.

Mantile, peniculus, penicillus.

droogh-doeck, sweet-doeck.

Sudarium, linteum.

droogh-gast. j. drael-gast.

Vmbra.

droogh-korste.

μ siccè ac durè viuens: homo perparcus, sordidus, cumini sector. *q.d.* crustum aridum edens.

droogh-kleed.

Penicillus, peniculus, penicillum, peniculum: linteum quo vasa terguntur.

drooghe misse.

Sacrum abstemium.

drooghen hoest.

Sicca sitis, quae nihil emolitur.

droogh-scheren.

Tondere pannum, tondere pannum siccum: panni villos laneos bene siccos detondere.

droogh-scherer.

Pannitonsor, fullo.

droogherije.

Siccitas. & Auaritia.

droogherije, drooghe waere, droogh kruyd.

Pharmaca, aromata. *vulgò* droga. *q.d.* arida, exiccantia. *Pharmaca enim violenter corpus exiccant & extergunt, alimenti verò adferunt nihil.*

droogherij-winckel.

Pharmacopolium.

drooghist, droogerij-verkooper.

Pharmacopola, seplasiarius.

drooghte.

Siccitas.

drooghte. j. sand-plaete.

Breuia, puluinus, locus arenosus in mari.

drooghaerd.

Homo aridus. *Terent.* Valde auarus.

drooghs becks, drooghs mondts.

Siccus, sicco siue ieiuno ore.

Droom.

Somnium, insomnium, visum, visio. *ger. traum: ang. dreame.*

droom-be-bedieder, droom-dieder.

Coniector, interpres somniorum.

droomen.

Somniare, in somno videre. insomnia videre.

droomer.

Somniosus, insomniosus, dormitator, oscitator.

droomachtigh.

Somniosus.

droomelick.

Somiculosè, oscitanter.

droomigh.

Somniosus, somniculosus.

Droop. j. drop, drup.

Stilla.

droopen, druypen, druppen.

Stillare.

droopen met vet.

Conspergere pingui liquore, adipe, butyro, &c. Perungere pinguedine, instillare.

droopsel.

Liquamen: pinguedo ad ignem liquata.

Droosen.

Dormitare, dormiscere.

drooser.

Dormitator, somnolentus.

Drop, droppe.

sicamb. sax. Paralysis. *ger. tropff. vide Goete.*

Droppe, droppele, druppe, druppele.

Gutta, stilla, gutta destillans.

droppelken.

Guttula.

droppen, druppen, druppelen, druypen.

Stillare, destillare, manare, liquere. *ger. tropffen: ang. droppe, drippe.*

droppel-pisse.

Stranguria, vrinae stillicidium, vrinae per guttas excretio.

drop-wijn, droppel-wijn. j. leck-wijn.

Vappa.

dropigheyd.

fland . j. water-suchte. Hydrops. *ang. dropsie.*

Drossaet, drossaert.

Fercularius, dapifer, oeconomus: architriclinus. & Sa-

trapa, satrapes. & Praefectus prouinciae. & Praetor, iudex criminum. *germ. trucksess: sax droste.*

drossaert-schap.

Satrapia, praefectura prouinciae, praetura

Drossel, drostel. j. droessel.

Drotel. j. dreutel.

Droten.

vetus . j. dreyghen. Minari.

Drouwen

sax. sicamb. Minari. germ. travven: ang. threaten.

Druck.

Pressura, pressus, us, compressio, oppressio.

druck printe.

Impressio, character.

druck ende droef heyd.

Moeror, tristitia.

druck-saligh.

vetus. Moestus, tristis, afflictus, miser.

druckigh.

Moestus, dolens.

druckelick.

Moestus, dolens.

druckelicken.

Moestè, dolenter.

drucken, douwen.

Premere, pressare.

drucken, printen.

Imprimere, incudere, excudere.

druck-boom.

Praelum.

druck-presse.

Praelum.

drucker, boeck-drucker.

Impressor, excusor, typographus, chalcographus.

druckerije.

Typographia, chalcographia.

drucksel.

Impressio.

Drugh.

sicamb . j. drogh.

Druyf. j. druyue.

Vua.

druyf kruyd.

Botrys, ambrosia. *offocin.* quercula.

druyf-stele.

Scapus.

druyf-tack, druyf-torsch.

Racemus, botrus, vua.

Druyl. j. drol.

druylen.

Suggredi, latenter, siue clàm ire. **Gaen druylen.** Proripere se, subducere se. *ger. trolen.*

Druyuen. j. droppen.

Stillare.

druyp-neuse.

Nasus stillans.

druyp-ooghe. j. leep-ooghe.

druyper.

Foedum ab inguine stillicidium, veretri stillantis vitium.

Druysch.

Strepitus, impetus, fremitus, murmur, susurrus.

druysschen.

Streper, impetere, stridere, fremere, susurrare.

Druyt.

vet. fland. Fidus. *vide* **Drut.**

Druyue. j. druylf.

Vua, racemus, botrus.

Drum. j. drom.

Licium.

Drummen. j. drommen.

Premere.

Drumpel. j. drempel.

fris. Limen.

Druppe, druppele, druppen. j. droppe, droppele, droppen.

Drustigh, droestigh.

Violentus.

Drut, draut, druyt. j. trouw, getrouw.

Fidelis, fidus. **Druyt ende vriendt.** *vet. fland.* Fidelis & amicus. *true, ang.* verus. *truten, angl.* veritas.

drutin, trutin.

Deus. *q.d.* fidelis. *Hinc* Druidas, *diuinos viros siue Dei ministros dictos putat M. Flac. Ill. Et Gesnerus* Druidas à **treuw**. *i. fides, dici ait: nempe quòd sint homines fide digni. Islandi quoque truttin* Deum vocant.

D V

Du.

Tu. *Haec vox du cum indignatione profertur: nisi fiat sermo ad ter maximum, aut supremum aliquem, nempe ad Deum, Regem, Principem, &c. Non tantùm autem apud Teutones ignominiosum est quenquam du appellare, verum etiam apud Italos, Hispanos, Gallos, &c. Anglum quoque tuissare, periculosum esse, lepidè refert Eras. in Adag. Virum improbum vel mus mordeat. Veteres tamen Teutones, du, non ghy in singulari numero vsurpasse, certissimum est. germ. du: gal. tu: ital. tu: hisp. tu: ang. thou.*

Dubbel. j. dobbel.

Duplex.

Dubben.

Dubitare, subdubitare.

dubbinghe.

Dubitatio.

Dubben onder de aerde.

Subdere sub solum, superiecta humo operire.

Duch-steen. j. duf-steen.

Duchte.

Timor: & Reuerentia.

duchten.

Vereri: & Reuereri.

duchtigh.

Reuerendus.

Ducken, duycken.

Submissè latitare, submittere sese.

Duenen. j. deunen.

Dueren.

Durare, persistere, consistere, perseuerare, perennare. *gal. durer: ital. durar: hisp. durar: ang. dure.*

duerigh.

Durabilis, durans, persistens, consistens.

Duf-steen, tuf-steen.

Tophus.

Duycken.

Verticem capitis demittere, caput demittere, inclinare.

duycken.

Submittere se, suggredi, subsidere, adscondere se, latere submissè.

duycken int water.

Mergere, immergere, demergere: & Vrinare.

duyckelen.

Vrinare, inurinare.

duyckeler, duycker.

Vrinator.

duycker.

Vrinator.

duycker.

Vrinatrix aus: & Mergus.

duyckerken.

Mergulus.

Duyden, dieden.

Signare, significare, notare, nuere, innuere.

duydelick.

Expressè, significanter.

duydschen.

fris. Fingere, comminisci.

Duyf, duyue.

Columbus, columba. **duyfken.** Columbus, pipio.

duyf-huys, duyuen-kot.

Columbarium, peristerotrophium, peristereon.

Duyghe.

Docus, asser dolij, asserculus vasis. *vulgò doga. gal. douue: ital. doga.*

duyghe.

Epistomium: obturamentum quod ori dolij inseritur, illudque obstruit. *Adr. Iun.*

Duym.

Pollex. *ger. daum: ang. thombe.*

duym. j. spene.

Cnodax.

duym-ijsers.

Manicae, vincula quibus pollices & manus illaqueantur.

duym-ijseren.

Innectere manicas, injicere, connectere.

duymelinck.

Tegmen siue munimen pollicis, theca pollicis.

duymelinck. j. winter-konincksken.

Troglodytes: auicula à pollicari magnitudine dicta.

duym-kruyd.

adag. Numi, pecunia.

Duyne, sand-duyne.

Tumulus arenanus, mons arenarius, sabuletum: cippus marinus, agger marinus, collis litoralis arenae, meta arenarum, mons ammonius. **Duynen**, *inquit Becanus, vocantur sabulosi montes Oceano in Hollandia & Flandria obiecti. gal. dune. i. agger. Graecis dicitur cumulus arenae, locus arenosus in littoribus aut ripis.*

duyn-hond.

Vertagus.

duyn-roosken.

Rosae species humillima, per quam exigua, candida & suauiter odorata, *vulgò Rosa dunensis, à collibus arenosis in marino littore.*

duyn-kaese.

Meta lactis.

duyninghe. j. deyninghe.

Fluctus decumanus.

duyninghe des hoofts. j. dunninghe.

Tempora.

duynen.

fris. Tumere, tumescere.

Duynst.

fland . j. donst.

duyp.

vetus . j. diep. Profundus.

duypen.

Verticem capitis dimittere, suggredi, latenter proripere.

duypen, duyper.

Homo submissus, submissè se gerens, prono capite spectans terram, obstipo capite defigens lumina terrae.

Duyr. j. dier.

Carus.

Duyse.

vetus. Concubina.

duyse-gheerken, duysen-gheerken, duysel-gheerken.

Libi genus ex ouis & pane comminuto siue friato. *q.d.* cupediae meretricum.

Duyselen.

Vertigine laborare, obstupere, mente & animo perturbari, attonitum fieri.

duyselinghe, duysigheyd.

Vertigo capitis: & Stupor, animi perturbatio.

duysigh. j. deusigh.

Attonitus.

Duysinck.

Monile, bulla.

Duysent.

Mille *ger. tausent: ang thousand* **Duysent menschen.** Mille homines, mille hominum
Thien dusyent. Myrias.

duysent-mael, duysent-werf.

Millies.

duysent-schoone.

Pneumonanche, viola calathiana: gentianae genus.

Duyst.

Mille. **twee, drij, vier duyst.** Duo, tria, quatuor millia.

duyst. j. donst, dust.

Pollen.

Duyster, doncker.

Obscurus.

duysteren.

Caligare.

duysterheyd.

Obscuritas, caligo.

duysternisse.

Obscuritas, caligo, tenebrae.

duysterlick.

Obscurè.

Duyt, duytken.

holl. fris . j. neghen-manneken. Triens, *vulgò* deuta.

Duyue.

Columbus, columba. **duyfken.** Pipio, columbae pullus, columbulus.

duyuer.

Columbus.

duyuerick.

Columbus.

duyuinne.

Columba.

duyuen-becken. j. treck-becken.

duyuen-gat. j. duyuen-nest.

duyuen-huys. j. duyf-huys.

duyuen-kater.

Libi genus, quod strenae loco datur: mmissile libum: libum quod natalitiis Christi datur.

duyuen-keruel.

Fumus terrae, fumaria, capnos.

duyuen kot.

Columbarium, loculamentum.

duyuen-melcker.

Columbarius: allector columbarum: qui alit & curat columbas. *dicitur*

duyven-melcker. *qd mulgens columbas: eo quòd id genus hominum in renon multae frugis operam*

ferè perdat: & hircos quodam modo mulgeat.

duyuen-mist.

Stercus columbare, fimus columbinus.

duyuen-nest.

Columbarium, columbarum loculamentum.

duyuen-slagh.

sax. Columbarium.

Duyuel, duuel, dieuel.

Diabolus, daemon, cacodaemon, genius malus, genius vltor, sathan, sathanas, leuiathan. *dicitur d'uel. & dieuel. q.d. de uuel siue die euel. i. malus: sicut & de quade & de boose dicitur sine subitantini adiectione: est enim diabolus malitia & vitiorum radix, auctor, atque princeps. ger. teuffel: ang. deuill, deuel.*

duyuels brood.

Fungus, boletus.

duyuels dreck.

Laser Medicum, vel Syriacum. *vulgo* asa foetida.

duyuels kaese.

Fungus.

duyuels melck.

Peplus. *officin.* esula rotunda.

duyuel-suchtigh. j. beseten.

duyuelsch.

Diabolicus, daemonicus, sathanicus.

duyuelrije.

Imposturae diabolicae, praestigiae.

Dul, dol.

Insanus, furiosus, mente captus, maniacus. & Rabidus.

dul van hoofde.

Phreneticus.

dul-huys.

Gyrgathus: locus in quo mente emoti vincti aut inclusi tenentur.

dul-kop.

Phreneticus.

dul-koppigh.

Cerebrosus.

dul-kruyd, dullebesien.

Solanum mortale, letale. **dulle-keruel.** Cicuta.

dulheyt.

Insania, furor.

dulheyd van hoofde.

Phrenesis.

dullaerd.

Phreneticus, furiosus, insanus.

Dulle. j. donsse.

Typha.

Dulden.

vetus. Ferre, pati.

Dun.

Tenuis, exilis, iunceus, rarus. & Liquidus, fluidus. *ger. d'n: angl. thin.*

dun ghesaeyt.

Rarus, inuentu rarus. *q.d. rarò siue non dense seminatus. gal. cler semé.*

dun-hayrigh.

Raripilus.

dun-slaepigh.

Leuisomnus.

dunne.

sicamb. Inguen. **dunnen-kliere. j. klap-oore.** Bubo, hulus inguinarium.

dunne, dunninghe.

sax. sicamb. holl . j. slaep oft slagh des hoofts. Tempora. *sic dicta, quòd cauentur & attenuentur longa temporis diurnitate.*

dunne-schijt.

Foria, alui profluuium: venter liquidus, fluidus, latus.

dunne schijter.

Foriolus.

dunnen.

Tenuare, attenuare, extenuare, macerare, rarefacere. & Liquare. & Liquescere.

dunnigheyd.

Tenuitas, raritas. & Liquor: humor liquidus.

dunachtigh.

Subtenuis.

Dunckel-koren.

Far, ador.

Dunck.

Visio, opinio, phantasia, persuasio.

duncken.

Videri, apparere: & Opinari, arbitrari. **Ick laet my duncken.** Mihi videre videor, mihi persuadeo. **Wat dunckt v?** Quid tibi videtur? **Wat dunckt v van my?** Qualis tibi videor? **My dunckt dat ghy, &c.** Tu mihi videris doctus, probus. **My dunckt dat ick ghehoort hebbe.** Audire visus sum.

Duncker.

sax . j. doncker. Obscurus.

Dunghe.

vetus. Fimus, letamen, stercus. *ang. dunghe.*

dunghen.

vetus . j. mesten. Sercorare. *ger. tunghen, dungen ang. dunge.*

Dunninghe. j. dunne.

Tempora.

Dunst. j. donst.

Duppe. j. doppe.

Olla.

Durck. j. dorck.

Sentina.

Duren. j. dueren.

Durare.

Dus.

Sic, ita, hoc modo, isto modo.

dus-daenigh.

Huiusmodi.

Dusent. j. duyst.

Dust.

sax . j. donst. Scobs, lanugo. & Pollen, &c. *ang. dust.*

Dut.

holl. sicamb. Delirium.

dutten. j. doten.

Delirare.

Dutte.

ger. sax. sicamb . j. tote. Papilla.

Dutse, dusse, dussel.

Glans, tonsilla, tuber, tuberculum.

Duuel. j. duyuel.

Diabolus.

Duwiere.

fland. Spelunca.

D VV

Dwaele, dwele.

fland. Mappa. *vulgò* tobalia. *ital.* *touaglia*: *hisp.* *touaia*.

dwaele.

Mantile, mantelium, mantelum, mantele, is. *germ.* *zvvabel*: *gal.* *touaille*: *ang.* *touvvelle*.

Dwaelen.

holl . j. dolen. Errare.

dwael-grond.

Breuia dubia.

dwaelinghe.

Error.

dwaelinghe int waeter. j. kolck.

Vortex, vertex.

Dwaen, dwaeden, dwaegen.

holl. sic. flam. Tergere, abstergere, lauare, madefacere.

Dwaep, dweep.

Fatuus.

dwaepen, dwepen.

Fatuari, ineptire, desipere, delirare.

dwaeperije.

Fatuitas.

Dwaers. j. dweers.

Obliquus.

Dwaes. j. sot.

Stultus, insanus.

dwaes-voghel.

vetus. Nycticorax.

dwaeselachtigh.

Phantasticus.

dwaes heyd.

Stultitia, insania, insipientia, mentis alienatio.

dwaeslick.

Stultè.

dwaesen. j. dwaepen.

Desipere.

dwaes-licht.

sicamb . j. stal-licht. Ignis fatuus, ignis erraticus: viatorem à via recta abducens in errationem.

Dwanck. j. be-dwanck.

Coactio, vis.

dwanck-naghel.

sicamb. holl . j. nijd-naghel. Rediuiia.

dwargh. j. dwergh.

Nanus.

Dweep. j. dwaep.

Fatuus.

Dweers, dweersch.

Obliquus, transuersus.

dweers hout.

Lignum transuersum. & Patibulum.

dweers-schot.

Septum transuersum.

dweerse balcken.

Transuersaria, transtra.

dweerse bijle.

vet. Ascia. & Bipennis.

dweers-nacht.

vet. . j. ouer-ander-nacht/ouer-ander dagh/derden dagh.

dweerselick.

Obliquè, in obliquum, ex transuerso.

Dweyl.

flan. . j. schotel-doeck/opneem-doeck. Peniculus.

dweylen.

fland. Tergere.

Dwenghen. j. dwinghen.

Cogere.

dwengher.

sax sicamb. Pomerium. & Propugnaculum.

Dwergh.

Nanus, pumilio, pumilus, pumilius, pygmeus, homuncio. *germ.* zvværgh: *ang.* dvvarfe.

dwergh-peerd.

Musimon: equus pumilio, nanus.

Dwijnen. j. swijnen.

Attenuare, extenuare: & Perire, deficere.

Dwinghen.

Cogere, vrgere, domare, compellere, impellere: & Arctare.

dwing-dienst.

Angaria, seruitus coacta.

dwingher. j. dwengher.**dwinghland.**

Domitor, monitor seuerus, castigator. *vetus participium. q.d.* domans. *ita quoque* heyland.

E**E B**

EBbe.

Abitus maris, recessus maris, reciprocatio maris: refluxus, defluxus, aestus, refusio maris: mare refugum vel refluum, recedens, decrescens. *angl. ebbing.*

ebben.

Abire, refluere, remeare, decrescere. *dicitur tantùm de aestu maris.*

Eber.

sax. sicamb . j. oye-vaer. Ciconia.

E C

Ecchel, acchel.

Hirudo, sanguisuga.

ecchel.

Inflammatiò iecoris, internorumque viscerum erosio, & exulceratio, praecipuè in ouibus herba nimis feruente & sicca pastis.

ecchel-aerde.

vetus . j. klep-aerde. Terra argillosa.

ecchel-koolen.

Flammula, flammeus ranunculus, sanguinaria: hirudinis brassica, *vulgò.* Ranunculi genus minimum & frequentissimum, quod comestum sanguinem ouibus educit perinde atque hirudines. *Io. Gorop Becan.*

Echt.

Legitimus, iustus. & Similis.

echte.

vetus. Lex.

echte, achte.

Proscriptio hostilis. . i. odium, inimicitia.

echte, echten staet.

Matrimonium, coniugium, connubium. *fland.* **hechten staet.**

echte man.

Maritus.

echte kinderen.

Legitimi filij.

echte vrouwe.

Vxor, marita, iusta vxor.

echten staet.

Matrimonium.

echtelick gheboren.

Legitimo matrimonio natus.

echt-breker.

Adulter. & Transgressor legis.

echt-schap.

Matrimonium, legitimum coniugium.

echt-scheydinghe.

Diuortium.

echt-stand.

Matrimonium.

echte-loos.

Caelebs: & Qui matrimonium contrahere non potest: & Illegitimus, nothus.

echten.

fland . j. hechten. Figere, nectere. alligare.

echten.

sax. sicamb . j. achten. Proscribere.

Echter.

sax. sicamb. holl. Iterum, denuo. & Praeterea.

echter.

vetus fland . j. achter. Retro.

echteren.

vet . j. lasteren.

Echtisse, eghdisse, heghdisse.

Lacertus, lacerta.

Eck. j. egghe.

Angulus.

eck-steen. j. hoeck-steen.**eckachtigh.**

Angulosus.

Eck.

sax. sicamb . j. ack. Pus, sanies.

ecken.

sax. Exulcerare.

Ecker.

sax . j. aecker. Glans.

Ecksel, hecksel.

fland. Monile bulla.

Eckster. j. aeckster, exter.

Pica.

E D

Edder.

sax. fris. cimbr . j. oft. Aut. *germ. oder: ang. ether, er.*

Edel.

Nobilis, generosus, nobili genere natus, natalibus, clarus, illustris, praeclarus: illustri loco natus.

edel fijn.

Tenuis, exilis, subtilis. **Edel/oft fijn lijn-waet.** Sindon, tela exilis, byssus, nebula linea.

edel.

Pretiosus. **Edel ghesteente.** Lapidēs pretiosi, gemmae.

edel-dom.

Nobilitas.

edel-hond. j. brack, spiglioen.

edel-kind.

Caeso: puer ex vtero matris exectus. *q.d. nobilis puer. hos enim auspiciatius nasci dicit Plinius lib. 7. cap. 9.*

edel-man.

Vir illustris, heros.

edel-vrouwe.

Herois, heroina, femina illustris.

edelen, ver-edelen.

Nobilitare.

edellinck, edel ionghelinck.

Adolescens nobilis, iuuenis generosi sanguinis. *vulgò* adelingus.

edelheyd.

Nobilitas.

Edericken. j. ericken.

Ruminare.

Edick, etick.

Acetum.

edickachtigh.

Acetosus, acidus, acidulus.

edicken.

Acescere.

E E

Ee, eewe, ewe.

vetus. holl. Lex.

ee-setter.

vetus Legislator.

Ee. Matrimonium, legitimum coniugium.

ee breken.

Moechari, adulterari.

ee breker.

Moechus, adulter.

ee-breke.

Adulterium.

ee dom, eydom.

sicamb. Gener.

ee-garde.

vetus. Coniux.

ee-ghe-mael.

Coniux.

ee-loos.

Coelebs. **ee-loosen staet.** Coelibatus.

ee-loos, wet-loos. j. verwaeten.

Exlex.

ee-man.

Coniux, maritus, legitimus coniux.

ee-wijf.

Coniux, vxor, socia thori.

ee-scheyd.

Diuortium.

ee-stand.

Matrimonium.

ee-stuyr.

vetus. Arra sponsalitia.

Eechenen. j. eyghenen.

Dedicare.

Eecke.

fland . j. eycke. Quercus.

eeck-appel, eyck-appel.

Galla.

eeck-loof. j. eyck-loof.

Hedera.

eeck-horen, eeck-horenken, eyck-horen.

Sciurus. mustela quercuum.

Eeckel.

Glans: *ang. akorne.*

eeckel der manlickheyd.

Glans, balanus, corone: penis suprema pars, glandi similis.

eeckel-boom. j. eycke.

Quercus.

eeckel-schaele, eeckel-schelpe.

Calyx glandis, putamen glandis. *offic.* cupula.

eeckelen op de pijp. j. eenckelen.

Eecken-aen.

zeland . j. aen-karre.

Eed.

Iusiurandum, iuramentum, deiurium, sacramentum. *germ. eid: ang. othe.*

eed doen.

Sacramentum dicere, sacramento dicere, *sacramento* teneri, iurare in verba, iusiurandum praestare, dare: iuramentum facere.

ed-breken.

Periurare, peierare, iuramentum infringere.

eed-breker, eed-brekigh, meyn-eedigh.

Periurus.

eed-ghenoot.

Foederatus.

eeden.

Iurare.

Eeffrouwe.

fland . j. ionck-vrouwe.

Eeghde. j. egghe.

Rastrum.

Eeghel. j. ecchel.

Eeghen. j. eyghen.

Proprius.

Eeghenisse. j. enghenisse.

Inguen.

Eel. j. edel.

Nobilis.

Eel-bot, heyl-bot.

Passer piscis: *ang. helbut. nomen germanicè integrum scribitur heylich-bot. q.d. passer sacer. Gesner.*

eel-kind. j. edel-kind.

Caeso.

Eelicken staet. j. ee-stand.

Matrimonium.

Eel-land. j. ellend.

Alce.

Eelt.

holl . j. weer. Callus.

Eemer.

Hydria, situla, modiolus, haustum, vrna, cratera, mergus. & Cymba, schapha.

Een.

Vnus. *ger. ein: gal. vn: ital. vno: hisp. vno. ang. one.*

een van beyden.

Alter.

een.

Quidam. & Singularis.

een-blad.

Vnifolium, monophyllon. *genus lilij vno & singulari folio.*

een-dragt.

Concordia.

een-dragtigh.

Concors, vnanimis.

een-dragtigheyd.

Concordia, vnanimitas, concordantia, consentieus voluntas, vnus consensus.

een-dragtighlick.

Vnanimi consensu, vna mente, vno ore, vno animo, vna voce.

een-hertigh.

Vnanimis.

een horen.

Vnicornis, monoceros.

een-iaerigh.

Anniculus, hornus.

een-ieghlick.

Vnusquisque, quisque, quilibet.

een-handigh.

Vnanimus. & Mancus.

een-ieder. j. een-ieghelick.

een-kallen.

q.d. alleen-kallen. Sibi uni loqui, solus secum loqui, *sicut phantastici, senes, mente alienati, ebrij, somniantes, &c.* & Delirare, deliramenta loqui: aliena loqui.

een-kallinghe.

Soliloquium: & Deliratio, delirium.

een-klappigh.

fland. brug. Caelebs.

een-koren.

Frumentum monococcon.

een-loopigh.

Solivagus, solus currens.

een-loopigh gheselle.

Iuuenis coelebs, *qui neque vxorem, neque proles, neque familiam alit, sed solus quocunque lubet vagatur.*

een-mael.

Semel, vna vice.

t'eeenen-mael.

Simul, vnà, pariter.

een-moedigh.

Vnanimis.

een-oode.

germ. sax. Solitudo, eremus, secessus.

een-ooghe, een-ooghig.

Cocles, luscus, vnoculus, monophthalmus, desioculus.

een-paer.

Vnitus.

een-paerigh.

fland. Continuus, assiduus.

een-paerlick.

Continuo ordine: & Pariter, simul, vnà, vniter, concorditer, coniunctè. & Assiduò.

een-paerheyd.

Continuatio, *continuitas*.

een-poot, een-pootigh.

Vnimanus, *mancus*.

een-saem.

Solus, *solitarius*. & *Concors*.

een-saemlick.

Simul, *vnà*, *pariter*.

een saeter, een-sidler.

Eremita.

een-seder. j. een-sidel.

Anachoreta.

een-selligh.

Solus, *soliuagus*, *solitarius*, *monachus*, *solus agens*, *sine alterius consortio*: homo *perpaucorum hominum*: qui *paucis vtitur*. *Donat.* & *Suae solius sententiae nimis tenax.* & *Morosus*.

een-selligheyd.

Solitudo.

een-seluigh.

Vnus idemque.

een-sidel, een-sidler, een-sedel.

ger. sax. sicamb. Anachoreta, eremita, solitarius.

een-sinnigh.

Vnanimis.

een-spannigher. j. inspannigher.

Miles gregarius.

een-stemmigh.

Consonus, consonans.

een-stemmigheyd.

Consonantia, symphonia, vocum concordantia.

een-tijdigh.

Coaeuus, aequaeuus, coetaneus, eiusdem aetatis.

een-vaerdigh.

Vniformis.

een-vaerdighlick.

Vniformiter.

een-verwich.

Concolor. & Vnicolor.

een voudigh, een-vuldigh.

Simplex.

een-voudigheyd.

Simplicitas.

een-voudighlick.

Simpliciter, candidè.

een-werf.

Semel, vna vice.

een-willigh.

vetus . j. **eyghen-willigh.** Pertinax.

een-willigh.

Concors.

een-winter, enter dier.

Hornum animal, vnus hyemis, vnus anni.

eenckel.

Simplex, simplus. & Merus.

eenckelheyd.

Simplicitas.

eenckelick.

Simpliciter. & Tantum.

eenckelen den sanck.

Ornare cantum symphonia: vnam notam longam in multas breuiores musica arte redigere: cantum dispartire in varias voces, ac interim vnum eundemque tonum exprimere: modos concidere & frangere, minuritionem citare, minuonem citare: voce remittente canere. *vulgò* diminuerere: *quòd vna cantus nota in plures minuat* siue *redigatur*.

eenckel-gaetkens van de pijsse.

Foramina tibiae siue fistulae. **een pijsse met luttel eenckel-gaetkens.** Tibia quae tenuis, simplexque foramine paruo *siue* paucò.

eenckelinghe.

Chroma, modulatio crebritate & solertia modulorum oblectans.

eener-hande.

Vniusmodi, singularis, vniformis, non varius.

eenerley. j. eenerhande.

eener-ley-verwigh.

Concolor.

eenheyd. j. eenigheyd.

Vnitas.

eenigh.

Vnicus: & Singularis: & Solus, solitarius.

eenigh.

Vnus, *non* nemo, quis, quisquam, aliquis.

eenighe.

Quidam, aliqui, nonnulli.

eenigh-mael.

Vnquam, aliquando, aliqua vice.

eenighs-sins.

Aliquo modo, aliquo sensu: vtcunque, quadantenus.

eenigheyd.

Vnio, vnitas, monas, singularitas: & Solitudo: & Vnio, concordia, vnanimitas.

eenigher-hande.

Alicuiusmodi.

eenigher-tier.

vetus . j. **eenigher-hande.**

eenken. j. aes.

Monas.

eenlick.

Solùm, solummodo, tantùm, tantummodo.

eenlick.

Singularis.

eenlick.

Solitarius: & Terribilis, horribilis.

eenlicke plaetse.

Solitudo, locus solitarius, desertus, & proinde terribilis.

eens.

Concors, vnanimis. **Eens zijn met malcanderen.** Concordare, conuenire, consentire.

eens worden.

Conuenire, in concordiam venire.

eens, een-mael.

Semel, vna vice.

eens, eenigh-mael.

Quondam, olim, quadam vice, aliquando.

eens-deels,

Partim, ex parte, pro parte.

eens-gaders.

Simul, vnà, pariter.

eens-ganghs.

Eadem via, confestim, statim, protinus.

eens-ghelijck.

Similiter.

eens-ghe-sint.

Vnanimis. **Eens-ge-sint-heyd.** Vnanimitas.

eens-maels.

q.d. een des maels. Singulatim, sigillatim.

eens-maels, t'eene-mael.

Vnà, simul, pariter, semel simulque.

eens-sins.

Vno eodemque sensu, vno eodemque modo.

eens-weghs.

Eadem via, euestigio, protinus.

Eer.

Priùs, antè. & Potiùs.

eer dan, eer dat.

Antequam, priusquam.

eer-ghisteren.

Nudiustertius.

eer-langh.

Breui, propediem.

eer-tijdts.

Olim, quondam, pridem.

eer-tijdigh.

Pristinus.

Eerde. j. aerde.

Terra.

Eere, ere. j. aere.

Aes, aeris.

Eere.

Honor, decus.

eer-baer.

Honestus, probus, honorabilis.

eer-baerheyd.

Honestas, probitas.

eer-baerlick.

Honestè, probè.

eer-be-wijsinghe.

Obseruantia.

eer-bieden.

Reuereri.

eer-biedinghe.

Reuerentia, obseruantia.

eer-biedighlick.

Reuerenter.

eer-ghierigh.

Ambitiosus, cupidus gloriae, honoripeta, cupidus honoris: laudis amore tumens: laudis cupidus: sitiens honoris & gloriae.

eer-ghierigheyd.

Ambitio, honoris cupiditas.

eer-ghierighlick.

Ambitiose.

eer-ionck-vrouwe. j. staet-dochter.**eer-loos.**

Inglorius, infamis, inhonestus, ignominiosus, notatus infamia: qui honoris damnum fecit ex iudicum animaduersione. & Excommunicatus. *vide ver-waeten.*

eer-rijck.

Gloriosus.

eer-saem. j. eer-baer.

Honestus.

eer-suchte.

Ambitio.

eer-suchtigh.

Ambitiosus.

eer-weerdigh.

Honorabilis, honorificus, magnificus, venerabilis, dignus honore.

eer-weerdigheyd.

Dignitas honoris.

eer-weerdighlick.

Honorificè, honorate

eeren-graf.

Cenotaphium, tumulus honorarius.

eeren-naem.

Titulus.

eeren-prijs.

Elatine, betonica. *herbae genus.*

eeren-schenck.

Honorarium.

eeren-wijn.

Vinum honorarium.

eeren.

Honorare, honestare, honorem tribuere: venerari, vereri, obseruare, suspicere, colere: decorare, honore afficere, honorem exhibere, deferre: decorare honore.

eeeren. j. aeren.

Arare, colere terram, agrum.

eerlick.

Honestus, probus, castus, pudicus.

eerlicke brieuē.

Litterae honorariae, sacrae: quibus honores alicui deferuntur.

eerlick, eerlicken.

Honestè, honorificè, reuerenter, honorate, magnificè. & Probè, castè, pudicè.

eerlickheyd.

Honestas.

Eernst. j. ernst.

Serius.

Eers. j. aers.

Anus.

Eerst, eerste.

Primus. **Ten eersten.** Primò, primùm.

eerst.

Modò, nunc demum. **Nv eerst.** Nunc demum,

eerst-ganghs.

Statim, confestim.

eerst-gheboren.

Primogenitus, primaeuus, primogenius.

eerst-gheboorte.

Primogenitura. & Protococia: primatus natalitius.

eerst-mael.

Primò.

eerst-werf.

Primò, prima vice.

eerstelinck.

Primitiuus.

eerstelinghen.

Primitiae: primi fructus qui Deo offeruntur.

Eest.

holland . j. ast.

Eester, ester, heester.

Frutex, talea, arbuscula.

eester, heester.

fland. brug. Hortus, pomarium.

eester-bosch.

Frutetum, frutectum: seminarium, plantarium.

eester-bosch van eycken.

Quercetum.

Eeten, eten.

Edere, comedere, manducare, vesci, cibum capere vel carpere. *germ. essen: angl. eate.*

eet-baer.

Edulus, vescus, esui aptus.

eet-groen, nae-weyde.

Foenum cordum & serotinum.

eet-kamer.

Coenatio, coenaculum, diaeta

eet-ghemack.

Dieta, victus ratio.

eet-maele, et-maele, at-maele.

hol fris. sicamb. Dies naturalis: 24. horarum spatium: ab **eten.** i. edere, prandere: *quia astrologi incipiunt diem à meridie: nempe cùm sol ingreditur circulum meridianum, quo tempore vulgò prandetur.*

eet-mael. j. schoft.

Pastio diurna quatuor vicibus.

eet-mes.

Culter escarius.

eet-saele. j. eet-kamer.

Coenatio.

eet-waere.

Merces esculentae, edulia, penus esculenta, res esculentae.

eet-werck.

Res cibaria, edulium, esca, cibus, res esculentae.

eet-achtigh.

Edulis, vescus.

eetelick. j. eet-baer.

Edulis.

eeter, eter.

Estor, comestor, edo.

eeter, coren-bijter.

Edo, dardanarius.

Eeuwe, ewe, ee.

vetus. holl. sicamb . j. wet. Lex. & Coniugium, matrimonium.

eeuwe.

Aeuum, aeternitas, seculum, aetas longa siue perpetua.

eeuwich, eewigh.

Aeternus, iugis, sempiternus, perpetuus: aeuiternus *apud veteres*.

eewigheyd.

Aeternitas, sempiternitas, perpetuitas.

eeuwichlick.

Aeternum, aeternè, in aeternum, iugiter, perpetim, perpetuò, sempiternè. *germ. eeuwichlich: ang. euer.*

E F

Effen, euen.

Aequus, planus. *ger. eben: ang. euen.*

effen ende glat.

Planus, politus.

effen, ghelijck.

Par, aequalis.

effen, ende on-effen spelen.

Ludere par impar. *Ouid de Nuce: Est etiam, par sit numerus, qui dicat, an impar, Vt diuinatas auferat augur opes.*

effen rekeninghe.

Pura, puta, absolutaque ratio.

effen op rekenen.

Putare rationem, puram, putam & absolutam rationem conficere, parem rationem facere, paria facere.

effen op betaelen.

In assem, siue in solidum satisfacere: rationibus redditis reliqua soluere.

effen veld.

Planities, campus, aequor campi, aequor apertum.

effen.

Iuxta. **Effen als oft.** Perinde ac si, quasi, aequè atque.

effen daer.

Ibidem, eodem loci.

effen die.

Idem, isce.

effen te passe.

Commodùm, commodè.

effen wel. j. euen wel.

Aequè bene.

effenen, euenen.

Aequare, exaequare, planare, complanare, laeuigare.

effenaer, euenaeer.

Iugum, scapus bilancis.

effenheyd.

Aequalitas.

effeninghe.

Aequatio, exaequatio.

effentlick.

Aequaliter, pariter, planè.

effens.

Planè, aequaliter. **Teffens.** Simul, vnà, pariter.

Eft.

fris . j. oft. Aut, si, an.

Efter.

holl. fris. Iterum.

E G

Egh, egghe. j. eck.

Angulus. &c.

egh-steen. j. eck-steen.

egh-balie. j. egghe.

Cataracta.

Eghdisse. j. heghdisse.

Lacerta.

Egghe, eeghde.

Rastrum, pecten, occa, crates occatoria.

egghe tanden.

sax. sicamb . j. egghighe. Dentes stupidi.

egghen de tanden.

Dentes hebetare vel stupefacere. *ang. edge.*

Egghe, egh-balie, eck, heck, schof.

Cataracta, vectes portarum, cancellatae portarum fores, cratis portarum, hercius, .

egghe, eck.

Angulus, extremitas, ora. *ger eck: angl. edge.*

egghe. j. self-egghe, self-eynde.**egghen.**

Occare, comminuere glebas: pectine humum verrere. & Sarrire, sarculare.

eggher.

Occator.

eggher, euegher.

Terebra, terebellum.

eggherigh. j. scherp.

Acutus.

eggherigh. j. suer.

Acer, acerbus.

egghighe tanden.

holl . j. boomighe. Dentes stupidi.

Egheen. j. gheen.

Nullus.

Eghel. j. ecchel.

Sanguisuga *germ. aegel.*

eghel.

Echinus, erinaceus. *vulgò hericius, ericius. germ. igel.*

eghel-koolen. j. ecchel-koolen.

eghel-kruyd. j. penninck-kruyd.

Eghelentier.

Cynosbaton, rubus caninus, sentis canis, rosa siluestris odorata; *vulgò eglenterius quòd eius caulis & rami aculeis & spinis horreant instar echini q.d.* arbor echinorum.

eghelentier-bloeme.

Rosa canina, syluestris.

Eghenen. j. eyghenen.

Dicare.

Eghenen. j. heghenen.

Ornare.

Eghster. j. exter.

Pica.

E I siue E Y

Ey.

vetus cimbr . j. eyl. Insula.

ey-land.

Insula.

ey lendigh. j. el-lendigh.

In insulam relegatus.

ey-loof.

fris . j. eyck-loof. Hedera.

Ey, eye.

Ouum. *germ. ey: angl. egge.* **Eyeren.** Oua. **Eycken.** Ouulum.

ey-dop. j. eyer-dop.

ey-koeck. j. eyer-koeck.

ey-rond.

Ouatus, a, um.

ey schaele. j. eyer-schaele.

Eyber, eber.

sax . j. oyevaer. Ciconia.

Eycke, eecke, eycken-boom.

Quercus, Iouis arbor, arbor glandifera. *ger. eych: ang oke.*

eyck-appel, eeck-appel.

Galla.

eyck-horenken. j. eeck-horenken.

eyck-loof. j. eeck-loof.

Hedera.

eyckel. j. eeckel.

Glans.

eycken.

Quernus, querneus, querceus, quercicus, querculanus.

eycken-boom, eycke.

Quercus.

eycken-bosch.

Quercetum.

eycken-herd.

Robustus.

eycken-hout.

Lignum querceum.

eycken-vaeren. j. boom-vaeren.

Polypodium, filicula, dryopteris, querna filix.

Eye.

sicamb. Socer, patrer vxoris.

eydom, eydhem, eedom, eedum.

sicam. Gener.

Eye. j. ey.

Ouum.

eyeren.

Oua.

eyer-brood.

Panis crocatus: oui luteo & croco infectus atque imbutus.

eyer-doder.

Vitellus.

eyer-dop. j. eyer-schaele.

eyer man.

Ouorum negotiator.

eyer-melck.

Oogala, puls ex ouis & lacte.

eyer-koeck. j. ey-koeck.

eyer-schaele ey-schaele.

Oui testa, putamen, cortex.

Eyghen.

Proprius, peculiaris, priuatus, priuus. *ger. eigen: angl. ovvne.*

eyghen, sijns selfs.

Suus, sui iuris.

eyghen goed.

Priuata, bona, bona propria, priuatae possessiones: & Peculium.

eyghen hand-schrift.

Autographum, scriptum manu propria.

eyghen knecht. j. slaeye.

Seruus.

eyghen man.

Seruus, mancipium.

eyghen-dom.

Proprium, proprium dominium, possessio, mancipium, res Mancipi. *vulgò* proprietas.

eyghen rechtigh.

Sui siue proprii iuris: & Obstinatus, pertinax, refractarius.

eyghen schuld.

Propria culpa. Meapte, tuapte, suapte culpa.

eyghen-sinnigh.

Refractarius: nimis suae sententiae tenax, perucax, pertinax, morosus, capitosus.

eyghen-sinnigheyd.

Peruicacia, morositas.

eyghen schap. j. eyghen-dom.

eyghen-saeckigh.

Sua & propria quaerens, sui studiosus.

eyghen-wijs.

Sibi sapiens, autosophos

eyghen-willigh.

Spontaneus, vltroneus. & Obstinatus, morosus.

eyghen-willighlick.

Vltro, sponte. & Obstinatè.

eyghenaer.

Proprietarius, dominus, possessor.

eyghenen.

Dicare, proprium dicare, tribuere, transcribere, vindicare, addicere, tradere vt proprium.

eygheninghe.

Vendicatio.

eyghenheyd.

Proprietas.

eyghentlick.

Propriè, peculiariter: aptè, concinnè.

Eyle.

vetus . j. eyl-land. Insula. *gal. isle: hisp. isla. ang yle.*

eyl-land, ey-land.

Insula, terra salo aut aquis inclusa. *ab ey, cimbrica dictione.* i. insula. & **land** *q.d.* terra insularis.

eyl-lander.

Insularis.

Eyn.

germ . j. een. Vnus.

eynckel. j. eenckel.

Simplex.

Eynde. j. ende.

Finis.

Eynse.

fland . j. heynse. Ansa.

Eydsel.

fland . j. vnsel. Statera.

Eys.

ger. sax. sicamb. Hulcus, pus, puris.

eysen-kruyd, eysen-hart.

Verbenaca: sagmen, herba putrida vlcera cohibens, & mitigans. *ger eysen-kraut, eysenhart: sax. isenkrut.*

Eysch, heysch.

Postulatio, petitio, postulatus, us: stipulatio, stipulatus.

eyschen, heyschen.

Postulare, depostulare, exigere, petere, poscere, deprecari, requirere, stipulari. *ger: heyschen, houschen: ang. aske.*

eyscher, heyscher.

Postulator, petitor, stipulator, actor.

eyschinghe. j. eysch.

Postulatio.

Eyse, eys.

ger. sax . j. ijs. Glacies.

eysen,

quibusdam ijsen. Horrere, horrescere metu aut pauore: metum concipere: & Abominari, exhorrescere, perfundi horrore.

eyselick, eysigh, ijselick.

Horridus, abominabilis, abominandus.

eyselickheyd, ijselickheyd.

Horror, frigidus horror, gelidus terror, gelidus timor.

Eyst.

sicamb . j. ast. Vstrina.

Eyter. j. etter.

Sanies pus.

Eyuer. j. ijuer.

Zelus.

E L

El.

vetus . j. ael. Anguilla.

el-gher. j. ael-gheer.

Fuscina.

El.

Alius, aliud *hisp. al.* **Iemand el.** Alter quispiam, alius quispiam. **Niemand el.** Nemo alius.

el, ellers.

Alibi. **Nergens el.** Nusquam alibi

el-lende.

Exilium: & Miseria, calamitas. *dicitur el lende. q.d. alia terra, siue alius orbis. ab el. i. alius. & land. i. regio terra: solum enim exules vertunt & in aliam terram*

*migrant: sicut apud Latinos extorris, extra terram vel extra terminos: & exsul. .i. extra solum dicitur. Quidam **al-lende** scribunt, vt **al**, idem sit quod **el**, & referat originem Latinae dictionis, alius, a, um: est enim summa apud nos affinitas literarum **a & e**.*

el-lend, ellend-dier, elland.

Alce, tragelaphus, hircocerus: animal Septentrionalis regionis, ex caprarum genere: ita dictum a miseria, vt quidam tradunt: miserrimum enim animal frequentissimè caduco laborat morbo.

el-lendigh.

Exul, exulans, extorris: & Miser, miserabilis, calamitosus, aerumnosus, infelix.

el-lendigheyd.

Exilium: & Miseria, calamitas.

el-lendighlick.

Miserè, calamitosè.

el-lendighen.

vetus . j. bannen. In exilium relegare.

el-waerts.

Aliorsum, aliouersum.

ellers.

Alibi, aliubi: Aliò, aliunde, aliorsum: *gal. ailleurs.*

ellers-waerts.

Aliò, aliorum.

Elck, ellick, ieghelick.

Quisque, vnusquisque. **t'elcken.** Quauis vice.

elck besonder, elck alleen.

Singuli.

elck besonderlick.

Singulatim.

elckerlick.

fland. Quisque, vnusquisque.

elck anderen.

flan. holl. fris . j. **malck-anderen.** Alius alium, inuicem.

elck-een.

Vnusquisque.

elcker-malck.

vet. Quisque, vnusquisque.

elcker-iaerlick.

vet. Singulis annis, in singulos annos.

Elder.

Vber ouilli pecoris.

Elefant, olefant.

Elephas, elephantus.

elefen-been, elffen-been, elpen-been.

sax. fris. holl . j. iuoor. Ebur, dens elephanti, os elephanti, elephantus, cornua elephanti.

Element.

Elementum. **Element des viers.** Aether ignis. **Elementen.** Ele-

menta, genitalia corpora, radices & fontes rerum.

Elf. j. alf.

Incubus.

Elf, elue.

Vndecim. *ger. eylf: ang. eleuen.*

elf-mael.

Vndecies.

elf-penninck.

holl . j. ruytersche blanzcke. Numus vndecim chalcorum.

elf-tubbe.

Longurio: homo enormiter procerus. *q.d.* vndecim costarum.

elfste.

Vndecimus.

Elft.

Alosa, clopea. *genus piscis.*

Elgh.

Bison. Asini siluestris genus in regionibus septentrionalibus.

Elle, elne.

Vlna, cubitum, sesquipes, interuallum á flexu brachij ad digiti medij supremam vsque partem. *ger. eln: gal. aulne: ital. alna: angl. elle, elne.*

elle.

Brachium, siue brachij mensura *Becano dicitur.*

elle-boghe.

Cubitus, gibber brachij, ancon: brachij curuatura, siue artus. *ger. ellenboghen: angl. elbovve.*

elle-bogh-kusken.

Cubital: puluinus cui cubito inniti solent.

El horen, al-horen. j. vlier.

Sambucus.

Elpen-been. j. elefen-been.

Ebur.

Elps, elpsch.

germ. heluet. sax. sicamb . j. swaen. Cygnus.

Elschouwe, elschoude.

zeland. Vrtica marina, spongia marina.

Els-water.

Fluxiones siue aquae laterales parturientium.

Else, elst, elsen-boom.

Alnus.

elsenstaeck.

Palus alneus.

Elsene.

Subula. *gal. alesne: hisp. alesna.*

Elst. j. else.

Alnus.

Elster.

sicamb . j. exter. Pica.

Elue. j. elf.

Vndecim.

Eluwe. j. deluwe.

Liuidus, luridus.

eluwen.

Liuescere.

E M

Emde.

ger. sicamb. Foenum cordum, serotinum.

Emmer, emmers. j. ie-mer.

Imò, maximè.

emmertoës. j. al-reed.

Tam citò.

Emmer, ember, ammer, amber. j. barn-steen.

Succinum, electrum, glessum, glastum, Lyncurium, Solis filiarum lachrymae. *vulgò* ambra. *ger. alber: gal. ambre: ital. ambro: hisp. ambar: angl. ambre.*

Emmerinck, emmerlinck.

Emberiza: passeris spermologi genus.

Emsich.

ger. sax. sicamb. Assiduus, iugis.

emsicheyd.

Assiduitas, studium assiduum.

Emster.

sax. sicamb. Empetra: mus montanus.

Emte

sax. fris. sicamb . j. miere. Formica.

E N

En.

Ne, non. **En vreest niet.** Ne metuas. **En denckt hy niet wat hy seyt?** Num cogitat quae dicat? **Ick en gae niet.** Non eo. **Ick en wille niet.** Non volo, nolo.

Enckel.

meliùs eenckel. Simplex.

Enckel.

aliàs aen-klauwe. Talus. *sax. enckel: ang. ankle.*

enckel-been.

Malleolus.

Enckel.

ger. sax sicamb. holl. Nepos.

enckel, enckle.

sicamb. iuliac. Iuuenis arator.

Enckt, inckt.

Atramentum: atramentum scriptorium, librarium: encaustum *apud I. C. germ. dinten: gal. encre: ital. inchiostro: hisp. tinta: ang. ynche.*

enckt-pot, enckt-horen.

Atramentarium.

Ende, vnde.

Et, ac, atque. *germ. vnd: angl. and.*

ende oock.

Atque etiam, quin etiam.

Ende, eynde.

Finis, calx, extremum, terminus, coronis, catastrophe. *germ. end: ang. ende. Ten ende dat.* Vt tandem. **T'ende/t'enden** Ad finem, ad calcem.

ende.

Cauda salax, mentula.

ende.

Anus, sedes, aluus.

end-darm.

Aluus, fundulus.

endel-darm, entel-darm.

Aluus, aluus inferior, intestinum caecum, fundulus.

endelick.

Postremus, extremus. & Peremptorius.

endelick, endelinck, endelingh.

Tandem, demum, denique, nunc, iam, postremò, nouissimè.

enden, eynden.

Finire, terminare.

end-ordeel, end-vonnisse.

Sententia litis decretoria. *vulgò* diffinitiva sententia.

Endiue.

Intybus, intybum, intubus fatiuus, hortensis: intubum satium, latifolium. *vulgò* endiuia, scariola. *gal. endiue. ital. endiuia: hisp. endibia: ang. endyue.*

Endte, endt-voghel.

Anas. *ger. ente: sax. anthe gal anette ital. anatte: hisp. anade.*

endt-groen, endten-groen.

Lens palu-

stris. *q.d.* anatum viride: *quod anates eo pascantur.*

endt-poel.

Natatile.

endten-stal, endten-weyde.

Nessotrophium.

endteren.

tetrinire, vociferari siue garrire instar anatis: ineptè & odiosè garrire.

endterer.

Garrulus instar anatis.

endteringhe.

Anatum vociferatio, molestus garritus anatum: nimia dicacitas.

endtrick.

Anas mas.

Enghe.

Angustus, arctus: contractus, strictus.

enghe.

Angustè.

engh-borstigh.

Suspiriosus, anhelator, anhelus, asthmaticus *q.d.* angustus pectore.

engh-borstigheyd.

Asthma: anhelitus anxietas.

enghde.

Angustia, angustiae, arum.

enghde der dalen.

Fauces.

enghde der zee.

Fretum, angustia maris.

enghde tusschen twee zeen.

Isthmus: terra angusta inter duo maria.

enghen.

Angustare, angustum seu arctum reddere, arctare, coarctare, contrahere, constringere.

enghenisse, inghenisse, eeghenisse.

Inguen, pars corporis >concaua, pubi vtrunque vicina. *gal. aines.*

engher, ingher.

Angaria, seruitus coacta: compulsio iniqua, exactio.

enghster, klock-glas.

Bombylius: vasculum angusti oris, inter bibendum bombum sonitumque edens.

Enghel.

Angelus, spiritus aethereus, genius sanctus, mens aetherea. *ger. engel: gal. ange: ital. angelo: hisp. angel: ang. aungel.* **Goeden enghel.** Genius bonus. **Quaedden enghel.** Genius malus, genius vltor, diabolus, cacodaemon.

enghel-soet.

fland . j. boom-vaeren. Fidicula.

enghellot.

Aureus anglicus, angelatus: nummus aureus angeli effigie.

enghelsch.

Angelicus.

enghelsche. j. tweendertich asen.

enghelsche. j. twelf mijten brab. acht vlaems.

Enster, ensser, entster, vnster.

fris . j. unsel. Statera.

Ente, inte.

Insitum, surculus, calamus, calamus nouellus qui inspicatur ad inserendum. *gal. ente: ital. ento.*

enten, inten.

Inserere, pangere, emplastrare, inoculare, admittere.

Entel.

fris. vetus. Fimus, stercus.

entel-darm. j. endel-darm.

Enter, enter-dier.

holl. fris. Horna bestia, hornotinum animal. *q.d.* **een-winter**. j. vnus hiemis.

E P

Eppe.

Apium.

E R

Er.

fland. holl . j. her. brabant. re Latinis & Gallis, vtriusque literae inuersione. fland. & hollandi dicunt ermaecken , brabantis her-maecken. Latini reficere, Galli refaire.

Er.

ger . j. ver. Er-vaeren/ver-vaeren: er-klaeren/ver-claeren: er-dichten/ver-dichten. &c.

Er-barmen. j. ontfarmen.

Er-dencken. j. ver-dencken.

Ercke. j. spuye, sluyse.

Erckel. j. arckel.

Podium.

Erckenaer.

sax. Menianum.

Erde. j. aerde.

Terra.

Ere, aere.

Area: & Pauimentum. & Officina, taberna. *gal. aire: hisp. ere.*

Ere, eren-werck. j. aere, aere-werck.

Aes, aeris. &c.

Eren. j. aeren.

Arare.

erene. j. aerene.

Aruum.

Erf, erf-goed, erue.

Haereditas, haeredium, praedium: & Fundus, res soli: aedes, agri, fundi, & caeterae res immobiles solo coniunctae: *mobilis autem haue dicuntur.*

erf-brief.

Litterae haereditariae.

erf-cijns.

Solarium, vectigal solarium, census haereditarius, census perpetuus.

erf-deel.

Haeredium, haereditas.

erf-dom.

Haereditas: dominium siue possessio haereditatis.

erf-ghenaem, erf-naemer.

Haeres, cohaeres: haereditatem aut partem eius accipiens.

erf-ghenoot.

Haeres, haeredij particeps.

erf-ghe-rechte. j. neder-ghe-rechte.

Iudicium causarum ciuilium, & possessionum: iudicium municipale.

erf-goed.

Haeredium, res haereditaria, bona haereditaria.

erf-goed van des vaders weghen.

Patrimonium.

erf-ghierigh.

Haeredipeta.

erf-graf.

Sepulchrum haereditarium: quod sibi haeredibusque quis constituit.

erf-grond.

Haereditas, terra haereditaria, fundus.

erf-houder.

Possessor haereditatis.

erf-kind.

Haeres, proles.

erf-knecht.

Perenniseruus. *Plaut.* qui perpetuò seruit vni domino.

erf-koninck.

Regni haeres rex.

erf-koninck-rijck.

Regnum haereditarium.

erf-land.

Terra haereditaria.

erf-loos, erue-loos.

Exhaeres, haereditate carens, haereditate priuatus: & Haerede carens, haeredem non habens.

erf man.

Proprietarius fundi.

erf-naemer.

vet . j. erf-genaem. Haeres.

erf-pachte.

Emphiteusis, haereditaria locatio, perpetua locatio, praestatio soli, pensitatio praedij, emphiteutica praestatio.

erf-pacht-goed.

Ager emphyteuticus, vectigalis.

erf-pachter.

Colonus perpetuarius: qui perpetuò agrum conduxit, aut certa pensione in vitam suam: conductor perpetuarius.

erf-recht.

Haereditas, ius haereditarium.

erf-rechter.

vetus. Iudex causarum ciuiliium.

erf-rente.

Reditus perpetuus, reditus haereditarius.

erf-schap.

Haereditas.

erf-scheyder.

Aedilis. decempedator.

erf-sieckte.

Malum haereditarium: morbus aut vitium à parentibus in liberos transiens. & Contages, contagio, contagium.

erf-sonde.

Originale peccatum, primogenia noxa.

erf-tochte.

Haereditarius vsusfructus.

erf-tochtener.

Haereditarius vsufructuarius, vsufructuarias fundi proprij.

erf-vijand.

Hostis perpetuus, mimicus assiduus, inimicus haereditarius.

erfachtigh.

Haereditarius.

erfachtigheyd.

Haereditas.

erffelick.

Haereditarius.

erffelicken.

Haereditariè.

erffelickheyd.

Haereditas, bona haereditaria, fundus.

erffen. j. eruen.

erffenisse.

Haereditas, successio haereditaria: & Inuestituta.

erffenisse doen. j. goedenisse doen.

Erf. j. erue, nerf.

Superficies corij, &c.

erf-grind.

Achor, scabies capitis: achores, vlcera capitis.

Erg. j. argh.

Malus.

Ergens, iergens.

Vspiam, vsquam, alicubi, aliquo loco.

ergens henen.

Quoqiam, quoquam, ad aliquem locum.

Eremijt. j. heremijt.

Ericken.

Ruminare, remandere.

Er-kauwen, er-kouwen.

Ruminare.

Erien.

vetus . j. eeren. Arare

Er-inneren.

ger sax sicamb. Commonefacere, reuocare in memoriam. & Reminisci, recordari.

Erm. j. arm.

Ermijne. j. armijne.

Erne. j. arne.

Messis, &c.

Erne.

Extremitas attenuata assersis siue tigni quae alteri iniuncta accommodatur firmaturque clauo ligneo.

Ernst.

Serium, res seria. *ger. ernst: angl. earnest. In ernst.* Seriò, sedulò, extra iocum.

ernstachtigh.

Serius. & Sedulus.

ernstigh.

Serius.

ernstigheyd.

Sedulitas.

ernstighlick.

Sedulò, seriò.

ernsten.

vetus. Studere, niti.

Erpel, aerpel.

fland. Anas mas.

Erre-dom, er-dom.

vetus sax. fris sicam. Error, *gal. erreur: angl erreure.*

erren.

vetus. Errare. *ger.* irren: *gal.* errer: *ang.* erre.

Erre

vetus. Ira: & Iratus.

er-schap.

vetus . j. gram-schap.

Ers. j. aers.

Anus.

erselen. j. aerselen.

Erte. j. erwete.

Pisum.

ertinghe.

vetus fland. Legumina: pisa, fabae, cicer, lendes, similiaque quae in siliquis nascuntur.

Ertsch-bisschop, ertsch-enghel &c. j. artsch-bisschop, artsch-enghel

Erue. j. erf.

Porrigio, achor.

Erue, erf, nerf, nerue.

Superficies cutis aut pellis, pilo adempto, praeparatae: grana in coriis, squamae.

Erue-voeder, vitse.

Eruum.

erue.

Orobus. *hisp. yeruo.*

Erue. j. erf, erf goed.

Haereditas, haeredium. & Haeres.

erue-loos, erf-loos.

Exhaeres.

eruen.

Transcribere alicui haereditatem, transmittere vel tradere alteri haereditatem: & Accipere haereditatem, adire haereditatem, haereditate accipere bona, succedere in opes haereditarias.

eruelinck.

vetus . j. erfghenaem.

Erwtte, erwte, erte.

Pisum.

erwttinghe. j. ertinghe.

Legumina: pisa, fabae, ciceres, lentes & similia.

erwt-houde.

Pisa in siliquis, pisa cum folliculis. & Folliculus pisorum.

erwt-suycker.

Tragemata ex saccharo in pisorum formam confecta: bellaria.

E S

Esch.

Fraxinus. *ger. esch: ang. ashe.* **Wilden esch.** Ornus, fraxinus siluestris.

eschen-boom.

Fraxinus.

eschen-hout.

Fraxinum siue fraxineum lignum.

Ese. j. est, ast.

Vstrina.

Esel.

Asinus. *ger. esel: gal. asne: ital. asino: hisp asno: ang. asse.* **Eselken.** Asellus.
Eselinne. Asina **Eselinneken.** Asella.

esel, esel-worm.

Asellus, millepeda, multipeda, oniscus.

esel, knaep der schilders.

Pluteus, tripedaneum lignum cui tabula, cum pingitur, innititur.

esel-drijuer.

Agaso, asinarius, agitator aselli.

esel-grauw.

Color murinus.

esel-meulen.

Mola asinaria.

esel-schreyer.

Onocrotalus. *auis vocem asinine similem edens.*

esel-stouwer. j. esel-drijuer.

esel-worm. j. esel.

Oniscus.

esel-veulen.

Pullus asininus.

esels, eselsch.

Asininus.

esels ooren.

Asininae aures.

esels ooren setten.

Auriculas asini imitari: subsannare, irridere.

esels sadel, scheen-sadel.

Clitellae.

esels vijghen.

Fimus asininus.

Esen. j. aesen.

Escam ingerere, nutrire.

Espe, espen-boom.

fland. sicamb. Populus Libyca, populus nigra: tremulus. *ger. aspenbaum: gal. niespe. sax. espe: ang. aspe.*

Espinck. j. pinck.

Cymba.

Est. j. ast.

Vstrina.

Ester. j. eester.

Frutex.

Estere. j. leme.

Festuca cannabina: scapus.

Esterick.

ger. sax. sicamb Pauimentum.

Eswel.

Callum aprugnum: caro apri durior, solidior, callosiorque.

E T

Et-wat.

vet. j. iet-wat, e-wat. Aliquid. *ger. etvvas.*

Eten. j. eeten.

Edere.

Etick. j. edick.

Acetum.

Etsen.

ger. Depascere, erodere.

etsen, bijten in coper.

inscribere, siue incidere in aes aqua forti.

Ettelicke, etlicke.

Aliqui, quidam, nonnulli.

Etten.

fland. Pascere pecus in aruis aut pratis. **Ettinghe.** Pascua.

Etter.

Sanies: & Tabum: & Pus.

etter-stock.

Pus, puris.

etterachtigh, etterigh.

Saniosus, tabidus, purulentus.

etteren, ver-etteren.

Suppurare.

Ettick.

sicamb . j. edick.

E V**Euckel.**

Frontis ruga supra palpebras.

euckelen.

Caperare frontem, frontem rugis contrahere.

Euder, uder, huyder.

Vber.

Euegher, eggher.

Terebra.

Euel.

Malus, nocens, prauus, peruersus. *ger. ubel sax. uvel, ovel: ang. euill, euell.*

euel, ramp.

Malum, infortunium. **Sint Ians euel/vallende euel** Morbus caducus, morbus comitialis, morbus maior, morbus Herculeus, morbus sacer, morbus sonticus, epilepsia, lues deifica, lues sacra. **Lanck-euel/lancken euel.** Ileus, voluulus, tormentum, chordapson, morbus interioris intestini. *q.d.* morbus ilium. *vulgò* Miserere mei.

euel-daed.

Malefactum, scelus.

euel-daedigh.

Facinorosus, sceleratus.

euelen moed.

Malus animus, infestus animus.

euel-moedigh.

Malitiosus.

euelen, euel doen.

Nocere.

Euen. j. effen.

Aequus. & Par, &c.

euen als. j. effen als.

Aequè atque.

euen-beeld.

Exemplar.

euen-bortigh.

Aequalis progenie seu generatione.

euen-eens.

Prorsus idem, persimilis.

euen-gheleerd.

Aequè doctus.

euen-ghelijck.

Consimilis, compar, aequalis, aequabilis, peraequalis.

euen-ghelijck als.

Perinde, velut.

euen-groot.

Aequè magus, par magnitudine.

euen-handigh.

Ambidexter, aequimanus.

euen-kleyn.

Aequè paruus.

euen-krachtigh.

Aequipollens, aequiualens.

euen-nacht.

Aequinoctium.

euen-naeste.

Proximus.

euen-oud.

Aequaeuus, aequalis, eiusdem aetatis, par aetate.

euen-tijdigh.

Contemporaneus, synchronos.

euen-verre.

Aequè longè.

euen-verre.

fland. Dummodò.

euen-wichtigh.

Aequalis pondere.

euen-wichtigheyd.

Aequipondium, ponderis aequalitas, sacoma.

euen-wijdigh.

Parallelus, aequaliter distans.

euen-wel.

Aequè benè.

euenen. j. effenen.

Aequare.

euenae, effenaer.

Aequator.

euenae, effenaer in de waghe.

Iugum, scapus bilancis. de quo lances vtrunque pendent: *ita teutonicè dictus ab aequationis argumento, obuersante in ansae meditullio lingula.*

Euene.

Auena, bromos. **Ghebaerde euene.** Aegylops, festuca.

euen-besien.

sicamb . j. **hauer-besien.**

euen-maend.

sicamb . j. **gerst-maend.** September.

Euer, euer-swijn. j. beer.

Aper, verres siluestris *Becano.* *ger. eber.*

euer-spit, euer-spriet. j. swijn-spriet.

euer-wortel.

Chameleon, carlina.

Eul. j. heul.

Papauer.

Euoor. j. iuoor.

Ebur.

Euwen.

Pascere, cibum in os indere, ingerere cibum in os alterius.

euwssel.

Pastio, pastus: & Pascuum, ager pascuus.

E VV

Ewat.

fland . j. wat/etwat. Aliquid.

Ewe. j. eeuwe.

Lex: & Aeuum.

Ewegh gaen. j. wegh gaen.

Abire.

E X

Excijse. j. assijse.

Vectigal. *vulgo excensus.*

Exel.

fland . j. hecksel. Monile.

Exter, aeckster.

Pica. sax. hegester: germ. aegersten: gal. agache.

exter-ooghe, aeckster-ooghe.

Clauus, tuberculum in cute extans rotundum callosum. *dicitur exter-ooge. q.d. oculus picae: à similitudine. & kraeyen ooghe.*

exter ooghe in de kele.

Angina pоторia, vinaria.

exter-oogh-salue.

Medicamentum ectyloiticum: quo clauī & calli exteruntur.

Exter-eer-ghisteren, achter-eer-ghisteren, echter-eer-ghisteren.

Nudiusquartus.

exter-ouer-morgen, achter-ouer-morghen.

Ab hinc dies quartus.

[F]

F A

Fabel.

Fábula, apologus.

Fabelken.

Fabella.

fabelachtigh.

Fabulosus, fabularis.

fabelen.

Fabulari, fabulas narrare.

fabeler.

Fabulator.

fabel-werck.

Fabulositas: fabularum vanitas.

fabel-wijs.

Fabulosè, falsè & per fabulas.

Facelen. j. faselen.

Facke.

germ. Ala.

Fackeel.

Pars.

fackeel, vack, vackeel.

Contignatio, pars structurae.

Fackel.

Fax, taeda, funale, facula. *germ. fackel: hisp. hacha.*

Facken.

fland. . j. grijpen. Apprehendere.

Facteur.

Institor, negotiator, procurator negotiorum, negotiationi praepositus, opera: *vulgo* actor: qui domini res curat: *gal. facteur: ital. fattore.*

facteur van t'spel.

Comicus, comoediae scriptor, auctor comoediae.

facteurije, facteur-schap.

Exercitium institutorium.

Fael.

Erratum, error, mendum, menda, vitium, defectus. *dicitur fael q.d. val. i. lapsus.*
gal. faulte: ital fallo: hisp. falta.

faelen, feylen, faelieren.

Falli, labi, errare, delinquere, deficere: & Labi facultatibus, redigi ad iniopiam,
desinere esse soluendo, fieri *non* soluendo

dicitur faelen, q.d. vallen. i. labi, cadere, inquit Becanus. ger. & sax. felen gal. faillir: ital fallire hisp. faltar: ange. faile.

faelie-kant.

Angulus non aequalis, non quadratus aut rectus.

falie-kantigh.

Non quadratus, angulos rectos aut aequales non habens.

Falieren. j. falen.

Falli, &c.

Faesen. j. fasen.

Falie.

Palla, cyclas, vestis muliebris spatiosa, totum corpus circundans: calyptra, rica. *gal. falie.*

falie-sleyper.

holl . j. block-sleyper. Anteaambulo.

Fame.

Fama.

fame-schender.

Suggillator.

Fantaseren.

Imaginari. & Animo peregrinari.

fantasije.

Phantasia, phantasma, visio, imaginatio: figmentum.

fantast, fantastijck.

Phantasticus, imaginatiuus. & Cerebrosus. & Fanaticus. & Morosus. *gal. fantastique: ital. fantastico. hisp. fantastico.*

Fardeel.

Fascis, onus. *gal. fardeau:ital. fardello: hisp. fardaye. ang. fardel.*

Farwel.

sax. sicamb. j. ramp. Malum, infortunium.

Fas, vas, vasch.

Cartilago.

Fasan, fasant.

Phasianus, Phasidis avis. *germ. fasan, fassan: gal. faisant: ital. fasano, fasiano. hisp. faisant: ang. phesan.*

Fasceel.

Fascis, fasciculus. . *gal. faisseau.*

fasceel-hout.

Fascis lignorum: & Ligna quærnea.

fasceel-mes.

Falx arboraria, siluatica.

fasceelen.

Fasciare, fascia ligare, colligare.

Fasel, vassel.

Foetus in vtero, embryon. & *ger. sicamb.* Soboles.

fasel-borse.

Amnium, foetus inuolucrum, secundae, arum, secundinae, hystera.

faselen.

Agitare, factitare. & Patrare, liberis operam dare.

Fasen.

fland. .j. vullen. Farcire, implere condimentis.

Fateren

Nugari, friuola agere.

faterer.

Nugator, friuolarius.

faterachtigh.

Nugax.

fateringhe.

Nugae, gerrae, friuola.

Fatsoen.

Factura, figuratio, forma, habitus, modus. *gal. façon: ital. faccia. angl. fashion.*

fatsonéren.

Formare, figurare.

Faute.

Erratum, vitium, mendum, delictum: & Defectus. & Culpa. *gal. faulte.*

faut, fout. j. speck, spin.

Alburnum: materia inutilis in arbore aut ligno, facillimè cariem sentiens.

fauten. j. faelen.

Falli. &c.

F E**Feeste.**

Festum, festiuitas, festus dies, feriae, dies feriatas, solennitas: & Voluptas, gaudium: & Epulum, coena dapalis, pollucibilis. *gal. feste, festin: ital. festa: hisp. fiesta: ang. feeste.*

feeste houden.

Feriari, festum diem agere, celebrare.

feest-dagh.

Dies festus, feriae, dies feriatus.

feestelick.

Festus, solennis. & Festiuè, festiüter, solenniter.

feestéren iemanden.

Festiuè excipere aliquem, curare vel tractare aliquem opiparè, splendidè: prolixè aliquem accipere: celebrare. *gal. festoyer.*

Feyl, feylen. j. fael, faelen.**Feyt. j. daed.**

Factum, facinus.

Fel.

Atrox, crudelis, immisericors, truculentus. *gal. felon: ital. fello: angl. fell. gal. fel.*
i. iracundus.

felheyd.

Fel, animi amaritudo, atrocitas, crudelitas, immisericordia.

fellick.

Atrociter, crudeliter, immisericorditer.

Felen. j. faelen.

Errare.

Femele. j. fimele.

Fenijn. j. venijn.

Venenum.

Ferneele. j. keele.

Tegula deliciaris.

Feuselen.

Festucas frustra carpere, floccos legere.

Ferret. j. foret.

Viuerra.

Fesse.

ger. sax. sicam. Struma.

F I

Fick. j. fijck.

Ficken, fickelen.

Ferire, leuiter virgis percutere.

ficken.

ger. sax. Fricare, defricare, perfricare.

Fickfacken.

Factitare, agitare.

fickfacker, al-bedrijf.

Ardelio sax. fickfacker.

Fiecken.

Figere. & Pungere. *gal. ficher: ital. ficare.*

fiecken.

zeland. Iácere, iactare.

Fiel, fielt

Vilis homo nebulo, tenebrio, flagrio, mastigia. & Homo foedus, tur-

pis, spurcus, ignauus, vappa, sordidus, pannosus. Filico, *teste Festo*, malus, inutilis, & nullius vsus: & Phelus malus, deceptor, impostor, improbus, *dicitur. ang. filte.*
i. sordes, illuies, obscoenitas, & *filthy*: foedus, sordidus, obscoenus.

fielterije.

Nequitia, spurcitia.

Fier.

Ferus, ferox, asper, atrox, fastosus, superbus. *gal. fier. Fier ende moy.* Bellus. **Fier gelaet.** Vultus fastosus: & vultus serenus, bellus. **Fieren ganck.** Incessus sublimior & fastum prae se ferens. **Fier** *Becano dicitur* pulchritudinem iactans ostentansque.

Fierte.

fland. Feretium, ferculum. & Capulus. *gal. fierte: ital feretro.*

Fiffel.

vetus . j. pijpe fluyte.

Fijck, fuyck.

Pulsus, ictus.

fjck. j. buyle.

fjck, fick, vijg-wratte.

Ficus morbus: therioma, marisca. *gal. sic & hol.* Furunculus: tuberculum acutum cum dolore & inflammatione. & Vlcus digitale.

fjcken fiecken.

Figere.

fjcken, ficken.

Ferire.

fjcken, fuycken.

Trudere, pulsare.

fjcken.

holl. Cindalismus, lusus genus quo paxillos in terram vliginosam mollemue adigunt pueri, & stantes prosternere student.

Fije-kruyd.

Thalictrum. officin. Sophia,

Fijghe.

fland j. vijghe. Ficus.

Fijmelen. j. fimelen.

Fijn, fijne.

Finis. gal. fin: ital. fin: hisp. fno. angl. fine. **Ten fijne dat. j. ten eynde dat, &c.** Vt tandem.

fijn.

Perfectus, absolutus, exactus.

fijn.

Becano dicitur id quod insigniter perfectum, omnibusque venustatis numeris est absolutum.

fijn man.

Homo probus, frugi, scitus.

fijn, louter.

Concinnus, purus putus. **Fijn louter goud** Aurum obryzum, purum putum, excoctum, recoctum. **Fijn siluer.** Purum argentum, argentum excoctum.

fijn, dun.

Tenuis, exilia, subtilis. **Fijn papier.** Charta tenuis, augusta. **Fijn lijn-waet.** Tela exilis, tenue lium, nebula linea, byssus, multitia, sindon. **Fijn gaeren.** Fila subtilia, tenuia. **Fijn terwen brood.** Panis similagineus similaceus. **fijnen koeck. j. liefkoeck.**

fijn.

Callidus, vafer, versutus, cautus, sagax.

fijnaerd.

fland Homo callidus.

fijnigheyd.

Concinnitas: & Tenuitas, exilitas: & Calliditas, astutia.

fijnkens.

Perfectè, exactè, ad vnguem, concinnè, bellè. & Callidè, cautè, astutè.

fijnancie.

Facultates, peciniae, gaza. & Summa rei quaestoriae: pecunia publica. & Versura.

fijnancie-meester.

Praefectus aerarius: tribunus aerarij, quaestor.

fijnéren.

Acquirere, parare, comparare pecunias, diuitias.

fijnéren.

Ignem excoquere, purgare, praeparare, defaecare.

fijt. j. vijt.

Hulcus digitale.

Fijue. j. vijue, vijuer.

Cyclus, verminatio.

Fimel.

Cannabis breuior, discerpta, conuulsa, linum carptum, vulsum.

fimelen. j. teesen.

Vellere, carpere linum, cannabim, lanam.

fimelen, femelen.

Motare, mobilitare, motari, mobilitari: lasciuire, subsultare, gesticulari digitis, actitare, agitare. & Nugas agere, frustra factitare rem friuolam.

fmeler, femeler.

Ardelio, lasciuus: & Friuolus, nugator.

Firsten. j. virsten, fristen.

Fisceel.

fland. j. fasceel, visseel.

Fisck.

Fiscus, principis aerarium, pecunia publica.

fisck.

Fiscus, procurator fisci, procurator iustitiae.

fisckael.

Praefectus fiscalis, praefectus fisci

Fiselmije.

Phisionomia.

Fisionomije. j. visionomije.

Simulacrum.

Fisse. j. visse

Putorius.

Fistel.

Fistula. **Fistel in d'ooghe.** Aegylops.

Fix.

Fixus, firmus. & Ratus.

F L

Flabbe

Vulnus in faciem incussum. & Alapa, colaphus.

flabbe.

Muscarium. *ang. flappe.*

flabbe, flabbeken, flebbe, flebbeken.

Vitta puellaris.

Flággheren.

vetus. Flaccere, laxari.

flaggherende.

Flaccidus, laxis.

Flambeel. j. tortse.

Fax, funale. *gal. flambeau.*

Fiattéren. j. fletteren.

Adulari.

Flauw.

Semianimis, semianimus, defectus animo, fractus, animo, debilis, imbecillis, remissus, languidus, languidulus, affectus, defectus, a, um, syntecticus.

flauw-hertigh. j. flauw.

Corde debilis.

flauw-hertigheyd. j. flauwigheyd.

Defectio animi.

flauwaerd.

fland. Timidus, imbellis, ignauus.

flauwheyd, flauwigheyd.

Animi defectus, animi deliquium, languor, lipopsychia, lipothymia, syntexis, defectio.

flauwelick.

Languidè, tepidè, remissè, negligenter.

flauwen. j. verflauwen.

Deficere, languescere, concidere animo, frangi animo, debilitari, dissolui: frigere, languidum & remissum esse.

Flebbe. j. flabbe.

Flederen, fledderen, vledderen.

Volitare, plaudere alis. & Vagari.

fleder-boom.

sax. Sambucus.

fleder muys. j. vleder muys.

fledercijn, vledercijn, flercijn.

Morbus articularis vel articularius, arthritis. **Fledercijn in de handen.** Chiragra. **Fledercijn in de voeten.** Podagra. *dicitur fledercijn: quod per omnes artus volitet, vaeturque inter cutem & carnem vulgo gutta.*

fledercijnachtigh.

Arthreticus, articularius: podagricus, podagrosus: chiragricus.

Fleeuwen.

vetus. flan. . j. vleyen. Blandiri.

Flere.

Alapa, colaphus: & *fland.* Ignaua & deformis puella.

Flesche.

Lagena. *vulgò* *flasca*. *gal. flacon*: *ital fiasco*: *hisp. flascon*.

flesche.

sicamb . j. concomm. Cucumis.

flesch kauwoorde.

Cucurbita lagenaria tumido cucurbita ventre. *Propert*.

fleschken.

Laguncula.

Fletse.

ouan. **j. struyue**.

Fletsen. j. vleyden.

Adulari.

fletser.

Adulator

fletteren.

Adulari *gal flatter*: *ang. flatter*.

Flicken.

germ. sax. sicamb. Suere, consuere, farcire.

fliggheren.

Volitare & Tolutim incedere.

Flisse.

sicamb j. teue. Canis fem.

Flitse.

holl . j. pijl. Sagitta. *gal. fleche: ital. flizza.*

flits-boghe.

Arcubalista & sax. Arcus.

flitsen.

Auolare, euolare, fugere.

Flocke. j. vlocke.

Flome. j. vlieme.

Flore.

Homo futilis & nihili: vilis.

Flouwijne. j. fluwijne.

Flughs, vlughs.

Velox & Velociter, Festinanter.

flughs man.

Viragilis, impiger, celer, gnauus.

Fluyme.

Phlegma, pituita. *gal. flegme, fleume. ital. flegma: hisp. flema: ang. fleame.*

fluymachtigh.

Flegmaticus, pituitosus.

flimmen.

Spuere phlegmata, excreate.

Fluyse.

Aquagium, aquaeductus.

fluysen.

Fluere, meare cum impetu.

Fluys.

Chartae lusoriae tres eiusdem notae

fluysen.

fland. Ludere chartulis.

fluys-spel.

fland. . j. kaert-spel.

Fluyte.

Fistula, tibia, buxus. *gal. fleute: ital flauta: hisp. flauto, fiuta.*

fluyte.

adag Fallacia, mendacium blandum.

fluyte.

Poppysmus, poppysma.

fluyte, loote.

Talea, surculus, malleolus.

fluyten.

Fistula canere, tibiis canere. & *metaphor.* Mentiri, blandeè dicere.

fluyten.

Poppysmo & vocis blandimento demulcere equum.

fluyter.

Fistulator, auletes, aulaedus, tibicen.

fluytinghe.

Sibilus, sibilatio. & Poppismus.

Fluweel.

Holosericum, sericum heteromallum, holouerum. *vulgò* fluetum, villutum. *gal. velour. ital. velluto: hisp. velludo.*

fluweelen kleed.

Vestis holoserica, serica, heteromalla, vestis holouera, *apud Iurisc.*

Fluwijne.

q.d. pul-wijne. Puluini theca

Fluwijne, flouwijne, fouwijne.

Mustela foenaria, domestica martes domestica, felis siue mustelae genus. *vulgò.* fouina. fouinus: foina, foinus. *gal. foine. ital. foina.*

F O

Focke, fock-seyl.

Dolon, minumum velum ad proram. **Breede focke lulle.** Siparum.

focke.

vetus. Superior tunica.

focken.

vetus. Velificare, velificari, vela dare: & Fugere.

focken, fockéren.

Accommodare, adaptare. & Decere, conuenire. *ital. foggia* .i forma, modus ritus, similitudo.

focken, fuycken.

Trudere: & Conuasare, furtim colligere

Focker.

Monopola, pantopola. *vulgo* fuggerus, fuccardus.

fockerije.

Monopolium.

Foey.

Foedus: & Vaeh, vah. *interiectio execrantis. hisp. feo.*

Foeragie. j. voederinghe.

gal. fourrage.

Foye. j. voye.**Foyne. j. fluwijne.**

Folie.

q.d. Folium.

folie.

Bractea, bracteola, metalli lamella tenuis: à *folij similitudine dicta*.

folie-slaegher.

Bractearius.

folie, breed sweerd.

Spatha.

folie, musckaet bloeme.

Macer, macis, inuolucrum nucis myristicae, flos nucis muscatae.

Fólteren.

germ. sax . j. pijnighen.

folter-seel.

Fidiculae, tormentum.

Fonck.

vetus fland. Turba, turbatio, perturbatio, tumultus, tumultuatio. **In de fonck zijn.** Turbari, tumultuare, tumultuari, in perturbatione esse.

fonck-drincken, wt drincken sonder snoeuen.

Amystin vel amystide bibere, ducere, educere: affatim bibere sine respiratione, strenuè epotare.

fonck-dronck.

Amystus: potio qua affatim hauritur absque respiratione.

foncke. j. voncke.

Scintilla.

Fondament. j. fondeersel.

Fundamentum, fossa vbi sit substructio.

fondament.

Anus, podex, sedes.

fondateur.

Conditor, creator.

fondéren.

Fundare, substruere, stabilire, fundamenta iacere: locare, ordiri, substituere, ponere, agere.

fondérsel.

Fundamentum, fundamen, substructio, solum.

Fonte. j. vonte.

Fons, fons facer.

fonteyne.

Fons. *gal. fonteine ital. fontana: hisp. fuente: angl. fontaine.*

fonteynken.

Fonticulus.

fonteyn-ader.

Vena fontis, scaturigo, scatebra.

fonteyn-back.

Crater.

fonteyn-becken.

Labrum.

fonteyn-bedde.

Crater, conceptaculum aquae salientis in fonte. *q.d.* fontis lectulus, fontis alueus.

fonteyn-buyse.

Tubulus.

fonteyn-kraene.

Salientes, siphunculus.

fonteyn-kruyd.

Potagometon, fontinalis, fontalis: herba in aquis & paludibus nascens.

fonteyn-meester.

Aquilex, aquarum indagator.

fonteyn pijpe.

Tubus, tubulus.

fonteyn-schotel.

Castellum: aquae fontis receptaculum, è quo fistulis aqua redditur.

fonteyn-steen.

Lapis manalis: vnde fons emanat.

fonteyn-tap.

Salientes.

fonteyn-tote.

Salientes, siphunculus, papillae, vbera, caput tubuli siue scaturiginis, vbi aqua exprimitur.

fonteyn-water.

Aqua fontalis, fontana, viua: aqua quam fontes effundunt.

Foolen.

vetus fland. Illudere, attractare. *ang. fele.*

Foragie.

Pabulum. *gal. forrage: hisp. forrage: angl. forage.*

Forest.

Saltus, *vulgò foresta. gal. forest: ital. foresta: ang. forest.*

forestier, forest-wachter.

Saltuarius, saltuum custos, sylvae praefectus. *vulgò forestarius: quamquam forestier, forster. siue vorster, praefectus dici posset.*

Foret. j. boorken.

Terebellum à *forando. gal. foret.*

foret, furet. fret.

Vierra, ictis, mustela siluestris. *vulgò furus, furunculus, furo, foretta. gal. furet: ital. foretta: hisp. huron: angl. ferrette.*

Forier.

Mensor, designator hospitiorum siue diuersoriorum. *vulgò forierius. gal. fourier: ital. foriero: hisp. forerio.*

forieren.

Collocare apud hospitem designare hospitium.

Formaet.

Formatura, forma. *dicitur formaet q.d. veur-maet. i. prima mensura, teste Becano.*

formaet-houten.

Assulae formulares.

forme, vorme.

Forma, figura.

formen. j. vormen.

Formare.

formoor. j. groef-ijser.

Caelum, instrumentum scalpendi.

Forneys.

Fornax. *gal. fournaise: ital. fornace: hisp. hornaza: ang. fornace.*

forneys, werm-ketel.

Cucuma, caldarium: vas aeneum calefaciendae aquae idoneum.

Fornieren.

Administrare, subministrare, suppeditare, instruere, munire, ornare. *gal furnir ital. formire angl. furnishe.*

Forst.

vetus . j. forest. Saltus, nemus.

forster, vorster.

Saltuarius, custos nemoris: & Praefectus ruralis, praetor rusticus. *gal. forestier.*

Fort.

Arx, propugnaculum.

fortresse.

Arx, propugnaculum, *vulgò fortalitium. gal. forteresse: it. fortezza: hisp. fortaleza: ang. fortresse*

fortse.

Fortitudo, vis, robur: & vis, violentia. *gal. force: ital. forza: hisp. fuerça: ang. force.*

fortséren, ver-fortsen.

Vim inferre, vim adhibere, vim facere, vi agere, vi cogere. *gal. forçer: ital. sforzare.*

fortsigh, forts.

Violentus. & *fris.* audax, acer, trux.

fortseringhe.

Violentia, violatio.

fortsier.

fland. Cista ferro munita, arcula camerata. *ital.* *forziero* i. arca, scrinium,

Fortuyne.

Fortuna, fors fortuna. *gal.* *fortune*: *ital.* *fortuna*: *hisp.* *fortuna*.

fortuyn-leser, fortuyn-seggher.

Sortilegus, qui per sortes futura praedicit.

Fosse.

Fossa, fouea, scrobs. *gal.* *fosse*: *ital.* *fosse*.

Foute. j. faute.**Fotse.**

ger sax. Villus.

Fotte.

vet. Cunnus.

Fouwijne. j. fluwijne.

Mustela foenaria.

F R

Fradde.

Puer, puerulus.

Fraet. j. vraet.

Edo, mando, heluo.

fraetigh. j. gulsigh.

Gulosus.

Fraey.

Bellus, scitus, comptus, lepidus, venustus, pulcher, elegans, lautus. *ang. fayre.*

fraey ende ghesondt.

Incolumis, sanus, saluus.

fraeyaerd, moyaerd.

Homo elegans, splendidus, bullatus, bellus, lautus.

fraeyheyd.

Elegantia, lepor, venustas.

fraeyelick.

Bellè, lepidè, venustè. pulchrè, eleganter, lautè.

fraeykens.

Bellè.

Franck. j. vranck.

Liber.

Francijn.

Membrana Francica siue Gallica, Pergamena: membrana veruecina siue vitulina.

Frangie. j. frengie.

Fimbria.

Frase.

fland . j. lobbe. gal. frase.

frase.

Vituli lactentis fissa intestina: intestina vitulina.

Freysse.

Spuma lethalis.

Freyt. j. fruyt.

Fructus, poma.

Frengie, frangie, frenie.

Fimbria, lacinia, segmenta, peniculamenta, fasciolae assutae extremis vestium oris.
vulgo fronsia, frangia. gal. frange: ital. fregi, frangia: hisp. franza: angl. fringe.

Fret. j. foret.

Viuerra.

Fret, fraet.

Edo, helluo.

fret frette.

Vsura, lucrum.

freten.

sax. fris. sicamb. Heluari, auidè comedere.

freter. j. vraet.

Heluo.

Freuel, wreuel.

ger. sax. fris. sicam. Friuolus, vanus, temerarius, audax, malus. & Vanitas, temeritas, audacia, malitia. & Stomachus, iracundia.

freuel-moedigh.

Temerarius, audax. & Stomachosus, morosus, rebellis arrogans, contentiosus, cupidus vindictae.

freueligh. j. freuel-moedigh.

freuelen, wreuelen.

ger. sax. fris. Malefacere delinquere, perturbare. & Stomachari.

freuler.

Maleficus. & Contentiosus, perturbator. & Vanus, temerarius, friuolus, audax.

Fricasséren.

Frigere, torrere. *gal. fricasser.*

Frijt.

Frictum, cibus frictus.

frijten, roosten.

Frigere, torrere. *gal. frire: ital. frigere: hisp. freir.*

frijt-hof. j. vrijd-hof.

Hortus.

frijt-panne.

Frixorium, frictorium, sartago.

Frisch, versch.

Recens, nouus, iuuenis: & Viuidus, vegetus, alacer, alacris, vigorosus, firmus, integer, sanus: & Ornatus, pulcher: & Frigidulus, subfrigidus. *gal. prez: ang. freshe. vide versch.*

frischeyd.

Vigor, robur: & Integritas corporis.

Frise, bloem-werck.

Zophorus, encarpa.

frise. j. voye van de koetse.

Frons, anterior pars lecti.

frise, friseer-laecken, ghefriseert laecken vriese.

Pannus crispatus, pannus villosus, amphimalla. *vide vries.*

friséren, vrieseren.

Refricare, crispare, inducere pannis villos, *vulgò* frisare. *gal friser hisp frisar: ang. frisell.*

Frist, virst, vorst.

germ. sax. fris: sicamb. Tempus, oportunitas. & Terminus, temporis spatium. & Induciae litis: ampliatio.

fristen virsten vorsten.

Seruare, conseruare. & Differre, procrastinare, prorogare, supersedere, intermittere: ampliare.

fristen oft vorsten het oordeel. j. wtstellen.

vulgò Actionem induciare.

fristinghe.

Induciae, ampliatio.

Frock.

vetus. fland. Laena, suprema vestis. *gal. froc.*

Fron, vron.

vet. germ sax. Sacer. & Sumnius, praecipuus. **Fronisge** *apud Otfridum dicitur* honorandus, obseruandus, reuerendus.

fron-bode.

vetus sax. Praeco, minister publicus, stator, apparitor, accensus *q.d.* sacer nuntius.

fron-autaer.

Summum siue praecipuum altare.

fron-dienst.

Seruitium.

fron-ghewaldt.

Iudiciaria potestas.

fron-recht.

Ius sacrum, ius diuinum.

fron-vasten.

Sacrum ieiunium, ieiunium quadragesimare. & Ieiunium quatuor temporum.

frone, vrone, vroone. j. heeren-cijns.

Portorium, vectigal publicum, tributum, vectigal fundi: census soli, qui principi penditur.

frone. j. fron-bode.

Accensus.

frone. j. vrunte, gheuanghenisse.

Custodia.

fron-ghewald. j. gheuanghenisse.

Fronckele.

vet. louan . j. fronsse. Ruga.

fronckelen. j. fronssen.

Rugare.

Fronsse, fronssele.

Ruga, plica, cutis contractio. *germ. runtzel.*

fronssen, fronsselen.

Rugare, corrugare, striare, plicare: *gal. fronser.*

fronssen het veur-hoof.

Contrahere supercilium, consulcare frontem.

Frontieren des lands. j. paelen.

Limites, termini, fines, orae, *vulgò frontes regionis. gal. frontieres.*

frontier garnison.

Milites limitanei.

frontier-landen.

Agri limitanei, in limitibus prouinciae siti.

Froone j. frone.

Fruyt.

Fructus, fructus autumnalis, fructus arborum: pomum, arboreus foetus. *gal. fruct:*
ital. frutto: hisp. fruta, fruto: ang. fruite.

fruyt, nae-disch.

Bellaria, tragemata, secundae mensae.

fruyt-boom.

Pomus, arbor frugifera, fructifera.

fruyt-merckt.

Forum pomarium.

fruyt-soller.

Oporotheca.

fruytagie. j. fruyt.

Fructus.

fruytagie. j. loof-werck.

Encarpa.

fruytenier.

Pomarius. *gal. fruitier: ital. frutaruolo: hisp. frutero: ang. fruter.*

fruytenieren.

Poma emere: & Poma vendere.

Fruyten. j. frijten.

Frigere.

F V

Fuer. j. vier.

Ignis.

Fuyck.

Pulsus.

Fuycke. j. vuycke.

Excipulus.

Fuycken.

Pellere, trudere, protrudere, quaterere, pulsare.

Furet. j. foret.

Viuerra.

Furnieren. j. fornieren.

Fusset.

Panni serici genus. *vulgò* fusetta.

Fuste.

Nauis speculatoria, exploratoria: catascopium, myoparo, biremis, liburnum. liburna, liburnica. *vulgò* fusta, nauis fusa. *gal. fuste: ital. fusta: hisp. fuesta, fusta.*

fuste, fuyste. j. drij amen.

Genus vasis vinarij.

Fusteyn.

Gossypium, xylum. *vulgò* fustanum: & Pannus gossypinus, xylinus. *vulgò* fustaneus: *qua voce Erasmus vitur in Colloquiis: & fustanicus Lud Viues. gal. fustaine. ital. fustagno: hisp. fustan: ang. fustyan.*

fusteynen wambeys.

Thorax gossypinus, xylinus, fustaneus.

Fut, futte.

sax sicamb. Cunnus. ger. futh.

Futsel, vutsel.

Panniculus.

futselen.

Consarcinare.

futselen.

Agitare, factitare: subagitare, attrectare: manticulari: & Nugari, nugas agere, friuola agere, tricari, muginari.

futseler.

Friuolus, friuolarius, nugator. & *ger.* Vxorius.

futselinghe.

Agitatio: & Gerrae, res friuolae, nugae, friuola.

futsel-boeck soecken.

Fingere causas, nectere causas, moras quaerere, differendi occasionem quaeritare, elabendi ansam quaerere.

[G]**G A****GAbbe, gabbeken.**

vet. Galerus: pileolus rotundus.

Gabbe.

fland . j. schramme. Incisura.

Gabberen.

Nugari, iocari. *gal.* *gaber ital gabare*

gabberdacie.

Nugae, iocus.

Gachelen.

ger sicamb. Cachinnari.

Gack, gacken. j. gheck, ghecken.**Gacke.**

ger sax. sicamb Monedula.

Gadde.

fris. j. wijtingh. Apua.

Gadder.

sicamb. sax j. tralie. Clathri, clathra, cancelli. *germ. gatier*

Gade.

Cura, custodia. *gal garde.*

gade slaen.

Obseruare, aduertere, curare: habere rationem, curam: animum aduertere.

gade-loos.

fland Negligens.

gade-loosheyd.

fland Negligentia.

gade-looselick

fland. Negligenter.

Gade j gadinghe.

Forma, &c.

Gade, gaeye, gaeyken.

Socius, socia: compar, coniux, de auibus dicitur.

gade.

siue gaey id significat (inquit Becanus) quod ita placet, vt eo potiri velimus.

gadelick, gaeylick.

holl. Aptus, conueniens, decens. & Conuenienter, aptè.

gaden, gaeyen.

Placere, collubere: & Conuenire, congruere: & Iungere siue coniungere par pari, coniugare paria: & Coniungi, congregari ad generandum. Coniugari: & Commodare, accommodare: & Formare, deformare.

gadinghe.

Forma, figura, qualitas, genus: ger. gattung. & Lubentia, voluptas: & Facilitas, commoditas, commodum, vtilitas. & Conuenientia, congruentia. & Res specie vel statura inter se conuenientes.

Gadelen.

Garrere more auium.

Gader, te gader.

Simul, vnà pariter. Al te gader. Simul omnes.

gaderen, gaeren.

Aggregare, colligere. congregare. . angl. gather.

gader-vloed.

Confluens, confluentes.

Gaey. j. gay.

Gaele.

Callus, scabies, macula, impetigo. *gal. galle.*

gaeligh, ghellig.

Scabiosus *gal. galleux.*

Gaelsch.

Ingratus, insuavis sapore aut odore hircosus: ferinum saporem referens: insipidus.

gaelsheyd

Virus saporis, sapor ferinus, ingratus.

Gaen.

Ire, gradi, vadere: tendere viam, iter, gressum: conferre se: iter facere: incedere, ingredi *germ gon: ang goe.* **Gaen doen. gaen beschicken.** Facessere, ire ad faciendum. **Gaen loopen.** Dare se in pedes, conijcere se in pedes, conijcere se in fugam: fugere. **Gaen te voete.** Pedes ire, pedibus iter conficere pedibus proficisci **Gaen besien.** Visere, inuisere, visitare **Gaen.** Fermentescere, crescere fermento addito. **Gaen in sijn thien iaeren.** Agere annum decimum. **Gaen oft vaeren wel oft qualick.** Succedere, valere, bene aut malè, &c.

gaen-eruen.

vet. sax. Haeredes accelerantes: haeredes cognati eius qui neque fratres neque sorores post se relinquit moriens. & Haeredes in recta progenie descendentes, qui lateralibus praeferuntur.

gaende-man.

Viator.

Gaepen.

Oscitare, hiare, hiscere. & Aperto ore spectare, auidè spectare, inhiare spectaculo, inhiare loquenti. pendere ab ore loquentis. & Faticere, aperiri. *ger geinen, gauvven: ang. gape.*

gaeper.

Oscitator.

gaepaerdt.

Oscitator, auidus spectator: intentus spectator.

gaepende.

Oscitans, hians. & Hiulcus.

gaep-spel.

Spectaculum.

gaep-stock.

Auidus spectator, spectaculo inhians, stupidus spectator, qui hians & stupidus aliquid spectat: agenti vel loquenti inhians: obtutu haerens defixus in vno. *Virg.*

gaepinghe.

Oscitatio. & Hiatus.

Gaer, gar

Prorsus, omnino.

Gaer.

Coctus, percoctus, maturus *ger. gar.*

gaer maecken.

Apparare, perficere: & Percoquere, perfecte coquere.

gaer bree.

fris sicamb j. kabaret.

Gaer-kock.

sax. sic . j. kabarettier.

Gaerand. j. waerand.

Assertor.

gaerandéren. j. waeranderen.

gaerand-schap. j. waerand-schap.

Gaerbel.

Brasma, abortus aromatum siue seminum, aromata siue semina abortiua, nutrimento defecta, cassa, inania, minimique ponderis.

gaerbeleuren.

Seligere siue secernere aromata, herbas, semina, & similia, eaque cribrare & purgare.
Garbal arabice cribrare dicitur.

Gaerde. j. gheerde.

Virga, flagrum.

Gaerde.

Pes, funis quo transfertur velum.

Gaerde, gaerd.

ger. sax. fris. sicamb. Hortus, pomarium: *Brabantis haec vox vsitatio in compositis, quàm in simplicibus: vt boom-gaerd, roose-gaerd. &c. gal. iardin: ital. iardino: hisp. iardin: ang. gardayne. Op de gaerde loopen.* Viuere ex stipe à rusticis extorta: hortos, pomaria, agros & villas populari atque depraedari.

gaerden het land.

vetus holl. Populari agros.

gaerdenier.

sax. fris. sic. holl. Hortulanus, horti custos. *gal. iardinier: ang. gardyner.*

Gaerde, waerde, gewarde.

Custodia: & Praetoria cohors, satellites & Praesidium. *vulgò* guardia. *gal. garde:*
ital. guardia: hisp. guarda.

gaerde-knecht.

Stipator, satelles.

gaerdiaen.

vetus. Custos. **Gaerdiaen van de minder-broeders.** Praepositus Minoritarum. *vulgò*
gardianus. *gal. gardien: ital. guardiano: his. guardador.*

gaernisoen.

Praemunitio. **Gaernisoen van krieghs-volck.** Praesidium, milites praesidiarij, milites
qui custodiae, intelae, ac defensionis locorum imponuntur: milites stationarij.

garnisoen op de frontieren.

Milites limitanei.

Gaeren. j. gaderen.

Aggregare, colligere.

Gaeren.

Filum *angl. yarne.*

gaeren, gaeren-net.

Euerriculum, sagena, cassis: & Plagae, retia. & Indago, rericulata indago, carbaseum septum: series plagarum saltus cingentium & feras includentium.

gaeren-boom. j. weue-boom.

Liciatorium.

gaeren-huyue.

Reticulum.

gaeren-klopper. j. vlas-hamer.

Malleus stuparius.

gaeren-kroone. j. haspel.

Harpedone.

gaeren-molen.

Rhombus, harpedone.

gaeren-net. j. gaeren.

Euerrticulum. Indago. &c.

gaeren-stock.

Ames, pertica aucupalis. tendiculum sustentans.

gaeren-veder. j. gaeren-winde.

gaeren-wiel.

Rhombus, girgillus.

gaeren-winde. j. gaeren-kroone.

Harpedone, rhombus.

Gaerghel.

Compago, commissura. & Ora, margo.

Gaersel. j. ver-gaersel.

Gaerner. j. garnaerd.

Gaerwe, garwe, garbe, garue.

Stratiotes, millefolium, militaris. *vulgò* supercilium Veneris.

Gaerwe, garwe, garbe, coren-garwe.

Merges, manipulus spicarum, fascis spicarum. *gal. gerbe.*

Gaerwen, gerwen.

Praeparare adornare, conficere.

gaerwen oft touwen het leder.

Pelles conficere, perficere, macerare, depsere, subigere.

gaerwer.

Coriarius, concinnator coriorum.

gaerw-kamer.

Sacrarium: locus in templo vbi sacerdos se praeparat, & sacris vestibus adornat: & Sacrarium, adytum, cella, pars templo secretior. *vulgò* vestibulum.

Gaeue, gaue.

Donum, munus.

gaue Gods.

Donum Dei: & Pestis vel alia lues à Deo immissa.

Gaeue. j. gheue.

Integer.

Gaffel.

Furca, bidens, merga: furcilla, furcula.

gaffel-tanghe, gaffel-langh.

sax. sicamb . j. oor-worm. Fullo: vermis cuius cauda in bifurcum mucronem exit.

Gaffreye.

brux. louan . j. af-val van de gans. Acrocolia anseris.

gaffreye, gaffreyde.

fland. Libum. gal. gaufre, goufre.

Gaghel.

Pseudomyrtus eleagnos.

Gaghel.

sicamb Palatum, caelum oris.

Gaghelen, gaghen.

Gingrire, glocitare instar anseris. *ang gaggle.*

Gagie.

Merces, praemium, stipendium. *gal gage: ital. gage: ang. gage.*

gagieren.

Persolvere, stipendium.

Gay.

vetus. Pica glandaria, graculus,

monedula. & Pfittacus. *gal. gaey, geay.*

gay.

Alacer, alacris. & Celer, subitus, praeceps, repentinus. *ger. gehe: gal. gay: ital. gaio.*

gay veder. j. gaeren-veder.

Rhombus, girgillus.

Gaych, gaychlick.

ger. sax. sicamb. Praeceptus, subitus, subitaneus, repentinus.

gaychlick oft gayelick steruen.

Subitò mori & Alacriter mori.

gaychlicke dood.

Subita mors: & Mors deliberata, decreta.

Gaye dood. j. gaychlicke dood.

Gaye. j. gade.

Custodia: & Socius, socia. &c.

Gaye.

vet. ang. Venustus, politus.

Gayen. j. gaden.

Placere, &c.

Gayoole. j. ghioole.

Gal-not, gal-appel, eyck-appel.

Galla. *gal. noix de galle: ital. galla: hisp. galha, agalla: ang. gallenutte*

Galant-wortel. j. alant-wortel.

Gale. j. gaele.

Callus scabies.

Galeye.

Nauis longa, nauis actuaria, triremis, quadriremis, quinqueremis, &c. *vulgò galea, nauis galeata, galeatia, galeo. gal. galee, gallere: ital. galea, galera: hisp galera: ang. galye. Op de galeye setten.* Ad remum dare, remo publicae triremis affigere: ergastulo nautico mancipare: ad triremes relegare.

galey-boeuen.

Insularij, ad remos damnati, ergastularij remiges, noxij ad triremes damnati. *vulgò galiotae. galiote, hisp. & galeotto ital. i.remex.*

Galeote.

Galea, biremis. *vulgò galeota. gal. galeote: hisp. galeota.*

Galeon.

vide in Appendice.

Galeysen. j. gleysen.

Galerije.

Pergula: & Ambulatio, ambulacrum: hipetra ambulatio, subdialis inambulatio, paradromis. & Xystus, porticus tecta, hybernis exercitiis dedicata: & Peristylum. & Lorica. *gal. gallerie: ital. galeria. dicitur gaalerije, q.d. gaenerije. n. in l. mutato, ab eundo, sicut Latinis ambulacrum, & Gallis pourmenoir, ab ambulando.*

Galghe.

Gabalus, crux, patibulum, furca, arbor infelix, lignum infelix, infame: patibulum crucis.

galgh-aerd.

Furcifer.

galghen-aes.

Furcifer, cruciarius, patibulatus, suspendiosus, dignus qui in cruce pascat coruos.

galghen-knepel.

Furcifer.

galghen-lap

Furcifer.

galghen-strop, galghen-strick.

Furcifer, verbero, magistia. *q.d. laqueus patibuli, laqueus nexilis suspendiosi.*

galghen-veld.

Carnificina: locus publicus, in quo iussu magistratus homines fontes à carnificibus occiduntur.

Galghen-voghel.

Furcifer.

Galigaen.

Cyperus Babylonius: galanga vulgaris. **Wilde galigaen.** Cyperus, iuncus quadratus, iuncus angulosus, triangulus. *gal. galingal: ital. galega.*

Galle.

Bilis, fel. *quasi geale siue gheele. i. flauus. ita Becanus germ gall: ang. gall.*

gallen-blaesken.

Vesicula fellis.

gallen den visch.

Exenterare piscem, fel extrahere.

Gallissen hout. j. kalissen-hout.

Galm.

Echo, reflexio soni: sonus resultans.

galmen.

Resonare, retonare, remugire.

galm-gat.

Specula sine fenestra tintinnabularis.

Galpen.

Gannire instar vulpis.

Galueren.

fland. holl. Nugari, iocari, gannire.

Gamanderlijn, gamander-kruyd.

Chamedrys, trissago, quercula, serratula *germ. gamanderle: gal. garmandree.*

Ganck, gangh.

Gressus, gradus, incessus, ingressus, itio, meatus.

ganck, gangh.

Angiporcus, angiportum: vicus angustis exitum non habens.

ganck, galerije.

Pergula, ambulacrum.

ganck onder de aerde.

Cuniculus, via subterranea. & Vena rei metallica.

ganck in de schepen.

Pergula, agea, fori.

ganck-baer.

Meabilis, facilè per omnia means. & Peruius: per quod iri potest.

ganck-baere waere.

Merx vendibilis.

ganck-baer gheld.

Proba moneta, bonus nummus, nummus probatus, nummus vsualis, qui est in vsu, vsitatus.

ganghen. j gaen.

Ire.

gangher.

Viator.

Gans, ganse.

Anser: ganza vox veterum Gallorum siue Germanorum, apud Plinium. ger. ganss
hisp. ganso: ang. gose, geese.

gansen-bout

Femur anserinum.

gansen-bloemen.

Chrysanthemum, chamaemelum luteum.

gansen-dijstel.

Sonchus.

gansen-gheroof. j. af-val.

Acrocolia.

gansen-kiecken.

Pullus anserinus.

gansen-panne.

vetus Sartago.

gansen-poel

Natatile.

gansen smout.

Adeps anserinus.

gansen-voet.

Atriplex siluestris, *pes anserinus herbae genus*.

gansen-veldt, gansen-weyde.

Chenoboscium, *chenotrophium*.

ganser, ganserick.

Anser mas. ang. gandor.

Gant.

germ. sax. sicam Auctio. gal. encant.

Gants, gantsch.

Integer, totus, solidus, perfectus: & Cunctus, omnis. **Gants ende gaer.** Prorsus, omnino.

gantscheyd.

Integritas, soliditas.

gantschelick.

Integrè, omnino, prorsus, penitus, solidè.

gantschen j. genesen.

Integrare, sanare.

Gapen. j. gaepen.

Oscitare.

Gaps, gaspe.

fris . j. hand-vol. Manipulus.

Gar. j. gaer.

Prorsus.

Garand. j. gaerand.

Garbel. j. gaerbel.

Garde. j. gaerde.

Gardijne. j. gordijne.

Cortina.

Gareel. j. gorreel.

Helcium.

Garen. j. gaeren.

Filum.

Garnaerd, garner.

Gammarus: & Squilla gibba, pisciculi genus. gal. guernette.

Garnisoen. j. gaernisoen.

Praesidium.

Garoffel-bloeme. j. genoffel.

Gariete, gheriete.

fland. Speculae, minae, pinnae, eminentiae murorum. *gall.* *carneaux, creneaux.*

Garreel. j. gorreel.

Helcium.

Gars. j. gras.

Gramen.

garse.

zeland. Pratum viridans nullo cinctum aggere: herbida planities alluione adiecta.

garsigh.

Gramineus, herbidus.

garsinghe.

fland. Pascua herbosa, viridantia.

Garste. j. gherste.

Hordeum.

Garst, garstigh.

Rancidus, fracidus. **garstigh speck.** Rancidum lardum.

garstigh zijn.

Rancere. **garstigh worden.** Rancescere.

garstachtigh.

Subrancidus.

garstigheyd, garstheyd.

Rancor.

Garwe. j. gaerwe.

Gasp, gaps.

fris. j. handvol.

Gasp.

fland . j. ghespe. Fibula.

Gast.

Conuiuia, hospes, qui hospitio excipitur, diuersor. *ger gast: ang gest*

gast.

vetus. sax. sicam. holl. fris Extraneus, peregrinus: qui longius decem milliaribus extra ditionem habitat. & *Habitator oppidi, qui cuius non est.* **Wild gast.** Qui quotidie, quauis septimana de vrbe in vrbem, de regione in regionem proficiscitur: neque in vlla ciuitate annum & diem habitat. *Quaest. Magdeburg.*

gast-baer.

Hospitalis.

gast-baerheyd.

Hospitalitas.

gast-bodt.

sax. sic. Conuiuium.

gast-gaue.

Xenium.

gast-houder.

Hospes, conuiuator.

gast-huys.

Xenodochium, hospitium publicum, hospitium sacrum. *vulgò* hospitale.

gast-huys der siecken.

Nosocomium, valetudinarium, hospitium languentium.

gast-huys der bedelaers.

Ptochodochium, hospitium mendicorum.

gast-kamer.

Triclinium, conclaue, discubitorium, hospitale cubiculum.

gast-mael.

Conuiuium.

gast-meester.

Architriclinus, hospes, hospitator, conuiuator, symposiarchus, symposiarcha, magister conuiuij.

gast-recht.

vetus. Ius peregrinorum.

gast-vriend j. gast.

Hospes.

gast-vrij.

Hospitalis.

gast-vrijheyd.

Hospitalitas.

gast-vrijlick.

Hospitaliter.

gast-weerd, gast-weerder.

Architriclinus, symposiarcha, hospes, conuiuator.

gasterije.

Conuiuium, epulum, epulatio: & Hospitium.

gasterij-houder.

Conuiuator, hospes.

Gat.

Foramen, foramentum.

gat.

vetus. Ianua, porta. *ang.* *gate, yate.*

gat.

adag Angustia, res arctae. **Int gat zijn.** In arcto versari, rebus in arctis esse: & Timere.

gat, aers-gat.

Podex, anus.

gaten.

Forare, perforare.

gatigh.

Foraminosus.

Gatte.

vetus. Vicus, platea. *ger. gass: ital. chiasso.*

Gaud.

fland . j. goud. Aurum.

Gaue. j. gaeue.

Donum. &c.

Gaelote.

fland . j. iauelijne. Tragula.

Gauw.

Cautus, catus, sollers, acutus, agilis, alacer, acer, attentus ad rem *gal. gay.*

gauwe-loos.

fland. Negligens, socors.

gauwe-loosheyd.

fland. Negligentia, socordia.

gauwe-looslick.

fland, Negligenter.

gauwigheyd.

Alacritas, vigilantia, diligentia.

gauwighlick.

Alacriter, attentè, acriter, diligenter.

G H E

praepositivum & separabile.

Ghe.

*particula praepositur verbis & participiis praeteriti temporis: vt, **Ghe-acht, ghe-boren, ghe-broken, ghe-vanghen, &c.** Item verbalibus: vt. **Ghe-back, ghebod, ghehoor, gesicht, &c.** Exponitur aliquando Latinè per con: vt, **Ghenaem, gheselle, ghe-spele, &c.** Quandoque etiam pluraliter. vt, **Ghebeente, ghe-boefte, ghe-berghete, ghe-darmte. &c.** **Ghe** (inquit Becanus) vocibus praeposita, perfectionem indicat.*

Ghe-acht.

Aestimatus.

Ghe-back.

Pistura, coctura, coctio: & Opus pistorium, panis dulciarius, placenta.

ghe-backen.

Pistus, coctus: & Coctilis.

Ghe-baenden wegh.

Callis, via trita.

Ghe baer.

Partus, paritura.

ghe-baer, ghe-beer.

Gestus.

ghe-baer-diensten.

Ceremoniae.

ghe-baer.

Tumultus, tumultuatio, turba: & Baritus *sive* barritus, clamor militum, cùm acies vtrinque iunguntur.

ghe-baeren, baeren.

Páreere, edere partum: & Edere gestus, gesticulari gerere se: & Tumultuare, tumultuari, turbare: & Barritum edere, clamorem edere, barrire. & Furore *sive* clamore incondito saeuire, more vrsorum.

Ghebaerd.

Barbatus.

Ghe-bannen.

Exul, in exilium actus, deportatus, relegatus. *vulgò* bannitus.

Ghe-bannen zijn.

Exulare. **Ghe-bannen worden.** Relegari.

Ghe-handelt.

Deuinctus, obligatus, mancipatus.

Ghe-bannen vier-schaere.

Senatus legitimè coactus siue conuocatus.

Ghe-bas.

Latratus, us.

Ghe-beckt.

Rostratus.

Ghe-bed.

Precatio, comprecatio, preces: rogatus, us: oratio.

ghe-beden.

Rogatus, oratus.

Ghe-bedt, ghe-beddet.

Decumbens ex partus dolore.

Ghe-beeldt.

Pictus, picturatus.

Ghe-beente.

Ossa, compages ossium.

Ghe-belt, ghe-bellet.

flan j. stad-kind. Prodigientiae condemnatus cui bonis interdictum est tintinnabuli sonitu.

Ghe-benedijden.

Bene precari, bona dicere, bona precari: benedicere *apud Eccl.*

ghe-benedijdinghe.

Bona precatio: benedictio, eulogia.

Ghe-berdert.

Coassatus.

ghe-berdert aensicht. j. berderen aensicht.**Ghe-b ren. j. ghebaeren.****Ghe-berghte.**

Montes. *vulgò* montana, orum.

Ghebet. j. ghe-bit.

Morsus, us: & Froenum.

ghe-beten.

Morsus, a, um.

ghe-betigh.

Mordax, dentatus, infestus.

ghe-betighe woorden.

Verba dentata, aculeata.

ghe-betigheyd.

Mordacitas.

ghe-betighlick.

Mordicus, mordicitus.

Ghe-beuren

Contingere, accidere, euenire, obuenuire, obtingere, fieri, vsu venire.

ghe-beurte, gheboorte.

Accidentia, euentus: & Vice, vicem. **Met ghe-beurten oft be-hoorten iet doen.** Per vices, vicissim, alternatim aliquid agere. **Tis nu mijn ghe-beurte.** Nunc ad me redit ordo.

Ghe-bied.

Iussum, mandatum, praeceptum: & Ditio, imperium, iurisdictio: & Territorium. & Regio.

ghe-bieden.

Iubere, edicere, praecipere, indicere, imperare, mandare, denunciare: & Offerre: & Commendare.

ghe-bieder.

Mandator, iussor, praeceptor, imperator.

ghe-biedenis.

Commendatio.

Ghe-bindte. j. ghe-bondte.

Ghe-bit.

Morsus: & Dentes. & Orea, frenum, postomis: & Lupatum, lupus murex. *ger. gebyss:*
ang. byt, bytte.

Ghe-blaes.

Flatus.

Ghe-bleyckt.

Insolatus.

Ghe-bladert.

Frondosus, foliosus.

Ghe-blancket.

Cerussatus.

Ghe-blick. j. blick.

Nictus.

Ghe-bloemt, ghe-beeld kleed.

Vestis picta, pictura.

ghe-bloemde tafel.

Mensa vndulata. vndatim crispata.

Ghe-bod.

Iussum, mandatum, praeceptum, edictum, edictio, imperium.

ghe-bod. j. kerck-ghe-bod.

Promulgatio in ecclesia.

ghebod.

Licitatio, oblatum: oblatio pretij: conditio lata.

ghe-boden.

Iussus, indictus.

ghe-boden vier-dagh.

Indictae feriae, feriae imperatiuae. **Ghe-boden vasten-dagh.** Indicta ieiunia, imperatiua ieiunia.

Ghe-boefte.

Nebulones, caterua nebulonum, colluuias, faex.

Ghe-bonden.

Ligatus, vinctus.

ghe-bonden daghen.

vetus. Feriae, dies feriati. *q.d.* dies ligati.

ghe-bondte, ghebundte.

Colligatio, fascis. & Contignatio, lacunar, laquearium, tabulatum, contabulatio, coaxatio, coassatio.

Ghe-boogh-saem.

Flexibilis, flexilis: & Obediens, obsequens, humilis.

Ghe-boomte.

Frutex: frutices, arbores.

Ghe-boordt, ghesoomt, ghestickt.

Fimbriatus, praetextus, acu pictus: *à* **boorden**.

Ghe-boort, ghebooret.

Foratus, perforatus: *à* **booren**. **Gheboort gat**. Foramen, foramentum.

Gheboren.

Natus, prognatus, editus, genitus: & Oriundus.

Gheboren worden.

Nasci, enasci, exoriri, prouenire in vitam, suspici in lucem.

Ghe-borst.

Mammosus, pectorosus.

ghe-borte.

Natiuita ortus, exortus, genesis. **Ghebort-dagh**. Natalis, natale, dies natalis, natalitius. **Ghebort-feeste**. Natalitia.

ghe-bortigh.

Natalis, natalitius: & Oriundus, ortus, prognatus.

Ghe borstelt.

Setosus, setiger.

Ghe-bouw.

Aedificium, structura, aedificatio, fabrica.

ghe-bouwet.

Aedificatus.

Ghebraed.

Assum, daps assaria, assata, assa.

ghe-braeden.

Assus, tostus. **ghebraeden vleesch.** Caro assa, tosta.

Ghe-brandt.

Vstus, adustus, tostus.

ghe-brand-teeckent.

Stigmatias, literatus, inscriptus, stigmaticus, stigmosus, notis compunctus: cui inusta est nota.

ghe-branden wijn. j. brand-wijn.

Vinum igne liquatum.

Ghe-breck.

Defectus, deliquium, penuria, egestas, inopia, indigentia, vitium, morbus.

ghe-breck van ghelde.

Difficultas numaria, difficultas rei numariae, inopia argentaria.

ghe breck hebben.

Carere, egere, indigere, opus habere.

ghe-breckelick, kranck.

Morbidus, morbosus.

ghe-breckigh.

Egens, indigens, indigus & Defectiuus, deficiens, mancus.

ghe-breke, ghe-breck.

Defectus, deliquium, vitium. **In ghebreke zijn.** Deficere, deesse.

ghe-breken.

Deficere, deesse, defieri, abesse.

ghe-brekigh. j. ghe breckigh.

Ghe-breydt.

Dilatatus.

ghe-breydt ghelijck huyuen.

Reticulatus.

Ghe-brockt.

Friatus, tritus, intritus.

ghe-brockte spijsse.

Inritum, intrita.

Ghe-broeders.

Fratres, symphratores. *vulgò* confratres.

ghe-broeders huys-vrouwen.

Iantrices, duorum fratrum vxores.

ghe-broeders kinderen, ghe-broederlinghen.

Patruelles, fratrum filij: fratres patruelles, sorores patruelles.

Ghe-broedt.

Fotus, incubatus, a, um.

ghe broedsel. j. broedsel.

Ghe-broght.

Latus, aliatus, apportatus.

Ghe-broken.

Fractus, ruptus.

ghe-broken stuck.

Fragmentum.

ghe-broken. j. ghe-scheurt.

Herniosus.

ghe-brokenheyd.

Fractura. & Hernia, ramex.

Ghe-broock-saem.

Lentus, flexibilis.

Ghe-bruyck.

Vsus, vsio.

ghe-bruyck-neminghe.

Vsucapio, onis.

ghebruyckelick.

Vsualis, vsuarius: & Vsitatè.

ghe-bruycken.

Vti, vsurpare, frui, vsitare.

ghe-bruyckigh.

Vsitus.

ghe-bruyckinghe.

Vsus, vsio, vsurpatio.

ghe-bruyckt.

Vsitus.

ghe-bruyckt worden.

In vsu esse, vsurpari.

Ghe bucht. j. bocht, bucht.**Ghe-buer.**

Vicinus, confinis, accola, finitimus, conterminus.

ghe-buer man.

Vicinus.

ghe-buer-wijf.

Vicina.

ghe-buere.

Vicina.

ghe-buerlick.

Vicinus: & Familiaris, comis, humanus.

ghe-buer-saem.

Comis erga vicinos, ciuilis.

ghe-buersaemheyd.

Vicina, vicinitas, comitas.

ghe-buerte.

Vicina, vicini.

Ghe-bueren. j. ghe-beuren.

Contingere, euenire

Ghe-buerst oeft.

holl. Pomum vietum.

Ghe-bult.

Gibbus, gibbosus.

Ghe-bundte. j. ghe-bondte.**Ghe dacht.**

Cogitatus, a, um.

ghe-dacht-weerdigh.

Memoratu dignus, memorabilis.

ghe-dachte.

Cogitatus, cogitatio, mens, meditatio.

ghe-dachten.

fland . j. ghedencken. Meminisse, cogitare.

ghe-dachtenisse.

Memoria. & Meditatio, cogitatio, mens.

ghe-dachtigh.

Memor.

Ghe-daen.

Factus, dispositus: & Forma, facie siue vultu praeditus, figuratus.

ghe-daente.

Facies, figura, forma, species

ghe daente des aensichts.

Vultus, us.

Ghe-danck.

ger. sax. sicamb . j. ghedenck. Meditatio.

Ghe-danck. j. danck.

Gratiarum actio.

ghe-dancken. j. dancken.

Agere gratias.

Ghe-darmte.

Intestina.

Ghe-deckt.

Opertus, tectus.

Ghe-deelt

Partitus, diuisus in partes,

ghe-deelte.

Partitio, diuisio, pars.

Ghe-deesemt.

Fermentatus.

Ghe deghen.

vetus. Formosus.

Ghe-denck.

Cogitatum, cogitatio.

ghe-denck-teecken.

Monumentum, signum memoriale.

ghe-dencken.

Meminisse, recordari, recolere, memorari, meminisse, reminisci.

ghe-denckenisse.

Memoria. & Monumentum, mnemosynon.

ghe-deylt. j. ghe-deelt.

Diuisus.

Ghe-deun. j. deun.

Tremor.

Ghe-deurnt.

Spinis septus, vepribus munitus.

ghe-deurnte.

Dumetum, dumus.

Ghe-dichte, ghedichtsel.

Commentum, sigmentum. & Poëma, poësis, carmen, epigramma, rhythmus.

ghe-dichte des meesters.

Dictata magistri.

ghe-dichtsel. j. ghedichte.

ghe-dichtigh.

Compositus.

ghe-dichtighlick.

Compositè, aptè. **ghedichtighlick spreken oft schrijuen.** Compositè loqui aut scribere.

Ghe-dienstigh, dienstigh.

Obsequiosus, officiosus.

ghe-dienstigheyd.

Obsequium, officium.

ghe-dienstighlick.

Obsequiosè, officiosè.

Ghe-dierte.

Animal, pecus, animans.

Ghe-dijden, ghe-dijen.

Fieri, confieri.

ghe-dijden, be-dijden.

Proficere, succedere: peruadere, procedere, euadere.

Ghe-dinghe.

Conditio, pactum, lex, ius, iudicium, res: & Disceptatio, controuersia, lis, dica, forensis causa, causa iudicialis, iudicium.

Ghe-docht. j. ghedacht.

Ghe-doen.

Agendo perficere, proficere. **Wel ghe-doen.** Rem facere.

Ghe-doluen.

Fossus.

ghe-doluen sout.

Sal fossilis, fossitius, è terrae visceribus effossus.

Ghe-dommel. j. dommelinghe.

Ghedoodt.

Occisus, lethatus.

Ghe-doghe.

Patientia. & Venia, licentia, permissio.

ghe-dooghen.

Pati, permittere, sinere, indulgere.

ghe-dooghenisse.

Patientia, permissio, licentia.

ghe-doogh saem.

Patiens, tolerans, indulgens.

ghe-doogh-saemheyd.

Patientia, licentia, tolerantia, indulgentia.

Ghe-doornt. j. ghe-deurnt.**Ghe-dopt. j. ghedreuen siluer.**

Argentum pustulatum.

Ghe-dopt ey.

Ouum frixum.

Ghe-dost.

Vestibus munitus.

Ghe-draeghen. j. be-draeghen.

Ghe-draey. j. draey.

Citò.

Ghe-draeyt.

Tortus, tortilis, tornatilis.

ghe-draeyt werck. j. ghedreuen.

Ghe-draght. j. draght.

ghe-draghtigh.

Fertilis, ferax, fecundus.

ghe-draghtigheyd.

Fertilitas.

Ghe-drangh.

Stipatio pressus, pressura.

Ghe-dreuen.

Actus, agitatus, pulsus, impulsus.

ghe-dreuen werck.

Toreuma: opus caelatum tornoque factum. & Opus malleo ductum tenuatum in laminas.

ghedreuen siluer, ghedopt siluer.

Argentum pusulatum, pustulatum, caelatum: crusta & emblemata argenti caelati.

Ghe-drogh, ghe droght.

Ludificatio, impostura, praestigiae spectrum, phantasma. & Animalcula monstrosa. à **drieghen**. i. fallere.

Ghe-drom.

fland. Pressura; pressus, us.

Ghe-droncken.

Potus

Ghe-dronghen.

Pressus, impulsus. & Tumidus, turgidus. **Ghe-dronghen sitten**. Sedere arctè, angustè.

Ghe-druysch.

Impetus, vis, violentia, inuasio.

ghe-druysch, ge-ruysch.

Strepitus, stridor, fremitus, sonor, fragor, murmur.

Ghe-dueren. j. dueren.

Durare, perennare, consistere. **ghe-duerende dien tijd**. Per id *tempus*, per eos annos, dies.

ghe-duerigh.

Durabilis, perpetuus perennis, assiduus, continuus, perpes, durans, consistens.

ghe-duerigheyd.

Assiduitas.

ghe-duerighlick.

Assiduè, perennè, continenter, iugiter, perecueranter, *instanter*.

Ghe-dught.

Verendus. & Venerandus: obseruandus, reuerendus.

ghe-dughte.

Reuerentia, obseruantia, obseruatio.

ghe-dughtigh.

Venerandus, reuerendus.

Ghe-duld.

Patientia.

ghe-duldigh. j. ver duldigh.

Patiens.

ghe-duldigheyd.

Patientia.

ghe-duldighlick.

Patienter.

Ghe-dwee, ghe-dwaey, dwee, ghedweegh-saem.

Mollis, mitis, mansuetus, tranquillus, lenis, lentus, placidus.

Ghe-dwoghen.

Lotus, abstersus.

Ghe-dwonghen.

Coactus.

Ghe-echt.

Legitimo matrimonio iunctus.

Ghe-eedt. j. be eedt.

Iuratus.

ghe eedde.

Coniurati.

Ghe-erft. j. ghe-goedt.

ghe-erue.

Haeres.

Ghe-fondeert.

Fundatus. **Wel ghe-fondeert zijn op goedt recht.** Niti aequo & bono, niti firmo solidoque iure.

Ghe frijt vleesch.

Caro frixa, *vel potius* fricta.

Ghe-friseert laecken.

Pannus villosus.

ghe-friseerde mantel.

Penula gausapina, gausape, vestis villosa.

Ghe-fronsselt, ghe-fronst.

Rugatus, rugosus.

ghe-fronsselt oft ge-fronst veur-hoofst.

Frons rugosa, corrugata, caperata, contracta, striata.

Ghe-gaet.

Perforatus.

ghe-gaetten kaese.

Caseus fistulosus, foraminibus plenus, parum pressus.

Ghe-gheten.

Esus.

Ghe-gheuen.

Datus, donatus. **Ghe-gheuen den eersten dagh van Mey.** Datum calendas Maij.

Ghe ghijsele mannen.

Obsides.

Ghe-goedt ende ghe-erft.

Possessor factus, in bonorum possessione missus, inuestitus in bona. **Wel ghegoedt, rijck van eruen.** Praediatus.

Ghe-gordt.

Cinctus.

Ghe-goten.

Fusus.

ghe-goten beeld.

Fusilis statua, constatile idolum.

Ghe-grauen.

Fossus, fossitius.

Ghe-greffit.

In situs.

Ghe-grepen.

Apprehensus.

Ghegroet.

Salutatus. **Weest ghegroet.** Salue, sis saluus, saluere te iubeo, aue.

Ghe hack, ghe-kap.

Concisio.

ghe hackelt.

Concisus, discissus.

ghe-hackt, ghe-kapt.

Concisus.

ghe-hackte oft ghe-kapte spijse.

Minutal.

Ghe-haerdt ghe-hayrdt.

Crinitus, comatus, capillatus.

Ghe-haet.

Inuidiosus.

ghe-haeten. j. haeten.

Odisse.

Ghehandsaem. j. behend.

Ghe-hanghen.

Suspensus. & Suspendiosus, laqueo nexili strangulatus.

Ghe-hanteert.

Frequentatus, versatus.

Ghe-haent.

Cultus, ornatus.

ghe-haueneert.

Ornatus & instructus supellectile.

Ghe-hecht.

Firmus, ficus, deuinctus, alligatus.

ghe-hecht.

vetus. ger. Ager, pratum: lignetum sepibus circumscriptum, ab vsu publico separatum, & custoditum.

ghe-hechte bancke, ghe-hechte dingh, ghe-hecht, ghe-richt.

sax . j. **ghe-bannen vier-schaere.** Tribunal, sacer circulus, consistorium.

Ghe-heel.

Totus, solidus, integer.

ghe heelick.

Omninò, prorsus, integrè, solidè.

Ghe-heet. j. ghe-bod.

Iussum.

ghe-heeten.

Iussus, a, um.

ghe-heeten, ghenoeemt.

Nominatus, vocatus.

ghe-heeten worden.

Iuberi. & Nominari, vocari, dici.

Ghe-heynt.

ger. sax. Secretus. & Familiaris.

ghe-heymentisse.

Mysterium, arcanum.

Ghe-heynt.

Septus.

ghe-heynte.

Septum.

Ghe-heldt.

Inclinatus, procliuis.

Ghehemelt.

Conuexus, a, um.

ghe-hemelte.

Conuexitas. & Testudo.

ghe-hemelte des mondts.

Palatum, caelum oris: .

Ghe-henghen, ghe-hinghen.

Sinere, admittere, permittere, indulgere, consentire, dare veniam vel licentiam, concedere.

ghe-heughenisse.

Permissio, indulgentia, licentia, consensus.

Ghe-herdt, ghe-hardt.

Duratus.

Ghe-hermen. j. be-hermen, ghermen.

Mouere.

Ghe-hert.

Animatus, corde siue animo praeditus, animo aut voluntate affectus.

Ghe-heuelt brood.

Panis fermentatus.

Ghe-heughen, ghehoghen.

Commemorare, meminisse, celebrare memoriam, memoria tenere.

ghe-heughenisse.

Commemoratio, memoria, celebritas, memoria laeta, memoria celebris, celebratio, recordatio.

Ghe hinghe. j. herre.

Cardo.

ghe hinghen. j. ghe-henghen.

Ghe-hoeckt.

Angulatus.

Ghe hoghen. j. gheheughen.

Ghe-holt.

Cauatus, excauatus.

Ghe-holte, ghe-heulte.

Cauum, concauum, fossa, solum fossae: ima pars fossae.

Ghe-honight.

Mellitus, melle conditus.

Ghe-hoont.

Deceptus.

Ghe-hoopt.

Cumulatus, accumulatus.

Ghehoor.

Auditio, auditus, us: & Audientia.

ghe-hoor der visschen.

Branchiae.

ghe-hoor gheuen.

Fauere linguis, benignè & attentè audire, attentè bonaque cum venia audire verba alicuius: dare aures alicui.

ghe-hoor-loos.

Surdus.

ghe-hoorsaem.

Dicto audiens, obediens, obsequens, morigerus.

ghe-hoorsaem zijn, ghe-hoorsaemen.

Obedire, obtemperare, parêre, obsecundare, morigerari, morem gerere.

ghe-hoorsaemheyd.

Obedientia, morigeratio, obtemperatio.

ghe-hoorsaemlick.

Obedienter.

Ghe-horent.

Cornutus, corniger.

Ghe-houden.

Tentus, retentus, deuinctus. & Obligatus. & Obnoxius.

ghe-houden zijn.

Debere, teneri. **Ick ben in v ghehouden.** Sum tibi deuinctus, obstrictus, obnoxius beneficiis: plurimum tibi debeo, in aere tuo sum

ghehouden zijn deur be-lofte.

Teneri promisso.

Ghe-houd. j. houd, hold.

Fidus, fidelis.

ghe-houd man.

Maritus, fidus coniux: dominus.

ghe-houde vrouwe.

Vxor, matrona, marita, mulier nupta, fida coniux: domina, socia thori.

Ghe-hucht.

Vicus, vicus paganus siue rusticus.

ghe-huchtken.

Viculus.

Ghe-huert.

Conductus, conductitius.

Ghe-huyl.

Vlulatus, eiulatus, eiulatio.

ghe-huyl.

Lessus, lugubris eiulatio.

Ghe-huyse.

vetus. Coniux, maritus, marita.

ghe-huysene.

vetus. Coniuges.

Ghe-huldt, ghehuldet.

Inauguratus.

ghe-huldigh.

Fauens, fidelis.

Ghe-hult, ghe-hullet.

Redimitus, vittatus.

Ghe-iaegh, ghe-iagh.

Venatus, us.

Ghe-ianck.

Gannitas.

Ghe-ijdelt.

Vacuatus, euacuatus, inanitus.

Ghe-ijst, be-ijst.

Glaciatus, gelatus.

Ghe iuyt. j. iuyt.

Iubilus.

Ghe-kaft.

Paleatus.

ghe-kaften mortar.

Arenatum paleatum, lutum paleatum.

Ghe-kamert.

Cubiculo inclusus.

Ghe-kamt.

Cristatus.

ghe-kamde haenen.

Cristati galli.

Ghe-kap ghe-hack.

Concisio.

ghe-kapt. j. ghe-hackt.

Minutim concisus, minutatim consecutus.

Ghe-keert.

Versus, conuersus.

Ghe-keret.

Purgatus scopis.

Ghe-kemt.

Pexus, pectitus.

Ghe-kerft.

Crenatus, pinnatus.

Ghe-kerm, kerminghe.

Lamentum, lamentatio, eiulatio.

Ghe keurt.

Legitimus, probus, lege approbatus.

Ghe-kijf.

Lis, altercatio, disceptatio.

Ghe-klanck.

Clangor, sonus, sonitus, tinnitus, tinnimentum.

Ghe-kinck.

Tinnitus.

Ghe-klont.

In massas redactus: & Glebosus.

Ghe-klontert.

Conglobatus, coagulatus, concretus.

ghe-klopt.

Tusus. **ghe-klopten boeck.** Liber malleatus, malleo complanatus.

Ghe-klotert.

Conglobatus, coagulatus.

Ghe-knabbelt.

Rosus.

ghe-knabbelde minne.

Irae amantium.

Ghe-knaeght.

Rosus.

Ghe-knauwt.

Mansus.

Ghe-kned.

Subactus, depsticius.

Ghe-knobbelt.

Nodosus, geniculatus.

Ghe-knoopt.

Nodatus, in nodos ligatus, nexus in nodum.

Ghe-kocht.

Emptus, emptitius.

Ghe-koppelt.

Copulatus.

Ghe-koren.

Electus, cooptatus.

Ghe-korst.

Crustatus, crustosus.

Ghe-kornen.

Entoma, insecta: animalcula exanguia, tenui quadam fistula cohaerentia, & circa medium incisa. à **keruen** i. incidere, *quòd holl. & zeland. koruen dicitur.*

Ghe-kosen, ghe-koren.

Electus.

Ghe-koust.

Caligatus.

ghe kouste duyue.

Dasypus: columbus pedibus plumeis: columbus plumipes. *q.d.* caligatus.

Ghe-kraeck.

Fragor.

Ghe-kraey.

Cantus gallorum.

Ghe-krijghen. j. krijghen.

Acquirere.

Ghe-krijsch.

Conclamatio, clamor, vociferatio, exclamatio, barritus.

Ghe-krijt.

Ploratus, eiulatus, planctus.

Ghe-krolt.

Crispus.

ghe-krolt met den priem.

Calamistratus

ghe krolt hayr, kruys hayr.

Capillus crispus, intortus, crines vibrati.

Ghe-krompen.

Contractus.

Ghe-kromt.

Curvatus.

Ghe-kronckelt, ghe-krolt.

Crispus, intortus, tortuosus, sinuosus.

Ghe-kroont.

Coronatus.

Ghe-kruydt.

Aromatibus siue herbis conditus.

Ghe-lach.

Risus. à **lacchen.** i. ridere.

Ghe-laeden.

Onustus, oneratus.

Ghe-laegh, ghe-laeghe.

Symbolum, symbola, collecta, collatio in coenae apparatus, symposium, compotatio. dicitur **ghe-lag** siue **ghe-laegh**, à **legghe**. i. ponere: *quòd quisque suam partem apponat & conferat.*

ghe-laegh-vrij.

Asymbolus, immunis à symbolo.

ghe-laeghs-man.

Symboli socius, sympotes, compotor.

Ghe-laegh-saem.

fland. j. wel ghe-leghen. Commodè situs.

Ghe-laeght.

vetus . j. ghe-leght. Positus.

ghe-laeghde laeghen.

vetus. Insidiae structae, insidiae compositae.

Ghe-laet.

Gestus, habitus, vultus, apparitio, ostensio: status, species.

ghe-laet des aen-sichts.

Vultus, os, habitus, frons, animi affectus qui ex fronte perspicitur. **Valsch ghe-laet.**
Falsus & simulatus vultus. **Blijd ghe-laet.** Frons hilaris, vultus hilaris.

ghe-laeten, laeten.

Apparere.

ghe-laeten.

Simulare vultum, fingere vultum, prae se ferre. **Sich sot ghe-laeten** . Bardum se
facere, *Plaut.* Ostendere se fatuum, ineptire, stolidum se assimilare.

ghe laetigh.

Vultu venusto & modesto: vultu hilari.

Ghe-lagh. j. ghe-laeghe.

Ghe-lande.

Consors terrae, agri, prati:

possessor agri aut fundi: & Confinis, conterminus.

ghe-lande.

Portio, pars, proportio rata, proportio contingens & aequipollens. **Nae ghe-lande.** Pro rata, pro parte rata, habita ratione proportionis. *vulgò* ad aequipollentiam. **Betaelen nae ghe-lande van den koop.** Pro rata proportione emptionis soluere pretium: pro ratione, modo & quantitate emptionis.

Ghe-langht.

Porrectus, promptus.

Ghe-lapt.

Resarcitus, sarcinatus. & Compactus, compactilis.

ghe-lapt kleed.

Vestis pannosa.

Ghe-lat. j. glat.

Lubricus.

Ghe-led, ghe-lid.

Membrum, articulus, iunctura: compages membrorum.

ghe-led, ghelid van de slag-orden.

Acies exercitus, ordo, phalanx.

ghe-led-maet. j. lid-maet.

Artus.

ghe-led-werf, ghe-led-knoop.

Vertebra.

ghe-led-water. j. lid-water.

Ghe-leden.

Passus.

ghe-leden.

Praeteritus. **ghe-leden dry iaeren.** Ab hinc triennium, ab hinc annos tres, ab hinc annis tribus.

Ghe-leent.

Commodatus.

ghe-leent oft ont-leent goed.

Mutuuum, commodatum.

ghe-leent gheld.

Pecunia mutuatitia, mutuo data, mutua.

Ghe-leert.

Doctus, eruditus, bonus arte: & Literatus, peritus legendi & scribendi.

ghe-leertheyd.

Doctrina, eruditio, scientia.

ghe-leerdelick.

Doctè, eruditè.

ghe-leerigh.

Docilis, docibilis.

ghe-leerigheyd.

Docilitas.

ghe-leerst.

Ocreatus.

Ghe-leesten. j. ghe-leysten.

Ghe-legge. j. schoof.

Merges, fascis spicarum.

Ghe-leghe.

Positus, situs, us.

ghe-leghe.

Villa, domus rustica, magalia, domicilium, habitatio.

ghe-leghen.

Situs, positus, a, um. **Wel ghe-leghen.** Oportunus, commodus, aptus.

ghe-leghen zijn.

Situm esse.

ghe-leghen zijn.

Iacere.

ghe-leghen zijn.

Residere. **De windt is ghe-leghen.** Ventus resedit, concidit, consopitus est.

ghe-leghen, in-gheleggen van kinde.

Puerpera, ex dolore partus decumbens.

ghe-leghentheyd.

Situs, us: positus, us: positura, status.

ghe-leghentheyd des landschaps.

Situs, natura & regio prouinciae: positio: *vulgò* situatio.

ghe-leghentheyd.

Commoditas, opportunitas, occasio, tempus idoneum, commodum, oportunum. & Conditio, status, locus, circumstantia.

Ghe-legghen. j. legghen.

Ponere.

ghe-leght.

Positus.

Ghe leyde.

Deductio, ductus. *vulgò* conductus. & Commeatus, missio, dimissio, permissus, venia. **Vry ghe-leyde.** Fides publica, commeatus tutus & liber, commeatus publicus: securitas. *vulgò* saluus conductus. **Vry gheleyde gheuen.** Tuti itineris literas concedere, securitatem in itinere praestare. *vulgò* saluum conductum dare.

ghe-leyd-brief.

Symbolum: diploma tuti & liberi commeatus, literae publicae fidei, libellus.

ghe-leyden.

Deducere, conducere, comitari.

ghe-leyds-man. j. leyds-man.

Ghe leysigh.

Assuetus.

ghe-leysigh zijn.

Consuesse, assuetum esse.

ghe-leyser, kalland.

Commercia exercens: qui consuevit merces commutare cum aliquo.

ghe-leyser, kalleyser.

Concubinus, qui consuevit siue consuetudinem habet cum muliere.

Ghe-leysten.

vetus. Carere.

Ghe-leysten. j. leesten.

Facere, praestare.

Ghe leken.

Simulatus, assimilatus.

Ghe-lenght.

Prolongatus, productus.

Ghe-lente, ghe-linte, glente.

Sepes, lutamentum, maceria, maceries, sepimentum fabrile, sepes structilis, sepimentum, paries concratitius.

Ghe-lensteren. j. ghelinsteren, glinsteren.

Fulgere, nuicare.

Ghe lesen.

Lectus.

Ghe-leuen.

Peruiuere, vita frui.

Ghe-licken, glicken.

Nitere, fulgere,

splendere, rutilare: & Polire, complanare.

ghe-lick-steen.

Pumex.

Ghe-lid. j. ghe-led.

Membrum.

Ghe-lieft.

Amatus, dilectus, charus.

ghe-lieue.

Amicus, amica.

ghe-liefken, ghe-lieueken.

Amicus, amica: amasius, amasia.

ghe-lieuen.

Amare.

ghe-lieuen. j. be lieuen.

Placere, complacere, lubere.

Ghe-ligghen.

Decumbere, iacere. & Páreere : decumbere ex partus dolore.

Ghe-lijck, lijck.

Similis, aequus, aequalis, coequalis, par, compar.

ghe-lijck, effen.

Aequalis, compar.

ghe-lijck.

Aequum, aequitas.

ghe-lijck als. j. als.

Quasi, sicut.

ghe-lijckt oft, ghe-lijck als oft.

Ac si, quasi, iuxta ac.

ghe-lijcke-veel, lijcke-veel.

Aequè multum.

ghe-lijcke veel ist.

Non multum interest, parum refert, perinde est.

ghe-lijcke wel, lijcke-wel.

Aequè benè. nihilominus, ita quoque.

ghe-lijcken, ghelijck maecken.

Comparare, assimilare, aequiparare, adaequare.

Ghe-lijcken, lijcken, ghelijck zijn.

Similem esse, similitudinem referre, accedere.

ghe-lijcken.

Conuenire, congruere.

ghe-lijckheyd.

Similitudo. & Aequalitas.

ghe-lijckelick.

Similiter: & Aequaliter, aequè, pariter.

ghe-lijckelick deylen.

Aequaliter diuidere, ex aequo partiri.

ghe-lijcker, strijcker der maeten.

Aequator.

ghe-lijcker hand.

Simul, vnà, pariter.

ghe-lijck-dagh.

Aequinoctium.

ghe-lijck-formigh.

Conformis.

ghe-lijck formigheyd.

Analogia, proportio.

ghe-lijck-maetigh.

Conformis, conueniens mensurae.

ghe-lijck-moedigh.

Aequanimus.

ghe-lijck-moedigheyd.

Aequanimitas.

ghe-lijck-moedighlick.

Aequanimiter, aequo animo.

ghe-lijck-wichtigh.

Aequilibris.

ghe-lijcker-wijs.

Similiter, perinde, sicut, sicuti, vélut, veluti.

ghe-lijckheyd.

Similitudo.

ghe-lijckheyd, effenheyd.

Paritas, aequalitas.

ghe-lijckenisse.

Similitudo, comparatio, simulácrum.

ghe-lijcksem, ghelijcksaem.

Similis.

ghe-lijcksemen, ghe-lijcksaemen.

Similare, assimilare, rei alicuius similitudinem referre, similem esse.

ghe-lijcksenen.

Fingere, simulare.

ghe-lijcksener, gleysener.

Simulator, hypocrita, sanctitatis simia, sanctitatis simulator. *ger. gleychssner.*

Ghe-lijden. j. lijden.

Ghe-lijuigh, lijuigh.

Corpulentus, habitior, viuax, viuidus, floridus.

ghe-lijuighe verwe, lijf-verwe.

Color russus: floridus, validus hominis color.

Ghe-lincken. j. ghe-licken.

Nitere, splendere.

Ghe-lingen.

Contingere, attingere, pertingere: & Secundare, succedere.

Ghe-linsteren. j. glinsteren.

Ghe-linte. j. ghe-lente.

Ghe-lochten. j. ghe-luchten.

Ghe-loedigh. j. gloedigh.

Ghe-lofte.

Promissum.

Ghe-loghen.

Falsus, mentitus, ementitus.

Ghe-loof, ghe-looue.

Fides.

ghe-loofachtigh.

Credulus, facilè credens.

ghe-loof-brekigh.

Perfidus.

ghe-loof-gheuer.

Creditor.

ghe loof-weerdigh.

Fide dignus.

ghe-loof-weerdigh ghetuyghe.

Testis classicus, locuples, grauis.

ghe-looffelick.

Credibilis.

ghe-loofficken.

Credibiliter.

ghe-looue.

Fides.

ghe-looue gheuen. j. ghe-loouen.

ghe-looue-loos.

Infidus, cui non est fidendum aut credendum.

ghe-looue-loos, on-ghe-loouigh.

Incredulus.

ghe-loouen.

Crederè, fidem habere.

ghe-loouigh.

Credulus, fidelis.

ghe-loouigheyd.

Credulitas.

Ghe-louen. j. belouen.

Polliceri.

ghe-louen Gode.

Vouere, vouere votum, sanctè promittere.

ghe-louet, be-louet.

Promissus.

ghe-louet, ghe-danckt.

Laudatus cum gratiarum actione.

Ghe-lubt.

Euiratus, castratus, eunuchus, semiuir.

Ghe-luchten, luchten.

Aspicere, intueri: & Aequis oculis aspicere, ferre.

Ghe-luck.

Fortuna sors, casus.

ghe-luck, veur-spoed.

Felicitas, prosperitas, fors fortuna, fortuna, fortunatus successus. *ger. gluck: angl. lucke.*

ghe-luck toe.

Sit foelix & faustum, res bene vertat.

ghe-lucken.

Succedere, prosperè cedere, feliciter euenire, prosperè cadere. & prosperare, secundare.

ghe-luckigh.

Fortunatus, faustus, felix, prosper, secundus, auspicatus, beatus.

ghe-luckighlick.

Fortunatè, faustè, foeliciter, prosperè, secundis auibus.

ghe-luck-saeligh.

Faustus, fortunatus, beatus, felix.

ghe-luck-saeligheyd.

Prosperitas, beatitudo, felicitas.

ghe-luck-saem.

Prosper, fortunatus.

ghe-luck-saemheyd.

Prosperitas.

ghe-luck-val.

Fortuitus casus, fortunae casus.

ghe-luck-wensch.

Congratulatio, gratulatio.

ghe-luck wenschen.

Congratulari, gratulari.

Ghe-luyd.

Sonus, sonitus.

ghe-luyd der trompetten.

Clangor.

ghe-luyden van de orgelen, registers.

Pleuritides regulae, regulae laterales quae impelluntur & reducuntur ad obturanda vel aperienda foramina.

Ghe-lusten. j. lusten.

Ghe macht.

Vires, potentia.

ghe-macht.

vetus. Mandatum, procuratio.

ghe-machte.

Virilia, partes viriles, genitale, partes pudendae, inguen. **Ghe-scheurtheyd des ghe-machts.** Hernia, ramex.

ghe-machtigt.

Auctoritate donatus, potestare praeditus, in potestate constitutus: & Procurator, cognitor.

Ghe-mack, ghe-maeck, ghe-mackelickheyd.

Commoditas, facilitas, facultas.

ghe-mack.

Locus, commodus.

ghe-mack. j. ge-voegh.

Excrementum alui.

ghe-mack.

germ sax sicamb . j. kamer. Conclauē. Heymelick gemack, waerd-rubbe. Latrina.

ghe-mackigh, ghemackelick.

Commodus, facilis, lentus lenis.

ghe-mackelick mensch.

Homo lentus, segnis, tardus, piger, negligens, frigidus. & Homo indifferens, non difficilis aut morosus, tractabilis, facilis.

ghe-mackelick, ghe-mackighlick.

Facile expedite, *commode*, sine difficultate, nullo negotio: & Lentè, tardè, cunctanter.

ghe-mack-saem.

Lentus, tardus, cunctabundus.

ghe-mack-saemlick.

Commodè & Lentè, cunctanter, tardè, segniter, negligenter.

Ghe-maeck. j. ghe-mack.

Ghe-maeckt.

Factus, factitius.

ghe-maeckt.

Fictus, simulatus, specie tantùm & simulatione factus, non verè aut ex animo.

ghe-maeckt worden.

Fieri, confieri, confici.

ghe-maeckte dinghen.

Composito facta: res ex composito dolo factae: compacto factum, de compacta gestum.

ghe-maeckten wijn.

Vinum factitium, arte factum, non naturale.

Ghe-maegh-taelde.

vetus. Affinis, affinitate iunctus.

Ghe-mael.

germ. Coniunx, consors.

Ghe-mael.

vetus . j. schilderije.

ghe-maelt. j. gheschildert.**ghe-maeleerd.**

Pictus encausto.

Ghe-maent.

Monitus, admonitus.

Ghe-maent, ghe-cromt ghelijck de maene.

Lunatus.

ghe-maent ghelijck een peerd.

Iubatus

Ghe-maet. j. maet.

Socius.

Ghe-maniert.

Moratus.

Ghe-mant.

Maritatus. & Instructus siue munitus viris.

Ghe-mantelt.

Penulatus, chlamydatas.

Ghe-maetight.

Temperatus, moderatus.

Ghe-med-saem, med-saem.

Familiaris, comis, affabilis.

Ghe med-saemheyd.

Familiaritas, comitas.

ghe-med-saemlick.

Familiariter, comiter.

Ghe-meen.

fland. holl . j. ghe meyn.

ghe-meen toght.

vetus fland. Genus: & Vniuersum, vniuersitas.

Ghe-meerdert.

Auctus.

Ghe-meestert.

Medica arte curatus.

Ghe-meyn.

Communis, vulgaris, publicus. & Triuialis, minimè exquisitus.

ghemeyn beste.

Respublica.

ghemeyn houden.

Habere comitia, agere conuentus.

ghe-meyn man.

Homo priuatus, in nulla dignitate constitutus.

ghe-meyn soldaet.

Gregarius miles.

ghe-meyn volck.

Vulgus.

ghe-meyn vrouwe.

vetus. Meretrix, prostibulum: mulier vulgaris, *Sueton. Vlpian.*

ghe-meyn houden.

Habere comitia, agere conuentus.

ghe-meyn maecken.

Vulgare.

ghe-meynsaem.

Familiaris.

ghe-meynsaemheyd.

Familiaritas.

ghe-meynsaemlick.

Familiariter.

ghe-meynlick.

Communiter, vulgariter, vulgò.

ghe-meynschap.

Communitas, communio, commercium, consortium, conuictus: familiaritas, consuetudo, vsus.

ghe-meynte.

Commune, communis respublica, *communitas*, ciuitas, ecclesia.

ghe-meynte, ghe-meente.

Pascuum commune.

ghe meyntenaer.

Publicola, populum colens & obseruans: plebicola, plebi fauens.

Ghe merck.

Nota, notatio, argumentum: & Coniectura, coniectatio, vestigium. & Consideratio.

ghe-merck nemen.

Obseruare, considerare.

ghe-merckt.

Notatus.

ghe-merckt. j. aenghesien.

Cùm.

ghe mest.

Saginated, altilis, fertilis.

ghe-mest land.

Ager stercoreatus.

Ghe-met.

vetus. Modus, mensura.

ghe-met landts.

Triens: tertia pars iugeri, *braban.* & tres quadrantes iugeri, *fland.*

ghe-meten.

Demensus.

Ghemick.

Collimatio.

ghe-mick nemen.

Collimare.

ghemickt.

Collimatus.

Ghe mindert.

Minutus.

Ghe-minsaem.

Amabilis.

Ghe-missen.

Deficere, desiderari. & Desiderare.

ghe-missen, ont-beren.

Carere, sentire absentiam siue defectum, desiderare.

ghe-missen, missen.

Errare, delinquere.

Ghe-moed.

Animus, mens, affectus, cor.

ghe-moedigh.

Tranquillus, facilis, lenis, mollis, lentus, tractabilis, cicur, mansues, mitis, moderabilis.
ang. meeke.

Ghe-moedigh leder.

Corium sequax.

ghe-moedt, ghemoedet.

Affectus animo, praeditus animo, animatus

Ghe-moedt, ghe-moeyt.

Molestatus.

Ghe moet.

Occursus, occursatio: & Resistentia, impugnatio. **Te ghe-moete komen.** Obuiam venire, obuiare: & Occursare

ghe-moeten, teghen-komen.

Obuiare, obuiam venire. *ang. meete.*

ghe-moetende.

Obuius.

Ghe-monstert krieghs-man.

Miles auctoratus, delectus.

Ghe-morselt.

Friatus, tritus.

ghe-morselde spijse.

Intrita, cibus intritus.

Ghe-mot, motachtigh.

Tineosus.

Ghe-muert.

Muratus.

Ghe-mul.

Pulus & Rudus, rudera.

Ghe-munt siluer.

Argentum signatum.

Ghe-nachte, ghe-nacht-dagh, ghenechte nachte, nechte.

Constitutum, dies ad ius experiendum condictus & constitutus, dies fastus, dies iudicialis, dies iuridicus, dies vtilis, dies sessionum, concilium nocturnum. *dicitur ge-nachte, ghenechte, nachte, nechte. q.d. nox: veteres enim Germani & Galli tempus per noctes computarunt, noctiumque non dierum tempus nominarunt, & numerarunt, teste Iulio Caesare lib. 6. e Bello Gallico: teste etiam Cornelio Tacito de Morib German. Idem quoque obseruant Britanni, vt scribit G. Camdenus: quod enim Latini septimanam & duas septimanas dicunt, illi wytnos. i. octo noctes. & pethesnos. i. sedecim noctes appellant. Diurnum autem tempus ab occasu inceptum, liquet Genes. cap. I. Et factum est vespere & mane dies vnus, dies secundus, dies tertius, &c. nox enim diem quasi ducere videtur.*

ghe-nachte ten vier-thien dagen.

Actio iuridica post decimam quartam noctem.

ghe nacht houden.

Ius dicere, forum agere.

Ghe-naecken.

Appropinquare, imminere, instare.

Ghe-nade. j. ghenaeede.**Ghe-naeyt.**

Sutilis, sutus.

Ghe naem, ghe-naemigh, aenghenaem.

Acceptus, gratus.

Ghe-naem.

Cognominis, ‘ μ μ .

ghe-naemt.

Cognominatus.

Ghe nauw. j. nauw.**Ghe-neeren, neeren.**

Fouere, alere: & Quaestum facere, exercere sumptum, lucrari: & Victum quaeritare: tolerare se, tolerare vitam.

ghe-neerigh.

Quaestuosus, almus, a, um.

Gheneerighe stadt.

Alma vrbs.

Ghe-neghen.

Inclinatus, procliuis, propensus.

ghe-neghentheyd.

Inclinatio, procliuitas, propensio.

Ghe-neyght. j. ghe-neghen.

Ghe-nesen.

Sanare, consanare, sanum facere, mederi, medicari, curare: & Sanari, consanescere, conualere, conualescere, reualere, reualescere, inualere, sanum fieri, confirmare se, meliùs habere.

ghe-nesen van kinde.

Eniti, párerere.

ghe-nees-baer.

Medicabilis.

ghe-nees-dranck.

Potio medica.

gheneselick.

Medicabilis, sanabilis.

ghe-nesinghe.

Medicatio, sanatio.

Ghe-neuen.

Patruelles, consobrini.

Ghe-nick.

germ . j. neck. Ceruix.

Gheniet.

Vsus, vsura, vtilitas, fructus, perceptio, vsusfructus. *q.d.* **ghenut.**

ghe-nieten.

Vti, frui, fruisi, perfrui, percipere, vsum capere, vtilitatem capere. *q.d.* **ghe-nutten,**
sive nutten.

ghe-nieten.

fland. Permittere, consentire.

ghe-nieter.

Vsurpator, vsufructuarius.

ghe-nietinghe.

Vsurpatio, fruitio, perceptio.

Ghe-noegh.

Sat, satis. *germ. gnug: ang. ynouge.*

ghe-noegh doen.

Satisfacere, satsidare.

ghe-noegh-doeninghe.

Satisfactio.

ghe-noegh zijn.

Sufficere, satis esse, suppetere.

ghe-noegh-saem.

Sufficiens, idoneus. & Contentus.

ghe-noegh-saemheyt.

Sufficiencia.

ghe-noegh-saemlick.

Sufficienter, affatim, sat, satis.

ghe-noeghe.

Satias: & Sufficiencia.

ghe-noeghen.

Placere, cordi esse.

Ghe-noeghen.

Contentum esse.

ghe-noeghen. j. ver-noeghen.

Satisfacere

ghe-noeghlick.

Iucundus, suavis, festiuus, amoenus, *animum* gaudio explens, animo satisfaciens.

ghe-noeghlickheyd.

Iucunditas, suauitas.

ghe-noeghlicken.

Iucundè, festiuè, amoenè, suauiter.

ghe-noeghte.

Iucunditas, oblectamentum, oblectatio, amoenitas, festiuitas, lepor, voluptas, ludus, ludicrum.

ghe-noeghte hebben oft raepen.

Delectare se, oblectare se, voluptatem capere.

Ghe-nomen.

Captus, sumptus.

ghe-nomen dattet so zije.

Concedeita esse, pone, statue, finge ita esse, fac ita esse.

Ghe-noodight.

Coactus, adactus, impulsus.

Ghe-noot.

Consors, compar, compos, socius. *q.d.* simul vtens: à verbo **ghe-nieten**. *hinc* **bedde-ghenoot, pael-genoot, mede-ghenoot, eed-ghenoot.**

ghenooten van Vranck rijck.

Pares siue compares Franciae: patricij Franciae: *ita teut. dicti, quòd eadem potestate & dignitate vterentur.*

ghe-nooten.

vetus. Simul vti.

ghe-nooten.

vet. fland. Coire, concumbere.

Ghe-nueghen, ghe-nueghte. j. ghe-noeghen, ghenoechte.

Ghe-oeffent.

Exercitus, exercitatus.

Ghe-offert.

Oblatus: & Immolatus.

Ghe olit.

Oleo vnctus.

Ghe-ooghde kaese.

Caseus ocellatus: plenus cauernulis & foraminibus.

Ghe-oort.

Auritus.

Ghe-orloft.

Licitus. **Het is gheorloft.** Licitum est, licet, fas est.

Ghe-past.

Adaptatus, accommodatus, demensus, commodus, accommodus, oportunus, aptus, idoneus, appositus.

ghe-pastelick.

Commodè, accommodè, accommodatè, oportunè aptè appositè.

Ghe paueyd, ghe-plaueydt.

Stratus lapidibus.

ghe-paueyden vloer.

Pauimentum lithostrotum, lapidibus stratum.

Ghe-peckt.

Picatus, impicatus, pice illitus.

Ghe-peyns.

Cogitatio, mens.

Ghe-pekelt.

Muria siue salsugine conditus.

ghe-pekeldede waere.

Salgama.

Ghe-pelst.

Pellitus, pellibus tectus.

Ghe-pepert.

Piperatus, pipere conditus.

Ghe-perlet.

Margaritis ornatus.

Ghe-pijnicht, ghe-pijnt.

Tortus, excruciatu.

ghe-pijnden honigh.

Mel pressum.

Ghe-pijnicht worden.

Torqueri, esse in tormentis.

Ghe-plackt, be-plackt.

Maculatus, maculosus.

ghe-plackt, ghe-plaestert.

Incrustatus.

Ghe-plaestert.

Emplastro, siue malagmate fatus.

ghe-plaestert, ghe-plackt.

Gypsatus, incrustatus.

Ghe-plet.

Conculcatus.

Ghe-ploghen.

Assuetus, vsitatus, solitus.

Ghe-ployt.

Plicatus, striatus, sinuosus, laciniatus, laciniosus, rugosus, plicis inuolutus.

Ghe-pluymt.

Plumatus, pennatus.

Ghe popel.

Murmur summissum, susurrus: & Popellus.

Ghe-polkereert sot. j. pol, polleken.

Morio capitellum gestans: stultus baculo ridiculo insignis.

Ghe-praemt.

Pressus, compulsus.

Ghe-pranght.

Strictus, pressus.

Ghe-presen.

Laudatus.

Ghe-priemt.

Acuminatus, cuspidatus, spiculatus.

Ghe-print, ge-prent.

Impressus, pressus.

Ghe-proeft, be-proeft.

Probatus.

Ghe-puffel, ghe-popel.

Popelus, faex plebis, plebecula.

Ghe-quel.

Molestia, molestatio, vexatio, afflictio.

ghe-quelt.

Molestatus, vexatus, afflictus.

Ghe-queten.

Remissus, solutus.

Ghe-quetst.

Laesus, saucius, sauciatus.

Ghe-rack. j. ghe-reck.

Ghe-raecken.

Tangere, attingere, contingere, pertingere.

ghe-raecken tot eenighe plaetse.

Peruenire ad aliquem locum. **ghe-raecken wt het perijckel.** Euadere, effugere periculum.

ghe-raecken.

Prouenire, succedere.

ghe-raeckt.

Tactus, ictus.

ghe-raeckt worden, in ghe-raecktheyd vallen.

Siderari, sidere vexari.

ghe-raeckt van de hand Gods.

Apoplecticus, syderatus, attonitus, paralyticus.

ghe-raecktheyd, popelcije.

Apoplexia, sideratio, paralysis, neruorum resolutio, neruorum sideratio, stupor mentis & corporis, stupor attonitus, ictus sanguinis. **In ge-raecktheyd vallen.** Siderari, sidere vexari vel laedi.

ghe-raeckelick.

Attingibilis.

ghe-raeckelicken wegh.

Vestigabilis, inuestigabilis via.

Ghe-raed.

sicamb. Citus. & Citò.

ghe-raed, raed, ghe-reed.

vet. sax. sic . j. huys-raed. Supellex, vtensilia.

Ghe-raed.

ger. sax. sicamb . j. effen, gelijk. Par, rectus, directus, aequus.

Ghe-raeden, raeden.

Coniectare, coniecturam facere, diuinare, explicare quaestionem, respondere quaestioni, soluere aenigma: coniectura assequi, consequi.

ghe-raeden.

sicamb. holl. Succedere, feliciter euenire.

ghe-raeden duncken.

Consultum & vtile videri.

ghe-raedinghe.

Coniectura, coniectatio, diuinatio.

ghe-raeder.

Vaticinator, expositor aenigmatis.

ghe-raedsel, raedsel.

Coniectura, aenigma.

Ghe-raedsaem.

Consultus.

ghe-raedsaem vinden.

Consultum existimare.

Ghe-raedten.

ger. sax. sicam. holl . j. **gheraeden.** Euenire, contingere, succedere.

Ghe-raemte, ghe-remte.

Compages. & Sepimentum.

ghe-raemte der beenderen.

Skeleton: humani corporis ossium cohaerentium compactio. *gerem vel garmo, Syris & Chaldaeis os dicitur.*

ghe-raemte.

Ossa arida.

Ghe-raept.

Collectus, collectitius.

Ghe-raes.

Furor, rabies.

Ghe-rammel.

Streptus.

Ghe rasch.

Celer, velox.

Ghe-recht, tafel-ghe-recht.

Ferculum, missus, us.

Ghe-recht.

Erectus, directus.

Ghe-recht.

Iustus.

ghe-recht zijn.

Ius habere.

ghe-recht, ghe-rechtigheyd.

Iustitia, aequitas. & Tribunal.

ghe recht.

Iudicium, sententia.

ghe-recht.

Administratio iuris.

ghe-recht.

Supplicium, crux.

ghe-recht, galghen-velt.

Carnificina.

ghe-recht-schrijuer.Scriba curiae. *vulgò* secretarius.**ghe-rechtigh.**

Iustus, aequus.

ghe-rechtigh.*holl. fris* Rex apum.**ghe rechtigheyd.**

Iustitia, aequitas. & ius: id quod cuique iure debetur.

ghe-rechtighlick.

Iustè, aequè.

Ghe-rechtight zijn in eenige saecke.

Iure posse, aequo & bono niti, firmo solidoque iure niti.

Ghe-reck.

Extensio, distensio.

Ghe-reckt, ghe-rick.

Viscera, exta, interanea.

Ghe reck, ghe-reke.

Ornatus, apparatus, cultus, us: & Instrumentum, armatura, arma.

Ghe-reckelick.

Decens, cultus, ornatus, a, um: & Probus, serius, grauis, seuerus.

ghe-reckelickheyd.

Decentia: & Probitas, grauitas, seueritas.

ghe reckeliken.

Decenter, seriò, seuerè.

Ghe-reckt.

Extensus, tensus.

Ghe-reed.

Paratus, promptus, prae manibus, in promptu.

ghe-reed gheld. j. baer gheld.**ghe-reeden, ghe-reyden. j. be-reyden.**

Parare, apparare.

ghe-reedschap.

Praeparatio, apparatus: & Arma, instrumentum, machina. **ghe-reed-schap der schepen.** Armamenta nauium.

Ghe-reessent.

Racematus, racemosus.

Ghe-reghelt.

Lineatus.

ghe-reghelt.

Temperans, temperatus, modestus, moderatus.

ghe-regheltheyt.

Temperantia, temperamentum, modestia, moderatio.

Ghe-reghen van speck.

Adipatus.

ghe-reghen vercken-vleesch.

Caro porcina quibusdam veluti virgulis pinguibus distincta: lardum virgatum.

Ghe-reyden. j. ghe-reeden.

Parare.

Ghe-reyen. j. greten.

Placere.

Ghe-recke, reke.

Ordo. & Ornatus, apparatus, us. **Wel te ghereke.** Pulchrè ornatus, adornatus, bené instructus.

ghe-rekt, ghe-reket.

Instructus, ornatus: & Restauratus.

Ghe-rekent.

Computatus.

Ghe-remte. j. ghe-raemte.

Ghe-resen.

Exortus: lapsus, delapsus.

Ghe-reten.

Fissus.

Ghe-reuck. j. reuck.

Odor.

ghe-reuckigh.

Sagax.

Ghe-richt. j. ghe-recht.

Ghe-rick. j. ghe-reck.

Ghe-rief.

Commodum, commoditas, copia, facultas, officium: vtilitas.

ghe-rieffelick.

Commodus, facilis, officiosus, aptus, vtilis.

ghe-rief saem.

Commodus, facilis, officiosus.

ghe-rieuen.

Commodare, accommodare, suppeditare, officium praestare commoditatem prestare, commoditati alicuius inseruire.

Ghe-rijckt.

Auctus, diuitiis auctus.

Ghe-rijd.

Equitatus.

Ghe-rijpt.

Maturatus, maturus factus.

Ghe-rijt.

vetus. Rima, fissura.

Ghe-rijte. j. gariete.**Ghe rimpel. j. grimpel.**

Scruta.

Ghe-ringh, ringh.

Leuis, facilis, agilis, velox, citus, ocyor. & Vilis, parui valoris siue pretij.

ghe-ringh.

Citò, properè, velociter, ocyus, statim.

Ghe-ringhelt.

Circundatus, intortus, circumclusus, circumseptus.

Ghe-ringht.

Anulatus, anulo ornatus, indutus, munitus.

Ghe-rid. j. gherijdt.

Equitatus.

Ghe roep.

Conclamatio, clamor, vociferatio.

ghe-roepen.

Clamatus, vocatus.

Ghe-roert.

Motus.

Ghe-roest.

Rubiginosus.

Ghe-roke, ghe-reuck.

Odor.

Ghe rolt.

Volutatus, rotatus.

Ghe-ronnen, ronnende.

Manans, fluens.

ghe-ronnen.

Coagulatus, densatus, gelatus, concretus.

ghe-ronnen bloed.

Sanguis conglobatus.

Ghe roockt.

Infumatus.

ghe-roockt vleesch.

Caro infumata, fumo durata siue siccata.

Ghe-roof.

Praeda: & Praedatio, direptio, raptus.

ghe-roof van de gans. j. af-val.

ghe-rooft.

Direptus, raptus.

Ghe roost.

Tostus, frictus.

ghe-roost ghersten meel.

Polenta

ghe-roost oft ghe-harst brood.

Panis escharites, super craticula coctus.

ghe-roost oft ghe-dopt eye.

Ouum frixum.

ghe-roost vleesch.

Caro fricta vel frixa.

Ghe-rot. j. ver-rot.

Putrefactus.

ghe-rot vlasch.

Linum in aqua maceratum, fluuiatum: cannabis fluuiata.

Ghe-rouwen. j. rouwen.

Poenitere.

Ghe-rucht.

Fama, populi clamor. & Tumultus, strepitus, murmur, turba, turbatio, turbamentum.

ghe-ruchtigh.

Tumultuosus, turbidus.

ghe-ruchtigh.

Famosus, celebris.

Ghe-rust.

holl . j. ghe-rucht.

Ghe-ruysch. j. ghe druysch.

Ghe-runnen. j. gheronnen.

Ghe rust, toe-gherust.

Instructus, exornatus, expeditus.

ghe-rust, stille.

Quietus, tranquillus, placidus, securus.

ghe-rust zijn.

Acquiescere: consistere in re aliqua cum animi tranquillitate & quiete

ghe-rustheyd, ruste.

Quies, quietudo, tranquillitas, securitas.

ghe-rustheyd van herten.

Euthymia, animi tranquillitas.

ghe-rustelick.

Quietè, placidè, tranquillè, securè

Ghe-sadelt.

Ephippio stratus, ephippiatus.

Ghe-sadight.

Saturatus, satiatus.

Ghe-saeght.

Serratus.

Ghe-saeyt.

Satus, seminatus.

Ghe-saemt, ghe-samelt.

Collectus, congregatus.

ghe-saemelder hand.

Simul, vná, pariter.

ghe-saemtelick, ghe-saementlick.

Simul, vnà, pariter.

Ghe-saent melck.

Lac cremore concretum.

Ghe-sagh. j. ghesegh.

Ghe-saet, ghe-saetigh.

holl . j. ghesedigh. Modestus, tranquillus, placidus.

Ghe-salst.

Vnctus.

Ghe-sandte, ge-sandt-bode.

Legatus, apostolus, orator, missus nuntius. *vulgò* missus.

ghe-sand-schap.

Legatio.

Ghe sangh.

Cantus, cantio, canticum, carmen.

ghe-sangh-spel.

Organum, musicum instrumentum.

Ghe-schach.

Cachinnus frequens.

Ghe-schaeckiert.

Alternus, variegatus, discolor, bicolor.

Ghe-schaeft.

Rasus, rasilis, leuigatus.

Ghe-schaepen.

Creatus. & Constitutus.

Ghe-schaerd.

Serratus.

Ghe-schaf.

Negotium, actio.

Ghe-schal.

Clangor, tinnitus, sonus, sonor, sonitus.

Ghe scheyden.

Separatus, diuisus.

Ghe-schelt.

Decorticatus.

Ghe-schenck.

Donum, munus, donatio

Ghe-schendt.

Vitiatus, corruptus.

Ghe-scherft.

Conciscus minutatim.

ghe-scherfde soppe.

Minutal.

Ghe-scherm.

Gladiatura

Ghe-scherpt.

Acutus, acuminatus.

Ghe-scheurt, ghe-schoret.

Ruptus.

ghe-scheurt kleed.

Vestis lacera.

ghe-scheurt van ghe-machte.

Ramicosus, herniosus.

ghe-scheurtheyd.

Ramex, hernia, tumor scroti, enterocele.

Ghe-schicht.

Iaculum.

Ghe-schickt, ghesonden.

Missus.

ghe-schickt.

Compositus, instructus, ornatus, appositus, commodus, aptus, idoneus, habilis, accommodatus.

ghe-schickt maecken.

Formare, instituere, erudire.

ghe-schicktheyd.

Aptitudo, habilitas.

ghe-schicktelick.

Compositè, conuenienter, aptè, idoneè, decenter, commodè, appositè.

Ghe-schieden.

Fieri, euenire, cadere, incidere, accidere, contingere, vsu venire, geri.

ghe-schiedenisse.

Euentus, euenta, orum: actus, acta, res gestae: actum, factum.

ghe-schiedenis-boeck.

Chronica, annales, historiae.

Ghe-schier.

ger. sax. sicamb. Vas, vasculum: & Apparatus: & Armamenta.

Ghe-schil.

Differentia, discrepantia, diffidium, controuersia, contentio.

ghe-schilligh.

Differens, controuersus, contentiosus.

Ghe-schildert.

Pictus.

Ghe-schimmelt. j. verschimmelt.

Ghe-schock.

Quassus, us.

ghe-schockt.

Quassatus, quassus, concussus, a, um.

Ghe-schoeyt, ghe-schoent.

Calceatus.

ghe-schoeyte.

Calceamentum.

Ghe-schoffiert.

Violatus.

Ghe-schoncken.

Gratuitus, gratis datus, donatus.

Ghe schoort.

Fulcitus, nixus.

Ghe-schop.

fland . j. paruijs, poortael.

Ghe-schoren.

Rasus, tonsus.

Ghe-schorst.

Succinctus.

ghe-schorst werck.

Opus suspensum.

ghe schot, ghe-schut.

Iaculum, telum.

ghe-schot in de sijde.

Telum: lateris morbus immanis, subito dolore corpus gladij instar transuerberans.

ghe-schot, schot, schattinghe.

Exactio, contributio.

ghe-schot, be-schot.

Prouentus, augmentum, incrementum.

ghe-schot.

Palmes, germen.

Ghe-schrabt.

Rasus, scalptus.

Ghe-schraept.

Collectus, contractus.

Ghe-schreeuw.

Vociferatio.

Ghe-schrey.

Conclamatio, clamor, rumor, fama, & Fletus, vlulatus, lamentum, ploratus.

Ghe-schreuen.

Scriptus.

ghe schrift.

Scriptura, scriptum, scriptus, us: scriptio, literatura, literae.

Ghe-schroyt.

Resectus, amputatus, mutilatus, mutilus.

ghe-schroyt gheld.

Moneta accisa, arrosa.

Ghe-schudt, ghe-schuddet.

Succussus, quassatus, agitatus. à **schudden**.

Ghe-schuymt.

Despumatus.

ghe-schuymde dichte.

Cento: carmen coagmentatum ex variis sensibus, linguis aut vocibus hinc inde accersitis.

Gheschut, geschuttet.

Depulsus, propulsus, repulsus: & Inclusus, oclusus, septo clausus, interclusus à **schutten**.

Ghe-schut.

Telum, iaculum, sagitta, à **schieten**.

ghe schut.

Missilia, tormenta missilia, tela missilia, nubes belli.

ghe-schut, donder-busse.

Tormentum aeneum, catapulta igniaria, machina igniuoma, tormentum igniuomum, bombardia. **Groot oft grof gheschut**. Tormentum murale.

Ghe-sedigh. j. sedigh.

Modestus.

Ghe-seemt.

Mellitus.

Ghe-seghelt.

Signatus sigillo.

Ghe-segh, ghesagh.

Dictio, dictum, sermo, loquutio: Edictum, edictio, iussus, us. & Imperium, auctoritas.

ghe-segghen.

Edicere, iubere. **Sich laeten ghesegghen.** Acquiescere monitis alicuius: obedire iussis alicuius.

ghe-seght, ghe-seyt.

Dictus.

Ghe sekert.

Certior factus.

ghe-sekerde maeght.

Virgo desponsa.

Ghe-selen.

vet. Confligere.

Gheselle.

Socius, sodalis.

ghe-selle van een ampt

Collega.

ghe-sellen.

Sociare: & Comitari.

ghe-selligh

Socialis, sociabilis.

ghe-selligheyd.

Societas.

ghe-sellighen.

Sociare.

ghe-sellinne, ghesel-nede.

fland. vetus. Socia thalami, consors, vxor.

ghe-selschap.

Societas, sodalitium, socialitas, sodalitas, consociatio, consortium, contubernium, comitatus: collegium, coetus, coitio sodalium.

ghe-selschap houden.

Comitari, assectari, socium esse.

Ghe-sende.

vetus. fland. Munus.

Gheset.

Positus, dispositus, situs. **Ghesette vier-dagen.** Feriae anniuersariae, feriae statae vel statuae. **Ten ghe-setten daghe.** Ad diem, ad diem constitutum, ad diem praestitutum.

gheset.

germ. sax. sic. holl. Lex, constitutio.

ghe-setten loon.

Certum & statutum pretium.

Ghe-sete.

Sedes, anus. & Nates: caro conglobata sedendi officio aptissima.

ghe-sete.

ger. sax. Femorale, subligaculum.

ghe-seten zijn.

Sedere.

ghe-seten wijn.

Vinum defaecatum.

Ghe-sibbe, sibbe.

vet. ger. sax. sicam. flan. Foetura, genimen: & Necessitas, necessitudo. & Affinitas, consanguinitas. & Affinis, necessarius. & Consanguineus.

ghe-sib-schap.

vetus. Affinitas, necessitudo.

ghe-sibben.

Lungi sanguine.

Ghesicht.

Visus, visum, visio, aspectus, conspectus, intuitus, contuitus. & Facies, vultus. & Prospectus.

ghe-sicht-ende

Horizon.

Ghe-sien.

Visus.

ghe-sien zijn.

Videri.

ghe-sien zijn, ghe-acht worden.

Magni fieri, gratia & auctoritate pollere apud, &c. gratia plurimum valere apud aliquem.

Ghe-sijn. j. sijn.

Esse.

ghe-sijn.

vetus. fland . j. gheweest.

Ghe-sinde. j. huys-ghesinde.**Ghe-sint.**

Animatus, animo siue voluntate affectus.

ghe-sint zijn.

Ea mente esse, eo animo esse. **Qualick ghesint teghen iemanden.** Malè animatus siue malè affectus erga aliquem.

ghe-sintheyd.

Affectus, animus, studium, mens.

Ghe-sipte. j. ghe-sibbe.**Ghe-slacht.**

Progenies, propago, propages, prosapia, genus, origo, familia, sanguis, soboles, stirps, natales, stemma, origo.

ghe-slacht, kunne.

Sexus.

ghe-slacht-taele.

Genealogia.

ghe slachten.

Generare.

ghe-slachten. j. slachten.

Similem esse.

ghe-slachtenaer, ghe-slachter.

Patricius. **ghe-slachtenaers.** Patritij. & Gentiles: eiusdem familiae & cognominis.

Ghe-slaeghen.

Percussus, pulsarus, verberatus, ictus.

ghe-slaeghen worden.

Vapulare, percuti.

Ghe-slapt.

Laxatus, remissus.

Ghe-slecht. j. ghe-slicht.

Aequatus, planatus, complanatus.

Ghe-slepen.

Exacutus.

gheslepen.

adag. Veterator, callidus, tritus & exercitatus in dolis.

Ghe-sleten.

Tritus.

ghe-sleten. j. ghe-scheurt.

Ramicosus, herniosus.

Ghe-slicht. j. ghe-slecht.

Aequatus.

Ghe-slipt.

Laciniatus.

ghe-slipt.

Lacer

ghe-slipte ooren.

Laterae aures.

Ghe-sloef.

Exuuiaie.

Ghe-sloten.

Clausus.

Ghe-smalt.

Extenuatus, contractus.

Ghe-smeert.

Vnctus, linitus, delibutus.

Ghe-smet.

Maculatus.

Ghe-smeten.

Percussus.

Ghe-smijd.

Emollitus, emollidus, molliculus: & Lenis, mollis.

ghe-smijde.

Monilia, ornamenta, bullae, caelaturae ex auro vel argento.

ghe-smijde.

Apparatus. & Machina, instrumentum.

ghe-smijde.

Loramentum fundamenti: ligamenta infima aedificij.

ghe-smijde der peerden.

Phalerae, monilia equorum.

ghe-smijdigh.

Mollis. **ghe-smijdigh koper.** Aes ductile, quod facilè ducitur & extenuatur in laminas.
Het ijser ghe-smijdigh maecken. Mulcere ferrum.

Ghe-smijs.

sax. Insecta, orum.

Ghe-smolten.

Liquatus, liquefactus.

Ghe-smout.

Vinctus.

Ghe-snaelt.

Rostratus.

Ghe-sneden.

Scissus. & Castratus.

ghe-sneden schoenen.

Calcei fenestrati.

Ghe-snoeyt.

Putatus, amputatus.

Ghe-snorre.

Turba siue multitudo vilioris populi, vilis plebecula, faex ciuitatis. & Bombylus, apes bombylantes.

Ghe-soden.

Lixus, elixus, decoctus, aqua coctus.

ghe-soden vleesch.

Caro lixa, elixa: iurulenta, iussulenta.

ghe-soden op de helft.

Decoctus ad dimidias.

Ghe-soecht.

Quaesitus.

Ghe soffraent.

Crocatus, croco infectus, croco conditus.

Ghe-solfert.

Sulphuratus.

Ghe-soncken.

Demersus, submersus.

Ghe-sond.

Sanus, saluus, incolumis, integer, firmus corpore, bene valens.

ghe-sond. j. heyl-saem.

Saluber.

ghe-sond maecken. j. heylen.

ghe sond zijn.

Valere, bene habere.

ghe-sond worden.

Conualere, conualescere, consanescere.

ghe-sonde.

vetus . j. **ghe-sondheyd.** Sanitas, salus.

ghe-sonde.

vet. sax. Corpus & membra hominis.

ghe-sondheyd.

Sanitas, salus, salubritas, bona valetudo, integritas corporis, integra valetudo.

ghe-sondelick.

Salubriter.

Ghe-sooght.

Lactatus.

ghe sooghelinck.

Collactaneus.

Ghe soomt.

Praetextus.

Ghe-soort.

Foetura, genimen.

Ghe-souten.

Salsus.

ghe-souten visch.

Salsamenta, pisces muria conditi siue durati.

ghe-souten vleesch.

Caro salita, muriatica, conditanea: carnes salsugine conditae, muria duratae.

ghe-souten spijs-ver-kooper.

Salsamentarius, salarius.

Ghe-spaerigh.

Parcus.

ghe-spaerigheyd.

Parcimonia, parcitas.

ghe-spaerighlick.

Parcè, frugaliter.

Ghe-span.

Tensio.

ghe-span oft welfsel van den solder.

Lacunar, laquear.

ghe-span.

Iugalis socius, socius laboris, compar.

ghe-span. j. kepers.

Tigna coniuncta.

ghe spannen.

Tentus, tensus, intensus.

ghe-spannen gaeren. j. gaeren.

ghe-spannen vier-schaer. j. ge-bannen.

Ghe-speent.

Ablactatus.

Ghe-spekelt.

fland . j. ghe-spickelt. Guttatus, variegatus.

Ghe-spele.

Sodalis, socius, socia.

ghe-spelinne, ghe-spelene.

Socia, socia lusus.

Ghe-spens.

germ. sic . j. ghe-spuys.

Ghe-spickelt.

Guttatus, variegatus, distinctus maculis, aspersus passim punctis.

ghe-spin, ghespinsel.

Lana neta.

ghe-spinne.

Proxima cognata mulieris à latere feminino. *vide spille-maege.*

Ghe-spitst.

Acuminatus, mucronatus.

Ghe-spit.

Pastinatus.

Ghe-spleten.

Fissus, scissus, hiulus.

ghe-spleten leen.

Feudum non integrum.

Ghe-sponnen.

Netus.

Ghe-spoock. j. spoock.

Larua.

Ghe-spore.

Inuestigatio, inquisitio, indago, vestigium.

ghe-sporet.

Vestigatus, inuestigatus.

Ghe-spot.

fland. Maculatus, maculis aspersus, maculosus. & Irrisio.

Ghe-spraeck.

Colloquium, dialogus.

ghe-spraeck-saem.

Affabilis.

ghe-spraeck-saemheyd.

Affabilitas.

ghe spraeck-saemlick.

Affabiliter.

ghe spraeckigh.

Affabilis.

Ghe-spreyd.

Sparsus, stratus.

Ghe sprenckelt.

Aspersus, guttatus.

Ghe-sprenght.

Sparsus, aspersus.

ghe-sprenght vleesch.

Carnes sale aspersae: sale, salsugine, muria conditae: caro conditanea, salita, muriatica, salsamentum.

Ghe-sproken.

Dictus.

Ghe-sproten.

Germine ortus, frutice natus.

ghe-sproten van eerlijcke ouders.

Oriundus honestis parentibus.

Ghe-spuys, ghe-spens.

Spectrum, visum, lemures, laruae, simulachra mania.

ghe-spuys.

Turba miscellanea, colluuius, faex hominum, faex plebis, sordes ciuitatis.

Ghe-staede.

ger. sax. sicam. Litus, ripa.

Ghe-staeden, toe-laten.

Permittere, indulgere, ferre, tolerare.

Ghe-staedighen.

Firmare, confirmare.

ghe-staedigh.

Constans, fixus, firmus, assiduus, iugis, continuus, frequens. & Constans, grauis, seuerus.

ghe-staedigheyd.

Constantia, *assiduitas*.

ghe-staedighlick.

Constanter, assiduè.

Ghe-staedt.

In statu collocatus. *vulgò* qualificatus.

Ghe-staeft.

Fixus, defixus.

ghe-staeft.

Baculo munitus.

ghe-staefden eed.

Iusiurandum adactum, iuramentum conceptis verbis praestitum, iuramentum dictatum, iuramentum verbis ab alio conceptis, & dictatis iuratum. *vide staeuen.*

ghe-staefden eed doen.

Iurare *conceptis verbis*: iuramentum praestare certa quadam verborum formula, ab eo, qui iuramentum defert, proposita siue dictata.

Ghe-staen.

Constare, consistere, persistere.

ghe-staen.

Desistere.

ghe-staen

fland. Fateri.

ghe staen ende voldoen.

Satisfacere, liberare se.

ghe staen ende ghe-legen.

Situs, a, um.

Ghe-staepelt, ghe-staepeleert.

Stabilis, constans, firmus, grauis.

ghe-staepeltheyt.

Stabilitas, constantia.

Ghestalt. j. ghe-stelt.

Positus.

ghe-stalte, ghe-steltenisse.

Positus, us, dispositio, status, habitus: & Facies, forma, figura, species, filum, habitus, qualitas, constitutio.

Ghe-stampt.

Tusus, contusus.

ghe-stampte spijse.

Intrita, intritum, cibus in mortario subactus.

Ghe-stanck.

Putor, foetor.

Ghe-standigh.

Constans, firmus.

Ghe-steente.

Lapides. **Kostelick ghe-steente.** Gemmae, lapilli, lapides pretiosi.

Ghe-steert.

Caudatus, codatus.

Ghe-steken.

Punctus.

Ghe-stelt.

Positus, dispositus, affectus, a, um.

ghe-steltenisse. j. ghe-stalte.**ghe-steltheyd. j. ghe-stalte.****Ghe-sterckt.**

Corroboratus, firmatus, confirmatus.

Ghe-sternt.

Stellatus.

ghe-sternte.

Sidus, astrum, sidera, signa compluribus stelli constantia.

Ghe-sticht.

Fundatus, aedificatus.

ghe-stichte.

Aedificium, fabrica.

ghe-stichtigh.

Probus, modestus, grauis: aliis probitatis atque modestiae exemplum praebens.

ghe-stichtigheyd.

Modestia, probitas, grauitas, exemplum virtuti: exemplar probitati, aedificatio *apud Eccles.*

Ghe-stickt.

Punctus, a, um.

ghe-stickt met de naelde.

Acu pictus.

ghe-stickt kleet.

Vestis acu picta, phrygia, phrygiana, acu variata.

Ghe-stilt.

Sedatus, placatus.

Ge-stipte. j. stip-tuyn.

Ghe-stockt ende ghe-staeft.

Baculis & fustibus munitus.

Ghe-stoelte.

Sedes, ium: sedile, sedilia, exedra, subsellia, fori.

Ghe-stof, ghestubbe.

Puluis, pulueres.

Ghe-stoffeert.

Munitus, ornatus, caelatus.

Ghe-stolen.

Furtiuus, surreptitius.

Ghe-stolt.

Conglobatus, constipatus, concretus.

Ghe-stompt.

Mutilus, mutilatus, truncatus.

Ghe-stoort.

Turbatus, commotus ad iram, exacerbatus, iratus, infensus, offensus.

ghe-stoortheyd.

Commotio, ira.

Ghe-stooten.

Pulsus, trusus, offensus.

Ghe-stopt.

Obthuratus, oppilatus, obstructus.

Ghe-stort.

Fusus, effusus, sparsus.

ghe-storten haerinck.

Halec recens capta.

Ghe-storuen.

Mortuus, vita functus, defunctus.

ghe-storuen van selfs.

Morticinus, per se mortuus.

Ghe-stracks.

Directè.

Ghe-straft.

Affectus poena, punitus, castigatus.

ghe-straft worden.

Dare poenas, affici poena, multari, poenam suspicere: damnari.

Ghe-sterckt.

Tensus, intensus, extensus.

Ghe-streken.

Linitus, oblitus.

Ghe-stremt.

Striatus.

Ghe-strept.

Striatus, lineis siue striis notatus, virgatus, virgulatus, lineis seu virgis distinctus, variegatus.

ghe-strept kleed.

Virgata vestis.

Ghe-strickt.

Laqueatus, laqueo irretitus, laqueo nexus.

ghe-strickte huyue.

Reticulum, vitta reticulata.

Ghe-stroyt.

Sparsus, stratus.

Ghe-stubbe, ghe-stuyf.

Pulus.

Ghe-suchte.

Gemitus, us; suspirium, suspiratio.

Ghe suyckert.

Saccaro conditus.

Ghe suys.

Susurrus.

Ghe-suyuert.

Purgatus, mundatus.

Ghe-sulten.

Conditaneus.

ghe-sulte olijue.

Oliua conditanea.

Ghe-susters.

Sorores.

ghe-susters kinderen, ghe-susterlinghen.

Consobrini, sobrini.

Ghe-swadder.

Strepitus, turba, colluies.

ghe-swadder, ghe-swade, rot.

ger. sax. sicamb. Manipulus, cohors, agmen, turma, turba.

Ghe-swaghers.

Affines.

Ghe-sweers,

Consoceri.

Ghe-sweye, gheswije.

Glos, & Nurus

Ghe-swel, ghe swil.

Tumor, inflatio, abscessus.

ghe-swel in de kele.

Glandulae, tonsillae.

Ghe-swere, sweringhe.

Apostema, suppuratio, abscessus, bubo, vomica, vlcus, pus.

Ghe-swerm. j. swerm.

Ghe sweuelt.

Sulphuratus.

Ghe-swijgh.

Silentium.

Ghe swil. j. ghe swel.

Ghe-swind.

Promptus, industrius, acer, alacer, alacris, solers, sagax.

ghe swindigheyd.

Promptitudo, industria, alacritas, solertia, sagacitas.

Ghe-swindighlick.

Promptè, alacriter, industriè, solerter, sagaciter.

Ghe-swollen.

Turgidus, tumidus, inflatus, tumens.

ghe-swollen zijn.

Turgere, tumere.

ghe swollenheyd.

Inflatio, tumor.

Ghesworen.

Apostemate turgidus, tumidus.

Ghe-sworen.

Iuratus.

ghe-sworen van den ambachte.

Censores iurati opificiorum, iurati opificiorum collegij, assessores decani artis mechanicae collegij.

ghe-sworen van der stadt.

Tribuni plebis, iurati ciuitatis iudices, senatores.

ghe sworn krieghs-lieden.

Authorati milites.

ghe-sworen muyterije.

Coniuratio.

ghe-sworen vijand.

Inimicus certus.

Ghe-tackt.

Ramosus. **ghe-tackte hornen.** Cornua ramosa.

Ghe-taeckelt.

Instructus rudentibus.

ghe-taeckelt.

holl . j. be-hanghen. Mutoniatus.

Ghe-taecken.

vetus. fland. Capere, percipere, apprehendere.

Ghe-tal.

Numerus.

Ghe-tandt.

Dentatus, denticulatus.

ghe-tandt ghelijck een saghe.

Serratus.

Ghe-tapt.

Promptus è dolio.

ghe-tapt melck.

holl . j. vlote-melck.

Ghe tauwe. j. ghe-touwe.**Ghe-teeckent.**

Signatus, notatus, insignitus.

Ghe telde.

vetus. fland. Castra, tentoria. germ. zaelt.

Ghe-telt.

Numeratus.

Ghe-tempert.

Temperatus, moderatus.

ghe-tempertheyd.

Temperantia, modestia.

Ghe-temt.

Domitus, mansuetus.

Ghe-terght.

Irritatus.

Ghetier. j. tier.

Clamor, turba.

Ghetijde.

Tempestas, tempestiuitas, temporis opportunitas, tempus oportunum, tempestas idonea.

ghe-tijde der zee.

Aestus marinus, fluxus & refluxus maris certis temporibus & horis, fluxio reciproca aquarum accedentium & recedentium, mare oportunum, tempestas idonea nauigationi.
ang tyde.

ghe-tijde-hauen. j. tijde-hauen.**ghe-tijden.**

Tempora.

ghe-tijden des iaers. j. saed-soen.

Stationes anni. **Vier getijden des iaers.** Quatuor anni stationes: horae: *nempe*, ver, aestas, autumnus, hyems.

ghe-tijden, ghe-tijd-ghebeden.

Horariae preces, preces canonicae.

ghe-tijd boeck.

Liber precum horariarum, Liber horarius. *vulgò* breuiarium.

ghe-tijdigh.

Tempestiuus, opportunus, maturus.

ghe-tijdigheyd.

Tempestiuitas, tempus, temperies.

ghe-tijdighlick.

Tempestiùè, maturè.

Ghe-timmer.

Aedificium, aedificatio.

ghe-timmert.

Aedificatus.

Ghe-toghen.

Tractus.

Ghe-tons, ghe-tonst.

vet. Pactum.

Ghe-tooght.

Ostensus, demonstratus.

Ghe-toomt.

Fraenatus.

Ghe-torent.

Turritus.

Ghe touwe.

Rudentes, funes.

ghe-touwe, ghe-tauwe.

Instrumentum mechanicum.

ghe-touwe des weuers. j. weuers touwe.

Machina textoria.

Ghe-traelit.

Clatratus, cancellatus, reticulatus.

Ghe-treyd, ghe-treyde, ghe-tredde.

ger. sax. sicamb. Frumentum.

Ghe-trocken.

Tractus.

ghe-trocken.

Profectus.

ghe-trocken nae Andwerpen.

Profectus Antvverpian.

Ghe-troffen.

Tactus, ictus, percussus.

Ghe-troost.

Solatus, consolatus.

ghe-troosten.

Solari, consolari.

Ghe-trouw.

Fidus, fidelis.

ghe-trouwen.

vetus . j. be-trouwen.

ghe-trouwigheyd.

Fides, fidelitas.

ghe-trouwichlick.

Fideliter.

ghetrouwt.

Sponsatus, sponsus, nuptus.

ghe-trouwde kinderen.

Filij legitimi.

Ghe tuygh, tuygh.

Materies, arma, instrumenta, ornamenta, impedimenta, armamenta.

Ghe-tuyghe.

Testis, martyr.

ghe-tuyghe.

vetus. Testes, testiculi, colei.

ghe-tuyghen, tuyghen.

Testari, attestari, ferre testimonium, testificari, dicere te-

stimonium, probare: testatum relinquere, testimonio comprobare. **Godt ghe-tuyghen.**
Deum testari: inuocare, siue adhibere Deum testem, *id est, vt arbitratur Cicero,*
mentem, qua nihil homini dedit ipse Deus diuinius.

ghe-tuyghenisse.

Testimonium, testatio, testificatio.

Ghe-tuynt.

Septus, conseptus.

ghe-tuynte.

Sepes, septum, sepimentum.

Ghe-tweede broeder, ghe-tweede suster.

vet. sax. sic . j. halfbroeder, halue suster. vulgò Distinctus, distincta.

Ghe-vader.

Arbiter initiationis, parens initialis, onomasta initialis, parens mysticus. *vulgò*
compater siue communis pater, susceptor.

ghe-vader-schap.

Lustrica cognatio, initialis necessitudo, propinquitas in baptismo contracta, *vulgò*
compatratus.

Ghe-vaen. j. ghe-vanghen.

Captus.

Ghe-vaer.

germ. sax. sicamb. Periculum, discrimen.

ghe-vaerlick.

Periculosus.

Ghe-vaerd. j. ghe-veerd.

Ghe-vaeren.

vet . j. vaeren, ghe-schieden.

ghe vaerenisse.

vetus . j. ghe-schiedenis.

Ghe-vaet.

Comprehensus, fixus.

ghe-vaet.

In dolio conditus.

ghe-vaetten wijn.

Vinum doliare, in dolio conditum.

Ghe-val.

Casus, accidens, euentus, fors fortuna. **By ghe-val.** Casu, fortè. **In ghe-val dat.** Si, dummodo.

ghe-vallen.

Lapsus.

ghe-vallen.

Cadere.

ghe-vallen. j. ghe-beuren.

Accidere, euenire.

ghe-vallen. j. be-vallen.

Adlubescere, collibere, placere.

ghe-valligh, ghe-vallick.

vetus. Fortunatus. & Fortuitus.

ghe-valligh. j. be-vallick.

Acceptus, placens.

Ghe-valscht.

Adulterinus, corruptus.

Ghe-valuweert geld.

Numisma iusti ponderis, legitimum: nummus bonus, probus.

Ghe-vanghen.

Captus.

ghe-vanghen nemen.

Capere, ducere in custodiam, apprehendere.

ghe-vanghen setten.

Dare in custodiam, tradere in custodiam, condere in carcerem, mandare vinculis: conijcere, includere, mittere in carcerem.

ghe-vanghen sitten.

Esse in vinculis, custodiis retineri ac seruari.

ghe-vanghen man.

Captiuus, custodia clausus.

ghe-vanghen slaeye.

Ergastulus, catastus.

ghe-vanghenisse.

Captiuitas.

ghe-vanghenisse, ghe-vanghen-huys.

Carcer, ergastulum, custodia, phylaca: vincula, orum.

ghe-vanghelick.

Captiuus.

Ghe-vat. j. ghe-vaet.

Ghe-vecht.

Velitatio, concertatio, certamen, pugna, dimicatio.

ghe-vecht hand teghen hand.

Monomachia, duellum, singulare certamen.

Ghe-vedert.

Pennatus.

Ghe-veerd.

Res, negotium, actio, gestus: & Instrumentum, machina, machinamentum, moles. & Apparatus.

Ghe-veynsen, ghe-vensen.

Fingere, simulare, dissimulare, mentiri, ementiri.

ghe-veynst, ge venst.

Fictus, simulatus, fucatus, hypocrita.

ghe-veynsde woorden.

Phalerata dicta, fucata.

ghe-veynstheyd.

Simulatio, hypocrisis.

ghe-veynsdelick.

Simulatè, fictè, simulanter, dissimulanter.

Ghe-vest, ghe-vestight.

Munitus, firmatus.

ghe-veste.

Munitio, munimen, munimentum, firmamen.

ghe-veste aen den hecht.

Munimem manubrij, manubrium munitum, armatura manubrii.

ghe-vestighen. j. vestighen.

Munire, firmare, confirmare.

Ghe-v tert.

Catenatus, catena religatus, compeditus, compedibus ligatus.

Ghe-vier-deelt.

Quadripartitus.

Ghe-vijlt.

Limatus, lima politus.

Ghe-vleghen.

fland . j. ghe-vilt.

Ghe-vlochten.

Textilis, perplexus.

Ghe-vlockte duyue.

Plumipes columbus.

Ghe-vloghelt.

Alatus.

Ghe-vloten. j. vloten.

Ghe-voedert.

Pabulo pastus.

ghe-voedert klead.

Suffulta vestis, amictus duplex, abolla.

ghe-voedert met pelssen.

Pellitus, pelibus suffultus, subductus.

Ghe-voedstert.

Nutritus, altus, altilis.

Ghe-voedt.

Nutritus.

Ghe-voegh.

Commoditas, *commodum*.

ghe-voegh.

Excrementum alui, aluus. *vulgò* requisita naturae. **Sijn ghevoegh doen.** Exonerare aluum.

ghe-voeghen.

Commodare, accommodare, applicare, aptare, ordinare.

ghe-voeghlick.

Commodus, accommodus, facilis, conueniens, decens. & *Commodè*, conuenienter, decenter.

ghe-voeght.

Accommodatus.

Ghe-voelen.

Sentire. & Contrectare. & Palpare. & Tangere.

ghe-voelinghe.

Sensus.

ghe-voelick.

Sensilis, sensibilis.

Ghe-voghelte.

Volucres, volatilia, aues, auitium, alites, pecus volatile.

ghe-voghelte oft ge-vochelte van d'ey.

Oui vmbilicus, seminalis neruus siue lentor.

Ghe-volgh.

Sequela.

Ghe-vonden.

Inuentus, repertus.

Ghe-vonnisde saecke.

Iudicatum, res iudicata.

Ghe-vort.

Putrefactus.

Ghe-vouden.

Plicatus. **ghe-vouwen gordijne.** Cortina striata.

ghe-voudens beens sitten.

Incoxare, cossim insidere, sarcinatorum in morem. **Ghe-vouden vingheren.** Digi pectinatim inter se amplexi, pectine iuncti, palmae in alternas digitorum vicissitudines connexae.

Ghe-vraeght.

Interrogatus, rogatus.

Ghe-vreest.

Formidatus.

Ghe-vriendt.

Coamicus. & Cognatus, agnatus.

Ghe-vrijdt.

Liber, liberatus, emancipatus.

Ghe-vrosen.

Gelatus, congelatus, gelu astrictus, frigore concretus.

Ghe-wachst.

Ceratus. **ghe-wachste schrijf-tafel.** Cerata tabula, pugillares.

Ghe-waedt, ghe-wand.

Vestis, indumentum ornatus.

ghe-waedt der vensteren.

Iugamenta, compagines.

ghe-waedsie.

Vestimenta, indumentum.

Ghewaegh. j. ghe-wagh.

Ghe-waepent.

Armatus.

ghe-waepent van den hoofde tot de voeten.

Cataphractus.

Ghewaer.

Certus, verus: Cautus, prouidus: & Sentiens, persentiens, persentiscens.

ghewaer worden.

Re vera experiri, veritate per sentiscere, comperire certò, deprehendere, subodorare, percipere, sentire re ipsa, praesentire, praesentiscere.

ghe-waer-loos.

Improuidus, non praesentiens aut prouidens, incautus.

ghe-waerigh.

Verus, certus, ratus, solidus.

ghe-waerighen

Ratum facere.

ghewaerschouwet.

Monitus, commonitus, praemonitus.

ghe-waerschouwet worden.

Commoneri, commoneferi, praemoneri.

ghewaere. j. ge-weere, waerde, garde.

Custodiae, cautio, &c.

ghe-waerder hand.

Manus sequestra. **ghe-waerdighen, ghe-weerdighen.** Dignari.

Ghewagh.

Momentum, motus, motio.

ghe-wagh.

Mentio.

ghe-wagh erghens af maecken, ghe-waeghen.

Facere mentionem alicuius rei, breuiter perstringere & attingere rem aliquam.

Ghe-wald. j. ghe-weld.

Ghe-wand. j. ghe-waed.

Vestis.

ghe-wand van t'schip.

Armamenta, instrumenta, ornamenta nauis.

Ghe-waermt.

Calefactus.

Ghe-wasschen.

Lotus.

Ghe-was.

Germen, planta fructus.

ghe-was der aerden.

Fructus terrae.

ghe-wassen.

Adultus, auctus, adauctus.

Ghe-wat.

fland . j. wateringhe.

Ghe-watert.

Adaquatus.

ghe waterden wijn.

Vinum dilutum, lymphatum: aquatum. *Lud. Viu.*

ghe watert kamelot.

Vestis vndulata.

Ghe-webbe. j. webbe.

Tela.

Ghe-wederte, ghe-weerte.

Tempestas.

Ghe-ween.

Ploratus, fletus.

Ghe-weer, gheweyr.

Arma, armatura, defensio: id quo vim arcemus. à **weeren. j. keeren.** *sicut arma Latinis ab arcendo, quod iis hostes arceantur.*

ghe weer-huys.

Armamentarium.

Ghe-weere, ghe-were, were.

sax sicam.

Possessio, iusta possessio. & Tutela, tuteris potestas. & Praescriptio bonorum. & Cautio fideiussoria vel pignoratitia. & Assertor, vindex, auctor fundi venditi *gal. guarent, garant.*

ghe-weeren.

sax. Praescribere.

ghe-weer-loos.

Inermis.

ghe-weeren.

Defendere: & Arcere, reprimere.

ghe-weeren, ghe-waeren, waeren.

Indemnem seruare, defendere.

ghe-weeren.

Durare, firmare.

ghe-weerigh.

Firmus, durabilis.

Ghe-weerdeert, ghe-waerdeert.

Aestimatus.

Ghe-weerdighen.

Dignari.

Ghe-weerd-schap. j. weerd-schap.

vet. Conuiuium.

Ghe-weest.

Qui fuit. **Ick ben gheweest.** Fui.

Gheweghen.

Pensus, expensus, appensus.

Ghe-weyckt.

Maceratus, imbutus.

Gheweyde.

Exta, interanea, intestina, praecordia, viscera animalium.

Ghe-weyghert.

Negatus.

Ghe weyr. j. ghe-weer.

Ghe-weld, ge-wald.

Potestas, potentia: & Vis, violentia, vehementia, impetus: & Auctoritas, imperium.

ghe-weld doen.

Vim adferre, inferre, facere, admittere, adhibere.

ghe-weld-bode.

Legatus.

ghe-weld-brief.

Diploma.

ghe-weldigh.

Potens, fortis, violentus, impetuosus.

ghe-weldighlick.

Potenter, violenter, impetuosè.

ghe-weldighen.

Vim facere.

Ghe-welde melck.

holl. Lac tepidum caseo conficiendo aptum.

Ghe-welf, welfsel.

Camera, testudo, fornix.

ghe-welft.

Cameratus, fornicatus, arcuatus, in arcum curuatus.

Ghewelle.

Turunda accipitrum, instar oliuae oblonga, è stupa vel plumis, quae accipitribus & falconibus datur: *à rotunditate dicta, vt conijcit Gesnerus. vulgò curea. gal. curee.*

Ghe-wendt, ge-wendet.

Versus, tortus.

ghe-wendt brood.

Panis ouis maceratus, panis dulciarius.

ghe-wendte des ackers.

Porca in agro: lira, terra versa & aggesta inter duos sulcos: versura.

ghe-wendte, ghe-wende.

vetus. sax . j. morghe landts. Fundus sexaginta decempedum. *Spec. Sax.*

Ghe-wennen, ghe-woon maecken.

Assuefacere, consuefacere, consuescere, assuescere. & Assuefieri, insuescere.

ghe-went, ghe-wennet. j. ghe-woon.

Consuetus.

ghe-wente. j. ghe-woonte.

Consuetudo.

Ghe-werck.

Operatio, opus.

Ghe-werden, ghe-worden.

Fieri, contingere.

ghe-werden.

Facere. **Laet my ge-werden.** Sine me quod volo facere: permitte vt faciam quod institui siue incepti.

Ghe-were. j. ghe-weere.

Ghe-werf.

Actio, negotiatio.

ghe-werf der leden.

Nodus, ligatura articulorum: spondyli, vertebrae.

Ghe-wesen.

Ostensus, monstratus.

Ghe-weste.

Plaga mundi, regio, ora, tractus, clima, regiones caeli: nempe ortus, occasus, meridies, & septentrio.

Ghe-wet.

Acutus.

Ghe-wete, ghe-wisse.

Conscientia. *ger. ghevvisse.*

ghe-weten.

Scitus, cognitus.

ghe-wetigh.

Conscius.

Ghe-wette.

vetus. sax. sicamb . j. wette. Mulcta.

Ghe-weuen.

Textus, textilis.

Ghe-wicht.

Pondus, momentum.

ghe-wicht.

Libra, trutina.

ghe-wicht in de wage, instaende ghe-wicht.

Aequilibrium, aequamentum, libramentum.

ghe-wichtigh.

Grauis, ponderosus. & Momentosus, magni momenti. & Iusti ponderis.

Ghe-wiedt.

Purgatus, runcatus, sarculatus.

Ghe-wijdt, ghe-wijdert.

Dilatatus, amplificatus.

Ghe-wijdt, ghe-wijhet.

Augustus, consecratus, sanctus, lustratus, sacratus, Deo dicatus.

ghe-wijdde oft ghe-wijhede plaetse.

Templum augustum, consecratum.

Ghe-wijst.

Coniugatus. *vulgo* vxoratus.

Ghe-wijsde.

Iudicatum, res iudicata. **t'ghe-wijsde voldoen.** Iudicatum facere, parêre iudicato, persoluere quod iudex dependendum pronuntiauit.

Ghe-wijse. j. wijze, ghijse.**Ghe-willigh. j. willigh.**

Libens.

ghe-willighen. j. ver-willigen.

Reddere voluntarium.

ghe-wille-keurt richter. j. wille-keurer.

Arbiter.

Ghe-win.

Quaestus, lucrum, compendium, emolumentum, commodum.

ghe-winnen. j. winnen.

Lucrari, lucrifacere, nancisci, aquirere, mereri, consequi quaestum.

ghe-winnen.

Gignere, generare, suscipere liberos.

ghe-win-saem.

Vtilis, structuosus, compendiosus.

ghe-win-soecker.

Lucrio, homo quaestuosus.

ghe-winnigh.

Quaestuosus, quaestuarius, lucrosus.

Ghe-wintert.

Hyematus.

Ghe-wis, wis.

Certus, indubitatus, verus, ratus, firmus.

ghe-wisse, ghe-wete.

Conscientia. *ger. ghevisse.*

ghe-wisheyd.

Certitudo.

ghe-wisselick.

Certè, certò, proculdubio, vtique sanè.

Ghe-wit, ghe-wittet.

Dealbatus.

Ghe-woeckert.

Foeneratus.

Ghe-woel, ghe-wuel.

Tumultuatio, turba, scaturigo. & Pressura.

Ghe-wolck.

Nubilum.

ghe-wolckt.

Nubilus, nubibus obductus.

Ghe-wolt.

Lanatus, lanaris, lana tectus.

Ghe-wonden.

Tortilis, intortus, conuolutus, inuolutus.

ghe-wonden brood.

louan . j. ghe-wend brood.

Ghe-wondt, ghe-wondet.

Vulneratus, saucius, sauciatus.

ghe-wondt worden.

Accipere vulnus, vulnerari.

Ghe-wonnen.

Victus, superatus. & Partus, acquisitus.

ghe-wonnen ende ver-kregen goedt.

Parta bona.

ghe-wonnen ende ghe-boren.

Natus, genitus, oriundus.

Ghe-woon, ghe-went.

Consuetus, adsuetus, assuefactus, insuetus, insuefactus, solitus.

ghe-woon zijn.

Solere, suere.

ghe-woonen. j. ghe-wennen.

Consuescere.

ghe-woonheyd. j. ghe-woonte.

ghe-woonlick.

Consuetus, frequens.

ghe-woonlicken.

Frequenter, solito more.

ghe-woonte.

Consuetudo, assuetudo, assuefactio, mos, mos consuetus, vsus.

Ghe-worden.

Factus, effectus.

ghe-worden. j. ghe-werden.

Facere. & Fieri.

Ghe-wormte.

Vermes. & Insecta.

Ghe-wortelt.

Radicatus.

Ghe-woudt.

holl . j. ghe-weldt. Vis.

Ghe-woudt.

fland. Ditio, regio, tractus.

Ghe-wricht.

Artus quibus iunguntur membra: iuncturae. & Vertibulum, vertebra.

Ghe-wrocht.

Laboratus.

ghe-wrocht siluer.

Argentum factum.

Ghe-wronghen.

Tortus.

Ghe-wuel. j. ghe-woel.

Tumultuatio.

G H E

per se nihil significans, & inseparabile.

Ghebbe.

fris . j. gheepe. Acus.

Gheck.

Praeceptus, temerarius.

gheck.

Fatuus, stultus, delirus, vecors.

gheck.

Ludius, ludio, morio. **Den gheck spelen, den sot scheren.** Agere morionem.

gheck hayr.

sax. sicamb . j. guygh-hayr. Lanugo, flos. *gal. poil folet.*

gheck, spot.

Iocus. **In gheck oft in spot segghen.** Ioco dicere.

ghecken.

Morionem agere.

ghecken. j. spotten.

Ridere, deridere, ludibrio habere, ludificare.

ghecken.

Ludere, iocari.

gheck-scherer.

Morio.

ghecks-maere.

Nuntium ridiculum, narratio fabulosa, res friuola, ridicula narratio illusorum & ludionum, nugae.

gheck-spel.

Ludibrium.

gheckelick.

Ridiculus: iocularis, ioculatorius: & Temerarius, praeceps.

gheckelick, gheckelicken.

Ridiculè: & Temerariè, inconsideratè, praecipitanter.

ghecker, gheckaerd.

Derisor, irrisor, cauillator.

gheckernije.

Iocus: & Derisio, irrisio, sanna.

Gheddeken.

holl. fris. sicamb. Prouerbium, dicterium, nugae prouerbiales.

Ghedse. j. roede.

Virga, flagellum.

ghedsen.

Flagellare.

Gheef, gh ue, gaef.

Integer, sanus, mundus.

Gheel.

Luteus, flauus, fuluus, croceus, citrinus. Galbinus color *Becan. dicitur. vulgò* gialdus.
ger. gal, gael: gal. iaulne: ital. giallo: ang. yellowve.

gheel-gorse, gheel-ghersse.

Passer spermologus, emberiza flaua: galgalus *quibusdam: curruca nonnullis: auicula* flau coloris.

gheel hayr.

Coma aurea, caesaries flaua.

gheel hayr.

Tendo: motus instrumentum ex vinculo & neruo conflatum, mediaeque inter illa naturae. *q.d.* filamentum flauum.

gheel-groen.

Prasinus, porraceus.

gheel-rood.

Russus.

gheel-ghieter.

Fusor aeramentarius.

gheel-suchte.

Morbus regius, morbus arcuatus, icterus, aurigo: *morbus teutomicè dictus à flauo colore, quem bilis per totum corpus diffusa parit.*

gheel-suchtigh.

Arcuatus, arquatus, auriginosus, ictericus.

gheel-waeter.

Ascites, hydrops solo ventre distento. & Flaua bilis.

gheel wortel.

Daucus, staphilinus.

gheelen, gheel maecken.

Rufare, rufum facere.

gheelen, gheel zijn.

Rufere, flauere.

Gheemelick. j. ghemelick.

Gheen, egheen, n'eegeen.

Nullus, nemo.

gheen van beyde.

Neuter.

gheener-hande.

Nullius generis, nullius modi.

gheener-ley.

Nullius generis, **in geenerley wijse.** Nullo modo, nullo pacto.

gheens-sins.

Nullo modo, nullo pacto, nulla conditione, nequaquam, neutiquam, haudquaquam, minimè, minimè gentium.

gheens-tijds.

Nunquam.

Gheenen.

campin. Subridere.

Gheepe.

Acus, piscis longissimo rostro: xiphias, gladius piscis.

Gheer.

Fuscina cuspidibus horrens quibus pisces capiuntur.

Gh erde, gaerde.

Virga, flagrum, scipio, stimulus. **Gh erdeken.** Virgula.

gheerde van ijser.

Clathrum ferreum.

gheerden, tralien.

Clathri, clathra, cancelli.

Gheere, gheerene.

Lacinia, sinus vestis, limbus. & Pars qua largior fit vestis. *ital. gerone: ang. garde.*

Gheeren, gheren. j. gaderen.

Colligere.

Gheeren. j. be-gheeren.

Cupere.

gheerigh. j. be-gheerigh.

Cupidus.

gheern. j. gheren.

Lubens.

Gheerste. j. gherste.

Horreum.

Gheese.

vet . j. ganse. Anser. *ang geese.*

Gheese.

vetus . j. hoere. Meretrix.

Gheessel.

Scutica, flagellum, virgae, lorum.

gheesselen.

Flagellare, cedere virgis, loro.

gheesseler.

Flagellator, plagosus, lorarius: virgator, *Plaut.*

gheesselinghe.

Flagellatio.

Gheest.

Spiritus, animus, anima, mens ingenium. *germ. geist: ang. ghoste.*

gheest.

Genius. **eenen gheest hebben.** Genium habere: nativa quadam indole & arcana ratione animos hominum mouere, & ad sui amorem sponte sua trahere, vehementerque afficere.

gheest, bulder-gheest.

Larua, vmbra.

gheesten, nacht-gheesten, dooder menschen gheesten.

Lemures, manes, vmbrae vagantes hominum mortuorum.

gheest-ader.

Arteria: vena vitalis: semita spiritus.

gheestelick.

Spiritualis, religiosus, pius, sacer. ecclesiasticus.

gheestelick recht.

Ius pontificium, diuinum.

gheestelickheyd.

Religio: & Religiosi, ecclesiastici.

gheestigh, aerdigh.

Ingeniosus, solers, argutus.

gheestigh, fraey.

Scitus, elegans, bellus, venustus.

Gheete.

fland . j. gheyte. Capra.

Gheet-ader.

fland. Vena iugularis.

Gheue, gheue, gheef gaue.

Sanus, integer: purus ab omni parte, sincerus, solidus.

gheue, gheue.

vet. sax. Quod datur accipiturque in commutationibus.

gheue penninghen, gheue gheld.

vet. sax. Nummus probus.

Gheuel, gh uel.

Fastigium, cacumen, supercilium, iugum, apex. *Dicitur ghee-*

uel siue gheuel *q.d.* **ghe-heuel.** i. eleuatio sursum siue in altum, *ab heuen siue heffen.*

gheeuel, veur-gheeuel.

Frontispicium: frons aedificij. & Facies.

gheuel spits opgaende.

Culmen, altitudo anterior domus in acumen surgens pyramidale.

gheeuel recht opgaende.

Paries solidus, qui à solo in fastigium vsque surgit continuato ductu: fastigium.

Gheuen. j. gheuen.

Dare.

Gheeuw

Oscitatio.

gheeuwen.

Oscitare, hiscere, hiare.

gheeuwer.

Oscitator.

gheewinghe.

Oscitatio.

Gheghene.

sax sicamb. Regio, locus.

Gheyl, ghijl.

Lasciuus, pruriens.

gheyl.

Fecundus, vber.

gheyl wt snijden.

vetus. Castrare.

gheyl stincken. j. gael riecken.

Olere hircum.

gheyl-minnigh.

vet. Libidinosus.

gheyl.

holl. Siler, pumila salix in aquosis nascens: *sic dicta, quòd tanquam luxurians & lasciuens nimia alimenta vbertate, ramos frondesque: iusto plures emittat.*

gheylen. j. ghijlen.

Mendicare.

gheylen. j. ghijlen.

Lasciuire.

gheyligh.

vetus. Procax, lasciuus, petulans.

gheyligheyd, gheylheyd.

Lasciuia, salacitas.

Gheynster, ghenster.

Scintilla, fauilla.

gheynsteren.

Fauillae. & Stricturae

gheynsteren, ghensteren.

Scintillare, agere scintillas.

Gheysen.

vet. Curare, mederi.

Gheyte

Capra, hirci vxor. *germ. geiss: ang goate.*

gheytken.

Capella.

gheyten-baerd.

Aruncus, barba caprae, villus à caprarum mento dependens.

gheyten-baerd, gheyten-blad.

Caprifolium.

gheyten-blad.

Periclymenus, siluae mater, volucrum maius, liliium inter spinas. *officin.* Caprifolium, barbicapra, barba capri.

gheyten bock.

Haedus & Caper, hircus castratus.

gheyten-herder.

Caprarius.

gheyten-manneken.

Satyrus.

gheyten-melck.

Lac caprinum.

gheyten-melcker.

Caprimulgus.

gheyten vel.

Pellis caprina.

Ghelanne.

vetus . j. koe-belle.

Ghelas. j. glas.

Vitrum.

Ghelat. j. glat.

Gheld.

Pecunia, moneta, numus, nummus, numisma, aes. *dicitur **gheld.** (inquit Adr. Iun.) a **ghelden.** i. valere: quòd penes pecuniam, rerum reginam, valoris omnis momentum sit & aestimatio.*

gheld op de hand, ken-penninck.

Auctoramentum.

gheld op de hand gheuen.

Obligare stipendio siue prompta pecunia.

gheld-boete.

Poena pecunaria.

gheld-breker, munt smelter.

Conflator figurati aeris.

gheld-gierigh.

Cupidus pecuniae, philargyrus.

gheld-gierigheyd.

Philargyria.

gheld-hoere.

Meretrix.

gheld-loos.

Carens pecuniis, sine nummis, inops.

gheld-potter.

Euclio.

gheld-rijck.

Pecuniosus, numosus, nummatus.

gheld-schrooder.

Accisor monetae, parapsallista.

gheld-sack.

Sacculus pecuniarius, saccus numarius.

gheld-sack

Homo pecuniosus, numosus, numatus, euclio.

gheld-schuld.

Aes alienum.

gheld-stock.

Aerarium.

gheld-straffe.

Multa, mulcta.

gheld-wegher.

Libripens.

ghelden.

Valere, in pretio esse, vtile esse.

ghelden.

Debere. **Het gheld v.** Res tua agitur, de tuo certatur.

ghelden.

vetus. Emere.

ghelden.

Luere, soluere.

ghelder. j. ghelde-man.

ghelde man.

vetus fland. Qui soluere siue luere debet, debitor.

Ghele. j. gheel.

Rufus, luteus.

Gheleyse. j. pape-gay-kruyd.

Symphonia. gal. genesis, gelesie.

Ghelijt. j. gheluyt.

Ghelfs.

Obliquus.

Ghelligh, gaeligh.

Scabiosus.

Ghellinck.

Agnus hornus.

Ghelous. j. ialours.

Zelotypus.

Ghelte.

germ. sax. sicamb. Alueus, orca, trulla.

ghelte.

Poculum maius, cantharus. *vulgò* ghelta.

Ghelte, ghelubde seughe.

Sus castrata, porca castrata. & Porcetra. *ang. galte.*

ghelten.

Castrare suem. *ang. ghelde.*

Gheluen.

Obliquare.

Gheluye. j. gluye.**Gheluwe. j. gheel.**

Luteus.

Ghemelick, ghemmelick.

Morosus, fastidiosus, irritabilis, difficilis. & *ger.* Lasciuus instar equi.

ghemelickheyd.

Morositas, fastidium.

ghemelicken.

Morose, fastidiosè.

Ghemse.

germ. sax. Rupicapra, dama, capra montana.

Ghenaede.

Gratia, misericordia: & Impunitas.

ghenaede doen.

Gratiam delicti facere, remittere. **In ghenaede nemen.** In fidem accipere, in deditionem accipere,

ghenaede loos.

Immisericors.

ghenaedigh.

Propitius, misericors, exorabilis, bonus, benignus, pius.

ghenaedighlick.

Benignè, piè.

Ghene.

Ille, is. **De ghene die.** Qui, ille qui, illi qui. **Alle de ghene die.** Quicumque.

Ghender.

Illic, istic.

ghender-waerts.

Illuc, istuc.

ghenswaerts.

Illorsum, istorsum.

Ghenen.

campin. Subridere.

Gheneuer-boom.

Iuniperus. *gal. geneure: ital. ginepro: hisp. enebro.*

gheneuer-besie.

Bacca iuniperi.

Ghenghber.

Zingiber. *germ. imber. gal. gingembre: hisp. gingibre: ital. gengiuo: ang. gynger.*

Ghennette, iannette.

Equus alipes, pteropes, celer: genus equi Hispanici. *vulgò gennettus, ginnettus, iannettus. gal. genet: ang genet.*

Ghenoffel, ghenoffel-bloeme, gheroffel.

Caryophyllaea, flos caryophyllaeus ocellus: betonicae *siue* vetonicae species. *gal.*
giroflee: ital. garofolo: ang. gelouer.

ghenoffel-naghel.

Caryophyllus. *gal. cloux de girofle: ital. garofano.*

Ghenserick.

Argentilla, potentilla: *herbae genus.*

Ghenst

fland . j brem. Genista.

Ghensiaen.

Gentiana, aloë Gallica. *ger. entzian: gal. gentiane: ital. gentiane: hisp. gentiana:*
ang. gentiane.

Ghenster. j. gheynster.

Scintilla.

Ghent.

Anser mas. . . .

Ghent, ient.

Bellus, scitus, elegans, pulcher, lautus, concinnus *vulgò* gentilis. *gal. gent, gentil:*
hisp. gentil: ang. gentle.

Gheoole. j. ghioole.

Cauea.

Gherbel, j, gaerbel.

Gherde. j. gheerde.

Virga.

gherde-beenen.

Varicare, varicari: crura diuaricare, vel diducere.

gherde-gaeten, gherde-koyen.

Incoxare: cossim sedere, iacere, aut stare. **Al gherde-gaetende oft gherde-koyende kacken.** Cossim cacare: incoxare cacandi causa.

Ghere.

Lubitus, appetitus, us.

gheren.

Cupere, appetere.

gheren, gherne, gheern.

Lubens, lubenter, lubenti animo, haud grauatè, non inuitus, aequo gratoque animo.
germ. gern.

Ghereck, gherick.

Viscera.

Gheren. j. gaderen.

Congregare. & In fecem conuerti: condituram fecis recipere.

Gherghel.

Ora, margo.

Gherijte. j. gaeriete.

Gherme.

Ouis matrix. & Agna.

Ghermen.

vetus . j. **be-hermen.** Mouere.

Ghern. j. gheern.

Lubens.

Gherneytken, buys.

Exomis, sagum.

Gheroffel. j. ghenoffel.

Gherre.

vetus. fland . j. **splete.** Rima.

Gherriete. j. gariete.

Ghers. j. gars, gras.

Gramen.

Gherselen.

Horrere, horrorem habere.

gherselinghe.

Horror.

Gherste.

Horreum, crithe.

gherst-maend.

September. *sic dictus ab hordei messe.*

ghersten brood.

Panis hordeaceus.

ghersten dranck.

Cremor ptisanae, ptisana.

ghersten mout.

Polenta.

Gherstigh. j. garstigh.

Rancidus.

Gherwe. j. gaerwe, gherue.

Ghesond. j. ghe-sond.

Sanus.

Ghespe.

Fibula, confibula, orbiculus, ansa. *fland. gaspe: ang. claspe.*

Ghespe setten. j. lams-oore setten.

Subsannare.

ghespen maecker.

Fibularius.

ghespen.

Fibulare, infibulare.

Ghest, ghist.

Faex, sanies, crassamen, crassamentum. *angl. yest.*

ghest-achtigh.

Faeculentus.

Ghester. j. gheinster.

Scintilla.

Ghet, aghét.

Gagates, gangitis. **Swert ghet.** Thracius lapis, gagatidis species nigri coloris. *ang geate.*

Gheubelen, gobelen.

Vomere.

Gheue. j. gheue.

Sanus, integer.

Gheuel. j. gheuel.

Fastigium, cacumen, culmen, &c.

Gheuen.

Dare, tribuere, tradere, largiri, praestare, praebere: & Donare, dono dare. *germ. geben:*
angl. giue.

gheuen ten besten. j. beste.

gheuen te kennen.

Significare.

gheuer.

Dator.

gheuigh.

Datiuus.

Gheur, gore.

Odor, nidor, fragrantia: & Vapor. & Sapor: & Vigor.

gheuren, gheur geuen.

Fragrare, olere, odorem siue nidorem emittere.

gheurigh.

Flagrans.

Gheus, goes.

holl. fris. oostland. Anser foem.

Gheus.

Mendicus impudens: homo vilis, vappa, nequam. *Dictio Gallica, siue potiùs VValonica, olim obscura, & Teutonibus ignota: nunc veró belli intestini in Belgio tempestatibus, peruulgatum vocabulum, videlicet nomen vni parti aduersae ab altera inditum.* Gaesus *Serui* dicitur vir fortis, vir bello strenuus, *super illud Virgilij Aeneid. 8. duo quisque Alpina coruscant Gaesa manu, scutis protecti corpora longis: gaesa interpretatur hastas viriles: & Gaesos dicit viros fortes à Gallis vocari.* Gessatas, *inquit Polybius, Galli sua lingua nominant milites conductitios.* Guessin *Britannos vocare seruos conductios, scribit Guilielmus Camdenus.*

Gheute. j. gote.

Fusio, fusura.

G H I

Ghichelen, gichen.

Cachinnari.

Ghichte.

vet. j.ghifte Donum.

Ghichte.

ger.sicamb . j. fledercijn. Articulatis morbus, arthritis.

ghichte.

sax. fris. Paralysis, neruorum resolutio.

ghichtigh.

Arthriticus, articularius. & Paralyticus.

ghichten.

vet . j. be-ghiften. Donare, munerare.

ghichten.

ger. sax. Torquere, excruciare, adhibere tormentum.

ghichten.

fris. sicamb. Fateri, confiteri, agnoscere.

ghichter.

ger sax. Tortor, carnifex.

Ghiegaeghen.

Rudere instar asini.

Ghienen.

ger. sax. Oscitare, hiare, hiscere.

Ghier.

Vultur: vulterius, *apud Plaut.*

ghier-swaluwe.

Apus, depes, cyphelus.

ghier-valck.

vide in Append.

Ghier-wolf.

Lycaon: & Heluo.

Ghieren, ghiersen.

Auidè petere, inhiare.

Ghieren.

ger. sax. Stridere, strepere.

ghierigh.

Auarus, auidus, appetens, tenax, sordidus.

ghierighaerd.

Homo auarus.

ghierigheyd.

Auaritia.

ghieriglick.

Auarè. auidè.

ghiersen. j. ghieren.

Auidè petere.

Ghieten.

Fundere. *germ. giessen: ang. yet. Metael gieten.* Conflare, fundere.

ghieter.

Fusor.

ghieter van metael.

Fusor, conflator.

ghieter.

Haustrum: lignum excauatum quo hauriunt nautae aquam ad irriganda vela.

ghietelinck.

vetus. Merula.

ghietigh.

Fusilis.

ghiet-eemer.

Modiolus, erogatorius, situla quae in *altum* elata aquam refundit.

ghiet-konste.

Ars fusoria.

ghiet-loghen.

Pseudocheus, spermopseudus, mendaciorum fusor, mendaciorum follis.

ghiet-vat.

Guttus, gutturnium, malluuium.

ghiet-vat. j. bespuyt-kruycke.

Harpagium.

Ghif. j. verghift.

Venenum, virus.

Ghifte.

Donum, munus. *ang. gyfte.*

ghifte.

fris. Scutella alta ex solido ligno excauata.

ghiften. j. beghiften.

Donare.

ghifter.

vetus. Donator.

Ghy.

Tu. **ghy-lieden.** Vos, vos homines. *ger. ir: angl. yee, you.*

Ghijghe.

germ. sax. sic. Chelis.

Ghijghen. j. hijghen.

Anhelare.

Ghijl, ghijle.

Chylus, cremor cereuisiae. *Adr. Iun.*

ghijl. j. gheyl.

Procax, lasciuus.

ghijlen. j. sieden.

Bullare, bullire, feruere, inferuere.

ghijlen. j. gheylen.

Lasciuire.

ghijlen.

Flagitare, procare, inuerecundè petere. & Ludificare, fallere. *ang. begyle.*

ghijligh. j. gheyligh.

Procax.

ghijler.

Flagitator: & Parasitus.

Ghijle.

vetus fland. Mora, remora.

Ghijnen. j. ghienen.

Ghijse. j. ghewijse, wijse.

Modus *vulgò* guisa. *gall. guise: ang. guyse.*

Ghijsel.

Obses *vulgò* gisala.

ghijselen.

Obsidem capere.

ghijseler.

Obses.

Ghilde.

fland . j. gulde. Collegium, contubernium. *ang. gylde.*

ghilde.

Contubernalis. *q.d.* soluens. à **ghilden.** i. soluere.

ghilde.

Liberalis, prodigus aeris. **de ghilde spelen.** Facere largitiones, largiri & profundere.

ghilde.

vetus . j. hoere. Meretrix.

ghildeken.

Nepos, decoctor.

ghildachtigh.

Liberalis.

ghilden, ghelden.

Soluere, luere.

ghilde-broeder. j. ghulde-broeder.

Ghillen.

holl. sicamb. Stridere: & Grunnire. **ghillinghe van de saghe.** Stridor serrae. *hisp.* *chillido.*

Ghilpen.

holl . j. fiericken. Pipilare.

Ghinder. j. ghender.

Illic, illuc.

Ghingber. j. ghengber.

Zingiber.

Ghinnen.

vetus. Ordiri. *hinc* **be-ghinnen, ont-ghinnen.**

Ghinnicken.

holl . j. grenicken.

Ghinoffel, ghenoffel.

Ghins ende weder.

vet. Vltro citroque.

Ghioole.

Cauea, caueola, carcer, seu domuncula auium. gall. gayole: ang. gayle.

ghioole in den kercker.

Arca robustea, robur, robustus carcer, lignea custodia, phylaca, mala mansio.

ghiolier. j. steen-waerder.

Carcerarius.

Ghips plaester.

Gypsus, gypsum. germ. gyps: gal. gips: ital. gesso, gypso: hisp. yesso.

Ghipsen. j. plaesteren.

Gypso incrustare.

Ghirghel. j. gherghel.

Ghiroffel. j. ghenoffel.

Ghirren.

ger. sax . j. kucchen. Gemere.

Ghipse.

Flagellum, lorum, verber.

ghipsen.

Flagellare, flagello siue loro caedere, verberare.

ghisse.

Coniectura, coniectatio, aestimatio. **Met der ghisse gheuen.** Dare vt fors fert, numen aut mensurae nulla habita ratione: nullo discrimine, delectu aut numero: prolixè & affatim dare.

ghissen.

Coniicere, coniectare, coniecturam facere, cogitare, colligere, diuinare, suspicari, opinari, opinionem habere, reputare, estimare coniectura. *ang. gesse.*

ghissinghe, ghisse.

Coniectura, aestimatio, opinio.

ghissinghe maecken.

Coniectare, conijcere.

Ghist. j. ghest.

Faex.

Ghister, ghisteren.

Heri, hesterno die. *ger. ghesteren: ang yester.*

ghister-auend.

Heri vesperi.

ghister-morghen.

Heri manè.

ghister-nacht.

Hesterna nocte.

ghisterigh.

Hesternus.

Ghitterne.

Fidicula.

G I

vide G H I.

G L

Glad.

holl. fris . j. gloedigh, gloedende.

Glaerende ooghen.

Oculi caesij, glauci.

glaer-oogigh.

Cesius siue glaucus oculis

Glaet. j. ghe-laet.

Gestus, vultus.

Glants.

Splendor, fulgor, iubar.

glantsen.

Splendere, fulgere, nitere.

Glas.

Vitrum. *germ. glass: ang. glas, glasse. Glesse vet. germ. Succinum, electrum. Guil. Camd.*

glas. j. glazen venster.

glas, drinck-glas.

Vitrum, calix vitreus.

glas-blaeser.

Vitriarius fusor: qui vitreamina conflat.

glas-kruyd.

Perdicium, helxine, muralium, muralis herba, parietaria, vrceolaris, vitreraria. *vulgò vitriola. herba qua vitra purgantur.*

glas-looper. j. sand-looper.

Clepsammidium.

glas-maecker.

Vitriarius, vitrarius.

glas-maeler.

Encaustes.

glas-verwe.

Color vitreus, hylianus.

glas-worm.

Cantharis. *vermis qui plerumque in vasculis vitreis clauditur seruatque.*

glasen, glasen-werck.

Vitrea, vitreamina, orum.

glasen, van glas.

Vitreus, vitrinus, hyalinus.

glasen-berd.

Hyalotheca: vbi vitrea vasa reconduntur.

glasen-maecker, glas-maecker.

Vitriarius, specularius.

glasen pot.

Poculum vitreum.

glasen-venster.

Fenestra vitrea: specularare, specularium.

Glat.

Politus, planus, laeuis, leuigatus.

glat

Mollis, laeuis, laeui & glabra cute.

glat kael.

Glaber, glabrio, caluus.

glat slibberachtigh.

Lubricus.

glat ende vet.

Nitidus & pinguis.

glat.

Iucundus, hilaris. & blandus. *ger. glatt: ang. glad.*

glatten.

Polire, l uigare, laeuare, complanare.

glattigheyd.

Laeuor, laeuitas: & Lubricitas, lubricum

Glauiē.

Lancea, hasta. *gallis gladius dicitur.*

Glede.

germ. sax. sicamb. Lithargyrum, lithargyrus, argenti spuma.

Gleye. j. gluye.

Stramen arundinaceum.

Gleye.

Terra figulina scintillans.

gley-backer.

Plastes, figulus.

gleyers werck.

Vasa scintillantia, è scintillante siue splendente terra: vas fictile Balearicum, Maioricanum.

gleye pot.

Culullus, vrceolus fictilis. *ang. galey potte. Dicitur quibusdam Germanis **gleysen**. Andreas Althamerus in suis Commentariis in Cornelij Taciti librum de moribus & populis Germanorum ait: Glesum veteres Germani appellarunt succinum, ob nitorem, quod instar vitri luceat: quam vocem vernaculus Germanorum sermo etiamnum retinet: vitrum enim **glas & gleser** appellant: & glestum atque **glaster** omnem materiam quae igne colliquata nitorem leuoremque fictilibus superinducit: *quomodo ein glasterten topf oder hafen, ein glesterten krug dicunt, id est, ollam aut amphoram in hunc modum figulina arte coctam.**

Gleysen, gleyssen.

germ. Nitere, splendere, lucere, relucere, pellucere.

gleysenen. j. ghelijcksenen.

Fingere.

Glid. j. gelid.

Membrum, artus.

glid kruyd.

Sideritis, ferruminatrix.

Gleyster. j. glinster.

Scintilla.

Glend, glent. j. gelente.

Sepes, maceria.

Glenster. j. glinster.

Scintilla.

Gletten. j. glatten.

Polire.

Glicken. j. ghe-licken.

Nitere: & Polire.

Glier-muys, rel-muys.

Glis, gliris.

Glijden.

vetus. fland. holl. sicamb . j. slibberen. Labi, prolabi.

glijd-baene.

Planities glaciata.

glijdende.

Labilis, libricus.

Glijsener.

germ. sax. fris . j. ghe-lijcksenaer. Hypocrita.

Glijsteren. j. glinsteren.

Scintillare.

Glimme.

holl . j. gloedt. Pruna.

Glimmen.

holl. socamb . j. gloeden. Ignescere, candere.

glimmende kole. j. gloedende.

Pruna.

Glimpen. j. glimmen.

Ignescere.

Glinsen. j. glinsteren.

Glinster.

Scintilla.

glinsteren, glisteren.

Scintillare, fulgere, micare, nitere, splendere, candere. *ang. glister.*

glinsterigh.

Scintillans, fulgens, fulgidus, nitidus, splendidus.

glinsterigh root.

Rutilus, igneus, saturo splendore rubens.

glinsterigh swert.

Coracinus.

Glippen.

holl. Fugitare, transfugere clanculum.

glipper.

holl. Fugitor: qui nubilo & periculoso tempore fugit, tranquilio autem reuertitur: & Transfuga, perfuga.

Glis, glisch.

fland . j. lisch. Iris.

Glissen, glitsen.

holl. sicamb . j. slibberen. Labi, prolabi. *gal. glisser.* i. lubricus.

glissen op d'ijs.

holl . j. rijden.

Glisteren. j. glinsteren.

Gloed.

Pruna.

gloeden, gloeyen.

Ignescere, inardescere, candere, candescere.

Gloedende. j. gloedigh.

gloedigh.

Ignitus, candens.

gloedigh ijsergliedughe kole.

Candens ferrum.

gloedighe kole.

Pruna.

gloedighen brand.

Torris.

gloedte, loedte.

Rutabulum, instrumentum quo ignis proruitur: & Forceps: instrumentum quo prunae & alia candentia tenentur.

Gloeme.

sicamb j. loeme.

Gloepe.

holl . j. gluype. Decipulum, transenna, machina irretiendis auibus apta.

Gloepen. j. gluypen.

Insidiari.

Gloeren. j. gluyeren.**Glooren.**

holl. Recreare, reficere. & Recreari, refici.

Gluck. j. ghe-luck.**Gluye, ghe-luye.**

fland. holl. Fascis stramentorum, stramen arundinaceum, manipulus arundinaceus.
vulgò glema, gelima. *gal. glu.*

Gluyeren, gluyer-oogen, gloeren, glueren.

hol. fris. Nictare.

gluyeren.

Transuertere hirquos, limis hirquis cernere, limis oculis aspicere. *ang. gleye.*

gluyerachtigh. j. lonckende.

Paetus.

Gluype. j. gloepe.

Decipulum.

gluypen, gloepen, glupen.

holl. fris sax. Insidiari, obseruare.

gluyper.

Insidiator.

Gnap.

holl . j. knap. Gnauus.

G N

Gnisteren.

sax. fris . j. knersen.

Gnorren. j. knorren.

Grunnire.

G O

Gobelen, geubelen.

Vomere, eructare.

Gobelet.

Calyx, cyathus, acetabulum. *gal. gobelet: ang. goblet.*

Gochelen. j. guychelen.

God.

Deus, numen. *ger. gott: ang god dicitur god, q.d. goed. nemo enim bonus nisi vnus, Deus. Mar. 10. God groete v* Salue, aue. **God geue.** Faxit Deus, vtinam, ô si. **God gheue wie.** Quisquis, quicumque. **God gheue hoe.** Quomodocunque. **God geue wanneer.** Quandocunque **Te gode.** Aue, vale. *q.d. ad deum. Te gode beuelen.* Valedicere. **Om gode bidden, om gode gaen, om godts wille bidden.** Mendicare, emendicare, per Dei numen & nomen sibi hominum misericordiam quaerere. *Lactant.*

gode-man,

& *per syncopen. goy-man.* Mendicus, coactor stipis. *gal. caiman, caymand: mendicus. & caimander; mendicare, cogere stipem.*

gode-lieden, goy-lieden.

Mendici.

gode-wijf, goy-wijf.

Mendica.

god-hoede.

vetus. fland. Salus, salutatio.

god hoede bidden.

vet. Salutare, salutem imprecari.

god loos.

Impius, atheus, expers omnis religionis.

god-loosheyd.

Impietas.

god-moeder.

vetus . j. **pete, meter**. Parens mystica. ang. godmoder.

god-vader.

vet . j. **peter**. Parens mysticus: Onomasta initialis. *angl. godfather.*

god-saeligh.

Pius.

god-saeligheyd.

Pietas.

god-vorchtigh, god-vruchtigh.

Religiosus, pius, . timens Deum. à **vorchten, vurchten, vruchten** . j. timere.

god-vorchtigheyd, god-vruchtighheyd.

Religio, pietas.

gods-acker.

ger. sax. Coemiterium, sepulchretum. *q.d.* ager Dei. locus extra ciuitatem procul à templis & domibus, vbi mortui sepeliuntur. *Veteres cadauera humana in citate sepeliri noluerunt. & leges XII. tabularum, in vrbe sepelire aut vrere mortuos prohabent, ad quem morem alludit quod in Euangel. legitur, elatum esse adolescentem mortuum quem Christus veniens ad ciuitatem matri suae restituit. & Chrystostom. in serm. de fide & grat. ait: Omnem ciuitatem & omne castellum ante ingressum habere sepulchrum. Huiusmodi consuetudo adhuc multis Germaniae locis obseruatur.*

gods dienst.

Sacrum, res diuina, religio, latria: seruitus quae pertinet ad colendum Deum.

gods-dienstigh.

Pius, Deum colens.

gods-dienstigheyd.

Pietas.

gods-draght.

sicamb. colon. Supplicatio, pompa sacra.

gods-huys.

Hospitium sacrum, nosocomium, xenodochium sacrum. *vulgò* hospitale: & Coenobium sacrum.

gods-huys voor oude lieden.

Gerontocomium: locus vbi senes tractantur.

gods-laster.

Blasphemia.

gods-lasteraer.

Blasphemus.

gods-loon.

Merces diuina.

gods-penninck.

Arrha, arrhabo.

gods-raed.

Oraculum, responsum.

gods-spreuck.

Oraculum.

goddinne.

Dea.

godlick.

Diuinus.

godlicke macht, kracht ende wille.

Numen.

godlick, godlicken.

Diuinè.

Godse. j. af god.

Idolum, simulacrum. *ger. goetz.*

godsen-huys.

Delubrum.

godsen dienaer.

Idololatra.

Goed.

Bonus, probus, .

goed.

Bona, orum: diuitiae, fortunae, res, census, pecuniae, substantia, facultates: & Merx, merces, ium: & Fruges, fructus terrae, annona. & Ager, villa, praedium.

goed doen.

Benefacere.

goed doen, deught doen, dienst doen.

Bene mereri de aliquo, officium alicui tribuere, beneficium conferre, beneficiis afficere aliquem.

goed doen.

Probare, approbare, ratum facere.

goed doen met ghetuyghen.

Testibus probare, testimoniis comprobare.

goed doen de schaede.

Praestare damnum: persolvere si quid res habet vitij, indemnem praestare emptorem. & Alienae culpae dispendium in se recipere, & velle luere: satisfacere, cautionem dare: & Spondere merces esse probas.

goede, goede moeder. j. god-moeder.

goede dagen hebben.

Bene curare aetatem suam, curare cutem, bene habere: ducere in bonis dies suos.
Iob.

goede mannen.

Arbitri, boni viri, ad quorum arbitrium causa litigiosa defertur.

goeden tijd.

Seculum aureum, fertile, tempus aureum: annonae laxitas, vbertas, vilitas.

goede weke.

Hebdomada maior, sancta.

goeden vrijd-dagh.

Soteria, dies parasceues, dies Veneris sanctus.

goed-aerdigh.

Bonae indoles.

goed-daed. j. wel-daed.

goed-daedigh.

Beneficus, benignus, liberalis.

goed-daedigheyd.

Beneficentia.

goed-duncken.

Placere.

goed-duncken.

Existimare, putare, videri. **dat heeft my goet ghedocht.** Existimaui, putau, visum est. placuit

goed-dunckel.

vet. Arrogans, gloriosus. *vulgò* praesumptuosus.

goed-dunckenheyd, goed-dunckinge.

Arbitrium, arbitratus, opinio, sententia.

goed-gierigh.

Auarus, avidus bonorum, diuitiarum, inhians diuitiis.

goed-gunstigh.

Beneuolus, candidus.

goed-hertigh.

Mitis benignus, beneuolus, liberalis ingenio. *vulgò* boni cordis.

goed-hertigheyd.

Besignitas, benevolentia, animi propensio,

goed-loos.

Inops, pauper.

goed-rond.

Planè. prorsus & omnino

goed rond goed zeeus.

adag Crassa Minerua, inconditè & simpliciter.

goed-rond wt segghen.

Planè edicere & syncerè.

goed-vader. j. god-vader.

goed-willigh.

Beneuolus, beneuolens.

goed-willigheyd.

Beneuolentia.

goed-willighlick.

Beneuolè

goeds moeds.

Aequo & pacato animo.

goeds tijds.

Oportunè, commodè, tempore oportuno

goede.

vetus . **j. god-moeder, pete.** Parens mystica, parens initialis. *vulgò* commater, promater.

goedelick.

Benignus, clemens.

goedelicken.

Benignè, clementer.

goedelickheyd.

Benignitas, clementia.

goeder-hande. j. goedertier.

goedertier, goedertieren.

Benignus, clemens, mitis, facilis, commodus, exorabilis, lenis.

goedertierenheyd.

Benignitas, clementia, facilitas, lenitas.

goedertierlick.

Benignè, clementer.

goedigh. j. goedelick.

Benignus.

goeden, eruen.

Transscribere, transferre, tradere alicui bona, fundum: transmittere alicui haereditatem: inuestire in possessionem bonorum.

goedenisse, erffenisse.

Haereditas, transcriptio, siue traditio haereditatis, inuestitio, traditio bonorum.

goedenisse doen.

Mittere in possessionem, inuestire.

goedinghe. j. goedenisse.

Transcriptio bonorum.

goedinghe.

Bona, facultates.

Goedel.

vet. vulgò. Commater. ger. goetel.

Goedsie, goedse.

Falx. securis, gaesa, culter venatorius. *gal. gouge, vouge.*

Goem. j. goom.

Custodia, cura.

Goens-dags, woens-dagh.

Dies Mercurij. *q.d.* **Godens-dagh.** *siue* **Wodens-dagh.** j. Dei dies. *Mercurium enim Deum Teutones maximè coluerunt, eumque Gode, wode, woode & bode vocauerunt, testibus veteribus Chronicis Teutonicè conscriptis: teste quoque Paulo Diacono de Gest Longbard. lib. 1. cap. 9. eius verba haec sunt: VVodan sanè, quem ad-*

iecta litera, Godan dixerunt: ipse est qui apud Romanos Mercurius dicitur, & ab uniuersis Germaniae gentibus vt Deus adoratur. ang. vvednesday.

Goes, goese.

fris. holl. sax . j. gans. Anser. ang. goose.

Goesken.

Corycaeus: & Satelles, lictor.

Goete.

Paralysis. *ger. gutt.*

goete, goet euel

vetus fland. Morbus articularis, arthritis. gal. goutte: ital. gotta: hisp. gota: ang. govvte.

Goyen.

Iactare cum impetu & Quatere. & Batuere & Festinare.

Gokelen.

sax. sicamb . j. guychelen.

Golpe.

vetus. Gurges, vorago. gal. goufre: ang. gulfe.

golpen.

Ingurgitare, auidè haurire,haustim bibere.

golper.

Ingurgitator, multibibus.

golue.

Vnda, fluctus. . *gal. goulfe: ital. golfo: hisp. golfo.* i. sinus maris.

goluighe zee.

Mare fluctuosum, vndosum, fluctiuagum.

Gomme.

Gummi. μμ . *ger. gumme: gal. gomme: ital. gomma: hisp. goma: angl. gumme.*

gom-achtigh.

Gummosus.

gommen.

Gummi linere, inficere, miscere.

Gone.

vetus fland. holl . j. ghene. Ille.

Gome.

vetus. ger. Homo. Otfrid. VVeiss.

goman, gomman.

vetus. ger. Maritus, paterfamilias. *Orfrid. VVeissenburg.*

Gomen.

Viscera perforare siue laedere.

Gompe.

germ. sax. Gurges.

Gonnen. j. gunnen.

Fauere.

Gonsen.

holl. Susurrare.

gonsinghe.

Susurrus, summissum murmur.

Gonste. j. gunste.

Fauor.

Goo-graef, go-graef.

vet. sax. Iudex pedaneus siue pedarius, iudex qui plano pede iudicat, neque tribunal habet: *eliebat autem apud veteres Saxones ad vim illatam illico iudicandam, eodem nempe die quo violentia facta erat.* **Gograeue.** Festinus iudex, qui in necessitate celeriter iudicat à **goch.** i. celer. *And. Altham. vulgò gograuius.*

Goom

vet Obseruatio, custodia, consideratio, cura.

goom nemen. j. goomen.

goomen.

vetus. Obseruare, considerare, curare, custodire. *germ. heluet gaumen.*

goomer, goommaer.

Curator, custos. *vulgò gomarus. germ. heluet, gaumer.*

Goor.

fland. Limus, lutum, coenum.

goor.

louan. Sordes aedium.

goor.

Terra noua quae certum habet sine cultura lucrum. *Becan.*

goor.

Palus, locus paludosus.

goor riecken.

holl. fris . j. stincken.

Goose. j. goes.

Anser.

Gorde

Vinculum, lorum.

gorde, ribbe van t'schip.

Cinctus, subligaculum.

gordel.

Cinctus, lata zona, cingulum. *ger. gurtel: angl. girdle.*

gordel-hanghsel.

Strophus.

gordel-maecker.

Zonarius.

gorden.

Cingere. *ger. gurten: ang girde.*

gorden.

Caedere loris.

gord-riem. j. gordel.

Cingulum.

Gordijne.

Cortina, velarium, siparium, velum scenicum, anabathrum. *gal. courtine: ital. cortina: hisp. corredor: angl. curtayne, cortayne.*

gordijn-ringhen.

Annuli velares, annuli cortinales: quibus cortinae & aulaea contrahuntur & expanduntur.

Gore. j. gheur.

Odor, nidor.

Gorghel.

Gurgulio, epiglottis, sublinguium, columella. *ang. gargle.*

gorghel, gorghel-pijpe.

Guttur. animae canalis, canna pulinonis, aspera arteria. *gal. gorge: ang. gorge.*

gorghel-pijpe. j. gorghel.

Guttur. &c.

gorghelen.

Gargarizare, fauces colluere, palato agitare. *gal. gargouiller.*

gorghel-tongesken. j. gorgel.

Gurgulio.

gorghel-waeter.

Gargarismus, gargarisatus: quod colluendis faucibus adhibetur.

Gorps.

ger. sax. sicamb. Ructus, us.

gorpsen. j. ruysen.

Ructare.

Gorre.

Equa: caballus. *dicitur plerumque* equus annosus & strigosus.

gorre.

Sordidus, valde auarus.

gorreel.

Helcium, instrumentum ab humeris equorum pendens. *vulgò* gorellus.

gorreel, half-kussen.

Tomex, icis: tomice, es. *puluillus lana pilisue fartus, quo veterinorum colla muniuntur me laedantur.*

Gors. j. gras.

Gramen.

gors. j. garse.

Viridis gramine ripa.

gorse.

ger . j. **gras-mussche.** Curruca.

Gorte.

Alica, zea deglubita, far factitium.

gort. j. gortigheyd.

Chalasa.

gorten teller.

Euclio, cumini sector. *q.d.* alicarum numerator.

gort-worm.

zeland. Vermiculus pluuiialis.

gorterije, gort-meulen.

Chondrocopium, farreum: vbi far frangitur & alica fit.

gortigh vercken.

fris. sicamb . j. versaedt. Sus grandinosus.

gortigheyd, het gort.

Chalasa, grando, lepra qua porci infestantur: grana quaedam alba & rotunda in carne suis grandinosae.

gortselen.

Torrere.

Gosselen.

fland j. storten. Fundere.

Goste koe. j. guste.

Gote, geute.

Fusio. *goccia, ital. & gota hisp. i. gutta, stilla.*

gote.

Canalis, tubus.

gote, cassij-gote.

Incile, incilis canalis, fossa incilis, canalis in quem aqua *confluit* in viis lapide stratis.
gal. goutiere: gotera autem: hisp. stillicidium.

gote, rioole.

Cloaca. & Colluuiarium. *gal. esgout.*

gote, dack-gote.

Imbrex, canalis tecti, colliquia, collicia.

gotelick.

Fusilis.

gotelinck.

Vas fusile. & Tormentum fusile. Fusilis bombardarda.

gotigh, geutigh.

Liquidus.

gotier, gotier-gat.

fland . j. mose, mose-gat. Lauatrina, aquarium.

Goud.

Aurum, chrysos. *germ. gold. gal. golde.*

goud-ader.

Vena auri.

goud-bergh, goud-groeue, goud-mijne.

Aurifodina, aurarium metallum: auraria, vbi aurum effoditur.

goud-bloeme.

Caltha, flos calthae, calendula, verrucaria, flos aurei coloris.

goud-gheel.

Aureus color, fuluus.

goud-gheelee quee.

Chrysomelum, coteneum.

goud-giede.

Chrysitis.

goud-ghewicht.

Trutina momentana, monetaria.

goud-graye, goud-groeue. j. goud-berg.

Aurifodina.

goud-gulden.

Aureum, aureus.

goud-keuer.

Cantharis, scarabeus luteo auri colore lucens.

goud-lijm.

Chrysocolla.

goud-kruyd, goud-wortel.

Chelidonea.

goud-meerle.

Oriolus, merula aurea.

goud-mijne. j. goud-berg.

Aurifodina.

goud-sand.

Psegma, ramenta auri.

goud-schuym.

Auri scoria, chrysis.

goud-slaegher.

Bractearius, bracteor.

goud-smid.

Aurifex, aurifaber, faber aurarius, vascularius.

goud-smidse.

Aurificina, aurificis officina.

goud steen. j. toet-steen, proef steen.

Cotricula, index. *lapis quo auri argentique experimentum fit.*

goud-verwe, goud-verwigh.

Aureus color, fuluus, rutilus.

goud-vincke.

Auriuittis, fringillae genus, pectore maximè rubens.

goud-vingher.

Digitus annularis.

goud waeghe. j. goud-ghewicht.

goud-worm.

Cicindela, nitedula, noctiluca: vermis aurei coloris, noctu lucens.

goude. j. goud-wortel.

goud-wortel.

Chelidonium maius, hirundinaria maior.

gouden, gulden.

Aureus, a, um.

gouden keten.

Torquis aureus.

gouden laecken.

Vestis Attalica, vestis auro intexta.

Gouden.

vet. . j. ghelden.

Gouie, gouiken.

Gobio, piscis. *gal. gouion: hisp. gobio: ang. gugion.*

Gouw.

vetus. Regio, ager, rus, terra, pagus: *hinc multa regionum vrbiumque nomina:*

Boone-gouw. Ager Boloniensis: **Henegow.** Ager Haniae, Hannoniensis: Hannonia:

Haspen-gouw. Hasbania: **Ooster-gore** *siue* **Ooster-gouw & Wester-goe** *siue* **Wester-gouw.** Terra orientalis & occidentalis.

gouw.

Agger fossa *siue* aquagio obductus. *hinc* **Gouwe**, Gouda, vrbs holland. *Adr. Iun.*

gouwe ghedinghe, ghemeyn ghedinghe ende iaer-ghedinghe.

vetus.

Gouwiere.

vetus. fland. Moretum, genus placentae: collyra. *gal. goffre.*

G R

Grabbel. j. griel.

grabbelen.

Rapere, prehendere, auidè rapere.

Gracelick.

Gracilis, gracilentus, tenuis.

gracelickheyd.

Gracilitas.

Gracie.

Gratia: & Elegantia, lepos, vrbalitas, decor, concinnitas. *gal. grace: ital gratia: hisp. gracia: ang. grace.*

gracie, vergiffenisse.

Gratia, impunitas, venia.

gracie be-gheeren.

Petere gratiam, veniam, impunitatem.

gracie doen.

Gratiam delicti facere, impunitatem dare, remittere culpam.

gracelick.

Gracilis, gracilentus, tenuis. & Tenuiter. & Mediocriter.

Gracht. j. graft.

Fossa.

graed. j. graet.

Gradus.

Graef graue.

Comes, regulus, *vulgò* graphio, & grauio, grauus. Graphus, *inquit lo Auentin.* Comes *est: prisca aetas praefectum nominaust.*

graef.

vetus sax Iudex, praeses, praefectus. *q.d.* **grauw.** j. canus, senex cuius capillus in albedinem vergit: *qui Latinè pater, senior, & senator dicitur, ab aetate nempè prouecta.*

graef-schap.

Comitatus, comitis dignitas seu officium.

graef-schap.

vetus sax. Iurisdictio, praefectura.

Graef, graeue.

Fouea.

graef-ijser, groef-ijser.

Coelum, scalprum.

graef-steker.

fland . j. **graef-ijser.** Coelum.

Graen, greyn.

Granum, semen frugum. *gal. grain: ital. grano: hisp. grano: ang. grayne.*

graen, greyn. j. besie.

Acinus.

graen, greyn.

Granum, monas, momentum: genus ponderis mensurarij, auri & rerum pretiosarum.
Vier graenen. Siliqua, ceratium.

graen-kooper.

Frumentarius mercator.

graenaet-appel.

Malum punicum. *vulgò malum granatum: quòd rubentibus granis scateat: vel quòd in granata Hispaniae parte frequentissimè proueniat. ger. granaet oepffel: gall. pomme de grenade: ital. granada: hisp. granado: ang. granate.*

graenaet-appel-boom.

Malus punica. *vulgò malus granata.*

graenaet-appel-bloeme.

Cytinus, ampullagium, balaustium.

graenaet-appel-schelle.

Malicorium, putamen mali granati, corium cortéxve mali punici.

graenaet-steen.

Carbunculus charcedonius, garamanticus. *vulgò granatus à pomi punici colore.*

graenen. j. botten.

Gemmare, pullulare.

graenen.

Caput facere. *gal. grener.*

graenen. j. klonteren.

Conglobari.

graenen.

Germinare.

graener, graender.

fland. Granarium, horreum. *gal. grenier: ital. granaio: angl. garner.*

graenen. j. garwen.

graener. j. garwer.

Coriarius.

Graenen.

ger. sax. sicamb. Vagire, obuagire. **Sijn graenen op steken.** Inclamare, inclamitare, exclamare, vociferari cum fremitu: fremere.

Graenen.

Pili felis siue eluri circa os, quibus abscissis ferociam perdit: granones *Alberto barbara voce dicuntur. Gesnerus.*

graenen. j. kneuel-baerd.

Mystax.

Graet, graed.

Gradus. *gal. degré: ital. grado: hisp. grada.*

graet.

vetus. j. been Os.

graet, rug-graet.

Spina dorsi.

graet, vlieme van den visch.

Os piscis, spina, arista, aculeus.

graet-boghe.

Radius nauticus, quadrans quo poli altitudo inquiritur.

graeten den visch.

Exossare piscem.

Graeten.

fland. j. kreyten. Irritare.

graeye. j. graue.

Graeuē. j. grauen.

Graf, graft, graue.

Sepulchrum, sepultura, monumentum, tumulus, bustum, tymbus, sarcophagus. **Graf.** *q.d. garaf* *Becano* fossa quaeuis dicitur, & per excellentiam, sepulchrum, mortuorum corporum domicilium. *ger. grab: ang. graue.*

graf-sangh, lijck-sangh.

Nenia.

graf-maecker, dooden-graeuer.

Libitinarius, bustuarius, qui humum sepeliendo cadaueri aperit *vulgo* fossarius.

graf-schrift.

Epitaphium, inscriptio sepulchri.

graf-steen, sarck.

Cippus, lapis sepulchralis.

graft, graue, gracht.

Fouea, fossa, fodina lacuna. & Alueus.

graffen.

Crocire, crocitare, corui instar vociferari.

Gram.

Iratus, offensior, infensus, stomachosus, asper.

gram maecken.

Exasperare, exacerbare, offendere, commouere, bilem alicui mouere.

gram zijn oft worden.

Irasci, indignari, stomachari.

gram-gat, kappootken, hanneken.

Palla, vestis dimidias mulierum nate tegens, collobium muliebre.

gram-moedigh.

Iracundus, stomachosus.

gram-moedigheyd.

Iracundia.

gramschap.

Ira, stomachus, bilis, indignatio.

grammigh.

Stomachosus, iracundus.

grammelick.

Iracundè, cum stomacho, iratè.

Grammetse, gremetse.

fland . j. grimmagie.

Grape grope.

sax. sicamb. Chytra, lebes.

grapen-braed.

sax sicamb. Caro elixa.

Grappe.

Botrus, vua, racemus. *gal. grappe: ang grape.*

Gras, gars, ghers.

Gramen. *ger. grass: ang. grasse. dicitur gras q.d. ghe-ras. quòd citò crescat. Becan.*

gras-boter, gars-boter.

Butyrum gramineum, è lacte vaccarum viridi gramine pascentium.

gras-dier.

Hyena.

gras-duynen.

Colles siue aggeres graminosi.

gras-fillet.

holl . j. genoffel-bloeme. Flos caryophyllus maior. q.d. gras-violieren. gal. violettes herbues.

gras groen.

Herbeus, herbaceus, herbidus, viridis, prasinus.

gras-groene ooghen.

Oculi glauci, herbei.

gras-hopper.

Locusta: & Cicada. *angl. grasshopper.*

gras-loock.

Potrum.

gras-maend.

vetus. Aprilis.

gras-mussche.

Curruca.

gras-voghel.

Curruca.

gras-worm.

Bruchus, campe, eruca.

grasachtigh.

Graminosus, herbidus.

grase.

sic . j. groese. Cespes gramineus.

Grate. j. graet.

Graue. j. graef.

Comes.

grauinne.

Come *foem. vulgò* comitissa.

Graue. j. graf.

Sepulchrum.

graue grachte.

Fossa, fouea, fodina, sulcus.

graue der stad.

Fossa vrbis.

graue.

hol . j. spaede. Ligo.

grauen.

Fodere, defodere, fodicare, pastinare.

grauen, grauéren.

Sculpere, caelare, scalpere. *germ. graben: gal. grauer: ang. graue.*

grauéren, grauen.

Sculpere.

grauér-ijser, graef-ijser.

Caelum, scalprum.

grauérer.

Scalptor, sculptor, caelator, anaglyptes.

grauérsel.

Scalptura, sculptura, celatura.

Grauen op iemanden.

Perstringere aliquem, procaciter lacescere, expostulare. *angl. craue.*

grauer.

Procax linguâ. *ang. crauer.*

Graueel.

vetus . j. gruys, sand. Glarea, terra lapidosa, arena. & Calculus, arenulae vesicae.
gal. grauiet, grauois, grauella: ang grauel.

Grauw.

Canus: & Cinereus, cineraceus, leucophaeus: & Pullus, pullulus, fuscus. *ger. gravv:*
angl. graye.

grauw monick, grauw broeder.

fland. Monachus cinereus, leucophaeus, Franciscanus.

grauw papier. j. black papier.

grauw-wercker.

vetus. fland . j. peltier.

grauw, grauwken.

holl. fris. Popellus, faex plebis, leucophaeati, leucopaeati, leucophaeo colore induti:
vt nautae, baiuli, cerdone, & tenuioris fortunae vulgus.

grauw, grauwken.

Carcer plebeius.

grauwen, grauw ende grijs worden.

Canescere.

grauwigheyd, grijsheyd.

Canities.

grauwigheyd in d'ooghe.

Glaucoma, vitium oculi glaucescentis.

grauwken. j. grau.

Popellus & Carcer publicus.

grauwken.

Apua minutula.

Grauwtken, gulleken.

Asellus minor, *piscis genus*.

Grauw.

Condimentum cereuisiae, condimentum polentarium: spicigenae bromos: *antiquo verbo anglico kwru dicitur: pro quo perperam Curmi legitur apud Dioscoridem Guil. Camd.*

Grebbe, greppe.

Fouea, fossa.

Greep. j. grepe.

Greffie, griffie.

Graphium, stylus. *gal. greffe: ang. graffe.*

greffie.

Exedra scribarum, cella actuaria, armamentarium causarum, officium, officium actorum curiae & scribarum.

greffie.

Surculus qui fodiendo inseritur.

greffie.

Calamus, clauola, clabula, surculus, insitum. *gal. greffe: angl. graffe.*

greffien, enten.

Inoculare, inserere, emplastrare.

greffier.

Graphheus, graphiarius, scriba, actuarium, grammateus, librarius. *gal. greffier.*

greffierschap.

Graphiarij officium.

Grefkens.

fland. Tibialia. *gal. greues, greue: gal. tibia.*

Greyden, greyten.

fland . j. greten. Placere.

Greyn. j. graen.

Granum.

greyn greynken.

Bullatus, bellus, elegans: bellulus, bellatulus.

greynen. j. graenen.

Conglobari.

Greynsen.

fland . j. grijsen.

Greyselen. j. greselen.

Grelligh, grilligh.

Pruriens: & Scabiosus. & Scaber, scabrosus.

grelliche puyste.

Phlegmone, inflammatio, tumor cum rubore & pruritu.

grellicheyd.

Ardor & libido scalpendi, inflammatio cum rubore & pruritu.

Gremeelen.

fland . j. grenicken. Subridere, renidere.

Gremel.

Guttatus: maculis distinctus in modum guttarum: intercinctus vel interstinctus variis coloribus.

Gremelen.

Maculare, inquinare. *ang. grime.*

gremelinghen.

Sordes, maculae, inquinamenta. *ang. griming.*

Gremen.

sax. fris. Dolere, tristari, moerere.

Grepel. j. grimpel.

Scruta.

Grendel.

Pessulus, obex, repagulum, repages

grendel-boom.

Vectis.

grendelen.

Obdere pessulum, obicem aut repagulum ostio vel fenestrae.

Grenen, grijnen.

fris. fland. j. grenicken. Subridere.

greniek.

Risus falsus, risus equinus.

grenicken.

Renidere, subridere, irridere, falsè ridere, non ex animo ridere, labiis ridere, ringentium in modum renidere, risu simulato ridere, risum *Sardonicum* ridere. & Ringere. *ang. grinne.*

grenicker.

Irrisor, falsus risor.

Grensen. j. grijnsen.**Grentsen.**

ger. sax. fris. sicamb. holl Fines, orae, limina terrae.

Grepe, grijp.

Prensatio. *ang. gripe.*

grepe, hand-grepe.

Rapina: dragma, manipulus. quantum manus vnaprehendit, *Ouid. ang gripe.*

grepe.

vetus . j. haeck. Harpago, vncus.

Grepe, greep, greppe.

fris. fland. sax. sic. Fuscina, tridens.

Greppe.

fland . j. **grippe** Fouea.

Greselen, greyselen.

Congerere, corradere auidè.

greseler.

Auarus, auidus, euclio.

Gresen.

sax. sicam. Perterrefacere, terrere.

Grete, greyte.

Auiditas.

greten, greyten, greyden.

Gliscere, cupere, auere: appetere. & Placere, gratum siue acceptum esse: potiri pro animi arbitrio: cordi esse. *gal. aggreer: ital. aggradire.*

Greten

fland . j. **kreten.** Irritare.

gretigh.

Auidus, appetens, cupidus, vorax. *ang greedy.*

gretigheyd.

Auiditas, voracitas.

gretighlick.

Auidè, voraciter.

Greue.

sax. sicam . j. kaye. Cremium vulgò.

Greue. j. graeue.

Comes, &c.

Greuel, greuinck.

sax. holl. sicamb . j. dassè. Melis, taxus.

GriECK.

Graecus, Aeolicus. & Fallax: Graeci *Hebraicè* Ieuanim. i. deceptores, *dicuntur: Aeoles fraudulentè semper habiti. Ouden griECK.* Veterator.

GrieCKs vier.

‘ . i. ignis humidus, in aqua viuens. *Iust. Lips.* Naphtha, ignis ex naphtha, Medeae pharmacum: ex sulphure & asphaltò humectiore constans: *de quo Seneca in Medea: Alit vnda flammæ, quoque prohibetur magis: Magis ardet ignis, &c. vulgo ignis Graecanicus.*

GriECKelinghe. j. krieCKelinghe.

Aurora.

Grief.

fland. Graue, asperum, malum, incommodum, modestia, nocumentum, dolor *gal.*
grief, gref: ang. grieve.

Griel.

Raptura. **Inden griel worpen.** In vulgus promiscuè spargere, spargere missilia.

grielen.

In vulgus promiscuè sparsa rapere, arripere sparsa.

griel-gheld.

Missilia: pecuniae in vulgus promiscuè sparsae.

Gries, greus.

sax. sic. fland . j. gruys. Glarea, arena: & Furfures.

Grietenije.

fris. Vicus, pagus, sedes iudicialis.

Griet-man.

fris. Praefectus pagorum, praetor rusticus.

Griete.

Passer asper vel squamosus: piscis genus.

Grieye. j. grief.

Nocumentum.

grieuën.

fland. Nocere.

Griffel.

germ. sax. sicamb . j. greffie. Graphium, stylus.

Griffie. j. greffie.

Griffoen.

q.d. grijp-hoen. Grypa, gryphus. *ger. greyff:* *gal. griffon:* *ital griffon.* *hisp. grifo:*
angl. grype, griffin.

Grijmsel.

fland j. swertsel.

Grijnckelen.

fland . j. gremeelen.

Grijnen, grenen.

Renidere, subridere, false ridere.

Grijnen.

Flere, plorare.

Grijnsen. j. grijsen.

Ringere.

Grijp, grepe.

Prensatio.

grijp, voghel-grijp. j. griffoen.

grijp. j. grijp-hond.

Harpalus.

grijpen.

Prehendere, prendere, comprehendere, clauso pugno tenere, inuncare, prensare, iniicere manus, inuolare vnguibus. . *germ. greyffen. gal. gripper: angl. gripe.*

grijpachtigh.

Rapax.

grijp-gierigh.

Rapax.

grijp-hond.

Harpalus, canis rapax, catulus ferreus, canis ferreus.

grijpende wolf.

Lupus rapax.

Grijs.

Canus: & Cinereus, cineraceus, leucophaeus. *vulgò grifius. & Color pullus. dicitur à fletu lugentium: huiusmodi enim amictus lugentibus olim maximè conueniebat. Becanus. gal. gris: ital. griso.*

grijs haer.

Cani, capitis niues.

grijsaerd.

Canus. *gal. grisard.*

grijsheyd.

Canities.

grijsen, grijs zijn oft worden.

Canere, canescere.

Grijsen, grijnsen.

Ringere, os distorquere, nares crispate, os deprauare, os ducere, fremere, frendere.
& Flere, plorare puerorum more.

grijs-aensicht. j. mom-aensicht.

Larua.

grijsecom, grijsecond.

Fumus terrae, fumaria. *herba sic dicta à grijseen.* i. lachrymari, plorare. *quòd oculis illita lachrymas elsciat vt fumus.*

grijselick.

Rictu foedus & minax, horribilis aspectu.

grijsinghe.

Rictus, horribilis oris habitus, deprauatio oris.

Grille.

ger. sax. sicam. holl. Gryllus, genus locustae simile cicadae. gal. grillon: ital. grillo. hisp. grillo.

grille int hooft.

Phantasia. & phantasma.

grille.

Gestus, gesticulatio. **Grillen bedrijuen.** Gesticulari, gestire. *ital. grillare.*

grillaerd.

Gestuosus, gesticulator.

grilligh.

Gestuosus.

grilligh. j. grelligh.

Pruriens.

Grim.

ger. sax. Saeuus, atrox, teter, ferus, ferox, toruus. *ang. grimme.*

grimme.

sax. sicamb. Furor.

grimmen.

Furere: & Frenere, infrenere, fremere: hirrire, *Fest.* & Ducere vultus, contrahere rugas. & Ringere, ringi.

grimmende, grimmigh.

Atrox, austerus, fremens.

grimminghe, krimpinge inden buyck.

Dolor colicus.

grimmagie.

Deprauatio oris. *gal. grimace.*

grimmigh.

sax. Saeuus, atrox.

grimmigheyd.

Atrocitas, saeuitia.

grim-sichtigh.

Toruus.

grim-sichtigheyd.

Toruitas.

Grimpel, ghe-rimpel, grempel.

ger. sax. sic. Scruta, orum.

grimpelen, grempelen.

germ. sax. sicamb. Cauponari, nundinari.

grimpeler, grempeler.

Scrutarius. & Propola, mango.

grimpel-merckt.

Forum antiquarium, scrutarium.

Grimsel.

fland . j. swertsel. Fuligo.

Grincken, grinckelen.

fland . j. grenieken. Edere risus Sardonios.

Grinde.

ger. sax. sicamb. Scabies.

grindigh.

Scabiosus.

Grinden. j. grimmen.

Ringere, hirrire. *ang. grinne.*

Grinnen. j. grinden.

Ringere.

Grippe, gruppe. j. groeue.

Sulcus.

Gritsel.

Rastellum, pecten.

gritselen.

Rastello aceruare.

Groef-ijser, groef-beytelken.

Caelum, caestrum.

Groeyen, groenen.

Virere, virescere, euiresere, frondere, frondescere, florere, florescere, vernare, vigere, vegetari, adolescere, crescere. *ger. gruenen: ang. grovve.*

groeyende.

Viridans, florens.

groeyenden hof.

Viridarium, viretum, virectum.

groeyinghe, groeyenisse, groeyssel.

Vigor, vernatio, incrementum, accretio, augmentum.

groeyssel.

Vigor, incrementum, augmentum. & Germen.

Groen.

Viridis, herbeus, herbidus, prasinus, smaragdinus. *ger. gruen: ang. grene.*

groen.

adag. Recens. & Iuuenis.

groen visch.

Piscis recens, piscis fluuiatilis.

groen vleesch.

sicamb. Caro recens, non salita.

groen.

Herba, olus, gramen.

groenen donderdagh.

ger. sax. sicamb . j. witten donderdagh.

groenen hof, groen-hof.

Viridarium.

groenen koeck.

Herbosum moretum.

groen-draue.

vetus . j. onder-haue. Haedera: *sic dicta quòd etiam hyeme vireat.*

groen-sieckte.

holl. sicamb. Cachexia.

groen spaen.

germ. sax. sicamb . j. koper-groen.

groen-vincke.

Vireo, chloris, icterus, luteola.

groen vlieghe.

Cantharis: viridis scarabei genus, luteo auri colore lucens.

groen-ver-kooper.

Olitor.

groen-waere.

Olus.

groen-wit.

Glaucus.

groenen. j. groeyen.

Virere, virescere.

groenachtigh.

Subuiridis.

groenheyd.

Viriditas, viror.

groeninck.

Mali genus viride: & Iuuenis temerarius.

groenlinck, groen-vincke.

Chloris.

groense, groese, grase.

Caespes viridis, caespes gramineus.

groensel.

Viridia, viridantia folia, gramina, &c.

groensel, groenselken, groenlinck.

Chloris, luteola: auicula viridis & lutea. *gal verdier*.

groese. j. groense.

Caespes viridis.

groese.

fland . j. groeyssel. Vigor. & Augmentum, incrementum.

Groepe. j. groeue.

Sulcus.

Groete, gruete.

Salus, salutatio.

groeten, grueten.

Salutare, salutem dicere, ferre, impertiri. **God groet v.** Salue, salueto: saluete, saluetote. *germ. grussen: ang. grete.*

groeten.

vetus. sax. Accusare. & Lacescere, irritare, prouocare. **Kamperlick groeten.** *vetus sax.* Capitis accusare, criminis accusare. & Indicere duellum.

groeter.

Saluator.

groetenisse.

Salutatio.

Groeue.

Sulcus, fossa, elix, scrobs, lacuna, fouea.

groeuen.

holl. Caelare, sculperere, cauare, excuare, incidere, insculperere.

groeuer.

Caelator, sculptor.

Grof.

Crassus, spissus, densus, impolitus, rudis.

grof gheschut.

Machinae igniuomae, tormenta aenea, bombardae maiores, torruenta muralia.

grof sif.

Cribrum excussorium, incerniculum.

grof, bot, on-verstandigh.

Rudis, secors, stolidus, insulsus, hebes, agrestis, barbarus. *germ. grob: ital. goffo.*

grof-smit.

Faber qui ferra maiora cudit, nec lima vtitur: faber durioris siue rudioris materiae.

grofheyd.

Crassities, crassitudo, plenitudo: & Ruditas: secordia, stoliditas, stupiditas, ineptia, barbaries.

groffelick.

Crassè, stolidè, impolitè, secorditer, ineptè, barbarè, insulsè, pingui seu crassa Minerua.

Groffel. j. ghenoffel.

Caryophyllae.

Groffel-naghel.

Caryophyllum.

Grof-greyn.

Subsericum, vestis cymatilis, subserica.

Grol.

vetus. Gracculus, monedula. *gal. grole. Grulla hisp. grus dicitur, á clamore.*

grol.

ger. sax. sicamb. Ira, odium.

grol.

Odiosus orator aut scriptor, inconditus sermocinator, inamoenus, salebrosus: auctor sordidus, proletarius, capite census. *Lud. Viues.*

grollen.

Cornicari, ineptè vociferari: & Ineptè atque odiosè scribere aut dicere.

grollen.

fland. Grunnire, murmurare, & irasci.

grollen

Strepere, strepitare, crepare, crepitare. *gal. grouller.*

grollen als de katten j. lollen.**grollerije.**

Dicta aut scripta inepta & odiosa.

Grom.

Puer. *ang. grome.*

Grommelinghe.

fland. Rudera, glareae, furfures, micae. & Mucor, sordes, situs. *ital gromma.*

Grommen, grommelen.

Grunnire, murmurare, mutire. *gal. gromeler.*

Grond.

Fundum, solum.

grond van erue.

Fundus, praedium, res soli, bona immobilia, res immobiles solo coniunctae.

grond, aerd-grond.

Solum, fundus: ima pars cuiusque rei *ger. grund: ang. ground.*

grond, grond-veste.

Fundamentum.

grond.

Vadum.

grond. j. aerd.

Indoles, natura. **quaden grond.** Mala mens, malus animus, mala indoles. **Grond-argh.** Malitiosus, procliuis ad malitiam.

grond dief.

Autolycus, fur solers, ad furta natus, trifur, pronus ad furtum, furax natura & indole.

grond-cijns.

Solarium, vectigal, merces soli, census fundi, vectigal quod pro solo penditur quotannis: canon emphiteuticus.

grond haeck.

Harpago, lupus, contus.

grond-heer.

Dominus fundi, dominus proprietatis.

grond-legghen.

Fundare.

grond-loot, diep-loot.

Bolis, linea: cataporates: funis cum plumbo, quo fundus & maris altitudo exploratur.

grond-loos.

Fundo carens, immensus.

grond loose diepte.

Abyssus.

grond-loosen kuyl.

Vorago, barathrum.

grond slagh.

Fundamentum.

grond-sop.

Faex fundi, crassamen, crassamentum, sedimen, sedimentum.

grond-veste.

Fundamentum: fossa vbi fit substructio.

grond-vesten.

Fundare.

grond-woord.

Dictio primitiua.

grondachtigh.

Vadosus.

grondel, grondelinck, grondte.

Gouius fluuiatilis, *vulgò fundulus: quòd fundo inhaereat.*

grondelick.

Funditus, penitus.

grondenaer.

fland. Fundi possessor.

gronden, grondéren.

Contari, tentare vadum, explorare profunditatem, scrutari fundum.

gronden.

fland . j. waden. Vadum transire.

grondigh.

Profundus, intimus.

grondigh dief. j. grond-dief.

Groonen, groningen.

Gemere, gemiscere, conqueri. *ang. grone.*

groninghe.

Gemitus.

Groot.

Grandis, magnus. *ger. gross: ang. greate.*

groot bouen maten.

Ingens, immensus, praegrandis, decumanus.

groot int ghetal.

Numerosus.

groot gaen van kinde.

Vterum ferre, grauidam esse: vterum gerere, gestare, vtero ingrauescere. **Groot gaende vrouwe.** Grauis, grauida, praegnans mulier, graui vtero.

groot heer.

Heros, vir potens, vir princeps & nobilis. **Groote heeren.** Magnates, megistanes.

groot-daedigh.

Magnificus.

groot-daedigheyd.

Magnificentia.

groot groot-vaeder.

Proauus.

groot groot-moeder.

Proauia.

groot groot-vaders vader.

Abauus.

groot groot-vaders moeder.

Abauia.

groot ouer-out-vader.

Abauus.

groot-heere.

fland. j. **groot-vader.** Auus.

groot hooft.

Capito, cui magnum caput est.

groot-machtigh.

Praepotens.

groot-machtigheyd.

Maiestas.

groot-moedigh.

Magnanimus.

groot-moeder.

Auia. *q.d.* magna mater, μ μ . *ger. grossmutter: gal. mere grande: ang. grand mother.*

groot-muyl.

Labeo.

groot-neuse.

Naso, nasatus, nasutus.

groot-vader.

Auus, progenitor.

groot-vaders groot-vader.

Tritauus.

groot-vrouwe.

fland . j. groot-moeder.

groot-weerdigh.

Auctoritate praeditus.

groot-weerdigheyd.

Auctoritas.

groot-wichtig.

Ponderosus.

grootachtigh.

Grandiusculus, maiusculus, subgrandis.

groote.

Monetae argentae genus varij apud varios pretij *vulgò* grossus. *ger. gros gal gros: ital. grossone: hisp. grueso: ang. grote. Brabant. triens. i. tertia pars stuferi: fland. medium sestertij.*

grooten.

grooten.

Grandire, *Plaut.* grandem facere, augere. & Grandescere, crescere.

grooten.

vetus. Aestimare.

grootte.

Magnitudo, quantitas, granditas.

grootelick.

Magnoperè, valdè.

grootken. j. groot-moeder.

Auia.

groots, grootsch, grootsigh.

Amplus, magnificus, elatus, splendidus, megaloprepres.

groots-spraeckigh.

Grandiloquus.

grootsheyd.

Amplitudo, magnificentia, splendor: & Elatio animi.

grootselick.

Ampliter, amplè, magnificè, elatè, splendidè.

grootsaerd.

Homo splendidus, elatus animo.

Grope.

vetus sicamb . j. grubbe. Fouea.

Grope, grape.

sax. Chytra, lebes.

Gros.

ger. Grandis, crassus, plenus, amplus: totus. *vulgò* grossus *gal gros:* *ital. gresso:* *hisp. gruesso.* **Verkoopen int gros.** Solidas & indiuisas merces vendere, in solidum vendere.

grosseren.

Ampliare.

grossier.

Solidarius, magnarius, negotiator magnarius, mercator magnarius, pantopola. *vulgò* grossarius. *gal. grossier:* *ital. grossiere:* *hisp. gruessero:* *ang. grocer.*

Groue. j. grof.

Crassus. **groue stemme.** Vox grauis.

grouaerd.

Homo crassus, hebes, stupidus, stolidus, bardus, Arcadicum germen: homo grandis stupidos & ignauus.

grouen.

Crassescere, ingrandescere, pinguescere.

grouigheyd. j. grofheyd.

Grouw, grouwt, growtken.

Pisciculi minuti, elixatiles.

Grouw. j. grauw.

Canus, &c.

Grouw.

fland . j. grouwel. Horror.

grouwel.

Horror, abominatio.

grouwelen.

Horrere, abhorrere, pauere, formidare.

grouwelick

Horribilis, horrendus, horridus, formidabilis, abominabilis, dirus, immanis.

grouwelick.

Horridè, horrendum in modum.

grouwelickheyd.

Horror, diritas.

grouwen.

fland . j. **grouwelen.** Horrere.

grouwen ende snauwen.

fris. Intonare, verbis protelare.

grouwsaem. j. grouwelick.

grouwsaemheyd.

Horror, diritas.

grouwsaemlick.

Horridè, dirè, immaniter.

Grubbe, gruppe.

Fouea, cloaca.

Gruen. j. groen.

Viridis.

Gruete. j. groete.

Salus, salutatio.

Gruet, gruete.

fris. holl. Faex. & Scruta, friuola, supellectilia vetera & fracta.

Gruys.

Rudus, fragmenta lapidum.

gruys, semelen.

Furfures, farinae recrementum crassus. **Broodt met den gruyse.** Panis furfuraceus, furfurosus.

gruys-bier, gruysen bier.

fland. brug. Ceruisia tenuis ex furfuribus cocta.

gruys-sif. j. trijfel.

Cribrum ruderarium, cribrum excussorium.

gruys, sand.

Glarea, terra lapidosa.

gruys-achtigh.

Glareosus, arenosus, furfurosus, furfuraceus, recrementitius.

gruysen.

Redigere in rudus.

Gruyte.

vetus . j. gorte. Alica.

gruyte, grute

fris . j. heffe, droessem.

gruyte, grutte.

zeland . j. hirs. Milium.

Gruyte.

fland. Viridis lenticula anatibus gratissima: lenticula palustris quae in paludibus & stagnis per aestatem aquae supernatat, gratissimum anatibus pabulum. *Adr. Iun. Iac. Marchant.*

gruyten.

Retare. *q.d. gar ruyten.* i. omnino & perfectè canales expurgare, aquarum canales publicos purgare & fodere. *I. Gorop. Becan.*

gruyt-gheld.

Ius grutae: vectigal quod coctores cereuifiarij pro vsu aquae, censefimam nempè, persoluunt. *vel* Vectigal quod penditur pro tollenda dissipandaque lenticula aquas operiente, quo limpida haustis situlisque hauriant ad concoquendum cerealem potum: *Ad. Iunius.* Vectigal ceruisiae & aliis rebus impositum: *I. Becan.*

Grunnen.

fland. Grunnire. *gal. groigner: ang. grunte.*

Gruppe. j. grippe.

Fouea, cloaca.

Grute. j. groete.

Salutatio.

Grute. j. gruet.

Faex.

Grutte.

zeland . j. **hirs.** Milium.

G V

Gubbelen, gobelen.

Vomere.

Guer.

vetus . j. **suer, stuer.**

Guf.

fland. Liberalis: & Prodigus.

gufheyd.

fland. Liberalitas: & Prodigalitas.

guffelick.

fland. Liberaliter, largè. & Prodigaliter, profusè.

Guggel, guckel.

ger. sax. sicam. Gallus, gallinaceus.

Gugger, gucker.

ger. Cuculus.

Guych, guygh.

vetus. Fatuus.

guych. j. guychel-haer.

Lanugo, pubes.

guych, guygh.

holl . j. guyse. Sanna, irrisio, iocus. **De guygh nae steken.** *holl . j. guyse setten.*

guychelen.

Ioculari, scurrari, ineptire, nugari, nugas agere, dexteritate quadam decipere, praestigiis fallere. *germ. gaugklen: ital. iocolare: ang. iuggle.*

guychel-haer, guych-haer.

Lanugo, pubes. i. **gheck-haer, melck-haer.**

guychel-heyl.

Anagallis. *vulgò morsus gallinae. herbae genus. ger. gauchheyl.*

guychel-merckt

Ludicrum: Praestigiae.

guychel-sack.

Sacculus gesticulatoris siue praestigiatoris.

guychel-spel.

Ludicrum, res ludicra.

guychel-werck.

Ludicrum: & Praestigiae.

guycheler, kokeler.

Ludius, ludio, gesticulator, histrio, mimus, agyrta, chironomus, cybisteter, petaurista, circulator, ventilator, iocator. *vulgò cocloarius, coclarius, cauculator, gauculator. germ. gaukler: gal. iougleur: gal. pic. ioungleur: ital. iocolatore, giuocolatore: ang. iuggler.*

guycheler, tooerer.

Praestigiator, saccularius.

guychellersse.

Ludia, gesticulatrix, gesticularia mima.

guychelrije, guychelinghe.

Ludicrum, res ludicra, res iocularia, nugae, ineptiae, mimus: & Praestigiae, goëtia.

Guygh. j. guych.

Fatuus.

guyghen.

holl. Ridere, nugari. **j. guychelen.**

Guyle.

Equus. *ger. gaul.*

Guyse.

Sanna, illusio ore distorto, nasus, nasus rhinocerotis, irrisio, mycterismus.

guyse van achter.

Postica sanna, irrasio clancularis.

guyse setten.

Illudere alicui ore distorto vel alio quouis sannae genere: subsannare, irridere, naribus vncis indulgere: naso suspendere adunco. pinsere à tergo, ciconiae rostrum effingere, digitis manus dextrae in vnum collectis; ciconiam manu significare.

guyse-setter.

Sannio.

Guysel.

vetus. Nugae, quisquiliae, nauci, res nihili.

Guysen.

Effluere cum murmure seu strepitu.

Guyte.

Scurra, nugator, nebulo, tenebrio.

guyten.

Scurrari, agere scurtam, nugari, agere nugas.

guyteren.

Gannire.

guyterije.

Scurrilitas, nugae, ineptiae.

Gulde, guldte.

vet. ger. sax. Tributum, vectigal, contributio, symbolum.

gulde, ghilde.

Societas *contributionum*, *contubernium*, curia, collegium, *syscenium*,
contubernium in publico conuiuantium, *syssitia*, , phratria, sodalitas, corpus.

Geldonia in *Constit Caroli Magni*, & guildionia in *legib. Longobard.* sodalitas, corpus. *ang. gylde.*

gulde der ambachten.

Collegium opificum.

gulde.

vetus. Epulum, populare conuiuium.

gulde-broeder.

Socius contributionum, contubernalis, tribulis, contribulis, curialis, sodalis, sysseus, syssitus.

gulden, gouden.

Aureus, a, um.

gulden ader.

ger. sax. Vena ani.

gulden.

Aureus, aureum, aureus nummus xx stuferorum. **swaer gulden.** *leod.* j. x. stuf. **lichten gulden.** *leod.* i. v. stuf.

gulden ghe-tal.

Aureus numerus: numerus Calendarii lunam primam in mense, siue lunae coniunctionem indicans. Decem & nouem annorum periodus, ad facilius inueniendum cuiuslibet anni diem Paschalem, *quam periodum* Enneadecaterida, *teste D. Ambrosio, vocarunt*, & Circulum nouennalem. *Dictus aureus, quia sicut aurum omnia metalla, ita hic numerus omnes alias rationes lunares excellit. Guil. Durand.*

gulden iaer.

Annus iubilaeus, annus aureae libertatis, annus remissionis, annus quinquagenarius.

*Dicitur **gulden***

. i. aureus, *inquit Steph. Pighius in Hercule Prodicio: quòd valde pretiosus & charus sit, & reliquis annis antecellens.*

gulden misse.

Missa solennis antelucana de annuntiatione B. Virginis, quatuor temporum aduentus feria quarta celebrari solita: *sic dicta ob excellentiam.*

guldelinck.

Malum sanguineum, rubellianum, rubellum, purpureum, scandianum.

Gulpen.

fland . j. golpen. Ingurgitare.

Gulle.

vetus germ. sax. sicamb. Palus, volutabrum, vorago, gorges.

gulle, gulleken.

holl. Asellus piscis.

gullen.

Absorbere, ingurgitare, vorare, intemperanter deuorare.

gulsigh.

Gulosus, ingluuiosus, vorax. *gal. goulu: ital. goloso: hisp. goloso.*

gulsighaerd.

Heluo, gluto, lurco, pamphagus.

gulsigheyd.

Gula, ingluuies, voracitas.

gulsighlick.

Gulose.

Gumme.

ger. sax. Palatum.

Gumpe.

ger. sax. Gurges.

Gumpen.

Tripudiare, saltare, micare, exilire. *angl. iumpe.*

gumpigh.

ger. sax. sicamb. Lasciuus.

Gunnen, gonnen.

Fauere.

gunner.

Fautor.

gunnersse.

Fautrix.

gunste.

Fauor, gratia, aura, studium, beneuolentia.

gunstigh.

Fauens, propitius, studiosus.

gunstighlick.

Fauorabiliter, gratiosè, beneuolè.

gunst-rijck.

Fauorabilis.

Gurden j. gorden.

Gusselen, gosselen.

fland . j. storten.

Guste oft gustighe koe. j. muntighe.

Vacca lactaria à tauro non inita.

gunste gaen.

sicam. Non esse grauidam, non ferre vterum.

Gweet. j. weet.

Glastum. *gal. guesde.*

[H]

H A

HAbbe/drabbe,

fland. . j. hobbel/sobbel.

Habben ende snabben.

Captare, captitare: & Latrare, siue latratu impetere.

hab-sacken.

Intonare verbis, intonare ingenti latratu.

habber-guyl.

vet. . j. half-bergh. Lorica

Habijt.

Habitus, cultus corporis, vestium ornatus, vestimentum, indumentum, stola, omne corporis tegmen: vestium ornatus. *gal. habit: ital. habito: hisp. habito: ang. habite.*

Hachte.

Incisio, incisura, frustum, pars scissa, vel abscissa, tomus, praefecta portio, crustum, frustum.

hachten.

Conscindere, abscindere.

Hachte.

Apprehensio, comprehensio, vincula, retinaculum, nexus: captiuitas, carcer.

hachte. j. achte.

Proscriptio.

hachten. j. hechten.

Figere.

hachten.

Apprehendere, comprehendere, capere, iniicere manum, vinctum detinere, retinere, coërcere, impedire.

hachtenisse/hachtinghe.

Retentio, captiuitas, carcer.

Hack.

vet. Negotiator mercis vilioris.

hack.

sax. sicam. Salsamentarius, salarius.

Hacke.

Vltimus, extremus, postremus: *accipitur plerumque in malam partem, sicut posterior & postremus apud Latinos.*

hack-darm. j. achter-darm.

Aluus.

hacke.

sax. fris. sicamb. . j. hiele. Calcaneus.

Hacke-berd.

Sambuca: triquetrum instrumentum, imparibus longitudine finibus.

Hacke/spaeye.

Pastinum, ligo.

hacke.

germ. Securis, ascia. gal. hache.

Hackelen.

Conscindere minutim. *gal. hacher.*

hackelen.

Titubare lingua, balbutire, haesitare lingua.

hackeler.

Incisor.

hackeler.

Balbus, blaesus, haesitator, titubator.

hackelinghe.

Incisura, incisio.

hackelinghe der kleederen.

Laciniae.

hackelinghe ende werringhe.

difficultates, res intricatae.

hackelinghe der tonghen.

Haesitatio, haesitantia linguae.

hacken.

Conscindere, concidere, conscindere minutim, lacerare, laniare. *gal. haches: ang. hacke.*

hacken.

Pastinare, fodere.

hacker.

Pastinator, fossor.

hack-mes.

Culter concisorius.

hacksel.

Minutal.

hackeneye. j. telle.

Asturco, gradarius equus, equus tolutarius. *vulgò* hacche-

nea. gal. *hacquenee*: ital. *hacquinea*: hisp. *haca*: ang. *hackney*. **Hackeney** (*inquit Gesnerus dictus, quòd alternatim pedibus elevatis sonitum citet similem illi qui auditur cùm olera, aut aliud quippiam geminis cultris minutatim super abaco ligneo inciditur, quod nos hacken dicimus.*

hadde.

Articulus est praeteriti temporis. Ick hadde. Habebam, habueram. **Ick hadde ghesien.** Videram. **Ick hadde lieuer.** Malim, mallet. **Ick hadde lieuer ghehadt.** Maluissem, potius voluissem.

Hadekite.

fland. Miluus. ang. kyte.

Hader.

Lis, altercatio, contentio, rixa. *vulgò haer per syncopen pronuntiatur.*

haderen.

vulgo haeren. Rixari, altercari, tricari, contendere. *germ. haderen.*

hader-man.

vulgò haer-man. Vitiligator, altercator, rixator, litigiosus, comitialis homo. *ger. haderman: gal. harceleur.*

hader-schap.

vetus. Odium.

haderachtigh

vulgo haerachtigh. Rixosus, iurgiosus, litigiosus.

haderer.

Altercator.

haderigh.

Litigiosus.

Hadick/adick.

Ebulus. *ger. attich.*

Haecht/haechten. j. hacht/hachten.

Haeck.

Vncus, dens, hamus, manus: & Harpago, lupus. & Ansa *ger. haack: ang. hoke, hooke.*

haeckxken.

Vncinulus, fibula, hamulus, vncinus.

haeck. j. hoy-opper.

Meta foeni.

haeck/haeck-ghe-schut.

Sclopus, stlopus, minor bombardata, fistula igniflua, sclopus vncinatus.

haeck-busse/haeck-buyse.

vetus fland. Sclopus. *q.d.* fistula vncinata. *vulgò* arcus busius. *q.d.* arcus foraminosus, qui per tubulum emittit. *gal. haquebouse, arquebouse.*

haeck-ge-schut.

Sclopus.

haecke-buséren.

Sclopo traicere & interimere. *gal. harquebuser.*

haecke-busier.

Sclopetarius, ferentarius. *gal. haquebuzier.*

haecke-schut.

Sclopetarius, ferentarius. Rorarius: & Funditor, librador.

haeckachtigh.

Vncus, aduncus. & Furax, rapax : piceata manu, *Martial.* manibus rapacibus, vnguibus miluinis, aquilinis.

haeckel. j. hekel.

haecken.

Vnco figere, inuncare, aduncare, fibulare.

haecken nae eenigh dinck.

Captare rem aliquam, inhiare alicui rei, adspirare ad rem aliquam, flagrare desiderio alicuius rei, auidè appetere, inclinare se ad aliquid habendum vel tenendum.

haeck-steen/emmer.

Succinum, electrum, glessum, lyncurium, lachrymae Solis filiarum, harpax, ,
plumas leues, paleas, folia, festucas attrahens & rapiens. *vnde Poeta: Hic electra
legunt alnis stillantia Celtae, Succina quae memorant mellis vinive colore, Quae
paleas rapiunt tractu, frondesque caducas q.d. lapis attrahens. quòd scilicet festucas,
folia, & id genius alia ad se trahat.*

haeck-weduwe.

Mulier mariti absentis aduentum auidè affectans. *q.d.* vidua expectans siue appetens
auidè.

haeckel. j. hekel.

haecksel.

vetus . j. hecksel. Fibula.

Haeder. j. hader.

Lis.

Haef. j. haue.

Haeghe. j. tuyn.

Seps. sepes, sepimentum, septum. *ger. hag: gal haye: ang. hedge.*

haeghe. j. doren-haeghe.

Senticetum.

haeghe.

vetus. sax. angl. Domus.

haegh-appel.

Arbutum, vnedo.

haegh-appel-boom.

Arbutus.

haegh-besie.

Morum rubi, morum sentis, vaccinium.

haegh-bosch.

Dumus, senticetum.

haegh-bueck.

Ornus.

haegh-dief.

Grassator.

haeghdisse/heghdisse.

Lacertus, lacerta: *ab haeghe siue hegghe: quòd circa sepos in dumetis, rubetis & spinetis degat. vt apud Virgil. Nunc virides etiam occultant spineta lacertes. germ. eidex, egdess, heydex, heydochs. sax. egedisse.*

haegh-doren.

Spina acuta, oxyacantha, spina appendix, spina tonsilis, quae passim implexa sepibus extimas hortorum pometorumque oras ambit.

haegh-eycke.

Robur, robor: genus durissimae quercus.

haegh-klerck.

Discipulus infrequens in scholis, rarò scholas frequentans.

haegh-mes.

Falx arboraria, siluatica. *vulgò* dumaria.

haegh-pape.

Acephalus saeerdos: qui

sub nullius episcopi disciplina gubernatur.

haegh-munte.

Numisma reprobatum, malae monetae, malae notae, mali commatis, quod in vsu non est, infrequens, reprobum.

haegh-poorter/buyten-poorter.

Ciuis paganus, suburbanus, incola.

haegh-puyt.

fland. . j. loof-vorsch.

haegh-schole.

Schola non publica, exigua, non celebris, infrequens, obscura.

haegh-spel.

Ludi pagani, non publici aut communes, non celebres.

haegh-tap.

Taberna non publica, heminaria, exigua, infrequens, modica, obscura & latens.

haeghen/tuynen.

Sepire.

haegh-teyte.

Passer rubi, rubetra.

haegh-wond.

Spurius, obscurus, vulgò quaesitus, vulgò conceptus.

haeghen-bueck/hagen-buch.

ger. sax. sicamb. Ornus, fraxinus siluestris.

haeghedocht.

Hypogeum, locus subterraneus.

haegaerdt.

Fasciculus spineus, senticosus.

Haeghel.

Grando. *ger. hagle: ang. hayle.*

haeghel-bijse.

Grandinis tempestas, calamitas.

haeghel-buye.

Calamitas, grandinis tempestas.

haeghel/ghe-schut.

Grando sagittarum, nubes sagittarum, saxorum, glandium: frequens sagittarum, saxorum, glandium iactatio: degrandinatio lapidum, iaculorum, glandium plumbeorum.

haeghel-gans.

ger. sicamb . j. hael-gans. Fulica. sax. haghel-goes.

haeghel-slagh int koren.

Calamitas: grando comminuens calamos, siue culmos & segetes.

haeghel-steen.

Grando.

haeghelen.

Grandinare. Het haeghelt. Grandinat.

haeghelachtigh.

Grandinosus.

Haegher-koer. j. blind-spel.

Myinda.

Haeye.

Galeus piscis.

Haeyen.

Exantlare, perpeti, perdurare.

Haeyen.

Fouere, colere Ioan. Auentin.

Haeyten.

fland Placere, gratum siue acceptum habere. & Desiderare, optare, exoptare. *gal*
haiter, souhaiter.

Hael/haele.

vetus . j. ouen. Furnus, clibanus. *hinc haelter, siue halter. j. pael.* infurnibulum.

hael-gans/haegel-gans.

Fulica: anser albus, praeter alarum extremas quatuor aut quinque pennas nigerrimas.

hael swertsel.

Fuligo.

Hael.

Exuccus, in quo nihil est sicci aut pinguedinis: siccus, aridus. & Subtilis, tenuis, acutus, acris. **Hael-bierken.** Tenuis cereuisia. **Haele kele.** Guttur aridum.

Hael.

Latio, adferendi siue adducendi actus.

hael/hanghel.

Climacter.

haelen.

Ferre, adferre, accersere, accersire, vocare.

haelende sieckte.

Contagio, *contagium*, *contages*, *morbus contagiosus*.

haelinck/hael-dinck.

fland. Haeres.

Haelter. j. halter.

Capistrum.

Haem.

Hamus cel vncus cardinis, *cardo*.

Haemel.

Veruex, *aries castratus*.

haemelen vleesch.

Caro veruecina, *ouilla*.

Haemer.

Malleus, *marculus*. *ger. hammer: ang. hammer.*

haemerken.

Malleolus.

hamer-slagh.

Ictus mallei.

haemer-slagh/ijsers-slagh.

Ferri scoria, ferri stercus, ferri squama.

haemeren.

Malleare, cudere.

haemeringhe/ameringhe.

Stricturae, fauillae.

Haen.

Gallus, gallus gallinaceus, maritus gallinarum, Martis ales, auis cristata. **haenken.**
Pullaster.

haen.

Homo impetiosus. *gallus enim suo generi impertitat.* **Den haen maecken.** Omnia pro imperio agere: cristas erigere.

haen.

Martis pullus, vir bello strenuus, pertinax in certamine instar galli.

haen.

Homo salax instar galli.

haen. j. weder-haen.

Triton.

haen/kraen/tap.

Epistomium, à forma nempegalli.

haen van t'sengh-roer.

Clausus sclopi.

haen-balck.

Columen: summum tecti tignum quod à fastigio in longum peruadit.

haen-ghe-kraey.

Galli cantus, gallicinium.

haenen-ghe-schrey.

Gallicinium.

haenen-kam.

Crista galli.

haenen-kammekens.

Crista galli, *horninum: herba cuius folia similia cristae galli.*

haenen-voet.

Ranunculus, strumea, herba sardonica, scelerata. *officin.* pes corui.

haens-hoof.

Delator, quadruplator, *qui vt gallus suo cantu diem & tempestates nuntiat, ita secreta aliorum prodit.*

haens-korf.

Caeca gallinacea.

haens-koruer.

Pulsarius, qui gallos venales fert in corbe.

Haer. j. hader.

Lis. **haer-man. j. haeder-man/haer-vlieghe.** Litigiosus.

Haer/hayr.

Coma, crinis, capillus, capillamenta, capillitium, caesaries, pilus. *ger. haar: sax. haer: ang. heare.*

haer der boomen.

Comae arborum: rami & frondes.

haerkens der kruyden.

Fibrae, capillamenta herbarum.

haer der schamelheyd.

Pubes.

haer-band/haer-bandeken.

Taenia, redimiculum, fascia crinalis, taenia vittae: vinculum capillorum.

haer/band-huyue.

Vitta.

haer-bosch.

Coma, caesaries, crinium sylvia.

haer-boschken.

Tutulus, suggestium comae.

haer-huyue. j. huyue.

Capillare.

haer-krans.

Caesaries, corona capitis.

haer-locke.

Villus, cirrus.

haer-locken/bresse.

Antiae, capronae.

haer-loos.

Depilis. & Impubes.

haer-plucken.

Pilare, pilos detrahere.

haer-snoer.

Taenia.

haer scheerder.

fris. sicamb. Tonsor.

haer-stoot.

vet. Pubertas.

haer-stootigh.

Puber, pubescens, pubes.

haer-stootigh worden.

Pubescere.

haer-top.

Vertex capitis. & Cirrus.

haer-treckerken.

Volsella, vulsella.

haer-treckster.

Pilatrix, depilatrix.

haer-wachs.

sax . j. gheel haer. Tendo.

haer-worm.

Impetigo: lichen: infectio & asperitas summae cutis cum pruritu non leui.

haerachtigh/haerigh/gehaert.

Capillatus, comatus, crinitus: & Hirsutus, villosus, pilosus.

haerachtigh. j. haederachtigh.

Litigiosus.

haere/hayre/stamijne.

Cilicium.

haere/haeren-kleed.

Cilicium: textum siue vestimentum è pilis hircorum aut caprarum. *gal. hayre, here: ang. heere, heare.*

haeren.

Pubere, pubescere, primam lanuginem emittere.

Haere.

Vrens pruina, vrens frigore ventus, adurens frigus, matutinum gelu, torrens gelu, gelida aura summam cutem vrens asperitate quadam.

haeren.

Frigore aut calore nimio torrere vel vrere: vrentem auram spirare.

Haerd. j. herd.

Focus.

Haersch.

holl . j. heesch. Raucus.

Haerinck,j. harinck

Halec.

Haerne.

ger. Vrina.

haernen.

germ . j. pissen.

haerne-winde.

Tormina vrinae.

Haerpe. j. harpe.

Cithara.

Haese. j. hase.

Lepus.

Haessen.

Poples.

Haest. j. haestigh.

Festinus.

haest. j. haestighlick.

Festinanter.

haest gram.

Iracundus, irasci celer.

haesie.

Festinatio, festinantia, properatio. *gal. haste: ang. haste.*

haesten.

Festinare, celerare, accelerare, contendere, maturare, citare, properare. *gal. haster: ang. haste.*

haestigh.

Festinus, festinans, properus, citus, citatus. *gal. hastif: angl. hasty.*

haestigh van hoofde.

Irasci celer, iracundus.

haestige sieckte.

Morbus praeceps, celer, acutus, pernicialis, subitur, subitaneus.

haestigheyd.

Festinatio, properatio, properantia, acceleratio.

haestigheyd. j. haestighe sieckte.

Morbus praeceps.

haestighlick.

Properanter, properè, properatò, festinanter, festinatò, actutum, citò, rapidè, raptim.

Haet.

Odium, simultas. *ger. hass: ang. hatred.*

haete-nijdigh.

Inuidus.

haeten.

Odio habere, odisse. *ger. hassen: ang. hate.*

haeter.

Osor.

haetigh.

Odiosus. & Exosus.

haetighlivk.

Odiosè.

haetelick.

Saeuus, horridus, perhorridus, immanis. & Petulans, lasciuus, insolens. & Immodestus, immoderatus, rudis.

haetelick.

Odiosè & Petulanter, & Immodicè, praeter modum, nimis.

Haetse.

Ascia, securis *gal. hache: ital. ascia: ang. axe, hatchet: hisp. hoce. i. falx.*

haetsier.

Spiculator, satelles *gal. archier: ital. archiero: hisp. arcero: angl. archier.*

Haeue. j. haue.**Hafkim.**

fland . j. hauick. Accipiter.

Haft. j. hacht.

Nodus, vinculum.

haften.

ger. sax . j. hachten. Tenere.

haft-gheld/haft-penninck.

germ. sax. sicamb. Arra, arrabo.

Hafteel. j. houweel.

Bipalium.

Hagghen.

fris. Rixari.

Haghe. j. haeghe.

Haye.

Galeus leuis, hinnulus *piscis* genus.

Hayr. j. haer.

Crinis.

Halchter. j. halfter.

Capistrum.

Halderick.

fland. Struma.

Hale hand.

sax. Vola.

hale-schip.

sax. Carina, alueus nauis.

Half/halue.

Semis, semi, dimidius, dimidiatus. **Een half brood.** Panis dimidiatus, panis dimidium.

Haluen appel. Pomum dimidiatum. **Mijnen t'haluen/uwen t'haluen.** Mei causa, tui causa.

half-blind.

Semicaecus.

half-broeder.

Vterinus frater, frater consanguineus, frater ex altero *tantum* parente.

half deel.

Dimidium dimidia pars.

half dood.

Semimortuus, semianimis, intermortuus.

half-ghedaen.

Semifactus.

half-ghevanghen.

Cruciarus, cruce dignus, suspendiosus.

half-god.

Semideus.

half-haeck. j. hand-busse.

half-kousse.

Tibiale.

half-houwer.

Harpe, ensis falcatus.

half-kind.

Geminus, didymus. **halue kinderen.** Gemini, didymi.

half-man.

sic. colon. j. **half-win.** Partiarus.

half-mans goed.

sicamb. Villa.

half-man.

Semiuir, semimas, gallus, eunuchus, euiratus.

half man half wijf.

Hermaphroditus, androgynus.

haelf maene.

Dichotomos, luna semiorbem ostendens: luna dimidiata, dimidia, semiplena

half meerte.

Medius mensis Martius, medium Martij.

half mensch.

Semihomo.

half-mijle.

Semimiliare, medium miliari.

half-naeckt.

Seminudus.

half oncie.

Semiuncia.

half-ooght.

Medium Augusti, medius mensis Augustus.

half open.

Semiapertus.

half pond.

Selibra, dimidium librae.

half rouw.

Semicrudus.

half slaepende.

Semisomnus, semisomnis, semisopitus.

half-vasten.

Medium ieiunij quadragenarij. Dominica Laetare.

half-visch. j. pladdijs.

half-voetigh.

Semipedalis.

half-vol.

Semiplenus.

half-ure.

Semihora, hora dimidia.

half-wacker. j. half-slaepende.

half-waer.

Verum ex semisse.

half win.

Partiarius: colonus partiarius.

halffelick. j. haluelick

halffenaer. j. half-win

halft. j. helft.

halfter/halter/helchter.

Capistrum. *germ. halfter: angl. haltre, halter.*

halfteren/halteren.

Capistrare, capistrum induere.

Halle.

Taberna: domus mercium.

halle.

Forum rerum venalium. *gal. hale: angl halle.*

halle/spijs-merckt.

Macellum, macellaria taberna.

halle.

vet. ger. Salina: locus in quo sal excoquitur. VVolf Hunger. Hinc vrbes eas ubi sal conficitur Germani halas communiter appellant. hinc Hala in Sueuia, in Norico ad Oenum, in Saxonia, &c. Becan. Althamer.

halle.

Aula, atrium: *gal. sale: ang. halle. & Phala siue fala: schola moeniana: ita Louanij celebre gymnasium halle i. phala vocatur. Phala siue fala turris lignea veteribus dicta fuit.*

hallebarde. j. helm-barde.

Haller/heller.

Obolus. *vulgò* hallensis.

Hallinck parisis.

fland . j. mijte.

Halm.

Culmus, stipula, calamus. *germ. halm. gal. chaulme. ang. havvlme.*

halm-goedinge/stock-legginge.

Infestucatio, inuestitura calamo, surculo, virga siue stipula, aut etiam fuste, *veteri more.*

halm-goedinghe doen/den halm schieten.

Infestucare, fuste inuestire, inuestire: confirmare & stabilire alienationem siue venditionem tradi-

tione fustis, virgae, gastae, calami, aut stipulae. *formula quaedam contractus vetustissimi inter Pascutum venditorem, & Segnitium emptorem, ex membranis antiquissimis Andreae Alciati edita sic habet: Tu pascuti fuste illum inuestito: tu Segniti fustem ipsum manu capito. flandri dicunt stroyken werpen.*

halm-knoop.

Geniculum, nodus culmi.

Hals

Collum. **Om den hals brengen.** Obtruncare, necare, trucidare. **Op den hals ver-bieden.** Periculo capitis vetare. **Met den hals be-taelen.** Persolvere poena capitis. **Den hals onder setten.** *vide onder-setten.*

hals-adere.

Cephalica. **half-aderen.** *vetus.* Ceruix, ceruices.

hals-bagghe.

Monile.

hals-band/hals-cieraet.

Monile, torques, collare.

hals-band der honden.

Millus, millum, collare canum.

hals-band/hals-ijser.

Collaria, ae: numella.

hals-band-naghelen.

Milli murices: clauī, aculei & aspredines qui millo induntur.

hals-band. j. lichte.

Helcium.

hals-berg.

holl. fland . j. ringh-kraghe. Thorax, lorica, collare. *q.d.* munimen siue tegmen colli.

hals-cieraet.

Monile, segmentum colli, & gutturis ornamentum.

hals-doeck.

Amictorium, tegmen pectorale, strophium, fascia pectoralis.

hals-gherecht.

Iudicium criminale. & Merum imperium.

hals-ghesmijde. j. hals-cieraet.

hals-gheweer/lanck geweer.

Framea, hasta, lancea: *arma longa quae humeris feruntur.*

hals-hayr. j. maene.

Iuba.

hals-heer.

Tyrannus.

hals-ijser/prangher.

Numella, neruus, vinculum quo ceruix includitur: collaria, ae.

hals-kappe.

vetus. Cucullus, amiculum.

hals-keten.

Catena collaris, torques, murenula.

hals-kleed.

Amiculum: & Mammillare.

hals-krans.

Corona collaris.

hals-kruyd.

Trachelion, vualaria.

hals kussen. j. gorreel.**hals-pranghe/hals-ijser.**

Numella.

hals-richter.

Iudex capitalis, quaestor, praetor capitalis.

hals-ringh. j. hals-bergh.

hals-sack.

Mantica.

hals-saecke.

Crimen capitale, res capitalis.

hals-seel.

Helcium. & Collare.

hals-slagh.

Colaphus, alapa.

hals-starrigh.

sax. sicam . j. ster-halsigh. Obstinatus, durae ceruicis.

hals-strenghe.

Cynanche, angina.

hals-stijfte.

Tetanus.

hals-straaffe.

Poena capitis.

hals-toghel.

Lorum.

halsen.

Vorare, deuorare, glutire, deglutire, in ingluuiem dimittere.

halsen/helsen/omhelsen.

Amplecti, amplexari, iniicere brachia collo. *ger. halsen: ang. halse.*

halsen.

Magno conamine niti.

halster.

Semodius, mensura varia apud varios. *Antvverp.* duae fertillae: *Louan.* tertia pars fertillae, *vt vulgò vocant.*

Halter. j. halfter.

Capistrum.

halter/haelter.

sax fris. sicamb . j. pael. Infurnibulum.

Halue. j. half.

haluelick haluelingh.

Dimidiatim, semi:& Diuiduè. & Ferè, fermè, quodammodo, propemodum.

haluenaer. j. halffenaer.

Hame.

fland . j. hamme. Poples.

Hamel. j. haemel.

Hameye. j. hammeye.

Hamer. j. haemer.

Hamester/hamster.

ger sicam. Cricetus, muris maioris genus: animal valde mordax & audax.

Hamme.

Pars abscissa rei cibariae, frustum esculentum.

Hamme/ham/hame.

flan. Poples. *ang. hamme.*

hamme.

Perna, petaso, armus porci. *ger. hamma: gal. iambon: ang gamond. Iambe autem gal. & gamba. ital. crus dicitur.*

Hamme.

sicamb. Secundae, arum.

Hamme/koe-hamme/koe kamme.

ger. sax. Numella.

Hamme/ham/hammerick.

fland. Praetum, pascuum.

hamme van wilghen.

vetus. Salicetum, salictum, locus salicibus consitus.

Hamme/ham.

vetus. sax . j. heym. Domus, habitatio.

hammeye/hameyde/hammey-boom.

Repagulum, obex, vectis: sera, lignum transuersum quod ostiis opponitur in postem vtrinque immissum: sera roborea ssepes: clathrus, clathrum.

hammeye/ghe-hucht.

Viculus. *gal. hameau.*

Hammerick/ham.

Pratum.

Hanck/hangh.

Fumarium: locus vbi carnes & pisces fumo durantur & suspenduntur. *ang. shancke.*

Hanck/vleesch hanck.

Carnarium.

Hancke/hencke.

fris. sicam holl . j. heupe. Coka, coxendix. *vulgò hanca gal. hance: ital. anca: hisp. anca: ang. haunce.*

Hand.

Manus. *ger. hand: ang. hande* **Ter hand stellen.** Praebere, suppeditare. **Hands/te hands.** *holl.* Statim, nunc, ilico, euestigio. **hand veur hand vechten. j. man veur man.**

hand papiers/boeck papiers. i. 24. bladeren.

Scapus chartae. *gal. main de papier.*

hand Gods. j. popelcije/gheraecktheyd.

hand.

Ancorae dens, vncus.

hand aeckse.

Securicula, securis manualis.

hand bacht.

fland . j. ambacht. Opisicium, ars manualis.

hand-band.

Manicae.

hand becken.

Malluuium, polubrum, trulleum.

hand-bergh.

Metacarpium, torus manus, tubercula vnde exoriuntur digiti.

hand-boecksken.

Enchiridium, manuale.

hand-boeye.

Manicae, vincula manuum.

hand-boge.

Arcus, cornu, arcus manuarius: *qui manu tenditur pede non admoto.*

hand-boom.

Vectis.

hand-breedde.

Palmus, quatuor digitorum spatium.

hand-busse. j. hand-roer.

Sclopus.

hand-bussel.

Manipulus, rapina, dragma, fasciculus manualis.

hand daed.

Opus manuum, opus quod manu fit.

hand daedigh.

Manum admouens, manu admota agens, factor: facinus siue scelus ipsum admittens, reus criminis perpetrati.

hand-daedigh.

In facinore manifesto deprehensus: manifestus sceleris, facinoris compertus.

hand-daedigh dief.

Manifestus siue manifestarius fur, in ipso furto deprehensus, fur manifestò. *Plaut.*
autophorus.

hand-daedighe dieuerije.

Manifestum & euidens furtum.

hand-daedigh vijand.

Hostis manifestus.

hand-doeck.

Mantile, linteum, chiromactrum.

hand dwaele.

Mantile.

hand-euel.

vetus. Chiragra.

hand-fledercijn.

Chiragra.

hand-ghe-beer.

fris. Exercitatio, occupatio.

hand-ghemeyn worden. j. slagh leueren.

Ad manus venire, conferre manum.

hand-ghe-merck.

vetus. fland. Signum, figillum, chirographum. & Signum oculis destinatum.

hand-ghemerck houden.

Collimare.

hand-gheld.

vetus. Foenus.

hand-ghe-schrift. j. hand-schrift.

hand-ghe-selle.

Socius operis.

hand-ghe slag. j. hand-slag.

hand-ghifte.

Strena, matutinae venditionis auspiciam.

hand-ghiften.

Matutinae venditionis auspiciam facere.

hand-ghichte.

Chiragra.

hand-grepe. j. hand-vol.

Rapina.

hand-grepe.

sax. Ansa, capulus.

hand-haemer.

Malleus manuaris. malleus minor.

hand-haue.

Ansa, capulus, manubrium.

hand-hauen.

Asserere manu, manu comprehendere & Liberare. seu libertate donare: & Conseruare, retinere, defendere, tutari. *vulgò* manu tenere.

hand-hauer.

Assertor, vindex alienae libertatis.

hand-houden. j. hand-hauen.

hand-ijser.

Ferrum ignitum quod quis manibus gestat. *vide vier-or-deel.*

hand-ijzers.

Manicae.

hand kese.

Caseus manualis.

hand-kijcker/hand-be-siender.

Chiromantis, chiromanticus.

hand-kloppen.

Plaudere, complodere manus. **hand-ghe-klop.** Plausus, Complosio manuum.

hand-ledigh.

Manumissus.

hand-ledigh maecken.

Manumittere.

hand-lichten.

fland Dimittere vel restituere alicui rei possessionem, cedere bonis. *q.d.* manum leuare.

hand-lichtinghe.

Restitutio possessionis bonorum à fisco occupatorum: acquisitio possessionis.

hand-lichtinghe doen.

Cedere bonis.

hand-loos.

Mancus, manibus carens: & Piger, ignauus.

hand-mael.

sax. sicamb Forum competens: forum proprium, bannus scabinalis: iurisdictio in qua quis natus magistratu fungi potest: patritius magistratus, patritiatus: *q.d.* signum iurisdictionis siue dignitatis senatoriae manu iuratae à maioribus siue parentibus: Ius manu admota iuratum. *vulgò* binatus.

hand-maete. j. spanne.

hand-merie.

Equa dextra.

hand-molen.

Mola manualis, mola manuarum, mola trusatilis, versatilis, moletrina.

hand-muys.

Thenar.

hand-peerd.

Equus dexter in curru, equus dexterior.

hand-penninck.

fris Arrabo, arra.

hand-pijl.

Iaculum.

hand-plichten.

Vti, frui, manu tractare.

hand-plichten het gheld.

Occupare, exercere pecuniam.

hand reycken.

Porrigere manum, auxiliari.

hand-reyckinghe.

Eleemosyna.

hand-reyckinghe doen.

Porrigere manum, porrigere manus auxiliatrices, porrigere dextram, tendere dextram, auxilio esse, adiuuare, succurrere, *open*; ferre: extensa manu offerre, stipem porrigere.

hand-roer.

Tormentum manuarium, sclopus, sclopus manualis.

hand-saem/be-hendigh.

Dexter, manu promptus. & Tractabilis. & Commodus, accommodus.

hand saemen boghe.

Habilis arcus.

hand-saeghe.

Serrula, serra manuarum, lupus.

hand-schoen.

Chirotheca, manica.

hand-schoof.

Manipulus.

hand-schrift/hand teecken.

Chirographum, syngrapha, syngraphum, symbolum.

hand-settinghe. j. hand-stellinghe.

hand-sitter.

vetus . j. klee-maecker.

hand-slagh.

Plausus: & Planctus. & Colaphus, alapa.

hand-slagh/palm-slagh.

hand-slagh.

*sicamb*Sponsalia.

hand-spaecke.

Vectis.

hand-spel.

Ars manuarum. & Chirurgia. & Chironomia, manuum gesticulatio. & Ludus aleae.

hand-speler.

Chironomus. & Chirurgus. & Aleator.

hand-stellinghe.

hol. fland . j. be slagh. Manus iniectio: detentio, retentio. & Sequestratio.

hand-stoole.

Brachiale sacrum, zona brachialis.

hand-swelcken.

vetus. Manu premere.

hand-tafelken.

Pugillaris tabella.

hand-tasten.

Manu tangere, inferre manus, appetere manu.

hand teecken.

Chirographum.

hand-tichtighe daed.

Facinus recens perpetratum, iudici statim significatum, de quo sine mora iudicium ferri debet.

hand-vast.

Manu fortis, manu firmus: & Strenuus. & Tenax, auarus.

hand-vat.

Guttus, gutturnium, aqualis, viceus.

hand-veste.

vet . j. hand-teecken.

hand-voghel.

Auis aucupatoria: quae aucupis manu insidet: vt accipiter, falco, &c.

hand-vol. j. hand-bussel.

hand-vulligh.

Manualis.

hand-vullighe bussel.

Manualis fasciculus

hand-vullighen steen.

Lapis manualis, saxum manuale: quod manum implet manuque adijci potest.

hand-vullinghe.

Satisfactio, solutio.

hand-vullinghe doen.

Satisfacere, satis offerre, soluere.

hand-vrede.

sax. fris. Pax per magistratum indicta, pax siue fides commissis dextris pacta.

hand-waeter.

Aqua manibus: aqua qua manus initio prandij vel caenae lauamus.

hand-waeter-vat.

Gutturnium.

hand-werck.

Opificium, opera, ars ma-

nuaria, ars mechanica, opus mechanicum, artificium.

hand-wercker.

Operarius, opifex, artifex, mechanicus, , manibus sumptum exercens.

hand-wijle.

fland. Momentum temporis.

hand-wijligh.

Momentaneus.

hands-wijle.

fris. Vicissim, per vices, interdum, subinde.

hand-wormken. j. siere.

Acarus, teredo.

handachtigh. j. hand daedigh.

handachtighe dead.

Manifestum facinus. *vulgò* factio manualis.

handeken.

Parua manus.

handeken.j.ure-wijser

Gnomon.

handekens kruyd.

Satyrion, basilicum, palma Christi, serapias.

handel.

Res, negotium, causa, actus, actio, pragma, tractatio.

handel van koop-man-schap.

Commercium, negotiatio.

handel ende wandel.

Conuersatio, consuetudo, vsus.

handelen.

Agere, tractare, pertractare, attractare, contrectare, manu tractare, tangere, attingere.
ger. handlen, handslen: angl. handle.

handelen met iemanden.

Agere cum aliquo, pactiones facere cum aliquo.

handelen ende wandelen met iemanden.

Consuescere alicui, versari cum aliquo.

handelen.

Administrare.

handelen.

Mercari, negotiari.

handelinghe.

Actio, actus, pragma. & Negotium. & Tractatio, tractatus, attractatus, us.

handelinghe van ghelde.

Dispensatio pecuniarum, administratio.

handelick.

Manualis. & Tractabilis. & Patiens manus, mansuetus. & Habilis.

handen.

Commodum siue aptum esse, conferre, placere, manui conuenire, accommodum esse manui.

handigh.

Agilis manu. & Mansuetus.

handse.

Manubrium, ansa. *gal. anse.*

handtéren.

Tractare, commercia facere, negotiari, exercere: & Frequentare, versari, conuersari, celebrare. *gal. hanter: angl. haunte*

handtérer.

Conseruator: & Negotiator

handtéringhe.

Frequentatio, conuersatio: consuetudo. & Commercium, negotium, ars, artificium, professio, exercitium.

Hangh j. hanck.

Carnarium, fumarium.

Hanghe/hanghsel.

Cardo.

hanghsel/hael/hoghel.

Climacter. *vulgò* pendula, serratum.

hanghel. j. anghel.

Hamus.

hanghen.

Pendêre, dependere, haerere.

hanghen/op-hanghen.

Péndere, suspendere de arbore, in arbore, in furcas. *ger. hencken: ang. hange.* **Het hangen.** Suspendium. **Het hanghen van den bergh.** Dorsum montis, cliuus, latus montis.

hanghen ende worghen.

Suspendio necare, suspendio strangulare. **hanghen** quasi **anghen** dici ait *Becanus*.
i. angustare, stringere, premere.

hanghen sijn gheldt aen,

&c. Expendere, impendere, insumere pecunias.

hangh-berd. j. huys-berd.

Insigne aedium.

hanghende.

Pendens, pendulus.

hanghende oore.

Auris annulata. *Plaut.* & Auris gemma vel auro dependente insignis, auricula inauri ornata. **Van de hanghende oore.** Nobili prosapia ortus: *aurum enim in auricula gestare nobilitatis est insigne.*

hanghende wagen/staet-wagen.

Pilentum.

hanghende kamer.

Pensile cubiculum.

hangh-dief.

Carnifex, tortor.

hangh-man.

Carnifex.

hangh-oore.

Flaccus, auribus demissè pendulis.

hangher/stoot-deghen.

Parazonium: pugio de zona pendens.

hangherken.

Pugiunculus, enchiridion, acinacis, gladiolus qui à foemore suspenditur.

hanghsel/ghhenghe.

Cardo.

hanghsel.

Hamus. & Ansa.

hanghsel.

Strophus, vinculum de quo gladius appendet.

hanghsel-riem.

Baltheus.

Hanne.

vet . j. henne/hinne. Gallina. *Dicitur hanne quasi foemininum ab han siue haen.* i. gallus.

hanne.

Curruca: adulterae maritus: *parum* vir. & Homo imbellis: & Vxorius.

hanne-wuyt.

fland . j. roetaerd.

hanneken.

fland. Monedula, graculus. & Pica.

hanneken.

Collobium muliebre, palla.

Hans.

Socius, collega.

hans.

Antecellens caeteros mortales fortuna & opibus. **Hansen.** Magnates, optimates. Ansi *siue* hansi, *Gothica lingua dicuntur* ij qui ceteros mortales fortuna & opibus antecellunt: heroum & semideorum conditioni proximi, & humanae sortis termino, egressi, *hinc dicti* Ansuarij *siue* Ansibarij populi. *Adr. Iun.*

Hanse.

Societas, societas hanseatica. **duydsche hanse.** Societas Teutonica. *vulgo* hansa. **Hanse** *siue* **anse** *inquit* *Becanus*, societas est: *hinc* Ansegisus *dictus. q.d.* anse **gijsel.** i. obses apud Romanos initae societatis contra Francos.

hans steden.

Sociae & liberae ciuitates: foederatae: libera ac foederata opida. *vulgò* Vrbes Hanseaticae societatis.

hansen/hensen/hanse winnen.

Satisfacere iuri societatis, liberae societati inaugurari, recipi in sodalitiu, initiari mysteriis societatis.

hansen/verhansen iemanden.

In numerum ciuium aut sociorum recipere, vt ciuitatis aut societatis priuilegiis fruatur.
gallicè hanser.

Hanseel. j. hensichte.

Strena. ang. hansell.

hansichte. j. hensichte.

Háperen.

Haesitare, haerere.

haperen met de tonghe.

Haesitare lingua, titubare, perplexè loqui.

haperinghe.

Perplexitas, haesitatio. & Tricae. & Linguae haesitatio.

haperer.

Titubator.

hapaert/happaert.

Patibulum, crux.

Happen.

Apprehendere, arripere, corripere, celeriter rapere, prendere, capere.

Haps. j. hasp.

Harcke. j. hercke.

Harcken.

fris . j. horcken. Auscultare.

Harcken. j. hercken.

Rastello corradere, &c.

Hard/harde/harder. j. herd/herde/herder.

Hare. j. haer.

Harfst. j. herfst.

Autumnus.

Harick. j. on-kruyd.

Lolium.

Harinck/herinck.

Halec, halex, alec. *vulgò* harengus, harenga. *gal. harang, hareng: ital. harengo: hisp. harinca: angl. herring, hearing.*

harinck-buyse.

Nauis halecaria: nauigium rotundum aluo panda, quo haleces capiuntur.

harinck-tonne.

Cadus salsamentarius, orca.

Harnas.

Armatura, arma, thorax ferreus, thorax aeneus. *ger. harnisch: gal. harnois: ang. harness.*

harnas-maecker.

Thoracopoeus, armamentarius, faber laminarius.

har-nas-naghel. j. trugh-naghel.

harnas-vaeger.

Politor, polio, onis: qui arma in nitorem redigit: samarius: qui terra samia loricis, arma & spicula defricat ad nitorem, & gladiatorum cuspides exacuit.

harnassen.

Armare.

Harpe.

Cithara, lyra, sambuca, barbytos, fides. *vulgò harpa. ger. harpf: gal. harpe: ital. harpa hisp. harpa: ang. harpe.*

harpener/harpen-slaeger.

Citharoedus, citharistes, fidicen.

harpenersse.

Citharistria, psaltria, tibicina.

Harre/herre.

Cardo.

harre des monds. j. mond-harre.

Extremitates mandibularum.

harren.

vetus. Haerere, commorari, durare.

Hars/hers/harts.

Resina, resina liquida.

hars-boom.

Arbor resinifera, arbor resinam exudans.

hars-achtigh.

Resinosus.

Harst.

fland . j. ast. Vstrina.

Harst. j. herdst.

Spina porci: Assatura, &c.

harsten. j. herdtsten.

Torrere.

Hasaerd.

Canis in ludo, canicula. *vulgò hasarda, & asarium*

hasaerd.

Alea, fortuna, sors, periculum. *gal. hasard: ang. hasarde.*

hasaerden.

Aleam omnem iáscere, tentare fortunam.

Hase.

Lepus. **haesken.** Lepusculus. *ger. hass: an. hare. Hase. gal. cuniculus annosus. Dicitur haese. q.d. haest à celeritate: sicut Latinè lepus, q.d. leuipes.*

hase. j. spier.

Pulpa.

hase van den os. j. lemmere.

Pulpamentum.

hase van den pekel-haerinck.

sicamb . j. smachte.

hasen-pootkens.

Lagopus, *herba vulgò pes leporis dicta.*

hasen-kneppel.

holl. fris. Claua, baculus quo cuniculi necantur.

hasen-koole.

Sonchus, cicerbita, lactuca leporina.

hasen-slaep.

Corybantia. & Somnus simulatus.

hasen vleesch.

Caro leporina.

hase-wind.

Canis leporarius, canis venaticus, vertagus.

hase-winden dorst.

fland. adag . j. hongher. Fames.

hasen-wimpel.

Cauda leporina *q.d.* velamen siue vexillum leporinum. **Hasen-wimpel op steken.**
adag. Terga dare, coijcere se in fugam.

Hasel haye.

Galeus stellatus, asterias. *piscis genus.*

hasel hoen.

Attagen. gallinae siluestris genus.

hasel-muys.

vetus. Glis, mus auellanarum siue corylorum.

hasel-not.

Nux auellana, pontica, praenestina, nux minima, nucula. *ger. haselnuss: gal. auelline: hisp. auellana: ang. heselnutt.*

haseler/hasel-not-boom.

Corylus.

haseleren-bosch.

Coryletum.

haseleren-hout.

Lignum columnum.

hasel-wortel.

Asarum, vulgago, nardus rustica. *ital. asaro: hisp. asara.*

Hasp/haps.

Vellus lanae. & Fila congregata & ex alabro deposita, antequam glomerentur. *vulgò* haspum, hapsum.

haspe/haspel.

Rhombus, girgillus, harpedone, rota glomeratoria, qua fila rotando conglomerantur. *vulgò* alabrum.

haspel.

germ. sax. sicamb. Sucula, machina tractoria.

haspen/haspelen.

Legere siue reuoluere fila girgillo.

haspel-beenen.

Vacillare gressu, titubare pedibus.

Haten. j. haeten.

Odio habere.

Hateren.

Haesitare lingua, titubare.

Hatre.

fris. vetus. Capitium muliebre hyemale, viride.

Hauden. j. houden.

Tenere.

Haue.

Facultates, opes, diuitiae, pecuniae, supellex, bona mobilia, peculium substantia.
ital. hauere.

haue-loos.

Inops, pauper, sine facultatibus.

hauelicke goeden.

Supellex, bona mobilia

hauenen.

Instruere, supellectile.

hauenen.

fris. sicam. Comere, ornare, colere, mundare.

hauenéren.

Instruere supellectile, ornare

Hauen.

Portus, ostium marinum *vulgò hauana. ger. haf: gal. hable, haure: angl. hauen.*

hauen-gheld/tol.

Portorium.

hauen-meester.

Limenarcha.

hauen-wachter.

Limenarcha, portitor.

hauerije/auerije.

Iactura siue damnum in mari. *sax. haferye: gal. auaris.*

Hauer.

Auena, bromos. *germ. haber: gal. auoine: ital. auena: hisp. auena.*

hauer-besie. j. kraecke-besie.

Vaccinium. *sicamb. euenbesie.*

hauer-essche.

Fraxinus bibula, sorbus siluestris.

hauer-gheyte/hauer-gheytken.

Capra auenae. & Gallinula siluestris.

hauicks kruyd.

Hieracium, accipitrina, lactuca siluatica: *herba quam accipitres scalpunt, succoque oculos tingunt, obscuritatemque discutunt.*

hauicks steen.

Hieracites gemma, à colere accipitris *teuton. dicta.*

haueren meel.

Farina auenacea.

Hauick.

Accipiter, sacer ales. *ang. hauke.*

hauicker.

Accipitrarius.

hauicks neuse.

Nasus aquilinus, nasus aquilus.

Hauwe. j. houde/houwe.

&c.

H E

Hebben.

Habere, tenere. *ger. haben: gal. auoir: ital. hauere: hisp. auer: ang. haue.*

hebben te seggen/te doen.

&c. Habere, dicere, facere, audire. i. dicendum, faciendum, audiendum est.

hebben.

Articulus praeteriti temporis. Ick hebbe ghesien. Vidi: ghy hebt ghesien/Tu vidisti.
&c.

heb-achtigh.

Auidus, habendi cupidus.

hebbelick.

Habilis, decens, scitus, compositus, aptus.

hebbelickheyd.

Decentia, habilitas, aptitudo. & Habitus.

hebbelicken.

Decenter, conuenienter, scitè, aptè.

hebbigh.

Tenax, auidus, parcus.

hebbigheyd.

Tenacitas.

hebbinghe.

Conuenientia, congruentia, aptitudo. & Res, facultates, diuitiae opes.

hebbinghe.

vetus. Habitus, habitudo: qualitas ac forma corporis & cuiuscunque rei.

Hecht.

ger. sax. snoeck. Lucius.

Hecht/heft.

Manubrium, capulus. & Fibula.

hechten/heften.

Figere, configere, defigere, suffigere, pangere, annectere, deuincire, alligare. *hisp. hincar.*

hechten. j. hachten.

Apprehendere, tenere.

hechten de vier-schaere.

ger. sax. sicamb . j. banden.

hechten staet.

fland . j. echten.

hechtsel. j. hecksel.

Heck/hecke/egghe.

Vectis, vacerra, cataracta: diathyrum, repagulum in vestigio aedium, crati ianuae.

heck/schof kam.

Porta cararacta, pendula ac recidens: septum quod portis obiicitur: hercius. ' ,
vectes portarum, cancellatae portarum fores pendulae: cratis portarum, pensiles
clathri, transuersariae ad portas trabes.

Hecken.

Mordere: *proprie est venenatorum animalium & bestiolarum. vnde hecht/lupus
piscis. Io. Auentin.*

Heckse. j. hexe.

Saga.

Hecksel.

vetus. Sagum.

Hecksel/haecksel.

fland. Fibula: & Spinter, armilla: & Monile, bulla.

Hede.

fris. sax . j. werck. Stupa.

Heden/huyden/huyd.

Hodie. *ger. heut. gal. huis: ital. hoggi: hisp. hoy, oy.*

hedens-daeghs.

Nunc, hoc tempore, hac aetate, hodierno die.

hedenschen dagh.

Dies hodiernus.

Hedsen. j. hudsen.

Panniculi.

Heeckel. j. hekel.

Heef-vrouwe.

fland . j. ioffrouwe.

Heel.

Totus, integer, sanus.

heel ende al.

Totus, ‘ : & Prorsus, omnino. *ang. vwhole.*

heel ende gantsch.

Integer, sanus.

heelen. j. heylen.

Integrare, integritati restituere, sanare, solidare.

heelick/ghe-heelick.

Integrè, prorsus, omnino, solidè.

Heepe.

ger. sax. sicam. holl. Falx arboraria, falx putatoria, siluatica.

Heer. j. her/heyr.

Exercitus.

Heer. j. heere.

Dominus.

Heerd. j. herd.

Focus.

heerdt/heerdsten. j. herdt/herdsten.

Heerde. j. herde.

Fibra lini.

Heere/heer.

Dominus, herus, heros. **Heeren.** Domini. **Groote ende machtighe heeren.**
Megistanes, purpurati, magnates, primarij.

heere van recht.

Iuridicus.

heerken.

Dominulus.

heerken.

campin sicamb. Auus.

heeren-brood.

Panis primarius, filigineus, candidus.

heeren-cijns.

Vectigal, tributum.

heeren-dienaer.

Satelles, stipator, spiculator, latero, lictor.

heeren-huys.

Praetorium.

heeren-huys/raed-huys/stad-huys.

Domus augusta.

heeren-knecht.

Assecla: & Satelles.

heeren-straete.

Via regia, via consularis, praetoria: & Via militaris, via publica, *quae etiam heyr-straete: & her-strate dicitur.*

heerlick.

Magnificus, augustus, basilicus, insignis.

heerlicke mael-tijd.

Epulum.

heerlicken dagh.

Iuridicus dies.

heerlick/heerlicken.

Magnificè, amplificè, basilicè, regiè.

heerlickheyd.

Magnificentia.

heerlickheyd.

Dominium, dominatus, principatus, imperium, ditio, potestas, praefectura, satrapia, iurisdictio, iurisditio.

heer-ban.

Mulcta quae domino aut principi debetur: herbannus, *in lege Salica Francorum.*

heer-bane. j. her-bane.

Via regia.

heer-houd.

Fidelis & fauens domino.

heer-schap/heer-schapper.

Dominus, dominator, princeps.

heer-schap/heer-schappije.

Dominatus, principatus, potentatus.

heer-schappen.

Dominari, imperare.

heer-schappije.

Dominatio, imperium, ditio, dominium

heer-schild.

Symbolum heroicum: & Status siue distinctio nobilitatis.

heer-strate. j. heeren-strate.

Via regia. & Via militaris.

heersen.

vet . j. **heerschappen.** Dominari.

heer-vlucht.

Transfugium.

heer vluchtigh.

Dominum deserens & fugiens in proelio: *Transfuga*, *perfuga*.

heersen.

vetus . j. **heer-schappen.**

heerschen.

germ. sax. sicamb. Dominari.

heerscher.

germ. sax. sicamb. Dominator, regnator, rex, rector.

Heerd. j. herd.

Focus.

Heers. j. hirs.

Milium.

Heesch.

& *vetus. fland.* **heersch.** Raucus, rauus. *ger. heyser:ang. hoarse.* **Heesche stemme.**
Vox rauca, raua, obtusa.

heesch zijn.

Raucere.

heesch worden.

Raucescere.

heeschachtigh.

Subraucus.

heesheyd.

Raucedo, raucitas, ravis.

heeschelick.

Raucè.

Heeschen.

fland . j. heysschen. Exigere.

Heester/hester. j. eester.

Heet.

Feruidus, feruens, praeferuidus *ger. heyss: ang. hote.*

heet op de tonghe.

Acris, mordicans, rodens valido calore.

heet/hittigh/ritsigh.

Catuliens, pruriens, virosus, libidinosus.

heet-gram.

Accensus ira, incensus ira, exaestuans ira, feruens ira.

heet-gram worden.

Excandere, excandescere.

heet-hongherigh.

Valde famelicus, gulosus, vorax, ingluuiosus.

heet zijn.

Feruere, aestuare.

heet oft ritsigh zijn.

Catulire, prurire ad coitum, appetere coitum.

heet worden.

Feruescere, incalescere. **heet worden van gramschap.** Accendi in iram, incendi ira, exaestuare ira.

heeten/heyten/heet maecken.

Feruefacere, accendere.

heeten den ouen.

Ignem fornaci subijcere

heet-ketel.

Cucuma.

Heeten/hieten/ghebieden.

Iubere, praecipere.

Heeten/noemen.

Nominare, vocare, appellare, dicere, nuncupare.

heeten/gheheeten worden.

Nominari, vocari, appellari, dici, nuncupari.

heeten wille-kom.

Gratulari aduentum.

Hef/heue.

Eleuatio: & Fermentum.

hef-amme.

vet. germ. sicamb . j. hef-moeder. Obsterix. ger. hebamm.

hef boom.

Vectis.

hef-deegh. j. heue.

Fermentum.

hef-ijser.

Vectis, vectis rostratus.

hef-moeder.

fland. vetus . j. vroede-vrouwe. Obstetrix. Quae maturum vtero molliter aufert onus.

hef-moeder.

Vulvae exanimatio. *gal. l'amari ou matrice qui se leue. ab heffen . i. leuare.*

hef schouder.

Armus.

heffe/heuel.

Faex: sedimentum. & Cremor siue flos ceruisiae: fermentum cereuisiarium. *q.d.*
eleuatio. *germ. heffen.*

heffe/heue.

Fermentum.

heffen.

Leuare, eleuare, alleuare, attollere, subleuare, sustollere.

heffen ende op-lichten het geldt.

Recipere pecunias, accipere.

heffen de kinderen ouer de vonte.

Infantes subleuare à fonte lustrali.

heffen aen. j. aenheffen.

heffer/hef-boom.

Vectis.

heffer.

vetus. fland . j. heue. Fermentum.

heffenghe.

Leuatio, subleuatio, eleuatio.

heffel.

vetus . j. heue. Fermentum.

heffelen.

vetus. Fermentare, fermentescere.

Heft. j. hecht.

Manubrium.

heften. j. hechten.

Figere.

Heftigh.

Vehemens, acer, feruens. & Iracundus, cerebrosus.

heftigheyd.

Vehementia.

heftighlick.

Vehementer, acriter, feruenter, valdè, obnixè.

Heghen/heghenen.

Instruere, ornare, colere: & Educare, seruare, custodire. & Defendere, fouere.

heghen/heghen oft hegenen het ghericht.

sax . j. bannen de vier-schaere. Agere forum, iudicium legitimè confirmare.

hegheninge.

Instructio, cultus, ornatus: & Educatio.

Hegghe.

Dumus, sentis, senticetum: & Sepes, sepimentum. & Cratis, senticosa, cratis viminea.
ger. heck: ang. hedge.

hegh-dief.

Latro, viarum obsessor: qui in senticetis & sepimentis latenter insidiatur, vt furetur spolietque.

hegh-disse. j. haegh-disse.

Lacertus.

hegh-scherre.

Gallina secus sepes decurrens, latitans, terramque fodiens.

hegghen.

Sepire dumetis & vepribus.

Heghster.

sax. Pica.

Hey/heuy.

holl. fris . j. wey. Serum.

Hey, heuy.

sax. fris . j. hoy. Foenum.

hey-loghen.

sax. fris . j. loghen.

Heycke.

fland . j. huycke. Toga.

Heyde. j. heyd kruyd.

Erica, brya siluestris.

heyde.

Ericetum, locus copiosus erica.

heyde.

vetus. Campus latus, vastus, incultus sterilis & aridus, *campus horridus:* inculta planities: ager solitarius, praesertim ericae plenus. Vasta solitudo, arboribus, aedificiis, frumento & gramine carens.

heyde/heyde lands.

vetus sax. Maxima fundi mensura siue terrae portio. *vulgò* hida, manens, mansa, *dicitur. vide hoeue.*

heyde. j. heyden.

Homo agrestis, &c.

heyd krekel.

Cicada.

heyd-kruyd.

Erica, brya siluestris. *offic.* genistella.

heyd-droppen. j. plas-reghen.

Nimbus.

heyd-manneken.

sicamb. colon. Cicada.

heyd-schadde.

Cespes ericetosus.

heydel/heyden-koren.

ger. sax. Panicum.

heydel-besien/heydel-beren.

sicamb . j. hauer besien.

heydisse. j. haeghdisse.

Lacertus. *fortè heydisse quibusdam, quòd in incultis & aridis locis habitat.*

heydsel. j. heytsel.

heyden/heydensch mensch.

Homo agrestis & incultus: paganus, gentilis, ethnicus: homo alienus à fide nostra: neque Christianus neq Iudaeus. qui (*vt ait Osorius*) à ciuitate Dei alienus, in locorum agrestium compitis & pagis oberrat. Pagani, *hoc est, rustici, dicti sunt apud Romanos*, quicumque sacramento militiae soluti essent: *pari ratione maiores nostri* Paganos *dixerunt* quicumque militiae Christianae addicti non essent, exceptis Iudaeis, qui suo nomine satis premuntur. *Gilbert. Cognat. Heyden autem ab heyde. i. à locis agrestibus, sicut paganos à pagis dictos, satis etiam constat ex verbis Isidori lib. 8. Orig. Pagani, inquit, ex pagis Atheniensium dicti, vbi exorti sunt: ibi enim in locis*

agrestibus & pagis gentiles lucos idolaque statuerunt, & à tali initio vocabulum sortiti sunt.

heyd lieden.

Zeuginati, Nubiani, Cingari, Assyrij, Ciciles, Aegyptij, & id genus hominum vilissimum vtriusq. sexus, incertis sedibus vagabundum, in omnes orbis partes diffusum, mendicatione, chiromantia & furtis clandestinis se exercens.

heyden-schap.

Paganismus, gentilitas.

heydensch.

Agrestis, incultus, paganus.

Heyden. j. heyderen.

Coruscare.

heyder.

ger. sax. sicamb. Clarus, coruscus, resplendens.

heyderen/heyden.

ger. sax. sicamb. Clarere, clarescere, coruscare. **Het heydert/het heydt.** Micat aether, coruscat.

heydinghe.

Coruscatio, fulgetrum.

Heye/hey-block.

Fistuca. *ger. heyen ang. hie.*

hey/olie-block/slagh-hout.

Pilum ruidum. palus in mola olearia, qui in sublime euectus, mox decidens subiecta comminuit.

hey-pael.

Sublica.

heyen/hijen.

Fistucare, fistuca adigere. & Subagitare. *gal. hier.*

hey-gaten/hij-gaten.

Perforare, inforare. *Plaut. Obscaenum verbum.*

Heyghde.

fland . j. egghe. Rastrum.

Heyl.

vet. fland. Brauium.

Heyl.

Salus, integritas, sanitas.

hey. j. heel.

Integer, saluus, sanus.

heyland.

ger. sax. sicamb. Saluator. *q.d.* **heylende.** Saluans, sanans. *vide* **dwinghland.**

heylen/heelen.

Sanare, consanare, sanum facere, curare, mederi, medicare, medicari. *ger heylen:*
ang. heale.

heylen/toe-heylen de wonde.

Glutinare, conglutinare vulnus.

heylen.

Sanescere, sanum fieri, valescere, conualescere, conualere. & *ger. sax. sic.* Castrare, euirare.

heyl-baer.

Medicabilis.

heyl-bock.

ger. sax. sic. Caper, hircus castratus.

heyl-bot. j. eel-bot.**heyl-loof.**

vet. Hedera.

heyl-loos.

Expers salutis, profligatus, perditus, inutilis, malae frugi, negligens suae salutis. & Infelix, infortunatus.

heyl-meester.

Medicus.

heylouer.

sic . j. oyevaer. Ciconia.

heyl saem.

Saluber, salubris, salutaris, medicinalis, medicamentosus. & Sanabilis, medicabilis.

heyl-saemheyd.

Salubritas.

heyl saemlick.

Salubriter.

heylicken/hijlicken. j. houdelicken.**Heyligh.**

Sacer, sanctus, diuus. *ger. heiligh: ang. holy.* **Heylighen die in den hemel zijn.**
Caelites, caelicolae, superi, diui.

heylich auend.

Feriae praecedanae: feriae quae solennes ferias praecedunt. *vulgò* dies vigiliarum.

heylich dagh. j. vier-dagh.

Dies festus, dies sacer.

heylighe.

fland . j. bruyn-heylighe.

heylich dom.

Sanctuarium: & Res sacrae. & Reliquiae sacrae.

heylichdom huysken.

Sacrarium.

heylich-geest-huys.

Ptochodochium.

heylich maend.

December. *q.d.* sacer mensis: à *Christi natalitiis sic dictus à Carolo magno. Michael Reutherus.*

heyligheyd.

Sanctitas, sanctimonia, sanctitudo

heylichlick.

Sanctè, religiosè, piè.

heylighen.

Sanctificare, sacrare, consecrare.

Heylouer.

sicamb . j. oyevaer. Ciconia.

Heym.

Sepes. septum, sepimentum.

heym.

ger. sax. fris. sicamb. Domus: & Patria, locus natalis *ang. hom.*

heym-stuyr/heym-stier.

ger. sax. sic. Dos.

heym-raed.

holl. Curatores aggerum, praefecti aggeribus curandis, *q.d.* domestici consultores, communis terrae consiliarij. *Adr. Iun.*

heym-soecken.

ger. sax. sic. Visere, inuisere, visitare. & Inuadere violenter alicuius domum, vi irrumperere in alterius aedes.

heymet.

Patria, locus natalis.

heym/ghe-heym.

germ. sax. fris. sicamb. Secretus.

heymen.

Sepire, obuallare, palare.

heyminghe.

Septum, sepimentum.

heymsel.

Sepimentum.

heymsch.

Indigena.

heymel/heymel-mugghe.

germ. sax. sic. Gryllus.

heymken/heymelken/heemken.

sicam. Cicada.

heymken.

sicamb. Genus mensurae.

heymelen.

vetus. Condere, recondere, abscondere, occultare.

heymelick.

Occultus, absconditus, clandestinus, furtiuus, tacitus.

heymelick/heymelicken.

Clàm, clanculum, abditè, celatim, latenter, secretò, absconditè, occultè, tectè, tacitè, clandestinò, ex occulto, in occulto, furtiuè, furtim.

heymelick spreken.

Submissa voce loqui.

heymelick ghemack.

Latrina.

heymelick lidt. j. schamelick lidt, schamelheyd.

heymelicke.

Latrina, forica.

heymelickheyd.

Secretum: & abditum, recessus, secessus: & Latrina.

heymenisse/ghe-heymenisse.

Mysterium.

Heyn/heynen,

holl . j. heym/heymen.

heyninck.

holl. Sepes.

Heyn.

vetus. ger. Extraneus, peregrinus. Vogel heyn. Auis peregrina.

heyn/heyns-lijf/heyn met de bellen/mey-visch.

Scombrus vernus, crinitus: piscis aristis scatens: alausa verna & vilior.

heyn met de bellen.

Phalangium, genus arancei.

Heynse/eynse/heyse.

Ansa. hisp. asa.

heyns-korf/heys-korf.

Corbis ansata.

Heyr. j. her.

Exercitus.

Heysschen/heesschen. j. eysschen.

Postulare.

Heyselick/heysigh. j. eyselick.

Heyt.

fland . j. heet.

heyttē. j. hitte.

Ardor.

heyttē. j. heetten.

Feruefacere/

Heytse.vetus.j.tortse

Fax.

heytsel.

Cremium, virgultum siccum & ad arandum idoneum. & Fasciculus ericarum, virgultorum, spinarum, dumorum.

Hekel.

Ferreus hamus, ferreus pecten, instrumentum quo linum pectitur. *q.d.* **haeckel.**i.hamus.

hekel-pael/haeckel-pael.

sax. sic. Vallus, palus.

hekel-werck/haeckel-werck.

Sepimentum, palatio.

hekelen.

Carminare, pectere linum, obliquo lanam deducere ferro, *q.d.* **haeckelen.** i hamo trahere. *ger. haechlen.*

hekeler.

Carminator.

hekellersse.

Carminatrix.

Heket.

Lupus piscis.

Hel.

Clarus, lucidus, dilucidus, serenus. **Helle sonne.** Sol clarus, candidus, flammeus, serenus.

hel.

Becano. Altus, excellens dicitur: atque hinc **helt.** i. vir praestans, deriuari putat.

hel helligh.

Argutus, sonorus, rinnulus. **Helle stemme.** Vox alta, clara, clarisona, arguta, resona, acuta, tinnula. *germ. hael.*

hel. j. helder/hael.

Tenuis, subtilis. & Acer. & Siccus.

Hel.

ger. sax . j. slibberigh. Lubricus.

Hel. j. helle.

Infernus.

Helchter. j. halfter.**Held.**

Heros, vir excellens, vir fortis & strenuus, egregius factis. & Gigas. **Heldinne.** Herois, heroina, virago. *ab hel,* i altus, excellens. *Becan.*

Helde, halde.

sax. fris. sicamb. holl. fland. Compes, numella, pedica.

Helden.

Inclinare, acclinare, proclinare, reclinare, propendere, vergere *ger. helden.*

heldende.

Inclinatus, declivus, propensus.

heldinghe.

Inclinatio, declivitas, propensio.

helder.

holl . j. hel. Tenuis, subtilis. & Argutus.

helder van lichaem.

holl. Araeosyncritus: cui corpus est rarae texturae & transpirabile.

Helen.

Celare, occultare, tacere, silere.

heler.

Celator.

heler/aenhouder van dieuen.

Receptator, receptor: *qui fures recipit, eosque & eorum furta occultat.*

Helft/halft.

Medium, media pars, semis, semi, semissis, dimidium. & Medietas. **de helft grootter.**
Duplo maior.

helft-scheede. j. helft.

Medium.

Helfter. j. halfter.

Helle. j. hel.

Altus: & Lucidus, clarus: & Lubricus.

Helle.

Infernus, tartarus, gehenna, orcus, acheron, styx, stygia palus, styx tacita, regna subterranea, telluris operta, latebrae tartareae. **Hel**, *inquit Becanus, infernus dicitur, quia altissimus locus est ad inferiora, ea loquendi forma, qua altum profundum dicimus: nam altissimè à nobis descendit in oppositam vertici nostro mundi partem.* ger. hell. ang. hell.

helle-gat.

Charonea scrobs, spiraculum Ditis, atri ianua Ditis, fauces orci.

hel-doncker.

Perobscurus.

hel-hond.

Cerberus, canis infernalis.

hel-veghe.

Virago.

helsch.

Internalis, infernus, tartareus.

helsch vier.

Gehenna: ignis infernus, tartareus. & Ignis sacer.

helligh.

ger. Lassus, fatigatus, agitatus.

hellighen.

germ. Lassare, fatigare, agitare.

Heller/hellinck/haller.

ger. sax. sicamb. Obolus. *vulgò* hallensis, numulus simplex, simplus, minusculus.

Helling.

holl . j. schep-wef. Nauale.

Helm.

Galea, cassis. *vulgò* helmus. *germ. helm:* *gal. heaulme:* *hisp. yelmo:* *ang. helmette.*

helm.

Pileum naturale: membrana quam infantes nonnulli capiti obuolutam praeferunt in ipso ortu. *vulgò* galea: à *galea simitudine.*

helm.

holl. zeland. Carex, iuncus, acutus, mas, sterilis: iuncus non admodum procerus in arenosis colliculis Hollandicis & Zelandicis: sic dictus, quòd vt galea caput, ita hic frutex agros muniat ac tueatur ab arene incurso.

helm.

fland. vet. j. galm Echo.

helm-barde.

Quiris, bipennis, securis Romana, securis Amazonia, securis longa. *dictio composita ex helm. i. galea, & barde. i. dolabra: Dicitur quoque veteribus Teutonibus helm-ak ab helm & ax. i. ascia, dolabra. vulgò assidolabrum, cassidolabrum. quasi dicas cassidis dolabrum, ascia galeae: quòd scilicet cassidem dolare, & galeam asciare possit aciei duritia vulgò halebarda, albarda. voce gallis, hisp. italis teutonico fonte oriunda. germ. hallenbarten: gal. halebarde: ital. & hisp. alabarda: ang. halbard.*

helm-bardier.

Satelles, stipator, spiculator, latero, somatophylax, miles praetorianus, aulicus.

helm-kam.

Crista galeae.

helm-kruyd. j. speen-kruyd.

helm-ruychte.

Carectum: locus caricum prouentu hispidus.

helm-ruyte.

Ruta canina.

helm-slaegher/beckeneel-maecker.

Buccularius: qui galeas apparat.

helm-stock aen t'schip.

Ansa gubernaculi, pars summa clauis.

helm-struys.

Apex cassidis plumeus, crista galeae.

helm-spits.

Conus galeae.

helm-teecken. j. schild.

Insigne, insignia armorum.

helm-top.

Conus galeae.

helm-visier.

Buccula.

helmet. j. helm.

Galea. *ital. elmetto: ang. helmette.*

helmen.

Galeam induere.

Helmen.

vet. fland . j. galmen. Resonare, retonare.

Helpe/hulpe.

Auxilium, iuuamen, subsidium, ministerium, suppetiae, opis, opi, opem, ope; adiutorium.

help-gheld.

vetus . j. bede. Oblatio; subsidia, orum.

help-loos.

Inops auxilij.

help-keur.

vetus. Suffragium.

helpen.

Iuuare, adiuuare, opitulari, adiumento esse, adesse, opem ferre, operam praebere, suppetias ferre, adminiculari, auxiliari, prodesse. *ger. helffen: an. helpe*

helpelick.

Auxiliaris.

helper.

Adiutor, opitulator, auxiliator, administer.

Helpen-been. j. elpen-been.

Ebur.

Helsen. j. halsen.

Helte. j. hielte.

Talus.

Helt. j. held

Heros.

Helue.

sax. Manubrium securis.

Hem.

Ipsi, ipsum, ipso.

Hemde.

Tunica intima, interior: interula; tunica linea ima, subucula. *vulgò* camisa.

hemd-rocksken. j. lijf-rocksken.

Subucula, indusium.

Hemel.

Caelum, aether, olympus, arx aetherea, astriferae sedes, aula caelestis, sedes beatorum, altum. *dicitur hemel, quasi heymel. q.d. locus absconditus, homini in hac vita inuisibilis, incomprehensibilis & ineffabilis, in quo Deus cum angelis & caelicolis habitat: posuit quippe Dominus tenebras latibulum suum: inhabitatque, lucem inaccessibilem Deus, vtpote quem nemo vidit vnquam. Aut quòd inferiora omnia celet tegatque, qua ratione etiam Latinis dictum caelum. ger. himmel: ang heauen.*

hemel/ghe-hemelte des mondts.

Caelum oris, palatum.

hemel.

Cadurcum, umbella: tegmen quod in pompa solenni velat & ab aëris iniuria defendit monarchas aut alios principes viros *vulgò apud Eccles.* baldachinum.

hemel van de koetse.

Cadurcum, tegmen superius cubilis aut spondae: conoecum.

hemel-blauw.

Caeruleus, caerulus.

hemel-dauw.

Manna, ros melleus matutinus. & Vrica, sitorum vitium.

hemel-hof/locht-hof.

Hortus pensilis.

hemel-honigh.

Aëromeli, Syriacus ros, droosomeli, mel aërium, *officio* manna.

hemel-rijck.

Regnum caelorum, siderea caelestiaque regna.

hemel-schijn.

Aethra, serenitas.

hemel-vaerd.

Ascensio in caelum.

hemel-vloedigh.

Vdus, humidus, vuidus, vliginosus.

hemelen/ten hemel vaeren.

Sublimem abire in caelum, caelum petere, scandere aethera.

hemelen.

fris. holl. Componere, concinnare, ornare.

hemelen/ver-hemelen.

Concamerare. conuexum facere instar caeli.

hemelen.

vetus. sicamb. holl. q.d. **heymelen.** Abscondere, velare, regere celare.

hemelick.vetus. j. heymelick.

Clàm.

hemelinghen.

louan . j. ameringen. Cineres abstrusum ignum fouentes.

hemelsch.

Caelestis, aethereus, olympius.

hemelsche ghenooten.

Coelites, caelicolae, superi, diui.

hemelte. j. ghe-hemelte.

Palatum.

Hemmen/hummen.

Mutire, emutire, simplicem edere vocem. *vulgò* hemmare.

hemmerling.

ger. Galgulus, galgula; ales luridus.

Hemst/witten hemst.

Althaea, ibiscus, bismalua, maluauiscum.

Hen.

plurale ab hem. Ipsis, ipsos, iis, eos.

Hen/henen.

Hinc, ab.

hen gaen/hin gaen/henen gaen/hen wegh gaen.

Abire.

hen-laetigh/hin-laetigh.

germ. sax. fris. Negligens, remissus.

Hencke. j. hancke.

Coxa.

Hencken.

ger. sax. sicamb . j. hangen. Pendere. *Hincar; hisp.* i. figere, suffigere, affigere.

hencker. j. hangh dief.

Lictor, carnifex, tortor.

Hende.

fris. Prope. & Vicinus, a, um.

Hendt.

vetus. sicamb. holl. Vsque, donec.

Henghe/henghene.

Cardo, ansa, hamus.

henghsel.hangel.

Climacter.

henghen. j. hangen.

Pendere.

hengelen.

holl. Volitare, circumuolitare,

cursitare, ambire volitando siue cursitando.

Henghen.

vetus . j. ghehenghen. Permittere.

henghsel. j. hangsel.

Hengst.

Caballus, equus bellator: & Equus admissarius.

hengst-loon/hengst-gheld.

Equimentum: merces pro admissima equi.

Henne.

ger. sax. fris. holl. fland. ang . j. hinne. Gallina.

henne/hanne.

Vxorius. & Homo imbellis, muliebri animo.

henninck.

sax. sicamb. Gallus.

Hennep.

sax. fris. sicamb . j. kennep.

Henspse/hendpse.

Mantissa, auctarium.

hensichte/hansichte/hendsghichte.

vet . j. hand-ghifte. Strena. *ang. hansel.*

hensichten.

Strenam dare.

Her.

Publicus, communis, *teste Becano, hinc her-aut/her-bane/her-man/her-togh, &c.*

her.

vetus . j. herde. Grex.

her/heyr.

Exercitus, copiae, multitudo, hominum communitas.

her-aut/her-out.

Fecialis, pater patratus, internuncius vel pacis, vel belli ferendi: publicus praeco. *vulgò heraldus. Becano dicitur Senator publicus siue communitatis, senator exercitus, ab her. i. publicus, & aut/alt/out/oud/olt/old. i. antiquus. Quidam herold siue herout, quasi ernhold siue ernhout interpretantur, virtutem & honestatem quaerens siue conseruans. Corn. Agr. heroud, siue her-ald. i. senex in armis, in exercitu: veteranus miles. germ. hernnhold: sax. ernhold: gal. heraud: ital. heraldo, araldo: hisp. heroldo: ang. heraulde. A senio autem hoc nomen rectè mihi desumptum videtur, cum gracè & , senex, & legatus, & princeps legatus dicatur.*

her-aut-rock.

Paludamentum.

her-aut-stock.

Caduceus, caduceum, virga Mercurij.

her-bane/heyr-bane.

Via militaris, via publica: & Via basilica, regia, consularis, praetoria. *ab her siue heyr.* i. publicus, *vel exercitus.* *aut ab her siue heer.* i. dominus. *vnde & heeren-straet & heeren-wegh, frequentissimè dicitur.*

her-berghe.

Caupona, diuersorium, mansio, hospitium, stabulum, taberna meritoria, taberna diuersoria, pandocheum: commune & publicum hospitium: *dicitur her-berge, quòd quoslibet capiat siue recipiat, vnde & graecè* : *Itali albergo dicunt nostrate vocabulo, ab al.* i. omnis, & **berghen.** *vulgò herbergium, herberga. ger. herberge: gal. heberge, hebergement: ital. albergo: ang. harborovve.*

her-berghe houden.

Cauponari, cauponem siue stabularium agere, exercere cauponam, cauponem vel pandocheum esse.

her-berghen/be-her-berghen.

Accipere siue recipere hospitio, tecto, domo, foco, laribus. *germ herbergen: gal. heberger: angl. harborovve: ital. albergare: & hispanicè aluergar. q.d. omnes recipere.*

her-berghen/ghe-herberght worden.

Hospitari, stabulari, hospitio excipi: foco, tecto, lare recipi: hospitio vti.

her-bergier.

Hospes, hospes meritorius, caupo, stabularius, pandocheus, qui viatores accipit.

her-berghigh.

Hospitalis.

her-ghewede/her-ghewaede/her-geweyde.

Hominij symbolum, redemptionis feudi testimonium, hominij introductorium. :
vulgò lauda, laudimia, laudemium, laudatium: id quod nouus vasallus patrono
praestat, quasi beneficij agnoscendi causa: Praemium illud, nempe quinquagesima,
quod pro redemptione emphiteutica praestatur: renouatio emphiteutica. Opora, annata,
reditus vnus anni, quem vasallus domino directo feudi semel in vita dependit. *Dicitur*
(teste Lamberto Lambardo) Anglosaxonicè heregeate, ab her quod exercitium sonat.
Primis quidem temporibus nomine apparatus bellici dominis tributum, nunc autem
nostra hac memoria loco armaturae siue belli apparatus, quod dominis solet tribui,
pecuniae exiguntur. Specul. Sax. nomenclaturam huius dictionis in eandem sententiam
explicat. Her-ghewede, inquit, Res expeditoriae, res ad expeditionem necessariae:
indumenta, armamenta siue instrumenta belli: vestitus, ornatus, apparatus belli: nem-

pe gladius, equus sella instructus, arma & reliqua ad militiam spectantia. *vulgò*
hereotum, mortamentum.

her-hamer, heyr-hamer.

Cestra, malleus ferreus, quo cataphracti equites vtuntur, securis Amazonia.

her-horen, heyr-horen.

Cornu, lituus, tuba, buccina.

her-cracht.

Exercitus, militum copiae.

her-leyder.

Dux exercitus.

her-legher, heyr-legher.

Castra, orum.

her-man, heyr-man.

Mas gregis, dux gregis: veruex sectarius: *dicitur etiam* **herd-man**, *ab* **herde**. i. grex.

her-man.

vetus. Vir exercituum.

her-oud. j. her-aud.

her-schaere.

Exercitus.

her-schild.

sax. Dignitas originis, clypeus patris ac matris: feudum & clypeus, clypeus feudalis: nobilis prosapia paterna: clypeus militaris: insignia, arma militaria.

her-strate. j. her-baene.

her-schouwinge. j. monster.

Delectus, recensio militum.

her-schouwinghe doen. j. monsteren.

Lustrare exercitum.

her-stuyringe.

Tributum in belli vsus.

her-schlits.

germ. sax. Exercitus scissio: flagitium desertionis exercitus. *vulg* herischlitsium.

her-togh.

Dux, regulus, ductor exercitus. *Becano* dux comunitatis *dicitur*.

her-togh.

ger. sax. sicamb. Bubo. *vulg* dux. *quasi* princeps auium. *gal. duc: ital. duco.*

her-togh-dom.

Ducis dominium siue imperium. *vulg* ducatus.

her-toght, heyr-toght.

Expeditio, profectio militaris, agmen.

her-vaerd, heyr-vaerd.

Expeditio, profectio militaris, expeditio bellica.

her-waeghen, heyr-waeghen.

Arctos, vrsa, septentriones, signa septentrionalia. *vulg* plastrum.

her-waeghen man.

Arctophylax, bootes, sydus iuxta maiorem vrsam, quod in modum bubulci plastrum sequitur.

Her. j. hier.

Hic, huc, horsum.

her-komen.

Progredi, procedere, suboriri.

her-komen.

Consuetudo. **een out herkomen.** Consuetudo vetus: res à maioribus recepta, ad nos progressa, & in vsu retenta: institutum antiquum: mos antiquorum vsu & consuetudine receptus. & Genus, origo.

her-komste.

Progressio, origo, progenies.

her-waerts.

Huc, horsum.

Her, weder, weder-om.

Rursus, iterum. *Flandri & Germani dicunt er: Galli, re: Latini, re: estque praepositio inseparabilis, compositioni tantum conueniens.*

her-ademen.

Respirare.

her-becken.

Altercari, commutare verba, iurgiis se mutuo impetere, contendere verbis. *gal. rebecquer.* i. repugnare, contumaciùs se erigere.

her-bloeyen, her-bloemen.

Reflorere, reflorescere.

her-boeten.

Reficere.

her-boren.

Renatus.

her-boren worden.

Renasci.

her-dencken.

Recogitare, recolere, recordari, mente reuoluere.

her-doen.

Iterare, reficere, de nouo agere siue facere, redintegrare.

her-dooopen, weder-dooopen.

Rebaptizare.

her-dooper, weder-dooper.

Anabaptista, catabaptista, retractor.

her-gaen.

Iterare, reiterare, iterum aggredi: de nouo aggredi, repetere, redintegrare.

her-gheuen.

Reddere. iterum dare.

her-ghieten.

Refundere.

her-groenen, her-groeyen.

Reuirescere.

her-haelen.

Referre, repetere, iterare, reiterare, recuperare, reuocare, resumere.

her-haelen den aessem.

Reciprocare animam, spiritum.

her-haelen de woorden.

Resumere verba.

her-haelen de woorden, deur den hals haelen, her-roepen.

Palinodiam canere, reuocare iugulum voces imprudentiùs effutitas, recantare.

her-houden.

Retinere.

her-houden, her-houwen.

Iterare coniugium.

her-kauwen.

holl . j. her-kouwen.

her-keeren.

Reuertere.

her-kennen.

Recognoscere, agnoscere, denuo cognoscere.

her-knaghen.

Remordere.

her-knaginghe.

Remorsus.

her-knauwen.

Remandere, ruminare.

her-koken.

Recoquere.

her-komen, her-komste.

exposita sunt in dictione her. j. hic, huc.

her-kouwen, her-kuwen. j. her-knauwen.

Ruminare.

her-leeren.

Iterum discere.

her-lesen.

Relegere.

her-leuen.

Reuiuere, reuiuiscere.

her-lichten.

Relucere.

her-maecken.

Reficere, restaurare, redintegrare, reformare.

her-maeyen.

Sicilire, retondere prata.

her-naeyen.

Resuere, resarcire.

her-naemen.

Nomen mutare, aliud nomen dare.

her-nemen.

Resumere, recipere, repetere.

her-nemen het spel, de orloghe.

&c. Redintegrare ludum, bellum: rursus inchoare.

her-planten.

Reserere: iterum plantare, vel alio loco plantare.

her-queycken.

Refouere, refocillare.

her-rekenen.

Iterum numerare.

her-roepen, weder roepen.

Reuocare, reclamare.

her-roepen. j. her-haelen de woorden.

Palinodiam canere.

her-schijnen.

Relucere, resplendere.

her-schrijuen.

Rescribere, iterum scribere.

her segghen.

Referre dicta, reiterare, repetere dicta priùs.

her-senden.

Remittere, relegare.

her-setten. j. her-stellen.

Reponere.

her-slaen.

Recudere, reuerberare.

her-smeden.

Recudere.

her-snijden.

Rescindere, iterum scindere

her-soecken

Requirere, iterum quaerere.

her-spaeden

Repastinare, refodere terram.

her-spelen.

Redintegrare, renouare, rursus inchoare ludum.

her-spitten.

Iterum figere veru. & Repastinare.

her-steken.

Refigere, rursus figere, aut pungere: & Transfigere, transfodere: & Transfigere cor siue pectus, *quod etiam hert-steken dicitur.*

her-stellen.

Reponere, iterum ponere siue componere.

her-stichten.

Reaedificare, instaurare.

her-suyueren.

Repurgare.

her-teeckenen.

Denuo notare, rursus signare.

her-tellen.

Renumerare.

her-timmeren.

Reaedificare.

her-verwen.

Retingere, iterum tingere siue inficere colore.

her-vouden.

Replicare.

her-vraeghen.

Iterum interrogare, repetere interrogationem.

her-weghen.

Iterum ponderare, pensitare, pensiculare.

her-werpen.

Redintegrare iactum.

her-wieden.

Resarrire.

her-wijen de kercke.

Expiare templum.

Hercke.

sax. fris. sicamb. holl . j. gritsel. Rastellum.

herckelen.

Colere, exercere, tractare: & Blandè excipere. commodè curare, mulcere, demulcere, permulcere aliquem.

hercken.

sax. fris . j. gritselen. Rastello corradere.

hercken, harcken.

Auscultare. *ang. harcken.*

hercken.

vetus. Inhiare, captare, appetere, percupere, affectare, cum affectu quaerere aut petere:
& Haerere, morari.

Herd, hard.

Durus. *ger. hart. ang. harde.*

herd, hard.

Fortis, robustus.

herd ende straf.

Durus, asper, inclemens, praefractus, seuerus.

herd maecken.

Durare, indurare.

herd zijn.

Durere.

herde.

Valde, oppidò. **herde wel.** Perbene, valde bene. **herde goed.** Perbonus. **herde vroegh.**
Admodum manè.

herd-baer, herd-baerigh.

Durus, tolerans labori, frigoris, doloris: induratus, laboriosus, patiens inediae, algoris,
&c.

herd-bijtigh peerd. j. herd-muyligh.

Duri oris.

herd-buyckigh.

Coeliacus.

herd-drauigh peerd.

Equus succussator.

herd-hertigh.

Durus corde, immisericors, immitis.

herd-hoorigh.

Surdaster.

herd-hoorigheyd.

Auditus grauitas, tarditas aurium.

herd-koppigh.

Duri capitis, capito, capitosus, ceruicosus.

herd-leerigh.

Indocilis.

herd-maend.

sax. sicamb. Ianuarius. *q.d.* durus mensis, perseuerantis adhuc frigoris ratione.

herd-muyligh peerd.

Equus refractarius, duri oris, tenax.

herd-neckigh.

Dure ceruicis, ceruicosus, obstinatus, praefractus, pertinax, obfirmatus, durus, capito, peruicax.

herd-toomigh peerd.

Equus tenax contra sua frena.

herd-willigh.

Pertinax.

herd-achtigh.

Duriusculus.

herdden.

Durare, indurare.

herddéren.

Durare, perseuerare, persistere.

herdheyd.

Duritas, duritia, durities.

herdheyd van buycke.

Alui duritia, aluus adstricta, suppressa.

herdelick.

Durè, duriter.

herd-heerd, herd-stad, heerd-stad.

Focus, caminus, lar familiaris, focus familiaris, locus in quo ignis struitur: pauimentum sub camino, in quo ignis fouetur & seruatur: Communis in domo ad ignem locus, *vt inquit Ioan. Goropius Becan. ger. herd, herdstad: sax. herd: ang. herth, hert.*

herd-blad.

ger. sax. Focus. *q.d.* **heerd-plaete, schoor-steen.** i. lamina foci.

herd-stad, herd-stede.

Focus, locus foci.

herdst, harst.

Assatura, caro assa, cibus assus vel assatus, caro tosta, panis tostus *ab herd siue heerd.* i. focus: *Dicitur autem herdst propriè,* edulium ad focum siue ignem sine aqua coctum: cremium.

herdst van t'vercken.

Spina porci, vertebrarum contextus, dorsum porci: *ea pars superior porci, quae plerumque assari siue torreri solet. fland. ast dicitur.*

herdsten, heerdsten, harsten.

Torrere, torrefacere, assare, prunis incoquere, torrere flammis.

Herde, heerde.

Fibra lini.

Herde.

ger. sax. fris. sicamb. ang. Grex, pecuarium, armentum.

herde.

vetus. germ. sax. sicamb. fland . j. herder. Pastor.

herde-man.

Pastor.

herden.

Pascere pecus.

herder.

Pastor, opilio, magister pecoris, custos pecuarius, armentarius, bubulcus, bucolus, subsequa. *ang. herde man: quo etiam nomine nobis dicitur veruex sectarius. q.d. vir gregis: alio nomine her-man.*

herder.

Mugil, capito: *piscis sic holland. dictus vel a carnis durieta ariditateque vel quod vti pastorem oues, ita marem greges foeminarum etiam in praesens capturae discrimen sequantur, & è diuerso mares foeminam. Ad. Jun.*

herder-loose schaepen.

Oues incustoditae: sine pastore aut custode.

herder-stock.

Pedum, pastoralis baculus.

Herdst.

vide in dictione herd. i. focus.

Here. j. haere.

Cilicium.

Herfst.

Autumnus: & Tempus autumnale: & Vindemia. *ger. herbst: ang. haruest.*

herfst-bloeme.

ger. Bulbus agrestis: Colchicum, hermodactylus. herba autumnii exitu florem edens.

herfst-draet.

Fila sereno coelo in aere texta, praecipuè autumnii tempore: fila autumnalia.

herfst-hoy.

Foenum cordum, serotinum, secundarium.

herfst-kraye. j. bonte-kraye.

Cornix varia: *q.d.* autumnalis: *quod autumni tempore aduentet.*

herfst-maend.

September, mensis autumnalis.

herfst-pruymken. j. slee.

Prunum nanum, autumnale.

herfst-tijdt.

Autumnus, tempus autumnale.

herfst-vruchten.

Fructus autumnales, opora.

herfsten.

Vindemiare, vindemiam facere.

Herick, hederick.

Rapistrum aruorum.

Herm.

fris. Tristis, lugens, dolens.

hermen.

vetus. Nocere, obesse. *ang.* *harme.*

Hermer.

sicamb . j. barbeel. Barbo.

Hermijne. j. armijne.

hermijt, heremijt.

vide in Append.

Hernas. j. harnas.

Herne, hirne.

ger. sax. fris. sicamb . j. hersene. Cerebrum.

Herout. j. her-aut.

Herpe. j. harpe.

Herre. j. harre.

Hers. j. hars.

Herse. j. hirse.

Milium.

Hersel-maend. j. aersel-maend.

Herssen.

Cerebrum, vitalia capitis. *q.d.* **her** siue **heer sin**. i. dominus sensus: *hic enim sensus habet arcem, hic culmen altissimum, hic mentis regimen & animi principatus.*

herssen-becken.

Cranium, caluaria, testa capitis *q.d.* peluis capitis.

herssen-loos.

Cerebrosus, capitosus, comitialis, cerebro carens, cerebri vacuus.

herssen-panne. j. herssen-becken.

Cranium. *q.d.* patella cerebri.

herssen-windsel.

Meninges, cerebri inuolucra. *vulg* dura, & pia mater.

herssen-woed.

Phrenitis, phrenesis: morbus mentem cerebrumque laedens.

herssen-woedigh.

Phreneticus, cerebrosus.

Herst haerst.

Resina.

Hersten. j. herdsten.

Torrere.

Hert. j. herdt.

Durus.

Hert herte.

Cor. germ. *hertz*: ang. *harte, herte*. **Herteken.** Corculum. Dicitur **hert** Becano quod cordis motioni perpetuae vitae duratio debeatur, quodque nouissimè moriatur.

hert.

Pectus. **Open hert.** Apertum pectus.

hert.

Cor ventris, os stomachi siue ventriculi.

hert ende ghe-moed.

Animus, spiritus, audacia.

hert.

Medium rei cuiusque. *cor enim medium est animalis.*

hert des winters.

Summa hyems. *q.d.* cor hyemis, medium hyemis. *gal. coeur d'hyuer.*

hert des booms.

Matrix, medulla, cor arboris, medium arboris.

hert der zee.

Cor maris, medium maris. 4. *Esd.* 13

hert-grondigh.

Intimus.

hert-grondigh vriend.

Amicus intimus, amicus ex animo.

hert-ghe-slagh.

Planctus.

hertsleed.

Animi dolor.

hert-pijne.

Cardialgia.

hert-putteken.

Ventriculus cordis.

hert-rouw, herts rouw.

Animi moestitia, luctus moestus.

hert-seer.

Cordolium, cardia, cordis dolor, cardialgia.

hert sweer.

Cardia, cordolium, morbus cardiacus.

herts-toght, herts-treck.

Affectio.

hert-vanck.

fris. sicamb. holl. Cardialgia, rosio stomachi.

hert-vingher.

Digitus annularis, digitus medicus. *q.d.* digitus cordis. *aiunt enim à corde protendi illuc venam, quae quum annulo redimitur, velut cor ipsum coronatur. L Viues.*

herten-decksel.

Enseforme os.

herten-kruyd.

fland. Mentha.

hert-wee.

Cardialgia.

herten-ghespan.

Cardialgia, cardiaca, cardia, cardiacus morbus. *q.d.* tensio cordis siue stomachi.

herten-leed.

Aegritudo siue dolor animi, moeror, moestitia, luctus.

herten-lief.

Intimè charus.

herten-loos.

Excors, secors, vecors, demens, impos mentis.

herten-net.

Praecordia, diaphragma, septum transuersum.

herten-waeter.

Cholera, bilis.

herteken.

Corculum. & Adolescentula, puella.

herteken.

Bulla: ornamentum pueritiae, in cordis speciem exornatum. & Acicularium, spinularium, crumenula acicularia.

hertelick vriend.

Amicus ex animo, intimus.

hertelick, hertelicken.

Vehementi animi contentione.

hertelick bidden.

Precibus omnibus orare & obtestari, omni contentione petere, magna cura & animi labore petere.

hertelick liefhebben.

Corde & animo amare: ex corde, ex animo, toto pectore, medullitus, intimè amare.

hertelick ende neerstelick iet aengrijpen.

Contendere neruos ingenij, corporis, industriae, in re aliqua: vires omnes explicare in re aliqua.

herten.

Animare, fortem reddere.

herten, hert-steken.

Traicere cor cuspidè, transadigere pectus ferro, transfigere pectora ferro, defigere spiculum in cor.

Hert, herte, hirt.

Ceruus. *ger. hirtz: ang. harte. Hertken, ionck hert.* Hinnulus. *Dicitur hert. quod ceruus diutissimè in vita duret. Ioan. Becan.*

hertinne.

vetus . j. hinde. Cerua.

herten, van t'hert.

Ceruinus.

herten-huyd, herten vel.

Pellis ceruina, nebris.

herten-verwe.

Color ceruinus.

herts

Ceruinus.

herts-horen.

Cornu ceruinum.

herts-horen. j. kraeyen-voet.

Corono pus, cornu ceruinum. *herbae genus.*

herts-tonghe.

Phyllitis, lingua ceruina, *herba vulg scolopendria dicta.*

Hespe, hamme.

Petaso, perna.

Hespinghe, bootken.

Lembus, cymba.

Hesse.

fris. holl . j. stoot-degen. Parazonium.

Hesse.

holl. heusd . j. katte. Catus felis.

Hessigh-waghen. j. hitsigh-waghen.

Essedum. **Hessenaer.** Essedarius.

Hesselick.

ger. sax. sicamb. Foedus, turpis, horribilis, deformis.

Hester. j. heester.

Talea, frutex.

Het.

Id, illuc, hoc. *articulus nominum neutrius generis: vt het brood, het hoofd.* Panis, caput: & *verborum impersonalium: vt het dondert, het regent.* Tonat, pluit, &c.

Hetse.

bruxel . j. flambeel. Fax.

hetsen. j. hitsen.

Inflammare, incitare, instigare.

Hetsen, hatsen.

ger. Venari canibus. *Io, Auentin.*

Heu. j. hoy.

sicamb Foenum.

Heude, hode.

Celox, nauis vectoria.

Heue. j. hef.

Eleuatio.

heue-amme.

sax. Nutrix.

heue-moeder heuel-moeder.

sax . j. hef-moeder. Obstetrix.

heue. j. kerf.

Crena, incisura.

heue heuel, hef.

Fermentum.

heuel, heue, hef deegh.

Fermentum. *ab heuen siue heffen.* i. attollere, eleuare: *attollitur enim & crescit atque intumescit, ita quoque gal. leuain: ital. leuato: hisp. leuadura, à leuando.*

heuelen.

Fermentare, fermento miscere, fermento incrementum dare.

heuel-gaeren.

sax . j. weuel-gaeren.

heuen. j. heffen.

Leuare, eleuare.

heuigh.

sicam. holl. fris . j. heftigh.

Heughe, hoghe.

Mens, sensus, intellectus: & Consolatio: & Spes. & Delectatio, volupta, laetitia. **Met heuge ende meughe eten.** Cum voluptate & appetitu edere. **Teghen heughe ende meughe drincken.** Inuito stomacho bibere. **Goeds heughens.** Animo alacri & hilari.

heugh-tijd, hoghe-tijd, hoogh tijd.

Solenne, is: solennia, orum, dies solennis, solennitas, festum, dies festus, geniale tempus, genialis dies, laetus dies.

heugh-tijd.

ger. sax. sicamb. Nuptiae.

heugh-tijd.

Caena dominica, communio eucharistiae.

heugh-tijd houden.

Celebrare solenne.

heugh-tijdigh.

Solennis.

heugh-tijdighlick.

Solenniter.

heughen, ghe-heughen.

Meminisse, commemorare, celebrare memoriam memoria tenere.

heughen, hoghen.

Laetari, gaudere, delectari, exultare laetitia, exilire gaudio: & Sperare.

heughelick.

Iucundus, hilaris.

heughenisse, ghe-heughenisse.

Commemoratio, celebris memoria.

heughenisse.

Laetitia, gaudium, delectatio, celebritas.

Heughel, hoghel. j. hanghsel.

Heuleul, heul-saed.

Papauer, semen papaueris.

heul-bloeme.

Flos papaueris.

heul-bol. j. heul-kop.

heul-kop.

Caput papaueris.

heul-kop-saed. j. heul-saed.

heulsaed.

Semen papaueris.

heul-saed-kruyd.

Papauer.

Heul, lot, kaelinghe.

Sors, sortitio.

heulen, loten, kaelen.

Sortiri.

heulen tsamen. j. banden.

Coire in vnum.

heul-kote.

Talus sortilegus.

Heulen. j. hollen.

Cauare.

heulte, holte.

Alueus fossae siue canalis, fossae concauitas, incile, canalis incilis, fossa incilis, lacuna.

Heupe.

Coxa, coxendix, foemur, femur, ischia. *ger. hupfft: angl. hippe.*

heupen-wee.

Coxendix, morbus coxarius, ischias, dolor ischiaticus. *vulg sciatica.*

Heusch.

Ciuilis, vrbanus, modestus. *q.d. hofsch. i. aulicus. ita gall. courtois.*

heuscheyd.

Ciuitas, vrbanitas, modestia: & Munusculum ciuilitatis, humanitatis & gratitudinis ergò.

heuschelick.

Ciuiliter, humanè, benignè.

Heuse.

vetus . **j. heyse**. Ansa.

Heuel. j. houel.

Collis.

Hexe, toouersse.

Lamia, mulier venefica, saga, maga, incantatrix, praestigiatrix, hecate. *germ. haex:*
hisp. hechizera: ang. hegge.

hexen-werck.

Veneficium, malefica ars, vetita magia, incantationes, praestigiae.

H I**Hicht.**

fland . j. hecht.

hichten.

fland j. hechten.

Hick, hickse.

Singultus, conuulsio ventriculi.

hicken, hicksen.

Singultire. *germ. hixen: ang. yexe.*

Hie.

vetus zeland . j. ghe-hucht. Vicus.

hieken. j. ghe-huchtken.

Viculus.

Hiecken.

fland . j iecken.

Hieft.

fland. Haedera.

Hiele.

Calx, calcaneus, per imus. *ang. heele, hele.*

hiele-billen. j. hille-billen.

Hielick, hijlick.

fris. holl. sicamb. zeland . j. houwelick. Coniugium.

Hielte, hilte

vet. Capulus, manubrium. ang. hilte.

Hielte, hilte, hielteken.

holl . j. bickel. Talus ouillus.

hielten.

Ludere talis.

hielten-spel, hielteken-spel.

Talus, talorum iactus, astragalismus.

Hier.

Hic. *ger. hie: ang. here. Van hier.* Hinc.

hier, hier-her.

Huc, horsum. *ger. hieher: ang. hither.*

hier ende daer.

Sparsim, hic & illic, diuersis locis: passim, carptim.

hier af sullen wy spreken.

De his loquemur, de hac re agemus.

hier nae.

Post haec: Post hac, dehinc.

hier nae-maels.

Olim, post hac, in posterum, amodo, deinde, deinceps.

hier om, hier deur.

Hinc, hanc ob rem, hanc ob causam, hac de causa.

hier veur-maels, hier-veur-tijds.

Ante hac, olim, quondam.

hier-her.

Huc horsum.

hier-lands, hier-landsch.

Huius regionis, indigena, vernaculus.

Hieten.

vetus. holl. fris. j. heeten. Iubere.

Hij.

Ipse. ger. er: ang. he. Hij selue. Ipsemet

Hijcken.

fland . j. ijcken, iecken.

Hije.

fland . j. oye. Ouis.

Hijen.

holl. sic. Vexare, molestare.

Hije. j. heye.

Fistuca.

Hyen. j. heyen.

Fistucare.

Hijghen.

Anhelare, hippacare, animam celeriter ducere.

hijghende.

Anhelus.

Hijken, hiken.

holl. Parus maior, fringillago masculus. & Auis quaelibet ex masculino genere.

hijken, heyken.

vetus. Pater. hinc **pit-hijken, pit-heyken.** *louan.* Auus.

Hijlick, hielick.

Coniugium.

hijlicken. j. houwelicken.

Hijnde, hinde.

Cerua.

Hijse.

Tomus, praefecta portio.

hijse, spier van vleesch.

Torus, carnis portio exossis, musculis inclusa: pulpa: lacertus, lacertorum torus.

hijsen.

Praecidere, praesecare, discindere, abscindere partem.

Hijsel. j. ijsel.

Gelucidium, pluua glaciata vel glacialis.

Hijtken.

fland. Mensurae aridae genus.

Hil, hille.

Collis, tumulus. *ang. hill.*

Hilde.

sicamb . j. schelf. Pabulatorium promptuarium, foenile.

Hille. j. holte.

Capulus.

Hille, hil.

vetus. Collis, tumulus, locus altus.

Hille-bil.

Puerorum lusus, quo nates in altum tollunt, capiti insistentes. *Becan.*

hille-billen.

Cymbachum agere, in caput saltare, in caput stando & prosiliendo crura tenere surrecta, & nates in altum tollere, crura in sublime iactare, *aut hiele-billen. q.d.* nates caedere calcaneis: *quod & in eodem puerili ludo fit.*

hille-biller.

Cymbachus, cybisteter.

Hilligh.

sax . j. **heyligh**. Sacer.

Hilte. j. hielte.

Talus.

hilte. j. hielte.

Capulus.

Himmen. j. hijgen.

Anhelare.

Himmen. j. hemmen.

Simplicem edere vocem.

himmen, himen.

sax. Suspirare. & Anhelare

Hincken.

Claudicare, nutare, vacillare gressu, titubare.

hinckelen.

Vnico pede saltare, vnico pede inniti saltando, vnica tibia saltare: saltuatim currere vnico pede.

hinckel-spel.

Ascoliasmus, empusae ludus, puerorum ludus cùm vnico pede subsiliunt.

hincke-pinck, hincke-poot.

Claudus, claudicans, loripes.

hincke-pincken.

Claudicare, vnico pede saltare.

hincker.

Claudicator.

hinckinghe.

Claudicatio.

Hinde, hijnde.

Cerua. *ger. hind, hindin: ang. hynde, hinde.*

hinde kalf.

fland. Hinnulus. germ. hind-kalb: angl. hindecalfe.

hindeken, hinde-kalfken.

Hinnulus, hinnuleus, ceruus iuuencus, cerua iuuenca.

Hinden, hinder.

Retro, post. *ang. behynde.*

hinder.

ger . **j. hinden.** Retro, post.

hinder-hoede. j. hinder-toght.

hinder-toght. j. achter-toght.

Acies postrema, acies tertia.

hinder.

Impedimentum, obstaculum, remora, damnum.

hinder-list.

vet Insidiae.

hinder-listigh.

Insidiosus.

hinder-loop vanden haese.

ger: Lumbus leporis.

hinderen.

Impedire, impedimento esse, obstare, obstaculo esse, remorare, remorari, retardare, detinere, prohibere, distinere, interpellare, praepedire, ob esse, nocere. *ger. hinderen:*
angl. hinder.

hinderlick.

Nociuus, incommodus.

hindernisse. j. hinder.

Hinghen. j. ghe-hengen.

Sinere, permittere.

hinghenisse. j. ghe-hingenisse.

Permissio: & Potestas è qua summa negotij pendet. *Ioan Becan.*

Hinghene, hinghe.

fland. Hamus. & Cardo. *ang.* hinge.

Hinne, henne.

Gallina. dicitur **hinne** siue **henne** quasi **hanne**, vt sit foemininum ab **han** siue **haen**.
i. gallus. *germ.* henn: *ang* henne.

Hinne met den haen.

Vergiliae, pleiades, institores veris: *stellae quae gallicè poulseniere, la poulle & les poulsins dicuntur.*

hinne, henne. j. hanne.

Parum homo, homo imbellis: & Vxorius.

hinnen-ey.

Ouum gallinaceum.

hinnen-besie.

Morum rubi Ideaei.

hinnen-braeme.

Rubus Idaeus.

hinnen-kot.

Gallinarium, ornithoboscium, fulcrum pullarium.

hinnen-polder.

Gallinarium, chors, cohors: sedile gallinarum, pertica gallinaria.

hinnen-recke. j. hinnen-polder.

hinnen-roest.

fland. Gallinarium, sedile gallinarum.

Hippelen. j. huppelen.

Saltare.

hipper. j. huyper.

Locusta.

Hirn.

ger. sax. sicamb Cerebrum.

hirn-panne. j. hersen-panne.

Hirs. j. milie.

Milium.

hirs-gras.

Gramen miliaceum.

hirs-voghel.

Acanthis, miliaria: avis quae milio vescitur.

Hisschen, hissen.

Sibilare. *ang. hisse.*

Hisschen, hitschen, hussen, hetsen.

Stigare, instigare, agitare, incitare, stimulare, accendere, inflammare.

hisschen de honden op den wolf.

Instigare canes, animos addere canibus, hortari canes, concitare canes in lupum.

Hitsen. j. hisschen

Instigare.

Hitsigh-wagen, hessigh-wagen.

Essedum: currus ad itinerum commoditatem celeritatemque comparatus: currus quadrirotus. *Ioan. Becan.*

Hitte.

Ardor, feruor, aestus. *ger. hitz: ang. heate.*

hittigh.

Feruidus, aestuosus.

hittigh.

Feruentè operi insistens: & Praeproperus, ardens, festinans, vehemens.

hittigh, ritsigh.

Catuliens.

hittigh, hittigh-hou.

Celeusma, celeritatem equis imperans, eamque moderatam. *Becan.*

hittighlick.

Ardenter, feruidè.

H O**Ho, hoo.**

vetus . j. hoogh. Altus. *hinc*, **houel, houeerdigh.** &c.

Hobbe.

holl . j. kantert-kaese. Caseus maior.

Hobbel.

fland . j. knobbel. Nodus, tuber.

hobbel-tobbel, hobbel-fobbel.

Tumultuariè, confusèpermistè, sparsim, aceruatim, promiscuè.

hobbelen.

Inglomerare: in nodi, siue globi formam inuoluere.

hobbelen tobbelen, hobben tobben.

Saltare & insanire, tumultuare, tumultuari.

Hobben.

Saltare, motare. *hober, gal. i. moueri.*

hob sacken.

Ineptè saltare aut tripu-

diare: Dare motus incompositos. *Virg.*

hobbe-land.

holl. fris . j. dood-laeghe. Vorago paludosa: pratum tremulum.

Hobbije.

fland. Accipiter columbarius siue palumbarius. *ang. hoby.*

Hocht.

Frutetum, fruticetum: locus fruticibus abundans: virgulta.

Hock.

holl. fris. Ouile, septum. & Cors, cauea.

hocklinck.

holl. fris . j. varse. Iunix.

Hocke.

vetus fland. Sagum, tunica militaris. *ger. hockete: gal. hocqueton.*

Hocken. j. hucken.

Desidere.

hocks-hoot. j. ocks-hoot.

Dolium.

Hode. j. heude.

Celox. *nauis*.

Hoden.

ger. sax. sicamb. Testes, testiculi, coli.

hoden-loos. j. ghelubt.

Euiratus.

hoden-breuck.

ger. sax. sicamb. Ramex, hernia.

Hoe.

Quomodo, quo pacto, qui, qualiter, qua ratione, qua via. *ger. vvie: ang. hovve.*

hoe dat?.

Qui dum?

hoe dan?.

Qui dum?

hoe dick-wijl.

Quoties.

hoe groot.

Quantus.

hoe haest.

Quam citò.

hoe langh.

Quam longus.

hoe langhe, hoe langhen tijd.

Quàm diu, quàm dudum, quousque.

hoe langer hoe meer.

Magis magisque, magis ac magis, quanto diutius tanto magis.

hoe-menigh.

Quot.

hoe-menighste.

Quotus.

hoe oud.

Quàm senex, quot annorum, quot annos natus.

hoe veel.

Quot: & Quantum: & Quanti. **hoe-veel-heyd.** Quantitas.

hoe verre.

Quàm longè, quatenus,

hoe wel.

Quàm benè.

hoe wel dat, al ist dat.

Quamuis, *quamquam*, etsi, etiamsi.

hoe-daenigh, hoe-daen, hoe-ghe-daen.

Qualis, cuiusmodi.

hoe-daenigheyd.

Qualitas.

hoe-daenighlick.

Qualiter, quomodo.

hoe-ghe-daen.

fland . j. hoe-daenigh.

Hoeck.

Angulus. **Hoecksken.** Angellus.

hoeck-huys.

Domus angularis.

hoeck-steen.

Lapis angularis.

hoeck-steenen.

Antes, & Orthostatae, arrectaria.

hoeck-tanden.

Dentes genuini, intimi, angulares.

hoeck-wijs.

Angulatim, in forma anguli.

hoeckachtigh, hoeckigh.

Angulosus, angularis.

Hoeck.

holl . j. haeck. Hamus. *germ. hacke: ang. hooke.* **Hoecks ende cabbeliaus.** Duae olim factiones in Hollandia, quarum alteri nomen ab hamo, alteri à pisce asello, qui hamo capitur.

hoeck-boot.

q.d. haeck-boot. Navis piscatoria, *ab hamis dicta.*

hoecker, hucker.

sicam. Caupo, propola. *angl. houkester, hucster.*

hoecker.

vetus . j. oecker. Foenus.

Hoed.

Pileus, pileum, galerus, capitium, capitis tegmen. *ab hoeden.* i. tueri, protegere, *sicut* tegmen à *tegendo.* *ger. hut. ang. hatte, hoode, headde.*

hoed, hoedken. j. krans, kransken.

Corona, corolla, sertum.

hoed.

Mensurae aridae genus.

hoed-band. j. keel-band.

Spira.

hoed-maecker.

Pilopoeus.

hoede.

Custodia, protectio, cautio. *ger. hut. Op sijn hoede zijn.* Sibi cauere, sibi praecauere.

hoede-man.

sax. Praeses fodinae, cuniculi rei metallicae.

hoeden, hueden.

Custodire, tegere, protegere, conseruare, cauere.

hoeden de beesten.

Pascere greges, pascere pecora.

hoeder.

Custos, protector.

Hoef lands. j. hoeue.

hoeffenen.

fland. j. oeffenen.

Hoef, hoef-klauwe, hoef-horn.

Vngula, cornu pedis equini. *ger. huff: angl. hoefe.*

hoef-bladeren, peerds klauwe.

Tussilago, populago. *officin. vngula caballina. herbae genus.*

hoef-horen. j. hoef.

Vngula.

hoef-ijser.

Vestigium equi, calceus equinus, solea, solea ferrea.

hoef-klauwe.

Vngula.

hoef-mes. j. be-snoeyer.

Ferramentum concisorium.

hoef-naeghel.

Clausus solearis.

hoef-slagh.

holl. sicam . j. schaer-wachte. Statio.

hoef-smid.

Veterinarius: medicus equa-

rius. & *ger. sax.* Faber ferrarius.

hoef-stal.

Statumen, catasta veterinarij. *vulgò* angaria.

Hoey, hoey-melck.

sicamb. fris. holl . j. weye. Serum.

Hoelen.

fland . j. worghen. Torquere, torquendo claudere.

Hoelie.

leod. fland . j. steen-kolen.

Hoelette. j. holette.

Pedum.

Hoelinck.

Genis assersis aut plancae.

Hoenneer.

holl . j. wanneer.

Hoen.

Gallina. *Et si hoen pro gallina ferè vsurpetur, tamen commune est nomen ad omne gallinaceorum genus.*

hoener-ooghe.

germ . j. exter-ooghe.

hoeneren.

Gallinae: & Pulli gallinacei.

hoener-dief.

Miluus, miluius. *q.d.* fur gallinarum.

hoener-huys.

Gallinarium, chors, cohors.

hoener-kot.

Gallinarium.

hoener-kouw.

Saginarium, cors, cohors

hoener-man.

Pullarius, auiarius, gallinarius.

hoener-polder. j. hinnen-polder.

hoener-vulsel. j. keule.

Cunila, satureia.

Hoep, hoepe, hoepel.

fris. holl fland. Orbis, circulus, annulus. & Circulus siue vinculum dolij. *ang houpe.*

hoepe.

fland. Floccus. *gal. houppe, houppeau.*

hoep-hout.

vetus . j. reep-hout.

hoep-ringh.

Annulus purus: lunula: annulus absque gemma.

hoep-stock.

holl . j. reep-stock.

hoepeel bloeme.

fland . j. keyken. Armeria, caryophyllus minor.

hoepel koe. j. hoppel-koe.

hoepeelken. j. tuylken.

fland. Seruia, sertum, orbiculus florum.

hoepen.

holl . j. reepen. Ludere circulo ligneo.

hoepsel.

sicamb . j. toe-gaeue. Mantissa.

Hoer. j. haer.

sicamb. holl. Ipsae, ipsam.

Hoere, gheld-hoere.

Meretrix, scortum, nonaria, lupa, proseda: recelliclunia. *Plaut.* prostibulum, quaestuaria, mercenariae stipis ancilla, mulier prostans & corpore quaestum faviens. *dicitur Teutonicè hoere à hoeren, siue hueren, á conducendo, sicut Latinè meretrix, à merendo. qud mercede suam exerceat militiam. Ouid. Stat meretrix certo cuiuis mercabilis aere, &c. germ. hur: angl. hoore, vvhore.*

hoer-dom.

vetus. Meretricium.

hoer-dom drijuen.

Scortari, meretricari

hoeren-huys.

Ganea, ganeum, prostibulum, lupanar, lustrum, fornix.

hoer-iaghen.

Scortari, meretrices sectari.

hoer-iagher, hoeren-iagher.

Ganeo, scortator, fornicator, fornicarius, meretricarius, meretricum sectator: aquariolus, impudicarum mulierum sordidus sectator.

hoeren kind.

Spurius, vulgò quaesitus, vulgò conceptus, obscurus: incerto patre natus.

hoeren kost.

Popina: delicatior cibus ganeorum.

hoeren-kot.

Ganea, prostibulum, lustrum, fornix.

hoeren liedeken.

Fescenninum carmen, obscenum.

hoeren-locke. j. bresse.

Antiae.

hoeren-lust.

Luxuria, res venerea. **hoeren-lustigh.** Luxuriosus, venereus.

hoeren-maend.

December. *q.d.* mensis meretricum: à *scortorum genio operatarum lasciuia.* *Adr. Iun.*

hoeren mangher.

Concubitor, scortator. *ang. hoore monger.*

hoeren-sonne.

Spurius.

hoeren-voerder.

Leno, productor, aquariolus.

hoeren-weerd.

Leno, productor, stupri arbiter, ganeo.

hoeren-weerdinne.

Lena, stupri sequestra.

hoeren-wijse, hoers-ghe-wijse.

Meretriciè, meretricum more.

hoeréren.

Meretricari, scortari, moechari, lustrari, lupari: fornicari *apud Eccles.*

hoerérer. j. hoer-iaegher.**hoereriye.**

Impudicitia, stuprum, scortatio: fornicatio, *apud Eccles.*

hoersch.

Meretricius, impudicus, obscoenus, incestus.

hoeren. j. hoeréren.

Meretricari.

hoeren. j. hueren.

Conducere.

Hoest hoys.

sicamb. Meta foeni.

Hoest.

Tussis. **hoestken.** Tussicula.

hoesten.

Tussire.

Hoetelen.

Inartificialiter se gerere, igna-

uiter aliquid agere: friuola agere, sordida agere.

hoetelen, soetelen.

Cauponari, ex rebus vilissimis quaestum captare.

hoeteler.

Homo iners, operarius iners, ineptus in arte quam exercet: homo nihili, inanis, sordidus, leuis, nequam, scurra.

hoeteler. j. soeteler.

Caupo sordidus.

hoetel-volcksken.

Sordes vrbis, vulgus parui pretij, faex plebis.

hoetel-werck, hoetelrije.

Opus friuolum, friuola, ineptiae, turpis quaestus, sordidum lucrum, ineptiae.

Hoeue.

Villa, praedium. *q.d.* **hof.** j. hortus. *Plin. lib. 19. cap. 4. In duodecim tabulis legum nostrarum nusquam nominatur villa: semper in ea significatione hortus.*

hoeue lands.

vetus. sax. sicam. fris. Fundus. & Ager. & Iugera aliquot agri, quae vni rustico sufficiant ad familiam alendam. *vulg* hufa & Mansum, manerium.

hoeuener, hoeuen-pachter.

Colonus, villicus, villae conductor.

hoeuenersse.

Villica.

Hoeuel. j. houel.

Dolabra. & Gibbus.

Hoeuer.

vetus. j. Gibbus. ger. hoger.

Hoeuen. j. be-hoeuen.

Egere, opus habere

Hof

Celeusma. *vide hou.*

hoffen ende poffen.

Celeusma clamare, & buccas inflare.

Hof.

Hortus, viridarium. **Hofken.** Hortulus.

hof.

vetus . j. hoeue. Villa: hortus *apud veteres Latinos, teste Festo. hinc opper hof, neder-hof, &c.*

hof.

Cauaedium, subdiale, locus sub dio vacuus inter domus atrium.

hof.

vet. sax. Fundus.

hof j. hof stad.

Area, solum.

hof-bedde.

Puluinus, area.

hof-bloemen. j. sleutel-bloemen.**hof-hond.**

fland. Canis villaticus, rusticus, domesticus.

hof-kruyd.

Holus, herba hortensis. & Nasturtium. & Saluia.

hof-kunne. j. keule.

Cunila, satureia, thymbria herba.

hof-man. j. houenier.

Hortulanus, holitor.

hof-mangher.

vetus . j. **houenier**. Hortulanus.

hof-padde, loo-vorsch.

Rubeta.

hof-wijf. j. houenierster.

Holitrix.

hof-stadt, hof-stede.

Fundus, area, solum, locus ab aedificio purus: solum cui aedes imponuntur, & quod dirutis aedibus manet. *vulg* domus-stadium. *q.d.* locus domus. **Hof** enim domus cum solo & horto, *nobis quidem rarius, Saxonibus autem, Sicambris & Frisiis frequentissimè dicitur: vnde Houen ende huysen iemanden.* i. domo siue hospitio excipere aliquem.

Hof.

Aula, palatium, regia, domus regia, aedes regiae, aula Principis, basilica, curia.

hof-bancke van recht.

Curia.

hof-dans.

Saltatio numerosa, chorea aulica, circularis; orbis saltatorius.

hof-danser.

Dux choreae, praesultor: choragus, praesul.

hof-dienst.

Officium clientis: opera quam cliens praestare tenetur domino siue patrono: obsequium clientelare.

hof-ghe-sinde.

Familia aulica, comitatus aulicus: cohors, familia viri primarij.

hof-meyer. j. hof meester.**hof-meester.**

Oeconomus, dispensator domus, architriclinus, praefectus aulae, promus, promus condus, procurator peni, fercularius, anteambulo.

hof-narre.

sax. Morio fatuus qui principum in delitiis est.

hof-poppe.

Meretrix aulica.

hof-raed.

Senatus principis, senatus praetorianus, curia consiliaris, consilium praetorianum, consilium aulicum.

hof-recht.

Ius curiae. & Ius feudale.

hof-recht. j. hof-dans.**hoffelick**

Amplus, splendidus, magnificus, basilicus, vrbanus, inclytus, megaloprepes.

hoffelicke maeltijd.

Caena laura, magnificè instructa.

hoffelickheyd.

Amplitudo, magnificentia, splendor, vrbalitas.

hoffelicken.

Ampliter, amplè, aulicè, magnificè, vrbane, festiuè, splendidè, prolixè.

Hof.

Epulium. **Open hof.** Caena popularis, coena gratuita, publicum conuiuium, in propatulo exhibitum.

hof houden. j. houen, houéren.

Hoffe. j. hof.

Celeusma.

Hofsch.

fland . j. heusch. Aulicus. & Affabilis, humanus, vrbanus.

hofscheyd.

Affabilitas, humanitas.

Hoghe. j. hooghe.

Altus.

Hoghe. j. heughe.

Delectatio.

Hoghel, hoogel. j. hangel.

Climacter.

Hoy, hoey.

hol. sicamb j. weye. Serum lactis.

Hoy, houw.

Foenum. *germ. hoeyv, hevv: ang. haye, heye.*

hoy-bergh.

holl. sic. Foenile, promptuarium foenarium.

hoy-bouw.

Foenisecium, messis foeni.

hoy boter.

holl j. stroo-boter. Butyrum hyemale. *q.d.* foenarium: *cùm deficiente gramine, faeno & paleis vescuntur vaccae.*

hoy-kaese.

holl. Caseus hiemalis. *q.d.* foenarius.

hoy-delte.

fland. Foenile.

hoy-gaffel.

Furca foenaria, merga foenaria, furcilla.

hoy-herfst.

Foenisecium, messis foeni.

hoy-land.

Pratum.

hoy-maend.

Iulius, Quinctilis. *q.d.* mensis foenarius.

hoy-maeyen.

Foenum subsecare, falce demetere.

hoy-maeyer, maeyer.

Foeniseca, foenisex.

hoy-maeyinge.

Foenisecium.

hoy-ooght.

Foenisecium.

hoy-opper.

Meta foeni.

hoy-schelf.

Foenile, tabulatum foenarium.

hoy-schuere.

Foenile.

hoy-solder.

Foenile.

hoy sprenger. j. sprinck-haen.

Locusta.

hoy-schrick.

ger. sax. sic. fris. Locusta.

hoy-stal.

Foenile.

hoy-stock.

Meta foeni.

hoy-tas.

Foenile.

hoy-teem.

Foenile.

hoy-tijd.

Foenisecium.

hoy-waghen.

Vehiculum foenarium.

hoyen.

Foenum rastellis eradere & colligere, foenum furcillis versare: herbam desectam desolare, foenum in sole exponere vt siccescat.

hoyer.

Versator foenarius.

Hoyanen.

sax. Oscitare, pandiculari.

Hokelinck. j. hockelingh.

Hol.

Cauus, concauus. **Een hol.** Cauus, cauum, cauerna, antrum, specus, spelaeum, spelunca, lustrum, latibulum, crypta, fouea, foramen. *germ. hol: hisp. hoyo: ang. hole, hollovve.*

hol des voets.

Vola pedis: concauitas pedis

hol der hand.

Hir, manus concauitas.

hol brood. j. pof.

Spongiosus.

holle stemme.

Vox fusca, non clara, non canora.

holleken.

Cauernula.

hol-aers.

Pomi genus.

hol block, klompe.

Calopodium, calo, sculponea, solea lignea, colophonium calceamentum, calceamentum ex ligno cauato confectum. *q.d.* cauus truncus.

hol-buyck. j. hol-kaecke.

Heluo.

hol-duyue. j. hout-duyue.

Columba liuia, palumbus.

hol-gans.

holl . j. hael-gans.

hol-ijser.

Coestrum.

hol-kaecke.

Pamphagus, heluo, lurco. *q.d.* caua maxilla.

hol-ooghe, hol-oogigh.

Coelophthalmus: qui reductos habet oculorum orbes.

hol-storte. j. hol-kaecke.

Barathrum, heluo.

hol-tichel.

Imbrex, tegula caua.

hol-wortel.

Fumaria bulbosa, radix caua.

holachtigh.

Cauernosus, fistulosus.

holheyd, holligheyd.

Cauitas, *concauitas*.

holen.

Cauare, excauare, incauare, effodere.

holte, heulte.

Cauitas, ima fossa.

holte oft holde des sweerts.

vetus. fland. Capulus, *concauum* gladij, *ansa. ang. holde.*

Holcke. j. hulcke.**Hold. j. huld, houd.**

Amicus, benignus, fauens.

Holder-boom.

vet. . **j. maeshout.** *Acer.* *ger.* *massholder.*

holder-boom, holler.

ger. *sax.* *sicamb.* *holl.* . **j. vlier-boom.** *Sambucus.*

holder-tere, holler-tere, holen-tere.

vet. *sic.* *Sambucus.* *ger.* *holler, holder:* *ang.* *elder three.*

Hollen.

holl. *sicamb.* *fris.* . **j. wagh-en-loopigh zijn.**

hollende peerd. j. wagh-en-loopigh.

Holm.

vetus. *Cliuus, monticulus, puluinus.*

Holm, holme.

vetus, ang. Insula amnica.

Holm. j. hommel.

Fucus.

Hom. j. heym.

Domus.

Homme. j. melcker.

Lactes.

Hommel.

vet. fland . j. hoppe. Lupus salictarius.

Hommel. j. bommel.

Bombilius, Fucus & Crabro. *insecti genus inter volandum bombum edens.*

hommelen.

Bombilare, bombum edere, murmur & confusum sonum edere: vt fucus, apis, &c.
ang. humme.

hommelinghe.

Bombus fucorum aut apum, bombilatio.

Hompe.

Pars abscissa, extrema pars abscissa. **Hompe broods.** Cuneus panis: pars panis instar cunei abscissa, frustum praecidaneum.

hompen.

Abscindere partes extremas.

Hond.

Canis. *ger. hund: ang. hounde.* **Hondeken.** Catulus, catellus, caniculus, canicula.

hond, hondte.

Scaldis fluminis per Flandriam decursus: *sic dictus à latratu & fremitu. Leuin. Lemn.*

hond.

Euclionis aula, thesaurus reconditus aut in terra defossus.

hond.

Homo sordidus, auarus, caninus.

honds. j. honds.

Caninus.

honds-bleyne.

Papula, pustula aquam in vesiculae modum continens. *q.d.* pustula canina.

honds-bloeme. j. herfst-bloeme.

honds-boom. j. sporcken-hout.

Alnus nigra, frangula.

honds-bremen. j. haegh-doren.

honds-bruyd.

Canis femina.

honds-dagen.

Dies caniculares, signi rabiosi tempora: canis aestiui tempora.

honds-egel.

Erinaceus caninus.

honds-eynde.

Inferior pars hastae aut venabuli: cuspis inuersa hastae: extremum venabuli, quo canes caedi solent: *de quo Virg. versaue iuuencum Terga fatigamus basta.*

honds-feeste, honds-mael.

Nephalia, orum, sacrificium nephalium: conuiuium abstemium: prandium caninum.

honds-gras.

Gramen canarium, medicatum.

honds-kersen.

Xylosteon, periclymenum stans. *vulg* cerasa canum.

honds-kullekens.

Cynosorchis herba.

honds-kot.

Canile.

honds luys, teke.

Recinus: *vermis canibus infestus*.

honds-meede.

holl fris . j. honds-bleyne.

honds ribbe.

Plantago minor, lanceola, arnoglossa, quinqueneruia.

honds roosen.

Chrysanthemum.

hond-slaegher.

Canicida.

honds-tonge.

Cynoglossa: *herbae genus*.

honds-sterre.

Syrius, canicula.

honds-vliege.

Cynomyia, cynips, scynipes, musca canina.

honds-worm, tong-worm.

Lytta: *vermiculus in canum lingua, qui exemptus rabiem auertit.*

hondsch, honds.

Caninus: & Auarus, sordidus, deparcus.

hondscheyd.

Canina natura. & Auaritia immoderata, sordes.

Hondert.

Centum. *germ. hundert: angl. hundret.*

hondert iaeren.

Seculum, annorum centuria, centum anni.

hondert duysent croonen.

Centena coronatorum millia.

hondert-mael.

Centies.

hondert-voet.

fland. Centipeda, millepeda, multipeda.

hondert-voudt.

Centuplex, centumgeminus, centuplus: & Centuplicatò.

hondert werf.

Centies.

hondertste.

Centesimus.

hondertste man.

Centurio.

Hongher.

Fames, esuries, esuritio, esurigo. *germ. hunger: hisp. hambre: angl. hunger.*

hongheren, hongher hebben.

Famere, famescere, esurire, fame laborare.

hongherigh.

Famelicus.

Honigh.

Mel. *ger. hunig: angl. hony.*

honigh maecken.

Mellificare.

honigh-azijn.

Acetum mulsum.

honigh-bie.

Apes mellifera, mellifica.

honigh-dauwe.

Drosomeli, mel roscidum, mel roreum, melligo, saliuu siderum.

honigh-dauwe.

Robigo vel rubigo, aerugo in segetibus.

honigh-rate, honigh rote, honigh-ratel.

Fauus, cella apum, loculamentum: cellula saxangula aptum, operis fundamennum.
ger. honig-rass, honigroess, honig vvabe: gal. rayon de miel: ang. hony combe. q.d.
pecten mellis.

honigh-sap.

Melligo.

honigh-soet.

Melleus.

honigh-tuygh.

Melligo.

honigh-verwe.

Color melinus, melleus, ad fuscum accedens.

honigh-vloedigh.

Mellifluus.

honigh-water.

Hydromeli, aqua mulsa, melicratum, aqua mellemista.

honigh-werck.

Mellificium, mellificum opus.

honigh-wijn.

Melitites, mulsum.

honigh-winner.

Mellarius, melliturgus, mellificij operarum curator.

honighachtigh, honisch.

Melleus.

Hoo.

sax. sicamb . j. hoogh. Altus.

Hoo-moedigh, hoo-vaerdigh. j. hoogh-moedigh, hoogh vaerdigh.

Hoocken. j. ioocken.

Hood. j. hooft.

Caput.

hooden. j. hoden.

Testes, testiculi.

Hoofd.

Caput. *germ. haubt ang. head.* **hoofdeken.** Capitellum, capitulum. **hoofdeken der mannelickheydt.** Glans, penis suprema pars praeputio tecta.

hoofd, ouer-hoofd.

Princeps, supremus, primarius vir.

hoofd van den pilaer.

Epistylum.

hooft aen den water-stroom.

Chonia, moles opposita fluctibus: mola siue agger eminens quo fluminum vis coërcetur: pila, opus in aquis iactum eductum ad portuum & aggerum tutelam.
Hoofden die wt-steken. Chelae: excurrentes in fluuium aut mare aggeres.

hoofd, ghemaecte hauen, kaeye.

Cothon, artificialis portus aggestis molibus.

hoofd, enghde der zee.

Fretum, maris angustiae,

hoofd, veur-bergh.

Promontorium.

hoofd in de zee.

Promontorium, mons in mare prominens.

hoofd, oft hoofden der mannelickheyd.

Glans.

hoofd oft ooghe van t'gheswel.

Caput apostematis.

hoofd-ader.

Cephalica vena.

hoofd-artijckel.

Caput, cardo causae.

hoofd-bancke.

Principale tribunal, tribunal primarium, tribunal praesidium.

hoofd-band.

Vitta, taenia.

hoofd-bolinck. j. hooft-poluwe.

hoofd-brekinghe.

Cerebri turbatio.

hoofd bundel.

Vitta.

hoofd-cieraet.

Redimiculum.

hoofd-cijns.

Census id quod principi per capita soluitur.

hoofd-doeck, hulle.

Capitium, muliebre capitis tegmen, rica, flammeum.

hoofd-dorp.

Metrocomium, pagus primarius.

hoofd-draeynghe.

Vertigo capitis.

hoofd-eynde, hoofden eynde.

Pluteus, fulcrum lecti à ceruicali, frons lecti.

hoofd-gat. j. hooft-slop.

Orificium.

hoofd-geld hooft-somme.

Caput, sors, summa.

hoofd-gheld, hooft-schattinghe.

Capitatio, tributum in capita distributum, censio caputum.

hoofd-gelijck deylen.

Portiones aequales pro numero personarum in capita constituere & diuidere:
haereditatem in capita diuidere.

hoofd-goed.

Sors, peculium.

hoofd-haer.

Capillus, coma.

hoofd-kercke.

Primarium templum, matrix ecclesia.

hoofd-ketter.

Haeresiarcha.

hoofd-kleed.

fland. Rica, velum capitis, flammeum, capitium.

hoofd-kussen.

Ceruical.

hoofd-letter.

Litera maiuscula. *vulg* capitalis.

hoofd-lieden.

Duces militum, praefecti militiae.

hoofd-lind.

Taenia.

hoofd-loos.

Acephalus, sine capite.

hoofd-luys.

Pediculus.

hoofd-maekster.

Psecas: ancilla quae matronarum capillitium fuco perpluit. cosmeta: ornatrix capitis.

hoofd-man.

Praefectus, princeps. & Dux militum, ordinum ductor, dux exercitus, strategus, primipilaris. *vulgò* capitaneus.

hoofd-man schap.

Praefectura, gubernatio, strategia.

hoofd-naghel.

Clauus capitatus, clauus muscarius, vmbellatus, rotundo capite insignis.

hoofd-naghel. j. losschen hoofd sweer.

Hemicrania: morbus capitis, *tamquam clavi punctio.*

hoofd-panne, hoofd-schotel.

Calua.

hoofd penninghen, som-penninghen van den woeker.

Sors, caput, summa: principalis summa quae foenori datur. *vulg* summa capitalis.

hoofd-pijne.

Cephalea, cephalalgia, dolor capitis.

hoofd-poluwe.

Puluinar, puluinus, puluinarium, ceruical. *dicitur etiam* **hooft-bolinck.** *q.d.* farcimen capitis: *quod plumis farciatur, & capiti supponatur.*

hoofd-punt.

Caput rei.

hoofd-redenaer.

fland. Quaestor principis.

hoofd-rinck, hooft-wronghel.

Cesticillus.

hoofd-saecke.

Status, caput rei, causa princeps, causa praecipua.

hoofd-schappen.

sax. fris. Proceres, primatis.

hoofd-schat.

vet . j. **hoofd-penningen.** Sors. *vulg* capital: & Peculium.

hoofd-schepenen.

Primarij iudices.

hoofd-schellekens.

Furfures capitis.

hoofd-schotel. j. beckeneel.

Calua, caluaria, cranium.

hoofd-slop.

Orificium indusij aut tunica: *foramen vestis cui caput inseritur.*

hoofd-somme. j. hoofd-penninghen.

hoofd-sonde.

Crimen capitale.

hoofd-spansel.

Taenia.

hoofd stad.

Metropolis, vrbs matrix, prouvinciae caput, vrbs princeps, primaria.

hoofd-stoel.

vetus . j. **hoofd-schat**. Sors. *vulg* capital.

hoofd-stoel.

fland. Seruitutis genus, quo directus dominus sibi optat vendicatque clientis praestantissimum iumentum, aut optimam suppellectilis partem.

hoofd-stuck.

Caput.

hoofd-stuck.

Princeps, primarius vir, coryphaeus, primas, caput. *vulgo* capitaneus. **De hoofd stucken**. Praecipua capita, praecipui proceres, summates, optimates, primates.

hoofd-stuck.

Articulus principalis negotij.

hoofd-stuck.

fland . j. **meester-werck**. Canon artis, tyrocinium.

hoofd-sweer.

Dolor capitis, cephalalgia, cephalea.

hoofd-sweer van drincken.

Crapula, helucus, grauedo capitis è potu nata.

hoofd-sweerigh.

Grauedinosus, grauedini obnoxius.

hoofd-swindel.

Vertigo.

hoofd-tand.

Dens maxillaris. *q.d.* praecipuus.

hoofd-top.

Vertex capitis.

hoofd-touwe.

Rudens.

hoofd-vloed.

Rheuma, catharrus.

hoofd-vloedigh.

Rheumaticus.

hoofd-vonnisse.

Sententia praesidum: sententia iudicis superioris.

hoofd-vrouwe.

Lena. *q.d.* capitanea meretricum.

hoofd-wee. j. hoofd-pijne.

hoofd-wisch.

Cesticillus.

hoofd-wronghel.

Cesticillus: circulus qui capiti imponitur, quo *commodiùs* onera ferantur.

hoofdelinck.

Praecipitanter.

hoofdelinck af-worpen.

Praecipitare, praecipitem dare.

hoofden.

Capita.

hoofden der wt-kijkende balcken.

Proceres.

hoofden. j. hoofd-stucken.

Proceres, primates.

hoofden aen iemanden.

Habere aliquem pro domino: deligere fibi aliquem tanquam caput & patronum.

Hoogh.

Altus, celsus, excelsus, profundus, sublimis, arduus, aëreus, editus. ger hoch: gal. hault: ang. hige, heyge.

hoogh ende swaer.

Arduus.

hoogh-boord.

Altum nauis: *q.d.* pars superior: *cùm altera quae lijde dicitur à velo & vento deprimitur.*

hoogh dagh.

Multa dies, clara ac profunda dies.

hoogh in den dagh slaepen.

In multam diem dormire, in multam lucem stertere.

hoogh nacht.

Multa nox.

hoogh in den nacht drincken.

In multam noctem potare.

hoogh achten.

Magni facere, magni ducere, magni aestimare.

hooghen dagh.

Solennis dies, solenne: solennia.

hooghen eed.

Solenne sacramentum.

hooghe schole.

Academia, gymnasium literarum, lyceum. *vulg* vniuersitas.

hooghe straete. j. heeren straete.

hooghen koor.

Cella maior templi, adytum templi maius.

hooghe verwe, volle verwe, satte verwe.

Color plenus, satur: & Color floridus, rutilus: ardens, ignescens.

hooghen vloed.

Inundatio maris.

hooghen wegh.

Via militaris, via publica.

hoogh beroemt.

Famosus, celebris, praeclarus, nobilis.

hoogh ghe-acht man.

Clarus, praeclarus, spectabilis, conspicuus vir.

hoogh-bootsman.

Nauarchus.

hoogh borstigh.

Pectorosus, praegrandi pectore. & Elatus animo, superbus.

hoogh-daedigh.

Magnificus.

hoogh-dringhenden noot.

Necessitas valde vrgens.

hoogh-ghe-boren.

Generosus, nobili prosapia natus, summo genere natus, alta stirpe genitus, summo vel amplissimo loco natus: nobilis familiae, generosae prosapiae: altus, antiquus, nobilis.

hoogh-ghe-leerd.

Perdoctus, summè doctus, singularis doctrinae, exquisitissimae eruditionis, literatissimus, doctissimus, peritissimus literarum, apprimè doctus, insigniter doctus, facilè doctissimus.

hoogh-hertigh. j. hoogh-borstigh.**hoogh-konter.**

Altus, altitonans: cantor qui vocem maximè acuit: vox media inter cantum & tenorem, vocem virilem excedens acumine, *nunc volgò* contratenor.

hoogh lippigh. j. hooghmuyt.**hoogh-misse.**

Sacrum publicum, sacrum populare.

hoogh-moed, hoo-moed, hooghmoedigheyd.

Magnanimitas, fastus, arrogantia, elatio animi, sublatio animi: celsitas: animi magnitudo.

hoogh-moedigh, hoo-moedigh.

Magnanimus, fastosus, arrogans, elatus siue sublatus animo, gloriosus: ingentes animos angusto in pectore versans.

hoogh-moedighlick.

Magnanimiter, fastosè, arroganter.

hoogh-mondigh. j. hoogh-muyl.

hoogh-muyl.

Brocus, broncus.

hoogh-noodigh.

Pernecessarius.

hoogh-ruggigh.

Gibber, gibbosus.

hoogh-sael.

Cella chori sublimior: locus chori editor: pulpitum chori, orchestra chori, suggestus.

hoogh-tijd. j. heugh-tijdt.

hoogh-vaerdigh, hoo-vaerdigh.

Superbus, elatus animo, superciliosus, inflatus fastu, fastosus, turgens, tumidus, turgidus, arrogans.

hoogh-vaerdigh zijn.

Superbire, efferre se, tollere supercilium: tumere, intumere, intumescere fastu.

hoogh-vaerdije, hoo-vaerdije.

Superbia, fastus, arrogantia, sublatio animi, elatio, inflatio, tumor animi, supercilium.

hoogh-vaerdighlick.

Superbè.

hoogh-waerdigh.

Venerabilis, venerandus. & Augustus, splendidus, amplus.

hoogh-waerdigheyd.

Maiestas, amplitudo.

hoogh-wichtigh.

Ponderosus.

hooghde.

Altitudo, proceritas, sublimitas, summitas.

hooghen. j. ver-hooghen.**hoogheyd.**

Altitudo, celsitudo, celsitas, sublimitas, proceritas. & Gradus honoris, dignitas.

hooghelick.

Altè, elatè, sublimè: & Summè, summopere, valdè: & Sublatè, magnificè.

hooghsel. j. ver-hooghsel.**hooghste.**

Altissimus, summus, supremus. **Ten hooghsten.** Summum, ad summum, vt plurimum.

Hoon.

vetus. Fraus, fallacia: & Probrum, dedecus, infamia. & Indignatio. & Iniuria. & Ira.

hoon-spraecke.

sax. fris. sicamb. Blasphemia, vituperatio, dedecus.

hoon-spreken.

Blasphemare, inhonorare verbis, deridere, dedecore afficere.

hoonen.

Fraudare, defraudare, fallere, decipere, illudere: & Dedecorare, vituperare, inhonorare, dehonore. *gal. honnir.*

Hoon.

vet. Fauor, gratia, suffragium.

hoonen.

vet. j. gunnen. Fauere, suffragari.

hoon-spraecke.

vetus . j. man-schap, hulde.

Hoop.

Cumulus, aceruus, agger, congeries, strues: Agmen, caterua, multi-

tudo, congregatio, globus. *ger. hauff: ang. heape.*

hoop beesten, hoop veeghs.

Grex, armentum, armenta pecuaria.

hoop oft swerm bien.

Examen.

hoop volcks.

Multitudo hominum, coetus, congregatio, turba, cohors, synagoga, conuentus, globus.

hoop krieghs-lieden.

Copiae, manus, cohors, turma, exercitus, globus armatorum.

hoop houts.

Strues lignorum, congeries.

hoop peerden.

Equariae.

hoopken.

Grumus, grumulus. **Hoopkens setten, hoopkens schieten.** Castellatim nuces construere. *Quid. de nuce: Quattuor in nucibus non amplius alea tota est: Cùm sibi suppositis additur vna tribus. Has puer aut certo rectas diuerberat ictu, Aut pronus digito bisve semélve petit.*

hoopen.

Aceruare, coaceruare, *construere*, aggerare, exaggerare, struere in aggerem, congerere, cumulare, accumulare, conferre in aceruum.

hooper.

Aceruator, coaceruator, cumulator, accumulator.

hoopinge

Aceruatio, coaceruatio, accumulatio, exaggeratio.

hoopelinck.

Aceruatim, cumulatim, cumulatè: & Turmatim, gregatim, cateruatim, agminatim.

hoop-man.

Mas gregis: & Praefectus multitudini: dux militum, ductor ordinum, copiarum.

hoop-werck.

Copia, multitudo, magnus numerus: aceruus rerum.

hoop-wijse.

Gregatim, cateruatim, turmatim.

Hoor-rugghe, hor-rugge.

Pars thoracis prona, & circa spinam in bobus. *q.d.* dorsum superius. *Gesner.*

Hoorde. j. horde.

Crates.

Hoore. j. hoor, hoyre, oor.

Haeres.

hoorie.

fland. Haereditas.

Hoore.

fland . j. oore. Auris.

Hooren.

Audire, inaudire, haurire, auribus, capere, percipere, excipere, accipere auribus. *ger.* horen: *gal. ouir: hisp. oyr: ang. heare.*

hooren seggen.

Audire, intelligere, percipere, accipere, discere relatu aliorum.

hoorer.

Auditor.

hooringhe.

Auditio, auditus.

hoor-saem. j. ghe-hoor-saem.

hoorsaemen.

vet. Obedire.

Hooren. j. op-hooren.

Cessare.

Hooren, be-hooren.

Pertinere, competere.

Hooren. j. horen.

Cornu.

Hoorick.

vetus fland. Pars quae dam capitis.

Hoorinck.

Spinalis dorsis medulla, quae ad os caudae quod ad anum desinit, porrigitur: cerebrum longum *dicitur Macrobio. Leuin. Lem.*

Hoornick. j. hornick.

Cornu.

Hoosen. j. oosen.

Haurire.

hoos-drup. j. oos-drup.

Subgrunda.

Hope.

Spes, fiducia, confidentia, exspectatio. *ger. hoffnung: ang. hope.*

hope-loos.

Exspes.

hopen.

Sperare, confidere, exspectare, fidere, spem habere, fouere, pascere, nutrire: spe teneri, lactari, duci, euebi, tolli: fiduciam habere *ger. hoffen: ang. hope.*

hopelick.

Sperabilis.

hoper.

Sperans.

hopinghe.

Spes, expectatio.

Hoppe.

Vpupa, epops. *ger. hopff, vvid-hopff: gal. huppe, hupe: ital. vpega: angl. hovvpe.*

hoppe.

Obscena, spurca mulier: & Meretrix. *quae Plauto vpupa dicitur.*

hoppe-top.

fland . j. hoppe. Vpupa.

Hoppe, hoppe-kruyd.

Lupus, lupus salictarius. *officin.* lupulus. *ab hoppen siue huppen: quod saliat, siue adscendat arbores. ger. hopffen: gal. houblòn: angl. hoppes.*

hoppen-korf. j. stuyck-mande.

hoppen.

Condire siue miscere lupulo.

Hoppel, hoppel-koe. j. bonte-koe.

Vacca maculosa.

Hoppen, hoppelen, hobben, huppelen.

Salire, saltare. *ger. hoppen: ang. hoppe.*

Horcken.

fland. & harcken. fris . j. luysteren. Auscultare. *ang. harken, herken.*

Horcken.

fris. Contrahere membra vt calefiant.

Horde, hurde.

Crates, cratis, gerrae.

horde in de venster.

Transenna, clathri, clathra, cancelli.

horden wandt.

Paries cratitius.

Horen, horn.

Cornu. *germ horn: gal. corne: ital. corno: hisp. cuerno: ang. horne.*

horenken.

Corniculum.

horenken oft koppe.

Cucurbita, cu-

curbitula. **Horenken, papier-huysken.** Cucullus, inuolucrum chartaceum instar corniculi.

horen, zee-horen.

Cochlea.

horen.

vetus. sax . j. hornick. Angulus.

horen-hoef.

Vngula quadrupedum.

horen-beeste.

Cornutum animal, cornuta bestia.

horen-bie.

fris. Crabro.

horen-blaeser.

Cornicen, cornicularius, buccinator, classicus.

horen-draegher.

Corniger. & Curruca: Adulterae maritus: qui natos è maecha vxore liberos pro suis legitimisque educat. *vulg* cornutus.

horen-drooghe.

Siccus instar cornu. *Catull.* Sicciora corpora cornu. & Cornu magis aridum.

horen-dul.

Cornupeta: cerebrosum animal, furiose cornu *petens* siue *feriens*

horen-herd.

Corneolus, durus instar cornu.

horen-heul.

Papauer corniculatum.

horen-loos.

Mutilus, carens cornibus.

horen-maend.

rectiùs hoeren-maend. December.

horen-perckement.

Membrana vitulina.

horen-slanghe.

Cerastes.

horen-slecke.

Cochlea.

horen-steen.

ger. sax. sicamb. Silex. à duritio & colore cornu.

horen-steen.

vet . j. hoeck-steen. Lapis angularis.

horen-stootigh.

Cornupeta, petulcus.

horen-verwe.

Corneus color.

horen-visch.

sax . j. gheepe. Acus.

horen-voetigh.

Cornipes.

horen-worm.

Seps: vermis qui cornua erodit.

horenen.

fland. Canere cornu.

horener.

Cornicen.

horener.

Corniger, cornutus.

horener, hornte.

sax. sicamb. Crabro.

horener.

vetus. Arcus: cornu, *Virg. propriè autem* Arcubalista, scorpio.

horen-bedor, horn-bedor.

Scarabeus cornutus, scarabeus Lucanus, taurus, *vulg ceruus volans: animal ex insectorum genere praelongis ac bisulcis cornibus armatum.*

Horen-toren.

holl. fris . j. wespe. Vespa.

Horinck. j. hoorinck.**Hornick.**

vetus. fland. Angulus.

hornick-steen.

vetus. Lapis angularis.

hornick.

Spina galeae. *vide* hoorinck.

horninck.

germ. sax. sicamb. Februarius mensis. q.d. mensis cornuum: a deciduis ceruorum cornibus: tunc enim cornua reijciunt cerui: vnde & Graecè hic mensis dictus ,

Adr. Iun. Aut fortè, meo quidem iudicio, ab horen, hooren siue op-hooren. i. desinere, finem facere: quòd remissum gelu, tunc incipiat desinere: qua etiam ratione sporckel inferioribus Germanis frequentius dicitur.

hornsel. j. horsel.

Crabro.

hornte.

vetus. sicamb. Crabro. angl. hornet.

Hors, horse, ors.

vetus. fland. ang j. ros. Equus.

horse-breker.

vetus. Equiso. angl. horse breake.

horsel.

Crabro, tabanus, asilus, oestrum. *dicitur ab horse. i. equus: est enim propriè insectum ex equis creatum, equos & armenta infestans. Ouid. Pressus humo bellator equus crabronis origo est.*

horselen.

Oestro incitari, insanire, furore exagitari. & Bombilare. & Rixari.

horselinghe.

Oestrum, insania, furor. & Rixae. & Bombilus.

horseler.

Oestro percitus, insanus, furiosus.

Horscht, horst.

Virgultum: sylva humiles tantùm frutices proferens, frutetum, fructectum, senticetum.

Hort. j. stoot.

Pulsus, pulsatio, impulsus; illisus, us; offensa. *gal. heurt: ital. vrto: ang. hurt.*

horten. j. stooten.

Pulsare, illidere, allidere. *gal. heurter: ital. vrtare: ang. hurte.*

Hortigh, hurtigh.

Expeditus, promptus, agilis, vegetus.

Horts.

fland. Echinus, erinaceus, hericius.

Hose.

ger. sax sic. holl. ang. Caliga.

hose, leerse.

Ocrea. *vulg osa. gal. houseau.*

hose.

Theca coriacea.

hose-banden. j. kousse banden.

Fasciae crurules.

hose-mond.

Vranoscopus. *genus piscis.*

Hotte.

fland Cornis dossuaria. *gal.* hotte.

hottener.

Cistifer.

Hotte.

fris. holl. sic . j. matten. Lac scyston.

hot-gack.

sax. sicam . j. hoppe. Vpupa.

hotten.

Coagulare, coalere, coalescere, concrecere.

hotten.

Euenire, succedere. **Wel hotten, qualick hotten. j. ghe-lucken.**

Hou. j. hof.

Celeusma nauticum, clamor nautarum, helciariorum, &c. **Den hou gheuen, den hof geuen.** Celeusma clamare.

hou-boots-man.

Celeustes, hortator.

Honaer.

fland . j. oye-vaer. Ciconia.

Houd, hold, huld.

Fauens, beneuolus, amans, fidus, fidelis. *hinc* **Vriend-houd.** amico fauens. **Heer houd.** fauens domino. *quidam* **hou & houw** scribunt

houd-seligh, hold-seligh.

sax. Comis.

houde.

vetus Fauor & Comitatus.

Houde haude, pelle.

Tunica, concha, cortex, valuulus, operculamentum: siliqua, folliculus, calyx. & Spica. *dicitur* **houde** *quòd fabas, pisa, legumina contineat seruetque.*

houde. j. houwe.

Turbo.

houde.

holl. Ius retrahendae emptionis. . i. **kalengieringhe.**

houde.

vetus. Ansa. ang holde.

houde.

Statim, confestim, citò. **Soo houde. j. soo haest als.** Simulac.

Houden.

Tenere, seruare & Condere, reponere, custodire. *germ. halten: angl. halde, hilde, holde.*

houden sijn be-loften.

Seruare promissa, stare promissis, fidem seruare.

houden.

Habere, in potestare tenere: & obtinere: & Vincere. & Continere.

houden staende.

Sustinere.

houden van weerden.

Ratum habere.

houden.

Alere, nutrire, educare.

houden.

Folliculum, valuulum, spicam proferre.

houden.

Capere, tenere, obtinere, detinere, seruare.

houden.

Manere, morari, commorari, agere, se continere in aliquo loco, habitare.

houden, aen houden met iemanden.

Stare ab aliquo, stare cum aliquo, assentire vel assentiri alicui, studere partibus alicuius: tueri alicuius causam, sentire cum aliquo, in alicuius sententiam pedibus ire, fouere alicuius partes, defendere, tutari.

houden.

Aestimare, iudicare, existimare, ponere, ducere, sentire. **Deel houden van sich seluen.** Se ipsum magni facere, se extollere, efferre. **Veur goed houden.** Aestimare, reputare bonum, ratum bonumque habere. **Veur sijnen vader houden.** Habere loco patris, colere tanquam patrem.

houden veur vriend-schap, vijand-schap.

&c. Ponere loco beneficij, amicitiae: loco contumeliae, maledicti, criminis, &c.

houden veur ghe-daen.

Actum habere.

houden veur vijand.

Habere in hostium numero: pro hoste habere.

houden.

Gerere, hoc aut illo modo se habere, viuere. **Sich eerlick houden.** Gerere se honestè: honestè & decenter viuere

houden ende ont-haelen iemanden.

Excipere, curare, tractare aliquem, habere.

houden ende voldoen.

Praestare.

houden.

Celebrare. **Bruyd-loft houden** . Nuptias celebrare, nuptias cum celebritate quadam facere, facere nuptias, exhibere conuiuium nuptiale. **Wtvaerd houden.** Celebrare exequias, facere funus. **Vier-dagh houden, hoogh-tijd houden.** Celebrare diem festum, feriari, solenne celebrare.

houden herberghe, backerije,

&c. Exercere cauponam, agere cauponem: exercere furnariam, &c.

houden schole. j. op-houden.

Agere ludimagistrum. **Raed houden.** Consilia agere, inire consilia. **Wacht houden.** Stationem agere.

houden de vier-schaere.

Agere forum, dicere ius, de controuersii iudicare.

houden, op-houden een kind.

Alere, educere, educare puerum.

houd-kind.

Alumnus. j. voesterkind.

houden. j. houwēn.

Matrimonio iungere vel iungi.

houd-vast.

Fibula ferrea, fibula adunca.

houd-vast, tayaerd.

Homo tenax, auarus.

houder.

Tenens, qui tenet.

houder.

vetus. Praefectus.

houder.

Receptaculum, retinaculum.

houder, visch-houder.

Nassa: vimineum textum in quo pisces seruantur & aluntur.

houd-achtigh.

Tenax.

Houe. j. hof.

Houel, hoeuel.

sax. sicamb . j. bult. Gibbus, tumor.

houel, hoeuel.

sax. sicamb . j. schaeue. Dolabra. *ger. hoble.*

Houel, heuuel.

Collis, monticulus, cliuus. *ger. huhel.*

Houelken.

Cliuulus, grumus, grumulus, terrae tuber.

houelen, heuuelen.

Assurgere in cliuum, excrescere in collem, extuberare.

houelachtigh.

Cliuosus. & Gibbosus.

Houelinck.

Palatinus, aulicus.

houelinghen.

Palatina officia, aulici, officiales aulici.

houen, houéren, hof houden.

Epulari, comessari, agitare conuiuia, splendide & laute viuere aulico more.

houéren.

Epulari, comessari: agere conuiuia.

houéren.

ger. sax. Praesultare.

Houen.

Colere hortum.

houenier.

Holitor, hortulanus.

houenierster.

Hortulana, holitrix.

houenieren.

Colere hortum.

houen ende huysen iemanden.

Domo recipere aliquem. *vide* **hof-stad**.

houesch ende schoon.

vetus . j. **hupsch**.

Hout.

Lignum, materia. *germ. holtz: ang. vwood.*

hout.

vetus. Sylua. hinc pagorum nomina. Bogh-hout, Buggher-hout, Ooster-hout, &c. ita quoque vvoode anglis & veteribus saxonibus lignum & silua dicitur.

hout-beytel.

Cuneus.

hout-breker.

Faber lignarius, materiarius, negotiator abietarius, abietarius.

hout-draed, hout-iaeren.

Pecten: linearum tractus qui in longum excurrit in materia.

hout-draeyer. j. drayeler.

Tornio.

hout-duyue, hol-duyue.

Palumbes, palumbus, liuia.

hout haelen.

Lignari.

hout-haeler.

Lignator.

hout-huys.

Lignile.

hout-iaeren. j. hout-draed.

Pecten. *linearum tractus vnde lignorum aetas dignoscitur.*

hout-kraeye.

Picus niger, cornix siluatica.

hout-laeghe. j. hout-mijte.

hout-maeye.

Cossus, teredo.

hout merckt.

Forum lignarium.

hout-mijte.

Meta ligni, strues.

hout-saghe.

Runcina, serra dentata.

hout-sagher.

Serrarius, pristes.

hout-sagen.

Materiam serra desecare.

hout-sneppe.

Gallinago, rusticula, perdix siluatica, rustica.

hout-stal.

Lignile.

hout-vorster. j. bosch-hoeder.

Saltuarius.

hout-werck.

Materia, opus ligneum, materiaria fabrica. & Opus intestinum, sublicium.

hout wercker.

Faber lignarius, faber materiarius.

hout-worm.

Cossus, teredo, termes: vermis ligna erodens.

hout-achtigh.

Lignosus.

houten, van hout.

Ligneus, a, um.

houten aensicht. j. berderen.

houten brugge.

Pons ligneus, sublicius.

houten schoenen, holt-blocken.

Calones, soleae lignae.

houten mensch.

adag . j. **swaer-moedigh.** Melancholicus.

houten naeghel. j. spie.

Houtten.

Claudicare. *ang. halte, haulte.*

hottende.

Claudicans, claudus.

Houw.

Eho, heus.

houw. j. hou.

Celeusma.

Houwe. j. houde.

Tunica siue calyx fabarum.

Houwe, houw, hauw.

ger. sax. sicamb . j. hoy. Foenum, herba resecta in pabulum.

Houwe, houw, hauwe.

Incisura, incisio, incisus, us, sectura, sectio, caesura.

houwe.

Caesio, lignorum caesura.

houwe, wonde.

Vulnus.

houwe.

Turbo: ventus è depressa nube contortus: *sic teut. dictus, quod obuia quaeque decutiat & prosternat.*

houwe in d'ooghe.

Vnguis; membranula quaedam in oculo.

houwe, houweel.

Ligo, bipalium, pastinum. *ger. hauvven: sax. hovve: gal. houe, hoyau.*

houweel.

Pastinum, marra, irpex: & Bipennis: & Runcina, Sarculum.

Houwen, hauwen.

Secare, insecare, putare, amputare, scindere, caesim ferire.

houwen in stucken.

Dissecare. *ang. hevve.*

houw-baer.

Maturus putari siue amputari, caeduus.

houw-bancke.

Lanionia mensa, mensa in qua carnes scinduntur.

houw bijle.

Securis.

houw-bosch.

Caedua silua.

houw-mes.

Falx putatoria, falx siluatica, falx arboraria.

houw-spaenderen.

Assulae.

houwens.

Caesim. **Houwens ende stekens.** Caesim & punctim.

houwer.

Sector, putator: & Pastinator.

houwer.

Ensis, securis.

houwinghe.

Sectio, putatio, amputatio.

Houwen, houden, houwelicken, hijlicken, hilicken, eelicken.

Matrimonium contrahere, inire, sortiri: iungi matrimonij foedere, connubij foedus
inire: ducere vxorem: nubere viro, maritari, viro tradi seu sociari: *ab hou, houd, hold siue huld.* i. fauens, fidelis: *vnde etiam vet. dictio ghe-houw ende ghe-trouw: & vriend-houd, heer-houd.* *Connubium enim fidum & stabile imprimis esse debet: vnde & Seneca fides sacrata coniugij dicitur.*

houw-baer.

Maturus vel matura coniugio.

houw baere maeght.

Virgo nubilis, matura viro.

houw-sieck.

Appetens nuptiarum.

houwelick, houdelick, houlick.

Coniugium, connubium, matrimonium, matrimonialis vel coniugalis copula, iugale vinculum, iugalis nodus.

houwelick-maecker.

Auspex.

houwelicks.

Matrimonialis, coniugalis.

houwelicks goed.

Dos, res dotalis, bona nuptiarum causa tradita, pecunia marita, dotalis.

houwelicksche veur-waerde.

Pactum matrimoniale, contractus coniugialis, syngrapha connubialis, conditiones siue conditiones nuptiales, tabulae matrimoniales.

houwelickschen band.

Iugale vinculum, copula matrimonij.

houwelicken.

Maritare, connubio iungere, collocare matrimonio, nuptui, nuptum dare: despondere:
& Connubio iungi: ducere vxorem: nubere viro.

H V

Hubbelen.

fland . j. huppelen. Saltitare.

Hube. j. huybe.

Budo.

Huberon.

vetus . j. hoppe. Vpupa.

Hucken.

Desidere, subsidere, residere, obsidere, in terram se submittere.

hucken van swaeren last.

Pandari, incuruari, cedere ponderi.

huck-schouderen.

Humeros *contrahere*.

huckende.

Sunsidens, incuruus, pandus.

hucker.

Reses, deses, incuruus, pandus: & Insidiator, subdolus.

hucker. j. hoecker, huecker.

Institor, propola, caupo.

hucker, huckerken.

Myscelus, nanis cruribus.

Huckup.

sax. Singultus.

Hudsen, hedsen.

Panniculi, panni viles, triti & laceri.

Huede, hueden. j. hoede, hoeden.

Hueck.

sax. . j. huygh. Vua.

Huel. j. heul.

Huelfte.

Sculponea, solea lignea.

Hueghel. j. heughel.

Climacter.

Huelte. j. heulte.

Imum fossae.

Huepe. j. heupe.

Huere. j. hure.

Caput apri.

Huere.

fland . j. ure. Hora.

Huere.

vetus . j. hoere. Meretrix.

Huere, hueringhe.

Conductio, locatio.

huere, huer-loon.

Locarium, pensio, merces.

huer-cedel.

Tabulae conductionis aut locationis: contractus.

huer-gheld.

Locarium, pensio.

huer-knecht.

Mercenarius.

huer-loon.

Locarium, pensio, merces.

huer-peerd.

Equus meritorius, conductitius.

huer-waegen.

Vehiculum meritorium.

huer-waere.

vetus . j. **huere**. Conductio, locatio.

hueren.

Conducere. *ang. hyre.*

huerlinck.

Mercenarius, mercede conductus.

huerlinck.

Conductor. **Huerlinck van een huys.** Conductor domus: inquilinus, in conducta domo habitans.

Huericken.

fland . j. ericken. Ruminare.

Hufte.

sicamb . j. heupe. Coxa, coxendix.

Hugghen.

vetus. Obseruare, considerare.

huggher.

Obseruator, explorator, corycaeus.

Huggeren. j. huyueren.

Frigutire.

huggherigh. j. huyuerigh.

Frigutiens.

Huy, hauw. j. hoy.

Foenum.

Huy, hoy.

holl. fris. j. weye. Serum lactis.

Huyben, huybeken.

Busio, asio, otus, noctua, vlula. *ger. huvv: gal. hibou: hisp. buho.*

Huych. j. huygh.

Vua, vuula.

Huychelen.

Blandiri, assentari. *germ. heuclen.*

huycheler.

Adulator, assentator.

Huycke.

Toga, pallium. **Huycke oft falie der vrouwen.** Calyptra, palla. *Dicitur huycke. q.d. hoedke, ab hoeden. i. à tuendo sicut toga, à tegendo.*

huyck oft huycksken nae den wind hanghen.

Seruire scenae: seruire tempori: versare suam naturam & regere ad tempus, *Cicero.* ad nutum aliquorum circumferri.

huyck-maecker.

Pallio.

Huyd, huyden.

ger. sax. sicamb. holl. j. heden. Hodie.

huydigh.

Hodiernus. **Huydigen dagh.** Hodie, dies hodiernus.

Huyd, vel.

Cutis, pelli: corium, scortum, tergus, exuuiae *ger. haut: ang. hyde.* **Metter huyd be-taelen.** Tergo luere.

huyd ende haer-straffe. j. stoepe.

huyd-vetten.

Depsere corium, subigere pelles.

huyd-vetter.

Coriarius, alutarius, subactarius, depsitor: qui coria & tergora depsit & pinguefacit.

huyd-vetterije.

Officina coriarij.

Huyden. j. heden.

Hodie.

Huyden.

vetus . j. hoeden. Custodire, conseruare.

Huyder, uyder, wder, euder.

Vber, mamma. *dicitur tantùm de bestiarum mammis.*

huyder-bret, euder-bret.

Sumen. *q.d.* **huyder-braed.** i. vberum siue abdominis assum.

huyderen, uyeren.

Turgescere vberibus siue mammis, *vt vaccae foetui maturae.*

Huygh.

Vua, vuula, columellae inflammatio, vuae gutturis tumor, columella procidua.

Huyl. j. wl.

Vlula.

huylen.

Vlulare, eiulare: quiritari, plangere, lamentari. *ger. heulen: gal. hurler: ital. vlulare: hisp. aullar.*

huyler.

Vlulator, eiulator.

huyler.

holl. Cygnus, olor: *à querula voce sic olorem dicit putat Adr. Iunius.*

huylinghe.

Vlulatus, eiulatus: planctus, lamentatio.

Huype.

holl . j. hoppe. Vpupa.

Huys.

Domus, aedes, ium. *ger. hauss: ang. house.*

huys.

Familia, prosapia. **Van edelen huys ge-boren** . Nobili familia natus.

huys.

vetus . j. hof. Epulum.

huys.

Antacaeus: esox, siue exos: *piscis genus. vulg huso: sax huse: quod domunculae instar se ostendet, ut quidam putant. vel q.d. hys siue hysca: vnde & Illyricè vuys appellatur, nimirum à pinguedine seu lardo quo porcum refert. Gesner.*

huys-alame.

Supellex.

huys-arme.

Egeni occulti: qui domi se tenuiter continent.

huys-backen brood, huys-brood.

Panis cibarius, secundarius, autopyrus, confusaneus, secundus, domesticus, domi coctus.

huys-blas.

Ichthyocolla, gluten piscium. dicitur **huys-blas** q.d. **huysen-blase**. fit enim ferè ichthyocolla ex husonum vesica. Gesner.

huys-brenner, hus-brenner.

ger. Scarabaeus maiusculus, galeatus, rubris cornibus & alis testaceis armatus.

huys-buyck.

Victum manu quaerens, vulg ventrimanus. & Incola.

huys-berd, hangh-berd.

Insigne aedium: signum domus.

huys-brief.

Insigne locandarum dium.

huys-braecke.

Irruptio in aedes.

huys-breker.

Effractor, vetricularius.

huys-bie.

Auis domestica.

huys-deerne.

Focaria.

huys-drop, dack-drop.

Stillicidium, stillae de tecto cadentes.

huys-drop, hoos-drup, oos-drup.

Subgrunda. vel subgrundia.

huys-duyue.

Columba cicur, domestica, palumbus cicur, cellaris.

huys-duyue.

adag qui semper domi desiderere gaudet: cochlea.

huys-esel. j. huys-duyue.

Cochlea.

huys-endte.

Anas cicur.

huys-ghe-noot.

Domesticus, familiaris.

huys ghereck.

vetus. Supellex, vtensilia.

huys-ghe-sind.

Familia domus.

huys ghe reede. j. huys-raed.

Supellex.

huys-god.

Lar, deus domesticus.

huys-goden.

Penates, lares. dij domestici, dij patrij.

huys-haen.

Gallus gallinaceus.

huys-heer.

Herus, herus domus, dominus, paterfamilias: & Conductor domus, inquilinus.

huys-hond. j. huys-wachter.**huys houden.**

Alere familiam, gerere rem domesticam, tueri siue curare rem familiarem: & Parcere siue comparcere familiae, parsimoniam adhibere, frugem facere, familiae curam habere.

huys-houder.

Oeconomus. vir oekonomus, administrator rei familiaris.

huys-houdinghe.

Oeconomia.

huys-houdigh.

Frugi.

huys-huere.

Locarium, pensio, merces inhabitationis aedium alienarum.

huys-kappelle.

Lararium, sacrarium domesticum.

huys-knecht.

Famulus: scoparius. & Oeconomus, columella.

huys-lieden.

Inquilini: & Coloni.

huys-loock.

sax. sicamb. holl . j. donderbaerd. Sedum maius. *sic dictum quod super tecta crescat & folia porri similia habeat. ang houseleke.*

huys maeght.

Famula, ministra, ancilla: scoparia.

huys-man.

Vir domesticus, paterfamilias maritus. & Inquilinus. & Agricola, colonus, villicus, ruricola.

huys-meester. j. hof-meester.

Oeconomus.

huys-meyer.

vetus. ger. Oeconomus, maior domus.

huys moeder.

Materfamilias, matrona.

huys-mussche.

Passer domesticus, passer tecticolus, passer solitarius.

huys-raed.

Vtensilia, supellex, bona mobilia *q.d.* **huys-reed**. *nempe* res ad quotidianum vsum patrisfamiliâs parat , *secundùm I. C. tit. de supell. leg. vnde & ghe-reede, huys-ghe-reede & ghe-rade dicitur. germ. haussrath sax. hussgerath.*

huys-raed.

metaphoricè. Peculium, *apud Plaut. & Petron.* veretrum, genitalia. *q.d.* vtensilia. *honestæ rei turpis circumlocutione.*

huys raed houden.

vet . j. **huys-houden** . Tueri rem familiarem.

huys-rekel. j. huys-wachter.

Canis domesticus.

huys-saete, huys-sete.

vet. Domesticus: familiaris.

huys-soeckinghe.

Inquisitio in domicilia. & Irruptio in aedes.

huys-soeckinghe doen.

vet. sax. sicamb. Irrumpere in aedes violenter, & cum impetu ingredi.

huys-slanghe.

Coluber.

huys-slacke.

Limax, cochlea nuda.

huys-sorgher.

Oeconomus.

huys-stofferinghe.

Supellex.

huys-stormer.

Effractor.

huys-vader.

Paterfamilias, maritus.

huys-volck. j. huys-lieden.

huys-vriend.

Familiaris.

huys-vrouwe.

Hera domus: & Vxor, domina, nupta, & socia thori.

huys-wachter, huys-rekel.

, canis domesticus, canis villaticus, canis assiduus.

huys-weecke.

fland . j. huys-arme.

huys-weerd.

sax. sicamb. Maritus, herus domus.

huys-werck.

Negotium domesticum, opus domesticum.

huys-wijf.

Materfamilias, domina, hera domus.

huys-wortel.

germ. sax . j. huys-loock. Sedum.

huysen.

vetus . j. houen. Epulari. *hinc* paesch-huysen.

huysen ende houen iemanden.

Recipere aliquem hospitio, domo, tecto.

huysen.

vetus. fland. Domum aedificare.

huysinghe.

Domicilium, aedificium.

huyselick.

Parcus, frugi.

huyselick dier.

Animal cicur, mansuetum, domesticum.

huyselicken

Frugaliter.

huys-sitten.

holl . j. huys-armen.

huysken.

Domuncula, aediculae, parua domus, paruae aedes.

huysken.

Theca, locus in quo aliquid reconditur **Huysken van peper oft ander cruyden.**
Cucullus, inuolucrum quo aromata clauduntur.

huysken. j. hulse.

Siliqua, gluma, calyx, theca seminis *ang. huske.*

Huysier. j. deur-waerder.

Accensus, apparitor, ianitor, ostiarius. *gal huissier.*

ab huis: gal. i. ostium. ital. vssiere: ang. husser, vsser.

Huyue.

Reticulum, capillare, vitta.

huyue.

vet. fland. j. huygh. Vua.

huyue. j. menigh-voude.

Echinus, bouis ventriculus.

huyue des in-ghe-wandts.

Omentum.

huyue vanden wagen.

Tympanum currus.

huyuen-bandeken, huyuen-bindsel.

Taenia.

Huyuen.

Caput operire, contegere amictu.

Huyueren.

Horrere, horrescere, frigitire, sentire intrinsecus algorem seu tremorem.

huyuerigh.

Frigutiens, horrens frigore.

huyeringe.

Horror, tremor prae frigore

huyeringhe van kortse.

Perfrictio, quercera febris: rigor: frigus quod in accessione tertianae febris tremorem adducit.

Hulcke, koop-vaerders schip.

Holcas, nauis oneraria, grauis, frumentaria: stlata, nauigium latum vastumque. *sax.*
holck: ital. hulca: ang hulcke.

hulcke, kinck-horen.

Piscis turbinatus.

Huld, hold.

Fauens, amicus, beneuolus, amans.

hulde.

Suffragium, fauor, gratia, fides, fidelitas. & Amor.

hulde, manschap.

Obsequium & obseruantia clientis siue vasalli: hominium. *vulg* homagium.

hulden, hulde doen.

Obsequium & fidem praestare. & Suffragio ornare.

hulden den lands-heere.

Inaugurare principem, initiare principatui, suffragiis dedicare principatui, solenni suffragio eligere principem: praestare domino iuramentum fidelitatis. *vulg* homagiare.

huld-schenck, huld-ghifte.

Coronarium: munus quod principi ad inaugurationem aut nouum honorem datur.

Hulle, hooft-doeck.

Capitium, plaga, plagula, velamen muliebre capitis, rica, rricula, calantica, vitta, redimiculum.

hullen.

Redimire caput, caput tegmine ornare.

hulsel. j. hulle.

Capitium.

Hulpe, hulpen. j. helpe, helpen.

Hulse, hulsche, huldsche.

Siliqua, calyx, folliculus, gluma, vtriculus, inuolucrum seminum in frugibus.

hulsen vrucht.

ger. sax. Legumen.

Hulsen ende bulsen.

Tussire vehementer, quassari vehemente frequenteque tussi: vulsare, *apud Veget.*
germ. bulsen. Gesner.

Hulst.

Ruscus siluestris, aquilenta, aquifolia. *gal. houlx.*

Hummel. j. homm.

Fucus.

Hummen. j. hemmen.

Mutire.

Humsken.

sicamb . j. krekel.

Humpelen.

sicamb. Ineptè operari.

humpeler, humpel-man.

sicam . j. brodder. Imperitus suae artis, ineptus operator.

Hungher.

ger. sax. sic . j. hongher. Fames.

Hungkeren.

Affectare, cum affectu petere: *proprie est infantum & puerorum mammam aut alimomam appetentium.*

hungkeren.

fland. Hinnire.

Hupe, huppe. j. heupe.

Coxendix.

Huppe, huppetub.

fland . j. hoppe. Vpupa.

Huppelen, huppen.

Saltitare, subsilire, subsultare, persultare, exsilire, tripudiare, argutari.

huppel-koren. j. hopper.

Locusta.

huppelinck.

vetus . j. vorsch. Rana. *Ouid. 15. Metaph. de Rana: apta natando Crura dat: vtque eadem longis sint saltibus apta.*

huppeler.

Subsultor.

huppen.

Saltare.

hupper, hipper.

sax. fris. sicamb. holl . j. sprinck-haen. Locusta.

Hupsch.

Speciosus, formosus, decorus, pulcher, venustus, bellus.

Hurcken. j. horcken.

Auscultare.

Hurcken, horcken.

holl . j. hucken. Inclinare se.

Hurde. j. horde.

Crates.

Hure.

Caput apri aut cerui. *gal. hure.*

Hurigh, hurlingh.

germ. Hornus: intra primum adhuc annum.

hurighen wijn.

colon. Vinum hornum.

Hursel. j. horsel.

Crabro.

Hurten. j. horten.

Pulsare.

Hurts. j. horts.

Hericius.

Hus-brenner. j. huys-brenner.

Hussack, husseck, hus-huyck.

germ. sax. sicamb. Toga, pallium. & Mastruca. ger. husszacken, huzeck, hus-iack.

Hussen, husschen. j. hisschen.

Stigare, instigare.

Huts, hutsinghe.

Concussus, us.

hutsen, hutselen.

Quatere, concutere, succutere, quassare, conquassare: & Labefactare, agitare. *gal. hocher.*

huts-pot.

Caro iussulenta, iurulenta, carne, è iure: aulicocia, orum. *dicitur à concutiendo: quod carnes conscissae, & in iure suo coctae à coquo in olla feruente concutiantur, succussentur & inuertantur. gal. hochepot: ang. hotspot, hotchepot.*

Hutte.

vetus. sax. sic . j. hoede, huede. Custodia, protectio.

hutte.

Tugurium casa, gurgustium, ategiae, mapalia, magalia, ligellum, scena, taberna, tabernaculum, tentorium. *dicitur hutte. q.d. hude siue hoede, à tegendo siue protegendo, eadem ratione qua tugurium Latinis. gal. cahute.*

hutteken.

Tuguriolum, casula.

[I]

I A

IA.

Sic, sanè, certè, etiam, imò, videlicet, ita est. *ger. ia: ang. yea, yee.*

ia dat meer is.

Imò verò, quid quod, adde quod.

ia-heere, iae-man, iae-schepen.

Iudex pedarius siue pedaneus.

ia-woord.

Consensus, affirmatio.

Iachte. j. iaghte.

Venatio.

Iack.

fland. Thorax, diplois, lorica. *gal. iaque: ital. giacco.*

iacke.

germ. sax. fris. sicamb. Praetexta toga: vestimentum quod tunicae superinduitur: & Supparus, supparum: & Endromis, vestis rudis aut villosa: & Gallica palla: & Tunica.
germ. iack: ang iacke: iacket.

Iacke.

fland. j. kletsoore. Scutica, flagellum aurigarum.

iacken.

fland Flagellare scutica.

iackener.

Auriga.

Iaeghen. j. iaghen.

Venari.

iaegh-pijcke. j. iaght-spriet.

Iaer.

Annus. *ger. iar: ang. yere, yeare.*

iaer ende dagh.

Annus & sex septimanae: & (*veteri saxonum more*) tres insuper dies.

iaer-boeck, iaer-tijd-boeck.

Annales, chronica.

iaer-dicht.

Versus chronologicus, chronographicus.

iaer-draed. j. hout-iaer, hout-draed.

Pecten, pectines: lineae siue venae in arboribus.

iaer-ghetijde.

Anni tempus.

iaer-ghetijde.

Annus vertens.

iaer-ghetijden. j. iaer-tijden.

Annalia tempora, anni partes.

iaer-ghetijde.

Sacra anniuersaria, feriae solennes, statae, certae, & quotannis recurrentes: anniuersaria solennitas, dies anniuersarius, memoria anniuersaria. Annuus dies, *apud Tertullianum*. & Annuae parentationes.

iaer-ghe-tijde houden.

Feralia vel parentalia annua celebrare: oblationes annuas reddere, *Tertullian*. annua die facere pro defunctis: annuis diebus dormitionis offerre, *Tertull*. anniuersaria die agere memoriam defuncti.

iaer-gheld.

Annua, *orum*: solarium vnus anni

iaer-kost.

Annona, *ae*.

iaer-loon.

Annua merces, annuum stipendium.

iaer-merckt.

Nundinae, forum nundinarium, mercatus, panegyris.

iaer-schaere.

Annorum multitudo, numerus annorum, anni praefiniti: & Pubertas, *tempus* pubertatis, aetas quatuordecim annorum. & Annus plenus, completus, integer: anni spatium: & Prouentus anni, opora.

iaer-tanden.

Gnomones iumentorum.

iaer-tijden.

Horae anni, tempora anni. **Vier iaer tijden.** Anni horae quatuor anni tempora, *nempè hyems, ver, aestas, autumnus.*

iaer-tijd-boeck.

Annales, libri chronici, chronica, orum.

iaers-auend.

Pridie calend. Ianuarij.

iaers-dagh.

Calendae Ianuarij.

iaers misse.

Calendae Ianuarij: primus dies incipientis anni.

iaeren.

Annuare, perennare.

iaerens, t'iaeren.

Arino elapso, anno superiore.

iaerigh, iaerlinck.

Anniculus, annotinus. & Hornus, hornotinus.

iaerigh oft iaerlingh kind.

Puer anniculus, puer *vnum* natus annum. **Twée-iaerigh.** Biennis. **Drij-iaerigh.** Triennis.

iaerighen tijd.

Tempus annale, tempus *vnius* anni.

iaerigh, van desen iaere.

Hornus. **Iaerighen wijn.** Vinum hornum, hornotinum.

iaerigh, be-iaert.

Maturus annis, maior annis, pubes.

iaerlick.

Annuus, anniuersarius, solennis.

iaerinck in-komen.

Census, annuus reditus.

iaerlicks.

Annuatim, singulis annis, quotannis, in singulos annos, anniuersariè, annua vice.

iaerlingh.

Anniculus, vnus anni.

Iaghen.

Venari, indagare, agitare feras, insequi feras, sectari beluas, apros, ceruos: & *metaphor.* Festinare, properare, deproperare.

iaghen deur de spiessen.

Pr pilatis hastis obiicere, spiculis ludibrium obiicere.

iagher.

Venator, indagator, vestigator.

iaghers gaeren. j. iaght-gaeren.

Cassis.

iagherande.

vetus. Viuarium. & Velitatio.

iaghersse.

Venatrix.

iagherije.

Venatio: & Viuarium, leporarium.

iaght.

Venatus, venatio.

iaght, iaghte, iaght-schip.

Liburnica, celox: nauis praedatoria piratica, myoparo, piraticus myoparo. *nauis tiremis forma, incredibilis celeritatis.*

iaght-garen.

Plagae, retia, cassis.

iaght hond.

Canis venaticus, canis venator, canis Gallicus.

iaght-horen.

Lituus, cornu venatorium.

iaght-net.

Plagae, cassis.

iaght-peerd.

Venator equus: & Veredus.

iaght-schip. j. iaghte.

Liburnica.

iaght-spriet, iaght-stock.

Venabulum.

iaght-vogel.

Accipiter.

iaght-werck.

Venatio.

iaghten.

Venari, cursicare: & Festinare, properare, accelerare.

iaghtigh.

Venaticus: & Properus, praeproperus, valde celer & festinus.

iaghtigh.

sax fris . j. loopigh. Catuliens.

Ialoes, ieloes.

Zelotypus, zelotes. *gall. ialoux: ital. zeloso, geloso: hisp. celoso: angl. ielouse.*

ialoesije, ialoesheyd.

Zelotypia.

Iamer, iammer.

Miseria, calamitas, & aerumna.

iammeren, iammerlick klaghen ende schreyen.

Lamentari, voce querula & tristi damnum ac dolorem tristari.

iammeren, deren.

Misereri, miserari, miserescere. **My iammert.** Miseret me.

iammerlick.

Lamentabilis.

iammerlick gheschrey.

Lamentatio, lamentum.

iammerlicken.

Miserabiliter, miserè: miserandum in modum.

iammer-hertigh.

Misericors.

Iampelen. j. sanckelen.

Iancken, keffen.

Gannire. & Vagire.

iancken huylen.

Vlulare.

iancken, bassen.

Latrare.

iancker

Gannitor, latrator.

Iannette, iennette, iennetteken.

Narcissus, lychnus siluestris.

Iatten, ietten.

Sarrire agrum, sarculare, runcare.

iat-houweel.

Sarculum, capreolus.

Iaelijne.

Hasta: lancea velitaris, leuis: spiculum, sarissa. *gal iaeline: ital. iauerina: ang. iaelin.*

iaelijnken.

Aclis, tragula.

Iaute

fris. Scyphus ligneus: & Donum.

I B**Iben boom.**

holl. fris . j. ieuen-boom. Taxus.

I C**Icht. j. iet.**

Aliquid.

icht-wat. j. wat, etwat.

Aliquid.

Ichten.

fris . j. ghichten. Fateri.

Ick.

Ego, ipse. *ger. ich: gal. ie: ang. i.*

ick selue.

Ego ipse, egomet, idem ego.

I D

Id

sax fris . j. het. Id, hoc, &c.

Ider. j. ieder.

Quisque.

I E

Ie.

vetus Aliqui: & Vnquam.

ie-ghelick.

Omnis, quilibet, quiuis, quisque, vnusquisque.

ie-man,

& *per paragogen*, **iemand**. Aliquis, quispiam, vllus, quisquam, vnus, aliquis homo.

ie-mer.

Vnquam: & Imò. & Aeternùm, aeternè, perpetuo: & Saltem, imò, tamen, maximè.

ie-wat. j. iet-wat, et-wat.

Aliquid.

ie-wers, ie-waers, ie-weringhs.

Vsquam, vsquam, alicubi.

Iechte. j. ghichte.

Iecke.

Passeris siue plani piscis genus.

iecke.

holl. fris. Opus mellarium vilius: mel vilius, ex apum genitura & mellis faece expressum.

Iecke.

Oesypum, oesypus, osca, ouium sordes: succus ab immundae vellere demptus ouis: sudo. sordesque lanis ouium adhaerentes: succidarum lanarum pinguitudo sordida.

ieck wolle, wolle met der iecken.

Lana succida, vellus succidum, lana illota, & sordibus adhaerentibus imbuta, lana ouis sordida cum suo oesypo.

Iecke, ijcke, hijcke.

Vasis mensura & capacitas, mensura capacitatis & ponderis iusti: limitatio: signum siue nota iustae mensurae.

ieck-maete.

Mensura designata.

ieck merck, ieck-ijser.

Tudicula.

iecken ijcken, hijcken.

Limitare, mensuram & pondus in vase designare: signum siue metam mensurae iustae indere.

Ied, iet, iet-wat.

Aliquid.

Ieder.

germ sax. sicamb. holl. Quilibet.

ieder man, een-ieder.

Quilibet, quiuis, quisque, vnusquisque.

ieder-tijdts.

vetus. Omni tempore, quouis tempore.

Ief.

vetus. holl . j. scheer-garen. Stamen.

ieft.

fland . j. aerd-vele. Hedera. *ang. yuie.*

Ieghelijck. j. ie-ghelijck.

Omnis.

ieghe-welck.

vetus . j. ie-ghelijck.

Ieghen.

holl . j. teghen. Contra.

Ieghen-wordigh. j. teghen-wordigh.

Praesens.

Ieloes. j. ialoes.

Ieman. j. ie-man.

Aliquis.

Iemer j ie-mer.

Vnquam.

Ieneuer boom. j. gheneuer-boom.

Iennette. j. ghennette, iannette.

Ient. j. ghent.

Bellus, scitus.

Iepen-boom.

sic. holl . j. olm. Vlmus. ger. yssenholtz.

Ierghend, iergens. j. ergens.

Vsquam.

Iet, ied.

Aliquid.

Iette.

fris. Tunica.

Ietten. j. iatten.

Sarrire agrum.

Ieucken. j. ioocken.

Ieuen.

sax Hedera terrestris. *ang.* iuye.

ieuen-boom, ieuen hout.

Taxus, smilax. *vulgò* ifus. *germ.* eyben: *gal.* if: *ang.* yevv

Ieughd.

Iuuenta, iuuentus, aetas iuuenilis, adolescentia, praetexta aeta, florens aetas, pubertas.
germ. iugend: *ang.* youthe.

ieugh-dom.

Iuuenta, aetas florens, adolescentia.

ieughdigh.

Iuuenis, iuuenilis, adolescens, vigenis, vegetus, florens aetate.

ieughdighlick.

Iuueniliter.

ieughden.

Iuuenescere.

Ieweringhs. j. ie-wers.

I G

Ighel. j. eghel.

Echinus.

I I

Iiben-boom. j. ieuen-boom.

Taxus.

Iicke. j. iecke.

Iidel.

Inanis, vacuus, vanus, cassus. *ijdel, ang.* Otiosus, desidiosus, inanis.

ijdel, lichtveerdigh.

Nugalis, friuolus, leuis, vanus.

ijdel van hoofde.

Amens, demens, delirus.

ijdelen haerinck.

Halec inane, lactibus & ouis carens.

ijdel-darm.

Intestinum ieiunum: intestinum semper inane. & *metaph.* Homo vorax & semper famelicus.

ijdel-tuyte.

Ambubaia, mulier vana, vaniloqua, vanidica, inaniloqua.

ijdelheyd.

Vanitas, inanitas.

ijdelheyd van hoofde.

Dementia, amentia, delirium.

ijdelick.

Vanè, inaniter.

ijdelen.

Inanire, exinanire, vacuare, euacuare.

Iif, ijf-boom.

fland . j. ieuen-boom. Taxus.

Iile.

ger. sax. sicamb. fris. holl . j. haeste.

ijlen. j. haesten.

Properare.

ijlens. j. haestelick.

Iile.

sicamb . j. eghel. Sanguisuga.

Iipelijne.

Tilia mas.

Iipen-boom. j. iepen-boom.

Iis, eys.

Glacies. *ger. eys: ang. ise, yse.*

ijs, ijse. j. eye, eyse.

Hulcus.

ijsen-kruyd. j. eysen kruyd.

Verbenaca.

ijsen. j. eysen.

Horrere.

ijs-baene.

Planicies glaciata.

ijs-blocken.

fland . j. kalluyten.

ijs-bout, ijs-boutken.

Pirum acidulum, postautumnale.

ijs-dacke.

vetus. sax Stiria.

ijs-dop, ijs-top.

louan. Trochus missilis,

turbo iaculabilis: *q.d.* trochus glacialis.

ijs-droffel.

Stiria.

ijs-grauw.

Caeruleus instar glaciei.

ijs-hondeken.

Canis Islandicus: ex Islandia siue glaciali regione.

ijs-kekel.

Stiria, gutta gelu concreta.

ijs-koud.

Gelidus.

ijs-see.

Oceanus glacialis, Scythicus, Septentrionalis, mare Amaltheum.

ijs-spore, voet-ijser.

Encentris: *stapes ferreus, aut ferreis mucronibus confixus, quo vtuntur qui lubricam glaciem calcant.*

ijs-vael.

Caeruleus instar glaciei.

ijs-voghel.

Alcedo, alcyon: *avis glaciali hieme pullos excludens.* & Ispida: *avis circa aquarum ripas glacie concretas degens.*

ijsachtigh.

Glacialis.

ijsel.

Stiria glacialis. *ang. ijsele.*

ijsel, hijsel.

Gelucidium, pluua glaciata, pruina glacialis.

ijselen, hijselen.

Pluere minutam glaciem, sine pruinam glaciale.

ijselinghe.

Gelucidium.

ijsen.

Glaciare gelare.

ijsen. j. bijten.

Rumpere glaciem.

ijsen.

holl . j. eysen. Horrere.

ijselick.

holl . j. eyselick. Horribilis.

Iiser.

Ferrum.

ijser, hoef-ijser.

Solea ferrea.

ijser, boeye.

Compes.

ijser-gheld.

Pretium compedum: *pretium quod pro vinculis ferreis captiui penditur.*

ijser-ghensteren, ijser-straelkens, ijser-voncken. j. senghel.

Stricturae.

ijser-hard.

Ferreus, aheneus, solidus & firmus instar ferri.

ijser-hard. j. ijser-kruyd.

Verbenaca.

ijser-kruyd. j. eysen-kruyd.

Verbenaca. *ger. eyserhart, eysen kraut.*

ijser-kuyl.

Ferraria, ferri fodina.

ijser-lijm.

Ferrumen, glutinum ferri, glutinum fabrile.

ijser-mael.

Macula ferruginea.

ijser-maeligh, ijser-mael-verwigh.

Ferrugineus.

ijser-mijne.

Fodina ferraria.

ijser-roest.

Ferrugo, ferri rubigo.

ijser-roestigh.

Ferrugineus.

ijser-slagh. j. hamer-slagh.

Ferri scoria.

ijser-smid.

Faber ferrarius.

ijser-smidse.

Fabrica ferraria, officina ferraria.

ijser-tuygh.

Arma ferraria, ferramenta.

ijser-ver-we.

Color ferrugineus.

ijser-voncken. j. ijser-ghensteren.

ijser-werck.

Ferramentum.

ijseren, van ijser.

Ferreus.

ijseren man, seer herd-baerigh.

Chalcenterus, adamantinus: laboris, frigoris & inediae patientissimus. *q.d.* vir ferreus.

ijseren vercken.

holl . j. eghel. Erinaceus. *q.d.* porcus ferreus, à setis siue spinis horridis & praeduris tanquam ferreis.

ijseren vercken.

Ericius. *machina militaris vndique praepilata, ac verutis horrens, aut clauis ferreis extantibus.*

Ijuer-eyuer.

Zelus, aemulatio. *ger. eyffer: ang. enuy.*

ijueren.

Zelari, aemulari.

ijuerer.

Zelotes, zelator, zelotypus, aemulus.

ijuerigh.

Zelotypus: & Feruens animo.

ijueringhe.

Zelotypia, zelus.

Ijuoor. j. iuoor.

Ebur.

I K**Ike. j. iecke.**

Oesypus, &c.

I L

Ilder. j. elder.

Vber ouilli pecoris.

Ile.

sax. Hirudo, sanguisuga.

Illeken.

sax. Mustela siluestris, furunculus.

Iloof.

sax. Corymbus, hedera.

I M

Im.

vetus . j. in. In. *germ. im.*

Im-bijt. j. in-bijt.

Ientaculum. ger. imbiss.

Im-boel. j. in boel.

Supellex.

Imde. j. emde.

Imme.

ger. sax. fris. sicamb . j. bie. Apes.

Immer. j. ie-mer.

Vnquam, &c.

I N

In.

In, intro, intus. *germ. ein, im: gal. en: ital. in: hisp. en: angl. in.*

In.

adiectiuus praepositum exponitur per valde: vt in-arg, in-goed, in-groen, in-quaed, in-soet, &c. augetque; maximè adiectius significationem, sicut apud Latinos prae & per. & aliquando in: vt impotens, apud Martianum & Senecam. i. valde potens. Indurus. apud Ouid. i. valde durus: & Inualidus apud Lucret. valde validus.

In dien ghy dat doet.

Si id facis, modò id feceris.

In-aderen.

Interiora viscera.

In-argh.

Valde malus, peruersus.

In beelden.

Imaginari, mente concipere imaginem siue similitudinem.

in-beeldinghe.

Imaginatio, phantasia.

In-bijt.

Ientaculum, prandiculum, prandiolum acratisma, acratismus, silatum.

in-bijten.

Immordere, admordere. & Ientare, sumere ientaculum.

In-blaesen.

Inspirare: & Suggestere: insusurrare in aurem ogganire.

in-blaeser. j. in-steker.

In-boel. j. boel-hoed.

holl. fris.

In-booghen.

Pandare, incuruare.

In-borelinck. j. in-gheboren.

In-bornst, in-brunst.

Animus feruens, studium flagrans, ardor, zelus.

in-bornstigh, in-brunstigh.

Feruidus, acer, flagrans animo, ardens studio, impetuosus.

In-brake, in-breke.

Irruptio, incursio, incursus, effractura.

in-braecke.

fland. Delictum, legis infractio.

in-braecke doen.

Irrumpere, irruere, incurrere, cum violentia & impetu ingredi: & Delictum committere, legem infringere.

In-branden

Inurere.

In-breke. j. in-brake.

Irruptio.

in-breke der wateren.

Eluuius.

in-breken.

Infringere, irrumpere, introrumpere, irruere.

in-breken de deure.

Effringere fores, vi & impetu frangere ostium.

in-breken den koop.

Rescindere emptionem, emptionem irritam, vanam & nullius momenti facere.

in breker van deuren, vensteren, muren, kisten.

Effractor: directarius, perfossor *apud Apul.*

In-brenghen.

Inferre, introducere.

In breucke. j. in-braecke.

In-brocken.

Infriare, interere.

In-brunst. j. in-bornst.

In-dachte.

Recordatio, memoria, attentio, intentio.

in-dachtigh.

Memor.

In doen.

Indere, inserere, inferre, immittere, imponere.

In-dooopen.

Intingere.

in-doopsel.

Intinctus, embamma.

In-dorre.

Peraridus.

In-douwen.

Intrudere, impellere, inculcare.

In-draeghen.

Inferre, importare, ingerere.

in-dragh. j. inslagh.

Subtemen.

In-drijuen.

Impellere, impingere, adigere.

In-drincken.

Imbibere.

In-dringhen.

Imprimere, impellere, introrumpere, penetrare. & Impressionem facere. & Ingerere.

In-droeue.

Pertristis.

In-drooghe.

Peraridus.

In-drucken. j. in-dringhen.

In-druppen.

Instillare.

In-fraey.

Perdecorus, perpulcher.

In-gaen.

Intrare, introire, subire, introgredi, inire, inferre pedem, ingredi, succedere, subire.
& Incipere. **Ingaende iaer.** Annus incipiens, exoriens, veniens.

in-ganck.

Introitus, ingressio. & Aditus. & Vestibulum, ostium, ianua, limen. & Receptaculum.

In-ghe-booght.

Pandus, incuruus.

In-ghe-boren.

Innatus, ingenitus. & Indigena, genitus eo ipso loco, quem incolit.

In-ghe-daen.

Inditus, immissus.

In-ghe-dom.

sax sicamb. holl . j. **in-ghewant.** Intestina, viscera.

In-gheesten.

Inspirare.

in-gheestinghe.

Afflatus diuinus.

In-ghe-land.

Possessor agri, aut fundi.

in-ghe-lande. j. ghe-goedde.

In-ghe-leghen van kinde.

Puerpera.

In-ghe-leght.

Impositus, insititius.

in-ghe-leght werck.

Emblemata, emblema vermiculatum: opera segmentis coagmentatis vermiculata, tessellata: opus segmentatum, opus museiarium, museum, musiuum: opus minutis segmentis elaboratum: opus ex secamentis & scandulis variorum lignorum studiosè commissum, picturam quandam elegantissimè repr sentans.

in-ge-leght plaueysel.

Emblema, pauimentum ex opere museo, pauimentum mosaicum, museacum, musiuum, segmentatum, scalpturatum: tessellatum, ex tesserulis insinitis, & lapidum frustis versicoloribus.

in-ge-leghden wijngaerd-stock.

Pro-

pago, vitis humi depressa, quò ex vna plures emergant.

In-ghe maeckte penssen.

Echinus *conditancus*, ventriculus bouis *conditus*.

Inghenisse. j. enghenisse.

Inguen.

In-ghe-noot.

vet. . j. in ghe-seten.

In-ghe seten.

Incola, indigena, habitator.

in-ghe-seten des lands.

Prouincialis.

in-ghe-seten der stad.

Oppidanus, municeps.

In-ghesin.

vet. Familia.

In-ghe-soden.

Dedoctus ad tertias, quartas, &c.

in-ghe-soden wijn.

Defrutum, sapa: vinum decoctum.

In-ghe-souten visch.

Pisces muria conditi.

In-ghe-valle.

Si, modò, dummodo, si fortè, *q.d.* casu

in-ghe-vallen.

Illapsus.

in-ghe-vallen ende ver maghert.

Strigosus, cadauerosus.

in-ghe-vallen van aensicht.

Deplenus ore, facte cadauerosa.

in-ghe-vallen aerd-rijck.

Labes, discissio terrae.

In-gheuen.

Indere, immittere, ingerere: Inspirare, suggerere, instigare.

ingheuer.

Instinctor, impulsor.

ingheuinghe des heylighs gheests.

Diuinus afflatus, caelestis instinctus, diuina inspiratio.

In-ghe-vlochten.

Implexus.

In-ghe-voert.

Inductus, adductus, aduectus.

In-ghe-wand, in-ghe-weyde.

Intestina, viscera, exta, interanea: vitalia. & Praecordia, tela cordi obtenta.

in-ghewand-net.

Omentum.

In-ghe-weyde.

sicamb . j. in-ghewand.

In-ghe-wonden.

Inuolutus.

In-ghierigh.

Valde auarus.

In-ghieten.

Infundere.

In-gloedigh.

Excandescens, candens, & valde ignitus.

In-goed.

Perbonus, valde bonus.

In-goeden.

vetus . j. goeden.

In-gorden.

Instringere.

In-gram.

Excandescens ira: praeferuidus ira.

In-groen.

Peruiridis, valde viridis.

in-groen.

Clematis Daphnoides, vincaperuinca, chamaedaphne. *herba cuius folia semper viridia manent.*

In-hael.

Inductio.

in hael stock.

Haustus.

in-haelen.

Inducere, introducere, inferre.

in haelen, in trecken den buyck.

Contrahere ventrem.

in-haelen, in-slicken.

Haurire, glutire.

in-haelen renten oft schattingen.

Colligere redditus, cogere exactiones.

in-haeler van beden oft schattingen.

Coactor exactionum, collector vectigalium.

In-ham der zee, binnen dijck.

Sinus maris, litus incuruum mare amplectens.

In-hebben.

Continere, habere, tenere, occupare. **De stadt in hebben.** Habere ciuitatem, habere mures, in potestate habere vrbem, occupare.

In-heet.

Praeferuidus, perferuidus.

In-heimlick.

Intimus, penitus, in abditissima parte situs.

In-heymsch.

Domesticus.

in-heymsche orloghe.

Bellum intestinum, ciuile, domesticum.

In-herd.

Praedurus.

In houd.

Contentum, res contenta.

in-houd des ghe-schrifts.

Argumentum. *vulgò* tenor.

in-houden.

Capere, tenere, continere, obtinere, occupare, possessioni insistere.

in-houden de gramschap.

Iram cohibere, reprimere, comprimere, concoquere.

In-hout.

Nauis stamina, statumina, costae.

In huys.

Telonium: vbi tributum ex piscibus & aliis rebus exsoluitur.

In-kleyn.

Perminutus.

In-komen.

Intrare, ingredi.

in-kom gheld.

symbola quae dantur introitus causa, cùm quis recipitur in collegium aut corpus quoddam. **In kom-gheld betalen.** Isagogicum dependere: rudimentum tirocinij deponere.

in-komende goed, in-komste.

Reditus, prouentus annuus, vectigal, obuentio, census.

in-komelinck.

Aduena.

in-komste.

Introitus, ingressio.

in-komste. j. in-komende goed.

In-koop.

Emptio, coemptio.

in-koopen.

Emere, coemere, in solidum emere.

in-kooper.

Emptor, mercator, solidarius. & Obsonator: coquus nundinarius.

In-koud.

Praegelidus.

In-krijt.

Vitalia, cor, pulmo, cerebrum, vitae instrumenta.

In krimpen.

Contrahi, arctari.

In-kruypen.

Irrepere.

In-laeten.

Immittere, admittere, intromittere.

in-laeter.

Admissionalis. **i. huysuer.**

In-lander.

Indigena.

in-landsch.

Indigena, vernaculus.

in-landsche orloghe. j. in-heymsche.

In-leelick.

Perturpis.

In-legghen.

Imponere, immittere, inserere.

inlegghen, in-ghe-leght werck maecken.

Vermiculata siue tessellata opera conficere.

in-legghen den wijngaerd.

Supplantare, propagare, deponere sulco, deprimere vitem.

in-legghen het kleed, enghen.

Coarctare vestem.

in-leghsel.

Insitum, res insinitia.

in-leghsel. j. in-ghe-leght werck.

In-leyden.

Inducere, introducere.

In-lief.

Percharus.

In-ligghen van kinde.

Decumbere ex partus dolore, puerperio.

in-liggende vrouwe. j. kraem-vrouwe

Puerpera.

In-lijuen.

Incorporare, concorporare, in vnum corpus redigere.

In-loop.

Incursum, incursum.

in-loop der wateren.

Eluuio.

in-loopen.

Incurrere, incursum, occurrere, irruere.

In-loos.

Perastutus.

In-luy.

Valde piger.

In-luyde.

Personans, valde sonorus, siue clarus.

In-maecken.

vetus. Condire.

in-maecksel.

vetus. Condimentum.

In-maenen de schulden.

Nomina exigere.

in-maener, in-haeler.

Coactor.

In-nemen.

Capere, assumere, sumere sibi, occupare. & Recipere, admittere, accipere.

in-nemen, in-haelen.

Indere, introducere: & Colligere, cogere.

in-nemen, nutten.

Cibum sumere.

in-nemen de plaetse.

Occupare locum.

in-nemen een stad.

Capere urbem, occupare urbem armis, vi expugnare, pugnando capere: urbe potiri.

In-onderen, in-ongheren.

sic. iul. col. Meridiari, somnum meridianum capere.

In-planten.

Inserere.

In-roepen.

Intus, siue intro vocare.

in-roepen de merckt.

Proclamare nundinas.

In-schelligh.

vetus. Furibundus.

In schencken.

Infundere.

In scherp.

Praeacutus.

In-schieten.

Iniicere. & Inuadere. & Incidere subitò.

In-schoon.

Perelegans, perbellus.

In-schrijven.

Inscribere, ascribere. **Laeten in-schrijven ter orloghen.** Dare nomen militiae, vel ad militiam.

In-schudden.

Infundere.

In-schuld.

Debitum quod nobis debetur.

In-seghel.

Sigillum.

In sencken.

Immergere.

In-setten.

Imponere, inserere.

in-setten, be-setten.

Constituere, instituere, statuere.

in-setten. j. in-stellen.

Substituere, &c.

in-settinghe.

Impositio.

in-settinghe.

Constitutio, decretum, dogma, *vulgò* statutum.

in-settinghe. j. schattinghe.

Indictio, exactio. *vulgò* impositio.

Ins-ghelijck.

Similis. & Similiter.

In-sieden.

Inferuere. & Decoquere coquendo absumere. **Laeten in-sieden tot op het vier-deel.**
Decoquere ad palmum, coquere ad quartas, ad quartam partem.

in-siedsel.

Decoctum, decoctura.

in-sien.

Intueri, inspicere, inspectare, obseruare, attentè considerare.

in-sight.

Intuitus, inspectio. & Respectus, circumspectio, obseruatio.

In-sincken.

Sidere, insidere, pessum ire.

in-slagh.

Interectio, insertio.

in-slagh, weuel-dread.

Trama, subtemen.

in-slagh-spoele.

Panus.

in-slaen.

Incutere, illidere.

in-slaen den weuel-draed.

Tramam intexere, ordiri telam.

in-slaen.

Diuertere, se recipere in hospitium, domum, diuersorium.

in-slaen de peerden. j. in-spannen.

Iungere equos.

In-slicken. j. slicken.

Glutire.

In-sluyten.

Includere, intus claudere. & Coarctare.

in-sluytsel, in-sluytinghe.

Inclusio.

In-snijden.

Incidere.

in-snijdinge, insnijdsel.

Incisio, incisura

In-soet.

Praedulcis, valde dulcis.

In-sout.

Praesalsus, valde salsus.

In-spannen.

Intendere.

in-spannen de peerden.

Iungere equos curru vel ad currum: adducere equos ad iuga, sub currum: currum equis iungere: frena & funes equis accommodare.

in-spannigher.

Miles gregarius.

In-spouwen.

Inspuere.

In-spraecke des heylighen gheests.

Inspiratio diuina, instinctus diuinus.

in-spraecke der goden.

Oraculum, responsum deorum.

In-springhen.

Insilire.

In-staen.

Insistere.

in-staen.

fland. Compensare, damnum sarcire.

in stand doen.

fland Compensare.

in-staen veur iemanden, staen veur eenen anderen.

Spondere pro aliquo, vadimonium promittere. *vide staen.*

In-stampen.

Impellere, infarcire, inculcare.

In-steken.

Infigere, intrudere, inferre, ingerere, subdere, inserere, indere.

in-steken, in-blaesen.

Suggerere.

in-steker, oor-blaeser.

Susurro.

in-steker, in-blaeser.

Monitor: qui verba histrionibus suggerit.

in-stekelinck.

Subditivus, subditivus, suppositus, suppositivus.

In-stel.

Institutio, constitutio. & Inceptio.

In-stellen.

Imponere, & Instituire, constituere, statuere. & Incipere.

in-stellen oft in-setten de wetten.

Condere leges.

in-stellen in eens anders plaetse.

Substituere, sufficere & Delegare proficere.

in-stooten.

Intrudere, impellere, impingere.

In-swelghen.

Deuorare, deglutire.

In-swert.

Perniger, valde niger.

In-toght.

Ingressus, illapsus, us: & Irruptio.

In-trecken.

Intro trahere. & Astringere, contrahere, arctare, coarctare, retrahere. **In-trecken den boghe.** Lunare, curuare, sinuare arcum. **Den buyck in-trecken.** Contrahere ventrem. **De beenen in-trecken.** Contrahere crura.

in-trecken.

Hospitari, deflectere.

In trede.

Introitus, ingressus.

in-treden.

Intrare, introire, ingredi.

in-treden, in-stampen

Inculcare.

In-twee. j. on-twee.

Di, dis: in duas partes. **in-twee scheuren**. Discerpere, disrumpere, in dua partes rumpere. **in-twee snijden** . Discindere, dissecare.

In-vaeren

Inuadere, inuehi irruere, irrumpere. & Impressionem facere.

In-val.

Illapsus, ingressus, us.

in-val, in-ghe-vallen gat.

Labes.

in-val.

Receptaculum, diuersorium. **Sijnen in-val hebben**. Diuertere ad hospitem, recipere se.

in-vallen.

Incidere, irruere, illabi.

in-vallen.

Diuersari, diuertere ad hospitem

in-vallen met ghe-weld.

Impressionem facere irrumpere, ingredi cum impetu.

in-vallen, in t'ghe-dachte komen.

Incidere in memoriam, in mentem venire.

in-vallen.

Collabi, concidere, ruere, corruere.

in-vallen, ver-vallen.

Recidere in morbum

in-vallen, ver-maegheren.

Strigosum & macilentum fieri: restringi macie aut aegritudine

In-vierigh.

Candens.

in vierigh worden.

Candescere, incandescere.

In-vlieghen.

Inuolare.

In-voer.

Inuectio.

in-voeren.

Inuehere, introducere, importare, inducere.

In-vouden.

Implicare.

In-waerts.

Intro, introrsus, introrsum, interius, penitus.

In-wel.

Perbene, valde bene.

In-wendigh.

Internus, interaneus, intrarius, intestinus.

in-wendighlick.

Internè, intrinsecus, intra, intus.

In-werpen.

Iniicere.

In-weuen.

Intexere, texendo inserere. **in-weefsel.** Trama, subtemen.

In-wijck.

Riuus, sinus maris.

In-wijs.

Persapiens.

In-winden.

Inuoluere.

in-windsel.

Inuolucrum.

In-wit.

Candidus, prorsus albus.

In-woonen.

Inhabitare, incolere.

in-wooner.

Incola, habitator, inhabitator.

in-wooner der stadt.

Oppidanus, oppidum incolens.

In-worpen.

Iniicere.

in-worpen den koop.

Rescindere, irritam facere emptionem.

I N *extra compositionem.*

Inck, inckt. j. enck.

Incke.

vetus. zeland. Vulnus, cicatrix: & Mulcta ob vulnus illatum.

Inckel.

fland . j. enckel. Simplex.

Inghel. j. enghel.

Angelus.

Inghe. j. enghe.

Angustus.

Ingher, engher.

vetus. Exactio. *vulgò* angaria. i. concussio, violenta exactio.

Innen.

Indere, introducere: & Colligere, cogere, recipere.

innelick, innighlick.

Intentè, intimè.

innerlick.

Penitus. & Intestinus, intraneus, internus, interior, intimus. & Penetralis.

innerste.

vetus . j. binnenste.

innigh.

Interior, interaneus, intrarius, intimus: & Attentus, intentus: & Religiosus, pia meditationi intentus. *vulgò* deuotus.

innigheyd.

Attentio, intentio: & Religio, intentissima meditatio. *vulgò* deuotio

innighlick.

Attentè, intentè. & Medullitus, intimè, ex intimo affectu.

Inster.

sax. Interanea, viscera, exta.

Int. j. inckt, enckt.

Atramentum.

Inte. j. ente.

Insitum.

I O**Iobbe**

fland. Insulsus, ignauus, obtusus homo

iobachtigh.

fland. Insulsus, bardus.

Iock, ioch, iogh.

Iugum. *germ. ioch: gal. ioug: ital. giogo: hisp. iugo: ang. ioke.*

iock-ghe-span.

Iugales, equi eodem iugo subacti.

iock-riem, ioch-gordel.

Subiugium lorum: *lorum quo colla equorum iugo alligantur.*

Iocken.

Iugare. *ang. ioke.*

Iock, boerde.

Iocus, ludus. *ital. gioco, giuoco: hisp. iuego.*

iock-wijs, in iock.

Ioco, iocosè, ioculariter, per iocum & risum.

iockachtigh.

Iocosus, iocularius, iocularis.

iocken.

Iocari, nugas agere. *ital. giuocare, giocare: hisp. iuegar.*

iocker.

Ioculator, iocans.

Iofferken. j. schaefken.

Dolabella.

Ioffrouwe.

fland . j. ionck-vrouwe.

Ioghet. j. ieughd.

Iuuenta.

Ioye.

vetus. Voluptas, gaudium. *gal. ioye: ang. ioye.*

Ioye. j. iuweel.

ioyelier. j. iuwelier.

ioyen.

Iocari, delectari: Venere delectari: venerea voluptare frui.

Iolijd.

Festiuus, scitus, hilaris, lepidus: & Festiuitas, hilaritas: **io-lijd** *Becano dicitur iucunda temporis in laetitia gaudioque traductio. gal. ioly: ang. ioyly.*

Iolleken.

holl. Linter, alueus.

Iongh, ionck.

Iuuenis. *ger. iung: gal. ieune: ital. iouane: ang. yonge.* **Van ioncks af.** Iam inde à puero, iam à pueris, à pueris, vsque à pueris, iam inde vsque à pueritia, iam inde à cunabulis, inde ab incunabulis, iam inde à teneris, à teneris vnguiculis, ab infantia, ab ineunte aetate.

iongh dier.

Pullus, foetus.

ionck-fere.

vetus. holl. Virgo.

iongh hert.

Hinnulus, hinnuleus, ceruus iuuenus.

iongh haerken.

Lanugo: tenera quasi lana in adolescentium genis.

iongh kind.

Infans, infantulus, puer, puellus, puella.

iongh man.

Iuuenis, adolescens.

iongh ruyter.

Tiro, neoptolemus.

iongh werden.

Iuuenescere.

iongh-heer, ionck-her.

Adolescens nobilis, iunior dominus. *vulgò* domicellus, dominellus.

ionck-heeren,

olim appellabantur baronum filij. *q.d.* iuniores domini. *Seb Munst.*

ionck-her-schap.

Nobilitas vel status iuniorum dominorum.

iongh-schap.

vetus. Iuuenta, iuuentus.

iongh-vrouwe.

Virgo: & Domina iunior *vulgò* domicella, dominella Principum & baronum filiae *olim vocabantur* virgines. *Seb. Munst.*

iongh-vrouwe.

vetus . j. iongh-wijf. Ancilla, famula.

iongh-vrouwen hondeken. j. schoot-hondeken.

Catellus Meliteus.

iongh-vrouw-schap.

Virginitas: & Status iunioris dominae,

iongh-vrouwe-merck. j. eppe.**iongh vrouwelick.**

Virginalis.

iongh-vrouwelickheyd.

Virginitas.

iongh-wijf.

Ancilla, famula.

iongheyd.

Iuuentus, iuuenta, *adolescentia*, aetas iuuenilis, aetas vernans.

ionghe, ionghen.

Iuuenis, puer, *adolescens* **Ionghe der ghe-dierten**. Catulus, pullus **ionghe koe**.
Iuuenca. **ionghe duyue**. Pipio, *columbae* pullus. **ionghen haen**. Pullaster. **ionghe hinne**. Gallina iuuenca, nouella. pullastra. **ionghen os**. Iuencus.

ionghen-schender.

Paederasta, paedico.

ionghen, ver-ionghen.

Iuuenescere.

ionghen, worpen.

Foetificare, foetare, foetum edere.

ionghelick.

Iuuenilis.

ionghelicken.

Iuueniliter.

ionghelinck.

Iuuenis, *adolescens*.

iongher.

Iunior, minor natu.

iongher, leer-iongher.

Discipulus, condiscens.

ionghsken. j. ionghelinck.**ionghheyd.**

Iuuenta, iuuentus.

ionghste.

Minimus natu.

ionghsten oft wtersten dagh.

Dies novissimus, extremus, summus vltimus.

Iongleur, iougleur.

fland . j. gycheler. Ludius, Iudio, gesticulator, circulator, cybisteter, histrio, ioculator.

Ionnen.

fland . j. gunnen. Fauere.

ionste.

fland . j. gunste. Fauor.

Ioocken, ieucken.

Prurire, scalpturire, perpruriscere *ger. iucken: angl. itche.*

ioocksel, ioockte.

Pruritus, prurigo, scalpurigo, ardor & libido scalpendi.

ioockselachtigh.

Pruriginosus.

Ioole. j. soole.

Stulta, ignaua mulier.

Ioonen.

vet. j. hoonen. Fallere.

Ioopken.

holl. Malum Claudianum pleno saturoque colore tinctum.

Iost.

vet. fland. Impetus.

Iougleur, iongleur.

Iouw.

Io. Interiectio iubilantis & irridentis.

iouw.

Iubilatus, clamor rusticorum.

Iouweelen. j. iuweelen.

Cimelia.

I P

Ipen. j. iepen.

I R

Irren.

ger. sax. Errare.

Irricken. j. her-knauwen.

Ruminare.

I S

Is-been, isch-been, ijs-been.

Ischia, coxendix, os inferius circa nates: & Os pubis, os pectinis.

I T

Itlick. j. iedelick, etlick.

Aliquis, aliquid

Itsund.

germ. sax. fris. Nunc;, modò, statim.

I V

Iuche.

sax. sicamb. Ius, iusculum.

Iuck. j. iock.

Ieucken. j. ioocken.

Prurire.

Iuen-boom. j. ieuen-boom.

Taxus.

Iuglier. j. iongleur.

Ludius.

Iuyghten, iuychten. j. iuyten.

Iubilare.

Iuype. j. iuppe.

Supparus.

Iuyper, iuper.

vetus. Hubris: species auis nocturnae.

Iuys, iuysken.

Ius, iusculum *gal. ius: ang. iuyce.*

Iuyst, iust.

Iustus, aequus: & Iustè. aequè. oportunè. *gal. iuste: ang. iuste.*

iuyst een dozijne hebben.

Iustum habere duodenarium.

iuyst op de maete.

Examussim.

iuyst op t'hoofd ghe-raecken.

adag. Rem acu tangere: rem ipsam diuinare. nihilque aberrare.

iuyst soo veel.

Tantundem.

iuysten, iuystéren.

Aequare, adaequare.

Iuyt.

Iubilum, iubilatus.

iuysten, iuychten.

Iubilare. & Vociferari. & Ouare.

iuystinghe.

Iubilatus, iubilum.

Iuoor, auoor.

Ebur, ebor, dens elephanti, elephantus. *gal. iuoire: ital. auorio: ang. yuorie: q.d. è barro. barrus enim elephas dicitur.*

iuooren.

Eburneus, eburnus.

Iuppe, iuype.

ger. sax. holl. sicamb . j. kele, kedel. Supparus, tunica linea. gal. iube: iuppe, iubon hisp. & gioupone ital. thorax

dicitur: giubba ital. quoque vestis manuleata siue chirodata est.

Iuweel, iuweel.

Cimelium, μ , supellex pretiosa, bulla, monile: res pretiosa, chara, & gaudio afficiens. Res siue supellex pretiosa elegansque, soli voluptati seruiens. *qua ratione etiam kleyn-nood.* dici coniiicio. *vulgò iocale: & iubelium. gal. ioyaul: hisp. ioia: ang. ievvel*

iuweel-kasse.

Cimeliarchium, conclaue, pinacotheca.

iuweellier.

Annularius, gemmarius. *gal. ioylier: ang. ievveller.*

[K]

K A

KAban.

Gurgustium, casula. *gal. cabane: ang. caban.*

Kabaret.

Popina thermapolium. *gal. cabaret: ital. cabareto.*

kabarettier, kabaret-houder.

Popinarius, thermapola.

Kabas.

Scirpea, fiscus, fiscina, fiscella, capsula, capsella, cistella. *gal. cabas: his. cabacho.*

kabassen.

Conuasare, surripere, compilare, suffurari, sublegere, manuari, manticulari.

Kabbe, kabbeken.

Porcellus.

kabbelen.

Foetare, foetificare, párere. *dicitur propriè de porcis, felibus, &c. gal. caller.*

kabbelen.

metaphor. Vomere.

kabbelinghe.

Foetura. & Vomitus.

Kabel.

Funis nauticus, rudeus. μ , camelus. *gal. chable: ang. cable, gable.*

kabel-garen.

Fila rudentum.

kabel-touwe.

sax. j. ancker-touwe. Prymnesium.

Kabeliau, kableau. j. bollick.

Asellus piscis.

Kaboel.

vetus fland. Tumultus, turba, turbatio.

Kabouter-manneken.

Cobalus, , daemon imitator hominum. *ger. kobel gal. gobelin.*

Kabuyse.

sax. sicamb. Promptuarium, cella promptuaria, penaria. & Exedra in nauis. & Culina nautica.

Kabuys-hoofd.

Capito, onis. *caboche gal picard. & cabeça hisp caput dicitur.*

kabuys koole.

Brassica capitata, tritiana, imperialis. *germ. kabis-kraut: gal. chous cabus: ital. cabuzzo: ang. cole cabbage, cabige,*

kabuys-man.

sax. Olitor.

Kachel. j. kaeckel.**Kack.**

Stercus, foria, merda. . i. foetor, merda.

kack hebben.

Cacaturire.

kack.

Phi, respuendi particula.

kack.

fland. j. hack. Vltimus, extremus.

kack-darm. j. schijt-darm.

Aluus.

kack-hiele, kack-verssen, schijt-verssen.

Pernio, morbus calcem pedis pr cipuè infestans prae frigore.

kack huys.

Latrina, forica.

kack-in-nest, kackert.

Pullus postremò exclusus siue editus, educatu difficillimus: foetus omnium postremus.
q.d. postremus in nido.

kacke-mick. j. als-kacks.

Quasi, quasi verò: simulatè, in speciem.

kacke-peys.

Pax ficta, simulata, mala.

kack-setel, kack stoel.

Sella familiaris, sella perforata, reddendae aluo deputata.

kack-stille.

fland holl. Latrina.

kack-teyle.

Lasanum.

kack-verssen. j. kack-hiele.**kacken.**

Cacare, merdare, exonerare aluum, facere oletum: purgare, euacuare, deponere, soluere, repurgare aluum: leuare ventris onus. *ital. cacar: hisp. cagar: ang. cacke.*

kacker.

Cacator, merdator, foriolus.

kackerije.

Foria, stercora liquidiora: & Alui profluuium.

kackert, kackaerd.

sicamb. j. kack-in-nest.

Kade. j. kaeye.

Acte, litus, &c.

Kae, ka.

fris. holl. j. kauwe. Monedula.

Kae. j. keye.

Silex, saxum. **De kae schieten** Ludere silice, lapide, disco: certare iactu lapidis in metam terrae infixam: certare disco saxeo, ferreo, aut plumbeo.

kae-dijck, kaey-dijck.

hol. fris. Pons longus. *apud Corn. tacitum & Catullum, vt annotavit Had. Iunius.* agger angustiore tramite inter paludes & stagnantes aquas praecipuè aggestus.

kaey dijcken.

(inquit Adr. Iunius in hist. Bat.) dicuntur pontes longi, qui inter paludes, quibus omnia abundant, aggesti, tramitibus angustis peditem deducunt vltro citroque, vt & aquâ &

terra commeatus pateat cunctis. **kaedijck** dicitur Henrico Frisio: q.d. agger monedularum. quòd in eo monedulae praecipuè confideant, terra reliqua aquis tecta.

Kaecke.

Maxilla, mandibula, mala, bucca. *angl. cheeke.*

kaecken der visschen.

Branchiae.

kaeck-appel.

vetus. j. wanghe. Mala, gena.

kaeck-been, kaecks-been.

Maxilla, mandibula.

Kaeck-flabbe.

Alapa.

kaeck-harnasch.

fland. Maxilla.

kaeck-slagh.

Alapa, colaphus.

kaeck-smete.

Alapa.

kaeck-tand. j. back-tand.

kaecken den haerinck.

Branchias halecis excidere, halecem iugulare & euiscerare.

kaeck-haerinck.

Halec branchiis & intestinis exutum, muriatum, conditum: *halecis genus praestantissimum.*

Kaecke.

vet. **j. tonne.** Cadus, orca. *gal. caque.*

kaecke, schauot.

Catasta, pegma: columna in qua damnati conspiciendi ac deridendi proponuntur: furca ignominiosa: suggestus siue structura sublimis, rotunda instar cadi siue orcae, in qua malefici ad horas aliquot proponuntur deridendi. columbar, *Plaut. Op de kaecke setten.* Catamidiare, publicè ignominia afficere.

Kaecke. j. galghen aes.

Furcifer.

Kaecken.

Suppilare, manticulari.

Kaeckel, kachel.

Vas figulinum, later, testa. & Cacabus.

kaeckel-ouen.

Fornax figulina.

kaeckel-stoue.

Hypocaustum figulinum, tepidarium lateritium.

Kaeckelen.

Cachinnari, garrire, cucurrere: glocire, glocidare, gracillare, glacitare, cacabare: gratitare: tetrinire, gruere: drensare: pupillare. . *ang. cacle, gaggle.*

kaeckeler.

Garrulus, rabula, blatero, locutuleius, verbosus, litigator, vitilitigator.

kaeckelerije.

Garritus, garrulitas, cachinnus, cachinnatio.

Kaeckerolle.

Larua.

Kaefkoen. j. kafkoen.**Kaeye.**

Acte, es; acta, ae: cothon: litus, ora. Caieta portus *huc alludit gal. quay.*

kaey.

vet. ang. sax. Statio, crepido.

kaey-dijck. j. kae-dijck.

kaeyen.

Appellere, intrare portum.

kaey-meester.

Praefectus actae.

Kaeye, kaede, kaeyen.

Frustula frixa siue adusta ex aruina: adustae & exuccae pinguedinis crustae. *vulgò cremium. conuenit cum verbo* . i. vro, aduro, torreo.

Kaeye. j. keye.

Silex. **De kaeye schieten.** *vide kae.*

Kael.

Caluus, caluaster, glaber, depilis. **Kael aen t'veur-hoof.** Recaluus, recaluaster: praecaluus. *ger. kal: gal. chaulue: ital. caluo: hisp. caluo.*

kael.

Facultatibus exutus, in paupertatem redactus: deplumis, implumis.

kael-kop.

Caput caluum, area: caput hominis calui. & Homo caluus.

kael-poot, kael-been.

Columbus nudipes.

kael maecken.

Caluare, decaluare.

kael zijn.

Caluere.

kael worden.

Caluescere.

kaelheyd.

Caluitium, caluities.

kaeluwe.

fland. holl. j. kael. Caluus.

kaeluwe aerde.

holl. Terrae cutis, superficies

kaeluwaerd.

fland. Caluaster, caluus, homo caluus.

Kaem, kaen.

Canus sicus, situs, mucor potus. *ger. kon: gal. canissure.*

kaemachtigh, be-kaemt.

Canus situ, mucidus, muceus.

kaemen.

Mucere, mucescere, mucorem contrahere.

Kaen. j. kaem.

Situs canus.

Kaen. sax. j. schuyte.

Scapha.

Kaen.

Aruina vilior ex balenis.

Kaerde, kaerden kruyd, kaerden-distel.

Dipsacus, labrum cel lauacrum Veneris: *officin.* carduus fullonum, carduus, virga pastoris.

kaerde.

Pecten: instrumentum stylis ferreis, quo lana carminatur: & Instrumentum fullonum, è carduis consertum, quo panni rudes confricantur, & in villos attolluntur.

kaerden.

Carminare, pectere lanam: obliquo lanam deducere ferro: carpere lanam pectine, tenuare pectine *gal.*

carder: ital. cardare: hisp. cardar: ang. carde.

kaerder.

Carminator, carminarius.

kaerdersse.

Carminatrix.

kaerdsel.

Carminatio, carptus, carptura.

Kaere, kaerigh. j. kare, karigh.

Kaerle.

holl . j. kerne. Nucleus.

Kaerle, keerle.

Vir fortis & strenuus: Vir procerae staturae & grandis corporis: *qualem fuisse Carolum primum scribunt. Carl. Venedorum & Hunnorum lingua rex dicitur Ioan. Auentinus.*

kaerle, keerle.

vet. sax. Parum fauens parumque propitius Saxonum genti: hostis Saxonie nationi. *q.d.* Carolus, nempe Magnus ille, Saxonum domitor acerrimus: qui Saxones subiugatos omni ratione Christianos facere conatus est. *Specul Saxon.*

kaerle, keerle.

vetus. Vir, homo. & Maritus.

Kaerle, keerle.

Rusticus. *angl. carle, churle.*

Kaerle-keerle.

fland. Tunica, tunica longior, vestis suprema.

Kaerte.

Charta, papyrus, pagina, scheda. *ger. karte: gal. carte: hisp. carta: ang. karte.*

kaerte.

Charta picta, charta lusoria.

kaerten. j. kaert-spelen.

Ludere chartis.

kaert-spel, troef-spel.

Chartulae lusoriae, paginae lusoriae, chartulae pictae, ludus chartarum, ludus foliorum, rubri chartacea symbola regis.

kaert-spelen.

Ludere chartis.

Kaese, kese.

Caseus. *germ. kaess: ital. cascio: hisp. queso: ang. chese.*

kaes-horde.

Fiscella, fiscina casearia.

kaes-huysken.

Caseale.

kaes-kooper.

Casearius, lactarius.

kaes-kraem.

Taberna casearia.

kaes-libbe.

Coagulum.

kaes-runssel.

Coagulum.

kaes-schene.

Forma casearia.

kaes-vat.

Forma siue fiscina casearia.

kaes-vlaeye, kaes-taerte.

Artotyra, tyrolaganum, laganum.

kaes-vorme.

Forma casearia.

kaes-water.

Serum: *pars lactis aquaea, à caseosa separata.*

kaes-weye.

Serum.

kaesken, ke sken.

Caseolus, paruus caseus.

kaeskens-kruyd.

Malua siluestris *q.d.* herba caseolorum: *à forma seminis caseolo non dissimilis.*

Kaet, quaet, keet.

sax. fris. sicamb. Eluuius, limus, lutum, squallor, stercus, merda, sordes, *ger. kaat.*

kaet-haen.

ger. sax. sicamb. Vpupa. *q.d.* gallinaceus stercorarius.

Kaetse.

Ictus, percussio: & Colaphus, alapa.

kaetse.

Ictus pilae: & Meta siue terminus pilae. *gal. chasse: ang. chase.*

kaetsen, ketsen.

Sectari pilam, ludere pila palmaria, exerceri pila.

kaets-bal.

Pila, pila lusoria, pila manuaria, pila recussatilis.

kaets-bane.

Sphaeristerium.

kaets-spel.

Ludus pilae. & Sphaeristerium: locus exercitio pilae destinatus.

Kaeue.

fland. j. kaf, kaue.

Kaf, palie.

Acus, eris; palea, purgamentum frumenti. *ang. chaffe.*

kaf-kiste, kaf-solder.

Palearium.

kaf-sack.

Saccus acerosus, acere refertus.

kaf-sack, draf-sack, dick buyck.

Venter collatiuus, homo ventricosus & obesus. *q.d.* saccus. acerosus: *sumpta metaphora à pecore paleis siue aceribus & siliquis saginato.*

kafachtigh.

Acerosus paleatus.

Kafkoen.

fland. j. kaue, schoude.

kafkoen-vaegher. j. schoud-vaegher.

Kaffoor, kauffoor.

Foculus, batillus mensarius. *vulgò recalfactorium. gal. rechauffoir.*

Kaghe, kaghe-schuyte, kager-schuyte, krab-schuyte.

holl. Naucula aperta, & oblonga velifera.

Kaftel.

holl. fris. j. borstel-draed.

Kagghe-nest.

fland. j. kack-in-nest.

Kaiacke, kasacke.

Gallica palla. *vulgò casacca gal. casaque: ital. casaco, casachino: hisp. casaca. iacke autem nostras est dictio.*

Kaiacke.

sicamb. **j. kedel.** Supparus, supparum, tunica superior linea.

Kaye. j. kaeye.

Kaiute, kaiuyte.

Cubile naucleri, cubiculum nauarchi: & Casteria: locus in nauis vbi remi & gubernacula reponuntur. *gal. cahute.* j. casa.

Kake, kaeckelen. j. kaecke, kaeckelen.

Kal.

Pulcher.

Kal.

holl. **j. pit.** Nucleus pomi aut piri.

Kal.

holl. j. klap.

Kaláberen, kallaberen.

Inter se in vtramque partem de variis rebus otiosè suaues iucundosque sermones conferre. *Becanus.*

Kalaensch.

Elegans, scitus, lautus. *gal. galland: hisp. galan.*

Kalamijn-steen. j. klemer-steen.**Kalander, koren-worm.**

Curculio, curgulio: cis: *vulgò calandra. ger. galander: gal. calandre: ital. calandra: hisp. calandria: ang. calender.*

Kalanderen. j. kalanderen.**Kalangie.**

Calumnia, vexatio in litibus per fraudem & frustrationem: malitiosa interpretatio rei alicuius.

kalangieren.

Exigere multam, vexare aliquem multa, irrogare multam.

kalangieren.

vet. fland j. straffen. Arguere, reprehendere, multam irrogare, castigare.

kalangieren.

Sibi asserere: sibi retinere, vindicare. *gal chalanger, calanger, calenger ang. challenge.*

kalangieren den coop.

Emptionem alienam in se transmovere: iure praefereantiae siue propinquitatis emptionem anticipare: transferre in se emptionem bonorum: retrahere emptionem, remouere extraneum ab emptione. *dicitur kalangieren, à calumnia: vt patet l. dudum. C. de contrahend empt. Grauis, inquit Imppp. videtur iniuria, quae inani honestatis colore velatur, vt homines de rebus suis aliquid facere cogantur inuiti.*

kalangieringhe.

Irrogatio multae.

kalangieringhe des koops.

Ius praefereantiae in rebus emptitiis: ius μ *vulgò retractus dicitur: cùm alienam emptionem quis in se transfert: maximè autem cùm alienata à propinquis praedia oblato intra legitimum tempus pretio recuperantur.*

Kalck.

Calx. *germ. kalch: gal. chaux: ital. calce: hisp. cal. chalke autem ang creta dicitur.*

kalck-brander.

Calcarius.

kalck-lijm.

Bitumen.

kalck-gruys.

Rudus, eris.

kalck-loedte.

Rutrum, rutabulum.

kalck-ouen.

Calcaria fornax.

kalck-scheruen.

Rudus.

Kalebasse.

Cucurbita lagenaria.

Kalénderen. j. kallanderen.**Kalendier.**

Fasti, orum: fastus, uum. *vulgò* calendarium.

kalendier-boecxken.

Calendarium, tabulae calendariae. libellus fastorum.

Kalengieren. j. kalangieren.

Kalf.

Vitulus. *germ. calb: ang. cavvlfe, calfe.*

kalf.

Homo obesus. *ita Suet. Tranq. ait Seruium apud Gallos olim appellatum Galbam, id est, praepinguem, siue vitulum bene saginatum.*

kalf van het hout. j. muys.

Pulpa.

kalf koe, kaluer-koe.

Forda, horda, foera bos, vacca foeta, praegnans.

kalfs-muyl, kalfs-neuse.

Antirrhinum, anagallis siluestris.

kalfs-snuyte.

Antirrhinum, cynocephalis, caput canis, caput vituli. *herbae genus*

kalfs-voet. j. papen-kullekens.

Arum. *officin.* pes viruli.

kalf-vleesch.

Caro vitulina.

kalffen. j. kaluen.

Foetare.

Kalfaten. j. kallefaten.

Kalibaerd.

Comarchus. vici siue villae princeps.

Kalioote, kelioote.

fland. hol Vectigal, exactio, tributum. *gal.* cueillette.

Kalissen-hout.

Glycurrhiza: radix Scythica, dulcis. *vulgò* regalitia, liquiritia. *gal. reclisse: regalisse.*
ital. regolitia: hisp. regaliza.

Kalkoen.

vetus. j. hoef. Cornu pedis equini.

Kalkoenschen, oft kalekutschen haen.

Pauo Indicus, pauo Gallicus, Gallopauus.

kalkoensche hinne.

Gallina Indica, Afra, Africana, Numidica, Gallica.

Kalláberen. j. kalaberen, kallen.

Kallander. j. kalander.

Curculio.

kallanderen het lijnwaet.

Polire, leuigare, magonizare pannum lineum: ornare telam venalem ad alliciendos emptores. *gall calendrer.*

Kallant.

Qui alterius opera vitur. *q.d.* cliens.

kallant.

Permutator, commercia excercens cum aliquo. & Aduentor. *gal. chaland.*

kallanterije, kallandijse.

Clientela: & Commercium. *gal. chalandise.*

Kalle.

Pulchra, formosa.

Kalle.

vetus. sicamb Canalis. & Stillicidium.

Kallefaten, kalfateren, braeuwen de schepen.

Comissuras nauium ferruminare musci coma interiecta: infarcire, stipare stuppa **kalefaten** *inquit Adrianus Junius animaduersorum lib. 5. cap. 6.)* est consolidare & compingere hiulca, à , qua voce naupaegus vocatur, cuius munus est, nauis commissuras rimasque solidare stuppa aliáve materia. **Kal-vaten** *Becano est nauem siue vas apparare ne aquam per rimas vllas admittat, eique vltimam manum imponere: dictione composita à kal & vat. gal. calfatrer, calfeutrer.*

kallefater.

Stipator.

Kallen.

sicamb. fris. holl. fland. Dicere, loqui, sermocinari, fabulari. *call, angl.* . i vocari

Kal-wael.

vet. Fabulator, gerro.

Kalleyser. j. gheleyser.

Concubinus.

Kallewey.

fland. Ensiculus venatorius.

Kalluyte, kluyte.

Globus. & Rapa, rapum.

Kalluyten. j. kluyten.

Kalm.

Tranquillus, quietus, placidus, tacitus, stratus. & Tranquillitas, malacia. *vulgò calmus. gal. calme: ital. calmo: hisp. calmo: angl. calm, cavlime.*

kalme zee.

Malacia. flustrum: maris tranquillitas, mare tranquillum, mare stratum, clemens, mite.

Kalmafreye.

fland. brug. j. barbelen-betken. Isitium.

Kalmey-steen.

Lapis calaminaris. **j. klemmer-steen.**

Kaluen, kalueren.

plurale à kalf. Vituli

kaluen, kalueren.

Foetare, foetum edere, foetificare. *propriè dicitur de vacca vstulum edente.*

kaluen, braecken.

Vomere, reddere vomitu.

kaluer-koe. j. kalf-koe.

Vacca foeta.

Kaluwe. j. kael.

Caluus.

Kam, kamme.

vetus. j. brouwerije.

kammer. j. brouwer.

kammer-straete. j. brouwers straete.

kam-stock.

Tridens cereuifarius.

Kam.

Pecten *ger. kamp: ang. combe.*

kam, struys der vogelen.

Crista, apex.

kam van de stadt-poorte. j. heck.

Cataracta, cratis portarum instar pectinis dentata.

kam, koe-kam.

Numella.

kam-tand.

Radius pectinis.

kam-wijs.

Pectinatim, ad pectinis similitudinem.

kam-wijs ghe-maeckt.

Pectinatus.

kammen.

fland. j. kemmen. Pectere.

Kamant, kamantigh.

Scabiosus, scabie siue impetigine laborans: scabiosus instar mendici: *gallis caimand dicitur mendicus, quem nos goyman & perfectiùs gode-man vocamus: & caimander gal. i cogere stipem.*

kamanterije, kamanticheyd. j. rabbauts kraussel.

Impetigo: foedatio cutis serpens cum pruritu: scabies sicca, aspera, & prominens: scabies mendicorum.

Kameye.

sax. sic. j. vlote. Ratis, schedia.

Kamel.

vetus. holl. j. kemel. Camelus.

kamelot.

Vestis vndulata, cymatilis, capripilia *vulgò* camelotum, chiambelotum, cambellotum, zambellotum, *voce Gallis, Italis, Hispanis aliisque communi: quod scilicet è camelorum, praecipuè Caspiorum, vt scribit Aelianus, & caprarum villis & pilis contexatur.*

Kamer, kamere.

Cella, *vulgò* camera. *ger. kammer: gal chambre: ital. camera: hisp. camara: ang. chambre.* μ . i. fornix. **Kamerken.** Cellula.

kamer.

Coenaculum.

kamer, slaep-camer.

Cubiculum, thalamus.

kamer, ghulde.

Collegium, contubernium.

kamer, raed-kamer.

Curia, concilium, auditorium. *vulgò* camera.

kamer der schepenen.

Senaculum.

kamer van ontfangh.

Aerarium, quaestorium.

kamer, kamer-ganck.

Alui excrementum, ventris profluuium, purgatio alui, laxatio ventris. *vulgò camara hispanis dicitur. Ter kameren gaen, kamer-ganck hebben.* Purgare aluum.

kamer-busse.

Tormentum minus, bombardam minor.

kamer-ganck.

Alui purgatio.

kamer-ganck maecken.

Ciere, soluere, ducere, subducere aluum.

kamer-ghe-richt des Keyser-rijcks.

Iudicium Camerae Imperialis: iudicium Romani Imperij.

kamer houden.

fland. Vti dieta siue certa victus ratione.

kamer-houden. j. raed houden.

Inire consilium.

kamer-houder.

fris. j. roode roede.

kamer-katte.

Cellaris meretrix: *concupina siue pellaca quam amator sibi sola seruat cellae inclusam.*

kamer-kruyd.

fland. Barbicapra: *herba quae in aulis sternitur.*

kamer-looghe.

fris. j. pisse. Lotium.

kamer-loop.

fland. j. loop. Profluuium alui.

kamer-pot.

vet. Matula. angl. chamber potte.

kamer-spel.

Ludus scenicus, ludus histrionicus, histrionia, histrionica: praestigiae. *q.d.* ludus camerae siue cellae: *quod in scenis, tabernaculis, cellis aliisque locis priuatus (nemine, nisi mercede numerata. intromisso) spectaculum sui suaeque artis praebeant histriones, mimi, praestigiatores, & id genus alij gesticulatores.*

kamer-speler.

Histrion, mimus, ludius, ludio, circulator, praestigiator.

kamer-speler, reep-dansser.

Petauristes, petaurista.

kamer-stoel.

Sella familiaris.

kameren.

In cella condere, in cubiculo asseruare, includere cubiculo.

kameriere, kameniere.

Ancilla cubicularia: cubicularia, ae: ancilla à cubiculis, pedisequa, ancilla. *vulgò* cameraria. *voce gal hisp. ital. communi.*

kamerlinck.

Cubicularius, à cubiculis, praefectus cubiculo, super somnum seruus. *vulgò* camerarius & camerlingus. *ger. kammerling: gal. chambellan: ital. cameriero: hisp. camero: ang. chambrelayne.*

Kamijn, kamijn-steen.

ger. sax. sicam. j. kemeneye. Caminus.

Kamille, kamil-bloemen.

Camaemelum, anthemis. germ. camomillen: gal. camomille: ital. camomilla: hisp. manganilla: angl. camomill.

Kamme. j. kam.

Pecten.

kammen.

fland. j. kemmen. Pectere.

kammen.

vetus. j. brouwen. vide kam.

Kamp.

sax. fris. sicamb. holl. fland. Campus, ager, aruum.

kamp.

Castra, statiua. vulgò campus. gall. camp: ital. campo: hisp. campo: ang. campe.

kamp.

Certamen, certatio, pugna, militia: & Monomachia, duellum, singulare certamen duorum. ger. kampff: gal. combat: ital. campo.

kamp-plaetse.

Arena, palaestra.

kamp-strijd.

Duellum.

kamp-vechter.

Athleta, pugil.

kampe. j. kempe.

Pugil. & Pellex.

kampen, kampéren.

Castra facere, ponere, metari.

kampen, kempen.

Certare, concertare, decertare, pugnare, depugnare, debellare, dimicare, digladiari.
Singulari certamine certare. *vulgò* cambire.

kamper, kemper, kampioen.

Bellator, certator, gladiator, propugnator, athleta, pugil. debellator, depugnator,
monomachus.

kamper wonde.

vetus. Vulnus lethale, periculosum: vulnus profundum ab vnque medij digiti vsque
ad eiusdem digiti longissimum articulum.

kamperlick.

Athleticè. & Periculosè.

kamperlic aen-spreken.

vet. sax. Iniuriosis verbis alloqui: duelli verba dicere.

kamperlick staen.

In summo discrimine siue periculo & necessitate esse.

kamperlick groeten.

vetus. Capitis acculare, crimine accusare.

kampioen, kamp-vechter.

Athleta, pugil, bellator. *vulgò* campio: à campo siue circo decertantibus definito.
gal. champion: ang. champion.

Kampernoelie, padden-stoel.

Fungus, boletus. *gal. champignon.*

Kamus, kamuys, plat-neuse.

Simus, simo, cui nares sunt depressæ superiùs: camurius. i. inflexus *vulgò* camusius.
gal. camus: ang. camoses.

kamus, simmen-neuse.

Nasus resimus.

kamus.

Catellus Melitæus naribus depressis.

Kanaele.

Canalis, aluens: fluuij alueus. *ger. kannel: gal. canal: ital. canale: hisp. canal.*

Kanaelie.

Faex plebis, faex ciuitatis. *vulgò canalia. gal canaille: ital. canaglia q.d. canes.*

Kaneel, kantsel.

germ. Pulpitum, suggestus, rostra.

Kancelier.

Archigrammateus, scribarum praefectus, nomophylax, scriba principis. **Kancelier, request-meester.** A libellis, libellorum magister: qui cognitiones tractat, & supplicum libellorum vota. *vulgo dictus cancellarius, à cancellando, id est, illinendo transuersis lineis vel cancellis: quum saepius rescripta, regis seu principis sigillo munienda corrigat. Nomen cancellarius, speciosè à cancellando, id est, ductis cancellatim lineis inducendo, quidam deriuant: Cassiodorus autem à cancellis, quòd intra secreta cancellorum septis clausa, causas examinarint. Guil. Camd. gal. cancellier: ital. cancellero: hisp. cancellero: ang. chauncelour.*

kancelrije.

Archium, tabularium, nomophylacium, officina pragmatica siue diplomatica. & Iuris praefectura.

Kancker.

Cancer, carcinoma. *morbi genus gal. cancre: ital. cancro, cancaro: hisp. cancer: ang. canker.*

kancker-bloeme.

Vrinaria, dens leonis, rostrum porcinum, caput monachi, dens caninus: & Ambubeia, aphace.

kancker-kruyd. j. sonnen-wende.

Heleotrophium: herba cancri: aduersus carcinomata praesens.

Kandeel, suypen.

Cycean, miscellanea potio, sorbitio, sorbitiuncula, sorbillum. *Vox kandeel, vt notat Adrian. Iunius, à Graecorum non abludit, olim in deliciis: cuiusmodi est Frisiis recepta warmeiaute, quod sonat calidum donum siue calidum scyphum, quasi μ . Posset tamen, salua Iunij opinione, dici kaudeel, quasi dicas calidum: qua*

ratione Gallis chaudeau & ang. caudel. cùm nos quoque vulgò huiusmodi sorbitiunculas warm, wat warms, hoc est, calidum siue calidi aliquid vocemus. vulgò caldellum.

kandeel-feeste.

fland. Repotia.

Kandelaer.

Candelabrum. gal. chandelier: ital. candelare: hisp. candelero: ang. candelsticke.

kandelaers. j. water-lisch.

Sparganium, gladiolus palustris.

Kaneel.

Cafia. vulgò canella. à quadam canalium figura. Cinnamum, cinnamomum. gal. canelle: ital. canella: hisp. canela: ang. canel.

kaneel-roose.

Cinnamomina rosa.

Kanefas, kanefas-doeck.

Canabina vestis, cannabacea tela. vulgò cannauacium. gal. canifas: ital. canauaccio.

Kaniant, kangiant.

Vestis polymita, versicolor, babylonica. vulgò cangianta.

Kanne.

Poculum, capis, obba, cantharus. vulgò canna ger. can: ang. canne.

kanne wijns.

Quartarius vini.

Kanonick.

Canonicus. *q.d.* regularis. *gal. chanoine: ital. canonico: hisp. canonigo: ang. chanon.*

kanonisije.

Canonicatus.

kanoniseren.

Referre in numerum deorum vel diuorum, caelo asserere, apotheosi donare, diuorum catalogo ascribere. *vulgò* canonisare.

Kansse.

Alea, iactus aleae, sors, fortuna, casus, euentus, puncta primo casu aleae iact obuenientia: casus aleae. *gal. chance: ang. chaunce.* **De kansse waghē.** Aleam experiri.

kansseler. j. quantselel.

Sodalis.

Kansterlinck. j. krantselinck.

Spira.

Kansuweele.

Pirum falernum.

Kant.

Canthus, angulus, extremitas, extrema pars, margo, ora, labrum. *ital. cantone: hisp. canton.*

kant aen d'water.

Crepidum, margo, ora terrae quam aqua alluit, ripa.

kant.

Pars: regio. **Van alle kanten.** Ab omni parte

kant broodts. j. hompe.

Frustum praecedaneum. *gal. chateau: ang. cantell.*

kanten.

Extremitatem abscindere.

kantigh.

Angulosus, angulatus.

Kanteel.

Pinna, mina, spicula.

kanteel, kanteel-hout, staecksel.

Canterius.

kanteel, kanteel-steen.

Mina, pinna muri, mutulus.

kanteelen, foyen.

Acroteria.

Kanter.

Canterius: equus cui testes exempti.

Kantert, kanter-kaese.

holl. fris. sicamb. Caseus magnus.

Kantsel. j. kancel.

Kap. j. kappe.

Capitium.

Kape. j. veur-berg.

Promontorium. *ital. capo: hisp. cabo. q.d. caput.*

kape, bake.

Specula, pharus, signum litorale.

Kapelle.

Sacellum, sacrarium, aedicula. *vulgo & antique capella, vt explicat*

Guil. Durand. in Rat. diuin. offic. lib. 2. cap. 10. nempe à capa siue cappa diui Martini, quam olim Reges Franciae in bello secum ferre solent, eaque sub quodam tentorio ab ipsa capa, capella dicto, seruabatur. Vel à capra siue capella: olim enim in expeditionibus, in tentoriis domunculas pellibus caprarum contectas confecerunt, in quibus sacra celebrabantur. Haec posterior Durandi ratio mihi potior videtur: cum etiam pellis in sacra Scriptura pro tabernaculo pelliceo ponatur. vt Psal. 103 Extendens caelum sicut pellem. i. sicut tabernaculum quod fit ex pellibus. & apud Caesarem. Valerium, Tacitum, Liuium & alios, pelles pro tentoriis quae pellibus constabant, accipiantur. germ. kapele: gal. chapelle: ital. capella: hisp. capella: ang. chapell.

kapelle, koor.

Chorus.

kapelle-meester. j. sangh-meester.

Phonascus, symphoniarcha.

Kapellaen.

Sacellanus, minister sacrorum: *vulgò & antiquè capellanus: clericus in cuius custodia capella est: à clericis autem ad Sacerdotes idem nomen passim est transfusum. Guil. Durand.*

kapelleken binnen den huuse.

Lararium.

kapelleken.

hol. fris. j. kappel. Papilio.

kapelrije.

Sacerdotium minus. *vulgò capellania.*

Kapestant.

Ergata: machina tractoria axe recto.

Kapitael. j. hoofd-somme.

Sors. *vulgò* capitale, summa capitalis, cauedale.

Kapiteel.

Capitulum, epistylum, modulus: id quod scapo siue columnae imponitur.

Kapiteel. j. hoofd-gheld.

Exactio capitum.

Kapitel, hoofd-punt.

Caput, capitulum.

Kapitel, kapitel-huys, ge-stoelte.

Exedra. *vulgò* capitulum coenobij, capitulare sessorium.

kapitel der canonicken.

Collegium canonicorum, comitia sacra, conuentus.

kapitel houden.

Peragere conuentus, celebrare comitia sacra.

kapitel-dagh.

Dies comitorum sacrorum.

kapitel-huys.

Exedra. *vulgò capitulum.*

kapitelen.

Castigare verbis & multis: castigare & multare in comitiis.

Kapiteyn.

Dux militum, ductor ordinum, praefectus militum, strategus. *vulgò capitaneus: à capite nempè: quòd sicut caput reliquis membris, ita hic reliquis militibus, ciuibus, aliisque imperet. gal. capitaine: ital. capitano: hisp. capitan: ang. captaine.*

kapiteyn generael.

Imperator, imperator exercitus, archistrategus, dux primarius.

kapiteyn van t'schip.

Nauarchus, praefectus nauis.

kapiteyn-schap.

Praefectura, ducatus, imperium militare, strategia. *vulgò capitaneatus.*

Kappe.

Capitium, capitis tegmen, pileus, cucullus. *vulgò cappa. germ. kappe, kappen-zipffel: gal. cappe: ital. cappe: hisp. capa: ang. cappe.*

kappe, koor-kappe.

Trabea. **Veld-kappe.** Chlamys. **Spaensche kappe.** Ricinum cucullatum, bardocucullus.

kappe.

Culmen, fastigium: supremum siue summum cuiusque rei.

kappeken.

Cucullulus, paruum capitium.

kappeken der manlickheyd.

Praeputium, pellicula glandem tegens.

kappaerdt.

Cucullatus, caputio indutus.

kap man.

Cucullatus. & Columbus cristatus.

kap-mutse.

holl. sic. j. slaep-mutse.

kap-raue, dack-sperre.

Canterius, tigillum.

kappoote.

Capitium, sagum. *hisp. capote.*

kappootken.

Palla muliebris.

kapruyn.

Cucullus, capitium. *gal. chaperon.*

kapruyn.

Humerales, gestamen humerale, cucullus humeralis: tutulus, ephestris, epomis.

kapruyn, kouel der vrouwen.

Calantica, caliendrum, capitium: cucullus, cucullio: mitra, mitella.

kapruynken. j. kappeken.**Kappel, kappelken.**

holl. j. pepel. Papilio.

Kappelle. j. kapelle.**Kappen, hacken.**

Conscindere minutim, minutatim consecare, incidere, resecare. *ang. choppe.*

kap-mes.

Culter concisorius.

kapper.

Concisor.

kapper, kappert, pots-hoof.

Lamia:

piscis dictus à truncandis piscatorum sagenis. Adr. Iun.

Kappers.

Capparis, inturis. *ger. kappren: gal. cappres ital. cappari: hisp. alcapparas: ang. capers.*

Kappuyn.

Capo, capus, gallus spado, cui testes sunt auulsi *germ. kaphan, kapaum: gal chapon: ital. capone: hisp. capon: ang. capon.*

kappuynen. j lubben.

Castrare, euirare, auellere gallo testes

kap-hoen, kap-haen.

vet. j. kappuyn. Capo.

Karaecke. j. karraecke.

Circerus.

Karbeel, latte.

Tignus, tignum.

karbeel steen.

Mutulus.

Karaueel. j. kareueel.

Karbonade, kolen-herst.

Caro tosta, offula carbonibus tosta. *vulgò carbonada. gal carbonade: ital. carbonada.*

Karbonckel, karbonckel-steen.

Carbunculus. *lapis pretiosus à similitudine prunarum dictus. germ. karfunckelstein: gal. escarboncle: ital. carbonchio: his. carnoncol.*

karbonckel.

Carbunculus, anthrax: *vicerus genus.*

Karcker. j. kercker.

Kardeel.

sax. j. Kabel-touwe. Pymnesium.

Kardinael.

Cardinalis: *causatus vel purpuratus pater.*

Kare, kaerken.

Cara, amica: & *proprie lecta, electa, dilecta: karen* enim veteribus Saxonibus eligere, & *wtverkaren* electus *dicitur.*

Kareel, kareel-steen.

Later, later coctus. *gal. quareau: ital. quadrello.*

kareel.

vet. j. quareel. Telum catapultorium.

kareel backer.

Laterarius.

kareel-ouen.

Lateraria: caminus in quo lateres excoquuntur.

Karel. j. kaerel.

Karen.

vetus. sax. Eligere, diligere.

Karen, koren.

fris j. keeren. Vomere.

Kareueel, korueel, boeyer.

Dromas, dromon, celox: nauis vectoria: *vulgò carauella. gal. carauelle: ital. carauella.*

Karien, koerien.

Gemere instar turturis siue columbae. **Karien**, *inquit Becanus, dicuntur pueruli, dum matribus vel nutricibus incondito sono & gesticulatione blandiuntur: quod reciprocè etiam de matribus dicimus, dum pusionibus suis colludunt, & blandis susurris tenellum animulum pacare & conciliare sibi nituntur. vide Koeren, koerien.*

Karigh.

Sordidus, parcus, tenax.

karigheyd.

Sordes, parcitas, auaritia.

karighlick.

Parcè, auarè.

Karle. j. kaerle.

Karmen. j. kermen.

Lamentari.

Karmesijn, karmesijnen kleed.

Vestis purpurea, ostrina, coccinea, coccina, Tyria, conchyliata, Sarrana, perfusa ostro, ardens murice: *Arabicè* kermez. *vulgò* Carmesinum *dictum, quod fiat ex vermiculo qui Poenorum lingua carmen dicitur. gal. cramoisin: ital. chremesina: hisp. carmesi: ang. crymesin.*

Karmieten.

vetus. fland. j. karmen.

Karnap.

sax. j. arckenaer. Menianum.

Karne. j. kerne.

Nucleus.

Karnoffel.

germ. sax. Ramex, hernia, ramex carnosus.

Karonie.

Cadaver. , charonia *apud Laërtium & Geographos sunt barathra quaedam & Plutonia, mortiferos spiritus & foedos odores exhalantia: hinc Celtae, quod foetet cadauaris modo, dicunt caronia: & hominem nihili, indignum qui in vlllo sit numero, vocant vulgò carognia, tanquam cadaver beluae alicuius eiectum, à vitiorum foetore. ita Gilbertus Cognatus. gal. charogne: ang. carrayne.*

Karote, karote-wortel.

Pastinaca, daucus, siser. *vulgo carota. gal. carotte: ang. carot.*

Karper.

Cyprinus. *vulgò carpio, carpa. germ. karpffen: gal. carpe: ital. carpione: ang. carpe.*

karpers leuen.

Vita macerata, vita vuida: vita cui omnia affatim suppetunt, vt carpioni siue cyprino, in aquis degenti, aquae.

Karper.

Gausape, amphitapa, tapes, tapetum. *gal. carpet: ang. carpet.*

Karpie, karpie.

Linamentum carptum volsúmue, è linteis concerptis: linamentum rasile, è languine linteorum erasa *vulgò carpia gal. charpie.*

Karrake kraecke.

Circerus, nauis maioris genus. *gal. caraque: angl. caricke.*

Karre.

Carrus, carrum, carruca, currus,

biga, vehiculum, vectabulum, cisium, quadrigula, curriculum. *germ. karren: gal. char, chariot, charette: ital. carro, carretta: hisp. carro: ang. carre. karre* propriè *teuton.* vehiculum duabus rotis volubile.

karre.

vet. Nassa: alueolus: alueare.

karre-drijuer.

Carrucarius, bigarius, cisiarius, agitator carri.

karre-man. j. karre-drijuer.

Karren, kerren.

Stridere, gemere, strepere, concrepare.

karrende waeghen.

Plaustrum stridulum, stridens.

Karrijne.

vetus. fland. j. karre. Carrus, currus.

karrijn-peerden.

vet j. wagen-peerden.

Karseye.

Panni genus.

Karspe. j. kerspe.

Nebula linea.

Karspel. j. kerspel.

karst.

ger. sax. sic. Bidens, ligo.

karsten.

germ. sax. sicamb. Pastinare.

Karstelinck. j. krantselinck.

Karteel. j. quarteel.

Quarta pars.

Karteel.

vetus. Propugnaculum.

Kartouwe. j. nood-busse.

Genus bombardae maioris. *vulgò* cartuna & quartana. *germ. cartaun: gal. courtaun.*

Karveel. j. kareveel.

Corbita.

Karuts.

sax. fris. Cyprinus, carpionis genus latioris.

Kasack. j. kaiacke.

Kase. j. kaese.

Caseus.

Kasement.

vetus. ang. Transenna, ergastulum.

Kassaerd.

Placenta ex ouis, butyro, lacte, herbis, lardo, &c. *sic dicta à patella stridore.*

kassen, kissen.

Stridere.

Kasse.

Capsa, cista, arca, theca *vulgò* cassa. *gal. casse: ital. cassa: hisp. caxa: ang. case.*

kasken. Capsula, cistula, cistella, locus.

kasse, wissel-kasse.

Mensa, abacus numulariorum.

kasse, rinck-kasse.

Pala annuli.

kasse, heylighdom-kasse.

Ferculum, feretrum, *sive* pheretrum.

kas-boeue.

Agyrta, circulator, qui lararia circum pagos circumuehit: mythragyrtes qui obambulat cum simulatis mysteriis, ac rudibus imponit. *Dicuntur huiusmodi impostores & nebulones kas-boeuen, à capsis siue thecis, quas falsis ossibus & reliquiis vafrè munitas circumferunt ad queaetum. vulgò quaestuarij. & quaestores eleëmosynarij vocantur: horum nomen prorsus tollitur in Concilio Tridentino, Sess. 5. & 21.*

kas-iaegher. j. kas-boeue.

kassenaer. j. kas-boeue.

Agyrta.

kassier.

Quaestor mercatoris, administrator pecuniarum mercatoris, praepositus pecuniae, mensarius, mensularius, argentarius, trapezita. *vulgò cassierus. capsarius. gal. cassier: ital. cassiere.*

Kassel.

vetus. j. kasteel. Castrum.

Kasselrije, kastelrije.

fland. Territorium vrbis. & Forum iudiciale, conuentus iuridicus.

Kasséren.

Quassare, frangere, confringere & Dispungere, expungere, delere. *gal. cassar: ital. cassare: hisp. cassar.*

kasséren een testament.

Rescindere testamentum; irritum, vanum, & nullius momenti facere. *vulgò cassare.*

kasséren de krieghs-lieden.

Exauctorare milites.

Kassije, kassij-wegh.

Via strata, viarum strata, via silicata, via delapidata, agger viae, pavementum viarum. *vulgò calciata. gal. chaucee: hisp. calçada: ang. causie, calsey.*

kassij-gote.

Incile.

kassij-steen.

Silex, lapis quo via sternitur

kassijen.

Sternere lapidibus, consternere viam silicibus, delapidare.

kassijer.

Strator silicum.

Kassijne.

Iugamenta structurae fenestrarum, siue ostiorum. *gal. chassis.*

kassijne.

fland. j. blaffeture. Speculare chartaceum, tympanum.

Kastanie.

Castanea, nux castanea, nux Sardiana, heracleotica. *ger. kesten: gal. chastagne: ital. castagna: hisp. castaña: angl. chesten.*

kastanien-boom.

Castanea.

kastanien-bosch.

Castanetum.

kastanien-bruyn.

Spadix, spadiceus, puniceus, phoeniceus, hysginus.

kastanien-schelpe.

Echinatus calyx, castaneae operculum.

Kasteel.

Castrum, castellum, arx. *gal. chateau: ital. castello: hisp. castillo: ang. castel.*

kasteel-man.

vetus. j. kasteleyn.

kasteleyn.

Praefectus arcis, insularius. *vulgò* castellanus & castaldus.

kasteleyn-schap.

Praefectura arcis. *vulgò* castaldia, castellania.

kastelrije. j. kasselrije.**Kastijden, kastijen.**

Castigare: obiurgare, punire, animaduertere. *gal. chastier: ital. castigare: hisp. castigar: ang. castize, castice. ger. kastigen.* i. affligere, vexare.

kastijdement.

Castigatio: punitio.

kastijdinghe.

Castigatio: punitio, animaduersio.

Kastilie.

vetus. sicamb. Pusio.

Kasuyfel.

Casiola, poderis, sacrum pallium. *vulgò* casula, casubula, planeta.

Katarre.

Catharrus, destillatio: humor è capite destillans ad os & fauces: rheuma, rheumatismus.

Kateylen, kateelen.

fland. Bona mobilia, supellex, res, facultates. *vulgò* catalla, cathallum. *ang.* *catelles.*
het beste katheyl. *fland.* Pretiosissimum pecus domesticum, aut aliud ornamentum.
vulgò Melius cathallum. & Optimum caput. *ang.* *catayle, cattel.* i. pecus. & *cathelles.*
i. Res, possessio.

kateylick goed.

Bona mobilia.

katerrol, katerrolle, katers-hoofst.

Trochlea, rechamus, rotula striata: rotula trochleae.

katerrol.

fland. orient. i. dop, nonne: Trochus, turbo.

katerrol-coorde.

Funis ductarius.

Kater.

Aelurus. *vulgò* catus & cattus.

kater.

metaphor. Catus & sagax homo, cautus.

kater.

vetus. Oeconomus, condus, obsonator: coquus nundinalis: qui coemptos è macello cibos coquo tradit ad cocturam. *angl. cater, catoure.*

kater-ooghen.

Oculis micantibus, siue scintillantibus intueri, instar aeluri aut felis.

Katte.

Felis, aelurus. . *vulgò catus & cattus: cata & catta. germ. katz: gal. chat: ital. gatto, gatta: hisp. gato, gata: ang. catte.*

katte, storm-katte.

Vinea, pluteus, propugnaculum eminens, altum, collinum.

Katte.

Genus tormenti quo saxa iaculati sunt maiores. *Ioan. Auentinus.*

katte.

Vir praestans, vir insignis. **Katten**, *inquit Adr. Iun. in hist. Bat.* proceres, viri insignes: *à Cattis, viris imprimis insignibus & strenuis.*

katten. j. kattekens.

Nucamenta.

katten-kruyt.

Nepeta, *vulgò cattaria. herba aeluris malè valentibus expetita.*

katten-ooghen.

Oculi noctuini, herbei, virides, glauci, caesij. *vulgò felini.*

katten-oogigh.

Caesius, glaucus.

katten-siluer.

Amiantus: lapis alumini scissili similis, linum viuum, polia, mica. *vulgò argentum felium, ob colorem felium oculis radiantibus non absimilem.*

katten-spel.

Ludus siue iocus hostilis & simulatus: *post lusum enim deuorat aelurus murem captum.*

katten-steert.

Equiselis, equisetum, salix equina, hippuris.

katten-visch. j. blick.

Alburbus.

kat-wl.

Noctua, bubo, vlula. *sic dicta quòd captet & fallat mures instar felis. germ. kautz: gal. chathuant.*

katteken.

Catulus felis.

kattekens, bloeyssel aen notelers, haselers.

Iuli, nucamenta: paniculae: comae in nucibus, corylis, populis, salicibus & similibus, in quibus semina dependent. *vulgò catuli.*

Kattijf, kattijuigh.

Miser, infelix, aerumnosus, pauper. & Nequam, reus, malus. *q.d.* captiuus. *vulgò* cattiuus. *gal. chetif: ital. cattiuo: hisp. catiuo.*

kattijuigheyd.

Miseria, aerumna.

Kattoen. j. kottoen.

Kaualie, kraecke.

Domus ruinosa. & Iumentum coriaginosum: caballus terga ruptus verbere. Caballus ab equo eò diftat, quòd caballus ferè nunquam, sine derisione dicitur: equus verò semper de apto & probato. Pompon. Caballos ait qui in pistrinis essent. quasi dicat malos, Anton. Nebriss. Verùm Gallis, Hispanis & Italis pro generoso equo accipitur. *gal. cheual, caual: ital. cauallo: his. cauallo.*

Kaud. j. koud.

Frigidus.

Kaue.

fland. j. kaf. Acus, eris.

kauen. j. krinsen.

Euentilare paleas.

Kaue, kaf-koen.

fland. j. schoude.

kaue-vaeger, kafkoen-vaegher.

fland. j. schoud-vaegher.

Kauedael.

Sors, summa, caput. *vulgò caedale, siue capitale, sumna capitalis.*

gal. caudal, ital. caudale: hisp. caudal.

Kaueete.

Cauea, ergastulum, carcer.

Kauel.

Sors, sortitio, sors in diuisione bonorum, rata portio dicitur **kauel** siue **kabel**, *q.d.* funis sortis, funiculus sortis *Mich. 2. 5*, funiculus distributionis. *Psal. 77. Sic funis siue funiculus, sacro sermone dicitur terrae & haereditatis sors, & pars quae cuique obtingit nam vt Latini decempedis, sic Hebraei & Chananaei funibus extentis metabantur agros, & partiebantur iugera.*

káuelen.

Sortiri, diuidere bona sorte, eligere sorte, ducere sortes, sorte diuidere terram funiculo distributionis.

kauelinghe.

Sortitio, sortitus, us.

Kauffoir. j. kaffoor.

Foculus.

Kausse. j. kousse.

Caliga.

Kauten. j kouten.

Kautsije, kaussijde.

fland. j. kassije. Via strata.

kautsij-slijper.

fland. Deambulator, obambulator.

Kauwe. j. keuie.

Cauea.

Kauwe, kouwe, kuwe.

sax sicamb. holl. fland. Fauces, frumen, summa pars gulae: & Mala, maxilla, gena: & Mentum: & branchiae piscium.

kauwen, kouwen, kuwen.

ger. sax. sic. holl. fland. j. knauwen. Mandere.

Kauwe, kae.

Monedula, gracculus. *ger. sax. kaycke: gal. gay: picard. caue: his graia: ang. ka, kaddovv, chovvgh.*

kauwken, kawtghe.

Pyrrhocorax.

kauwetteren, kauwetten.

Vociferari instar monedulae: garrere: conuitiari, contumeliam dicere, obtrectare.

kauwetterer.

Maledicus, conuiciator, obtrektor, vitilitigator, calumniator.

kauwetstere.

Garrula, maledica mulier, conuiciatrix.

Kauwersuene.

vet. Mensa, siue taberna vsurarij.

Kauwoorde, kouworde.

Cucurbita. *ger.* kurbs: *gal.* courge *ang.* gourde.

K E

Ke.

Interiectio varios affectus explicans.

Kebbe, kebbeken. j. kabbe.

Porcellus.

Kebisse, kebse, keuisse, keds wijf.

vet. *ger.* *sax.* *sicamb.* Pellex, pallaca, concubina, adultera. *ger.* *kaebsvvyb.*

kebs-dom, keuisdom.

vetus. Adulterium, meretricium, scoriatio.

kebs-kind, kefs-kind.

vetus. **j. hoeren-kind.** Nothus.

kebs-wijf. j. kebisse.

kebsen, kesen, keuesen, keessen.

vetus. Fornicari.

Keck.

ger. sax. sicamb. Audax. & Solidus, durus, densus, turgidus.

Kecke.

Fallacia, dolus, facinus audax.

Kedel, kele.

Supparus, supparum, theristrum.

Keefsen.

vetus. j. kebsen. Fornicari.

Keefs-dom, keefs-dochter, keefs sone, keefs-kind.

vide **Kebisse.**

Keele, kele.

Guttur, gula, iugulus.

keele, adem-keele.

Trachea.

keele, ferneele.

Tegula deliciaris, siue & colliciaris.

keel-ader.

Iugulus.

keel-band.

Spira: funiculus qui galerum, pileum, aut vittam sub mento constringit.

keel-gat.

Gula.

keel-ghe-swel.

Angina, synanche, *vulgò* squinancia.

keel-knobbel.

Frumen, ruma.

keel-kruyd, tapkens-kruyd.

Hippoglossum, hypoglossum. *vulgò* vuularia, bonifacia, lingua pagana, bislingua.

keel-kruyd, mond-hout.

Ligustrum.

keel-tapken.

Vua, columella, gurgulio, epiglottis.

keelen, kelen.

Iugulare, iugulum confodere. & *metaph.* Trucidare foenore.

Keen-boom. j. kien-boom.

Teda.

Keeper. j. keper.

Keer.

Versus, versio, conuersio, versura, flexus: circuitus.

keer in de strate. j. om-wegh.

Anfractus, viae flexus.

keer des water-vloeds.

Cornu fluminis, flexus.

keeren.

Vertere, conuertere.

keeren.

Reuerti.

keeren.

vetus fland. j. ouer-gheuen. Vomere.

keeren. j. kéren.

Verrere.

keeren.

Propulsare, arcere, depellere, prohibere.

keer-baer.

Versatilis.

keer-wegh.

Anfractus, viae flexus.

keer-weer.

q.d. keer-weder. j. nae-

bruyd-loft. Repotia, orum.

keerer, keerder.

Versor, versator.

keeringhe, keer.

Versio.

keerlick.

Versatilis.

Keerle. j. kaerle.

Keerne. j. kerne.

Nucleus.

Keersse.

Candela, lucerna, lychnus.

kees-korf.

Lychnotheca.

keers-licht.

Candela accensa, lumen lucernae.

keers-gaeren.

sicamb. j. lemmet.

keers-maecker.

Lychnopoeus.

keers-mugghe, keers-vlieghe.

Hepiolus, pyrallis.

keers-ruet.

Sebum candelarum.

keers-snutter. j. snutter.

keers-stock. j. kandelaer.

keers unghel. j. ruet.

Sebum.

keers-lieden j. kiers-lieden.

zel. hol. Arbitri.

keersman.

zeland. holl. Arbitr.

Keese. j. kaese.

Caseus.

Keese. j. keete.

Casa, casula: & Cauea, auarium.

Keese, kiese.

sax. fris. holl. j. back-tand. Dens molaris.

Keesel-steen.

holl. j. kesel.

Keesen, knauwen.

Mandere, remandere: lentè mandere.

keesen. j. keefsen, kebisen.

Fornicari.

Keest.

fland. holl. Nucleus, granum, germen.

keest.

Medulla, cor, matrix arboris.

keest.

fland j. ghe-voghelte. Oui vmbilicus.

keest-hoen.

Gallina sterilis, infecunda.

keesten.

fland. Germinare, pullulare.

Keet. j. kaet.

Stercus, lutum.

Keete.

Casa. **Keetken.** Casula.

Keeten.

Focillare, fouere. *gal. cotiner.*

keeten het sout.

Purgare, expurgare, perficere sal.

Keeuwe.

germ. sax. fris. j. kouwe. Fauces.

keeuwen. j. knouwen.

Mandere. *ang. chevve.*

Kefer. j. keuer.

Scarabeus.

Keffen.

Gannire, baubari, latrare.

keffer.

Latrator, hylactor, hylax, canis argutus.

keffinghe.

Latratus; gannitus, us.

Keghel.

vetus. holl. j. keye. Silex.

keghel.

Meta, conus, obeliscus, terminus, lapis vel stipes pyramidatus. *gal. quille.*

keghel.

fland. j. kekel. Stiria.

keghelen.

Ludere trunculis, pyramídulis, conis.

keghel-baene.

Ludus metarum, locus in quo conis luditur.

keghel-spel.

Ludus metarum.

keghel-toren.

Pyramis.

Keye.

Silex. *gal. caillon.*

keye.

Cerebri morbus, cerebrum non sanum, *Plaut.* insipientia, insania, phrenesis.

keye.

Stultus, insanus: vacillans cerebro. lapide silice stultior. *Plaut.*

keyachtigh.

Saxosus.

keyaerd.

Homo insanus, delirus, insipiens.

keyken.

Paruus silex.

keyken.

Flos Armerius.

keyken, tuylken.

Sertum, fasciculus florum. & Armeria: caryophyllus minor.

Keyren. j. keren.

Verrere.

Keysel-steen.

holl. j. kesel-steen.

Keyser.

Caesar, imperator, augustus.

keyser-dom.

Imperium: Caesaris siue Imperatoris dominium.

keyser-rijck.

Imperium, regnum Caesarium.

keyserinne.

Imperatrix.

Keysterlinck. j. krantselinck.

Keyte.

fland. j. kuyte. Cereuisia.

Keytijf. j. kattijf.

Kekel.

Stiria.

K kelen, k keler. j. kaeckelen, kaeckeler.

Keke.

Opprobrium, conuitium, pipulum, *Plaut. ang. checke.*

k ken.

Garrire, blaterare, iurgare, increpare. *ang. checke.*

k ker.

Garrulus, blatero.

keker-bout.

holl. Balbus.

kekeren.

Balbutire.

kekeren.

Cachinnari, immoderatè ridere.

keker-sot.

Achriocelos, stultus cachinnans, dissolutè & immoderatè ridens: *risu enim effusiore in immoderatum cachinum effundi, viro prudenti indecorum est. Fatuus in risu exaltat vocem suam: vir autem sapiens vix tacitè ridebit. Eccles. 21.*

Keker kicher.

Cicer, eris.

Kel.

fris. Perterritus, pavidus.

Kelck.

Calix. *ger. kilch: gal. calice: hisp. calix: ang. calice.*

kelck-dief.

Sacrilegus. *q.d.* sacrorum calicum fur: potirioleptis.

Kelde.

sicamb. j. vorst. Gelu, frigus.

Kelder. j. keller.

Cellarium.

Kele. j. kedel.

Supparus.

Kele. j. keele.

Guttur.

Kelioote. j. kalioote.

fland. Vectigal.

Keller, kelder.

Cellarium, cella, cella penaria, promptuaria, hypogaeum. *ger. keller: gal. cellier: hisp. cillero: ang. cellar.*

keller. j. keller-waerder.

Promus.

keller-kortse.

Crapula, helucus: capitis dolor ex ebrietate.

keller-waerder, keller-meester, keller-knecht, keller-knaepe.

Promus, condus, procurator peni, cellarius, promus condus, cellae penariae praefectus.

kelleren, kelderen.

Condere in cella, reponere siue recondere cellario.

Keller-hals.

Daphnoides: *officin.* laureola: herba cuius gustu os & guttur accenduntur.

Kelter.

ger. Torcular.

kelteren.

ger. j. perssen.

Kemel.

Camelus. *ger. kemmel-thier: gal. chameau: ital. camelo: hisp. camello: angl. camelle.*

kemels-hoy.

Scoenanthum, iuncus odoratus. *q.d.* foenum camelorum, *quo cameli lubenter vescuntur.*

Kemeneye.

vetus. Caminus, focus. *ger.* kaemin: *gal.* cheminee: *ital.* camino: *hisp.* cheminea:
angl. chymmey.

Kemeneye.

sax. sicamb. Coenaculum, coenatio.

Kemmen, kammen.

Pectere, depectere, pectinare, discriminare comam: explicare, pangere capillum.
germ. kaemlen: *ang.* kembe.

kemmer.

Pectinator, carminator, carminarius.

kemmersse, kemstere.

Carminatrix, carminaria.

Kemp. j. kennep.

Cannabis.

Kempe.

vetus. j. kamper. Pugil.

Kempe.

vetus. j. kebisse. Pellex.

kemps-kind, kempe-kind. j. kebs-kind.

Nothus.

Kemp.

holl. j. klauer. Trifolium pratense.

Kempen.

sax. j. kampen. Dimicare.

Kenckel-boer.

Rusticus stupidus, bardos, insulsus.

Kene, kenne.

louan. Signum in corpore impressum, impressio, vestigium.

Kene.

Germen regerminans.

kenen.

Regerminare, iterum emittere germen, vt frumenta, hordea, & caetera quaedam grana madefacta.

Kennen.

Noscere, cognoscere. *ger. kennen: ang. knowve.* **Te kennen gheuen.** Indicare, significare, notum facere, palàm facere, manifestare, certiozem reddere.

ken-baer.

Facilis cognitu.

ken-penninck.

Auctoramentum: nummus quo accepto miles obligatur. & Census siue tributum quod vasallus singulis annis beneficij agnoscendi causa pendit.

ken-schap, kennis-schap.

Notitia.

kennelick.

Notus, cognitus, perspectus. & Facilis cognitu.

kennelick zijn.

Constare.

kennelickheyd.

Notio, notitia. **Sijn kennelickheyd segghen.** Testificari, dicere pro testimonio.

kennisse.

Notitia.

kennisse der saecken.

Disceptatio, arbitratus, cognitio causae.

kennisse der ghetuyghen.

Testimonium, testes.

kennisse nemen.

Cognoscere.

kennis-schap.

Notitia.

Kennep, kenp, kemp.

Cannabis, cannabum. *ger. hanff: gal. chanure: ital. canapa: hisp. cañamo: ang. hempe.*

kennepen oft kenpen-koorde.

Funis cannabaceus, *vel* cannabinus.

Kenneue.

Numella: vinculum ligneum, aut baculum collo quadrupedum alligari solitum.

kenneuen.

Induere pecus numellis.

Kepel, keppel.

Pyramis.

Kepen.

vet. Tenere, retinere, seruare. *ang. kepe.*

keper.

Tignus, tignum, sustentaculum, retinaculum, capreolus. & Mutulus. **Kepers.** Tigna fibulis coniuncta: pr cipuè autem domorum in acutum desinentium. *gal. cheueron.*

keper.

Mutulus. *ger. kaepffer.*

keper. j. winckel-haeck.

Norma, regula. *vulgò quadra. keper ang. custos, seruator.*

keper-wijse.

Instar normae siue regulae formatum.

képeren.

Contignare.

képeren.

Ad normam formare.

keper been.

Os occipitij.

Kercke.

Templum, aedes, fanum, delubrum, *q.d. dominica: qua ratione quoque dom & dom-kercke ecclesia cathedralis dici videtur. Kercke (inquit P. Nannius in Miscel.) ex Graeco originationem habet, ger. kirch: heluet. kilch: sued. kilch: ang. churche. Kercksken. Aedicula, sacellum.*

kerck-bruyck.

Ceremoniae, cultus diuinus in templis.

kerck-dief.

Sacrilegus.

kerck-dieuerije.

Sacrilegium.

kerck ghe-bod.

Denuntiatio ecclesiae: promulgatio in ecclesia, edictum publicum in templis congregato populo promulgatum, denunciatio canonica.

kerck-ghe-boden van onder trouwe.

Praeconiā sponsalitia, denunciatio coniugij, conuentionis matrimonij promulgatio in ecclesia, edictum sponsalitiū.

kerck-heer.

vetus. sicamb. j. prochiaen.

kerck-hof.

Coemiterium, polyandrum, sepulchretum, sepulchrorum locus. *q.d.* templi hortus: *quòd huiusmodi loca circumiaceant templis tanquam hortus.*

kerck-hof.

metaphoricè Asylum: locus consecrationis lege tutus, ad quem confugiens sine summo piaculo auelli non potest.

kerck-kruyd.

Verbena: sacra herba.

kerck-meester.

Aeditimus, aedituus, templi custos & templi curam gerens, oeconomus templi, aedilis. *vulgò* matricularius.

kerck-misse, kerck-wijhinghe.

Dies compitalitius, dies festus qui Deo compitorum praestiti celebrabatur: encoenia, *q.d.* initiales feriae: *nempe ab initiatione templi: vulgò festum siue solennitas dedicationis templi: plerumque kermisse dicitur. q.d.* μ , à gaudio *nempe & laetitia.*

kerck-misse.

sax. j. iaer merckt. Nundinae.

kerck-mis-om-ganck, kermis-omganck. j. om-ganck.

Pompa.

kerck-poortael.

Propyleum, vestibulum portae templi.

kerck-riet.

Calamus Indicus, arundo Indica: *cuius in templis vsus, ad cereos lychnuchorum inflammados & extinguendos.*

kerck roof.

Sacrilegium.

kerck-roouer.

Sacrilegus.

kerck roouerije.

Sacrilegium.

kerck-vaene.

Labarum, vexillum sacrum.

kerck-werck.

Opus solidum & firmum: ferreum & aheneum: quale solet esse templorum.

kerck-wl.

Otus, asio, vlula flammeata, noctua aurita. *vulgò vlula templorum: quòd in templis & turribus frequenter habitat.*

kerckenaer.

sax. sicamb. Aedituus, custos templi: & Nolarum curator.

Kercker.

Carcer, ergastulum, phylaca, robur.

kercker-meester, kercker-hoeder.

Phylacista.

kerckeren.

Includere in carcerem.

K ren, k rien.

Verrere, scopis purgare pauimentum, solum, &c. Tergere, abstergere vestes, &c.

k r-borstel.

Penicillus, penicillum.

Kerene. j. kerne.

Nucleus.

Kerf-meete.

Crena, incisura.

kerf, ghe-sneden stuck.

Segmen, segmentum.

kerf, kerf hout, kerf-stock.

Testera: baculus crenis & incisuris rationes accepti aut expensi ostendens. *vulgò* talea.

kerf.

Anus, podex.

K rien.

vetus. j. k ren. Verrere.

Kerle. j. kaerle.

Kermen, karmen.

Lamentari, eiulare, quiritari, ingemiscere. *q.d.* **ach-armen** *siue* **ke-armen.** *gal* *guermenter.*

kerminghe.

Lamentum, lamentatio.

Kermesijn. j. karmesijn.

Coccus.

kermisse. j. kerck-misse.

kermisse kermis ghifte.

Xenium, apophoretum.

Kerne.

Nucleus, granum. *ger. kern: gal. cerneau: ang kernel, corne.*

kerne van loock.

Nucleus, bulbus & segmen capitis allij: spica allij.

kerne souts.

Mica salis.

kernen van druyuen.

Acinorum nu-

clei, grana, semina: vinacea. vinacei.

kernen van appelen.

Semina malorum.

kern-huys. j. klock-huys.

Volua.

Kerne.

sax. sicam. fris. holl. fland. j. boterstande.

kernen.

sax. sicamb. fris. holl. fland. j. boteren. Agitare butyrum. *ang. cherne.*

kern melck. j. boter-melck.

kern-m le.

vetis. Adeps, ador.

kern-not.

Nux vomica.

Kerre. j. karre.

Kerse.

Cerasum. *ger. kirse, kriese: gal. cerise: ital. cerasa: hisp. cereza, chrerys. Brabantus kerse propriè discitur Cerasum siluestre, cerasum minus, plus ossis quàm carnis habens.*

kerse-boom.

Cerasus.

kerse-steen.

Os cerasi.

kerseler.

Cerasus.

Kerseye karseye.

Genus panni.

Kersme. j. olisse.

Chrisma.

Kersp.

flan. j. kerspel. Crispus. gal. crespu.

Kerspe, kerspen doeck.

Nebula linea, vestis coa, byssus. *gal. crespè.*

kerspe.

fland gand. j. kransselinck. Artolaganus.

kerspel hayr. j. ghe-krolt.

Crispus capillus.

kerspen.

vetus. Crispere. intorquere.

Kers-pel. j. kerst-pel.

Baptisterium.

Kersse, hof-kruyd.

Nasturtium hortense. *vulgò cressio. germ. kressigh, kress: gal. cresson: ang. cresses.*

Kerssouwe, maetelieue.

Bellis, flos bellius, flos bellidis, consolida minor: herba margarita. *gal. cassaude.*

Kerst.

Christus, vnctus.

kerst-auond.

Feriae praecedaneae natiuitatis Christi. vigilia natiuitatis Christi.

kerst-dagh, kerst-misse.

Natalis Christi,

kerst-dom, kersten-dom.

Christianismus, Christianum dominium. *ang. Christendome.*

kerst-kruyd. j. kerst-wortel.

kerst maend.

December. *mensis in quem dies natalis Christi incidit.*

kerst-misse.

Natalis Christi, solennitas Christi nati.

kerst pel.

q.d. kerst-poel. sax. sicamb. fris. holl. Fons baptismalis, baptisterium. & Paroecia, curia.

kerst-pel-kercke.

sax. sicamb. fris. hol. Templum baptisterio insigne, paroecia.

kerst-pel-man, kerst-pel-pape.

Paroecus, curio.

kerst-seel.

louan. volaerd.

kerst wortel, kerst-kruyd.

Veratrum nigrum. *herba quae hyeme miti circa natalem Christi diem floret.*

kersten.

Christianus.

kersten doen. j. doopen.

Baptizare.

kersten ghe-daen worden.

Baptizari, nomen dare Christo.

kersten-dom. j. kerst-dom.

kersten-rijck.

Christianismus, Christianum imperium, orbis Christianus: Europa.

kersten-heyd.

Christianismus, vulgò Christianitas.

kerstelick.

Christianus. & Christianè, more Christiano.

kerstme, kersme, heyligh olisse.

Chrisma, vnguentum sacrum, oleum sacratum.

Kerte.

fland. **j. kerf.** Crena, incisura, scissura: & Podex: & Cunnus.

kerten.

fland. j. keruen. Crenare, incidere. & Subagitare.

kértelen.

Incidere, secare per ambitum, fimiare, crispere, crenare.

kertelinghe.

Incisurae, fimbriae.

kerteren.

Crissare, ceuere.

Kerue. j. kerf.

Crena.

keruen.

Secare, crenas scindere, crenare: & Sculptere, scalpere. *ang. karue.*

Kerueel j. kareueel.**Keruel**

Anthriscum, entusicum: chaerophyllum, chaerephyllum, *quibusdam* cerefolium. *ger korable gal. cerfeuil: ang. cheruyle. wilde keruel.* Myrrhis, cicutaria. **Keruel warmoes eten.** *adag. j. sprietel-ooghen.* Lolio victitare: caecutire instar lusciosi.

keruelinghen.

fland. j. spaenderen.

Kerweye.

Incisura, res incisa.

kerweyen.

Inscindere, discindere.

Kese. j. kaese.

Caseus.

Kesel, kesel-steen, keselingh.

sax. sicamb. hol j. keye. Silex. ger. kissling.

Kesen, keessen.

Fornicari, scortari.

Kesen.

sax. j. kiesen. Eligere.

Kespe.

fland. j. kerspe.

Ketel.

Cacabus, lebes, ahenum, aenum, caldarium. *ger kessel. ang. ketell, kettle.*

ketel-boeten.

Reficere ahenā.

ketel-boeter.

Faber ahenarius, faber

aerarius, mango, interpolator, ahenorum & Aeruscator.

ketel buyscher.

fland. Faber ahenarius.

ketel pot.

Chytra, cacabus, lebes, cortina.

ketel trommel.

Ahenotympanum, tympanum equestre.

ketel-trommel-slaegher.

Aeneator. *A. Iun. ex Marcellino.*

ketel-werck.

Opus aheneum, vasa aerea.

keteler.

Faber aerarius, ahenarius.

ketelers hamer. j. drijf-hamer.

Ketelen, kettelen, kittelen.

Titillare. *ger. kutzlen gal. chatouiller, catouiller. ang. tickle*

ketelinghe.

Titillatio, titillatus.

keteligh ketelachtigh.

Titillari facilis, qui facilè titillationis voluptate afficiur.

keteligh oft ketelachtigh peerd.

Equus sternax.

Ketene.

Catena, funis ferreus. *ger. ketten: gal. chaine: ital. cattena: hisp. cadena: ang. chayne.*

Ketenken. Catenula, catella, parua catena.

ketene.

vetus. j. scheer-draed.

ketene van goud, half ketene.

Torquis aureus.

ketenen.

Catenare catenis vincire.

Ketijf. j. katijf.

Captiuus: miser.

Ketse. j. kaetse.

Ketsen, kitsen.

Cursare, cursitare venari, discurrere

ketsen.

Sectari, consectari, multum & continuò sequi.

ketsen ende iaghen.

Aucupari & venari, lectari beluas, venando consectari. *gal. chasser: ital. cacciare: hisp. caçar.*

ketsen met den bal. j. kaetsen.

Sectari pilam, ludere pila.

kets-merie.

Equa lasciu: & Mulier lasciu.

ketser.

germ. j. ketter. Sectator.

ketsoore kletsoore.

Scutica, flagellum. *gal chassoire.*

Ketter, ketser.

Haereticus, schismaticus, sectator, consectator. *vulgò sectarius.*

ketterije.

Haeresis, schisma.

Keuckene. j. kokene.

Culina.

Keuer.

Scarabeus: & Bruchus: & *fland.* Cantharis viridis scarabeus.

keuer beck.

Mento.

keuer-becken.

Mentum aequo longiùs extendere.

Keughel. j. koghel.

Globus.

Keuie.

Cauea, cors. *ger. kesin: gal. cage: ital. gabbia.*

keuie, voghel-huys.

Auiarium.

Keuisse. j. kebisse.

Pallaca, concubina.

Keule.

Cunila, satureia, thymbra herba.

Keur, kore.

Optio, electio, delectus, suffragium. **Wel te keure.** Exquisitè, egregiè.

keur.

Arbitrium, sententia arbitri: & Statutum, decretum, lex, plebiscitum: statutum selectum. **Keuren ende breucken.** Leges & consuetudines.

keur.

Arbitrium: optio: summa pecuniae quam patrono praestat nouus vasallus, beneficij agnoscendi causa. tributi genus, *quibusdam Brabantiae locis*: quod cliens tanquam hominij symbolum praestat patrono: *differt autem ab herge-wede: keur enim non semper est certa pecuniae summa, sed constituitur, re deliberata, boni viri arbitratu: vnde & vulgò accordamentum, laudimium, laudum dicitur.*

keur.

Iurisdictio, ius.

keur.

Forma numismatis.

keur-baer goed.

Merx legitima, proba.

keur-mut.

sicamb. iuliac. j. keur. Tributi genus.

keur-heer.

fland. vet. Senator territorij, legislator, iudex.

keur-meester.

Aedilis Cerealis, qui annonam curat & mensuras, vendentiumque auaritiam coërcet.
& Censor.

keur-richter

Arbiter, iudex electus.

keur-stemme.

Suffragium, punctum.

keur-stemmen.

Suffragari.

keur-ten.

Stannum vilius.

keur-vorsten.

Septemviri sacri Romani Imperij, principes electores, principes septemviri.

keur-wonde.

holl. leyd. j. wonde lanck ander-half lit.

keuren, koren.

Deligere, eligere, discernere, seligere.

keuren.

Arbitrari, iudicare, lege approbare.

keuren een wet.

vetus. Satuere legem.

keuren de spijsen oft waeren.

Censere edulia, merces, &c. aestimare.

keuren.

Gustare.

keuren, be-keuren.

Tentare.

keurlinghen.

Lecti viri, delecti viri, lectissimi viri, delecti milites.

Keuse, koose.

Electio. à verbo **kiesen**. *gal. chois, choyse.*

keusel betigh.

Curiosus cibi.

Keusel, kuysel.

Globuus, sphaerula, pilula.

keusel.

sax Turbo, trochus.

keuselen, kuyselen.

Ludere globulis, pilis, nucibus, & similibus & Claua globulos propellere: ludere claua.

Keutel.

Pilula, pilula stercoraria, fimus ouillus, bacca caprina: fimus ouium, caprarum, murium, & id genus minorum animalium.

Keuteren. j. koteren.**Keuwe.**

vet. fland. Cupa, dolium. *gal. cuue.*

Keuwen.

ger. sax fris. sicam. flan. j. knauwen. Mandere.

K I

Kich.

Asthma, spirandi difficultas, suspirium.

kich-hoest. j. kinck-hoest, kieck-hoest.

Asthma, tussis inanis, tussis anhela, tussis sicca: in qua tussiens parum excreat, & spiritu tanquam reciprocante offenditur.

kichen.

Anhelare, hippacare, difficulter spirare: & Leuiter atque inaniter tussire, singultire.

kichende.

Anhelus, suspiriosus.

kichinghe.

Tussis anhela, inanis: dyspnoea, asthma.

kicher.

Asthmaticus, anhelus.

Kicher.

ger. sax. sicamb. Cicer, leguminis genus.

Kicken.

Hiscere, mutire, emutire, mussitare, minimam vocem edere.

kick-hoest. j. kich-hoest.

Kickert.

fris. holl. j. vorsch. Rana:

Kidsen.

Vomere

kidsinghe.

Vomitus.

Kiecken.

Pullus, pullus gallinaceus. *ang. chicken.*

kiecken dief.

Miluus, miluius. *q.d.* fur siue raptor pullorum.

kiecken-hooft.

Caput pulli. & *metaph.* Homo cerebri vacuus, pr ceps, inconsideratus, homo memoria & cerebro imbecilli.

kiecken wouwe, kiecken-wije.

Miluus.

Kieck-hoest.

fland. j. kich hoest.

Kiel schip-bodem.

Carina, trabs ima nauis eiusque fabricae fundamentum. *ang. kele: sax. keel.*

kiel-water.

Aqua sentinae.

kiel kille.

Statio, palus, littorea.

kiel.

sax. sicamb. fris. j. beytel. Cuneus. *ger. keil.*

kiel-schip.

Nauis carinata.

kiele.

vet. sax. j. galey. Triremis.

kiele.

sax. sicamb. fris. j. broeck-kiele. Subligar, subligaculum, femoralia, feminalia: superior brachiarum pars, pudenda & femora obtegens.

kielen, ver-boomen.

Vectigal portirori soluere.

Kiem. j. kips, kies.

Curiosus cibi.

Kiem, kieme.

vetus. ger. sax. Germen, surculus, frutex, cyma.

Kieme. j. kimme.

Margo vasis.

Kiem.

holl fris j. kam. Mucor.

kiemen.

vet. Germinare, fruticare: exire in herbam, pullulare. *ger. kymen.*

kiemen.

holl fris. Mucere.

kiemigh. j. kaemigh.

Mucidus.

Kien-boom, kien-hout.

ger. sax. sicam. Pinus, teda.

kiem-roock.

ger. sax. sic. j. swertsel. Fuligo

Kierebus.

fland. Coroebus, stultior Coraebo: furiata mente Coroebus: *dicitur* & **Tierebus.** *Hol. & Brab.*

Kieren.

vetus. j. kiesen. Eligere.

kiers-lieden.

hol. zeland. Arbitri. & Reconciliatores siue pacificatores, praecipuè in homicidio.

kiers-man.

Arbiter.

Kiers.

sicamb. j. koers, kuers.

kiersenaer.

sicamb. j. peltier. Pellio, *vide koers.*

Kies.

Curiosus, affectator, delectu gaudens. **Niet kies.** Nullius cibi fastidiens, circa victum indifferens.

kies-aetigh, kies-etigh.

Curiosus in edendo, curiosus cibi. **Niet kies-etigh.** Indifferens circa cibum.

Kiese.

hol. j. keese. Dens molaris.

kies-kauwen.

hol. Lentè mandere.

Kiese. j. keuisse.

Pellaca, pellex.

Kiesel-steen. j. kesel.

Kiesen, ver-kiesen.

Legere, eligere, deligere, delectum facere vel habere, optare, sumere optionem, eximere numero *gal. choisir: ang. choose.*

kies man.

Arbiter electus, disceptator electus.

kies mannen, kies-lieden.

Arbitri.

kies-man-schap.

Arbitrium.

kiesinghe.

Electio, delectio, delectus, optio.

Kiete, kuyte.

fland. fris. hol. j. roghe. Oua piscium.

kiete, kuyte.

hol. fris. j. braeye. Sura, venter tibiae obiectus.

Kietse.

fland. j. heul-kote.

Kieue, kieuel.

ger. sax. sicamb. j. kouwe, kieuwe.

Kieuel-kauel spelen. j. bock ouer hage.**kieuelen.**

ger. sax. sic. j. kouwen, knauwen. Mandere. & Rodere.

Kieuit.

Vanellus, capra: *avis teutonicè dicta à sono vocis quam edit.*

Kieue. j. keuisse.

Pellex.

Kieuwe.

sax fris. hol. sicamb. j. kouwe. Branchiae piscium.

Kijcken.

Spectare, inspicere, inspectare.

kijck-gat.

Conspicilium.

kijck-gaetken.

Rima speculatoria.

kijck-huys, kijck-toren.

Specula.

kijck-plaetse, tooneel.

Theatrum, visorium.

kijck-spel.

Spectaculum.

kijck-vensterken.

Fenestra speculatoria, reticulata: conspicilium, transenna.

kijck-wt.

Conspicilium, vel conspicillum, specula.

Kijf. j. ghe-kijf.

Rixa. & Conflictus.

kijf strijd.

Litigium.

kijfachtigh. j. kijuigh.

Rixosus.

kijfagie j kijuinghe.

Rixa.

Kijn boom. j. kien-boom.

Kijssel-steen. j. kesel-steen.

Kijte.

fland. Miluus. angl. kyte.

Kijte. j. kiete.

Oua piscium.

Kijnen.

Rixari, altertari, contendere verbis, litigare, disceptare, certare, decertare. concertare, digladiari. *ang. chyde.*

kijuer.

Rixator, altercator, litigator.

kijuigh, kijfachtigh.

Rixosus, litigiosus.

kijuinghe, kijuaegie, ghe-kijf.

Rixa, lis, altercatio, cerratio, controuersia, contentio, disceptatio, velitatio, iurgium, litigium.

Kilden, kelden.

Frigere, algere, horrere frigore, vri frigore. *ang. chyll.*

kildende.

Alsiosus.

kildinghe.

Algor, frigus.

kilde.

Algor, frigus.

Kille. j. diepte.

kille, kiele.

Statio, locus in litore sinuosus, sinus.

Kildt broodts.

holl. j. kant, hompe.

Kime, kimme, kieme.

Ora, margo, siue extremitas vasis, dolij, cupae.

Kimp, kump.

louan. j. wit broodt.

Kimp.

vetus. j. kamp. Certamen, palaestra.

kimp.

vetus. j. kamper. Pugil.

kimpen.

vetus. j. kampen. Luctari: certare.

Kinck-horen.

Turbo, piscis turbinatus, concha, cochlea marina qua ad buccinandum utebantur: buccinum, buccina, concha tortilis, concha turbinata. *ger. kinckhorn.*

kinck-hoest, kich-hoest.

Tussis sicca, tussis inanis: tussis cum singultu sine respirandi spatio. *sax. kinckhuste. sic dicta à concha tortili: aiunt enim tussim hanc minui, si conchâ, quam kinck-horen vocant, bibat aeger.*

kincken. j. kichen.

Kind.

Puer. & Proles, soboles. *germ. kind: angl. chylde.*

kind-draght.

Foetus.

kind-dragen. j. groot-gaen.

Vterum ferre.

kind-draghtigh. j. vrucht-baer.

kind hoest, kich-hoest, kinck-hoest.

Tussis sicca & inanis. *vulgò tussis puerilis. quòd infantes & impuberes ea maximè infestentur. ita Lemnius.*

kindeken, kinneken.

Vasculum: octava pars cadi. *ang. kylderkin.*

kinderen.

Pueri, proles, pignora, soboles, liberi.

kinder-baeringhe.

Partus.

kinder-bedde.

Puerperium.

kinder-bed-vrouwe, kraem-vrouwe.

Puerpera.

kinder-bindsel.

Crepundia: fasciae quibus in cunis inuoluuntur infantes.

kinder-dief.

Plagiarius.

kinder-doeckskens.

Cunae, cunabula, fasciae.

kinder-ghe-schrey, kinder-ge-krijt.

Vagitus, vagor, infantum ploratus.

kinder-leeraer. j. kinder-meester.

kinder-mael.

Repotia. *Auson.* Epulae quae editis in lucem liberis adornantur. *Adr. Iun.*

kinder-maecker.

Proletarius.

kinder-meester.

Paedagogus, paedotriba.

kinder-pockskens. j. pockskens.

kinder poppen.

Crepundia, ludicra puerilia.

kinder-schole.

Paedagogium.

kinder-spel.

Ludus puerilis, oblectamenta puerorum.

kinder-spel-dinghen.

Crepundia, ludicra puerilia.

kinder-werck.

Puerile, res puerilis.

kinder-wieghe.

Cunae, cunabula, lectulus infantium, fasciae.

kinder-worm.

Tenia: lumbricus teres, latus, & longus, pueros infestans.

kinderachtigh.

Puerilis.

kinderachtigheyd.

Puerilitas, ineptia puerilis.

kinderachtighlick.

Pueriliter.

kinds-dochter.

Neptis.

kinds-kind.

Nepos.

kinds-sonne.

Nepos.

kinds, kindsch, kindisch.

Puerilis: & Infans: stultus atque inconsideratus instar pueri,

kindsch worden.

Repuerascere.

kindschelick.

Pueriliter.

kindsheyd.

Infantia, pueritia, puerilitas, aetas puerilis: & Ineptia, inconsiderantia, innocentia puerilis.

Kinne.

Mentum.

kinneken.

Paruum mentum.

kinneken. j. kindeken.

Vasculum.

kinne-backe.

Maxilla, mandibula, mala.

kinne-back-slagh.

Alapa, colaphus. pugnus: colaphus in gena vel bucca.

kinne-baerd. j. baerd-doeck.

Velum menti.

kin-ijser, muyl-ijser.

Postomis, pastomis.

kinster.

sax. j. **lijm** Viscum.

Kinterne. j. citer.

Cithara.

Kip.

Ictus.

kip, knippe.

Decipula, decipulum.

kip.

Pullatio, foetura pullorum, pullicies: & Pullus gallinaceus recens exclusus.

kippen.

Cudere, ferire, icire, insecare. *ang. chyp.*

kippen.

Capere, excipere, excerpere, eximere: & Intercipere, subtrahere, suppilare.

kippen.

Pullulare, pullos edere, excludere vel excudere oua: oua percutere rostello. Excudere fauos siue cellulas: *dicitur de auibus & de apibus.*

kipsel.

Partus ouo excusus.

Kips, kies, kiem

Curiosus cibi.

Kiselinck, kisel-steen. j. kesel-steen.

Kissen.

Stridere, tanquam ferrum candens in aquam missum.

kissinghe.

Stridor.

Kiste.

Cista, capsula, arca, theca, . *germ. kast: gal. casse: it cassa: his caxa: an. cheste.*

kistken.

Arcula, cistula, cistella.

kist-maecker.

Capsarius, scriniarius.

Kite

fland. j. kuyte, kiete Oua piscium.

Kitsen. j. kidsen

Vomere.

kitsen kitsigh. j. ketsen, ketsigh.

Currere, &c

Kitte.

Obba. **Kitte.** *inquit Becanus, est poculum maius ex asserculis oblongis, siue leuigatis scandulis, cuparum ad modum, ferreis, aereis vel ligneis circulis colligatum.*

Kittel.

ger. j. kedel. Supparus.

Kittelen. j. kételen.

Titillare.

Kit.

ang. sax. vet. j. kond. Notus.

kittigh maecken.

vetus, holl. fris. Notum facere, significare.

K L

Klabbaerd, ratel.

Crepitaculum, crotalum *q.d.* **klappaerd.**

klabbaerden.

Crotalum pulsare.

Klabbotsen.

Pulsare cum fragore.

klabbotse. j. klater-busse.

Siphunculus.

klabbot, klabbot visch.

Capito piscis.

klabbot, klabbot-worm. j. kalander.

Curculio.

Klachte. j. klaghte.

Querela.

Klack.

Fissura, fragor: & Sonus verberis, ictus resonans, tax: plausus: sonora percussio.

klacke.

fland. kletsoore. Scutica.

klacke.

fland. j. kladde. Macula luti.

klacke.

vetus. Crepitaculum. *ang* klacke.

klacke, klacke-busse. j. klater-busse.

klacken.

Impingere cum fragore: findi cum fragore: & Verberare resono ictu, quater. *gal.*
claquer.

klacken

fland. brug j. kladden, af-kladden. Detergere lutum.

klacker.

fland. brug. j. kladder. Peniculus.

klackaerd.

fland. j. ghe-wendt broodt. Panis ouis & lacte maceratus.

Kladde.

holl. j. klisse. Lappa.

kladde.

Macula, litura, menda, *mendum.*

kladde.

Macula lutosa, lutum vestibus haerens, nota coenosa.

kladde, kladder-gat.

Puella sordida, lutosa, luto & sordibus inquinata, maculosa, impura, immunda.

kladde, klad-boeck.

Aduersaria, orum: tabellae tumultuaria opera perscriptae: *sic dictae quod lituris & maculis non careant.*

kladden.

Maculare, foedare.

kladden.

Ineptè pingere.

kladden, kladderen. j. af kladden.

Abstergere sordes, detergere lutum, detergere vestem peniculo, stringere.

klad-boeck. j. kladde.

Aduersaria.

klad-papier, pack-papier.

Charta emporetica *vulgò* maculatura.

klad-papier, plack-papier.

Papyrus bibula: recentes maculas scripturae adimens & exorbens. *vulgò* macultergium.

klad saluer. j. quack-saluer.

Aliptes.

klad-schilder.

Rhyparographus, pictor ineptus.

kladder. j. klad-schilder.

Ineptus pictor

kladder.

Peniculus, peniculum: penicillus, penicillum.

kladdereren.

Detergere peniculo sordes.

kladdereren, kladden.

Ineptè pingere, maculare.

kladderije.

Maculosa & inepta pictura.

kladdeyen.

Profundere, dissipare maculando.

Klaeghen. j. klaghen.

Queri, conqueri.

klaeghachtigh.

Querulus.

Klaer.

Clarus, dilucidus, lucidus, non obscurus, purus. *ger. klar gal. cler: ital. chiaro: hisp claro ang. clear.*

klaeren wijn.

Vinum defaecatum, purum, repurgatum.

klaer weder.

Caelum sudum, serenum.

klaer ende openbaer.

Perspicuus, manifestus, euidens, liquidus.

klaer.

vetus. Vacuus, inanis. *ger. laer.*

klaer van d'eye.

fland. j. wit. Album oui.

klaer-luydende.

Clarisonus.

klaer-schijnigh.

Illustris, praeclarus, praelucidus.

klaer-sichtigh.

Perspicax, lynceus.

klaerheyd.

Claritas. & Perspicuitas, eidentia.

klaeren.

Clarare, clarificare, clarum & purum reddere.

klaeren de rekeninghe. j. af-klaeren.**klaeren.**

Clarere, clarescere, clarum fieri.

klaer-ooghe, ooghen troost.

Ocularia, euphrasia: *herba oculos claros reddens.*

klaerlick.

Clarè, dilucidè, perspicuè, manifestè, liquidò, apertè, enucleatè.

klaeret, klaeret-wijn.

Vinum heluolum, vinum subrubeum, rubellum. *vulgò clarum siue claretum. gal. vin clairet: ital. chiarello: hisp. vino claro.*

Klaeroene.

Lituus.

Klaferen. j. klaueren.

Klafter.

germ. sicamb. Orgia, vlna, quatuor cubiti.

Klaghe. j. klaghte.

Querela, querimonia, questus, lamentatio. & Accusatio.

klaghen, be-klaghen.

Queri, conqueri, lamentari, quiritare: querelas deferre: & Accusare: expostulare .
i. flere, plorare, eiulare.

klaghinge.

Questus, querela: lamentatio, lamentum: & Accusatio: expostulatio.

klagher.

Questor, lamentator: & Accusator, actor.

klaghelick.

Lamentabilis, luctuosus, miserabilis, flebilis, lugubris, deplorandus.

klaghte.

Querimonia, querela, questus: conquestus, conquestio: & Accusatio: expostulatio.

klaghten doen.

Queri, conqueri, querelas deferre: & Accusare, expostulare.

klaght weerdigh.

Accusabilis.

klaghtigh.

Querulus, queribundus: accusatorius: accusator, expostulator.

Klam, klamp.

Tenax: Humidus: & Lentus, piscosus: & Vuidus. *ang. klammy.*

klamme. j. klampe.**Klampe.**

Vncus, vnguis: & Harpago, retinaculum. & Compago, compages. & Subscus, regula.
& Fibula *gal. crampon.*

klampen.

Harpagare, harpagine apprehendere, vnco detinere, fibulare, rapere, figere, affigere,
prehendere. & Compaginare, coniungere.

klamp-voghel.

Accipiter.

Klanck.

Clangor, tinnitus, tinnimentum, sonus, fragor: crepitus, sonitus.

Klap.

Sonus crepitus *ger. klapff.*

klap.

Garrulitas & Fabula

klappe.

holl. fris. j. kleppe. Crotalum.

klappen.

holl. fris. j. kleppen. Crepare, crepitare. *ang. klappe.*

klappen.

Garrire, blaterare, fabulari. *ger. klapffen, klapperen.*

klapachtigh.

Garrulus, futilis, loquax.

klappaerd.

Garrulus, fabulator, blatero, gerro, linguax, locutuleius, futilis, rabula: & Delator.

klappeye.

Garrula, lingulaca.

klappeyen.

Fabulari, garrire instar mulierum.

klapper. j. klappaerd.

Garrulus: Delator.

klapper.

sax. j. **klabbaerd.** Crepitaculum.

klap-gheselle.

Congerro.

klap-hout.

Tabulae querneae minores.

klap-mutse.

Pileus planus, pileus planitie rotunda.

klap-oore.

Bubo, panus inguinis, bubo venereus, panus in inguine, hulcus inguinarius, pudendagra, foedus tumor circa obscoenas abditasque partes, ficosus tumor inguinum.
gal. clapporre.

Klap-roosen. j. klapperroosen.**klap-stock.**

Baculus annalis, baculus calendarius, baculus designator temporum: *q.d.* baculus fabulosus, *agricolis & illiteratis passim loco calendarij.*

klap-veken, val-veken.

Vectis, cataracta in agro, se vltro claudens cum strepitu & fragore.

Klapperen.

Crepitare.

klapperen met de handen.

Plaudere manibus, complodere manus.

klapper-roosen.

Papauer Rhoetas, papauer flore puniceo, caduco.

Klaren. j. klaeren.

Klater, ratel.

Crotalum, crepitaculum, sistrum.

klaterken.

Crepundia, crepitaculum puerile.

kláteren.

Streperere, fragorem edere, crotalum pulsare.

klater-busse.

Siphunculus, sclopus. *tubulus è sambucino ligno, quo pueri glandes stupeas cum bombo expellunt: & Bombarda minor, tormentum aeneum minus.*

Klater-gout.

Bractea, bracteola, folium auri: tenuis lamina auri sua sponte plicabilis & crepitans: leni crepitans bractea vento. *Virgil.*

Klaudit.

Lictor, minister praetorianus. & Delator, quadruplator, sycophanta.

Klaue-cimbel, klaue-koorde.

Monochordum, clauicymbalum, clauecordium, manucordium, & virginale. *vulgò Instrumentum musicum, cuius chordae siue funiculi extenduntur & circumuoluuntur clauibus, aut etiam clauis & paxillis.*

Klauer, klauer-blad.

Trifolium pratense, triphyllon.

klaueren honigh.

holl. Mel optimum & candidissimum, ex trifolio pratensi.

Klaueren.

Scandere in subrectum, sursum reptare, vnguibus fixis conscendere felium more.

Klauwe.

Vnguis, vngula. *ang.* *clavv.*

klauw-naghel.

Vnguis.

klauwe. j. klouwe.

Glomus.

klauwe, klouwe. j. egghe.

Rastrum.

klauwen.

Inuncare: vnguibus vncis attrahere, siue radere.

klauwen.

vetus. sicamb. holl. j. krauwen. Scalpere, scabere. *ang.* *clavve.*

klauwiere.

Clauus, vncinatus, clauus aduncus, vncus. *clauus qui vncum loco capitis habet, de quo panni solent dependi.*

klawieren van de orgelen.

Manubria epitomiorum, vel episto miorum. *gal. clauiers.*

klawieren. j. krol-rancks-ken.

Clauicula, capreolus.

klawierachtigh.

Vncus, inuncus.

Klebber. j. klubber.

Gummi, &c.

Kleck.

ger. sax. sicamb. j. leck. Rimosus, hiulcus, pertusus.

klecken.

germ. sax. sicamb. Agere rimas, hiare.

Klee.

germ. sax. sicamb. j. klauer.

Kleed.

Vestis, vestimentum, indumentum, velamen, amictus.

kleeden.

Vestire, amicare, velare, tegere, *ger. kleiden: ang. kladden.*

kleedinghe.

Amictus, vestitus, vestes, vestimenta.

kleederen, kleeders.

Vestes, vestimenta.

kleeren.

per syncopen pro kleederen . Vestes.

kleer-bessem.

Muscarium setaceum: scopula.

kleer-lappen.

Consarcinare vestes.

kleer-lapper, lapper.

Sarcinator, consarcinator, veteramentarius sartor.

kleer-maecker.

Sartor, sarcinator, vestiarius, vesium sarcinator.

kleer-renne.

Vestiarium.

kleer-schappraeye, klee-schap.

Vestiarium, arca vestiaria.

kleer-ver-kooper.

Vestiarius.

kleer-tobbe.

Labrum eluacrum: *in quo sordes eluuntur vestium.*

kleer-waerder, kleer-be-waerder.

Vestispicus.

kleer-worm.

Teredo, tinea.

kleef-kruyd.

Aparine, aspergula. à **kleuen**. i. adhaerere: *quòd laciniis vestium adhaerere solet sua asperitate.*

Kleem.

fland. holl. j. leem. Argilla.

kleem-aerde.

Argilla.

kleemen. j. leemen.

Incrustare argilla.

Kleen.

fland. holl. j. kleyn. Paruus.

kleen noode. j. kleyn-noode.

Kleesen.

zeland. j. kleynsen. Colare.

Kleye, kleem, leem.

Argilla, terra argillacea, terra tenax, terra glutinosa, lenta.: *dicitur à kleuen, inquit Lemnius, quòd inhaereat.*

kleye, pot-aerde.

Terra singularis, argilla lutum. *ang. claye.*

kleye, klije.

ger. sax. sicamb. fris. Furfur, acus, palea.

kleye.

Lutum paleatum, aceratum: intrita.

kley-land, kley-grond.

Humus argillosa.

kley-spore, ijs-spore.

Encentris.

kleyachtigh.

Glutinosus, argillaceus, argillosus, tenax.

kleyachtigh.

ger. sax. sicamb. Furfurosus, furfureus.

Kleyen.

fris. j. kretsen. Vnguibus scalpere.

kley-steken, kleyn-steken.

Incidere in marmore, scalpere.

kley-steker.

Scalptor, plastes.

Kleyn.

Paruus, exiguus, pusillus.

kleyn, smal ende dun.

Exilis, minutus, tenuis.

kleyn brood.

vetus. Panis saccharites. *vulgò* martius panis.

kleyn gheld.

Pecunia numularia, pecunia minuta, minutula.

kleyn achten.

Parui facere, parui pendere, parui aestimare, floccipendere, vilipendere.

kleyn ghe-beente.

Animalia paruis ossibus: *vt cuniculi, lepores, aues, & id genus similes delicatorum hominum deliciae.*

kleyn kennen. j. kleyn achten.**kleyn-hertigh, kleyn-moedigh.**

Pusillanimis.

kleyn-moedigh.

Pusillanimus, pusillanimis, humilis ac demissus, homo abiecti animi.

kleyn-moedigh worden.

Cadere animis.

kleyn-moedigheyd.

Abiectio animi, pusillanimitas: infractio animi, animus fractus.

kleyn-nood, kleynoodie, kleynheyd.

Cimelium, brauium, monile, bulla, segmenta, ornamenta pretiosa. *vulgò clinodia.*
q.d. kleyn-noode. i. parum necessaria: *alio nomine iuweel.*

kleyn-ooghe, kleyn-oogigh.

Ocella, lucinius, qui exiles habet oculos.

kleyn-pincke. j. kleyn-ooge.

Ocella, lucinius.

kleyn-smit.

Faber qui ferra minora expolit limâ.

kleyn-steken. j. kley-steken.

kleynachtigh.

Minutulus.

kleynlick.

Exiliter, tenuiter, exiguè.

kleynigheyd.

Paruitas, exiguitas.

kleynigheyd, ver-kleyninge.

Diminutio: & Contemptus, ignominia, obtrectatio.

kleynigheyd iemanden aendoen.

Paruipendere, vilipendere, paruifacere aliquem, derogare alicui, ignominia afficere aliquem.

kleynken.

Paruulus, perpusillus, perexiguus.

kleynkens, kleynlick.

Paruulùm, *Plin.* exiguè, exiliter, modicè, tenuiter.

kleynen, kleyn maken.

Minuere, diminuere, imminuere, tenuare. extenuare.

kleynéren.

Minuere, diminuere, imminuere.

kleynnte, kleynigheyd.

Paruitas.

Kleyne.

vetus. **j. heymelicke.** Latrina.

Kleynsen, kleynsighen, klensen.

holl. fris sicamb. zeland. fland. Colare, percolare, purgare, mundare. *ang. clense.*

kleynser, klenser.

holl. fris. sicamb. zeland. fland. Colum.

Kleynstere.

fland. j. gheynstere. Scintilla

kleynsteren.

fland. Scintillare.

Klemijn-steen. j. klemmer-steen.

Klemme.

Decipulum, transenna.

klemmen.

Stringere, arctare, peruellere, interpremere.

Klemmen.

fland. j. klimmen. Scandere.

klem-voghel.

holl. j. klamp-voghel. Accipiter.

klemmer-boom. j. kleuer-boom.

Hedera.

klemmer-steen, klemijn-steen, kalamijn-steen.

Cadmia. *vulgò* Lapis calaminaris. *Arab.* Climia, chlimia. *gal.* calamine.

Klensen. j. kleynsen.

Colare.

klenser. j. kleynser.

Colum.

Klepel.

Malleus tintinnabuli, rhopalum, plectrum, lingua campanae & Marculus ostij, annulus ostij, manus extera, cantharus. & *metaph.* Lingua loquax.

kleppe, klippe.

Crepitaculum, crotalum.

kleppe.

holl. j. klos-beytel. Flagellum.

kleppe, klippe, klemme, knippe.

Decipulum, transenna: laqueus aut machina irretiendis auiculis aut capiendis bestiis comparata: pedica.

kleppe, klippe. j. pranghe.

Pastomis, postomis.

kleppe, klippe.

Rupes, petra, cautes, scopulus, surtes, scylla: & Antrum, spelunca

kleppigh.

Scopulosus.

kleppel, kluppel.

Fustis, stipes, baculus, claua. *ang clubbe.*

kleppel-veersken, klippel-veersken.

Carmen homoeteleuton: versus simili: sono definens, versus rhythmicus, versus leoninus. *à verbo kleppen siue klippen.* i. sonare, resonare.

kleppen

Crepare, crepitare, pulsare, sonare.

klep-spaen.

fand. louan. j. kleppe. Crepitaculum.

kleppenter.

Crotalistris ciconia: crepitante ciconia rostro.

kleppenter.

Crotalus, homo loquax, sonora admodum & tinnula voce pronuncians.

kleppentéren.

Rostro crepitare instar ciconiae, glotorare, clangere voce ciconiae.

klepper.

Sonipes, asturco, equus gradarius, tolutarius.

klepperen.

Crepitare.

klepper-tand.

Denticrepus.

klepper-tanden.

Crepitare dentibus.

Kleps.

vetus. Dicax, loquax, futilis, garrulus.

Klerck.

vulgò Clericus. gal. cleric: hisp. clerigo: ang clearke, clerke.

klerck scholier.

Scholasticus.

klerck-schrijuer.

Librariolus, à manibus, amanuensis, scriba.

klerck van den bloede.

Commentariensis, actuarius.

klerck van de greffie.

Actorum conscriptor.

klerck tol-schrijuer.

Scriptuarius.

Klesse.

fland. j. klisse. Lappa.

klessen.

fland. Affigere. & Adhaerere, adhaerescere.

Klets, kletse.

Ictus resonans, fragor, tax.

kletsen.

Resono ictu verberare.

kletsoore, ketsoore.

Flagellum, scutica.

Kletter, kletteringhe.

Fragor, crepitus.

klétteren.

Flagorem edere, retonare, concrepare.

Klétteren. j. kláueren.

Scandere.

Kleue.

vetus. Viscus, gluten. *germ. kleb: ang. klevve, glevve.*

kleur.

hol. Hedera.

kleuen, klijuen.

Figere, glutinari, haerere, adhaerere, adhaerescere. & Glutinare. *germ. kleyben: ang. cleaue, glevve.*

kleuende sieckte.

sax. sicamb. j. haelende sieckte.

kleuigh.

Tenax, viscosus.

kleuer, kleuer-boom, klemmer-boom.

zeland. Hedera: sequax hederæ, *arbores murosque scandens, ijsque tenaci amplexu adhaerens.*

kleuer, klauer, klauer-blad.

Triphyllom

kleueren. j. klaueren.

Scandere, sursum reptare.

Kleunen, klonen.

Tundere.

Kleuteren, kloteren.

Tuditare.

Klibber. j. klubber.

Viscus, gummi.

klibber tonghe.

fland. Lingua praecipitante haesicans siue titubans.

klibberigh.

ger. sax. sicamb. Tenax.

Klick.

fris. Verber, ictus, tax: colaphus, alapa.

click.

holl. j. kolue. Claua.

klicken.

Crepitare ang cliquer.

klicken

hol fris. sicamb. Coryc um agere, insidiari: & Deferre, accusare.

click-oye. j. click-spille.

click-steen.

Corycaeus.

click-spille.

Ambubaia, mulier leuis, inutilis, futilis, garrula.

klicker.

Corycaeus, insidiator, delator.

klickers.

Crepidae, crepidulae sic dictae teut. a sono siue crepitu quem ambulando

edunt: qua ratione & crepidas Latinè dictas quidam putant.

Kliere.

Tonsilla, glans, glandula.

kliere krop-sweer.

Strumae, choeras: *vulgò* scrofula, scrofa.

kliere, klap-oore.

Bubo, hulus inguinarium.

klierachtigh.

Glandulosus.

Kliester. j. klistier.

Klieue.

vetus. **j. kloue.** Fissura. *ang* *clift.*

Klieuen.

Findere, secare, dissecare. & Findi, rimas agere: *ang.* *cleue.*

klieuer.

Fissor.

klieuigh.

Fissilis.

Klif.

vet. Cluius. *ang.* *cliffe.*

Klije.

fris. j. **kleye**, **semele**. Furfur.

Klijf.

hol. j. **kleuer**. Hedera: à **klijuen**. i. adhaerere.

Klijue, kleue.

sax. Lappa.

klijuen, kleuen.

Adhaerere, haerere.

Klijn sout.

zeland. j. **klinck sout**.

Klijster.

sax. j. **klister**. Gluten, colla. &c.

Klijte, klijt.

vetus. fland. Argilla.

Klimmen.

Scandere, adscendere. *ang. climme, climbe.* μ . i. scala.

Klimmen oft rijsen int singhen.

Paeanem citare, vocem sensim excitare, contentiore, voce altum & acutum, scansim intonare.

klim-op.

holl. j. klemmer-boom. Hedera.

Klincke.

Rima, rimula, parua ruptura, fissura, scissura. *ang. clinke.*

klincke, klinghe.

Lamina, verutum.

klincke aen de deure.

Pessulus, vectis.

klincke, oor-klincke.

Alapa, colaphus, pugnus, verber, tax.

klincken, klinghen.

Clangere, tinnire, sonare, resonare.

klinckaerd.

Later excoctus & durus imprimis: *q.d. tinniens siue tinnulus, dum pulsatur.*

klinckaerd.

Numi aurei genus.

klinck-ringhen. j. rinckel-royen.

klinck-sout, klijn-sout.

Genus candidissimi salus, cuius glebae inter se collisae, propter duritiem vt silices sonitum clangoremque edunt. *Leuinus Lemnius.*

klinckende.

Tinnulus, crepitans, aerisonus.

klinckinghe, ghe-klanck.

Tinnitus, clangor.

klincket. j. wincket.

Portula.

Klingh.

ger. Cliuus. hinc oppidorum & pagorum nomina quaedam in Germania.

Klinghe,

ger. sax. sicamb. j. klincke, lemmer. Lamina, verutum.

klinghen. j. klincken.

Clangere, tinnire.

klinghel-steen.

germ. Mortarium, mortariolum.

Klippe. j. kleppe.

klippel. j. kleppel.

Fustis.

klippel-veersken. j. kleppel-veersken.

Carmen homoeoteleuton.

klippen. j. kleppen.

Sonare, resonare.

klipper-tanden. j. klepper-tanden.

Klisse, klesse.

Lappa. **Groote klusse.** Personaria, personata, arcium: lappa maior. *officin vulgò* bardana.

klisse.

Glomus: fila, capillamenta vel similia in globi figuram conuoluta & cohaerentia.

klissen.

Adhaerere, adhaerescere: & Affigere.

klister. j. klijster.

Gluten.

klister.

Nucleus radice, lilij, allij, & similium: spica, segmen capitis allij, &c. & Botrus, racemus. *ang. cluster.*

klister oft schijue van visch.

Nucleus, segmen, orbis.

Klitse.

fris. j. teue. Canis foem.

Klitte.

zeland. j. klisse. Lappa.

Klobber-saen, kloter-melck, klonter-melck.

Oxygala, cremor lactis coagulatus & acidulus: lac acetosum, acidum: caseus oxygalacticus.

Klob-darm.

ger. sax. sicamb. Omasum.

Klocke.

Aeramentum, aes Campanum. *vulgò campana: à Campania regione vbi res aeneas optimè fabricatas testantur scriptores. ger. glocke: gal. cloche: ang. clocke. vulgò cloca.*

klocke.

Phiala ambigua: *quae fundo caret siue pede quo infistat: ita vt inuerti eam oporteat. vas futile, quod de manu depositum euertitur: vas potorium stare impos vulgò campana.*

klocke. j. keuie.

Cauea: *à similitudine campanae.*

klocke.

fland. Toga, pallium. & Toga muliebris. ang. cloke, clocke.

klocke.

Clibanus vitreus, sublimatorium, meta stillatoria, meta furnaria, turbo furnarius, *vulgò alembicum.*

klocke, vier-klocke.

Turbo focarius

turbo conseruandis & tegendis prunis aptus.

Klock-bloeme.

Conuoluulus, inuoluulus, voluola, helxine. *vulgò* campanella.

klock-ey.

sax sicamb. **j. klots-ey.**

klock-gieter.

Fusor aeramentarius.

klock-glas. j. enghster.

Bombylius. *a verbo klocken.*

klock-hinne.

Gallina glociens vel glocitans, singultiens: gallina nutrix. *sax. kluck-henne: ang. clocking henne.*

klock-hinne. j. hinne met den haen.

Vergiliae.

klock-huys.

Turris sacra, cymbalaria: campanile, campanarium *vulgò*.

klock-huys, kern-huys.

Volua: pomi medium, in quo ceu loculo latent semina *q.d.* campanile, *intra quod sonant semina & nuclei.*

klock-kruyd.

Conuoluulus.

klock-man.

Nolae curator.

klock-spijse.

Aes caldarium: es fusile: *aes aeramentis fundendis aptum.*

klock-suster.

rectius klop-suster.

klock-torre.

Turris cymbalaria, sacra: campanilis, campanile, campanarium *vulgò.*

klocken.

Bombum, siue sonitum edere.

klocken.

Sonitum reddere qualem angusti oris vasculum solet: . i. sonum quendam excitare in ore. *Adr. Iunius.*

klocken ghelijck de hinnen.

Glocire, glocidare, singultire. *gal. glosser: hisp. cloquear: ang. clocke.*

klocksken, schelle.

Tintinnabulum. *vulgò nola. à Nola Campaniae ciuitate vbi huiusmodi aeramenta primò inuenta sunt.*

Kloeck.

Callidus, callens, peritus, industrius, solers, alacris, vigilans: sagax, actuosus.

kloeck-gheestigh.

Alacer, alacris, animosus.

kloeck-moedigh.

Alacer, alacris.

kloeck-sinnigh.

Alacris, industrius.

kloeckheyd.

Calliditas, industria, solertia, alacritas, vigilantia, sagacitas.

kloeckelick.

Callidè, peritè, industriè, alacrè, alacriter.

kloeckaerd.

Audax, audaculus: callidus, astutus.

Kloef-hout. j. kolf-hout.

Kloen.

fris holl j. klouwe. Glomus.

Kloet.

sicamb. j. klood. Globus.

Kloete.

Globus conti vel hastae.

kloete, kloet-stock.

Contus, hasta nautica longa & robusta, inferiori plerunque parte obtusa, & *globo aut ferro munita, ne facilè in fundum subsidat.*

kloete

Homo obtusus, hebes, stolidus, stupidus, stipes, caudex, truncus.

kloet-stock. j. kloete.

Contus.

Kloete

rectiùs gloedte. Rutabulum.

Klompe, klotte.

Massa. & Gleba.

klompe, klotte van aerde.

Gleba, globus terrae.

klompe hol-block.

Calopodium, calo, solea lignea.

klompken.

Massula. **Klompken goudts.** Pala, massula auri.

klompigh.

Solidus. & Globosus. *vulgò* massiuus.

Klonen kleunen.

Tundere, tuditare.

klonghe.

ger. sicam. j. klouwe. Glomus.

Klonte, klonter.

Globus, gleba. & Massa

klonte bloedts.

Globus sanguinis.

klontachtigh.

Globosus.

klonteren.

Conglobare, densare: conglobari, densari, coire, coagulare, coagulari, concrescere.

klonter-melck.

Lac coagulatum, conglobatum, acidulum.

Kloof-hout. j. kolf-hout.

Klooster.

Monasterium, coenobium. *q.d.* claustrum. *ger. kloster: gal. cloistre: ang. cloystre.*

klooster-volck.

Coenobitae. *vulgò* claustrales.

klooster-vrouwe, nonne.

Virgo sacra, virgo Vestalis.

Kloot.

vetus. ang. Pannus, tela: linteum

Kloot.

Globus, sphaera. *ger. klotz.*

kloot, loot, bus-kloot

Glans.

kloot

Coleus, testis.

kloot-baene. j. klos-baene.

klootken, klosken.

Globulus, sphaerula: & Coleus, testis, testiculus.

kloot-boghe.

Sphaerobolus arcus.

kloot-k se.

Caseus orbiculatus.

klooten, bollen.

Torquere globum, ludere globis.

kloot-spel.

Ludus sphaerarum.

Klop.

Ictus, pulsus. *gal. coup: ital. colpo: hisp. golpe.*

klop-schene.

Fustis calceolarij.

kloppel. j. kluppel.

Fustis.

kloppen

Pulsare, pulsitare, tundere, serire. *ger. klopfen: ital. colpire: hisp. golpear: ang. cloppe.*

klopper.

Pulsator.

klopper j. deur-hamer.

Cornix.

klopper.

holl. j. plattijn. Calo.

Kloppen.

vetus. Castrare.

klop-suster.

holl. Virgo templo & rebus sacris dedita: virgo quae se propter regnum caelorum castravit: *vide muncken.*

Klos. j. kloot.

Globus, sphaera: & Coleus, testis.

klosken, j. klootken.

Globulus, sphaerula: & Coleus, testiculus.

klos-aderkens.

Cremasteres.

klos-borseken.

Scortum.

klos-huysken.

Mitra, testium inuolucrum.

klossen.

Ludere sphaera, ludere globo per annulum.

klos-bane, rol-bane, boghel-bane.

Sphaeristirium.

klos-beytel.

Flagellum, vola.

klos-poorte.

Annulus sphaeristerij.

Klot j. klotte.

Gleba, massa.

Kloteren, kleuteren.

Tuditare, pultare, pulsare crebro ictu.

kloter-boeck, kloter-papier.

Aduersaria, orum.

kloter-gheld.

Pecunia nummularia, pecunia minuta, minutula.

kloter-melck. j. klotter-melck.

kloter spaen.

fland. j. klabbaerd. Crepitaculum.

Klotte, klonte.

Gleba, massa, globus. *angl. clodde.*

klotteken.

Glebula.

klotachtigh.

Glebosus.

klotteren, klonteren.

Coagulari.

klotter-melck.

fland. j. klonter-melck, klobber-saen. Lac coagulatum, lac calore concretum.

klotter.

fland. j. krotter.

Klotsen.

Pulsare, pultare.

klots ey.

sicamb j. swalp-ey.

Kloue.

Rima, fissura, sectura. ang. klefte, klifte.

klouen.

Rhagades, rhagadia, fissurae in manibus, pedibus, & sede prouenientes.

klouen. j. klieuen.

Klouer. j. koluvre.

klouenier. j. koluvrier.

Klouwe.

Glomus. *ang. clue, clevv.*

klouwe. j. klauwe.

Vnguis.

klouwe. j. egghe.

Rastrum, irpex.

klouwe. j. klauwiere.

klouwen.

Globare, in globi formam conuoluere fila, &c.

klouwen.

fris. sicamb. holl. zeland. Scalpere, radere vnguibus.

Klubber, klebber, klibber.

vet. Gummi, gutta viscosa ex arboribus defluens: resina.

klubberachtigh.

Viscosus, glutinosus.

Kluchte. j. klufte.

Crypta. & Multitudo: & Tribus, &c.

Kluchte.

Ludicrum, res ludicra, res iocularis: mimus. & Fabula, apologus, facetiae, acroama, ludicra narratio, inauditiuncula.

klucht spel.

Ludicrum, ludus.

kluchten.

Rem agere ludicram, agere histrionem: & Narrare fabulas, apologos, facetias.

klucht-sinnigh.

Lepidus, facetus.

kluchter, kluchtenaer.

Ludius, ludio, ioculator, histrio, gesticulator: & Homo facetus, festiuus, fabulator.

kluchtigh.

Gestuosus: & Festiuus, facetus, lepidus.

kluchtighlick.

Facete, festiuè, lepidè.

Klufte, krufte.

germ sax. sicamb. Crypta, spelunca, specus, antrum.

Klufte

fris. Multitudo: & Tribus.

klufte, partije.

Pars, factio.

klufte, kluchte.

Tribus, prosapia, stirps, soboles, genus, progenies, sors.

klufte-wijs deylen.

In stirpes diuidere haereditatem.

kluften.

fris. Congregari, conuenire, coire.

Klugh-maend.

cymbr. j. lauwe. Ianuarius à *connubiis sic dictus, vt ait Adr. Iunius.*

klughte. j. kluchte, klufte.

Multitudo.

Kluyfken, bolleken loocks.

Caput allij. & Nucleus allij.

Kluyse.

Clausura, clusura: locus clausus, locus anguitè conclusus: tuqurium solitarium, mandra. *vulgò* clusa, inclusorium.

kluyse.

Fauces, pilae, itinera angusta ac

peruia inter montes: angustiae montium.

kluisen.

Clausurae, clusurae, limitum custodiae.

kluisenaer.

Eremita, anachoreta, solitarius, monachus inclusus.

kluystersesse.

Monacha inclusa.

kluyster.

sicamb. Obex. *q.d.* clostrum, claustrum.

kluysters j. boeyen.

Compedes, arcta vincula.

Kluyte.

holl fris. **j. klotte.** Gleba, massa: & Globus. *sax.* **kludt.**

kluyte, scholle van ijs.

Massa glaciata.

kluyte. j. kluchte.

Ludicrum.

kluyten, kalluyten.

Ludere massis siue globis glaciatis: certare discis in aequore glaciato.

Kluyue.

vetus. j. klauwe. Vnguis.

kluyue loocks. j. kluyfken.

Kluyuen, knuyuen.

Rodere, arrodere, ambedere.

kluyuer.

Rosor.

kluyuer, knuyuer.

Exactor, executor rei iudicatae *sic teut. dictus, quòd res condemnati bona rodat & voret.*

kluyuinghe, knuyffelinghe.

Rosio, arrosio.

kluyuinghe.

fland. j. af-val. Acrocilia, exteriora mactati porci. & Intestina.

Klunderen.

Pulsare.

Kluppe. j. kleppe.

Kluppel, kleppel.

Stipes, fustis, baculus, baculum, claua. *q.d.* **kloppel.** *ang.* *clubbe.*

kluppel-veersken. j. klippel-veersken.

Carmen homoeoteleuton.

kluppelen.

Infigere fustes, fustibus caedere.

Kluster. j. klijster.

Klutsen.

Quatere, concutere.

Kluwe. j. klouwe.

K N

Knabbelen.

Rodere, corrodere, frendere, morsitare.

knabbelen ende kijuen.

Altercari, mussitare.

knabbeler.

Homo mordax, altercator.

Knacken.

Frangere, confringere.

knack-worst.

sax. vvestphal. j. met-worst.

knaep. j. knaepe.

Knaer-hout. j. klap-hout.

Knaertke, knaertghe.

holl. Lecythus, capsax, guttus, ampulla olearia.

Knaghen.

Rodere. *germ. gnagen: ang. gnavve.*

knaginghe.

Rosio.

Knake.

sax. fris. j. knoke. Os, ossis.

Knap.

Alacer, agilis, celer, gnauus.

knap handigh.

Manu celer, manu promptus, dexter, manu expeditus.

knap-handigheyd.

Agilitas, promptitudo manus, dexteritas.

knappen.

Prehendere, apprehendere.

knappen.

Crepitare.

knappen het vlas.

Confringere linum.

knappen.

Mandere, dentibus pinsere.

knap-hoeck.

sax. sicamb. Crustulum.

knap-sack, spier-sack.

Viatoria pera, ascopera, mantica: pera in quam cibum diurnum recondit viator.

knaptand. j. bijte-baw.

Manducus.

knap-tandekens kruyd.

Antirrhinum: cynocephalus.

Knape.

Seruus, famulus, minister, puer, *ger. knab: ang. knaue.*

knape.

Puer, puellus, masculus, adolescens, iuuenis.

knape.

holl j. esel. Pluteus.

knaep-schap.

Seruitus, seruitium, ministerium.

knapelinck, knapelijn.

vet. fland. Puer, puer masculus, puellus.

Knarren.

hol j. krijssel tanden . Stridere.

knar-beenken. j. knorspel-beenken.

Cartilago.

Knarsen, knarselen, knersen.

Stridere.

knarsel-tanden.

Freudere, stridere dentibus.

knarsinghe, knarselinghe.

Stridor.

Knaspen, knorspen.

Dentibus concrepare. *ang. gnashe.*

Knasschen.

Freudere, stridere. *angl. gnashe.*

Knauwen, knouwen.

Mandere, extenuare cibum *dentibus*, conficere cibum *dentibus*, molere *dentibus*,
commanducare.

knauwerken. j. knoterken.

Ligurinus.

knauwsel.

Mansum, cibus manducatus, commanducatus.

Knecht, dienaer.

Seruus, famulus, minister, puer.

knecht, slaue.

Seruus, mancipium.

knecht.

Iuuenis, adolescens, puer.

knecht, knechtken.

Mas, masculus.

knecht, lands-knecht, krijghs-man.

Miles, stipendarius. *ger. knaecht: ang. knight.*

knecht, heeren-knecht, stad-knecht.

Lictor, apparitor, seruus publicus.

knechtken, manneken.

Masculus, puer, puellus, puerulus, pupus, pusio.

knechtkens huys.

Andron, andronitis.

knecht-schap.

vetus. Seruitus, seruitudo.

knecht wijse.

Seruiliter.

Kneden.

Depsere, condepsere, subigere manibus, pinsere. *ger. knetten: ang. knede.*

Kneppel.

fris j. kluppel. Fustis.

Knerren.

Stridere, frendere, ringere.

Knersen. j. knarsen.

Stridere.

Kneuel.

germ. sax. sicamb. Talea, stipes, malleolus, flagellum, surculus, bacillus.

kneuel

Neruus, nerueus funis, lorum: resegmen corij.

kneuel knouel.

Nodus.

kneuel.

Dentes venabuli.

kneuel, kneuel-band.

Manicae.

kneuel.

Amentum, lorum hastae missilis, habena, ansa, ansula, corrigia lanceae, vinculum iaculi: nodus *apud Silium & Statium*, lorum reuinctum in hastâ mediâ circiter, quod manui deinde & primoribus digitis illigabatur leuiter; in emissu cum impetu soluendum. *Iust. Lips.*

kneuel baerd.

Mystax, mustax, alae, hyporrhinon, propogonion: barba vestiens superius labrum, cornua superioris barbae.

kneuel-band.

Manicae, vincula manuum.

kneuel-banden, kneuelen.

Manicis constringere.

kneuelen.

Ligare, nodare. & Manus vinculis illaqueare: vinculis constringere manus, pollices, &c. iniicere manicas, occupare aliquem manicis. & Grassari, latrocinari, extorquere.

kneueler.

Grassator, latro, extortor, vecticularius, effractor. *dicitur kneueler: quod hominum membra contorqueat, miserosque excrutiet adigatque ad demon strandum thesaurum. Leuin. Lemn.*

kneueler, dief-leyder.

Lorarius, lictor, minister magistratus: *qui reum vincit, ligat, torquetque.*

kneuel-smout. j. lap-smout.

kneuel-spriet, swijn-spriet.

Hasta amentata, ansata, nodosa: venabulum telum venatorum aciei longissimae cornibus hinc inde exstantibus.

kneuel-stock. j. kneuel-spriet.

Venabulum.

kneuel-stocksken. j. kneuel.

Kneuteren. j. knoteren.

Knibbelen.

Rodere: & Mussitare: & Altercari, rixari.

knibbelachtigh.

Mussitabundus: & Rixosus, contentiosus.

Knick.

Nutus, nictus.

knicken.

Nuere, nutare, innuere, nictare.

knicke-bollen.

Nutare capite: nutabundo vel nutanti capite dormire.

Knie.

Genu *germ. knye: ang. knee.*

knie-bede knie-ghe-bed.

Precatio supplex, supplicatio.

knie-bol. j. knie-schijue.

Patella.

knie-booghe, knie-buyghe, haessene, nepe.

Poples, flexura siue curuamen post genu. & Suffrago.

knie-dichte.

Poema extemporale: carmen ex tempore factum.

knie-lap.

Genualia, genuum indumenta.

knie-schijue.

Patella, mola genu, os genu anterius. & Poples.

Knielen.

Ingeniculari, genua flectere siue curuare, procumbere in genua, congenulare.

Knijf.

vetus. Culter, gladius. *ang.* knyse.

Knijpe, knippe.

Decipulum.

knijpen.

holl. Arctare, coarctare, premere, comprimere.

Knijper.

hol. Homo praeparcus, sordidus, tenuiter viuens. .

Knijperken, knoterken.

Acanthis.

Knip.

Talitrum, crepitus digiti: recurui digiti impressio.

knippe, klippe.

Decipulum.

knippen.

Talitro ferire, vguem argutum infligere. & Edere crepitum digitis, concrepare pollice & medio digito.

knippen, snippen.

Resecare forpicula. *ang.* klippe tondere, attondere.

knipper

Sartor friuolarius.

knip-busse.

vetus. fland. Sclopetum, tormentum manuarium: *vulgò* pistoletum.

knip-mes.

vet. sax. j. scheer-mes. Nouacula.

knip-scheerken.

Forpex, forfex, forficula, forpicula tonsoris.

knip-scherer.

Pilicrepus: qui pilos cum forficularum crepitu truncat.

knip-slagh.

holl. Decipula auium.

knip-waege, vssel.

Statera, trutina campana: libra quae constat scapo punctis librarum discrimina notantibus distincto.

knippe, oft knippene van vlas.

fland. Pericarpium, folliculus, siliqua lini.

knipsel der naghelen.

Praesegmen, resegmen vnguium.

Knirsen. j. knersen.

Stridere.

Knisschen.

ger. sax. Terere, quassare.

Knobbel.

Tuber, nodus. & Gibbus. ang. knobe.

knobbelken van den halm oft stele.

Geniculum, articulus, nodus in caule, internodium.

knobbelachtigh.

Nodosus.

Knocht.

fland. hol. j. knoop. Nodus, nexus.

knochten

fland. hol. j. knoopen. Nodare, nectere.

Knodde.

vetus. j. knoop, knobbel. Nodus, nexus. *ang. knotte.*

knodde. j. knokel.

Condylus.

knodden.

vetus. j. knoopen. Nodare. *ang knotte.*

Knodse, knudse.

holl. fris. sicamb. fland. Claua nodosa.

knodsen, knudsen.

holl. fris. sicamb. fland. Tundere, contundere, batuere.

knodsinghe.

Contusio.

Knoef.

fris. Spiculum obtusum aut abruptum

knoef, kloet.

Contus.

knoef-loock.

fris. j. knoop-loock. Allium.

Knoeffel, knoeffel-been.

Talus astragalus.

Knoeft.

holl. sicamb. j. weer. Nodus arboris.

Knoke, knake.

sax. fris. sicamb. j. been. Os, ossis.

knoke, weer.

Nodus in arbore, callus, tuber.

knoke, knok-been. j. enckel.

Talus.

knoken-hauwer, knaken-houwer.

sax. fris. sicamb. j. been-houwer, vleeschhouwer.

knokel.

Condylus, articulus, iunctura & nodus membri: nodus articularum in digitis. *ang. knuckle.*

knokels van den rug-graet.

Verticuli, Vertebrae, spondili.

knokelen.

Indecenter tractare manibus, impuris digitis contrectare

knokelachtigh.

Articulosus.

Knolle.

ger. sax. Glomus, globus.

knolle.

fris. sicamb holl. j. rape. Rapa.

knol-land. j. raep-land.

Napina.

knol raepe.

Rapa, napus.

Knol.

vet. Ebrius cereuisia.

knol, knolle.

Genus cereuisiae.

knollen.

Glomerare, conglobare.

knollen.

Ingurgitare se potu, cumulatè & confertim ingerere cereuisiam.

Knoop.

Nodus, nexus. *ger. knopf: ang. knot*

knoopken

Nodulus. **knoopken. j. knobbelken.** Geniculum.

knoopen.

Nodare, nectere, nectere nodum, *connexis nodis vincire vel ligare*, in nodos ligare.

knoop-gras, knop-gras, lid-gras.

Agrestis, gramen nodosum.

knoop loock.

Allium, bulbus.

knoop-loos.

Enodis.

knoop-mes.

Pugio, pugiunculus.

knoop-nadel.

fris. j. spelle. Acicula.

knoop-steertken. j. ioopken.

Malum Claudianum.

Knooten.

holl. j. stroncken.

knoot-wilghe.

holl. j. stronck-wilghe.

Knoppe. j. knoop.

Nodus, nexus.

knoppe aen het kleed.

Globulus, bulla fibularia, clauus.

knoppe botte.

Gemma, oculus arborum, florum, &c.

knoppe vande bloeme.

Calyx, folliculus siue inuolucrum floris priusquam dehiscat. **knoppe van de roose.**
j. roosen knoppe.

knop-gat.

Ocellus. *Lud. Viues.*

knop-gras. j. knoop-gras.

knop-spelle.

Acicula capitata, maior & Spinter, armilla.

knoppeken.

Nodulus.

Knorcke. j. knoke.

Os.

Knorre.

Tuber, tuberculum, nodus, clauus. *ang. knurre.*

knorachtigh.

Nodosus, tuberosus.

Knorren.

Grunnire: & Frendere, fremere.

Knorsen.

Frendere.

Knorspen.

Concrepare dentibus, rodere.

knorsp-been, knorspel-been, knorspel-beenken.

Cartilago.

knosen.

fris. Quassare, frangere.

Knospen.

Rodere, arrodere, dentibus crepare.

knospel-been. j. knosp-beenken.

Cartilago.

Knóteren.

Garrere, minurizare, cantillare: cornicari: murmurare, mussitare.

knoteringhe.

Minuritio. & Murmurillum.

knoterken.

Ligurinus, spinus, acanthis, linaria auis. *garrulae auiculae genus.*

Knouel. j. kneuel.

Nodus.

Knouwen. j. knauwen.

Mandere.

Knudse. j. knodse.

Fustis claua.

Knuggerigh. j. nuggerigh.

Agilis, alacer.

Knuyffelen.

Rodere, arrodere, ambedere. & Attrectare, contrectare.

knuyffel-beenkens.

Ossicula tenuia quae facilè roduntur.

knuyffelinghe j. kluyuinghe.

knuyuen. j. kluyuen.

Rodere.

knuyuer. j. kluyuer.

Rosor.

Knutte.

sax. sicamb. j. knoop, knoppe. Nodus. ang. knotte.

Knuttel.

ger. sax. sicamb. Tuber, tuberculum, panus: & Fustis.

K O

Kobbe, koppe.

Gallina.

Kobbel.

holl. Obesus, obesa.

kobben schieten.

sicamb. j. hoopkens schieten.

Kobber, kubber.

Columbus. & Concubinus & Coryphaeus, antesignanus.

Kock.

Cocus, coquus. *germ. koch: ital. coco: angl. cooke.*

kockinne.

Focaria: ministra culinaria: culinae praefecta.

kock-lepel. j. pot-lepel.

kockilie, kockiliken.

Panis tostus butyro illitus: panis escharites: super craticula coctus.

Kocke.

vetus. j. haen. Gallus gallinaceus. *gal. coq: ang. cocke.*

kockeloeren.

Coccyzare, cantare, cucurrere, canere instar gallinacei: glocidare, glocire.

Kockerillen

holl. j. kopperen.

Kocketrijs.

Basiliscus, regulus serpens: catoblepas. *gal. cocatris: ang. cockatrice. cocadriz hisp.*
Crocodilus *dicitur.*

Kockock.

Cuculus, coccyx. *ger. guggauch: gal. coqu, cocu, coucou: ital. cucco, cuculo: hisp.*
cucillo: ang. cocovve, cuckovve.

kockock.

Fenestra eminens, versatilis, & concaua.

kockoeck j. horen-dragher.

gal. quoqu: ang. cuckolde.

kockock heerken rijd' ick wel. j. bock ouer haghe spelen.

Micare digitis: *Ludus puerorum, cùm puer obstructis oculis diuinat quot alter, ipsius tergo insidens, digitos erectos habeat.*

kockocks brood.

Oxys, trifolium acetosum. *officin.* panis cuculi. *quòd vel cuculus auis eo vescatur: vel quòd hoc erumpente ac florente vocem potissimùm edat. quo tempore Alleluia cani solet: vnde & Alleluia officinis dicitur.*

kockocks bloeme, kockocks loock.

Flos cuculi, nastuitium aquaticum minus: cardamine.

kockwt-voghel.

fland. j. kockcock. Cuculus.

kockwt-laet.

fland. Nullius subiectus ditioni.

Kodde.

fland. j. kudse. Claua.

kodde.

vet. Coleus, testiculus *ang. codde.*

kodde.

Facetiae. sales, iocus, nugae.

koddigh.

Facetus, iucundus.

Koder.

ger. sax. sicam. j. speecksel. Saliua: & Phlegma, pituita.

Kodse. j. kudse.

Claua.

Koe, koeye.

Vacca, bos *ger. ku: ang. covve*

koe.

leod. j. sesmijten . Numus parui pretij.

koe hoys.

holl. Certa foeni portio, qua stabulationis tempore vacca pascitur.

koe-brugghe.

Pons, scalae nauales, quibus excipiuntur aut in terram exponuntur vectores.

koe-dief.

Abactor, abigeus.

koe-dille. j. koe-ooghe.

Cotula alba.

koe-drijuer, koe-herder.

Bubulcus, armentarius, bubsequus.

koe-dronck. j. fonck dronck.

Amystis, ingens haustus.

koe-gras.

holl fris. Pascuum aestivum vnius vaccae.

koe-herder. j. koe-drijuer.

Bubulcus.

koe-kalf.

Vitula.

koe-kamme, koe-hamme.

germ. sax. sicamb. Numella.

koe-kudde.

Armenta, orum.

koe-maerte, melck-deerne.

Ancilla boaria, ancilla lactaria.

koe-mest.

Fimus bouis, laetamen, bucerda: stercus vaccinum.

koe-ooghe, koe-dille.

Bupthalmus, oculus bouis, cotula alba: cotula non foetida.

koe-schitte. j. koe-mest.

Bucerda.

koe-stal.

Bubile.

koe-stront. j. koe mest.

Bucerda.

koe-vangher.

Praetor rusticus: *qui vaccas, boues, equos & alia pecora alterius herbas aut segetes depascentia, vel vicinis damnum inferentia capit & detinet.*

koe-vlieghe.

Oestrum, tabanus, insectum quod ex vaccae vulnere generatur: *vt putat Theodorus Clutius.*

koe-voet.

Pes vaccinus.

koe-voet.

Vectis, vectis bifidus siue bisulcus: *palus ligneus aut etiam ferreus, instar bouini pedis bisulcus, quo onus grauissimum promouetur & attollitur.*

koe-wachter. j. koe-drijuer.**koe-warm-melck.**

Lac tepidum.

koe-weyte.

Melampyrum, tricitum vaccinum.

Koeck.

Crustulum, crustilata, ae; libum, laganum, collyra, nastus panis. *germ. kuchle: ang. cake.*

Koeck aen t'herte.

Scirrus, scirroma: obstructio hepatis aut lienis *instar libi exsiccati & indurati.*

koeck, brood van metael.

Pastillus: argentum, stannum siue plumbum pastillatum.

koeck-backer.

Crustularius, libarius, pistor dulciarius, nastocopus.

koeck-eter.

Nastophagus.

koeck-ijser, wafel-ijser.

Artopta, testus placentarius.

Koeghel.

ger. sax. sicamb. Globus.

Koeye. j. koe.

Vacca.

Koel.

Subfrigidus, frigidulus, temperatè frigidus. & Moderatè & suauiter refrigerans.

koel windeken.

Aura: matutinus & ab aurora surgens ventulus.

koel van sinnen.

Sedatus, tranquillus, temperatus animo, non feruens aut perturbatus.

koel-back, koel-troch. j. lesch-back.

Lacus.

koel-vat, koelkuype.

Lacus in quo cereuisia refrigeratur

koel-vat, spoel-vat.

Aquiminarium, nasiterna, trichilum.

koelen, ver-koelen.

Leuiter refrigerare: & Refrigescere, refrigerari, referuere, referuescere. *ger. keulen, erkuelen: ang. coole.*

koelte.

Frigus opacum: Refrigeratio.

koelte j. koel windeken.

Aura.

Koelter.

sax. Claus nauis.

Koen.

Audax, audens, impavidus, confidens, animosus.

koenaerd.

fland. Audaculus.

koenheyd.

Audacia.

koenlick.

Audacter.

Koenken

sicamb. j. gloete. Forceps.

Koer, koer-torn.

Specula.

koer-wachter.

Speculator.

Koer-bisschop, koor-bisschop.

sicam. j. wij-bisschop. Initiator: episcopi vicarius: suffraganeus: chorepiscopus,
: à . i. regio, prouincia, locus, statio, tractus.

Koerd, koord.

sic. iul. q.d. koe-herde, koe-herder. Bubulcus.

Koeren.

Speculari, è specula prospicere. & Obseruare.

koerer.

Speculator.

Koeren, koerien. j. karien.

Gemere instar turturis aut columbae: gemere prae animi angustia. *Otfrid.*

Koers, kuers.

Cyclas, palla, vestis promissa mulierum. *gal. corset. videtur propriè significare vestem pellitam siue pelliceam mulierum: atque hinc Germanis superioribus Kurssner, & Sicamb. Kuersener dici pellationem, quem inferiores peltier vocant.*

Koert. j. vrijd-hof.

Cohors, area: .

Koert.

Curia, aula, praetoria domus, praetorium augustale *vulgò curtis. gal. court: ital. corte: hisp. corte: ang. court.*

koertisaen.

Aulicus. *vulgò curtesanus. gal. courtisan: ital. cortegiano: hisp. cortesano.*

koertisaene.

Aulica meretrix.

koertiseren.

Aulicum agere: colere aliquem aulico more.

koertoys.

Aulicus, ciuilis, humanus, affabilis, comes. *gal. courtois: ital. cortese: hisp. cortes: ang. courtoyse.*

kourtoysie.

Ciuilitas, humanitas, comitas aulica.

Koesijn. j. kosijn.

Consanguineus.

Koeste.

sax. sicamb. Nupti , nuptiale conuiuium.

Koesteren.

Fouere, focillare, nutrire delicatè

koesteringhe.

Fotus, fomentum.

Koetse.

Sponda, fulcrum, cubile, lectus, *gal. couche: ang. covvche.*

koetse, koetsie. j. koets-wagen.

Lectica.

koets-maecker.

Clinopegus.

koets-waghen.

Lectica, acera, gestatorium, pensile vehiculum, petoriturum, cisium, rheda: vehiculum leuius quo nobiliores gestantur. *ger. kutschen: gal. coche: ital. cocchio: hisp. cocho.*

koets-ken.

Lectulus **koetsken, lodderbeddeken.** Accubitum, anaclinterium.

koetsen.

vet. Cubare, discubare. **Koetsen by iemanden.** Concumbere cum aliquo, concumbere alicui. *gal. coucher: ang. covvche.*

Koeuer.

Abundans, copiosus: & Abundè, copiosè, affatim, satis.

koeueren, koeueréren.

Comparare, acquirere, conquirere.

Koeuer-dack.

hol. sicamb. j. rijns-dack. Tectum scandulare.

Koffer.

Arca, cistam, capsula. *ger. koffer: gal. coffre ang. coffer.* **Kofferken.** Arcula, cistula, cistella.

koffer, ouer-welfde kiste.

Arca camerata.

koffer maecker.

Capsarius, scriniarius.

koffertorie omslagh.

Operculum. *vulgò* coopertorium.

Koghe.

sax. sicam. holl Contagium vaccarum, porcorum, ouium.

Koghel keughel, kughel.

germ. sax fris. holl. Globus, sphaera. *vulgò* cogilum. *ital.* cogula.

Koghel.

Capulus gladij: cogilum, in *legib. Ripuar Francorum*.

Kogghe, kogh schip.

Celox.

Koycke.

fland Cicutā

Koye.

Cauea, septum: Cors, cohors, stabulum, hara: locus in quo greges quiescunt stabulanturque. *coy gal.* quietus *dicitur*.

koye van schaepen.

Ouile.

koye int schip.

Cubile nauticum, lectulus nautae.

koye.

metaph. Culus, sedes, nates, clunes: caro sedendi & quiescendi officio aptissima: *hinc dictio gherde-koyen*.

Koyffe, koyffie.

vetus. flan. j. beckeneel. Cassis *gal. coiffe.* i. capillare, reticulum.

Koyfsen.

vetus. j. keefsen. Fornicari.

Koysen. j. koosen.

Coire, & Fornicari.

koyslinck.

vetus. j. bastaerd. Nothus, illegitimus.

Kokelen.

sax. fris sicamb. holl j. guychelen. Histrionem agere.

Kokelen. j. keuckelen.

Nutrire siue fouere culinâ.

Koken.

Coquere. *ger. kochen: ital. cucinare: hisp. cozinare, cozer.*

kokene, keuckene.

Coquina, culina. *ger. kuche: gal. cuisine: ital. cucina: hisp. cozina: ang. kitchen.*

koken-iongh-wijf.

Focaria, ministra culinaria: culinae praefecta.

koken-latijn.

Barbaries, oratio malè Latina, tabernis & popinis digna. *vulgò* Latinitas culinaria *siue* coquinaria.

koken-maerte. j. koken-ionck-wijf.

koken-meester.

Archimagirus.

koken-mol.

Seruus coquinarius, mediastinus.

koken-pot.

Vas culinarium.

koken-vriend.

Amicus ollaris, parasitus.

koken-water.

Eluues culinaria.

koken-werck.

Opus culinarium.

koken-wijf. j. koken-iongh-wijf.

kokerije.

Coctio, coctura. & Coquinaria; ars coquendi.

Koker.

Theca.

koker, schrijf-koker.

Theca graphiaria, graphiarium, theca pennaria, theca calamaria.

koker messen-koker.

Theca cultellaria.

koker, pijl-koker.

Pharetra, theca sagittarum.

koker, boogh-koker.

Corytus, theca arcus. Cocura *siue* cocurra, *apud Leon. Imperat. teste J. Lipsio:*

koker van den mast

Modius, locus in quem malus immititur.

Koker-muylen.

fland. Subridere.

Kokerillen.

holl. Celebrare hilaria.

Kokernelle.

louan. j. kornoelie.

Koketrijs. j. kocketrijs.

Basiliscus.

Kokoduyns gheld.

vulgò Cocoduna moneta: non argentea, sed deargentata. à Gallis olim cusa, in Anglia prohibita.

Kokerol, kokeloer.

Cochlea. & Homo cochleae vitam agens. *hisp. cacarol.*

kokerolien, kokeloeren.

Cochle vitam agere: domi latitare.

Kolck.

sax. holl fris. Vortex, vertex, gurgēs, vorago, eluuiēs.

kolcken.

Ingurgitare.

Kold.

ger. sax. sicamb . j. koud. Frigidus. *angl. colde.*

kolde-schael.

fris. emden . j. koud bieren-brood.

Kole.

Carbo, anthrax. *germ. kol: angl. cole.*

kolen-berner, kolen-man.

Carbonarius.

kolen-hardst.

Caro tosta vulgò carbonada.

kolen-krabber.

Rutabulum. & Carbonarius.

kolen-meese. j. brand-meese.

kolen-mengher.

Carbonarius.

kolen-swert.

Anthracinus, ater.

kolen vier.

Prunae.

Koleur. j. verwe.

Color. *gal. couleur: ital. colore hisp color: ang. coloure.*

koleur de roy. j. roaensche verwe.

koleuren. j. verwen.

Colorare.

koleuréren den sanck. j. eenckelen.

Modos concidere & frangere: minuritionem citare; minuonem citare; voce remittente canere. *vulgò colorare musicam.*

Kolf. j. kolp.

Sinus maris.

kolf-ooghe.

Leuciscus: piscis è mugilum fluuiatilium genere.

Kolf, kolue.

Claua. *ger. kolb: ang. clubbe.*

kolf-bal, slagh-bal.

Pila clauaria.

kolf-draegher.

Clauiger. & Satelles, apparitor.

kolf hout, kloef-hout.

fland. Homo obesus & praegrandi corporis mole. Homo obtusus: Arcadicum pecus.

Koliander. j. koriander.

Kolicompas, kolijcke.

Colicus dolor, coli intestini morbus, colica affectio. *vulgò* colica passio, colica.

Kollacie.

Collatio, symbolum.

kollacie.

Comessatio. & Coena collatitia, collecta: vbi suas quisque adfert epulas. *vulgò* collatio.

kollacien.

Comessari.

Kolle-bloeme. j. coren-roosen.

Anemone.

Kolleféren.

Merendam sumere.

Koller.

Colobium. *vulgò* collare, collarium.

koller van l der.

Colobium scorteum, lorica, thorax coriaceus.

koller-rocksken.

Colobium, tunica sine manicis, épomis.

Kollette. j. kolliere.

Mammillare.

kolliere, hals-doeck, hals-kleed.

Mammillare, amiculum quo mammillae adstringuntur: strophium: fascia pectoralis, focale. *vulgò* collare, collarium. *germ goller: gal. colliere: hisp. collar: ital. collare: angl. collar.*

Kolomne.

Columna, columen. *gal. colomne: ital. colonna: hisp. columna.*

Koloquinte.

Colocynthus: cucurbitula amara cathartica. *ger. coloquint apffel: gal. coloquinte ital & hisp coloquintida: ang. coloquintida.*

Kolp.

vet. fland. Sinus aquae, sinus maris, , colpos, encolpos. gal goulfe: ital. golfo hisp golfo.

Kolue. j. kolf.

Claua.

kolue. j. lisch-dodde.

Typha.

koluen.

Ludere claua

Koluvre.

Colubrina bombardarda, sclopus.

koluvrier.

Bombardarius, funditor, liberator, pyrobolarius.

Kom.

Vas alueus, concha.

kom, kiste.

Arca.

kom, voll-kom.

Alueus fullonis.

kom, diepe schotel.

Catinus, catinum, patella profundior, gábata. **Kommeken.** Vasculum, alueolus, catillus, catillum.

Komber. j. kommer.

Kombuys.

Promptuarium nauis.

Komen.

Venire, accedere. *germ kommen: ang come.*

komelick.

Conueniens, congruens, commodus, aptus.

komste.

Aduentus.

Komijn.

Cuminum. *germ. kumigh: gal. comin: ital. cumino: hisp. comino: ang. comyne:*

Kommer, komber.

Damnum, res aduersae, infortunium, aegritudo, molestia, difficultas, sollicitudo, labor: angor, moeror.

kommer.

sicamb. iuliac. Retensio: & Manus iniectio. *vulgò* arrestum.

kommer ende ghe-breck.

Egestas, penuria, inedia.

kommer.

Vsura damnosa. **Gheld op kommer nemen.** Sumere foenore pecuniam.

kommerlick.

Damnosus, molestus, difficilis.

kommer-loos.

Indemnis, liber.

kommeren. j. be-kommeren.

Molestare.

kommeren.

sicamb. iuliac. Manus inücere, retinere retentare. *vulgò* arrestare.

Kommijt, komijt, opper bootsman.

Celeustes, nauigationis moderator. *ger komith: gal. comite: it. comito: hisp. gomito.*

Kommissie.

Delegatio, mandatum, autoritas mandati, prouincia.

kommisaris.

Arbiter, iudex selectus, iudex legatus, legatus, disceptator, recuperator.

Kompaen.

vetus. sax. sic. Socius, sodalis: *gal compaignon: gal pic. compain: ital. compagno: his. compañero: ang. companion.*

Kompanghe, op-boetsel.

Acroteria, plutei nauales.

Kompas. j. passer.

Circinus. *gal. compas: ital. compasso: hisp. compas angl. compasse.*

kompas, zee-compas.

Amusium, tympanium circinatum: pyxidicula nautica: index vsatorius, index magneticus, versoria. *vulgò* compassum, a **passen**. i. quadrare, conuenire: *quòd perpendiculum siue acus motu suo recta in solum mundi polum tenat, in eo solo quadret, conueniat, & firmiter maneat.*

kompas

Horologium viatorium.

kompassen.

Circinare.

Kompost.

Muria, conditus, conditura: salgama: conditanea quaeuis in doliolis ad vsum conseruata. *q.d.* compostum.

Komptoor. j. kontoor.

Koncierge.

flan . j. kasteleyn. Insularius

konckel kunckel.

ger sax Colus

konckel

fland Vortex, gurges, locus in flumine profundus, in quo aquae vertuntur

konckel-wronckel.

Contortus.

konckelen.

vetus Contorquere, rotare, vibrare

Koncker-pijpe.

Botulus, botellus hordeo farctus.

Koncommer.

Cucumer, cucumis. *ger. cucumre: gal. concombres: ital cocomiro: hisp. cogombro, cohumbro ang. cucumbre.*

Kond

Notus.

kond-baer. j. kennelick.

konde

vetus. Notitia.

konde, kunde. j. kunne.

Genus.

kondigh.

Notus, manifestus. & Sciens, gnarus.

kondighen.

Nuntiare, notum facere.

kond-schap.

Notitia, scientia.

kond-schap van ghe-tuyghen.

Testimonium.

Kondsel. j. kundsel.

Condimentum.

Konduyt.

Ductus, meatus, *vulgò* conductus. & Alueus, canalis aqu ductus, aquagium, aqualis
gal. conduict: ital. condotto: ang. condyte.

konduyt, fonteyn-schotel.

Castellum.

Konfijt, konfijtsel.

Condimentum, conditura, conditus: confectura, compositura.

konfijt confiture.

Conditus, us: conditio. & Salgama conditanea, tragemata, hypotrimmata, bellaria
arida, cuiusmodi hodie saccharata sunt in vsu. *vulgò* confitae & confiturae.

konfijt-ver-kooper.

Salgamarius: *qui salgama & fructus muria conditos vendit:* tragematopola.

konfijt-laeycken, suycker laeyken.

Tragematotheca.

konfijten.

Condîre. *vulgò conficere. gal. confir ital condire.*

Konfiskéren.

Confiscare, publicare, addicere in publicum, in publicum redigere alicuius bona. *gal. confisquer ital. confiscare hisp. confiscar: ang. confiscare.*

konfiscatie.

Confiscatio, publicatio, sectio.

Kongher-ael.

Congrus, conger. *gal. congré it. congrò: hisp. congrio: ang. counger.*

Konijn.

Cuniculus, dasypus. *ger. kungele, kunele: gal. conine ital. coniglio: hisp. conejo: ang. conye, conny.*

konijnen-kruyd.

Sonchus, cicerbita, lactucella: *officin. Taraxacon, lactuca leporina, palatum leporis.*

Koningh.

Rex. dicitur **koninck**. *q.d. konninck, à konnen, id est, scire: quod Rex vera magica scientia imbutus esse debeat. Marc. Tullius in diuinat. inquit, Neminem apud Persas regio potiri fastigio, qui priùs magicam non perceperit scientiam. Plato in Alcibiade: Imbuuntur Persarum regum filij magia, vt ad mundana resp. imaginem suam & ipsi rempublicam administrare distribuereque condiscant. Sic tres illi Reges qui Christo munera obtulerunt, magi. i. sapientes, philosophi, & teutonica lingua koninghen &*

wijse dicuntur. Aut à **konnen** id est, posse, potentem esse, pollere: sicut Latini Potestates vocant Principes potentes. ger. koningh: ang. kingh Konning autem ang. peritus, expertus dicitur.

koningh-dom.

Regnum. *ang kinghdome.*

koningh-rijck.

Regnum.

koningh-stable, konnestabel, konstabel.

Comes stabuli regij *apud Aimonem*: connestabilis *quoque eidem, id est*, praepositus regalium equorum: magister equitum, tribunus celerum: comes stabilis, constabularius, comestabulus. *Becano Konincks stapel dicitur, quasi columen Regis, & eius statum conseruans. gal. conestable: hisp. condestable.*

koninghs-hof.

Regia, aula regis.

koninghs-hoofd.

Ventriculi bubuli pars posterior.

koninghs-stoel.

Solium, thronus.

koningh-schap.

Regis dignitas & imperium.

koninghen dagh.

Regalia: festa regalia, festum regum, epiphania Domini.

koninghinne.

Regina.

koninghlick.

Regius, regalis, regificus.

koninghlicken.

Regiè, regaliter, regio more, regificè.

koninghsken.

Regulus: filius aut nepos regis.

koninghsken.

Regulus, regaliolus, trochilus: auicula ex passerum genere, *sic dicta, quasi auium rex: cùm enim auium omnium consensu decerneretur rex quae sublimi volatu alias vinceret, aquila verò omnes transcendisset, trochilus sub aquila axilla latitans, exsilijt & eius capiti insedit: vt fabula est.*

Konne kunne.

sax. sic. Notitia, scientia.

konne, kunne.

vetus. Genus, species: Sexus quo animalia mascula à foeminis dignoscuntur, discernunturque ang kinde.

konnen, kunnen.

Scire, nosse *ger. konnen: angl. can.*

konnen-ver-mogen.

Posse, pollere, valere

konnigh-kunnigh.

vetus. Curiosus. & Sciolus. & Peritus, expertus. *ang. konningh.*

konste.

Ars, scientia, techna, artificium.

konst-ghe-leerd.

Doctus, bonus, artificiosus.

konst-loos.

Iners, sine arte, non artificiosus.

konstelick, konstighlick.

Artificiosus, artificialis: & Artificiosè, artificialiter, solerter, ingeniosè.

konstenaer.

Artifex, opifex.

konstigh.

Artificiosus.

konstken, guchelaer.

Praestigiator, gesticulator, aeruscator.

konstken spelen.

Aeruscare.

Kontoor, komptoor.

Mensa, trapeza: & Tablinum. *q.d.* computatorium. *gal. comptoir: ang. counte: gal. compter, conter: ital. contar: hisp. contar: ang. compte. i. computare.*

Kontrefeyten.

Simulare, assimilare, effigiare, imitari: & Adulterare. *gal. contrefaire: ang. contrefaite.*

kontrefeytsel.

Effigies, imitatio: *ectypum*

Kontreye.

Regio, tractus, plaga. *gal. contree ital. contrada: ang. countray.*

Konuent, klooster.

Monasterium, coenobium. *vulgò conuentus.*

Koo-man.

vetus . j. koop-man.

Koole.

Brassica, brassica sativa: caulis, caulis brassicus. *germ. kol: gall chou: ital. cauolo: hisp colho: ang, keale, kole.*

kool-bijter.

Locusta.

kool-gardener.

sax. Olitor, hortulanus.

kool-hof.

Cauletum, hortus holitorius.

koolskruyd.

Holus.

kool-meese

Parus maior, fringillago.

kool-merckt.

sax. sic. Forum holitarium.

kool-wachter.

fland. Locusta.

kool-sprengher.

sicamb. Locusta.

kool-spruyte.

Cyma, brassicae cauliculus tenerior.

kool-steck, kool-stock.

Caulis brassic .

kool-duyue.

Palumbus, palumbes.

koolen.

fland . j. weyten, roetaerd. Pica glandaria, graculus.

Koon.

holl . j. kouwe. Gena, mala.

Koop.

Emptio, emptus mercatus. **Te koop, veyl.** Venalis. **Te koop setten.** Venum exponere, proscribere, inscribere aedes, hortum, &c. **Goeden koop zijn.** Vili siue paruo emi, vile esse *ger. kauff: ang cheape.*

koop ende ver-koop.

Nundinatio.

koop-brief, koop-cedel.

Perscriptio.

koop dagh. j. wt-roep.

Auctio.

koop-gierigh.

Emax.

koop-gierigh zijn.

Empturire.

koop-gierigheyd.

Emacitas.

koop-goed.

Merx.

koop-handel.

Mercatura, negotiatio.

koop-hauen.

Emporium.

koop-laede. j. winkel.

Taberna.

koop-lieden.

Mercatores.

koop-man.

Mercator, negotiator.

koop-mans-handel.

Negotiatio.

koop-mans-schap, koop-schap.

Mercatura, mercatus, negotiatio, commercium.

koop-mans-schappen, koop-schappen.

Mercari, negotiari, exercere commercia, mercaturam seu mercatum exercere, mercaturam facere, negotiationem agere.

koop mans-schat, koop-schat.

Merx, mercimonium, mercatoris facultates.

koop-plaetse.

Emporium, locus mercatus.

koop-saemigh.

Emax.

koop-sieck.

Emax.

koop-slagh. j. palm-slagh.

koop-slaghen.

vetus. Mercari.

koop-stadt, koop-stede.

Emporium, locus mercatus, vel nundinarum.

koop-vaerder.

Mercator peregrinabundus, mercator peregrinus.

koop-vaerder, koop-vaerders-schip. j. hulcke.

Holcas.

koop-vrouwe. j. koop-wijf.

koop-wijf.

Emprix, mercatrix, mulier mercimonia exercens.

koopen.

Emere, mercari, nundinari. *ger. kauffen: ang. cheape.*

koopachtigh.

Emax.

kooper.

Emptor, mercator.

koopster.

Mercatrix, emprix.

Koor.

Chorus, multitudo canentium: & Adytum templi: summi delubri penetralia, *vbi sacerdotum canentium multitudo conuenit: cella templi dicitur Stephano Pighio, vbi summum est altare, sacraque à choro peraguntur. ger. chor: gal. cueur ital. choro: hisp. corro: ang. quere.*

koor-bisschop. j. koer-bisschop.**koor-heer.**

vetus. Canonicus.

koor-deken.

Archipresbyter.

koor-hoed. j. al-mutse.**koor-kappe.**

Amiculum pelliceum, *vulgò* almusium. & Trabea sacra: impluuia, ae: chlaena sacerdotalis: pluuiiale *vulgò*: vestis qua sacerdotes per pluuiam vtebantur. & Lacerna nigra hyberna canonicorum.

koorkind. j. koorael.

Puer choraulis.

koor-kleed. j. ouer-rock.

Amiculum linteum.

koor-sanck.

Cantus simplex, Gregorianus.

koor-rock. j. koor-kleed.

koorael.

Puer choraulis, puer symphonicus.

korael-meester.

Paedophonascus, chorodidascalus.

koord, koerd.

sic iul . j. koe-herder.

Koorde.

Funis, restis. & Neruus, chorda gal. corde: ital. corda: hisp. cordel, cordon, cuerda:
ang. corde.

koorde, richt-snoer.

Amussis.

koordeken.

Funiculis, resticula.

koorde-dansser.

Funambulus, funirepus, scoenobates, neurobata, qui per extentum funem incedit.

koorde-rol. j. katerol.

Trochlea.

koorde-waghen.

Sarracum, vehiculum trusatile, siue trusile: vehiculum baiulorum, quo onera subuectant: à **koorde**. i. restis *quòd restibus trahatur Aliis korte-wagen. q.d.* breue vehiculum: & **kruy-waghen**. i. trusatile vehiculum, *quae postrema etymologia verisimilima & vsitatissima.*

koordelier. j. minder-broeder.

Minorita fune cinctus.

Koosen, lief-koosen.

Blandiri, adulari. & Fornicari.

kooser.

Blandiloquus, adulator.

Kop-hoofd.

Caput. *ger kopff: ital. capo.*

kop, heul-kop.

Caput papaueris.

kop, beckeneel.

Calua.

kop-huyue, top-huyue.

Galea, cassis.

kop, drinck-kop.

Cupa, cuppa, patera, scyphus, phiala, trulla, carchesium. *ger. kopff: gal. coupe: ital. coppa: hisp. copa: ang. cuppe.*

kop, laet-busse.

Cucurbitula, ampulla. *vulgò ventosa.*

koppen.

Decacuminare, amputare: truncare. *gal. couper: angl. choppe.*

koppen, ont-halsen.

Caput amputare, capite truncare.

koppen, laeten met koppen.

Scarificare, admouere cucurbitulam, educere sanguinem cucurbitulâ.

kop-horenken.

Cucurbitula.

Kop, koppe. j. haen.

Gallus.

kop, koppe, kobbe. j. hinne.

Gallina.

kop, kop heeft ghe-leght.

holland. q.d. Gallina exclusit ouum Schoenophelinda. Ludus cum consessum puerorum circulo sedentium obit vnus, funiculumque, muccinium, aut pilam,

aliúdvē quid apud vnum aliquem deponit, qui si dolum non praeuiderit antequam circumcursarit ille, vicem illius obire cogitur. *Brabantis stoot-ballen.*

koppe comt wt den hoecke. j. borgh-spel.

Apodidrascinda.

Kop, koppe.

fland. Araneus.

kop webbe, koppe-ghespin. j. spinne-webbe.

Aranea, tela araneae *ang. cobvwebbe.*

Koper.

Cuprum, aes cyprium, aes caldarium, orichalcum. *ger. kupffer: gal. cuyure: hisp. cobre ang. copper.*

koper-bleck.

Lamina cuprea.

koper-draed.

Filum cupreum.

koper-gheel.

Aeneus color.

koper-groen, koper-roest, spaens-groen.

Aeris flos, aerugo aeris, rubigo in aere.

koper-roest. j. koper-groen.

koper-roose, koper-water.

Chalcantum, vitriolum, atramentum sutorium: coriarium. *vulgò cuperosa & coppa rosa. ger. cupffervvasser gal couperose: hisp caparroja: ang coporouse.*

koper-slagh.

Aeris squama: id quod marculorum ictibus excutitur.

koper-slagher.

Bractearius, faber aerarius.

koper-smid.

Faber aerarius.

koper-steen. j. vier-steen.

Pyrites.

koper-steken.

Incidere in aes.

koper-steker. j. grauerer.

Scalptor.

koper-water. j. koper-roose.

koper-werck.

Aerea opera, aerea vasa.

koper-wercker.

Faber aerarius.

koperen, van koper.

Cupreus, cuprinus, aereus.

koperen gheld.

Pecunia aerosa.

koperen pot oft ketel.

Lebes, vas aeneum quo coquuntur obsonia: & Lebes aeneus ansatus

koperen pot.

Adag. Homo ansatus, *Plaut.* i. qui incedit vtroque brachio in ansarum modum ad latera applicato.

Koperckel, koffertorie.

Operculum. *vulgò* cooperculum, coopertorium.

kopije, wt-schrift.

Apographum, exemplar exscriptum, exemplum, tabulae. *vulgò* copia. *germ.* kopey: *gal.* copie: *ital.* copia: *ang.* copy.

kopiéren. j. wt-schrijuen.

Exscribere. *vulgò* copiare.

kopist.

Formularius: qui formulas omnis generis negotiorum ad vsum seruat. *vulgò* copista.

Koppe. j. kop.

Koppele.

Copula, vinculum quo aliquid copulatur siue coniungitur. & Iugum, & Par, duo, bini.
germ knopel: gal couple ital. coppia: ang couple.

koppele.

Numella: lorum quo canes copulantur

koppelen.

Copulare, iugare, nectere.

koppeler, koppel-draeyer.

Leno, productor, aquariolus, stupri arbiter: internuntius amorum. & Conciliator.

koppellersse.

Lena, stupri sequestra, conciliatrix.

koppellersse van houwelick.

Promnestria: nuptiarum conciliatrix.

koppelrije.

Lenocinium.

Koppen.

vide kop.

Kopperkens dagh, kopperkens maendagh.

holl j. verloren maen dagh. Hilaria, orum.

kopperen.

holl. Celebrare hilaria.

Korael.

Coralium, corallium: gorgonia. *ger. korall gal coral: ital. corallo: ang coral.*

korael-been.

fland j. korael. Coralium.

korael-kruyd. j. korrael-kruyd.

Koragie.

Animus, audacia fiducia, spiritus, magnanimitas, cor: viuida vis animi, cordis actio
gal courage: ital. coraggio hisp corage: ang. courage

koragieus.

Animosus, mactus animo.

Korbeel.

Mutulus, trabs mutila. *gal. corbeau.*

Korck.

Cortex subereus.

korck boom.

Suber, salficortex, haliphloeos. *hisp. alcornoque: ang. corke.*

Korde waeghen. j. koorde-waghen.**Kordewaen, kordewaensch l der.**

Corium, aluta, corium Hispanicum. *vulgò Cordubanum, à Cordua vrbe Hispaniae.*

Kordewaenier.

Calceolarius, sutor. *gal. cordonnier.*

Koreel. j. kareel.

Later.

Koreye, kraey-weye, kraey-ge-wand

Diaphragma, exta porcorum, ouium & aliorum animalium. *vulgò cornix. gal. coree, couree.*

koreye kraey weye.

Opera gratuita, opera mutua, opera quae gratis ut parua mercede facitatur: opera ex-

traordinaria parui temporis. *gal. couruee, coruee.*

Koren, keuren.

Tentare.

Koren, keuren.

Eligere, deligere.

Koren, keuren.

Gustare.

Koren, karen.

fris. Vomere.

Koren, korne.

Frumentum, adorem semen, Cereale semen, triticum, far, granum. *ger. korn: ang. corne.*

koren-rogghe.

Secale, genus frumenti vilioris.

koren op t'veld staende.

Seges.

koren souts.

Mica salis, granum salis, frustulum salis.

koren op de tonghe. j. gorte.

Grando.

koren are.

Spica.

koren-bergh.

Meta frumenti, horreum.

koren-bijten.

Flagellare, vexare, incendere, cariorem facere annonam.

koren bijter.

Scarabeus capitosus.

koren-bijter.

Frumentarius mercator, dardanarius, annonae flagellator, annonae vexator: edo *apud Varronem*.

koren bloeme.

Cyanus, baptisocula, blaueolus, flos Zachariae, flos caerulei coloris in segetibus nascens. *vulgò* flos frumentorum.

koren-gaffel.

Merga, furca, qua frugum manipuli eleuantur.

koren-gaerwe. j. gaerwe.

Merges.

koren halm.

Calamus, frumenti calamus, stipula.

koren-huys, schuere.

Horreum.

koren-huysken. j. koren hulse.

koren-hulse. j. hulse

Gluma.

koren-keffer. j. koren-worm.

Curculio, curgulio.

koren-kiste.

Cumera

koren-kooper. j. koren bijter.

Frumentarius, negotiator frumentarius.

koren-land.

Solum frumentarium, ager frumentarius.

koren-man. j. koren-bijter.

Negotiator frumentarius. & Praeuaricator in litibus.

koren-man spelen.

Colludere, collusorie agere tertij fallendi causa: coire, & de emolumento communicando pacisci, alterius circumueniendi causà: inter se de pretio: *conspirare*, quò pluris frumenta vendantur: *quod negotiatores frumentarij solent.* & Praeuaricari in litibus forensibus: rem ex composito gerere.

koren-merckt.

Forum frumentarium.

koren-milwe.

Curculio.

koren-roose.

Githago, pseudomelanthium, nigellastrum: herba in segetibus passim proueniens.

koren-sack.

Saccus frumentarius.

koren-schip.

Nauis frumentaria.

koren-schoof.

Merges.

koren-schoepe, koren-schuppe.

Rutellum. *Instrumentum ligneum quo frumentum corruiitur congeriturque in culleum aut modium.*

koren sickel.

Falx messoria.

koren-soller.

Horreum pensile, granarium.

koren-spijcker.

Granarium.

koren-stenghel.

Stipula.

koren-strijcker. j. strijck-stock.

Hostorium, radius.

koren-veld.

Ager aruus; aruum.

koren-voghel. j. gars-mussche.

koren-vrucht.

Fruges.

koren-wachter.

fland . j. veld-krekel. Gryllus.

koren-werck.

Panificium ex frumento.

koren-worm, koren-weuel.

Curculio, curgulio: cis.

Korf.

Corbis, sporta, vas vimineum, cophinus, calathus, cista, canistrum.

korfken.

Corbula, qualus, canistellum. *germ. korb: gal. corbeille. ital. corbe, corba.*

korf-dragher.

Cistifer & Delator.

korf-seyssen.

Falx auenaria: circulo munita.

korfster.

Cistifera, cistellatrix.

Koriander, koliander.

Coriandrum: corion, coriannon. *germ. koriander, koleander gal coriandre: ital. coriandro: his. culantro: ang. coriander, coliander.*

Korne.

vetus . j. karonie.

Kornelle.

fland . j. kornoelie.

Kornet.

Buccina. *gal. cornet: ital. corno.*

Kornisse. j. bouen-lijst.

Taenia.

Kornissen.

Coronae, coronices, praecinctions siue transuersa cingula, quibus praecinguntur parietes ad inhibendam repellendamve vocem canentium aut loquentium.

Kornoelie.

Cornum; corna, orum. *ger. kurbeere, kornel: gal. cornille cornoille it. cornole, corniolo: hisp. cornizolo.*

kornoelie boom.

Cornus.

Korre.

holl. fland. Canis villaticus, domesticus. *ang.* curre.

Korsel.

Irritabilis, iracundus, morosus, refractarius, contumax, irasci celer.

korsel-hoofd, korsel-kop.

Capito, durus, irritabilis: difficilis.

korselken.

Refractariolus.

Korste.

Crusta. & Crustum, crustulum. & Nucleus, crusta siue corium pauimenti. *gal.* crouste:
ital. crosta: *hisp.* costra, *corteza:* *ang.* crustte.

korst-pasteye.

Placenta vmbilicata, crustulata.

korstachtigh.

Crustosus.

Kort.

Curtus, breuis, contractus. *ger. curtz: gal. court: ital. corto: hisp. corto: ang. shorte.*

kort van aessem.

Anhelus.

kort van ghe-sicht.

Myops: qui non nisi propè admota oculis videre potest.

kort ghe-weer.

Gladius, machaera, pugio: armatura breuis.

kort ende nauw iemanden houden.

Cohibere, refrenare, arctè contenteque habere; parcè & continenter tractare.

kort veur t'hoofd.

Iracundus, irritabilis.

kort af-segghen.

Praecise dicere: praecise negare, strictim, breuiter interdicere.

kort be-grijp.

Argumentum: epitome.

kort maecken.

Breibus agere. **Int korte.** Breui, breuiter.

korte koussen.

Tibialia.

korte-waeghen. j. koorde waeghen.

korte. j. drij mijten.

brab. twee mijten fland.

kort been.

Myscelus, breuis pede, nanis cruribus.

kort-borstigh-dempigh.

Anhelus.

kort-korstigheydt.

Asthma.

kort-brekigh.

Fragilis.

kort-hoofd. j. korsel-hoofd.

kort-leuen.

Microbius: homo brevis vitae: & Homo temerarius & vitam periculo exponens.

kort-oore.

Mutilus auribus.

kort-ooren.

Mutilare auribus.

korte ribbe.

Costa notha.

korte roede.

Viator, stator: praeco, *breuem gerens virgam.*

kort-sichtigh.

Myops.

kort-stele, kort-stelken.

Malum siue pyrum curtipendulum.

kort-stondigh.

Momentaneus.

kort-vlercken. j. kort-vloghelen.

kort-vloghelen.

Decurtare alias: breuiare, detruncare pennas.

kort-wijle, korts-wijle.

Oblectamentum, oblectatio, delectamentum, lusus, iocus.

kort-wijlen, korts-wijlen.

Oblectari, ludere, tempustraducere siue transmittere iocis.

kort-wijligh.

Festiuus, iocosus.

kortelick, int kort.

Breuter, breui, breibus, paucis, succinctè, succinctim, strictim, summatim, in summa, ad summam, praecisè.

kortelinck.

Breui, propediem.

kortelinck ghe leden. j. onlancks ghe-leden.

Nuperrimè.

kortheyd.

Breuitas.

kortout, kortoutken.

Curtus, breuis. *gal. courtaut.*

korts.

Breui, propediem: & Nuperrimè, recenter.

korten.

Curtare, decurtare, breuiare, abscindere, praesecare. *ger. kurtzen: gal. accourcir: hisp. cortar: ang. curte.*

korten het hayr.

Demere capillos. *vulgò breuiare.*

kortsel.

Praesegmina, resegmina, res superfluae amputatae.

kortelasse.

Gladius brevis & anceps.

kortauwe, kortauwken.

Equus curto & opimo corpore: breui aluo & obeso tergo: equus itinerarius.

kortouwe.

rectiùs. kartouwe. Bombarda maior.

Kortoys. j. koertoys.**Kortse. j. koud-wee.**

Febris.

kortse hebben.

Febricitare, febrire, laborare febribus.

kortsachtigh.

Febriculosus & Febres gignens.

Korue. j. ghe-korue.

Insectum.

Korue. j. korf.

Corbis.

korueel. j kareueel.

Dromas.

Koruen.

hol zel . j. keruen. Incidere.

Koruen.

Imponere corbi.

koruen, in koruen.

Corbitare, in ventrem immittere, deuorare. *q.d.* corbem implere.

koruer.

Cistifer: cistam siue corbem ferens: corbulo.

Kose, kosel, koselen j. keuse, keusel, keuselen.

Kosijn.

Sobrinus, consobrinus, cogna-

tus, consanguineus. *gal. cousin: ital. cugino: ang. cousyn.*

Kossate, merssenier.

vetus. Cliens Ducis Brabantiae.

Kossem.

Pinguedo à mento dependens, anthereon, mentum inferius: bucula sub mento, *Lud. Viues. vulgò gossum.*

Kost.

Costus hortensis, piperitis, siliquastrum.

Kost, spijsse.

Cibus, cibarium, edulium, epulae, dapes, victus.

kost.

Pretium, valor. & Sumptus, impensa, impensae, dispendium, expensum, expensae. *vulgò costus germ. kost: gal. coust: ital. costo: hisp. costa: ang. cost. Quaedem kost.* Impendium, sors, pecunia quae foenori impenditur. **Geld te quaeden kost haelen.** Nummos foenore accipere.

kost-baer

Liber: immunis à sumptibus, vectigalibus aut reditibus.

kost-baer, kuysch-baer.

Purus.

kost-gangher.

Conuictor. *vulgò* commensalis.

kost-kinderen.

Pueri conuictores.

koste-loos ende schade-loos.

Indemnis, liber à sumptu.

kost-vrij.

Liber à sumptu, immunis.

kost-vrij.

Liberalis, dapsilis, benignus, splendidus.

kostel.

vet. holl . j. **kostelick.**

kostelick.

Pretiosus, sumptuosus: & Luxuriosus, profusus.

kostelicke maeltijd.

Caena lauta: magnificè, opimè, opiparè instructa.

kostelick, kostelicken.

Pretiosè, sumptuosè.

kostelickheyd.

Valor, pretium. & Luxus: profusio nimia, nimius sumptus, luxuries.

kostelickheyd van spijse.

Lautiti , epularum magnificentia.

kosten.

Constare, valere. *ger. kosten. gal. couster: ital. costare: hisp. costare. ang. coste.*
Veel kosten. Magno constare.

Koste, kuste.

Regio, plaga, tractus: & Limites, orae, fines, confinia, regiones. *gal. coste: ang. coast.*

Koste. j. koeste.

Nuptiae.

Koster, custer.

Custos templi, hierophylax, custos sacrorum. *vulgò matricularius.*

kosteren.

Obmurmurare, obgannire.

Kostuyme.

Consuetudo, mos. *gal. coustume: ital. costume: hisp. costombre. ang. custome.*

kostuymier.

Consuetudinum exactè peritus.

Kot.

Cauus, cauum, latibulum, latebrae, cauerna, loculamentum, locus excauatus. *gal. chaot, cahot.*

kot.

Casa, tugurium, gurgustium, ligellum. *ang. coate, cottage.*

kote, kot.

Cauum, latibulum. **Leden die wt de kote zijn.** Luxata membra, articuli loco moti, membra intorta & soluta. **De leden wt de kote doen.** Luxare membra, intorquere, loco mouere; extra suam pixidem siue acetabulum mouere. *vulgò* dislocare.

kote.

Talus, astragalus, talus bouillus.

kote kuys.

Talus pronus.

kote die schijt.

Talus supinus: qui cauum ostendit.

koten.

Ludere talis, astragalizare.

koten-spel.

Talus, talorum iactus, astragalismus, astragalus.

Kotel. j. keutel.

Koteren, keuteren.

Fodicare.

koteren de tanden met de penne.

Dentes leuare penna. *Martial.* Dentes penna purgare.

koter-stock.

Rutabulum.

koter tand.

Dentiscalpium.

Kotsen.

germ. sax. sicamb. Vomere, euomere.

Kotsie. j. koets-waghen.

Lectica.

Kottoen.

Gossipium, xylon. *vulgò cotoneum. gal. cotton: ital. cotone: ang. cotton.*

kottoen-biese, kottoen-kruyd.

Gnaphalium: iuncus bombycinus, tomentum siue linum pratense.

kottoen-slaegher.

Gossipij carminator, carminarius.

kottoenen-kleed.

Gossipina vestis, xyliua.

Koud, kaud.

Algidus, frigidus, gelidus. *ger. kalt: ang. colde.*

koud bat.

Frigidarium.

koud zijn.

Algere, frigere.

koud worden.

Algescere, frigescere.

koud-vorstigh.

Alsiosus. & Impatiens frigoris.

koude.

Algor, frigus, frigor, gelu.

koude, koud-wee, kortse.

Febris, causon: febris ardens. *dicitur koude & koud-wee: q.d.* dolor aut morbus ca-

lidus: *sicut febris à feruore Latinis. & calentura Hispanis tam febris quàm calor dicitur* **Koud** *autem calidum dici, testatur dictio Gallica, chaud, siue caud: cui consonant nostrates hac aetate vulgatissimae dictiones schouden, ver-schouden, siue schauden, verschouden. i. calefacere, & adurere. nisi mauis koud-wee dici febrem frigidam, à frigore, horrore vel rigore febrem intermittentem praecedente, quo agroti afficiuntur.*

koude kortse.

Quercera febris: febris frigida cum tremore.

koude-pisse.

Stranguria, substillum, vrinae stillicidium, vesicae morbus quando lotium stillatim redditur: vrin ardor. *gal. chaude pisse, hoc est, vrina calida siue feruens. nisi malis dici koude pisse. q.d. vrina frigida: quòd guttae quae ab aegro redduntur, frigidiores sint vrinâ sanorum. germ. kaltseich: sax. colde pisse: ang. colde euel.*

koudachtigh

Frigidulus, subfrigidus.

koud-wee. j. koude.

Febris.

Kouel.

Cucullus, capitium, capitium caudatum.

kouel der vrouwen.

Calantica.

kouel-kappe.

Bardocucullus, sagum.

Kousoor kassoor.

Foculus.

Kouijnken.

Fabella, dicterium, facetiae. *ang. couyn.* collusio, colludium.

Kousse.

Caliga. *gal. chausse: ital. calze: hisp. calças.*

kousse band.

Ligula cruralis, fascia cruralis periscelis.

kous-maecker.

Caligarius, sutor caligarius.

koussen.

Caligas induere.

Kout, klap.

Colloquium, fabula, nugae.

kouten.

Fabulari, nugari, sermocinari, serere sermones, miscere verba.

kout-ghe-selle.

Congerro.

koutachtigh.

Loquax.

kouter.

Fabulator, nugator, congerro.

Kouter, ploegh-kouter.

Vomer, dentale, dens aratri *dicitur* **kouter** *q.d.* culter aratri: *gallis coultre: ang. coultre, saxonibus kolter.*

kouter-ijser.

fland . j. ploegh-ijser. Vomer. *q.d.* culter aratri. *sax. kolter: ang. coulter, cultre: gal. verò coultre dicitur* dens aratri, dentale.

Kouter, kauter.

fland. Ager, campus. & Seges, terra subacta, arata, & sata. & Aruum: terra arata, necdum sata: ager cultus siue aratus. & Curriculum, hippodromus. **De kouter te Ghend.** Campus Martius.

Kouwe.

fris. holl. sicamb . j. keuie. Cauea, cohors, cors.

kouwe, keuwe. j. kauwe.

Fauces, bucca, &c..

Kouwe. j. kauwe, kauwken.

Kouworde. j. kauworde.

K R

Krabbe.

Cancer, carabus, carcinus. *ger. krebs: ang. crabbe.*

krab-klauw, krabben-klauw. j. ruyters-kruyd.

krab-voetigh.

Valgus: qui incedit instar cancri vel lacerti.

krab-scheeren.

Acetabula, flagella brachia, chelae, forcipes denticulati, forcipata brachia cancrorum.
krebscheren.

krab-schuyte.

holl . j. kaghe.

Krabbeel. j. karbeel.

Tignus.

Krabbelen.

Vnguibus arare, radere: & Ineptè pingere, scribere siue exarare.

krabbeler.

holl . j. schrickel-bergher.

Krabben.

Scalpere, scabere, radere, arare, fodere, lacerare vnguibus.

krab-ijser.

Radula, rutrum.

krabber.

Radula, rutrum.

krabsel.

Rasura.

Kracht.

Vis, potestas, potentia, efficacia, neruus, neruositas, virtus, fortitudo, energia.

krachte-loos.

Impotens, infirmus, imbecillis, debilis: & Inefficax, inanis, irritus, friuolus, nullius pretij.

krachte-loosheyt.

Defectio, defectio virium, languor, imbecillitas, debilitas.

kracht-meel, kraft-meel.

sax . j. amel-meel, amel donck. Amydum. & *ger.* Alica.

krachtigh.

Potens, efficax, fortis, vehemens.

krachtighlick, krachtelick.

Potenter, fortiter, neruosè, validè, valenter, vehementer.

Krack, kraeck.

Fragor, crepitus, *germ. krach: gal. craquement: ang. cracke.*

kracke. j. karraecke.

Circerus.

kracken. j. kraecken.

Crepare.

Krackeel.

Litigium, rixa, altercatio, controuersia, calumnia.

krackeelen.

Litigare, altercari, rixari, tricari, vitilitigare, calumniari.

krackeeler.

Vitilitigator. altercator, litigiosus, contentiosus, trico.

kraeck. j. krack.

Fragor, strepitus, crepitus

kraecke. j. karraecke.

Circerus.

kraecke, kraeckaed. j. kraeneke.

Arcubalista.

kraecke. j. kaualie.

Domus ruinosa.

kraecke.

Iumentum coriaginosum.

kraecken.

Crepare, crepitare, concrepare, crepere, strepere, fragorem edere, stridere. *gal. craquer: angl cracke.*

kraecken de noten.

Frangere nuces, conficere nuces.

kraecken ende poffen.

Crepare, iactare, ostentare.

kraeck-beenken, knosp-beenken.

Cartilago.

kraecke bese, kraecke-beyse.

Vaccinium: *bacca strepitum quendam dum dentibus frangitur edens.*

kraeck-steen.

Os cerasi, pruni, &c..

kraeckkaerd. j. kraeneke.

Arcubalista lignea.

kraeckelinck. j. kraeck-beenken.

Cartilago.

kraeckelingh.

Spira, collyra: panis dulciarius instar funis implicatus: *sic teut. dictus, quòd dum dentibus frangitur, fragorem edat & crepitet prae ariditate & exilitate. sicamb. dicitur brijeslinck: quòd facilè conteratur & in micas frangatur.*

kraecker.

Crepitator: & Iactator, thraso

kraeckinghe.

Fragor, crepitus.

kraeghe.

Iugulus, ingluuies. & Trachea, aspera arteria. *germ. kraghen: ang. craye.*

kraeghe.

Collare, colli tegmen, limbus superior tunicae siue indusij: patagium, .

kraeghe.

louan . j. klock-huys. Volua.

kraeghe van de luyte.

Iugum, ceruix citharae, in quam verticilla immittuntur.

kraegh-ringh. j. ringh-kraeghe.**kraeghen.**

Iugulare, iugulum incidere.

kraeye.

Cornix, cornicula. *germ. kraey: ang. crowve. graia vero hisp. graculus, monedula.*

kraeyen-bloemken.

Flos armerius, flos pratensis, armoraria. *q.d.* flos, cornicis.

kraeyen-ooghe.

sax. sicamb . j. exter-ooghe. Clauus.

kraey-appel.

Galla.

kraeye-voet, rauen-voet.

Coronopus. *herba.*

kraey-weye. j. koreye.**kraeyen.**

Cornicari, , garrere more cornicum: & Cucurrere, cantare, cantare instar galli: & clamare, vociferari, conqueri, queri. *gal. crier: ang. crowve, crier.*

kraeyéren.

Cornicari: & Vociferari, proclamare.

Krael. j. korael.

Corallium.

Kraem.

Cadurcum, tabernaculum institoris, taberna siue capsula rerum venalium. & Merx.

kraem. j. kinder bedde.

Puerperium.

Kraem-berd. j. kraem.

Cadurcum.

kraem-micke.

Hemiartium: panis triticei minoris genus, in tabernaculis venale.

kraem-vrouwe.

Puerpera.

kraem-waeren.

Curare puerperam.

kraemen.

vetus. Mercari, nundinari, merces exponere.

kraemer.

Institor, tabernarius, venditor mercium.

kraemers Latijn.

Lingua fictitia mendicorum & nebulonum erroneum.

kraemers papier.

Charta emporetica.

kraemerije.

Merx.

Kraene, kraen-voghel.

Grus, Palamedea siue Palamedis auis: . ger. *krey*, *krangh*: ang. *krane*. **Kraenken.**
Vipio.

kraene, kraen-tap, haen, buyse.

Siphon. siphunculus, caput tubuli, epistomium: *à forma gruis, aut etiam galli; vnde & haen plerumque dicitur.*

kraene, kraen rad, kraen-wiel.

Geranus, , rota, tympanum, versatile tympanum: machina quae vasta opera in altum effert: *plerunque gruis instar constructa, extenso nempe collo.*

kraen-beck.

Geranium, gruinaria, rostrum ciconiae, acus pastoris. *herba.*

kraen-kind.

Geranius, operarius gerani: calcator tympani versatilis.

kraen-somer.

Extrema stas. *q.d. gruum aestas: cùm scilicet grues mense Septembri hinc ad meridiem discedere incipiunt, hyemem venturam praesentientes.*

Kraeneke, kraeckaerd.

vetus. Arcubalista: balista ligneo brachio instructa.

kraenekier.

vetus. Arcubalistarius.

Kraft. j. kracht.

Vis.

Krake. j. kraecke.

Kramesijn. j. karmesijn.

Kramme.

Harpago.

krammeken.

Fibula.

Krammet voghel, kramet-voghel, krams-voghel.

germ. sax. sicamb . j. lijster. Turdus.

krammet-boom.

ger. sax. sicamb. Iuniperus

Krampe.

Hamus, hamulus: fibula. *gal. crampon.*

krampe.

Spasmus, spasma: neruorum distentio, raptus, conuulsio, conductio: contractio. *vulgò* granfus. *germ. krampff: gal. crampe, goutte crampe.* i. morbus articularis, arthritis. *ang. crampe.*

kramp-ader.

Varix: vena crurum foeculento sanguine distenta.

krampigh, kramp-aderigh.

Varicosus. & Spasticus. & Suffraginosus.

krampaerd.

fland. Homo ignauus, imbellis, timidus.

Kranck, sieck.

Aegrotus, aeger, debilis, infirmus, morbidus, morbosus, affectus.

kranck. j. malaetsch.

Leprosus.

kranck.

Insipidus, sapore iniucundus. **kranck bier.** Cereuisia insipida.

kranck maecken.

Debilitare.

kranck zijn.

Aegrotare, infirmari, laborare morbo, languere, malè habere, malè valere.

kranck worden.

Debilitari, languescere, morbum contrahere, decidere in morbum.

kranck-sinnigh.

Furiosus, insanus, amens.

kranckachtigh.

Valetudinarius.

kranckheyd, krenckte.

Morbus, valetudo aduersa, debilitas, infirmitas, infirmitas valetudinis.

krancken. j. krencken.

Debilitare.

kranckte. j. krenckte.

Debilitas.

Krane. j. kraene.

Krants.

Coma, caesaries, capillitium.

krants.

Corona, corolla, coronula, laurea, laureola, sertum, strophium.

krants-bleck.

Aes coronarium.

krants-maecker.

Coronarius.

krants-werck.

Opus coronarium.

krantsken.

Corolla. & *holl.* Collyra.

krantselinck.

zeland. fland. Spira, collyra, artolaganus, artolaganon, scriblita: *panis dulciarius in modum corollae siue spirae in orbem circumductus.*

Krappe.

Carptus, carptura, res decerpta, frustum decerptum siue abscissum, pars abrasa siue abscissa. & Pars carnis abscissa. & Crustum. & Ofella, offula. & Placenta. & Pulpamentum.

krappe, krap-druyue.

Vua, racemus, botrus. *ger. rapff: gal. grappe: ital. grappolo: ang. grape.*

krappe. j. mee-krappe.

Rubia.

krappen.

Decerpere, abscindere.

Krat van de kotsie.

Capsus rhedae: locus rhedae in quo vector sedet.

Kratte.

ger. sax. Corbis, fiscella, fiscina.

Kratsen. j. kretsen.

Scabere. *ger. kratzen: gal. grater: ang. crathe, scratche.*

Kraueel. j. karueel.

Nauis vectoria.

Kraus hayr. j. kruys hayr.**Krauwel.**

Vngui, vngula.

krauwel vleesch-haeck.

Fuscina.

krauwen.

Fricare, scabere, scalpere, radere vnguibus. **Krauwen het hooft.** Mulcere caput digito, scalpere caput digito. *ang. klavve.*

krauwen.

metaphor. Harpagare, suffurari.

krauw-seer.

Scabies.

krauw-steen.

vetus. Pumex: lapis cauernosus quo plantae pedum lotae fricantur.

krauwachtigh.

Scabiosus.

krauwagie.

Prurigo, pruritus, scalpurigo: & Scabies, petigo, impetigo.

krauwigh.

Scabiosus.

krauwssel. j. krauwagie.

Scabies.

krauwsselachtigh.

Scabiosus, scabie laborans.

krauwetse. j. schrabbe.

Leuis incisura, leue vulnus, vibex vngulis scalpta: vulnus scalptum.

Krauweye. j. koreye.

Krebbe.

fland . j. kribbe. Praesepe.

Kredensse, credencie.

Fides, autoritas. & Praegustatio, praelibatio. *vulgò credentia. ang. credence.*

kredensse, kredens-disch.

ger. Abacus, repositorium, vasarium. *vulgò credentia. ital. credenza.*

kredenssier.

germ . j. proeuer. Praegustator, scissor, structor, protogeusta. *ital. credenziere.*

kredens-brief.

Epistola assertoria, literae honorariae, sacrae: literae autoritatis, testimonium legationis: literae cum mandatis. *vulgò* credentiae, literae credentiales.

Kreft.

Cammarus, astacus, piscis ex cancrorum genere.

kreft.

vetus. sax. fland j. borst-ghe-w r. Pectorale, thorax, scutum: *à similitudine testae siue tegumenti cancrorum & cammarorum.*

kreft-kruyd.

Heliotropium, herba cancri.

Kreyt. j. krijt.

Circus. & Agon.

kreyten, kret n.

Prouocare, irritare, exasperare

kreytelick.

Irritabilis.

kreytinghe.

Irritamēn, irritamentum, irritatio.

Kreken.

vetus . j. kraecken. Strepere. *ang. creke*

Krekel.

Cicada, acheta.

Kreke.

zeland. Vorago incurua: fossa verticosa. & Crepido. *ang. creke.*

Kremer. j. kraemer.

Krempen.

fland . j. krimpen.

Krencke.

vetus . j. krenckte. Debilitas, morbus. & Vitium.

krencken.

Debilitare, debilem reddere, infirmare.

krenckinghe.

Debilitatio.

krenckte. j. kranckheyd.

Morbus, debilitas.

Krenghe.

holl . j. karonie. Cadauer.

Krepel.

flan. hol fris . j. kreupel. Claudus. *ang. creple.*

Kreser, kreyser.

vetus. fland . j. muyt-maecker.

Kreten. j. kreyten.

Irritare.

Kretse.

ger. sax. sic. Aerumna, aerumnula. **i. wandel-stock.** *gal. crochette.*

Kretse.

ger. Corbis vimine textus.

kretse.

sicam. colon . j. voghel-huys. Auiarium, saginarium.

Kretse.

hol sicamb . j. kaerde.

kretsen.

holl. sicamb . j. kaerden.

Kretsen. j. kratsen.

Scabere

kretser.

ger. Dorsuarius, baiulus, gerulus, corbulo.

kretser.

fland . j. ruym-stock. Baculus rasorius bombardae siue tormenti aerei.

Kreueel. j. kareueel.

Corbita.

Kreuel.

Formicatio, pruritus.

kreuelen.

Leuiter fricare aut mobilitare, prurire, motitare. & Mobilitari, saltitare.

kreuelinghe.

Pruritus, formicatio.

kreuelinghe in den buyck.

Cholera, felliflua passio, celer per vomitum aluumque ventriculi conturbatio, cum intestinorum murmure. & Verminatio.

kréuel-kruyd.

Alumen Iamenum, alumen de pluma: alumen quod prurimum excitat.

Kreuisse, kreuitse.

fland. zeland . j. kreeft. Astacus, cammarus. ger. krabs krebs: sax. kreuet. gal. escriuisse: ang. creuis, creuyshe

kreuits-sch ren, kreuet-sch ren.

sax . j. krab-sch ren.

Kreunen. j. kronen, groonen.

Conqueri.

Kreupel. j. kropel.

Claudus.

Kribbe.

Praesepe, praesepium. *ger. kripff: ang. cribbe.*

Kribben, kribbelen. j. krabbelen.

Krib-mes

vetus . j. schrabber.

Kribbigh.

sax. fris. Morosus, litigiosus, malignus.

Krick, kriecke.

fland . j. **krucke.** Scipio, baculus.

krick-houder.

fland. brug. francon. Rhabdophorus: *Qui fulcimenti subalaris formam argenteam pedalis magnitudinis munere suo in publico fungens gestat. vulgo krickhouderus. Iac. Marchant.*

kricke micke.

q.d. **kercke-micke.** *fland. brug.* Panis candidus in templo sacerdotibus distribui solitus pridie parasceues.

Kricke.

sax. sicamb. Querquedula: anas parua.

Krick, krack

Crepitus, fragor.

kricken, kracken.

Crepare, crepitare, strepere. *gal. cricquer.*

krick-kolen.

Carbones acapni minusculi. *q.d.* carbones crepitantes: *à sonitu quem ardentis edunt.*

krick-kolen.

Carbones ex ramis, virgultis, fascibus aliisque lignis minutioribus.

Kriecke.

Cerasum. **Swerte kriecke. j. moorelle.** Cerasum actium. **Spaensche kriecke.** Cerasum duracinum. **Roode kriecke.** Cerasum Apronianum.

Krieken ouer zee.

Halicacabus, vesica-

ria, solanum vesicarium. *officin.* alkekengi. *vulgò* cerasa vltamarina.

kriecck-boom, kriecckeler.

Cerasus.

Kriecke, kriecckelinghe.

Aurora rutilans, primum diluculum, matutinus splendor, crepusculum.

kriecken, kriecckelen.

Rutilare.

kriecker, krieckerken.

holl . j. krekel. Cicada.

Kriegh. j. krijgh.

Bellum.

Kriel, krielken.

holl. Paruulus, pumilus.

kriel aiuyn. j. kleyn aiuynken.

kriel hinneken. j. krip hinneken.

krielken.

Gallina pumila.

Krielen.

Squalere, abundare, refertum esse, scatere, scaturire, crebrescere.

krielinghe.

Crebritas, crebritudo, abundantia.

Kriemen.

fris. hol. Conqueri, querulum esse.

Kriepe.

Gallina pumila.

kriep endte.

Querquedula: avis anati similis, sed minor.

Kriepen, krepfen.

fris. holl . j. kruypen. Repere.

kriep-hinneken, kruyp-hinnen.

Gallina pumila: circa terram quasi repens, pumilio.

Kriéren, kraeyéren.

fland. Proclamare. *gal. crier.*

Kries.

vetus . j. krijt. Circulus.

kries-duyue.

fland . j. ringh duyue.

Kriet. j. krijt.

Circulus.

Krieuel. j. kreuel.**Krijd.**

Creta, terra candida.

krijdachtigh.

Cretaceus, cretatus, cretosus.

krijden.

Creta notare aut pingere.

Krije.

vet. fland. Clamor.

Krijgh kriegh.

Militia, bellum: & Exercitus: & Altercatio, certamen, rixa, lis. **Om krijghs. j. om strijds.** Certatim.

krijghs.

Militaris, bellicus.

krijghs-be steck.

Strategema.

krijghs-ghe bruyck.

Vsus militaris.

krijghs-be-vestinghe.

Litis contestatio.

krijghs-ghe-selle.

Commilito.

krijghs-goed.

Peculium castrense, in militia acquisitum.

krijghs-handel.

Militia: ars militaris.

krijghs-haspel.

Martis pullus, vir bello strenuus, miles triarius, homo ad bella propensus.

krijghs-heyr.

Exercitus, copiae.

krijghs ionghe.

Cacula.

krijghs knecht.

Miles, stipendiarius, aerarius.

krijghs-lieden.

Milites. **krijghs lieden ter zee.** Classarij, epibatae.

krijghs-legher. j. legher.

Castra.

krijghs-man.

Miles, bellator, vir militaris, mauortius.

krijghs-mantel.

Chlamys.

krijghs-ordinantie.

Disciplina militaris, instructio exercitus.

krijghs-ouerste.

Praefectus militiae.

krijghs-rustinghe.

Arma bellica, armatura, panoplia.

krijghs-slagh.

Pr lium, conflictus, pugna.

krijghs-toght.

Expeditio.

krijghs-volck.

Milites, exercitus.

krijghs-wapen.

Arma militaria.

krijghen krieghen.

Bellare, belligerare, pugnare: & Altercari, certare, concertare.

krijghen, ghe-krijghen.

Acquirere, conquirere, nancisci, adipisci, assequi, consequi: parare, comparare.

krijghen een wonde.

Accipere vulnus, plagam, &c..

krijgh-baer, krijgelick.

Acquiri facilis, parabilis.

Krijghel.

Perrinax, obstinatus, prae fractus, durae ceruicis.

krijghelaerd.

Homo durae ceruicis.

krijghelheyd.

Pertinacia, obstinatio.

krijghelick.

Obstinatè, pertinaciter.

Krijsch.

Clamor, exclamatio.

krijschen.

Exclamare, clamorem edere, vociferari, maiorem emittere vocem, mittere vocem, edere voces.

Krijscher.

Exclamator, vociferator.

Krijsselen.

Frendere, infrendere dentibus.

krijssel-tanden.

Frendere dentibus, dentes concutere & stringere, stridere dentibus.

Krijt, krijte, kreyt.

vetus. fland. Circulus, gyrus, orbis. *germ. kreiss.* **Krijt des wereldts.** Orbis, orbis terrae, orbis terrarum, mundus.

krijt.

vet. fland . j. parck. Arena, agon, circus, stadium.

Krijten.

Quiritare, quiritari, eiulare, vlulare, gemere, plorare, lamentari, flere: clamare: *vulgo* cridare. *gal. crier: ital.*

gridare: his gritar: ang. crie.

krijter.

Eiulator, lamentator, vociferator.

krijter, steen-krijter.

Tinnunculus, accipitris genus.

Kril.

Lasciuus, salax, libidinosus, catuliens, petulcus, pruriens.

kril zijn.

Lasciuire, catulire.

krilligh. j. kril.

Lasciuus, salax.

krilligheyd.

Lasciua, salacitas.

Krimmende voghel.

Accipiter.

Krimpe.

vetus . j. **krampe.** Spasmus.

krimpe.

fris . j. pletse. Aquarium, lauatrina, locus angustus inter parietes.

krimpen.

Contrahere, diminuere, arctare, coarctare, extenuare: & Contrahi, extenuari, minui, diminui: decrescere.

krimp-neusen.

Corrugare nares, contrahere nares. & Naribus aduncis indulgere: naribus in rugas contractis irridere atque subsannare: naso suspendere adunco.

krimpinghe.

Contractio.

krimpinghe. j. krampe.

Spasmus.

krimpzel.

Contractio.

krimpzel in den buyck.

Vermina, *orum*: & Colicus dolor.

Krinse.

Acus, eris: purgamentum frumenti.

krinsen.

Purgare frumentum.

kristael, kristaelijn.

Crystallus, crystallum *ger crystal: gal. cristal: ital. cristallo: hisp. cristal: ang. crystal.*

kristaelijnen.

Crystallinus.

Kritse. j. krinse

Acus, eris: palea, festuca.

Kritsen zierken.

Minutissima mica, atomus.

Krippe.

Ofella, ofella porcina.

Krochen.

Gemere, aegras ore ciere voces.

krochinghe.

Gemitus.

Krochte. j. krofte.

Crypta.

Krock.

Aracus, vitium frumenti. *vulgò* cracca.

Krodde.

Rubeta, bufo. *ger* krott.

Krode wagen. j. kruy wagen.**Kroecht. j. krufte.**

Crypta.

Kroegh, krogh.

fris. sax. Seria, seriola, amphora, dolium fictile. & Taberna cereuisiaria aut vinaria.

Kroegh. j. blusch-pot.**kroeghen.**

holl. septentr. Potare, inebriari.

kroeghen.

sax. Cauponari.

kroegher.

sax . j. weerd. Caupo.

Kroes.

Cyathus, calix, acetabulum, scyphus, carchesium.

kroesen, krosen.

vetus. Potare, potitare. *hinc* **be-krosen.** i. ebrius.

Kroes. j. kroos

Lenticula.

Kroesen. j. kruysen.

Crispare.

Kroes-besie, kroesel-besie, kroes-baeye, kruys-besie.

holl . j. stekel-besie. Vua crispa *vulgò* grossula, crosella. *ger. krutzbeer, krausel-beere:* *gal. groiselet, groiselle:* *ang. gooseberrye.*

kroesel-doren.

Rhamnus, paliurus. *gal. grosselier.*

Kroest, kroost. j. kroos.

Lenticula palustris, &c.

Krofte, krufte, krochte.

germ. sax. fris. sicamb. fland. holl. Crypta, specus. *gal. croute.*

Kroyse. j. hout-duyue.

Liua. gal. croiseau.

Kroke, krooke.

Plicatura, flexura, ruga, curuatura, flexus.

kroke, krooke.

fland. Cincinnus, coma muliebris.

kroken, kroocken.

Plicare, curuare, flectere, rugare, striare. ang krooken.

kroken, ver-kroken.

Quassare, rumpere, frangere.

kroken de vriendschap.

vetus. Offendere amicitiam.

Krol, krul.

fland. Fastuosus, arrogans, audaculus.

Krol, krolle.

Crispus capillus crobylus: (inquit Adr. Iunius in comment, de coma) est crinium vtrinque in acutum intortorum plexus, qui viris attribuitur.

krollen.

Crispare, vibrare, intorquere, sinuare, flectere. gal. crosler; crouler: ang. crulle.

krollen het hayr.

Crispare capillum, calamistro crispare comam. intorquere capillitium, comam in gradus frangere, vibrare crines ferro: vstulare crines candente ferro.

krolle-bol.

Caput crispum: crispus, cincinnatus, calamistratus.

krol-ijser. j. krol-priem.

Calamistrum.

krol priem.

Calamistrum: acus, acus crinalis, crinale.

krol-rancksken.

Capreolus, clauicula, clauiculus intortus in vitibus, cincinnus in tenerioribus pampinis.

kroller.

Cinerarius, ciniflo, capillaturae structor.

Krom.

Curuus, incuruus, recuruus, pandus, vncus, aduncus, camurus, tortilis, tortus, intortus, prauus.

krom-arm.

Ancus, aduncus brachio.

krom-been, slim been.

Loripes: & Valgus: & Varius, varus, curuipes.

krom-brood.

bruxel . j. **wegghe, mane, maen-wegghe.** Libum lunatum. *q.d.* panis curuatus.

krom-hals, krom-halsigh.

Obstipus, cui collum riget, & in alterum humerum caput recliue est.

krom-horen.

Lituus, incurua buccina.

krom-houwer.

Harpe, ensis falcatus.

krom-koorde. j. krom-houwer.

krom-mes, schaeef-mes.

Culter sutorius.

krom-neuse.

Silo, silus: qui nasum habet resimum more simiae. & Grypus: qui nasum habet aduncum.

krom-oord.

Harpe, ensis falcatus.

krom-schenckel.

Varus.

krom-steert.

Nummi antiqui genus parui valoris.

krom-steue

Genus naus.

krom-tonge, krom-tonghigh. j. span-aderigh.

Ancyloglossus. *vulgò* curuilinguis.

krom-voet, krom-voetigh.

Loripes, curuipes.

krom-wegh.

Flexuosum iter.

krommen.

Curuare, incuruare, flectere, pandare.

kromte.

Curuamen, curuitas.

Kronckel.

Crispus, intortus.

kronckel-wronckel.

Sinuosus, flexuosus, tortuosus.

kronckelen.

Crispare, intorquere, sinuare, flectere.

kronckel rancksken. j. klauw ierken.

Kronen. j. groonen.

Gemere.

Kronie. j. karonie.

Cadauer.

kronie.

Adasia: ouis vetula, reiecula. *ang. crone.*

Kroocke.

fland . j. kroke.

Kroone.

Corona. *ger. kron: gal. coronne: ital. corona: hisp. corona: ang. crovvne.*

kroone.

Coronatus, nummus aureus coronae effigie: nummus coronatus: aureus coronatus.

kroone. j. garen-winde.

Rhombus.

kroone.

Cornua bouis, cerui, &c..

kroone, krans.

Corona, corolla, laurea, sertum.

kroone der boomen.

Coma arborum.

kroone der kruyden.

Vmbella, muscarium, fastigium in orbem circumactum, quale in feniculaceo caule.

kroone, blaker.

Lychnuchus pensilis, candelabrum pensile.

kroon-asschen.

sax. Cineres smegmatici *vulgò* coronarij.

kroonen-bindel.

Lemniscus.

kroonen-werck.

Opus coronarium.

kroonken.

Corolla.

kroonken der ooghen.

Iris, circulus pupillam ambiens.

kroonkens kruyd.

Daucus, oreoselinum, pastinaca erratica.

kroonen.

Coronare, redimire vel cingere caput corona: diadema imponere.

kroonement.

Diadema. *vulgò* coronamentum.

Kroongie. j. karonie.

Cadauer.

Kroos.

fland . j. wasdom. Incrementum, lucrum, foenus.

Kroosken.

holl. Prunum nanum.

Kroos, kroes, kroost, kroest.

ger. sax. sic. holl. Intestina, venter cum intestinis.

kroos, kroost, kroest, gansen-kroest. j. af-val.

Acrocolia.

Kroos, kroost, kroes, kroest.

holl. sic . j. endt-groen. Lens palustris, muscus aquatiis, vlua.

Krootse.

fland . j. staf. Lituus, lituus pontificius, pedum pastorale incuruum: bacillum antistitum à summo inflexum, *vulgò* crossa. *gallis dicitur* croce. *q.d.* baculum aduncum. *ang. croke.*

Krop, kroppe.

Ingluies, vesicula gutturis, ruma, rumen. & Iugulus, iugulum, guttur & Stomachus, bilis, indignatio, pertinacia & struma, scrofula. *ger. kropff: gal. cropion: ang. croppe: ital. groppo nodus dicitur.*

krop van salaet.

Globus lactucae capitat , conglobata in orbem folia lactucae.

krop-aes.

Turunda, massa siue offa qua farciuntur altilia.

krop-been.

Clauicula, iugulus, compages colli cum trunco.

krop-ghe-swel.

Struma.

Krop-gans, krop-vogel.

Onocrotalus, auis ingluuie admodum eminente.

krop-lattouwe. j. krop-salaet.

Lactura sessilis.

krop-salaed.

Lactuca sessilis, laconica, betica, capitata, conglobatis in orbem foliis crispa.

krop-sweer. j. klier.

Struma, scrofula.

krop-voghel. j. krop-gans.

Onocrotalus.

kroppaerd, kropachtigh.

Homo gutturosus, strumosus: & Stomachosus, prae fractus, pertinax.

kroppen.

Saginare, ingluuiem auium farcire, turundis farcire.

kroppen, in-swelghen.

Vorare, deuorare, glutire, deglutire.

kroppigh

Strumosus, gutturosus.

Kropel, kreupel, krepel.

Claudus. *angl. creple.*

kropel gaen.

Claudicare.

kropel-gras. j. wegh gras.

Polygonum.

kropelheyd.

Clauditas, claudicatio, claudicandi vitium.

kroppe. j. krop.

Ingluuius.

Kroppier, achter-kroppier.

Postilena. *vulgò* croppera, groppera: *gal. croupiere: ital. groppiera: hisp. grupera: ang. crouper.* groppa autem italicè clunis equi dicitur, sicut groppe gallicè.

Krosel. j. kruysel.

Fuligo.

Krosen.

Crocire, crocitare.

Kropsel, krospeel-beenken. j. knospelbeenken.

Cartilago.

krospen. j. knorspen.

Concrepare dentibus.

Krotte

fland. Lutum vestibus haerens, *gallicè* crotte, croste. *q.d.* crusta: *quod lutum in crustarum speciem obdurescat, vestibusque hareat.*

krotten.

f;and. Lutum vestibus haerens pencillo detergere.

krotter.

fland . j. kladder.

krouwen. j. krauwen.

Krucke.

Scipio, fulcimentum subalare. **krucke** *Becano dicitur scipio cum transuersario ligno ad rectos angulos imposito. Iust. Lipsius li. 1. de Cruce cap. 8. Nos Belgae hodiae bacillos in crucis formam, quos aegrorum brachiis sustentaculum subiicimus, vocamus cruckas. huic Lipsij sententia suffragatur, quòd galli fland. potentes vocent & huiusmodi fulcimenta & patibula. Op krucken gaen.* Fuste aut baculo gradum fulcire, scipionibus niti vel inniti. *ang. corvvche . j. stelte.*

Kreunen. j. kronen.

Conqueri.

Kruffte. j. krofte.

Crypta.

Kruycke.

Cantharus, testa, fidelia, hydria. *ger. krug: gal. cruche.*

kruyck-visch.

Orbis: piscis cantharum capace aluo referens. *Adr. Iun.*

Kruyd.

Herba & Aromata.

kruyd-bedde.

Area.

kruyd-boeck.

Liber herbarius.

kruyd-busse.

Nartheceum.

kruyd-groen.

Herbeus, viridis instar herbae.

kruyd-hof.

Hortus, hortus holitorius, hortus herbis & flosculis instructus, hortus herbifer.

kruyd-horenken, peper-huysken.

Cucullus.

kruyd-kenner.

Herbarius: qui notitiam rei herbariae habet.

kruyd koeck. j. lief-koeck.

kruyd koeck-backer.

Nastocopus.

kruyd-merckt.

Forum olitorium.

kruyd-naghel. j. groffel-naghel.

Caryophyllon.

kruyd-not. j. muscaet not.

Nux muscata.

kruyd-steen.

vet . j. mortier.

kruyd-verwigh.

Herbeus.

kruyd-winckel.

Taberna aromataria, herbaria.

kruyd-worm.

Eruca, bruchus, campe.

kruyd-achtigh.

Herbidus, herbosus, herbeus.

kruydeken.

Herbula.

kruydeken loopt my nae.

Amoris veneficium, amoris poculum, philtrum. herbae Medeides, Hecateides, Perseides, veneficae: amatorium virus: erogenneton.

kruydeken roert my niet.

Persicaria siliquosa. *vulgò noli me tangere. herba cuius folliculi siue valuulu cum leuiter tantum attinguntur, mox semina quibus scatent tanquam indignabundi eiaculantur in attingentem. M. Lobel. & per metap.* Homo iracundus, irritabilis, indignabundus.

kruyden.

Imbuere siue condire herbis vel aromatibus.

kruydenier.

Aromatopola, aromatarius.

Kruyen, kruyden.

Trudere, protrudere, pellere, propellere.

kruyen den kruy-waghen.

Protrudere curriculum, vectare, subuectare.

kruy-waghen.

louan . j. koorde-wagen. Vehiculum trusatile, trusile.

Kruyllen. j. krollen.

Kruyme.

Medulla panis: & Mica. *ang. cromme, crumme.*

kruymelen.

Friare, in micis frangere.

kruymelinghen.

Micae.

Kruyne, top des hoofds.

Vertex capitis *q.d.* corona

kruyne, platte.

Corona rasa, vertex rasmus: vertex nouacula delibatus: vertex initiatus. *vulgò tonsura, corona. gal. couronne: ital. corona: hisp. corona: ang. crowne.*

kruyn-brief.

Verticis sancti praesidium: tessera & elogium initiati verticis: libati nouacula verticis elogium.

kruypen.

Serpere, repere, reptare. *germ. kriechen: ang creape, creepe.*

kruypende dier.

Animal reptile.

kruyp-hol.

Latibulum, latebra, lustrum.

Kruys, kraus.

Crispus, vibratus.

kruys-hayr, ghe-krolt hayr.

Cincinnus: capillus intortus, crispus: vibrati crines: annulus, cornua.

kruys-hayrigh.

Crispus.

kruysen het hayr. j. krollen.

kruys besien, kruys-doren-besien.

holl . j. kroes-besien. Vuae crispae.

kruys-bol. j. krolle-bol.

Crispus.

Kruysen. j. kruyselen.

Denigrare.

kruys-kole.

Carbo.

Kruysel, krosel.

sax. Lychnuchus pensilis, lampas pensilis.

kruyselen, kruysen, be-kruysen.

Denigrare, oblinere fuligine.

Kruys.

Crux, patibulum, arbor infelix, furca. *germ. kreutz: gal. croix: ital. croce: hisp. cruz: ang. crosse.*

kruys.

Crux: id quod nos cruciat, torquet, & affligit: cruciatus, cruciamentum, tormentum, supplicium, afflictio, poena, incommodum.

kruys.

Decem. q.d. crux. litera enim X. crucis signum referens, nota est numeri denarij

kruys.

Dextera pars nummi: pars antica nummi, cruce plerunque insignita.

kruys oft munte worpen.

Sortiri nummis.

kruys-been.

Os sacrum.

kruys-besie. j. kroes-besie.

kruysbloemen. j. melck-kruyd.

Polygala: *herba cuius flores circa festum S. Crucis in vere prodeunt.*

kruys-boghe, voet-boghe.

Balista, arcubalista, scorpio manualis: *arcus crucis figuram referens.*

kruys-boom. j. wonder-boom.

kruys-boter.

Butyrum vernum: *confectum Maio mense, circa dies rogationum.*

kruys-daghen.

Robigalia, ambarualia, amburbalia: continuae tres feriae, quibus supplicabatur ad vrbis, agrorum & segetis calamitates auertendas: *ad horam exemplum instituti suppliciorum supplicationumve dies hodie religiosi habentur. ita Adr. Iun. Eccles. autem dicuntur dies siue feriae rogationum, & teutonicè kruys-daghen à crucibus circumferendis.*

kruys-distel.

Eryngium, capitulum Martis: *centum-capita.officin. iringus.*

kruys-gangh, om-gangh.

Supplicatio. *vulgò processio cum crucibus.*

kruys-gangh.

Peristylum: *porticus vndique columnis septa. & Ambitus templi. vulgò circumcolumnium.*

kruys-hout. j. ancker-hout.

kruys-munte.

Mentha cruciata: *sic dicta quòd duo folia simul iungantur crucis forma.*

kruys-strate. j. kruys wegh.

Compitum, gruma: & Quadriuium.

kruys-vaert.

Expeditio contra Turcas, militia sacra. *vulgò cruciata. sic dicta quòd milites cruce sint signati.*

kruys-venster.

Fenestra decussata, quadriforis, cruciformis: iugamenta decussata.

kruys-voghel.

Loxia: *avis vulgò dicta cruciata, quod summas rostri partes ac mucrones instar crucis transponat & decuset.*

kruys-wegh.

Quadriuium: & Compitum. *germ. krutzstrasse, krutzvveggh: ital. cruciata, crosale: hisp. encruzyada: ang. crossevvaye.*

kruys-werck van metselrije.

Pteromata, alae.

kruys-wijs.

Cruciformiter, decussatim, in modum crucis.

kruys-wortel.

Erigeron, senecio. *vulgò* cruciata.

kruysaet.

Aureus cruciger: aureus cruce insignitus. *vulgò* crusatus.

kruyseringhe, boordinghe.

Impages: regulae simae quae tympanum siue panellum circumdant. *Adr. Iun.*

kruysette. j. kruys-wortel.

kruysser.

ger. sax. sicamb. Cruciger argenteus, cruciatus: *numulus argenteus*

duplicis crucis figura insignitus.

kruyssen.

Cruci affigere, cruci suffigere, crucifigere, in crucem tollere: & Cruciare, torquere, affligere.

kruyssen ende seghenen.

Crucis signo se munire.

Kruyse.

Vas potorium. *germ. krause.*

Krul.

fland j. krol. Fastosus.

Krullen. j. krollen.

Kruspel-been. j. krospeel-been.

K V

Kubber, kobber.

Columbus. & *fland.* Coryphaeus.

Kubbingh.

vet. holl. Appendix tugurij.

Kuchelen. j. kughelen.

Kuch.

Tussis, tussicula. *ang. cough.*

Kuchen, kichen.

Anhelare, gemere. & Tussire. *ang. coughe.*

Kudde.

Grex, armentum, pecuarium.

kudde.

vetus. Porcus.

kuddeken.

Paruus grex.

kuddeken.

vetus. Porcellus.

kuddekens boter. j. liese.

Abdomen, adeps suillus, quo butyri loco quidam vescuntur.

kudde wijs.

Gregatim, cateruatim.

kudden.

Coire, conuenire, congregari, aggregari.

kudser, kud-hoeder.

Armentarius, porculator.

kudse, kodse.

Claua nodosa: stipes nodosus, *Ouid.* stipes nodis grauidus, *Virgil.*

Kuecken.

fris. sicamb. holl . j. kiecken.

Kuere. j. kure

Cura.

Kueris. j. kuris.

Thorax coriaceus.

Kuers. j. koers.

Cyclas.

Kughel.

ger. sax. sicamb. Sphaera.

kughelen.

ger. sax. Rotundare.

kughelen.

holl j. slingheren.

Kuycken. j. kiecken.

Kuyden.

holl fris . j. knauwen.

Kuyckuck, kuyck-kuyck.

sicamb . j. kock-kock. Cuculus.

Kuyeren.

Ludere, nugari, iocari, confabulari. & *hol.* Deambulare, recreationis causa.

kuyeringhe.

Lusus, ludus, facetiae. & *holl.* Deambulatio.

Kuyl.

Fouea, scrobs, fodina, specus, antrum, . i. concauus, cauus.

kuyl-mussche. j. pimpel-meese.

Parus minor: troglodites: auicula in fora minibus vel cauernis degens.

Kuym, kume.

ger sax fris. hol. sicamb . j. nauwelijck. Vis, difficulter, aegrè.

Kuymen.

Gemere.

Kuyndsel. j. kundsel.

Condimentum.

Kuype.

Cupa, tina, dolium. *gal. cuue: ital. cupa hisp. copa, cuba.*

kuype, tobbe.

Labrum.

kuype der stad.

Septa vrbis: spatium vrbis moenibus comprehensum: locus vrbis vallatus.

kuyp-setel, tonne-stoel, kack-stoel.

Sella familiaris.

kuyp stoel.

Solium.

kuypen.

Viere, coassare, coaxare dolia.

kuyper.

Doliarius, victor. *vulgò cuparius.*

Kuys j. kuyse.

Claua.

Kuys-kote, kuysch-kote.

Talus pronus, non supinus.

kuys-koten.

Ludere talis pronis, ludere astracalis.

Kuysch.

Castus, pudicus, continens, in emeratus, immaculatus, mundus, purus.

kuysch-baer, kust-baer, kost-baer.

Purus, integer probus.

kuysch-baer houden.

Sartum tectum tenere, integrum seruare.

kuysch-baerlick.

Purè, integrè, probè.

kuysche.

fland . j. pot-heyse. Ansula culinaria.

kuyscheyd.

Castitas, castimonia, pudicitia, continentia, munditia, puritas, integritas.

kuyschelick.

Castè, purè, integrè.

kuyschen.

Purgare, mundare.

kuyschen de boomen. j. snoeyen.

Fronzare, putare arbores.

Kuyse, kuse.

sax. Dens molaris.

Kuyse.

sax. fris. sic. hol. flan. j. kudse. Claua.

Kuysel. j. keusel.

Globolus.

kuyselen. j. keuselen.

Kuyt, kijte, kiete.

fris. sicamb. holl. Sura. & Pulpa.

Kuyte, kiete.

fris. sicamb. holl. fland . j. roghe. Oua piscium.

Kuyte.

Cereuisiae genus.

kuyten.

Potare cereuisiam.

kuyt-haen.

Potor cereuisiae: philopotes, acer potator.

Kuyter, kuter.

ger. Columbus.

Kuyter, kuter.

sax. sicamb. Lanio.

kuyter-huys. j. slag-huys.

Laniena.

Kruyt-wl.

sicamb. Bubo. *germ.* kutz.

Kuyuen, kuyueren. j. huyueren.

Tremere, horrere, frigitire. *ang.* quiuer.

kuyueringhe.

Horror cum tremore, quercera febris.

Kul.

vetus. ger. Teres longus & rotundus.

kul-bars.

sax. Perca minor, porculus, porcellus. *genus piscis.*

kullinck.

sax. Mugil piscis.

kul, mannelicke roede.

Coles, colis, penis, cauda salax, veretrum, mentula. *gal. couille: cola hisp* i. cauda, penis.

kul, klos, klosken.

Coleus, testis, testiculus. *gal. couillon: ital. coglione: hisp. cojone.*

kul-balgh.

Scrotum, scortum, pellis testiculos continens.

kul-bijter. j. schal bijter.

Scarabaeus.

kul borse, kul-balgh.

Scrotum. *vulgò* bursa testicularis.

kul-broecke, kul broecksken. j. veur-broecke

Subligar.

kul-sacksken.

Scrotum.

kul-senuen. j. klos aderkens.

kul-snijden. j. lubben.

kulleken.

Mentula: & Testiculus.

kullekens kruyd.

Orchis, priapiscus, satyrion, leporina.

kuls ghe-recht, kuls ghe-rief.

Matula.

Kulckt.

Culcitra, culcita. *germ. gulteren: gal. coutil: ital. coltre: hisp. colcedra, colchon, colcha: ang. quilt.*

kulckt-maecker.

Culcitarius.

Kume. j. kuym.

Kummet.

sax. Helcium.

Kund, kundigh, kunnen. j. kond, kondigh, konnen.

Kunden. j. kundsel.

Condire.

kundsel, kuyndsel.

Condimentum, conditio.

kundselen, kuyndselen.

Condire, sapidum facere.

Kunne. j. konne.

kunnen. j. konnen.

Kunste. j. konste.

Kurde-waghen.

fland. gand . j. koorde-waghen.

Kure.

Cura, curatio. & Medela. & Regimen.

kure

Gestus, mos agendi, gesticulatio, factio opera. **Dit zijn van uwe kuren.** Istarum operarum es.

kure. j. prochiaenschap.

Curia, curionatus. *gal. cure: ang. cure.*

kureyt.

vetus j. prochiaen Curio. *vulgò curatus. gal. curé: ang. cureate.*

Kureye. j. ghe-welle.

Turunda accipitraria *gal curee*.

Kuris kurisse.

Grauis armatura lorica cataphracta: thorax chalibeus, ferreus, aeneus, coriaceus. *ger. kuriss: ang. curet: gallicè cuirace, fortè à cuir. i. tergus corium, vnde olim thoraces militum confici solent. ital. corazza, corazzina: & hisp. coraças: quòd bellatori cor animumque (quod corragium. gal. ital. & hisp. vocant) addat.*

kurisser.

Eques cataphractus, cataphrattus, cataphractarius.

Kurt. j. kort.

Curtus, brevis.

Kus.

Basium, osculum, suauium. *germ. kuss: angl. kisse.*

kussen.

Basiare, osculari, osculum dare, suauitari, suauium dare. . *germ. kussen: angl. kisse.*

kusser.

Basiator, osculator.

Kussen.

Puluinus, puluinar, puluillus, ceruical *vulgò cussimus. ger. kusse: gal. cussin: ital. cossino: ang. cushin.*

kusseneel.

Sella equestis, stragulum, ephippium.

Kust-baer. j. kuysch baer, kost-baer.

Kuste. j. koste.

Regio, ora.

Kuste koe. j. guste koe.

Vacca lactaria: coitus appetens: à tauro non inita.

Kustinghe.

zeland. Iusiurandum vidui aut viduae de bonis defuncti iustè riteque in catalogum relatis.

Kuster. j. koster.

Custos templi.

Kute.

zeland . j. putteken. Scrobiculus.

Kuten.

zeland. Nucibus in scrobiculum ludere.

Kutz.

germ. sax. sicamb. Bubo, vlula.

kutsken.

sax **j. steen-wl.** Asio.

Kutsche.

sax. Ciciarius, bigarius.

Kutte. j. kerte.

Crena. & Cunnus. *ang.* *cutte.* i. sectura, incisura.

Kuttel-visch.

Sepia. *ang.* *cuttel, cuttle.*

Kuwaerd.

Lepus. *vulgò* cuardus.

kuwaerd.

fland. Ignauus, imbellis, timidus. *gal* *couard.*

Kuwen.

fland . j. **kauwen.** Mandere.

[L]**LA****LAbbaye.**

vetus . j. xv. **mijten**, & **blancke**. Dipondius, nummus epularis.

Labbaeye.

vetus. fland. Epulum.

labbaey-brood.

bruxel Panis epularis.

labbaey-maerte.

Ancilla epularis, parasita.

labbaey-maertken.

Ancilla scoparia, mediastina.

labbaeyen.

vetus. Epulari: & Parasitari.

Labben.

vetus j. **lapen**, **lappen**. Lambere, lingere

lab-soete.

Ambubaia, mulier ignava & parum frugi.

Labben.

hol j. klappen.

labberen.

holl. Vana loqui, blaterare.

labberer.

holl. Vaniloquus, blatero.

Lace, laece, leysse.

Laqueus, laqueolus: lorum canum, numella. *ger. lesse, lasse: ital. laccio: hisp. lazo: ang. lace.*

Lach.

Risus.

lachen

Ridere, risum edere. *ger. lachen: ang. lauche.*

lach-tanden

Gelasini dentes: qui inter ridendum reteguntur: incisores, incisoriij, tomici.

lachen in de vuyst.

In sinu gaudere.

lachachen.

Cachinnari.

lachelick.

Ridiculus.

lacher.

Risor, ridibundus.

lachersse.

Ridibunda mulier.

Lachter. j. laster.

Vituperium.

lachteren. j. lasteren.

Vituperare.

lachterer

Vituperator.

lachteringhe.

Vituperatio.

Lack, lacks.

ger. sax. sicamb. Esox, exos: genus piscis. ang. lacks.

Lack.

fland . j. leck. Manans, stillans, perfluens.

Lack.

fland. Venereus, luxuriosus, lasciuus.

Lack. j. laeck.

Lacus.

Lack, lacke. j. laecke.

Vituperium, vitium.

Lacke.

Lacca Arabum, Cancamon. *Dioscord. & officin.*

Lackeye.

A pedibus, ad pedes, pedissequus, circumpedes, hemerodromus, cursor. *vulgò* lacaius. *gal, laquay: ital. lacαιο: hisp laquey.*

lackey schoenen.

Endromides, calcei ad cursum expediti.

lackeyen.

Currere, cursare, currere pedibus, currere pedes.

Lacken. j. lecken.

Lingere.

Lacker. j. lecker.

Lackerisse j. kalissen-hout.

Glycyrrhiza. vulgò liquiritia. ger. sicamb. leckrits: gal liquirice: ang. licorice

Lackerisse. j. lactwerghe.

Electuarium.

Lactouwe, lattouwe.

Lactuca. ger. lactich: sax. la???: gal. l??? it. lactuca: his. ???: ang. lettuce.

Lactwerghe, latwerghe.

ger. sax. sicam. Embamnia, intinctus. & Eclygma, electuarium, electurium linctus, illinctus, defunctus, delinctorium. vulgò looch, loch.

Ladder.

fris. hol. zelan. ang . j. leeder. Scalae.

Lade. j. laede.

Arca.

Laeck, lack.

ger. sax. sicam. fris. holl. Lacus gal. lac: ital. lago: hisp. lago: ang. lake.

Laecke.

fland . j. ecchel. Hirudo, sanguisuga. *sic dicta à laecken: quòd sanguinem minuat, detrahat & extenuet. vel á laeck i. lacus: quòd in lacustribus, palustribus & stagnantibus aquis inueniatur.*

Laecke, lacke.

Defectus, vitium, vituperium, probrum, gnominia, detractio. *ang. lacke.*

laecken.

Minuere, diminuere, attenuare, extenuare, deterere: & Minui, diminui, consumi, decrescere, rarescere, attenuari, deficere paulatim, deesse. *ang. lacke.*

laeckende waere.

Merx decrescens.

lackaedsie, laeckinghe.

Diminutio, attenuatio, intertrimentum, intertritura. retrimentum, detrimentum, recrementum.

laecken, láchteren.

Detrahere alicui: vituperare, perstringere aliquem.

laecken, doeck.

Pannus, pannus laneus. *à verbo laecken. i. deterere, attenuare: quòd vestes panneae citiùs terantur, quàm pelliceae, quibus ante panni inuentionem vsa est gens prisca mortalium, solita (Lucretio teste) Pellibus & spoliis corpus vestire ferarum.*

laecken.

Linteam, pannus linteus.

laecken. j. slaep-laecken.

Toral.

laecken-boom.

Liciatorium, iugum.

laecken-be-reyder.

Fullo.

laecken-maecker.

Pannorum opifex, lanifex, lanificus.

Laede.

ger. sax. sicamb. Tabula, asser.

laede laeye.

Capsa, cista, capsella, capsula, cistella, theca, loculamentum, locus, arcula.

laede van de waghe.

Ansa in qua examen versatur. *q.d.* loculamentum examinis.

laede weuers-laede, kam.

Pecten.

laede, kramers-laede.

sax. sicamb. Taberna, taberna institoris. *laye ang* locare, ponere, seponere **i.legghen.**

laede. j. laeye.

Flamma.

laeden, laeyen.

Onerare, onus imponere, grauare, aggrauare. *germ. laden: ang. lade.*

laeden de busse.

Farcire bombardam puluere tormentario.

laeden.

germ. sax. sicamb. fris . j. nooden. Inuitare. & Citare: vocare in ius.

laeden, laeyen.

Flammam edere.

Laeffenisse. j. laeuinghe.

Refocillatio.

Laegh.

holl. sicam . j. leegh. Infra positus, humilis, non altus, depressus.

Laeghe.

Positus, positura, positio: & Ordo, series, striga, digestio, collocatio cuiusque rei suo loco. & Contignatio, textura tignorum.

laeghe van touwen oft coorden.

Spira: inuolutus funium circulus.

laeghe van t'bedde.

Fulcrum.

laeghe.

Laqueus: & Insidiae. **Laeghen legghen.** Insidiari: tendere, ponere, collocare insidias: tendere plagas, laqueos.

Laeye. j. laede.

Capsa.

Laeyen. j. laeden.

Onerare.

Laeye.

Flamma, flammae lumen. *hisp. llama: ang. leame. lichte laeye.* Flamma rubra, rutila.

laeyen vlammen.

Flammare, flagrare, flammam edere.

Laeyse. j. lace.

Numella.

Laemen. j. lamen.

Diminuere.

Laemte. j. lemte.

Defectus, vitium.

Laen.

fris. holl. sicamb. Diuerticulum, viculus. *ang. lane..*

Laer.

ger. sax. Inanis, vacuus.

laer.

Locus incultus & vacuus: solum incultum. & Pascuum publicum. *gallice laris dicitur.*

laeren.

ger, sax, sicam. Inanire, vacuare, euacuare.

laerie, laere.

Mulier inculta, inepta, vana, mente vacua, vaniloqua, stulta, ambubaia.

laerien.

Ineptire: nugas ineptiasque dicere aut facere, instar vanae mulieris.

Laesse. j. lace.

Numella.

Laet, spaede.

Serus, tardus, serotinus. & Serò, tardè. *ang late.*

Laet. j. ghe-laet.

Gestus.

Laet.

Colonus, villicus, conductor villae vel fundi: Latinus libertus, Latinus colonus *apud veteres I.C.* **àlaeten:** *quòd àveteribus Saxonibus (vt dicit Glos. Specul Sax.) regione recens potitis, iisdem locis sint relictì, vt terram tanquam tributarij & conductitis colerent: aut quòd manumissi & libertate donati sint. Laet inquit becanus, colonus dicitur, cui ager colendus permittitur: qui fundum villámve conducit, à laeten, id est, sinere, permittere.*

laet

flan. Incola: & Subditus iurisdictioni

laet.

Iudex pedaneus, pedarius: qui minora iudicia ruri decernit: iudex fundiarius, ruralis, vicanus.

laet-bancke.

Tribunal siue senaculum colonorum, forum rurale, iurisdictionis fundiariae.

Laeten. j. ghe-laeten.

Gerere se: & Apparere, videri.

Laeten.

Linquere, relinquere, omittere. sinere: & Mittere, dimittere. *ger. lassen: gal. laisser: ang. let.*

laeten, op-houden.

Desistere, abstinere.

laeten.

fland. Examinare, vernare more apum.

laeten gaen.

Dimittere, sinere, abire, missum facere.

laeten eenen schete.

Crepitum ventris emittere, pedere.

laeten blijcken.

Planum facere.

laeten duncken, laeten veur-staen.

Sibi persuadere, in animum inducere.

laeten sien.

Edere, exhibere, ostendere.

laeten staen.

Relinquere, desinere.

laeten wt-gaen eenen boeck.

Edere librum.

laeten zijn.

Ponere. **laet dattet so zy j. neemt dattet so zy.** Fac ita esse.

laeten vaeren.

Missum facere, mittere, dimittere, omittere.

laeten wassen den baerd.

Barbam promittere, summittere, nutrire.

laeten weten.

Certiozem facere, significare, denuntiare.

laeten, toe-laeten.

Concedere.

laeten, bloed-laeten, ader-laeten.

Mittere sanguinem, detrahere venis sanguinem incidere, soluere, secare venam, leuare venas sanguine, emittere venis sanguinem.

laeten met bussen. j. koppen.

Scarificare.

laet-becken.

Excipulum: vasculum quo excipitur sanguis qui detrahitur venis.

laet-busse.

Cucurbitula.

laet-ijserken, vliem.

Scalprum chirurgicum, scalpellum, phlebotomum.

Laeter, ponter-boom.

Longurius.

Laetste. j. letste.

Vltimus.

Laeuen. j. lauen.

Laf.

sax . j. lebbe.

Laf, lauw.

Tepidus.

laf.

Flaccidus, languidulus, tepidus, segnis, imbecillis.

laf van smaecke.

Fatuus, insipidus.

laf weder, soel weder.

Caelum tranquillum, tranquillitas: aër tepidus, aura tepens.

Laffen, leffen.

vetus . j. klappen. Garrere, loquitari.

Laghe. j. laeghe.

Laeghel.

ger. sax. sicamb. Lagenā.

Lake.

sax. Muria, salsugo.

Lake. j. laeck.

Lacus.

Lake. j. laecke, lacke

Defectus.

Lam, laem.

Mancus, mutilus, elumbis, eneruis, languidus, imbecillis. & Claudus. *ger. lam: sax. lam: ang. lam.*

lam oore.

Flaccus.

lam suchtigh.

vet. Paralyticus.

lam slaen.

Mutilare, eneruare verberibus.

lamme leden.

Membra dissoluta.

lamme sanck, lam liedeken.

Naenia, inconditum & ineptum carmen, inamoena siue inepta cantio. **Lammen kout.**
Sermo insulsus, frigidus: qui parum habet vehementiae.

lamen.

Diminuere, minuere, extenuare, mutilare, debilitare. & Imminuere siue remittere
aliquid quod debetur: gratiam facere.

lamen.

Tueri: cauere diligenter ne res quaepiam laedatur. *Becanus.*

lamheyd, lammigheyd.

Imbecillitas membrorum, dissolutio membrorum, paralysis, neruorum resolutio,
neruorum sideratio.

lammelick.

Languidè, remissè, cunctanter, segniter.

Lam lamb.

Agnus. *germ. lamb: angl. lambe.*

lams-vel.

Pellis agnina.

lams-vleesch.

Caro agnina.

lammen.

Agnellum edere siue párere.

lammeken.

Agnellus.

lammekens leuen.

Vita voluptaria, Epicurea, macerata.

Lamaye.

Quarta bouis pars: quartarius bouis.

Lamére.

Mulier garrula, multiloqua, linguax, loquax. μ . i. loquax, garrulus, facetus.

laméren.

Fabulari, confabulari, ineptè garrire, more mulierum.

Lamertijn-steen.

Succinum. j. amber, ember.

Lammaris. j. ammaris, armaris.

Armarium.

Lammer lemmer.

vetus. Impedimentum, nocumentum.

Lamoen. j. dijssel.

Temo, iugum. *gal. lamon.*

lamoen-peerden.

fland. Quadriges, quadriugi: quatuor equi quadrigae iuncti.

lamoen-waeghen.

Quadriga.

Lamoene. j. limoene.

Lampe.

Lampas, lucerna, lychnus, lychnus pensilis. *germ. ampel: gal. lampe: ital. lampada: hisp. lampara: ang. lampo.*

lampen-neuse.

Myxos: prominens pars lucernae, ex qua profertur elychnium.

Lampers.

Byssus, carbasus lampra siue splendens: nebula, velamen tenue & pellucidum. μ .
i. emicans, splendidus, nitidus.

lampers.

Amictorium: linteum humeros puellares operiens. & Textum pectorale.

Lampet, hand-vat.

Guttus, gutturnium, aqualis, lauacrum manuarium, nasiterna.

Lampraes, lampraesken.

Cuniculus iunior: catulus leporinus: *gal. lapin: ital. leprettino: hisp. lebrastilla.*

lampreel. j. lampraes.

Cuniculus.

Lampreye, pricke.

Mustela, lampreta, murena fluuiatilis. *gal. lamproye: ang. lamprey.*

Lancie, lansse.

Lancea, hasta. *gal. lance: ital. lancia: hisp. lança, ang. launce.*

lancier, lancie-voerder.

Lancearius, doryphorus.

Lanck. j. langh.

Longus.

Lancke.

Iliā, inguen. . *gal. flancs: ital. fianci: angl. flankes.*

lanck euel.

Ileus, voluulus, chordapson, tormentum. *vulgò iliaca passio.*

lancken-suchtigh.

Iliosus.

Land, acker, veld.

Rus, ager, aruum, terra & Continens. *vulgo terra firma: & Littus, ripa ital. landa. i. planities. gal. lande. i. planities inculta: campus incultus & vastus: landes de Bordeaux gal. . i. Bordeusche heyde. Te lande gaen. Ire rus. & Proficisci terrâ. Te lande woonen. Habitare ruri.*

land, land-schap.

Regio, orbis, terra, tractus, ora.

land-be-driegher.

sax. Aeruscator.

land-bedriegerije.

Stellionatus.

land-besitter.

Indigena.

land-bouwer, land-man.

Colonus, agricola.

landbouwinghe. j. land-winninghe.

land-dagh.

Conuentus.

land-dagh, rijcks-dagh.

Dies comitialis, comitia.

land-deken.

Decanus, ruralis: archipresbyter ruralis: apocrisiarius. *vulgò* decanus Christianitatis.

land-dwingher.

vetus . j. **straet-schender.**

land-drossaerd.

Praefectus prouinciae.

land-graue.

Comes prouincialis. *vulgò* landgrauius, landgraphus. *q.d.* comes terrae siue regionis ab Imperatore dono datae.

land-heer.

Regulus.

land-houder.

vetus. fland. Consul territorij.

land-huys.

Villa.

land-iuweel.

Brauium celebre regionis, victori propositum.

land-kaerte.

Descriptio regionis. *q.d.* Charta regionis.

land-kaerte, land-charter.

Chartae regionis: statutorum & priuilegiorum prouincialium liber: iura & priuilegia regionis scripta.

land-lieden.

Agricolae, rustici.

land-looper.

Erro, vagus, multiuagus, vagabundus: & Circuitor, circulator, medicus circumforaneus, agyrta.

land-man.

Agricola, agricultor, colonus, ruricola, rusticus.

land-mate, veld-mate.

Gnoma, gnomon: machina ad dimetiendos agros.

land-meten.

Terram dimetiri, spatium soli metiri.

land-meter.

Geometres, geometra, decempedator: mensor, metator, finitor agrorum: mensor machinarius.

land-n ringhe.

Agricultura.

land-ouwe.

Regio, situs, tractus regionis. & Pascua, orum, pascuus ager: regio pascuus apta: prata, regionis siue patriae pratum. *ang. medovve.*

land-pachter j. pachter.**land-paele.**

Limes, terminus, finis agrorum.

land-plegher.

ger. sax. sicam. Praefectus prouinciae, satrapa.

land-ploeghen.

Arare.

land-pol.

vetus. Rusticus: & Rustica.

land-raed.

Comitia, concilium prouinciale.

land-recht.

Ius municipale.

land-rijck.

Locuples, diues agri.

land-ruymigh.

Exul, extorris.

land-sartre. j. land-caerte.

land-saet.

Prouincialis, incola prouinciae, indigena: inquilinus. & Villicus colonus.

land-saet. j. lands-knecht.

land-schap.

Regio, tractus, plaga: & Satrapia, prouincia: eparchia.

land-scheede.

Terminus.

land-scheyder. j. land-meter.

land-sieckte.

Morbus patrius, vernaculus.

land-stad. j. lands-stad.

land-straete.

Via regia, militaris, publica.

land-streke.

Regio.

land-strijcker. j. land-looper.

land-sweruer.

Vagabundus.

land-trouwant. j. trouwant.

Vagabundus, erro.

landtrefant. j. land-trouwandt.

Vagabundus.

landtrefanten.

Ociosè vagari.

land vaerder.

Viator.

land-voght.

Satrapa, eparcha, toparchus.

land voghdije.

Satrapia, eparchia, prouincia.

land-volck.

Gens, natio.

land-wegh.

Iter terrestre, pedestre.

land-werck.

Agricultura.

land-wijs.

Rustica, villica.

land-wijn.

Vinum patrium, vinum indigena

land-win, land-winner.

Agricola, agricultor, ruricola.

land-winninghe.

Agricultura, agricolatio, agrorum cultus.

lands.

Patrius, quod est patriae: & Ruralis, ad rus pertinens.

lands, lands eyghen.

Vernaculus, patrius.

lands-dagh. j. land-dagh.

Dies comitialis.

lands-ghebruyck, lands-sede.

Mos siue consuetudo patriae: mos genticus, gentilitius, mos gentis.

lands-heer.

Satrapa, satrapes, toparcha, regulus.

lands-knecht.

Miles stipendarius. *q.d.* famulus siue minister patriae vel regionis.

lands-lieden.

Populares, conterranei.

lands-man.

Popularis, conterraneus, sumpatriota. *vulgò* compatriota.

lands-raed. j. land raed.

Comitia.

lands-sede j. lands-ghebruyck.

lands-spraecke.

Vernacula lingua, patrius sermo.

lands-stad, land-stad.

Ciuitas mediterranea: oppidum rusticanum: procul à mari vel flumine nauigabili dissitum, agriculturae non mercatui aptum.

lands-wijse.

Consuetudo siue modus patriae.

landen, aen-comen te lande.

Potiri terra, potiri arena, petere portum, appellere.

Langh, lanck.

Longus, oblongus, prolixus, productus, promissus, procerus. *ger. langh: gal. long: ital. longo: hisp. luengo: ang. longh.*

langh, langen tijd.

Longum, diu. **Drij daghen, drij iaeren langh.** Per tres dies, per tres annos. **langh te veuren** . Pridem, multo antè, multo antè tempore. **Hoe langhe?** Quàm pridem?

langh nae.

Porrò, longè post.

langh-been.

Pedo, macropus.

lang-darm. j. aers-darm.

Longanon.

langh-duerigh.

Durabilis, diuturnus, diutinus, longus.

langh-haer, lanck-haerigh.

Acersecomes, intonsus: acrocomus, capillatus: qui comas longas habet.

langh-kinne.

Mento.

langh-lenter.

Longurio: homo ineptè longus ad modum longurij.

langh-leuigh.

Longaeuus, longae vitae, viuax.

langh-lijf.

Procerus, oblongo corpore, longurio.

langh-lippe.

Labeo, labrosus.

langh-moedigh.

Longanimis.

langh-muyl.

Broncus.

langh-neuse.

Naso, nasutus.

langhe roede.

Praeco.

langh-saem.

Lentus, tardus, cunctans, serus.

langh-saemheyd.

Lentitudo, tarditas, segnities.

langh-saemlick.

Lentè, tardè, cunctanter, remissè, perfunctoriè, defunctoriè, languidè.

langh-tand.

Dento, dentatus: broncus: dentibus eminentibus.

langh-tonghe.

Blatero, lingulaca, linguax, futilis, locutuleius.

langhe-waegen.

Longurius vehicularis

langh-weerigh.

Durabilis.

langh-wijligh.

Diuturnus.

langh-worpigh.

Oblongus.

langh-worpigh rond.

Teres.

langhen, lenghen.

Prolongare.

langhen.

Porrigere, extensa manu offerre, proferre, educere, promere, suppeditare: & Attingere, pertingere.

langhen.

vetus . j. **ver-langhen.**

langher.

Longior.

langhs.

Per. **Langhs hier.** Hac, per hanc viam, hac via. **Langhs daer.** Illac, istac. **Langhs waer.** Quà, **Langhs der straeten.** Per plateas.

langhs oft int langhe setten.

In longam seriem ponere.

langhste.

Longissimus.

langhst-leuende.

Superstes.

Lansse. j. lencie.

Lancea.

lans-knecht. j. lancier.

Lancearius.

Lanterne, laterne.

Laterna, cornu. *ger. latern: gal. lanterne: ital. lanterna: hisp. lanterna: ang. lanterne.*

lantern dragher.

Laternarius: lychnophorus, daduchus, lychnuchus.

lanterne. j. baecke.

Pharus.

lanterne. j. sluyt-balck.

Tholus.

Lantsaem. j. langh-saem.

Lentus.

Lap.

Segmen, segmentum, frustum, pars abscissa panni, telae, corij, aeris, &c.

lap, lap-stuck.

Immissura, assumentum, commissura, panniculi, panni.

lap laeckens, oft doecks.

Panniculus.

lap van den schoen.

Solea.

lapken van de oore.

Auricula infima, auricula ima, lopus.

lapken, lelleken, onder-kam.

Palea.

lappen.

Pangere, figere, iungere.

lappen, drijuen.

Impingere, impellere, illidere, quaterere.

lappen deur de billen.

Abligurire, heluari.

lappen.

Consuere frusta, sarcinare, consarcinare, assuere, coagmentare, sarcire, resarcire, reconcinnare, reficere, interpolare, resuere.

lap-smout.

Pinguis liquor ex coriorum loris siue segmentis. *officin. vulgò* axungia lappae.

lap-werck. j. lapperije.

lapper.

Interpolator, sarcinator: veteramentarius sutor.

lappersse.

Interpolatrix, sarcinatrix.

lapperije.

Interpolatio, sarcinatio: opus interpolatum, interpolum: coagmenta, assumpta cento.

Lappen, lapen.

Lambere, lingere, , . i sorbendo haurire. *ger. lappen: gal. laper: hisp. lamer, lamber: ang. lappe.*

lap-sacken.

Pitissare, paulatim bibere, libare, delibare, paulatim & identidem bibere, adbibere.

lap-saluen.

holl . j. quack-saluen.

Larck. j. lerck.

Lard.

fland . j. speck. Lardum. gal. lard: ital lardo: hisp. lardo: ang. larde.

lardéren.

Lardo transfigere. *vulgò lardare.*

lardér-priem.

Lardarium, creacentrum: veruculum transfigendis lardo carnibus.

lardér-speck.

Laridum pingue, quo carnes parum pingues, maximè autem ferinae, transfiguntur.

lardérsel. j. lardér-speck.

lardiere.

vet. fland. Carnarium suillum.

Larne, larwe.

ger. sax. sicamb. fland. Larua: & Lamia.

Larue, larwe.

Lingua.

laruen, larwen. j. slabben.

Lambendo bibere.

Lasch. j. lachs.

Esox.

Laserije.

Lepra, elephas, elephantiasis, elephantia: & Hierocomium, locus leprosis & elephantiacis depitatus. *gal. ladrerie: ital. mal de san lazaro: ang. lazari.*

laserisch, malaedsch.

Leprosus, elephantiacus. *vulgò lasaretus: à lazaro nempè mendico Euangelico, scabie & vlceribus pleno.*

Lassche.

Immissura panni aut vestis: pars assuta.

lasschen.

Immittere siue insuere partem panni: interijcere, intexere, assuere partem.

Last.

Onus, pondus, sarcina, moles, fascis.

last voer.

Vehes, vehis.

last korens.

antvverp . j. 38. veertelen.

last-beuel.

Prouincia, munus, officium, onus, mandatum.

last gheuen. j. be-lasten.

Dare negotium.

last-schip, hulcke.

Nauis oneraria, corbita.

last wagen.

Sarracum, plaustrum: vehiculum quo onera & moles vehuntur.

lastagie.

Saburra. *gal. lestage: hisp. lastre: ang. lastage.*

lastagie.

sax. hol. Nauale, locus vbi naues constituuntur, aedificantur, aut quassatae reparantur.

lasten. j. laeden.

Onerare.

lastigh.

Onerosus, molestus, difficilis, grauis, arduus.

lastighlick.

Grauter, molestè.

Laster.

Dedecus, crimen, labes, vitium, conuitium, vituperium, vituperatio: ignominia, calumnia, sycophantia: blasphemia.

laster-baer.

Vituperabilis, vituperandus.

lásteren.

Criminari, calumniari, conuitiari, obtrectare, vituperare, culpae: maledicta coniciere, congerere: improbare, reprobare: infamare, detrahere.

lasterer.

Vituperator, criminator, calumniator, conuitiator, sycophanta.

lasteringhe. j. laster.

Vituperatio.

lasterigh.

Calumniosus, mordax. & Criminosus.

lasterlick

Calumniosè, criminosè, ignominiosè, improbè, indecorè.

Lat. j. glat.

Leuigatus, lubricus.

Late, laten. j. laete, laeten.**Laterne. j. lanterne.**

Laterna.

Latoen, lattoen.

Aes coronarium, orichalcum, aurichalcum: aes aurei coloris. *vulgò* latonium, ottonum.
ger. letton: gal. leton: ital. latone, ottone: hisp. laton: ang. latten.

Latte.

Assula, asserculus, tigillum, regula, linea. *gal. late: ang. lathe.*

latte, ribbe.

Tigillum, transtillum, longurius, pertica oblonga transuersim penè poni solita.

latte van den staelen boghe.

Lamina, brachium balistae chalibae

latte van de schoude.

Lamina foci, cui appenditur climacter.

latte. j. draed.

Annulus purus, lunula.

lat-houwer.

Tignarius.

lat-ijser.

Clauus ferreus minor quo tigilla configuntur.

Lattier. j. litier.

Lattoen. j. latoen.

Lattouwe. j. lactouwe.

Lactuca.

Lat-werghe. j. lacktwerghe.

Lau. j. lauw.

Tepidus.

Laue, aue.

Ambubaia, mulier absurda, inepta, ignaua: & Mulier ineptè blandiens.

Laueyen.

Vagari otiosè, otia agere, errare, palari: pascere errando siue palando.

laueyen. j. schoften.

Otiari siue pascere & errare quatuor statutis diei horis. *ang. leaue.* i desinere, quiescere, requiescere, remittere.

Lauen.

Focillare, refocillare, fouere, refouere, leuare, alleuare, colleuare: solari.

lauen met wijn.

Refocillare, refouere, reficere vino.

lauenisse, laeffenisse, lauinghe.

Fomentum, refectio, refocillatio & Leuamen, leuatio, leuamentum, alleuatio, alleuamentum, solatium. & Laxamentum, remissio.

Lauender spijck.

Lauandula, hirculus, saliunca, spica, spica nardi, pseudonardus. *gal. lauande: ang. lauander.*

Lauéren, loeuéren.

Vagari, obliquare cursum, obliquando nauigare: obliquis cursibus ventos in mari aut flumine captare, pererrare litora.

Lauesche.

Leuisticum, laserpitium *quibusdam.* *gal. liuesche: ang. louage.*

Lauetse.

Apium grande, hipposelinum, equapium, olus atrum, petrocelinum Alexandrinum: leuisticum vulgare.

lauetse.

Mulier ignaua.

Lauoor.

Guttus, gutturnium, aqualis, malluuium. *vulgò* lauatorium.

Lavuyt.

Nugae, nugamenta, ludificatio.

lavuyt gheuen.

Verba dare, ludificare.

lavuyten.

Nugari: & Parasitari.

lavuyter.

Scurra, nugator: & Parasitus.

Lauw.

Tepidus, egelidus.

lauw-daete.

Ambubaia, mulier ignaua. *q.d.* facto siue opere tepida.

lauw-hertigh.

Homo tepidus, ignauus.

lauwen.

Tepefacere. & Tepescere, tepefieri, intepescere.

lauheyd, lauwigheyd.

Tepor.

lauwelick.

Tepidè.

lauwer.

fland. Foculus, cucuma, caldarium.

Lauwe, louwe. j. slije.

Tinca piscis.

Lauwe, louwe.

ang. sax. Lex. gal. loy: ang. lauvve.

lauwe, lauw-maend, louwe, louw-maend, lo-maend.

Ianuaris. dicitur **lauw-maend** (*Inquit Adr Iunius*) à coniugalibus legibus, quae tunc solent maximè contrahi, vt gamelion Graecis à nuptiis.

lauwer.

vetus. Causidicus. *ang. lauvver.*

lauwer, lauwer-sack. j. pleyt-sack.

Sacculus litium, pera causidici. & Pera viatoria.

Lauwer-besie, bakeler.

Bacca lauri.

lauwer-blad.

Laurea, lauri folium.

lauwer-boom, laurier-boom.

Laurus. *ger. lorbeer-baum: gal. laurier: ital. lauro: hisp. laurel, lauriero: ang laurel.*

lauwer-hoed, lauwer-krans.

Laurea, corona ex lauro.

Lauweyt.

Ludus, ludicrum: ludus matutinus: cantio honoraria: cantiuncula antelucana. *vulgò* matinada.

lauweyt.

Praeludium, praelusio.

lauweyten.

Ludere, rem agere ludicram, gesticulari.

Lebbe, libbe.

Scortum vitulinum, stomachus vitulinus vnde conficitur coagulum. & Coagulum, quo cogitur spissaturque lac.

lebbighe k se.

Caseus coagulo nimio, nimioque scorto vitulino corruptus.

lebs smaecken.

Sapere coagulum.

Leck, lekende.

Manans, fluens, stillans, rimosus, perfluens.

Leck worden.

Agere rimas, dehiscere.

leck schip.

Nauis rimosa, lacera, rimis & foraminibus hiscens.

lecke. j. leke.

Rima nauis.

lecke.

Lixiuum excolatum à cineribus.

lecke.

Vappa, vinum euanidum, ceruisia euanida.

lecken. j. leken.

Stillare.

lecken oft leken den wijn.

Vinum sacco castrare, sacco frangere, vini vires emedullare.

leck-sack.

Saccus vinarius: quo vinum à fecibus excolatur, in metae formam desinens: meta inuersa. *vulgò* manica Hippocratis.

leck-vat. j. lek vat.

Excipulus.

leck-wijn, stort-wijn, drup-wijn.

Vappa, vinum euanidum.

leck-wijn, leke-wijn, drup-wijn. j. veur-loop.

Mustum lixiuum, protropum.

Lecken, lacken.

Lingere, delingere, lambere, . *ger. laecken: gal. licher: ital. leccare: ang. licke.*

lecken ende suypen.

Catillare, ligurire: & Sorbere, lambendo sorbere.

lecke-baerden.

Barbam lingere: os, labia lingere.

leck-frite.

vet. fland. Moretum, placenta ex caseo, ouis, melle. &c.

leck-spit.

Liguritor.

leck-spitten.

Ligurire.

leckaerd.

Catillo, liguritor.

lecker, lacker, leckaerd, lecker-tand, lacker mensch.

Linctor, liguritor, catillo, cupes, eruditum palatum, subtile palatum, subtilis gula, peritus palati, popino: & Nequam, nebulo. *vulgò* leccator. *germ. lacker: gal. licheur, lichard ital. leccardo: ang. lickerd, licarous.*

lecker, lacker.

dicitur Becano, qui in saporibus nimium habet delectum: siue qui nimias in *lingendo* delicias quaerit.

lecker.

Lautus, delicatus, molliculus.

lecker-beetken.

Pulpamentum, cupediae, scitamenta, mattya, mattea, matteolae, geniatae ciborum deliciae. & Cupedinarius, cupediarum venditor.

lecker-tand.

Liguritor, cupes, subtilior gula, eruditum palatum.

lecker-tonghe.

Lingua in gustu sagax.

leck-maraud.

Parasitus, catillo, mendicus.

leck-platdeel.

Catillo, liguritor.

leckerlick.

Delicatè, delitiosè, gulosè, lautè, pollucibiliter.

leckernije.

Cupedia, orum: ciborum deliciae, scitamenta.

leckerisse, leckrits.

ger. sicamb . j. lackerisse. Glycyrrhiza.

lecksel, licksel.

holl. fris. Loch siue Lohoh. syrupi genus.

Led. j. lid.

Membrum, articulus, commissura, compago. **Leden.** Membra, articuli.

lede, harre.

Cardo, ferramentum cardinis.

lede-loos. j. lid-loos.

Mutilus.

lede-maete. j. lid-maete.

Lede.

vetus . j. **leyde** Gradus, gressus. & Ductus. & Aquaeductus.

Ledekant.

Lectus castrensis, lectus viatorius, lectus cortinis instructus. *gal. lict de camp.*

ledekant-maecker.

Clinopegus.

Leden. j. gheleden.

Praeteritus, elapsus.

leden. j. veur-by.

Leder

& *per syncopen* **leer**. Corium, terqus, pellis, exuuiæ, aluta. *ger. leder: ang. lether.*
Leder *metaphor.* Vagina. **Van leder trecken.** *adag.* Educere gladium è vagina, ensem stringere, nudare, explicare, exerere, expedire: ducere ensem, mucronem, ferrum.

leder-gaerwer, leer-gaerwer.

Coriarius, alutarius. **j. gaerwer.**

leder-touwen, leer-touwen.

Perficere corium. **j. gaerwen.**

leder-touwer, leer-touwer.

Coriarius. **j. gaerwer.**

lederen.

per syncopen **leren.** Coriaceus, pelliceus, terginus, scorteus.

lederen sack.

Saccus coriaceus, culleus, culleum.

Ledigh.

Liber, solutus: & Inanis, va-

cuus, cassus:& Otiosus, feriatus, reses, supinus.

ledigh, on-ghe-houd.

Caelebs.

ledigh gaen.

Terere otia, otia agere: terere tempus.

ledigh peerd.

Equus inanis: cui nemo insidet.

ledigh-ghangher.

Homo otiosus, otiator, desidiosus.

ledighe erue, ledighe plaetse.

Area, locus ab aedificio vacuus.

ledighe vrouwe.

vetus. Vidua: mulier vacua, vacans, mulier coelebs, innupta. & Meretrix: .

ledighe daghen.

hol. sicamb. Dies feriati. **j. vier-daghen.**

ledigher. j. lichter.

Genus nauis.

ledighen.

Vacuare, euacuare: & Soluere, expedire liberare.

ledigaerd.

fland. Otiosus, desidiosus, otiator.

ledigheyd.

Otium, vacatio à labore: desidia: & Vacuitas, inanitas.

ledighlick.

Otiosè: & Liberè.

ledighlick.

& *per syncopen*, **legblick**. Facilè, nullo negotio aut labore.

Leeck.

Laicus, , prophanus, idiota, sacris non initiatus & Illiteratus *ger. ley: gal. lay: hisp. lego: ang. lay.*

leeck-broeder, leeck-monick.

Monachus laicus, monachus idiota.

Leed, leyd.

Dolor, moeror, aegritudo animi, molestia, malum, calamitas, offensio, iniuria. & Eiulatus, lamentum.

leed doen.

Nocere, molestia afficere, aegrè facere alicui.

leed zijn.

Dolere: & Poenitere.

leeden.

Taedere, fastidire.

leeden.

Fastidio esse, fastidire.

leed-ghe-tal.

Fastiditus, fastidiosus.

leed-kr tigh.

Fastiditus, taediosus, inamoenus, iniucundus.

leed-kretigh worden.

Fastidiri.

leed-kretigheyd.

Fastidium.

leed-saem.

Fastidiosus, molestus: incommodus, odiosus, grauis, acerbus.

leed-schap.

Poenitentia, metania.

leed-wesen.

Dolere: & Poenitere. **Het leed-wesen.** Poenitentia, metania.

leed-wesen hebben.

Poenitere.

leed-wesigh.

Dolens, poenitens, moestus.

leedelick, leedigh. j. leelick.

Leeden.

fland . j. leyden. Ducere.

leed-toghe.

vet. fland. Dux, ductor.

leeder,

& per syncopen. leer. Scala, ae. scalae, arum, climax: à **leeden siue leyden**, quòd *scandentem ducant & dirigant.* *ger. leyter: angl. ladder.*

leeder van den wagen. j. wagen-leere.

Sponda currus.

leeder-sporte.

Climacter.

Leefachtigh, leuendigh.

Vitalis, viuidus, viuax.

leef-baer.

Viuax, vitalis, viuidus.

leef-dagh. j. leuendagh.

Dies vitae. **Mijn leef-daghe langh.** Quoad vixi: quoad viuam.

leef-koeck. j. lijf-koeck.

leef-lick.

Viuidus, viuus.

leef-loos. j. lijf-loos, leuen-loos.

leef-toghte. j. lijf-toghte.

Victus. & Vsusfructus.

Leegh.

Humilis, summissus, non altus, infrà positus, inferior, depressus.

leeghe stemme.

Summissa vox.

leeghde.

Vallis, locus humilis.

leeghheyd.

Humilitas.

leeghen.

Summittere, demittere, deprimere.

Leelick.

q.d. **leedelick, leedigh.** Fastiditus, fastidiosus. & Deformis, indecorus, foedus, turpis.
gal laid.

leelickheyd, leedelickheyd.

Fastidium: taedium. & Deformitas, turpitude, foeditas.

leelicken

Turpiter, foedè.

Leem, kleye.

Argilla, terra figularis, terra argillacea, lenta, tenax, glutinosa: & Lutum: & Limus.

leem-aerde. j. leem.

Argilla.

leem-morter.

Limum paleatum.

leem-placker.

Crustarius, qui incrustat parietes argilla.

leem-plackerije.

Opus tectorium: tectorium: illinimentum parietum argilla aut luto.

leemachtigh.

Argillosus, lutosus coenosus.

lemen weegh, leemen wand.

Paries cratitius, luteus, luto aut argilla crustatus.

leemen.

Lutare, collutare, illinere argilla aut luto.

Leeme, leemer.

Bestiola quadrupes in Norduegia magnitudine soricis, pelle varia, per tempestates & imbres deci-

dens, omniaque virentia depascens more locustae

Leembendt, lembind, leenbendt.

Licium: & Ellychnium.

Leen.

vetus . j. **seysene**. Falx foenaria.

Leen, leen-goed.

Praedium clientelare vel beneficiarium: fundus clientelaris: beneficium: colonia.
vulgò feudum. *dicitur* **leen**. *q.d.* commodatum.

leen.

fris. Beneficium sacerdotale. *vulgò* praebenda.

leen-draegher. j. leen-man.

leen-goed.

Praedium clientelare, res clientelaris. *vulgò* bona feudalia agri feudales.

leen-heer.

Patronus possessionis clientelaris. *vulgò* dominus feudi, feudarius.

leen-hof.

vetus. Colonia.

leen-hof.

Curia rei clientelaris.

leen-houder. j. leen-man.

Cliens.

leen-man.

Cliens, beneficiarius, vir ex feudo beneficiarius: homo, homo fidei, fidelis. *vulgò* vassus, vassallus.

leen-man-schap. j. man-schap.**leen-schrijuer.**

Scripturarius.

leen-vinder.

Apparitor feudarius.

leenen.

Mutuare, commodare, vtendum dare: dare mutuuum, dare mutuo, dare commodato.
ger. lehen: ang. lende, lone.

leener.

Commodator, creditor.

leeninghe.

Mutuuum, commodatum: mutuatio, mutui acceptio.

leeninghe doen. j. leenen.

Leep.

Lippus, gramosus, gramiosus.

leep, leep-loos.

Callidus, versutus, vafer, subdolus, astutus: *sunt enim lippi, luis, peti plerumque versipelles, vafri, subdoli.*

leep-ooghe.

Lippus.

leepaerd, lonckaerd.

Petus: & Homo callidus.

leepe ooghen.

Oculi fluentes, delachrymantes: oculi gramiosi vel gramosi.

leepen.

Lippire.

leepigheyd.

Lippitudo: & Calliditas, astutia.

Leer. j. leder.

Corium.

Leere. j. leeder.

Scala.

Leere, leeringhe.

Doctrina, disciplina, praeceptio, praeceptum, documentum, eruditio.

leer gheld, school-gheld.

Mineral.

leer iaeren, leer-tijd.

Tyrocinium.

leer-ionghe.

Discipulus, tyro, tyrunculus, nouitius in arte.

leer-kind.

Discipulus.

leer-knecht.

Discipulus.

leer-meester.

Doctor, magister, praeceptor, didascalus.

leer-saem.

Docilis, docibilis.

leer-saemheyd.

Docilitas.

leer-stuck.

Tyrocinium.

leer-tijd. j. leer-iaeren.

leerachtigh.

Docilis.

leeren, onder-wijsen.

Docere, instituere, imbuere, praecipere, erudire, profiteri artem.

leeren, aen-nemen.

Discere, addiscere, condiscere, comprehendere, studere, operam dare artibus, literis, &c. *germ. lernen: ang. learne.*

leerer, leeraer.

Doctor, didascalus, praeceptor: & Professor, qui publicè artes docet.

leerigh.

Docilis.

leeringhe.

Doctrina, documentum, eruditio.

leerlick.

Docilis.

leerlinck.

Discipulus.

Leerse.

Ocrea, ocreae, arum. **Leersken.** Cothurnus, soccus.

leersen.

Ocreis calceare, ocreas induere.

leersen. j. bot-aersen.

Leese.

Sulcus. & Orbita.

Leest.

Forma, formula, typus. & Modulus, forma, mustricula: lignea forma in quam inductum corium nouus fit calceus. *ger. leist: ang. last.*

leesten.

Praestare, satisfacere, perficere. & Durare, permanere. *germ. lessten: ang. laste.*

Leeuw.

Leo. *ger. loeuuvv: gal. lion. ital. leone: hisp. leon: ang lion.* **Leeuwken.** Leunculus.

leeuw.

Nummus leonis effigie.

leeuw-welp.

Scymnus: leonis catulus.

leeuwinne.

Lea, leaena.

leeuwen, leeuws.

Leoninus.

Leeuwercke, leewerick, lewerick, lauwerick, lewerck, lercke.

Alauda, galerita, cassita. *germ. lerch: ang. larke.*

Lef. j. laf.

Leffe.

vetus. Mulier ineptè garrula. & Scortum, meretrix.

leffen.

Garrire.

Legaerd.

fland . j. ledigaerd, luyaerd. Otiosus, piger.

legaerden.

fland . j. ledigaerden, luyaerden. Dare se pigritiae.

legaerdije.

fland. Pigritia, otium.

legghen.

Ponere *germ. legen: ang. laye.* **Eyeren legghen.** Oua ponere, edere, eniti, párerere, facere. **legghen het fondeersel.** Íacere fundamenta.

legghen ende rekenen met penningen.

Calculus ponere, calculis numerare, calculis rationem facere.

leggen de schuldt op iemanden.

Transferre, conferre, reicere, impingere culpam in aliquem.

legghen opden reghen.

&c. Excusare pluiiam, in excusationem adferre pluiiam.

leggher van de meulen.

Meta: inferior molae lapis.

legghinne.

Gallina Adriana, paruo corpore, quae quotidie parit.

leggh-penninck.

Calculus, abaculus.

legh-tijd.

Ouatio: tempus quo gallinae oua pariunt.

legh-werck.

Aulaea, stragula picturata, tapetia, extura tapetum.

legh-wercken.

Texere tapetes.

legh wercker.

Tapetopaeus, polymitarius.

leghsel.

Positus, positura.

Leghel, lechel.

germ. sax. sicamb. Lagena.

Legher, ligghe der dieren.

Lustrum, cubile ferarum, speleum ferarum: stratum.

legher, heyr-legher.

Castra, orum; stativae, arum, stativa, orum; castra stativa; castra temporaria.

legher-heer.

Castra metator, castrorum praefectus: imperator.

legher-prouande.

Annona militaris.

legher-slaen.

Castra metari, ponere, figere, collocare.

legher-slaegher, legher-steller.

Metator: qui castris locum eligit.

legheren.

Castra metari.

Ley. j. luy.

Piger.

Ley.

Via, qualitas, modus, forma, species. *hinc* menigher-ley, veelder-ley, eener-ley. &c.

Leyck bladeren.

Lapathum, rumex.

Leyd. j. leed.

Dolor.

Leyde, leye.

holl. fris. sicamb . j. schalie. Lamina, scandula.

leyden-decker, leyd-decker.

hol . j. schalien-decker.

leyden-dack. j. schalien-dack.

Leyde, lijde.

Ductus, tractus, transitus, meatus.

leyde, leye, water-leyde.

Aquae ductus, aquagium.

leyde, leye, leyd-sterre.

Cynosura, vrsa minor, polus, stella polaris: sydus nautas ducens: stella cuius adminiculo nautae cursum dirigunt.

leyden.

Ducere, deducere. *ger. leiten: ang. leade, lede.*

leyden de ghe-tuyghen.

Producere testes, in iudicium adducere ad dicendum testimonium.

leyden het water.

Aquas diducere, deriuare.

leyden den dans.

Praesultare.

leyder.

Ductor, dux.

leyder. j. leeder.

Scala.

leydinghe.

Ductio, ductus.

leyd-brocke.

Bolus illex, esca.

leyd-gracht.

Aquaeductus, aquagium.

leyd-hamel.

sax. Veruex sectarius.

leyds-man.

Dux, ductor.

leyd-sterre. j. leyde.

Cynosura.

leyds-vrouwe.

Dux, ductrix.

Leye. j. leyde.

Leyne. j. l ne.

Sustentaculum.

Leysse. j. lace, layce.

Numella.

Leysen.

Cantio natalitia: *sic dicta quòd eleison & kyrie-eleison saepius in ea repetatur.*

leysenen.

Canere hymnos natalotios.

Leysten. j. leesten.

leyster, leyst-borgh.

ger. sax. sic . j. ghjseler. Obses.

Leke.

Rima, siue foramen aquam aut liquorem transmittens.

leken

Liquere, stillare, manare, perfluere, liquorem transmittere.

lek-bladeren.

fland. Lapathum acutum, oxylapathum, rumex acutus.

lek-sack. j. leck-sack.

lek-vat. j. leck-vat.

Excipulus.

lek-wijn. j. leck-wijn.

lekende.

Manans, stillans.

Lelie.

Lilium, rosa Iunonia. *ger. gilgen: gal. lis: ital. giglio: hisp. lirio: ang. lilly.*

leliken van Kaluarian.

Hemerocallis. *vulgò lilium sylvestre.* **blauw leliken.** Viola calathiana, autumnalis.

lelien-olie.

Vnguentum susinum.

Lelle.

Papilla, mammae capitulum.

lelle, lelleken van d'oore.

Lobus au-

ris, auricula infima, ansa auriculae. fibra auris.

lelle, lellcken. j. onder-kam.

Palea.

lelle, lelleken van de k le.

Epiglottis, sublinguium: columella: pellicula quaedam de fine palati dependens, pensilis de palato isthmus.

lelle, lelleken van de tonghe.

Pars anterior linguae.

lellen.

Lallare, lactere, lac sugere.

Lellen, lelle-bellen.

Garrere, fabulari, blaterare. . i. loqui.

Lemde.

vetus. Fama *ger lumbde.*

Leme. j. laeme, lemte.

Mutilatio, vitium.

leme.

louan . j. vlieme. Spina, arista piscis.

leme.

fland. Acus, palea, purgamentum lini: festuca.

Lemmer, klinghe.

Lamina, folium cultri aut gladij, verutum.

Lemmer, lammer.

vetus. Impedimentum, nocumentum, molestia.

Lemmer, lemmer-stuck. j. haese.

Pulpamentum: pars carnis delicatioris in boue.

Lemmet, lembindt.

Ellychnium, funiculus stuppeus aut xylinus lampadis vel candelae: linamentum lucernarium, fungus lucernae, mergulus, scirpus laneus lychni.

Lemoen. j. limoen.

Lempe.

fland . j. wrempe. Deprauatio oris.

Lemte, laemte.

Vitium, defectus, mutilatio.

lemte, laemte der leden.

Debilitas membrorum, morbus articularis.

lemtigh.

Mutilus, mutilatus.

Lende.

Lumbus. *ger. lende: ang. loyne.*

lenden-breuckigh.

Elumbis, elumbus, delumbis.

lenden-darm.

Intestinum ilium.

lenden-loos.

Delumbis.

lenden-pijne. j. spit.

Lumbago.

lenden-wortel.

Hippolapathum, rumex.

lendenier.

Lumbare, perisoma.

Lene, leyne.

Fulcrum, fulcimentum, sustentaculum, podium, lorica, sepimentum.

lenen, leynen.

Reclinare, inniti, subniti niti, incumbere, adniti. *ang. leane.*

lene-stoel, len-stoel.

Solium, sella reclinatoria, hemicyclus.

Lenghe. j. linghe.

piscis genus.

Lenghde, langheyd.

Longitudo, altitudo, proceritas: & Spatium, interuallum.

lenghde des lichaems.

Statura, modus corporis.

lenghen, langh maecken.

Prolongare, producere, protrahere.

lenghskens.

fland . j. allenghskens.

Lenssen, lentsen.

vetus. Soluere.

lente.

Ver: annus renascens: tempus vernum, quo acris hyems soluitur, mare nauigantibus aperitur, hybernumque caelum mollitur, &c. *Soluitur acris hyems grata vice veris, &c. Eadem ratione quae Aprilis ab aperiendo dicitur. Ouid. Nam quia Ver aperit tunc omnia, densaque cedit Frigoris asperitas, foetaque terra patet: Aprilem memorant ab aperto tempore dictum. ger. glentz: sax. lentz.*

lente-maend, lents-maend.

sax. sicamb. Martius. q.d. mensis vernus.

lenten-vel.

Anguina vernatio: senectus anguium: exuuium serpentis: *pellis quam serpens verno tempore exuit.*

Lénteren.

Lentè & ignauè agere: cunctari. *gal. lanterner.*

lenterer.

Lentus, tardus, ignauus: cunctator, cunctabundus. *gal. lanterneur.*

lents, lijns.

vetus. Lentus, laxus.

lentsen, lenssen.

Soluere.

Lepel.

Cochlear, cochleare, cochlearium.

lepel-kruyd, lepel-bladeren.

hol. Cochlearia: britannica: herba cuius extremitates in oblongis foliis negrisque in cochlearis formam rotundatur. *Adr. Iun.*

lepel-spijse.

Ius esculentum, quod cochleari haustum editur.

lepel-stuck.

Genus bombardae.

lepeler, lepel-gans.

Pelicanus, platea: auis quae rostro cochlearis figuram praefert.

Lepijn.

fland . j. lampet.

Leppe

fland . j. lippe. Labium, labrum.

lepsen.

Lallare, lac siue alium humorem sugere: & Pitissare, delibare, summis labris degustare vinum aut alium liquorem.

Lerck. j. leeu-werck.

Alauda.

Lercken-boom.

Larix. *germ. lerchen, lerchen-baum: ital. larke: hisp. larice: angl. larchetree.*

Lerue. j. larue.

Lesen.

Legere.

lesen oft leeren int openbaer.

Profiteri.

lesen, plucken.

Legere, colligere, carpere, demetere.

lese-bancke.

Pulpitum.

leser.

Lector. & Professor.

leser, plucker.

Legulus.

Lesschen.

Extingere, restinguere, coercere ignes, flammam compescere.

lesschen den dorst.

Sitim leuare, pellere, propellere, restringere, sedare, reprimere, releuare.

lesch-troch, smed-back.

Lacus: alueus in quo faber ferrum candens aqua restinguit

lesch-water.

Aqua ferraria: aqua qua candens ferrum extinguitur.

Lesse. j. letse, litse.

Laqueolus.

Lesse.

Lectio, lectio litterarum: & Doctrina, praeceptum, admonitio.

lessenaer.

Pulpitum: & Pluteus.

Leste. j. laetste, letste.

Vltimus.

Let lit. j. led lid.

Articulus, internodium.

Letse. j. litse.

Nexus, laqueus, laqueolus.

Letse, laetse. j. letste.

Vinum profectitium.

Letsel.

Impedimentum, nocumentum, damnum, vitium.

Letsoen, litsoen.

Merx corrupta, vitiosa.

Letste, laetste, leste.

Vltimus, postremus, nouissimis, extremus. . *ger. letst: ang. last. Ten letsten, ten wtersten.* Ad extremum, ad vltimum, denique, postremò, tandem, ad summam, in summa.

lest-leden.

Nuper.

lest-mael.

Nuper, nuperrimè, proximè, nouissimè, postremùm.

lest-werf.

Postremò, vltima vice.

letste, letse.

Vinum profectitium, coena profectitia.

letste oft letse gheuen, voy be-setten.

Propter viam condicere coenam, dare coenam profectitiam, elargiri vinum profectitium.

letstent, laetstent.

Nuper.

Lettel.

fland j. luttel. Parum.

Lette.

vetus. Impedimentum, occupatio, tricae: *ang. let, lette.*

letten.

Nocere, offendere, aduersari, impedire obesse, remorari. *ang. let.*

letten.

Morari, manere.

letten op eenighe saecke.

Vacare alicui rei, intentum esse alicui rei: intendere *animum* re aliqua, vel in rem aliquam: curare, morari rem aliquam.

let-werck.

Impedimentum.

Lettere.

Litera, elementum, gramma, character. *gall. lettre: ital lettera: hisp. letra: ang. lettre.*

letter-konste.

Grammatica.

letter-meester.

Literator.

letter-wijs.

Peritus literarum simplicium siue primorum elementorum.

letter-wijse.

Secundùm literam. *vulgò* literaliter.

Leucke, loke.

Sepimentum: virgulta quibus sepes aut parietes conficiuntur: à verbo **luycken**. i. claudere.

leucke.

fland. Pergula.

Leue.

sax. fris. **liefde**. Amor.

leuen.

sax. fris. **. j. lieuen**. Amare.

Leuen.

Viure, peruiuere, aetatem agere siue degere, auras vitales carpere, vitam agere, agitare, degere, ducere, colere: animam trahere: esse in vita, inter homines agere: ducere spiritum, spirare, vita frui: agere, ducere, traducere, aeuum. *ger. leben, laeben: ang. liue. Het leuen.* Vita, anima, lux, aetas.

leuen.

Viure, laetam siue voluptariam vitam agere. **int leuen sitten**. In prostibulo agere. *vide* sitten.

leuen by melck ende brood.

Victitare lacte & carne.

leuen dagh, leef-dagh.

Aetas, tempus humanae vitae.

leuen-bloeme.

Amaranthus, amaranthus immortalis.

leuen-loos. j. lijf-loos.

Inanimis.

leuende.

Viuus, viuens.

leuende kole.

Pruna ardens & viua.

leuende water, fonteyn-water.

Aqua viua.

leuende water. j. brandende wijn.

Aqua ardens: *vulgò* aqua vitae.

leuendigh, leuendlick.

Viuus, viuens, animatus, viuidus, vegetus, viuax.

leuendighe oft leuende stad.

Ciuitas populosa.

leuendighe verwe.

Color floridus, vegetus, viuus.

leuendigheyd.

Viuacitas, vigor naturalis.

leuinghe.

Victus.

Leuer.

Iecur, hepar. *dicitur à leuen. Iecur enim excitat vitae fomenta, estque praeci*

puum vitae membrum, sicut & cor. germ. leber: angl liuer.

leuer-ader.

Iecoraria vena, hepatica, axillaris.

leuer-kruyd.

Lichen, hepatica: agrimonia, eupatorium, concordia, marmorella, hepatorium: herba iecoris obstructiones expurgans.

leuer-linck. j. leuer-worst.

Tomaculum

leuer-smout.

Aruina siue pinguis liquor ex iecore piscium, praecipuè cetorum.

leuer-suchte.

Hepatarius morbus.

leuer-suchtigh.

Hepaticus, iecinorosus, iecorosus.

leuer-verwe. j. tanneyt.

leuer-worst, leuer-linck.

Tomaculum: farcimen ex iecore porcino minutatim conciso, ouis, pipere, zingibere, &c.

Leuereye. j. liuereye.

Léueren.

Tradere, in potestatem dare suppeditare, praebere.

leuer baer goed.

Merces aut fruges probae, quae in solutionem dari & accipi possunt.

leueringhe.

Traditio.

Leuesche, liuesch.

fland. Ligusticum, lybisticum.

Leue. j. lore.

Leusigh, losigh.

Remissus, ignauus, segnis, flaccidus, languidus, veternosus. *sax.* **loesigh.**

Leuteren. j. loteren.

Morari.

Libaerd, liebaerd. j. luypaerd.

Libbe. j. lebbe.

Coagulum.

Librije.

Libraria, bibliotheca.

Licentiaet in de rechten.

Prolyta. *vulgò* licentiatus: à *licentia siue libertate docendi.*

Lichaem.

Corpus. *Germani quidam superiores perfectiùs leychnam dicunt: à leych, quod nos vocamus lijck. i. cadauer, funus: qua etiam ratione Graecis μ, velut μ, quasi animae sepulchrum, dicitur. Adrian. Iunius, Lud. Viues, ex Platone.*

lichaem.

vetus. Aluus. **Licht lichaem:** Cita aluus. **rood lichaem.** Dysenteria.

lichaemken.

Corpusculum.

lichaemelick.

Corporalis, corporeus. & Corpore. *vulgò* Corporaliter.

Licht, lucht.

Lux, lucis: lychnus, lumen, luminare, lucerna. *germ. liecht: sax. licht: ang. lighte.*

licht, wt-sicht.

Lumen, prospectus. **Licht be-nemen.** Officere luminibus, obstruere luminibus.

licht.

Lucidus, luminosus, clarus.

lichtachtigh.

Sublucidus, subillustris, sublustris.

lichten, luchten.

Lucere, luminare, illuminare, lumen praebere.

lichter, luchter.

ger. sax. sicamb. Candelabrum.

licht-baer

Luculentus.

licht-blauw.

Color Venetus, cymatilis, thalassicus.

licht-dragher.

Lychnuchus.

licht-misse.

Purificatio, lustratio, lychnocaea: festus dies quo lumina praeter solitum crebriora accendi & consecrari solent. *q.d.* festum luminum.

licht-mugghe, nacht-mugghe.

Cicindela, lampyris, nitedula. *q.d.* musca lucens.

licht-rood, blijd-rood.

Flammeus.

licht schutsel.

Vmbraculum.

licht-stock.

vetus. Candelabrum.

licht-mugge. j. keers-vliege.

Hepialus.

licht-sch re j. snutter.

Emunctorium.

licht-vat, lucht-vat.

Lampas, lucerna.

licht-vlieghe, keers vlieghe.

Hepialus.

licht-worm. j. licht mugghe.

Licht, leycht.

Leuis, facilis. *germ. leicht: ang. light.*

licht, locht.

Velox, pernix, ocyor.

licht gheld.

Pecunia iniqui ponderis.

licht, lichtelick.

Leuiter, facilè.

licht, viel-licht.

Fortè, forsitan, casu.

licht-ghe-laeden.

Homo leuis.

licht krieghs-man.

Miles leuis armaturae, expeditus, ferentarius, veles.

licht peerd-ruyter.

Eques ferentarius, leuis armaturae.

licht schip, lichte schuyte.

Nauis actuaria, leuis & agilis.

lichte meulen.

Mola actuaria, facilis ad circumagendum.

lichte vrouwe.

Meretrix. *q.d.* leuis mulier.

lichten.

Tollere, asportare.

licht-aersken.

sicamb. Culullus.

licht-boot, schip boot.

sax. Epholcium, scapha leuis nauem sequens.

licht gheloouende.

Credulus, facilè credens: temerarius.

licht hert, licht-hertich.

Alacris animo.

licht hoofd, licht-hoof-digh.

Homo leuis, inconstans.

licht-roerigh.

Agilis.

licht-schip. j. lichter.

Scapha.

licht sinnigh, locht-sinnigh.

Alacris animo, vicens animo, erectus & sublimis animo, hilaris, laetus: & Leuis, inconstans.

licht-sinnigheyd.

Alacritas animi, hilaritas, vigor animi: & Inconstantia.

licht-sinnighlick.

Alacriter. & Inconstanter.

licht-vaerdigh.

Leuis, inconstans, ventosus, mobilis, temerarius, vanus, nugalis, nugatorius, vilis.

licht vaerdigh krieghs-man.

Veles, miles leuis armaturae.

licht-vaerdigh int gheloouen.

Credulus.

licht-vaerdigheyd.

Leuitas, inconstantia, instabilitas, vanitas, temeritas.

licht-vaerdighlick.

Leuiter, inconstanter, temerè, nugatoriè, vanè.

licht-voet.

Leuipes, aëripes, pedibus celer, petaurista. & *metaph.* Inconstans, instabilis.

lichte, lichte leuer, longer, loose.

Pulmo. *q.d.* leue iecur. *ital. liuiano: ang. lighte.*

lichte hals-band.

Helcium: collare baiulorum aut vectorum, quo onera leuiùs ferunt & subuctant. *vulgò* leuatorium.

lichtachtigh.

Leuculus.

lichtelick.

Leuiter, facilè, agilater, paruo negotio, sine difficultate, citra laborem.

lichten, op lichten.

Leuare, alleuare, colleuare, subleuare. *germ. leichten: ang. lifte, lighte.*

lichten, op-lichten het gheld.

Sumere, accipere, cogere nummos.

lichten

Tollere, asportare.

lichten het krieghs-volck. j. aen-nemen.

Colligere militem.

lichten. j. af slaen.

Laxare.

lichter, boot.

Scapha, naucula quae onerariis nauibus subseruit, easque exonerat.

lichter.

sicamb. holl. fland **j. baere, dood-baere.** Sandapila, capulum, feretrum: instrumentum quo mortuus leuatur & effertur.

lichteren het dood lichaem.

Capulo leuare cadauer, feretro efferre.

lichtigheyd.

Leuitas.

Lick, lick-doren, lick-teecken. j. lijck, lijck-doren, lijck-teecken.

Lick.

vetus. Aequus, planus.

Licken. j. ghelicken.

Nitere, &c.

Licken. j. lecken, lacken.

Lickorise. j. lackerisse.

Glycyrrhiza.

Licktier. j. littier.

Lid, led.

Membrum, artus: Articulus, commissura, *compago*, iunctura, nodus.

lid-gras.

Gramen canarium, agrostis.

lid-loon.

ger. sicamb. Merces, pretium manuarium.

lid-loos.

Lacer, lacerus, mutilatus.

lid-maete.

Statura, status, figura membrorum: qualitas & forma corporis.

lid-maeten.

Membra, socia membra, artuum conformatio: Artus, compages & nodi corporis, internodia, articuli.

lid-seeuer. j. lid-water.

Ichor, oris.

lid-teecken. j. lijck-teecken.

Vestigium, cicatrix.

lid-water, lid-seeuer.

Ichor, oris: serum sanguinis, aquosus humor membrorum serum neruorum: humor ex neruosis articulorum partibus laesis emanans.

Liebaerd.

fland **j. luypaerd.** Leopardus.

Liecht. j. licht.**Lied.**

Cantio, cantilena, canticum, carmen. **Liedeken.** Cantiuncula.

Lieden, luden, luyden.

Homines. **Wijlieden.** Nos, nos homines. **Ghij-lieden.** Vos.

Lief.

Carus, amicus, dilectus: & Gratus. , *transpositis tribus primis litteris.* *ger. lieb:* *sax. leef.*

lief ende weerd.

Carus, gratus & pretiosus.

lief. j. lijf.

Corpus.

lief, liefken.

Amasius, amasia: & desiderium, res amata.

lief doen.

Gratum facere.

lief-ghe-tal, lief-ghe-tael, lief-ghe-talligh.

Acceptus gratus, amabilis, peramabilis: comis, graciosus, gratia valens, gratia pollens.

lief hebben.

Amare, diligere, amplecti: amore complecti, amore prosequi.

lief-hebber.

Amator, amans, fautor, studiosus. **lief-hebber der konsten.** Philomusus, philologus: qui artis amore tenetur, discendique studio flagrat.

lief-koeck, lijf-koeck.

fland. holl. zeland. Libum, placenta mellita, dulciarium, panis dulciarius, nastus panis, mustaceum.

lief-koeck-backer.

Nastocopus, dulciarius, pistor dulciarius.

lief-koosen. j. koosen.

Blandiri.

lief-kooser.

Blandiloquus.

lief-laf.

Palpum, blandiloquentia, blanditiae.

lief-laffen.

Blandiri, adulari: ad gratiam loqui, ad voluntatem loqui: obtrudere palpum.

lief-laffer.

Palpator, blandiloquus, adulator.

lief-ooghen.

Venustis aspicere ocellis.

lief-schap.

vetus. fland. Amor: amatio, Plaut.

lief-talligh. j. lief-ghe-tal.

liefde.

Amor, dilectio, charitas. ger. liebe: ang. loue.

liefken.

*Amicus, amica. **Mijn lief ken.** Meum corculum, mea animula.*

lief kens kruyd, liefkens dranck.

Philtrum, virus amatorium, poculum amatorium.

lieflick.

*Amabilis, suavis, blandus, dulcis, bellus, lepidus, festiuus, venustus. **Lieflick van smaeck.** Grati saporis. **Liefflicken wijn.** Vinum lene, molle.*

lieflick sweren. j. lijflijk.

lieflickheyd.

Amabilitas, suauitas, lepor, lepos, festiuitas, venustas, amoenitas, gratia.

liefflicken.

Amabiliter, amanter, suauiter, blandè, dulciter, lepidè, festiuè, venustè.

liefste.

Carissimus, percarus.

liefte, be-liefte.

Placitum.

Lieghen.

Differre, distare, discrepare, dissidere **Het lieght oft ver-schilt veel.** Multum differt, multum interest, multum discrepat. **Lieghen, ligghen oft letten aen iemanden.** Per aliquem stare quo minùs, &c. impediri, obstari, prohiberi, &c. **Het lieght oft light aen v, dat.** &c. Per te stat, in te est mora quo minùs haec fiant, &c.

Lieghen.

Mentiri, dicere mendacium, dicere falsum, ementiri, sycophantari.

lieghen ende be-driegen.

Aeruscare.

liegher.

Mendax, mendaciloquus.

liegher ende be-driegher.

Aeruscator.

Liekercke.

vet. fland . j. munte. Mentha.

Liere.

fland Scamnum prae foribus: sedile vestibuli.

Liere.

Lyra, instrumentum musicum. *germ. leyre: gal. lire: ital. lira: ang. lyr.*

lierer, lieren-speler.

Lyricus, lyricen.

Liere.

vetus. fland . j. wanghe. Gena, mala, maxilla.

liere-pijpe.

Epomis. *vulgò* liripipium.

liere-lauw.

Tepidulus.

liere-lauwen den dranck.

Tepidulam siue subtepidam reddere potionem, egelidare.

Liesche.

ger. sicamb. holland. fland. Inguen. & Membrana.

Liese, lijst.

Diaphragma, disseptum, septum transuersum: & Adeps, abdomen, membrana pinguis ex ventre porcorum.

liese.

Membrana, siue pellis interior tenuis.

liesken.

Membranula, pellicula interior.

liesen.

vet . j. ver-liesen. Perdere, amittere. *ang. leese, loose.*

Liesten j. leysten, leesten.**Lieuen.**

vetus. Diligere, amare. , *litteris tribus prioribus transpositis.*

lieuer.

Charior, amantior, potior: & Potiùs, libentiùs. **Lieuer hebben.** Malle, potiùs velle.

lieuer.

Amabo, sodes, obsecro, *blandientis particula.*

Ligghen.

Lacêre, cubare, recubare, recumbere, decumbere. *ger. ligen: ang lie, lye.*

ligghen, ghe-leghen zijn.

Iacere, situm esse.

ligghen, lieghen.

Attinere interesse. **Wat light oft lieght v daer aen?** Quid ad te attinet: quid tua interest: quid tua id refert? **Daer light veel aen.** Magni interest, magni refert, magni est momenti.

ligghen.

Manere.

ligghen ter her-berghen.

Hospitari in caupona.

ligghen te velde.

In castris agere, sub pellibus esse.

ligghen in garnisoen.

Presidium agere.

ligghen ter scholen.

Studere, litteris operam dare in celebri academia.

ligghende.

Iacens, situs.

ligghende goed.

Praedium, fundus, res stabiles, res soli, res immobiles.

ligghende geld.

Otiosa pecunia, vacua, pecunia sterilis, quae vsuras non parit,

neque occupatur aut exercetur, sed in arca otiosa iacet.

ligh-stede.

Cubile, stratum.

liggher, legher, nest der dieren.

Lustrum, cubile ferarum.

liggher.

Hospes assiduus, diursor ad tempus commorans.

liggher.

Liber qui in vsum seruatur.

Lijbaerd. j. liebaerd.

Panthera.

Lijck. j. ghelijck.

Similis, instar. *germ. gleych: ang like.*

lijcken. j. ghe-lijcken.

Similem esse.

lijcker-wijs. j. ghe-lijcker-wijs.

Similiter.

lijck-doren.

sax. fris. holl. sicamb . j. exter-ooghe. Clauus. quòd instar spinae pungat.

lijck-klauwe.

Vnguium vestigium, signum vnguium: & Vibex.

lijck-stede.

sicamb . j. lijck-teecken.

lijck-teecken, lick-teecken.

Signum, indicium, argumentum, vestigium.

lijck-teecken, wond-teecken.

Cicatrix, vulneris persanati signum in corpore haerens.

lijcke veel. j. ge-lijcke veel.

Aequè multum.

lijcke wel. j. ghe-lijcke wel.

Aequè benè.

lijcken. j. ghe-lijcken.

Assimilare.

lijcksene.

vetus. fland . j. lijck-teecken. Cicatrix.

Lijck.

Funus, cadauer hominis, corpus cassum anima.

lijck.

Funus, pompa funebris, exequiae. **Met den lijcke gaen.** Deducere funus, sequi funus, comitari exsequias.

lijck-dragher, lijck-be-grauer.

Vespillo, sandapilarius.

lijck-feeste.

Epulum funebre.

lijck-kleed.

Ferale amiculum, vestis feralis.

lijck-huylster.

Praefica.

lijck-huys.

Domus funesta, funerea.

lijck-koop. j. rouw-koop.

lijck-laecke. j. laecke.

Sanguisuga.

lijck-meester, rouw-steller.

Designator, arbiter funeris: qui constituendae lugubri pompae praeest.

lijck-rouwe.

Funus.

lijcken.

Funerare, condere funus, curare funus, curare corpus mortuum.

Lijd, lijde.

Transitus, meatus. & Via, actus.

lijd, lijde, lijd-wegh.

Via 16. pedes lata.

lijde, lije.

Latus nauis depressum: *quod à velo & vento deprimitur: vbi velum pendet, quodque ventum fert & paritur: oppositum parti quae hoogh-boord dicitur.*

lijden.

Labi, praeterlabi, praeterire, transire.

lijd-den-tijd.

Homo ignauus, otiosus, tempus transigens ignauè.

Lijden.

Pati, ferre, tolerare, perferre, sufferre, sustinere, perpeti, luere. & Facilè & aequo animo carere, & Contentum esse. **Hy lijdt hem met luttel.** Contentus est paruo.

lijden, be-lijden.

Fateri, confiteri.

lijdende.

Tolerans, patiens, perpetiens.

lijdsaem, lijdsaemigh.

Patiens, tolerans.

lijdsaemheyd.

Patientia, tolerantia.

lijdsaemlick.

Patienter, toleranter, tolerabiliter.

lijdelick.

Tolerabilis. & Toleranter, tolerabiliter.

lijdigh.

Tolerabilis.

lijdigh groot.

Satis grandis.

Lijf.

vetus . j. lief. Carus, amicus.

Lijf.

Corpus: & Anima, vita. *germ. leyb. ang life. dicitur autem **lijf** siue **lief**. quòd vitam, carnem & corpus suum quisque maximè amet & diligentissimè curet, nutriat & foueat.*

lijf.

Truncus corporis.

lijf ende goed.

Vita & fortunae: caput & fortunae. **lijf ende goed verbinden** . Corpus & pignora nexili pacto obstringere: possessorem possessionesque obligare: hominem pignoraque obstringere: capite & fortunis cauere: nexu corporis & fortunarum sese alligare.

lijf. j. lijfken.

Subucula.

lijf.

Vterus. & Venter.

lijf-eynde. j. aers-darm.

Anus, sedes.

lijf-dinghe, lijf-ghe-dinghe.

germ. sax. sicamb . j. lijf-toght.

lijf-eyghen.

Seruus.

lijf-eyghen-schap.

Seruitus.

lijf-eyghen huys-kind.

Verna.

lijf-hacht. j. lijf-verbindinghe.

Nexus.

lijf-knaep, lijf-trauwant.

Satelles, somatophylax, stipator.

lijf-knecht.

Satelles: stipator corporis, *Cicero*

lijf-koeck. j. lief-koeck.

lijf-koop, lief-koop.

Epulum emptio-

nis causa, emptio genialis, comessatio emptionis ergo, arra epularis.

lijf-kost.

Victus, alimentum, penus.

lijf-lenghde.

Statura, corporis modus.

lijf-loos, lijue-loos.

Incorporeus, incorporalis, solutus corpore, expers corporis, exutus corpore, defunctus, mortuus: exanimis, inanimis.

lijf-moeder.

Vterus, matrix.

lijf-neeringhe.

Victus, alimentum, annona.

lijf-pacht.

Pensio.

lijf-pels.

Rheno.

lijf-rente.

Reditus temporalis, reditus ad vitam.

lijf-rock.

Tunica pectoralis, saga. *Cato*.

lijf-rocksken, wullen hemde, hemdrocksken.

Subucula, interula lanæa.

lijf-straffe.

Pœna corporis, pœna capitalis, sanctio capitalis, corporea punitio, supremum, extremum, summum capitale supplicium, mortis supplicium.

lijf-toght.

Victus, annona, penus, penu, commeatus: & Vsus fructus: & Reditus ad vitam, reditus temporales, vitæ prouisio. & Donatio propter nuptias. Dos: bona dotalia: vsusfructus dotalitius.

lijf-trauwant. j. lijf-knecht.

lijf-ver-bindinge, lijf-ver-pandinghe.

Nexus, obligatio ciuilis, qua corpus vt pignus afficitur.

lijf-verwe.

Color russus, russeus: color ex albo purpurascens, roseus, color candidus rubore permistus, purpureus dilutus, color in niueo corpore purpureus. *vulgò* incarnatus, *sive* carneus.

lijf-voedsel.

Alimentum, alimonia.

lijf-vrij.

Liber, non seruus.

lijf-vrijheyd.

Libertas.

lijf-wacht, lijf-wachter.

Stipator, somatophylax.

lijf-waepen.

Armatura, lorica, thorax.

lijffigh

vetus **j. lijuigh.** Corporeus.

lijfflick.

Corporeus, corporatus, corporalis.

lijfflick broeder.

Frater germanus.

lijfflicke suster.

Soror germana.

lijfflick sweren.

Iurare personaliter, propria fide iurare: realiter vel effectualiter & debita forma iurare.
vulgò corporaliter iurare.

lijflick bewijsen.

Re ipsa probare, manifestè ostendere.

lijfken.

Corpusculum: & Subucula: & Exomis.

Lijm.

Viscus, viscum, gluten, glutinum, colla *ger. leym: ang. autem lyme* viscus, calx, bitumen *dicitur*. **Joden-lijm.** Bitumen; limus vel terra tenax ac lenta, pici persimilis.

lijm.

vetus . j. slijm. Limus, argilla.

lijm-roede, lijm-stock.

Calamus: virga aucupis viscata.

lijm-stock. j. lijm-roede.

Calamus.

lijmen.

Glutinare, agglutinare, glutino sarcire, coagmentare.

lijmachtigh, lijmigh.

Glutinosus, viscosus.

Lijn vlas.

Linum. *ger. leyn: gal. lin: ital. lino: hisp. lino: ang linnen.*

lijn-laecken. j. slaep-laecken.

Thoral, lecticaria sindon.

lijn-olie. j. lijn-saed-olie.**lijn-saed.**

Lini semen.

lijn-saed-olie, lijn-olie.

Oleum lineum, ex semine lini.

lijn-saed koeck.

Libum ex presso lini semine.

lijn-vincke.

Auis linaria: auis lini seminibus potissimùm vescens.

lijn-waed.

Linteum, carbasus, tela, pannus linteus. **fijn lijn-waet.** Sindon.

lijn-waedten, lijnen.

Lineus.

lijn-waedtier.

Lintearius negotiator.

lijn-wandt.

vetus. fris. sax . j. lijn waet.

lijnen.

Linteus, lineus. **Lijnen kleed.** Lintea vestis, linea vestis.

lijnen-weuer.

Linteo, linteorum textor.

Lijnckse, linckse, lijnckseme.

fland j. lincke. Vibex.

Lijnd, lindt.

Fascia.

Lijne, lijnie, linie.

Linea, filum, regula, norma. & Funis. *ger. linie: gal. ligne: ital linie: hisp. linie: ang. line.*

lijne.

Linum, linum tortum, funis nauticus.

lijne, linie.

Helcium: funis quo nauis trahitur aut ducitur.

lijne-draeyer.

holl. vetus . j. seel-draeyer. Restio.

lijne-mengher.

vetus. Lintarius.

lijniael, liniael.

Regula, amussis.

Lijnghen.

fland . j. lenghen. Elongare.

Lijnen.

Viburnum: clematidis herbae

species, vitis nigra. *germ. nielen, per metathesim.*

Lijns, lins.

ger. sax. sicamb. Lentus, mitis, lenis, placidus, submissus.

lijnse, lijse, lijsachtigh.

Lentus, lenis, ignauus homo.

lijnsachtigh int gaen.

Tardigradus.

lijnsachtigh int spreken.

Tardiloquus.

lijnselick, lijselick.

Lentè, sensim, submissè, leniter, dulciter.

lijnselick spreken.

Submissa voce loqui, loqui submissè, voce suppressa dicere: & Lentè loqui.

Lijpaerd. j. luypaerd.

Lijse. j. lijns.

Lentus.

Lijse, lijs.

fland. Stammum.

lijs-bedde. j. ros-baer.

Lectica.

lijs-koetse.

fland . j. spenne-koetse. Scamnum cubiculare.

Lijst.

Limbus, fimbria, ora, extremitas, labrum, margo. *gal. lisiere: ital. lista: ang. liste.*

lijst.

Linea, meta, μμ . *vulgò lista. ital. lista.*

lijst aen den rock.

Lacinia, sinus, ora vestis.

lijst aen het berder-werck.

Subscus.

lijst, lijste.

Catalogus, scheda.

lijst.

ger j. liese. Diaphragma, septum trans-uersum. *vulgò cinctum.*

lijst, be-hanghsel.

Pannus pensilis, vitta lugubris. *gal. liste.*

lijst van het tafereel.

Pluteus, marginata tabula.

lijst-breuckigh. j. lenden-breuckigh.

lijsten.

Circumducere orâ vel lymbo, determinare.

lijsten, leesten.

Perficere, praestare, facere.

Lijster, lijster-voghel.

Turdus.

Lijster. j. luster.

Splendor.

Lijue. j. lijf.

Corpus.

lijue-loos. j. lijf-loos.

lijuen.

Corporare.

lijuigh.

Corporeus, corporatus: & Corpulentus: & Viuidus, vegetus, viuax, viuens.

Lille-beenen.

Palpitare pedibus: motare pedes: gesticulari pedibus.

Limoen.

Malum Hesperium, Medicum, Assyrium, citreum. *vulgò limonium. ger. limon: gal. limon: ital. limone: hisp limonza ang lemon.*

Limogie.

flan. Phasianus, Phasiaca auis.

Linck.

germ. sax. sicamb. holl . j. slinck. Laeuus, sinister.

Lincke.

Vibex, signum verberis: Fissura, sectura, incisura.

Linckse.

fland . j. lincke.

Lincks-dier, linct-worm.

Lynx.

Lind, lint.

Fascia.

Lind.

germ. sax. sicamb. Lenis, mollis.

linde, linden-boom.

Tilia, philyra: *arbor à mollicie materiae teutonicè vocata: vnde & Ouidio tiliae molles dicuntur.*

lind-draeyer.

Restio tiliarum.

linderen.

vet. Lenire, mitigare.

Lind-worm.

Iaculus, crocodilus Niliacus, suchus: vermis Nicoticus, animal Nili accolis praecipuè cognitum. *Abr. Ortelius lin-worm. quasi nil-worm, per metathesim, à Nilo Aegypti flumine dici conijcit.*

Line. j. lijne.

Linum, linum tortum. *Ouid.* funis nauticus.

Linghe, lenghe.

Piscis ex asellorum genere.

Linghene.

vetus. fland. Limus.

Linghen.

vetus fland . j. verlanghen.

linghenisse, langhenisse.

fland . j. verlanghenisse.

Linie. j. lijne.

Linea.

liniael.

Regula, amussis.

Lins.

vet . j. lijns. Lentus, lenis.

Linse, vitse.

Lens, lenticula. *germ. linsen: gal. lentille: ital. lente: hisp. lenteia: ang. lentylle.*

Lint, lintken.

Fascia, funiculus, taenia, vitta, fasciola.

Lip.

sax . j. lebbe. Coagulum.

Lippe.

Labium, labrum. *ger. leftzen: gal. lippe: ang. lippe.*

lippeken.

Labellum.

lippen-hol.

Nympha, cauum inferioris labri.

lippen-vorken.

Lacuna, philtrum: cauum in labro superiore sub naribus.

lipachtigh.

Labio, labiosus.

Lisch.

Iris, radix Illyrica.

lisch. j. schelp.

Carex.

lisch-bloeme.

Flos iridis. *vulgò* liliū caeruleum.

lisch-dodde. j. dodde.

Typha.

lisch-zee. j. roode zee.

q.d. mare arundinosum siue carectosum.

Lispen, lispelen.

Balbutire, titubare. *ang. lispe.*

lispende tonghe.

. i. lingua lubrica & suauiter balbutiens.

lispeler.

Blaesus, titubator.

List. j. lijst.

Ora.

List, liste. j. lijst.

Catalogus, &c.

List.

Dolus, astus, astutia, fraus, solertia.

listigh.

Dolosus, astutus, fraudulentus, vafer, versutus, solers.

listigheyd. j. list.

Dolus, ars, fraus.

listighlick.

Dolosè, astutè, callidè, vafrè, subdolè, versutè, solerter.

Lit. j. led.

Membrum.

Litier.

gal . j ros-baer. Lectica, vehiculum cameratum. *gal. lictiere: ang litter.*

litier der beesten.

Stramen, substramen, stratum, cubile. *gal. lictiere.*

litier-boom.

Longurius stabuli, vacerra.

Litse, letse. j. lace.

Laqueus, laqueolus, nexus, vinculum, ansula.

Litsoen. j. letsoen.

Littel. j. luttel.

Modicus.

Liuesche. j. leuesche.

Liureye.

Insigne gestamen, nota centurialis, cohortalis: vestis discolor, *vulgò liurea. gal. liuree: ang. liueraye.*

L O

Lobbe.

Lobus, . fibra. *vulgò patagium: ornamenti genus crispum & sinuatum, in extremitate colli aut brachij.*

lobbe, lobbeken.

Canis villosus.

Loch, lock.

ger. sax. sicam . j. gat.

loch-duyue. j hol-duyue.

Columba cauernalis.

Lochene.

fris. Flamma, flammula.

Lochs.

Lynx, lupus ceruarius.

Locht, licht

Leuis.

Locht, lucht.

Aër, aether, caelum, inane, aura, spiritus: *dicitur locht à leuitate & lumine: quòd simul leuitatem & lumen rebus praebeat. Simili ratione aether quoque dicitur, : quòd cursibus rapidissimis rotetur.*

locht gheuen den wijne oft biere.

Ventilare vinum vel cereuisiam: relinquere quà interspiret vinum aut cereuisia: *quòd fit cùm difficulter exit è dolio. vulgò dare aërem siue ventum.*

locht, lochtigh.

Aërius, *luculentus*, *lucidus*.

locht oft lochtigh huys.

Domus luminosa, clara, aperta, luculenta.

locht, lochtigh, snel.

Aëripes, *celer*, *pernix*, *velox*, *leuis*, *mobilis*, *rapidus*, *agilis*.

locht van geeste.

Animosus, alacer, laetus.

locht oft luft.

Sinister, laeuus. ang. left.

locht-hof.

Hortus pensilis.

locht-sinnigh. j. licht-sinnigh.

locht-voet. j. licht-voet.

Aëripes.

locht-voghel.

Auis paradisea: auis aëria, nubiuaga, auriuaga: auis in sublimi aëre habitans, & rore caeli viuens. q.d. aeuis aëris.

locht-ader. j. gheest-ader.

Arteria.

locht-gat.

Spiraculum, spiramen, spiramentum, lumen: apertura qua caelum videtur & aër excipitur.

lochtigh. j. locht.

Aërius. &c.

lochtigheyd.

Leuitas, celeritas, alacritas.

lochtighlick.

Leuiter, celeriter, alacriter, cursim.

lochtinck.

fland . j. hof. Hortus.

lochtinck-man.

fland. Hortulanus.

Lochten, luchten. j. ghe-luchten.

Aspiscere.

Lock.

sax . j. loch. Foramen.

Locke, vlocke.

Floccus, tomentum, villus, cirrus. *ang. locke.*

lockaerd.

Villosus.

lockachtigh.

Villosus.

Locken, aen-locken.

Allicere, allectare, illicere, pellicere, inuitare, attrahere.

locken

fland . j. suyghen. Sugere, succum labris elicere. *q.d. allicere: vnde & lac quidam Latinè dici putant.*

lock-aes.

Esca.

lock-aesen.

Inescare.

lock-duyue.

Columba allectatrix, allectrix, illex, paleutria.

lock-ghifte.

Donum hamatum, munus viscatum: quod ita datur vt alia alliciat: donum quo maius attrahitur quàm quod datur.

lock-meese.

Allector parus: quo auceps alios allicit.

lock-reden.

Illex sermo, simulata verba.

lock-voghel.

Auis illex, allectrix, allecatrix: *qua sui generis aues in rete pelliciuntur.*

loche j. laecke.

fland. Sanguisuga.

locker.

Allector, allecator.

lockende, lockachtigh.

Illex, pellax, inuitabilis.

lockinghe.

Illectamentum, illectus, illecebra, inuitamentum: inuitatus, us.

Lodder.

Scurra: & Homo venerius, luxuriosus, scortator.

lodder beddeken.

Accubitum, anaclin-

terium, grabatus, stibadium, lectulus lucubratorius.

lodder-boeue.

Scurra: & Homo venereus. & Furcifer, nebulo. *germ. lotter, lotterbub.*

lodder-ooghigh.

Paetus.

lodder-sieck.

Cupidus veneris, languens amore & luxuria.

loddeghe, loddeke.

vetus. Mulier scurrilis & venerea, luxuriosa: meretrix: & Lena.

lodderachtigh. j. lodderlick.

lodderigh. j. lodderlick.

Scurrilis.

lodderen int bedde.

Voluptuose volutari in lecto siue cubili.

lodderen in de sonne.

Apricari.

lodderlick.

Scurrilis, venereus, meretricius, luxuriosus, venustus, vernilis, blandus,

lodderlicke ooghen.

Oculi illecebrosi, illices, pellices, meretricij, arguti, venusti, ludibundi, illecebrae voluptatisque pleni.

lodderlicken.

Scurriliter: & Luxuriosè, venustè, blandè.

lodderlicken aen-sien.

Molli adspicere vultu, blandis aspicere ocellis.

loddernisse.

Illecebrae Venereae.

loddersch. j. lodderlick.

Scurrilis.

Loechene.

vet. sic. Flamma.

Loedte. j. gloedte.

Rutabulum.

Loef, loeue.

Scalmus.

Loeft. j. luft.

Loeyen.

Mugire, boare. *ger. lueyen.*

loeyinghe.

Mugitus.

Loeyer, loyer. j. loewer.

Coriarius.

Loeyer, luyer.

Lorum, loramentum, ligaculum, vinculum, lemniscus.

loeyer. j. lore.

Reuocatorium, illecebra.

loeyer, luyer. j. vodde, slets.

Linteum tritum, panniculus.

loeyer, luyer, kinder-bindsel.

Fasciae, cunabula, crepundia.

loeyeren. j. loren, leuren.

Trahere, attrahere.

loeyeren.

Constringere, nectere, vincere.

Loeme. j. bijte.

Apertura glaciei: ostium siue foramen in glacie. *vulgò* lomus.

Loen.

Homo stupidus, bardus, insulsus.

Loenie. j. longie.

Lumbus vitulinus.

Loer, loerd.

Homo murcidus, ignauus, stupidus, bardus, socors, obtusus, tepidus: non rectè fungens officio: *gal lourd, lourdaud: ang. lovvber.*

loer-man.

Tyrotarichus: caseus salsus & inueteratus, vilis & rusticanus

loer. j. loewer, loyer, tanner.

Coriarius.

loer, loerer.

Insidiator, insidiosus, speculator, captator

loer, loere, loeyer, lore.

Reuocatorium.

loeren, loncken.

Retortis oculis intueri.

loeren, loer-oogen.

Observare, insidiosè speculari, captare, insidiari & Connuere

loeren.

Frontem contrahere, corrugare, obducere, siue caperare. *ang. lovvre.*

loer-ooghe.

Poetus.

loer-voghel. j. lore-voghel.

loersch, loerisch.

Homo murcidus, bardus, stupidus

loers-hals.

Concinnator doli, dolosus, fraudulentus homo

Loete.

vetus. Homo agrestis, insulsus, bardus, stolidus. *ang. lovvte.*

loete. j. gloedte.

Rutabulum.

Loetse. j. hutte.

Casula.

Loeue, loef.

Scalmus.

loeuén.

Deflectere siue declinare nauigio: cedere.

loeuéren. j. lauéren.

Loewe, loo.

sicamb . j. tanne.

loewen. j tanen, tannen.

loewer.

sicamb. colon. Coriarius.

Lof.

Laus, laudatio, gloria, commendatio. *ger. lob: gal. louange: ital. laude, lode: hisp loor: ang. laud*

lof. j. ver-lof.

Copia, permissus, permissio, venia. *ang. leaue. hinc orlof, orlouen. &c.*

lof-gheuer. j. louer.

Laudator, commendator.

lof-rede.

Praeconium, laudatio.

lof-saem.

Laudabilis.

lof-sanck.

Hymnus, paeon.

lof-tuyten.

Laudare inos, adulari, assentari, iactare.

lof-tuyter.

Laudator, adulator, iactator.

lof-weerdigh.

Laudabilis, laude dignus.

loffick.

Laudabilis, laude dignus, probabilis.

lofficken.

Laudabiliter.

Loft. j. locht.

Aër.

Lofte j be-lofte.

Promissio.

lofte.

sax. sicamb. Sponsalia.

loft-gheld. j. loop-gheld, loof-gheld, loft-penninck.

Auctoramentum, sti-

pendium, quo miles auctoratur, & obligatur *ger. laub-geld: sax lop-geld.*

loft-gheld nemen.

Dare nomen militiae.

loft-gheld geuen op de hand.

Auctorare militem, sacramento vel stipendio obligare.

loftenisse.

vetus j. be-lofte.

Loghen, hey-loghen.

sax fris. hol. sic. Componere foenum in metam.

Loghen, leughen.

Mendacium, sycophantia, vanitas. i. sermo fabulosus, fabula. *ger. lügen: ang. lye.*

loghen-sack.

Mendax, scatens mendaciis.

loghen-strooyen loghen-straffen.

Arguere siue insimulare mendacij.

loghen-taele.

Mendacium.

loghen-tap.

Halopanta, mendacia tanquam è dolio promens.

loghen-werck.

Sciographia vel scenographia: futuri operis forma leuiter constructa ab architecto: deformatio: *q.d.* opus fictitium.

loghenaer.

Mendax.

Loghelstijl, loghelstikel, loghelstul.

vetus Leuisticum. & Ligusticum, libydicum. *herbae genus.*

Logéren.

Hospitari, stabulare, hospitio excipere. *gal. loger: ital. alloggiare: angl. lodge.*

Logie.

Tugurium, casa, stega: & Ambulatum, xystus. *gal. loge, logette: ital. loggia.*

logie.

fland brug Domus publica nationis vel collegij: curia mercatorum. *vulgò* logea. *hinc* **poortersche logie, Florentische logie, Genuesche logie.**

logiken.

Tuguriolum, ligellum.

logijs.

Hospitium, habitatio, mansio, sedes, stabulum, tectum. *gal. logis: ang. lodging.*

logiment.

Hospitium.

Loy.

sicam . j. luy. Piger.

Loy

vetus. fland. Lex. gal. loy: hisp. ley: ang lavve.

loyael.

gal. fland. Fidus, fidelis. q.d. legalis. angl loyal.

Loye louwe.

sic. hol . j. tanne.

loyen.

holl. sicamb . j. tanen, tannen.

loyer, louwer. j. huyd-vetter.

Coriarius.

Loyffer.

vetus. fland . j. ruyn. Equus castratus.

Loynsse. j. lundse.

Paxillus.

Lok, loke, lock.

ger. sax. sicamb. Foramen.

loke. j. leucke.

Sepimentum.

loke.

fland . j. locke. Floccus.

loken j luycken.

Claudere.

loker.

fland. Loculamentum, theca, conceptaculum.

lokerigh.

Foraminosus, perforatus.

Loken.

vetus. Videre *ang loke.*

Lol, lul.

Ratio harmonica.

lollen, lullen.

Mussare, mussitare, mutire, numeros non verba canere, sonum imitari.

lolle-pijpe. j. lulle-pijpe.

lollen.

Foemora fouere foculo, interfoemineum fouere aut calefacere foculo.

lolle pot.

Foculus, olla vaporaria.

lollaerd.

Mussitator, mussitabundus.

lollaerd, lolle-broeder, broeder lollaerd.

Lollardus, Alexianus monachus.

lollaerd.

Reus laesae fidei, vel laesae religionis *vulgò* lollardus. *ang lolarde*. Lolardus *quoque dicitur* haereticus Valdensis.

lolle-bancke.

zeland . j. slaep-bancke.

Lombaerd.

Gallus Cisalpinus. *vulgò* lombardus.

lombaerd.

Foenerator, vsuarius, danista. *vulgò lombardus, à Lombardis siue Cisalpinis Gallis, acerbissimis foeneratoribus.*

lombaerde.

Taberna siue mensa vsuarij.

lombaerdsch eye.

Ouum decumanum, caeteris maius.

lombaerdsche hinne.

Gallina Medica, decumana. *vulgò Lombardica.*

lombaerdsche not.

Nux maior, nux decumana.

lombaerdsche not.

sicamb fland . j. roode hasel-not.

Lome

vetus. hol. Tardus, piger.

Lombre, lommer. j. schaduwe.

Vmbra. gal. l'ombre: ital. ombra: his. sombra. lumbre autem hisp. lux dicitur.

lommer-huysken.

Scena.

lommerachtigh.

Opacus.

lommeren.

Requiescere sub vmbra, captare vmbram.

lommeringhe.

Vmbraculum. & Aestua, orum.

Lompe

Frustum, frustulum, massa. *ang. lompe, lumpe.*

lompe.

Manualis fasciculus lini aut lanae. *vulgo* hapsus.

lompe, lap.

Panniculus, assumentum.

lompe.

Linteolum, linamentum, linteum attritum: vestis lacera cuius partes quaedam pendulae.

lompe, lonte.

Fomes igniarius, funis bombardicus.

lompe. j. ael-quabbe.

Holothuria: mustela fluuiatilis. *vulgò* borbocha. *ang.* *lomp*, zeus, faber piscis.

lompen.

Impingere, infligere, illidere: quassando & concutiendo *quenquam* rudiùs tractare.
Becan.

lomp-halsen.

Colaphos infringere aut infligere alicui.

lompsch.

vetus. Stupidus, piger. *ang.* *lompishe.*

Lonck.

Aspectus limus.

loncken.

Limis obtueri, leuiter obliquare oculos, retortis oculis tueri. **Al lonckende.** Transuersa tuentibus hircis.

lonckaerd.

Petus: qui leuiter obliquat oculos cum venustate.

loncksken.

Ocellus illecebrosus siue argutus, ocellus limus cum venustate.

Londse. j. lundse.

Paxillus.

Longhe, longher. j. loose.

Pulmo. *germ. lung: sax. lungen: ital. lonza: ang. lunge.*

longher-ader. j. gorghel, adem-ader.

Guttur, canna pulmonis: trachea: fistula qua spiritus fertus ab ore ad pulmonem.

longher-kruyd.

Pulmonaria: herba pulmonis formam referens.

longher-sieck, longer-suchtigh.

Peripneumonicus, pulmonarius.

longher-sieckte.

Peripneumonia: morbus pulmonarius.

Longie. j. nier-bedde.

Lumbus vitulinus, veruccinus: *&c. gal. longe: angl. loyne.*

Lonte.

Fomes igniarius, igniarium, elychnium bombardicum, funis bombardicus, funale ignitum: spartea materia è lino stuppáve conuoluta, qua milites sclopetarij vtuntur in alendo igne.

Loo. j. loewe, tan.

Loo, lo.

vetus . j. leegh. Depressus, humilis: infernus, a, um. *ang. lovve.*

loo, lo.

inquit Becanus. Locus altus adiacens stagnis, torrentibus aut paludibus. *hinc Borckelo, heuerlo, eeklo, kallo, oosterlo, tongherlo, tessanderlo, venlo, westerlo.*

loo-vorsch. j. loof-vorsch.

Rubeta.

Loochenen.

Negare, denegare, inficiari, diffiteri.

Loock.

Allium. *germ. autem lauch: & ang. leke.* i. porrum, porrum capitatum, aricinum.

loock-pareye.

Scorodoprassum.

loock-sausse.

Alliatum.

loock-verwe.

Color prasinus, porraceus

loock-vorsch. j. loof-vorsch.

Loodse. j. logie.

Tugurium.

Loof.

vetus. hol . j. laf, moede.

Loof. j. ghe-loof.

loof-gheld. j. loft-gheld.

Loof, looue.

Frons, frondes, coma, folium arboris. *germ. laub: ang. leafe.*

loof van rapen.

Rapatia, rapitia, raporum frondes.

loof.

Bractea, lamella metalli instar folij tenuis, bracteola.

loof-bucht.

fland. Napina, rapina.

loof-keuer.

Melolontha: scarabaei viridis genus.

loof-stil.

Tranquillus omnino: *cùm ne frons quidem aut folium ab aëre ventóve mouetur.*

loof-stroopen.

Fronzare.

loof-vlecke.

Lentigo.

loof-vorsch, loo-vorsch.

Rubeta.

loof-vorsch.

germ. sax . j. loock-vorsch. Calamita: rana minima & viridissima. *gal. verdier, à viridi colore.*

loof-werck, loouer-werck, bloem-werck.

Foliaceum opus, opus frondarium, pictura foliacea. encarpa, acanthi, thyrsi, helices.

loof worm.

Campe.

loofken.

Foliolum. & Bracteola, lamella metalli.

loofachtigh.

Frondosus, comatus, comosus.

Loogh.

sax. fris . j. dorp. Pagus.

Looghe.

Lixiuum, lixiuia, caustica spuma, spuma Bataua. *ger. laugh: angl. lie.*

looghe, kamer-looge. j. pisse.

Lotium, vrina.

loogh-asschen.

Cinis lixiuus.

loogh-kruyd.

vetus . j. lauader. Saliunca, lauandula, spica. herba detergens & purgans instar lixiuij.

looghen.

Excolare lixiuum: & *metaph.* Meiere, vrinam emittere.

Loon.

Merces, praemium, salarium, sti-

pendium, pretium. *ger. lon: gal. loyer.*

loon-baer.

Meritorius.

loonen.

Persolvere, stipendium solvere, praemium tribuere.

looner.

Praemiator, solutor mercedis, praemia soluens.

looninghe.

Solutio praemij vel mercedis.

loonlick.

Meritorius.

Loop.

Cursus, cursura, curriculum. & Concursus, concursatio, incursus, incursio, hostica incursio.

loop der riuieren.

Alueus fluuij, fossa per quam labitur flumen.

loop der sterren.

Meatus siderum.

loop der wateren.

Fluxio aquarum.

loop des buycks, buyck-loop.

Profluuium alui, fluxiones alui: aluus soluta, cita, laxa ventris illuuiies, fluxus ventris, diarrhoea.

loop oft roer.

Fistula.

loope korens.

campin . j. **moken** . Modius. *fris. autem. viertele.*

loope lands.

campin. Quadrans iugeri: agri spatium quod modio vno conseri potest.

loop-saed, luy-saed.

campin . j. **50. roeden lands.**

loopen.

Currere. *ger. lauffen: ang. leape. i. salire.*

loopen.

Catulire.

loopen. j. vloedn.

Fluere.

loopende.

Currens. **Al loopende.** Cursim, curriculo, properè.

loopende fonteyne.

Fons manalis.

loopende gat.

Fistula: vlcus manans.

loopende hand.

vulgò Manus cursiua.

loop-gheld. j. loft-gheld.

Auctoramentum.

loop grachte.

Propugnaculum ex aggere & fossa. *vulgò* trencaea.

loopende water.

Aqua iugis, perennis, profluens, amnis, fluuius.

loop-ooghe, druyp-ooghe.

Lippus.

loopende ooghen.

Oculi lippi.

loop-plaetse.

Curriculum, catadromus, stadium.

loop-plaetse. j. monster-plaetse.

Diribitorium.

loop-schantse.

Leue propugnaculum, *contra* primam incursionem erectum, ante maius propugnaculum: lorica anterior: antemurale, promurale.

loopens.

Curriculo, cursim.

looper.

Cursor.

looper.

A pedibus seruus: emissarius.

looper.

Clavis familiaris: clavis omnes seras aperiens, ac circumcursans.

looperken.

Trochilus: auicula mira celeritate velocissimoque cursu vermiculos in litore consectans.

looper, opper-molen-steen.

Catillus, superior molae lapis.

loopigh.

Cursorius.

loopigh.

Catuliens, lasciuus.

loopigh zijn.

Catulire, lascuire, subare: ad venerem incitari.

loopsch, loopigh.

Catuliens.

loopsche teue.

Canis catuliens.

Loor.

fland. Melancholicus, tristis, subtristis.

Loor, loer.

sicamb. colon . j. loewer. Coriarius.

Loos, los.

Vacuus, inanis, solutus, carens, expers, inops. *pulchrè nominibus substantiuis iungitur: vt gheld-loos, godloos, eer-loos, trouwe-loos, vader-loos. ger. loss. ang. lesse.*

loos. j. schalck.

Callidus, cautus.

loose, longhe, lichte.

Pulmo. à **loos** siue **los** vacuus, inanis: *est enim pulmo vacuus, leuis, spongiosus, & fistulis inanibus cauus. ital. lonza.*

loose van het sitte-kussen.

Puluini pars aduersa siue ima, rudis, & textili pictura opereque Phrygio vacua: *ex rubro corio plerumque constans, vnde & roode loose etiam dicitur.*

loose bloeme.

Flos sterilis: qui fructum non producit.

loose deure.

Pseudotyron, fores caecae. *q.d. dolosum ostium.*

loose not.

Nux vitiosa, inanis, vacua.

loose terwe, loos koren.

Granum vacuum, triticum inane, parum farinae siue pollinis continens.

loos werck. j. loghen-werck.

Sciographia.

loosaerd.

Homo callidus.

looserije, loosheyd.

Astutia, dolus.

loosheyd j. schalck heyd.

Dolus.

looselick. j. schalckelick.

looserick.

Homo astutus.

loosen. j. losen, lossen.

Soluere, laxare, inanire, vacuare. *germ. losen: ang. loose.*

loosen.

vetus . j. liesen. Perdere, amittere. *ang. loose.*

Loosse.

vetus. Sus. ger. looss.

Loot. j. half oncie.

Semuncia, dipondius **Half loot**. Siculus, drachmae duae. **Vieren-deel loots**. Drachma.

Loot.

Plumbum, plumbum nigrum. *ang. lead.*

loot, looten kloot.

Glans, glans plumbea; globulus plumbeus: pila plumbea. *vulgò plambata.*

loot, grond loot, diep loot.

Bolis, perpendiculum nauticum.

loot, pas loot.

Libella, perpendiculum.

loot-aerde, loot-adere.

Plumbago, galena, molybdena.

loot ghieter.

Plumbarius.

loot-metael.

Ferrumen.

loot-schuym.

Plumbi scoria, plumbi recrementum.

loot-verwe.

Color plumbeus, luteus.

loot-wit.

hol. sicam. Cerussa, psimmithium. vulgò album plumbeum. fit enim è plumbeis laminis in aceto solutis. hinc quoque gal. blanc de plomb dicitur.

lootachtigh.

Plumbosus, plumbeus.

looten, van loot.

Plumbeus. **looten klood.** Plumbeus globus.

looten, ver-looten.

Plumbare.

looten.

Bolide nauigare: explorare bolide loca marina.

loots-man, pijl-loot.

Expertus nauta, qui bolide altitudinem maris explorat, nauta loci peritus, nauclerus, nauarchus.

loots-mans boot.

Nauis speculatoria, catascopium, nauicula exploratoria.

loots-mans water.

Loca marina quae explorari à perito nauta eiusdem loci, & aliis indicari debent, ob puluina, breuia & vada: aqua bolide tentanda.

Loote.

holl . j. fluyte. Malleolus, malleolaris virga, nouellus palmes plantationi idoneus, talea: surculus vtrinque resectus. vt inseratur.

Looue. j. loof.

Frons, folium.

looue.

Vmbraculum frondium.

looue.

Proiecta, proiectum, proiectura, compluuium, suggrunda, podium, menianum, pergula *vulgò* lobia.

looue, pand.

Porticus.

looueren

Frondes, folia.

looueren van metael.

Bracteae, lamellae metalli instar foliorum.

looueren kroone.

Corona frondea.

loouer-werck. j. loof-werck.

loouerick.

Fascis ex frondibus.

loouerick.

Fron dator: auis in frondibus habitans, iisque vescens.

Lorcken-boom.

Larix. *germ. larckenbaum: it. larice: hisp larice ang. larchetree.*

Lordse, lorse.

Cerdo, baiulus.

lordsen, lorsen.

Trahere

lordsen.

Venale aliquid ferre.

lordster. j. wt-draeghersse.

Lore, leure, leuren-wijn.

Lora, vinum secundarium, dilutum vinaceorum: vinum acinaceum, acinatitium: deuteria. & Res parui valoris, merx friuola: tricae, res friuolae, res nihili, nugae. .

loren-dranck, leur-dranck.

Lora, posca

loren-draeyer.

Suffarraneus.

loren-faes.

Ignauus homo, homo parui pretij, homo friuolus.

loren-fant. j. loren-faes.

loren kraemer.

Friuolarius.

loren-werck, leur-werck.

Opus parui aut nullius valoris: friuola, orum.

lore, leure, loeyer, luder.

Illecebra, reclamatorium, reuocatorium accipitrum: instrumentum quo accipitres ad escam propositam inuitantur & alliciuntur. illecebra escae: pinnarum scapus, quo accipitres reuocantur: instrumentum instar duarum alarum connexarum loro, cum pila aut vncino in extremitate, quo aucupes reuocare solent accipitres *Gesnerus conijcit vocem loeyer siue loeder factam à verbo laeden, quod est Germanis inuitare: inuitatur enim & aduocatur accipiter cibo porrecto & reuocatorio, vt ad manum veniat. ger. luder: gal. leure, loire: ital. logero, logro, ludro. Te lore stellen. Illicere, inescare: & Frustrare, decipere.*

loren, leuren.

Adsuefacere accipitrem reuocatorio siue escae illecebra: adsuefacere paulatim ad pinnarum scapum, reuocare pinnarum scapo siue esca proposita. *gal. leurer.*

lore-voghel, loer-voghel.

vetus. Accipiter, falco.

loren, leuren.

Trahere.

loren.

Venales ferre merces friuolas.

loren.

Carptim. minutatim, & ignauè aliquid agere.

loren ende soren.

Imponere alicui, fraudare aliquem.

lorer.

Friuolarius, grytopola.

lorer ende sorer.

Impostor, fraudator, ignauus in re debita praestanda.

lorerije.

Impostura, fraus: & Friuola, orum: res friuolae, & parui valoris.

lorre. j. loewer.

Coriarius. & Cerdo. & Baiulus.

lorren-draeyen.

Caupanari: merces lucri causa aliò clàm transferre & distrahere: mentiri nomen, patriam, merces, lucri causa.

lorsen. j. lordsen.

Trahere.

Los.

Solutus, laxus, vacuus, inanis, liber. *ger. loss ang. loosse.*

los ende vrij.

Liber, absolutus.

los-wijf.

sax. sicamb . j. ledighe vrouwe. Scortum, meretrix.

lose, losen-teecken, woord.

Tessera militaris, symbolum; bellicum symbolum.

lose-gheuer.

Tesserarius.

losen.

holl . j. lossen. Soluere, luere.

losen.

fland. Vacuare, euacuare, emittere, mittere: & Vendere, diuendere. *angl. lose, loose.*
i. amittere, perdere.

losen.

ger.sax. Auscultare.

losigh. j. leusigh.

Remissus, piger, segnis.

Lossen.

Soluere, liberare, vacuare, laxare, exonerare. . *ger. losen, erlosen: ang. loose.*

lossen de busse. j. af-schieten.

lossen eenen wind.

Flatum ventris emittere.

lossen den pand.

Repignerare, liberare & luere pignus, reluere.

los-baer.

Solubilis, exonerabilis: quod solui aut redimi potest.

los-gheld. j. ranssoen.

Losch. j. een-ooghich.

Luscus, cocles. *gal. lousche: ital. losco.*

losch, schele.

Strabo, strabus.

losschen hooft-sweer.

Hemicrania, dolor alteram capitis partem infestans.

loschaerd

Luscus: & Strabo.

loschachtigh.

Lusciosus.

Losse.

sax Lynx, lupus ceruarius, *thoos. germ. luchs.*

Lossen.

vide Los.

Lost. j. lust.

Voluptas, delectatio.

Lot.

Sors. *ger. loss: ang. lot.*

lot.

vetus. Tributum, census, obuentio fundi censualis. *gall. lot.*

lot-boeck.

Sortilegium, ariolatio: liber vaticinus. *q.d.* liber sortium.

lot-boeck leser.

Sortilegus.

loten.

Sortiri, sortem ducere, mittere sortem.

loter.

Sortitor.

loterije.

Sortes, sortitio, sortitus, sortiendi actus, sortilegium.

lotinghe.

Sortitio, sortitus, us.

Loteren.

Labefacere, labefactare, vacillare.

loteren. j. leuteren.

Morari, differe, negligenter agere, cunctari: & Fallere, decipere. *ang. loytre.*

loteren, leuteren.

vetus. sax. Appellare, prouocare ad iudicem.

loterer.

Cunctator. & Fallax.

loteringhe.

Cunctatio, mora. & Fallacia. & Appellatio.

Loue.

vetus . j. ver-lof. Consensus, permissus, copia. *ang. leaue. hinc or-lof, or-loue, or-louen, &c.*

Loue. j. lof.

Laus.

louen, lof geuen.

Laudare, collaudare, commendare, prosequi laudibus, laudibus tollere, efferre, ferre, &c. *germ. loben: gal. louer: ital. lodare: hisp. loar.*

louen om te ver-koopen.

Indicare, aestimare, pretium statuere rei venali. *q.d.* laudare *Laudat enim (vt inquit Horatius) venales qui vult extrudere merces. & Cic. lib. 3. Offic. Quid stultius quàm venditorem eius rei quam vendat, vitia narrare? &c.*

louen.

vetus . j. be-louen. Promittere.

louer.

Laudator: & Indicator, aestimator.

Louter.

Merus, meracus, purus, putus, syncerus, lautus, lotus, elutus.

louterlick.

Merè, purè.

louter goud. j. fijn goud.

louteren wijn.

Vinum meracum, merum.

Louwe. j. lauwe.

Tinca piscis.

Louwe. j. lauwe.

Lex.

louwe, louw-maend. j. lauwe, lauw-maend.

Ianuarius.

louwen.

Multare, punire, verberare.

L V

Lubben.

Castrare, eurare, virilia execare, emasculare, eunuchare.

lubber.

Castrator.

Lucht. j. luft.

Sinister.

Lucht.

fland. holl . j. locht. Aër.

Lucht. j. licht.

Lux.

luchten. j. lichten.

luchten. j. lochten.

Aspicere.

luchter j. lichter.

Candelabrum.

Luck.

ger. sax. sicamb . j. luggherigh. Laxus, flaccidus. & Fungosus.

Luck, luttick.

hol. fris . j. kleyn. Paruus.

Luck. j. ghe-luck.

Fortuna. *ang. lucke.*

lucken. j. ghe-lucken.**Luden, luyden, lieden.**

Populus, homines, turba hominum: Leodes, leudes, *siue leudi vulgò dicuntur* subiecti, *siue* subditi principis ditioni, eiusque imperio parentes: *sic nostra adhuc aetate Principes Germaniae inferioris suos subdites vocant, onse lieue ende beminde luyden van Brabandt, Vlaenderen, Ghelder-landt, &c.*

Luegh.

vet. Auidus, vorax.

Luere.

hol . j. loeyer. Fascia.

Lues.

vetus . j. schelp. Vlua.

Lueue. j. looue.

Lufte hand, luchte hand.

Sinistra.

Lugghen.

fris. Ignauè & segniter agere.

luggherigh, luck.

fris. Ignauus, segnis.

Luy, ley.

Piger, desidiosus, vappa, murcidus, ignauus, segnis, fugitans laborem. *angl loath.*

luy, lye.

Fucus, ignauum pecus. *Virg.*

luy-lecker-land.

Solis mensa: locus apparatus epulis semper refertus in Aethiopia, *Pomponio:* apud Macrobios, *Solino. Abr. Ortel.*

luyaerd.

Piger, desidiosus, vappa, murcidus, ignauus homo, malè feriatu.

luyaerden.

Dare se pigritiae, pigrescere, pigrere.

luyheyd, luyerdije.

Pigritia, pigrities, ignauia, segnities, desidia.

luysigh. j. losigh.

Veternosus, ignauus.

luyelick.

Pigrè, ignauè, segniter, negligenter.

Luycke.

Operculum, operimentum. *ang. locke.*

luycke.

holl. fris. Infumibulum: fenestra foci.

luycken.

Claudere, occludere, operire, operulare: & Sepire. *ang locke.*

luyck-wante.

Chirotheca rustica: manica coriacea, qua vtuntur rustici dumis, senticetis, aut sepibus praetendendis.

luyeringhe.

Sepimentum.

Luyd ghe-luyd.

Sonus, tonus, tenor.

luyd des briefs.

Tenor, forma *literarum*.

luyde.

Sonus, argutus, clarus, canorus. *germ. laut: ang. lovvdē.*

luyde roepen.

Intendere vocem, contendere voce.

luyde stemme.

Vox clara.

luyde segghen.

Dicere clarè, alta voce, sonora, sonante, clara, &c.

luyden.

Sonare, sonum edere, tinnire.

luyden. j. luden.

Homines, &c.

luyder, luyer.

Tintinnabuli siue nolae curator.

Luydte. j luyte.

Chelis, testudo.

Luyen. j. loeyen.

Mugire.

Luyer. j. loeyer.

Lorum fascia.

luyeren. j. loeyeren.

Trahere.

Luyse.

zeland . j. lueue, looue. Proiecta.

Luymen.

Incedere capite terram versus prono: & Obseruare, insidiari. & Retortis siue insidiantibus oculis intueri.

luymer, luym-oore.

Cernuus: capite terram versus prono incedens: & Obseruator, insidiator. & Dormitator.

luymeren. j. sluymeren.

Dormitare.

Luypaerd, lupaerd.

Panthera, pardalis. *vulgò leopardus. germ. leupard, leopard, lefrat: gal. leopard: ital. lionpardo: hisp leonpardal: ang. lybard.*

Luys.

Pediculus. *germ. lauss. ang. lovvse, lyse, louse.*

luysen.

Pediculi.

luysen. j. vijgh-saet.

Granum siue frumentum ficarium. *sic teut. dictum à sonitu pediculos dum necantur, imitante. Adr. Iunius*

luys-bosch.

Caput pediculosum.

luys-kruyd.

Staphis agria, vua siluestris, pedicularia, herba pedicularis.

luys-merckt, pluys-merckt.

Forum promercale, forum scrutarium, antiquarium: vbi vestimenta aut res vsu tritae venum exponuntur. *vulgò forum pedicularium.*

luys-poke, luys-sack.

Pediculosus.

luys-sack.

Pediculosus.

luys-sieckte.

Phthiriasis, morbus pedicularis.

luysachtigh.

Pediculosus, pedicosus.

luysen.

Pediculos legere, capere, venari.

luysen oft pluysen iemandts borse. j. vloyen.

luysigh.

Pedicularis. & Pediculosus, pedicosus. *ang. lovvsy, lousie.*

luysigh. j. leusigh.

Ignauus.

Luyschen.

vetus. fland. Latere, latitare.

& Insidiari: & Obseruare. *ger. laussen luschen.*

Luyster. j. luster.

Splendor.

luysteren. j. lusteren.

Splendere.

Luysteren.

Auscultare, aurem praebere, subauscultare, captare auribus sermonem, obseruare.
ang. listen.

luysteren, in d'oore segghen

In aurem vel ad aurem dicere, insusurrare in aurem.

luysterer.

Auscultator, subauscultator, corycaeus, explorator: qui occultè subauscultat quid dicatur.

Luyte, luydte.

Chelis, testudo, lyra, fides, cithara, cithara halieutica, *Alciat. in Emblem. q.d.*
piscatoria: à *lembi similitudine: habet enim formam scaphae piscatoriae Francis.*
Sanctius. vulgò luta. à laut. germanica dictione i. luyde, sonorus, argutus. ger. laut:
gal. luc: ital. luito hisp laud: ang. lute.

luyte. j. pond-peyre.

luyten-brugge ken.

Magas, magadium, fulcrum, ponticulus, hemispherium, tabulatum citharae testudinisve chordas sustinens, sonumque repraesentans.

luyten-hout.

Acer.

luyten-kraeghe. j. kraeghe.

Iugum.

luyten maecker.

Plectopoeus: qui plectra & citharas parat.

luyten-roose, luyten-solder.

Chelys, magas, magadium.

luyt-slaegher, luyten-speler.

Fidicen, citharoedus, citharistes.

luyt-slotel.

vide slotel. Verticulus.

luyt-snaere.

Fides.

luyt-speelder.

Fidicen, citharoedus.

Luyue.

holl . j. looue.

Lul, lol.

Ratio harmonica, numerus carminis, tenor.

lul-pijpe, lulle-pijpe.

holl. sicamb. zeland . j. ruysch-pijpe. Tibia vtricularis.

lulle-pijper.

Vtricularius, ascaules.

lullen. j. lollen.

Numeros canere.

Lulck.

germ. sax. sicamb. Lolium, aëra, zizania. *ital. loglio.*

Lulle, breede focke.

Siparum: velum quo iuuatur cursus nauis, languescente vento. *Adr. Iun. ex Isidoro.*
Quidam syparum vel supparum scribi malunt.

Lulle peyre.

fland. Pyrum fracidum.

Lunderen.

Cunctari cunctanter agere, morari, demorari, differre.

lunderer.

Cunctator, cunctabundus, dilator.

lunderinghe.

Cunctatio, mora, tardatio.

Lundse, lundsche, lonse.

Paxillus, paxillus axis: embolium: obex rotae praefixus.

Luninck.

ger. sax. sic . j. mussche. Passer.

Lupaerd. j. luypaerd.

Panthera, pardalis.

Lupe, lup-saed. j. loope, loop-saed.**Lupse.**

sicamb. j. neghen-manneken.

Lurer.

sicamb j loewer. Coriarius.

Lurts.

vetus. sicamb . j. slinck. Sinister.

Lust, lost

Voluptas, desiderium, animus, delectatio, delectamentum, oblectamentum, oblectatio, cupido, concupiscentia, libido, orexis, libentia, delitiae, appetitus, appetentia. *germ. lust. ang. lust.*

lust der be-vruchter vrouwen.

Citta, pica, malacia.

lust-baer.

Amoenus, laetus.

lust-gaerde.

Hortus, viridarium, paradysus.

lust-hof.

Horti. & Viridarium.

lust-huys.

germ. sicamb . j. weyd-huys. Praetorium, villa vrbana.

lust-sinnigh.

Hilaris, alacer.

lust woud, lust bosch.

Nemus, sylua amoena, tempe.

lusten, losten, ghe-lusten.

Concupiscere, delectare, delectari, delicias capere, lubere, appetere. & Volupe esse, collibitum esse.

lustigh, lostigh.

Voluptuarius, amoenus, delectabilis, festiuus, laetus, hilaris, alacris, iucundus: serenus, luculentus, vegetus.

lustigh huys, lustighen hof.

&c. Laeta domus, laetus hortus, laeta prata, &c.

luste koe, lustighe koe. j. guste koe.

lustigh weder.

Vernans caelum.

lustigheyd.

Voluptas, amoenitas deliciae, libido, libentia, lepor.

lustighlick.

Voluptuosè, amoenè, festiuè, iucundè, lepidè.

Luster.

Splendor, fulgor & Tonus, splendor, vigor picturae medius inter lumen & vmbram. *vulgò lustra. gal. lustre ital. lustro: hisp lustre.*

Lusteren.

Splendere, fulgere.

lusteren.

Splendorem, nitoremque rebus dare.

Lutsen.

fland . j. loteren.

Luttel

Modicus, exiguus, paruus. & Modicum, parum, paulum, pauxillum, pauxillulum, nonnihil, aliquantulum, exiguum.

luttel tijdts.

Parumper.

luttel min dan.

Paulo minùs, haud multo minus.

luttelken.

Momentum.

luttick.

fris. Paruus, pusillus. *sax. lutke:* *ang. litle.*

[M]

MA

MAchache, machachel.

Ambubaia, mulier ignaua, sordida, deformis. *ital. magagna, macchia.* i. macula, labes.

Machandel.

sax . j. wachouter. Iuniperus.

Mach-schien.

Fortè, forsan, fortasse: fieri potest.

Macht, maght.

Potestas, potentia, virtus, robur, fortitudo, vis facultas, manus: & Ius, imperium, auctoritas, potestas ditio. *ger. maght: ang. might.*

macht.

holl . j. ghemacht. Virilia.

macht bode.

Legatus, qui cum mandatis aliquò mittitur.

macht loos.

Infirmus, debilis, impotens, iners membris, languidus.

macht loosheyd

Defectio, defectio virium, imbecillitas, debilitas, impotentia, languor.

machtigh.

Potens, valens, validus fortis

machtigh zijn te be-taelen.

Soluendo esse.

machtigh sijner sinnen.

Compos mentis, animi, sensuum.

machtigheyd.

Potentia, virtus, fortitudo.

machtighlick.

Potenter, fortiter, validè, valenter.

machtighen.

Potestatem dare, auctoritatem dare.

Mack, mackelick.

sicamb. holl. zeland . j. ghe-mack, ghe-mackelick.

Macker.

holl . j. maggher.

Mackereel, maeckereel.

Scombrus piscis. gal. macquereau: ang. mackereil.

Made. j. maede.

Maecht. j. maeght.

Virgo.

Maeckel.

vetus Macula, labes. *ger. mackel: gal macule hisp. mancha, manzilla.*

maeckelatuere.

Chartae maculatae, chartae ineptiae. *vulgo maculatura. gal. maculature.*

Maecken.

Facere, efficere, agere, exequi, moliri, condere, formare, creare. μ . *germ. machen ang. make.*

maeckt v van hier. j. packt v, &c.

maecken.

Transigere, pacisci: componere, pactum facere. & Conciliare.

maecken, be-setten.

Legare, testamento alicui relinquere

maecken de bedden.

Sternere lectos, concinnare lectos.

maecken den sot.

Agere morionem.

maecken den meester.

Omnia pro imperio agere: personam magistri sumere.

maecken.

fland. gand . j. lubben . Castrare.

maecken-loos.

zeland. Petulans.

maeckaegie.

Pactum, contractus.

maeckagie van testament.

Factio siue confectio testamenti, legatum.

maecker.

Factor, conditor.

maeckerije.

Factura. & Officina.

maecksel.

Factio, factura, formatio, facies: fabrica, fabricatio, creatio.

maeckelen.

Conciliare, transigere.

maeckelaer.

Proxeneta, mediator, pacarius, pararius, conciliator in contractibus, sequester, interuentor, transactor.

maeckelersse.

Conciliatrix.

maeckelersse van houwelijcken.

Proxenetria, promnestria, nuptiarum conciliatrix.

maeckelrije.

Conciliatio, conciliatura: conuentio.

Maedeliue, maddeliue. j. maeteliue, maeghdeliue.

Bellis, flos bellidis.

Maedelgher.

Gentiana minor: cruciata. *ger. modelgher.*

Maede. j. maeye.

Vermis.

Maede.

sax. Coenum, lutum.

maede-kiste.

sax Fimetum, sterquilinium.

Maeden. j. maeyen.

Meterē.

Maeghd.

Virgo, puella. *germ. maeghd: ang. mayde.*

maeghd

fortè à maght. j. vis, potentia: sicut virgo latinè à viridiore siue validiore aetate dicitur.

maeghd. j. dienst-maeghd.

Ministra. *sax.* maghet.

maeghd-toghe.

vetus. Paedagogus.

maeghd-toght.

vetus. Paedagogium.

maeghden honigh.

Mel virgineum, mel acapnon: mel primi examinis: mel *non* pressum, protropum.

maeghden palm.

Vinca peruinca, clematis Daphnoides, chamaedaphne.

maeghden-wachs.

Caera pura.

maeghdaerd.

fland. Virgo mas.

maeghdelick.

Virgineus, virginalis.

maeghdelick slot.

Hymen, eugium. *vulgò* claustrum virginale.

maeghdeken.

Virguncula.

maeghdekens haerinck.

Halec prima, virginea: primò omnium capta: lactibus & ouis carens.

maeghdelickheyd.

Virginitas.

maeghdom.

Virginitas.

maeghdom nemen.

Imminuere virginem: deuirginare: vitiare virginem, virginate spoliare.

Maeghe.

Cognatus, agnatus, consanguineus, necessarius, affinis, propinquus. Magus urbem denotat, *vt docet Plinius: hinc multa oppidorum nomina in magus desinentia.*

maeghschap.

Cognatio, consanguinitas: agnatio, affinitas, propinquitas, necessitudo: coniunctio affinitatis vel sanguinis. & Cognatus, affinis: Necessitudo, *id est*, necessitudine iunctus, *sicut* **heer schap, boel-schap**. dominus, amor, & dominus, amasius, &c. *ita quoque* spectamen *pro* spectatoribus: ministeria, *pro* ministris: coniugium *pro* coniuge: amicitia & familiaritas, *pro* amicis & familiaribus, praesidia *pro* praesidiariis, semium *pro* sene.

maegh-sibbe.

vet. j. maegh-schap.

maegh-taele.

vetus . j. maegh-schap.

maeghelinck.

vetus . j. maeghe. Cognatus, affinis.

Maeghe.

Stomachus, ventriculus, aqualiculus.

maegh-darm.

Intestinum primum.

maegh-suchtigh.

Stomachicus.

Maegher.

Macer, macilentus, gracilis, exilis. *germ. mager: gal. maigre: ital. magro: hisp. magro: ang. maigre.*

maegher harst.

Equus strigosus, malè habitus, coriaginosus, coriagine laborans.

maegher heyn.

Monogrammus, strigosus, coriaginosus, coriagine laborans: vesculus, macie praetenuis, macie pellucens, extenuatus, exuccus, torridus.

maegheren. j. ver-maegeren.

Macerare. & Macrescere.

maegherheyd.

Macies, macor, macror, macritudo.

maegherlick.

Macrè, ieiunè, tenuiter.

Maeye, maede.

Vermis. à **maeyen siue maeden.** i metere, demetere, *aut potiùs* depascere.

maeye, aers-wormken.

Ascaris, idis.

maeyachtigh, maedigh.

Vermiculosus, vermiculans.

Maeyen, maeden.

Metere, foenum subsecare, desecare, falce demetere. & *propriè*, Tondere prata. *ger. maeyen: ang. movve.*

maey-land.

Pratum.

maey-hooy. j. schoof.

Manipulus.

maey-tijd.

Messis. & *proprie* Foenisecium, mennis foeni.

maeyer.

Messor: & Foeniseca, foenisex.

maeyer.

Blitum, herbae genus.

maey-voet.

Valgus.

maey-voeten.

In exteriorem partem pedes flectere, *instar messoris*.

maeyssel.

Foenisecium, foeni mennis.

Mael.

Vice, vicem. **Een mael** Semel, vna vice. **Twee-mael**. Bis, duabus vicibus.
Menigh-mael. Saepè, multis vicibus, &c. **Nae de mael dat**. Postquam, posteaquam,
&c. **Te mael**. *hol*. Prorsus omnino, valde. **T'eene mael** Simul & semel, prorsus,
omnino.

Mael.

vetus. fland. Mensura, spatium. &c. *hinc* **duym-mael**, **naeghel-mael**, **stroo-mael**, **vingher-mael** & *id genus aliae veteres dictiones.*

Mael, ghe-mael.

vet. ger. sax. Consors, socius. *Hinc* **ee-ghe-mael**. Coniunx.

mael-schat, mel-schat.

vet. sax. sicamb. Dos: & Arrha sponsalis.

maelen, mellen.

vet. sax. sicamb. Coniugium inire, coniugari, coniungi *Hinc lusus in Brabantia pueris & puellis frequens*, **maelen. maelen-spel** *dicitur*, cùm bini binos segregare, alterumque altero relicto apprehendere nituntur.

Mael.

germ. sax. Conuiuium, refectio,

pastus. *germ. maal: ang. meale. hinc noen-mael, auend-mael, &c.*

mael-tijd.

Conuiuium, epulum.

mael-tijd houder.

Conuiuator.

maeltijd-gast.

Conuiua.

Mael. j. meel.

Farina.

maelen.

Molere, commolere, conterere. *ger. malen: gal. mouldre: hisp. moler.*

mael-assijse.

Vectigal molare, tributum molarium.

Mael.

vet. sax. Meta, terminus. ger. mahl.

Mael.

vetus. sax. Ius, lex, iudicium. & Conuentus iuri dicundo deputatus. *vulgò* mallum, mallus. *hinc* **borgher-mael, boer-mael, &c.**

mael-boom.

vetus. sax. sicam. Terminus, limes, arbor terminalis.

mael-boom.

ger. heluet. Ornus.

mael-gheld.

vetus. germ. sax. sicamb **j. mael-tote.**

mael-stede, mael-stad.

vetus . j. ban-molen. Mola publica intra terminos iurisdictionis: & Iurisdictionis, locus iudicij: tribunal: & Iurisdictionis molaris. & Paroecia: vicinia accolarum eadem mola vtentium.

mael-steen.

vet. sax. sicamb. Terminus, lapis terminalis.

mael-tand. j. back-tand.

Dens molaris.

mael-tote.

vetus. fland. Exactio, census, vectigal. *gal. maltote sax. maelgheld.*

maeler. j. molder.

Molitor.

Mael.

sax. fris. sicamb. Macula, nota. ger. mackel: ang. moole.

mael. j. maelerije.

Encaustum. gal. esmail

mael-teecken.

Character, nota.

maelen.

germ. sax. fris. sicamb. holl . j. schilderen. Pingere.

maeler. j. schilder.

Pictor.

maeler van glas.

Encaustes.

maelerije, maesel. j. schilderije.

Pictura

maelerije, maelie.

Encaustum. & Encaustice, inustaria. gal. esmail: ang. enamell.

maeléren.

Pingere coloribus adustis, pingere encausto: inurere: adhibito igne pingere. *gal. esmailler.*

maelerer, vier-schilder.

Encaustes.

Maeledijden.

Maledicere, detestari *gal. mauldire: ital maldire: hisp. maldezir.*

Maele.

Bulga, pera, hippopera, vidulus scorteus, pellis, mantica, pera viatoria. *gal. male: ang. male.*

mael-henghst.

Equus sarcinarius.

mael-slot.

Sera catenata, sera pendula, pensilis, quae bulgis & hippopoperis appendi solet.

Maelie.

Orbiculus, fibula, hamus, anulus, *vulgò malia gal. maille: ital. maglia: hisp. mala: ang. mayle.*

maelie van het net.

Macula retis, plaga, foramen.

maelie van het leder. j. nerue.

maelie van de nestel.

Aeratum capitellum ligulae: cuspis ligulae.

maelien van t'pansier.

Anuli loricae, squamae, catenulae.

maelien-koller.

Lorica lorica conserta hamis; hamata, catenata, squamea.

Maen.

sax. Papauer.

maen-kop.

holl. fris. sicamb. Papauer.

maen-kop.

Papauer, caput papaueris, *dicitur, inquit Becan. Gorop. quòd frigida & quaecunque somnum conciliant, Lunae consecrentur, vt quae noctis frigidae & soporiferae domina sit & gubernatrix.*

maen-kop-saed, maen-saed.

Semen papaueris.

Maend.

Mensis, lunae annus: annus lunaris. μ . *dicitur maend à maene. i. luna eiusque cursu. germ. monat: ang. moneth.*

maend gheld.

Menstruum.

maend-kost.

Demensum, menstruum, cibarium in mensem.

maend sold.

Menstruum, stipendium militis in mensem, menstruum stipendium.

maend-stonden, maen-stonden.

Menses, menstrua muliebria: profluuium mulierum: virus lunare.

maend-stondige oft maen-stondighe vrouwe.

Mulier menstrualis, menstruata.

maendelick, maendigh.

Menstruus.

Maene.

Luna. μ . *germ. mon: ang. moone. dicitur autem maene à maenen. i. monere. Virgil. Ipse pater strauit quid menstrua luna moneret.*

maene int hoofd.

Mania, insania, morbus lunaticus.

maene.

Iuba, crines à collo animalium penduli. *dicitur mane à similitudine lunae: vnde & iuba lunata Martiali, & rutila Catullo appellata, germ. maene: ang. mayne.*

maene der naeghelen.

Exortus, candidum quod in vngue exoritur, dimidiatae lunae simile.

maene oft vel op de ooge.

Pterygium, vnguis: membranula in oculo instar lunae excrescens, oculoque officiens.

maene. j. wegghe.

Libum lunatum.

maen-dagh.

Dies lunae, dies secunda.

maen-iaer.

Annus lunaris.

maen kind.

Partus lunaris: quarta silentique luna conceptus.

maen-kind, maenen-kind.

sax . j. molen. Mola.

maen-kop. j. maen.

Papauer.

maen-kruyd.

Lunaria. *herba dimidiatae lunae formam praeferens.*

maen-oogigh peerd.

Equus pterygio siue vngue laborans.

maen-rinck.

Halo: corona siue circulus lunae.

maen-saed.

sicamb. j. **maen-kop-saed.** Papauer.

maen-schijn.

Luna lucens: lunae candor, fulgor.

maen-sieck. j. maen-suchtigh.

maen-stonden. j. maend-stonden.

maen-sucht. j. maend-stonden.

Menstrua, orum.

maen-suchtigh. j. maend-stondigh.

Mulier menstrualis.

maen-suchtigh, maenigh.

Lunaticus: qui statis lunae temporibus insania vexatur: furiosus.

maen-wijse.

Lunatus: instar lunae, speciae lunae formatus.

maenigh.

Insanus, furiosus, lunaticus, μ : qui cursum lunae patitur.

Maenen.

Monere, admonere, commonere, requirere, deprecari. *ger. maenen: gal. admonester: ang. monish.* **Maenen de schulden.** Nomina appellare, exigere debitum, monere debiti, interpellare debitorem, à **maene**, siue à **maend**. i. mensis, vt putat Petrus Nannius: *Quia (inquit) vsura menstrua erat, menseque; exacto debiti appellationes fiebant, inde factum est, vt nos maenen pro appellare dicamus.*

maenen.

Citare, vocare, *vulgò manire, mannire, in lege Salica Francorum: teste Hermano Comite Nuenario.*

maenen de schepenen.

Iudices admonere sui iurisiurandi & religionis in dicendis sententiis: sententiam rogare à iudicibus: magistratum monere vt ius dicat.

maenen den duuel.

Exorcismo monere d monem, adiurare: magico carmine aut efficacibus sacrae scripturae verbis de moni necessitatem imponere proloquendi ea de quibus rogatur. *vulgò exorcizare.*

maener, maender.

Monitor, admonitor, postulator.

maener, maen-heer.

Praetor, rogator sententiae, qui magistratum monet vt ius dicat.

maeninghe, maenisse.

Monitio, monitus, us: admonitio.

Maer, nemaer.

Sed, at, ast, arqui, tamenn, attamen, verò, caeterùm, autem, porrò, verùm, enimuerò.
gal. mais: ital. ma: hisp. mas

maer. j. alleenlick.

Tantùm, solùm, tantummodo, solummodò.

maer eens.

Semel tantùm.

Maer, maere, mer.

ger. sax. .j. zee. Mare, aequor *gal. mer: ital. mare: hisp. mar.*

maer, mer.

fris. holl. sicamb. Stagnum, stagnum latius; lacus: & Palus: & Piscina. *Hebraei omnem aquarum congregationem mare vocant*, vt mare Galileae, mare Tyberiadis, &c. *Beda.*

maer-katte, mer-katte.

Cercopithecus, simia caudata.

maer-koet, mer-koet.

holl. .j. waeter-hoen. Fulix, fulica.

maer-kolf.

sicam . **j. roetaerd.** *Pica glandaria.* *vulgò marcolphus.*

maer minne, mer-minne.

Syren, Venus marina, Venus vndigena.

maer-minnen.

Nereides. *q.d.* maris deliciae siue maris nymphae. *Adr. Iun. ang. marmayde.*

maerotte.

fland . **j. maer-katte.** Simius, cercopithecus. *vide marte, marmotte.*

maer-radijs.

Raphanus rusticanus, sinapi Persicum.

maer-spinne, mer-spinne.

Sepia piscis.

maer-swijn, mer-swijn.

Delphin, delphinus. *q.d.* porcus marinus. *gal. marsouin.*

maer-waeter.

Aqua stagnans, reses.

maer wijf, mer-wijf. j. maer-minne.

Syren.

maer-wortel, mer-wortel. j. kruys-dijstel.

Eryngium marinum.*q.d.* radix marina.

maerasch.

Palus, lacus. *gal. marez, marescage: ang. marishe, marsch.*

maeraschachtigh.

Palustris, paludosus.

maersche, mersche, meersche, marse.

fland. Palus: pratum hyeme plerumque aquis rectum: pratum palustre: locus palustris & vliginosus. *angl. marsch.*

Maere.

Fama: & Nuncius, nuncium: & Fabula.

Maere.

vetus. Equus, equa. *ang. mare.*

maere, nacht-merie.

Incubus, ephialtes, spectrum incubum, suppressio nocturna: morbi nocturni genus. *Quia maer equum significat, non inconcinnè ad ephialtem morbi nocturni genus consuetudo detorsit: quoniam eo laborantes maximo pondere sibi premi videntur, non aliter quàm si quis sic cecidisset, vt equus toto corpore ipsi incumberet: accedit & alia ratio qua Ephialtes maer dicitur, ob id quod equus eo frequentissimè laborare cernatur. I. Gorop. Becanus.*

maer-schalck.

Veterinarius, medicus equarius. cteniatus. & Tribunus militum, tribunus militaris, magister equitum, praefectus militiae: & Metator castrorum: designator. & Satrapa, satrapes, toparcha. **Maer-schalck**, *inquit Flac Illyr. dicitur* minister equorum aut rei equestris: nempe minister Principis, qui rem equestrem equitesque & aulam curat aut regit: à **maer**. i. equus: & **schalck**. i. seruus, minister. **Maerschallck**, *ait Becanus,*

is dicitur, qui peritus est in equis curandis, & qui equestris rei cognitionem habet: maer enim equus, schalck peritus, callidus, astutus in sua arte appellatur. hoc etiam nomine dicitur is, qui ferreos calceos adfigit, & iubas & caudam equorum comit: tandem factum vt magistri hospitiarum se mareschalcos vocarint: quasi nemo munere quopiam maiore dignus esset, qui in disciplin equestri non esset egregiè exercitacus. Et quoniam equorum curatio praecipuè honoraretur, omnes eos Diuos Marschalcos vocarunt, qui curando cuiuspiam morbo praesidere opinarentur: sic D. Antonium dicimus Mareschalcum ignis sacri, diuum Rochum Mareschalcum pestis, & epidimiae contagiosae, & similiter alios aliorum morborum marschalcos, &c. haec Becanus. B. Rhenanus Marschalcum fictum esse ait vocabulum ex march, quo equus significatur, & schalck, potens: quasi dicas, equorum magistrum. ab his Becani & Rhenani etymis non dissonat vox Gallica Mareschal & Italica Mareschalco: qua faber ferrarius, cteniatrus & veterinarius denotatur Equiso quoque Latinis non tantùm equorum domitor & curator, sed etiam veteribus, teste Varrone, dicebatur is cui alicuius rei regimen committebatur. Italicè maliscalco, praefectus est. & marshall anglicè, Designator, metator castrorum, & Tribunus militum. Marschalck, quasi marosalicus dicitur Io. Auentino: qui maior est in sala, hoc est, aula: maior domus recentioribus dictus. Veteres Romani magistrum equitum vocarunt.

maer-schalck.

Deus auerruncus, alexicacus, mala depellens, diuus curando alicui morbo praesidens.

maer-staller.

vetus . j. stal-knecht.

marie. j. merie.

Equa.

Maeren.

holl . j. meeren. Remorari, detinere.

maer-tacken. j. marren-tacken.

Maergh. j. margh.

Maerren. j. marren, meerren.

Remorari, detinere.

Maert. j. meert.

Martius mensis.

Maerte.

Ancilla, famula, ministra, ministratrix. *vulgò martha: à Martha euangelica, satagente & sollicita circa plurima.*

maertele.

Apis maior: quae opus mellarium praeparat.

maertken.

Ancillula.

Maerter. j. marter.

Martse.

fland . j. marck. Ora, limes.

Maesche. j. masche.

Macula, &c.

Maes-darm. j. mest-darm.

Maes-hout, maeseren-hout, maes-houten-boom.

Acer.

maes-houten oft maeseren-houten tafel.

Mensa tigrina, acerna: oblongo venarum discursu maculosa, aut in verticem crispa.

maeser, maser.

ger. sax. Bruscum, tuberculum aceris arboris.

Maese.

ger. sax. sicamb. Macula, labes, nota.

maeselen. j. maselen.

Maeseren. j. maseren.**Maet, med-maet, maetken.**

Socius, collega, aequalis, compar. *ang. matche. hinc Zelandi Matiaci Tacito dicti, a sociali concordia. Leuin. Lemnisus.*

Maet, maetken.

Remex. *gal. matelot.*

Maete.

Mensura, modus, modulus, metrum, mensus, proportio, numerus, moderatio, temperamentum. *ger. mass: hisp. medida.*

maete, slagh van den sanck.

Modi, moduli, mensura cantus.

maet-hout.

Regula, norma.

maete-lieue, maete-bloeme.

Bellis, flos bellidis. *germ. masslieben: gal. marguerites.*

maete-lieden, maete-man. j. mate-lieden, mate-man.**maeten.**

vetus . j. meten. Metiri.

maetigh.

Modestus, mediocris, temperatus, temperans, frugalis, continens, sobrius

maetigheyd.

Modestia, mediocritas, temperantia, frugalitas, continentia, abstinentia, sobrietas.

maetighlick, maetelick.

Moderatè, mediocriter, temperatè, temperanter, sobriè, frugaliter.

maetighen.

Moderare vel moderari, temperare, cohibere.

Maffelen.

Balbutire. & Buccas mouere. *ang. maffle.*

Maghe. j. maeghe.

Maghed. j. maeghd.

Virgo.

Magher. j. maegher.

Macer.

Maggher. j. mangher.

Commutator mercium.

Magheleyne. j. maioleyne.

Amaracus

Maghneel. j. mangheneel.

Maght. j. macht.

Potestas.

Mayen. j. maeyen.

Maioleyne, magheleyne, margheleyne.

Amaracus, samsucus. *vulgò maiorana. germ. mayron, mayran: gal. mariolayne, marone: ital. maiorana: hisp. amaradux, maiorana.*

Maken. j maecken.

Facere.

Mal.

Lasciuus, petulans: & Stultus, insulsus, insanus.

mal-kruyd, bilsen.

Mania, hyoscyamus: altercum, Apollinaris, fabulum, Iouis faba, faba suilla, faba lupina, herba canicularis, symphoniaca. herba insaniam ac soporem inducens. *officin.* iusquiamus.

mallen.

Lasciuire, ineptire, insanire.

mallaerd.

Lasciuus, petulans: stultus, insanus: *dicitur & molen.*

malligheyd.

Lasciua, petulantia: stultitia, insania.

malloote.

Ambubaia, inepta & insulsab mulier.

Malaedsch, laserisch.

Leprosus. *Dicitur malaedsch. sicut gal. malade.* i. aeger, aegrotus, morbidus: *nobis quoque sieck, kranck: & Gallobelgis maladerye, quod Brabantis lasarije, ter siecken, ter krancken.*

malaedsheyd. j. laserije.

Malck.

sax. fris. holl. Quisque, vnusquisque. **aller-malck.** Omnis, cunctus.

malckander.

quasi dicas man elck ander. Mutuo, inter se, inuicem, alius alium, alter alterum.
Met malckander. Simul, vnà, pariter.

Malder, malter.

sax. sicamb. Mensurae aridae genus. **j. mudde.** *vulgò maldrum, maltrum.*

malder, malter.

sax . j. 32. **Conincks malter.** Mulct genus: verbera triginra duo virgâ querneâ.

Male, malen.

vide Maele, maelen.

Mallen, malloote.

vide Mal.

Malloete.

Melilotus, sertula campana. *officin.* corona regia, pratellum. *gal. melilot: ital. melitoto.*

malroue, malrouie.

Marrubium. *ger. marrobel: gal. marrubin: ital. marrobio: hisp. marrujo, marrubio.*

Malt.

sicamb . j. mout. Byne.

Malts, maltsch.

Mollis, tener, tenellus, fragilis, liquidus, fluidus μ , μ .

maltskens.

Molliculus, tenellus.

maltscheyd.

Mollities, teneritas, teneritudo, fragilitas, malacia.

Maluaseye.

Vinum Aruisium, Creticum, Chium, Monembasites. *vulgò maluaticum, maluasia, maluisia. germ. malfasey: gal. maluesie: ital. maluosio, vino maluatico: hisp. maruisia: ang. malueseye.*

Malue. j. kaeskens kruyd.

Malua siluestris: *gal. mauhue: ital. malua: hisp. malua.*

Mamboer. j. momboer.

Tutor.

Mamme, borste.

Mamma, mammilla,

vber. gal. *mammelle*: ital. *mammelle*: hisp. *mama*.

mamme, mammeken, memme, memmeken.

Mater, nutrix. *vulgò* mamma.

mammen-broederken.

Collactaneus.

mammen-tepel.

Papilla, capitulum mammae.

mammeken.

Mammula: & Nutricula.

mammekens.

Periclymenum, caprifolium, matersylua, liliun inter spinas, volucrum maius.

mammen memmen.

Nutricem agere, lactare infantem, mammam praebere infanti.

mammelinck.

Subrumus, lactens.

Man.

Vir, mas. *germ. man: ang. man. Man (inquit Becan.) fit à men, id est. ago, duco: praecipuum enim viri est officium vt se & caetera omnia animalia ducat & gubernet.*

man, ee-man.

Maritus, coniux, dominus.

man, men, mensch.

Homo. *Hinc ieman, n'ieman, man-slachtich, man-boete. &c.*

man seyde, men seyde, mensch seyde.

Aiunt, dicunt, ferunt, praedicant. s. homines: Dicitur, fertur, traditur: fama est, rumor est.

man van leen. j. leen-man.

Cliens. **Mans man.** Cliens clientis, vasallus vasalli.

man aen man komen.

Gradum conferre cum hoste, collato pede proeliari. **j. hand-ghemeyn worden.**

man veur man vechten. j. hand veur hand.

Conferre dexteras: pugnare cominus cum hoste: & Singulare certamen inire.

man-baer.

Ephebus, puber, vesticeps, generationi habilis ac maturus.

man-baere oft houd-baere maeght.

Virgo nubilis, viripotens, potens viri: matura viro, tempestiua thoro, siue viro.

man-baer worden.

Pubescere.

man-baerheyd.

Pubertas.

mans-beeld.

vetus. sax. Mas.

mans-broeder.

Leuir: mariti frater.

mans-huys, mannen huys.

Andron, andronitis

mans-koe, manse koe.

campin . j. **guste koe.**

mans-lenghde, mensch-lenghde.

Statura: modus corporis.

mans-oore.

Asaron, asarum. *gal. oreille d'homme. q.d.* auris hominis.

mans-persoon.

Vir, mas.

mans-sustere.

Glos, mariti soror.

man-wijf.

Virago.

man-boete.

vetus. Mulcta homicidij.

man-goed.

vetus . j. man-schap.

man-hertigh.

Virilis animo.

man-kop, man kop-saed. j. maen-kop, maen-kop-saed.

man-pad.

Semita viri siue hominis.

man-rijp. j. man-baer.

man-schap.

Officium siue obsequium viri.

man-schap.

Hominium, clientela, fides clientelaris, obsequium clientis: fides & obseruantia quae domino feudi praestatur: iusiurandum fidelitatis: sacramentum beneficiarium, clientelaris officij sponso. *vulgò* homagium, vassallagium.

man-schap.

Viri, homines, clientes.

man-schap doen.

Profiteri se clientem, fidelitatem domino feudi iurare siue praestare: iurare se hominem ac vasallum domini esse, & obsequium illi atque obseruantiam praestiturum. *vulgò* homagium facere.

man-siecke vrouwe.

Mulier virosa, libidinosa, pruriens, viri appetens.

man slacht.

sax. fris. sicam. holl . j. dood-slagh Homicidium.

man-slachter.

Homicida.

man-slachtigh.

Homicida.

manlick.

Virilis, masculus, masculinus, fortis, animosus.

manlick lid, manlicke roede.

Virile membrum.

manlick, manlicken.

Viriliter, fortiter.

manlickheyd.

Virilitas, vis, virilis animus, fortitudo.

manlickheyd, manlicke roede.

Virile, virilia, virile membrum, genitale membrum, fascinus virilis, penis, muto, coles, veretrum, caulis, neruus, tentum, verpus, scapus, cercolipa, sicula, mentula, virga, priapus, cauda salax.

mannen een stad.

Munire urbem viris.

mannen.

Nubere viro, tradi viri.

manneken.

Masculus, mas. & Homuncio, homulus, homululus, homunculus.

mannekenskruyd. j. geyten-blad.

Periclymenus, caprifolium.

mannigh. j. menigh.**manninne.**

Virago.

Manck.

sax. fris. sicamb. Inter. & Interim, interea temporis.

manck-ander. j. malck ander.

Inter se, mutuò.

Manck, vermenckt.

Mancus. *gal. manchot: ital. manco hisp. manco.*

manck, kropel.

Claudus.

manckaerd.

Claudus, claudicans.

mancke-pied.

Claudus.

mancken.

vetus . j. ver-mencken. Mutilare.

mancken.

Claudicare.

mancken.

sax. fris. sicamb. Carere, deficere. deesse. *vulgò* mancare. *gal. manquer: ital. mancare.*

manckéren. j. mancken.

Deficere, deesse

Mande.

Corbis, sporta; vas vimineum, circa, calathus. *gal. mande, manne. ang. maunde.*

mandeken.

Sportula, fiscella, corbula, cistella.

Mandel

ger. sicamb . j. amandel.

Mandele.

Manipulus. & Duo fasces straminei. & Mergetes duodecim. *vulgò* mandula

Maene. j. mane.

Luna.

Manghe.

ger. heluet. Fullonica: & Politura. & Torcular.

mangher.

germ. heluet. Fullo.

manghen.

ger. heluet. Exercere fulloniam.

Manghe. j. mangheneel.

vet. Machinae bellicae genus

Manghel.

germ. sax. fris. sicamb . j. ghebreck. Defectus, inopia, egestas. *ital. mengua, menguada.*

manghelen.

ger. sax. fris. sicamb . j. mancken. Deficere, deesse, abesse: carere, indigere.

Manghelen het lijn waet.

sax. fris. sic. holl. Leuigare, complanare, polire lintea.

manghel-berd.

Asser politorius.

manghel-stock.

Stipes politorius siue leuigatorius.

Manghelen

euphoniae causa, pro mangheren. Mutare, commutare, permutare.

manghelen.

vetus. Commutare verba, litigare: & Certare, pugnare.

mangheneel, manghe.

Machinae bellicae genus, ballista bellica, qua tela, lapides & ignes in hostium vrbes iaculari solent. *vulgò* manga, mangana, mango, magnellus, mangon, manango: manganicum tormentum, manganum petrarium.

Mangher mengher.

vetus. Permutator, commercia exercens, commutator mercium: qui commercium, familiaritatem vel consuetudinem cum aliquo habet. & Negotiator. & Opifex *ang.* *monger, munger. hinc* **appel-manger, vat-manger, kole-mangher, sout-mangher, hof-mangher, visch-mangher, moes-mangher, vleesch-mangher.** &c. *vetustissimae dictiones.*

mangheren.

Mutare, permutare, commutare, immutare merces, commercium agere, commercari, merces commutare, negotiando permutare

mangheringhe.

Permutatio, commercium; mercium commutatio.

Maniere, wijze.

Modus, via, ratio, mos, ritus, vsus, consuetudo. *gal. maniere. ital. maniera: hisp. manera.*

manierlick.

Modestus.

manierlickheyd.

Modestia.

manierlicken.

Modestè.

Mannen.

vide man.

manse-koe. j. mans-koe.

Mantel.

Pallium. *vulgò* mantelum. *gal. manteau: ital. mantello: hisp. mania: ang. manile.*

mantel van de schoude.

Tegmen camini: superliminare, supercilium camini.

mantilleken, mandilleken.

Tunica militaris

Marasch. j. maerasch.

Palus, lacus.

March. j. margh.

Marck, merck.

Signum, nota. *gal. marque: ang. marke.*

marck.

sax . j. margh. Medulla.

marck.

Elioselinon, apium palustre: paludapium, aptum rusticum. *ang. marche.*

marck, merck.

Bes, libra nummularia, libra octonaria, vnciae octo: selibra *quibusdam. vulgò marca.*
gal. marq: ital. marco: hisp marco.

marck. j. xvj.

stufer. Brabant.

marck.

vetus. Limes in agris siue territoriis, fines regionum, margines imperij & Districtus
ditionis. & Pro-

uincia maior: Comitatus amplus *vulgò* marca, marcia. *ger. march: gal. marche: ang. marche.* **Marck** seu **merch** inquit Andreas Velleius) primo denotat signum seu sigillum aliquod peculiare: *atque inde pro vexillo bellico sumitur, vt merch & baniere idem sint:* hastae enim alligata pendula quaedam selecti ac variegati coloris fascia in altum sublata praeferebatur in praeliis, ad cuius ductum oculos atque animos suos pugnaturi certis de causis dirigere necesse habebant: *ab hac autem prima significatione vocabulum Marcae translatum pro limite postea accipitur: insigniri enim solent iam inde vsque à prima orbis terreni cultura, camporum, vrbium & regionum termini, discretis quibusdam siue saxis, siue palis, siue aliis notis memorabilibus: intra quas se quisque continere iussus: nec erat fas inuita vicinia transcendere: hinc pro ipsis campis ac regionibus vastissimis vsurpata est: vt iam Marcae nomine non tantùm integra rura certis distincta limitibus: sed amplissimi quoque prouinciarum tractus, quos nunc pagos, nunc ciuitates atque regna etiam Latini dixerunt, nuncupari venerint. B. Rhenanus Marck siue March equum apud veteres Gallos significasse docet ex Pausania: (vt apud veteres Germanos) atque hinc equorum seu stabuli magistrum **marck-staller**, & equitum praefectum **marck-graue** etiamnum appellari. Marca pro equo purum putum Britannicum est, inquit Guil Camd. B. Rhenano adstipulantur Brodeus, Alciatus, & alij: prior autem etymologiae ratio potior plurimis videtur.*

marck-boom.

vet. j. pael-boom. Arbor terminalis, finalis.

marck-graue.

Praefectus limitaneus: praefectus limitum siue regionis, custos limitis, certo regni limiti cum imperio praefectus, praeses prouinciae. *vulgò* marchio, marck-grauius. *q.d.* comes limitis, comes marcae seu distinctus. *ita Hotmannus, Munsterus, Becanus, & multi alij.* Marca, inquit Andr. Vell. loco ciuitatis & prouinciae inoleuit: *qui verò è comitatu Imperatoris ad hanc gubernandam deligebantur, marchiones dicti sunt. germ. marggraf: gal. marquis: ital. marchese: his. marques: ang. marques.*

marck-graef-schap.

Praefectura limitum, custodia limitum. *vulgò* marchionatus, & Comitatus marcae.

marck-schalck.

Praetor comitatus augustalis. *vulgò* marcschalckus.

marck-staller.

vide marck.

marck-ijser.

Cauterium. & Tudicula.

marck-saem.

Perspicax, consideratus.

marck-saemlick.

Sagaciter, consideratè.

marck-steen. j. pael-steen.

Terminus, lapis terminalis.

marck-teecken.

Character, signum, insigne.

marcken, mercken.

Signare, notare, insignire. *gal. marquer: ital. marchiare: ang. marke.*

marcken, aen-marcken.

Considerare, animaduertere, obseruare: cernere oculis, mente, animo.

marckelick.

Euidens, perspicuus, manifestus.

marckelicken.

Euidenter, perspicuè, manifestè, nominatim.

marckel-daghen.

fris . j. nietel-daghen.

marcker.

Notator, signator, considerator.

marckingehe.

Notatio: & Consideratio.

Marckt, merckt.

Mercatus, forum, forum rerum venalium, forum nundinarium, emporium, locus mercatus vel nundinarum. & Nundinae. *germ. marckt: gal. marché: ital. mercato: hisp. mercado: ang. market.*

marckt, merckt.

vetus. Emptio.

marckt.

vetus. germ. Pagus amplior. **j. marck.**

marckt

siue merckt in compositione actionem, frequentiam & conuentum significat: vt
beusel-merckt nugae, nugamenta, res nugatoriae: **loop-merckt**, frequens concursus:
drinck-merckt, frequens compositio: **trouwmerckt**, nuptiae, celebritas nuptiarum:
brabbel-merckt, ruchel-merckt, kijn-merckt, &c.

marckten.

vetus. Mercari, nundinari.

marckt-dagh.

Dies nundinalis.

marckt-korf, meers-korf.

Corbis institoria.

marckt-reyser.

Nundinator.

marckt-schip. j. koop-vaerder.

Nauis oneraria.

Mare. j. maere.**Marelle. j. amarelle.**

Cerasum Apronianum.

Marellen.

Ludere calculis discoloribus duodenis: vel etiam nouenis, *quod neghen-stecken* vocant.

marel-spel.

Ludus duodecim, vel nouem scruporum: *italis marella: gall. ieu de merelles: vulgo madrellus & madrella dicitur, à materulis, materes autem lingua veteri Gallica virgae & baculi dicuntur, teste Iosepho Scaligero & matera, ae, veteri lingua Gallica, teste Strabone iaculum siue sagitta capitata dicitur. Huius lusus meminit Ouid li. 3. de arte: Est genus in totidem tenui ratione redactum Spicula (aliàs scripula) quot menses lubricus annus habet. & paulo post: Paua tabella capit ternos vtrinque lapillos, E quibus hic labor est continuare suos.*

Maren. j. marren.**Margh, mergh.**

Medulla. *vulgò marga. ger. margh: ang. marrovve.*

margh van den boom. j. pit.

Medulla arboris.

margh-biese.

Mariscus, iuncus leuis.

Marghe, morghe lands.

Iugerum. *flandris* media pars iugeri, *mensura* terrae apud diuersos diuersa: μ .

Marghe.

fris . j. bolinck, worst.

Marghel, merghel.

Marga, creta fossitia: terra candida cretae instar, stercorandis agris seruiens: terrae adeps siue medulla. *germ. mergel: gal. marne: angl. marle.*

marghelen.

Marga stercorare agrum, margam adhibere agris.

Marghen. j. morghen.

Cras.

Marlin. j. smerlin.

Marmer, marmer-steen.

Marmor. *ger. marmelstein: gal. marbre: ital. marmo: hisp. marmol: ang. marble.*

Rooden marmer-steen. Porphyrites, marmor porphyreticum, marmor rubens purpurae in modum. **Witten marmer-steen.** Lapis Parius, marmor candidum.

Mármer-steen-morter.

Marmoratum.

Mármeren.

Incrustare, integere segmentis marmoreis: variegare marmoribus. *vulgò* marmorare.

marmsel.

Crusta marmorea.

Marmotte, marotte.

Simius, simia, cercopithecus. *gal. marmot, vide marte.*

Maeren, maren.

hol. fris. Ligare, alligare.

Marren, merren, meeren.

Tardare, retardare, morari, remorari, moram trahere, exspectare, manere.

marren-tacken.

Viscum, viscum quercinum: herba vnde viscus efficitur.

marren-vlichte, mar-vlichte.

Tricae: capillus intricatus: capilli pedibus pullorum gallinaceorum inuoluti, quibus pullorum gressus impediri solet.

Marotte. j. marmotte.

Simia. & Cercopithecus.

marotte, marotteken.

Imaguncula quae stultis ad lusum praebetur: sceptrum morionis.

Marse. j. máersche.

Palus.

Marsse.

vetus. fland Regio, ora, terra: & Margo, fines regionis, imperij, &c. *vide* **marck**.

Marte, merte, merteken, martin.

sax. sicamb. Simius, simia: & Cercopithecus: & Sphinx. Mantichora (*vel vt alij*) martiora, & martichora, *animal est in India, facie humana, corpore leonino.*

Marteel.

Malleus ferreus. *vulgò* martellus: *gal. marteau: ital. martello: hisp. martillo.* Teutonicè *propriè dicitur*, malleus ferreus temonis, *quem vulgatiús* **diessel-hamer** *vocamus.*

Marteler.

Martyr, testis.

martelersse.

Martyr foem.

marter.

Cruciatus, carnificina, tormentum, supplicium. *Becanus* violentum tormentum *interpretatur, quod Ecclesiastici* martyrrium *vocant.* *ger. marter: gal. martyr: ital. martyre, martyrio: hisp. martyrio: ang. martyrdom.* **Godts marter.** Tormenta Deo inflicta.

márteren.

Excarnificare, plectere, torquere, affligere, excruciare. *vulgò* martoriare & martyrizare.

Marter.

Martes, martes Scythica, mustela Scythica, mustela sylvestris, nobili pelle insignis.
vulgò martarus, marta, mardurus, marralus, marturellus. germ. marder: gal. martre:
hisp. marta,

martiola, martorella: Martem Gesnerus dictam conijcit, quòd Martia, id est, pugnax & ferox bestia sit: iugulat enim mures, gallinas & aues caeteras.

Martin.

holl . j. marte. Simius.

Martse.

vetus. fland . j. mats-hamer. Malleus militaris.

Mas-darm.

germ. sax . j. mest-darm. Intestinum rectum.

Masche, maschel.

Macula, labes. & Cicatrix. *ger. maasen.*

masche, oft maesche van het net.

Macula retis, plaga, foramen retis. *ang. mashe.*

masche, mascke.

Larua, persona. *vulgò masca: gal. masque: ital. mascara: hisp. mascar. Solet nebulonum quoddam genus incedere densis reticulis velatum & tectum. vulgari nomine net-boeuen appellati, qui per maschas. i. retis maculas siue foramina alios videre & noscere potuerint, ipsi interim ignoti: inde masche, maesche & maske laruam siue personam dici coniscio: cùm etiam Latini reticuli nomine fasciam lineam siue laneam intelligant, quàm faciei admouemus ne agnoscamur. sic Plin. lib. 12. cap. 14. Persona, inquit, adijcitur capiti, densúsue reticulus. gal. masque: ital. mascara. hisp. masche: ang. maske.*

maschel, mascher.

Macula, labes. *ital. macchia: hisp. mancha.*

maschel, mascher.

fland. Batrachium: coloris species quo ante inuentas personas faciem obungebant.

maschelen aen de beenen.

Phausinges: Varietates, *Plin.* Maculae subrubrae quae hyeme contrahuntur, dum crura ad ignem propiùs admouentur.

maschelen, mascheren, maeschen.

Maculare, maculis deformare, squalore inquinare, commaculare: obungere fuligine, atramento, &c.

maschere. j. maschele.

Mascopije.

sax. Nautica societas.

Mase. j. masche.

Macula.

Maselen, maseren, masel-suchte.

Papul , boa, exanthemata. *vulgò.* variolae: exiles maculae rubrae aut purpure interdum nigricantes, pueris infestae. *ang. measils, mesiles.*

masel-sieckte.

Boa, papulae.

masel-suchte.

vet. sax . j. malaetscheyd. Lepra.

Maser.

ger. sax . j. maeser.

Masier, masier-gat.

Riscus: fenestellae imperuia, in muro, pariete, aut foco: capsula intra parietem apparatus. *vulgò boeta: gal. mesure, trou de mesure. Measure gallis propriè dicitur parietina: foramen parietinae siue parietis: foramen maceriae, siue muri intermedij: foramen petr . dicitur quibusdam metsier-gat. q.d. foramen caementarij.*

Masse, Massa.

Masse siue mas, inquit *Becanus*, dicitur cumulus, congeries, res multae in vnum coaceruatae, vnde *Itali amassare, & Galli amasser.* i. coaceruare dicunt.

masse.

Pastillus.

masse van coper, siluer,

&c. Aes graue.

masse van goud.

Palacra, palacrana, maior auri massa.

massif.

Solidus, densus. *vulgò massiuus. gal. massif: ital. massioco.*

masse-peyn, marce-payn.

Panis saccharites, panis dulciarius, maza panis. *vulgò* martius panis, massa panis.
ger. marizepan: gal marcepain: ital. marzapane.

Masse, massue.

vetus. fland. Claua.gal. massue.

Massel.

sax . j. masel.

Mast.

Malus, arbor nauis. *sax. mast: gal. mast, mas: hisp. mastel: ang. mast.*

mast-bloeme.

fland. Paeonia, sic dicta à mali nauis similitudine.

mast-boom. j. mast.

Malus.

mast-boom. j. dennen-boom.

Arbor picea: abies. *q.d. arbor mali: quòd ex ea mali nauium conficiantur.*

mast-koker.

Modius.

mast-tonne.

Carchesium.

mast-top.

sax. Carchesium

Masteluyn, misteluyn.

Farrago.

Masten. j. mesten.

Mat.

Defessus, fessus, defatigatus, fractus labore. *gal. mat.*

mat, mate.

vetus. Pauper, miser.

mat ende ver-wonnen.

Victus, deuictus *gal mat.*

mat maecken.

Mactare labore, dolore, infortunio, damno, malis: fatigare. & Frangere labore, dolore, damno: &

Delassare, defatigare: & Depauperare. & Domare.

maten, matten.

vet j. mat maecken.

maten.

vetus. fland Mactare, occidere.

matigheyd.

Defatigatio, lassitudo.

mats-hamer.

fland . j. her-hamer. Cestra, malleus militaris.

Mat-haen.

Haematopus. dicitur **mat-hoen** Adriano Iunio q.d. **hemat-hoen.** à sanguineis cruribus, siue cruenta rubedine longorum crurum.

Mate. j. maete.

Mensura, &c.

Mate.

vetus. Vilis, non magni pretij. *vulgò* matus.

mate-lieden.

vetus. Homines pauperes.

mate-man.

vetus. Vir pauper.

mate-man.

vetus. Antvverp . j. celle-broeder, lollaerd.

Mater. j. moeder.

Materie.

Materia, materies. *gal. matiere: ital. materia: hisp. materia: ang. matter.*

materie.

Sanies, pus.

Matte, matten.

Lac schiston, caseosa lactis pars ab aquea separata: lac à sero discretum. *gal. mattons.*

Matte, madte.

ger. sax. sic. fris. Pratum.

matte-biesen.

Iuncus holoscoenus: iuncus aquaticus.

Matte.

Matta, storea, teges, teges vilior ex iuncis aut stramentis: stragulum ex vlua, scirpo aut sparto. *gal. matte: ang. matte.*

mattras.

Matta: & Culcita, culcitra, lectus laneus vel tomentitius. anaclinterium, accubitum
vulgò materassa. gal. materas: ital. materazzo: his. matelaz: ang. matresse.

Mauricken, mauwerken.

sicamb. j. knoterken. Spinus, acanthis.

Mausche koe, mousche koe. j. mansche koe, mans-koe.

M E

Med.

sax . j. maeght. Virgo.

Med, met.

Cum, vnà, pariter μ *ger. mitt: ang. vwith* **Med allen** . Omnino, prorsus, valdè. **Met eenen**. Simul vnà pariter. & Eadem opera. **Met tijden**. Aliquando, subinde.

med-be-gheerder.

Competitor.

med-boeler.

Riualis.

med-borghe.

Expromissor, qui alienam obligationem in se suscipit.

med-borgher.

Municeps.

med-broeder.

Frater. *vulgò* confrater.

med-deylen, med-deelen.

Participare, communicare, impertire vel impertiri.

med-erf-ghenaem.

Cohaeres.

med-ghangher.

Comes.

med-ghe-noot.

Consors, socius, particeps, partiarius.

med-dooghen.

Compati.

med-dooghentheyd.

Miseratio.

med-gaders.

Simul, vnà.

med-gheselle.

Socius.

med-ghe-span.

Iugalis, eodem iugo subactus: consors, collega.

med-lijden.

Condolere, compati, commiserari, misereri, miserescere.

med-lijdende.

Misericors.

med-lijdenheyd.

Misericordia, miseratio.

med-maet.

Socius, sodalis.

med-lijdinghe.

Miseratio: dolor ex aliorum rebus aduersis. *vulgò* compassio.

med-pand.

Hypotheca, connexum.

med-partije.

Consors, socius.

med-plegher.

Socius, consors.

med-plichtigh.

Consors, socius.

med-plichtighe int feyt.

Complices; participes sceleris.

med-saem, ghe-med-saem.

Comis, familiaris, affabilis.

med-sooghelinck.

Collactaneus.

med-spreken.

Suffragari.

med-stemmen.

Consonare: & Suffragari, assentiri.

med-vrijer.

Riualis, competitor.

med-waerigh.

hol. Comis, familiaris.

med-werdigh.

vetus. Comis, humanus.

med-werdigheyd.

Comitas.

med-wetigh.

Conscius.

Mede. j. med.

Cùm, pariter.

M de.

Hydromeli, aqua mulsa: melicratum, aqua melle mista. *vulgò* medus, medo.

medigh oft meddigh bier.

Mustea ceruisia.

Meden, meeden.

sax. sicamb . j. mietten. Locare, conducere.

medelinck. j. huerlinck.

Medicijn.

Medicus.

medicijne.

Medicamen, medicamentum, medicatio, remedium, medela, antidotum.

medicijn-dranck.

Potio, medica potio.

medecijn-loon, meester-gheld.

Sostrum.

medicijn-meester.

Medicus.

Meds, mids.

Cùm.

meds dat, mids dien dat.

Cùm, quia, quandoquidem.

meds-gaders.

Simul, vnà, pariter.

Mee, meed.

Erythrodanum, rubia, herba radice rubra.

mee-krappe, meed-krappe.

rubiae radices comminutae.

meeen oft meeden het laecken.

Tingere rubia pannum.

Meede.

holl. fris . j. puyste, buyle.

Meeden.

sax . j. meden. Locare.

Meeghd.

holl . j. maeghd. Virgo.

Meel, mael.

Farina, simila. *ger. mael: ang. meale, meel.*

meel-buydel.

Cribum pollinarium.

meel-kiste.

Farinarium, arca farinaria.

meel-meese. j. pimpel-meese.

Parus minor.

meel-peere, suyp-peere.

Sorbum: fructus cuius farina polentae loco sumpta aluum sistit.

meel-sack.

Saccus farinarius.

meel-sifte.

Cribum pollinarium.

meel-suycker. j. poeyer-suycker.

Meenen.

fland. holl . j. meynen.

Meente, meynte.

sicamb. holl. fris . j. ghe-meente, ghe-meynte. gall. maint. i. multi.

Meeps, meepsch.

Exilis, tenuis, iunceus, imbecillis.

Meer. j. maer, mer.

Mare.

Meer.

Magis, amplius, plus, prae, vltra. *ger. meer: ang. more.*

meer ende meer.

Plus plusque, indies vehementiù aut ampliùs, magis magisque, magis ac magis.

meer dan.

Vltra, supra, plus quàm: amplius, plus.

meer dan ghenoegh.

Plus satis.

meer noch min.

Plus minus, circiter.

meer-mael.

Saepius, pluries.

meerder.

Maior.

meerder-iaerigh.

Maior annis: viginti *quinque* annos natus. *vulgò* maiorennis.

meerderen.

Augere, adaugere, auctare, augmentare, coaugmentare, multiplicare, accessionem facere.

meerderinghe, meerdernisse.

Augmentum, augmentatio, incrementum, accrementum, auctio, accessio, coagmentatio.

Meer, meere. j. pael.

Terminus, meta, limes. *ang meere.*

meeren, merren. j. maren, marren.

Remorari, retardare.

meerren, merren.

Constituere limites. ponere metas.

meerren het schip.

Nauem continenti alligare, nauem sistere in portu, nauem deducere ad portum, appellere. *gal. marer.*

meer-pael.

Tonsilla: palus qui nauis religandae causa in litore figitur.

meer-touwe.

Rudens: funis quo nauis continenti alligatur: pymnesium: retinaculum.

Meersche. j. maersche.

Palus.

Meersse, meerserije.

Merx, mercimonium. *vulgò* merciaria. *gal. mercerie: ital. merce: hisp. mercaderia: ang. mercerie.*

meersse, meers-korf.

Corbis institoris, canistrum institorium.

meersse van t'schip.

Corbis nauis, galea nauis.

meers-korf.

Corbis institoria, sporta viminea.

meers-man.

Circitor, circuitor: qui merces distrahendas vicatim circumfert.

meers-mande.

Canistrum institorium.

meers-schip.

Corbita: nauis oneraria, cuius malus corbem praefert in summo fastigio.

meers-seyl. j. top-seyl.

Thoracium: velum in summo mali fastigio.

meersenieer.

fland . j. kraemer. Circitor, tabernarius. *gal. mercier: ang. mercer.*

meersenieer, meersenieer-man, mercenieer, kossate.

vet. brux. louan. Cliens Ducis Brabantiae priuilegiis & immunitatibus donatus: qui se in fidem & potestatem principis permisit.

meersenieer-schap.

Clientela ducum Brabantiae.

meerserije. j. meerse.

Merx.

Meersenen.

fland . j. meerderen. Augere.

Meerst.

fland j. meest.

Meert, maert.

Martius mensis.

meert.

*inquit Becanus, non à Marte dictus, sed à **meerderen**, id est, ab augendis diebus: quòd eius principium dies augeat.*

meerts bloeme.

Flos martius, stellatus: hyacinthus bifolius.

meerts kiecken.

Pullus martius, pullus gallinarum optimus, atque educatio-

ni & saginationi aptissimus, mense Martio.

Meese.

Parus, fringillago. *auiculae genus. gal. mesange.*

Meest.

Maximè, praecipuè, potissimùm, pottissimè

meeste

Maximus, praecipuus, summus. *ang. moste.*

meesten-deel.

Maxima pars, plures, complures, plerique.

meesten-deels.

Plerumque, vt plurimum, plurimum, magna ex parte: magna parte.

Meester.

Magister, praeceptor, dominus, herus. *dicitur meester. q.d. meeste heer. quidam ex dictione magister contrahi putant. ger. meyster: gal. maistre: ital. maestro: hisp. maestro: ang. maister.*

meester der medicijnen. j. medicijn-meester.

Medicus.

meester der scholen. j. school-meester.

Ludimagister.

meester, konstenaer.

Artifex, opifex, in arte sua excellens.

meester-gheld.

Sostrum: merces quae datur medico pro curatione.

meester-knecht, meester-knaep.

Vicarius herilis: oekonomus, domus praefectus: officinae praefectus, columella.

meester-loos.

Indomitus, effrenis & Magistro carens.

meester-schap.

Dominatus, magisterium: magistri dignitas vel officium.

meester-schap.

Ars, artificium, specimen artis.

meester-stuck.

Opus magnae artis, opus artificiosum, specimen artis: canon.

meester-stuck oft proef-stuck doen.

Tyrocinium facere.

meester-timmer-man.

Architectus, architector.

meester-werck. j. meester-stuck.

meester-wortel.

Laser Gallicum, laserpitium Gallicum. *vulgò* Imperatoria, ostrutium, astantia, magistrantia.

meesteren.

Magistrare, gubernare, moderari, dominari: & Cohibere, edomare, compescere, regere.

meesteren, heylen, ghe-nesen.

Curare, mederi, medicare, medicari.

meesterije.

Magisterium, ars.

meesterije.

Curatio, sanatio, medela, medicamen, medicatio, medicina, remedium, pharmacum.

meesterij-ver-kooper.

fland. Pharmacopola.

meesterlick.

Artificiosè, ingeniosè, soleriter, argutè, affabrè, exactè.

meestersse.

Magistra, domina, hera. & Medica.

meestrigghe.

fland j. meestersse.

Meete. j. kerf.

Crena.

Meete. j. weed.

Glastum.

Meeuwe.

Larus, gauia. *avis vulgò meua. à voce quam edit, dicta.*

Meghd.

sicamb . j. maeghd. Virgo.

Megher.

vetus. fland . j. wey. Serum lactis. gal. megue.

Meghe, meghel, meghen, maghen.

germ. Coagulum.

megher-kruyd.

germ. sax j. wal-stroo. Gallium. herba quae vim coaguli habet in cogendo lacte.

Mey, mey-maend.

Maius mensis. *vox vernacula* **mey** siue **may** à Latina sumpta: vel potiùs à frondibus, arboribus & arbustis, quae nomine cum mense communi vocantur. Mich. Beuter.

Maius à voce **may** siue **mey**: qua viror omnium plantarum designatur, Becan. ger. *mey*: gal. *may*: ital. *maggio*: hisp. *mayo*: ang. *may*.

mey, mey-tack.

Ramus frondosus, frons festa. *q.d.* ramus Maij. *Maiò enim mense arbor frondes emittit.*

meyken.

louan. bruxel . j. tuyken. Sertum.

meyen.

Desectis viridibus plantis siue ramis ornare. *Becan.*

mey-bloemken.

Lilium conuallium, lilium vernum. *q.d.* flosculus Maij: *floret enim circa calendas Maías.*

mey-boter.

Butyrum vernum.

mey-doorne.

Oxyacantha: spina acuta: *sic zeland. dicta. quòd mense Maio spectatissimè floreat exiguo flosculo. q.d.* spina Maij.

mey-kaese. j. platte-kaese.

Lac coagulatum. lac pressum: *quod mense Maio confici solet.*

mey-visch.

Alausa, alosa. *piscis vilis qui mensis Maio apparere incipit.* & Asellus minor salitus

mey-voghel.

Larus niger: avis Maij.

mey-voghel.

sax. sicamb . j. pepel. Papilio: *Maiio mense frequens.*

Meyd.

fris. sicam. holl . j. maeghd. Virgo, puella, ancilla. *ang. meide, mayde.*

meysen, meysen.

Puella, adolescentula, iuuenula: & Ancilla, famula. *gal. meschine.*

meysen-knecht.

fland. Androgynus, hermaphroditus, semimas. & Virago.

meysken.

Puella, puellula.

Meyer.

germ. sax fris. sicamb. Colonus, villicus: agricola, *inquit Becanus*, qui agrum colit, frugum tamen partem domino dat.

meyer.

Praetor maior, praetor vrbanus, consul maior, summus magistratus. *vulgo maior & maierus. gal. maire, maieur: ang. mayor.*

meyer van het dorp.

Praetor minor, praetor rusticus, praetor ruralis, coloni praefectus, praetor pagi, praetor suburbanus.

meyer hof.

germ. sax. sicamb. Villa.

meyerije.

Colonia: & Praetura: & Territorium.

Meyn.

vetus . j. schot. Pollen.

Meynckel.

vetus. hol . j. veel, menigh.

Meynen.

Opinari, arbitrari, putare, reputare, existimare, autumare, reri, censere, sentire.

meyn-eed.

Periurium, falsum iuramentum, sacramentum perfidum. *dictio composita ex meynen & eed.* Cicero: *lib. 3. Offic. Quod ex animi tui sententia iuraueris, id non facere, periurium est.*

meyn-eed doen.

Perierare, periurare, sacramentum perfidum dicere, falsò & animo fallendi iurare, iurare contra animi sententiam.

meyn-eedigh.

Periurus, periuriosus, falsiurus: qui aliter iurat quam sentit: qui sciens periurium facit: qui fortuitò, temerè & dubiè iurat. *ger. meinydigh: sax. meneedigh.*

meyninghe.

Opinio, arbitrium, sententia, mens.

Meynte. j. meente.

Communitas.

Meyr. j. maer.

Mare: & Stagnum.

Meysen. j. meydsen.

Puella: & Ancilla. *gal. mechenne.*

Meysenije, maysinede, maisnide.

vetus. fland. Familia. gal. mesnage.

Meyster. j. meester.

Magister.

Meyt

vetus . j. meyd. Puella.

Melaedsch. j. malaedsch.

Leprosus.

Melck-ander.

holl . j. malck-ander.

Melck.

Lac. *ger. milch: ang. milke.*

melck-deerne.

Ancilla lactaria, ancilla boaria.

melck-drincker.

Galactopota.

melck-eter.

Galactophagus.

melck-eemer. j. melck-tobbe.

Mulctra, mulctrale.

melck-haer.

Lanugo genarum: barbula lacteola: iuli: tenerae genarum lanugines.

melck-koe.

Bos lactaria.

melck-kruyd.

Polygala, glaux.

melck-lam. j. suygh lam.

melck-maerte, melck meysen.

Ancilla boaria: ancilla lactaria.

melck-merckt.

Forum lactarium.

melck-muyl.

Imberbis, impuber, depuber: inuestis.

melck-oye.

Ouis lactaria.

melck-rinssel.

Coagulum.

melck-spijse, suyuel.

Lactaria. *vulgò* lacticinia.

melck-stande.

Labrum lactarium.

melck-stoop.

Multra, sinus lactis.

melck-teyle.

Sinus vel sinum lactis: vas in quo lac mulsum asseruatur.

melck-tobbe.

Multra, multrale, multrum: vas quo lac dum mulgetur, excipitur.

melck-verwigh.

Lacteus.

melck-waere. j. suyuel.

Lactarium.

melck-weye.

Serum, pars lactis aquea.

melck-weye.

Sonchus, lactucina, lactucella: *herba cuius caulis fractus copioso lacte manat. Lemnius*
Sonchum, dentem leonis, hieracium, condrillam & *id genus alias herbas melck-wied*
dici ait, à melck. i. lac, & wieden. i. runcare: quòd lacteo rore madescant, & quòd
eruncandae eruendaeque sint, ne salutaes herbas & frutices strangulent.

melck-werck.

sax. Lactarium.

melcken.

Mulgere, pressare vbera palmis. μ . *germ. milchen: ital. molgere: ang. milke.*

melcken iemanden.

Emulgere aliquem argento, emungere aliquem pecuniis: fraude & blanditiis elicere
alicui pecunias.

melcken de duyuen.

Illectare, allectare, allicere columbas esca.

melcker, melckerlinck, milte van den visch.

Lactes, lacteum intestinum, insigne piscium marium.

melcksel.

Mulctra, lac emulsum.

Melck-anderen.

holl . j. malck-anderen .

Melde.

Atriplex, atriplexum, aureum olus. *ger. molten, milten.*

Melden.

Meminisse, mentionem facere, memorare: & Prodere, reuelare, aperire declarare.

Mele. j. meel.

Farina.

Melicht.

vet . j. villicht. Forsan, forsitan.

Melisse, melissen-kruyd.

Melissophyllum, amellum, apiastrum, citrago, melitaena. *vulgò melissa. ger. melissen: gal. melisse: ital. melissa.*

Melisoen. j. menisoen.

Dysenteria.

Mellen. j. maelen.

Ducere vxorem, coniugari.

Meloen.

Melo, pepon, melopepo, cucumeris genus. *ger. melaunen, melonen: gal. melon: ital. melone: hisp. melon: ang. melon.*

Meluwe, milwe.

Acarus. **meluwen.** Ab acaris, tineis siue teredine exedi.

Memme. j. mamme.

Nutrix.

Men. j. man, mensch.

Vir, homo. *ang. men.* i. homines.

men seyt. j. man seyt.

Aiunt, fertur.

Mencke. j. mincke.

Mene.

vetus. fland . j. menigh. Multus.

Menghe.

ger. sax . j. menichte.

Menghe.

Eupatorium. *vulgò* agrimonia.

Menghel.

brab . j. pinte. Hemina. *holl. & sicamb.* Heminae duae.

Menghelen j. menghen.

Miscere.

menghelinghe.

Mistura, permistio.

mengelrije.

Miscellanea, orum.

Menghen.

Miscere, commiscere, permiscere, immiscere, diluere, temperare, variare. *germ.*
menghen: ang. mingle.

mengh-moes.

Olera miscellanea, puls miscellanea.

mengher.

Mixtor.

mengher. j. mangher.

Permutator, mercator

menghinghe.

Mixtura, permistio.

menghsel.

Mixtura, permistio, varietas.

menghsel-verwe.

Color varius, mistus.

menghsel-wolle.

Lana variegata.

Menie. j minie.**Menie.**

vetus . j. **menighte.**

Menigh.

Multus, frequens, creber: multi, crebri, complures, plerique. *germ. manch: gal. maint: ang. many: managein Goticè. i. plebs.*

menigh-mael, dick-mael.

Sepè, crebrò.

menigh-sins.

Variè, multifariam.

menigh-verwigh.

Discolor.

menigh-voud, menigh-voudigh.

Multiplex.

menigh-voude.

Echinus, bouis ventriculus: *sic dictus à variis plicis: dicitur & huyue à reticulatis puellarum vittarum plagis: & boeck à multiplicibus voluminibus seu pagellis. Adrian. Iun.*

menigh-vuldigh, menigh-voudigh.

Multiplex, multiplicabilis, varius, multiugus.

menigh-vuldigheyd.

Multitudo.

menigh-vuldighlick.

Multipliciter, multifariè.

menigh-vuldighen.

Multiplicare, multiplex facere.

menigh-werf, menigh-werue.

Saepè, compluries, crebrò.

menigher-hande.

Varius, multiplex, diuersus, multiformis.

menigher-ley.

Multiplex, multiformis, multiugus, diuersus, varius.

menigher-ley-verwigh.

Multicolor.

menigher-tier.

vetus. **j. menigher-ley.** Multiplex, varius.

menigher-tierlick.

vetus. Variè.

menighte.

Multitudo, frequentia, copia, agmen, turba, caterua, vis, abundantia.

Menie, mijnie.

Minium: pigmenti rubri genus.

menisoen.

& *euphoniae gratia* **melisoen.** Dysenteria, tormina: cruenta alui deiectio cum dolorifica torsione. *dicitur etiam rood menisoen, rood buyck-euel, & simpliciter het rood. q.d.* rubrum siue miniatum excrementum.

menisoen-kruyd.

Gnaphalium, filago, centumculus: thalictrum *officin.* sophia: *hebae dysenteriam sistentes.*

Mennen.

Ducere, agere, vehere, minare. *gal. mener: ital. menare.*

men-roede.

Scutica, flagellum.

menner. j. waghman.

Mensch.

Homo mortalis, terrigena. *dicitur mensch, inquit Becanus, q.d. men sich, hoc est, ducens seipsum.*

menschen-dief.

Plagiarius.

mensch-schouwich.

Misanthropos, homifuga.

menschken.

Homuncio, homulus, homunculus.

menschelick.

Humanus.

menschelicken.

Humanitus, more humano.

menschelickheyd.

Humanitas, natura humana.

Mente. j. munte.

Mentha.

Mer. j. maer.

Sed.

Mer. j. maer.

Mare.

Mercenier. j. meersenieer.**Merck, mercken. j. marck, marcken.****Merckt. j. marckt.**

Forum.

Mergh, merghe, merghel. j. margh, marghe, marghel.**Merghen. j. morghen.**

Cras.

Merie, merrie.

Equa. ang. mare. ger. vet. merrhe.

Merisoen. j. menisoen.

Merlaen.

fland j. merle. Merula.

Merle.

Merula. gal. merle: ital. merla: hisp. mierla.

Merlin. j. smerlin.

Aesalo.

Merren. j. marren.

Morari.

merren-vlichte, mer-vlichte. j. marren-vlichte.

Tricae.

Mersche. j. maersche.

Palus.

Mersenier. j. meersenier.

Merte, merteke. j. marte.

Simius.

Mes.

in compositione: ut mes-doen, mesbruyken &c. Flandri dicunt: Brabanti & alij mis, mis-doen, mis-bruycken, &c.

Mes.

fland . j. mest. Stercus, fimus.

Mes, messer, mets.

Culter, gladius.

mes-maecker.

Cultrarius faber, machaeropoeus.

messen-koker.

Theca cultellaria.

Mesaene. j. besaene.

Epidromus.

Mesel.

vetus . j. melaedtsch. Leprosus. *ger. maltzig: gal. mesel, meseau.*

mesel-sucht.

vetus Lepra.

meselrije.

vetus. Lepra. *gal. meselerie.*

Mesniede.

vet. fland . j. meysniede.

Messe.

fland . j. misse.

Messelen.

fris . j. maselen. Papulae, boa.

Message.

fland. vet. Nuntius, nuntium. *gal. message: ital. messo: hisp. mensage: ang. message.*

messagier, metsengier.

vet. fland. Nuntius, tabellarius. *gal. messagier: ital. messagiero hisp. mensagero. ang. messenger.*

Messie. j. mest-put.

Fimetum.

messingh.

fland . j. messie. Fimetum.

Messing.

sax. sicamb. fris . j. latoen. Orichalcum aurichalcum.

Mest, mist, mesch.

Stercus, merda, excrementum alui, fimus vel timum, laetamen. *ger. mist: sax. mess.*

mest-gaffel.

Furca fimaria.

mest-haeck.

Ligo fimarius.

mest-hoop.

Fimetum, sterquilinium.

mest-poel.

Sterquilinium, colluuiarium. colluuiies stercoraria.

mest-put.

Fimetum, sterquilinium.

mest-voeder.

Sagina.

mest-waeghen.

Plaustrum, plostrum, vehiculum quo fimus vehitur.

mesten.

Stercorare agrum. pabulare agrum fimo: stercore foecundare, stercore agris adhibere.

Mesten.

Saginare, pinguefacere, obesare, impinguare, farcire.

mest-brocke.

Sagina.

mest-darm, mast-darm, mas-darm.

germ. sax. sic . j. aers-darm. Intestinum rectum.

mest-dier.

Animal altile: quod saginatur.

mest-hinne.

Gallina altilis.

mest-kot.

Saginarium.

mest-spijse.

Sagina.

mest-stal.

Saginarium.

mest-vederen.

Plumae sub cauda, quae gallinis aut capis saginandis euelli solent.

mest-vercken.

Porcus saginatus.

mest-voeder.

Sagina.

mest-voghel.

Auis altilis, auis fertilis.

mester van voghelen.

Fartor: qui aues altilis farcit & saginat.

mestinghe.

Sagina.

Mest j. mist, miest.

Nebula.

Met. j. med, mede.

Cum, vnà.

Met.

holl . j. peter. vide mette.

Metael.

Metallum. *gal. metal: ital. metallo: hisp. metal: ang mettel.*

Meten.

Metiri, dimetiri, emetiri, modulari, mensurare. μ . *ger. messen: gal. mesurer: hisp. medir: angl. meate, measure.*

meter

Mensor.

Meter. j. pete.

Mater lustrica. **Peters ende meters.** Lustrici parentes. *Dicitur meter. q.d. mater.*

Metsen.

Struere, exstruere muros, parietes, &c.

mets-steen.

Caementum.

metser.

Caementarius, structor, faber murarius: machio, machino, *apud Isidor. teste Lipsio:* qui machinis insistit

propter altitudinem parietum.

metselaer.

holl sicamb . j. metser.

metsenaer.

vet. fland . j. metser.

metselrije.

Structura muri, structura caementitia, caementum.

metselen.

holl . j. metsen.

Met.

hol. fris . j. peter. Pater lustricus.

mette.

holl. fris . j. meter, pete. Mater lustrica. **Metteken.** Matercula lustrica.

Met, mette.

sax sicam. Pulpa suilla: carnes porcinae deliciores.

met-worste.

sax. sic. braed-worste. Lucanica, botulus: farcimen ex cane porcina oblongum.

Mette, metteken.

Capra, capella. & Mulier ignava.

Mettenen.

Horae siue preces matutinae: praeces nocturnae: nocturnalia, ium.

Meucken, moken.

Modiolus.

Meughe. j. moghe.

Meulen. j. molen.

Mola.

Meuselen.

hol. zeland. Pitissare, ligurare, & clàm degustare paulatim.

meuseler.

hol. Genus delicatioris ceruisi .

Meuseler.

fland . j. kneuterken.

Meusie, mosie.

Culex.

Meuterken.

leod . j. oord. Quadrans.

M I

Micke.

Furca.

micke.

Pedamen, pedamentum, ridica.

micke.

Hemiartium, panis triticeus minor, artidium, paruus panis. *gal. miche.*

Micke, mick, ghe-mick.

Collimatio.

micken met de ooghen.

Collimare, intendere oculos in rem aliquam: collineare: oculos in scopum intendere.
& Statuere, disponere.

Mid-dagh.

Meridies, medius dies.

middagh-mael.

Prandium.

mid-dagh eten.

Prandere, meridiare vel meridiari.

middaghs.

Meridianus. & Meridianò: meridie.

mid-dagsche sonne.

Sol meridianus.

mid-daghschen wind.

Auster, ventus meridionalis.

mid-lente.

Ver medium, adultum.

mid-maend.

vetus. Medius mensis.

mid meert.

vetus. Medius Martius.

mid-nacht, midden-nacht.

Noctis meridies, nox intempesta: nox concubia, concubium, noctis silentium, nox media: & Septentrio.

mid-ooghst. j. half-ooghst.

mid-rifte. j. middel-rifte.

mid-somer.

Media aestas, aestas adulta, aestas summa.

mid-vasten.

sax fris. sicamb . j. half vasten .

mid-weke.

sax. fris. sicamb. holl . j. goensdagh. Dies mercurij *q.d.* media septimana.

mid-weghe, mids-wegh.

In medio, circa medium, in medio itinere.

mid-winter.

Bruma, media hyems, solstitium brumale, hyems adulta, summa hyems.

middel.

Medium, medietas, intermedium, meditullium. *germ. mittel: angl. midde, middel, middle.*

middel.

Modus, ratio, via, occasio, causa, conditio, opera, facultas.

middel-baer.

Mediocris.

middel-baer man.

Vir iustae staturae.

middel-baerheyd.

Mediocrotas, *medium*.

middel-baerlick.

Mediocriter.

middel-landsch.

Mediterraneus.

middel-landsche zee.

Mare mediterraneum.

middel-lijf.

Thorax. i. borst.

middel-linie.

Diameter, linea dimetiens.

middel-maete.

Mediocritas, *medium*.

middel maetigh.

Mediocris: & Indifferens.

middel-maetigh man.

Vir quadratus, *commodae siue iustae staturae*.

middel-muer. j. middel-wand.

middel-punt.

Centrum.

middel-rif. j. rifte.

Diaphragma, septum transuersum. *sax. middelrif: ang. midriffe*

middel-schot.

Intersepimentum, interfinium, interseptum.

middel-schot van den neuse.

Interfinium, isthmus, imbrex narium, intersepimentum vel discrimen narium.

middel-vingher.

Digitus medius, infamis, impudicus, famosus, verpus.

middel wand tusschen-weegh.

Paries medianus, intergerinus.

middeld. j. middel.

middelen.

Mediare, intercedere, interuenire, moderari, disceptare.

middele.

Mediator, disceptator, interpres, deprecator, arbiter, sequester, interuentor, pararius.

middeler tijd.

Interim, interea.

middelste.

Medius, medianus.

midden.

Medius: & Medium. *ger. mitz, mittlest: ang. middes, midde.*

midden-schot. j. middel-schot.

Intersepimentum.

midden-nacht. j. mid-nacht.**Mids.**

Medius.

mids dat,

&c. Quandoquidem, eo quòd, quia.

mids-gaeders, med-gaeders.

Simul, vnà, vnà cum.

mids-water zeylen.

Nauigare medio alueo.

Mied.

holl . j. tijdinghe. Nuntium.

mied-brenghen.

hol. Nunciare.

mied-wijs.

hol. Nouarum rerum nunciis abundans.

Miede, mieden. j. miete, mieten.

Mieghe. j. mijghe.

Vrina.

Miere.

Formica, μ μ . **De mieren.** Formicatio μ μ : morbus qui foris corpus foedis tuberculis ac pustulis deformat, intus verò mordentis formicae sensum cruciatumque adfert: & Morbus venereus, lues venerea.

mieren-hoop, mieren-nest, mieren-hol.

Myrmecia, cauerna aut agmen formicarum.

mieren-ioocksel.

Formicatio.

mier-seycke, pis-miere.

Formica.

mierachtigh.

Formicosus.

Mies.

vetus . **j. mos.** Muscus, bryon.

Miest. j. mist.

Nebula.

mieselen.

fris. holl . j. misten. Nebulam exhalare, rorare tenuem pluuiam.

mieselinghe.

holl. fris. j. mist. Nebula.

Miete, miente, miede.

ger. sax. sicamb. holl. fland. Donum, munus: & Merces, meritum, stipendium. & Arrha, arrhabo, munus in conductione inita. *ang. meede.*

mieten, mieden.

germ. sax. sicamb. fland. holl j. hueren. Conducere, & arrhabone dato deuincire.

miet-loon.

vetus. Merces.

miet-ros.

ger. sax . j. huer-peerd.

Mij.

Mihi, me. μ , μ . *germ. mich, mir: gal. moy, me: ital. me: hisp. mi: ang. me.*

Mijden

Vitare, euitare, deuitare, fugere, defugere, effugere: & Parcere.

mijd-saem.

fland. Vitans: & Parcens.

mijdel.

fland. Vitans: & Parcens.

Mijghe mieghe.

sicamb j. pisse. Vrina.

Mijle.

Milliarium, milliare, mille passus, lapis. *germ. meyl: ang. mile.*

Mijn.

Meus. *germ. meyn: gal. mien: ital. mio: hisp. mio: ang. my, myne.*

mijn-heer.

Heros, vir nobilis & illustris *q.d.* meus dominus.

mijn-vrouwe.

Herois, heroina, femina illustris. *q.d.* mea domina.

mijnen.

In venditione & auctione publica, meum est, dicere, sibi que rem auctam adsumere certo pretio.

mijnent halue.

Per me, propter me, à me.

Mijne.

Vena: & Natura, ingenium. & Vultus, species, status. *gal. mine.*

Mijne, mijn kuyl, mine.

Fodina, cuniculus. *vulgò minera gal. mine, miniere: ital. minera: hisp. minero, mina: ang. mine.*

mijne van goud.

Aurifodina.

mijne van siluer.

Argentifodina.

mijne, onder-grauinghe.

Cuniculus: meatus subterraneus suffosus. *vulgò mina.*

mijnen, minéren, onder-grauen.

Suffodere, agere cuniculos. *vulgò minare, facere minas.*

Mijnie, minie, menie.

Minium, pigmentum rubrum.

mijnie-kuyl.

Miniaria, locus in quo foditur minium.

Mijte, mijdte.

fris. sicamb . j. meluwe. Midas, acarus gal mite: angl. mite.

Mijte.

Minutia, minutum, minuta: oboli vilissimi genus. *vulgò mita.*

Mijte.

Meta, strues in altum, strues in conum subducta.

mijte houts.

Meta, strues lignorum.

mijten.

Construere metam, congerere seu struere in acutum.

Mijter.

Mitra *vulgò.*

mijter, bisschops hoed.

Mitra episcopalis, albogalerus, tiara, cidaris, apex, insula. *gal. mitre: ital. mitra: his. mitra: ang. miter.*

mijteren.

Ornare mitra.

Mild.

Mitis, lenis, mollis, dulcis. & Munificus, beneficus, liberalis, largus, benignus. *ang.*
mild.

milde, melde.

Atriplex, atriplexum, olus aureum: herba à molliendo & leniendo dicta: *ger. milten.*

mildheyd, mildigheyd.

Lenitas: & Li-

beralitas, largitas, benignitas, munificentia, beneficentia.

midelick.

Leniter: & Liberaliter, munificè, largè.

milderen, mildighen.

Mitigare, lenire, mollire.

mildinghe.

Lenimen, lenimentum.

mildte, milte.

Lien, splen. à **mild**. i. mollis: *splen enim mollis & rarus est naturâ. ger. miltze: ital. milza: ang. milt.*

mildte van den visch. j. melcker.

Lactes piscium, lactum intestinum.

mildten-herdigheyd.

Lienis scirrus.

mild-suchtigh, mild-sieck.

Lienosus, lienicus, spleneticus.

Milie. j. hirs.

Milium. *gal. millet: ital. miglio: hisp. milho: ang. mylen, millet.*

Miluwe, meluwe.

Acarus, teredo.

Min,

Minus.

mincke, mencke.

Mutilatio, defectus, laesio.

mincken, mencken.

Mutilare, admutilare, laedere, mancum reddere, minuere, diminuere.

minck-ijser.

Murex, tribulus, asteriscus aculeatus: machinulae ferreae tetragonae aculeis exstantibus, quae vt inimici pedes laedant, sparguntur.

minck-ijser.

Tribulus aquaticus, *herba dicta à fructibus spinosis, quatuor duris aculeis medicè recuruis: quae alio nomine aliaque ratione nonnullis waternot dicitur.*

Minder.

Minor, minus. *ger. minder: gal. moindre: ital. minore: hisp. menor.*

minder-broeder.

Frater minor, Franciscanus, Seraphicus.

minder-iaerigh.

Minor annis. *vulgò* minorennis.

minderen.

Minuere, diminuere, imminuere, tenuare, attenuare, extenuare.

mindinghe.

Minutio, diminutio.

mindste.

Minimus. **Ten mindsten.** Minimum, minimè, saltem, dumtaxat.

Mine, minie. j. mijne, mijnie.

Minghelen. j. menghelen.

Minne

Amor, Venus: & Amatio, *Plaut.* amor Venerius.

minne minneken.

Venus, amica. **Minneken, liefken.** Corculum: *blandientis particula.*

minne.

Gratia. **Metter minnen oft met den rechte maecken.** Gratia aut iudicio transigere.

minne.

hol. sicamb . j. memme. Nutrix.

minne-vader.

holl. sic. voesterer. Nutritius.

minnen.

Amare, diligere: à *superioribus Germanis nunc in obscoenam partem plerumque sumitur*: Veneris voluptatibus frui: amare, amori litare.

minnen-brief.

Litterae amatoriae.

minnen dranck.

Philtrum, poculum amatorium.

minnen-spel.

Ludus Venerius, res Veneria, colluctatio Veneria, militia amatoria, clinopale, palaestra lecti, bellum nocturnum.

min-ghe-noot, minne-ghe-noot, min-gnoot.

vetus. Consors amoris, amabilis, bellus, venustus, deliciae, carum caput: & Pullus, catamitus, puer concubinus. *gal. mignot, mignon: ang. minion. rhetores rhythmici minioot ineptè dicunt & scribunt.*

minschap.

Amor, dilectio.

min-saem, min-saemigh. j. minnelick.

Amabilis, charus.

min-saemheyd. j. minnelickheyd.

min-saemlick. j. minnelick.

minnaer.

Amator, amans, amasius, procus.

minnelick.

Amabilis, venustus.

minnelickheyd.

Amabilitas, venustas, gratia.

minnelicken.

Amanter, amabiliter.

Minste. j. mindste.

Minimus.

Minute.

Minima horae pars, sexagesima pars horae: horae semuncia, horae scrupulus. *vulgò* minuta.

minute, minuet-brief.

Scheda, schedula: aduersaria, pictacium. *vulgò* minuca.

minutéren.

Perscribere compendiario: notis perscribere instrumentum.

Mirakel.

Miraculum.

Mis. j. misse.

Erratum, malum.

Mis

in compositione aduersatiua particula plerumque exponitur per malus, malè & similis significationis dictiones. gall. mes: ital. mis: ang. mis

Mis-achten. j. mis-prijzen.

Contemnere.

Mis-aerden.

Degenerare.

mis-aerdende.

Degener.

Mis-baer.

Gestus indecens: & Gestus incompositus summopere lugentium. & Abortus.

mis-baeren.

Incompositè se gerere, indecenter gesticulari.

mis-baeren.

Abortum facere, abortire.

mis-baeringhe.

Abortus, abortio.

mis baerte. j. mis-boorte.

Abortus.

Mis-beuren.

Peccare, delinquere, incidere in mulctam.

mis-beurte.

Peccatum, delictum.

Mis-boorte. j. mis-ghe-boorte.

Mis-bruyck.

Abusus.

mis-bruycken.

Abuti, malè vti.

Mis-daed.

Delictum, malefactum, peccatum, facinus, erratum.

mis-daedigh.

Noxius, reus, flagitiosus, facinorosus, sons, nocens.

Mis-dienen.

Malè seruire, malè mereri.

mis-dienst.

Delictum.

Mis-doen.

Malè facerè, delinquere, peccare, offendere.

Mis-draeghen.

Malè, improbè, inhonestè se gerere & Malè vterum ferre, abortum facere.

mis-draght.

Abortus.

mis-draghtigh.

Abortiuus. & Sterilis.

Mis-dunck.

Suspicio.

mis-duncken.

Suspitari, malè cogitare.

Mis-gaen.

Errare, delinquere, praeuaricari, egredi suo officio.

Mis ghe-boorte.

Abortus, abortiuus, foetus.

Mis-ghe-looue.

Diffidentia.

mis-ghe-loouen.

Diffidere.

Mis-ghe-was.

Nanus, pumilo corpore.

Mis-gonnen.

Inuidere, malè fauere.

mis-gonste.

Maleuolentia.

mis-gonstigh.

Inuidus, malè fauens, maleuolus.

Mis-greyden, mis-greyten.

fland. Displicere.

Mis-grijpen.

Errare, falli, malè prehendere siue comprehendere.

Mis-haeghen.

Displicere.

mis-haeghinghe.

Displicentia, taedium.

Mis-handelen.

Male tractare, abuti, delinquere, offendere.

mis-handelinghe.

Crimen, noxa, culpa, delictum.

Mis-handen.

Malè conuenire: & Displicere: molestum esse.

Mis-happe.

vetus. ang. Infortunium.

mis-happen.

Male accidere. *ang. mishappe.*

Mis-hellen.

Dissonare.

mis-hellende.

Absonus, dissonus.

Mis-hooren.

Obaudire, auditu errare. *ang. misheare.*

Mis-hopen.

Desperare, spem abiicere.

Mis-houden.

Malè tenere.

Mis-houden.

Errare in matrimonio contrahendo, infaustis nuptiis iungi.

Mis-ionnen. j. mis-gonnen.

Mis-kansse.

Infortunium. *ang. mischaunse.*

Mis-kief.

fland. Infortunium: vitium. *gal. meschef:* *ang. mischiefe.*

Mis-klappen.

Labi verbis.

Mis-komen.

Male euenire, infeliciter cedere, sinistra accidere.

Mis-koopen.

Errare emendo, cariùs aequo emere.

Mis-legghen.

Male ponere. & Inconsideratè locare, loco non suo ponere, temere seponere.

Mis-leyden.

Malè ducere, seducere.

Mis-lemtigh.

vetus . j. ver lemt. Mutilus.

Mis-lieuen.

vetus. Displicere.

Mis-loouen. j. mis-ghe-loouen.

Mis-luck.

Infortunium.

mis lucken.

Malè euenire.

Mis-luyden

Dissonare, absonare.

mis-luydende.

Absonus, dissonus.

Mis-maecken.

Deformare, malè formare, deturpare, deuenustare.

mis-maeckt.

Deformis.

mis-maecktheyd.

Deformitas.

mis-maecktelick.

Deformiter.

Mis-moedigh. j. mis-troostigh.

Mis-moghen.

vetus. Aegrè pati, non ferre, inuidere.

Mis-naemen.

Malè nominare, agnominare. *ang. misnaeme.*

Misnoeghen.

Displicere.

Mis-paeyen.

Malè contentum reddere, offendere.

mis-paeyt.

Malè contentus.

Mis-passen.

Malè conuenire.

Mis-peuteren.

fland . j. ver-peuteren.

Mis-prijzen. j. ver-achten, ver-smaeden.

Vituperare, contemnere, improbare.

mis-prijsinghe.

Vituperatio.

mis-prijser.

Vituperator, vitupero.

misprijselick.

Vituperabilis, contemnendus.

Mis-quaem.

vetus. fland. Casus aduersus, malum, morbus, aegritudo.

Mis-raeck.

Tactus vanus, ictus cassus, ictus vacuus, irritus, inanis: & Casus aduersus.

mis-raecken.

Malè tangere siue contingere, aut attingere. & Malè succedere: & Errare.

Mis-raed.

Malum consilium.

mis-raeden.

Malè suadere, errare consulendo.

Mis-rekenen.

Errare in calculo siue numero, malè numerare.

Mis-saecken. j. loochenen.

Negare.

mis-saecker.

Negator, inficiator.

mis-saeckigh.

Negatius, negans.

Mis-schaepen.

Deformis.

mis-scheppen.

Malè formare siue creare

mis-schepsel.

Monstrum: praeter naturam editum aut procreatum.

Mis-schieden.

Malè euenire, sinistrè accidere.

Mis-schien, mach-schien.

Fortè, forsan, casu fortuito.

mis-schienlick.

Fortuitus. & Fortè, fortuitò, fortasse.

Mis-segghen.

Maledicere, malè loqui alicui, insectari aliquem maledictis.

Mis-setten.

Malè disponere, turbare, confundere, inuertere, perturbare, inquietare: & Inconsideratè locare.

Mis-sitten.

fland . j. mis-staen.

Mis-spreken.

Labi vebris: hallucinari in sermone. & Maledicere.

mis-spraecke.

Maledictio.

Mis-staen.

Dedecere, malè conuenire.

mis-staende.

Indecens, indecorus.

Mis stellen. j. mis-setten.**Mis-taemen.**

Dedecere.

Mis-tellen.

Malè numerare, errare in numero.

Mis-terden. j. mis-treden.

Mis-toonen.

Malè ostendere. & Malè sonare, dissonare, absonare.

mis-toonende.

Absonus.

Mis-treden, mis-terden.

Malè figere pedem, errare gressu, labi gradu: falli vestigio.

Mis-troost.

Desperatio.

mis-troostigh.

Desperans, desperatus, pusillanimis, despondens animum, diffidens, consolationis aut melioris fortunae spem abiiciens.

Mis-troostigheyd.

Desperatio, diffidentia, pusillanimitas.

mis-troostighlick.

Pusillanimiter, diffidenter.

Mis-trouwe.

Diffidentia.

mis-trouwen.

Diffidere, malè fidere.

mis-trouwigh.

Diffidens.

mis-trouwighlick.

Diffidenter.

Mis-vaeren.

Malè euenire, perire.

Mis-vaeren van kinde.

fland. Abortum facere.

Mis-val.

Casus infestus, aduersus: infortunium, sinister euentus, offensio, offensus, lapsus, error vel culpa per imprudentiam admissa.

mis-val van kinde.

Abortus, abortio, abortiuum.

mis-vallen.

Malè cadere, malè accidere, sinistrè euenire.

mis-vallen, mis-baeren.

Abortum facere.

Mis-verghen.

fland. Negare, recusare.

Mis-ver-stand.

Ignorantia, inscitia, error, sinistra interpretatio: & Dissentio, onis, discordia. & Difficultas, scrupulus.

mis-ver-standigh.

Ignarus, inscius.

Mis-verwen.

Decolorare, colorem vitiare.

mis-verwigh.

Decolor, malè coloratus, colore vitiatus.

Mis-voeghen. j. mis-staen.

Dedecere.

Mis-waen.

Falsa opinio.

mis-waenen.

Falso opinari, falli.

Mis-was.

Abortus. **mis-was der kruyden.** Vitium herbarum, morbus frugum.

mis-wassen.

Malè crescere: decrescere.

Mis-wende.

vetus. Aduersitas, casus aduersus.

mis-wenden.

vet. Malè siue sinistrè accidere

Misel-sucht. j. mesel sucht.

Misse.

Erratum, error: Deliquium, defectus.

misse.

Vanus, ictus, iactus, &c.

misse slaen.

Ictu siue verbere vano ferire

missen.

Errare, aberrare, falli.

missen. j. ghe-missen.

Deficere, delinquere.

misselick.

Fortuitus.

misselick.

Ambiguus, dubius, incertus: in quo errari, aut de quo dubitari potest.

misselick.

Audaculus, temerarius: & Morosus, difficilis.

misselicken.

Fortè, fortasse.

misselicken.

Temerariè, ambiguè, dubiè.

Mispel.

Mespilum. ger naesple: gal. neffle: ital nespola: hisp. mespero.

mispel-boom, mispeler.

Mespilus.

mispel-peyrken.

Pirum regium.

mispeler, mispel-tere.

Mespilus.

Misse.

Sacrum, res diuina. *vulgò* missa.

mis boeck.

Liber ritualis, liber sacer. *vulgò* missale, liber missalis.

mis-ghe-waed, mis-ghe-wand.

Vestis sacra, pallium sacrum.

Misse.

Solennitas, solennia, orum: & Nundinae, mercatus solennis. *Hinc* **Kerst-misse, Jans-misse, Baef-misse, Kerck-misse, &c.**

mis-auond, mes-auond.

fland . j. heyligh auond.

mis-dagh, mes-dagh.

fland. Dies festus, dies solennis.

Misschelen, misschen.

Miscere, μ . *germ* misschen: *gal.* mesler: *ital.* mischiare, mescolare: *hisp.* mezelar: *ang.* mixe.

misschteluyn, misteluyn.

Farrago, commistio frumentorum, miscellanea seges. & Epicoenum, promiscuum, miscellaneum: *gal. meslé: ital. meschio: hisp. mesclado.*

Missie, messie.

Fimetum.

Mist. j. mest.

Stercus, fimus.

Mist, miest.

Nebula. & Tenuis pluua: substillum: nebulae, caligines *ang. mist.*

missen, miesten.

Nebulam exhalare.

mistigh, miestigh.

Nebulosus.

Mistel.

sax . j. lijm. Viscum.

Misteluyn. j. mischteluyn.

Mit. j. med, mede.

Cùm.

M O

Mocke.

vet. ger. Scropha. **Vuyl mocke.** Sordida mulier, sordida famula: *mica hisp.* i. famula.

Mockeye.

fland. vet. Offa, bolus.

mocken. j. moffelen.

Buccam ducere siue mouere.

Modde, moddeken.

Pupa, puella virguncula. *ang. modder.*

Modden, moddelen.

Terram siue lutum mouere, fodicare, scrutari, perscrutari.

modder, moder, moyer, more, moer.

Limus, coenum mollius: lutum: volutabrum. *ang. mire, mudde.*

modder, moeyer, moeder, grond soppe.

Faex, faeces, crassamen, crassamentum. *ang. mother.*

modderachtigh, moddigh.

Foeculentus: limosus, palustris, coenosus.

Model, model beld, moele.

Proplastice, typus, forma: imago ex gypso siue argilla ad cuius similitudinem & formam statuarius plastésve lapidem caedit, aut aes fundit. *vulgò* modulus. *ger.* & *sax.* *model:* *gal.* *modelle, moule:* *ital.* *modello:* *hisp.* *molde:* *ang.* *moulde.*

model-konste.

Proplastice.

model-snijder.

Proplastes.

Moder. j. modder.

Limus, coenum.

Moed.

Animus, spiritus: viuida vis animi. & Affectio, affectus: audacia, fiducia.

moed-loos.

Exranimus, exanimis, exanimatus, fractus animo, pusillanimis.

moed-wille.

Lasciuia, petulantia: proteruia, libido: contumacia.

moed-willens.

Vltro: sciens volensque: dedita opera.

moed-willigh.

Lasciuus, libidinosus, petulans, proteruus, improbus, contumax.

moed-willigheyd. j. moed-wille.

moed-willighlick.

Lasciuè, petulanter, proteruè, improbè, libidinose.

moeden, moed gheuen.

Animare, addere animum.

moeden.

Cogitare, animo voluere.

moedigh.

Animosus, alacer, acer: alacer animo.

moedigh. j. ghe-moedigh.

Lenis, lentus, mitis.

moedigheyd.

Animositas.

moedighlick.

Animosè, magno animo.

Moede, muede.

Lassus, fessus, defessus.

moeden, mueden, moeyen.

Fatigare, molestare, inquietare, sollicitare, occupare, distringere.

moedheyd, ver-moedheyd.

Fatigatio, defatigatio, lassitudo.

moedte, moeyte.

Labor, opera, molestia.

moedenisse.

Molestia.

moedsel.

Molestia, defatigatio, negotium, difficultas.

moedelick, moeyelick.

Molestus, laboriosus.

moedelick zijn.

Molestum esse, facessere alicui negotium.

moedelickheyd.

Molestia, taedium.

moedelicken.

Molestè, laboriosè.

Moede. j. moeye.

Matertera, amita.

Moeder.

Mater, genitrix, parens. *ger. muter: ital. madre: his. madre: ang. mother.*

moeder van t'klooster.

Antistita, sacerdos primaria.

moeder, baer-moeder.

Matrix, vterus, loci.

moeder, moeder-wee.

Colicus dolor, coli intestini morbus. *sic teuton. dictus perperam transumpto vocabulo à matricis dolore Adr. Iun.*

moeder der bien. j. bie moeder.

moeder. j. modder.

Faex.

moeder-kruyd.

Parthenium, amaracus. *offic.* matricaria.

moeder-loos kind.

Pupillus, matre orbus.

moeder-naeck.

Nudus prorsus, vt ex matris vtero editus.

moeder-peerd. j. merie.

Equa: matrix equa.

moeder-sieck.

Zelo & desiderio matris languens.

moeder slachtich.

Matricida.

moeder-soonken.

μ μμ adolescens delicatius à matre educatus.

moeder-sogh.

Succus maternus. & Cyceon, miscellanea potio, sorbiunculae delicatissimae genus.

moeder-spraecke.

Lingua materna, vernacula.

moeder-stede. j. moeder.

Matrix.

moeder-swijn.

ger. sax. sicamb. Scropha, porca, sus femina.

moeder-taele.

Lingua materna, vernacula.

moederlick.

Maternus.

moederlick alleen, moeder-een.

Prorsum solus, omnino solitarius.

Moeye, moede.

Matertera, matris soror: & Amita, patris soror. μ .

moeyen kinderen.

Sobrini.

moeyen dochter.

Consobrina, materterae filia.

Moeye, moeyelick, moeyen. j. moede, moedelick moeden.

Moeyer. j. moeyer, modder.

Limus.

Moeyte. j. moedte.

Molestia.

Moele. j. model.

Proplasticæ.

moeléren.

Imaginem ex gypso, argilla, vel creta facere: & Formare fundendo.

Moelie, moelde, back-troch.

Mactra, alveus pistorius.

moelie.

vet. sax. sicamb. Offa.

moelie-vrijer.

Parasitus, offarum, sectator.

Moeme, mome, mume.

ger. sax. sicam. Matertera & Neptis.

Moer.

Coenum palustre, limus: lutum.

Moer van wijn. j. modder.

Foeces vini.

Moer. j. moor.

Aethiops.

moer, moer land.

Palus bituminosa & nigra: locus palustris & vliginosus. μ . i. niger. *ang. moore.*

moer-aerde.

Terra bituminosa & nigra ex qua cespites foco apti conficiuntur.

moer-land. j. moer.

Palus nigra & bituminosa.

moerasch, moorasch.

Palus nigra. *gal. marez, marescage: ag. marishe.*

moeren, mueren.

Commouere, turbare, perturbare.

moeren het waeter.

Turbare aquas.

Moer-besie.

Morum. *ger. mairbeere: gal. meure: ital. moro: hisp. mora: ang. mulberie.*

moer-besie-boom.

Morus, sapiens arbor.

moer-visch.

Piscis palustris, lacustris.

Moes.

Puls, pulmentum, pulmentarium, pulmentarius cibus. *germ. muss.*

moes.

vetus. Penus, penu, cibus. *ang. meate.*

moes.

Olus, holus.

moes.

fris . j. moete. Segmen salmonis.

moes deyl.

sax. Ciborum partitio. & Domestica cibaria quae mulier post mortem mariti accipit: penu familiae defuncto patre familias.

moes-hof.

Hortus, hortus olitorius.

moes-koppen.

Aeruscare: pecuniam, victumque fallaciis & impudentia quaerere.

moes-koren.

Legumen.

moes kruyd.

Olus, holus. & Beta.

moes-man.

Olitor.

moes-mengher.

vetus. Olitor.

moes-pappe.

Puls, pulmentarium, pulmentarius cibus.

moes-pot.

Cacabus.

moes-ver-kooper.

Olitor.

Moesel sack-pijpe.

Tibia vtricularis.

moeseler sack-pijper.

Vtricularius.

Moer. j. moed.

Animus.

Moere.

hol Segmen salmonis, tomus, segmentum.

Moete. j. moedte.

Opera, labor.

Moete, moette, wijle.

Ocium, tempus vacuum: vacatio. *ger. muss.* **Met goede moete.** Otiose, cunctanter, tractim, commodè.

moetigh.

Otiosus, vacuus, vacans.

Moeten, moetten.

Debere, teneri: & Oportere. *germ. mussen: ang. must.*

Moeten. j. ghe-moeten.

Obuiare. *ang. meete.*

Moetse.

Mutilus, mutilatus, lacer, truncus, truncatus membro aliquo: *propriè dicitur de canibus, equis & aliis animalibus cauda, auribus, aut iuba truncis: ital. mozzo: hisp. mocho.*

moetsen, mutsen.

Mutilare, truncare, detruncare, abscindere, amputare, secare. *it. mozzare: his. desmochar, mochar.*

moetsaerd, mutsaerd.

Fascis cocularius, fascis virgultorum, caedua virgulta, abscissae arborum comae.

Moette. j. moete.

Otium.

Moffe. j. muffle.

Mucor.

Moffe.

zeland. holl. vetus. Later coctus grandior.

Moffel.

Chirotheca hyberna, manica hyberna. *gal. moufle.*

Moffelen. j. maffelen.

Buccas mouere.

Moghe.

Potentia. & Appetentia, appetitus.

moghen.

Posse, valere, pollere, potentem esse, quire, integrum esse. *ger. mogen: ang. may.*
Niet mogen. Nequire, non posse. **Ick magh dat doen.** Liberum id mihi est: licet mihi: in arbitrio meo est constitutum, possum. **Men magh dat niet segghen.** Non est hoc dicendum.

moghen ver-moghen.

Pati, tolerare. μ .

moghen eenighe spijse.

Delectari cibo aliquo. **Niet moghen.** Auersari cibum.

moghelick.

Possibilis.

moghelick. j. mach-schien.

Fortè, fieri potest.

moghelicke spijsē.

Cibus lautus, stomacho gratus.

moghelick eten.

Edere cum appetitu.

moghende.

Potens, valens, pollens.

moghendheyd.

Potentia potestas.

Moy.

Comptus, ornatus, elegans.

moyaerd.

Homo elegans, bullatus, ostentator.

moyaerdije.

Lenocinium, ostentatio.

moykens.

Comptè, ornatè.

Moyer. j. modder.

Moken meuken.

Modiolus.

Mol.

Talpa. *germ. maulverff: sax. molvvurff: ang. mole, molle, moule.*

mollen-kruyd. j. molen-kruyd.

mollen, roouen.

Venari talpas: dicitur de mortuis humatis & sepultis: sumpta metaphora à vana quorundam opinione, qui humo tectis corporibus, reliquam mortuorum vitam sub terra agi putant.

mol-worp, mul-worp.

ger. sax. Talpa. q.d. muyl worp. quòd terram rostro fodiat & reijciat. Gesnerus.

mol-hoop.

Grumus: terrae tuber, qualis à talpa egeritur.

mol-worm.

sicamb. Talpa.

Molck.

ger. sicamb . j. olm. Salamandra, μ .

Molcken.

sicamb. j. suyuel. Lactarium.

Molder.

sax. Mensurae aridae genus.

Molen.

Mola, moletrina, pistrinum. μ . *germ. mule: gal. moulin: ital. molino: hisp. molino: ang. mylle.*

molen.

Mola: informis caro in vtero, siue tumor induratus vteri, grauiditatis opinionem adferens. *hisp. la carne mola.*

molen, mallaerd.

Homo phantasticus: qui variis phantasmatis & deliriis agitatur, *tanquam mola ventis.*

molen-asse. j. standaerd.

Axis molaris.

molen bergh.

Collis molarius, agger siue monticulus molaris.

molen-ijser.

Subscus molaris, ferrum molare, quod molam sustinet.

molen-karre.

Vehiculum molarium.

molen-kruyd. j. wonder-boom.

Ricinus.

molen-looper.

Catillus, molae superior lapis

molen-legger.

Meta: inferior molae lapis.

molen-peerd.

Iumentum molarium: equus molarius: iumentum pistrinense.

molen-spel. j. marel-spel.**molen-spille.**

Fusus molae. *vulgò* trilla.

molen-steen.

Lapis molaris, lapis incusus.

molen-stof. j. stof-meel.

Pollen, pollis.

molen-vat.

louan. Genus minoris mensurae frumentariae.

molen-wendel.

Claus molaris, molacrum, μ .

Molen-werck.

Molitura.

molen-werf.

Moletrina.

molen-werf.

zeland . j. mael-stede. Mola publica

molenaer, moller.

Molitor.

molenaer.

Apua: alburnus. *piscis genus.*

molenaer.

Scarabeus cineraceus: myloecos: blatta pistrinaria.

molenersse.

Molitrix.

molen.

vetus. fland . j. meluwen. Cariem contrahere.

moller, molenaer.

Molitor.

mollers graw.

Cineraceus, cinereus color.

molster, molter.

Pretium molarium: certa farinae portio, quam molitor mercedis loco sibi sumit: & Emolumentum.

Molle.

ger . j. molck. Salamandra.

Molm.

holl . j. mul, ghe-mul.

molm, olm.

Caries: & Puluis ligni cariosi.

molm-worm, olm-worm, hout-worm

Teredo, tineo, termes, cossus: vermis ligna erodens.

molm-achtigh hout.

Lignum cariosum, vermiculosum. *ang. mouldy, mucidus fracidus.*

molsem.

sax. sicamb. hol. Putredo, caries, puluis cariosus.

molsemen.

hol. Cariem contrahere.

Molster, molter.

vide molen.

Momboor, momber, mamboer, mond-boor.

Tutor, pupilli defensor. *vulgò* mamburgus, mamburnus. & manburnus. **Mamboer**.
Satrapa, satrapes, toparcha: Dioecetes, reipublicae curator, patriae tutor, regionis
gubernator à Principe constitutus: principis vicarius qui procurationem regiam
suscepit, *Sicambri, Hollandis & Zelandis dicitur: qui Flandris Rouwaert*
Mamburgus *ferè idem qui aduocatus siue curator, inquit Hotomannus.*

momboor-schap, momboordije, mondboordije.

Tutela. Mamburgium, mandiburdium & mundiburdium. *olim* defensio, & tuitio
dicebatur, inquit Hotoman. Mundium, (*ait Vitus Amerpachius in Annot. in*
Constitutiones Caroli Magni) saepè occurrit in Legg Longobard. & plerumque
significat tutelam: vnde mundualdi & mundoaldi, hoc est, tutores, ab administranda
tutela.

Mome. j. moeme.

Matertera.

Momme.

Ceruisiae genus.

Momme, ver-momt.

Personatus, laruatus, mommius. $\mu \mu \mu \quad \mu \mu \quad . i.$ terriculum, spectrum.

momme, mom-aensicht.

Larua, persona: ora corticibus horrenda cauatis.

mom-kantse.

Alea laruatorum.

mom-kleederen.

Vestes personatae.

mommen.

Mommium siue laruam agere.

mommer.

Mommius, personatus, laruatus.

mommerije.

Pompa laruata, laruae.

Mommelen.

Mussitare, mutire.

Mompelen. j. mondpelen.

Mussitare.

Monck.

vetus . j. munck. Monachus. ang. moncke.

moncke, moncksken.

Puella vultu composito: bellula.

moncken, monckelen. j. mompelen.

Mussitare, mutire, susurrare.

moncken.

Obducere vultum, obnubilare vultum, induere vultum seuerum: nubilare, nubilari, nubilum fieri, caligare vultum.

monckende opsicht.

Frons nubila, obducta.

monckende kolen. j. smuyckende.

monckende weder.

Aër nubilus.

monckaerd.

Vultuosus, homo vultu composito ac graui: & Simulator.

monckefroyen.

Vultu composito & seuro ridere, subridere, renidere.

monckelen.

Mussitare, susussare.

Mond.

Os, bucca, orificium. *ger. mund: ang. mouthe.* **Mondeken.** Osculum, buccula. & Osculum, basium, suaium.

mond oft gat van den water-vloet.

Ostium fluminis, fauces: vbi in mare se exonerat amnis.

mond van de hauen.

Ostium portus.

mond van de maghe.

Os ventriculi.

mond van den ouen.

Praefurnium.

mond van den put.

Putei crepido. *vulgò* os putei.

mond van de tonne.

Orificium, os summum vasis.

mond-bode.

Nuncius ore siue voce referens sibi commissa.

mond-boor, mond-baer. j. momboor.

Tutor.

mond-fluyten.

Adulari.

mond-fluyter.

Adulator.

mond-gat.

Orificium. & Praefurnium.

mond-gherghel.

Chalinos: vltimus angulus oris ac compago vel buccarum pars circa labiorum confinia.

mond-harren.

Extremitates mandibularum. *q.d.* cardines oris.

mond-hout. j. keel-kruyd.

Ligustrum. *q.d.* lignum oris: *folia enim ligustri commandurata vlceribus oris & aphthis medentur. ger. mundholdtz.*

mond-kost.

Victus, esculenta & poculenta, penus.

mond-lijm.

ger. sax. sicamb. fland . j. visch-lijm. Ichthyocolla. *q.d.* oris gluten.

mond-loos.

Inorus, μ .

mondpelen, mompelen.

Muginari, murmillare, submurmurare, mussare, mussitare, emutire.

mondpelinghe.

Mussitatio, murmurillum, submurmuratio: dubio auctore susurrus.

mond-rede.

Sermocinatio, loquutio.

mond-roouen.

Interpellare, interrompere sermonem alterius: interfari, interloqui, intercipere verba alterius.

mond-roouer.

Interceptor, praerapidè multumque loquens.

mond soen.

Osculum: & Transactio siue conciliatio confirmata osculo.

mond-soenen.

Osculari, oscula pangere: & Transigere siue decidere controuersiam osculo, praesertim inter homicidam & proximum consanguineum hominis interfecti.

mond-soener.

Osculator: & Transactor osculo, reconciliator.

mond-speler. j. schoon-spraeck.**mond-stanck.**

Oze, oris graueolentia, oris virus siue grauis odor.

mond-vol.

Bolus, buccia.

mond-volleken.

Buccella.

mond-vroed.

Modestus lingua siue ore: temperans linguam, homo acuti sermonis.

mond-werck.

Victus: esculenta & poculenta.

mondelick.

Nuncupatus. **Mondelick testament.** Testamentum nuncupatum. **Mondelick erf-ghe-naem.** Haeres nuncupatus.

mondelick aenspreken.

Coràm alloqui

mondelick wt-spreken.

Nuncupare: viua voce declarare.

mondelick leeren.

Viua voce docere.

mondelick.

Gratus ori.

mondelicken wijn.

Vinum molle, lene, palato gratum.

mondelijjn.

vetus. Pupillus.

mondigh.

Fans, loquens: & Loquax, largiloquus, verbosus.

mondigh.

Pubes, maior annis: qui extria tutelam est: puer duodecim annorum.

monden.

vetus. Fati, loqui: *huius compositum* vermonden.

monden.

Ori siue palato placere: facere ad palatum: **Wel monden, quaelick monden.** Placere, displicere palato.

Mondter.

ger. sax. sicamb. Vigilans, vigil, vacuus somno: alacer, agilis, vegetus.

Moninck, munck.

Monachus.

Monighen. j. muynighen.

Communicare.

Monster.

Monstrum, res monstrosa, foetus monstrosus, foetus praeter naturae legem genitus: ostentum, portentum. *gal. monstre: ital. mostro. ang. monster.*

monster, toon-stuck, proef-stuck.

Specimen, spectamen, exemplum: frustrum praecidaneum, resegmen praecidaneum: exiguum quiddam mercis, quod a venditore spectandum profertur. *vulgò monstra. gal. monstre: ital. mostra: his. muestra ang. monster.*

monster, monstringhe.

Delectus, recensio militum, recognitio militaris, probatio militum, , transuectio equitum. *vulgò monstra.*

monster.

Ostentatio, iactatio.

monsteren.

Lustrare vel recensere exercitum, turmas equitum recognoscere, recensere solenniter equites, agere delectum militum, decernere exercitum,

inire numerum armatorum. *vulgò* monstrare.

monsteren.

Ostentare, iactare.

monster-heer.

Conquisitor, recensor exercitus: qui militum delectum agit.

monster-plaetse.

Diribitorium: locus in quo lustratur & recensetur exercitus, stipendiumque militi exoluitur.

Moocke, moock-sack.

Venter animalium, ventriculus.

moock-worste.

Venter faliscus, ventriculus fartus.

Moon.

Daemon, genius.

moonken peck.

Piceus daemon, cacodaemon niger, Dis ater.

Moor, morre.

vetus. Scropha.

Moor j. moer.

Palus bituminosa & nigra: & Coenum palustre. *ang. moore.*

Moorasch. j. maerasch.

Palus: & Coenum palustre.

Moor.

Maurus, aethiops: μ . i. niger.

moor.

Equus badius, equus niger.

moor-besie, moer-besie.

Morum.

moor-land.

Aethiopia, Africa.

moor-man.

Aethiops, vir aethiops.

mooriaen.

Aethiops.

mooreyt.

Color pullus, spanus, hispanus, hiberus, baeticus, ferrugineus, purpuroceruleus *hisp. morado.*

moorellen.

Cerasa actia, actiana: *sic teutonicè dicta, quòd manus, dentes, labra atro colore inficiant. & quòd colore nigro foris perfusa sint.*

mooriske, moorisken dans.

Maurica, pyrricha, chironica saltatio. *vulgò morisca. gal. dance de morisque: ital. dansa delle moresche: ang. morice daunce.*

mooriske-dansser.

Pyrrhicarius, chironomus, gesticulator.

moorken.

sic . j. pennincksken. Chalcus. *vulgò maurus.*

Moord.

Mors, letum. *gal. mort: ital. morte: his. muerte: morth in legib. Longobard. Si serusus regis morth fecerit, &c.*

moord, moorderije.

Mors violenta, caedes. homicidium, latrocinium, trucidatio, nex, internecio. *vulgò murdrum, gal. meurdre: ital. morte violenta: hisp. muerire, muerte con fuerca: ang. murter.*

moord-ackse.

vetus. germ. sax. sicamb . j. helm-barde. Bipennis.

moord-braecken. j. dood-braecken.

moord-brand.

Incendium violentum.

moord-brandier.

Incendiarius.

moord-daed.

Homicidium, latrocinium.

moord-daedigh.

Homicida: & Mortifer, mortiferus.

moord-kuyl.

Spelunca latronum.

moord priem.

Sica, occultus pugiunculus.

moord-waepen.

Arma latronum siue sicatorum.

moordelincks.

Insidiose more sicarij. *vulgò* mordricè.

moorden.

Trucidare, latrocinari, caedem perpetrare. *vulgò* moidicare, murdrare *gal.* *meurtre:*
ang. *murder.*

moordenaer, moorder.

Homicida, latro, sicarius, parricida, subsector, carnifex. *vulgò* murdrator. *ger.* *morder:*
gal. *meurtrier:* *ang.* *murdrer.*

moorderije.

Latrocinatio, latrocinium, trucidatio, caedes, homicidium, parricidium.

Moore.

sax. sicamb . j. pastinake.

Mor. j. morte.

Scropha.

Morasch.

Lutum.

Morderigh, oft murderigh peerd.

fland. Equus asthmaticus, pituitosus. *gal.* *morueux.*

More.

fland . j. moer, moor, modder. Limus, caenum.

Morellen. j. marellen.

Morsen. j. morselen.

Ruminare instar caprae: mandere, remandere.

Morghe lands. j. marghe.

Morghen.

Cras, crastino. *ger. morn, morgen: angl. morovve. Den dagh van morghen.* Dies crastinus.

morghen, morghen tijd, morghen-stond.

Manè, tempus matutinum, aurora, hora matutina. *ger. morgen: ang. morning. Des morgens.* Manè: matutino tempore.

morgen-brood.

ger. sax. sic. Ientaculum.

morghen-gaue, morghen-gifte.

germ. sax. sicamb. Antipherna, orum: donatio propter nuptias, dos à marito profecta. *vulgò* morganaica, morgengeba, & morgingabicum. *quasi dicas*, donum matutinum: quod maritus dotis nomine vxori suae erogat die nuptiarum ante nuptiale conuiuium.

morghen-glants.

Aurora.

morghen-groete.

Salutatio matutina: aue matutinum.

morghen-kind.

Manius, manè natus.

morghen-mael.

vetus. holl. Prandium.

morghen-rood.

Aurora, matuta, diluculum: aurora rosea, aurea.

morghen-schijn.

Aurora, diluculum, matuta.

morghen-spraecke.

Colloquium matutinum: dies iuridicus matutinus Antvverpensibus vsitatus.

morghen-sterre.

Lucifer, iubar. & Claua aculeata.

morghen-stond.

Aurora, matuta, diluculum, hora matutina, tempus matutinum.

morghen-stondigh.

Matutinus.

Moriaen. j. mooriaen.

Aethiops.

Morkelen. j. morren.**Morre, mor.**

ger. sax. sicamb. Scropha, Porca.

Morre.

vetus. Os cum prominentibus labris.

Morren.

Grunnire: & Murmurare, obmurmurare, murmillare, mussitare, tacitè stomachari.

Morseel, morseelken.

Bolus. *vulgò* morsellum. *gal.* *morceau.* *ang.* *morsell.*

Morsel.

ger. sax. sicamb. fland . j. mortier. Mortarium.

morsele.

Mica, frustulum.

morselen.

Friare, frangere in micas.

morselen.

sax. sicamb. fland. Pinsere, terere vel contundere in mortario, conterere, in puluerem redigere.

morsel-stamper.

fland. Pistillum.

morsel-steen.

sax. sicam . j. mortier-steen. Mortarium.

morsel-steen, tuf-steen.

Tophus.

morselachtigh.

Fragilis, friabilis.

morselinghe.

Micae. & Analecta, quisquiliae ciborum.

Morstelle, morstelleken.

Crustulum, laganum, artolaganum.

Morter.

Arenatum, coementum, intritum, intrita. *ang. mortar.*

morter-back.

Mortarium.

morter-houweel.

Rutrum calcarium.

Mortier.

Mortarium, pila. *ger. morsel, morser: gal. mortier: ital. mortaio: hisp. mortero: ang. mortar.*

mortier stamper.

Pistillum, pilum.

mortier-stock.

fland. Pistillum.

mortierken.

Mortariolum.

Morwe.

Mitis, mollis, tener.

morwkens.

Molliculus, mollicellus, tenellus.

morwen.

Mollire, emollire, mitigare: & Mollescere, emolliri.

morwte, morwheyd, morwigheyd.

Mollities, mollitia, mollitudo.

Mos, mosch, mosse.

Mucor, situs. *hisp. moho.*

mos der boomen.

Muscus, bryon, lanugo arborum. *germ. moss: gal. mousse: ital mosco: ang. mosse.*

mos-kruyd.

Vlua, alga, fucus marinus, muscus marinus.

mosachtigh.

Muscosus: & Fracidus, mucidus.

mosschen, mossen.

Mucere, situm trahere.

Mosck, mosckaet. j. musck, musckaet.

Moscket. j. muscket.

Nisus.

Mose.

vetus. Palus.

mose j. slijck.

Lutum, coenum platearum: & Locus coenosus.

mose.

Lauatrina, aquarium, aquariolum: vrnarium: coquinae fusorium: locus vbi vasa escaria eluuntur. **Mose** (*inquit Becanus*) locus est in aedibus cui omne liquoris genus temerè infunditur, vt inde foras propellatur.

mose-gat.

Lauatrinae foramen.

mose-iancken.

Ad limen amicae gannire: miserè amare, perditè amare: ad lauatrinae foramen gannire,
& vlulare instar canis domo exclusi. *Ouid. Clausa tibi fuerit promissa ianua nocte:
Perfer & immunda ponere corpus humo.*

mose-iancker.

Perditè & miserè amans; miser amatorculus.

mose-koe.

sax . j. butoor. Ardea stellaris. *q.d.* bos lutosus siue palustribus locis gaudens.

mose-meyer.

Praefectus plateis luto purgandis.

Mosie, meusie.

Culex.

Mosier-gat. j. masier-gat.**Mossche.**

holl . j. mussche. Passer.

Mosschel.

Musculus marinus, mytilus, concha. *germ. musschle: gal. mousle: hisp mexile: ang.
muscle.*

mosschel-man.

Conchyta, qui conchas & musculos legit.

mosschel-schelpē.

Calix conchae, *concha*.

mosschel.

Crassior oris pituita: pinguis, densa ac crassa saliuā.

mosschelen.

Screare, excreare, eicere pinguem & densam saliuam.

Mosse. j. mos.

Mucor, &c.

mossen.

Fracere, situm trahere. *gal. moiser*

Mosse.

vetus. Famula. *hisp. moça.* **Vuyl mosse.** Sordida ancilla, sordida mulier situ & squalore foeda.

Most.

Mustum, vinum nouum. *germ. most: gal. moust: ital. mosto: hisp. mosto: ang. must.*

mostaerd.

Sinapis, sinapi, sinapium: condimentum ex sinapi, *vulgò* mustarda: *à musto nempe, quòd semen sinapis soleat musto macerari & praeparari, ad tollendam eius acrimoniam.* *gal. moustarde: ital. mostarda: hisp. mostaza: angl. mustarde.* **Witte mostaerd.** Erysinum, irio.

Mot.

Lupanar, prostibulum.

mot-kasse.

Lupanar immundum, putidum, sordidum: fornix olens, olidus: cella meretricia.

Motte.

fris . j. sogh. Sus, scropha.

motte.

Tinea, blatta. *gal. motte: ang. moth.*

motten-kruyd.

Chrysocome, stoechas citrina. & Verbascum: blattaria, tinearia, *vulgò.*

mottigh.

Vermiculosus, tineosus, sordidus.

Mottoen.

vetus. fland . j. haemel. Veruex. *gal. mouton: ital. montone castrato.*

Moude.

holl. fris. Alueus. lignum excauatum ad condienda salsamenta.

oude, melck-teyle, molde.

fris. Sinum lactis.

Mousche koe. j. mansche koe, mans-koe.**Mout.**

Byne, buna: hordeum madefactum quod germinauit, deinde cum ligulis enatis torretur. *vulgò maltum, brasium.* Malta siue maltum *fortè dicitur* μ *quòd mollis & ori gratus fit eius sapor.* *Adr. Iun. germ. maltz: ang. malte.*

mout-vlieghe.

Musca cercuisiaria. & *metaphor.* Strenuus cercuisiae potior.

mout-vlieghe. j. steen-puystken.

Tuberculum in facie ebriosorum efflorescens.

Mouter.

Mollis, mitis, maturus, maceratus.

mouteren.

Mollire, emollire, macelare, maturum & molle efficere, lenire, mitigare. & Fouere, calefacere.

Mouwe.

Manica, brachiale.

mouwe, vleesch-mouwe.

Pulpa, torus.

mouw-spelle.

Acicula maior, fibula humeralis. & Armilla, spinter.

mouwken.

Parua manica.

mouwken, beekeneel-naed.

Sutura coronalis, sutura cranij.

Mouwer, mouwercken. j. mauricken.

Acanthis.

M V

Mucke.

germ. sax. sicamb. Musca.

Mudde.

Modius. varia apud varios mensura. gal. muy: ital. moggio: hisp. almud.

Mudseken. j. uperken.

Cheopina.

Mueck. j. muyck.

Muede. j. moede.

Lassus.

Muelen. j. meulen, molen.

Mola.

Mueme. j. moeme.

Muer.

Murus, paries lapideus. germ. maur: gal. mur, muraille: ital. mûro: hisp. muro.

muer, muer-kruyd.

Alsine, anagallis, corchorus, hippia: herba in muris & tectis nascens. gall. mouron.

muer-kruyd. j. muer.

Alsine.

muer-peper.

Sedum tertium, illecebra, portulaca siluestris, telephium, semperuiuum minimum.
q.d. piper murale. quod instar piperis mordicet, & in muris crescat.

muer-ruyte.

Trichemanes, capillus Veneris.

muer-steen.

sax. sicamb. Caementum. & Later coctus.

mueren der stad.

Muri, moenia.

muer-breker.

Balista, aries, tormentum murale, machina muralis, tormentum demolitorium:
tormentum quo muri sternuntur: sambuca.

muer-gat, muer-loch. j. masier-gat.

Riscus.

mueren.

Struere murum.

muerer.

sax. sicamb. fris . j. metser. Faber murarius. *ital. muratore.*

Mueren oft moeren het waeter.

Turbare, turbulentam reddere aquam, mouere, commouere.

Muf.

Mucidus, redolens situm. *ital. muffo.*

muffe.

Mucor, situs, mephytis, virus, putor. *ital. muffa.*

muffen.

Mucorem, contrahere, mucere, mucescere, situm redolere: olere hircum, obolere.

muffende, muffigh.

Hircosus, olidus, mucidus. *ital. muffito.*

Muffelen.

hol . j. maffelen. Buccas mouere.

Mugghe, meusie.

Culex.

mugghe, mucke.

ger. sicamb. holl . j. vlieghe. Musca.

muggen-steker.

Myiocopus, myiophagus: *genus motacillae auis, muscis vescens.*

mugghseken.

Cynips, scynipes: *muscae minutissimae genus.*

Muyck, muydick.

Locus vbi poma asseruantur: pomarium.

muyck.

Mollis, lenis, mitis. *ang. meeke.*

muyck oeft, muycken appel.

Pomum molle, mite.

muycken. j. mouteren.

Mollire, emollire, mitigare. *ang. meeke.*

muyl, muyl-esel.

Mulus. *germ. maulesel, maulthier: gal. mulet: ital. mulo: his. mulo: ang. mule.*

muyl-dier.

sicamb . j. muyl. Mulus.

muyl-drijuer.

Mulio.

muyl-esel.

Mulus. & Burdo. & Hinnus.

muylinne, muyl-eselinne.

Mula. *gal. mule.*

muyltier.

Mulio, agaso.

Muyl, kack-verssen.

Pernio, *vulgò mula. gal. mule au talon.*

Muyl.

Mulleus, sandaleum: calceamenti genus alto solo. *gal. mule: ital. mulo: hisp. mula.*

Muyl.

Os oris, rostrum, rictus, bucca: mala, ae.

muyl-band.

Capistrum.

muyl-banden.

Capistrare, capistrum imponere, fiscellam ori appendere.

muyl ijser, kin-ijser.

Pastomis.

muyl-klippe.

Pastomis.

muyl-korf.

Fiscella. *q.d.* corbis oris, quo boum & iumentorum ora capistrantur.

muyl-sadel.

Clitellae.

muyl-beere, muyl-besie.

sicam . j. moer-besie. Morum. *ger. maulbeere: ang. mulbery.*

muyl-beere, muyl-peere.

Alapa.

muyl-beeren t'eten gheuen.

adag. Pugnos ingerere.

muyl-pranghe.

Pastomis, postomis.

muyl-stooter, kas-boeue.

Agyrta, circulator: falsas reliquias deosculandas obtrudens.

muyl-werp.

ger. sax. sic. Talpa.

muylen.

Proboscidem siue rostrum extendere simultatis aut irae causa; mutire, mussitare, cum indignatione & stomacho.

muylen op iemanden.

Simultates abere cum aliquo.

muyler, muylaert.

Mussitator: tacitè indignabundus.

Muyne.

sicamb . j. mueme. Matertera.

Muynighen, monighen.

Communicare, participare, conferre: & Sacra administrare: & Communionem sacram tradere.

Muyr. j. muer, muer-kruyd.

Alsine. *officin.* Morsus gallinae. *gal. mouron.*

Muys.

Mus. *ger. mauss: ang. mouse.*

Muysken.

Musculus.

muys, muysken, muyskel.

Musculus, lacertus: pulpa: carnosae pars in corpore.

muys van de hand.

Thenar: carnosae pars manus inter pollicem & medium digitum.

muys van het hout.

Pulpa ligni aut arboris.

muys-doren. j. stekende palm.

Ruscus, scopa regia: *officin.* bruscum: *vulgò* spinae murium: *ruscus enim circumligatus mures à carnibus arcet.*

muys-hond.

Murilegus, muscio: & Felis. *vulgò muriceps.*

muysen-hol.

Latibulum murinum, cauus murinus.

muys-hond.

fland . j. wesel. Mustela.

muysen-keutel.

Muscerda.

muys-konincksken.

Troglodites passer: immusculus. *auicula muri magnitudine non absimilis.*

muys-oore.

Muris auricula: myosotis. & Pilosella: *herba cuius folia albicantibus pilis hispida & supernè aliquantulum caua sunt instar auris murinae.*

muysen-koren.

Phoenix, herba phoenicea, lolium rubrum, hordeum murinum, lolium murinum: *sic fortasse dictum, quòd mures spicas illius deuorent, quae in aedificiorum tectis proueniunt. And. Matthiol.*

muysen-maeltijd. j. honds-feeste.**muysen met steerten. j. aerd-noten.**

Bulbocastana: *quibusdam cham balani: vulgò mures caudati: quòd hae nigrae, rotundae, oblongae glandes domesticorum murium similitudinem referant, fibris retrò propendentibus.*

muysen-steertken.

Myosuros, cauda muris. *herbae genus.*

muysen-stront.

Muscerda, fimus murinus.

muysen-vael, muys-vael.

Murinus, cinereus, leucophaeus.

muysen-valle.

Muscipula, muscipulum.

muysen.

Mures capere, captare, venari, tacitè quaerere: insidiari muribus.

muysen.

metaphoricè, Abdita magno silentio inquirere. *Becanus. ang. muse.* i. cogitare.

Muysenéren.

Imaginari, contemplari, inquirere abdita. *gal. amuser.* i. occupare animum re aliqua.

muysenisse int hooft.

Imaginatio, phantasia. *ang. musing.*

Muysteren.

fland. Perscrutari, inquirere, indagare.

Muyte.

Cauea, auiarium, locus auiarius: *vulgò* muta & mutatorium: locus in quo aues se recipiunt cùm pennas mutant: & Tempus quo aues in tenebris seruantur, ne canant. *gal. mue: ital. muda, muta.*

muyten.

vet. Mutare commutare. *gal. muer: ital. mutare: his. mudar: ang. mute.*

muyten, muytéren.

Plumas in auiariis amittere siue mutare. *gal. muer.*

muyten.

Mutire, susurrare, murmurare, seditiosa clanculum loqui. *ital. mutire: ang. mutter.*

muyten, muytenéren.

Seditionem meditari: *conspirare, turbas ciere, coire, coitionem facere, per clancularios susurros excitare seditionem, gal. mutiner.*

muyt-maecker.

Seditiosus, factiosus, tumultuosus, turbulentus.

muyterije.

Seditio, conspiratio, coitio: factio: seditio, dubioque autore susurri. *ang. mutinie, mutting.*

Muytse.

vet. . j. mutse. Pileus.

Mul.

fland . j. ghe-mul. Puluis.

Mullener, mullinck.

flan Mugil piscis.

Mume, moeme.

ger. sicamb. Matertera, amita: & *sax.* Neptis, cognata.

Mummelen. j mommelen.

Mutire.

Munck, monick.

Monachus. *germ. munch: gal. moine: hisp. monje: angl. moncke.*

munck.

Blatta lucifuga. & Curculio.

munck.

germ. sax. sicamb j. ruyn. Canterius, equus castratus.

muncken.

germ. sax. sicamb . j. ruynen. Castrare, emasculare, euirare. *metaphora sumpta à monachis & religiosis viirīs, qui se propter regnum caelorum castrarunt, & propter Christum eunuchi fiunt, cùm possint esse viri, vt inquit D. Hieron. in Matth cap. 19. Eadem ratione sus castrata, nonne etiam dicitur.*

muncks-kappekens.

Aconitum, hecatheis. *vulgò* cappa vel cuculus monachi

muncks werck doen.

adag. Penelopes telam texere: inanem operam sumere.

Munster.

Ecclesia maior, ecclesia collegiata, ecclesia cathedralis: monasterium *apud veteres.*
germ. munster: gal. monstier: ang. minster.

Munte.

Mentha, menta. *germ. muntz: gal. mente: ital. mentha: ang. minte.*

Munte.

Moneta, numus, nummus, numisma, pecunia. *ger. muntz: gal. monnoye: ital. moneta:*
hisp. moneda: ang. money.

munte.

Moneta, nota numi, forma typusque monetae.

munte.

Pars postica, siue latus sinistrum numi.

munte, munterije, munt-winckel.

Officina monetaria.

munten.

Cudere nummos, cudere argentum, signare argentum, aurum: signare monetam,
nummum percutere, nummum signare, ferire pecuniam.

munt-meesters.

Triumviri mensarij, triumviri monetales.

munt-slaegher. j. munter.

munt-smelter.

Conflator figurati aeris.

munt-valscher.

Monetae adulterator, paracharacta.

munter.

Monetarius.

munterije

Officina monetaria: & Res nummaria.

Muntighe koe.

Vacca lactaria à tauro non inita.

Murderigh. j. morderigh.

Murmulen.

Murmurillare, submurmurare.

Murren, morren.

Murmurare, murmurillare. *gal. murmurere: ital. mormorare: hisp. murmurar: ang. murmure.*

Murwe. j. morwe.

Mitis, mollis.

Musck.

Fundulus piscis *dicitur Brabantis. Gesner.*

Musck. j. musckeliaet.

Moschus.

musck balleken.

Pastillus.

musckadelle.

Vinum apianum, salernum, passum, dulce. *vulgò* muscadella & muscatula.

muscadel-druyue.

Vua apiana, apiaria, muscata, moschatula. *ger. muscatell: gal. muscatelle: ital. muscatella: ang. muscadel, muscadle.*

muscaet-bloeme.

Macer, macis: nucis myristicae inuolucrum.

muscaet-not.

Nux myristica, vnguentaria, odorata: *vulgò* muscata siue moschata: *ob odoris praestantiam. germ. muscat nuss: gal. noix muscade: ital. noce moscata: hisp. nuez moscada: ang. nuttemigge.*

musckeliaet.

Moschus, muscus, moscum, muscum: odoramenti genus ex apostemate sanguinolento moschi animalculi. *gal. musc: ital. musco, muscio: hisp. almisque: ang. muske.*

musckeliaet-katte, musck-katte.

Moschus, muscus, mus odoratus, mus peregrinus, *vulgò* muscus.

Muscket.

Haliaeetus, nisus: auis ex accipitrum fringillariorum genere. *vulgò* muscetus.

muscket.

Bombarda maiuscula: sclopus maior, campestre tormentum minus.

musckettier.

Sclopetarius, ferentarius.

Mussche.

Passer. *gal. moisson.*

Mutse.

Pileus, pileum, vitta, mitra, mitella.

mutse. j. amutse, almutse.

Amiculum, epomis: pileus latus, profundus & in scapulas vsque demissus: *vulgò* almusium, almuterium. *hisp. musceta.*

mutse.

Caecus amor, amoris oestrum, amor impotens, caecus. **De mutse hebben** . *adag.*
Caeco amore ardere, miserè amare, perditè amare, insanire amore, caecum esse amore, efflictim deperire, insano amore capi.

mutsen.

ger. vetus. Comere, ornare, redimire.

Mutsen. j. moetsen.

Mutilare.

mutsaerd. j. moetsaerd.

Fascis cocularius.

N.

N

*Litera cum apostrophes nota in principio quarundam dictionum posita loco negatiuae particulae **ne**, veteribus Flandris vsitatae, ne siue non significat, vt **n'iet**, **n'ieman**, **n'oynt**, **n'ergent**. i. nihil, siue non, nemo, nunquam, nusquam.*

NA

Nacht.

Nox, noctis: tempus nocturnum, concubium: , , , *poëtice*, vt annotauit Adr. Iunius. **Nacht**, quasi **nie acht** dicitur Becano. quòd nihili aestimetur. germ. nacht: gal. nuict: ital. notte: hisp. noche: ang. night.

nacht. j ghe-nacht.

Dies fastus.

nacht.

vet . j. auond. Vesper hinc nacht-eten, nacht-mael, nacht-tabbaert, vast-nacht, &c.

nacht-braecke.

Lucubratio.

nacht-braecken.

Lucubrare.

nacht-dief.

Vecticularius, effractor, directarius, fur nocturnus.

nacht-doeck.

Capitis tegmen nocturnum, pileus nocturnus.

nacht-eten.

vetus. Coena. & Caenare.

nachte-gael.

Luscinia, philomela, aedon, acredula: *avis vernis mensibus per omnem ferè noctem garriens.* *ger. nachtgall: angl. nichthingale.*

nachte-gael.

Genus bombard maioris. *vulgò duplicana.*

nacht-gast. j. slaeper.

Hospes nocturnus, hospes vespertinus.

nacht-ghe-drocht.

Vmbr , lemures nocturni.

nacht-gheest.

Larua, vmbra: spiritus noctu infestus. *vide gheest.*

nacht-krekel.

Gryllus: genus locustae. simile cicadae, noctu stridens.

nacht-legher.

Lustrum, cubile ferarum.

nacht-licht.

Lux nocturna.

nacht-lijfken.

Subucula.

nacht-mael, auend-mael.

Caena: nocturnae epulae, *apud Lucret. Nam computationes & coenae sumptuosiores ac liberaliores nocte fieri solent. Horat. Nocturno certare mero, putere diurno: & Lucret. Lumina nocturnis epulis vt suppeditentur.*

nacht-maere, nacht-merrie.

Strix, lamia: incantatrix nocturna siue volati-

ca: & Incubus, ephialtes. *q.d.* equa nocturna.

nacht-moeder.

vetus . j. nacht-vrouwe.

nacht-mugghe.

Cicindela, lampyris, noctiluca: nitedula: muscae genus vespere per arua lucens.

nacht-mutse, slaep-mutse.

Pileus nocturnus.

nacht-raue.

Nycticorax, coruus nocturnus.

nacht-raue.

Lucifuga, lucifugus, vespertilio: homo interdiu domi delitescens, noctu verò prodiens & vigilans: fur qui interdiu dormit, noctu ad furandam vigil: & Lychnobius: nocte lucernariam vitam ducens: nocturnus potator: vel qui noctu id facit quod hominum vulgus interdiu facere solet. *q.d.* coruus nocturnus. *nycticorax enim sicut & noctua, noctu venando sibi cibum acquirit.*

nacht-rocksken.

Indusium, subucula lanea, interula nocturna.

nacht-ronde.

Nyctostrategi, circitores nocturni.

nacht-ruste.

Quies nocturna.

nacht-schaede.

Solanum, strychnis, morella: vua vulpis: vua lupina. *vulgò* solatrum. *germ.* *nachtschadt.*

nacht-stilte.

Nox concubia, concubium, noctis silentium: conticinium, nox intempesta.

nacht-tabbaert.

Vestis coenatoria, coenatorium, palla lucubratoria. *Lud. Viues. q.d.* vestis vespertina *sive* nocturna.

nacht-voghel.

Strix: auis quaedam nocturna & importuna. & Lucifuga, lucifugus.

nacht-voghel.

Auis nocturna, bubo: vlula: nycticorax, vespertilio.

nacht-vrouwe.

Strix, lamia, larua: mulier venefica, volatica. *q.d.* mulier nocturna.

nacht-waecke, nacht-wachte.

Vigiliae, excubiae nocturnae.

nacht-waecker, nacht-wachter.

Excubitor.

nacht-werck.

Lucubratio.

nacht-wercker.

Lucubrador, nocturnus operator.

nacht-wercker, bern-steker.

Coprophorus, nocte latrinas exonerans, scarabeus artifex *q.d.* operarius nocturnus.

nacht-wl.

Noctua, vlula: Palladis auis, auis nocte volans. & *metaphor.* Lucifuga, lucifugus.

nacht-wormken.

Nitedula. **j. nacht-mugghe.**

nachten, nacht worden.

Noctescere.

nachts.

Nocturnus.

nachtelick.

Nocturnus.

Nack. j. neck.

Ceruix.

Nae, tot.

Ad, versus. **Nae huys gaen.** Domum versus ire, adire domum.

Nae.

Ad, vt, secundum, quatenus, iuxta, ex, quantum. **Nae den wensch.** Ex voto, ad votum. **Nae de ge-woonte.** Ex consuetudine, secundum consuetudinem. **Nae mijn meyninghe.** Ex mea sententia. **Nae dat ick ver-stae.** Quantum intelligo. *germ. nach.*

Nae, nae-by.

Ad, apud, propè. & Ferè, fermè, propemodum. *ger. nach: ang. nere.*

nae-buer.

ger. sax. holl. sicam . j. ghe-buer. Vicinus *ang. neighbour.*

nae-buerschap. j. ghe-buerschap.

naelick.

fland. Fermè, ferè, propè, propemodum.

Nae.

A, post, ponè, secundum.

nae dat.

Postea, tum, deinde, deinceps, exinde: & Postquam, posteaquam, simulatque: simul, simulac: ex quo, vbi.

Nae-bier. j. worte.

Nae-boetsen.

Imitari gesticulatione facta aut dicta alterius.

Nae-bruyd-loft.

Repotia: conuiuium quod postridie nuptiarum apud nouum maritum fit.

Nae-de mael.

Postquam, simulac.

Nae-deel. j. achter-deel.

Damnum, iniuria.

nae-deeligh.

Damnosus.

Nae-dencken. j. achter-dencken.

Futura meditari. & Susplicari.

nae-denckigh.

Suspiciosus.

Nae-der-hand.

Postea.

Nae-disch.

Secundae mensae, bellaria, tragemata.

Nae-doen.

Sequi, imitari.

Nae-dorst.

Sitis postera.

Nae-erf-ghe-naem.

Secundus haeres.

Nae-feeste.

Repotia.

Nae-gaen.

Sequi.

Nae ghe-borte.

Secundae.

Nae-ghe-dacht.

Suspicio.

Nae-ghe-peys.

Suspicio.

Nae-ghelden.

sax. Donare, condonare.

Nae-ge-richt.

Epidipnides: serae epidipnides: epulae quae in extrema caena vel prandio adferuntur:
bellaria: secundae mensae.

Nae-goed. j. nae bier, worte.

Condimentum polentarium.

Nae-hoy. j. nae-maeyssel.**Nae-hoede.**

Secunda acies.

Nae-gheuen.

sax . j. **toe-gheuen.** Indulgere.

nae-gheuen. j. achter-klappen.

Obtrecectare.

Nae-iaeghen.

Prosequi, persequi.

Nae-iaer.

Anni finis siue exitus, anni extremum, annus extremus

Nae-kinderen.

Liberi posterioris tori.

Nae-komen.

Sequi, succedere. & Consequi, assequi.

nae-komelinck.

Successor.

nae-komelinghen.

Successores, posteri, posteritas, nepotes, minures: nati natorum & qui nascentur ab illis. *Virg.*

nae-komste.

Successio.

Nae-koop. j. kalengieringhe.

Retractus emptionis.

Nae-laeten, toe-laeten.

Concedere, indulgere, permittere, remittere.

nae-laeten, achter-laeten.

Relinquere, omittere, negligere.

nae-laetigh.

Negligens.

Nae-lente.

Ver extremum, praeceps, praecipitans, senescens.

Nae-loop.

Consectatio. & Symbata clientum.

nae-loopen.

Consectari, sectari: cursu insequi.

nae-looper.

Assecla, sectator, consecrator, pedisequus.

Nae-maecker.

Imitari, assimilare, effingere, ad alterius formam fingere.

Nae maeyen.

Sicilire.

nae-maeyssel, nae-hoy.

Sicilimentum: foenum cordum, secundarium, autumnale.

Nae-maels.

Postea, postmodum, in posterum, posteriùs, in futurum, postero tempore. & Olim.

Nae-maend.

Mensis extremus, mensis praeceps, extremum mensis, finis mensis.

Nae-man.

Posterior maritus.

Nae-mid-dagh.

Tempus pomeridianum.

Nae-noene.

Tempus pomeridianum.

Nae-ooghst, nae-ooghstinghe.

Spicilegium.

nae-ooghsten.

Colligere spicas à messoribus in agro praeteritas.

Nae raed.

Consilium post factum.

nae raeden.

Pòst consulere.

nae-raeden.

Coniectare, coniecturam facere.

nae-raedinghe.

Coniectura, coniectatio.

Nae-rechter, nae-richter.

germ. sax. sic. Carnifex, lictor: posterior sententiae capitalis exequutor.

Nae-saet.

vetus. Successor.

nae-saeten.

Posterii, successores.

Nae-segghen.

Sequi verba alterius, reddere & imitari verba quae alius praefatus est: praeentis verba recitare.

nae-segghen.

Obloqui, detractare, à tergo pinsere, mordere clanculum, sugillare.

Nae-sleyp.

Agmina longa clientum. syrmeta clientum, famulorum, &c.

Nae smaeck.

Sapor posterior, gustus durus, non naturalis.

nae-smaeck hebben.

Resipere.

Nae-somer.

Autumnus, aestas autumnalis: aestas praeceps, vel extrema, senescens, summa, vltima.

Nae-spraecke, achter-klap.

Obtrectatio.

Nae-stellen.

Postponere. & Consectari, captare, niti, animum applicare. & Insidiari.

Nae-taele.

Obtrectatio.

Nae-tijd.

Tempus sequens, tempus posterius.

Nae-toght, achter-toght.

Acies postrema.

Nae-trachten.

Meditari, cogitare.

Nae-volgh.

Sequela.

nae-volghen.

Sectari, consecrari, sequi, subsequi, insequi. & Aemulari, alterius exemplum sequi: imitari.

nae-volghelick.

Imitabilis.

nae-volgher.

Sectator, imitator, assecla.

Nae-vruchten. j. nae-ween.

Secundae.

Nae-weese.

Puer posthumus, proles posthuma.

Nae-wijf.

Vxor posterior.

Nae-ween.

Secundae, arum: dolores post partum: hysterae, choria, deuteria: & Volua intima siue inuolucrum quo

foetus in vtero matris inuoluitur.

Nae-weyde.

Foenum cornum, serotinum, autumnale.

Nae-weke.

Septimana extrema, finiens: finis hebdomadae.

Nae-wijn, spoel-wijn.

Lora.

Nae-winter.

Hyems praiceps, extrema, senescens, summa.

Naecke. j. aecke.

Scapha. *ger. sax. sicam. nach.*

Naecken.

Propinquare, appropinquare, instare, imminere, impendere, proximare, in propinquo esse.

naecken. j. ghe-raecken.

Attingere.

Naeckt.

Nudus. *ger. nackend: ang. naked.*

naeckt maecken.

Nudare.

naeckt-heyd.

Nuditas.

naecktenisse.

Nuditas.

naecktelick.

Nudè.

Naed.

Sutura, iunctura, commissura.

naeden. j. naeyen.

Suere.

naedel.

germ. sax sicamb . j. naelde. Acus.

Naeder, naerder.

Proximior, propior, propius.

naeder-wegh.

Compendium, via compendiaria.

naederen, naecken.

Propinquare, appropinquare.

naeder-schap.

Propinquitas, proximitas, affinitas: & Praeferentia. & Retractus emptionis iure proximitatis.

naederheyd. j. naerder-schap.

Naeghel.

Clauus. *ger. nagel: ang. nayle.*

naeghel van den vinger.

Vnguis, onyx.

naeghel in d'ooghe. j. maene.

Pterygium, vnguis.

naeghel, kruyd-naegel.

Caryophyllum.

naeghel-bloeme.

ger. sax. sicamb . j. ghenoffel. Caryophyllus.

naeghel-boor, spijcker-boor.

Terebra.

naeghel-dwanck. j. dwanck-naeghel.

naeghel-kortsel, naeghel knipsel.

Praesegmina vnguium, resegmina.

naeghel-kruyd.

Geum: caryophyllata: *herba ab odorata caryophyllum in modum radice dicta.*
Barbaris auantia, sanamunda, oculus leporis, benedicta.

naeghel-maeghe. j. naeghel-vriend.

naeghel-maene. j. maene.

Exortus: candidum vnguis.

naghel-mes, naeghel-sweerd.

Gladius rotundo manubrio, instar clai: secespita. *Festus.*

naeghel-rinde, naeghel-schorsse.

Pterygium.

naeghel vast.

Clauo affixus, clauis fixus, clauis contentus.

naeghel-verwe.

Onychinus color. à **naeghel.** i. vnguis

naeghel-verwe.

Color badius, phoenicius. à **naghel**. i. clauus. *ger. naegele-farb.*

naeghel-vriend, naeghel-maeghe.

consanguineus in septimo gradum im eo *enim vnguis, non membrum reperitur, atque ideo cognatio ibi terminatur. Speculum Saxon.*

naeghelken.

Clauulus, clauiculus. & vnguiculus.

naeghelen.

Clauo figere, siue defigere.

Naeyen. j. neyen.

Hinnire.

Naeyen, naeden.

Suere, consuere: sarcire, sarcinare.

naey-korfken, naey-mandeken.

Qualus, quasillus, calathus.

naeyer.

Sartor, sarcinator.

naeyersse, naeystere.

Sartrix, sarcinatrix. *Flandri finiunt huiusmodi verba foemina per igghe vt naeystrigghe. j. naeyersse: kemstrigghe. j. kemmersse: spinstrigge. j. spinster, spinnersse.*

naelde.

Acus. Germani **naedel**, *transposita litera l. in fine, rectiùs & perfectiùs dicunt à naeden, id est, suere. ger. naedel: ang. needle.*

naelde, scheel-priem.

Acus crinalis. crinale, discriminale.

naelde van den toren.

Pyramis, obeliscus.

naelde van het ure-werck.

Gnomon.

naelden-keruel.

Veneris pecten: scandix: acula, chaereophyllum aciculatum. *herba sic dicta ab aculeis, acubus siue radiis instar pectinum.*

naelden-ooghe.

Acus foramen.

Naelick.

fland . j. bij-kants. Ferè, propemodum.

Naelinck.

fland. Proximus haeres: consanguineus, affinis.

naelinck-schap.

fland . j. naeder-schap. Proximitas.

Naem.

Nomen, vocabulum, titulus. *ger. nam: gall. nom: ital. nome: hisp. nombre: ang. name.*

naem ende faem.

Nomen, fama, decus.

naem-loos.

Inglorius.

naem-rol.

Catalogus.

naem-roouen.

Detrahere famae alicuius, laedere famam alicuius, detractare, sugillare.

naemen. j. noemen.

Nominare.

naemer, naem-gheuer.

Nomenclator.

naemachtigh.

Celebris, nobilis, inclytus.

naemelick.

Nominatim, praesertim.

naemelick elcken noemen.

Nomine quemque suo vocare: nominatim citare.

Naen, naenken.

Nanus, pumilio, pumilo, pumilius, pumilus, pygmeus: homuncio, homunculus, homulus. *gal. nain: ital. nano: hisp. enano.*

Naer, naere, narue.

sax. Cicatrix.

Naer.

fris . j. banghe. Lassus, languidus, debilis.

Naer. j. nae.

Propè, &c. ang. nere.

naerder. j. naeder.

Propior.

naerhede.

fland j. naeder-schap.

naerheyd. j. naerderheyd.

naerlinck.

fland . j. naelinck.

naersen.

vetus. fland . j. naederen. Propinquare.

naest.

Proximus. ger. naechst: ang. next.

naest den koninck.

Secundus à rege.

naest-komende.

Proximè venturus aut futurus.

naest-leste.

Penultimus.

naesten.

holl . j. ver-naerden.

Naeue. j. naue.

Naf. j. naue.

Modiolus rotae.

Naffel.

fland . j. naevel. Umbilicus.

Naken. j. naecken.

Name. j. naem.

Nomen.

Nampt, namt, nant.

Pecunia numerata, argentum praesentarium, pecunia repraesentata, pecuniae repraesentatio.

namptiséren, namtiséren, nantéren.

Repraesentare, exhibere, dare praesentem pecuniam. *gal. namptiser.*

Nap.

Cyathus, scyphus, patera, carebesium, poculum. *ger. napff: gal. hanap: ital. nappo.*

nap.

vetus . j. diepe schotel. Catinus, paropsis, alueus, alueolus.

nat-hoeder.

vetus . j. schencker. Pocillator, à cyathis.

Narbe, nare, narue.

germ. sax. sicamb. Cicatrix.

Narre.

Fatuus, stolidus insulsus, bardus, stultus.

narre, boller.

vetus. Genus bombardae maioris.

narre-kop.

Stultum caput, homo fatuus.

narre-werck.

Stultitia, ineptia.

natterije.

Stultitia.

narrisch.

Fatuus, insipiens.

Narue. j. nerue.

Nase. j. neuse.

Nasus.

Nasscher.

fland. Cupidus, auidus.

nasscherheyd.

fland. Auiditas.

nasscherlick.

fland Cupidè, auidè.

Nast,

rectiùs, ast. Vstrina.

Nastel, nastelinck.

sicamb. fland . j. nestel. Ligula.

Nat.

Madidus, madens, vdus, vuidus, humidus. & Mador, humor, latex.

nat maecken. j. netten.

Madidare.

nat zijn.

Madere, immadere.

nat worden.

Madefieri, madescere.

natheyd, nattigheydt.

Mador, humor, humiditas, latex.

Nater, nater-slanghe, water-slanghe.

Natrix, hydrus, chelydrus, anguis natans. *ger. nater: ang. adder.*

nater-tonghe.

Ophioglosson. *vulgò* lingua serpentis.

nater-wortel.

Bistorta: *dracunculi herbae species.*

Natte.

vetus. sicamb j. matte. Matta.

Naue van het rad.

sax. sicam. fris. holl . j. velghe. Modiolus rot , rot medium, cui infixi sunt radij. *ger. nab: ang. naue.*

nauel.

Vmbilicus. *ger. nabel: ang. nauill, nauel.*

nauel van t'rad. j. naue.

nauel-kruyd.

Cotyledon: vmbilicus Veneris.

nauel-wijs ghe-maeckt.

Vmbilicatus.

nauel-breuck.

Egressio siue ruptura vmbilici.

nauel-breuckigh.

Exomphalus: cui promimet vmbilicus.

Naeel. j. steck-raepe.

Napus. *vulgò naueta. gal. nauet, naueau: ital. nauone: hisp. nabo: ang. nauevv.*

Nauw.

Strictus, angustus, contractus, arctus.

nauw-spaerigh.

Contractus, parcus, restrictus, tenax, sordidus.

nauw

Strictè, angustè, arctè: parcè.

nauw be-sien.

Penitissimè inspectare, propius intueri.

nauw staen, nauw steken.

Rem angustam habere: fortunam tenuem & contractiorem vitae conditionem habere.

nauw ghehouden worden.

Arctè contenteque haberi.

nauw-hoorigh.

Acer auditu.

nauw-pointigh.

Curiosus.

nauwelick.

Vix, vixdum, difficulter, aegrè: & Parcè, tenuiter: & Strictè.

nauwen.

Angustare, arctare, stringere angustum reddere.

nauwte.

vetus. Angustia.

Nauwe.

vet. sicamb. Naus. *ger.* navven: *gal.* nauire, *nef:* *ital.* naue: *hisp.* naue, nao.

Nauwers.

fland . j. nerghens. Nusquam.

N E

Ne.

vetus fland. Ne. non. gal. ne: ital. ne: ang. no. Flandri dicunt, Ick ne wil, ick ne sal't niet doen. i. non volo, non faciam: alij transpositis literis dicunt en: Ick en wil, ick en sal, &c. Ex ne autem siue n' componuntur hae negatiuae dictiones: n'iemān, n'erghent, n'iet, n'oyt. Nemo, nusquam, nihil, nunquam, &c.

Nebbe.

sax. fris. holl . j. beck. Rostrum auium. Nebba, teste Plinio, veteribus Gallis rostrum dicitur.

Nebbelinck.

holl . j. ael. Anguilla.

Neber, nebber, nepper.

ger . j. euigher. Terebra.

Neck, nick, nack.

Ceruix, posterior pars colli ger. genick sax. nack: gal. nucque: ang. necke. dicitur neck, nack, nick, ghenick à nicken, quòd ad dextram sinistràmve prorsum retrorsumque vertatur flectaturque.

Necken.

fland. Necare, occidere.

Necker.

Daemon aquaticus, Neptunus, ennosigaeus.

Neder.

Infra. *ger. da niden: ang. neyther.*

neder.

Humilis, inferus, depressus.

Neder-booghen.

Inclinare.

Neder-buyck. j. onder-buyck.

Neder-daelen.

Descendere.

Neder-drucken.

Deprimere.

Neder-gaen.

Descendere.

neder-gaende.

Descendens. & Declivis

neder-ganck.

Descensus.

neder-ganck der sonnen.

Occasus solis, occidens.

Neder-ghe-booght.

Inclinatus, cernuus.

Neder-ghe-richt.

Iudicium causarum ciuiliū, iudicium municipale.

Neder-ghe-wande. j. broecke.

Neder-helligh.

Procliuis.

Neder hof.

Colonia: & Cohors, cors. & Villa, siue hortus praetorij: villa rustica.

Neder-hosen.

Tibialia.

Neder-huys. j. neder-hof.

Villa rustica.

Neder-kamer. j. neder-sale.

Neder-kleed.

vetus . j. broecke. Femorale.

Neder-knielen.

Procumbere in genua, congenulare.

Neder-koussen.

Tibialia.

neder-laeghe.

Clades, strages, iactura, calamitas, proelium aduersum.

neder-laeghe hebben.

Succumbere, vinci, cladem accipere, sterni, cadere.

Neder-laeten.

Demittere, deorsum mittere, deducere.

Neder-land.

Belgium: Germania inferior.

neder-lander.

Germanus inferior: Teuto.

neder-landsche spraecke.

Lingua Belgica, Teutonica, inferior Germanica.

Neder-legghen.

Deponere.

neder-legghen.

Deiicere, sternere, occidere.

neder-legghen den twist.

Dirimere, componere altercationes, lites, bella.

Neder-ligghen.

Procumbere, recumbere. iacere, cubare, recubare.

Neder-rijsen.

Prolabi, delabi.

Neder-sale.

Coenatio, coenaculum.

Neder-setten.

Deponere.

Neder-sichtigh.

Cernuus, capite *terram* versus prono incedens.

Neder-sincken.

Sidere, subsidere, insidere.

Neder-sitten.

Residere, subsidere.

Neder-slachtigh.

vet. holl. Humilis.

Neder-slaen.

Decutere, sternere, prosternere, profligare.

neder-slaen ende wooninghe nemen.

Considêre, considerare: ponere, figere sedem. & Castra figere siue ponere

neder-slaen de ooghen.

Demittere lumina, deiicere vultum, deiicere oculos, submittere oculos: oculos in terram defigere.

neder-slaen.

vetus. Caedere, occidere.

nederslagh.

Caedes, homicidium. & Clades, strages.

Neder-vallen.

Decidere, concidere, procidere, prolabi.

neder-val.

Occasus.

neder-valligh.

Occiduus.

neder-valligh, oft neder-velligh zijn.

Succumbere: cadere causa, perdere litem.

Neder-waerts.

Deorsum, deorsum versum, versus inferiorem locum: pessum.

Neder-werpen.

Deiicere, sternere, prosternere, fundere. profligare.

Nederigh.

vet. Humilis, depressus, submissus.

nederigheyd.

Humilitas.

nederinghe. j. dellinghe.

Vallis.

Nederste.

Infimus.

Nederen.

Demittere, submittere.

Neen.

Non, haud, minimè, *quasi dicas ne een, siue d'een, id est, nullus: ita quoque Latinis nullus pro non vsurpatur. ger. nein: ang. no, noye.*

neen.

vetus. sax . j. gheen. Nullus.

neenen, neëën.

Negare.

Neer. j. neder.

Infra.

Neer-huys. j. neder-huys.

Neere, nere, aere, ere.

Area: & Pauimentum: & Taberna, officina, anterior pars domus *Louaniensibus dicitur. ger. eere, aere: gal. aire: ital. area: his. ero.*

Neere, neeringhe.

Victus, quaestus.

neeren, gheneeren.

Pascere, nutrire, fouere, alere, educare. & Quaestum sectari honestè, exercere sumptum, lucrari, victum & facultates quaerere. *germ. neren.*

neeringhe.

Victus, alimentum, alimonia, nutrimentum, educatio: & Opificium, ars, artificium: quaestus opificij, quaestus: & Prouentus: & Opificium, contubernium opificum, collegium opificum, corpus cinuitatis. *ger. narung.*

neerigh, neerachtigh.

Alumnus, almus, quaestuosus.

neernst, neerst.

Sedulitas, studium: *per metathesin ernst* . *ger. ernst.*

nernstigh, neerstigh.

Diligens, nauus, gnauus, impiger, sedulus, vigilans, industrius, operi siue artificio intentus, studiosus. *ger. ertschaff.*

neernstigheyd, neersticheyd.

Diligentia, studium, sedulitas, industria, vigilantia.

neerstighlick.

Diligenter, gnauiter: impigrè, seduò, intentè, studiosè, vigilanter.

Neeten. j. neten, nijden.

Retundere clauum

Neeten.

holl j. nieten.

Neffend, neuend.

Iuxta, propè, secus.

Nefken, neue.

Nepos, nepotulus.

nefken, bederffelinck.

Nepos, prodigus.

nefken.

Atellanus, scenicus, histrio.

Neffiger.

sicamb . j. euegheer. Terebra. *ger. nepper: sax. neuiger.*

Negheen. j. gheen.

Nullus, nemo.

Neghel-bloeme.

Nigellastrum, pseudomelanthium, githago. *gall. nielle: hisp. neguillia.*

Neghen.

Nouem. *ger. neun: gal. neuf: hisp. nueue: ang. neyne, nine.*

neghen-mael.

Nouies.

neghen-manneken.

Sextans: duo chalci, triens. *Adr. Iun.*

neghen-ooghe.

Murenula. *piscis vulgò oculata, nonocula, enneophthalma.*

neghen-stecken. j. morellen.

Ludere nouem scrupis, ludere calculis nouenis.

neghenste.

Nonus.

neghen-tien.

Nouemdecim, vndeuginti.

neghentigh.

Nonaginta.

Negghe.

hol. fris. Mannus, equus pumilus. ang. nagghe.

Neyen.

sax. six . j. naeyen. Suere.

Neyen.

holl fris. fland. Hinnire. ang. neye.

Neyghen.

Flectere, arcuare, curuare. & Inclinare, proclinare, reclinare, propendere: & Submittere genu: flectere poplitem. *ger. neighen.*

Nemaer.

vet. fland . j. maer. Sed.

Nemen.

Capere, capessere, sumere, accipere, excipere, prehendere, comprehendere, desumere, rapere, auferre.

Neemt dattet so zy. j. schickt.

nemen int goede.

In bonam partem accipere: aequi bonique facere: aequo animo ferre.

nemen int quaede, quaelick nemen.

Duriùs vel grauitè accipere: indignari.

nemen de vlucht. j. vluchten.

Capere fugam.

nemen een wijf.

Vxorem ducere.

nemen eenen man.

Nubere viro.

nemachtigh.

Capax, rapax.

nemer.

Acceptor.

neminge.

Acceptio, sumptio, assumptio.

Nemmermeer, niemermeer, niemer.

Nunquam. *germ. niemer: ang. neuer.*

Nepe, nijpinghe.

Vellicatio.

nepe, haessene.

Poples.

Nere, neringhe. j. neere, neeringhe.

Nerf. j. nerue, erf.

Nerghens.

Nusquam, nusquam, nusquam locorum, nusquam gentium, nullo in loco. *dicitur n'erghens. q.d. ne erghens.*

Nerst. j. neerft.

Nerue, narue.

ger. sax. sicamb. Cicatrix, stigma.

nerue van het leder. j. erue.

Grana in coriis, squamae: corij superficies squamulis distincta: orbiculi siue squamae tergoris. *vulgò oculi coriorum. gal. nerue.*

nerue.

Squamulae infantum capitibus, tanquam crustulae quaedam scabiei, adhaerentes.

Nes, nesch.

Madidus. *q.d. nat. ger. nas, nass.*

nesch weder.

Aër humidus, madens.

nesch oft nes brood.

Panis multa aqua conspersus, maceratus atque coctus.

nesch ey.

Ouum sorbibile, molle, molliter clixum, siue coctum.

nescheyd, neschigheyd.

Humor, mador.

Nese.

sax. sic. fland . j. neuse. Nasus.

Nespel.

ger . j. mispel.

Nest, voghel-nest.

Nidus, loculamentum, cunabula auium, domus auium. *germ. nest: ang. neste.*

nest, legher der dieren.

Lustrum, cubile ferarum.

nest-ey.

Ouum in nido relictum.

nest-korf.

Nidus, loculamentum.

Nest-vederen.

Plumae siue pennae primae auium.

nesten, nestelen.

Nidificare, nidulari, nidum texere, nidum construere. *ger. nisten: sax. nestelen: gal. nicher: ang. nestle.*

Nestel, nastel.

Ligula, ligula adstrictoria, adstrigmentum.

nestel-kruyd, nestelinck-kruyd.

Alga marina: *herba cuius folia oblonga ligulis adstrictoriis sunt similia.*

nestelinck, nastelinck.

fland . j. nestel. Ligula.

nestelen, nastelen.

Ligulis adstringere.

Nestelen.

rectiùs nesten Nidificare.

Net, nette.

Rete, cassis. *ger. netz: ang nette. dicitur net à netten. quòd saepè lauatur & madefiat.*

net.

Praecordia: tela cordi obtenta, telae cordis: & Omentum, inuolucrum intestinis obtentum, & Diaphragma.

net-boeue, net-rabbaud.

Nebulo, scarra, histrio, personatus, laruatus: & Ganeo. *q.d.* nebulo reticulatus, siue reticulo tectus ne agnoscat. *vide masche.*

net-stock.

Ames: pertica aucupalis.

net-wijse ghe-maeckt.

Reticulatus, in modum retis factus.

Net.

Nitidus, mundus, politus, purus. *gal. net: ital. netto: ang. nete.*

netten, net maecken.

Mundare, nitidare, abstergere.

netten, nat maecken.

Madefacere, madidare, madificare, proluere, insuccare, intingere, rigare humectare, macerare, lauare.

netten den baerd.

Macerare barbam calida.

netten.

adagium potorum. Proluere labra, multo potu ori admoto macerare barbam.

Nete.

Lens, lendis: ouum pediculi. *germ. nisse: angl. nitte.*

Netel.

Vrtica. *ger. nessel: ang. netle, netel.*

netelen, ver-netelen.

Vrere vrticis.

netel-konincksken.

sax. fris. Trochilus, passer trochlodites, regulus: *auicula sic dicta quòd inter vrticas dumosque agat. & metaphor.* Homuncio imperiosus & arrogans.

Neten, nijden.

Obtundere clauum, affigere clauum, & ab altera parte strictè figere.

Netten.

vide Net.

Neue, neuen.

Propè, iuxta.

neue, nefken.

Nepos: & Consanguineus, cognatus. **Neuen.** Patruelles: & Consobrini, sobrini. *gal. neueu: ital. nipote: hisp. nieto: ang. neuiuvv.*

neue. j nefken.

Scenicus, histrio.

neuinne.

vet. Neptis. ger. nefin.

Neuel.

Nebula, exspiratio roscida, nube rarior. *nubes dicitur ital. nuuola. hisp. niebla.*

neuel-karre.

q.d. Carrus tenebrosus. **De neuel-karre drijuen: met de neuel-karre ende int doncker vertrecken, ende ruymen.** *Cedere foro. q.d.*

carrum nebulosum agere. *nebula enim & tenebrae fugitiuis & clam migrantibus sunt accommodata.*

neuel-kraeye.

Cornix varia: partim cinerea, partim nigra. *q.d.* cornix nebulosa.

neuelachtigh.

Nebulosus, nubilus.

neuelachtigheyd.

Nubilum.

neuelen.

Nebulam agere, nebulam exspirare, nebulam exhalare.

Neuend, neffend, neuen.

Iuxta, propè, secus.

Neuigher, neuegher.

sax . j. neffigher. Terebra.

Neur. j. eur, uder.

Neuse.

Nasus. *ger. nass: sax. nese: gal. nez: ital. naso hisp nariz ang. nose.*

neuse, neus-bergh.

Promontorium.

neus-balleken, neus-tippeken.

Pirula, nasi orbiculus.

neus-blaeskens, neus wieckskens.

Alae, pinnulae: pulpae vtrinque nasi orbiculum sepientes.

neus-doeck.

fland. holl. sicamb . j. snut-doeck. Muccinum, strophium.

neus-drup.

Stiria nasi. & Catarrhus.

neus-gat.

Naris, naris spiramen.

neus-gaten.

Nares.

neus-gheswel.

Ozoena, polypus.

neus-hayr.

Vibrissae, vibrissi, pili narium.

neus-krospel.

Interseptum, diaphragma narium.

neus-loke.

vetus. Naris.

neus-scheydsel.

Interseptum, intersepimentum, interfinium, isthmus, imbrex narium: discrimen narium.

neus-wijs.

Odorus, sagax, emunctae naris, emunctus: & Nasutus, nasutulus. & Curiosus.

Neuselen.

Mutire, mussitare. *germ. nuselen, nusselen.*

neuselen.

Naso siue rostro tacitè scrutari

neuseler.

Scrutator clancularius.

Neutelen.

Friuola agere.

neuteler, neutelerken.

Homuncio friuolus, assiduus in rebus friuolis agendis: multae sedulitatis in re friuola.

neutken, neutelersken, oud neutken.

Anicula curax, multae sedulitatis anus.

N I

Nichelen.

vetus. fland. louan . j. naghelen.

Nichte, niechte.

Neptis. & Consanguinea, cognata. *gal. niepce: ital. nezza: his. nieta: ang. nece.*

Nick. j. neck.

Ceruix.

nick.

ger. sax. sic . j. knick. Nutus.

nicken, knicken.

Nuere, nutare, ceruicem inclinare aut inflectere: & Incuruare se.

nicken met de ooghen.

Nictare, oculos inflectere annuendo: annuere.

Nie.

sax. fris. holl. fland . j. noyt. Nunquam.

Nie-mand.

rectiùs **nie-man**. Nemo, nullus, nemo homo, nemo quisquam. *dicitur* **nie-man** *q.d.*
n'ie-man: *sicut Latinis* nemo. *q.d.* ne homo. *ger. nieman*: *ang. noman*.

nie-mensch.

vetus . j. **nie-man**. Nemo. *ger. niemans*.

Nie-mer.

Nunquam, ad Calendas Graecas *q.d.* **ne iemer**.

nie-mer-meer.

Nunquam amplius.

Nielen.

ger . j. lijnen. Viburbum.

Niere.

Ren. *ger. niere*: *ang. neare*. **Nieren**. Renes. **Nierken**. Renunculus.

nier-bedde.

Renum adeps.

nier-braed van het kalf.

Lumbus vitulinus.

nier-wee.

Nephritis, renum affectus.

Nigelle.

Nigella, melanthium. *herba genus. gal. nielle: ital. niella: hisp. neguilla.*

Niesen.

Sternuere, sternutare. *ger. niessen: ang. nease, snease.*

nies-kruyd.

Helleborus, veratrum. *q.d. herba sternutatoria.*

nies-poeder.

Sternutamentum, pulvis sternutatorius, medicamentum sternutatorium.

nies-wortel.

Helleborus.

niesinghe.

Sternutatio, sternutamentum.

Niespen-boom. j. espen-boom.**Niet.**

Non, ne, haud, minus, nullus:& Nihil, nihilum. *q.d. n'iet, siue ne iet. ger. nit, nichts: ital. niente: his. nada: ang. not, nothing, nought.*

niet, niete.

Pompholyx, tucia, spodium, aeris & cadmiaefauilla: nil & nihil *officinis dicitur*.
Hinc adagium: niet is in d'ooghen goed. j. Pompholyx, siue nil, oculis conducit:
inditur enim collyriis, quae ad oculorum imponuntur fluxiones.

niet alleen.

Non solùm, non modò, non tantùm, nedum, tantum abest &c.

niet-dooche.

fland . j. deugh-niet.

niet eens.

Ne semel quidem.

niet met allen.

Nihil prorsus.

niet te min.

Nihilominus, attamen.

niet-teghen-staende.

Quamuis, quanquam, nihilominus. **Niet-teghenstaende het recht.** Contra ius, sublato iure. *vulgò*, non obstante iure.

niet-wetigh.

Inscius.

nieten.

vetus. fland . j. **ver-nieten.**

nietigh.

vetus. Inutilis, nullius valoris.

Nieten, ghenieten, nutten.

Vti, frui.

Nieten.

holl. Arietare, aut cornu petere. *Adr. Iun.*

Nieten, neeten.

hol. Vxoribus ac nymphis munuscula mittere. *vt solent in Hollandia viri ac proci die D. Agneti virgini sacro. Adr Iun.*

Nietel-daghen. j. nieuwtel-daghen.

Nieuw.

Nouus, recens, nuperus. . *ger. neuvv: gal. nouveau: ital. nouo: hisp. nueuo: ang. nevve. Op een nieuw.* Ab integro. *vulgò* A nouo.

nieuw-backen brood.

Panis recens, recenter coctus.

nieuw ghe-houde.

Neogamus: nympha, noua nupta: maritus recens: nupta recens.

nieuw-ghe-slaghen gheld.

Numus asper, recenter cusus signatusque.

nieuw-iaer.

Annus nouus, anni auspiciu*m*.

nieuw-iaer-dagh. j. iaers-misse.

nieuw-iaer-ghifte.

Strena, munusculum quod in anni auspiciu*m* datur.

nieuw maene.

Intermestris, siue intermenstrua luna: nouilunium.

nieuw-edel-man.

Nouus homo: qui patre ignobili natus, per seipsum clarus esse incipit.

nieuw-maere.

Nuntius, nuntium.

nieuws-ghierigh.

Cupidus nouarum rerum, aruidus nouitatis.

nieuws-gierigheyd.

Auiditas nouitatis

nieuw-tel-daghen.

Duodecim dies à natali Christi, aut etiam à calendis Ianuarij numerandi: è quibus vulgus hominum constitutionem siue dispositionem duodecim mensium caelique statum anni incipientis diuinare & praesagire solet. *q.d.* noui dies numerales. *frisiiis merckel-daghen dicuntur.*

nieuwachtigh.

Nouellus, recentulus.

nieuwelick.

Recens, *recenter*, *nouiter*, *nouè*.

nieuwelingh.

Nouitius: *nuperus. Plaut.*

nieuwelingh, nieuwelingsh.

Nuper, *nuperrimè*, *recenter*.

Nieuwerganck des iaers.

Ver, ver nouum.

nieuwigheyd.

Nouitas.

Niewers, niewaers.

Nusquam, nullibi. *q.d.* **ne iewaers.**

niewerinck, niewerincks.

Nusquam.

Nijd.

Inuidia, liuor, inuidentia, maleuolentia.

nijder, be-nijder, nijd-aerd.

Inuidus.

nijdigh.

Inuidus, inuidens, liuidus inuidia flagrans, maleuolus, maleuolens.

nijdighaerd.

Inuidus, maleuolus.

nijd-naghel, nijd vel, nijd-vleesch, nijp-vleesch.

Reduuia vel rediuia, paronychia: cutis circa radices vnguium resolutio atque fissura. *q.d.* vnguis inuidiosus. *vulgi enim opinio est, ei cuius cutis extra vnguem se soluit, inuideri plerumque ab aliquo: gallo fland, enuies. q.d.* inuidiae.

nijden oft nijen eenen naeghel.

fland . j. neten. Obtundere clauum.

Nijghen. j. neyghen.

Inclinare.

Nijn-naghel. j. nijp-naghel.

Nijpen.

Vellicare, stringere, summis digitis comprimere, interprimere, adstringere, contrahere, vnguibus vellicare, vnguibus pungere: dolorem inferre constringendo. *ang nippe.*

nijp-tanghe.

fland . j. treck-tanghe. Forceps dentatus: Forpex, volsella.

nijp-vel. j. nijp vleesch.

nijp-vleesch.

fland. j. nijd-nagel Reduuia.

Nimmer, niemer.

Nunquam.

Nipte, nepte.

Nepeta, calamintha: *vulgò herba cattaria. gal. nepte: ital. nepotella.*

Nisch. j. nesch.

N O

No.

vetus. fland. Non, neque. *ang.* no.

Nobel.

Nobilis, generosus. & Liberalis. *gal. noble: ital. nobile: hisp. noble: ang. noble.*

nobel.

Semiaureus: nummus quinquaginta stufferorum pretio aestimatus. *vulgò* nobilis.

Nobisse.

Daemon nanus, cacodaemon.

nobis-gat.

Orcus, Orci culus.

nobis-kroech.

hol. septent. Orcus, antrum Plutonium.

Noch.

Adhuc, insuper, etiamnum. **Tot noch toe.** Vsque adhuc. **Noch eens.** Iterum. *vulgò* adhuc semel.

Noch.

Nec, neque, non. **Noch niet.** Nondum, necdum. **Noch oock.** Nec

verò. nec porò, *ger. noch: ang. no.*

Nochtan, nochtans.

Tamen, attamen, veruntamen, atqui.

Nochter. j. nuchter.

Ieiunus.

Nocke.

fris. hol. Nucha, spina dorsi, medulla spinalis. *hisp. nuca.*

nocke. j. haen-balck.

nocke, kerfken in den pijl.

Crena, incisura, incisura sagittae quae neruum admittit. *ang. nock.*

Nocke.

Singultus.

nocken.

vetus. sax. sicam. holl . j. snocken, hicken. Singultire.

nockinghe.

Singultus.

Noegh.

vet . **j. ghe-noegh.**

Noeghen.

vetus . **j. ghe-noegen.** Placere.

Noeyen, noyen.

vetus . **j. ver noeyen.** Officere, obesse, nocere, molestum esse.

noeyelick, noyelick.

vetus. Nocuius, nocuus, molestus, infensus.

Noele, nole.

sicamb . **j. wafele.** *vulgò* nebula.

Noemen, naemen.

Nominare, nuncupare, vocare, appellare, indigitare.

noemlick. j. naemlick.

Nominatim.

Noene, noen-tijd.

Nona hora diei naturalis, meridies. *vulgò* nona. *ang.* *noone.*

noen-mael, noen-mael-tijd.

Prandium.

noen-mael eten.

Prandere, meridiari. *quasi dicas comedere hora nona. Hora noua caenabant Romani. & quod illis coena, hoc nobis prandium est, auctore Festo. Martialis: Imperat exstructos frangere nona toros.*

noen-slaepken.

Meridiatio.

noen-slaepken doen.

Meridiari.

noen-stonden.

Horae meridianae, nempe ab vndecima vsque ad primam.

Noesch. j. nuesch.

Obliquus.

Noest.

sixamb . j. oeft. Nodus in arbore.

Noye. j. noode.

Inuitus, difficilis.

Noyen. j. noeyen.

vetus. Officere, obesse.

Noyse.

vet. fland . j. schaele.

Noyt, noynt.

Nunquam. *q.d. ne oyt. ad praeteritum tempus refertus.*

Nol, rouw-kappruyn.

Humerales, cucullus humeralis, cucullus lugubris: epomis, ephestris.

Nole. j. noele, wafele.

Nonne.

Virgo vestalis, virgo sacra, *vulgò nonna. Apud Aegyptios sanctimonia praesignes monachi, dicti nonni monachae verò & virgines sacrae, nonnae ger. nun: gal. nonnain: angl. nonne, nunne.*

nonne.

*germ. sax. sic. Sus castrata. translatione sumpta à virginibus sacris castratis propter regnum caelorum: eadem ratione qua **munck** equus castratus dicitur. Vitis Amerpach.*

Nonne, top.

Turbo, turben, trochus.

Nood-noode.

Necessitas, labor, opus, negotium, occupatio, difficultas. **Van noode.** Necesse, necessum. *ger. not: ang. nede.*

noode, noye, on-ghern.

Inuitus, non volens, difficilis: & Aegrè, inuitè, difficulter, molestè, grauiter, grauatè. *ital. noia: & gal. ennuy. i. fastidium, taedium displicentia, molestia. Noode iet doen.* Grauatè aliquid facere. **Noode hebben.** Aegrè ferre, aegrè pati.

nood-busse, nood-slanghe. j. kartouwe.

vulgò Tracana.

nood-be-derf.

vetus. Necessitas, vrgens necessitas.

nood-borghe.

sax. sic. Praes, subpraes.

nood-durft.

Necessitas, vrgens egestas: & Requisite naturae, victus: necessaria naturae.

nood-durftigh.

Necessarius.

nood-durftigheyd.

Necessitas.

nood-durft, nood-dorst.

fland . j. nood-durft.

nood-dwanck.

Necessitas vrgens.

nood-ghe-richt.

vet. sax. Criminale iudicium.

nood-kost.

vetus. Alimentum, alimonia.

nood-loos.

Non necessarius, superuacuus, superuacaneus, vanus.

nood-saecke.

Necessitas, necesse, necessum.

nood-saeckigh.

Necessarius.

nood-saeckelick.

Necessariò.

nood-saeckelickheyd.

Necessitas.

nood-saecken.

Necessitate vrgere.

nood-stal.

ger. sax. sic. fris . j. hoef-stal. Statumen.

nood-weder.

Tempestas horrida, saeua, violenta.

nood-w re.

Necessaria defensio: & Propugnaculum.

nood-wegh.

Actus. *q.d.* via necessaria.

nood-wendigh.

Necessarius.

nood-wendigheyd.

Necessitas.

nooden.

Inuitare, vocare, rogare.

noodigh.

Necessarius, indigus, egens, egenus.

noodighen.

Cogere, necessitate vrgere, angere.

noodinghe tot kacken.

fland. Tenasmus: frequens & irrita deiiciend alui cupiditas crebra & inanis voluntas egerendi. *ita etiam noodinge tot pissen, &c.*

noodelick.

Necessarius.

noodelickheyd.

Necessitas.

noodlicken.

Necessariò.

Noord.

Septentrio, boreas, aquilo. *germ. north: ital nort hisp. northe: ang. north.*

noord-spits, noord-asse.

Polus arcticus, axis boreus.

noord-wind.

Septentrio, aparcias ventus à polo per meridianum spirans.

noord-oosten wind.

Aquilo, boreas: ventus qui ab ortu solstitiali flat.

noord-steen. j. seyl-steen.

Magnes.

noord-noord-west.

Phoenix.

noord-westen wind.

Caurus, corus, argestes, iapyx: ventus ab occasu aestiuo flans.

noordelick.

Septentrionalis.

noordigh.

Septentrionalis, borealis, arctous, arcticus.

noordsch.

Septentrionalis, borealis: & Feroculus, fastosus, iracundus: & Bellus, bellulus.

noordsche zee.

Mare Germanicum.

Noose.

fland. Noxa, malum, damnum: & Lis, dissidium. *gal.* noise.

noosel.

Nocens, nocuus.

noosen.

fland. Nocere.

Noost.

hol. fris . j. ast. Nodus siue tuber arboris.

Nope.

Punctus, punctio: & Tactus.

nopen.

Pungere, stimulare, tangere.

nop ijser.

Stimulus.

Noppe.

Villus, floccus, tomentum.

nopachtigh, noppigh.

Villosus.

noppen.

Tomenta demere, detrahere.

Norck. j. orck.

Nose. j. neuse.

Nasus.

Not.

Nux. germ. nuss: gal. noix: ital. noce: hisp. nuez: ang nutte.

not musckaet. j. musckaet-not.

not daermen wt drinckt.

Ooscyphium: poculum in oui formam oblongum: qua specie effigiantur nuces Indicae, ternis argent laminis inclusae.

not van den staelen boghe.

Vncus, fibula: astragalus arcubalistae, in cuius canaliculo spiculum locatur, vncus eburneus osseúsve, siue hamus qui epizvgi immittitur, neruumque balistae siue maioris arcus retinet.

not van de colomne. j. hoofd.

Epistylum.

not, not-steen, balck-steen.

Mutulus, caput trabis in muro exstans. **Noten, not-steenen.** Proceres, mutuli.

not bolster, not-booste.

Culleola, cortex viridis putamen nucis ambiens.

not-gat in den staelen boghe.

Epizygis: foramen arcus balistarij in quem vncus inseritur.

not-boom.

Nux.

not-mengher.

vet . j. not-ver-kooper.

not-olie.

Oleum carynum: oleum è nuce iuglande.

not-schaele, not-schelpe.

Putamen nucis, bifida putaminis carina, testa iuglandis, compactile operimentum nucis.

not-schelle.

Culleola.

not-schelpe. j. not-schaele.

not-sloester. j. not-bolster.

Culleola.

not-steen. j. not.

Mutulus.

noteler. j. not-boom.

Nux.

notel-tere.

vetus . j. not-boom.

Note.

Nota, signum, annotatio. *gal. note: ital. nota: hisp. nota: ang. note.*

note.

Nota aut signum cantus, siue musices.

notaris.

Scriba, grammateus, à literis, praescriptor, tabellio, amanuensis. *vulgò notarius. gal. notaire: ital. notaris: hisp. notario: ang. notary.*

notel.

Syngrapha, syngraphum, scriptura in rei testimonium. *vulgò notula.*

Nouw.

hol . j. nieuw. Nouus.

Nouw. j. nu.

Nunc.

N V

Nu, nouw.

hol. septent . j. nieuw. Nouus.

nu, nouw.

Nunc, iam, modò. *ang. novv.*

nu d'een, nu d'ander.

Alternis, alternatim, alternis vicibus, alterna vice, per vices, vicissim.

nu eerst.

Nunc primùm, nunc demum.

nu ter tijd.

Hoc tempore, impraesentiarum, in praesens tempus.

Nuchte, nuchten, nuchtens.

holl. sicamb. fland. Mane, matutino tempore, tempore antemeridiano. **Morgen nuchten.** *fland.* Cras manè.

nuchten-stond, nuchter-stond.

vetus. fland. Matuta, hora matutina, tempus antemeridianum.

nuchter.

Ieiunus, sobrius, necdum pastus, siccus, inientatus. *Lud. Viues. vulgò* matutinus.

nuchter speecksel.

Virgo saliuā, ieiuna saliuā: saliuā quae ab homine ieiuno exouitur, nondum cibo aut potu corrupta.

nuchters monds spreken.

Ore ieiuno loqui.

nuchterheyd.

Sobrietas, ieiunium.

Nucke.

fris. sicamb. Astus, astutia.

Nueghen. j. noeghen.

Placere.

Nuesch, noesch.

Obliquus.

Nuese. j. neuse.

Nasus.

Nus.

Nasutulus. **nusken.** Nasutula.

Nuggher, nuggherigh.

Agilis, acer, alacer, impiger.

Nummer. j. nimmer.

Nunquam.

Nut.

Vtilitas, emolumentum, commodum, lucrum, fructus, compendium.

nut.

Vtilis, conducibilis, fructuosus.

nut-baer.

Vtilis, expediens, commodus, fructuosus.

nut-baerheyd.

Vtilitas, commodum.

nuttelick.

Vtilis, conducibilis, ex vsu.

nuttelicken.

Vtiliter, compendioso.

nuttigh.

Vtilis.

nuttigheyd.

Vtilitas.

nuttighen. j. nutten.

Vti, frui.

nutten.

Vti, frui, potiri, sumere, vesci, sobriè degustare, sobriè sumere ad necessitatem & vtilitatem: fructum capere.

nuttighen. j. nutten.

Frui, vesci.

nut-schap.

vet. holl. sicamb. Vtilitas, emolumentum.

nutsel.

fland. Victus, alimentum.

Nuveren.

vetus . j. uveren. Flagitare, appetere.

Nuwe. j. nieuwe, nouwe.

Nouus.

[O]

O B

OBlæet.

vetus . j. oblije.

Oblije, ouwel.

Obelia, . Crustulum, laganum. *vulgò oblata. Obeliae, inquit Lud. Cael. Rodig.) dictae sunt, quòd veruculis quibusdam quos oboliscos vocant, constiparentur vel assarentur: aut quia obolo venderentur.*

Oblj-backer.

Crustularius.

O C

Occasoen.

vetus. fland . j. ocksuynne.

Ochten-mael.

vetus. hol. Prandium, ientaculum. q.d. nochten-mael.

Ocker. j. oker.

Ochra.

Ocksael. j. hoogh-sael.

Ocksel.

Axilla, ala. *ger. uhsen, achssel: gal. aiselle: ital. ascella.*

ocksel-haer.

Grandebalae, pili subalares.

ocksel-stanck.

Hircus, virus alarum, graeolentia alarum.

Ocks hood, oghshood.

Dolium. *ang. hoggheshead.*

Ocksuyne.

Occasio, ansa, causa. *gal. occasion, achoise: ital. occasione: hisp. occasion: ang. occasion, essoynne.*

O D

Odebaer, odevaer, odeber, oedeboer, eber.

sax. sicamb . j. oyevaer. Ciconia.

O E

Oeber.

sicamb . j. oyeuaer. Ciconia.

Oecken.

vetus . j. **vermeerderen.**

oecker.

vetus . j. **woecker.** Foenus.

Oecker. j. oker.

Ochra.

oecker-not. j. oker-not.

Oed. j. ood.

Vacuus.

Oeffenen.

Colere, exercere, exercitare.

oeffeninghe.

Cultura, exercitium, exercitatio, studium.

Oeft, oft, ooft, ouet. j. fruyt.

Poma, arborei foetus. . *germ. ops: sax. auet.*

oeft-boom.

Pomus.

oeft-gaerd.

Pomarium.

oeft-hof.

Pomarium.

oeft-kamer.

Oporotheca.

oeft-merckt.

Forum oporinum.

oeft-ver-kooper.

Pomarius, oporopola.

Oel-saed. j. eul-saed.

Oesel.

sax. sic. Fungus candela.

Oest, ast, quast.

holl. sax. sicamb. Nodus arboris, centrum.

Oester.

Ostreum, ostrea. *germ. vster: gal. huistre: ital. oftrega: hisp. ostra: ang. oyster.*

Oestal.

vetus sic . j. hoef-stal, nood-stal. Statumen. *vulgò* angarium.

oestal, oestele, oestael, opstal, oostal.

vet. Catapulta: & Sagitta cum ferro bipenni, telum catapultarium: tormenti bellicigenus.

Oeuel. j. euel.

Oeuer. j. ouer.

Supra, vltra.

Oeuer.

Litus, acta: & Ripa.

Oeueren, uveren.

Auere, cupere, concupiscere.

O F

Of.

fland. fris. holl . j. af.

Of. j. oft.

Aut, an.

Offer.

Oblatum, oblatio.

offer.

Sacrificium, immolatio, libatio, hostia.

offer-dier.

Victima: animal sacrificio destinatum.

offer-kiste.

Gazophylacium templi.

offer-koeck.

Popanum.

offer-penninck.

Stips.

offeren.

Offerre, repraesentare, largiri, dare: & Sacrificium facere, sacrificare, immolare, libare. *gal. offrir: ital. offerire: hisp. offrecer: ang. offer.*

offerande.

Oblatum, donum: & Immolatio, libatio. *vulgò offerenda.*

Officie.

Officium, munus: munia, partes: & Administratio reipublicae, praefectura. *gal. office: ital. officio: hisp. officio: ang. office.*

officiael.

Officialis.

officiant.

sicamb. Sacerdos mercenarius.

officier.

Praefectus officio publico: magistratus, administrator iuris & iustitiae, officialis.

officier, dienaer, sergeant.

Satelles, apparitor, stator.

officiers van den houe.

Palatina officia *vulgò* officiales aulici: & Palatini.

Oft, of.

Aut, vel, seu, siue. *gal. ou: hisp. o: Oft ick oft ghy.* Aut ego, aut tu.

Oft.

An, num, si, verum. **Oft hy komt?** An venit? Nunquid venit?

Oft. j. oeft.

Poma.

O G

Oghe. j. ooghe.

O I vel O Y

Oye, ouwe.

Ouis, ouis matrix, ouis foemina. *hisp. oueja.*

oy-lam.

Agna.

oyen-vleesch.

Caro ouilla.

Oye-vaer, oude-vaer, ode-vaer, odebaer.

Ciconia, pelargus.

Oyelick. j. oodelick.

fland. Vacuus, vilis, malus, prauus: & Aeger.

Oyr. j. oor, hoor.

Haeres.

Oyt, oynt.

Vnquam, aliquo tempore. **Niemand en heft Godt oyt ghesien.** Deum nemo vidit vnquam. & Semper, perpetuò, ab aeterno. **Oyt is de waerheyd be-haet gheweest.** Semper veritas odio fuit. *ad praeteritum tempus refertur tantùm.*

Oyuyn. j. aiuyn.

Cepa.

O K

Oker, oker-gheel, bergh-gheel.

Ochra, sil, terra lutea, coloris pallidi. *ger. augergel: gal. ocre: ital. ocra: ang. ocker, oker.*

oker-bleeck.

Pallidus.

oker-geel.

Subflauus, luteus & pallidus.

Oker-not, wal-not.

Iuglans, nux basilica, regia: **oker** *siue* **aker** *sicam.* & *holl.* glans. & *oke ang.* quercus.

okeler.

vetus. fland . j. **not-boom.** Nux, arbor iuglandes ferens.

O L

Oleander-boom.

Oleander, nereum, laurus rosea, rhododaphne, rhododendron. *ger oleander-baum:*
ital. oleandro: hisp. oloendro: ang. oleander.

Olefant, elefant.

Elephas. *ger. helffant: gal. elephant: ital. lionfante: hisp. elephante: ang. olyphant.*

Olie.

Oleum. *germ. ol, oel: gal. huille: ital. oglio: ang. oile.*

olie van olijue, boom-olie.

Oliuum, oleum oliuarum.

olie van baeyen.

Oleum laurinum. *ang. oile de baye.*

olie van lelien.

Vnguentum susinum.

olie van roosen.

Oleum rhodinum, rosaceum.

olie-block. j. heye.

Pilum ruidum.

olie droessem, olie-heffe.

Amurca, faeces.

olie-gard.

Oliuetum.

olie-koeck.

Globulus, edulij genus globi in modum conuolutum, è farina, vuis passis, & oleo concinnatum

olie-kruycke.

Lecythus, ampulla olearis, guttus.

olie-meulen.

Trapes, trapetum, mola olearia.

olie-pot. j. olie-kruycke.

olie-presse.

Trapes, trapetum, trabs qua oleum exprimitur.

olie-slaegher.

Olearius: qui oleum trapetis exprimit.

olie-steen.

Cos olearia, vel olearis: cos Cretica: qua scalptores scalpra & caela exterunt, oleo humectari volens.

olie-ver-kooper.

Olearius: qui oleum venundat.

olie-verwe.

Color olearius: pigmentum oleo tritum & maceratum.

olien.

Vngere oleo.

oliessel oliesse, kerstme.

Oleum, vnctio, crisma, chrisma sacrum, *oleum sacratum*.

olijf olijue.

Oliua, bacca oliuae, orchas, orchites. *ger. oliuen: gal. oliue: ital. oliua: hisp. oliua: ang. oliue.*

olijf-boom, olijuen-boom.

Olea, oliua, arbor Palladia.

olijf-olie.

Oliuum, oleum oliuarum.

olijf-steen.

Sansa, samsa, os oleae, ossiculum oliuae. nucleus oliuae.

olijue. j. olijf.

Oliua, bacca oliuae.

oliuiere.

Oliuetum.

Olle. j. vlle.

Taurus.

Olm, molck.

ger. sax. sicam Salamandra.

Olm. j. holm.

Cliuus.

Olm, olm-boom.

Vlmus. *germ. vlmen: gal. oulme, orme: ital. olmo: hisp. olmo: ang. elme, elmtree.*

Olm. j. molm.

Caries.

olm-worm. j. molm-worm, hout-worm.

Teredo, tineá.

olmachtigh. j. molmachtigh.

O M

Om.

Ob, propter. **Om dat, om dies wille dat.** Propterea quòd, quandoquidem, quia. **Om niet.** Frustra, nequicquá, gratis, gratuito. Om Gods wille bidden. Per deum rogare.

Om, tot.

Ad. **Om te timmeren.** Ad aedificandum. **Om te leeren.** Ad discendum, discendi causa.

Om

Circum: am. **Om ende om.** Circumcirca. **De wind is om.** Ventus mutauit stationem, aliò se recepit, aliunde spirat.

Om-bijt. j. imbijt.

Ientaculum.

Om-binden.

Obligare circumligare.

Om-booghen.

Circumflectere.

Om-brenghen. j. dooden.

Interficere, tollere de medio.

om-brenghen, ver-quisten.

Dilapidare, prodigere.

Om-cinghelen.

Circumcingere, circundare, circumuallare.

Om-deylen.

Distribuere in ordinem.

Om-doen.

Circumdare, cingere.

Om-draeghen.

Circumferre, circumportare.

Om-draeyen.

Torquere, contorquere, vertere, versare, rotare, circumagere, in ambitum & gyrum torquere.

Om-drijncken.

Circumagere.

Om-drijuen.

In orbem bibere.

Om en om.

Circum circa.

Om-gaen.

Ambire, circuire, circumire, obire, ire in orbem: obambulare.

om-gaen ende be-sichtighen.

Lustrare, collustrare.

om-gaen.

Ambagibus vti.

om-gaen int reysen.

Itineribus deuiis & longioribus proficisci.

om-gaen.

Replicari, reflecti tanquam ferri acies: hebetari, retundi, obtundi.

om-gaen met iemanden.

Versari cum aliquo, conuersari, consuetudine alicuius vti, tractare aliquem: vti aliquo familiariter.

om-gaen met eenighen handel.

Exercere rem aliquam, versari in re aliqua, tractare rem aliquam.

om-gaen met wissel.

Argentariam facere, exercere vsuram, argentarij numularijve munus obire.

om-ganck.

Circuitus, ambitus.

om-ganck, pand.

Porticus. & Peristylum.

om-ganck van de kercke.

Ambitus templi.

om-ganck van den torre.

Peribolus, lorica, ambitus turris.

om-ganck.

Supplicatio, supplicium. *vulgò* processio.

om-ganck, ker-mis-om-ganck.

Pompa, pompa sacra.

Om-gheuen de kaerten.

Distribuere chartas in orbem.

Om-gorden.

Circumcingere.

Om-graeuen.

Circumfodere.

Om-grijpen.

Comprehendere, amplecti: complecti medium.

Om-hangh.

Velum, velarium.

Om-hanghen.

Circumdare, circumpendere: & Velare.

om-hanghsel.

Velum, velarium, peripetasma.

Om-helpen. j. om-brenghen.

Om-helsen, om-halsen.

Amplecti, amplexari, iniicere brachia collo, circumplecti, circumdare brachia collo;
colla lacertis amplecti.

Om-hooghe.

Sursum.

Om-leegh.

Deorsum.

Om-keer.

Conuersio, inuersio, versura: & Anfractus, circuitus, ambitus, orbis.

om-keeren.

Vertere, conuertere, versare, voluere, inuertere.

Om-kers-brood.

hol . j. brood-tailloore.

Om-kleed.

Amictus.

Om komen.

Occumbere, interire, perire, vitam amittere: cadere in acie, proelio: petimi, caedi.

Om-koopen.

Emere aliquam donis: corrumpere, peruertere pecuniis: illicere muneribus: pecunia á iure & aequitate abducere.

Om-legghen.

Circumponere, cingere.

om-legghen de kaerten. j. om-geuen.**om-leghsel, boord.**

Instita, limbus, ora: fascia extremitatem circumquaque ambiens.

Om-ligghen.

Circumiacere.

om-ligghende plaetsen.

Circumiecta loca.

Om-loop.

Circuitus, circulus, ambitus.

om-loop, spreng-vier.

Herpes, zona. Ignis sacri species, humanum corpus circumrepens.

om-loop, swijmelinghe des hoofds.

Vertigo capitis.

om-loopen.

Circumcurrere, circumcursare.

Om-luycken.

Circumsepire, circumcludere.

Om mueren.

Muro cingere, muro munire, claudere: murum circumducere.

Om-naeyen.

Circumsuere, obsuere.

Om-rede.

Circumlocutio, periphrasis, ambages. **Om-reden.** Circumloqui: vti circumlocutione, ambagibus, periphrasi.

Om-reysen.

Itineribus deuiis proficisci, & aequo longioribus.

Om-rijden.

Obequitare

Om-ringh.

Gyrus, circuitus, circulus, ambitus, orbis.

om-ringhen.

Circundare, cingere, circolare, circumsepire. & Vallare.

Om-saeten. j. om-woonders.

Circumhabitantes.

Om-schaduwen.

Obumbrare.

Omschemen.

holl. Obumbrare.

Om-schijnen.

Circumfulgere.

Om-setten.

Circumponere, obsidere.

om-setten.

Vertere.

om-setten van sijn op-set.

Auertere á proposito, coepto, consilio: traducere in aliam sententiam: flectere, mouere, labefactare.

Om-sicht.

Circumspectus, respectus.

om-sichtigh.

Circumspectus, circumspiciens, consideratus.

om-sichtighlick.

Circumspectè.

Om-sien.

Circumspicere, respicere.

Om-slaen.

Vertere, versare, inuertere.

om-slaen den mantel.

Induere se amictu, amicare se veste: inuoluere se pallio, veste, amictu, &c. *vide slaen.*

om-slaen de mouwen. j. op-slaen.

Reflectere, replicare manicas.

om-slaen j. ver-plompen.

Retundere.

om slaen de trommele.

Sonitu tympani promulgare, edicere, publicare. & Tympano ad arma euocare.

Omslaen het ver-treck. Conclamare vasa.

om-slagh.

Conuersio, inuersio: & Replicatio, reflexio.

om-slagh.

Amiculum, operculum.

om-slagh.

Inuolucrum, segestre.

om-slagh des boecks.

Inuolucrum, operculum, membrana libri.

om-slagh. j. om-wegh.

Viae flexus.

Om-sm ren.

Circumlinere, oblinere.

Om-springhen.

Circumsilire.

om-springhen met iemanden.

adag. Duriùs aliquem tractare.

Om-staen.

Circumstare.

om-stand.

Circumstantia.

Om-stooten.

Prosternere, peruertere, inuertere, subuertere, resupinare: & Interpellare, impedire, prohibere.

Om-stucken. j. in-stucken.

Om-stulpen.

Inuertare, subuertere, resupinare.

Om-trent.

Circa, circiter, ad. **Om-trent thien daghen.** Dies plus minus decem, circiter decem dies: paulò plus aut paulo minus. **Om-trent drij dusement.** Ad tria millia. **Om-trent dien tijt.** Ad id tempus: circa id tempus. **Om-trent den nacht.** Sub noctem, paulo antè vel post noctem.

Om-trommelen. j. om-slaen.

Om tuynen.

Circumsepire, obsepire.

Om-twee. j. on-twee.

Om vaedemen.

Brachiis vtrinque extensis complecti: amplectri vlnis.

Om-vaen. j. om-vanghen.

Om-vallen.

Corruere, concidere.

Om-vangh.

Circuitus, ambitus.

om-vanghen.

Amplecti, circumplecti, comprehendere, circumprehendere:

arripere medium, complecti medium.

Om-vatten.

Comprehendere, amplecti.

Om-voeren.

Circumducere, circumuehere.

Om-waeyen.

Vento corruere: deiici, inuerti, euerti vi ventorum.

Om-waeteren.

Cingere aquis.

om-waetert.

Cinctus aquis.

Om-wandelen.

Circumambulare.

Om-wegh.

Diuerticulum, anfractus, viae flexus.

om-weghen.

Ambages, verborum circuitus.

Om-weluen.

Camerare, concamerare: & Inuertere, in contrarium vertere.

Om-wenden.

Vertere, conuertere, inuertere, voluere.

Om wendtelen.

Circumuoluere.

Om-werpen.

Subuertere, euertere, peruertere.

om-werpen den waeghen.

Euertere currum.

om-werpen het land.

Fodere, pastinare, arare vertere terram aratro, ligone, pastino.

om-werpen het gat.

adag . j. af-valligh worden. Deficere.

Om-wimpelen.

Velare, obuoluere. & Ambagibus vti.

Om-winden.

Obuoluere, circumuoluere.

Om-windsel.

Inuolucrum.

Om-wringhen.

Contorquere, retorquere.

Om-wroeten.

Versare rostro.

Omeysse.

sicamb. Formica. *ger.* ambeys.

O N

in compositione

On.

Sine, absque, praeter, citra: *superioribus Germanis etiam extra compositionem dictio frequentissima: inferioribus autem, & Anglis tantum in compositione vsitata, loco particulae priuatiuae siue negatiuae: componitur cum substantiuis, frequentius autem cum adiectiuis, exponiturque plerumque per In.* *ger.* on: *ang.* vn.

On. j. in.

apud veteres. flandros hinc onbijt. j. in-bijt. on-twee breken. j. in twee breken. on-stucken trecken. j. in stucken trecken.

On-abel.

Inhabilis, ineptus, non aptus, indecens.

On-acht-baer.

Vilis, leuis.

On-acht-saem.

Incuriosus, negligens, oscitans, oscitabundus, socors.

on-acht-saemheyd.

Incuria, negligentia, oscitantia.

on-acht-saemlick.

Negligenter, oscitanter.

On-aen-ghe-naem.

Ingratus.

On-aerden. j. ont-aerden.

on aerdigh.

Degener, inuenustus, illepidus, ineptus, rudis, incultus.

on-aerdigheyd.

Ineptia.

on-aerdighlick.

Ineptè, illepidè, inuenustè, incultè.

On-argh.

Innoxius, innocens, insons, sincerus, bonus, sine dolo.

On-baete.

Incommodum, detrimentum: Damnum, nocumentum.

On-barm-hertigh.

Immisericors, immitis, inhumanus, durus, inclemens.

on-barm-hertigheyd.

Immisericordia, inhumanitas, inclementia.

on-barm-hertighlick.

Immisericorditer, inclementer.

On-be-anghst.

Impavidus, intrepidus.

On-be-bloedt.

Incruentus, incruentatus.

On-be-dacht.

Immeditatus, inconsideratus, impraemeditatus, incogitans, inconsiderans, imprudens, temerarius.

on-be-dachtheyd.

Incogitantia, inconsiderantia, temeritas.

on-be-dachtighlick.

Inconsideratè. impraemeditatè.

On-be-daeght.

Minor aetate, minor annis, immaturus diebus vel annis.

On-be-deckt.

Nudus, non tectus, euidens, apertus.

on-be-decktheyd.

Nuditas, euidencia.

on-be-decktelick.

Apertè, nudè, euidenter.

On-be-denckelick.

Incogitabilis, quod cogitatione comprehendi non potest.

On-be-doruen.

Incorruptus, integer.

On-be-dreuen.

Inexpertus. & Infrequens.

On-be-drieghlick.

Infallibilis.

on-be-droghen.

Non falsus, non deceptus.

On-be-duydelick.

Inexplicabilis.

On-be-dwonghen.

Incoactus, voluntarius.

On-be gaeft.

Indotatus, indonatus.

On-be-gaen.

Inaccessus.

on-be ganckelick.

Inaccessus.

On be-graeuen.

Insepultus, inhumatus, non defossus.

On-be-grepen.

Irreprehensus.

On-be-grijpelic.

Incomprehensibilis: & Irreprehensibilis, irreprehensus.

On-be-haeghlick.

Ingratus, inuenustus, displicens.

On-be-haeghlickheyd.

Displicentia, inuenustas.

On-be-haeghlicken.

Ingratè, inuenustè.

On-be-handsaem.

Inhabilis: & Intractabilis.

On-be-handigh.

Inhabilis.

On-be-helpelic, on-be-hulp-saem.

Expers auxilij: inhabilis ad praestandum auxilium

On-be-hoedigh.

Incautus, improuisus, imprudens.

on-be-hoedsaem. j. on-be-hoedigh.

On-be-hoorlick.

Indecens, inconueniens.

On-be-iaerd.

Immaturus annis, minor annis, impubes.

On-be ken saem.

Ingratus, immemor accepti beneficij.

On-be-kendt.

Ignotus, incognitus.

on bekendt zijn.

Latere, ignorari, incognitum esse, in occulto esse.

on-be-kendt. j. on-be-kend-saem.

on-be-kentheyd.

Ignorantia. & Ingratitudo.

On-be-leeft.

Inciuilis, ingratus, inhumanus, humanitatis expers & vitae communis ignarus.

on-be-leeftheyd.

Inciuilitas, inhumanitas, ingratitude.

on-be-leefdelick.

Inciuiliter, inhumaniter.

On-be-loghen.

Non falsò culpatus.

On-be-lompen.

Rudis, incompositus, inscitus, impolitus, inconcinnus.

On-be-mande vrouwe.

vet. sax. sicamb. Innupta.

On-be-proeft.

Intentatus, inexploratus & Inexpertus.

On-be-quaem.

Ineptus, incongruus, incongruens, inconueniens, importunus.

on-be-quaemheyd.

Ineptia, incongruitas.

on-be-quaemlick.

Ineptè, incongruè.

On-be-raedt.

Inconsultus.

on-beraedsaem.

Parum frugi.

on be-raedelick.

Inconsultè, temerè.

On-be-reedt.

Imparatus.

On-be-reden peerd.

Equus indomitus.

On-be-rispelick.

Irreprehensus: qui iure reprehendi non potest.

On-be-roerlick.

Immobilis.

On-be-roerlick goed.

Bona immobilia, bona fundi vel soli, res soli.

On-be-rouwigh.

Non poenitens: impenitens. *apud Eccles.*

On-be-schaedigh.

Indemnis.

on be-schaedelick.

Innocuus.

On-be-schaemt.

Impudens, effrons, perfrictae frontis, inuerecundus, verecundiae expers: os impudens.

on-be-schaemtheyd.

Impudentia.

on-be-schaemdelick.

Impudenter, inuerecundè.

On-be-scheeden, on-be-scheyden.

Indistinctus, indefinitus, immodestus, insolens, confusus: & Expers rationis, brutus, importunus.

on-be-scheedenheyd.

Immodestia, confusio.

on-be-scheedelick.

Immodentè, confusè, indistinctè.

On-be-schermt.

Improtectus, indefensus.

On-be-schoft.

Incompositus, inconditus, ineptus, rudis, impolitus. & Improbus, impudens. *q.d.*
on-beschaeft neque ascia, neque dolabra politus.

on be-schoftheyd.

Ineptia, ruditas.

on-be-schoftelick.

Incompositè, ineptè, ruditer.

On-be-schoren.

Intonsus.

On-be-schreuen.

Non descriptus.

on-be-schreuen papier.

Charta pura, non descripta.

On-be-schuldight.

Inculpatus, insons.

On-be-sint.

Inconsideratus, inconsiderans, mentis inops, socors, temerarius.

On-be-slepen.

Impolitus.

On-be-smet.

Immaculatus, incontaminatus.

On-be-sneden.

Incircuncisus.

On-be-snoeydt.

Rudis, impolitus: non praesectus, non praecisus.

On-be-sorght.

Incuriosus, negligens curae, non sollicitus: securus.

on-be-sorghtheyd.

Incuria.

On be-standigh.

Inconstans.

On-be-stedelick.

Illocabilis.

On-be-stierigh.

Indomabilis, indomitus.

On-be-suyst.

Inconsideratus, incogitans, temerarius: & Ferus, belluinus, immanis.

On-be-swaert.

Non grauatus.

On-beswijckelick.

Firmus, fixus. *vulgò* Indeficiens.

On-be-taemen.

Dedecere.

on-be-taemelick.

Indecens, inconueniens, indecorus. & Immodestus.

on-be-taemelickheyd.

Indecentia.

on-be-taemelicken.

Indecenter, indecorè, immodestè, inconuenienter.

On-beterlick.

Inemendabilis.

On-be-timmerde plaetse.

Area: locus ab aedificio vacuus.

On-be-vallick.

Illepidus, inuenustus, ineptus, indecorus.

on be-vallickheyd.

Ineptia.

on-be-vallicken.

Ineptè, inuenustè.

On-be-vleckt.

Immaculatus, inuiolatus, incontaminatus, incorruptus, intemeratus.

On-be-vreest.

Impavidus, intrepidus.

on-be vreesdelick.

Intrepidè, animo infracto, fortiter.

On-be-vrijd.

Immunitus.

On-be-vroed-saem.

Inconsideratus, temerarius.

on be-vroed-saemheyd.

Inconsiderantia, temeritas.

on-be-vroed-saemlick.

Inconsideratè, temerè.

On-be-waent.

Inopinatus, inopinus.

On-be-waerdt.

Incustoditus.

On-be-wandelt.

Inuius, infrequens.

On-be-weeghlick.

Immobilis.

On-be-weeght.

Immotus.

On-be-weent.

Indeploratus, indefletus.

On-be-wettight.

Indicta causa: inauditus, causaque indicta.

on-be-wettighde schuld.

Debitum coram magistratu aut tabellione nondum confessum.

On-bieder.

vetus. ger. Improbus.

On-be-woont.

Non habitatus

on-be-woonlick.

Inhabitabilis.

On-be-wist, on-be-wust.

vetus. Ignotus, incognitus, incertus, inopinatus.

On-bijt. j. inbijt.

Ientaculum.

On-billigh.

Iniquus, iniustus.

on-billigheyd.

Iniquitas, iniustitia.

on-billighlick.

Iniquè, iniuriosè, iniustè.

On-blijde.

Illaeabilis, tristis.

On-bloedigh.

Incruentus, incruentatus.

On-boet-veerdigh.

Impoenitens.

On-bondigh.

Irritus, non firmus, non ligatus.

On booghich.

Inflexibilis.

On-cijns-baer goed.

Praedium optimo iure: bona allodialia.

on-dachtigh.

Immemor.

On-daed.

Maleficium, malefactum, nefas, flagitium.

on daedigh.

Maleficus, nefarius, flagitiosus, scelestus.

On-danck.

Mala gratia: offensa, offensio. **On-danck weten.** Iniquo animo ferre: aegrè ferre, offendi: in malam partem accipere.

on-danck be-haelen.

Inire malam gratiam.

on-dancks, t'on-dancken.

Ingratis, ingratiis, inuitè. **On-dancks allen den ghenen, &c.** Inuitis & nolentibus omnibus, &c. **Ondancks v.** Te inuito.

on-danck-baer.

Ingratus, immemor beneficij accepti.

on-danck-baerheyd.

Ingratitudo, obliuio beneficij accepti, acharistia.

on-danck-baerlick.

Ingratè.

On-deelachtigh.

Expers.

on-deeligh, on-deyligh, on-deyl-saem, on-deyl-baer.

Indiuiduus.

On-deghelick.

Improbus.

On-d relick.

vetus. Innocuus.

On-deughd.

Vitium, dedecus, improbitas, vitiositas.

on-deughdelick, on-deughdigh, on-deughd-saem.

Inutilis, vitiosus, improbus.

on-dicht.

Pertusus, fistulosus, rarus, *non* densus, non solidus, solutilis, non arctè consutus aut compactus.

On-dienst.

Malè meritum, iniuria, damnum: offensio.

on-dienst-baer.

Inofficiosus.

On-diep.

Non profundus.

on-diepte.

Vadum, puluinus. & Breuis, orum: Syrtes.

On-dier.

Vilis, non carus.

On-docht.

Leo: *piscis ex cancrorum genere admodum vilis q.d. on-deught.*

On-doen-baer.

Impossibilis.

on-doenlick.

Impossibilis.

On-draghtigh.

Sterilis.

on-draeghelick.

Importabilis.

On-drinckelick, on-drinck-baer.

Non potulentus, potui inidoneus.

On-duchtigh.

Curae & timoris experts.

On-duerigh. j. on-ghe-duerigh.**On-echt.**

Illegitimus.

on-echte.

Illegitimus thorus, nuptiae illegitimae.

on-echtigh.

Illegitimus.

on-echt-schap. j. on-echte.

On-edel.

Ignobilis, degener, obscurus, plebeius.

On-ee.

Illegitimus coitus: innuptae nuptiae.

on eelick.

Caelebs: innuptus, innupta.

on-eelick ghe-boren.

Spurius.

On-een-draghtigh.

Discors.

On-eenigh

Dissidens, non vnanimis, discors, dissentiens.

on-eenigheyd.

Discordia, dissidium, dissensus.

on-een-helligh.

Dissonus.

on-eens.

Discors, dissentiens.

On-eere.

Probrum, turpitude, dedecus, infamia, ignominia, opprobrium.

on-eer-baer

Inhonestus, impudicus.

on-eer-baerheyd.

Dedecus, impudicitia, probrum.

on-eerlick.

Inhonestus, spurcus, ignominiosus, indecorus, impudicus.

on-eerlickheyd.

Impudicitia, dedecus, probrum.

on-eerlicken.

Inhonestè, spurcè, indecorè, impudicè.

on-eer-saem. j. on-eerlick.

On-eet baer.

Non edulis.

On-effen.

Inaequalis, iniquus, impar. & Scaber, asper.

on-effenen.

Imparem siue inaequalem facere: denormare.

on-effenheyd.

Inaequalitas, iniquitas.

On-eyghen.

Improprius.

on-eyghenlick.

Impropriè.

On-eyndelick, on-eyndigh, on-endelick.

Infinitus.

on-eyndelicken.

Infinitè, perpetuò, indesinenter.

on-eyndelickheyd.

Infinitas, perpetuitas.

On-er-vaeren. j. on-ver-vaeren.

On-flaet. j. on-vlaet.

On-gaeyelick.

Inconueniens.

On-ganck-baer.

Inuius, inaccessus, inaccessibilis.

on-ganck-baergheld.

Improbata moneta. nummus qui in vsu non est.

On-gants.

Non integer: corruptus, insincerus, contagiosus, morbidus. **Ongants vercken. j. on-gh ue.** Sus grandinosus.

on-gast-baer.

Inhospitalis.

on-gast-baer-heyd.

Inhospitalitas.

on-gast-vrij.

Inhospitalis.

On-ghe-acht.

Despectus, contemptus, vilis, abiectus.

on ghe achtheyd.

Vilitas.

On-ghe-ackert.

Incultus.

On-ghe-baedigh, on-ge-payigh.

Impatiens, impotens, immodicus: impatiens balnei, remedij, morbi doloris, &c.

On-ghe-baenden wegh.

Via non trita: locus auius.

On-ghe-baerdt.

Imberbis, inuestis, impuber.

On-ghe-baerigh.

Rudis, immodestus.

On-ghe-beden.

Non rogatus, vltrò.

On-ghe-bluscht.

Inextinctus.

on-ghe-bluscht kalck.

Calx viua.

On-ghe-bonden.

Non ligatus, solutus, dissolutus, liber: & Caelebs. & Incompositus, dissolutus, discinctus: effrenus, effrenis, asotus.

on-ghe bonden mensch int spreken.

Os infrene, os petulans, os improbum: homo petulans, maledicus, turpiloquus.

on-ghe-bondenheyd.

Effrenatio.

on-ghe-bondenlick.

Effrenatè, dissolutè.

On-ghe-boren.

Non natus.

on-ghe-boortigh.

Ignobili genere natus.

On-ghe-breckelick.

Vitio carens: & Non egenus.

On-ghe-bruyck.

Indigentia, vsus, inutilitas. **T'on-ghe-bruyck maecken.** Inutile reddere, adimere vsum: prohibere vsum.

On-ghe-bruyckt.

Inusitatus.

On-ghe-bouwt.

Incultus.

On-ghe-buydelt brood.

Panis cibarius, secundarius, autopyrus, confusaneus: non castratus: furfures, vtriculos,
& similam retinens.

On-ghe-ciert.

Inornatus, incultus.

On-ghe-dachtigh.

Immemor.

On-ghe-daeght.

Non citatus, non vocatus.

On-ghe-daen.

Infectus: & Informis, deformis, deformatus.

On-ghe-deelt.

Indivisus.

On-ghe-deessemt.

Azymus, non fermentatus.

On-ghe-deghen.

vet. fland. Deformis.

On-ghe-dichtigh.

Incompositus.

On-ghe-dienstigh.

Inofficiosus.

On-ghe-doemt.

Indemnatus, non condemnatus.

On ghe-dooغه.

vetus. Impatientia.

on-ghe-dooغهlick.

Intolerabilis.

on ghe-doogh-saem.

Impatiens.

On-ghe-dronghen.

Non pressus, laxis.

on-ghe-dronghen sitten.

Laxè sedere.

On-ghe-duerigh.

Non durabilis, temporarius, temporalis.

on-ghe-duerigh.

Tempestuosus, impetuusus, inquietus, irrequietus, inconstans, impatiens, impotens animi, intemperans, incontinens.

On-ghe-dult. j. on-ver duldigheyd.

On-ghe-dwonghen. j. on-be-dwonghen.

On-ghe-eert.

Inhonoratus.

On-ghe-endt.

Infinitus.

On-ghe-fronst.

Explicatus, erugatus, exporrectus.

On-ghe-gordt.

Discinctus.

On-ghe-groet.

Insalutatus.

On-ghe-hacht. j. on-ghe-houden.

On-ghe-hanteert.

Non frequentatus.

On-ghe-hauent.

Incultus, inornatus.

On-ghe-heeten.

Iniussus.

On ghe-heuelt.

Azymus.

On-ghe-hoorsaem.

Inobediens, inobsequens, immorigerus, contumax, rebellis.

onghe-hoor-saemheyd.

Inobedientia, rebellio

on-ghe-hoort.

Inauditus, non auditus.

On-ghe-houden.

Non apprehensus. non detentus: & Liber, immunis, non deuinctus, non obnoxius, indemnis.

On-ghe-hopet.

Inesperatus.

On-ghehout.

Caelebs, innuptus, innupta: innubus, innuba: coniugalis vinculi exors.

On-ghe-houwen steen.

Caementum, lapis rudis, non caesus.

On-ghe-huyr huys.

Domus in qua spectra versantur: domus quae vmbris inquietatur siue intemperiiis aut furiis tartareis exagitur.

On-ghe-huldigh.

vet . j. on-ge-trouw. Infidelis, infidus.

On-ghe-hult.

Non vittatus, non redimitus.

On-ghe-kemt.

Impexus.

On-ghe-keurt.

Improbus, non approbatus legibus, non legitimus.

On-ghe-kleedt.

Inuestis, nudus.

On-ghe-knoopt.

Enodis.

On-ghe-kocht.

Inemptus.

On-ghe-laeckt.

Integer, non diminutus. & Non vituperatus.

On-ghe laeden.

Vacuus, inanis: non oneratus, non onustus.

On-ghe-laeten.

holl. Immodestus.

on-ghelaetenheyd.

Immodestia.

On-ghe-leert.

Indoctus, illiteratus, amusus, ignorans.

on-ghe-leertheyd.

Ignorantia, inscitia.

on-ghe-leerdelick.

Indoctè, ignatè.

on-ghe-leerigh.

Indocilis.

On-ghe-leghen.

Malè situs: & Incommodus, non opportunus, intempestiuus.

on-ghe-leghenheyd.

Importunitas, intempestiuitas.

On-ghe-lijck.

Dissimilis, inaequalis, absimilis, diuersus, dispar, impar.

on-ghe-lijck, on-recht.

Iniuria, iniquum, iniurium.

on-ghe-lijck iemanden doen.

Facere alicui iniuriam.

on-ghe-lijck iemanden te veuren legghen.

Iniquum postulare: & plus postulare quàm ex aequo debetur.

on-ghe-lijck hebben in de saecke.

Falli, errare à vero.

on-ghe-lijck zijn.

Imparem esse. & Differre, discrepare, dissimilem esse, abludere.

on-ghe-lijckheyd, on-ghe-lijckenisse.

Inaequalitas, dissimilitudo.

on-ghe-lijckelick.

Inaequaliter, dissimiliter.

on-ghe-lijckenisse.

Dissimilitudo.

On-ghe-lijft.

Incorporalis, incorporeus.

On-ghe-looffelick.

Incredibilis.

on-ghe-looffelicken.

Incredibiliter.

On-ghe-loghen.

Non falsus verus.

On-ghe-loont.

Non remuneratus, non compensatus.

on-ghe-looue.

Incredulitas, infidelitas, diffidentia.

on-ghe-loouigh.

Infidelis, incredulus, diffidens.

On-ghe-loont.

Non remuneratus, non compensatus.

On-ghelouet.

Non laudatus. & Non licitatus.

On-ghe-lubt.

Non castratus.

on-ghe-lubt vercken. j. beer.

Verres.

On-ghe-luck.

Infortunium, aduersa fortuna, mala fors, casus aduersus, res contrariae, res afflictæ:
& Pauperies: damnum sine iniuria facientis datum.

on-ghe-luckigh.

Infortunatus, infoelix, inauspicatus, inominatus, infaustus, sinister. **In-ghe-luckigen
dagh.** Dies ater, aduersus, infoelix.

On-ghe-luckighlick.

Infoeliciter, inauspicatò, malis auibus.

on-ghe-luck-saem.

vetus . j. **on-ge-luckigh**. Infortunatus.

On-ghesmack.

Incommoditas, incommodum, difficultas, aegritudo, malum.

on-ghe-mackelick.

Incommodus, difficilis, durus, & intractabilis.

on-ghe-mackelicken.

Incommodè, difficulter, duriter.

On-ghe-maeckt.

Infectus.

On-ghe-maniert.

Immodestus.

On-ghe-mant.

Innupta.

On-ghemeyn.

Non vulgaris, rarus.

on-ghe-meynlick.

Rarò.

on-ghe-meyntigh.

Rarus, infrequens, enormis.

on-ghemeyntigh groot.

Immanis, immensus.

on-ghe-meyntigheyd.

Raritas, infrequentia.

on-ghe-meyntighlick.

Praeter consuetudinem, praeter *communem* ordinem, enormiter.

On-ghe-meyndt.

Inopinatus, inopinabilis, inopinus: & Inopinanter, inopinatò, praeter opinionem.

On-ghe-menght.

Non mixtus, purus, putus, merus, meracus.

On-ghe merckt.

Non notatus, non consideratus.

on-ghe-merckt laeten deur-gaen.

Conniuere, dissimulare.

On-ghe-meten.

Immensus.

On-ghe-mickt. j. on-ghe-merckt.

On-ghe-moedigh, on-ghe-moedt.

Abiectus animo, fractus animo.

on-ghe-moedigheyd.

Animi abiectio, animi aegritudo.

On-ghe-morterde muer.

Maceria, maceries: murus sine intrita.

On-ghe-munt siluer.

Argentum non signatum.

On-ghe-naede.

Inclementia.

on ghe-naedigh.

Inclemens, valde durus & asper, inhumanus.

on-ghe-naedighlick.

Inclementer, acerbè, duriter, inhumaniter, inhumanè.

On-ghe-naem.

Non acceptus, non gratus.

On-gheneselick, on-ghenees-baer.

Immedicabilis, insanabilis.

On-ghe-noeghlick.

Iniucundus, insuavis, tristis, molestus.

on ghe-noeghte.

Iniucunditas, tristitia, moeror.

On-ghe-noodt.

Non inuitatus, inuocatus.

On-ghenuchtert.

Gulosus, non sobrius.

on-ghe-nuchtertheyd.

Gula.

On-ghe-oeffent.

Inexercitatus, inexpertus, rudis.

On-ghe-oordeelt.

Iniudicatus.

On-ghe-oorloft.

Illicitus, inconcessus, prohibitus.

On-ghe-paeyigh. j. on-ghe-baedigh.

Implacabilis.

on-ghe-paeydt.

Impacatus, inplacatus

On-ghe-past.

Inconueniens.

on-ghe-pastelick.

Inconuenienter.

On-ghe-pijnt.

Non tortus.

on ghe-pijnden honigh.

Mel *eliquatum*, non *pressum*.

On-ghe-ploghen.

Insuetus, inassuetus, inusitatus.

On-ghe-proeft.

Intentatus.

On-ghe-quet.

Non molestatus.

On-ghe-quetst.

Illaeus, invulneratus.

On-ghe- raeckt.

Intactus, non tactus.

on-ghe-raeckigh.

Intactilis, quod tangi non potest.

on-ghe-raeckelick.

Inaccessus.

On-gheraed.

ger. sax. sicam. Impar.

On-gherechtig. j. on-recht-veerdigh.

Iniustus, iniquus.

On-ghereckt.

Non tensus.

On-gherekt.

Non reparatus.

On-ghe-reed.

Imparatus.

On ghe-regheldt.

Anormis, abnormis, enormis, immoderatus: immodestus. *vulgò* irregularis.

on-ghe-regheldtheyd.

Immodestia, intemperantia, enormis abusus.

On-ghe-rief j. on-ghe-mack.**on-ghe-rieflick.**

Incommodus, difficilis. & Inutilis.

on-ghe-rieuen, ont-rieuen.

Incommodare.

On-ghe rijmt.

Absonus.

On-ghern. j. noode.

Inuitus.

On-ghe roepen.

Inuocatus, non vocatus, inaccersitus, acletus.

On-ghe-rust.

Inquietus, inquietus, implacidus irrequietus.

on-ghe-rust van herten.

Mente commotus, permotus, percitus.

on-ghe-rustheyd.

Inquietus, inquietudo.

On-ghe sadelt peerd.

Equus desultorius, non ephippiatus.

On-ghe-saet.

vetus. Immanis, ferus.

On-ghe-saetigh. j. on-ver-saedigh.

Insaturabilis.

On-ghe-schaedigh.

Indemnis, illaesus, saluus.

On-ghe-schaeft.

Impolitus, scaber.

On-ghe-schaepen.

Increatus, informis, deformis.

On-ghe-schend.

Incorruptus, integer, inuiolatus, illibatus, intemeratus, intactus, purus.

On-ghe-scheyden.

Indivisus, inseparatus.

On-ghe-scheldt.

Rudis, impolitus.

On-ghe-schickt.

Incompositus, inscitus, inconditus, indigestus, inornatus, incultus, indistinctus, inconcinnus, confusus, ineptus, immodestus: & Intemperans. & Enormis.

on-ghe-schicktheyd.

Ineptia: & Confusio: & Intemperantia.

on-ghe-schicktelick.

Incompositè, indigestè, indistinctè, ineptè, inconcinniter, inconditè, incultè, inornatè, intemperanter, enormiter.

On-ghe-schreuen.

Inscriptus, non scriptus: .

On-ghe-seght.

Indictus, non dictus.

On-ghe-sedigh.

Immodestus, malè moratus.

on-ghe-sedigheyd.

Immodestia.

on-ghe-sedighlick.

Immodestè.

On-ghe-sien.

Inuisus, non visus, inadspectus, non aspectus. & Ingratus oculis, inamoenus aspectu.

On-ghe-slaeghen

Non percussus.

on-ghe-slaeghen goud.

Aurum purum, infectum, nondum celatum aut percussum: rude.

On-ghe-snoeyt.

Impolitus, rudis.

On ghe snoert.

Non strictus funicilo.

on-ghe-snoerden mond.

Os effrene, lingua infrenis.

On-ghe-soden.

Crudus, non elixus.

On-ghe-sond.

Malè sanus, aeger, morbidus, morbosus: & Insalubris, insalutaris, pestilens.

on-ghe-sond. j. ghe-scheurdt.

Ramicosus, herniosus.

on ghe-sonde.

vetus. Morbus.

on ghe-sondheyd.

Aegritudo, debilitas, morbus, infirmitas, inualetudo. & Ramex, hernia.

On-ghe-souten.

Insulsus, non salsus.

On-ghe-spannen.

Incontentus, laxis.

On ghe-staedigh.

Inconstans, instabilis, leuis.

On-ghe-staedigh weder.

Caelum dubium.

on-ghe-staedigheyd.

Inconstantia.

on-ghe-staedighlick.

Inconstanter.

On-ghe-staepelt.

Instabilis, *inconstans*, leuis.

on-ghe-staepeltheyd.

Instabilitas, inconstantia.

On-ghe-stelt.

Incompositus, inornatus, inelegans, deformis, ineffigiatus: & Turbatus, confusus.

On-ghe-stalt.

Deformis.

on-ghe-stalte.

Deformitas.

On-ghe-stichtigh.

Improbis: improbitatis & vitij exemplar.

on-ghe-stichtigheyd.

Exemplum vitiorum & improbitatis: improbitas, immodestia.

On ghe-stoort.

Inoffensus.

On-ghe-storuen.

Non mortuus.

On-ghe-sust.

Insedatus, non sedatus.

On-ghe-suert brood. j. on ghe-deessemt.

On-ghe-straft.

Impunitus, inultus. & Impunè.

On-ghe-stuem, on-ghe-stuemigh, on-ghe-stuymigh.

hol. sicam. Tempe-

stuosus, procellosus: importunus, inquietus, immitis.

On-ghe-stuer.

Tempestuosus.

On-ghe-tempert.

Intemperatus, immodicus.

on-ghe-tempert weder.

Tempestas, caeli intemperies.

on-ghe-tempertheyd.

Intemperies, intempestas, immoderatio.

on-ghe tempertlick.

Intemperanter, intemperatè, immodicè.

On-ghetemt.

Indomitus, immansuetus: intractatus.

On-ghe-tijdigh. j. on-tijdigh.

On-ghe-toomt.

Effraenis, infraenis.

On-ghe-troost.

Non consolatus.

On-ghe-trouw, on-ghe-trouwich.

Infidelis, infidus, perfidus.

on-ghe-trouwigheyd.

Infedilitas, perfidia.

On-ghe-tuyst, onghetuystigh.

Intemperatus, incontinens.

On-ghe-tweede broeders. j. heele broeders.

sax. sicam. Fratres germani. *vulgò* indistincti.

On-ghe-twijfelt.

Indubitatus.

On-ghe-vaer, on-ghe-vaerlick.

vetus. sax. Ferè, propè: circa, circiter.

On-ghe-vaerd.

Gestus, indecens.

On-ghe-vaerd, on-ghe-faerd.

germ. Fortè, fortasse, casu.

On-ghe-vaerlick.

Sine discrimine.

On-ghe-val. j. on-ghe-luck.

Casus aduersus, fors mala, infortunium.

on-ghe-valligh.

Infortunatus, miser, aerumnosus. & Infirmus. & Succiduus.

on-ghe-valligheyd.

Miseria, aerumna.

On-ghe-valscht.

Syncerus, intemeratus, purus, putus.

Ongheern.

Grauatus, inuitus. & Grauatè, inuitè.

On-gheue, on-gants.

Morbidus, malè sanus: corruptus, insincerus.

On ghe-veynst.

Non fictus, non fucatus, syncerus.

On-ghe-voegh.

Incommoditas, malum.

On-ghe-voeghelick.

Incommodus, ineptus, difficilis.

On-ghe-voelick.

Insensibilis, insensilis, stupens, stupidus.

On-ghe-vonden.

Irrepertus.

On-ghe-vreest. j. on-be-vreest.

On-ghe-wacht.

Inexpectatus.

On-ghe-waepent.

Inerims, immunitus

On-ghe-waer.

Incautus, improuidus, inopinans.

on-ghe-waerschout.

Non pr monitus.

On-ghe-waetert.

Non aquatus.

on-ghe-waetert camelot.

Capripilia non vndulata.

on-ghe-waeterden wijn.

Vinum merum, aqua non dilutum.

On ghe-wasschen.

Illotus.

on-ghe-wasschen wt-seggen.

Parum pudicè eloqui, rudi sermone effari & Illotis pedibus & verbis reprehendere aliquem: illoto sermone vti.

On-ghe-weerdte, on-ghe-wederte. j. on-weder.

Tempestas.

On-ghe-wichtigh.

Non ponderosus, leuis.

On-ghe-wijdt.

Non ampliatus, non dilatatus.

On-ghe-wijht.

Profanus, non consecratus.

On-ghe-willigh. j. on-willigh.

On ghe-win.

vetus. fland. Damnum.

On-ghewis, onseker.

Incertus, dubius.

on-ghe-wisselick.

Dubiè.

On-ghe-wondt.

Illaeus, inuulneratus.

On-ghe-wonnen, on-ghe-bouwt.

Incultus.

On-ghe-woon.

Insolens, insuetus, insolitus, non adsuetus.

on-ghe-woonheyd, onghe-woonte.

Insolentia, insuetudo, desuetudo, insuetus mos.

on-ghe-woonlick.

Insolens.

onghe woonlicken.

Insolite, praeter consuetudinem.

On-ghe-wrocht.

Non laboratus. & Rudis, infectus.

On gheld.

Vectigal, tributum, exactiones. *dicitur on-gheld. q.d. sine pecuniis, exactiones enim & vectigalia marsupium pecuniis vacuum faciunt.*

On godlick.

Impius.

on-godlickheyd.

Impietas.

on godlicken.

Impiè.

on-god-saeligh.

Impius, execrandus, execratus.

On god-vruchtigh.

Impius.

on-god-vruchtigheyd.

Impietas.

On goed.

Non bonus, malus, improbus, prauus, vitiosus. **T'on-goede**

maecken. Inutile reddere, adimere vsum, perdere, corrumpere, deprauare.

On-grondigh.

Carens fundo, immensus.

On-gunste.

Maleuolentia, inuidia.

on-gunstigh. j. af-gunstigh.

On-haeffelicke goeden.

Bona immobilia.

On-hand-saem.

Intractabilis.

On-hebbelick.

Indecens, ineptus, incompositus, immodestus: absurdus, importunus.

on-hebbelicken.

Indecenter, ineptè absurdè, importunè.

On-heylich.

Profanus.

On-hey saem.

Immedicabilis, insanabilis. & Insalubris.

On-herd.

Edurus, non durus.

On-heughe.

vetus. Fastidium, taedium, tristitia, moeror, dolor.

on-heughelick.

Displicens, fastidiosus, taediosus. & Tristis.

On-hofsch, on-heusch.

Inciuilis.

on-hofflick.

Inciuilis, inurbanus.

On-hooghe.

Humilis, non altus.

On-huer.

fris. Turpis, horridus, deformis.

On-huyslick.

Non frugi, prodigus.

On-iuyst, on-iust.

Iniustus, iniquus, inaequalis, non aequalis: ad normam siue aequitatem non respondens.

On-houd.

vet. Non fauens, inimicus.

On-houw-baer.

Non nubilus, inepta vt viro tradatur. *ab houwen. j.* connubio iungi

On-houw-baer bosch.

Nemus incaeduum. *ab houwen. i.* secare.

On-ken-baer.

Difficilis cognitus. & Ingratus.

on-kennisse, on-ken-schap.

Ignorantia.

on kennelick.

Ignorabilis.

On-keur-baer goed.

Merx improba, non legitima.

On-klaer.

Obscurus, non clarus, turbidus, turbatus, feculentus.

on-klaer water.

Aqua turbida, turbata, impura.

On-kond.

vet. Ignorantia & Ignotus. & Ignarus.

on kondigh.

Ignarus. & Ignotus.

On konstigh.

Rudis, iners.

on-konstighlick.

Inartificialiter.

On-kost.

Dispendium: & Sumptus superfluus, sumptus extraordinarius, impensae voluptuariae, sumptus effusus.

on kosten.

Accessiones: accessoria quaecunque emptioni accedunt, & praeter pretium ab emptore erogantur.

on-kostelick.

Vilis, non pretiosus.

On-kracht.

Impotentia, debilitas.

on krachtigh.

Impotens, debilis.

On-kout.

vetus. Sermo absonus.

On-krijgh-baer.

In bellis. & Acquiri difficilis.

On-kruyd.

Zizania, zizanium, lolium, herba inutilis.

On-kuysch

Impurus, immundus, impudicus, libidinosus.

on-kuyschheyd.

Immunditia, sordes. & Impudicitia, libido.

on-kuysch-baer.

Immundus.

On-kunstigh.

Iners.

On-lanck.

Curtus, brevis, non longus, improcerus.

on-langhs.

Breui, propediem.

on-langhs nae.

Paus pòst.

on-langhs ghe leden.

Nuper, nuperrimè, non ita pridem, non multo antè tempore.

On lede.

vetus. Negotium, impedimentum, occupatio, vacatio.

on-ledigh.

Occupatus, impeditus, negotiosus, districtus, distentus.

on-ledigh zijn.

Occupari, detineri, distringi

on-ledigheyd.

Negotium, occupatio, impeditio.

On-leer-baer, on-leer-saem.

Indocilis.

on-leerigh, on-leerachtigh.

Indocilis.

on-leerlick.

Quod disci non potest.

On-lesschelick.

Inextinguibilis.

On-lichaemelick.

Incorporeus, corporis expers.

On-liefde. j. on-minne.

on-lieflick.

Inamibilis, inamoenus, inuenustus, iniucundus, infestiuus: & Austerus.

On-lijck. j. on-ghe-lijck.

Dissimilis.

On-lijdelick.

Impatibilis, intolerabilis, intolerandus.

on-lijd-saem.

Impatiens, intolerans, impatibilis.

on-lijd-baer. j. on-lijdelick.

on-lijd-baerheyd.

Impatientia.

on-lijd-baerheyd des ghe-moeds.

. animi tranquillitas, nullis affectuum motibus obnoxia.

on-lijdigh.

Impatiens, intolerans.

on-lijd-saem.

Impatiens.

on-lijd-saemheyd.

Impatientia, intolerantia.

on-lijd saemlick.

Impatienter, intoleranter, aegrè, molestè.

On-lijuigh, on-lijfflick.

Mortuus, vita functus. & Corporis expers: incorporeus

On-lof.

Infamia, dedecus, vituperium.

on-lof-saem. j. on-loffelick.

on-loffelick, on-louelick.

Illaudatus, illaudabilis.

On-lof-baer.

Insolubilis.

On-louter.

Impurus.

On-lust.

Fastidium, taedium, nausea, odium: & Ignauia, acedia: & Aegritudo: languor.

on-lustigh.

Nauseans, torpens, fastidiosus: & Iniucundus, inamoenus: & Ignauus: & Lassus: & Aeger, languidus.

On macht.

Impotentia, debilitas, defectio virium, languor virium.

on-macht, be-swijmtheyd.

Defectus animi, defectio animae, deliquium animi, syncope, praecipitium virium lapsus, lypothymia: exanimatio, mentis caligo, scotoma. **In on-macht vallen. j. be-swijmen.**

on-machtigh.

Impotens, debilis, imbecillus, infirmus, impos.

on-machtighen.

Impotentem reddere.

On-man-baer.

Impubis, impuber.

On-manierigh.

Immodestus.

on-manierlick.

Immodestus, dissolutus, immoderatus.

on-manierlickheyd.

Immodestia.

on-manierlicken.

Immodestè.

On-maete.

Immoderatio, immodestia, immensitas, luxus.

on-maetigh.

Immoderatus, immodicus, immodestus, enormis, luxuriosus, intemperans, incontinens, vastus.

on-maetigh groot.

Immensus, immanis

on-maetigheyd.

Immodestia, immoderatio, immensitas, intemperantia, incontinentia, luxuria.

on-maetighlick.

Immodicè, immoderatè, enormiter, intemperanter, extra modum.

On-menighe.

vetus. Pauci.

on-menighte.

vetus. Paucitas.

On-mensch.

Monstrum hominis, monstrosus homo, homo absurdus, à communi hominum natura absimilis.

on-menschelick.

Inhumanus, humanitatis expers: crudelis.

on-menschelickheyd.

Inhumanitas, crudelitas.

on-menschelicken.

Inhumaniter, inhumanè, crudeliter.

On-merckelick.

Obscurus, difficilis consideratu, latens.

On-metelick.

Immensus.

on-metelickheyd.

Immensitas.

on-mild.

Immitis, asper, rudis.

On-minne.

Inimicitia, odium, dissidium.

on-minnelick.

Inamabilis, inimicus, odiosus. & Inimicè, odiosè.

On-mis-daedigh.

Innocens, innocuus.

On-moed.

Animi abiectio, aegritudo.

on-moedigh.

Abiectus, fractus animo.

On-moede.

Indefessus.

On-moghelick.

Impossibilis.

on-moghelick j. walghelick.

Nauseosus, nauseam inducens.

on-moghelickheyd.

Impossibilitas. & Nausea.

On-mondigh.

Infans.

on-mondigh.

Impubes, minor annis, pupillus.

on-mondigheyd.

Infantia.

On-nae, on-naer.

Non propè, remotè, longè procul.

on-nae by.

Remotus, longè distans.

on-nae ghe-lijck.

Multum dissimilis.

On-nae-volghelick.

Inimitabilis.

On-natuerlick.

Praeternaturalis, praeter naturam, naturae contrarius, prodigiosus.

On-noodigh.

Non necessarius.

on-nood-saeckelick.

Non necessarius.

On-noosel.

Innocens, innoxius, immerens, insons, .

on-nooselheyd.

Innocentia, acacia.

on-nooselick.

Innocenter, innoxie.

On nut.

Inutilis inanis, irritus, vanus, vilis: nullius frugis, pensi, valoris.

on-nuttelick.

Inutiliter.

on-nuttigh.

Inutilis.

on-nuttigheyd.

Inutilitas.

On-ont bindelick.

Insolubilis, indissolubilis.

On-ont werrelick.

Inextricabilis.

On op houdelick.

Inexhaustus, nunquam desinens. & Indesinenter, continuè.

On-or-baerlick.

Inutilis.

On-ordentlick.

Incompositè, indigestè, indistinctè, confusè, sine ordine.

On-ouer winnelick.

Insuperabilis.

On-paer.

Impar, dispar, inaequalis.

On-partijdigh.

Neutri parti fauens, neutram in partem inclinatus. *vulgò* Neuter, neutralis.

On-passe.

Importunitas, intempestiuitas: tempus alienum. **t'onpasse komen**. Importunè venire.

on-passen.

Malè conuenire.

On patientigh. j. on-ver-duldigh.

On peys j. on-vrede.

Discordia.

On-prijselick.

Vituperabilis, vituperandus.

On-profijt.

Inutilitas, damnum, dispendium, incommodum.

on-profijtigh, on-profijtelick.

Inutilis, incommodus, dispendiosus, damnosus.

On-quaedt.

Innocens, non malus.

On-quets-baer.

Immunis vulnerum. *vulgò* Inuulnerabilis.

On-quijt-baer.

Insolubilis: quod redimi aut solui non potest.

On-raed.

Inutilitas: periculum: abusio: detrimentum, incommodum, perditio, damnum, calamitas.

on-raed.

ger. sax. sicamb. Sordes, squalor, immunditia.

on-raed-saem.

Inutilis: & Periculosus.

On-rasch.

Tardus, non celer.

On-raste, on-ruste.

Inquies.

on-raste.

Crepitaculum, crotalum.

on rastigh.

Inquies, inquietus.

On-recht.

Non rectus, iniquus.

on-recht.

Iniuria, iniustitia. **T'onrechte.** Non rectè, iniquè, iniuria, immeritò.

on recht-vaerdigh.

Iniquus, iniustus.

on-recht-vaerdigheyd.

Iniustitia.

on-recht-vaerdighlick.

Iniustè, iniquè, iniuriâ.

on-rechtigh.

Iniurius.

On redenlick.

Iniquus, iniustus.

on-redenlick.

Alienus à ratione, ratione carens, rationis expers. *vulgò* irrationalis.

on-redenlick dier.

Animal irrationale, irrationabile, ratione carens, rationis expers, brutum.

on-redenlickheyd.

Iniquitas.

On-reyn.

Immundus, impurus.

on-reynicheyd.

Immundities, impuritas: & Impudicitia.

On-rijp.

Immaturus, crudus, immitis, acerbus.

on-rijpigheyd.

Immaturitas.

On-roerlick.

Immobilis.

on-roerlick goed.

Res soli, bona immobilia res stabiles

On-roeuwe. j. on-ruste.

Inquies.

on-roewigh.

Inquietus.

On-ruym.

Strictus arctus.

On-ruste.

Inquies, turba, turbatio.

on-rustigh.

Inquietus. & Improbus, illiberalis, inuenustus.

On-saecht.

Durus, asper, rudis.

on-saecht moedigh.

Immitis.

On-saeligh.

Miser, infelix.

on-saeligheyd.

Miseria, infelicitas.

on-saelighlick.

Miserè, infeliciter.

On-schaedelick.

Innocuus, innocens.

On-schaemel.

Impudens, inuerecundus, effrons, perfrectae frontis, frontosus.

on schaemelheyd.

Impudentia, impudicitia.

on-schaemelick.

Impudenter, inuerecundè.

On-schalck.

Incallidus, non astutus, incautus.

On-schat-baer.

Inaestimabilis.

On-schattelick.

Inaestimabilis.

On-scheydelick, on-scheyd-baer.

Inseparabilis, indiuiduus.

On-schendigh.

Inuiolabilis.

On-scherp

Obtusus, non acutus.

On-schijn-baer.

Obscurus.

On-schoud. j. on-schuldt.

On-schoon.

Indecorus.

On-schuld.

Innocentia, integritas: & Excusatio.

on-schuldigh.

Innocens, insons, inculpatus. culpae exsors, extra noxiam, innoxius, expers culpae: integer vitae, scelerisque purus: liber à delicto: non obnoxius crimini.

on-schuldighlick.

Innocenter.

on-schuldighen. j. ontschuldighen.

On-sedigh j. on-ghe-sedigh.

On-segghelick.

Ineffabilis, inenarrabilis.

On-seghe.

vetus. Malum, infortunium, clades, strages.

On-seylich.

Innaugabilis.

On-seker.

Incertus, dubius, suspensus.

on-sekerheyd.

Incertitudo, suspensio.

On sicht-baer

Inuisibilis.

On-sienlick.

Inuisibilis.

On-sinnigh wt-sinnigh.

Insanus, malè sanus, vesanus, vacerra, excors, captus corde, mente, &c. expers mentis: fanaticus, furiosus, furiatus, rabiosus, rabidus, lymphaticus, lymphatus, amens, mente alienatus, demens.

on-sinnigheyd.

Amentia, furor, insania, rabies, dementia, deliratio, delirium, mentis error.

on sinnighlick.

Furiosè, furialiter, insanè, dementer.

On-slap. j. stijf.

Rigidus.

On-smaeck.

Fastidium.

on-smaeckelick, on-smaeckigh.

Inspidus, insulsus, fatuus: & Insuauis.

On-soet.

Insuauis, amarus, acerbus.

On-sorghelick.

Tutus, sine periculo.

on sorgh-saem.

Incuriosus.

on-sorgh-saemheyd.

Incuria.

on-sorgh-vuldigh.

Incuriosus, negligens curae, securus.

on-sorgh-vuldigheid.

Incuria, negligentia, securitas.

on-sorgh-vuldighlick.

Negligenter, securè

On-spoed.

Aduersitas, impedimentum, infortunium.

On-sprekelick.

Ineffabilis, inenarrabilis.

On-staede.

Incommodum, incommoditas, nocumentum, damnum.

on staede doen.

Obesse. T'onstaede komen. Venire incommodè, importunè.

On-staedigh. j. on-ghe-staedigh.

On stantastigh. j. on-ghe-staedigh.

Inconstans.

On-steken. j. aen-steken.

Incendere.

On-sterck.

Imbecillis, debilis, inualidus, eneruus, infirmus.

on-stercken. j. ont-stercken

Infirmare, debilitare, eneruare.

On-sterffelick

Immortalis.

on-sterffelickheyd.

Immortalitas.

On-stichten. j. ont-stichten.

On-stijf.

Laxus, non tensus, remissus.

On-stil.

Irrequietus, inquietus.

on-stilte.

Inquies, inquietudo.

On-stond.

Importunitas, tempus importunum, intempestiuitas.

on-standigh.

vetus. Importunus, intempestiuus.

On-stout.

Inaudax, timidus.

On-straft-baer.

Irreprehensus, inculpatus. *vulgò* Irreprehensibilis.

On-straftelick.

Irreprehensus.

on-straftelickheyd.

Impunitas.

on-straftelicken.

Impunè.

On-strijd-baer.

Imbellis.

On-stuer.

Mitis, placidus.

on-stuer, on-stuyr.

holl. Indomitus, immodestus, indomabilis, ferus, immodestus.

on-stuerigheyd.

holl. Feritas, immodestia.

On-stuemigh, on-stuymigh.

Tempestuosus, procellosus.

On-suen.

fris. Informis, squalidus.

On-suyuer. j. on-kuysch.

Impurus.

on-suyueren. j. ver-on-suyueren.

On-swaer.

Leuis.

On-taemelick. j. on-be-tamelick.

On-tam.

Indomitus, ferus.

On-teghen-wordigh.

Absens, non praesens.

On-tellick, on-tallick, on-tel-baer.

Innumerabilis, innumerus, innumerosus, innumeralis.

On-temmigh, on-temmelick.

Indomabilis, indomitus, intractabilis.

On-tijd.

Importunitas, intempestas. **T'on-tijde.** Importunè, intempestiùè.

on tijdigh.

Intempestiuus, importunus, immaturus. & Intemperans, intemperatus, immoderatus.

on-tijdigheyd.

Importunitas, intempestas, intempestiuitas, intemperantia, intemperies.

on-tijdighlick

Intempestiùè, importunè. & Intemperanter, intemperatè.

on-tijdelinck.

Abortus, abortiuus foetus

On-tocht. j. on-tucht.

On-tomigh.

fris . j. on-ledigh. Occupatus.

On-tongigh.

Elinguis.

On-toomigh.

Effrenus, effrenis, effrenatus.

On-traegh.

Impiger.

On-trent. j. om-trent.

Circa.

On-troostelick.

Inconsolabilis.

On-trouwe.

Infidelitas.

on-trouwe, on-trouwich, on-ghetrouwe.

Infidus, infidelis.

On-tucht

Immodestia.

on-tuchtigh.

Immodestus, improbus, impudicus, lasciuus.

On tuyghtigh.*sax. sicam . j. recht-loos, wet loos.* Qui testari non potest.**On-twee. j. in twee.**

Di, dis. &c. *vide* **On**.

on-twee scheuren.

Discerpere, in duas partes rumpere.

on-twee snijden.

Discindere, dissecare.

On-twijflick.

Indubitabilis, indubitatus.

on-twijfelicken.

Indubitatè, indubitanter, certò.

On-valsch.

Purus, sincerus.

On-vast.

Infirmus, debilis.

On-veerdigh.

Imparatus.

On-veyl.

Non venalis.

On-veyligh.

Non tutus, non liber.. **on-veylighe weggen.** Viae non tutae, non apertae aut securae.

On-vent-baer.

Inuendibilis. *Plaut.*

On-ver-achtelick.

Haud aspernandus, non contemnendus.

On-ver-anderlick

Immutabilis.

on-ver-anderlickheyd.

Immutabilitas.

on-ver-andert.

Non mutatus.

On-ver-and-woord.

Indefensus, indicta causa.

On-ver-baest.

Intrepidus, imperterritus, non attonitus.

On-ver-betert.

Incorrectus, inemendatus.

On-ver-beydt.

Inexpectatus.

On-ver-biddelick.

Inexorabilis.

On-ver-boden.

Non prohibitus.

On-ver borghen.

Non occultus, *patens*, manifestus.

On-ver-brekelick.

Inviolabilis, inviolatus, incorruptus, integer: & Inuio latè incorruptè, integrè.

On-ver-ciert.

Inornatus, incultus.

On-ver-dacht.

Non meditatus, incogitans, inconsideratus, incogitatus.

on-ver-dachtelick.

Inconsideratè, temerè

On-ver-deelt.

Indiuus.

On-ver-derflick.

Incorruptibilis.

On-ver-dient.

Immerens, immeritus, gratuitus.

on-ver-dient, t'on ver-dienste.

Immeritò, praeter meritum, immerenter: & Gratuitò, gratis.

On-ver-doemt.

Indemnatus, non condemnatus.

On ver-doruen.

Incorruptus.

On-ver-douwt.

Crudus, non concoctus.

on-ver-douwelick.

Crudus, grauis, difficilis concoctu.

on ver-douwelickheyd.

Cruditas.

On-ver-dragh.

Impatientia, intolerantia.

On-ver-draeghlick.

Intolerabilis, intolerandus: & Intolerans, impatiens.

on-ver-draeghlickheyd.

Intolerantia, impatientia, impotentia.

on-ver-draeghlicken.

Intolerabiliter: supra modum, ita vt ferri non possit: & Intoleranter, impotenter, impatienter.

On-ver-driet.

Alacritas, impigritas, impigritia.

on-ver drietigh.

Non molestus aut taediosus, non fastidiosus: & Festiuus, amoenus.

on-ver-driet-saem.

Impiger, alacris.

on-ver-droten.

Impiger, gnauus, strenuus, indefessus.

on-ver-drotighlick.

Impigrè, indefesse.

On-ver duldigh.

Impatiens, intolerans

on-ver-duldigheyd.

Impatientia, intolerantia.

on-ver-duldighlick.

Impatienter, intoleranter.

On-ver-galt.

Felle non tinctus, non amarus.

On-ver-ganckelick.

Non periturus, perpetuus, perennis.

on-ver ganckelickheyd.

Perpetuitas, perennitas.

on-ver-ganckelicken.

Perpetuò, perenne.

On ver-gheten.

Inoblitus.

on-ver-ghetelick.

Cuius memoria non amittitur aut deletur.

on ver-gheuelick.

Quod non condonatur aut remittitur. *vulgo* irremissibilis

On-ver-golden, on-ver-gouden.

Non compensatus.

On ver-haest.

Improperatus.

On-ver-hindert.

Non impeditus, non retardatus.

on-ver-hindert.

Expeditus.

On-ver-hoedt, on-veur-hoedt.

Improuisus, inopinatus: & Incustoditus, inobseruatus & Incautus.

on-ver-hoeds.

Improuisè, improuisò, inopinatò, inopinatè, inopinanter, subitò: praeter expectationem, praeter spem.

On-ver hopen.

Non celatus: apertus, reuelatus, manifestus.

On-ver-hoorigh.

Inobediens.

on-ver-hoort.

Inauditus: & Non exauditus.

On-ver-hopet.

Inesperatus.

On-ver-huert.

Non locatus, non elocatus.

on-ver-huerlick.

Illocabilis.

On-ver-keert.

Non mutatus.

On-ver-kocht.

Non venditus.

On-ver-let.

Sine impedimento.

on-ver-let stellen ende dagh gheuen.

Sine praeiudicio spatium & dilationem dare, diem liberum dare.

On-ver-lijckelick.

Incomparabilis.

On-ver maeckelick.

Irreparabilis: & inamoenus, iniucundus.

On-ver-maent.

Non monitus.

On-ver-maert.

Non celebris, ignobilis, obscurus.

On-ver-menght.

Non permixtus, merus.

On-ver-meten.

Non gloriosus, non iactabundus.

On-ver-mijdelick.

Inevitabilis.

On ver-minderlick.

Quod minui non potest.

On-ver-moedelick.

Infatigabilis, indefessus.

on-ver-moedt.

Non lassus, indefessus.

On-ver-moghen.

Impotens, inualidus, imbecillis, infirmus, debilis, parum efficax.

on-ver-moghen mensch van vettigheyd.

Saburratus nimia pinguedine: tardus abdomine.

on-ver-moghentheyd.

Impotentia, debilitas, imbecillitas.

On-ver naemt.

Obscurus, ignobilis, non celebris, ignotus.

On-ver-nepen.

Non contractus.

On-ver noeght.

Non contentus.

on-ver-noeghelick.

Morosus: cui nulla re, quantumvis exacta, satisfit.

On-ver-nuft.

Stoliditas, vecordia, rationis carentia.

on-ver nuftigh.

Irrationalis, rationis expers, stolidus, vecors, brutus.

On-ver-porrelick.

Quod amoueri magno conamine non potest.

On-ver saetelick, on-ver-saetigh.

Insatiabilis, inexplebilis, insaturabilis, inexaturabilis. & Insatiabiliter, insaturabiliter.

on-ver-saetighen hongher.

Appetitus caninus, bulimus.

On-ver-saeght, on-ver-saeft, on ver-tzaeght. j. on-be-vreest.

On-ver-scheyden.

Indiuisus: non diuisus aut separatus, indifferens.

on-ver-scheydenheyd.

Indifferentia, conuenientia, similitudo, affinitas.

on-ver-scheydenlick.

Indiuiduus: & Indifferenter, indiscriminatum.

On-ver-schilligh.

Indifferens, sine discrimine

On-ver-schrickt.

Intrepidus, impavidus

On-ver-seert.

Integer, illaesus, incorruptus.

On-ver sel-schapt, on-ver-selt.

Incomitatus.

On-ver-sichtigh, on-veur-sichligh.

Improuidus, improuisus, inconsideratus, inconsiderans, praeceps, temerarius, imprudens, incautus.

on-ver-sichtigheyd.

Inconsiderantia, temeritas, incogitantia, imprudentia.

on-ver-sichtiglick.

Improuidè, incautè, inconsideratè, temere.

on-ver-sien.

Incautus, improuidus. & Improuisus, inopinatus.

on-ver-sienigh.

Improuidus, inopinans. & Inopinatus, inopinus.

on-ver-siens, on-veur-siens, on ver-sienlick.

Improuisè, improuiso, ex improuiso, de improuiso: subitò, repentè, inopinatè, inopinatò.

On-ver-sinnigh. j. on-ver-sichtigh.

Temerarius.

On-ver-soecht.

Inexpertus, imperitus.

On-ver-soenlick.

Implacabilis.

On-ver-staen.

Non intellectus.

on-ver-stand.

Inscitia, ignorantia. & Difficultas, scrupulus.

on-ver-standel.

holl . j. on-ver-standigh.

on ver-standigh.

Inscius, imprudens, stolidus, insulsus, hebes, brutus.

on-ver-standigheyd.

Inscitia, imprudentia.

on-ver-standighlick.

Inscienter, imprudenter, stolidè, insulsè.

On-ver stoort.

Inoffensus.

On-ver-sweghen.

Indictus, *non* tacitus.

On-ver-tellick.

Inenarrabilis.

On-ver-toghelick.

Quod non differtur aut procrastinatur

on-ver-toghen.

Sine mora aut dilatione: non procrastinatus.

on-ver-toghen *ende* cort recht.

Ius summarium.

On-ver-tolde waere.

Merces improfessae.

On-ver-tzaeght, on-ver-saeght.

Intrepidus.

On-ver-vaeren, on-er-vaeren.

Inexpertus, intentatus, imperitus, non expertus.

on ver-vaerentheyd.

Imperitia.

On ver-vaert.

Impavidus, intrepidus.

On-ver-valscht.

Syncerus, incorruptus, non adulteratus.

On-ver vullick.

Inexplebilis, insatiabilis.

On-ver-wacht.

Inexpectatus.

On-ver-waert.

Incustoditus: & Immunitus.

On-ver-wandelick.

holl . j. on-ver-anderlick.

On-ver-welckelick.

Immarcescibilis.

On ver-winnelick.

Inuictus: inexpugnabilis: insuperabilis. *vulgò* inuincibilis.

On-verre.

Non longè, propè.

On-veur-dachtigh.

Non praemeditatus

On-veur-sichtigh. j. on-ver-sichtigh.

Improuidus.

On-vindelick.

Inuestigabilis: quod inuestigari aut inueniri non potest.

On-vlaet.

Displicentia, obscoenitas, turpitude, impuritas, excrementum: sordes, squalor. & Homo impurus, nequam, nebulo. & Desidiosus.

on-vlaetigh.

Obscoenus, turpis, impurus, sordidus.

On-vleydelick.

Inadulabilis.

On-vlugghe.

Inuolucris.

On-vlijt.

Incuria, socordia, negligentia, ignauia.

on-vlijtigh.

Indiligens, negligens, incuriosus, ignauus, socors.

On-voere.

Gestus indecens.

On-voghel.

ger. sax. Onocrotalus. *q.d.* auis absurda siue monstrosa

On-vol-braght.

Imperfectus.

On-vol-daen.

Imperfectus, non absolutus.

On-vol-draeghen kind.

Abortiuus, ante tempus natus.

On-vol-iaerd.

Minor annis.

On-vol-komen.

Imperfectus.

on-vol-komenheyd.

Imperfectio, vitium, defectus.

on-vol-komenlick.

Imperfectè.

On-vol-maeckt.

Imperfectus.

on-vol-maecktheyd.

Imperfectio.

on-vol maecktelick.

Imperfectè.

On-vol-standigh.

Inconstans.

On-vrede.

Dissidium, discordia, dissentio, contentio. **T'on-vrede zijn.** Indignè ferre, molestè ferre, offendi: & Dissidere, discordare, dissentire.

on-vredigh.

Contentiosus.

on-vredelick.

Contentiosè.

on-vred-saem.

Discordiosus, contentiosus.

On-vriend.

Inimicus, parum amicus.

on-vriend-schap.

Inimicitia: & Inhumanitas.

on-vriendelick.

Inhumanus, durus.

On-vrij.

Non liber, seruus.

on-vrij.

Intutus, non securus.

on-vrije weggen.

Itinera minùs tuta, viae non tutae.

on-vrijen de weggen.

Obsidere itinera, minùs tuta reddere.

On-vroed.

Insipiens.

on-vroedigheyd.

Insipientia.

On-vrom.

Improbis, impurus: & Ignauus.

on vrome.

vetus. Damnum. *dictio composita ex on & vrome.* i. fructus, vtilitas. **Tot uwer on-vrome.** In tuum damnum.

on-vromigheyd.

Improbitas: & Ignauia.

On-vrucht-baer.

Infoecundus, sterilis, infructuosus.

on-vrucht-baerheyd.

Sterilitas, infoecunditas.

On-waer.

Falsus, non verus.

on-waerachtigh.

Falsus, non verus, mendax, fabulosus.

On-waerd. j. on-weerd.**On-wanckel-baer.**

Immutabilis, constans.

on-wandel-baer.

Inuius, a, um.

On-weder.

Caelestis iniuria, tempestas, calamitosa tempestas, caeli intempestas, horrida tempestas, intemperies, procella, vis maior.

On-weder-keerlick.

Irremeabilis.

on-weder-leglicke ghetuyghen.

Testes iusti ac testimonij, testes omni exceptione maiores, quibus nihil obiici potest, & quorum fides est indubitata

On-weder-roepelick.

Irreucabilis.

On weder-sprekelick.

Irreprehensus, irreprehensibilis: cui contradici non potest.

On-weer-baer

Imbellis, inermis.

On weerd on-waerd.

Indignus, vilis: & Non gratus, ingratus.

on-weerde.

Indignitas, vilitas. **Van on-weerde.** Nullius pretij aut valoris, irritus, non ratus, inanis, vacuus, inutilis, inefficax, nullius momenti.

on-weerdigh.

Indignus.

on-weerdigheyd.

Indignitas, vilitas, opprobrium.

on-weerdschap.

Indignatio.

on-weerdighlick.

Indignè.

On-weerdeerlick, on-waerdeerlick.

Inaestimabilis.

On-wegh.

Iter auium, via inuia: auia, orum: inuia, orum.

on-wegh-saem.

Inuius.

on-weghigh.

Auius, inuius, inaccessibilis.

On-wegigh.

Caducus, non durabilis.

On-wetende.

Ignorans, ignarus, insciens, inscius, nescius, imperitus, imprudens.

on-wetende int spreken.

Rudis in arte dicendi, rudis sermone: & Impotentiae voces nimio irae aestu edens.

on-wetenheyd.

Ignorantia, inscitia, imperitia, imprudentia.

on-wetenlick.

Insciè, inscinter, imprudenter.

on-wetens.

Inscienter.

on-wetens my.

Me inscio, clam me.

on-wetigh.

Inscius, nescius.

on-wetenschap.

Inscitia, inscientia.

On-wette, on-wet.

vet. Res illegitima, illegitimum.

on-wettigh.

Illegitimus.

on-wettighlick.

Illegitimè.

on-wettelick.

Illegitimus.

on-wettelick ghe-boren.

Illegitimus, incestuosus, adulterinus.

on-wettelicken.

Illegitimè.

On-wijs.

Insipiens, imprudens, demens, amens, insanus.

on-wijsheyd.

Insipientia, imprudentia, dementia, amentia, mentis impotentia, insania.

on-wijslick.

Insipienter, imprudenter.

On-wille.

Malevolentia, malignitas. & Fastidium, stomachus, molestia, nausea.

on-willens.

Inuitè, non libenter.

on-willigh.

Inuitus, haud volens, difficilis, nolens, grauatus: & Refractarius, contumax.

on-willigheyd.

Malevolentia.

On-win-baer.

Inuictus, insuperabilis.

on-winlick. j. on-win-baer.

On-woon-baer.

Inhabitabilis.

on-woon-saem.

Inhabitabilis.

On-wt-legghigh.

Inexplicabilis, inenodabilis.

on-wt-puttelick.

Inexhaustus, quod exhauriri non potest.

on-wt-sprekelick.

Ineffabilis, inenarrabilis.

On-wt-wisschelick.

Indelebilis.

O N *extra compositionem.*

Oncie. j. twee loot.

Vncia, duodecima pars assis. *gal. once: ital. onza: hisp. onça: ang. ovvnce.* **Half oncie. j. loot.** Semuncia. **Ander-halfoncie. j. drij loot.** Sescuncia, sescunx. **Twee oncien. j. vier loot.** Sextans, sestans. **Drij oncien. j. ses loot.** Quadrans. **Vier oncien.** Triens. **Vijf oncien.** Quincunx. **Ses oncien. j. half pond.** Selibra. **Seuen oncien.** Septunx. **Acht oncien. j. merck.** Bes. **Neghen oncien. j. drij vier-deel.** Dodrans. **Thien oncien.** Sextans. **Elf oncien.** Deunx. **Twaelf oncien. j. pond.** Libra, *nempe Romana, as.*

Onck, vnck.

sicamb. Encaustum: & Atramentum.

Onder.

Inter, in **Onder de goede zijn**. Inter bonos esse. **Onder ons**. Inter nos. **Onder ons drijven**. Nos tres numero. **Onder een, onder malkanderen**. Inter se, inuicem. **Onder wegghen**. In via, in itinere, inter eundum.

Onder.

Sub, subter. *ger. vnden, vnder: ang. vnder*. **Onder den steert**. Sub cauda. **Onder den schijn van deught**. Sub specie virtutis.

onder de maeltijd.

Inter caenam, in caena: dum caenaretur.

Onder, beneden.

Infra, inferius.

Onder, ongher.

sicamb. iul. colon. Meridies.

onderen, ongheren.

sicamb. iul. col. Prandere, meridiari.

Onder-achte.

vetus. Prima annotatio. & Relegatio, exterminatio.

Onder-ammirael.

Legatus elassis. *vulgò* viceammiralius.

Onder-aerdigh.

Subterraneus.

Onder-bedde.

Culcita. *q.d.* inferior lectus.

Onder bleuen brood.

Panis non probè fermentatus & parum coctus.

onder blijuen, t'onder blijuen.

Succumbere.

Onder-bode.

Internuncius.

Onder-borghe.

Praes, subpraes.

Onder-borgher-meester.

Proconsul.

Onder-brenghen, t'onder-brenghen.

Submittere, subiicere, subigere, subdere, subiugare, domare. & Pessumdare, conficere.

Onder-broecke.

Campestre.

Onder-buyck.

Abdomen, sumen, aqualiculus, venter sub vmbilico vsque ad pubem: venter imus, venter inferior, hypogastrium.

Onder-daen.

Subditus, subiectus.

onder-daen, onder-saet.

Subditus, *cliens*

onder-daen.

vetus . j. ver-scheyden. Discretus, differens, diuersus: & Mixtus, intermixtus.

onder-daenigh.

Obediens, obsequundans, obsequens, iussis parens, morigerus.

onder-daenighen.

Obedire.

onder-daenigheyd.

Obedientia, submitio, demissio.

Onder-doen.

Subdere, supponere. & Intermiscere.

Onder-drucken.

Supprimere, deprimere.

Onder-een.

Confusè, aceruatim, promiscuè, permistè.

Onder-gaen.

Subire, succedere.

onder-gaen.

Intercipere, praeripere. & Praecludere, intercludere, impedire. & Praeuertere, praeuenire, anticipare.

onder-gaen.

Occidere, interire, perire, pessumire, succumbere.

onder-gaen te gronde.

Submergi: pessumire, abire in fundum siue in imam partem.

onder-ganck.

Occubitus, occasus, interitus.

onder-ganck der sonnen.

Occubitus, occasus solis, occidens.

Onder-gheuen, t'onder-gheuen.

Subdere, dedere.

Onder-ghe-was. j. waeter-scheuten, onder-slagh.

Stolones.

Onder-gordel.

Zona, subcingulum, succingulum, baltheus: subligaculum, *Plaut.*

onder-gorden.

Subcingere.

Onder-graene.

Vicecomes.

Onder-graeuen.

Suffodere, subterfodere, agere cuniculos. *vulgò* minare, minas facere.

onder graeuer, pionnier.

Cunicularius.

onder-grauinghe.

Suffossio, cuniculus.

Onder-half. j. ander-half.

Sesqui.

Onder-handelen.

Interuenire, intercedere.

onder-handeler.

Mediator, conciliator, pacarius. & Arbiter, disceptator.

onder-handelinghe.

Intercessio.

Onder-haeue.

Hedera terrestris, humirepens, humilis: hedera plumatica, corona terrae, chamaecissus.

onder-haeuigh, onder-heuigh.

Obnoxius, subiectus, obligatus: & Solitus, assuetus.

Onder helsen.

Mutuo amplecti.

Onder-hemde.

Interula, tunica intima, interior.

Onder-hooren.

Alicui aures praebere, auscultare aliquem, obedire alicui.

onder-hoorigh.

fland. Obediens.

Onder-houd.

Sustentaculum, fulcimentum, adminiculum, conseruatio. & Nutrimentum.

onder-houden.

Sustinere, fulcire, reti-

nere, continere, tenere, seruare, conseruare, adminiculari, tueri, sustentare, alere, nutrire.

onder-houden een huys van dack ende wande.

Sartam tectam seruare domum: ruinosā & infirma sarcire & restaurare

onder houden.

Supprimere, premere, occultare. **Gheld onder houden.** Pecunias supprimere, celare, dolo malo retinere.

onder houdinghe.

Conseruatio.

onder-houder.

Conseruator.

onder-houdenisse.

Conseruatio.

onder-houdsel j. onder-houd.

Onder-hueren.

Subtrahere clandestina conductione intercipere conductionem.

Onder iaerigh.

Minor annis.

Onder-kam, lelle van den haen.

Palea, ae: cartilago quae de mento gallorum rubens velut barba dependet. *q d* inferior crista.

Onder-kennen.

Internoscere, dinoscere, discernere.

Onder-kinne. j. kossem.

Mentum inferius, anthereon.

Onder-kleed, onder-rock.

Subucula, indusium.

Onder kock.

Hypomagirus.

Onder-koers.

Subucula muliebris, theristrum.

Onder-komen.

Pessum ire, perire, interire, intercidere. **Onder-komen van hongher.** Perire fame.

Onder-koninck.

Prorex, vicarius regis. *vulgò* vicerex.

Onder-koopen.

Anticipare siue praeoccupare emptionem, intercipere emptionem, liceri.

onder-kooper.

Licitator: pretium maius offerens pro re emenda.

onder-kooper.

sax . j. maeckelaer. Proxeneta, pararius.

Onder-koster.

Subcustos templi.

Onder-koussen.

Tibalia, caligae ad genua vsque pertingentes.

Onder-kruypen.

Subrepere. & Anticipare, praeuertere, intercipere, antecapere.

onder-kruyper.

Interceptor. & Subsessor alieni matrimonij.

Onder-kussen.

Mutua oscula dare.

Onder-laeghe.

Fulcrum.

Onder-laet.

Pausa intermissio, intermissus: vacatio per aliquod tempus.

onder-laeten.

Intermittere, omittere ad tempus, cessare.

Onder-leer-meester.

Submonitor, hypodidasalus.

Onder-legghen.

Supponere, submittere, substruere subdere, suffulcire.

onder-leghsel.

Substructio, suppositio.

Onder-ligghen.

Subiacere, succumbere.

Onder-lijf.

Thorax interior: subucula. & Venter imus abdomen aqua liculus.

Onderlinghe.

Mutuus, promiscuus: & Mutuò.

Onder-meester.

Hypodicascalus, submonitor, hyparchus

Onder-meyer.

Propraetor.

Onder-menghen.

Intermiscere.

Onder-merck.

Terminus, limes, distinctio.

onder mercken.

Terminare, disterninare, limitare, distimguere.

Onder-met, onder-moes.

hol. sic. fris. Merenda.

onder-metten.

holl. fris. sicamb. Merendam sumere.

Onder-mieten. j. onder-hueren, onder-koopen.

Onder-mijnen. j. onder-graeuen.

Onder-moeyen.

fland. j. onder-winden.

Onder-nacken.

Intercipere.

Onder-pand.

Pignus, hypotheca, pignus rei publicae: & Fiducia, possessio fiduciaria.

onder panden.

Oppignerare.

onder-pandinghe.

Oppigneratio.

Onder-polssen.

Contari.

Onder-reden.

Colloqui.

Onder-richt.

Instructio, institutio, eruditio.

Onder-richten, onder-wijsen.

Instruere, instituere, erudire.

onder richtinghe. j. onder-richt.**Onder-riem.**

Semicinctum, semicinctium, succinctorium, hypozoma.

Onder-rock, onder-rocksken.

Indusium, subucula.

Onder-roeren.

Subagitare, intermiscere, permiscere.

Onder-roocken.

Suffire, suffumigare.

onder-roockinghe.

Suffimentum, suffitus, suffitio.

Onder-saet.

Subditus principis, subie-

ctus, prouincialis, cliens.

Onder-scheed, onder-scheyd.

Distinctio, separatio, dissimilitudo, discrimen, differentia, diuersitas, varietas, discerniculum.

onder-scheeden, onder-scheyden.

Distinguere, discernere, discriminare.

onder-scheedenlick.

Distinctè, diuisim.

Onder-schepen.

Iudex pedaneus, iudex imi subsellij.

Onder-scheuten. j. waeter-scheuten.

Onder-schieten de caerten.

Miscere chartas.

Onder-schil. j. onder-scheyd.

Onder-schenckel.

Crus.

Onder-schooren.

Suffulcire.

Onder-schouteth.

Subpraefectus: qui praefecti vice fungitur: propraetor.

onder-schouteth-schap.

Vicaria praefectura.

Onder-schraeghen.

Suffulcire.

Onder-schrijuen.

Subscribere, subsignare.

Onder-setten.

Supponere, subdere, substituere: & Fulcire, suffulcire, adminiculare vel adminiculari, palare.

onder-setten.

Pignus in certamine deponere **Den hals onder-setten oft verstrecken**. Deponere pro pignore ceruicem ostentare iugulum pro capite alicuius: se obijcere periculo capitis pro vita alicuius.

onder-setsel.

Sustentaculum, fulcrum, fulcimentum, adminiculum, basis.

Onder-sielken.

Subucula, theristrum.

Onder-sincken.

Subsidere.

Onder-slagh. j. waeter-scheuten.

Stolones, soboles.

Onder-snacken.

Intercipere.

Onder-soeck.

Perquisitio, inquisitio, indago, percontatio, excussio.

onder-soecken.

Perquirere, inquirere: examinare, scitari, sciscitari, rimari: *contari*, percontari, scrutari, tentare, pertentare, indagare, inuestigare, excutere, discutere.

onder-soecken, proeuen.

Facere periculum, tentare.

onder-soecker.

Inquisitor, scrutator, indagator.

Onder sprek. j. onder-sprekinghe.

onder-spreken.

Interloqui: & Condicere, praefinire, praedicere conditionem, pacisci: stipulari.

onder-sprekinghe.

Interloquutio: & Conditio, condictum, condictio, pactum, pactio: stipulatio.

Onder-staen.

Subsistere: & Conari, moliri, niti, conniti, eniti, aggredi, contendere. & Audere.

onder-stand.

Subsidium, suppetiae, auxilium.

onder-standigh.

Subsidiarius, auxiliaris.

Onder-steken de caerten. j. onder-schieten.**Onder-stellen.**

Supponere, substituere.

Onder-steunen.

Suffulcire.

onder steunsel.

Sustentaculum, basis.

Onder-stroyen.

Substernere.

Onder-stutten.

Fulcire, suffulcire, sustentare.

onder-stutsel.

Anterides, fulcimentum.

Onder-tasten.

Pertentare, percontari, examinare.

Onder-teeckenen.

Subnotare, subsignare, subscribere.

Onder-tijdts, onder-tijde.

Subinde, interdum

Onder-trouwe.

Sponsalia, orum: sponsus, us.

onder-trouw dagh.

Dies sponsalis.

onder-trouw-merckt.

Sponsalia, orum.

onder-trouwen.

Sponsare, desponsare, despondere.

onder-trouwt.

Desponsus, desponsa: sponsus, sponsa.

Onder-tusschen.

Interdum: & Interea: interim. & Aliquando.

Onder-vat, lek-vat.

Excipulus, vasculum quod excipiendo liquori subiicitur.

Onder-vinden.

Comperire, experiri.

onder-vindinghe.

Experientia.

Onder-voght.

Curator: qui loco tutoris pupillo datur.

Onder-vraeghen.

Interrogare, percontari, indagare, sciscitari, explorare, examinare, inquirere, discutere.

Onder-waerts.

Deorsum, deorsum versum, versus inferiorem locum.

Onder-wassen.

Succrescere.

Onder wegghen.

In via, in itinere, inter eundem, per viam.

onder-weghen laeten.

Intermittere, supersedere, omittere, relinquere.

Onder-werpen.

Subiicere, subdere: submittere, subiugare.

Onder-wijlen.

Interdum, interim, quandoque: subinde. & Vicissim.

onder-wijlinghe.

Vicissitudo.

Onder-wijs.

Institutio, instructio, eruditio, disciplina, documentum, traditio.

onder-wijsen.

Instruere, instituere, erudire, formare, commonstrare, docere, condocere, admonere.

onder-wijsinghe. j. onder-wijs.**onder-wijser.**

Doctor, informator.

Onder-wind.

Implicatio, inuolutio: & Occupatio, administratio: & Molimen, conatus.

onder-winden.

Implicare, inuoluere, innectere, & Conari, moliri, anniti: & Se ingerere, se interponere, se immiscere alicui rei, negotio. & Vendicare, sibi assumere.

onder-winder.

Administrator vltroneus.

Onder-wisselen.

Alternare.

onder-wisselinghs.

Alternatim, alternè, vicissim.

Onderste.

Infimus, imus.

Onderen, eronderen.

sicamb. Meridiari.

Onder-worpen.

Subditus, subiectus, obnoxius.

Onghel.

fris. sicamb . j. ruet. Seuum.

onghel-keersse. j. rueten-keersse.

Ongher, ongheren. j. onder, onderen.

Onghsel. j. vnsel, pundel.

Statera.

Onnen. j. ionnen.

Fauere.

Ons.

Nos, nobis. *germ. vns: ang. vs.*

Onse.

Noster.

Ont.

Praepositio inseparabilis primationem plerunque significans, componitur cum verbis, rarò nominibus: exponiturque & Latinè per De, di, dis, ex, &c.

Ont-aen-boorden.

zeland . j. aen-boord trecken.

Ont-aerden.

Degenerare.

ont-aerdende.

Degener.

Ont-aeren.

Exuere aristas.

Ont-anckeren.

Soluere anchoram.

Ont bedelen.

Emendicare: obtinere precibus, mendicando.

Ont-beenen, ont-beenderen.

Exossare.

Ont-beyden.

Expectare, manere.

Ont-b ren.

Carere, indigere.

Ont-bieden.

Nunciare, denunciare, renunciare: & Accersere, accersire, arcessere, aduocare, euocare.

Ont-bijt. j. in-bijt.

Ientaculum.

ont-bijten. j. in-bijten.

Ientare.

Ont-binden.

Soluere, dissoluere.

Ont-blijuen.

vetus. holl. Deficere.

Ont-bloemen.

Deflorere, deflorescere, flores amittere.

Ont-blooten.

Denudare, enudare, spoliare.

Ont-breken.

Deficere, deesse.

Ont-breydelen.

Frenos detrahere.

ont-breydelt.

Effrenatus.

Ont bundselen.

fland. Fasciis exsoluere.

Ont-cieren.

Deturpare, ornatum adimere, dedecorare.

Ont-cinghelen een peerdt.

Cingulam soluere.

Ont-darmen.

Exenterare, euiscerare.

Ont-decken.

Denudare, enudare, detegere retegere, aperire, reuelare.

ont-decken. j. ouer-decken.

Deprehendere in adulterio.

Ont-deelen.

Partem adimere.

Ont-deelen.

vet. Abiudicare.

Ont-dicken.

Attenuare.

Ont-doen.

Dirimere, retexere, soluere, redordiri. & Aperire.

ont-doen. j. ont-knoopen.

Enodare, abnodare.

ont-doen.

Infectum reddere.

ont-doen, wt-doen.

Exuere.

Ont-dooden j dooden.

Regelare.

Ont draeghen.

Subtrahere, surripere, furtim asportare.

Ont-drijuen.

Abigere.

ont-drijuer.

Abactor.

Ont-edelen. j. ver-ont-edelen.

Ont-eeren.

Dedecorare, dehonestare, inhonestare, infamare, diffamare. & Violare, stuprare, vitiare.

Ont-eruen.

Exhaeredare, abdicare.

ont-erft.

Exhaeres.

Ont-faen. j. ont-fanghen.

Accipere.

Ont-fanck.

Acceptum: res siue pecuniae acceptae; & Perceptio, praestatio.

ont-fanck-baer.

Acceptus, gratus. **Niet ont-fanck-baer maecken den aen-leggher.** Petitoem exceptione excludere, submouere.

ont-fanck-boeck.

Liber accepti.

ont-fanckelick.

Acceptus, quod accipi potest.

ont-fanckenisse.

Conceptio, conceptus.

ont-fanghen, ont-vanghen.

Accipere, recipere, concipere, excipere.

ont-fangher, in-maender, in-haelder.

Coactor, collector, receptor particulans.

ont-fangher. j. tollenaer.**ont-fangher penninck-meester.**

Tribunus aerarius, receptor canonarius.

ont-fangher van breucken.

&c. Quaestor aerarius: multarum receptor.

Ont-fermen.

Miserari, misereri, miserescere, commiserescere.

ont-fermelick.

Miserabilis.

ont-fermelicken.

Miserabiliter, miserè.

ont-fermenisse, ont-ferminghe.

Misericordia, miseratio.

ont-fermigh, ont-ferm-hertigh.

Misericors.

ont-ferm-hertigheyd.

Misericordia.

Ont-fronssen.

Erugare.

Ont-futselen.

Extricare.

Ont-gaedinghe van herten.

Defectio animi.

Ont-gaederen.

Disgregare.

Ont-gaeyen.

Incommodare, commoditatem adimere: & Par adimere: disparare.

Ont-gaen.

Euadere, deflectere, discedere, recedere, excedere, eripere se, eluctari. & Errare, delinquere, praeuaricari: & Excedere limites.

Ont-gaerwen.

Vestimenta siue indumenta exuere.

Ont-ghelden.

Luere, persoluere, dependere.

Ont ghespen.

Refibulare.

ont-ghespen een maeght.

Zonam virginalem soluere.

Ont-gheuen, ont-raeden.

Dissuadere, amouere ex animo, demouere siue deducere aliquem de sententia sua.

ont-gheuen.

Adimere, tollere.

ont-gheuen. j. be-gheuen.

Deficere.

Ont-ghinnen.

Incîdere, praecerpere, praefflorare, praelibare.

Ont-glijden.

fland. hol. Elabi.

Ont-goeden, ont-eruen.

Exhaeredare, abdicare: priuare, haereditate, bonis: possessionem adimere: deuestire
in lib. Feud.

Ont-gorden.

Discingere, recingere.

Ont-graeten den visch.

Exossare piscem.

Ont-graeuen.

Effodere.

Ont-gunnen.

Malè fauere.

Ont-haecken.

Dissoluere vncos: hamis vel vncis expedire.

Ont-haelen.

Aufferre.

ont-haelen.

Tractare, habere, excipere, accipere aliquem.

Ont-haeren.

Depilare.

Ont-haeleweyt.

Lacer, laceratus, pannosus, sordidus, incomptus.

Ont-halsteren.

Exuere capistrum.

Ont-halsen.

Decollare, detruncare, collum praecidere, incidere ceruicem, caput ceruicibus abscindere: securi percutere. Caput amputare, capite truncare, auferre caput, rotare caput ense, praecidere caput, demetere caput ferro, recidere, rescindere, resecare.

Ont-hand.

Mutilus manibus.

ont-handen.

Mutilare: manus abscindere. & Eripere è manibus & Commoditatem eripere, incommodare.

Ont-harnassen.

Exarmare.

Ont-hechten.

Soluere, dissoluere, resoluere. & Soluere zonam virginalem.

Ont-heffen.

Leuare

Ont-helen.

Prodere, reuelare arcanum.

Ont-heylighen.

Prophanare, contaminare rem sacram.

Ont-heyten.

vetus. **j. be-louen.** Promittere.

Ont-herten.

Exanimare.

Ont-heughen.

Laetitiam adimere.

ont-heught.

Tristis, moestus.

Ont-hoofden. j. ont-halsen.

Ont-hopen.

vet. Desperare.

Ont-hosen.

Caligas aut ocreas exuere.

Ont-houd.

Retensio: & Custodia: & Abstinencia & Memoria.

ont-houden.

Retinere, detinere: & Cohibere, sustinere, moderari, coercere, temperare. & Continere, abstinere: & Memoriae mandare, tenere memoria, recondere animo, infigere memoriae. & Commorari, subsistere in aliquo loco.

ont houdinghe.

Continentia.

Ont-hucken.

Subterfugere.

Ont-hullen.

Adimere redimiculum, crines resolvere.

Ont-iaeghen.

Abigere: Cursu eripere: & Liberare currendo siue insequendo.

ont-iocken.

Deiugare, abiugare.

Ont-keeren.

Immutare.

ont-keeren.

Auertere, interuertere, subtrahere.

Ont-kennen.

Diffiteri, negare.

Ont-k renen.

Enucleare.

Ont-klauwen.

Exungulare.

Ont kleeden.

Exuere vestes, deuestire, veste exuere.

Ont-knochten.

fland . j. ont-knoopen.

Ont-knoopen.

Enodare, abnodare, denodare, resoluere nodum.

Ont-komen, ont-gaen.

Euadere, eluctari, eripere se.

Ont-kommeren.

Expedire

Ont-koppelen.

Copulam adimere, disiungere: abiugare.

Ont-korsten.

Crustum siue crustam demere.

Ont kruypen.

Erepere: subtrahere se: sublabi, latenter fugere.

Ont-laeden. j. ont-lasten.

Ont-laeten.

vetus. Laxare, dimittere. Laxari, liquefieri, mollescere.

Ont-lasten.

Deonerare, exonerare, fasce leuare.

ont-lastinghe.

Exoneratio.

ont-lastingh-brief.

Litterae erogatoriae, chirographum erogatorium, litterae attributae pecuniae.

Ont-leden.

Membra dissoluere, discindere, dilaniare, artuare, deartuare, lacerare.

Ont-ledighen.

Expedire, eximere, absoluere, liberare.

ont-ledighen. j. ver-ont-ledighen.

Occupare.

Ont-leenen.

Mutuari, sumere mutuum, accipere mutuum vel mutuo: commodato accipere. **Gheld ont-leenen.** Pecunias mutuas sumere.

Ont-leeren.

Dediscere. & Dedocere.

Ont-leersen.

Ocreas detrahere.

Ont-legghen. j. mis-legghen.

Ont-leyden.

Abducere, seducere.

ont-leyden een maeght. j. ont-voeren..

Ont-lendenen.

Delumbare.

Ont-lieuen.

Deponere amorem, abiicere amorem.

Ont-lijcken.

Abludere, dissimilem esse.

Ont-lijcksemen.

Dissimilem facere, deformare.

ont-lijcksemt.

Dissimilis sui, deformis.

Ont-lijmen.

Deglutinare, reglutinare.

Ont-lijuen.

Priuare vita & corpore: interficere, occidere.

Ont-loochenen.

Abnegare, denegare.

Ont-loopen.

Effugere.

Ont-looueren.

Fronzare, frondes amputare.

Ont-looten.

Replumbare.

Ont-lossen.

Soluere, dissoluere, resoluere, absoluere, laxare.

Ont luycken.

Aperire, expandere & Dissepire.

Ont-machtighen.

Potestatem siue auctoritatem adimere.

Ont-maecken.

Infectum reddere, irritum facere.

ont-maecken den koop.

Rescindere emptionem, irritam facere.

ont-maecken het goed.

Exhaeredare.

Ont-maeghden.

Deuirginare, *Nonius.* vitiare virginem.

Ont-mannen.

Emasculare, castrare.

ont-mant.

Emasculatus, castratus.

ont-mant.

vetus. Qui non amplius est vir: qui nullum munus exequi potest: qui sic defecit, vt nullis officiis par sit aut idoneus.

Ont-mantelen.

Expalliare, pallio exuere.

ont-mantelen de stad.

Deiicere moenia vrbis. *gal. demanteler.*

Ont-meeren, ontmaeren het schip.

Soluere nauem: à terra naus conuellere funem. *Virg. gal. desmarer.*

Ont-menghen.

Extricare.

Ont-meten.

Fallere mensurâ: iniquè metiri.

Ont-moederen.

Orbare matre.

Ont mossen.

Emuscare

Ont naeghelen.

Refigere clauum. & Exungulare.

Ont moeten.

Obuiare, obuiam venire, occurrere.

Ont-naeyen.

Resuere, dissuere.

Ont-nemen.

Eripere, adimere.

Ont-nestelen.

Ligulas soluere, dissoluere.

Ont-neusen.

Denasare. *Plaut.*

Ont-nuchteren.

Soluere ieiunium, sumere ientaculum.

ont-nuchtert.

Ientatus.

Ont-ooghen.

Exocularē, excaecare.

Ont-paeyen.

fland. Offendere, malè contentum reddere.

Ont-paeren.

Disparare, separare, paria disiungere.

Ont-panden.

Reluere, repignerare.

Ont pleghen

Desuescere.

Ont passen.

Malè quadrare.

Ont-ploken.

Explicitus, explicatus, apertus.

ont-pluycken.

Explicare, aperire, expandere

Ont pluymen.

Plumas, extrahere.

ont-pluymt.

Implumis, deplumis.

Ont-poorteren.

Ciuitate priuare, priuare iure ciuium.

Ont-preken.

Dissuadere *longa oratione*.

Ont-prijzen j. mis-prijzen.

Ont-proeuen.

vetus. Reprobare.

Ont-raeden.

Dissuadere, dehortari, auocare

Ont-rauelen.

holl j. ont-werren. Extricare.

Ont-redden.

holl. fris. Liberare.

Ont-reeden, ont-reyden.

Ornatu exuere. & Imperatum reddere.

Ont-reynighen.

Inquinare, contaminare. & Violare.

Ont-reken.

Destruere.

ont-rekt.

Non reparatus, destructus.

Ont-rekenen.

Numerando siue computando fallere, adimere doloso calculo: dedita opera malè numerare.

Ont-rennen

Euadere cursu.

Ont-rieuen.

Incommodare, priuare, orbare: commoditatem tollere, adimere expoliare, denudare.

Ont-rijcken.

Exuere diuitiis. & Exuere siue expellere regno

Ont-rijden.

Equitando euadere.

Ont-rijghen.

Soluere fasciam vel ligulam.

Ont-rijssen.

Labi, delabi, elabi.

Ont-rimpelen.

Erugare, rugas tollere.

Ont-roesten.

Rubiginem expellere.

Ont-rollen.

Euoluere, explicare.

Ont-roouen.

Eripere.

Ont-rucken.

Euellere, diuellere, eripere. & In ecstasim labi.

Ont-rusten.

Inquietum reddere, inquietare, turbare.

Ont-saecken.

Negare.

Ont-saedelen.

Ephippium demere equo

Ont-sagh ont-sigh.

Observantia, reuerentia, timor, metus, rigor.

Ont-schaeck.

Raptus, stuprum violentum.

ont-schaecken.

Violenter rapere, vitiare virginem, deuirginare, vitium pudicitiae addere, vim adferre siue inferre virgini: violare.

ont schaecker.

Raptor virginum.

ont-schaeckinghe.

Raptus virginum: stuprum.

Ont schappéren.

fland. Aufugere, effugere, euadere *gal* *eschapper.*

Ont-schellen. j. schellen.

Decorticare, desquamare.

Ont-scheyden.

Disiungere, seiungere, discernere.

Ont-scheppen.

Deformare, auferre formam.

Ont-scherpen.

Obtundere aciem.

Ont-schicken.

Turbare, deturbare, perturbare confundere, denormare.

Ont-schieten.

Subitò & celeriter effugere

ont-schieten wt den slaep.

Subitò & rapidè euigilare.

Ont-schoeyen.

Discalceare, excalceare, calceos exuere.

ont-schoeyen de boomen.

Ablaqueare arbores.

ont-schoeyen de tanden.

Attollere gingiuas, gingiuis liberare dentes.

Ont-schoenen. j. ont-schoeyen.

Ont-schoonen.

Deformare.

Ont-schorssen.

Diffibulare.

ont-schorssen.

Decorticare, corticem detrahere, deglabrare, delibrare.

Ont-schuldighen.

Excusare, eximere culpa, purgare, refellere.

Ont schutten.

Subsidio venire, obsidione eximere.

Ont-seghelen den brief.

Resignare literas.

Ontsegh.

Negatio, recusatio. & Interdictio.

ont-segh.

Armorum denunciatio, belli denunciatio, clarigatio.

ont-segghen.

Recusare, renunciare, renuere, abnuere, negare: & Interdicere. & Prouocare, laccessere.

ont-segghen.

Indicere bellum, clarigare, ad bellum prouocare, pronunciare praelium, denunciare dimicationem, hostem declarare. *vulgò* diffidare.

ont-segghen te vier ende te sweerde.

Ignis ferroque minari: extremam denuntiare inimicitiam.

ont-segh-brief.

Liter indictiois bellic .

Ont-seghelen.

Resignare, soluere sigillum.

Ont-senghen.

Incendere, succendere.

Ont-senuen.

Eneruare.

Ont-set, ont-stelt.

Malè dispositus, destitutus, turbatus, perturbatus, affectus.

Ont-set, ont-sette.

Suppeti , subsidium, auxilium.

ont-set doen. j. ont-setten.

Ferre suppetias.

ont setten.

Remouere. & Malè disponere, turbare, perturbare, destituere, priuare: & Stupere, stupescere, expauere, expauescere.

ont-setten een lidt.

Luxare membrum, articulum loco mouere.

ont-setten een maeght van haer eere.

Violare, stuprare virginem: pudicitiam virginis imminuere: vitium pudicitiae addere, nomen virgineum adimere.

ont setten.

Ferre suppetias, succurrere, obitulari, subsidio esse.

ont-setten.

Liberare, soluere. **De stadt ont-setten, ont-set doen.** Urbem obsidione liberare soluere obsidionem vel obsidium: obsidione eximere.

Ont-sigh, ont-sagh.

Reuerentia, metus, timor.

Ont-sien.

Vereri, reuereri, timere, metuere.

Ont-sincken.

Subsidere.

Ont-sinnen.

Dementare, & Dementari.

Ont-slachten.

Degenerare.

ont-slachtigh.

Degener.

Ont-slagh.

Dimissio, remissio, solutio.

ont-slaeghen.

Absolutus, liberatus, defunctus.

ont-slaeghen worden.

Solui, absolui, liberari, defungi.

ont-slaen.

Soluere, absoluere, exoluere, liberare, exonerare, eximere, leuare, dimittere: explicare.

ont-slaen van den eed.

Iurisiurandi gratiam facere: iuramento absoluere.

Ont-slaepen.

Obdormire. & Expergisci.

Ont-slappen.

Relaxare.

Ont-slibberen.

Erepere, elabi.

Ont-sloesteren. j. sloesteren.**Ont-sluypen.**

Erepere, subterfugere, clam elabi, se abducere, sensim se subripere.

ont-sluyplinghe.

Effugium.

Ont-sluyten.

Reserare.

Ont-smeecken.

Eblandiri, blanditiis extorquere.

Ont-snappen.

Intercipere, eripere subitò.

Ont-solen.

Exuere soleas.

Ont-sondighen.

Expiare, purgare à peccato

Ont-soudéren.

Replumbare.

Ont-spaeren.

Parcere, parcimonia seruare: conseruare parcitate & frugalitate.

ont-spaeren wt den buyck.

Fraudare genium.

Ont-spannen.

Remittere, laxare, retendere.

Ont-specken.

Exalburnare, alburnum detrahere.

Ont-springhen.

Exsilire. & Oriri.

ont-springhen wt den slaepe.

Expergisci, excirari è somno.

Ont-staen.

Satisfacere & liberare se.

ont-staen.

Exemptum siue immunem esse.

Ont-steden.

Malè locare.

Ont-steken, ver-steken.

Amouere, abstrudere, abdere, abscindere, clàm de medio remouere, furtim, asportare.

ont-steken aen-steken.

Accendere, incendere, succendere, infammare.

ont-steken

Inflammari, ignescere, inardescere.

ont-steken van gramschap.

Incendi ira, excandescere, exardere ira.

ont-steken als een ghe-swil.

Inflammari: tumere calore cum rubore.

ont-steken het vat j. steken.

Relinere dolium.

Ont-stelen.

Furto auferre, suffurari, surripere.

Ont-stellen.

Destituere: & Afficere. & Turbare, confundere, destruere.

ont-stelt.

Destitutus, confusus, turbatus, perturbatus, pertmotus, commotus, percitus: affectus, a, um: affectus difficultatibus, morbo, molestus.

ont-steltheyd.

Perturbatio: & Affectus, us.

Ont-stichten.

Diruere, euertere, destruere.

ont-stichten.

Offendere, offendiculum ponere: scandalizare, *apud Eccles.*

ont-stichtinghe.

Offendiculum, scandalum.

Ont-stofféren.

Denudare, exspoliare: priuare, orbare.

Ont-stoppen.

Relinere, aperire rem oblitam aut obturatam.

Ont-stouwen.

Abigere: pecus aut greges abducere.

ont-stouwer.

Abigeus, abactor.

Ont-stricken.

Soluere laqueum, enodare, abnodare, denodare: laqueum abstringere, extricare, explicare.

Ont-struycken.

Extirpare.

Ont-stucken, on stucken, in-stucken.

Lacer, lacerus, laceratus.

ont-stucken.

Lacerare.

Ont-sucken.

Ecstasin pati.

ont-suckinghe.

Ecstasis.

Ont sueren.

Acescere ante tempus.

Ont suyueren.

Inquinare, contaminare.

Ont-swellen.

Deturgere, detumere.

Ont-swemmen.

Enatare, natando euadere.

Ont-sweren.

Abiurare, negare sacramento.

Ont-sweren, ont-sweyren.

Deturgere.

Ont-swijmelen. j. ont-slaepen.

Ont-taeckelen een schip.

Exarmare nauem.

Ont-taelen.

Vincere siue superare eloquentia.

Ont-tanden.

Edentare.

Ont-tellen, ont-rekenen.

Numerando fallere.

Ont-terren, ont-lijmen.

Reglutinare.

Ont-terren, ont-trennen, ont-ternen.

Dissuere, resuere, detexere, abscindere, disscindere, abrumpere, dissecare, separare, disiungere, dirimere, dissoluere, abstrahere.

Ont-todderen

fland. Dissoluere. & Euadere, effugere.

Ont-toghen. j. ont-trocken.

Ont-tonghen.

Elinguare.

Ont-toomen.

Detrahere frenum equo.

Ont-tooueren.

Fascinum soluere, incantationem auertere: recantare: rem incantatam alio carmine aut fascino liberare.

Ont-trecken.

Subtrahere, adimere, subducere, eripere.

ont-trocken.

Ereptus.

Ont-trennen. j. ont-terren.

Dissuere.

Ont-trouwen.

Sacramentum siue fidem matrimonij dirimere aut remittere.

Ont-tuynen.

Dissepire.

Ont-twee. j. in-twee.**ont-tweede broeders.**

vet. Fratres eiusdem tori: non distincti.

Ont-twisten.

Retexere, etexere.

Ont-twijnen.

Retexere, etexere.

Ont-vaederen.

Orbare patre.

Ont-vaeschen, ont-vesschen.

Fasciis soluere.

Ont-vallen.

Excidere.

Ont-vanghen. j. ont-fanghen.**Ont-veylighen de weghen.**

Occupare itinera: minùs segura, & tuta reddere.

Ont-verwen.

Decolorare, colore priuare, colorem vitiare.

Ont-vessemen.

Fasciis soluere, exuere, euoluere.

Ont-vlechten.

Retexere, redordiri, explicare.

Ont-vlieden.

Effugere, aufugere, euadere.

Ont-vlieghen.

Euolare, auolare.

Ont-voeghen.

Disiungere.

Ont-voeren.

Abducere, auehere.

ont-voeren, ont-stouwen.

Abigere.

ont-voeren, ont-schaecken.

Rapere, abripere virginem.

ont voerer.

Raptor, abactor.

ont-voeringhe.

Raptus, abactus, us.

Ont-voncken.

Ignescere: & Accendere, succendere.

Ont-vouden.

Replicare, explicare, displicare.

Ont-vremden.

Alienare, abalienare. & Adimere, auferre.

Ont vriesen. j. dooden.

Regelare, egelidari, solui calore.

Ont-vrijden, ont-vrienden.

Ambiundo, siue procando praeripere amicam.

Ont-vrijen.

Libertatem adimere.

Ont-vullen.

Deplere.

Ont-waecken.

Expergisci, euigilare, excitari è somno.

Ont-waeyen.

Auolare, abigi vento.

Ont-waepenen.

Exarmare, armis exuere, dearmare.

Ont-waeren.

vetus . j. op-segghen. Renunciare.

Ont-wassen.

Longiùs crescere, excrescere.

ont-wassen.

Decrescere. De kleederen ont-wassen den kinderen. Vestes decrescunt pueris.

ont-wassen het recht.

Non teneri legi-

bus, esse supra leges. & Neque Dei neque hominum leges curare.

Ont-wecken.

Expergefacerere, excitare è somno.

Ont-weeren.

Exarmare.

Ont-weghen.

Dolose ponderare, fraudare pondere.

Ont-wegen.

Deuiare, recedere à via recta.

ont-weghet.

Deuius.

Ont-weyden, ont-weyen.

Euiscerare ceruum.

ont-weyden den visch.

Exenterare piscem.

Ont-weldighen.

Vi eripere.

Ont-wennen.

Desuefacere: & Sesuere, desuescere, desuefieri, obsolere.

Ont-wenschen.

Deprecari.

Ont-werp. j. be-worp.

Adumbratio.

ont-werpen. j. be-werpen.

Delineare.

Ont-werren.

Extricare, explicare, expedire.

Ont-weuen.

Retexere, redordiri.

Ont-wijcken.

Effugere, euadere, euitare.

Ont-wijen.

Desecrare: quod sacrum erat profanum reddere: profanare, exaugurare.

Ont-wijsen.

Abiudicare.

Ont-wimpelen.

Explicare.

Ont-winden.

Euoluere, explicare.

Ont-worstelen.

Eluctari.

Ont-wortelen.

Eradicare, extirpare.

Ont-wringhen.

Extorquere.

O O

Oock.

Ac, atque, etiam, quoque, &c, item, similiter.

Oocker. j. oker.

Ochra.

Ood.

germ. sax. Vacuus, inanis, vanus. *vvallicè, oed: islandicè, oyde.*

Ood-dwonghel.

vetus. Mansuetus, lenis, placidus.

Ood-moed.

Animus humilis, demissus, submissus: & Humilitas, submissio, demissio animi.

ood-moedigh, ver-nedert.

Humilis, supplex, demissus, submissus animo.

ood-moedigheyd.

Humilitas, submissio animi.

ood moedighlick.

Humiliter, suppliciter, submissè, demissè.

ood-moedighen.

Humiliare.

Oode.

germ. sax. Tesqua, loca inculta. & Eremus, desertum.

oode, oede.

Incultus, desertus.

ooden, oeden.

vetus. Incultum facere, vastare, in solitudinem redigere. *lo. Auentin.*

Oodelick, oyelick, oolick.

vetus. fland. holl. zeland. Vacuus, vanus, inanis, vilis, malus, prauus: & Vafer, astutus. & Aeger, languidus, imbecillis, infirmus, debilis. & Deformis: & Vacuè, inaniter: & Malè, prauè: astutè, vafre.

Ooft. j. oeft.

Poma.

Ooghe.

Oculus. ger. aug: sax. oge: gal. oeil: ital. occhio: hisp. oio: ang. eye.

ooghsken.

Ocellus, ocellulus.

ooghe, malie. j. ghespe.

Orbiculus, ansa.

ooghe, oghe, aeghe, aughe.

sax fris Insula. hinc Schiermonickoghe, Rottumoge, Langheroge, Spikeroge, Wangheroge, ad litus Frisiae loca. vt scribit Pancratius Castricomius Alcmarius.

ooghe van de naelde.

Foramen acus.

ooghe oft schaeckel van t'net.

Macula

ooghe op den teerlinck.

Punctus, punctum. **Meest ooghen spel** Plistobolinda: ludus quo qui plura iactu numerat puncta, appositam argenti summam aufert.

ooghe oft hoofd van t'gheswel.

Caput apostematis.

oogh-appel.

Pupula, pupilla. *q.d.* oculi pomum.

oogh-bal.

fland. Pupula, pupilla, oculi orbis, acies. *q.d.* oculi pila.

oogh-beenkens.

Hypopia: ossa oculis subiecta.

oogh-blijckelick.

Euidens, perspicuus. & Euidenter perspicuè.

oogh-blick. j. ooghen-blick.

oogh-brauwe.

Supercilium, gena, palpebra. *ger. augbravve: ang. eyebrowve.*

oogh-brauwen haer.

Cilium: pili è palpebris enati.

oogh-decksel.

Gena, palpebra.

oogh-draght. j. ooghen-draght.

Delachrymatio.

oogh-druypigh.

Lippus.

oogh druypinghe.

Lippitudo.

oogh-enten.

Inoculare.

oogh-entinghe.

Inoculatio.

oogh-lid. j. ooghen-lid.

oogh-luyckinghe.

Conniuentia.

oogh-luyckinghe doen.

Conniuere.

oogh-ghe-merck.

Collimatio: & Consideratio.

oogh-op-slagh. j. ooghen-blick.

oogh-salue.

Collyrium.

oogh-schele.

Palpebra, gena.

ooghen-schijn.

Eudentia. & Praesentia. *vulgò* comparitio.

ooghen-schijnigh. j. oogen-schijnlick.

ooghen-schijnigh zijn.

Apparere, comparere.

oogh-schijnlick.

Euidens, perspicuus, conspicuus. & Euidenter, perspicuè.

ooghen-sichtigh.

Conspicuus, perspicuus.

oogh-sichtigher.

, *ocularis* spectator.

oogh-steen.

Succinum, electrum: *q.d.* ocularis lapis: *oculis enim plurimum prodest.* Andr. Althamerus.

oogh-sterre.

Pupilla, pupula, oculi acies *q.d.* stella oculi.

oogh tanden.

Dentes canini, columellares, acuti.

oogh-teecken j. oogh-ghe-merck.

ooghen-blick.

Momentum, motus oculi, ictus oculi, nictus oculi.

ooghen-blick tijdts.

Momentum temporis, punctum temporis: horae momentum.

ooghen-blicken. j blick-ooghen.

ooghen-decksel. j oogh-schele.

ooghen-dienaer.

Ad oculum seruiens, adulator.

ooghen-draght.

Delachrymatio, pituitae cursus, delatio humorum ad oculos: gramiae, gramae, oculorum pituitae: lema, humor albus in oculis concretus.

ooghen etter. j. ooghen-draght.

ooghen-hol.

Sinus, peluis, cauum oculi.

ooghen lidt, oogh-glid.

Palpebra, gena, cilium. *ang. eyelidde. lidde autem ang. sax. operculum dicitur.*

ooghen-kroonken.

Iris: circulus pupillam ambiens.

ooghen-loop.

Epiphora.

ooghen-salue.

Collyrium.

ooghen-tale.

holl . j. oogh-brauwe. Palpebra, gena.

ooghen-spieghel.

vet . j. bril. Specillum.

ooghen-schijn.

Conspectus. **Op den ooghen-schijn gaen.** *vet.* In rem praesentem venire.

ooghen-troost.

Euphrasia: *herba cuius vsu oculi senum reiuuenescunt. vulgò ocularia.*

ooghen-vel.

Membrana siue tunica oculorum.

ooghen-vel. j. schemeringhe.

Suffusio. *vulgò* cataracta.

ooghen-vloed.

Lippitudo.

ooghen-wee, ooghen-pijne.

Ophthalmia.

ooghen-winckels.

Hirqui, oculorum anguli, oculorum sinus.

ooghen-wit.

Albumen oculi, albugo.

ooghen.

Collimare, oculos intendere, acie oculorum assequi: prospicere.

oogheler, oegheler.

sax . j. ooghen dienaer. Adulator.

Oogst.

Messis.

ooghst-maend.

Augustus mensis, sextilis. *germ. augst monat: sax. ovvstmaen: gal. aougst: ital. agosto: hisp. agosto: ang. august.*

ooghsten.

Messem facere, segetes demetere, metere, fruges secare, fruges colligere: & Colligere spicas, legere aristas, spicilegium facere, spicas à messoribus praeteritas colligere. *gal. aouster.*

ooghstinghe.

Spicilegium, collectio spicarum.

Ool, ool-saed. j. eul, eul-saed.

Oolick. j. oodelick.

Oom.

vetus. Consanguineus. *ger. ohen: sax. ohme.*

Oom.

Patruus, frater patris: & Auunculus, frater matris.

ooms kinderen.

Fratres patruales, sorores patruales.

Oor.

Soboles: & Haeres. *flandri hoor dicunt, gall. hoir: ang. heyre.*

Oor. j. oore.

Auris.

Oor, oore. j. mine.

Fodina, aurifodina, argentifodina, galena, molybdena: plumbi & argenti vena communis, plumbi origo, &c. *ang. oore, ovver.*

Oor, or.

Magnus, excellens, vetus, principalis, praecipuus, primus, superior. *Gesn. Becan.*
Videtur dictio contracta ex ouer. i. supra, vltra, pr , valdè prorsus, omnino: *vsurpatur tantùm in compositione: vt Oor-aete, oor-baer, oor-deel, oor-konde, oor-saecke, &c.*

Oor-aene.

vet. Abauus. ger. vraene. q.d. ouer-aene.

oor aen-heere.

ger. vetus. Proauus.

Oor-aete, oor-ete.

Reliquiae fastiditi

pabuli siue cibi, esca superflua. *q.d.* **ouer-aete.**

oor-aetigh, oor-etigh.

Fastidiens nimia saturitate: satur.

oor-aetigheyd.

Satietas: fastidium ex assiduo vsu alicuius rei.

Oor-baer, oor-bor.

Vtilitas, fructus, vsus, commodum, emolumentum.

oor-baren, or-boren.

Vti, vtilitatem capere: frui, voluptatem capere ex vsu: delectationem & fructum capere: perfrui, omnem fructum percipere, in totum frui.

oor-baeren het land.

Colere agrum, exercere tellurem vt fructus reddat.

oor-baerlick, oor-borlick.

Perutilis, maximè vtilis, fructuosus, commodus. **Oor-baerlick zijn.** Ex vsu esse, conducere.

Oor-deel, or-dael.

angl. sax. Ordalium vulgò Genus examinis, siue purgationis aut criminis purgandi modus: vt vomeres ignitos nudis pedibus premere, &c. *Guil. Camd.* **Or-dael** in hac significatione *Guilhelmus Lambardus* deriuat ab **or**, priuatiua particula, & **dael**. i. pars. *q.d.* expers, siue criminis expers vide **vier-oor-deel**.

Oor-deel.

Iudicium, sententia. magnum siue praecipuum iudicium, qua tota lis aut obtinetur, aut amittitur. *ab oor & deel: deel enim veteribus iudicium dicitur. Huius nominis etymon colligi posse videtur ex verbis M. Tull. Ciceronis in Orat. pro Roscio. Iudicium est, inquit, pecuniae certae, arbitrium incertae. ad iudicium hoc modo venimus vt totam litem aut obtineamus, aut amittamus: ad arbitrium hoc animo adimus vt neque nihil, neque tantum quantum postulamus, consequamur. et Paulus ff. de Arbitr. Sententiam, inquit, dicere aestimatur is qui ea mente id pronunciat, vt secundum hoc discedere eos qui litigant, à tota controuersia velit.*

oor-deel vinder.

vet. Inuentor & pronunciator sententiae.

oor-deelen.

Iudicare, sententiam dicere, facere: censere, censuram agere: ius dicere: diiudicare, disceptare, discernere litem: decernere: sententiam certam proferre de magnis rebus. *germ. vrteilen: sax. ordelen. deelen.* i. iudicare *apud veteres.*

oor-deeler.

Iudex, disceptator.

oor-deeligh.

Iudiciarius.

Oor eete. j. oor-aete.

Oor-haen. j. berck-hoen.

Tetraon: gallus siluaticus maior. *vulgò vrogallus.*

Oor-haue.

ger. sax. sicamb. Origo, principium.

Oor-konde.

Testimonium amplissimum & magni ponderis: & Testis locuples, testis amplissimus:
& Notio, notitia certa.

oor-konde.

Absoluta, & prima notitia: notitia ab ipso primo veritatis origine petita. *Becan.*

oor-konden.

Testari, testimonium perhibere, profiteri: & Notum facere, notificare.

oor-kond-schap.

Testimonium, testimonij dictio.

Oorlof, ver-lof.

Copia, venia, facultas, licentia, permissus, commeatus: & Missio, dimissio. *q.d.*
praepositi approbatio. **Met oor-lof van v.** Tua pace, tua venia dixerim, fecerim, &c.

Oor-lof bidden.

Veniam siue missionem flagitare.

Oor-lof gheuen, oor-louen.

Potestatem dare, facere: facultatem dare, veniam dare, copiam facere, licentiam dare,
licentiam permittere.

oor-lof gheuen, af-dancken.

Dimittere, demittere, missionem dare, missum facere, commeatum dare, exauctorare
militem.

oor-lof nemen.

Vale dicere.

oor-lof vraeghen.

Veniam petere: missionem poscere.

Oor-loghe.

Bellum, militia: *q.d.* **ouerloghe**, *id est*, permagnum discrimen, summa differentia, praegrande certamen, magnum dissidium, magna dissentio, dissidentia vel discorcia. à **lieghen** *id est*, differre, dissidere.

oor-loghen.

Bellare, decernere, decernere armis, ferro, pugna: bello contendere, certare.

oor-loghsch.

Militaris, bellicus, bellicosus.

oor-loghsch man.

Bellator, miles.

oor-loghsch schip.

Navis praesidiaria.

Oorlouen. j. oor-lof gheuen.

Oor-mondigh. j. ouer-mondigh.

Magniloquus.

Oor-os.

Vrus.

Oor-reep.*vetus.* Rudens: funis nauticus maior.**Oor-saecke.**

Origo, fons, causa, causa prima & praecipua: principium & causa, ansa, ratio: occasio.

oor-saecker.

Auctor, caput.

oor-saeckigh.

Causatiuus, causalis.

oor-schalck.*vetus.* Veterator: vafer & valdè callidus.**Oor-spronck.**

Origo, fons, caput, principium, primordium, prima primordia: ortus.

oor-spronck, fonteyn-ader.

Origo, caput, principium, vena fontis, scaturigo, scatebrae: primi salientes.

oor-spronckelick.

Originalis, originarius, primigenius, primitiuus.

Oor-vrede.

q.d. ouer-vrede. Pax primaria, summa, prima: pax & securitas in offensionibus à magistratu iure constituta: pax iurata stipulata: transactio pacis iure iurando firmata, & per magistratum indicta: cautio iuratoria pacis: iusiurandum super transactione pacis initum. Fredum, freda & freta, *in Constitutionibus Caroli Magni, videtur dici* poena seu multa turbatae aut violatae pacis, quae magistratibus datur vt pax perpetuò stabilis permaneat.

Oorye. j. oor-spronck.

Origo.

Oore.

Auris. *germ. sax. or, ohr: gal. oreille: ital. orecchio: hisp. oreja: ang eare.*

ooren der visschen.

Branchiae.

oore, hand-haue.

Ansa, prominens poculi aut alterius rei pars, qua prehenditur. *vulgò auris.*

oor-bagghe.

Inauris.

oor-band. j. oor-wante.

Alapa.

oor-biechte.

Confessio auricularis, secreta

oor-blaesen.

Susurrare, demissa voce auribus obstrepere, in aurem dicere: in aurem mussare, siue mussitare: oggannire in aurem. & Auribus dare, assentari, blandiri.

oor-blaeser.

Susurro.

oor-bodigh.

vetus. Obediens, dicto audiens, aurem praebens. à **bieden.** i. offerre praebere.

oor-cieraet.

Inauris.

oor-ghe-swel, ooren-ghe-sweer.

Parotis: apostema secus aures.

oor-hangher. j. oor-ringh.

Inauris.

oor-klincke.

Alapa, colaphus.

oor-korten.

Auriculas truncare.

oor-kussen.

Puluinus, puluillus, puluinar, puluinarium, ceruical: *fulcimentum auribus, temporibus & ceruici dormientis subiectum. vulgò auriculare.*

oor-lapken, oor-lelleken.

Auricula ima, siue infima, ansa auriculae, lobus auris.

oor-lepel.

Specillum, specillum auricularium siue oricularium, auriscalpium.

oor-linck. j. oor-ringh.

Inauris.

oor-loos.

Inauritus; carens auribus.

oor-peerle.

Stalagmium, inauris oblonga ex bacca pendula.

oor-pijne, ooren-wee.

Otalgia, aurium dolor.

oor-poluwe.

Ceruical, puluinus.

oor-pot.

Poculum ansatum.

oor-rand.

Capreolus, exterior auriculae ambitus.

oor-ratte.

sicamb . j. oor-worm.

oor-ring, oor-cieraet.

Inauris, monile quod aurum lobis inseritur & appendet.

oor-smeer.

Cerumen, marmoratum aurium, sordes aurium.

oor-spuyte, oor-pijpken.

Clyster oricularius.

oor-steken. j. oor-blaesen.

oor-tipken, oor-tappeken.

Auricula infima.

oor-tuyten. j. oor-blaesen.

oor-tuyter, oor-blaeser.

Susurro.

oor-tuytinghe.

Aurium sibilus, tinnitus.

oor-vijghe.

fris . j. oorband. Alapa.

oor-vingher.

Digitus auriculari, digitus minimus: quo aures purgantur.

oor-wachs. j. oor-smeer.

Cerumen.

oor-wanghen.

Branchiae piscium.

oor-wante.

Alapa, colaphus.

oor-wante gheuen.

Colaphum infringere, incutere: depalmare aliquem: colaphum alicui ducere vel infringere.

oor-wee, oor-pijne.

Otalgia, aurium dolor.

oor-wl. j. rands-wl.

Otus. *q.d.* vlula aurita.

oor-worm.

Fullo. *vermis cuius cauda in*

bifurcum mucronem exit. vulgò vermis auricularius: aures plerumque petens: vnde & gallice dictus, perche aureille. Langhen oor-worm. Scolopendra, seps. multipedae exitiosae genus.

Oort, oord.

Locus.

oort.

Ora, extremitas, extremum.

oort.

Quadrans, quarta pars assis.

oort. j. twaelfaerd.

Teruncius, quadrans

oort.

Mucro, cuspis.

oort-ijser van de scheede.

Ora ferrea vaginae, ferrum extremae vaginae

Oose.

sicamb . j. gieter. Haustum.

oosen.

Haurire, exhaurire, exantlare, deplere: & Effundere, aspergere, inspargere.

oosen met het oos-vat.

Capulare.

oose, oosie. j. oos-drup.

Suggrundae, arum: suggrundia, orum.

oos-drup, hoos-drup, huys-drup.

Suggrundae, arum: suggrundia, orum: imbricamentum: pars tecti prominens, per quam stillicidia à parietibus arcentur: *dicitur oos-drup siue hoos-drup, quòd guttas cadentes hauriat siue recipiat.*

oos-schotel.

Capula.

oos-vat, schep-vat.

Capula, haustum.

ooser. j. oos-vat.

Capula.

Oostal. j. oestal, oestel.

Oost oosten.

Oriens, pars orientalis. *ger. ost: gal. est: ang. east.*

oost-noord-oost.

Caecias.

oost-suyd oost.

Eurus: ventus orientali vento vicinus ad leuam versus meridiem nonnihil declinans.

oosten wind.

Eurus, ventus ab oriente flans: subsolanus.

oostelick.

Orientalis.

oosterlinghen.

Populi orientales.

ooster-see, oost-see.

Mare Balticum, mare Suedicum.

Ooster, oosteren, ooster-dagh.

germ. sax. fris. sicamb Pascha, dies Paschalis, dies resurrectionis Domini. Eoster Saxonum dea fuit cui mense Aprili sacrificarunt: vnde Aprilem, inquit Beda, in libra de temporibus, **eoster monath** vocarunt: & Angli Paschatis festum etiamnum **eoster** vocant. *Guilhelmus Camdenus.*

ooster-maend.

Aprilis *q.d.* Paschalis mensis: *Carolo Magno quondam dictus a festo Paschatis, quod plurimum hoc mense celebratur: ac retinent eam appellationem etiam hodie gentes Saxonicae. Michael Beuterus. sax. ostermaen.*

Oosterlucye.

Aristolochia. herba. ger. osterlucey: gal. aristologe: ital. aristologia: hisp. aristoloquia: ang. aristologie.

Oot, oot-moedigh j. ood, ood-moedigh.

O P

Op.

Super, desuper, supra. *ger. auff: ang. vp, vppon.*

op den Rijn ghe-leghen.

Ad Rhenum situs.

op, op-waerts.

Sursum.

op ende neder gaen.

Vltro citroque commeare: sursum deorsum ire.

op den noen, op den auond.

Sub meridiem, sub vesperam: circa meridiem, circa vesperam.

op de hand geld gheuen.

Prae manu pecuniam dare.

op de rechte hand.

A dextra, ad dexteram.

op de ver-beurte van den lijue.

Sub poena mortis, capitis.

op dat.

Vt. quatenus, quò.

op dat niet.

Ne, vt non.

op dese maniere.

Hoc pacto, hoc modo, ad hunc modum.

op een nieu, op een her.

Ab integro, de integro, denuo, rursus.

Op-betaelen.

Exoluere, satisfacere: in assem satisfacere.

Op-beuren.

Leuare, eleuare, attollere.

Op-bidden alle vrienden.

Corrogare necessarios omnes, ad coenam, ad nuptias, &c.

Op-bijten het vel.

Exulcerare.

Op-binden.

Colligare. & Superalligare

Op-blaesen.

Inflare, sufflare.

Op-blijuen.

Manere, extare, superesse.

Op-boetsen.

Ornare, polire, expolire, elimare, instruere.

op-boetsel.

Ornatus, us.

op-boetsel.

Acroteria, plutei nauales, tigna ad ornatum prorae puppisque eminentia.

Op-bolderen.

Intonare.

Op-brassen. j. op-eten.

Deurare, absumere.

op-brassen.

metaphor. Deurare, concoquere, aequo animo ferre, perferre, pati.

Op-breken.

Effringere, euellere, conuellere, prorumpere.

op-breken den brief.

Relinere epistolam, resignare literas.

op-breken.

Recrudescere, rebellare, repullulare: vt vulnera semel curata.

op-breken.

Vasa colligere, conuasare, discedere. & Soluere obsidionem, desistere ab obsidione, mouere vel amouere castra: exercitum aliò deducere vel dimittere, absistere obsidione, recedere ab obsidione.

Op brenghen.

Proferre, producere, apponere.

op-brenghen veel ghelds.

Conquirere, conficere, cogere pecuniam quàm maximam.

op-brenghen.

Consumere, absumere.

Op-dienen ter tafelen.

Apponere cibos: instruere mensam cibis, opsoniis.

Op-dobberen.

holl. Emergere.

Op-docken.

Dare, promere. & Verberarare, verbera ingerere.

Op-doen, open doen.

Aperire, adaperire, patefacere, discludere, pandere, resoluere, reserare, recludere, relinere.

op-doen den brief. j. op-breken.

Resignare literas.

op-doen, ont-weyen den visch.

Piscem exenterare.

op-doen.

Recondere, reponere, comparare, coëmere.

op-doen de tafel. j. op-nemen.

Tollere mensam.

op-doen den winckel oft t'kraem.

Aperire tabernam.

op-doen het kraem. j. op-kraemen.

Tollere merces venales, expositas merces auferre.

op-doen, op-breken.

Vasa colligere.

Op-dracht.

Prolatio.

op-dracht, ooghen-dracht.

Delachrymatio.

op-dracht.

Transscriptum, transscriptio.

op-drachtigh.

Elatum animo.

op-drachtigh.

Facie suffusa rubore.

op-draeghen.

Proferre, sursum ferre, & Transferre, tradere, deferre, resignare, offerre.

op-draeghen het goed.

Tradere bona, in potestatem alterius dare bona, transscribere, transferre rem nostram in alterius dominium.

op-draeghen het ver-kocht goed in de handen van den heere.

Rem venditam per cessionem in manum iudicis sequestrare.

Op-drincken de bruyd-loft.

Repotia celebrare.

Op-eysschen een stad.

Deditionem indicere, postulare vrbem tradi.

Op-en-baer. j. open-baer.

Op-en-wt. j. rond-wt.

Planè, omninò.

op-en wt de vader.

Patri persimilis, patri simillimus: ipsissimus pater.

Op-eten.

Peredere, adedere, totum edere, depascere, edendo consumere. & *metaphoricè*,
Concoquere, deuorare, quo animo ferre & pati.

Op-gaen.

Ascendere, oriri, exoriri, assurgere, supergredi.

op-gaen, open gaen.

Aperiri, dehiscere, pateferi.

op-gaen. j. gaen.

Fermentescere.

op-gaende.

Ascendens: & Accliuis, accliuus, leuiter erectus & acuminatus.

op-gaende brugghe.

Pons versatilis.

op-gaende gheeuel.

vide gheeuel.

op-ganck.

Ascensus, ortus.

op-ganck der sonnen.

Oriens, ortus solis.

Op-ghe-blaesen.

Inflatus, tumidus, turgidus.

op-ghe-blaesen zijn.

Turgere, tumere.

op-ghe-blaesen mensch.

Homo inflatus, elatus, fastosus, turgidus fastu: vter.

op-ghe-blaesenheyd.

Inflatio, tumor.

Op-ghe-haelt.

Sublatus.

op-ghe-haelt kleed.

Vestis interpolis, vestimentum interpolatum.

Op-ghe-nomen.

Ablatus.

op-ghe-nomen kind.

Alumnus & Adoptiuus.

op-ghe-nomen ter orloghen.

Euocatus ad bellum.

Op-ghe-raept.

Collectus.

op-ghe-raept krieghs-volck met der haest.

Milites tumultuarij, subitarij, subitario collecti.

Op ghe-recht.

Arrectus, erectus.

Op-ghe-schoten.

Adultus.

Op-gheue.

vet. Problema, quaestio.

op-gheuen. j. ouer-gheuen.

Tradere, dedere, cedere, &c.

op-gheuen.

Deponere, relinquere, didimittere, cedere.

op-gheuen. j. ouer-gheuen sich seluen.

Dedere se, &c.

op-gheuen den last.

Imponere alicui onus.

op-gheuen den val.

Dare pilam, adiicere pilam, datatim ludere: pilam in tectum mittere.

op-gheuen een vraeghe.

Quaestionem siue problema proponere.

Op-ghieten.

Superfundere.

Op-gorden.

Succingere.

Op-graeuen.

Effodere, refodere: & Claudere fossa sine aggere.

Op-grijpen.

Arripere.

Op-haelen.

Tollere, attollere, sustollere, efferre.

op-haelen.

Refricare, fricando renouare.

op-haelen de oude cleederen.

Interpolare, desquamare.

Op-haeuigh, op-heuigh.

Elatus, stomachosus, capito.

Op-hanghen, hanghen.

Suspendere.

Op-heffen.

Leuare, alleuare, eleuare, subleuare, tollere, attollere, sustollere, erigere.

op-heuigh.

Elatus.

Op-helpen.

Subleuare, erigere, adiuuare

Op-hisschen, op-hitschen.

Incitare: accendere animos.

Op-hoopen.

Accumulare, aceruare, coaceruare.

Op-hooren, op-houden.

Desistere, absistere, desinere.

Op-houden.

In altum tollere. & Apertum tenere, sustollere, attollere.

op-houden een schole.

Exercere ludum litterarium, ludum aperire, ludimagistrum agere, habere scholam, praeesse scholae.

op-houden.

Retinere, detinere, sustinere.

op-houden, op-voeden.

Sustollere, educare, educere, alere, nutrire.

op-houden een kind aen t'vier. j. baeckeren.

Puerum ad ignem pandere, infantem fasciis exemptum ad ignem fouere,

op-houden, af-laeten.

Desinere, desistere, quiescere, cessare, abstinere, supersedere, rem institutam omittere.

Op iaeghen.

Peruenari, excitare venando, excitare, incitare feras.

op-iaeghen, op-vullen.

Inflare, infarcire, distendere.

op-iaeghen den buyck.

Distendere ventrem.

Op-klaeren.

Clarescere, inclarescere, illucescere, lucidum fieri.

Op klimmen.

Ascendere, superscandere.

Op knoopen.

Nodo attollere.

op-knoopen.

Suspendere, nodare collum laqueo, premere collum laqueo: ligno suspendere, agere in crucem.

Op-koesteren.

Fouere, molliter educare.

Op-komen.

Ascendere, exurgere, existere, emergere, sursum ferri, euadere. & Reualescere, emergere ex morbo, calamitate, miseria, &c.

op-komen.

Emergere ex aqua, prodire.

op-komen.

Accrescere, crescere.

op-komen van niet tot iet.

Emergere ex humili, de nihilo extolli, ex infimo prouehi.

Op-koopen.

Coëmere, commercari.

op-kooper.

Pantopola, dardanarius: qui omnia coëmit, vt demum carius vendat.

Op-krabben.

Refricare, frictu aperire.

Op-kramen.

Tollere merces expositas, abire cum mercibus expositis.

Op-kretsen.

Refricare.

Op-laeden.

Superimponere, superingerere, imponere onus.

Op-legghen.

Superimponere, superponere, imponere.

op-legghen de hand *ende* nemen.

Manum iniicere.

op-legghen een straffe.

Irrogare multam.

op-legghen ende beuelen.

Iniungere.

op-legghen eenen sekeren dagh.

Constituere diem certum.

op-legghen, betaelen.

Constituere pecunias, dependere, numerare.

op-legghen.

Coaceruare, accumulare.

op-legghen.

Ingerere verbera, dare pugnos, obtundere pugnīs.

op-legghen.

Incusare, insimulare, accusare, conferre in aliquem culpam, causam: deriuare, reiicere culpam in aliquem.

Op-lesen de naemen.

Recitare catalogum.

Op-lichten.

Leuare, eleuare, alleuare, subleuare, sustollere.

op-lichten krieghs-volck. j. aennemen.

Colligere militem.

op-lichten den vijand.

Fugare, in fugam conuertere, propellere, propulsare, expellere hostem.

op-lichten gheld.

Sumere, accipere, cogere pecunias. & Accipere foenori.

Op-loop, op-roer.

Concursus, concursio, impetus, insultus, assultus, tumultus, seditio.

op-loopen.

Sursum currere, sursum ferri.

op-loopen.

Augescere, augmentari.

op-loopen, swellen.

Tumescere.

op-loopen de deure.

Fores effringere, & in aedes irruere.

op-looper van deuren, in-breker.

Effractor.

op-loopigh.

Tumultuosus.

op-loopigh van hoofde.

Cerebrosus.

Op-luycken.

vetus. Aperire, pandere, expandere.

Op-maecken.

Exstruere, construere.

op-maecken.

Operi fastigium imponere.

op-maecken.

Perficere, perpolire & absoluere: perpolire *extremum* laborem: elimare: ornatè & absolutè conficere, ornare.

Op-nemen.

Auferre, tollere, suspicere, accipere, assumere, adsciscere, colligere.

op-nemen gheld.

Cogere pecuniam.

op nemen de tafel. j. af dienen.**op nemen ter orloghen.**

Euocare: vocare ex agris ad subitam & tumultuariam militiam ex necessitate: conquirere.

op-nemen.

Adoptare, arrogare.

op-nemelinck.

Adoptivus puer: filius adoptivus.

op-neem-doeck. j. vodde.

Penicillus.

Op-nestelen.

Adstringere ligulis, succingere ligulis, subducere caligas, &c.

Op-packen.

Conuasare.

Op-proncken.

Adornare, exornare.

Op-puylen. j. puylen.

Extuberare.

Op queecken.

Nutrire, educare.

Op-raeden.

Instigare, incitare, impellere consiliis: subornare: clàm submittere.

op-raeder.

Impulsor, incitator.

Op-raepen.

Legere, colligere, sumere, desumere prehendere.

Op-recht.

Rectus omnino. & Iustus, legitimus, verus, germanus, syncerus.

op-recht broeder van vader ende moeder.

Frater germanus.

op-rechte huys-vrouwe.

Iusta, legitima vxor.

op recht van herten.

Candidus, integer, syncerus, ingenuus, aequus & bonus, non fucatus.

op-rechtigheyd.

Candor animi, integritas, synceritas.

op-rechtelick.

Candidè, integrè, syncerè, synceriter.

op-rechten.

Erigere, arrigere, attollere: & Exstruere, instituere.

op-rechten.

Restituere, restaurare, instaurare. **Schaede op-rechten.** Sarcire, resarcire, reparare, soluere damnum, praestare damnum.

Op-recken.

Surrigere, arrigere.

Op-reden.

vetus. j.op-raeden.

Op-reeten.

fris. sicamb. Instigare.

Op-rekenen.

vide effen op-rekenen.

Op-rijsen.

Suboriri, exurgere, subnasci.

Op-rispen.

Eruptare.

Op-ritsen.

holl. Instigare.

Op-rocken.

holl. Incitare, instigare.

Op-roeden. j. op raeden.

Instigare.

Op-roep.

Proclamatio.

op-roep by ver-dieren.

Auctio, venditio auctionaria.

op roepen.

Vocare, euocare, appellare.

op-roepen by ver-dieren.

Proclamare auctionem.

op-roeper.

Praeco auctionum, praeco auctionarius.

Op-roer.

Tumultus, tumultuatio, commotio, factio, seditio, bellum intestinum, motus siue concitatio multitudinis. *ger. aufrur: ang. vprore.*

op-roerigh.

Tumultuosus, factiosus, seditiosus, turbidus, turbulentus.

Op-rucken.

Sustollere, in altum tollere.

op-rucken.

holl . j. op-rocken. Incitare.

Op-ruyden. j. op-raeden.

Incitare, instigare.

Op-ruytel, op-ruytzel, op-ruetel.

hol. Oxygala.

Op rusten, toe-rusten.

Ornare, adornare, instruere.

Op-schaeckelen.

Gradatim attollere.

Op-schaftigh, recht-schaftigh.

Exactus, perfectus.

Op-scheppen.

Affatim haurire, haurire ambabus manibus.

Op-schieten.

Exurgere, exoriri. & Erigere se subitò. & Excrescere, crescere, pullulascere, pullulare, adolescere: in altitudinem prosilire.

Op-schorpen.

Prosecare, resecare: & Exenterare.

Op-schorssen, op-schorten.

Succingere, substringere.

op-schorssen den rock.

Colligere altiùs tunicam.

Op-schrabben.

Refricare, fricando aperire.

Op-schrift.

Titulus, inscriptum: inscriptio, epigraphe, index.

op-schrijuen.

Inscribere, conscribere, annotare, mandare scriptis, in album referre, referre in codicem, in tabulas: excipere calamo, graphio, stilo.

Op-schrobben.

Refricare: & Incidere, secare, proscindere, scindendo aperire.

Op segghen.

Recitare, referre.

op segghen.

Indicere, denuntiare.

op-segghen, af segghen.

Abnegare, renuntiare: abdicare.

Op-seyl. j. top-seyl.

Throcacium.

Op-set, veur-neminghe.

Propositum, inceptum, decretum, statutum, institutum, scopus, intentio. **Met op-set, met op-set ende wille.** Ex industria, de industria, compositò: data siue dedita opera, proposito, studio, consultò, cogitatò, consulta opera, animo deliberato aliquid facere.

op-set.

vetus. Insidiae.

op-setten.

Imponere, proponere.

op setten.

Constituere, instituere.

op-setten eenen prijs.

Praemium, siue brauium proponere.

op-setten, veur-nemen.

Proponere, statuere in animo: decernere vel destinare animo.

op-setten.

Erigere, tollere.

op-setten het gheld.

Numismatis aestimationem augere.

op-setten.

Pandere, aperire, recludere.

op-setter. j. op-steller.

Op-sicht.

Respectus, obseruatio. & Vultus. & Suspectus: actus suspiciendi siue sursum aspiciendi.

op-sichtigh.

Spectandus, obseruandus, venerandus, conspicuus.

Op-sieden.

Decoquere. & Ebullire.

op-siedinghe, op-siedsel.

Decoctio, decoctum.

Op-sien.

Respicere, inspicere, intueri. & Susplicere, sursum aspicere, suspectare.

Op sitten.

Insidere.

op-sitten te peerde.

Equum conscendere, ascendere.

Op-slaen.

Incudere, ferire.

op-slaen, open slaen.

Ictu aperire, effringere.

op-slaen de sloten.

Reuellerre claustra, effringere.

op-slaen.

Attollere.

op-slaen de ooghen.

Oculos attollere, leuare, intendere.

op-slaen.

Pretio accedere, pretio augescere. **De lijf-kost slaet op.** Annona ingrauescit, intenditur.

op-slaen het houwelick.

Pacisci nuptias, plausu manuum confirmare.

op-slaen, om-slaen, sloouen.

Replicare, reflectere.

op-slaen de mouwen.

Reflectere manicas, replicare manicas: retegere manus, brachia siue manus denudare.

Op-slagh.

Augmentum, auctio, accessio pretij. **Den op-slagh maecken.** Augere pretium, intendere pretium, inferre caritatem, accendere.

op-slagh. j. onder-slagh.

Stolones.

op-slagh.

hol . j. **op-sight.**

Op-slocken

Deurare, deglutire.

Op sloouen. j. sloouen.

Retegere.

Op-sluyten.

Secludere. & Condere, recondere, reponere.

Op-snijden.

Resecare, prosecare, dissecare, proscindere.

Op-spannen.

Intendere arcum, &c.

Op-sperren.

Pandere.

op-sperren de ooghen.

Intendere oculos.

Op-spraecke.

Obloquutio, detractio, calumnia, ignominia, maledicentia, conuitium, murmur, contradictio, reclamatio.

Op-springhen.

Subsilire, exsilire.

Op-staen.

Surgere, assurgere, exurgere, insurgere, consurgere, oriri, exoriri, cooriri.

op-staen vanden bedde.

Surgere cubitu.

Op-stal.

Receptaculum, latibulum: conciliabulum.

op-stal.

fland . j. op-stel. Seditio, tumultus. & Machinatio, insidiae.

Op steken.

Tollere attollere, subrigere, erigere, sursum erigere, in altum eleuare.

op-steken.

Condere, recondere.

op-steken het sweerd.

Recondere gladium in vaginam, vagina ensem condere.

op-steken, ter herten vatten.

Figere animo, figere memoriae, demittere in pectus, recondere animo.

op steken den loon, den tol.

Augere mercedem, pretium, vectigal.

op-steken het koren.

Excandefarere frumentum: in pretium maius extollere.

op-steken.

Augeri, augescere, crescere. **De windt stekt op.** Ventus increbrescit, nascitur, surgit.

op-steker.

Culter, ensis, ensiculus, sica.

Op-stel.

Erectio.

op-stel.

Propositum.

op-stel.

Conatus, machinatio, machinae, insidiae. & Seditio, tumultus.

op stellen.

Erigere, proponere, statuere.

op-stellen eenen winckel.

Instituere officinam, tabernam, &c.

op-stellen iet quaeds.

Conari, machinari aliquid mali.

op-steller.

Auctor, primus motor.

Op-stijghen.

Ascendere, conscendere.

op-stijginghe.

Ascensio, ascensus.

op-stijghinghe der moeder.

Strangulatus vteri, praefocatio matricis, recursus vteri ad superiora.

Op stoken het vier.

Instruere ignem.

op-stoken iemanden.

Instigare.

Op-stooten.

Effringere, pulsando aperire, perfringere, perrumpere.

Op-stroopen het vel. j. af-stroopen.

Detrahere pellem.

op-stroopen de mouwen. j. op-slaen.

Replicare manicas, nudare brachia.

Op-swellen.

Extuberare, extumescere.

Op-taeckelen een schip.

Instruere nauem.

Op-teeckenen.

Annotare, signare, monumentis mandare, mandare scriptis, referre in album, in tabulas, excipere.

op-teeckener.

Annotator. & Commentariensis.

op-teeckeninghe.

Annotatio.

Op-teen.

sax. fris. Educare.

Op-tijghen. j. aen-tijghen.

Imputare.

Op-timmeren.

Superaedificare, superstruere. & Exaedificare, perfectè aedificare, aedificium absoluere.

Op-toyen.

Comere, ornare adornare.

op-toyssel.

Ornatus.

Op-trecken.

Sursum trahere, attollere, in altum trahere.

op-trecken eenen muer.

Ducere murum.

op-trecken.

Prouehere: exaltare, efferre, augere honoribus, promouere ad dignitates.

op-trecken. j. ver-trecken.

Abire, discedere, recedere. &c.

Op-vaerd.

Adscensus, us.

op-vaeren.

Ascendere.

Op-vallen.

Supercidere, superincidere.

Op-ver-standen.

vetus. Resurgere.

op-ver-standenisse.

vetus. Resurrectio.

Op-vliemen. j. vliemen.

Op-voeden.

Educare, educere, nutrire, enutrire, nutricare, nutricari, alere, fouere.

op-voeder.

Educator, nutritor, nutritius.

Op-voeren.

Sursum vehere, in altum trahere, attollere.

op-voeren den timmer.

Excitare aedificium: altiùs tollere

op-voeren den muer.

Murum ducere.

Op-vouden.

Complicare.

Op-vullen.

Explere, ad summum implere, infarcire, distendere.

op-vulsel.

Fartura.

Op-waert.

Sursum, sursum versum, versus superiorem locum.

Op-waeter.

Inundatio.

Op-wassen.

Increscere, excrescere, accrescere, augescere, assurgere, gliscere.

Op-wecken.

Excitare, suscitare.

Op-wellen.

Scaturire, ebullire.

op-wellinghe.

Scaturigo, ebullitio.

Op-weghen.

Ponderare. & Praeponderare, plus ponderare, grauiorem esse.

Op-werpen, op-worpen.

Subiectare: In altum iácere, superiicere, iniicere, superiniicere. **Sich op-werpen veur een ouerste.** Se ingerere dominio, regimini: subdere sibi dominium.

op-werpen wt de maghe.

Eructare, ructando eiicere.

op-werpen.

Obiicere, exprobrare.

op-werpen een schantse.

Propugnaculum hostibus obiicere: iácere aggerem.

Op-winden.

Subducere, in altum tollere trochleá, siue succula. & Agglomerare.

Op-wrijuen. j. op-krabben.

Refricare, exulcerare, fricando laedere.

Open.

Apertus, patens, pandus, patulus, reclusus. *ger offen: ang. open.*

open van herten. j. open-hertigh.**open brief.**

Literae resignatae.

open brief.

Diploma, codicilli, bulla. *vulgò literae patentes.*

open, onder den blauwen hemel staende.

Subdialis, sub dio.

open vloer.

Pauimentum subdiale.

open daeghen.

Dies fasti. *contrarium* ghe-bonden daeghen.

open hof.

Pandesia, conuiuium publicum. & Coena recta, genialis, dapalis, adipalis, opima, dubia.

open staen.

Apertum esse: patere.

open staen ten haluen.

Conniuere.

open straete, open wegh.

Iter patens, peruium.

open straete, kruys-wegh.

Compitum

open tijd.

Tempus ab epiphania Domini, vsque ad diem Cinerum, quo solennitates nuptiarum celebrantur.

open veld.

Campus patens.

open wonde.

Vulnus hians siue latum, & proinde sanabile minusque periculosum.

open doen. j. openen.

Aperire.

open gaen, op-gaen.

Aperiri, dehiscere.

open setten.

Pandere.

open zijn.

Patere, apertum esse.

Open-baer.

Apertus, manifestus, manifestarius, euidens, propatulus, planus, perspicuus, testatus.
vox composita ex open & baer. siue op en baer.

open-baer dief.

Fur manifestarius.

open-baer leser.

Professor.

open-baer zijn.

Constare, manifestum esse, patere, palam esse.

open-baer worden.

Manifestum fieri, palam fieri.

open-baeren.

Manifestum facere, manifestum habere, patefacere, aperire, palam facere, promulgare, pandere, reuelare, indicare, clarum & testatum reddere.

open-baeringhe.

Manifestatio, reuelatio.

open-baerlick.

Manifestè, apertè manifestò, publicè, in propatulo, in publico, in aperto: palam, propalam.

open-breken. j. op-breken.

Effringere.

Open-hertigh.

Homo apertus & simplex, apertus & candidus: sincerus, ingenuus, citra fucum: qui aperto pectore, & citra simulationem vultu & lingua prodit id quod sentit. lingua & pectore verus, *Martial.*

Openen, op-doen.

Aperire, adaperire, patefacere. *ang. open.*

openinghe.

Apertura, apertio.

opentlick.

Apertè, liquidè, palàm, manifestè, propalam. *germ. öffentlich: ang. openly.*

Oppe. j. op.

Super, supra, sursum, &c.

Opper.

Superior.

opper-bisschop.

Archiepiscopus.

opper-bootsman.

Celeustes, nauigationis moderator.

opper-broecke.

Subligar, subligaculum, femoralia, feminalia, superior bracharum pars.

opper-buyck. j. ouer-buyck.**opper-hof, opper-huys.**

Praetorium: villa vrbana in quam se dominus recipit.

opper-iaegher.

Venatoriae turbae decurio, venator maximus.

opper-kamer. j. opper-saele.

opper-kamerlinck.

Decurio cubiculariorum: qui praeest cubiculariis principis.

opper-kapiteyn.

Dux primarius.

opper-kercke. j. hoofd-kercke.

Templum primarium.

opper-knaepe.

Famulus primarius.

opper-kock.

Archimagirus.

opper-koussens.

Femoralia.

opper-lijf. j. ouer-lijf.

Thorax.

opper-maerte.

Ancilla primaria.

opper-meester.

Archididasculus, scholarcha.

opper-saele.

Coenaculum.

opper-veld-heere.

Imperator, imperator exercitus, archistrategus. *vide veld-heere.*

opper-waeter.

Alluio, alluies.

Opper van hoy.

Meta foeni.

opperen het hoy.

Foenum in foeniseij cumulum addere, foenum in pyramides exstruere: colligere foenum in metas.

Opperste.

Supremus, summus.

Oraete, orbaer, ordeel.

&c . j. oor-aete, oor-baer, oor-deel, &c.

Oranie-appel. j. aranie-appel.**Orant.**

ger. sax. sic . j. knap-tandekens kruyd. Antirrhinum.

Orck.

Orca: bellua marina crudelis, dentibus truculenta, balenae infesta.

Orck.

Praefractus, ceruicosus.

orckachtigh.

Praefractus, ceruicosus, refractarius, contumax, durus.

Orcken, horcken.

fland . j. luysteren. Auscultare.

Ordeel. j. oor-deel.

Iudicium.

Orden.

Ordo, series, modus. *ger. ordnung: gal. ordre: ital. ordine: hisp. orden: ang. order; ordre.*

orden stellen in eenighe saecke.

Ordinem rei gerendae componere.

orden-heeren.

Proceres torquati, equites torquati.

ordenlick.

Ordinarius: ordine dispositus: in quo ordo seruatur.

ordenlick.

Ordinatim, ordinatè, ordine, ex ordine, in ordine, per ordinem, compositè, ritè.

ordinancie.

Ordo, series, modus, norma, institutum: & Ordinatio, instructio, digestio, dispositio, designatio, metatio: & Constitutio, scitum, statutum, decretum, placitum, praescriptum, edictum, edictio, praeceptum, sanctio: lex.

ordinancie stellen op t'gheld.

Rem mummariam constituere.

ordinaris.

Ordinarius: statarius: solennis: vsitatus: frequens: perpetuus & iustus.

ordinaris richter.

Suus partium iudex.

ordinéren.

Ordinare, ordine ponere, componere, disponere, digere, instruere, sancire, statuere, constituere, decernere, designare. *germ. ordnen: gal. ordonner: ital. ordinare: hisp. ordinar: ang. ordene, ordeyne.*

Orduyn, arduyn.

Tophus.

Ore. j. uder.

Vber, mamilla animalium.

Oréte. j. or-aete.

Orghel.

Organum musicum: Organum sacrum, organum pneumaticum, instrumentum musicum in flatis vento fistulis. *germ. orgal: gal. orgue: ital. organo: hisp. organo: ang. organe.*

orghelist.

Organicus, psaltes. *vulgò* organista.

orghel-maecker.

Organarius.

Orkonde, orlof, orloghe, orsaeck,

&c. j. oorkonde, oor-lof, oor-loghe, oorsaecke, &c.

Ors, hors.

vet. fland. ang . j. ros. Equus.

ors-baere. j. ros-baere.

ors-koren.

campin. Auena. *q.d.* frumentum equorum.

Ort. j. oort.

O S

Os.

Bos. *propriè* bos castratus dicitur. *ger. ochs: sax. osse: ang. oxe.*

os-baere.

fland . j. ors-bare, ros-baere.

ossen, van den os.

Bubulus, bouillus, bouinus

ossen-broke.

sax. sicamb. Aresta bouis. **j. stal-kruyd.**

ossen drijuer.

Bubulcus, bubsequa, iugarius.

ossen-huyd.

Corium bubulum.

ossen-merckt.

Forum boarium.

ossen-stal.

Bubile. *vulgò* bouile.

ossen-vleesch.

Bouillae carnes, bubula caro, bubula, ae.

ossen-weyder.

Armentarius.

Osen-drup, osen-loop. j. oos-drup.

Osset.

Subsericum. *gal. ostade, hostade.*

Ostacie, stagie.

Obses. *vulgò* obstagium, stagium. *gal. ostage: ital. hostaggio, staggio: ang. hostage.*

Ostruyts. j. oosterlucye.

Aristolochia.

O T

Otter.

Lutra: canis fluuiatilis.

O V

Ou, aue, & au.

pro af, id est, ab, de, quidam veteres scripserunt & pronunciarunt: hinc ou-bolligh, ou-weerdigh, ou-wijs, &c.

Ou-bolghe, abolghe.

vetus Iracundia, furor: indignatio, ira.

ou-bolghigh, abolghigh.

vet. Iracundus morosus.

Ou-bolligh, au-bolligh.

Absonus, non rectè sonans, absurdus, ineptus: & Absurdus, absurda loquens, absona effutiens, fatuus.

ou-bolligh mensch.

Homo absurdus, difficilis, morosus, . i temerarius, inconsultus.

ou-bollighe stemme.

Vox absona.

Ou-weerdigh. j. au-weerdigh.

Indignabundus morosus. *ang. vvayvvarde.*

ou-weerdigheyd.

Morositas.

ou-weerdighlick.

Morosè.

Ou-wijse. j. au-wijse, awijse.

Dissonantia.

Ouaere, ou re. j. oyevaer.

Ciconia.

Oud.

Antiquus, senex, vetustus, vetus, veter, priscus, grandaeuus, annosus, veteranus:
magnus natu: grandis natu.

oud thien iaeren.

Annos natus decem.

oud boeue.

Veterator.

oud man.

Vir senex, senex, vetulus.

oud wijf.

Anus, vetula. **Oud wijfken.** Anicula.

oud worden.

Senescere, consenescere, insenescere, veterare, veterascere, inueterascere, vetustescere.

oud-backen brood.

Panis hesternus, vetus, non recens.

oud-borgher-meester.

Exconsul, vir consularis, consulis munere defunctus.

oud-vader.

Auus.

oud-moeder.

Auia.

oud-groot-vader.

Proauus.

oud-groot-moeder.

Proauia.

oud-kleer-koop.

Serutaria, orum: scrutorum emptio.

oud-kleer-kooper, oud-kleer-lapper.

Interpolator, mango, veteramentarius sartor, scrutorum emptor, scrutarius.

oud kleer-merckt.

Forum scrutarium.

oud-lapper.

Veteramentarius sutor.

oud-oom.

Auunculus magnus, patruus magnus: aui frater.

oud-saeten.

Vetus, senex.

oud-schap.

vetus. Senecta, senectus.

oud-schoen-lapper.

Veteramentarius sutor, suppactor.

oud-schouteth.

Vir praetorius: qui praeturam gessit. Expraefectus: qui praefectus aliquando fuit.

oud-waerier.

vetus. fland. Veteramentarius: qui veteres merces vendit. *gal. fland. vielvvarier.*

oudachtigh.

Vetulus.

oude oudde.

Aetas, senectus, vetustas.

oudelick.

Senilis: & Seniliter.

ouden. j. oud worden.

Senescere.

ouder.

Aetas, senium, senectus, vetustas.

ouder-dom.

Vetustas, senectus, senilis aetas: matura aetas.

ouder.

Senior, maior natu.

ouderlingh.

Senior. **Ouderlinghen.** Archigerondes, principes seniores, summi senes.

ouder-man.

Tribunus plebis.

ouder-mannen.

Patres, senatores, tribuni plebis. , *inquit Gabriel Paleottus, in lib. de bono senectutis, apud Graecos non eum tantum significat qui fit maximè senex, vel antiquissimus: sed qui auctoritate quadam cum maturitate iuncta aliis praestat & praest.*

ouders.

Maiores, antiqui, antiquitas.

ouders, vader ende moeder.

Parentes.

oudheyd.

Vetustas, senium.

oudken.

fland. teneramond. Auia mechlin. woudken.

Oude-vaer.

holl . j. oyevaer. Ciconia.

Oue.

vetus . j. aue.af. Ab, de.

Ouel.

vetus. sax. sic. fris . j. euel. Malus.

ouel-daed. j. euel-daed.

Ouen, back-ouen.

Furnus. germ. offen: sax. auen: ang. ouen.

ouen alembick.

Turbo.

ouen, bern-ouen.

Fornax.

ouen-bessem.

Peniculus furnarius.

ouen-buer.

Fabrica furni: pistrinum: locus vbi panis coquitur. vulgò furnile.

ouen-gaffel.

Rutabulum.

ouen gat.

Praefurnium.

ouen-huys. j. ouen buer.

ouen-koeck.

Panis speusticus.

ouen-krucke.

vetus. Rutabulum.

ouen-kloet.

Rutabulum.

ouen-mond, ouen-gat.

Praefurnium, os patens furni, propigeon.

ouen-pael.

Pala. infurnibulum.

ouen-stock, ouen-staeck.

Rutabulum.

Ouer.

Super, supra, desuper, vltra, praeter, trans. ‘ . *ger. vber: sax. auer: ang. auer.*

ouer al.

Vbique, vbique gentium, vbique locorum, vbilibet, passim, circumcirca. & Vniuersalis, vniuersus.

ouer hol ouer bol vallen.

Praecipitem delabi.

ouer mael-tijd.

Inter prandendum, in

prandio, dum prandetur, inter caenam, super caenam, in caena.

ouer drij daghen.

Ab hinc triduum vel triduo

ouer veel iaeren.

Ab hinc multos annos: multi sunt anni cùm, &c.

ouer langhe.

Iam pridem, iam diu, pridem.

Ouer

Praeterius. **Den tijd is ouer.** Tempus praeteriit. **De gramschap is ouer.** Ira consedit, sedata est.

ouer ende weder.

Vltro citroque: huc atque illuc: sursum deorsum, hinc atque illinc.

ouer ende weder gaen.

Palari, passim vagari.

Ouer. j. oeuer.

Litus, ripa.

Ouer.

in compositione. Super, per, prae, valde, vltra modum, supra modum.

Ouer-achte.

Capitis proscriptio: annotario secunda post annum & diem. *vide* **achte**.

Ouer-aen-doen.

Superinduere.

Ouer-aesen.

Obruere nimia esca.

Ouer-aete, ouer-aetheyd.

vetus. Saturitas nimia: nimia ingluuies, gastrimargia.

Ouer-ander.

Alternus.

Ouer-ander dagh.

Alternis diebus.

ouer ander-daghsche kortse.

Tertiana febris.

ouer-anderen.

Alternare.

ouer-anderlick.

Alternè, alternatim, alternis vicibus, alternis, vicissim.

Ouer-arbeyden. j. ver-arbeyden.

Ouer-arm.

Perpauper.

Ouer-baerigh.

Praecellens, praestans.

ouer-baerigheyd.

Praestantia.

Ouer baete.

Vtilitas reliqua, reliquum commodi aut fructus.

Ouer-been.

Ganglium, superos, excrescens & superfluum os: tuberculum osseum.

Ouer-bisschop. j. opper-bisschop.

Archiepiscopus.

Ouer-bleuen.

Residuus, reliquus, superistes.

Ouer-bleuelinghen.

Relinquiae.

Ouer blijde.

Perlaetus.

Ouer-blijfel.

Reliquiae.

ouer-blijuen.

Superesse, restare, reliquum esse.

ouer blijuende.

Reliquus, superstes.

ouer-blijuende schuld.

Reliqua, debita quae permanent & supersunt adhuc.

Ouer-brassen.

Plus aequo epulari, grauare se nimiis epulis, obruere se epulis.

Ouer-breken.

vetus Infringere. & Praeuaricari.

ouer-breker.

vet. Infractor, transgressor, praeuaricator.

Ouer-brenghen.

Transferre, deferre, referre, proferre: & Transigere, peragere, exigere, traducere: & Prodigere, dissipare, dilapidare, consumere.

ouer-brenghen sijn leuen.

Degere aetatem, transigere vitam.

Ouer-buyck, opper-buyck.

Epigastrium: pars ventris supra vmbilicum.

ouer-buycken. j. ver-buycken.

Onerare ventrem, saburrare.

Ouer-daed.

Luxus, luxuria, intemperantia, immoderatio, crapula.

ouer-daed.

vetus fland. holl. sicamb. pro ouel-daed. Malefactum, scelus, iniuria, vis.

ouer-daedigh.

Luxuriosus, intemperans, immodicus, profusus.

ouer-daedigh.

vet. Violentus, atrox.

ouer-daedigheyd.

Luxus, intemperantia, crapula.

ouer-daedighlick.

Immodicè, immoderatè, intemperatè, intemperanter, incontinenter.

Ouer-daeght.

Plenus dierum.

Ouer-deck.

Operculum.

ouer-deck van t'schip.

Catastroma.

ouer-decken.

Cooperire, contegere, superintegere, obtegere, obtendere, obducere, insternere.

ouer-decken.

Deprehendere vel comperire in stupro siue adulterio.

ouer-deckt.

Coopertus, contactus.

ouer-deckt schip.

Nauis cataphracta, constrata, tecta.

ouerdeckten waeghen.

Currus cameratus, petorritum, vehiculum tympano contectum.

Ouer-deel.

Superficies.

Ouer-dencken.

Meditari, reputare, *mente* pertractare, animo agitare, perpendere, pensiculari, versare animo, lustrare animo & ratione: reuoluere, peruoluere.

Ouer-dorpel. j. bouen-dorpel.

Ouer-dragh, ouer-draght.

Translatio, traditio.

ouer-dragh.

vetus. Foedus, pactum, pactio, conuentio.

ouer-draghen.

Transferre, transportare.

ouer-draghen.

Reportare, renunciare, referre.

ouer-draghen met malkanderen, ouer-een draghen.

Transigere, pacisci, conuenire, concordare, consentire, assentiri, *concedere in sententiam, &c.*

ouer-draghen, be draghen.

Deferre, accusare.

ouer-draghen, op-draeghen het goed.

Transcribere, transferre rem nostram in alterius dominium.

ouer-dragher.

Translator: & Delator, accusator, sycophanta: quadruplator, calumniator: occultus accusator.

ouer-draghinghe.

Translatio. & transactio, consensus, assensus: Delatio, accusatio.

Ouer-dranck.

Potus superfluus.

ouer-drincken.

Plusaequo bibere, obruere se potu. **Ouer-droncken.** Obrutus potu nimio.

Ouer-dringhen.

Valde premere: opprimere: & Obtrudere, inuiro & renuenti offerre.

Ouer-droeue.

Pertristis.

Ouer-drotigh.

Pertaesus.

Ouer-dueren.

Perdurare.

Ouer-dweers, ouer-dwaers.

Transuersus, obliquus.

ouer-dweerselick.

Ex obliquo, ex transuerso, obliquè, transuersè.

Ouer-een draghen.

Conuenire, concordare, congruere.

ouer-een-komen.

Conuenire, concordare, congruere, consonare, consentire. quadrare, respondere, conformem esse. & Pacisci.

ouer-een-stemmen.

Consonare, concordare, consentire.

Ouer-eer-gisteren.

Nudius quartus.

Ouer-eynde.

Erectus, arrectus.

ouer-eynde setten.

Erigere, arrigere.

ouer eynde staen.

Stare, erectum siue arrectum esse.

Ouer-eysschen.

Exigere plus aequo.

Ouer-eten.

Plus aequo comedere: onerare stomachum cibis, vorare.

Ouer-gaen.

Transire, transgredi, transmeare, permeare.

ouer-gaen.

Superuenire.

ouer-gaen.

Praeter vires ire, lassari aut fatigari eundo.

ouer-gaen. j. ouer-komen.

Superuenire, obuenuire.

ouer-gaen iemanden.

Inuehi in aliquem, maledictis aggredi aliquem, ferri in aliquem impetu sermonis: incessere, conuictis insectari aliquem, acriter corripere, obiurgare, reprehendere aliquem.

ouer-ganck.

Transitus. & Lues, morbus fluens, morbus c li, morbus epidemius, morbus pandemus, palabundus, communis, vniuersalis.

Ouer-gaue.

Traditio.

Ouer-ghe-komen.

Aduentitius.

Ouer-ghe-recht. j. half-ghe-recht.

Iudicium causarum criminalium.

Ouer-gheuen.

Tradere, transscribere.

ouer-gheuen de erue. j. ouer-setten.

Transmittere, transferre haereditatem.

ouer-gheuen, op-gheuen.

Dedere, totum subdere: in manus, potestatem & arbitrium alterius dare: in fidem alterius tradere, permittere fidei vel in fidem & potestatem alterius.

ouer-gheuen de stad.

Tradere, dare urbem hostibus.

ouer-gheuen, braecken.

Reddere vomitu, vomere, euomere.

ouer-gheuigh.

Dedititius.

Ouer-ghe-wichte, ouer-waghe.

Superpondium: auctarium quod super pondus apponitur.

Ouer-ghieten.

Superfundere, perfundere, superinfundere.

ouer-goten.

Perfusus.

Ouer-goed.

Perbonus.

Ouer-grijpen.

Prorsus complecti siue comprehendere.

Ouer-groot.

Praegrandis, vastus, immensus, permagnus, enormis, immodicus, immanis.

Ouer-groot-vader.

Proauus.

ouer groot-vaders vader.

Abauus, proai pater.

Ouer-gulden. j. ver-gulden.

Ouer-haelen.

Transportare traicere.

Ouer-haelen.

Acriter reprehendere car-

pere, obiurgare, excipere contumeliis, iurgiis.

Ouer haesten.

Praeproperare, deproperare, praecipitare.

ouer-haestigh.

Praeproperus, praeceps.

Ouer-hand.

Palma, victoria, principatus, primae. **De ouer-hand hebben.** Praeualere, principatum tenere, primas obtinere, victoria potiri, rerum potiri, imperium tenere, vincere.

Ouer-hand, ouer-hands.

Alternatim, per vices, alterna vice.

Ouer-hanghen.

Propendere, superpendere. & Impendere.

Ouer-heer.

Praefectus, princeps.

ouer-heer alleen.

Monarcha.

ouer-heeren.

Subiugare: imperio siue dominio suo subiicere. & Dominari.

Ouer-heerschen.

Subiugare. Opprimere

Ouer-helden.

Impendere.

Ouer-hoeck.

Obliquus, transuersus: limus: & Obliquitas.

ouer-hoecks. j. ouer-dweers.

Obliquè.

Ouer-hoef.

Supercrescentia vngulae equinae.

Ouer-hoere.

vetus. Pellex.

ouer-hoererije.

Pellicatus.

Ouer-hoofd.

Superior, princeps, praefectus, primàs, primus, vir primarius, maior. *q.d.* supremum caput.

Ouer-hoofden, ouerste.

Primates, proceres, summares.

ouer-hoofd-man.

Imperator, archistrategus. *vulgò* summus capitaneus.

Ouer hoop.

Aceruatim, cumulatim: in aceruum, in cumulum.

ouer-hoop loopen.

Concurrere, in vnum colligi, conglobari, coire, confluere.

Ouer-hooren iemanden.

Audire aliquem.

Ouer-hoorigh.

fland . j. on-ghe-hoorsaem. Inobediens.

Ouer-iaeren.

Annum siue annos excedere. *vulgò* superannare.

ouer-iaerigh.

Anno vel annis maior: quod tatem vnus vel etiam plurium annorum excessit.

ouer-iaerigh. j. meerder-iaerigh.

Annis maior, viginti quinque annorum.

ouer-iaerighe ende zeer oude lieden.

Senes graues annis, defessi aetate, confecti aetate.

Ouer-ijlen. j. ouer-haesten, ver-rasschen.

Ouer-kleed.

Amiculum, passium, superior vestis.

ouer-kleeden.

Superuestire, superintegere veste, amicare.

Ouer-kleyn.

Perparuus, admodum paruus, perpusillus, perparuulus.

Ouer-klimmen.

Transcendere, superare.

Ouer-kock. j. opper-kock.

Archimagirus.

Ouer-komen.

Superuenire, obuenuire, interuenire. peruenire, aduenire, contingere, oriri, oboriri, suboriri. & Acquirere, adipisci.

ouer-komen met iemanden.

Conuenire, transigere, componere, conficere cum aliquo: consentire, concordare, congruere, pacisci, pactum facere.

ouer-komen.

Vincere, superare.

ouer-komen de pijn.

Dolorem superare, vincere ferendo: pervincere: humanè pati, humanè ferre.

ouer-kominghe.

Conuentio, pactum, contractus.

ouer-komste.

Superuentus, aduentus: transitus.

Ouer-koren.

Auctarium, mantissa frumenti: pauxillum vltra mensuram. *q.d.* gramen abundans.

Ouer-koud.

Praefrigidus.

Ouer-kracht.

Violentia.

ouer-krachtigh.

Violentus.

Ouer-kroppen. j. ver-kroppen.

Ouer-laeden.

Degrauare, praeграuare, obruere, supra vires onerare, opprimere nimio onere

Ouer-laeten.

Reliquum facere

ouer-laeten.

Tradere, transferre.

ouer-laeten de erue. j. ouer setten.

Ouer-land.

Germania superior.

ouer lander.

Germanus superior.

Ouer langh.

Perlongus, immodicè procerus, colosseus.

ouer-langh.

Diu, iamdiu, per longum tempus, dudum, iamdudum, iam olim, iam pridem.

Ouer-last.

Oppressio, vis, contumelia, iniuria, violentia.

ouer-lasten.

Opprimere, degrauare, praeграuare: & Violare aliquem, inue-

hi in aliquem, contumeliam facere alicui.

ouer-lastigh.

Onerosus, grauis, molestus, violentus, contumeliosus.

ouerlastigh zijn met veel woorden.

Obtundere, fastidium & molestiam adferre multa dicendo & repetendo.

Ouer-leden.

Praeteritus, transactus: & Mortuus, defunctus.

Ouer-leder van schoenen.

Obstragulum, aluta calceorum: corium superius calceorum.

Ouer-legghen.

Superponere.

ouer-legghen.

Calculus ponere, imposito calculo rationem computare.

ouer-legghen j. ouer-dencken.

Reuoluere animo, perpendere.

Ouer-leghen.

Oneratus, aggrauatus.

ouer-leghen meerse. j. ver-leghen.

Ouer-lesen.

Perlegere, relegere, translegere.

Ouer-leuen.

Superesse, superstitem esse. *vulgò* superuiuere.

ouer-leuen iemanden.

Vita superare aliquem: viuendo vincere.

ouer-leuende.

Superstes.

Ouer-leueren.

Tradere, transscribere, traducere, transferre.

Ouer-lid.

Agnatum membrum.

Ouer-lijd.

Transitus: & Mors, obitus.

ouer-lijden.

Transire, pertransire, transgredi, traicere, transmittere, praeterire: & Interire, perire, transire ex hac vita, excedere vita, mori.

Ouer-lijf.

Thorax.

Ouer-lijuigh.

Superstes.

Ouer loop.

Transcursus, excursus.

ouer-loop tot den vijand.

Transfugium, defectio ad hostes.

ouer-loop der wateren.

Inundatio, exundatio, abundantia: alluuio.

ouer-loop, ouer-decksel.

Operculum.

ouer-loop van t'schip.

Fori, tabulata nauium constrata, per quae nautae feruntur.

ouer-loop van t'schip.

sax. Epotides: auriculae nauis: rostra nauis: ligna ex vtraque parte prorae prominentia.

ouer-loopen.

Transcurrere, percurrere, cursim pertransire. & Perstringere, summatim dicere, legere, scribere, cursim & celeriter pertransire: leui manu, leui brachio agere.

ouer-loopen, ouer-vallen.

Opprimere inopinatò: praeuenire: aduenire priusquam alij putent aut cupiant.

ouer-loopen.

Cursim pedibus calcare, citato cursu obterere aliquem.

ouer-loopen tot den vijand.

Transfugere, ad hostes deficere.

ouer-loopen, ouer-vloeden.

Abundare, exundare, redundare, inundare, exuberare, restagnare, vltra margines intumescere, exaestuare, efferre se alueo.

ouer-loopen int sieden. j. ouer-sieden.

Ebullire.

ouer-looper.

Perfuga, transfuga, desector, desertor.

Ouer-looten.

Applumbare, plumbo operire aut tegere.

Ouer louen.

Pluris indicare quàm par sit.

Ouer-luy.

Persegnis.

ouer-luyd.

Valde sonorus, clarisonus, vocalis.

ouer-luyd roepen.

Magna voce proclamare, plena voce clamare, exclamare.

Ouer-maete.

Auctuarium, corollarium.

Ouer-maetigh.

Immoderatus, superfluus.

Ouer man.

vetus . j. **ouer-hoofd.** Praefectus, praepositus.

Ouer-mantel.

Epitogium, pallium quod togae superinduitur: chlaena, laena.

Ouer meester van de schole.

Archididascalus, ludi literarij praefectus.

Ouer-menighen.

Multiplicare.

Ouer-meten.

Permetiri.

Ouer-mids.

Per medium. **Ouer mids klieuen.** Dissectare, diffindere, per medium secare.

Ouer-mids.

Per, prae. Ouer-mids groote droefheyd. Pr nimia tristitia.

Ouer-moed.

Fastus, animi elatio, arrogantia: & Iniuria, contumelia.

ouer-moedigh.

Fastosus, elatus, arrogans: & Contumeliosus.

ouer-moedighen.

vetus. Superbire, arrogare.

Ouer-moghen.

Praeualere.

Ouer-mondigh.

Magniloquus.

Ouer-morghen.

Perendie, dies perendinus, die perendino.

Ouer-nachten. j. ver-nachten.

Pernoctare.

ouer-nachtigh.

Pernox.

ouer-nachtighe spijse.

Cibus pridianus.

Ouer-naem.

Cognomen fictum, agnomen fictitium.

Ouer nemen.

Transferre.

ouer-nemen.

Assumere sibi, transferre in se.

ouer-nemen, ouer-grijpen met de handen.

Manu complecti.

Ouer-oogh-brauwe.

Supercilium.

Ouer oud.

Peruetus, peruetustus.

ouer-oud mensch.

Persenex, senio confectus, decrepitus, annis obsitus, capularis, capulo vicinus.

ouer-oud oom.

Auunculus maior, patruus maior.

ouer-oud vader. j. ouer groot-vader.

Proauus

Ouer-pecken.

Perlinere pice.

Ouer-peynsen, ouer-dencken.

Meditari, reputare, mente pertractare.

Ouer-raeden. j. ouer reden.

Ouer-recken.

Pertendere.

Ouer-recht.

fland . j. auer-recht. Praeposterus, praeter rectum.

Ouer-reden, ouer-raeden.

Persuadere multis verbis: & Flectere verbis, dictis delinire.

ouer-redinghe, ouer-raedinghe.

Persuasio.

Ouer-reycken.

Pertingere, extendendo peruenire.

Ouer-reyn.

Permundus.

Ouer-rekenen.

Pernumerare, recensere.

Ouer-rijden.

Curru aut equo transire. & Curru aut equo proterere, obterere, affligere.

ouer-rijden een kind.

Citatis iumentis obterere puerum: protracta quadriga affligere puerum.

Ouer-rock, ouer-kleed.

Amiculum, epitogium: chlaena, laena.

ouer-rock, koor-kleed.

Amiculum linteum, vestis linea religiosa. *vulgò* superpelliceum.

Ouer-rompelen.

Impetu opprimere: opprimere ex improviso.

Ouer-rugghe.

Supinus, resupinus.

ouer-rugghe legghen.

Supinare, supinum collocare, supinare in tergum, resupinare.

Ouer-saeyt, oft ouer-saedt, gortigh vercken.

Porcus grandiosus, leprosus, insincerus. *gal. sursemé. q.d. superseminatus quibusdam ceu granis leprae.*

Ouer-saluen.

Perungere, superungere, superillinere, oblinere. **Ouer-salft.** Perunctus, delibutus.

Ouer-schaduwē.

Obumbrare, adumbrare.

Ouer-schatten. j. ver-schatten.

Ouer-schenckel.

sax. Femur.

Ouer-schepen.

Transfretare, nauigio traduci vel traducere, naue transuehi vel transuehere: traicere amnem nauigio: permetiri aequor, emetiri fluuium: transmeare: deferri rate in ulteriorem ripam.

Ouer-schicken.

Transmittere.

Ouer-schieten.

Vlterius iaculari.

ouer-schieten.

Redundare, superesse, reliquum esse, superfluum esse: superuacaneum esse.

ouer-schietsel.

Relinquiae.

Ouer-schoncken.

Obrutus potu.

Ouer-schoon.

Perpulcher.

ouer-schot.

Reliquiae, reliqua.

ouer-schote, ouer-scheute.

Tradux, rumpus: propago vitis ab arbore in arborem traducta.

Ouer-schricken.

Praetermittere, praeterire, omittere.

Ouer-schrijden.

Transgredi, varicando transcendere.

Ouer-schrift.

Transcriptum: & Rescriptum.

ouer-schrijuen.

Transcribere, describere, rescribere.

ouer-schrijuen.

Perscribere, scripto significare, literis nuntiare.

Ouer-seer.

Permulum, summopere, per quàm.

Ouer-seesch, ouer-seeusch.

Transmarinus.

Ouer-segghen.

Perferre, referre. & Deferre, accusare

Ouer-senden.

Transmittere, mittere.

Ouer-setten.

Traicere, transuehere, transportare, transmittere, traducere.

ouer setten in de rekeninghe.

Transscribere, transferre in aliud nomen.

ouer-setten de erffenisse.

Transcribere haereditatem, transmittere haereditatem, transferre.

ouer-setten van d'een tale in d'ander.

Transferre, vertere, conuettere, interpretari.

ouer-setter.

Translator: interpres. & Portitor.

Ouer-sieden.

Ebullire, efferuere, efferuescere, effundi inter bulliendum.

Ouer-sichtigh.

Obliquatis oculis in altum respiciens: qui altè, & fere suprâ oculos eleuat id quod inspicere vult. *eo vitio laborantes hyperopas vocat Gesnerus.*

Ouer-sien.

Vlteriùs videre: & in altum respicere.

ouer-sien.

Perlustrare, circumspicere. & Examinare.

ouer-sien, ouer-lesen.

Recognoscere: & Relegere, perlegere: & Corrigere, emendare: & Recognoscere, recensere.

ouer-sien. j. ver-sien.

Praetermittere negligentîâ, non aduertere.

ouersienigh. j. ouer-sichtigh.**Ouer-sijn.**

Superesse.

Ouer silueren. j. ver-silueren.

Includere argento.

Ouer-slaen.

Vltra metam pellere.

ouer-slaen.

Praeteruolare, alisque plaudere.

ouer-slaen.

Integere, inuoluere.

ouer-slaen.

Omittere, praetermittere, transilire, praeterire.

ouer slaen sijn goed.

vetus . j. **deur-iaeghen.** Prodigere, profundere, liberalitatis limites transgredi.

ouer-slaen, ouer-tellen int kort.

Recensere, percurrere numerando, reuoluere numero.

ouer-slaen. j. ouer-dencken.

Versare animo, peruoluere, reuoluere.

ouer-slaegher.

Columbus praeteruolitans alisque plaudens.

ouer-slaegher.

vet. Prodigus.

ouer-slagh.

Inuolucrum, integumentum, supparus, supparum.

Ouer-slauen. j. ver-slauen.

Ouer-sloof.

Praeputium: pellis glandem tegens.

Ouer-sloop.

fland. j. ouer-rock.

Ouer-smeren. j. ouer-saluen.

Ouer-snijden. j. deur-snijden.

Ouer-snoode.

Peruilis.

Ouer-sout.

Persalsus.

Ouer-spel.

Adulterium, moechia, furtum, stuprum.

ouer-spel-kind.

Adulterinus, spurius, nothus.

ouer-spelen, ouer-spel doen.

Adulterare, adulterari, moechari, alterius thorum polluere.

ouer-spelder.

Adulter, moechus, alieni matrimoni subsessor

ouer-spelster.

Adultera, succuba.

ouer-speligh

Adulterinus, nothus.

Ouer-springhen.

Transilire, vltra salire.

ouer-spronck.

Transultus.

ouer-spronck. j. ouer-steck.

Podium, proiectura domus.

Ouer-staen.

Superstare.

ouer-staen.

Astare, assistere: praesentem esse, interesse alicui negotio.

Ouer-stappen.

Praetergredi, transgredi.

Ouer-steck, ouer-stecksel.

Subgrunda, proiectum, proiectura domus: Podium, menianum, pergula, proiecta domus, imbricamentum.

Ouer-stellen.

Trans-ferre, traducere, transponere.

Ouer-stille.

Valde quietus: transquietus, *Plaut.*

Ouer-streck, ouer-strijck.

Praeteritio.

ouer-strecken.

Praeterire.

ouer-streken tijd.

Tempus praeteritum.

ouer-strijck.

Praeteritio, transitus.

ouer-strijcken, ouer-strecken.

Praeterire transire, elabi.

ouer-strijcken.

Oblinere, superlinere, perungere, superungere.

Ouer-strijden.

Vincere proelio. & Persuadere inuito & nolenti.

ouer-strijden.

Persuadere multis verbis.

Ouer-stulpen.

Reflectere, recuruare.

ouer-stulpt.

Reflexus, recuruus.

Ouer-swaer.

Praegrauis.

ouer-swaeren.

Praegrauare.

Ouer-swemmen.

Tranare.

Ouer-swert.

Perniger.

Ouer-tal.

Numerus superfluus.

ouer-talligh. j. ouer-telligh.

ouer-tellen.

Pernumerare, adnumerare, recensere.

ouer-telligh, ouer-talligh, ouer-tolligh.

Superuacaneus, superuacuus, superfluus.

Ouer-togh.

Obductio, obuolutio, operimentum, inuolucrum, theca.

ouer-togen, ouer-trocken.

Obductus, tectus, opertus.

ouer-toght.

Traiectus, traiectio, transitus.

Ouer-tolligh. j. ouer-telligh.

Superuacaneus.

Ouer-toonen.

Conuincere testibus, arguere testibus, conuincere *argumentis*.

Ouer-trecken.

Transire, transmeare, permeare, permittere, transmittere, traicere, transfretare.

ouer-trecken.

Obducere, cooperire, tegere, obtegere, vestire, superinducere, adoperire.

ouer-trecken met leder.

Pelliculare, obtegere siue obstruere corio vel pelle.

ouer-trecken.

Obnubilare, nubilo obtenebrare.

ouer-trecksel.

Obductio, operimentum, theca, obuolucrum.

Ouer-treden.

Transgredi, praeuaricari, delinquere. & Deficere, desciscere, rebellare.

ouer-treder.

Transgressor, praeuaricator.

ouer-tredinghe.

Transgressio, praeuaricatio, delictum.

Ouer-treffen.

Excellere, antecellere, prae cellere, praestare, anteire, superare, exuperare.

ouer-treffelick, ouertreffende, ouertreffigh.

Excellent, antecellens, praecellens, eximius, egregius, praestabilis.

ouertreffelickheyd, ouer-treffigheyd.

Excellentia, praestantia, exuperantia.

ouer-treffelicken.

Excellenter, eximiè, egregiè.

Ouer-trocken.

Obductus, tectus, coopertus. & Obnubilatus, nubilus.

Ouer-tuygh. j. ouer-trecksel.

Ouer-tuyghen.

Conuincere testibus.

Ouer-vaerd.

Transitus, traiectus.

ouer-vaeren. j. ouer-schepen.

Traicere, transuehi.

Ouer-vallen.

Supercidere

ouer-vallen, ouer-lasten.

Obruere, opprimere, pessundare. & Opprimere, inopinatò.

ouer-vallen.

Transfugere, ad hostes deficere.

ouer-valligh.

Transfuga.

ouer-vallinghe.

Oppressio. & Transfugium.

Ouer-vele.

Plurimus.

Ouer-vet.

Praepinguis.

Ouer-vlieghen.

Superuolare, superuolitare, transuolare, peruolare.

ouer-vliegher.

Perceler, velox & agilis supra modum: strenuus in primis.

Ouer-vlieten.

Superfluere, redundare.

Ouer vloed.

Abundantia, affluentia, redundantia, superfluitas, hubertas, copia, luxus, luxuria.

ouer-vloed, op-water.

Inundatio maris: alluuio.

ouer-vloeden, ouer-loopen.

Superfluere, redundare, abundare, exundare, exhuberare, scatere.

ouer-vloedigh.

Abundans, redundans, affluens, huber, profusus, effusus, superfluus.

ouer-vloedigheyd. j. ouer-vloed.

ouer-vloedighlick.

Abundanter, effluenter, copiosè, fusè, effusè, profluenter, foecundè, plena manu.

Ouer-voeren.

Traicere, transvehere, transportare, transferre in vltiorem fluuij ripam.

ouer-voerder.

Portitor, vector.

Ouer-waeghe. j. ouer-ghe-wight.

Ouer-waen.

vetus. Gloriatio.

ouer-waend. j. ver-waend.

Gloriosus.

Ouer-was van t'vleesch.

Excrescentia carnis, callosa & superflua caro.

ouer-wassen.

Supercrescere, excrescere.

Ouer-waeter.

Procella: & Inundatio. & Diluuium.

ouer-waeteren.

Inundare.

Ouer-weghen.

Praeponderare. & Perpendere.

Ouer-wel.

Perbene.

Ouer-weldighen. j. ver-weldighen.

Ouer-weluen. j. ver-weluen.

Camerare, fornicare.

Ouer-werck.

Parergum, opus quod sit vltra pensum.

Ouer-wight. j. ouer-ghe-wight

Ouer-wijsen. j. ouer-toonen.

Ouer-wille.

Vis, violentia: & Pertinacia, arrogantia.

ouer-willigh.

Violentus, pertinax, arrogans.

Ouer-wind-brauwe.

Supercilium.

Ouer-winnen.

Lucrari vltra pensum.

ouer-winnen, ver-winnen.

Vincere, deuincere, euincere, peruincere, conuincere, superare, debellare, subijcere, subiugare.

ouer-winnen.

Reum peragere, condemnare.

ouer-winnen.

Adulterio gignere.

ouer-winner.

Victor, domitor.

ouer-winnigh.

Compos victoriae, victor.

ouer-wonnen.

Victus, conuictus, superatus.

ouer-wonnen van diefte.

Manifestus furti.

ouer-wonnen bastaerd, in ouer-spel ghe-wonnen.

Filius incestus, nothus, spurius, adulterinus.

Ouer winteren.

Perhiemare.

Ouer-wissel.

Collybus. *vulgò cambium*

Oueren.

Superesse, reliquum esse. & Superlucrari.

Ouerheyd.

Praestantia, praerogatiua, eminentia, principatus. & Magistratus, praesides, superiores, praepositi.

Ouerigh.

Reliquus, residuus.

overigh zijn.

Superesse, reliquum siue residuum esse.

ouerigheyd. j. ouerheyd.

ouerlick.

vetus. Abundè, vbertim.

Ouerste.

Supremus, summus, maximus, praefectus, praepositus, primus, praecipuus. & Magistratus, primates, primores, optimates, praefecti, magnates, proceres, senatores.

ouerste maecken.

Praeficere, praeponere.

ouerste zijn.

Praesse, praesidere, praesfectum esse, supremum esse.

Ouerre.

fland . j. ouaere, oyeuaer. Ciconia.

Ouet. j. oeft.

Poma.

Outaer. j. autaeer.

Ouwe. j. oye.

Ouis. **Ouwe**, *inquit Gesnerus, Sueuis dicitur* ouis femina quae agnos & reliquas oues in pascua ducit.

Ouwe, auwe.

vet. Pratum, pascuum: & Insula. & Ager. & Tempe: locus pascuus & conuallis, qualia loca inter montes, valles ac amnes visuntur: hinc multa oppidorum & paganorum nomine.

Ouwken. j. oudken.

Auia.

Ouweerdigh, ouwijse,

&c . j. ouweerdigh, au-weerdigh, ou-wijsigh, au-wijsigh.

Ouwel. j. oblije.

Laganum.

[P]

PA

PAcht.

Vectigal, reditus fundi, praestatio frumentaria: & redemptio, conductio, locatio & Merces coloni.

pacht, pacht-hof.

Villa.

pachten.

Redimere, conducere.

pacht-goed.

Villa, colonia.

pacht-hof.

fland. Villa, colonia.

pacht-huere.

Locarium villae.

pacht-huys.

Villa, colonia: domus villica.

pachtenaer. j. pachter.

pachter.

Redemptor, conductor, manceps, publicanus, decumanus. *vulgò* redimarius.

pachter, land-pachter.

Colonus, praedij rustici conductor, villicus, villae conductor.

Pack.

Fascis, sarcina. *gall. paquet: ang. packe. packsken.* Dasciculus, sarcinula.

pack-beeste.

Iumentum clitellarium, dossuarium, sarcinarium.

pack-dragher.

Gerulus, baiulus, dossuarius, sarcinarius, angarius.

pack-muyl.

Burdo, hinnus.

pack-peerd.

Equus clitellarius.

pack-huys.

Promptuarium mercium, horreum, apotheca.

pack-kleed, pack-laecken.

Segestre, segestria, orum: *inuolucrum* mercium.

pack-naelde.

Acus qua sarcinae & fasces mercium consuuntur & compinguntur: acus sarcinaria.

pack-papier.

Charta emporetica vel emporeutica quae segestrium vice mercibus inuolucra praebet.

pack-sadel.

Clitella, sagma.

pack-stock.

Fustis sarcinarius: baculus quo fasces & sarcinae compinguntur & adiguntur.

packen.

Sarcinare, compingere, colligere in sarcinam, in fascem colligare, coniicere in fasciculum: stipare, constipare. *gal. pacquer, pacqueter: ang. pacque. Packt v van hier.* Aufer te hinc, abi, apage, apage te, facesse hinc.

packen in papier.

Amicire chartis, obuoluere papyro.

packer.

Compactor mercium.

packer.

Fasciculus. *gal pacquet.*

Pad.

Vestigium.

pad, voet-pad.

Semita, callis, via trita, trames. *ang. pathe.*

pad, patte.

vetus Palma pedis, planta pedis. i calco.

Padde.

Bufo, rubeca maior: rana venenata. *ital. botta: ang. padde.*

padde van t'slot.

Serae latibulum.

padden-bloemen.

Cynanthemis, cotyla vel cotula faetida.

padde-blood.

Deplumis, implumis, depilis, nudus instar bufonis: glaber, inuestis.

padden-brood, padden-stoel.

Boletus, fungus. *q.d.* bufonum panis.

padden-gherack.

Batrachides, ranarum foetus, siue semen: oua ranarum.

padden-gras.

Holosteum, gramen bufonuum.

padden-hayr.

Lanugo.

padden-hoedken.

holl Fungus.

padden-steen.

Batrachius lapis, lapis qui in bufonis capite inuenitur.

padden-stoel padden-brood.

Fungus. *q.d.* bufonum sedes.

Padeweel.

sax. sicamb. Pannus lineus Francicus, vnde vela conficiuntur.

Paeyen. j. payen.

Pael, staeck

Palus, vallus, sudes, surus, statumen, pertica, paxillus. *germ. pfal: gal. pal, paly: ital. palo: his. palo: ang. pale.*

pael, ouen pael.

Pala, infurnibulum. *gal. pelle: ital. pala hisp. pala: ang. peelee.*

pael pael-steen.

Terminus, lapis terminalis: meta agri: limes agro positus. litem vt discerneret aruis.
Virg. vulgò palus. **Paelen des lands**. Limites, orae, fines, confinia, regiones.

pael, ancker-pael.

Tonsilla: palus de quo religatur nauis. *Festus*.

pael-meester.

holl . j. boom-meester. Portitor.

pael-gheld.

hol. amsterd. Vectigal nauticum, vectigal nauis palo siue vallo alligatae: tributum palis nauticis impositum.

paelen.

Terminare, terminos constituere, limites statuere siue ponere, metari, limitare, limitibus distinguere.

Paelie. j. palie.

Paelinck.

Anguilla decumana, anguilla procerior.

paelinck-scheere. j. ael-scheere.

Paender. j. paener.

Paen-huys j. pan-huys.

Paepe.

Presbyter, sacerdos, sacrificus: Papa *vocatur* pater, *Secula lingua, testa Suida*. Poppus *Moscouitis dicitur* sacerdos, *teste Antonio Posseuino*. Popa *siue* popa victimarius *Propertio & Suetonio dicitur* sacerdos victimarum. Pappas *Iuuenali dicitur* pater vel

qui puerum alit. Pappus *Gracis* auus est *ger. pfaff: sax. pap. Verùm gal. pape: ital.*
& *hisp. papa: angl. pope pontifex maximus dicitur.*

Paepe-gaey.

Psittacus. *vulgò papagallus. ger. papagey: sax. papegoye gal. papegey: ital.*
*papagallo: hisp. papagayo: ang. poppingay Dicitur **papen-gay** l. Goropio Becano,*
q.d. gaia siue pica varia: non cuiusuis, sed sacerdotum tantùm, ob pretij magnitudinem
& singularem elegantiam. Nunc vulgo Graecorum dicitur, teste Roberto
Constantino

pape gay-kruyd.

Symphonia, gomphaena: *amaranthus tricolor, herba coloribus variis instar psittaci*
*dicitur quibusdam **pauwen-kruyd.***

paepen-hoed, papen-hout, spindel-boom.

Euonymus, carpinus. *arbuscula nobis **papen-hoed,** & Gallis bonet de prestre dicta,*
à siliquula quadrangula quadricóccove folliculo, quaternis loculis carinato, instar
quadrati pilei sacerdotis.

papen-kruyd, papen-bladt.

Dens leonis, vrinaria, hieracium, *officin taraxacon: corona & caput monachi.*

papen kullekens.

Arum, serpentaria minor. *vulgò barba Aaron, sacerdotis virile. herba genus.*

papen-schoen.

vulgò Calceolus Mariae: sacerdotis crepida: herba genus.

paepen-vastel-auond.

Dominica quinquagesimae.

Papioen. j. popelioenken.

Tinea fontana.

Paer.

Par. *germ par: gall. paire: ital. pare: hisp. par: ang. payre.*

paer-heeren.

Pares Franciae, proceres, megisthanes: *gal. paires, peres: ang. peeres.*

paer duyuen.

Par columbarum, duae columbae.

paer ossen.

Iugum, par boum.

paeren.

Binos consociare, pariter con-

iungere, par pari iungere, pares disponere: pares cum paribus coniungere.

Paert.

Pars, portio. *gall. part, partie: ital. parte hisp. parte: ang. part.*

paerten, deylen.

Partiri, partes facere, diuiduum facere, diuidere. *gal. partir: ital. partire hisp. partir: ang. parte.*

paertenaer.

Partiarius.

paertije.

Pars.

paertije, teghen-paertije.

Pars aduersa, pars diuersa: aduersarius. & Lis, controuersia.

paertijdigh.

Aduersus, aduersarius, contrarius *vulgò* partialis.

paertijschap.

Controuersia, disceptatio, altercatio, factio. *vulgò* partialitas.

paertuere.

Par duo inter se aequales, societas parium vel similium, ludus parium siue aequalium, aequa concertatio.

paertueren.

Par pari iungere.

Paesschen, paesch-dach.

Pascha, dies paschalis, festum paschatis, phase, festum azymorum: festum resurrectionis Domini, dominica resurrectionis.

paesch-achten.

fris q.d. **paesch acht daghen** . Dominica prima post pascha: octaua paschae, quasi modo. **i. be-loken paesschen.**

paesch-auond.

Sabbathum sanctum.

paesch-bloeme.

Viola latifolia: sic dicta, quòd circa paschae solennitatem ferè semper floreat: *alio nomine pennincks-bloeme.*

paesch-dagh. j. paesschen.

Pascha.

paesch-eyeren.

Oua paschalia: quae paschatis festo donari & edi solent.

paesch-huys.

Epulae paschales, oua, carnes, &c.

paesch-huysen.

Epulari festis paschalibus.

paesch-keersse.

Cereus paschalis.

paesch-maend.

sax. sicamb. Aprilis. q.d. mensis paschalis: quòd mense Aprili pascha plerumque celebratur.

Pagie.

Pedissequus, puer pedissequus, à pedibus, assecla, assectator. *vulgò pagius. gal. page: ital. paggio: hisp. page: ang page.*

Paye.

Pensio, solutio, satisfactio.

payen.

Soluere, satisfacere, satisdare, contentum reddere. & Pacare, sedare. *gal. payer: ital. pagare: hisp. pagar: ang. paye.*

payement.

Numeratio, pensio, solutio.

payement. j. kleyn-gheld.

Minuta pecunia.

Pays, peys.

Pax, toga, quies. *gal. paix: ital. pace: hisp. paz: ang. péace.*

pays-bode. j. pays-ghe-sande.**pays ghe-sande.**

Caduceator: legatus aut internuncius pacem petens.

pays maecken.

Pacificare, reconciliare.

pays-maecker.

Reconciliator, pacificator, arbiter, disceptator, dissidiorum compositor: mediator, pacarius.

paeyselick.

Placidus: & Placidè.

paysen, peysen.

Pacificare, pacare; sedare, delinire, mulcere.

Palays.

Palatium, augusta domus, augustale, basilica, praetorium, regia. *germ. pfaltz, palasz: gal. palais: ital. palatio, palazzo: hisp. palacio. ang. palace.*

Pale. j. pael.**Paley. j. katerol.**

Trochlea, rechamus. *vulgò polia. gal poulie, ang. polye, pully.*

paley.

Trochlea cruciabilis: climax, scala: tormenti genus, quo corpora distortentur & excruciantur: nexus qui pendentem gerit, & summos pollicum apices vincit, additis pedibus grauissimo pondere. **In de paleye hanghen.** μ s *Suidas.*

paley-koorde.

Funis ductarius.

paleyken.

Orbiculus.

Paléren, paltéren.

Polire, comere, ornare. *germ. palieren. ga. polir. ital polire: hisp polir: ang polishe.*

palér-haer.

Galericulum, sutile capillamentum.

palér-priem, palér-naelde.

Calamistrum.

palérder.

Cosmeta, ornator.

palérsel.

Comptus, ornatus, us; mundus, cosmus.

Palfrenier, stal-knecht.

Agaso, equi ductor & curator: equiso, hippocomus, hippophorbus. *vulgò* palphrenerus.
Palefredus & palphredus, *vulgò* equus dicitur. *germ. palfernier: gal. palefrenier:*
ital. autem palafrenero, dicitur anteambulo.

Palie. j. kaf.

Palea: acus, eris. *gal. paille: ital. paglia: hisp. paia.*

palien.

Stricturae: scintillae ferri candentis. *gal. pailles.*

palie-houde.

Siliqua, folliculus, calyx, valuulus.

Palijsteren. j. polijsteren.

Polire.

Palinck. j. paelinck.**Palleken.**

holl . j. slee-pruymken. Prunum nanum.

Palléren. j. paléren.**Palm-boom.**

Palma. *ger. palmbaum: gal. palme: ital. palma: his. palma: ang. palme.* **Stekende palm. j. muys-doren.** Ruscus.

palm-boom. j. bus-boom.

Buxus.

palm-dagh. j. palm-sondagh.**palm-sondagh.**

Ramalia, oschophoria, verbenalia, verbenarum dies: . Dies palmarum, Dominica oliuarum, Dominica in ramis palmarum, Dominica sexta quadragesimae. *gal. pasque fleurie: ang. palmsunday.*

palm-hout.

Lignum palmeum. & Lignum buxum.

palm-weke.

Hebdomada passionis: dominica ante dominicam palmarum. *gal. sepmaine fleurie.*

Palme van de hand.

Palma, vola manus, cauum manus, media pars manus. *gal paulme: ital. palma: his. palma: ang. palme.*

palme, palm-maete.

Palmus, mensura digitorum quatuor.

palm-slagh, koop-slagh.

Palmaria, addictio, plausus iniectae dexteræ.

palm-maete. j. palme.

Palmus.

palm-maete, pal-matorie.

Ferula: baculus quo puerorum palma siue vola manus feritur. *vulgò palmatoria. his. palmada, palmatoria: ang. palmer.*

palmmotten.

Palmis indecorè ventilare, palmis dedecorare, turpiter manibus pertractare, palmis pressare: contrectare manibus duris & impuris: indecorè manibus versare.

Palster.

Scipio & Dolon, baculus intra quem latet pugio.

Palt.

sax. fris. sicamb j. stuck. Frustum, crustum. **Palt broods.** Frustum praecidaneum panis.

Palt-rock.

Palla. *gallis palletoc dicitur. Videtur, inquit Baysius, Gallica palla accessisse ad formam nostri palletici manicati.*

Palts.

Palatium, praetorium. *ger. pfaltz. Paltz, teste Andr. Altham. vulgò pfaltzia, arx est in Germania quam adiacenti regioni nomen dedisse ferunt. Ammiano Marcellino dicitur Palas & Capellatium: vulgò Palatinatus inferior.*

palts-graue.

Comes palatinus, dapifer imperatorius *quem veteres praefectum praetorio, legatum, & candidatum Caesaris nuncuparunt: qui fisci curam & vices Caesaris absentis gerit: qualem quaeque regio suum habuit quondam. Io. Auentin pr tor comitatus Augustalis, Adr. Iun. dicitur palts-graue, Comes palatinus, q.d. domesticus principis: palatium enim domus principis est. vocatur autem propriè pfaltz-graff à magno palatio Treuerensi vnde Palatinorum Comitum prima origo & appellatio.*

palts-graefschap.

Palatinatus.

Palullen.

Impedimenta, sarcinae, scruta, panniculitriti.

Palure, parure.

Paratus, ornatus, comptus, us; mundus. *gal. parure*

palure. j. liureye.

Insigne gestamen.

Pampier. j. papier.

Papyrus.

Pampernoelie. j. campernoelie.

Fungus.

Pampoelie.

Mulier crassa, dolearis, ventricosa. *ital. bambo, bambino.* i. homo crassus. *vulgò* grossus.

Pampoene. j. pompoen.

Pan huys, paen-huys.

vet . j. brouw-huys. vulgò Braxatorium, camma.

Pand, om-ganck.

Ambitus circuitus.

pand. j. kruys-ganck.

Peristylum.

pand.

Xystus, porticus, solarium, ambulacrum, ambulatio.

pand van de koetse.

Fulcrum lecti.

Pand, ploye van den rock.

Lacinia.

pand-rock.

Tunica laciniata.

Pand, net.

Plaga, rete, indago, reticulata indago, carbaceum septum: series plagarum saltus cingentium, & feras includentium.

Pand.

Pignus, hypotheca. **Pand**, inquit Becanus, fit à **band**. i, vinculum: *quia pignus vinculum est fides. ger. pfand: ital. pegno: ang. pavvne.*

pand-houder.

Sequester.

pand-lieden.

Obsides.

pand-man, ghijzel.

Obses.

panden, be-panden.

Pignerare, oppignerare, pignori obligare. *q.d. banden* .

panden, pandinghe doen, af-panden.

Capere pignus, pignora apprehendere, pignora auferre, pignerare, pigne-

rari: *vulgò* capere per executionem.

pander.

Pignorator, qui pignus accipit.

Paner.

Panarium, sporta, cista, canistrum, calathus, eorbis. *gal. panier: ital. paniere: hisp. panera: angl. panier.*

Paniek-koren.

Panicum. *germ. pfenich: gal. paniz: it. panico: his. panigo, panizo: ang. panick painicke.*

Panne.

Patella. *ger pfannen.*

panne, hoofd-panne.

Calua.

panne, dack-panne.

sic. holl . j. tichel. Tegula, imbrex.

pannen-dack.

Tectum tegulaneum, imbricatum.

pannen-decker.

Imbricarius.

pannen-koeck.

Laganum, scriblita.

pannen-koeck, toerte.

Panis testuaceus

panne-koecken.

Comessari.

panne-lecker. j. tailloor-lecker.

pan-aersen, bridse slaen.

Caedere nates ferrea patella. Obiurgare solea siue sandalio. *Persius Satyra 5.* Solea pulsare nates, *Iuuen. Sat. 6 vulgò dare ad soleas.*

pan-haerinck. j. wind-droogen haerinck.

Halec non satis siccata aut indurata, *quae in patella coquitur.*

pan-visch.

hol. Piscis in patella frixus.

Panneel, rug-decksel. j. rug-kleed.

Dorsuale: stratum, instratum. & Sella aurigae.

panneel van schilderije, schrijnwerck,

&c. Tympanum, tabula, tabella: *vulgò pannellum. gal panneau.*

panneel van de metselrije.

Tympanum fastigij.

Pansse, pensse.

Venter, ventriculus, omasum, pantex. *vulgò* pancia. *gal. pansse: ital panchia: ang. paunche.*

panssen oft penssen in de sult.

Pantices conditanei.

panssen-deyl.

Visceratio, distributio farciminum.

pans-ijser.

fland . j. panssier. Lorica.

pans merckt.

Alantopolium.

pans-poel, pens-poel.

Lacuna, palus.

pans-sack, pens-sack, trijp sack.

Venter, venter collatiuus. *q.d.* saccus intestinorum.

pans-wijf.

Alantopolis.

panssier, pans-cier, pans-ijser.

Lorica: ferrea tunica ex anulis, qua pro lorica milites vtuntur: lorica squamea, lorica hamata, catenata: thorax squamatus. *vulgò* pancerium: *germ. pantzer: ital. panziera.*

panssier-kraeghe.

Lorica colli: collare hamatum, squameum.

panssier-maelien.

Anuli loricae, squamae.

panssier-maecker.

Faber loricarius.

Panter-palm-maete.

Ferula.

Panther dier.

Panthera ae: Pardalis.

Pantoffel.

Crepida, sandalium. *vulgo* pantofala. *germ. pantoffel gal. pantoufle: ital. pantofala: ang pantoffle. Pantoufle inquit G Budeus, dicitur, quasi* , *à* , *id est, omne,* & . *i. suber: sunt enim crepidae quarum solum subere constat.*

pantoffel-hout.

Suber. *q.d.* lignum crepidarum, *quod calceatui accommodatur.*

pantoffel-maecker.

Crepidarius, diabathrarius, solearius.

Pape. j. paepe.

Presbyter.

Papeye. j. pipeye.

Papel, pappel. j. maluwe.

Papier.

Papyrus, charta. *ger. papyr: gal. papier: ital paper: hisp. papel: ang papyr.*

papierken

Chartula.

papier-riet.

Papyrus, arundo papyracea.

papieren.

Papyracus, chartaceus, chartarius.

papier-kiste.

Chartophylacium.

papier maecker.

Chartarius.

papieren manneken.

adag. Homuncio imbellis, fragilis, mollis.

papier-horenken.

Cucullus.

papier-huysken.

Cucullus, inuolucrum chartaceum, tegmen papyraceum.

papier-molen.

Mola chartaria.

papier-ver-kooper.

Papyropola, chartapratus.

Pappe.

Puls, pulmentum. *vulgò* pappa. *ger. pappen gal. pappin: ang. pappe.*

pappeken.

Pulticula, athera.

pappe, lijm-pappe.

Colla, gluten.

pappen, lijmen.

Glutinare.

pap-eter.

Pultiphagus.

pap-ketel.

Cacabus pultarius: olla in qua pulmentaria coquuntur.

pappaerd.

fland. Pila paganica, pila laxior, molliter farta.

Pappel

ger sax. sicamb. Malua.

Pappel-boom. j. popelier.

Populus arbor.

Par-heer.

ger. sax. fris. sicam . j. prochiaen.

Parceel.

Particula. *gal. parcelle: ital.*

particella: hisp. partecilla: ang. parcell.

parciael.

Iniquus, aduersarius.

Parck.

Septum, locus septus, circus, circulus, locus conclusus, clausum: & Arena: locus in quo pugnant gladiatores ‘ *germ. pferrich: gal.parc: ang. parke.*

parck, warande.

Roborarium: viuarium, locus septus in quo ferae viuae pascuntur. *vulgò parcus.*

parcket.

Vallum, agger, septum, clausum. & Auditorium, tribunal. *gal. parquet.*

Paereye. j. porreye.

Parckement. j. perckement.

Pard.

sax. sicamb. Pardus, pardalis.

Paren. j. paeren.

Parmant, parmantigh.

Compositus, grauis & serius homo, vultuosus, seuerus, bellus, bullatus.

parmantelick. j. staetighlick.

Magnificè.

parmentier.

fland . j. klee-maecker. Sartor. *vulgò* paramenterius. *gal. picar. paramentier.*

Part parten partije.

&c . j. paert, paerten paertije

Partijcke.

Lysimachia, salicaria. **j. wederick.**

Partrijs, perdrijs.

Perdix.

Partte, pratte.

Dolus, fallacia.

Parture. j. paerture.

Paruijs.

Pronaum, . vestibulum templi, limen sacrum. *gal paruis.*

Parure. j. palure.

Paratus, us.

Pas, terd trede.

Passus, gradus, gressus, vestigium, transitus: & Commodus progressus. *gal pas: ital. passo: hisp. passo: ang. pace. Op sijnen pas gaen.* Gradatim vel pedatim ire: commodè progredi.

pas-poorte, passe-poorte.

Libellus, epistola assertoria, literae tuti itineris, diploma liberi transitus: commeatus: euectio: permissus, missio, dimissio. *vulgò passa porta. ger. pasport: gall. passeporte: ang. passeporte.*

passagie.

Transitus, meatus. *vulgò passagium. gal. passage: ital. passagio: ang. passage.*

passagier.

Viator: Commeans, transiens: & Portitor, vector. & Falco commeans.

passéren.

Transire, transgredi, permeare, transmeare peruadere, praeterire, commeare. *vulgò passare. gal. passer: ital. passare: hisp. passar: ang. passe.*

passeren.

Superare, excellere.

passeren. j. toe-laeten.

Permittere, sinere, contentum esse.

passéren een testament veur schepenen.

Authoribus iudicibus confirmare testamentum.

passeringhe.

Transitus, meatus.

passerelick.

Tolerabilis. & Tolerabiliter.

passement.

Limbus intextus, fimbria praetexta, praetextum, segmenta: aurea, argentea, aut serica fila intertexta. **Be-leght met passement.** Segmentatus.

passement-maecker, passement-weuer.

Limbolarius.

Pas, passe.

Symmetria, responsus, conuenientia. & Commoditas, oportunitas, tempus opportunum, locus opportunus.

pas oft terd int springen oft danssen.

Staticuli: gestus saltatorij, quibus ad statos musicos concentus subsistitur.

pas oft terd houden int danssen.

Ad numerum motis pedibus ducere choreas. *Ouid.*

pas gheuen.

Commodum esse, vacuum esse, vacare, opportunum esse: habere locum, tempus, occasionem, oportunitatem aliquid agendi: tempus vacuum habere. **Op dit pas.** Hoc loco, hoc tempore, inpraesentiarum. **Te pas komen.** Vsus venire, vtile esse, ad rem pertinere, ad rem facere. **Recht te pas komen.** Opportunè, commodè, tempori, in tempore, suo tempore, tempestiuè venire. **Qualick te pas komen.** Venire incommodè, importunè, intempestiuè. **Wel van pas ghedaen** Satis rectè, satis probè factum: sat benè, sat appositè. **Te pas brenghen.** Accommodare, adaptare: & Par pari referre.

Te pas zijn. Valere. **Wel te pas zijn.** Bene valere, bellè habere: vti valetudine bona, firma: rectè valere.

passen.

Aptare, adaptare, accommodare, aequare, aequaliter componere.

passen met den passer.

Circinare, circino designare.

passen, be-quaem zijn.

Conuenire, quadrare, congruere, respondere, commodum esse, conformem esse, appositum esse

passen.

Vacare. **Het past my nv.** Vacat nunc mihi: otium vel vacuum tempus nunc est mihi.

passen, achten.

Aestimare, pendere, pensare, pensitare, perpendere: curare. **Niet passen op eenighe saecke.** Parui pendere, aequi bonique facere, susque deque ferre, nihil pensi habere, contemnere, nihil morari, non curare, non laborare de re aliqua.

pas-gheld.

Minutae pecuniae, quibus maioris pretij numus pensatur & exaequatur.

pas-houwer.

Harpe, ensis falcatus, acinacis.

pas-loot, water-passer.

Libella, perpendiculum: instrumentum quo filum plumbo appenso explorat structurae in altum rectitudinem.

pas-mes. j. pas-houwer.

Harpe.

passer.

Circinus, instrumentum fabrile quo circinos ducunt, & res inter se accommodant.

Passéren, passement.

vide pas. Passus, gradus.

Paste.

vetus. fland . j. deegh. Offa, massa. *vulgò* pasta: & pinguissima pars siliquarum excoctarum. *ger. past: gal. paste: ital. pasta: hisp. pasta: ang. past.*

pasteye.

Panis dulciarius: crustulatum: artocreas, atis: & artocreas, ae: minutal. *vulgò* pastea, pasta, pastada. *ger. pasteten: gal. paste: ital. pastello, pasticcio: hisp. pastello, pastel: ang. pastye.*

pasteye van den pekel-haerinck. j. smachte.

pasteye.

germ. sax. Propugnaculum, agger, munimentum, munitio, vallum. *ital. bastione.*

pastey backer.

Cupedinarius, pistor dulciarius.

pastey-backerije.

Opus pistorium, dulciarium. & Pistrina dulciaria, popina dulciaria.

Pastel. j. weete.

Isatis, glastum. *vulgò* pastillum. *gal pastel: hisp. pastel.*

Pastinake.

Pastinaca, radix cara, staphylinus. *ger. pastinack: gal. pastinade: ital. pastinaca.*

Pastoor. j. prochiaen.

Curio, parochus: pastor ecclesias.

Pat. j. pad.

Vestigium, semita.

Patich. j. peerdick.

Lapathum acutum, oxylapathum.

Pate.

Pecten musicus.

paten.

Lineas musicas ducere pectine.

Patroon, veur-spraecke.

Patronus, aduocatus, patrocinator, protector, defensor. *gal. patron: hisp. patron: ang. patron: ital. autem padrone*, dominus, herus dicitur.

patroon, patroon-sant.

Patronus, deus tutelaris, deus patrius.

patroon van den schepe.

Nauarchus, magister nauis: nauclerus: nauicolarius. *vulgò* patronus.

patroon, veur-beeld.

Archetypus, exemplar, exemplum, specimen.

patroon j. be-worp.

Ichnographia.

patroonéren.

Adumbrare.

Patte. j. pad.

Vestigium.

Pattijn.

fland . j. plattijn. ang patten.

Pattoffel.

fland . j. pantoffel.

Paueyen, plaueyen.

Pauimentare, pauimentum sternere lapidibus, sternere locum tegulis, tessellis. *gal. pauer: ang. paue.*

pauey-steen, plauey-steen.

Tegula pauimenti

paueysel, plaueysel.

Pauimentum, stratum. *gal. paué: ital. pauimento: ang. pauement.*

pauér-steen.

fland . j. pauey-steen. Tegula pauimenti, tessella.

Paulioen.

Papilio, tentorium. *gal. paillon: ital. padiglione: hisp. pauellon: ang. pavilion.*

paullioen ouer een bedde.

Conopeum.

Paus.

Pontifex maximus, pontifex summus, curio maximus, summus pater, papa, domnus; domnus apostolicus, *apud veteres Eccles.*

paus-dom.

Papae dominium, papalis dignitas, pontificale imperium.

Pause, poose.

Pausa, intercapedo: requies, respiratio. *gal. pose: ital. pausa: hisp. pausa: ang. pavvse.*

pauséren.

Pausare, spatium interponere, interuallum facere, quiescere, respirare.

Pauwe.

Pauo: Iunonia auis. *ger. pfavv:*

sax. pavvlun: gal. paon: ital. pauone. hisp. pauon.

pauwen ey.

Ouum pauoninum.

pauwen-kruyd.

Piperitis, siliquastrum: piper Calecutium siue Indicum.

pauwen-kruyd.

fland. Amaranthus tricolor: herba cuius folia alis pauonis vel sittaci sunt similia dicitur & pape-gay-kruyd.

pauwinne.

Paua, pauo femina.

P E

Peauter, speauter.

Plumbum argentarium, plumbum candidum, stannum. & Electrum: metalli genus mistum. *gal. espeautre: hisp. peltre: ang. peuter, peutre.*

Peck.

Pix. ger. paech, pech: sax pick: ital. pece: hisp. pez: angl. pitche.

peck-boom, peck-dennen-boom.

Picea: arbor quae picem fundit. *ger. baehtannen: sax. pickdannen.*

peck-draed

fris . j. borstel-draed.

peck-haeck.

hol j. dregghe.

peck-olie.

Pisselaeon, oleum picinum.

peck-reep.

Malleolus.

peck-swert.

Piceus, nigerrimus ad modum picis.

peck-tonne, peck-vat.

Vas piceum, picatum.

pecken, be-pecken.

Picare, oppicare, impicare.

Pedde.

sicamb. j. padde.

Peddick int hout.

sax. j. marck, pit. Matrix, cor, medulla.

Pederiere, magneel, blijde.

Vetera instrumenta bellica.

Pee, pote.

Siser, staphilinus, radix edulis.

Peën, peyen, led-gras, knoop-gras.

Agrostis, gramen nodosum: canaria, gramen canarium, gramen caninum.

Peems.

sicamb. Pumex.

Peerd.

Equus, sonipes, caballus.

peerdeken.

Equulus.

peerdeken wel bereydt. j. kockock heerken.

peerdeken setten, peerdeken schieten. j. hoopkens setten.

peerdeken, peerdken.

vetus. sicamb j. ander haluen stuyuer, twee blancken. *numus sic dictus ab effigie equitis.*

peerd-be-rijder.

Equiso, equorum magister & moderator: equorum domitor.

peerd-bloeme. j. kancker-bloeme.

Melampyrum triticum vaccinum: condrilla, sonchus, & id genus aliae herbae in pratis ferè obuia, equino generi pabulationem suppeditantes.

peerd-cieraet.

Phalerae: equorum ornamenta.

peerd-decksel. j. rug-kleed.

Dorsuale.

peerd-dief.

Abactor.

peerd-kutser, peerd-kuts.

flandr . j. peerd-tuyscher.

peerd-meester.

Veterinarius, mulomedicus, medicus equarius, hippiatter.

peerd-merckt.

Forum equarium.

peerd-moeder.

vetus. Equa.

peerd-rijder.

Eques.

peerd-ruyter.

Eques.

peerd-scheere.

sicamb. Scarabeus.

peerd-stal.

Equile, stabulum equorum.

peerd-steert.

Muscarium, cauda equi. & Hippuris, equisetum. *herbae genus.*

peerd-stront.

Stercus equinum.

peerd-tuyscher, ros-tuyscher.

Hippoplanus, hippocomus.

peerd-veule.

Pullus equinus, equuleus.

peerd-volck.

Equites, equitatus.

peerds-arbeyd.

Herculea labores, plurimi ingentesque labores.

peerds-boone.

Phaseolus, phaselus minor. bona equina, *Rembert. Dodon.*

peerds-weke. j. ploegh-weke.

peerds-horsel

fland. Vespa crabro.

peerds-keuer. j. peerds-vlieghe.

Scarabeus pilularius.

peerds-klauwe.

Vngula equi.

peerds klauwe. j. hoef-blaeden.

Tussilago, populago. *officin.* vngula caballina, farfara.

peerds-toort. j. peerd-stront.

peerds-vlieghe, schal-bijter.

Scarabeus, cantharus: *vulgo* pilularius.

peerds-wicke.

Eruum.

peerds-worm.

Scarabeus.

peerdighe merie.

fland . j. heete. Equa pruriens.

Peerdick, patich.

Lapathum acutum: oxylapathum, rumex acutus.

Peere, peyre, pere.

Pyrum. *germ. byrn: sax. & sicamb. pere, bere: gal. poire: ital. pero: hisp. pera: ang. peare.*

peer-boom peyr-boom.

Pyrus, pirus.

peer-dranck.

Pyrasium: pyratum. *D. Hieron.*

Peereler. j. peer-boom.

Pyrus.

Peerkel.

fland . j. perse. Persicum.

peerkel-boom.

fland . j. perse-boom.

Peerle. j. perle.

Bacca.

Peersch.

Caerulus, caeruleus: cyaneus, violaceus, subobscurus color, luridus, liuidus, molochinus.

peersch-verwer.

Molochinarius: qui colorem tingit ad purpuram inclinantem.

Peertse.

Pertica sudes. *gal. perche: ital. pertica: hisp pertica ang perche.*

Peeter-man, pieter-man.

Araneus, draco, dracaena: *piscis genus. ger. petermanche, petermensche.*

Peghel.

Capacitas siue mensura vasis. & Statuta mensura.

peghel.

sax. sicamb . j. pinte. Hemina.

peghelen.

Metiri, mensurare, mensuram designare, metiri vasis capacitatem. & Modicè siue parcè dare.

pegheler.

Dimensor siue explorator capacitatis vasorum: mensor liquidorum.

peghel-stock.

Baculus dimetiens, linea dimetiens.

Peyl.

holl . j. peghel, iecke.

peylen.

holl . j. peghelen, iecken.

peyl.

fland j. taecke. Pensum.

peylen

fland. Pensum proponere.

peylen. j. pijlen.

Metiri aquas bolide.

Peyms. j. puym-steen.

Pumex.

Peyre. j. peere.

Pyrum.

Peynsen, peysen.

Cogitare, versare corde vel animo, agitare, perpendere. *vulgò* pensare. *gal.* *penser*:
ital. *pensare*: *hisp.* *pensar*.

Peys. j. pays.

Pax.

Peysteren, pesteren.

Pascere, nutrire: curare. & pascere herbam: repascere, impascere. & Impasci pabulari.
gal. *penser*, *pasturer*, *paistre*, *repaistre*: *ital.* *pascere*: *hisp.* *apacentar*.

peysteringhe.

Pastus, refectus, us.

Pekel.

Muria, salsugo, salsilago, liquamen salsum, liquor salsamentorum. *sax. pekēl: ang pickle, pikle.*

pekēl-haerinck.

Halec muria durata siue condita: halec conditanea, muriatica, muriata.

pekelen.

Muria siue salsugine condire.

Pelērijn.

vetus. fland. Genus accipitris. **pelērijnen, blaeten, saeckers, valcken, &c.**

Pelērijne. j. pellarijn, schauot.

Pelgrim.

Peregrinus. *gal. pelegrin, peregrin: ital. peregrino: hisp. peregrino: ang. pelgryme.*

pelgrimagie.

Peregrinatio.

pelgrimagie gaen.

Peregrinari.

Pelicaen, pelicaen-voghel.

Pelicanus.

Pellarijn, pellarijn-voghel.

fland . j. pepel. Papilio.

Pellarijn. j. pilorijn.

Numellae versatiles.

Pelle.

Pellis, inuolucrum.

pelle, bare-kleed.

Vmbella.

pelle daer t'saed in light.

Pericarpium, folliculus, siliqua, theca, inuolucrum seminis. & Tunica calyx, valuulus leguminum.

pelle van d'ey. j. schaele.

Testa.

pelle-voghel. j. penne-voghel.

Papilio.

pellen.

Vellere, vellicare, carpere. *ang. pulle.*

pellen.

Decorticare, glubere, deglubere, glabrare, deglabrare. *gal. peler: hisp. pelar: ang. pille.*

pellen het ey.

Exuere ouum *testam*.

Pels.

Pellis, pellis villosa, lanata. *germ. peliz, beliz: ital. pelle: hisp. pelleja.*

pels pels-rock.

Rheno, vestis pellicea. *gal. pelisson: ital pelliccia, pelliccione.*

pels-maecker.

fland . j. peltier. Pellio.

pelser.

holl . j. peltier. Pellio.

pelsser.

holl fris. Pyrallis: animalculum pennatum, lucernarum luminibus aduolitans: hepialus.

peltier.

Pellio. *gal. pelletier: ital. pellizaro: hisp. pellejero, pellizero.*

pelterije.

Pelles: pelles lanatae: Pelles Babylonicae.

Peluwe, puluwe.

Puluinus, ceruical. *ang. pillowv.*

Pemelen.

Perparcè dare.

Pene. j. pijn.

Pener. j. paner.

Panarium.

Penne, veder.

Penna. *q.d.* pinna: *quia veluti pinna in corpore figitur. Becan. gal. penne: ital. penna.*

penne schrijf-penne.

Calamus scriptorius.

penne-spije.

Assula inspicata.

penne-koker.

Theca pennaria, calamarium, theca calamaria.

penne-lecker.

Seruulus à manu, librariolus

penne-mesken.

Cultellus scriptorius, gladiolus graphiarius, scalpellum, scalprum librarium. *vulgò* cultellus pennarius.

pennen-stele.

Caulis pennae.

penne-voghel.

sicamb . j. pepel. Papilio.

Penne-waere.

rectiùs. penninck-waere.

Penninck.

Numus, nummus, denarius. *ger. pfenning: ang. penni.*

penninck.

Mensura intrinsecae bonitatis argenti: *vulgò* nummus. *diuiditus autem in 24. grana.*

penninck paris.

fland . j. drij mijten brabantts.

pennincksken.

Nummulus.

pennicksken.

hol . j. vier mijten, half duyt. Chaleus, aereolus.

penninck-bloeme.

Lunaria Graeca.

penninck-kruyd.

Nummularia, centimorbia. *ger. pfenninck kraut: gal. herbe monnoyere ital. dineraria. sic dicta à folijs instar numi rotundis.*

penninck-meester j ontfangher.

Coactor, collector.

peninck meester.

Tribunus aerarius, praefectus aerari, quaestor, praepositus pecuniae publicae.

penninck-waere, penninck-waerde.

Merx.

penninck-waeren, penninck-waerden.

Distrahere, diuendere. *q.d.* redigere ad pretium numi. *vulgò* denariare.

penninghen.

vetus. Pecunia vendere.

Peonie, pioene.

Paeonia, paeonia casta: aglaophoris. *gal. penoisme, peoesne, pioine, penoesne: ital. peuonia peonia hisp. peonia: ang. peoney.*

Pensee.

Viola flammea, viola tricolor, flammula. *officin. herba clauellata, herba trinitatis. gal. pensee: ang. pances.*

pensee, pensee-rinck.

Annulus violae flammeae figuram referens.

Penseel. j. pinseel.

Penicillus.

Pensen. j. peynsen.

Cogitare.

Pensse. j. pansse.

Pantex, &c.

Pepel.

Papillo. *ger. pfeyholder: gal. papillon*

pepel.

Orchys ornithophora: ornithes folio leui, papilionis alas expansas referens.

pepelinck.

Homuncio tenellus, imbecillis. *nullum enim animal inter vermiculos alatos papilione imbecillius.*

Pepel-sot.

Delirus.

Peper

Piper. & Pulmentum piperatum, ius atrum: intinctus piperatus. *germ. pfeffer gal. poiure: ital. pepe, peuro: hisp. peure: ang. pepper.*

peper-huysken.

Cucullus: inuolucrum chartaceum, quo institores & propolae pulueres condunt: charta muricatim intorta.

peper-koeck.

Libum piperatum, nastus panis.

peper-koren.

Granum piperis.

peper-kruyd.

Raphani siluestris genus: lepidium.

peper-wortel. j. maer-radijs.

Peper-sausken.

Piperatum, intinctus piperatus.

peperen.

Imbuere siue condire pipere.

peperlinck.

ger. sax. sicamb. hol . j. kampernoelie. Fungus. *ger. pfifferling.*

Pepoen.

Pepo, onis.

Perck. j. parck.

Septum, circus.

Perckel. j. peerckel.

Persicum.

Perckement, pergament.

Membrana charta. Pergamena. *ger. perment: gal. parchemin: ital. pargamina: hisp. pargamino: ang. perchement.*

Perdick. j. leck-bladeren.

Perdrijs, partrijs. j. veld-hoen.

Perdic. gal. perdrix, perdreau: ital. perdice: hisp. perdiz ang pertrige, partrich.

Pere. j. peere

Pyrum.

Perijckel.

Periculum, discrimen. *gal. peril: ital. pericolo: hisp. peligro.*

perijckeleus.

Periculosus.

Perle.

Bacca, margarita, vnio, lapis Erythraeus: bacca conchea. *vulgò perla. ger. perlin, parle: gal. perle: ital. perla: his. perla: ang pearle, perle. Perle. metaphor. Homo eximius, excellens, praeclarus.*

perle in d'ooghe.

Argema, albugo.

perlen-kruyd, steen-saet.

Lithospermum, milium solis, cauda pecorina, cauda leporina: *herba ferens semina candore & rotunditate margaritarum, duritie verò lapidea.*

perlen-moeder.

Cochlea margaritifera.

perlen-snoer.

Linea margaritarum.

Peroen, perroen. j. puyroen.

Perre.

fland. j. hiele-bille.

Perse persick.

Persicum, malum persicum, duracinum: molusca nux, suc-

cio. ger. pferfig: gal. pesche: ital. persigo: ang. peache.

perse-boom, persick-boom.

Persicus, malus Persica, arbor Persica

perse-kruyd, persick-kruyd.

Persicaria herba cuius folia persicae arboris similia.

Perselie, persijn

fland . j. petercelie.

Persick.

sic . j. perse. Persicum.

Persoon.

Persona. ger. person: gal. personne personnage: ital. persona: hisp. persona: ang. persone.

persoon, prochiaen.

Curio, pastor parochialis. *ang. parson*

persoon-schap. j. prochiaen-schap.

persoonagie. j. persoon.

persoonagie int spel.

Persona, personatus, historio, actor.

persoonagie van grooten staet.

Praestans vir, excellens homo.

Persse.

Torcular, torculus, torcularium. *ger. press gal. presse: ang presse.*

persse. j. persse-boom.

Praelum.

persse.

vetus . j. druck. Prestura, oppressio: moeror.

persse-boom.

Praelum: trabs qua vua calcata premitur.

persse-spille.

Cochlea.

perssen.

Premere, coarctare, torquere, praelo premere. & Agere, vrgere, contendere, instare.
gal presser: ang. presse.

perssen.

sicamb. j. perssemen. Foenerari.

Perssem.

Vsura.

perssemer.

Vsurarius.

perssemen. j. woekeren.

Foenerari.

Perte parte, pratte.

Fallacia, dolus: argutia.

pertigh.

fland. Argutulus, fallax.

Pertrijs. j. perdrijs.

Pese.

Neruus.

pese van den boge.

Neruus, chorda arcus.

peserick.

Neruus, penis veruecis.

peserick

Taurea, scutica ex neruo taurino.

peserick van den nael.

Ouracus vmbilici, neruus vmbilici, vmbilicus.

Peste.

Pestis. *gal peste: ital. peste.*

pest-kole.

Anthrax, carbunculus.

pest-meester, schrobber.

Parabolanus, parabolarius.

pestachtigh.

Pestilens, pestifer, pestiferus.

pestilentie.

Pestilentia, pestis, pestilitas, pestilens morbus, exitialis morbus. *ger. pestilentz: ital. pestilenza: hisp. pestilencia: ang. pestilence.*

pestilentie wortel.

Petasites.

pesteren. j peysteren.

Pascere.

Pet.

holl . j. put. Puteus.

pet-haers.

holl . j. put-haeck.

petten.

holl . j. putten.

Pete.

vet . j. peter. Susceptor. *sax. pade.*

Pete.

Susceptrix, onomastria initialis, parens mystica, parens initialis. *vulgò* promater, & patrima, *apud Ecclesiast. sax. & sicamb. pade. vide Peter.*

pete, peteken, pitteken.

louan . j. groot-moeder. Auia.

pete, petken.

Lustrica filiola, filia initialis. *vulgò* profilia. *sax. pade, pade-dochter.*

pete-vader.

hol . j. pitheyken, groot-vader. Auus.

peter.

Susceptor, pater initialis, onomasta initialis, arbiter initiationis, testis baptizati pueri. *vulgò* propater, pater spiritualis, patrimus, patrinus *apud Eccl.* sponsor baptismi, fideiussor, *Eras. Pete (inquit Becanus) dicitur,* quae ex sacro fonte suspicit, vel suscipitur: & **peter**, is qui ad idem sacramentum testis adhibetur, & onus docendae

religionis suscipit: *ex quo certa coniectura est, **pete**, & peter apud priscos fuisse nomina ad senectutis venerationem spectantia, cuius aetatis eos esse oporteret qui ad pueros mysteriis fidei imbuendos adhibentur*

peter peterken.

Lustricus filiolus, filius initialis: filius spiritualis *apud Eccles. vulgò filiaster: profilius. sax. pade: sicamb. padt. Dictio autem **pade** siue **pat** Saxonib. & Sicamb. dicitur Pater initialis & Filius initialis. & Susceptrix initialis, & Filiola initialis*

Peter-olie.

Naphtha: bituminis liquidi genus, flos tenuissimus bituminis. *vulgò petreleum & Petroleum.*

Peterselie.

Petroselinum, apium. *germ. peterlin, petersilien: gal persil: ital. petrosello: hisp perexil: ang. persley.*

peterselie van Macedonien.

Smyrnum.

Petréren.

Sobriè conuiuari, ligurire.

Pette, pet.

hol . j. put. Puteus.

Petter petterken.

holl. fris . j. distel-vincke. Carduelis, acanthis.

Petteren.

Forire, stercora liquida egerere

petteringhe.

Foria, orum.

petterer.

Foriolus.

Peule. j. puele.

Pericarpium.

Peupel. j. popel.

Populus.

Peure, peuren.

fland . j. poyer, poyeren.

Peuselen.

Contrectare, attrectare: & Perscrutari: & Euellere pulpam: & Ligurire, suauiora edulia carpere, summis digitis varia cibaria carpere & libare: & Mobilitare, motare motitare digitos: & Fodicare, & Carpere

peuselinghe.

Pulpamentum.

Peuteren poteren.

Agitare, actiuare: & Fodicare: & Rimari.

P I**Pick.**

Simultas, inimicitiae occultae, latens odium. *gal. pique.* **Eenen pick hebben teghen iemanden.** Simultates cum aliquo habere, gerere.

Pick.

sax sic . j holl . j. peck. Pix.

Pick olie oft graef.

hol . j. kockock heerken tijd ick wel. Micare digitis.

Pickel. j. bickel.

Talus ouillus.

pickel van tafel, stoel.

&c. Pes mensae, sedis, &c

pickel-been.

Talus.

pickel-pot.

Chytropus: olla quae pedes habet.

pickel-steen.

Astragalus.

pickelen. j. bickelen.

Picke.

Falx frumentaria, messoria, adorea, falx qua frumentum inciditur.

picke.

Dens vncus, dens curuus, pastinum, ligo.

picken becken.

Rostrare, rostro impingere siue impetere, mordere, rostro ferire, pinsere. *gal. bequer:*
ital. beccare: hisp picar.

picken de steenen. j. bicken.

picken.

Mantulari, furtim surripere. *ang. picke.*

picken, steken.

Pungere, stimulare, lancinare, . *gal. piquer.*

picken.

Ictu resecare.

picken.

sicamb . j. tuck-noten.

picken.

Metere, succidere segetem, spicarum fascem desecare, metere falce segetes, fruges: facere messem.

picker.

Messor.

pickéren.

Lancinare, pungere.

pickedillekens.

Laciniae.

Piel.

holl . j. pijl.

piel-loot. j. pijl-loot.

Piepen, pijpen.

Pipilare pipire, pipare. *it. pipire: gal. piper: hisp piar: ang. piep, pipe.*

piepen ghelijck een muys.

Desticare, mintrare.

piep-muys. j. borgh-spel.

Pier, pier-worm.

Lumbricus, lumbricus terrestris, intestinum terrae.

pieren

Lumbricos capere.

Piere.

fland. Pedica: laqueus quibus ferae capiuntur.

Pierick.

hol j. persick.

Piet-maend.

vetus. September.

Pieter-man. j. peeter-man.

Piewit-voghel.

fland . j. kieuit. Vanellus.

Pigghe.

vet. ang . j. vigghe.

Pijcke.

Hasta, lancea, *vulgò pica. gal. picque: ital. picca.*

pijck-ijser.

Spiculum, ferrum seu cuspis hastae.

pijck-kneuel.

Amentum.

pijck-schacht.

Hastile.

pijckier, pijckenier, pijckenaer.

vetus. fland. Lancearius, hastatus. vulgò picarius. q.d. spicularius. gal. picquier.

Pije, pije-laecken.

Pannus rudis, hirsutus, crassior.

pije, vilten mantel.

Penula coactilis, compacta ex villis crassioribus.

pije, kouel kappe.

Bardocucullus, penula nautica.

pije, winter-rock.

Endromis.

pije-wanten.

Manicae hybernae, chirothecae hybernae.

Pijl.

Sagitta, calamus, arundo, spiculum, telum.

pijl-band.

Amentum.

pijlhout, sporcken-hout.

Alnus nigra: vnde sagittae pueriles conficiuntur. *vulgò* frangula.

pijl-koker.

Pharetra.

pijl-steert.

Pastinaca: piscis cauda in iaculi modum aculeata. *q.d.* sagittae cauda.

pijl-steert.

Glaucium: auis ex anatum genere.

Pijl, kaer-pijl.

Pilus, capillus. *gal. poil: ital. pelo: hisp. pelo.*

Pijlaerdt. j. bloed-vincke.

Pyrrhula: rubicilla. *genus auiculae.*

Pijle.

Pila, sublica, palus, lignum acutum quod in terram aut in aquam defigitur. *gal. pilotis:*
ang. pyle.

pijle. j. stapel.

Strues, meta, moles. *gal. pile: ang. pyle.*

pijle, peyle.

vet. Bolis. ang. polye.

pijlen.

Pilas siue publicas altè in terram depangere.

pijlen, peylen.

Pensum proponere.

pijlen, peylen.

Metiri siue tentare aquas bolide: fundum & altitudinem maris bolide explorare.

pijl-loot piloot lootsman.

Nauarchus, ductor nauium: explorator vadorum: thalassometra, maris mentor. *vulgò pilota. sax pilote: gal pilot: ital. pilota: hisp. pilota: ang pilot.*

pijlerne.

Pila, stela, columna. *ger. pfeyler: gal. pillier: it. pilastro: his. pilar ang pilour*

pijlern-bijter

Hypocrita in aede sacra: superstitiosus: qui assiduè, anili superstitione imbutus, in aede sacra desidet: *quasi* columnas mordens siue erodens.

pijlern-byterije.

Hypocrisis in aede sacra

pilern-hoofd. j. kapiteel.

Epistylum, capitulum, modulus.

pijlern-schaft.

Scapus.

pijlern-voet.

Basis columnae, spira.

Pijlick. j. pijnlick.

Petulans.

Pijn. j. pijn.

Pena.

Pijn appel.

Nux pinea, pomum Cybeles, strobylus, conus

pijn-boom, pijn-appel-boom.

Pinus, arbor conifera. *gal pin: ital. pino: hisp. pino: ang. pine apple tree.*

pijn-boom-bosch.

Pinetum.

pijn-not.

Conus, nux pinea.

pijn-kerne.

Nucleus pineus.

Pijne pene.

Pena, supplicium. . *ger. pein: gal peine: it. pena: his. pena. an. payne, pene.*

pijne.

Opera, labor. .

pijne.

Dolor, crux, cruciatus, torsio, afflictio, afflictus, afflictatio: morsus, angor, anxietas.

pijnen.

Operam dare, laborare, elaborare niti, adniti, conari, moliri. *gall. peiner.*

pijnen, pijnighen.

Torquere, cruciare, affligere, afflictare, cruciatu accipere, excruciare, supplicio afficere: adhibere quaestionem, adhibere tormentum: lacerare tormentis, affligere tormentis.

pijne hebben oft lijden.

Sustinere, pati, ferre dolorem: angi, torqueri, vexari, perturbari dolore.

pijn-bancke.

Fidiculae. Tormentum, Equuleus, eculeus. **Op de pijn-bancke leggen.** Habere quaestionem cum aliquo adhibitis tormentis: extorquere veritatem: excruciare veritatis extorquendae causa: tormentis crimen quaerere: quaestionem tormentariam adhibere: exprimere veritatem equuleo.

pijn-ijser.

Equuleus.

pijn-raem.

Fidiculae.

pijn-seelen.

Fidiculae.

pijn-weke.

vetus. fland . j. goede weke. Hebdomada maior. *vulgò* septimana poenosa.

pijnder. j. pijniger.

Tortor.

pijnder.

vetus. Extinctor incendij: cuius officium est summo labore niti & conari vt incendium extinguat.

pijnighen. j. pijnen.

Torquere, cruciare.

pijnigher.

Tortor.

pijninghe.

Tormentum, torsio, afflictatio, cruciatus, cruciamentum.

pijnlick.

Cruciabilis, molestus, laboriosus, difficilis.

pijnlick, pijlick.

Petulans, lasciuus: molestus nimia petulantia & lasciuia.

pijnlick ghe-richt.

vetus. Iudicium criminale.

Pijpe, buyse.

Canalis, fistula, tubus. *ang. pype: ital. pisara.*

pijpe, wijn-pijpe. j. drij amen.

Cadus, dolium oblongum, orca, vas vinarium teres. *ang. pype.*

pijpe, fluyte.

Tibia, buxus, fistula, syrinx, calamus. *ger. pfeyff: it. pisara: ang. pype.*

pijpe, riet-pijpe.

Calamus.

pijpe, piepe.

holl. Mentula.

pijpe.

vetus. fland. Caulis pennae.

pijpe des beens.

Os tibiae.

pijp-been, been-pijpe.

Os tibiae. **Groot pijp-been.** Radius, os tibiae maius. **Kleyn pijp-been** . Fibula, os tibiae minus.

pijp-kruyd.

holl . **j. scheerlinck.** Cicuta: herba caule cauo instar fistulae.

pijp-riet.

Calamus tibialis.

pijp-staue. j. duyge, klap-hout.

pijp-touwen.

vetus . **j. orghelen.**

pijp-vederkens. j. stoppel vederkens.

pijpen.

Canere tibia.

pijpen. j. piepen.

Pipire, pipare, pipilare, sibilare, sibilum edere.

pijpengael.

Vehiculum trusatile minus.

pijper.

Auletes, auloedus, sistulator, tibicen, choraules. *gal ffre: ang piper.*

pijpersse.

Tibicina, auletris.

Pijroen, puyroen.

fland . j. puye.

Pijsel.

fris . j. kokene. Culina.

pijseel.

zeland. Theca vestiaria.

Pilerne. j. pijlerne.**Pille. j. krop-aes.**

Turunda.

Pille, pilleken.

Catapotium. *vulgò* pilula. *germ. pillule: gal. pillule: ital. pilula: hisp pildora: ang. pille.*

Piloot. j. pijl-loot.

Nauarchus.

Pilorijn, pellarin.

fland. Numellae versatiles, numellae publicae: columbar. *vulgò* collistrigium. *gal. pilori: ang. pillory.*

Pimpel.

louan . j. pepel. Papilio.

pimpel-meese.

Parus minor, parus caeruseus & *metaphoricè* Homuncio debilis, imbellis, imbecillis.

Pimp-ooghe.

Lucinus, ocella: qui exiles habet oculos.

pimp-ooghen. j. pinck-ooghen.**pimp-ooghskens.**

Contuosi ocelli: in *angustum* coacti, *conniuentibus* palpebris.

Pimpernelle.

Pimpinella, bipinella, syderitis, sanguisorba. *gal. pimpernelle: ang. pimpernel.*

pimper-nel-roosken. j. duyn-roosken.

Rosa pampinula, rosa pimpinella: *sic dicta à similitudine foliorum fruticis pimpinellae.*

Pimper-note.

Staphylodendron: paruulae nucis genus: nux vesicaria *nonnullis.*

Pims.

vetus. j. puym-steen. Pumex.

pimsen.

vetus. Pumicare, pumice polire.

Pinceel. j. pinseel.

Penicillus.

Pinck.

holl. fris . j. ionghen os. Iuuencus.

Pinck, pinckoy.

hol. Digitus auricularis, minimus.

Pinck, visschers boot.

Cimba, nauis piscatoria.

pinck.

sax. Nauis speculatoria. **j. loots-mans boot.**

pinck-net, pincker-net.

Rete maius.

Pincke.

vetus. Lumen: & Oculus. & cubicularis lucerna simplex: cicindela.

pinck ooghen, pimp-ooghen.

Conniuere, nictare, palpebras oculorum alternatim mouere: & Oculis semiclausis intueri: oculos contrahere, & aliquo modo claudere.

pincken.

Scintillare, micare.

pincker. j. pincke.

Lucerna simplex.

Pinckster, pingst-dagh, pingster-dagh.

germ. sax. sicamb. hol . j. cincksen. Pentecoste, dies pentecostes: dies quo factus est de caelo sonus, & dispersitae linguae tanquam ignis apparuerunt discipulis. *sax. sicamb. pingsten. germ. pfingsten. Adriano Iunio. pfingstag. germanicè dicitur donderdagh.* i. dies Iouis.

Pinne.

Pinna, spiculum, cuspis, veruculum, aculeus, pennum *antiqui dicebant acutum, teste Nonio ex Varrone. ang. pinne. i. acicula.*

pinne, doel-pinne.

Scopus.

pinne van hout.

Clauus ligneus, impages. *ang. pinne.*

Pinseel.

Penicillus, peniculus. *gal. pinceau: ital pennello: his. pinzel.*

Pinssen.

fland . j. pitsen. Vellicare. *gal. pincer: ang. pinche.*

Pinsse.

fland. Volsella, vulsella. *gal pince.*

Pint. j. punt.

Punctus, cuspis: & Mentula.

pintsoen. j. punt-soen, pointsoen.

Pinte, pint-pot.

Pinta, pityna, pitna, hemina. *gal. pinte: ang. pinte.*

pinteléren, pintelen.

Potitare, parcè pitissare, subbibere, cyathos sorbillare.

Pioene. j. peonie.

Paeonia.

pionnier.

Cunicularius, cunicularis: fossor cuniculorum, pedes. Pedites, *quos vulgò peones dicimus corruptè, pro peditones, sunt qui militare opus faciunt, aggerem, fossas, &c. ita Iosephus Scaliger in illud Virgilij in AEtna: Antraque demissis pedites fodisse latebris. Flandris dicuntur spaeyeniers gall. pionniers: ital. pionners: his. pionneros*

pionnieren,

& *fland spaeyenieren*. Fodere antra, demissas latebras, depressas scrobes, cuniculos: agere cuniculos: specus subterraneas effodere.

Pipeye.

fland . j. pippe.

Pippe, pipse, sprouwe.

Pituita, gallinarum morbus. *ger. pfiff: gal. pepie: his. pepita: ang pippe.*

Pipping, pupping.

Malum curtispidium. *ang. pippine.*

Pipse.

fris j. snot. Pituita, mucus.

pipse. j. pippe.

Pituita, morbus gallinarum ex pituitae fluxu natus.

pipsigh.

Pituitosus, mucosus.

pipsigh.

fris. Valetudinarius, morbosus: *sumpta metaphora ab auibus pituita laborantibus.*

Piroen, peroen. j. puyroen.

Pisel. j. pijsel.

Culina.

Pisse.

Vrina, lotium. & Libido vrinae:

appetitus mingendi. *sax. pisse: gal. pissat: ital piscio, pisso: ang. pisse.*

pisse hebben.

Micturire.

pissen.

Meiere, mingere: vrinam reddere, fundere edere, facere: lotium reddere: exonerare vesicam. *gal. pisser: ital. pisciare: ang. pisse.*

pis-bedde.

Lectum commingens.

pis-bedde.

holl. Asellus, cutio, porcellus, porcellio, multipeda: millepeda. *aliis dicitur vercken & seughe.*

pis-bedde, pis-bloeme.

Vrinaria, dens leonis, chondrilla. *gal. pissenlict: ital: pisso in à lecto: herba sic dicta, quod puerorum vesicas adeò repleat vrina, vt lectum dormientes commingant. Mat. Lobel.*

pis-besiender.

Vroscopus, inspector vrinae.

pis-ghe-las.

Vrinale, vrinarium, matella vitrea.

pis-imme, pis-emme.

fris . j. pis-miere. Formica.

pis-miere, mier-seycke.

Formica. *ang. pismier.*

pis-pot, pis-teyle.

Matula, matella, scaphium, trulla, lasanum.

pis-pruyme.

Prunum asinarium, asinum, vile & maius.

pis-tauerne.

Taberna potoria. & Ganea, ganeum.

pis-teyle. j. pis-pot.

Matula.

pissin.

holl. Forica vaccarum.

Pistolet.

Fistula igniuoma, sclopus, bombardula, sclopeto manualis, fistula ferrea, *vulgò* pistoletum.

Pit.

fland . j. put. Puteus. *ang. pitte.*

Pit, pitte.

Medulla arboris fructúsve: cor, matrix. *sax. peddick: ang. pithe.*

Pette.

holl . j. kerne. Nucleus.

Pitte, pitthe, pitteken.

hol. louan. Auia.

pitthe. j. pete.

Susceptrix.

pitt-heyken, pitt-hijken.

louan. Auus.

Pitsche.

sax. sicamb . j. sweepe.

Pitse.

Vellicatio, vellicatus. & Fallacia, astus, petulantia.

pitsachtigh.

Fallax, astutus, petulans, procax, proteruus, lasciuus.

Pitsen.

Vellicare, vellere, peruellere, summis digitis premere, carpere, vellicando detrahere.
germ. pfeizen: gal. pincer: ital. pizzigare: ang. pinche.

Pitte. j. pit.

P L

Plackaet, plackaert.

q.d. plac kaerte. Placitum, sanctio, decretum, charta placiti: & Inscriptio, inscriptum:
& programma, proscriptio, charta publicè affixa. . i. tabulae in quibus leges aut
aliud scribimus. *gal. placquart: ang. placard.*

Placke, plecke, vlecke.

Plaga, spacium terrae, locus.

placke, plecke, vlecke, dorp.

Municipium, pagus, vicus. *sax. bleck.*

placke, plecke, vlecke.

Macula, labes. *ang. blacke.* i. niger.

plack-slanghe.

Cenchrus: serpens maculosus.

plack-waeter.

Aqua smectica: qua maculae delentur.

plack-verwer.

holl . j. klad-schilder. Ineptus pictor.

placke.

Ferula, ictus.

placke, plecke.

Nummus varij apud varios valoris: *Louaniensibus* tertia pars stuferi: *alio nomine grooten*. *Flandris* stuferus est. *ital. piaccha*: *his. placca*: **Oude placke fland . j. xl. mijten.**

placken, plecken, vlecken.

Maculare.

plack-papier. j. klad-papier.

plackaerd.

Maculosus, maculis interstinctus.

plackaerd.

Parus maior: fringillago masculus *q.d.* maculata auis.

placken aen den wand.

Parieti affigere. *gal. plaquer.*

placken, pappen.

Glutinare, conglutinare. *gal. plaquer.*

placken, plaesteren.

Linere, vngere.

plack-leem, plack-morter.

Lutum paleatum.

placken oft besetten met leem, kalck,

&c. Crustare, incrustare, gypsare, lutare, delutare.

plackaert. j. plackaet.

Placitum, programma.

placker, leem-placker.

Crustarius, tector qui incrustat parietes.

placker.

fland . j. blouwel.

plackerije.

Tectorium, opus tectorium, lorica testacea, illinimentum parietum, albarium.

Pladdijs. j. platdijs.

Passer piscis.

Pladeren.

Blaterare, importunè loqui, garrire. *ger. ploderen: sax. pladeren, pladderen.*

Pladeren, playeren, pleyten.

Litigare,

contendere, disceptare iudicio, causas actitare, sequi lites. *vulgò* placitare. *gal.* *plaidier*:
ital. *piatire*: *his.* *pleytear*: *ang.* *pleade*.

pladeren, plaeyeren.

Ludere, iocari, nugari. *ang.* *plaeye*.

pladerer, plaeyerer.

Litigator, actor, rabula, virilitigator, consarcinator litium: & Ioculator, ludio, nugator,
gesticulator.

plaederije, plaerije.

Ludus, iocus. *ang.* *playe*.

plaederinghe.

Contentio, lis: & Ludus, ludicrum, iocus.

Plaeghe. j. plaghe.

Plaen j. pleyn.

Plaen-boom.

Platanus. *gal.* *plane*, *pleyne*: *ital.* *platano*: *his.* *platano*: *ang.* *plane*.

Plaester.

Emplastrum, malagma, pittacium, cataplasma. *ger.* *pflaster*: *gal.* *emplastro*: *it.*
empiastre: *his.* *emplastro*: *ang.* *plaister*.

plaester, gips.

Gypsus, gypsum.

Plaester.

Arenatum.

Plaester. j. be-setsel.

Crusta, incrustatio.

plaesteren.

Illinere medicamentum, imponere emplastrum.

plaesteren. j. be-setten.

Crustare, incrustare. *gal. plastrer.*

plaesterer. j. placker.

Crustarius.

Plaetse.

Locus: & Area, spatiosa platea, campus, forum. *germ. platz: gal. place: ital. piazza: his. plaça: ang. place.*

plaetse, pletse.

Area, impluuium, compluuium, solum: pes planus: locus ab aedificio purus: & Aquarium, lauatrina, vrnarium.

plaets-houder. j. stad-houder.

vulgò Vicarius, & locum tenens.

Plaete. j. plate.

Plaghe.

Plaga, vulnus: & Cruciatus, crux, afflictio, vexatio, malum, morbus. *gal. playe: ital. piaga: his. llaga.*

plaghe.

Morbus, pestis, pestilentia: *ang. plague.*

plaghen.

Plagam instigare.

plagen.

Cruciare, vexare, affligere, agitare.

plagghe.

holl j. placke. Macula.

plagghen.

hol . j. placken. Maculare.

Plagghe, plaggherije.

Panniculi, pannicularia, panni triti, res viles & tritae: linteum tritum.

plagghe.

Segestre, stratum, instratum, stragulum.

plagghe.

sicamb . j. vodde. Peniculus.

plagghen.

hol. Officio institoris cereuisiarij fungi.

plaggher.

hol. Institor cereuisiarius.

Plaeyeren. j. pladeren.

Plays-danck.

Palpum, gratulatio adulatoria.

plays-danck be-haelen.

Palpari, adulari.

playsant.

Festiuus, lepidus, amoenus. *gal plausant: ital. piaceuole: ang. pleasant.*

playsantelick.

Festiuè, lepidè, amoeniter

playsir.

gal. fland. Delectamentum, voluptas: & Benefactum, beneficium, officium.

Plammaete. j. palm-maete.

Planay-boom.

vetus. Corylus: & Acer maior.

Plancke.

Planca, asser, *gal. planche: ang. plancke.*

plancksken.

Tabula, asserculus.

plancken.

Coassare.

planckier.

Coassatio, coaxatio, lacunar.

planckiese.

vet. fland. Tabulatum, munimentum ex plancis.

Plane. j. pleyn.

Planus.

Plane-boom.

vetus. Acer maior. *verùm gal. plane, plaine: & ang. plaine tree, platanus dicitur.*

Plansen. j. blansen, storten.

Plante.

Planta, plantarium, stirps quae pangitur, talea. *gal. pianta: ital. planta: his. planta: ang. plante.*

plante des voets.

Planta pedis, imuiques. *gal. plante: ital. pianta: his. planta.*

planten.

Plantare, serere, inserere, conserere, pangere, repangere. *germ. pflantzen: gal. planter: ital. piantare: hisp. plantar: ang. plant.*

planten het ghe-schut.

Collocare tormenta bellica: disponere, pangere, figere bombardas maiores.

planter.

Plantator, sator, consitor.

plantinghe.

Plantatio, consitio, consitura, satus, us.

planteyt.

Huber, abundans, largus. *gal. plantureux: ang. plentiful. & Hubertas, feracitas, copia, abundantia. gal. planten ang plentie.*

plantsoen.

Plantae, plantaria, semina arborum.

plantsoen-bosch.

Seminarium, plantarium.

Plaren. j. pladeren.

Plas, plasch.

Palus, lacuna, fossa in qua stat aqua.

plas reghen.

Nimbus, praeceps imber, pluuiā lacunas faciens. *ger. platzregen. sax. platzregen:*

plasschen.

Palpare aquas, motare aquas.

Plas-danck. j. plays-danck.**Plasken. j. sprot.**

Sarda.

Plat ende effen.

Planus. *gal. plat: ital. piatto: ang. flatte*

plat ende breed.

Latus. . i. latitudo.

plat ende morwe.

Mollis.

plat wt. j. rondt wt.**plat wt seggen.**

Planè & apertè dicere.

plat af segghen.

Praecisè negare: praecidere planè.

platte borse.

Crumena vacua, marsupium exenteratum.

platte hand.

Manus lata, porrecta extensa.

platte kaese.

Lac pressum, lac coagulum, lac coagulatum: caseus molliculus, lac gelatum: caseus gelatus, glaciatus, coagulatus, concretus.

platte landen, plat-lant.

Agri: campestria: loca plana.

platte peyre.

Pyrum fracidum.

plat-broecke.

Eunuchus.

plat-gat.

Depygis: natibus macris & depressis.

platdijs.

Passer piscis, piscis planus. *vulgò* platusa, platessa.

plat-luys.

Pediculus inguinalis: *vulgò pediculus planus: à planitie & latitudine corporis ital. piattole.*

plat neuse.

Simo, simus: cui nares sunt depressae superius.

plat-saed. j. lijn-saed.

Semen lini. *à planicie dictum.*

plat-voet, plat-voetigh.

Planipes. & Plautus, plancus.

Plate.

Lamina. *germ. blat: gal. plastron: ital piastra: ang. plaite.*

plate. j. plancke.

Planca.

plate

flandr. brug . j. platdijs. Passer piscis.

plate, bancke in de zee.

Puluinus: scopulus: rupes: arena maris densata & durata: & Breuia: vadosa loca maris, vadum.

Plateele.

Patina: scutella ampla & repanda: gabata: lanx escaria: *ger. blatten: gal. plat: ital. piatto, piatello: hisp. plato ang platter*.

plateel lecker.

Catillo, parasitus.

Platte.

germ. sax. fris. sicamb . j. kruyne. Vertex rasmus.

platte forme.

Ichnographia. *vulgò* plana forma.

platte forme van een huys, be-worp.

Ichnographia: superficialia descriptio: exemplar, forma: iacens areae efformatio, futuri operis specimen exhibens.

Plattijn.

Calo, baxea, calceus ligneus, calopodium. . i. crepidae. *gal. patin: ang. patte.*

plattijn-wachter. j. koppeler.

Aquarius, aquariolus, leno.

Plaueyen. j. paueyen.

Plech. j. pleghe.

Debitum, &c.

Plecht. j. plicht.

Officium: debitum. **Wt de plecht doen.** *vetus.* Emancipare.

plecht-vrij. j. plicht-vrij.

plecht van t'schip.

fland. Prora.

plecht-ancker.

Anchora sacra. *sax.* *plicht-ancker.*

plechten.

fland. Spondere merces probas esse, spondere rem sinceram. *ang.* *plichte.*

plechten.

sicamb. . j. **plichten.**

Plecke. j. placke.

Pledener-boom.

Platanus.

Pleghe, plech.

sax. Officium. & Seruitus siue ministerium patrono á cliente quotannis praestandum: debitum ministerium. Census, & caetera quae praestare debemus.

Pleghen

Solere: & Exercere, agere, operam dare. & Curare, procurare. & Tractare: & Vti frui, fungi.

pleghen sijn ampt

Fungi suo officio.

pleghen sijn ghesontheyd.

sax. Valetudini operam dare.

plegh-vader.

germ. sax. Curator, tutor.

plegtigh. j. plichtigh.

pleghelick.

vetus. Vsitatè.

plegher

sax. Conductor.

pleghinghe.

Vsus, exercitatio.

pleghte. j. plege, plicht

Munus, officium.

pleghte.

Consuetudo, vsus.

pleghen.

fland . j. plechten.

Pleyn, effen.

Planus, aequus. *gal. plain: ital. piano: his. llano: ang. playne.*

pleyne.

Planities, campus, aequor campi, aequor apertum, area, forum, platea. *gal. plaine:
it. planura: his. llanura: an. playne*

pleynéren.

Planare, complanare, aequare.

Pleyte.

Stlata: nauis larga & plana. *q.d.* lata. *Festus*.

Pleyte.

holland. Lis, litigium, iudicium. *vulgò* placitum *gal. plaid:* *ital. plato* *his. pleyto.*
Placita autem in Constitutionibus siue Capitulari Caroli magni sunt vel iurisdictiones
*vel iudicia, vel conuentus ad disceptandas causas instituti: fortè à **plaetse**, id est,*
area, forum.

pleyten.

hol . j. plaederen. Litigare, causas agere. *vulgò* placitare. *gal. plaidoyer:* *ital. piatire:*
his. pleitear

pleyt-dagh.

hol . j. dingh-dagh. Dies fastus.

pleyter.

hol . j. plaederer. Litigator, actor

pleyt-sack.

hol. Sacculus litium: farrago litis saccularia, forulus linteus: locus causarum: locus
forensis: *sacculus litigatorius.*

pleyt-voghel.

hol. Rabula, vitilitigator.

pleyterije.

Litigium.

Pleken.

flan. gand. j. blecken . Decorticare.

Plencken.

Vagari, diuagari, palari, errare.

plencker.

Erro: qui vagando tempus consumit.

Plets.

vetus . j. stuck. Pars.

plets, lap.

Segmen, segmentum commissura panni. *ger. pfeiz*.

plets.

Panni vilioris genus.

Pletse. j. plaetse.

Locus. &c.

Pletse, fletse.

louan. j. struyue. Scriblita.

Pletse.

sic. colon . j. pansse. Pantex, omason.

pletsen inde sulte. j. panssen.**pletsen.**

Palma quater: & Depsere, subigere.

pletsen. j. lappen.

Consuere. *ger pfeizen.*

Pletten.

Conculcare, contundere, obterere: conterere, terere.

pletteren.

Obterere, exculcare.

Pleuris, pleurisije.

Pleuritis. *gal. pleuresie: ang. pleurisie.*

Plicht.

hol sicamb. Iudicium, lis, litigium.

plicht, plecht, plegh.

sax. sicamb. Debitum, obligatio. & Census, tributum. & Munus, officium: & Vsus, consuetudo.

plicht-ancker. j. plecht-ancker.

plicht-vrij.

vetus. Immunis.

plichten. j. plechten.

Agere lites.

plichtigh.

vetus Deuinctus, obnoxius, obligatus, qui debet. & Debitus.

Plijsteren.

sicamb . j. placken. Crustare, gypsare.

Plien.

vetus. Agere, studere: curam siue diligentiam adhibere.

pliet.

vetus . j. achte. Cura, obseruatio: diligentia.

Plocken.

fland. hol . j. plucken. Carpere.

Ploegh.

Aratrum. *germ. pflug sax. ploch: ang. ploug.*

ploegh-beughel.

Rusticus arator.

ploegh-hout.

Dentale, dens, lignum ad quod vomer includitur.

ploegh-ijser.

Vomis, vomer, dens vncus, aratri ferrum quod liras ducit.

ploegh-kouter.

Vomis, vomer. *q.d.* culter aratri.

ploegh-kromme.

Buris, bura: curuamen aratri quod vomerem recipit.

ploegh-man.

vetus. Agricola.

ploegh-os.

Bos arator.

ploegh-schere, ploegh-schaere.

sax. Vomis, vomer.

ploegh-schuerer.

Rulla.

ploegh-stele. j. ploegh-steert.

Stiua.

ploegh-steert.

Stiua, aratri manica: pars aratri posterior quae manu tenetur.

ploegh-steker.

Rulla.

ploegh-vore.

Sulcus, versura.

ploegh-wente.

sax. Versura agri.

ploegh-weke. j. peerds-weke.

Hebdomada laboriosa: septimana profesta, absque feriis.

ploeghen.

Arare, terram moliri aratro. & Laborare.

ploegher.

Arator.

Ploye.

Plicatura, ruga, stria, sinus, lacinia.

ploeyen.

Plicare, rugas inducere. *gal. plier, ployer: ital. plegar: his. plegar: ang plaite.*

ploy-rock.

Tunica rugosa, striata.

Ploken.

vet . j. pluycken. Plicare.

Plomp, bot.

Hebes, obtusus, stupidus, plumbeus. *ang. blunt.*

plompaerd.

Homo plumbeus, hebes, rudis, Arcadicum pecus.

plompelick.

Obtusè, ruditer, absurdè, ineptè, incultè, inornatè.

plompe.

Nymphaea, alga palustris: *herbae genus in paludibus & aquis stagnantibus nascens.*
offic. nenuphar.

plompen. j. plotsen.

Mergere, mergi.

Plonderen. j. plunderen.**Plonssen int water.**

Demergere. *gal. plonger: ang. plounge, plunge.*

Ploosche.

fland . j. pelle. Siliqua.

plooschen.

fland . j. pellen. Deglubere, decorticare.

Plote. j. bloote.

ploten de wolle.

fland . j. blooten. Lanam decerpere.

ploten.

fland. Membranam siue corium exuere, remittere cutim sua sponte, relinquere corticem.

ploter. j. blooter.

Plotsen int water.

Mergere vel mergi cum impetu. *gal. plonger: ang. plounge, plunge.*

Plotte.

vetus . j. bal. Pila. *gal. pelotte: his. pelota.*

Plotte.

Nummus plumbeus minimi valoris.

plotte.

vetus. Genus gladij latum valde, breue & tenue.

plotsigh.

vetus . j. bot, plomp.

Plucht.

fland. Fortuna, casus, euentus: periculum.

Plucht. j. plicht.

Debitum.

Pluck, plucksel.

Carptura, linamentum.

plucken.

Carpere, decerpere, vellere, legere. *ang plucke.*

plucken de vruchten.

Legere poma, legumina.

pluck-graen.

Legumen.

pluck-haeren.

Euellere capillos.

pluck-voghel.

fris. Parasitus, alienis inhians patinis: infamis propter rapacitatem, & impudentiam.

plucke-vincken, plocke vincke, pluckede-vincken.

sax. fris. hol. Minutal.

pluckeling. j. plucksel.

Carptura.

plucker der vruchten.

Legulus.

plucksel.

Carptura.

plucksel van lijn-waet.

Linamentum.

plugghe.

Res vilis & nullius valoris. & Columba aut alia avis vilis, inutilis, scabrosa, scabiosa, impolita. & Homo incompositus, rudis, impolitus.

plugghe.

Impages, clausus ligneus, cuneolus, blitron,

plugghen.

Clavis ligneis figere.

Pluycken, ploken.

vetus. Plicare, & Claudere.

Pluyme.

Pluma, penna mollior & minor. *ger. flaumfeder: gal. plume: ital. piuma: his. pluma: ang. plume.*

pluymeken.

Plumula, pennula.

pluymkens.

Betonica superba, coronaria minor: *sic teut. dicta à flosculorum foliis simbratis, & plumarum similitudine dissectis.*

pluymagie.

Pluma, fasciculus plutneus & Crista galcae.

pluymetse.

Grabatus: culcita plumea.

pluym-alluyn.

Alumen plumeum, plumosum, scissile, scissum, amianthus: trichitis, schiston.

pluym-bosch.

Fasciculus plumeus: crista galeae.

pluym-graue.

Aucupij praefectus: comes plumarius.

pluym-grauen.

Comitum Hollandiae fiduciarij clientes, qui pro mercibus vectigal exigunt & plumarij comitea *nominantur, quòd illorum iniussu multis in locu nemini fas sit cygnos aut olores publicè alere. Adr. Iun.*

pluym-loos.

Deplumis, implumis.

pluym-strijcken.

Adulari, palpare, palpari, palpum obtrudere, assentari, parasitari: plumas, floccos, pilosque ex vestibus alertius legere subblandiendo.

pluym-strijcker.

Palpator, assentator, parasitus, gnatho.

pluym-vederen.

Lana anserina: tomentum Laconicum.

Pluys.

Mundus, purus, politus, tersus, extersus.

pluysen.

Polire, comere, ornare, mundare, scalpere, tergere, detergere, extergere. *gal. esplucher.*

pluysen.

Apricari & scalpere se.

pluysen de borse. j. luysen.

Marsupium exenterare, exinanire.

pluys-merckt, luys-merckt.

Forum scrutarium: & Scrutaria, ae, scrutorum venditio: & Scruta, orum.

pluyserije, pluysinghe.

Scruta, orum. & Quisquiliae.

pluysteren. j. plunderen.

Diripere, compilare.

pluysteren.

Scrutari, perscrutari.

Plunder, plonder.

vetus. ger. Supellex.

plunderen, plonderen.

Populare, populari, praedari, depraedari, diripere, spoliare, compilare.

plunderen een stad.

Diripere vrbem.

plunderinghe.

Populatio, depopulatio, direptio.

plunder merckt.

Forum scrutarium.

Pluier.

Pardalus. *avis vulgo pluuiialis dicta. quod caelo pluuioso potissimùm ca-*

piatur, dicitur. & puluier. q.d. auis pulueratrix. ger. puluier: gal. pluuiet: ang. plouer.

P O

Pochen.

Bacchari, debacchari: tonare murmure & verberibus: & Iactare, iacticare, venditare, ampullari.

Pocke, pockele.

Papula, pustula, pusula, tuber, tuberculum, vomica. *gal. bube: ang pocke, botche.*

pocken met de lemten spaensche porcken.

Morbus Gallicus, scabies Hispanica, Neapolitana lues Venerea: siphylis: serpigo Indica.

pockskens, pockelen.

Pustulae, papulae. **Kinder-pockskens.** Vari, varioli, exanthemata, ecthymata, pituitae eruptiones, pustulae in summa cute extuberantes, pueritiae admodum infestae. *vulgò* morbilli.

pock-hout.

Ebenus, hebenus, hebenum, guiacum: lignum expugnandae lue venereaecommodatissimum, lignum sanctum, lignum Indum. *vulgò* gaiacum.

pockachtigh, pockigh.

Infectus lue venerea.

pockele, puckele.

Papula, pustula, tuberculum.

pockelen.

Extuberare.

Podaghel.

sax. Podagra, chiragra.

Podde.

holl . j. padde. Buso.

Poeder, poeyer.

Puluis. gall. poudre: ital. poluere: hisp. polue: ang. powder.

poeder-huysken, peper-huysken.

Cucullus.

poeder-suycker. j. meel-suycker.

Poel.

Palus, lacuna, stagnum, eluuius, vorago ital. palude ang. poole.

poel-sneppe.

Gallinago minor, rusticula minor. q.d. gallinago paludana siue auicula ad stagnorum crepidines frequens Adr. Iun.

Poelen, polen.

fland. Excavare, suffodere, forare.

Poelie.

Gallina. *gall. poulle.*

poellie.

Pullaster, pullastra, pullus gallinaceus: gallina iuuenca, nouella. *gal. poulette: ital. pollo: hisp. pollo.*

poellier. j. hoender man.**Poepen.**

Submissè siue submissum pedere.

Poer-loock.

vetus. Porrum.

Poesele.

Puella: pusa, *apud veteres Latinos, teste Festo.*

poesele.

Puella torosa, obesula.

poeselachtigh.

Torosus, lacertosus, musculosa & compacta carnis pulpa validus, obesulus: trossulus, torosulus.

Poesen.

vetus. Basiare, osculari.

Poest.

vetus. Bubile.

poest-deerne. j. melck-deerne.**Poesten.**

fris. sax . j. blaesen. Flare.

poester, puyster, puester.

fris. sax. sicam . j. blaes-balck. Follis.

Poetre.

vetus. fland. Trabs *gal. poultre.*

Pof, bof.

Bucca, buccarum inflatio: & Bombus, flatus, sclopus, stlopus: sonus qui emittitur è buccis spiritu inflatis. *gal. bousee.*

pof.

Fungosus, turgidus, tumidus, inflatus, spongiosus, tumidus fastu: fastosus. *gal. bouffy.*

pof-bal.

Pila paganica, laxior.

pof oft poffen-brood.

fris. holl. Panis albus, spongiosus: hectis siue vesiculis inflatus. *angl. puffe.*

poffen.

Flare, sufflare, buccas inflare: & Ructare, flatus ex ventriculo emittere. *ang. puffe.*

poffen.

Turgere, ampullari: Proflare fastum, fumos iactare, efflare inanes glorias, grande loqui, voce intonare. *gal. bouffer.*

poffer.

Iactator, fastosus, tumidus fastu, thraso, miles gloriosus, arrogans, ventosus.

pofferije.

Arrogantia: verba ampullosa, turgida, inflata.

Pogghe.

sax. sicamb. Rana.

pogghen-raff.

sax . j. padden-ge-rack. Ranarum foetus.

pogghen-stoel.

sax . j. padden-stoel. Fungus.

Poghen. j. pooghen.**Poyen.**

Potare, , .

Poyer, poyer-roede.

Fuscina.

Poyeren. j. koteren.

Fodicare.

poyeren met de poyer visschen.

Fuscina piscari, figere anguillas in imo fundo aquarum: lumbricis hamo siue fuscinae affixis anguillas venari. *flandri dicunt pueren. q.d. pieren.* i. lumbricis piscari anguillas.

Poygnaerd. j. poniaerd.

Pugio, sica.

Poynsae wijns. j. ander half ame.

di-

citur propriè de cado vini Gallici.

Poynt. j. punt.

Punctus, acies.

poynt oft poynt parisis.

vet. fland . j. halue mijte.

Poyntinghe.

fland . j. bede, settinghe, schattinghe. Exactio, census.

Poyntsoen puntsoen.

Acus, stilus. *gal. poinson: hisp. ponçon: ang. pynsson, punchon.*

Poke, pok-sack.

Saccus cilicinus. *gal. poche: ang. poke.*

poke

fland Cilicium, tegmen cilicinum.

poke kulckt.

Culcita.

poke.

Ingluuias *gal. poche.*

poke.

fris. sicamb. holl. fland. Pugio, pugiunculus, culter.

Pol. j. polle.

Caput. &c.

Polder.

Parua tabulata, trabs, trabes. *gal. poultre.*

polder, hoender polder.

Gallinarium: pertica gallinaria. *gal. poulaillier: ang. poultry.*

polder.

Agger. & Palus marina, pratum litorale, insula parua: & Fundi appendix insulae seriùs annexa. *Leuin. Lemn.* Agri accrementum extra aggerem: ager qui est fluuio aut mari eductus aggeribus absepitur. Poldros, *inquit Adr. Iunius, propriè appellarunt progenitores*, qui è fluuio aut mari, cui loco aestuariorum postea fiunt, educti aggestis pontibus longis aggeribusque ab aquarum iniuria obsepuntur: *fortè quòd è stagnis quae poli vulgariter dicuntur, recuperati fuerint.*

Pole polue.

Ceruical. & Culcita. *germ. pfulvven sax. poel*

Pole, peule.

sicam. holl j. puele, pelle. Pericarpium, folliculus seminis.

polen. j. pellen.

Decorticare.

Polen. j. poelen.

Excavare.

Poleye, poley-kruyd.

Pulegium. *germ. poley: gal. pouliot: ital. pulegio: his. polejos, poleyos: ang. puliol.*

Poleye. j. paleye.

Trochlea.

Polffer. j. puluer.

Puluis.

Polijsteren, palijsteren.

Polire, expolire. *ger. palieren: gal. polir: ital polire: his. polir: ang. polishe.*

Polle pol

ang . j. bol. Caput.

Polle, pol.

Lepidum caput. & Concubinus: & Leno. & Adulter. . i. amasius: . i.
concubina.

Polle, pol.

sax . j. top. Cacumen: fastigium.

polle, polleken.

sax. fris . j. bol, top. Vertex capitis: caput, capitellum.

Polle, polleken. j. ghe-polkereert sot, stock-narre.

Stultus, morio sceptrum cum capitello gestans.

Polleken, marotteken.

Imaguncula quae stultis ad lusum praebetur: sceptrum capitulatum siue baculus morionis capitello insignis. & Morio sceptrum gestans.

Pol-haemer.

flan . j. heyr haemer. Malleus militaris capitulatus, capitulo siue capitello munitus.

Pol-lepel.

Tudicula, cochleare maius, capitulatum.

Pols.

Pulsus arteriae, pulsus venae. *gall. pouls ital. polso hisp. pulso: ang pulse.*

pols pols-ader.

Arteria, vena pulsabilis.

pols kloet.

Globus siue ferrum conti.

pols.

Repagulum nauis. *sax. poliz.*

pols, pols-stock.

Contus.

pols, polsse, lisch-dodde.

Typha.

pols-ader.

Arteria, vena pulsatis, vitalis.

pols-sack.

Retis piscatorij genus.

pols-stock, kloet stock, polsser.

Contus, longurius.

pols-stock, ael-gheere.

Fuscina.

polssen.

Pulsare, trudere, detrudere.

polssen int water.

Quatere aquas: pulsare, turbare, mouere, tentare, contari: scrutari fundum siue limum
conto: pulsando pisces in rete adigere, & anguillas captare: baculo stupefacere &
capere anguillas. *ang. povvshe.*

polssen, wt-polssen.

Egerere aquam. *ang. povvshe.*

Polter-gheest.

fris. Genius malus homini insidians.

Poluer, puluer.

Puluis. *germ puluer: gal. poudre: ital polue: his. poluo: ang. povvder.*

polueren.

In puluerem redigere.

Poluwe, pulwe.

Ceruical: puluinar. *ger. pfulb: ang. pillowve.*

Pomerantsche.

sax. Malum aureum, aurantium.

Pommeye. j. appel-moes.

Cibus ex pomis confectus. *vulgò pomatum. gal. pommee.*

Pompe.

Organum pneumaticum, quo aqua hauritur.

pompe van t'schip.

Antlia, canalis: ma-

china haustoria qua è sentina exinanitur nautea: *vulgò pompa. sax. pumpe: gal. pompe: ang. poumpe, pumpe.*

pompen.

Sentinare, exinanire nauis sentinam: exantlare.

pomp-water.

Nautea.

Pompe, pomperije.

Pompa. *ital. pompa: hisp. pompa gal. pompe.*

pomperije.

Pompa, apparatus, magnificentia, fastus.

pompeus.

Magnificus. *vulgò pomposus*

pompeuselick.

Magnificè.

Pompoelie. j. pampoelie.

Pompoen.

Pepon, melopepon, pepo. *gal. pompon: ital. pepone: hisp. papon: ang. pepon.*

Pond.

Pondo, libra, as, mna. *germ. pfund: ang. povvnde.* **Pond brab. j. vier guld. fland. ses guld. Pond zeeus, j. drij stuyuers. Pond artoys** Libra Artesiana. **j. xx. stuyuers. Pond turnoys.** Libra Turonica. **j. x stuyuers. Pond ouds j. elf gulden. Pond louens.** Libra Louaniensis. **j. xlvijz. stuyuers Pond parisis.** Libra Parisiaca. **j. thien stuyuers. Pond sterlincks.** *ang. . j. neghen gulden. Sterlingus autem vel à sturni auiculae, vel à stellae nota, cusus est in Anglia numus, vnius uncie argenti anno 1249.*

pond-peyre.

Pyrum librare.

pond-papier.

Papyrus quae per libras venditur.

pond-gaeren.

Fila rudiora: vnde vela & sacci fiunt.

pond-ghe-wicht.

Assipondium.

pond-dinck.

fland. Trita lintea: materia ex qua papyrus conficitur.

pond-gheld.

Exactio in libras.

pondel, pundel ponder, punder.

Statera, trutina Campana: & Aequipondium, sacoma.

pondelen, ponderen.

Ponderare, trutinare, pendere. *ang. ponder.*

ponder.

Aequipondium, sacoma.

pondigh.

Libralis, vnus librae.

Ponghe, waeter-ponghe.

Cepaea.

Poniaerd.

Pugio, clunabulum. *gal. poignard: ital. pugnale: hisp. puñal.*

Ponnael.

vetus. holl. .j. poniaerd. Pugio.

Ponte.

Ponto: nauigium quo amnes traiciuntur loco pontium. *ital. pontone: his. pontone.*

Ponter-boom, laeter.

Longurius.

Pontsen, puntsen, ponsen.

Punctim effigiare: punctiunculis pingere *ang. punche.* i. pungere, stimulare. & *pounce* caelare, incidere, scalpere.

Pontsen pontsennen pontsenden.

hol. Ianuario mense viris ac procis munuscula mittere *vt solent Hollandicae matronae & nymphae, postridie Idus Ianuarij, qui dies sacer est Diuo Pontiano. q.d.* Pontiano xenia vel pondo mittere. *Adr. Iunius.*

Pooghen.

fland. hol. Niti, tentare, aggredi, moliri: contendere: conari, adlaborare.

Poor-loock.

Ascalonia, bulbus.

Poort.

ger. sax. fland . j hauen. Portus. *germ. port, schiffport: gal. port: ital. porto: hisp. puerto: ang port. q.d.* porta maris, *inquit Becanus.*

poort houden.

Dielcystinda. Iudi genus quo duplices puerorum turmae porrectis hinc inde manibus alteros ad se pertrahere conantur, dum pars altera superior existat. *Adr. Iun.*

Poorte.

Porta, ianua, ostium, aditus, fores. *ger pfort: gal. porte: ital. porta hisp. puerta: ang. porte.*

poorte.

vetus fland. Anus. & Cunnus.

poorten. j. toey-gaten.

Columbaria.

poorte.

vetus. fland. Oppidum aut locus vallo fossave munitus, in quem per portam intratur: *per synechdochen. ita quoque portae vrbis dicuntur. Deut. 17,2. & propugnacula, Gen. 22, 17. & 24, 60.*

poort-graue.

vetus. Vrbis praefectus.

poort-gheld.

Portorium.

poort-meester.

vetus . j. borgh-meester.

poort-schap.

vet . j. porterschap.

poort-recht.

vetus . j. poorterije. Ciuitas, ius ciuitas.

poortael van t'huys.

Prothyrum, vestibulum, atrium. *gall. portal: his. portal: ang. portal.*

portael van kercken oft paleysen.

Propyleum.

poorter, borgher.

Ciuis, municeps.

poorteren.

In ciuem recipere, ciuitate donare.

poorterken

Fasciculus vrbanis focus accommodus. *q.d.* ciuium fasciculus.

poorterije.

Ciuitas: ciuium ius siue praerogatiua.

poortier, poort-wachter, deur-waerder.

Ostiarius, atriensis, accensus. *gal. portier: ital. portinaio: hisp. portero: ang. porter, portar.*

Poose.

Pausa, otium, quies, requies, respiratio: & Momentum. *vulgò posa. gal. pause: ital. paussa: his. pausa.*

poose.

Vice, vicem.

poose. j. 42. ponden ge-wights.

dicitur de glasto siue itatide & similibus.

poosen.

Quiescere, pausam facere: pausare *apud Plautum.*

Poot, poote.

Palma pedis, vngula, manus: *gal. pate, patte: his. pata.*

pote, pooten-vel.

Pellis ceruaria. & Pellis ouium siluestrium pedibus detracta.

Pote, pote.

Surculus.

poote, pote, peë.

louan. Siser, radix edulis.

Popel.

Populus, plebs. *gal. people: ital. popolo: hisp. pueblo: ang. people.*

Papelen.

Murmur edere, murmurare, verba tacitè submissequè. fundere, mussitare: mutire: labra mouere tantùm, & vocem non attollere verba non intellecta fundere. *vulgò* papellare.

popeler.

Mouens labra, metuens audiri. *vulgò* papellardus. i. hypocrita, simulator, qui passim in plateis & vbique orat. *Georgius Coluenerius.*

popelinghe.

Murmurque humilesque susurri. *Pers.*

Popelcije. j. ghe-raecktheyd.

Apoplexia, attonitus stupor, sideratio.

Popelier, popelier-boom, popelen-boom.

Populus arbor. *germ pappelbaum: gal. peuplier: ital. poppio: ang. poplar tree.*

Popelioenken.

Tinea, animalculum fontium, breue, & sese vt multipeda contrahens. & Foetus ranae caudatus, batrachis, gyrinus.

Poppe

Pupa, pupula. *gal. poupee: ital. pupina. ang. poppet.*

poppe.

Auicula femella.

poppen ende kinder-speel-dinghen.

Crepundia, ludicra puerilia, oscilla, imagunculae, quae infantibus puerisque ad iusum praebentur.

poppe spinne-webbe.

Tela araneae.

poppe poppe.

fland . j. rock van vlasch. Pensum. *gal. poupee.*

poppe, brand-poppe.

Malleolus: stupa incendiaria: fasciculus ex stupa, pice, sulphure, aliisque id genus incendij fomitibus confectus, ad comburenda aedificia.

poppen op de boomen.

Spongiolae arborum.

poppen-kraemer.

Nugiuendus, nugiuendus, friuolarius, gryptopola.

poppen-maecker.

Coroplathus: puparum & sigillorum effector.

poppen-ruyter.

Miles bellus, sed imbellis.

poppen werck.

Friuola, crepundia, ludicra puerilia, oscilla.

Porceleyne, porceleyn-kruyd.

Portulaca. *gal. pourcelaine: ital. porcelana: ang purselayn.*

Porceleyne, zee-slacke.

Cochlea Veneris, concha venerea, murex, matriculus, conchylum, buccinum. *vulgò concha porcelana gal. porcelayne.*

porceleyne vaten.

Vasa murrhina, pocula murrhina: ollae Rhodiaca: vasa ex murrha: vasa fictilia tenuissima & splendida, ex buccinorum cineribus confecta, murinis veterum vasis non absimilia. *vulgò procellana vasa.*

Porcie.

Portio, pars, dimensum. *germ. portz: gal. part, porcion: ital. parte, percione: ang. part, porcion.*

Porreye, porrey-loock.

Porrum. *gal. porreau: ital. porro: hisp. puerro.*

porreye, purreye.

fland. Ius siue cremor pisorum. *gal.* *puree.*

Porreken. j. purreken.

Verrucula.

Porren.

Mouere, tendere: & Moliri, niti, conari, conferre vires. & Vrgere, cogere, compellere.

Pors.

Genus piscis delicatioris.

Porsse.

Sodalitas, sodalitium *ger.* *burss.*

pors-ghe-sel.

Sodalis.

Portael. j. poortael.

Post, posek.

Porculus, porcellus: *genus piscis:* cernua *nonnullis.*

Post-stijl.

Postis. *gal.* *poste, posteau:* *ang.* *poste.*

Post.

Veredarius, pegasus cursor, cursor pegasarius: angarius: tabellarius regius, eques
tabellarius: hemerodromus: cursor armillatus. *vulgò* postus, posta: *ger. post: gal.*
poste: ital. posta: hisp. puesta: ang. post. Te poste rijden. Cur-

sicare dispositis siue *commutatis* equis: *erant enim* angarij, *apud Persas*, tabellarij regij literas sibi *inuicem* perferendas tradentes, certis itinerum spatiis seu stationibus equos mutant.

post-bode. j. post.

Veredarius.

post-meester.

Curiosus. *vulgò* magister postarum, siue cursorum.

post-papier.

Augusta charta, epistolis dicata nimia tenuitate & leuitate.

post-peerd.

Veredus, equus viatorius, equus decursorius: equus dispositus, stationarius. *vulgò* postus. *q.d.* deustus *siue* depositus collocatusque certis locis.

post-reyse.

Stathmus.

posten.

Cursitare, assiduo cursitare, discurrere.

posterije.

Angaria, ae: angaria, orum: angariarum exhibitio.

postillioen. j. post.

Veredarius.

postelen. j. stampijen.

Insultare, ventosè minari.

Postel-besie. j. hauer-besie.

Vaccinium.

Posterne.

vetus. fland . j. achter-deure. Postica.

Pot.

Olla, aula, olla fictilis. *gal. pot: ang. pott.*

pot, kanne.

Calix, poxulum: *vulgo potus: continens pro contento, per metonymiam.*

pot, pot-maete.

Sextarius.

pot.

Thesaurus, aula siue olla Euclionis.

pot-aerde.

Terra figularis, argilla, terra figillaria, creta figularis.

pot-appel.

Pomum pulmoneum. *q.d.* ollarium, *ab ollae similitudine.*

pot-asschen.

Cinere smegmatici, smectici, saponarij: cinere conditij. *vulgò ollares: quòd in ollis & vasis fictilibus asseruentur, ne liquescentes effluant.*

pot-backer.

Figulus, plastes.

pot-backerije, potterije.

Figlina, figuli officina.

pot-bloeme.

fland . j. ghenoffel-bloeme. q.d. flos ollaris. *quòd in ollis collocetur ac feruetur.*

pot-boeue.

Nebulo vagus & validus, encaenia & festa genialia passim consecrans: *à liguriendis ollis siue poculis dictus.*

pot-bolinck.

holl. sicamb. Farraceum, edulium ex alica farris. & Botulus.

pot-gheld.

Pecunia in Euelionis aula recondita: & Pecunia lecta, pecunia monetae valdè probae: qualis in olla asseruari soler.

pot-gieter.

Poculorum stanneorum fusor.

pot-harst.

sax. fris. sicamb . j. huts-pot. Caro iussulenta.

pot-heyse.

Ansa ollaris.

pot-hond.

Aula siue olla Euclionis.

pot-huyue.

Galea exploratoria: cassis humilis & sine cono.

pot-ijser.

fland. Tripus.

pot-kaese.

Caseus conditaneus, condititius: tyrotarichus.

pot-lepel, pol-lepel.

Tudicula. *q.d.* cochlear ollare, cochlear maius, quo pulmentaria vertuntur, commouenturque in olla.

pot-mispel.

Mespilum maius.

pot-pasteeye.

Minutal, minutal condititium, ollare.

pot-scherf.

Testa.

pot-suycker.

Saccarum mollius & vilius, in ollis seruari solitum.

pot-vleesch.

fris . j. huts-spot.

potagie.

Olus coctum, olus concisum, minutal: ius, iusculum, aulicocia, pulmentum, pulmentarium, cibus pulmentarius. *vulgò potagium. gal. potage: ang. potage.*

potten.

In olla condere siue coaceruare.

potten het gheld.

Pecunias condere, numos strangulare: pecunias in arca aut olla conclusas seruare.

potter.

Euclio: qui pecunias in olla conseruat.

potterije.

Figlina.

Pote.

Insitum, surculus, calamus.

pote poote peë.

Siser, carota subalbida, radix edulis.

Poteren. j. peuteren.

Fodicare.

Potte. j. pot.

Olla.

pots-hoofd.

Capus tumens, inflatum magnum.

pots-hoofd, kappert.

Lamia.

pots-wal, wal-visch.

Cete.

Pouer.

Pauper, egenus, inops, tenuis. *gal. poure: ital. pouero: his. pobre: ang. poore.*

pouerlick.

Tenuiter, miserè.

P R

Prachen, pracheren.

Parcere sumptui, parcè viuere.

pracher.

Parcus, auarus, sordidus.

pracherije.

Parcimonia, parcitas.

Pracht.

Fastus, ostentatio, pompa, magnificentia. *ger. pracht: sax. precht: ang. prijde.*

prachtigh.

Fastosus, magnificus.

prachten.

Superbire.

Practijcke.

Pragma, vsus fori, vsus forensis: ars, techna, artificium, opera lucratiua: consuetudo: experientia, vsus, vsurpatio. *vulgò practica. gal. pratique: ital. pratica: ang. practyse.*

practijckigh.

Pragmaticus, exercitatus. *vulgò practicus.*

practijcke.

sax. sicamb. Astrologia.

practijck-schrijuer.

Astrologus.

prachtiséren.

Agere, actitare, in vsu habere, versari in re aliqua: meditari.

practiséren om gheld te krijghen.

Aeruscare: pecunias quavis arte colligere.

practisijn.

Pragmaticus: artifex forensis, formularius: callidus vsus forensis: cautor: iuris formularij consultus: institutorum forensium peritus: iuris & vsus fori peritus. & Homo astutus, subdolos. veterator. Pragmatici, *inquit Budeus, dicuntur à graeca voce μ. quae inter caetera, causam litemve significat: erant autem homines quidam forensis professionis, qui causarum actores interdum ignaros monebant: quasi admonitores postici, dicendorumque suggestores, quum ad iuris disceptationem ventum erat.*

Prael.

hol. fris. Fastus: & Fastosus.

praelen.

Superbire.

Praemken.

holl. Cymba.

Praet.

Fabulae, nugae.

praeten.

Fabulari, nugari, *ang. praete.*

praeter.

Congerro, nugator.

praetken-schrijuer.

sax. Astrologus.

Pragesijn.

ger. sax. sicamb. Lorica bilix.

Prame.

Pressio, pressus, pressura, oppressio.

prame.

Scapha.

prame.

Pastomis.

pramen

Premere, vrgere, opprimere.

Pranghe.

Coarctatio, compressio.

pranghe, muyl-pranghe.

Postomis, pastomis, confibula: instrumentum quod naribus equorum imponitur.

pranghe prangher.

Numella.

pranghe in de meulen.

Molae retinaculum.

pranghen.

Vrgere, premere, comprimere, arctare, constringere: & Retinere, retentare.

prangh-dief.

Receptor furum.

prangh-wortel. j. stal-kruyd.

Ononis, herba spinosa, boues in opere pungens & vrgens. *vulgò* remora aratri.

prangher, half-ijser.

Numellae, neruus: vinculum quo ceruix, interdum etiam pedes, includuntur.

prangher, kuypers haeck.

Harpago vietorius. *vulgò* canis. instrumentum quo circi commodiùs vasis inducuntur.

Prasen.

Murmurare, murmillare, mutire.

Prat.

Fastosus, feroculus, arrogans, audaculus. *ger. prachtigh: ang. proude, prydeful.*

pratte, parte.

Arrogantia, audax facinus, astutia, dolus. *gal. baratte: ang. pryde.*

pratten.

Ferocire, tollere animos, superbire. .

prat-stoel.

Solium sedes magnifica.

Praten. j. praeten.

Fabulari.

Preael.

fland. Supparus.

Preael.

fland. Muccinium pendulum & striatum.

Preeuwen.

Suffurari, surripere, sublegere, manticulari, inuolare.

Prediken. j. preken.

Concionari.

Prekel.

holl. sicamb . j. prickel. Stimulus.

prekelen. j. prickelen.

Stimulare, pungere.

Preke, prekinghe.

Concio, sermo ad populum, oratio, homilia. *germ. predig gal. preche: ang. preaghing.*

preken, prediken.

Concionari, orationem habere. *vulgò praedicare. ger. predigen: gal. precher: ital. predicare: hisp. predicar: ang. preache.*

preker, prek-heer.

Concionator, ecclesiastes, praeco verbi Dei.

preker-munck.

Dominicanus.

preck-stoel.

Suggestum, suggestus, pulpitum, concio: *vulgò ambo.*

prek-stoel, voud-stoel.

Sella plicatilis.

Prenten.

fland . j. printen.

Presse. j. persse.

Preter.

Praetor ruralis, praetor rusticus: & Saltuarius, sylvarum custos.

preter-schap.

Officium praetoris ruralis aut saltuarij.

Preuost.

Praefectus, iuridicus, quaestor: praefectus rerum: capitalium: quaesitor, latrunculator.
q.d. praepostus sine praepositus. *gal. preuost: ital. prefecto, preuosto.*

preuost-stock.

Vitis: insigne centurionum quod manu gestabant, & quo in delinquentes milites animaduertebant.

Preutelen. j. protelen.**Prick.**

holl. Aculeus, stimulus. *ang. pricke.*

prick, pricksken.

Mentula, veretillum, paruum veretrum.

pricksken.

vetus. Panis triticius minutulus.

prickskens gheld.

Genus exactionis rei frumentariae in Brabantia.

prick, lampreye.

Lampetra, mustela, murena fluuiatilis, echeneis. *ger. pricke.*

prickel.

Aculeus, stimulus.

prickel, priker.

fland . j. stiete. Vropygium, culus auium.

prickelen pricken.

Stimulare, pungere. *ang pricke.*

Prieel.

Stibadium, torus, scena, vmbraculum, frondea casa. *gal. preau.*

prieel van wijn-gaerd.

Arcella siue arcellata vitis.

prieelken.

Topiarium, pergula.

Priem.

Stilus, acus, radius. *ger. pfriem: sax. preem.*

priem, krol-priem.

Discriminale, acus crinalis, calamistrum.

priem spijs.

Assula inspicata.

Priem. j. wip.

Lux micans. **Schele proem. j. schele wip.**

prieme, priem-tijd.

flan. Prima aurora.

priemen.

vetus. Premere, imprimere, stilo fodere, stimulare, pungere: & Acuminare, cuspidare:
& Premere, occultare, surripere.

prieme van de nieuwe mane.

vetus. Tertia dies nouae lunae.

priem-tijd.

Prima aurora: primulum diluculum. *Plaut.* **priem-tijd.** Ver, tempus vernum, annus renascens. *gal. printemps: ang pryme tyme.*

priemende mane.

Noua luna: luna renascentes cùm primum colligit ignes. *Virg.* **priem van den daghe.**
Sublucanum tempus, crepusculum, prima aurora, diluculum. *gal. poinct.*

Priester.

Presbyter, sacerdos, sacrificus. sacricola, flamen, mysta, mystes. *gal. prestre: ital. prete hisp. preste, presbytero: ang. preste. priest.*

priesteragie.

fland. Flaminia: flaminis siue sacerdotis domus. Pastophorium, pastophori domicilium.
3 Esd. 8. 1 Machab. 4.

priester-dom priester-schap.

Sacerdotium.

Prijcken.

hol. j. proncken. Dare se spectandum.

Prije.

Cadaver, tetrum cadauer.

Prijs, prijnse.

Captura, praeda. *gal. prinse: hisp. presa: ang. pryse.*

prijs oft prijns maecken iemands goed.

Praedae siue ad praedam exponere alicuius bona: dare fortunas diripiendas.

Prijs, weerde.

Pretium, valor, indicatura, indicatio, aestimatio. *gal. pris: ital. prezzo, preggio: hisp. precio: ang. price.*

prijs.

Laus, laudatio, collaudatio, gloria, palma. *hisp. prez: ang. praise.*

prijs, prijs-stuck.

Brauium: victoriae praemium: id quod victori confertur in ludis. **Om prijs.** Certatim

prijs-gheuer.

Designator, brabeutes.

prijzen.

vetus. **j. schatt op prijs setten.** Aestimare, imponere pretium, pecunia aestimare, appretiare. *gal. priser, ang. prise.*

prijzen. j. louen.

Laudare, commendare. *gal. priser: ang. praise.*

prijselick.

Laudabilis.

prijs-weerdigh.

Laudabilis.

prijselicken.

Laudabiliter.

Priker.

fland . j. prickel, stiete. Vropygium.

Prime. j. prieme.**Primel-naeckt.**

vetus. Prorsus nudus.

Pril.

vetus. Venustus, bellus, festivus, hilaris.

Prince.

Princeps: regulus: dynasta, dynastes. *gall. prince: ital. principe: hisp. principe dicitur,*
filius regis primogenitus.

princen-dom.

Principatus.

princesse.

Princeps foem.

princelick.

Basilicus, regius, regalis.

principael.

Principalis, praecipuus, summus, potissimus.

principaelick.

Principaliter, praecipuè,

maximè, praesertim, potissimùm, potissimè

Printe. j. druck.

Impressio.

printen. j. drucken.

Premere, pressare: & Imprimere, excudere. *ang. printe.*

printer. j. drucker.

Impressor.

Priuaet.

Latrina *q.d.* locus priuatus siue secretus. *ger. profetle, profeyt: gal. priué: hisp. priuada: ang. priuie.*

Procederen. j. dinghen.

Agere lites. *vulgò* procedere.

proces. j. ghe-dingh.

Lis, dica, controuersia. *vulgò* processus. *gal. proces: ang. processe.*

Processie. j. om-ganck.

Supplicatio, rogationes, publicae litaniae. *vulgò* processio.

Prochie.

Paroecia, curia, sacra vicinia: titulus *apud veteres Eccles.* cura *vulgò* & parochia.
gal. parooice: ital. parochia: hisp parochia: ang paryshe.

prochie-kercke.

Templum paroeciae.

prochie-woonder.

Paroecus: eiusdem fani consors: curialis.

prochiaen.

Paroecus, curio, sacerdos curiae praefectus, aedis sacrae moderator. *vulgò* parochus:
& curatus.

prochiaen-schap.

Curionatus, curia.

Procureur.

Procurator causarum, vindex, causidicus, forensis, patronus: actor, cognitor.

procureur generael.

Actor publicus siue regius, cognitor regius publicusque, publici ac popularis iuris
vindex.

procureur van quaede saecken.

Rabula, consarcinator litium, vitilitigator, togatus vulturius, hirudo forensis:
causidicus, veterator.

procuréren.

Procurare, sollicitare. & Causas agere: defendere aliquem in iudicio: patrocinari.

procuratie.

Mandatum.

Proef. j. proeue.

Experimentum, specimen.

proef-iaer.

Annus tyrociniij.

proef-slagh.

Praeludium pugnae, praelusio, principium pugnae.

proef-scheut.

fland. Specimen, tyrocinium.

proef-steen.

sic . j. toet-steen, goud-steen .

proef-stuck.

Tyrocinium, specimen: canon artis: documentum.

proeue.

Gustus, degustatio.

proeue.

Experimentum, specimen, tentatio, tentamen, probatio *vulgò* proba. *gal. preuue: ital proua: ang. profe.*

proeue.

Probatio, demonstratio, argumentum.

proeuen.

Gustare, degustare, libare, delibare: labris primoribus attingere.

proeuen.

Probare, experiri, tentare, attentare: facere periculum, experimentum. *gal prouuer: ital. prouare: hisp. prouar: ang. proue.*

proeuen.

Probare, demonstrare argumentis.

proeuer.

Praegustator, protogeusta.

Proesten.

holl Sternutare.

Proffijt.

Profectus, vtilitas, emolumentum, commodum, lucrum, quaestus, compendium. *gal. proufit: ital. profitto: hisp. prouecho: ang. profite.*

profijtelick

Vtilis, fructuosus, commodus, *compendiosus*, conducibilis: ex vsu.

profijtelickheyd.

Vtilitas.

profijtelicken.

Frugaliter, vtiliter.

profijten, profitéren.

Proficere.

Proye, roof.

Praeda, rapina. *gal. proye: ital. preda ang. praye.*

Pronck.

holl. Omatus, ostentatio.

pronck.

vetus. Nubilum, nubes.

pronck.

Frons nubila, supercilium nubilum, supercilij nubes, frontis nubecula.

proncken.

Nubilare, nubilum fieri.

proncken.

Vultum componere, adducere: frontem subducere, trahere vultum, induere vultum seuerum, contrahere supercilium: contrahere vultum ad seueritatem obnubilare vultum: & Ostentare se, dare se spectandum, statuam agere. & Ornare, adornare.

pronckaerd.

Vultuosus: bellus.

pronckende weder.

Nubilus aër: caelum caligans.

pronckende colen.

Prunae obductae.

pronckende op-sicht.

Frons nubila, matutina, obducta: vultus caligans.

proncker, pronckaerd.

Vultuosus.

pronckerije.

Frons nubila: & Ostentatio.

pronck werck.

Supellex ad ostentationem cultumque aedium, non ad vsum comparata: : μ
: non culinario vsui, sed domorum ornatui dicatae.

Prondel. j. prondselinghe.

Scruta.

prondelen. j. prondselen.**prondselen.**

Tricari, nugari, nugas agere: & Scrutari, perscrutari.

prondselinghe, prondelinghe.

Res minutae nulliusque pretij in thesaurum reconditae: & Scruta, orum, friuola.

prindseler.

Scrutarius, friuolarius: res minutas nulliusque pretij corradens & recondens.

prondsel-gheld.

Pecuniae minutae.

Prootsch.

Strenuus, acer, magnanimus, fastosus, superbus. *gal. preux.*

Prop. j. proppe.

Obturamentum.

Proper.

Proprius, peculiaris: & Condecens, concinnus, appositus, aptus, bellus, scitulus, argutus. *gal. propre: ital. proprio: hisp. propio: ang. proper.*

properheyd.

Elegantia, concinnitas, lenocinium.

properlick.

Propriè, peculiariter: & Eleganter, concinnè, appositè, bellè, decenter, scitè: & Placidè, quietè: & Sensim, lentè, paulatim, pedetentim: & Modicè, modestè.

Proppe.

Obturamentum, oblongum, veruculum: & Pedamen, fulcimentum, fulcrum, sustentaculum. *ang. prop, proppe.*

proppen.

Fulcire, suffulcire.

Prosse.

ger. Germen.

prossen.

Pullulare, expullulare.

prossen.

Bullire, ebullire, bulliando bombum edere.

Prost.

Praefectus, praepositus ecclesiasticus: oeconomus qui prouentus ecclesiasticos administrat, & secundum episcopum plebi praeest: , prostates. i. praesul, praefectus, antistes.

prostdije.

Prostatis, prostasia, protostasia, praesidentia, praefectura. *vulgò* praepositura.

Protel preutel.

Murmur. & Examen: & Congeries. & Turba.

protelen, preutelen.

Murmurare, mussitare, murmillare: bullire cum murmure siue bombo.

proteler.

Susurro.

Prouande.

Commeatus, penus, penu. *ger. profiand.*

prouand meester.

Annonae structor, annonae praefectus.

Proue, prouerie.

Panis gradilis, panis qui eleemosynae loco egenis distribuitur: sportula. & Diarium.

prouene.

Beneficium ecclesiasticum. *vulgò* praebenda.

prouen-kraemer.

Simoniacus: sacriuendus: sacrilegus nundinator: institor rerum sacrarum quae commercium respuunt: nundinator beneficiorum ecclesiasticorum.

prouen-kraemerije.

Simonia: ambitus rerum sacrarum: nefarius ambitus: sacrilega nundinatio: collatio nummatia sacerdotij: nundinarium sacerdotij commercium.

Prouost. j. preuost.

Quaesitor, latrunculator.

Pruylen muylen.

Mutare, mussitare.

Pruyme.

Prunum. *ger. pflaum: sax. plumme gal. prune: ital. pruno: his. pruna: ang. plumbe.*

Pruyme van Damasck, blauw pruyme. Prunum Damascenum, passum, rugosum.

Witte pruyme. Prunum hordearium, candens.

pruym-boom, pruymeler.

Prunus.

pruym-kerse.

Malum armeniacum.

Pruyschen.

Singultire, singultus emittere.

pruyschen.

fland. Bullire, feruere, inferuere, cum murmure.

Pruysten.

sax. sicamb Sternutare.

Pruytsch j. prootsch.

P V

Puckel. j. pockel.

Papula, pustula.

Pudde.

fris. Mustela piscis.

Pueyne.

Rudus, eris: rudera. **Oudt pueyne.** Rudus verus.

Puele, pole.

sicamb. holl . j. pelle. Pelicarpium, folliculus seminis. *hollandis propriè dicuntur* pisa cum suis folliculis.

Puer.

Purus, merus. *gal. pur: ital. puro: hisp. puro: ang. pure.*

puer goud.

Purum aurum.

puer argh.

Prorsus & omnino malus.

puer arm.

Prorsus pauper.

puer sot.

Omnino stultus.

puerlick.

Merè, purè, liquidò.

puer willens, puerlick willens.

Volens sciensque, prudens sciensque, destinata prorsus voluntate, data opera: prorsus & data opera compositò.

Pueren.

fland . j. poyeren.

puer-roede.

flan. j. poeyer-roede. Fuscina.

Pueter. j poester.

Follis.

Puffe puffen. j. poffe, poffen.**Pugmael.**

vetus . j. pomaerd.

Puyck.

holl. Pannus laneus.

Puyde. j. puyt.

Rana.

Puye puyde.

Podium, pulpitum, suggestus, suggestum, rostra, orum: suggestus lapideus.

Puyer.

vet . j. stad-bode. Stator, viator.

Puyl.

fris . j. buydel. Sacculus.

puyle. j. buyle.

Tuber.

puylen.

Tuberare, extuberare, protuberare, inflari, turgere, pullulare. & Prominere, eminere.

puyl-ader.

Varix.

puyl-aderigh.

Varicosus.

puyl-ooghe

Oculus eminens, oculus extuberans, emissitius.

puyl-ooghigh.

Exophthalmus: qui prominentiores habet oculos.

puyl-ooghen.

Oculos exerere.

puym-steen.

Pumex, lapis arenarius, lapis bibulus, spongia: lapis spongiae instar fistulosus *ger. bimssteyn. gal. pierre ponce: ital. pomice: hisp. piedra esponia: ang pumish stone.*

Puyroen perroen peroen j. puye.

Podium *gal perron.*

Puytschede boter.

holl . j. biestighe boter. Butyrum è colostro.

Puyste.

Vomica, pustula, tuber, verruca: & tuberculum. *germ. butzlin: ital. posta: hisp. postilla, pustilla: ang. povvshe.*

puyst-bijter.

holl . j. rombout. Mordella: orsodacna: insectum pustulas puerorum appetens.

Puyster. j. puester.

Follis.

Puyt.

fland zeland . j. vorsch. Rana.

puyt-ael. j. ael-puyt.**puyte.**

Mustelae fluuiatilis genus.

Pulle. j. ampulle.

Simpulum.

Pulle.

hol . j. poelie. Pullaster, pullastra.

Puls. j. pols.

Puluer. j. poluer.

Pulus.

Puluier. j. pluuiet.

Pardalus. *vulgò* auis pulueratrix.

Pulwe

Puluinar, puluinus: & Culcitra. *ang. pillow.*

Pulwijne, flouwijne.

Puluini theca, inuolucrum puluinaris: tegmen puluinaris.

Pundel, punder. j. pondel.

Statera.

Punt, punte, point.

Punctus, apex. Mucro, cuspis, spiculum, acies. & Articulatus. *ger. punct: gal. poinct: ital. punto: his. puncto: ang. poynt.*

punten.

Acuere.

puntigh.

Mucronatus, acuminatus, acutus.

puntigh.

Accuratus.

puntighlick ghemaect.

Ad amussim, examussim, exactissimè, exquisita diligentia & exactissima cura factus: exquisitus.

puntighlick.

Accuratè, ornatè, nitidè, exquisitè.

puntsoen. j. pointsoen.

Stimulus.

Puppe. j. poppe.

Pupa.

Puppingh.

Malum petisium, curtipendulum. *ang. pippine.*

Purreye. j. porreye.

Purpur.

Purpura, murex, ostrum, conchylium *gal. pourpre: ital. porpora: his. purpura: ang. purple.*

purperen, van purper.

Purpureus, ostrinus, conchyliatus, Tyrius, Sarranus, Thessalicus, Porphirianus, puniceus, murice tinctus.

Purreken, porreken.

fland . j. wratteken . Verrucula, pustula. *gal. porrion: it. porro.*

Pusseme.

fland. gand . j. perssem. Mensa siue taberna vsuraij.

pussemier.

flan . j. perssemier. Vsurarius, foenerator.

Put putte.

Puteus & Lacuna. *gal. puyts ital pozzo: his. pozo: ang pit.*

put, kuyl.

Scrobs, fouea, fossa.

putteken.

Scrobiculus.

put.

sax . j. poel. lacuna, palus.

put. j. dief-put.

Robur.

put ende galghe.

Ius siue potestas gladij: merum siue summum ius.

put-eemer.

Modiolus, fitula vrna, haustum.

put-galghe.

Tollenon, pertica putealis.

put-haeck.

Lupus, harpago.

put-radt.

Tympanum.

put scheel, put-decksel

Puteal, putei operculum.

put-steygher.

Tollenon.

put swengel.

Tollenon, pertica putealis.

put-water.

Aqua puteana, putealis.

putten.

Haurire è puteo, haurire aquas.

putse.

hol. zeland. Situla nautica. ang. pitcher.

putsel.

Tollenon, pertica putealis.

putgher, putker, puteker.

sax. holl. fris. zelan. Mesonauta, abiectus minister in nauis: mediastinus nauis.

Putoor. j. visse.

Putorius.

putoor, butoor.

Ardea stellatis. vulgò bostaurus.

Puttier.

Ganeo, scortator. *vulgò* puttierus, puttianerus: *putaine, putta & puttana. gall. hisp. & ital. meretrix dicitur: potta quoque ital. cunnus.*

putten-sone.

vetus. fland . j. hoeren-sone. Spurius.

[Q]**Q V****QVabbe, vaene.**

Palear.

quabbe, quappe.

fland. sic. Holothuria. piscis genus. Adr Iun.

quabbe.

sax. Rubeta, buso, rana *Gesner*.

quabbe, ael-quabbe.

germ. sax. sicamb. *Mustela fluuiatilis*: sic dicta quòd cum ranis aquaticis maioribus coire putetur; vel cum rubetis aquaticis; nam oris rictu ranas refert, &c. *Gesner*.

quabbe, quappe.

sax. Gobio capitatus, capito. *piscis*.

quabbel, balch.

Scirrus: tumor durus sine dolore, renitens: ganglion.

Quack.

sicamb. Ardeae genus.

Quack.

Superfluum, reliquum, exstantia: & Friuolum, res friuola.

quack.

Pulpa.

quack.

Torus.

quack.

holl . j. **quispelken.** Floccus, flocculus.

quack van vleesch.

Tuber, excrescentia: callosa & superflua caro in corpore.

quacken, quackelen.

Dissipare, profundere, prodigere tanquam rem superfluam & friuolam.

quack-saluer.

Aliptes: iatroleptes: medicus vnguentarius, seplasiarius: chirurgus qui oleis pinguibusque malagmatibus foris adhibitis, morbis exterioribus medetur: & Medicus circumforaneus, circuitor, circulator, pharmacopola circumforaneus.

quack-saluerije.

Iatroleptice, medicina vnguentaria.

quackel gheldeken.

Pecuniae minutae: quae rebus friuolis impenduntur tanquam superfluae & parui pretij.

quackelinghe.

Res parui pretij: nugae: friuola.

Quackel.

Coturnix, ortyx: *vulgò qualea: gal. caille: ital. quaglia: ang. quale, quayle. caldaicè kackel & keckel.*

quackel-beye.

holl. Brionya, vitis alba, ampeloleuce, colubrina: *herba cuius acinis cothurnices vescuntur. q.d.* acinus coturnicum.

quackelen.

Aucupari coturnices.

quackel-beenken.

Fistula aucupatoria: fistula eburneola: fistula qua coturnices ab aucupe alliciuntur & decipiuntur. *vulgò* quiscularium.

Quackelen. j. quacken.

Dissipare.

Quacken, queken.

Coaxare. & Gingrire, reddere sonum instar anseris: & Instar coturnicis.

Quacker-nelleken.

flandr. Puella venusta, lepida, lasciuia.

Quaed.

Malus, prauus, peruersus, malignus, nocens.

quaed.

Malum, res mala, infortunium.

quaed, quaet, quat, kat.

ger. sax. sicamb. vetus fland . j. kaet. Stercus, oletum.

quaed vier.

Ignis malignus, parvus, tenuis, exilis. *Martialis: tepet igne maligno Hic focus.*

quaed vier.

Erysipelas, sacer ignis.

quaed hebben.

Vrgeri, affligi, laborare. **Te quaed hebben.** Laborare, succumbere, imparem esse labori, hosti, &c.

quaed aerdigh.

Malignus, pravae indolis.

quaed-be-leyd.

fland . j. moeder-sogh. Cyceon, miscellanea potio.

quaed-be-leyd.

fland. j.deugh-niet. Nequam, prodigus.

quaed-daed.

Malefactum.

quaed-daedigh.

Maleficus, scelestus.

quaed-gunstigh.

Maleuolus, invidus.

quaet-hertigh.

Prauus corde, maleuolus.

quaed-listigh. j. arghe-listigh.

quaed-lustigh.

Libidinosus.

quaed sprekigh.

Maledicus.

quaed-sprektheyd.

Maledicentia, maledictum.

quaed-doender.

Maleficus, nocens, facinorosus, perniciosus.

quaeder-tieren.

fland. Malus.

quaede-meester.

louan. Febris.

quaed-willigh.

Maleuolus, maleuolens.

quaed-willighheyd.

Maleuolentia, malignitas.

quaed-willighlick.

Maleuolè, malignè.

quaedelick. j. qualick.

Malè, malignè.

quaele.

vetus. fland. Malitia, nequitia.

quaele. j. quelinghe.

Languor, morbus, malum, aegritudo.

quaelick, quaedelick.

Malè, prauè, peruersè. & Difficilè, difficulter, aegrè. Molestè.

quaelick aen zijn.

Malè siue incommodè agi cum aliquo, afflicta esse conditione, valetudine, &c.

quaelick hooren.

Grauter audire.

quaelick hoorende.

Surdaster.

quaelick nemen.

Molestè, aegrè, acerbè, iniquè, indignè, grauter ferre.

quaelick-vaerd.

Aduersa valetudo: casus aduersus, infortunium.

quaelickheyd.

Languor, aegritudo.

quaelickheyd aen therte.

Languor.

Quaghel.

sicamb . j. runsel. Coagulum. *ital. coagolo, quaglio: hisp. cuajo.*

Qualer.

zeland. Negotiator callidus & catus: polytropus, quales sunt minuti quidam & ignobiles. *Leuin. Lemn.*

Qualster. j. hauer-essche.

Fraxinus siluestris.

Qualster.

sax. Pituita.

Quant.

Scitus homo.

quant, mangher.

Sodalis, socius, socius ludi, collusor. & Commercia exercens cum aliquo, permutator.

quantselen, mangheren.

Commutare, permutare.

quantseler. j. kansseler, quant.**quantsuys.**

Collusoriè, lusoriè, quasi verò, quasi.

Quappe. j. quabbe.**Quardel. j. querdel.****Quareel, kareel-steen.**

Later. ital. quadrello.

quareel.

vetus. Pilum catapultarium, iaculum quod catapulta emittitur: *ang. quarel.*

Quarte.

Quartarius, quadrans: quarta pars mensurae. *gal. quarte: ital quarta: hisp. cuarto: ang. quarte.*

quarte wijns.

Vini quartarius. & Vini sextarius.

quarteel.

Quarta pars, quartarius.

quarteel wijns. j. ander-half-aeme.

quartier.

Quartarius, quadrans, quarta pars. *ang. quarter.*

quartier der maenen.

Quadrans lunae. **Het leste quartier der maenen.** Nouissima luna. **Wassende quartier der maenen.** Luna bicornis: luna crescens: meniscus, species lunae nondum completae.

quartier.

Quarta pars centeni: viginti quinque.

quartier, ghe-weste.

Regio, tractus.

quartier-meester, wijck-meester.

Magister vici, praefectus vici, magister regionis.

quartier-meester. j. forier.

Mensor, designator hospitiorum.

quartier.

Stemmatis membrum: *vulgò* quartera. **quartieren van edel-dom.** Quadruplae nobilitatis arma, siue membra: qualia nobiles numerare & in insignibus ponere solent.

quartier.

Triuiale lupanar, prostibulum. **Int quartier sitten.** Prostare: vulgo victum quaerere. *Terent.* corpus suum vulgo prostituere: vulgo sui copiam facere.

quartier-hoere.

Scortum triuiale, prostibulum: prostibula.

quartieren.

In quatuor partes diuidere.

Quassen.

Quassare: motare, mobiliare: quatefacere, concutere. *ital. squassare: ang. quashe.*

quas-broecke.

Bracca follicans, laxa.

Quast.

sax. hol . j. quispel, borstel, klee-borstel. Penicillus.

quast.

vetus. sicamb . j. waeyer. Flabellum.

quast, ast, oest.

holl. fris. sicamb. Nodus arboris, tuber, centrum.

Quasten j. quisten.

Cum impetu effundere, profundere.

Que que-appel quede-appel.

Malum cydonium, canum, lanatum. *ger. kuttem: sax. quede: gal. coing: ital. cotogno ang. quince.*

que-appel-boom, queden-boom.

Malus cydonia, cotonea.

que-kruyd.

hol . j. que-moes.

que-moes.

Cydonite: placenta ex cydonijs malis. *vulgò* diacydonium, cydoniatum, cotoniatum.

que-peyre.

Malum strutheum.

que-vleesch.

hol. fris . j. que-kruyd, que-moes.

que-wijn.

Vinum cydonites.

Queck, quecken. j. quick, quicken.**Quecksen.**

Gemere, languere, aegrescere. *hisp. quexar.* Queri, conqueri.

Quedelen.

vetus. Garrere, modulari: minurizare: vernare gutture: queri. *Ouid. Dulce queruntur aues. & Horat. Queruntur in siluis aues.*

Queecken.

fland. hol . j. quicken. Nutrire, educare, alere.

queeckerije.

fland. Plantarium: seminarium: locus vbi arborum plantae nutriuntur.

Queycken.

vetus . j. quicken. Nutrire, fouere. & Viuere.

Queken.

Coaxare: & Tetrinire. & Gingrire & Garrere: & Strepere, obstrepere: Clangere instar anseris.

Quelen.

fland . j. quedelen. Garrire.

Quelen, quenen, quijnen.

Languere, gemere, languore tabescere.

quel-balgh, quel-bast. j. quel-buyck.

quel-buyck.

Ventrosa puerorum moles.

quelende.

Languens, languidus.

quelende sieckte. j. quenende.

quelinghe, quaele.

Languor, aegritudo.

Quelle, quelme.

ger. sax. vetus . j. welle. Scatebra, scaturigo.

quellen quelmen.

ger. sax. vetus . j. wellen. Scatere, scaturire.

quellende waeter.

vet. ger. sax. sic. Aqua viua, iugis, perennis.

Quellen.

Molestare, afflictare, infestare, cruciare, vexare, diuexare, vrere, vrgere, laccessere, exagitare.

quellaedsie, quellinghe.

Molestia, molestatio, afflictio, vexatio.

quel-ijser.

metapho. Homo molestus, difficilis, fastidiosus.

quelachtigh.

Molestus, morosus.

quellick.

Molestus, grauis, morosus, difficilis, irritabilis.

quellickheyd.

Molestia, morositas, intemperies.

quellinghe.

Molestatio, vexatio.

quesel.

Molestia.

Quelme. j. quelle.

Scaturigo.

Quenckelen.

hol . j. quedelen. Garrire.

Quendel.

Serpillum, matris animula, thymus agrestis.

Quene.

vetus. fland . j. frock. Laena, vestis lanea superior.

quene.

Taura, vacca taura, vacca sterilis: iuuenca sterilis. & Mulier sterilis. & Mulier languescens, languida.

quene.

vet. Vxor, materfamilias. **Quenum**, siue **quena**, *veteribus Teutonibus dicitur vxor siue materfamilias: teste Otfrido VVeissenburgensi, S Galli monacho.* **Quene** *anglis* Regina vocatur.

quene.

Mulier vana, garrula, loquax, improba, procax, & Meretrix. *ang. queane.*

quenen-kom, quenen-kout, quenen-klap.

Deliria, ineptiae; aniles fabulae.

quene.

fland . j. moesel. Tibia vtricularis.

quenen.

Ineptire.

quenen, quijnen, quijlen.

Languere, tabescere.

quenende sieckte.

Syntexis, *consumptio*, atrophia.

Quentselen.

Lentè & fastidiosè mandere.

Querdel.

Segmen corij. & Ligamentum calcei rude: lorum duriusculum: rudis ora calcei. & Tuberculum callosum ac durum.

querdel.

Nodus, tuber.

querdel. j. kliere.

Tonsilla, glans, glandula

querdel-snijder.

ironicè . j. schoen-maecker, schoen-lapper.

querdelen.

vetus. Suppingere soleas. *gar.* *quarreler.*

querdelen.

Dura & Nodosa fila nere.

querdelinghen.

Segmenta corij.

Querne j. hand-molen.

sax. *querl*, *quermole*: *ang* *querne*.

Queselen.

Tractare nugas seriò.

quesel-bollen.

Nugas agere siue effutire: & Caput motare instar cogitabundi

queseler.

Meditabundus, morosus: rerum friuolarum curiosus.

queselinghe.

Quisquiliae: nugae, res friuolae.

Quets.

vetus. Malum.

quetsch, quets, quaets.

Malus, nocens, malitiosus.

quetscheyd.

Malitia, malignitas, peruersa voluntas.

quetschelick.

Malignè, malitiosè, peruersè.

Quetse.

fland . j. wonde. Vulnus, laesio, offensio, malum, dolor.

quetselick.

vetus. Vulnificus.

quetselick sweerd.

vet. Ensis vulnificus.

quetsen.

Quassare, conquassare, rumpere: & Laedere, offendere, malum inferre.

quetsen, wonden.

Vulnerare, laedere, sauciare.

quetsure.

Laesio, vulnus.

Quetteren.

Garrire, ineptè loqui, strepere, obstrepere, argutari. **quetten, & quaden** *veteres Teut. dixerunt pro loqui: teste Otfrido.*

quetterer.

Garrulus.

quetteringhe.

Garrulitas.

Quick. j. quack.

Pulpa.

Quick.

Viuus, viuidus: & Leuis, alacer, agilis. *ang. quicke.*

quick.

vetus. Animal, pecus animans: & Armentum, grex: & Foetus, pullus: & infans.

quick.

fland. Spiritus. & Spectrum.

quick-haeghe.

Sepes viua, siluestris, naturalis: sepimentum virgultum, spineum, obsitum virgultis, spinis, rubis, & similibus viuventibus siue crescentibus arboribus.

quick-siluer.

Argentum viuum, liquidum, fusile: vomica liquoris aeterni, & rerum omnium venenum. *Plin.* hydrargyrum, argentum aqueum. *ger. quecksilber. ang. quicke siluer.*

quick-sand.

vetus. sax. ang. Sabulum viuum: infidae & rapaces arenae.

quick-steert.

Motacilla: cauda tremula: *vulgò* coda tremula. auicula assiduè caudam vibrans.

quick-steerten.

Motitare caudam.

quicken.

Viure & moueri.

quicken, quecken, queecken.

Nutrire, alere, educare.

quicken.

Vibrare, librare, trutinare, pondus manibus examinare: agitare, mouere, mobilitare.

quicker.

Viuidus.

Quijl, quiel.

fland. fris. holl. sicamb . j. seeuer. Oris pituita.

quijlen, quielen.

fland. fris. holl. sicamb . j. seeueren. Sputare, saliuare.

quijl-band.

Fascia pituitaria.

Quijnen.

sax fris. hol. sicamb. fland . j. quenen, quelen. Languere.

Quijt.

Solutus, dimissus. liberatus, liber. *vulgò* quitus, quietus.

quijt maecken.

Dimittere, missum facere. & Soluere, liberare, redimere, plenè satisfacere. *vulgò* quitare, quietare. *q.d.* quietum reddere & absoluere à debito. *gal. quicter: hisp. quitar: ang. quite.*

quijten.

Accepto ferre.

quijten den eed. j. ver-draeghen.

quijten sijn be-loften.

Liberare fidem suam, praestare pollicita.

quijt-baer.

Solubilis: quod solui aut redimi potest.

quijt-brief.

Apocha.

quijt-schelden.

Mittere, remittere aes alienum, condonare debitum: gratiam facere debiti.

quijtancie.

Apocha, acceptilatio. *vulgò* quitancia & quietancia. litera qua creditor testatur sibi satisfactum à debitore. *gal. quitance: ital. quitanza: ang. quitaunce.*

Quincken.

Micare, motitare: dubio & tremulo motu ferru.

quincken, quinckelen, quinckéren. j. quedelen.

Crebrò & solerter modulari.

Quinckennelle.

Quinquennalis dilatio; prorogatio in quinquennium. *gal. quinquennelle.*

Quinckernelle.

Panni vilioris genus.

Quinckte, quinckt.

Error, tremulus & incertus in re quapiam motus. *Ioan. Becanus.* & Insania, mentis error, deliramentum.

Quint.

Lucrum, emolumentum, foenus, fructus, quinta pars fructuum: iusta quintana. *gal. quint.*

Quint, quintken.

Drachma.

quintel.

ger. Drachma.

quintijne.

Drachma.

Quint-appel.

holl. Colocynthis, cucurbita siluatica. *germ. coloquint: gal. coloquinte: ital. coloquintida: his. coloquintida: ang. coloquintida.*

Quispel.

vetus. Cauda.

quispel.

Aspergillum, aspersorium, *vulgò* dispersorium. *gal. guespillon.*

quispel.

Penicillus.

quispel-biese, kottoen-biese.

uncus bombycinus, tomentum siue linum pratense, gnaphalium.

quispelken.

Floccus, flocculus.

quispelken, borstelken.

Echinus: instrumentum setaceum, setis vndecunq̄ue exstantibus asperum, quo poculorum aluus defricatur.

Quist.

Tritus, us. & Profusio, perditio, dissipatio. **Te quist-gaen.** Perire. profundi, dissipari, consumi.

quisten.

Terere, conterere, atterere, fria-

re, dissipare. & Inutiliter effundere, profundere: & Dissipare, dilapidare, prodigere.

quist-gheld.

Prodigus aeris. & Pecuniae profusae.

quist-goed.

Prodigus, dilapidator, dissipator bonorum. & Res profusa: res quae profunditur & dilapidatur.

quist-koole.

fland. Prodigus.

quist-schotel.

Effusor, dissipator, prodigus.

quisterije.

Prodigalitas.

[R]

RAbat.

Subscus, regula: & Stria, sulcus, canaliculus. *ang. rabat.*

rabat van t'kaets-spel.

Sphaeristerij tectum interius. *gal. rabat.*

Rabat. j. af-slagh.

Decessio siue remissio de summa.

rabatten. j. af-korten.

Concedere partem pretij. & De summa detrahere, remittere de summa.

Rabaud, boeue.

Nequam, nebulo, tenebrio, vappa, flagrio, verbero, mastigia, scelestus, impurus, flagitiosus, nefarius, improbus: & Scortator, ganeo, lasciuus, impudicus, libidinosus, salax. *Vulg* Ribaldus, scortator impurus, & Ribalda, meretrix *siue* scortum. *ribaldo ital.* scelestus, improbus: *ribauld: gal.* & *ribaude: ang.* Adulter, impudicus, scortator *dicitur*. **Vuyl rabaud, vuyl hoer-iaegher.** In Venerem putris: ita rei venereae intentus vt eneruetur, exhauriatur, & assidua libidine resoluator.

rabaud, truggheler.

Mendicus fallax, aerusator: falsa mendicitate & malis artibus quaestum captans: scurra.

rabaud-appel. j. raepaud-appel.

rabauds boghe.

adag. Pandiculatio.

rabauds boghe spannen.

adag Pandiculari: toto corpore extendi oscitando, prae somno aut taedio.

rabauds gast-huys.

Ptothodochium, ptochotrophium: hospitium mendicorum.

rabauds kraussel, kamanterije.

Impetigo, scabies mendicorum.

rabaudeken, vogheler.

vetus. fland. Balistae siue tormenti bellici genus, quod iacula & lapides validè emittit atque eiaculatur: Sclopeti siue bombardae genus roti: suffultum. *Frossardus gallicè rabaudequin vocat.*

rabauden.

Agere nebulonem: dolosè agere mendicum: aerustare: cibum & pecunias impudenter & fraudulenter vndique colligere: & Scurrari, scurram agere.

rabauderije.

Nequitia: scirrilitas: impuritas, impudicitia lasciuia, obscoenitas: iocus scurrilis & lasciuus: & Improbitas, nequitia, scelus, flagitium, facinus. *gal ribauldrie: it. ribaldaria. an. ribaudry*

rabelster.

Mulier impudenter & dolosè mendicans

Rabbelen.

Garrire, nugari, blaterare: praecipitare siue confundere verba.

Rabot

fland. Obex, obstaculum.

rabot.

fland . j. sluyse. Cataracta.

rabot.

fland . j. teghenheyd. Aduersitas.

rabots.

Repugnans, resistens.

Rach. j. raghe.

Aranea.

Racke.

vetus. Tormentum, fidiculae, equuleus. *ang racke.*

Racken.

sax. fris. Vile opus agere, purgare latrinas, plateas, &c.

racken.

Torquere, tendere: tormentis exprimere. *ang. racke.*

rack-klooten.

Mala lignea: orbiculi volubiles, qui malum nauis circulo ambiunt, vt eorum ope faciliùs vela attollantur.

rack-seel.

sax . j. rae-touwe. Anquina.

racker.

sax. fris. hol. Lictor, tortor, lorarius, satelles, carnifex, carnificis seruus: & Cerdo vile ac sordidum opus exercens, cloacarius. *ang. racker.*

racket.

Reticulum: instrumentum cordis intentum siue maculis, quibus pila excipitur & expellitur *Vulg* rachettum. *ger. raggetten: sax. ragget: gal. raquette: ital. rachetta: hisp. raqueta: ang. racquet.*

Rackette. j. rockette.

Eruca.

Rad.

Rota, orbita. *ger. rad: gal. roue: ital. rota his rueda.*

rad-braecken.

Rota torquere: comminuere membra rotâ: rotae tormento excruciare: elidere crura, confringere membra rotis: excarnificare rota, in rota: rotae pena afficere: rot insertum conuellere noxium, & paulatim radiis

rotarum conuul sum lenta morte perimere: rota torquere: crurifragio punire & perimere: incussu rotae crura & caeteros artus diffringere: rotarum radiis incussis membra diffringere: *q.d.* frangere rota, siue in rota. *Vulg* rotare.

rad-maecker.

Carpentarius, rotificus.

rad-naue.

Modiolus rotae.

radt-naue, naue.

Modiolus rotae. *ger. nab: sax. radenaue, naue.*

rad-schene.

Canthus.

rad-speecke.

Radius rotae.

rad-sperre, span-koorde, rijder.

Sufflamen: instrumentum quod rotae iniicitur, ne in praeceps feratur currus.

rad-velghe.

Absis, curuatura rotae: & Modiolus rotae, totae medium, *germ. radfelgen: sax. radfelge.*

Rade, radde.

fris . j. drade. Celer, rapidus. & Rapidè, raptim, citò, celeriter. *gal. rade.*

Radie, raye.

vetus. fland. Radius. gal. rayon: ita. raggio: hisp. rayo.

radien, raeyen.

fland Radiare.

Radijs.

Raphanus, raphanis. *Vulg radix. & radicula. ger. rettich: gall. raue: ital. raphano: hisp. rauano: ang. radishe: radice autem: ital. & rayz: hisp. radix dicitur.*

Rae, rha, rah.

sax. Antenna: lignum transuersum in malo, cui appenduntur vela.

rae-band.

sax. Struppus, strophus: funis quo remus ad scalmum alligatur.

rae-bendinghe.

sax. sicamb . j. boy-ancker-touwe. Anchoralia, vrgentes.

rae-nocken.

sax. Cornua antennarum.

rae port.

sax. Acrostolium: summitas nauis.

rae-schip. j. raeseel.

rae-touwe, rack-seel.

Anquina: funis quo ad malum antenna adstringitur.

Rae-seyl.

Acatium, artemon, maius nauis velum.

Raeck.

Tactus, tactio, attractus, ictus.

raeck, val, ghe-val.

Casus, euentus, fortuitus.

Raeck-roeyen.

fland. Altercari, rixari, lites mouere.

Raecke.

ger. sax. fris. sicamb . j. ghe-hemelte. Palatum, fauces.

Raecke.

fland . j. reke. Rastrum. & Rutabulum, sarculum. *ger. rache: gal. rasteau: ang. rake.*

raecken, reken.

Rastro corradere. *gal. racler: ang. rake.*

raecken het vier. j. reken.

raeck-kuyl, raeck-dobbe.

Scrobiculus in quo ignis conseruatur.

Raecken. j. ghe-raecken.

Tangere.

raeck steen. j. toets-steen.

sicamb. Coticula.

Raeckelen.

Sarculare, abradere. *gal. racler: ang. rake.*

raeckelen het hoy.

Foenum rastellis eradere.

raeckelen het vier.

Rutabulo prouere ignem.

raeckel-stock. j. gloete.

Rutaculum. *ang. rake.*

Raede.

hol. fris . j. rade. Citò.

Raed.

Consilium, mens, deliberatio. *ger. rath: sax radt.*

raed. j. raeds-man.

Consiliarius.

raed, raeds-heeren.

Senatus, ordo amplissimus: concilium, coetus consiliariorum.

raed.

vetus. Thesaurus, facultates, diuitiae repositae.

raed. j. rate.

Fauus.

raed. j. rock.

Pensum.

raed.

vetus. holl . j veur-raed. Prouisio, penus, conditio rei familiaris, adiumentum. **Te raede houden.** Conseruare in vsum.

raed-ghe-raed.

sax. sicamb . j. huys-raed. Supellex, vtensilia.

raed-gheuer.

Consultor, qui alij consulit: assessor.

raed-huys.

Buleuterium, curia, domus augusta, augustale, basilica, praetorium, domus senatoria.

raed-kamer.

Senaculum, curia, concilium.

raed-loos.

Consilij experts.

raed-saem, raed-saemigh.

Consultus, prudens: & Frugi, vtilis.

raed-saemheyd.

Frugalitas.

raed-saemen.

vetus. ger. sax. sicamb. Procurare.

raeds-handel.

Actio, causa.

raeds-heere.

Buleuta, consiliarius, consultor, senator, pater: senatorius, senatorij ordinis, synedrus.

raeds-heeren.

Senatores, patres, senatus,

amplissimus ordo. **raeds-heeren sone.** Patricius, senatoris filius.

raeds lieden.

Consiliarij.

raeds-pleghen.

Consultare.

raeds-man.

Consiliarius, consultor: & Senator & Assessor.

raed-slagh.

Consultatio, deliberatio, consilium.

raed-slaen.

Consultare, deliberare, agitare consilia, communicare consilia, communicare consilia inter se, inire consilium.

raed-slaen, ghe-raden.

Coniectare.

raed-schrijuer.

Amanuensis curiae. *Vulg* secretarius.

raed-vriend.

Cognitor.

raedelick. j. be-raed-saem.

Frugi.

raeden raed-gheuen.

Consilium dare, praebere, adferre: & Suadere, monere.

raeden, be-raeden, raed-nemen.

Consulere aliquem, consilium petere ab aliquo.

raeden. j. op-raeden.

Incitare.

raeden. j. ghe-raeden.

Coniicere, coniectare, coniecturare, coniecturam facere, diuinare.

raeder, raed-gheuer.

Consultor, consiliarius, assessor, suasor.

raeder, ghe-raeder.

Coniector.

raedigh.

vetus, sicam . j. be-raed-saem. Frugi.

raedsel, ge-raedsel.

Aenigma, gryphus, quaestio perplexa, nodosa, intricata: scrupulus, scrupus, coniectura.
germ. raettersch: sax. radelse: ang. riddle.

Raeghe. j. raghe.

Aranea.

Raeye. j. radie.

Radius.

Raey-braecken, raey-maecker. j. rad-braecken, rad-maecker.**raeyéren.**

vetus . j. royéren. Extirpare, delere.

raeyéren.

Sufflaminare. *gal. enrayer.*

raeyeringhe.

Sufflamen. *gal. enrayoir.*

Rael.

fland . j. reel. Tenuis, exilis.

Raem.

Tendendi, explicandi, & concludendi instrumentum: compages palorum: pali siue vanni in quibus pannos distendit fullo. *Vulg extentorium.*

raem.

Margines tabulae: fulcrum quadratum tabulae.

raem.

Compages.

raem van de venster.

Iugamenta fenestrae: fulcrum quadratum fenestrae.

raemen.

Extendere, distendere, diducere, explanari, explicare: distendere ad quatuor palos.

raemen passen.

Conuenire, quadrare.

raemen.

hol. Putare, opinari, iudicare.

raemen.

vetus. holl. sicamb . j. micken. Collimare, designare oculis, considerare.

raemen.

Deliberare, perpendere, mente supputare: & Consilia conferre, statuere, constituere, concludere, perficere.

raemen het vonnisse.

Sententiam formare.

raemen nae iemands dood, be-derffenisse.

&c. Machinari mortem, interitum, necem, perniciem alicuius.

Raep.

Collectio, collectum, raptura.

raepe.

Rapa, rapum. dicitur à **raeyen**. i. colligere, auferre, leuare: *quòd rapae passim ex agris collectae, leuentur & auferantur: qua etiam ratione quidam Latini rapam à rapiendo dictam putant. ger. raeb, rub: gal. rabe, raue: ital. raua, rapa: ang rape.*

raep-bucht.

fland . j. **raep-land.** Rapina.

raep-brood.

Panis siue libum ex rapi presso semine.

raep-hoen. j. veld-hoen.

raep-kruyd.

Rapacia, orum.

raep-land.

Rapina, napina.

raep loof.

Rapacina, rapicia orum.

raep-roede.

holl. leod . j. xvi-voet.

raep-smout.

Oleum rapacium, ex rapi semine expressum.

raep-vincke.

Chloris: auicula raporum semina edens.

raepaud, rabaud-appel.

Malum orthomasticum: mammarum effigie, raporum specie. *Adr. Iun.*

raepier.

fland . j. raep-bucht. Rapina.

raponcele.

Rapunculus: rapum siluestre. *germ. rapuntzlin: gall. raponce: ital. raponzolo: hisp. ruyponce.*

raepalie.

Popellus: sordes & faex vrbis: grex hominum parui valoris ex confusa multitudine collectus: quisquiliae. *gal. rapaille, raspaille: ang. rascall.*

raepelinck.

Collecta, collectanea, orum: analecta.

raepen.

Colligere, leuare, auferre.

raepen ghe-noeghte.

Voluptatem capere, haurire: delectari.

raepen sijn sinnekens

Colligere se: reficere se, dilapsum spiritum recipere, animi dissipatas partes rursum in suum locum congerere.

rapiaemus.

Miscellanea: turba miscellanea ex variarum rerum commistione conflata & commista.

Raes.

Aestuarium.

Raesen. j. rasen.

Furere.

raes-maen-dagh.

sicamb . j. ver-loren maen-dagh.

Raete. j. rate.**Raetelen j. ratelen.****Raf, raffen.**

Ligulae cubitales vel bicubitales ex ventre rhombi piscis.

Rafter.

Materia trabis, lignum rude: & Sudes: & Tignus, tignum. *ang. raftere, raufter.*

Raghe ragh

hol. Aranea. gal. araigne. ital ragno, aragna: hisp. arana.

Ragie.

Rabies, furor: & Lasciuia, gesticulatio, gestus. *gal. rage: ang. rage.*

Rake, raken. j. raecke raecken.

Rakette. j. rokette.

Eruca.

Ral rel.

Garrulitas.

rallen, rellen.

Blaterare, garrire, iocari, nugari, fabulari. *gal. railler: ang. autem raile. i. contumelias dicere*

Ramagie, ramaedsie.

Ramalia, orum: fascis ex virgultis & minutis ramis.

Ram.

Aries. *gal. picard. ram: ang. ramme.*

ram, storm-ram. j. rameye.

ram, ramme.

sax. Fistuca.

rameye.

Vectis.

rameye, storm-ram.

Aries, testudo: testudo arietaria: machina arietaria: instar capitis arietini: instar arietis retrocedens, vt vehementiùs feriat, qua muri subruuntur.

rameyen.

Arietare, crebro ariete pulsare.

rameyen.

Vectibus munire.

rammeken.

fland. brug . j. roosteye.

Rammelen.

Tumultuari, perstrepere, crepitare, murmurare. *ang. rumble.* **Den buyck rammelt.** Crepant vel crepitant viscera: intestina latrant.

rammelen, remmelen.

Lasciuire, catulire, salire, foeminas inire: efferari libidine, & domo relicta vagari: *dicitur proprie de felibus, cuniculis, &c. vide rammem.*

rammelen.

Vim masculam exerere. *Ioan. Becan.*

rammeler, remmeler.

Lasciuus, petulans, petulcus instar arietis.

rammeler, remmeler.

Cuniculus mas, cuniculus admissarius, emissarius, initor, lasciuus: & Vir lasciuus.

rammeler.

Tumultuosus.

rammellersse.

Lasciua puella.

rammelinghe.

Tumultuatio, commotio, strepitus, murmur.

rammelinghe in den buyck.

Tormina ventris, murmur ventris, rugitus intestinorum.

rammen.

vetus. Salire, inire more arietum.

rammoer, romoer.

Rumor, turba, tumultus, strepitus *gal. rumeur: ital. romore: ang. rumor*

rammoeren.

Tumultuari.

rammoer-meester.

Auctor turbarum, coryphaeus, Dauus Terentianus: ardelio: homo inquietus.

Ramp

Infortunium, malum, miseria.

ramp-saeligh.

Infortunatus, infoelix, miser.

ramp-spoed.

Infortunium.

ramp-spoedigh.

Infaustus, infortunatus, miser.

rampen, rampenéren.

vetus. fland. Dira imprecari: conuitiari.

Ran, ranck, rene.

Exilis, tenuis, gracilis, gracilentus, iunceus. praetenuis corpore. *ger. ran.*

Rancke.

vet fland. Ramus tenuis & longè se extendens. *gal. branche: ang. braunche.*

rancke van den wijn-gaerd.

Palmes, sarmentum vitis.

rancksken.

Flagellum.

rancke.

vetus . j. rije. Ordo, series. *gal. rang: ang. ranck.*

rancke, rencke.

Flexus, flexio, sinuosus reflexus: & Flexus viarum, anfractus. *ger. ranck, renck: rinçon hisp. i. angulus.*

rancke.

Fallacia, astutia, versutia, ars, dolus.

rancke.

Gestus, gesticulatio.

rancken, rencken.

ger. sax. sicamb. Flectere, deflectere, declinare, diuertere.

rancken. j. recken.

Extendere.

rancken, ranghen.

ger. sax. sicamb. Pandiculari: extendere brachia relinqua-

que membra, velut palmites. *Becanus. germ. rancken.*

ranck-braecken. j. rancken.

ranck-braeckinge.

Pandiculatio: membrorum distentio non voluntaria.

Rancket. j. racket.

Reticulum.

Ranckune, ranckure, ranckore, ranckeur.

fland. Odium, simultas. *gal. rancune: ang. rancour, ranceur.*

Rand.

Ambitus, circulus.

rand, boord.

Margo, crepido, ora, lymbus.

rand van den pot.

Labrum corona.

rand van t'rad.

Absis, curuatura rotæ.

rands-wl. j. kerck-wl.

Asio, otus, noctua aurita, vlula flammeata: auis auribus plumeis.

Rand wt hebben. j. randen.

Randen.

Supersedere opere, omittere institutum opus: intermittere opus. **Randen** dicitur *gallina* cùm intermittit ponere ouum ad vnum aut alterum diem.

randen, randten.

flan. Delirare, ineptire, nugari, insanire.

Randuynen.

Currere cum impetu: effuse vel profusè currere. *gal. randonner.*

Ranghen.

vetus . j. rueren.

Rangh-braecken. j. ranck-braecken, rancken.

Pandiculari.

Rannen.

vetus. flandr . j. runnen, rennen. Currere, fluere.

Ransoen.

Redemptio, luitio: & Lytrum, pretium redemptionis: quod pro captiui corporis redemptura dependitur, pactum pro capite pretium. *gal. ranson ital. ransone: his. ranson: ang ransone, raunsone. Floandri quidam simplici dictione soen dicunt.*

ransoenen.

Pretium redemptionis dare, redimere, pretio liberare.

ransoeninghe.

Redemptio, luitio.

ransoeneren.

Pretium redemptionis exigere imponere lytrum: concutere: violenter pecunias exigere.

Ranst, ranstigh.

campin . j. garst. Rancidus *gal. ranci: ital. rancio, randico: his. rancio.*

Rap.

Rapidus, agilis, citus, celer.

Rape, rapen. j. raepe, raepen.

Rapier.

Ensis. *gal. rapier.*

rapier-gordel.

Baltheus, cingulum militare.

Rappe. j. krappe.

Racemus, vua, Carptura, res decerpta.

rappe, roosken van de wonde.

Crusta vulneris, crustula scabici, scabies incrustata, quae plerumque decerpi solet.
sax. raue.

rappe.

Scabies.

rappigh.

Scabiosus, scaber.

rappigheyd.

Scabies.

Ras.

Sericum rasile: bombycina leuis. *hisp. raso. Vulg rasum. ital. autem arazza, razzo:i.*
aulaeum peristroma.

Ras in de zee.

Charybdis.

Rasch, snel.

Rapidus, velox, citus, alacer, pernix, celer, praepes, citus. *rashe ang.* Praeceptus.

rasch vander hand.

Promptus manu.

rasch in den buyck.

Foriolus: cita aluo.

rascheyd.

Velocitas, perniciousitas, celeritas, alacritas.

raschelick.

Velociter, celeriter, ocyus, rapidè, raptim. *rashely*, *ang.* i. praecipitanter.

raschen.

Festinare, properare.

Raseel. j. raseyl, raseel-schip, rae-schip.

Phaselus. Ratis. *gal.* *rseau dicitur.*

Raselen.

Somniare ineptias, furias.

raeselinghe.

Somnium lymphaticum, furiosum.

Rasen.

Furere, insanire, furore, agitari, saeuire. & Lasciuire. *gal.* *rager, enrager: ang.* *rage.*

rasen als de honden.

Rabire.

rasende.

Furiosus, insanus, lymphatus, lymphaticus, furore correptus, rabidus, rabiosus.

raesende sieckte.

Phrenitis, phrenesis.

raserije, verwoedheyd.

Furor, mania, rabies. *gal. rage: ang. rage.*

rase-kop, raes-kop.

Furibundus, insanus, rabidus. & Lasciuus.

raes-koppen.

Insanire. & Lascuire.

rasie. j. ragie.

Furor, lasciua, &c.

Raséren.

Radere, attondere: eradere, abolere, delere. *ang. rase: raser autem gal. i. tondere, attondere.* , abolere, delere. **Raséren een stad oft kasteel.** Solo aequare vrbem, arcem, moenia, turre: funditus delere: excindere, excidere, demoliri: ad viuum vsque radere: subuertere: euertere radicitus.

Rasier

gal fland. Mensurae aridae genus. *hisp.* *rasero.*

Rasijn, rosijn.

Racemus, vua, botrys: & vua passa, astaphis. *ger.* *rosain gal. raisin. ital. racemo:*
his. razimo: ang. rosijn, raisin

rasijn-rood.

sax. sicamb. fris. Coccus bis tinctus.

Raspe.

Radula, tyrocnestis: instrumentum quo res minutim atteruntur, & raduntur in scobem.
Vulg radula & raspa gal. rape, raspe: ital. raspa, rasparuola.

raspen.

Radere, distringere, disterere, atterere, scalpere. & Disterere in scobem, friare:
conterere in puluerem, comminuere tyrocnesti. *raspare ital. i. scalpere: raspar his.*
radere, atterere.

Raste.

germ. sax sicamb. Pensum.

raste. j. ruste, rouwe.

Quies, requies, relaxatio, remissio, otium. .

rasten. j. rusten.

Quiescere. i. otiari otium captare. *ang. reste.*

rasten het bloed, bloed-rasten.

Suggillare.

rastigh.

sax. sicamb. Quietus.

Rastoen.

fland. brug. Libum ex tritici polline & ouis.

Rate, honigh-rate.

Fauus. *ger. rasse, rosse, honigrasse: gal rayon de miel.*

rate.

vetus . j. taecke. Pensum.

ratel.

fland . j. rate. Fauus.

ratel.

Crotalum, crepitaculum, sistrum.

ratel-goud. j. klater goud.

ratel-reep.

Crotalum.

ratel-worm.

sicamb . j. oor-worm.

ratel-spaen.

fland. Crepitaculum, crotalum.

ratele.

Crista Galli, filipendulae siue millefolij genus, allearia, alectorolophus, pedicularis, fistularia herba, herba inutilis & pratis noxia. *sic. radel.* i. zizania.

ratelen.

Crotalum pulsare, crepitare, strepere.

ratelen ende snateren.

Garrire.

rateler.

Crepitaculum.

rateler.

Rabula, garrulus, crotalus, traulus. *ang. ratler.*

rateler, espen-boom.

Populus Lybica: arbor strepentibus tremulisque foliis. *Vulg tremulus. gal. tremble.*

Ratte.

Mus maior: Glis: Sorex. *Vulg* rattus. *germ.* ratz: *sax.* rotte: *gal.* rat: *hisp.* raton: *ang* ratte.

ratten-kot.

Glirarium.

ratten-kruyd.

Auripigmentum, arsenicum: venenum quo mures inficiuntur. *Vulg* soricaria.

ratten-nest.

Glirarium.

ratten-steertkens. j. kattekens.

Nucamenta, iuli. *q.d.* cauda muris, à *similitudine*.

Raue.

vetus. Retinaculum.

Raue.

Coruus, corax. *germ.* rapp: *ang.* rauen. dicitur **raue** *q.d.* **rooue.** à *rapacitate:* rauier *gallis,* & *rauishe ang.* rapere, abripere dicitur. *hinc adigium,* **hy steelt ghelijck een raue.** *de homine rapace & furace.*

rauen-ghe-schrey.

Crocitus.

rauen-kock.

Carnifex, tortor. *q.d.* coqus coruorum, coruis cadauera in escam suppeditans.

rauen-kost. j. galghen-aes.

rauen-swert.

Coracinus.

rauen-verwe.

Color coracinus.

rauen-voet. j. kraeyen-voet.

Coronopus.

Rauelen, raueelen.

Aestuare, fluctuare, agitari: & Circumcursare, concursare: Delirare, desipere, ineptire, insanire, furere. *gal. reuer: ang. raue.*

rauelen.

hol. j. ver-werren. Intricare.

rauelinghe, reuelinghe.

Furor, delirium.

Rauen ghelijck de vorschen.

Coaxare

Rauelinghe.

Vortex, gurgis.

Rauot reuot.

Caterua siue turba nebulonum, conciliabulum flagitiosorum, sentina sceleratorum: receptaculum nebulonum. & Lupanar. *ang. riot.* i. luxus, luxuria, asotia.

rauotten.

Tumultuari. & Luxuriari, popinari. *ang riot.*

Rauw. j. rouw.**Rauweler.**

Olla fictilis.

R E**Rebbe.**

fland . j. ribbe. Costa.

Recht.

Rectus, directus, aequus. *germ. recht: ang. right.*

recht.

Rectum, verum, aequum, iustum.

recht, rechtelick.

Rectè, aequè, iustè.

recht, rechts.

Rectè, ritè, iustè.

recht ouer eynde.

Erectus, perpendicularis.

recht te passe komen.

Commodum, comnodè, oportunè venire.

rechte strate.

Via ferens: via quae rectà aliquò ducit.

recht-ghelouigh.

Orthodoxus.

recht-padt.

Compendium.

recht-hoeckigh.

Rectangulus.

recht-maetigh.

Aequilibris & Temperatus, moderatus, mediocris.

recht-schaffen, recht-schaftigh, recht-schaepen.

Exactus, accuratus, perfectus, probus.

recht-scheyd, rije. j. recht-snoer.

Regula

recht-sinnigh.

Integer, sincerus animo, aequus.

recht-sinnigheyd.

Integritas, sinceritas animi.

recht-sinnighlick.

Integrè, sincerè, fideliter.

recht-sinnighlick.

Integrè, sincerè, fideliter.

recht-snoer.

Amussis, perpendiculum, norma, linea, regula, *canon*, libella, funiculus quo diriguntur saxa aut ligna, vel quo signantur materiae deasciand aut in segmenta diuidendae.

recht-sweer.

fland. holl. Patruelis, sobrinus, consobrinus, amitinus: consanguineus, germanus.

recht-veerdigh.

Iustus, aequus, integer.

recht-veerdigheyd.

Iustitia, aequitas, iustum.

recht-veerdighlick.

Iustè, aequè.

rechte-voord.

holl. Euestigio, confestim.

recht-wt. j. op-recht.

Sincerus, simplex & rectus.

Recht.

Dexter. **Rechte hand.** Dexterā vel dextra: dextra manus. **Rechts ende slincks.**
Ambidexter, aequimanus.

Recht, ghe-rechtigheyd.

Rectum, iustum, aequum, fas, ius, quitas, iustitia. Iudicium, legitima disceptatio coram iudice. *germ. recht: sax. richt: gal raison. ital racion: hisp raçon: ang. richt.*

recht doen

Iudicare, iudicium dare, ius administrare, iustitiam reddere vel ministrare ferre sententiam pro tribunali, ius dicere, iustitiae aequitatisque sacris operari, leges exercere, iustitiae sacra peragere. exsequi iudicis officium.

recht ende reden.

aequum & bonum, ius fasque.

rechts-dagh, ghe-nacht-dagh.

Dies fastus, dies iudicialis, dies iuridicus, dies quo ius dicitur.

rechts ghe-bied.

Iurisdictio.

recht-ghe-leerd.

Iurisperitus.

recht-huys.

sicamb. Forum, praetorium.

rechts-handel.

Dica, causa.

recht-huys.

Praetorium, tribunal.

recht-kamer.

Curia, concilium.

recht-knecht, richt-knecht.

sax. sicamb. Apparitor, viator.

recht-loos ende wet-loos.

Irregularis & infamis. *vide* **ver-waeten.**

rechts-plichtinghe.

Dica, causa, lis, actio iuridica.

recht-spreucke.

Iurisdictio.

recht-stoel, richt-stoel.

Tribunal.

recht-stand.

Instantia iudicij, actio certo modo ac tempore instituta.

recht-stad.

Locus iudicialis.

recht-wijs.

Iurisperitus.

recht-wijse.

Iure, ipso iure.

recht-ver-standigh.

Iurisconsultus.

rechtelick.

Iudicialis, iudiciarius: & Iustus, rectus.

rechtelicken.

Iure, legitimè, iustè, rectè. & Coram iudice in iudicio.

rechten.

Litigare: in foro iudiciali disceptare controuersias.

Rechten.

Dirigere, erigere, corrigere.

Rechten aen-rechten.

Struere, apparare.

recht. j. ghe-recht. Ferculum.

recht-bancke, recht-tafel.

Abacus, repositorium: mensa vel tabula in qua aliquid deponitur: mensa coquorum, in qua disci, fercula, & id genus alia exponuntur.

Rechten, recht doen.

Iudicare, ferre iudicium, ius administrare, leges exercere, iustitiae sacra peragere.

rechten ende dinghen.

Agere lites, agere iure, litigare.

rechten.

Damnatum capite multare, adhibere supplicium, mactare supplicio.

rechter.

Iudex, iuridicus.

rechter-huys. j. recht-huys.

rechter stoel. j. recht-stoel.

Recke.

Pertica, vallus, longurius.

recke, strecke.

Spatium, interuallum. & Ordo, striga.

rechen, strecken.

Tendere, extendere, expandere. *ang reache, reiche.*

rechen. j. rancken.

Pandiculari.

recken. j. pijnighen.

Torquere.

reck-bancke. j. pijn-bancke.

Fidiculae.

Recksenen

vetus. Screare.

reckskeninghe.

vet. Phlegma.

Redde. j. ridde.

vetus. Febris.

Redde.

Vindicta, liberatio. *germ. rette. ang. rodde*

redde.

sax fris. sicamb. Iuuare, liberare, seruare, redimere, vindicare, asserere. *ger. retten, erretten.*

redder.

Seruator. & Vindex. *ger. retter.*

redder.

sax fris. Canis custos siue vindex leporis capti, ne ab aliis canibus discerpatur.

Reddigh, reddick.

germ. sax. sicamb . j. radijs. Raphanus.

Rede.

sax. sicamb . j. waghe-span. Sufflamen

Rede, reder.

ger. sax. sic. Cribrum.

reden, rederen.

ger. sax. sicamb. Cribrare, incernere.

Rede.

vetus j. redde. Febris.

Rede. j. reede.

Statio nauium.

Rede, spraecke.

Sermo, verbum, dictio, oratio.

red-selligh.

vetus. Eloquens.

red-selligheyd.

vetus. Eloquentia.

reden.

Loqui, fari, sermocinari, ratiocinari, disserere. *Germani superiores plerumque rede & reden: inferiores redene & redenen dicunt. reade, ang. i. recitare, legere.*

Redene.

Ratio, causa: & Sermo, oratio.

redenen.

Ratiocinari, verba facere, disserere, sermocinari, loqui, fari.

redenaer.

Rhetor, orator, causidicus.

redenaer.

fland. brug. Quaestor.

redenlick.

Rationalis, rationabilis, rationis capax, rationis compos, ratione praeditus.

redenlick.

Rationi consentaneus. & Aequus.

redenlick, middel-maetigh.

Mediocris, satis magnus, iustus.

redenlick, redenlicken.

Cum ratione: & Mediocriter.

redenlickheyd.

Ratio, aequum, aequitas.

Reder j. redenaer.

Orator.

redinghe. j. redene.

Sermocinatio.

Reduys. j. puye.

Suggestus, rostra.

Ree. j. reede.

Statio nauium.

Ree, hinde.

Cerua.

ree, wilde gheyte.

Caprea. *sax. rhe.*

ree, ree-bock

Caprea, capreolus, dorcus. *ger. reh, rech, reech: sax. rehbok: ang. roo, robucke.*

ree-kalf.

Hinnulus, hinnulus cerui.

Reecke, reecken. j. reke, reken.

Reede. j. redde, ridde.

Febris.

Reed, ghe-reed.

Paratus, promptus: & Expeditus, celer. *gal. rade: ang. redy.*

reede.

Statio nauium portui propinqua, libera à maris tempestate. *gal. rade: ang. roden.*

reed-sand.

Fundum arenosum: arena imi fundi. *ital. resta: hisp. ristra.*

reeden, reyden.

Parare, praeparare, apparare.

reeden de schepen.

Nauigia parare aut instruere. nauiculariam facere. *sax. reden, reeden.*

reeder.

Exercitor nauis, partiarius, ratiarius, qui ex rate quaestum facit. *sax. reder, reeder.*

reede-haeue.

vetus . j. huys-raed. Supellex, mobilia.

reed-schap.

Praeparatio, apparatus, apparatus: & Instrumentum: armamenta. *sax. reschop.*

Reel, rael.

Tenuis, exilis, gracilis. *gal. grele, graile.* & Strigosus, exhaustus.

Reen. j. reyn.

Purus.

Reen reyn.

vetus. sax. fris. sicamb . j. pael. Limes, terminus, confinium.

reen-boom.

vetus. Arbor terminalis, finalis. *sax. reinbaum.*

reen-ghe-noot.

Vicinus, confinis siue affinis in agris: conterminus: limitaneus, finitimus: vicinus.

reen-steen.

sax. fris . j. pael-steen. Lapis terminalis.

reenen.

vetus. Conterminum esse. & Terminum constituere.

Reen. j. reyn, reyner.

Rangifer, cerui genus: animal septentrionale, cornibus ramosis.

Reep.

Circulus orbis: circulus ligneus, orbis viminalis. *ger. reiff sax. rep, repe: ang. rope.*

reep, roop.

sax. fland. hol. sicamb. Funis, restis, funis iunceus, spira: inuolutus funium circulus: tomex, torus: funis è lori contortis.

reep-dans.

Petaurum.

reep-dansser.

Petauristes, petaurista.

reep-slaegher.

Restio. *germ sax. repsleger.*

reep-hout.

Vimina vietoria: ligna vieta circulis conficiendis idonea: vitilia.

reeper.

Ludere circulo ligneo.

reeper.

vet . j. reep-slagher. Restio. *sax. reper.*

Reepen het vlas.

Confringere linum: vellere cannabim à sua festuca: decorticare cannabim. *q.d. roopen.*

Reeren.

Boare, mugire. & Clamare instar cerui ceruam appetentis. *Vulg rancare. gal. reer.*

Reessem.

Racemus, vua.

reessem ajuyns.

Vua ceparum, restis ceparum, alliorum: alliorum vel ceparum capita connexa: fasciculus vnionum vel ceparum.

reesemen.

Conglobare, colligare.

Reete. j. rete.

Rima.

Reete.

Instrumentum dentatum quo stringitur linum.

reeten het vlas.

Stringere linum. & Praeparare linum, siue cannabim in aquis. *q.d.* **reedem.** *vide reten.*

Reeuw, reeuwssel.

Spuma lethalis.

reeuw-sweet.

Sudor lethalis.

reeuw-placke. j. dood-nepe.

reeuwen.

Cadauera curare: pollincere: & Curare peste infectos.

reeuwer.

Pollinxtor: qui cadauera lauat, & vnguentis illinit: & Parabolanus, parabolarius: qui peste infectos curat.

reeuwsel.

Pollinctura: cadauerum vnctio & curatio: & Spuma lethalis.

Reeuwsch.

Coitu acer: *dicitur de columbo admodum salace.*

Refe, ref.

germ. sax. sicamb . j. kretse. Aerumna & Clitellae.

Refereyn, refreyn.

Prouerbium, deuerbium, adagium: & Versus, rhythmus, poema rhythmicum: homoeoteleuton. *Vulg refranium. gal. refrain: hisp. refran.* i. prouerbium adagium.

refereynen, refreynen.

Referre versus: rhythmos siue prouerbia pronunciare.

Refter.

Triclinium, conclauē, coenaculum commune. *Vulg refectorium.*

Regal.

Arsenicum, auripigmentum. & Aconitum. *Vulg realgarum, & risagallum. gal. reagal: ang. reagall.*

Regghe.

holl. fland . j. reke, grietsel.

regghe. j. egghe.

Occa, crates occatoria.

regghen. j. egghen.

Occare.

Reghe, rijghe.

Ordo series: versus, linea.

Regel.

Regula, norma, canon, linea. *ger. regel: gal. reigle: ital. regola: hisp. regla: ang. rule.*

reghel, rijghel.

Regula, vectis.

reghel-recht.

Directus & Directè.

reghel-wijs.

Instar regulae siue lineae.

regheléren.

Lineare, lineas ad regulam ducere, siue dirigere.

regheléren.

Regere, gubernare, moderari. *Vulg* regulare

regeléren sijn leuen.

Vitam suam dirigere ad normam rationis.

reghelier

Canonicus. *Vulg* regularis.

reghelinck.

Ordine siue serie decenti ex ordine, ordine continuo: consequenter.

Reghen.

Fluua, imber. *germ. raegen, regen: ang. rayne.*

reghen-back.

Cisterna, castellum, aquae pluuiiae receptaculum.

reghen-beke.

Torrents.

reghen-boghe.

Iris, arcus, arcus caelestis, arcus pluuius, arcus imbrifer.

reghen-gat.

Impluuium: & Plaga siue regio coeli pluuiosa.

reghen-mantel.

Lacerna, penula.

reghen-mol.

Stellio. *animalculum quod pluua tenui & rore vescitur.*

reghen-scheure.

Nymbus.

reghen-voghel. j. wind-vogel, weder-voghel.

Arquata.

reghen-water.

Aqua pluua, pluualis, caelestis.

reghen-wind. j. suyden-wind.

reghen-worm, aerd-worm, pier.

Lumbricus, intestinum terrae vermis tempestate pluua procedens è terrae latibulis

reghenachtigh.

Pluuiosus, pluuius, pluialis, pluuiatilis, imbricus, imbrifer.

reghenen.

Pluere. *germ. raegenen, regnen: ang. rayne.* **Het regent.** Pluit, imbres cadunt.

Rey j. reye.

Chorea.

Reycke.

vetus. Rastellum.

Reycken, recken.

Tendere, extendere. & Vergere.

reycken, langhen.

Porrigere. *ang. reache.*

reycken, raecken.

Attingere.

Reyden. j. reeden.

Parare.

Reye. j. ruye.

Aqu ductus, fossa publica.

Reye, rije.

Chorea celerior, chorea in longam seriem. & Chorus saltantium.

reyen.

Subsilire, subsultare, tripudiare.

reyeren. j. rijeren.

Tremere.

Reygher.

Ardea, auis Diomedea.

Reyn. j. reyner.

Reyn.

vetus . j. reen. Terminus.

Reyn, reen.

Purus, putus, mundus, castus, continens.

reyn-wt.

Prorsus, vacuus, omnino exhaustus.

reynigh. j. reyn.

Purus.

reynigheyd, reynheyd.

Munditia, mundities: castitas, castimonia: pudicitia, continentia.

reynighen.

Purgare, depurgare, expurgare, mundare, emundare, februare, piare, expiare.

reynlick.

Purus, mundus.

reynlicke vrouwe.

Mulier munditiarum studiosa.

reynlick, reynlicken.

Mundè, purè, putè, sincerè, merè, nitidè, lautè, eleganter: & Castè, continenter, pudicè.

reyn-besien.

Spina infectoria: rhamni genus. *ang. rheyberries.*

reyn-bloemen.

Chrysocome: stoechas citrina: amaranthus luteus: eliochryson, chrysanthemum.

reyn-weyde. j. reyn-wilghe.

reyn-wilghe. j. mond-hout.

Ligustrum.

reyn-vaeren, reyn-vaer, worm-kruyd.

Tanaceti siue athanasiae species: *offic. parthenium mas.*

reyn-wt.

Planè exhaustus.

Reynette. j. gheyten-baerd.

Barbicapra. *gal. roynette.*

Reyn.

fland. sic . j. reghen. Pluuia.

reynen.

fland. sic . j. reghenen. Pluere.

Reyner, reyngher. j. reen.

Rangifer, raingus: cerui genus.

Reys.

vetus. Aequus, planus.

reys, effen grond.

Solum. *gal. rez.*

reys ghe-slift.

Solo aequatus.

Reyse.

Iter, profectio. & *germ.* Militia, expeditio.

reyse. j. mael.

Vice, vicem. **Een, twee, drij reysen.** Semel, bis, ter. **d'eerste reyse.** Prima vice.

reysen.

Iter facere, iter carpere, tenere, habere: tendere, contendere, proficisci, iter instituere, petere rura, castra, Romam, Latium: conferre vel recipere se aliquò. & *ger.* Militare, facere stipendium.

reys-baer.

Peruius, meabilis.

reys-gheld.

Viaticum.

reys ghe-selle.

Comes.

reys-hoed.

Perasus, galerus.

reys-kleed.

Vestis viatoria.

reys-maele.

Pera viatoria.

reys-mantel.

Pallium viatorium, lacerna, penula: pallium itinerarium.

reyser.

Viator, peregrinator.

reysigh, resigh.

sax. sicamb. holl. zel Procerus, longus.

reysigh.

Itineri accinctus, expeditus.

reysigh krieghs-volck

vetus Equites: copiae equestres.

reysigh peerd.

vet ger. Equus bellator.

reysigh.

Peruius. **reysighe ende opene weggen.** Viae apertae & faciles.

reysigher.

vetus. Viator, peregrinator.

reysiger, resiger.

vet. Eques. & Desultor

reysighers.

Equites, equitatus, celeres.

Reyter, rijdter.

ger. sax. sicam. Cribrum, incerniculum. *ang. riddle.*

reyteren.

germ. sax. sicamb. Cribrare, incernere.

Rekel.

Canis domesticus, villaticus, rusticus, pecuarius, canis minimè generosus.

rekel.

Homo auarus, Euclio.

rekelachtigh.

Caninus: minimè generosus: auarus, minimè liberalis.

Reke.

vetus. Versus, linea.

Reke, raecke.

Rastrum, sarculum. *germ. raeche: ang. rake.*

reke, reecke, regghe.

fland. hol. fris . j. grietsel. Pecten, rastellum.

reke.

Collectio, reparatio, instructio, dispositio, ordo, series.

reken, raecken.

Colligere rastro, corradere. Verrere & radere humum. & Gramen resectum colligere.
& Sarculare. *ang. rake.*

reken.

Reparare, reficere, instruere, aptare, adaptare.

reken, reecken oft raecken het vier.

Condere siue occultare ignem cineribus: obducere prunis cineres: dispersos ignes in vnum redigere, colligere, & abstrudere.

Rekenen.

Computare, reputare, suppu-

tare, numerare, rationem siue calculum subducere vel inire, inire numerum, ratiocinari.
germ. raechnen: ang. reckon.

reken-bancke.

Abacus.

reken-berd.

Abacus, tabula calculatoria.

reken-boeck.

Codex rationarius: liber siue tabula accepti & expensi: codex.

reken-kamer.

Ratiocinarium. *Bud.*

reken-konste.

Scientia numeralis, arithmetica.

reken-penninghen.

Calculi, abaculi.

reken-schap.

Computatio, ratio.

reken-tafel.

Mensa, trapeza abacus.

rekenaer.

Calculator, supputator, ratiocinator.

rekeninghe.

Computatio, ratio, rationes, subductio, calculus.

rekeninghe ende be-wijs.

Dica, rationes & causae expensarum.

rekeninghe doen.

Referre siue reddere rationem. **Op rekeninghe ontfanghen.** Partem debiti non liquidi rationibus nondum subductis acceptam ferre.

Rel.

fland. Strepitus: & Garrulitas.

rellen, rallen.

Strepere, strepitum edere: & Garrire, blaterare: deliramenta loqui. *ger. railler: rele ang. i. titubare.*

rellen.

Legumina sub mola decorticare siue pinsere. *Gesner.*

rel-muys.

Glis: mus maior, poma decorticans & nucleos exedens. *Gesner.*

Remelen.

holl . j. reuen. Delirare, ineptire

remelinghe.

Delirium, deliramentum, deliratio, mentis error.

Remme.

sax. sicamb. Tabula siue tegmen costae nauis.

Remmelen. j. rammelen.

Tumultuare, lasciuire, &c.

Rempe.

sax. Modius nauticus, mensura nautica.

Ren, rin, smack.

Rus coriaria.

Ren, rene. j. ran.

Gracilis.

Rencke. j. rancke.**Rencken.**

ger. Flectere, deflectere.

Rend.

fland . j. rind. Bos.

Renne.

Promptuarium, penarium, cella penaria.

renne, voghel-renne.

fland. Cauea.

renne van haesen oft konijnen.

Leporarium, cunicularium.

Rennen.

Currere, cursare, cursitare, discursare: velocissimo equi cursu ferri. *germ. rennen:*
ang. runne.

rennen met de lancien.

Incurrere lanceis aduersis.

rennen. j. runnen.

Coagulare.

ren-baene.

Curriculum, hippodromus.

ren-plaetse.

Curriculum: catadromus, decursiorum. & Hippodromus, curriculum equorum.

ren-schip.

Actuariolum, actuarium, actuaria nauis.

renner.

Cursor.

renssel.

fland . j. runssel. Coagulum.

Renschen, rens-dack. j. rijnschen, rijns-dack.**Rente.**

Reditus, vectigal, pensitatio annua: prouentus annuus, census. *Vulg* renta, rendita.
gal. rente: ital. rendita: hisp. renta: ang. rent.

rent-baer.

Vectigalis, censum siue annuos reditus & prouentus adferens.

rent-brief.

Literae constitutionis redituum.

rent-gheld.

Pecunia calendario destinata: pecunia in calendarium conuersa: numi occupati faciendis nominibus.

rent-loos gheld. j. ligghende gheld.**rent-meester.**

Quaestor aerarius, praefectus aerarij.

rent-meester-schap.

Quaestura, praefectura aerarij.

rentier.

Creditor redituum aut censuum: dominus redituum.

Rentser.

sax. sicamb . j. knap-sack. Mantica.

Repe.

sax. sicamb . j. reep Circulus.

Repe.

Instrumentum ferreum, quo lini semen stringitur.

repen.

Stringere semen lini.

repen.

fris. Gesticulari, inquietum esse, & nimia inquiete vestes terere. &c.

Reppen.

vetus. Rapere, capere.

reppen.

fris. Mouere: & festinare, expedire.

Resch. j. rusch.

Gleba.

Rese, reuse.

Gigas: ingentis & monstrosae altitudinis homo, qui alto corpore caeteris hominibus praestat, à verbo **rijsen**, *id est*, in altum surgere. *Ioan. Becan.*

reselick, resigh, reysigh.

vetus. Procerus

resigher, reysigher.

vetus. Eques.

Resen.

fland . j. beuen.

Respeel.

fland. Nebulo, nequam.

Respen.

holl . j. ruspen, rispen. Ructare.

Respijt.

Respirandi spatium.

respijt.

Cessatio, relaxatio, moratoria prorogatio vel dilatio.

Reste.

Residuum, reliquum, reliquiae. *Vulg* resta. *gal.* reste: *ital.* resto: *his.* resta: *angl.* reste.

resten, restéren.

Restare, superesse, residuum siue reliquum esse, manere, remanere. *gal.* rester: *ital.* restare: *hisp.* restar.

Rete, splete.

Rima, fissura, scissura, incisura, ruptura, pator.

Rete.

Alueus nauigabilis. *reta apud veteres Latinos J. Gorop. Becan.* Retas *Gellius* vocat, arbores & virgulta quae in ripis fluminum eminent, & praetereuntes naues impediunt.

reten. j. gruyten.

Retare, flumen à virgultis purgare.

reten het vlas. j. reeten.

Retten.

ger . j. **redden**. Liberare, seruare, tueri, asserere.

Reuck roke.

Odor, odoratus, odoratio: nidor, olfactus.

reuck gheuen. j. riecken.

Halare, spirare, odorem emittere, odorem exhalare.

reuck-werck. j. rieck-werck.

Incensum.

reuck-loos.

Inodorus.

Reud, reud-hond, reudken.

Canis mas.

reudigh.

Catuliens.

Reuen, reuelen.

hol. Delirare, errare, nutare animo, ineptire. *μ* . *gal resuer.* & Coaxare instar rauae.

Reueninghe.

fland. Prouentus Principis, fiscus. *ang. reuenevve.* **Kamer van reueninghe.** *fland.* Senatus qui de Principis dominio siue patrimonio cognoscit. *fortè à gallica dictione reuenu.* i. reditus, prouentus, vectigal

Reulen, ruylen.

fris. sic. hol Commutare, permutare.

Reum.

fland. j. snof. Rheuma. *gal. rheume:* *ang. rheume.*

reumatijck.

Vdus, vuidus, humidus. *q.d.* rheumaticus.

reumatijcke plaetse.

Locus situ sentus.

Reuot. j. rauot.

Reupen. j. roopen.

Reuse j. rese.

Gigas.

Reusel. j. rosel.

Abdomen, adeps.

Reutel. j. rotel.

Reuter. j. reyster.

Cribrum.

Reuwaerd. j. rouwaerd.

Rexenen. j. recksenen.

Screare.

R I

Ribbe.

Costa: crates pectoris. *ger. rippe: ang. ribbe.* **Lange ribben.** Cost verae, costae superiores septem. **Corte ribben.** Cost noth , mendosae, inferiores.

ribbe, latte.

Tignus, tignum.

ribben van t'schip.

Cinctus, subligaculum.

ribben-laeghe.

Contignatio.

ribbeken.

Tigillus, tigillum.

ribbekens der blaederen.

Fibrae.

Ribe, rube.

Rapum, rapulum.

Richel. j. rijchel.

Repagulum.

Richt. j. recht.

Ridde, rijde, riddse, redte, ritte.

germ. sax. fris. sicamb. Febris, à tremore siue horrore.

Rid-meester, rit-meester.

Magister equitum. *q.d.* **rijd meester**, à **rijden**.

ridder peerd ruyter.

q.d. **rijder**. Eques.

ridder, ridder-heer.

Princeps militaris, eques nobilis militarem ordinem professus. Eques auratus, eques torquatus, eques ordinis, vir equestris ordinis siue dignitatis.

ridder slaen.

Equitem creare. *Eques enim vel ab ipso Rege vel à Regis in exercitu praefecto, flexis genibus, educto gladio leuiter in humero percutitur: olim autem creato equiti ad ornamentum, praeter gladium, cingulum & calcaria aurea accesserant: vnde Equites & Milites aurati hodie vocantur. Guil. Camden. Ge-slaghen ridder.* Eques auratus: *sic teut. dictus, quòd creatur solenni ceremoniarum ritu, perstricto leuiter nudo ense humero laeuo, Imperatoris aut Ducis manu, additis verbis solenni more conceptis.*

ridder-spore.

Cuminum silvestre, flos calcaris, consolida regalis.

ridder-spel. j. tornoy-spel.

ridderlick.

Militaris: & Bellicosus.

ridderlicken.

Militariter, more militum.

ridder-schap.

Militia: & Equestris ordo, dignitas equestris.

Rieck.

Furca, tridens.

riecksken.

Furcilla.

Riecken.

Odorari, olfacere, odorem percipere, siue sentire. *germ. riecken: sax. ruken.*

riecken.

Olere, redolere, odorare, odorem reddere, odorem spirare, fragrare: halare, nidere.

rieck-werck, reuck-werck.

Suffimen, suffimentum, thymiama: incensum.

riecker rieckerken, rueckerken, rieck-balleken, rieck-appelken.

Pastillus, orbiculus, seruia, doramentum, olfactorium, odoramen.

rieckende.

Odorus.

rieckerije.

Odoramentum, olfactorium.

riecker.

Odorator.

rieckelick.

Odorifer, odorus.

Rieffe, bij-scheute.

Palmes foraneus.

rieffe, rieu. j. grietsel.

Rastellum, pecten.

Rieghe. j. rijghel.

Riem, gord-riem.

Cingulum, corrigia, cinctus, zona: & Scutica, lorum: *ger. riemen: sax. reme.*

riem.

sax. sicamb. fris . j. nestel. Ligula, ligula adstrictoria

riem-beslagher.

Zonarius, fibularius.

riem-maecker.

Zonarius.

riem papiers.

Fascis chartaceus, quingentas chartas continens. *Vulg rimus, rismus. gal rame. Rimo, rimerò his. congeries.*

riemen.

Cingere, incingere.

Riem, roeper van t'schip.

Remus, tonsa. *sax reme: gal. rame: ital. remo: hisp. remo.*

riem-bladt.

Palmula, tonsa.

Riemen. j. roeyen.

Remigare.

riem-bancke. j. roeder-bancke.

Transtra

riem gat int schip. j. roeyer-gat.

Columbar.

riem trecker.

Remex. *sax. remetrecker.*

riemer, roeyer.

Remex.

Ries.

vetus. Temerarius, inconsideratus, effraenus. *ang. rashe.*

riesheyd.

vetus. Temeritas.

riesen.

vetus. Temere agere.

Riester, rijster.

fland. Rulla.

Riet

Arundo, canna, calamus. *sax. reth: ang. reede. ger. ried dicitur* iuncus.

riet-bosch.

Arundinetum, cannetum.

riet dijck.

vetus. Arundinetum.

riet-dodde. j. dodde

Typha.

riet-gras.

Butonium: *Vulg* Iuncus canabinus, & Carex.

riet-kolue. j. donse, dodde.

Typha.

riet-meese.

Parus palustris.

riet-mussche.

Schoeniclus, iunco, passer arundinacius: auicula iuncis & arundinibus insidens.

riet-peyre.

Pyrum signinum, pyrum testaceum.

riet-pijpe.

Calamus, fistula, canna, harundo, cicuta, buxus.

riet-pluyme.

Panicula, lanosa coma arundinum.

riet-schore.

Arundinetum littoreum siue riparium.

riet-sneppe.

Rusticula, rustica perdix: perdix cannitia, humidis & palustribus locis gaudens.

riet-spiere.

Bulbus arundinis.

riet-vorsch.

Calamitha: driopeta: ranae minimè genus inter calamos degens.

Rieue, grietsel.

Rastellum, pecten.

Rif.

fris. Riuus. **rifken** Riuulus.

Rif, riffe. j. wt-steke.

Vadum, puluinus, lingula.

Rif oft rift in nemen, in binden.

Carbasa substringere, vela contrahere: contractiores facere velorum sinus: funiculos inferiore in veli sinu assutos constringere

rif, rift.

Inuolucrum. **Middel-rif, middel-rift.** Diaphragma, septum transuersum, disseptum.

Rijchel, rijghel.

Regula, repagulum, pessulus, obex, subscus.

rijchel in de schap-raede.

Loculamentum.

Rijck.

Regnum, imperium. *germ. reich: sax ryke: gal. regne, royaume: ital regno, reame: his. reyno, reynado: ang. realme.*

rijcks-daler.

Nummus Ioachimicus: argenteus vncialis. *q.d.* Imperialis.

rijcks-dagh.

Comitia, orum: dies comitalis, conuentus imperialis.

rijcks-dagh houden.

Habere comitia.

rijcks-stad.

Ciuitas imperialis.

Rijck.

Diues, dis, pecuniosus, opulentus, locuples, nummosus, opimus, opiparus. *Vulg richus germ. reych: gal riche: ital. ricco: hisp. rico: ang. riche.*

rijck.

nominibus nonnullis iunctum, auget eorum significationem. vt Bot-rijck, blind-rijck, doof-rijck, dul-rijck, sat-rijck.

rijck-dom.

Diuitiae, opulentia, facultates, opes, fortunae, substantia.

rijcken.

Ditare, opulentare, locupletare, collocupletare, diuitem facere. & Di-

tescere, ditari, locupletari, opulescere, rem facere, diuitem fieri.

rijckheyd.

Diuitiae, opulentiae.

rijckelick.

Opulenter, opiparè, splendidè, sumptuosè, pretiosè, amplè, affatim.

rijckaerd.

Diues, opulentus: & Euclio diues: homo diues & auarus.

Rijde. j. ridde.

Febris.

Rijden te peerde.

Equitare, vehi equo. *ger reyten: ang. ride.*

rijden te waghén.

Vehi curru.

rijden op het ijs.

Per lubricam glaciem ferri, percurrere glaciem: per glaciem celeres diuaricare pedes.

rijden op de tonghe.

adag. Diffamari: sinistra fama diuulgari.

rijden.

adag. Agitari ira: In fermento iacere: irasci, commoueri acribile, exagitari.

rijden, be-rijden, be-springhen.

Salire, inire femellam.

rijd-haemer. j. vuyst-haemer.

Cestra.

rijd-meester, rid-meester. j. rit-meester.

Magister equitum, praefectus militiae.

rijd-peerd.

Equus equitans, equus sub homine gradiens, equus ephippiarius.

rijd-rock, wapen-rock.

Sagum, tunica equestris.

rijd-schoenen.

sicamb . j. **schrick-schoenen.** Talaria.

rijd-schot. j. rijs-koorde, touter.

rijd-sweerd.

Verutum, veruina. *Ad. Iun.*

rijdende worm.

Verminatio.

rijder.

Eques.

rijder.

Numus aureus equitis effigie.

rijder.

Cuniculus mas, cuniculus admissarius.

rijderen rijeren.

Tremere, trepidare, intremere, palpitare, horrere. *sax. reteren.*

rijderinghe.

Tremor, horror.

rijdigh zijn.

Equire, coitum appetere: *dicitur de equis.*

Rijdter. j. reyter.

Cribrum.

Rije, rijghe.

Radius, linea, versus. & regula, norma, ordo, series, striga. *Vulg riga gal reng: ital. riga: ang rovve, raye, revve. Op de rije drincken.* Bibere in ordinem: in orbem, ita vt nemo omittatur.

rijer-rad-sperre.

Sufflamen, machina qua in descensu vel procursu nimio rota retinetur.

rijeren.

Sufflaminare, sufflamine comprimere siue retinere. *gal. enroyer.*

rijeren. j. rijderen.

Tremere.

Rijf. j. rijue.

Rastrum, rastellum.

Rijf.

Largus, copiosus, abundans.

rijffelick.

Plena manu, ampliter, copiosè, liberaliter, largè.

Rijffel.

fland . j. wrijuinghe. Rasura, scalptura.

rijffel.

Sortitio, sortitus, us: plistobolinda.

rijffelen.

fland . j. wrijuen. Fricare, radere, scalpere, terere.

rijffelen.

Rapere. *gal. rifler.*

rijffelen.

: ludere fritillo: sortiri tesseris: certare punctis talorum. *gal. rifler: ang. riffele.*

rijffel-beker, rijffel-trechter.

Pyrgus, orca, turricula.

rijffen.

sax . j. wrijuen.

Rijghe. j. rije, reghel.

Regula, norma, ordo, series. *Vulg riga.*

rijghen.

Fasciare, fascia aut ligamine nectere per ordinem, ordine nectere & ligare.

rijgh-band, rijgh-snoer.

Fascia, taenia, ligamen.

rijgh-nestel.

Ligamen longum.

rijgh-snoer, rijgh-band, rijgh-koorde.

Fascia, tenia, ligamen, lorum, loramentum.

rijgh-sweerd.

Parazonium, gladius qui ad zonam accingitur.

Rijghel. j. rijchel.

Rijm.

Pruina, pruina cana, matutini temporis gelu, ros concretus, gelicidium, substillum.
ger. reiff: ang. ryme.

rijmachtigh.

Pruinosus.

rijmen, rijpen.

Pluere pruinam, gelicidium, substillum.

Rijm, rijme.

Rhythmus, numerus, metrum, carmen homoeoteleuton, homoeoptoton: finis versus cum altero concordans. *Vulg rima. ger. reym: sax. rijm: gal. rime: ital. rima: ang. ryme.*

rijmen.

Conuenire, quadrare, consonare, consonum esse: aptè cadere, congruere.

rijmen.

Componere rhythmos, siue versus similiter cadentes. *Vulg* rimare.

rijm-dichte.

Poëma, carmen, metrum, epigramma.

rijm-dichter.

Poëta rhythmicus.

Rijn-besie.

Spina infectoria: rhamnus catharticus. *ang. rheymberrie.*

rijn-wilghe. j. reyn-wilghe.

Ligustrum.

rijn-bloeme. j. reyn-bloeme.**Rijn.**

Rhenus. *vide Nomenclat.*

rijns-schalie, rens-schalie.

hol. sicamb. Lamella, parua lamina, aut fragmentum laminae, prope Rhenum flumen excisum.

rijns-dack. j. schalien-dack.

Tectum scandulare, ex lamellis aut fragmentis laminarum.

rijnsch.

Subacidus, acidulus.

rijnschen.

Acidulum saporem referre.

rijnschende smaeck.

Sapor acidulus: qualis est vini Rhenani.

Rijp.

Maturus, maturatus, mitis, tempestiuus, mollis coctus. *ger. ryf: ang. rype.*

rijp brood.

Panis satis superque fermentatus.

rijp ghe-sichte.

Frons nubila, matutina, obducta: supercilium seuerum: vultus durus, austerus.

rijp-moedigh.

Seuerus.

rijpe.

sax. sicamb. fris. holl . j. rijm. Pruina.

rijpen. j. rijmen.

Pruinam pluere.

rijpen, rijp worden.

Maturescere, ematurescere, deuenire ad maturitatem, maturitatem capere, maturare, maturum fieri, mitescere.

rijpelick.

Maturè.

rijpheyd, rijpigheyd.

Maturitas.

Rijs.

Oryza. *Vulg* risum. *ger.* reyss: *gal.* ris. *ital.* riso: *ang.* rise.

Rijs.

Virga, surculus. à **rijzen.** i. surgere

rijs.

Virgulta, sarmenta, ramalia: fascis virgarum siue lignorum tenuiorum.

rijs.

fland . j. mutsaerd. Fascis.

rijs-hout. j. rijs.

Virgulta.

rijs-werck.

fland. Moles ex ramorum & virgultorum fascibus fluctibus opposita.

rijsken.

Virgula rami.

rijzen, op-rijzen.

Surgere, exurgere, assurgere, scandere, oriri. *Vulg rissare. ital. rizzare: ang. arise, rise.*

rijsen, af-rijsen.

Labi, delabi, decidere, defluere, descendere.

rijsen int singhen. j. klimmen.

Paeanem citare.

rijsen. j. pissen.

rijsende hayr.

Defluus capillus.

rijsende steen.

Calculus, lithiasis.

rijs-koorde, rijs-koorden. j. toutere, touteren.

rijseren.

Virgulta, ramalia, sarmenta.

rijselen.

Strepere, strepitare, strepitum edere: strepitu quodam leui moueri ut virgulae, frondes, stramina: submissum murmur edere, vt frondes.

rijseler.

Substramen, stramentum, stratum, cubile pecorum: torus, lectus è stramento.

Rijste aiuyns. j. reseme.

Restis ceparum.

Rijster, reyster, ploegh-schuerder.

Rulla.

Rijtsen.

sax sic.. j. terghen.

Rijte, rete, splete.

Rima, fissura, ruptura. *ger. ryss: ang. riste.*

rijte.

Canalis: & Locus humilis siue decliuis.

rijten.

Findere, rumpere, scindere, diuellere, auellere, abstrahere: lacerare. : *ger. ryssen.*

rijten.

Rimas agere, findi, diffindi, hiare.

rijten den visch.

sax. Exdorsuare piscem.

Rijtelen.

fris. holl. Susurrare, summissè murmurare.

Rijter. j. reyter.

Cribrum.

Rijue j. rijf.

Largus.

Rijue.

sax. sic . j. raspe. Tyrocnestis, radula.

rijue.

Rastrum, rastellum.

rijue.

Hierotheca, feretrum.

rijue-dragher. j. kas-boeue.

rijuen.

ger. sax. sicamb . j. wrijuen. Radere, fricare, terere.

rijuen.

Rastello stipulam è pratis eradere, rastello corradere.

Rillen.

sicamb. Aurem vellere.

Rimpe, rimpel. j. rompel.

Ruga.

Rimmelen. j. rammelen.

Rin, ren, smack.

Rus coriaria.

Rinck. j. ringh.

Circulus, anulus.

Rind, rund.

Bos. *germ. rind: sax. rind. Rind. propriè dicitur bos in masculino genere.*

rindeken.

Iuuencus.

rind-vleesch.

Caro bubula.

Rinde.

sax. sic. Cortex, crusta. ger. rinden: ang. rinde.

rindsel j. runsel.

Coagulum.

Ringh, ghe-ringh.

Leuis, facilis, celer, velox, citatus, ocyor, pernix, agilis: & Facilè, expeditè, & Celeriter, velociter, ocyus *ger. ringh: ang. ryng.*

Ringh, rinck.

Annulus, lunula. *ger. ring, fingerring: ang. ryng.*

ringh, rond perck.

Circulus, orbis.

ringh der manen.

Halo.

ring van de deure.

Cornix, annulus quo pulsantur fores.

ringh.

Circulus, caetus hominum in orbem collectus.

ringh band.

Millus.

ringh-dans, ronden dans.

Orbis saltatorius.

ringh-doosken, ringh-kistken.

Dactylotheca.

ringh-duyue, ringhel duyue.

Palumbes, palumbus, palumba, columba torquata: palumbus torquatus.

ringh-kasse.

Pala anuli: largior turgidiorque anuli pars, cui gemma aut symbolum inseritur.

ringh-koller.

Lorica squamis, anulis, siue catenulis *composita*: thorax squamatus: thorax hamis consertus, thorax trilix, bilix: lorica hamata: ex catenis & anulis conserta: textilis innumero chalybum subtemine thorax.

ringh-kraghe.

Lorica: colli tegmen anulis ferreis consertum.

ringh-maecker.

Anularius faber.

ringh-meerle.

Merula torquata.

ringh mueren.

ger. sax. sic Moenia, muri.

ringh vingher.

Digitus annularis.

ringh-wijs.

Orbiculatim, circulatim.

ringh-worm.

Impetigo, lichen.

ringketten.

Anulo circumdare, circumcludere.

ringhelen.

Anulo circumdare. & Circumdare, circumcludere, conuoluere, intorquere. & In gyrum vertere siue compellere: & Coercere, coarctare, domare. & redigere in ordinem. & Exercere, cogere.

ringhel-duyue. j. ringh-duyue.**ringhel meester.**

Castigator, domitor: & Monitor, curator operis: qui opus vrget, morasque cessatorum castigat: obseruator operariorum: acris exactor operae.

ringhen.

Annulo circumdare: & Domare.

ringhen.

ger. sax. sicam. Luctari, obluctari, colluctari.

ringh plaetse.

Palaestra.

ringher.

Luctator.

Ringheren.

ger. sax. Attenuare.

Ringhen, ringkelen.

vetus. Sonare, pulsare, tinnire. *ang.* *ringe.*

ringkel.

holl. fris. Nola, tintinnabulum, crotalum, crembalum: crepitaculum.

ringkel-royen, rinckel-roden.

Circumcursare, & personare concussis nolis, cocalis, crembalis aut anulis: discurrere, saltare cum crotalis. *dicitur* & **klinck-ringhen.**

Rinne. j. renne.

Rinnen. j. rennen, runnen.

rinsel. j. renssel, runssel.

Rinsch, rensch. j. rijnsch.

Subacidus.

Rinsen.

fris . j. hemmen.

Rioole.

Riuus, riuulus, canalis, alueus, fossa, lira, sulcus. & Cloaca.

rioolen.

Liras siue sulcos fodere.

Ripsen. j. rupsen.

Risch. j. rusch.

Cespes.

Rispe. j. ruyse.

Millepeda.

Riste van vlasch.

Manipulus lini.

Rit, ritte.

ger sax. sicamb. Equitatus, turmae equitum: & Expeditio

rit meester, rid-meester, rijd-meester.

Pr fectus militum, tribunus militum, dux equitatus, magister equitum, pr fectus equitum.

ritsch, ritsigh.

holl. Catuliens, pruriens in venerem.

ritsigh zijn.

Catulire.

ritsche teue.

Canis catuliens. & Femina virosa, pruriens libidinosa.

Ritse.

sicamb . j. rete, splete. Rima, fissura. *ger. ryss.*

Ritse.

sicamb . j. ridde. Febris.

Ritsen.

Instigare, incitare, inducere, incendere. *ger reitzen, ang. reitzen.*

Ritsen.

Notare fundum & mensuram vasis.

Riuier.

Riuus, flumen, fluuius, amnis. *gal. riuier. ital. riuo, rio: hisp. rio: ang. ryuer.*

riuierken.

Riuulus, amniculus, torrens.

riuier-visch.

Piscis fluuialis vel fluuiatilis.

riuier-water. j. vloed-water.**R O****Roensch, koleur de roy.**

Impluuiatus, fuligineus, ferrugineus, rubigineus: castaneus: Mutinensis color. *quem quia saepe Galliarum rex induit.*

ideo à Gallis regius dictus. Ioan. Rauis. Text.

roaensch, doncker-rood.

Fuluus, mustelinus. *Vulg* roanus. *gal.* roan: *ital.* roano.

Robbe, robbeken.

Cuniculus. *ang.* rabet.

Roch.

Raia piscis. *ger.* roch: *hisp.* raia, roch: *ang.* ray.

roch-steert.

Cauda aspera raiae.

Rochel.

fland . j. rotel.

rochelen, ruchelen.

Rauca voce tussire, screare cum murmure, grunnire, murmillare: frigidulos vdo singultus ore ciere.

rocheler.

Homo screans & tussiens rauca voce.

rochelinghe.

Turba, turbatio: & Murmur, grunnitus.

rochel-merckt.

Turba, tumultus, murmur.

Rochten, ruchten, roecken.

Curare.

Rock, lijf-rock.

Tunica. ger. rock. . i pannus crassus & vilis: & Vestis pannosa; saga.

rockelingh, rockelin. j. koor-kleed, ouer-rock.

Amiculum linteum, amictus lineus, hypothicos: tunicella *apud Eccles. vulgò rochetum.*
gal. rochet: ital. rochetto: ang. rochet. gal. roquet. i. supparus.

Rock, spin-rock, wocke.

Colus. *Vulg rocca. germ. rocken: ital. rocca: hisp. rucca: ang rocke.*

rock.

Pensum: lanae linive manipulus colo aggestus, qui in fila carpitur.

rock.

vetus. Cumulus, aceruus, strues.

rock hoys. j. tas hoys.

Meta foeni.

Rocken.

Aptare colo pensum, colum lino siue lana vestire, stamina colo circumuoluere, colum lana comere, pensum struere.

Rocken, op-rocken.

Instigare

rocken iet quaedts.

Moliri aliquid mali, machinari dolos: inceptare vel excitare malum, fraudem, &c.

rock-vincke, roer-vincke.

Auctor turbarum, primus motor.

rocksel.

Pensum, stamen.

Rockette.

Eruca. *gal. roquette: it. ruchetta: ang. rockett.*

Rode, reude.

Canis mas.

roden, reuden.

Catulire.

roden.

vetus . j. rotteyen. Concursare, peruagari terras. *gal. roder.*

Roden. j. wt-roden, roeden.

Extirpare, eradicare. *sax. roden, raeden. roote anglis radix dicitur.*

Roebe.

fris . j. raepe. Rapa, rapum.

Roeck.

sax . j. roock. Fumus.

Roeck, roeck-voghel.

Cornix furua, frugiuora, frugilega, spermologus. *auis à fumo siue colore furuo dicta.*

roeck.

zeland. Delator, quadruplator, lictor, praetorianus minister

roeckoecken.

Cornicari, obstrepere, ineptè garrire: & Minarrire: columbarum more vocem edere.

Roecken.

sax. sicamb. Ructare. gal. router: ital. rottare.

Roeck.

Cura, attentio, consideratio. **Roeck nemen op eenighe saecke.** Considerare rem aliquam, attendere.

roecken, rochten, ruchten.

Curare, attendere, perpendere, considerare, aestimare. **Hem en roeckt niet wat hy seydt.** Non curat, non attendit, non cogitat quid dicat.

roecke-loos.

Temerarius, inconsiderans, inconsideratus, praeceps.

Roede, roeye.

Virga. *ger. rutt: sax. rode: ang. rodde.* **Roeden.** Virgae, flagella, scuticae: verbera, virgindemia.

roede. j. manlickheyd.

Penis.

roede, roed-stock.

Decempeda, virga qua mensores agros metiuntur, decem pedes longa & Radius, virga geometrarum, qua linearum ductus indicant.

roede.

Virga & sceptrum imperij, & iustitiae signum: & Iurisdictio. *Hinc* **Roede roede.** Quaesitor, quaestor, latrumculator, praetor rerum capitalium, iudex rerum criminalium. *qui rubram virgam gerere solet, & sanguineam cruentamque poenam minatur.* **Langhe roede.** *antvverp.* Stator primarius: longam virgam gerens. **Korte roede.** *antvverp.* Apparitor publicus, viator, stator, rhabduchus: breuiorem virgam gerens.

roed draegher.

Rhabdophorus, viator, apparitor, minister publicus, qui senatorum mandata ad alios defert. *huic autem virgas gestare moris est: sicut & lictoribus Romanis suae erant virgae quibus fores pulsabant. Veteres etiam virgis, baculis ac sceptris tam in sacris quàm profanis ritibus vsi sunt.*

roed-meester. j. erf-scheyder.**roed-eerd, roey-peerd.**

Equus sinister in curru: equus sinisterior.

roed-stock. j. roede.

Decempeda.

roede. j. riem.

Remus, tonsa, instrumentum quo naus agitur. *ger. ruder.*

roeden oft roeyen den wijn.

Radio siue virga tentare dolij capacitatem.

roeden, roden.

Extirpare, eradicare.

roeden, roeyen, ruyen.

Iácere, proijcere, impellere.

roeden oft roeyen het schip.

Remigare, subremigare, remum agere, remis incumbere, impellere remum. *germ. ruderen, rueyen: sax. roderen: gal. ramer: ital. remigare: hisp. remar. ang rovvve.*

roed-schip, roed-schuytwe, roey-schip, roey-schuyte. j. barsie.

Naus actuaria

roeder. j. roede.

Remus.

roeder. j. roeyer.

Remex.

roeder. j. roer.

Clauus, gubernaculum. *ger. ruder sax roder: ang. rother, roder.*

roeder, roeyer-knecht.

Remex. *ger. ruderknecht: sax. roderknecht: ang. rovver.*

roeder-bancken, doften.

Iuga, remigum sedilia, transtra.

roeder-gaeten int schip.

Columbaria: foramina in nauis lateribus, per quae remi promicant.

Roef, roeue, rof.

vet. Rapum. *ger. rub: sax rof, roeue.*

Roef.

vetus. Contignatio, laquear, camera, testudo, culmen, tectum. *ang. roeff, roofe.*

roef van t'schip.

Puppis concameratio.

roef, roefken. j. roof, roofken.

Crusta.

Roeffel.

vetus . j. schuppe. Ligo.

Roeghen.

vetus . j. wroeghen.

Roeye, roeyen. j. roede, roeden.

Roem.

Gloria: Iactatio, iactantia, praesumptio, ostentatio, gloriatio.

roem-gierigh.

Auidus gloriae, laudis.

roem-saem. j. be-roemigh.

Gloriosus.

roem-weerdigh.

Inclutus, gloriosus.

roem-achtigh.

Gloriosus.

roemen, be-roemen.

Iactare, iactitare, gloriari, ostentare, praedicare de se.

Roenen, ruenen.

ger. sax. sicamb. Susurrare, insurrare, in aurem dicere.

Roep.

Clamor, rumor, fama.

roep.

fland . j. lose. Tessera: symbolum bellicum.

roepen.

Vocare, clamare, clamorem edere, edere voces, tollere vocem, clamitare. *ger. ruffen.*

roeper.

Clamator.

roeper-strote.

Trachea, arteria pulmonis, fistula spiritalis, aspera arteria.

Roer.

ger. sax. sicamb. Arundo, canna, calamus, fistula, tubus, canalis.

roer. j. sengh-roer.

Fistula igniuoma, sclopus.

roer-pijpe.

Tubus, tubulus.

roer.

vetus. sax. Apoplexia.

roer.

ger. sax. sicam . j. buyck-loop. Lienteria.

roer-domp.

Onocrotalus.

roer-domp, roer-trompe.

sax. Ardea stellaris: *sic dicta, quòd inter arundines degat, & tubae sonum reddat classicumque vulgò butorius.*

roer-kruyd. j. menisoen-kruyd.

Gnaphalium.

roer. j. roeder.

Clauus, gubernaculum nauis, à **roeren.** i. mouere: *clauis enim motu frequenti varioque nauis dirigitur.*

roer-loos schip.

Nauis clauo siue gubernaculo carens.

roere, be-roerte.

Motus, commotio. **Al in roere stellen.** Perturbare, interturbare omnia.

roere, ruere.

Esca accipitrum, falconum aliarumque eius generis auium: esca de viua aue, quae accipitri offertur & a venatore mouetur, vt accipiter ex motu eam, viuere animaduertens ad eam descendat: à **toeren.** i. mouere. *Gesner.*

roeren, rueren.

Tangere, mouere: & Agitare.

roerlick.

Mobilis.

roerlicke oft roerende goeden.

Res mobiles, bona mobilia

roer-spaen. j. roer-stock.

Spatha.

roer-stichter.

Auctor, structor, machinator turbarum, fax seditionis.

roer-stock.

Spatha, rudicula, ligula, lingula.

roer-vincke.

Genus auis.

roer-vincke, rock-vincke.

Auctor turbarum, homo inquietus, homo inquietus: turbator. & Vitilitigator, rabula.

Roest.

flan . j. hinnen-kot. Gallinarium: sedile auium, pertica gallinaria. *q.d. ruste. ang. rovvste.*

roesten.

fland. In pertica gallinaria quiescere, sedere, sidere: *de auibus dicitur*

q.d. **rusten.** i quiescere, iacere, cubare. *ang.* *rovvste.*

Roest.

Rudis, impolitus.

Roest.

Rubigo, aerugo, ferrugo. *germ.* *rost:* *sax.* *rust:* *sicamb.* *rost:* *gal.* *rouil* *ang.* *rost.*

roest roestigh roest-achtigh.

Rubiginosus, ferruginosus, aeruginosus: & Rudis, praeceps, inconsideratus.

roesten.

Rubiginem contrahere, aeruginem trahere, obducere rubiginem, rubigine obduci, rubiginari.

Roet.

sax. *sicamb.* *fland . j.* **soet.** Fuligo. *ger* *russ.*

Roetaerd.

Pica glandaria: pica varia, picae garrulae genus: graculus *quibusdam dicitur.*

roetaerden.

Garrire instar graculi: obstrepere, inania profundere verba.

Roetse, rootse.

Rupes: petra siue mons praeruptus. *gal. roche, rocher: ang. rocke.*

Roeue. j. roef.

Rapum

Roeuwe, rouwe, ruwe.

Quies. *ger. ruhe*

roeuwen, rouwen, ruwen.

Quiescere, interquiescere, vacare ab opere. *germ. ruhen: sax. rovven.*

roeu-waerd. j. rou-waerd.

roeuwigh.

Quietus, tranquillus, placidus.

Roffe.

sax . j. roeue. Rapum.

Roffiaen, ruffiaen.

Leno, productor, stupri arbiter, aquariolus. *Vulg ruffianus. gal. rufien: ital. ruffiano: hisp. rofian: ang. ruffian.*

Roffioele.

Artocreas. *ital. reffioli.*

Roghe, rogher.

Ouum piscis, oua piscium seminarum. *Vulg polygranum. ang. rouges.*

Rogghe.

Secale: frumentum secaliceum. & Siligo, triticum siligineum, triticum hybernum.
germ. rocken: ang. reye.

rogghen-brood.

Panis secalicius, panis è secali, panis ater, panis acerosus, gregarius.

rogghen bloeme. j. koren-bloeme.

Cyanus.

Royen, roeden, ruyen.

Iácere.

Royéren, rayéren.

Delere, expungere, euertere, diruere, excindere, demoliri. *gal. rayer: hisp. raer.*

royér-meester.

vet. Magister siue praefectus rationum publicarum.

Rokelen het vier.

fland . j. raeckelen.

rokel-stock.

fland . j. raeckel-stock. Rutabulum. *ang. cole-rake.*

Rokette, rakette.

Eruca. *gal. roquette: ital. rucherta: ang. rocat.*

Rol, rol-stock.

Radius.

rok, schip-rol

Phalanga.

rol, katerol.

Trochlea, rechanus.

rol.

vetus. Rota.

rol, rol-block, welle.

Voluolus, cylindrus.

rol.

Codicillus, chartae complicatae, siue conuolutae: volumen. & Catalogus, elenchus priorum nominum, album. & Catalogus causarum. *Vulg rocula. germ. rodel, rodele: gal. roule: ang. rolle.*

rol.

Personae inscriptio. **Sijnen rol spelen.** Personam suam agere, partes suas agere.

rollen.

Voluere, rotare, volutare, versare: *gal. rouler: ang. rolle.*

rol-baene.

Spaeristerium: & Via vehicularis

rol-block, welle.

Voluolus.

rol-bedde, rol-koetse.

Sponda volubilis, grabatus.

rollen.

Aurigare, currum regere: vecturam facere.

rol-noten van het berdeken, tuck-noten

Deuoluere nuces per tabulam: ludendi species, cùm dispositis in seriem nucibus per tabulam decliuem voluitur nux, quae si tangat quam oportet, vincit qui misit. *Ouid. Per tabula cliuum labi iubet alter, & optat, Tangat vt è multis quaelibet vna suam.*

rol-steen.

Cylindrus: lapis teres & oblongus quo complanatur area.

rol-stock.

Radius. *gal. rouleau.*

rol-waeghen.

Plaustrum voluens, plaustrum volubile. Petorritum, vehiculum meritorium, expeditum. *sax. rulvvaghe.*

rollener.

Auriga, expeditus. *germ. roller: gal. roullier.*

Rombout. j. puyst-bijter.

Mordella.

Romme, rom-block. j. ronge.

Trabale.

Rommele, rommeler.

Homo robustè celeriterque se mouens. *Becan.*

rommele.

vetus Trochus.

rommelen, rammelen.

Strepere, insonare, murmurare, crepitare, turbare. & Grassari. *ang. rumble: ital. rombo.* i. fragor, strepitus, bombus. **Rommelen** (*inquit Becanus*) Robustè & celeriter

sursum deorsum, vltro citroque se mouere.

rommen.

vetus. Versare.

Rommoer. j rammoer.

Rumor.

Romp, tremel van de meulen.

Infundibulum. *sax.* *rump.*

Rompe.

sax. fris. sicamb. holl . j. beuck. Truncus corporis, truncum corpus: corpus cui praefectum est caput & Thorax: & Indusium sine collari.

rompe.

vetus. Cortex. & Ruga.

rompe.

Nux myristica vilior, cassa, inanis.

Rompel, rimpel.

Ruga.

rompelen, rimpelen, rompen.

Rugare, corrugare.

Roncken.

Rhonchissare, stertere, dormiendo ronchos emittere: proflare pectore somnum. & Crepare, crepitare, perstrepere, . gal. ronfler: ital. ronfare: his. roncar.

ronckinghe.

Rhonchus, sonus stertentium.

Rond.

Rotundus, orbiculatus, orbicularis, sphaericus, cyclicus: globosus. ger. rund: gal. rond: ital. rotunde: hisp. redondo: ang. rond, round.

rond ende lanck.

Teres.

rond dal.

Conuallis.

ronden dans.

Orbis saltatorius, chorea circularis.

ronden dagh.

Dies ciuilis: qui viginti quatuor horas complet.

rond iaer.

Annus vertens, annus solaris. *quum sol expleto per omnia signa circuitu, ad id vnde digressus fuerat, redijt. quod fit ferè 365. diebus & quadrante.*

rond perck.

Circulus.

rond saed.

Legumen minus, semen brassicarum, raporum, &c. *q.d.* semen rotundum.

rond-om.

Circum, circumcirca, vndique, ab omni parte.

rond-om be-legghen oft be-stormen.

Corona urbem inuadere: circumfuso vndique exercitu inferre signa.

rond-om draeyen.

Torquere in orbem, circumuoluere.

rond-om draeghen.

Circumferre, circumportare.

rond om drincken.

Bibere in orbem, in ordinem circumpotare.

rond-om gaen.

Circuire, ambire, ire in orbem.

rond-wt.

Planè, prorsum, omnino, .

rond-wt.

Planiloquus, sincerus: & Planè sincerè.

rond-wt segghen.

Eloqui planè & sincerè: rotundè dicere, *Cicero*.

ronde.

Rotunditas, circulus, orbis.

ronde des wereldts.

Orbis terrarum: totus vniuersae terrae globus.

ronde, bol.

Sphaera, globus, orbis.

ronde van glas.

Orbis vitreus.

ronde, rond-wachte.

Circuitio militaris: & Circitores, circitores, nyctostrategi: Circitores, vigiles, vigiliarum recognitores. *Vulg* ronda. *gal.* *ronde:* *ital.* *ronda:* *his.* *ronda.*

ronde talioore.

Orbis.

rondasse.

Clypeus rotundus, orbis cauus, scutum: parma.

rondassier.

Parmularius, parmatus, clypeatus, scutatus.

rondeel, rond perck.

Circulus.

rondeel.

Magis, idis. *Vulg* rondellum. *ger. runde: gal. rondeau.*

rondeel.

Propugnaculum rotundum.

rondeel.

Orbis rhythmicus, rhythmus orbicularis, *consectarium rhythmicum*: carmen rhythmicum orbiculatum: cuius primus versus idem in medio & fine, tanquam in orbem siue circulum redit.

rondelle.

Parma, scutum minus. *Vulg* rondella. *ger. rondel: gal. rondello: ital. rotella, rodella.*

ronden.

Rotundare, circinare, globare.

ronden, ronde doen by nachte.

Vigilias nocte circumire: coerrare: nocte vicitim oberrare cum comitatu: lustrare
urbem: fraxare. *Festus. his. rondar.*

rond-huys. j. wacht-huys.

Statio.

Rondse.

Rota praeli, funis torculus.

Ronghe, romme, rom-block.

Trabale, fulcrum siue sustentaculum duarum currus extremitatum.

Ronnen. j. runnen.

Manare.

Ronse. j. runse.

Ruga.

ronselen. j. runselen.

Irrugare.

Ronselen.

flan . j. mangelen. Permutare.

ronseler. j. mangheler.

Roock.

Fumus. *germ. rauch sax. rock: ang. reike.*

roock, keen-roock, swertsel.

Fuligo.

roock, damp.

Vapor.

roock-gat.

Spiramentum, spiraculum,

infumibulum, capnodoche: naris fumatia.

roock-vat.

Acerra, thuribulum.

roock-werck.

Thymiama: suffimentum, suffitus.

roock-verwigh.

Impluuiatus.

roocken.

Fumare. & Infumare, ad fumum siccare.

roocken het vleesch.

Exsiccare & durare carnes fumo.

roockachtigh, roockigh.

Fumosus, fumifer.

Rood.

Ruber, rubeus, rubens, roseus: & Miniatus, miniatulus, minio tinctus. *germ. rot: sax. rodt: gal. rouge: ital. rosso: ang. redde, reade.*

rood.

adag. Improbus, malus, fallax, dolosus. Crine ruber *inter vitiosos numeratur à Martiale: Crine ruber, niger ore, brevis pede, lumine laesus, Rem magnam praestas Zoile si bonus es. Qui corporis colore admodum ruffi sunt, & astuti iudicantur, à similitudine vulpium. Aristot. in physiognom.*

rood-ionck, rood-hond, rood-ioock, rood-vonck.

Papulae, papulae rubentes: boa, sudamina, feruidae eruptiones, rubidae cutis aspredines.

rood melisoen. j. menisoen.

Dysenteria.

roode.

Stomachi appendix. & Echinus, bouis ventriculus: *à rubedine dictus: dicitur & huyue, menigh-voude, boeck. Adr Iun.*

roode.

Omasum, echini siue ventriculi pars. *sax rode.*

rood-baerd.

Aenobarbus, ahenobarbus.

rood-schaere, rood scherre.

Tomus piscis aselli tenuitor aelli piscis ventri & abdomini praesecta portio. *sax. rodschar.*

roode aerde.

Rubrica, rubrica fabrilis.

roode roede.

Latrunculator. *vide* **roede**.

roode zee.

Mare rubrum, mare erythraeum. *Germani quidam superiores, roer-zee & roer-meer apellant. i. mare arundinosum siue carectosum, iuxta Hebraeorum etymon: vocatur enim Haebraeis Suph, velut rubrum seu caricosum.*

rooden buyck, rooden deur-ganck.

vetus **j. rood melisoen**. Dysenteria.

rooden haerinck, rood-haerinck.

vet. fland . j. bocks-horinck. Halec infumatum. *Vulg ruburnus. q.d. halec rubrum, subrussum. ang. redde herring. vide* **sore**.

rood-bol, rood-hoofd.

Rufus, cui rufum est capillitium.

rood-borstken, rood kropken.

Rubecula: *auis à rubicundo pectore dicta.*

rood-gieter.

sax. sicamb . j. gheel-gieter. Fusor aeramentarius.

rood-schaede.

ger. sax. sic . j. rood melisoen .

rood-smid.

Faber aeramentarius.

rood-steen.

sax. sicamb . j. roodtel-steen.

rood-steertken.

Phoenicurus, rubicilla, erithacus: auiculae genus rubra cauda.

rood-verwer.

Flammearius: qui flammeo colore vestes tingit.

rood-verwigh.

Rubicundus.

rood-vonck. j. rood-ionck.

rood-walsch.

Lingua fictitia mendicorum, nebulonum, erronum & impostorum. *q.d.* ruber barbarismus. *vt interpretatur Conrard. Gesnerus. vide rood.*

rood was.

Cera miniatula, minio tincta

rooden.

Rubere, rubescere. & Rubefacere.

rood-achtigh.

Rubicundus, rubidus, subrubicundus.

roodheyd.

Rubor, rubedo.

roodset. j. rooset.

Rubriceta.

roodte. j. mee.

Rubia, erythodanum. *ger. rote: sax. rode: ital. rubbia: his. rubia.*

roodtel-steen.

Rubrica fabrilis.

Roof.

Rapina, praeda, spolium, manubiae, exuuiæ. *ger. raub: sax. rof: hisp. robo.*

roof van t'schaep. j. vlies.

Vellus.

roof, roofken. j. rappe van de wonde.

Crusta, crustula vulneris, vlceris, &c. crusta qua onducitur vulnus: eschara.

roof gaerens

Spira filacea.

roof-gheld.

Pecunia manubialis.

roof-gierigh.

Rapax, avidus praedae.

roof-goed.

Praeda, spolium.

roof-hoeck.

Spoliarium.

roof-kuyl.

Spoliarium, spelunca praedonum.

roof-nest.

Spoliarium.

roof schip.

Navis praedatoria, piratica, myoparo piraticus, myoparo.

roof voghel.

Avis praedatrix, ales praedo: avis rapax, raptus vivens: vt aquila, accipiter: &c.

roof-achtigh.

Rapax, avidus praedae.

rooffen. j. roouen.

Rapere.

Room.

fland. hol . j. saene. Flos, cremor, adeps, pinguedo lactis: lac integrum.

Becano dicitur. ger. ramen, milchraum.

Roomenije.

Vinum Hispaniense. *Vulg* romania.

Roomer.

Scyphus, cyathus, calix, vas potorium.

roomerken.

Modiolus, paruum vasculum potorium.

roomerken drancks.

Acetabulum, oxybaphum, cyathus vnus & dimidius.

Roop.

hol. fris. ang . j. reep. Funis, spira. *ang. rope.*

Roope, ruepe.

Eruca.

roopen, ruepen, ruppen.

Trahere, vellere, carpere, vellicare.

roopen, reupen.

Reffare segetem, *in lege Salica Francorum.* i. vellere.

Roose.

Rosa. *ger. rosen: sax. rose: gal. rose: ital. rosa: hisp. rosa: ang. rose* **Onder de roose.** Sub rosa dictum aut factum dicitur, quod silentij fide stipulata inter lepidos sodales fit aut dicitur: vnde passim in caenaculis rosa lacunaribus supra mensae verticem affixa conspicitur, quo quisque sit memor silentij: qui quidem mos inde receptus est, quòd rosa Veneri sit dicata, &. Est Rosa flos Veneris, cuius quòd furta laterent, Harpocrati matris dona dicauit amor. Inde rosam mensis hospes suspendit amicis, conuiuiae ut sub ea dicta tacenda sciant.

roose, sint Antonis vier.

Erysipelas, sacer ignis, rubor cum inflammatione ac dolore. *Vulg rosa, & gutta rosea siue rosacea dicitur, à roseo rubore.*

roose. j. bergh-rood.

Sandyx

roose, solder van de luyte.

Magas, magadium: orbiculus instar rosae, per quem sonus redditur.

roose vanden breydel.

Vulg Saliuarium.

roosen-botte, roosen-knoppe.

Calyx, alabastrus: rosae globus nondum explicitus & totus patens, sed conuiuens.

roosen-gaerd.

Rosarium, rosetum.

roosen-hoed.

Sertum rosaceum.

roosen-honigh.

Rhodomeli.

roosen-knoppe. j. roosen-botte.

roosen krans.

Sertum rosaceum: corona siue corolla precatoria. *Vulg* rosarium, coronula rosacea.

roosen maend.

vetus. Iunius. *q.d.* mensis rosarum: *quo rosae prodeunt seque aperiunt.*

roosen-nobel.

Rosatus aureus: nobilis rosatus: stater aureus.

roosen verwigh.

Roseus.

roosen-water.

Aqua rosacea: liquor rosaceus, stillatitius rosarum liquor.

roosen-wijn.

Rhodites: vinum rosaceum.

roosen-wortel.

Rhodia riza, rhodia siue rosea radix.

roosenier.

Rosarium, rosetum.

roosel, roesel.

sicamb. Cerasum.

rooséren.

Rosis & sertis redimiri.

rooset, roosetsel.

Rubriceta, purpurissum. *Vulg* rosetum.

roosetten, roosetselen.

Purpurissare, purpurisso inficere.

roosier.

Rosarium, rosetum.

Roost.

Assum, frictum, rostum: caro tosta.

roosten.

Torrere, torrefacere, affare, adurere, frigere. *gal* rostir: *ital.* arostire: *ang.* roste.

roost-panne. j. braed-panne.

roosteye, roosteyken.

Panis escharites, panis super craticula tostus: & Ofella, frustulum carnis tostum.

rooster.

Cratis ferrea, craticula. *ger. rost: sax. roeste.*

Roote, rooten. j. rotte, rotten.

Rootse, rotse, roots-steen.

Rupes, scopulus, saxum, praeruptum & inaccessum saxum: petra, cautes mons saxeus, rupes è mari eminens. *gal. roche, rocher: ital. roccia: hisp roca ang rocke.*

rootsigh.

Scopulosus.

Rooue. j. roof.

Praeda, &c.

roouen.

Rapere, praedari, depraedari, diripere, praedam facere, praedam agere, latrocinari, grassari. *Vulg robare. gal. raur, desrober: ital. rubare, rapire: hisp. robar: ang. robbe.*

roouen den voghel.

Detrahere auem nido. *Virgil.*

roouer.

Raptor, praedo, praedator, direptor, depeculator, expilator, spoliator, grassator, latro.

roouerije, roof.

Rapina, furtum: & Spoliatio, direptio, grassatio, latrocinatio.

Ros, rosch.

Russus, russeus, rusceus, rutilus. *Vulg rossus. gal roux: it. rosso: his. roxo.*

rosachtigh.

Rufulus, subrufus.

ros-not. j oker-not.

Nux iuglans maior.

ros-pruyme.

Prunum cerinum, cereum.

rossaerd.

Homo rufus, rubidus.

rosseel.

Rubellus.

Ros.

ger. sax. sicamb Equus, caballus. *ger. ross. vet. gal. roussin: ital. ronзино, rossone:*
hisp. ronsin: ang. horse.

ros-baere.

Vehiculum cameratum, arcera, lectica, gestatorium.

ros-baer-draegher.

Lecticarius.

ros beyaerd.

Equus beyardus, equus quatuor filiorum Haymonis, tempore Caroli Magni: *de quo ridiculae feruntur fabula. quibusdam ros baeyaerd. q.d. equus badius siue balius dicitur. gall. rouge bayart.*

ros-domp.

fris . j. roer-domp. Ardea stellaris.

ros-henghst.

Caballus.

ros-kam.

Strigilis.

ros-kam.

Hippocomus, hippoplanus: & Stabularius.

ros-kammen.

Strigile equos pectere: pectine iumentorum sordes dstringere: strigile perfricare: & Agere hippocomum siue hippoplanum.

ros-molen.

Mola asinaria, mola machinaria, mola equaria: quam iumenta versant.

ros-tuyscher.

Mango equorum, hippocomus, hippoplanus.

rossen. j. rijden.

Equitare.

rossijde, rossiede.

vetus. fland . j. ros. Equus.

Rosch. j. rusch.

Cespes.

Rosel, reusel. j. russel, liese.

Aruina.

rosel-maend.

vetus. October.

Rosijn. j. rasin.

Vuae passae.

Rosmarijn.

Ros marinus, libanotis coronaria, herba salutaris. *ger. ross marin: gal. rosmarin: it. rosmarino: hisp. romero: ang. rosmari.*

Roste.

fland . j. ros, rosch. Russus.

Rot, rotheyd.

Putredo, marcor, caries.

rot, ver-rot.

Putris, putridus, putrefactus, marcidus. *ital. corroto: ang. rotten, corrupt.*

rotte, rootte.

Fossa in qua linum maceratur, piscina. *Columel.*

rotten, ver-rotten.

Putrere, putrescere, exputrescere, corrumpi. *ang, rotte.*

rotten oft rootten het vlasch.

Macerare linum, vt cortex computrescat. **ghe-rot vlasch.** Linum fluuiatum.

rottigh.

Putris.

Rotte

rectiùs roodte. Rubia.

Rotte.

holl. fris . j. ratte. Mus maior.

Rot.

Turma, manipulus, contubernium militum: decuria: globus hominum, grex hominum
ger. rott: gal route.

Rot.

germ. sax. Haeresis, secta, factio.

rot-gans.

Anser minor, sterilis.

rot-ghesel.

Contubernalis, commanipulo, manipularis.

rot-meester.

Dux militum, ductor ordinum.

rot-meester, tiende-man.

Decanus, decurio, manipuli preses, magister manipularis.

rot-wijse.

Manipulatim, per manipulos.

rote.

Ordo, series: classis: & Coetus, coitio, sodalitium. *gal route*. **Rote houden iemanden.**
Comitari: addere se socium alicui.

rotten.

Coire in vnum, coire inter se, congregari, colligi in contubernia.

rottinghe, rotterije.

Coitio, conuenticulum, tumultus.

Rotel.

Grunnitus, murmillum, murmur quale moribundi edunt: murmur raucum, ac reciprocus sonus moribundi. *Vulg rantacus*.

rotel.

fland . j raetel. Crepitaculum.

rotel.

Proboscis, rostrum elephantii. *ger. russel*.

rotelen.

Grunnire, murmurare, murmillare.

rotelen.

Mouere aut quaterere cumsonitu, crepitare.

rotel-spaen.

fland. Crepitaculum.

Roten het vlasch. j. rotten.

Rotse. j. rootse.

Rupes.

Rotsen, rutsen.

Prolabi, proserpere. & Currere.

rotsen, rossen.

Equitare.

Rotteyen.

Concursare, peruagari terras. *gal. roder.*

Rotten.

vide rot.

Roue. j. roef.

Rapum.

Rouw, roud.

Rudis, austerus, asper, scaber, durus: insuavis gustu, visu, tactu, vel alio sensu. *germ. ruch: sax. rho: gal. rude: ital. ruuido: ang. roughe; rugged.*

rouw, straf.

Crudelis, austerus, rigidus, inclemens, atrox

rouw on vol-maeckt, on-ge wrocht.

Rudis, imperfectus, impolitus, infectus, non laboratus. *ger. rouvv: gal. rude: ang. rude.*

rouw-wercken.

Asciare, erasciare, rudi modo dolare.

rouw.

Immaturus, crudus. *ang. ravve.*

rouw-smid.

Faber rudioris & durioris ferri siue materiae.

rouw-hayrigh, rouw van hayr.

Hispidus, pilosus, hirsutus, horridus, hirtus, sentus, viliosus.

rouw-lockigh.

Villosus.

rouw-poote, rouw-voetighe duyue.

Columbus plumipes.

rouw-wercker. j. rouw-smid.**rouwagie, ruychte.**

Rudetum. & Aspretum. & Tesqua: nemorosa tesqua: ager hispidus & incultus.

rouwigheyd.

Aspredo, asperitas, scabrities.

rouwighlick, rouwelick.

Asperè, durè, edurè.

rouwen, rouden, op kaerden het laecken.

Polire rudem pannum, interpolare pannum, pectine pannos rudes confricare, & in villos attollere.

Rouwe.

Luctus, poenitentia, dolor.

rouwe, lijck-rouwe.

Funus, pompa funebris.

rouw be drijuen.

Plangere, lugere.

rouw draeghen.

Lugere, pullatum incedere.

rouw-draeghende.

Pullatus, atratus.

rouw-hertigh.

Moestus, lugens.

rouw-kleed.

Vestis pulla, lugubris, vestimentum funebre, amiculum nigellum, toga atra.

rouw-kapruyn.

Cucullus lugubris, humerale pullum: epomis.

rouw-koop.

Pretium siue mulcta rescissae emptionis.

rou-koop gheuen.

Rescindere emptionem certo pretio.

rouw-steller. j. lijck-meester.

rouwen.

Lugete, poenitere, dolere.

rouwenisse. j. rouw.

Luctus.

rouwigh.

Moestus, lugens, poenitens.

Rouwe. j. roeuwe.

Quies.

rouwen. j. roeuwen.

Quiescere.

rou-waerd, roewaerd, rewaerd.

vetus. flandr. Dioecetes. Gubernator prouinciae, praefectus, legatus. *q.d.*

roeuw-waerder, siue roeuwe-waerder. i. custos, conseruator, assertor, vindex

quietis. *Rouard gallis dicitur latrunculator: pource qu'il faict mettre les malfacteurs en la rouë: quòd maleficos in rotas tolli iubeat.*

rouwaerd-schap.

Dioecesis, prouincia.

Rouwaensch. j. roaensch.

R V

Rube, rueue.

germ. sax. sicamb . j. rape. Rapum.

Ruchelen, rochelen.

Grunnire. & Rudere. & Murmurare.

ruchelinghe.

Murmur.

Rucht, ghe-rucht.

Fama, tumultus.

rucht-baer.

Famosus.

Ruchten. j. roecken.

Curare.

Ruck.

Tractus.

rucken.

Trahere, detrahere, vellere, auellere, rapere. & Mouere.

ruck-aersen.

Ceuere, clunagitare, clunes mouere.

Rudder.

vetus . j. ruyter.

Rude. j. ruyd.

Rudis.

Ruecke-loos. j. roecke-loos.

Ruecken j. riecken.

Olfacere.

Ruen, ruenen.

vetus j. ruyn ruynen.

Ruepe, roope, ruype, roepe.

fris. hol. sic. Eruca: vermis olerum folia abrodens. *ger. raup: sax. ruepe: ital. ruga:*
hisp. oruga.

ruepen-schijter.

sax. sicamb . j. mey-voghel, pepel. Papilio.

ruepen, roopen, ruppen.

Vellere, carpere, trahere.

Ruepsene. j. rupsene.

Ruem j. reum.

Rueren. j. roeren.

Mouere.

Ruese. j. rese.

Gigas.

Ruet.

Seuum, sebum, sepum. *gal. suif: ang. suet.*

rueten keersse.

Sebacea candela.

rueten, be-rueten.

Sebare, separe, seuare.

ruetachtigh.

Seuosus, vnctuosus instar seui.

ruetsel, russel.

Axungia, pinguedo vel sebum porci, aruina.

Russiaen. j. rossiaen.

Rugghe.

Dorsum, tergum: & Refugium. *ger. rucken: ang. ridge. Te rugghe.* Retro, retrorsum.

rug-been.

Spina dorsi. *ang. ridge bone.*

rug-decksel, rug-kleed.

Dorsuale, stratum, instratum quod equi dorso insternitur.

rug graet.

Spina dorsi.

rug-graet been.

Spondylus: nodus seu vertebra spinae.

rug-graet-knokels.

Spondyli, verticuli, vertebrae, nodi spinae.

rug-graet-merch.

Spinalis medulla.

rug-pijpe.

Tubus. fistula, qua spinalis medulla decurrit. *q.d.* fistula dorsi

rug-vellen.

Tergora.

rughelen.

Tergiuersari, retroire, retrogredi, retrocedere, cessim ire. *q.d.* tergum versus ire.

rughelinck.

Supinus, resupinus. & Retrorsus, retrorsum, cessim.

rughelinck om worpen.

Supinare in terga.

Ruych, ruygh, ruydigh.

Rudis, horridus. *sax. ruch, rho.*

ruychte.

Tesqua: difficilia & inculta loca: locus hispidus spinis, herbis aut fruticibus.

Ruycken.

holl. sicamb . j. riecken.

Ruyd.

holl. sicamb. Scabies. ger. raud: gal. rogne: ital. roгна.

ruyd.

Rudis. ger. raud: sax. ruch: gal. rude: ang. rude.

ruydigh.

Rudis: pilosus, villosus: & Scabiosus. ger. rudig: gal. rongneux.

Ruydigheyd.

Scabies, scabrities.

ruydschen.

Scabere, fricare, confricare, terrere, atterere.

ruye.

Riuus, aquaeductus. profluens, flumen: & Fossa publica. gal. ru, reu: ital. riuo, rio: hisp. rio.

Ruyen, roeyen.

Ruere, iácere, impellere. gal. ruer: hisp. arrojar.

ruyen, reyen.

Choreas ducere.

Ruyffel.

Ruga. ang. ryuel.

ruyffelen.

Rugare, striare. *ang. riule, ruffle.*

Ruyffelen.

Terere, verrere.

Ruygh. j. ruydigh.

Ruylen.

hol. j. reulen.

Ruym.

Amplus, spatiosus, latus, latus, vacuus. *germ. raum: sax. rhum.*

ruym des schips.

Aluus nauis.

ruym huys.

Domus laxa, magna, ampla, lata. **Ruym wonen.** Habitare laxè.

ruyme.

vetus. j. ruymte. Locus, spatium. *ang. rovvme.*

ruymen.

Ampliare, dilatare.

ruymen.

Vacuare, euacuare, vacuum reddere. & Relinquere.

ruymen.

Cedere, loco mouere, amouere.

ruymen.

Vertere solum, cedere foro

ruymen.

Fronzare, collucare, interputare, interlucare, amputare ramos superuacuos.

ruymen.

Extricare agrum siluestrem.

ruymelinck.

Fasces ramorum & frondium superuacaneorum, ramalia.

ruym-stock. j. kretser.

Rutrum.

ruymte.

Spatium, laxitas, locus, locus vacuus. *ang. rovvme.*

Ruyn.

Cantherius, equus castratus, spado.

ruynen.

Castrare, euirare, emasculare.

Ruynen, oor-ruynen.

holl. Susurrare, in aurem mussitare.

ruyner, oor-ruyner.

Susurro.

Ruype. j. ruepe.

Eruca, campe.

Ruysch. j. ghe-ruysch.

Strepitus, bombus.

ruyschen.

Bombilare, *bombum* emittere: & Detonare, increpare, strepere, perstrepere: fragorem edere. & Fremere. susurrare. & Impetum facere, impetere, irruere, grassari. *germ.* *rauschen: sax. ruschen: ang. rushe.*

ruysscher.

Grassator.

ruysch-pijpe, sack, pijpe.

Tibia vtricularis.

ruysch-pijper.

Vtricularius, ascaules.

ruyschende.

Sonorus.

Ruysche, ruysse.

Nassa viminibus contexta, excipula: & Autiarium: & Cors, cortis. & Alueus apum.
germ. reusche: gal. ruche.

Ruyschen.

rectiùs. ruydschen. Scabere, terere, fricare.

Ruyselen. j. rijsselen.

Streperere, perstreperere

Ruysse. j. blije.

Alburnus.

Ruyszen.

holl. Catulire.

Ruysmuysen.

Streperere, perstreperere.

Ruyspen. j. ruspen.

Ructare.

ruysperen.

Screare, exscreare. *ger. rusperen.*

Ruyte, wijn-ruyte.

Ruta. *herba dicta à ruyten.* i. euellere, eruere. *sicut quidam Latine dictam putant ab eruendo: quòd maximè eruatur propter mulciplicem eius vsum.* *ger. rauten: sax. rude: gal. rue: ital. ruta: hisp. ruda: ang. reue, rue.*

Ruyte.

Tessera, tessella, rhombus.

ruyte van t'ghelas.

Tessella vitrea, quadra vitrea, rhombus, figura quadrata.

ruyte int kaert-spel.

Rhombulus.

ruyt wijse.

Tessellatim, cancellatim.

ruyten.

Euellere, eruere, runcare, eruncare, sarculare. & Destruere, vastare. *ger. reuten.*

ruyten ende roouen.

Praedari, populari,

grassari. vastare. expilare, diripere.

ruyten.

fland Garrire more auium, modulari.

Ruyter.

Miles. *Vulg* ruterus. . defensor *dicitur*. *ger. reuter: ritter.*

ruyter te peerde.

Eques.

ruyter.

louan . j. molenaer. Scarabeus cineraceus.

ruyter.

Homo scitus, bellus.

ruyters peerd.

Bellator equus.

ruyter-schap.

Militia, res militaris.

ruyters kruid.

Stratiores, militaris aizoides: sedum aquatile.

ruyterije.

Militia: & Equitatus, equites, turmae equitum: copiae equestres.

ruyterlick.

Militaris: & Militariter: more militum. & Strenuè: & Liberaliter.

ruytersch.

Militaris.

ruytersche blancke. j. elf-penninck.**Ruytinck.**

Lamina gladij.

ruytinck.

Machaera gladius longus ab altera tantùm parte acutus.

ruytinck. j. op-ruytel, klobber-saen.**Ruyuen.**

Caluescere, caluefieri.

ruyuen.

Remittere pennas vel pilos, relinquere sua sponte pilos vel plumas: mutare plumas vel pilos: amittere plumas: vernare. *sax. ruden.*

ruyuinghe.

Defluuium crinium, pilorum, pennarum, plumarum: vernatio.

Rumatijck. j. reumatijck.

Rumoer. j. rammoer.

Rumor, turba.

Rund, runde. j. rind, rinde.

Runen.

Mussare, mussitare.

Runnen, rennen, rinnen.

Currere: & Manare: & Coagulare, densare. *fris. runnen: ang. runne.*

runsel rensel, rinsel.

Coagulum. *ang. runnet.*

Runse, runtse, runtsele.

vetus. Ruga. germ. runtzele: sax. runtzel.

runsen, runtsen, runtselen.

vetus. Corrugare germ. runtzen.

Ruepe. j. ruepe, ruppe.

Eruca.

rupen-schijter.

sax. sicamb. Papilio.

ruppen, ruepen.

Carpere, vellere, trahere

rupse-rupsene, ruepsene.

Millepeda, centipeda, hirsuta: vermis terrae pilosus, multis pedibus arcuatim repens, herbas carpens atque depascens, ex erucarum genere. *arabicè riapse: germ. raupen.*

rupse, gorpse.

Ructus. *ger. reupss.*

rupsen, gorpsen, ruysemen.

Ructare, eructare. *ger. reupsen: gal. rousper, roupper.*

Rusch.

Cespes, gleba.

Rusch.

vetus. sax. Villosus.

rusch-doeck.

vetus. Pannus villosus.

rusch-dijck.

sax. sicamb. Arundinetum, iuncetum.

rusch.

sax. fris . j. biense. Iuncus. ang. rushe.

rusch-kleed.

Incerniculum iunceum siue linteum.

rusche. j. ruysche.

Nassa.

Ruspelen. j. tuysperen.

Screare.

Ruspen. j. respen, ruysen.

Russel.

germ . j. rotel. Ptoboscis.

Russel, rosel, russel-smeer, rosel-smere.

sax. sicamb. fris. holl. Aruina, abdomen.

Ruste, raste.

Quies, requies, quietudo, tranquillitas, securitas. *germ. rast: ang. rest.*

rusten.

Quiescere, conquiescere, requiescere, frui quiete, carpere quietem, dare corpus quieti: cessare, otiari, feruari. & Dormire.

rust-boom.

ger. sax. Vlmus: arbor cui vitis alligata innititur. *Virg. semiputata tibi frondosa vitis in vlmoest.*

rust-dagh. j. stille-vrij-dagh.

Dies parasceues.

rust-stock.

Scipio.

rust-plaetse.

Statio.

rustelick, ghe-rustelick.

Quietus: & Quietè.

rustigh, ghe-rust.

Quietus, placidus, tranquillus.

rustigh leuen.

Quietè & liberè viuere, securè, suauiter, tranquillè.

Rusten, toe-rusten.

Parare, apparare, instruere, ornare, accingere, armare, armis instruere.

rustigh.

Paratus, promptus, ornatus, scitus, bellus, venustus: & Liberalis, ingenuus.

rustighlick.

Ornatè, bellè, venustè: & Liberaliter, ingenuè.

rustinghe.

Apparatus, instructus, us: praeparatio.

rustinghe, harnasch.

Armatura, arma, instrumenta: apparatus bellicus.

rustinghe van t'schip.

Armamenta.

Rutse. j. rotse.

Rupes.

rutsen. j. rotsen, slibberen.

Labi, prolabi.

Ruwaerd. j. rouwaerd.

Gubernator, &c.

[S]**SA****SA sa.**Citò, age: *vox ad celeritatem hortantis.***Sabbe.***vet.* Mulier spurca, inepta, sordida.**Sabberen.**Ineptè pingere. & Maculare. & *hol.* Titubare, balbutire.**sabberer.**

Ineptus pictor.

sabberer.

holl . j. taterer. Balatro, vaniloquus.

Sabel.

Sabellus, zebellus, sabella, sebella, sobella, aelurus sabellinus, mus Sarmaticus, mustela Scythica, martes Scythica, mus Ponticus. *mustelae genus pulcherrimum & nobilissimum. ital. zibellino.*

sabel.

Color niger in armis clypearijs, siue armorum insignibus.

sabel-vellen.

Pelles sabellinae, Scythicae, murinae.

Sacht. j. saecht.

Mollis.

Sack.

Saecus. . *hebr. sak: ger. sack: gall. sac: ital. sacco: hisp. sacco: ang. sack. Sacci quisque sui & corum quae in sacco erant recordabatur in confusione Babylonica: vnde sacci nomen ad omnes ferè linguas transiisse verisimile est. Io. Gorop. Bec.*

sack korens. j. 2. veertelen.

Antvverp.

sack. j. gheld-sack.

Funda.

sack.

Missio, ignominiosa dimissio. **Den sack sijnen knecht gheuen.** Mittere siue dimittere famulum ignominiosè.

sack.

Sagum, vestis genus.

sack.

Cloaca, aluus, stomachus, venter.

sack. j. hoere.

Scortum, lupa.

sack-draegher.

Baiulus, dossuarius, gerulus, saccarius.

sack-man.

ger. sax. fland. vetus. Populator, praedator, spoliator, grassator, saccularius, fur. *gal. saccageur: his. sacomano: ital. autem saccomano, calo dicitur.*

sack-net.

Genus retis quo ficedulae & id genus aliae aues capiuntur.

sack-pijpe.

Tibia vtricularis: tibia sacco siue vtriculo infixæ.

sack-pijper.

Vtricularius, ascaules, pithaules.

sackel.

vetus. Pera, crumena. *ger. seckel: ang. sachel.*

sackagéren. j. sacken.

Diripere, expilare.

sacken.

Indere sacco. & Farcire. *ital. insaccare.*

sacken.

Diripere, depraedari: *gal. sactager: hisp. saccheggiare.*

sacken ende packen.

Conuasare: furto omnia colligere.

sacken.

Colare sacco.

sack-wijn.

Vinum percolatum, sacco castratum, cuius vires sacco fractae sunt. *Plin. vulgò saccatum.*

Sad, sat.

Satur, plenus.

saden, sadighen.

Saturare, satiare, impellere.

saden. j. saeden, saeyen.

Serere.

Sadel.

Ephippium, sella equestris, stratum: *q.d.* sedile: sella equo ad infidendum imposita.
ger. sattel: gal. selle: ital. sella hisp silla: ang. saddle.

sadel-boom, sadel-boge.

Arcus ephippij, pars anterior ephippij.

sadel-decksel.

Stratum, phalerae.

sadel-kussen.

Stragulum.

sadel-kleed.

Instratum, stratum, dorsuale.

sadel-maecker, sadeler.

Ephippiopoeus, stratarius: sellarius, *Eras.*

sadel-peerd.

Equus ephippiarius, equus stratus, instratus.

sadel-riem. j. cinghel.

Cingula.

sadel-tessche.

Bulga, hippopera: sacculus scorteus quo equites necessariae circumferunt.

sadelen het peerd.

Sternere equum, ephippium imponere equo.

Sadighen. j. saden.

Saturare.

Saecht.

Suavis, lenis, mollis, dulcis, mitis, lentus. *ger. sanfft: ang. soft.*

saecht leuen.

Vita voluptaria. & Epicureus: homo voluptarius: Epicuri de grege portus: homo mollis.

saecht-moedigh.

Mansuetus, placidus, placabilis, mitis, lenis, suavis.

saeckt-moedigheyt.

Mansuetudo, lenitudo, lenitas, facilitas: aequitas animi.

saecht-moedighlick.

Mansuetè, leniter, placidè.

saecht sinnigh.

Lenis, ingenio mitis, placidus, mansuetus.

saechtighen, saechten.

Mitigare, lenire: mollire, emollire.

saechtighen de smerte.

Sedare, mitigare, leuare, sopire dolorem.

saectigheyd, saechtheyd.

Mollities, mollitia: lenitas, lenitudo.

saectelick.

Molliter, leniter, lentè.

Saecke.

Causa, ratio, res, negotium. **Ist saecke dat ghy dit doet.** Si id feceris, modò id feceris.

saecke, oor-saecke.

Occasio, causa. *hisp. achaque.*

saecke, ghe-dinghe.

Dica, lis, causa, controuersia.

saeck-weldigh.

vetus . j. **hand-daedigh.** Reus criminis.

Saeckeléren.

fland . j. **sarckelen.**

Saed.

Semen, sementis, sperma. *ger. samen: sax sadt: ang. seede.*

saed, saedinghe.

Sementis, satio.

saed der natueren.

Semen genitale, vrina genitilis, virus genitale, semen prolificum.

saed.

Sors, summa siue caput & prima pecunia quae confertur, vt inde lucrum fiat:
metaphora sumpta à semine in terran iacto, vt plurima inde nascantur grana.

saeden, saeyen.

Serere, seminare, sationes facere, spargere semen, semen ingerere, sementem facere.
germ. saeyen: ang. sovve:

saed-acker. j. saed-land.

Seges.

saed-binster.

Seminaria: femina quae colligit & asseruat herbarum semina.

saed-goed.

Semen, seminium.

saed-huysken.

Pericarpium, folliculus, siliqua, theca, & inuolucrum seminis.

saed-land.

Seges: terra subacta & sata.

saed-koren.

Semen, seminium.

saed-maend, saey-maend.

October: mensis quo segetes terrae committuntur. *ger. saetmon. Mich. Beut.*

saed-soen, saey-soen.

Satio, sementis, tempus serendi.

saed-soen, saey-soen. j. ghe-tijde.

Hora anni, tempus anni: tempestas, tempestiuitas: eucheria, oportunitas: *gal. saison: ital. stagione: ang. season: & hisp. sazon. q.d. satio. Anton. Nebriss.*

saed-soenen des iaers. j. ghe-tijden des iaers.

Anni tempora, anni temporum vices, anni partes, vt sunt, Ver, Aestas, Autumnus, Hyems: tempora serendi & aqrum colendi

saed-tijd, saey-tijd.

Sementis.

saed-vloedigh.

Gonorrhoeus.

saeder, saeyer.

Seminator, sator.

saedsel.

Satio, sementis, satus, us.

Saeft. j. saft, saecht.

Mollis.

Saegh.

vetus. ger. Pavidus.

saeghe, t'saeghe.

germ. sax. sicamb. Pauor, pusillanimitas. *hinc ver-saeght, vertsaeght.* Pavidus, timidus.

saeghe, t'saeghe.

sax. sicamb. holl. fris. Horror, metus. & Febris.

Saeghe.

Serra, lamina ferrae. *ger. sage: gal. scie: ital. sega: ang. savve.*

saeghen.

Serrare, ferra secare.

saegh-meel.

Serrago, scobs, lanugo, limatura.

saeghel. j. saegh-meel.

saegher.

Serrarius, pristes.

Saeghe, segghinghe.

Narratio, dictio, loquutio. *germanis saeghen* dicere *siue* loqui *significat, quod nos dicimus segghen.*

saeghe, saegh-maere.

Fabula, narratio, acroama, apologus.

Saeghene. j. seyne, seyghene.

Sagena.

Saeght. j. saecht.

Saeye-saeyette.

Vestis subserica, tramoserica.

Saeyen. j. saeden.

Serere.

Saey-soen. j. saed-soen.

Saelgie.

vetus. fland. fris hol . j. sauie. Saluia.

Saeligh. j. saligh.

Saemen.

ger. sax. sicam . j. saed. Semen.

saemen, te saemen, t'saemen.

Simul, vnà, pariter, cum, con, iunctim, confertim, consortè. *ger. samt: gal. ensemble.*

saemen, te saemen, t'samen spreken.

Sermocinari, colloqui, sermones serere, fabulari, confabulari, colloquia cum aliquo serere, communicare cum aliquo.

saemen-koopen.

Coemere.

saemen-kooper.

Pantopola. & Institor.

saemen-sprekinghe.

Colloquium, communicatio.

saemen-stemminghe.

Symphonia, concentus.

saemen, saemelen.

Congregare.

saemelen, samlen, sammelen.

Colligere, congregare, accumulare; conglomerare, congerere: *germ. samlen: gal. assembler.*

saementlick.

Simul, vnà, pariter, cum, iunctim, coniunctè.

Saen.

Statim, mox, citò, actutum, repentè. *ang. soone.*

Saen, saene.

Flos lactis, cremor lactis, pingue lactis.

saen oft saenken van t'bier.

Cremor cereuisiae.

saen-kese.

Caseus ex mero lactis cremore.

Saerck, saerck-doeck.

fris. sicamb . j. fusteyn.

Saerd.

ger. sax.fris. sicam . j. teer. Tener, tenellus, mollis, delicatus.

Saete. j. sate.

Sessio.

Saffraen.

Crocus, crocum, *vulgò saffranum*. *ger. saffran: gal. saffran: ital. saffarano: hisp. azaphran: ang. saffron* **Wild saffraen**. Cnicus: crocus Sarracenus, hortensis: cartamus.

saffraen-verwigh, saffraen-geel.

Croceus, crocinus.

Saft. j. saecht.

Suavis, mollis.

Saghe. j. saeghe.

Saghene. j. seghene, seyne.

Sagena.

Sake. j. saecke.

Causa.

Sakeléren, sarckelen.

fland. Sarculare. gal. sarcler.

sakelér-ijser.

fland. Sarculum. gal. sarcler.

Salaet.

Acetaria, orum. *vulgò salata, salita siue salsa*. *ger. salat: gal. salade: ang. salette: ital. salato: & hisp. salade. i. salsus.*

Salaris.

Salarium, stipendium, merces. *gal. salaire: ital salario: his. salario.*

Sale.

Aula, atrium: *vulgò sala. his. sala: gal. salle: ital. sala, salette: triclinium, caenaculum.*

sale. j. eet-kamer.

Salf. j. salue.

Vnguentum. *germ. salb. verùm ang. salue emplastrum dicitur.*

salf-busse.

Pyxis, pyxidula, pyxidicula, myrothecium, narthecium: theca vnguentaria.

salf-schupken.

Ligula, spatula.

salf-verkooper.

Myropola, pigmentarius, vnguentarius, seplasiarius.

salffen.

vetus . j. saluen Vngere.

Salgie, saelgie, salie.

hol. fris . j. sauie. Saluia.

Saligh.

Beatus, foelix. & *aliquando* Pauper, miser. *quòd beati sint pauperes spiritu, scripturae testimonio.*

saligh-maecker.

Seruator: saluator *apud Eccles.*

saligh-vruchtigh.

Salutaris.

saligheyd.

Salus, beatitudo, beatitas, foelicitas.

saligheyd.

Miseria. & Pestis, morbus pestilens, lues.

salighlick.

Beatè, faeliciter, faustè.

salighen.

Saluare, seruare, beare, beatum facere.

Salm, salm lied.

Psalmus, canticum. *ger. psalm: gal. pseaulme: ital. salmo: his. psalmo: ang. psalme.*

Salm.

Salmo, piscis genus. *germ. salmen: gall. saulmon: ital salmone: his. salmon: ang. salmon, samond.*

salmken.

Salar, salmo exilis.

Salpeter. j. bergh-sout.

Sal petrosus: niter, sal niter, sal lucidus. & Aphronitrum, spuma nitri. *germ. salpeter: gal. salpetre: hisp salitre: ang. salte petre.*

Salt.

ger. sax. sic . j. sout Sal.

Salue. j. salf.

Vnguen, vnguentum.

saluen.

Vngere, inungere, perungere.

saluinghe.

Vnctio, inunctio, perunctio, vnctum.

saluer.

Vnctor.

Saluyt.

Salus, utis.

Saluyt.

Silurus piscis.

Saluyt.

Salutianus. *genus monetae.*

Saluwe.

vet. fland. Sordidus, impurus. *gal. sale.*

Samare, samaris.

Palla, penula, vestis promissa mulierum: epitogium: & Diphthera, rheno, *vulgò samarra. gal. chamarre: ital. ciamara, zamarra: his. çamiarra.*

Samen, samelen. j. saemen, saemelen.

Samlen.

sax . j. saemelen. Colligere.

Sammet.

germ. sax. sic. fris . j. fluweel. Sericum. Samnitum, *italis vulgò subsericum dicitur.*

Samt.

ger. sax. fris. sicamb. Pariter, simul.

Sanck. j. sangh.

Cantus.

Sanckelen.

fland . j. suckelen. Titubare, cespitare. *gal. chanceler.*

Sand.

Arena, harena. *ger. sand ang sande*

sand-bay.

Vadum arenosum, sinus arenotus.

sand bergh.

Tumulus arenarius.

sand-busse.

Theca pulueraria, pyxidicula arenaria: è qua puluisculus siue arena recens scriptis aspergitur.

sand-duyne.

Tumulus arenarius.

sand-kuyl.

Arenariae, arum, arenifodinae

sand-looper.

Clepsammidium, clepsydra.

sand-plaete. j. plaete.

Puluinus.

sand-ruyter.

Equus excussus siue deiectus ex equo in arenam.

sand-steen.

Tophus, porus, lapis arenarius.

sand-steenken.

Calculus, glarea: scrupus, scrupulus.

sand-strand.

Litus arenosum.

sandachtigh, sandigh.

Arenosus, arenaceus.

Sandael. j. sindael.

Sangh, sanghe.

Fasciculus spicarum. *ger. sax. sicamb. sang, gsang: ang. songe.*

Sangh, sanck, ghe-sangh.

Cantus, cantio: modulatio, melos.

sangh-kamer.

Odeum, .

sangh meester.

Phonascus, musagetes, praefectus chori, symphoniarcha.

sangh-voghel.

Oscen.

sangher.

Cantor, musicus, psaltes.

sanghersse.

Cantrix, cantatrix, psaltria.

Sanghe.

sicamb j. sang, garwe. Manipulus spicarum.

Sannoffle. j. ghinoffle.

Sanse.

fland . j. deghe. Augmentum, prosperitas.

Sant.

Diuus, sanctus *apud Eccles.*

santen ende santinnen.

Diui diuaeque, caelicolae, caelites, superi: sancti & sanctae *apud Eccles.*

santuarie.

Sacrarium *vulgò* sanctuarium.

Santorie.

Centaurium, febrifuga. *gal. centoire: his. centoria: ang. centory.*

Sap.

Succus, liquor, latex. *ger. sapff: ang. sape.*

sap van de boomen.

Lachrymae arborum.

sap van ghe-weyckt graen.

Infusio: id in quo aliquid immaduit siue maceratum est.

sap-groen.

Color prasinus, porraceus. & Succus baccarum spinæ infectoriae, siue rhamni cathartici.

sap-groen-boom.

Rhamnus catharticus.

sap-loos.

Exsuccus.

sapachtigh, sappigh.

Succosus.

Sarasijn.

Saracenus, Agarenius, Mahumetanus. *dictus Saracenus, quod se à Sara Abrahæ vxore ortum prædicet, iactetque.*

sarasijns, kruyd.

Aristolochia sarmentitia, clematites. *vulgò saracénica.*

Sarck, sarck-steen.

Sarcophagus, lapis Asiæ: è quo capuli & conditoria mortuorum fiebant antiquitus: & Cippus, lapis sepulchralis, lapis qui sepulchro imponitur, & sepulti memoriam testatur. mensa: quadratus lapis in mensæ formam sepulchro imponi solitus.

Sarck.

fris. Cisterna.

Sarck.

fland. Telae genus subsericum.

Sarckelen. j. sakeleren.

Sarculare.

Sard. j. saerd.

Tener.

Sard. j. sprot.

Sarda pisciculus. *gal. sardine: ang. sardine.*

Sargiant. j. sergeant.

Sargie, bedde-kleed.

Lodix, stragulum, cento, gausape. *ger. serg. sargia ital. i. conopaeum.*

Sarp. j. serp.

Acerbus.

Sartre.

Charta: scripta in membrana: instrumentum: diploma. *gal. chartre: ang. chartre.*

Sas. j. sate.

Statio nauium. & Cataracta.

Saselinghen. j. veselinghen.

Fibrae.

Sassem, sassaem, satsaem.

Lasciuus, petulans, proteruus.

sassemheyd, satsaemheyd.

Lasciua, petulantia ex saturitate.

sassenlick.

Lasciuè, petulanter, proteruè.

Sat.

Satur, satiatus, expletus, saburratus. **Satte oft hooghe verwe.** Color satur, exaturatus, plenus, vehemens.

sat maecken, saden, sadighen.

Satutare.

sat-saem. j. sassem.

Lasciuus: nimia saturitate petulans.

saten, saden, sadighen.

Satiare.

satheyd.

Satias, satietas, saturitas, cibi potusque plenitudo.

sattaerd.

Saturio, satur, gulosus.

satterick.

Saturio, satur.

Sate.

fland. Sessio, sedile, sedes, statio. portus, nauale. *ang.* seat.

satén.

vetus. Sedere, considerare.

satigh.

vetus. holl. Placidus, modestus, temperans.

satigheyd.

vetus. Modestia.

satighlick.

vetus. Modestè, placidè.

Sater-vlote.

Ratis. *ital.* zattera.

Sater-dagh.

Dies Saturni, dies sabbathi.

Satijn. j. half loot.

Sicilicus: dragmae duae. **Met den sattijn ver-koopen.** Minutatim siue scrupulatim vendere.

Satijn.

Vestis serica. *gal. satin* **Cipers satijn.** Vestis subserica, tramoserica.

Satre. j. sartre.**Saud, saudije. j. soud, soudije.**

Stipendium.

Saue-boom.

Sabina.

Sauel.

Sabulum, sabulo, arena crassior. *gal. sable, sablon: ital. sabiana.*

sauel-kuyl.

Sabuletum.

sauelachtigh.

Sabulosus.

Sauel-boom.

Sabina. *germ. sebenbaum: gal. sauinier: ital. sabina: hisp. sabina: ang. sauintree.*

Sauie.

Saluia. *ger. salbey: gal. saulge: ital. saluia: hisp. saluta: ang. sauge, savvlge, sage.*

Sausse.

Condumentum, embamma, intinctus. *vulgò salsa. ger. saltz: gal. saulse: ang sausse.*

saussen

Condire & Intingere *gal. saulser.*

sausse-boom.

Spina appendix, spina sancta, crispinus, ocyacantha, berberis: *frutex acinis suis in condimentis & cibariis expetitus.*

saussier, saussierken.

Acetabulum, oxybaphum: vasculi genus in quo acetum siue embamma apponitur. *vulgò salsierum gal. saulcier: ang. sauser.*

saussijse.

Isicium vel insicium, farcimen *vulgò salsisium. ger. saltziss: gal. saucisse: ital. salsiccia, salciccione, salsiza: his. salcicia: ang. sausage.*

Saut. j. sout.

Sal. &c.

Sauw.

sax. sicamb . j. soegh. Sus.

Sauwel.

Ambubaia, mulier ignaua.

S C

Scabaf.

Quisquiliae, purgamenta, sordes, ramenta.

Schabbe, schobbe.

vetus. Operculum.

schabbe, schabbeken, schobbe, schobbeken.

Lacerna, penula, supparus, toga leuis. *ital. gabbanno.*

schabbe.

vet. Teredo: Tinea, blatta: *ger. schabe.*

schabbe.

Scabies. *ital. scabbia: ang. scabbe.*

schabbe.

Mulier maledica, cauillatrix.

schabbe, schobbe.

Scomma, cauillum.

schabeeuwen, schobben.

Proscindere famam alicuius, conuiciari, conuicia dicere, lacerare probris: detrahere alicui; rodere alicuius famam. *vulgò stobare.*

schabben. j. schrabben, schobben.

Scabere, scalpere, radere. & Conuitiari.

schabbigh.

Scabiosus.

Schabelle.

Scabellum, scabile, suppedaneum. *ger. schamel: gal. escabelle: ital. scabello.*

Schachen.

Cachinnari.

Schacht, schaft.

Scapus, caulis, calamus, hastile, *lignum teres*, arundo, sagitta.

schacht.

Puteus rei metallicae.

schacht van de penne.

Caulis pennae.

schacht.

Coles: hasta siue virga membri virilis.

schacht lands.

fland. zeland . j. roede lands.

Schadde.

Cespes, gleba.

Schade. j. schaede.

Damnum.

Schaeck.

Raptus, virginum raptus.

schaecke. j. schaeck-schijue.

Latrunculus, calculus. *vulgò* scacus.

schaecken.

Rapere. **Schaecken een dochter.** Rapere virginem, vim inferre virgini, vitiare virginem.

schaecken, schaeck-spel spelen.

Latrunculis siue laterunculis ludere: proelia latronum ludere: insidiosorum ludere bella latronum.

schaeck-berd.

Tabula latruncularia, tabula interpicta, alueus lusorius, abacus, magis.

schaeck-spel.

Ludus latruncularum, insidiosorum bella latronum, *Martial.* praelia latronum, ludus sedecim scruporum gemina acie vtrinque directorum: *Cùm gemini inter se Reges*

*albusque, nigerque, Pro laude oppositi certant bicoloribus armis, quibus adsunt
duae reginae, quatuor equites, sedecim pedites, quatuor satellites, totidem
centuriones.*

schaeck-schijue, schaeck-steck.

Latrunculus, laterunculus: latro, calculus, scrupus. *ger. schachsteyn: sax.
schachtsteyne: gal. escheet: ital. schacchi: ang. chesse man.*

schaecker.

Sicarius, latro, raptor, latrunculus, praedo.

schaeckieren.

Variiegare, alternare, variare. *vulgò scacare.*

schaeckiersel.

Variatio, variegatio, colorum varietas.

Schaeckel.

Anulus catenae, ansa vel ansula catenae, hamus. *schackle ang. i. compes, vinculum
pedis ferreum.*

schaeckel, schildeken.

Cetra.

schaeckel van den hael.

Gradus siue annulus climacteris.

schaeckel, maesche.

Macula, retis foramen vbi plectitur.

schaeckel-net.

Tragula, rete quod subere sustentatum innatat.

schaeckelen.

Inuoluere, circumuoluere.

schaeckelen.

Gradatim ferre siue tollere.

schaeckelinghe.

Catena, concatenatio.

schaede.

Damnum, dispendium, incommodum, noxa, detrimentum, iactura. *ger. schaden:*
ang. scathe.

Schaede. j. schaduwe.

Vmbra.

schaed-be-letter.

fland. brug. Damni interpellator, siue interuentor: vrbanus minister, satelles.

schaede-loos.

Indemnis, liber à damno.

schaede-loos houden.

Praestare damnum, & persoluere si quid res habet vitij.

schaede-loosheyd.

Indemnitas.

schaedelick.

Damnosus, incommodus, perniciosus, noxius, nocens, nocuus, incommodus.

schaeden.

Nocere, incommodare, obesse, officere.

schaede, schaeye. j. schaduwe.

Vmbra. . **schaede** à **schaeden**. i. nocere, *quidam dici putant, quòd vmbra satis herbisque noceat. hinc Virg. solet esse grauis cantantibus vmbra, Iuniperi grauis vmbra. nocent & frugibus vmbrae, vide Plin. lib. Nat. hist. 17. cap. 12.*

schaed-hoed. j. schaduwen hoed.

Vmbella.

Schaeduwe, schaedue. j. schaede, schaeye.

Vmbra, opacitas. *ger. schatten: ang. shadovve, shade.*

schaeduwachtigh.

Vmbrosus, opacus.

schaeduwen.

Vmbrare, inumbrare, opacare, inopacare.

schaeduwen hoed, schaeden hoed.

vet. Umbella, causia, petasus.

Schaef. j. schaeue.

Dolabra.

schaef-ijser.

Scalprum.

schaef-mes.

Scalprum, culter rasorius.

schaefken.

Dolabella, dolatorium, runcina parua.

schaeffelinghen, schaeuelinghen.

Ramenta, limaturae, schidia.

Schaele.

q.d. schelle. Putamen, cortex, testa, concha, crusta, squama. *ger. schalen: gal. escaille: ang. shale, scale, skale.*

schaele van d'eye.

Testa, putamen oui.

schaele van de waeghe.

Lanx.

schael-waeghe. j. schotel-waeghe.

schaele, drinck-schaele.

Patera, phiala, scyphus.

schael-bijter. j. schal-bijter.

Scarabeus.

Schaelie, leye.

Scandula, lamina, lamella, sectilis è saxo lamina, regula tenuis. *vulgò scaglia, ardosia. gal. escaille & ital. scaglia.* i. squama, rudus.

schaelie, schrijf-schaelie.

Palimpsestus, tabella deletilis.

schaelien dack.

Tectum scandulare. *vulgò ardosium.*

schaelien decker.

Scandularius: qui scandulis aut laminis petrarum domos tegit.

Schaeldsije.

louan. j. water-steen. Impluuium: & Aquarium, cloaca, vrnarium.

Schaemel, schemel.

ger. sax. sicamb. fris. hol . j. schabelle. Scabellum suppedaneum: scamillum & scamellum *diminut. à scamnum, apud veteres Latinos.*

schaemel, ronghe.

Trabale.

schaemel.

Fulcrum, sustentaculum.

schaemel.

hol . j. drij-voet. Tripes.

schaemelen, schemelen.

Insilia: ligna pedibus tectorum subiecta, quibus telae alternis contrahuntur & aperiuntur.

Schaemel.

Pudens, pudicus, pudibundus, verecundus: & Pauper verecundus: inops verecundè & demisse se gerens: & Miser.

schaemel-hayr, schaemelheyd hayr.

Pubes, pecten.

schaemelachtigh.

Pudibundus, verecundus.

schaemelheyd.

Pudor: & Verecunda paupertas, pudor paupertatis.

schaemelheyd.

Verendum, pudendum, genitale, pars pudenda, in viris & mulieribus.

schaemelick.

Verecundè: & Timidè: & Miserè.

schaemachtigh.

Verecundus, pudicus.

schaemen.

Pudere, verecundari, affici verecundia: erubescere: *ger. schaemen: ang. ashaeme.*

schaem-loos. j. schaemte-loos.

schaem-rood, schaemel-rood.

Verecundus color. *apud Horat. hoc est, pur-*

pureus, rubicundus: *quia quos pudet, ij erubescunt.*

schaem-rood worden.

Pudefieri.

schaem-schoenen wt doen.

Deponere pudorem, perfricare frontem.

schaemte.

Pudor, verecundia, pudicitia. *ger. schaam: ang. shame.*

schaemte, schaemelheyd.

Pudendum, verendum, genitale, inguen.

schaemte-loos.

Impudens, inuerecundus, perfrictae frontis.

schaemper. j. schamper.

Impudens.

Schaep.

Ouis, pecus lanigerum. *germ. schaff: ang. sheepe. Schaepken.* Ouicula.

schaeps-bock.

sax. Aries.

schaep-entel.

fris. Fimus ouillus.

schaep-entel.

fris. Bryonia, vitis alba: ampeloleuce: *herba dicta à similitudine fimi ouilli, quam acini referunt.*

schaep-herder.

Opilio, custos ouium, pastor ouium.

schaepen.

Ouillus, a, um. **schaepen kaese.** Caseus ouillus. **schaepen vel, schaeps vel.** Pellis ouina. **schaepen vleesch.** Caro ouilla, veruccina.

schaeps-hock.

holl. fris. Ouile.

schaeps-hoofd.

Caput ouillum.

schaeps-hoofd.

adag. Statua veruecea. *Plaut.* Homo sine ratione & prudentia: *non aliter quam veruex: infirmi capitis & simplicis ingenij.*

schaeps-koye.

Ouile, caula.

schaeps-keutel.

Fimus ouillus, pilula.

schaeps-kudde.

Ouiaria, ae: grex ouium.

schaeps-lepel.

fland. Pedum.

schaeps-luys.

Vermis ouillus.

schaeps-pels.

Melota, pellis ouina vnà cum lana corpori detracta.

schaep-schuppe.

fland. Pedum.

schaeps-spriet.

Pedum, agolum, baculus pastoralis.

schaeps-stal.

Ouile, caula.

schaeps-suerckel.

Oxalis minuta, acetocella.

schaeps-tanden, oogh-tanden.

Dentes canini, columellares.

schaeps vel.

Pellis ouina.

schaeps-verwe.

Rubrica fabrilis. *q.d.* color ouillus. *quo oues notantur.*

schaeper. j. schaep-herder.

Opilio, pastor ouium.

schaepers hond.

Canis pecuarius.

schaeperije.

fland. Pascua ouium.

Schaep, schaepe.

Forma. *ang.* *shape.*

schaepen. j. scheppen.

Creare, formare.

schaepsel. j. schepsel.

Creatura.

Schaerde, scheure.

Crena, ruptura, rima, scissura.

schaerde.

holl. fris . j. scherf.

schaerde.

Rhomboides. *piscis genus.*

schaerd-tanden.

Dentes serrati, pectinatim stipati ad similitudinem dentium serrae, serrae in morem compositi.

schaer-tandigh.

Denticulatus, serrae modo dentatus.

Schaere. j. schere.

Forfex.

schaere.

vetus. Scopulus, rupes.

schaeren. j. scheren.

Radere.

schaer-bosch.

Silua rasilis: silua quae prorsus succiditur, atque abraditur.

Schaer tonghe, tonghesken.

Cynoglossus, solea, lingulaca: *piscis genus*.

Schaere.

Grex, turma, multitudo, cohors, turba, caterua, agmen. *vulgò scara. ger schar: ital. schiera.*

schaere.

vetus. Collectio, aceruus, congeries.

schaer-wachte.

Excubiae, vigiliae.

schaer-wachte, hoef-slagh.

Statio, locus custodiae militum deputatus.

schaer-wachte, ronde.

Circitores, circuitores.

schaeren.

vetus. Congregare.

Schaer-hans.

ger. sax. sicamb. Thraso.

schaeriant. j. sergeant.

Satelles.

schaeriant.

germ. sax. Erro: validus mendicus.

schaerluyn.

Homo incompositus & ignauus: & Scurra, nebulo, vappa.

Schaerleye.

Horminum satium, saluia Romana, geminalis agrestis, gallicentrum. *vulgò* scarlea.
ger. scarlach: sax. scharlach: ital. sciarìa.

Schaerlaet, schaerlaeck.

Coccus, coccinum. & Vestis coccina, coccinea, quisquiliata. *vulgò* scarlatum, scarlata, scarleta, scarletica vestis. *ger. scharlach: sax. scharlack, scharlaken: gal. escarlate: ital. scarlato: ang. scarlet.*

scharlaecken greyn.

Coccum infectorium, granum tinctorium.

Schaermen. j. schermen.

Digladiari.

schaermutse, schaermutsel, schaermutsinge.

Velitatio, velitaris pugna, pugnae simulacrum *vulgò* scarmutsia.

schaermutsen, schaermutselen.

Velitari,

leuiter pugnare, leuia serere certamina, leui proelio *confligere*, pr ludere pugn , serra praeliari, velitari velut in crenarum serrae modum, accurrentibus & recipientibus se velitibus. *vulgò scarmucciare: voce gallis, italis & hispanis communi. gal. escarmoucher: ital. scarmucciare: hisp. escaramuchar: ang. skirmish.*

Schaers, scherp.

Asper.

schaers, scheers, scheer-mes.

Nouacula, culter rasorius, culter tonsorius, .

schaers.

sax. Vomer. ang. share.

schaers af scheeren.

Ad viam vsque cutem abradere noucula: strictim attondere, nouacula funditus pilorum germina succidere, leuigare cutem, nouacula resecare, cute tenus abradere.

schaers.

Parcus, auarus. *vulgò scarsus. gal. escars: ital. scarso: hisp. escasso: ang. scarce.*

schaers.

Parcè, vix. & Praecisè.

schaersheyd.

vetus. fland. Auaritia.

Schaeteren. j. schetteren.

Schaetse, schouerlinck.

fris. hol. j. schauerdijne.

Schaetse.

fland. Grallae. vulgò scacae. gal. eschasses: ital. zanche: hisp. cancos: ang. skatches.

schaetse. j. schraeghe.

Cantherij fulcrum.

Schaeue. j. schaeue.

Schaffen.

germ. sax. sicamb. holl. Agere, tractare, negotiari, nauare, curare. ang. chaffer.

schaffenaer, schaffer.

vetus. Curator, procurator, dispensator, oeconomus.

Schaft. j. schacht.

Scapus, caulis.

Schaftelingh, schaflingh.

holl. ang. Anguista.

Schaffuyt. j. schavuyt.

Bubo.

Schal.

fris. Coleus, testis.

schal-bijter.

fland. Scarabeus, vermis equorum coleos mordens. *fris. sicamb. scalbote:* *gal. escarbot:* *ital. scarafaggio, scarauazzo:* *hisp. escaruajo.*

Schal, ghe-schal.

Sonus, tinnitus, sonor, sonitus.

schal-baer.

sax. sicamb. Famosus, diuulgatus.

schalle. j. schelle.

Tintinnabulum.

Schalck.

Seruus, famulus, minister. *dictio in hac significatione olim tam inferioribus quàm superioribus Germanis & Gotis vsitatissima vnde* **maer-schalck**, seruus equorum: **god-schalck** seruus Dei: **sene-schalck** Minister familiae. *scalco ital.* architriclinus.

schalck.

Peritus, callidus, astutus, cautus. sagax. & Subdolus, dolosus, fraulentus, veterator, vafer: *ital. schalcrito.*

schalck-narre.

sax. sicam. Morio, sannio.

schalckaerd.

fland. Veterator, homo callidus, vafer.

schalckenaer.

Scurra.

schalckheyd.

Astutia, calliditas, sagacitas: versutia, stropha, ars, techna.

schalckelick.

Astutè, callidè, sagaciter, vafrè, cautè, subdolè, fraudulentè.

Schaeldsije. j. schaelsije.

Schale. j. schaele.

Schalie. j. schaelie.

Schalmeye, schalmey-pijpe.

Monaulos, tibia simplex. Scamellum & scamillum *quibusdam dicitur. vulgò* scalmeia. *sax. schalmey: ital. chiarmela. Kromme schalmeye.* Lituus, incurua buccina. **schalmey-riet.** Auletis.

Schalmen.

vetus. Decorticare.

Schalonie.

Ascalonia: caepa Ascalonia. Bulbus esculentus. *vulgò* scalonia, nobilissimum caeparum genus, *ab Ascalone Iudeae opido dictum: Ascaloniensium enim regio, praecipuè fert caepas, teste Strabone. gal. escalotte: ital. scalogna: his. ascalonia: ang. scalion.*

Schalt iaer.

ger. sax. sicamb . j. schrickeliaer. Annus intercalaris, bissextus.

Schamel. j. schaemel.**Schamsselen j. schampelen.****Schamp.**

Contumelia, propudium, conuitium, ignominia, probrum. *ital. scempio.*

schampen.

Radere, scalpere.

schampen.

Abire, euadere, labi, delabi, elabi, fugere, deflectere. *vulgò scampare & scappare. gal. eschapper: ital. scampare: his. escapar: ang. escape.*

schampen, schimpen.

Perstringere, conuitiari: insultare, irridere, contumeliosè in aliquem, aliquid dicere vel facere.

schamper.

Contumeliosus, petulans, procax, scurrilis.

schampigh.

Lubricus: & Contumeliosus, provax, impudens.

schamperachtigh.

Subcontumeliosus.

schamperheyd.

Contumelia, procacitas,

probrum, atrox iniuria, insultatio.

schamperlick.

Lubricè: & petulanter, priteruè, procaciter, impudicè, contumeliosè.

schampelen.

Cespitare, exorbitare, labi.

schampelture.

Probrum, ignominia, error, lapsus, offensio.

Schampelioen.

Scalprum, caelum, instrumentum scalpendi. *vulgò antrillum & scarpellum. ital. scarpello.*

schampelioen.

Specimen, exemplum, exemplar, tessera praecidanea, exemplar ad formam. *gal. escantillon.*

Schande.

Ignominia, infamia, dedecus. probrum, nota, macula *germ. schand: ang. sclander, shame.*

schand-maele, schand-vlecke.

Nota infamiae: stigma.

schand-woord.

Conuitium, contumelia

schandelick.

Ignominiosus, probosus, inhonestus, turpis, improbus, propudiosus, obscoenus, foedus.

schandelicken.

Ignominiosè, inhonestè, turpiter, indecorè, foedè, indignè, illiberaliter.

schandael.

Scandalum, offendiculum.

schanddeel.

Mulier maledica, conuitiatrix.

Schantse, schentse.

fris . j. mutsaerd. fascis lignorum. *sicamb. schrantse.*

schantse, bol-werck.

Agger, propugnaculum, munimentum, vallum, vallum castrense, sepimentum militare ex viminibus, virgultis, fascibus, ramis arborum, &c. concaedes.

schantse, borst-weer.

Lorica, sepimentum muri quod à lapsu tuetur & protegit in muro stantes.

schantse, veur-schantse.

Praetentura, ae: & Praetenturae: stationes militares antè tendentes, quae hostium, insidiis obtenduntur: castra ante tendentia.

schantsen. j. be-schantsen.

Munire aggere aut vallo, emunire.

schants-grauer.

Cunicularius.

schants-koruen.

Gerrae: crates implexae castris pro munimento, praesertim terra ingesta impletae: crates vimineae.

Schap.

vetus. Actio, officium, munus, factura. *hinc* **vriend-schap, boel-schap, droncken-schap, weerd-schap, man-schap, borgher-schap, priester-schap, borgher-meester-schap, &c. vide** **maeghschap.**

schap, schappe, schape.

vetus. Forma, figura. *ang.* *shape.*

schappen.

vetus . j. **schaffen.** Agere. *hinc* **koopman-schappen, brand schappen, &c.**

schappigh, schappelick.

Bene formatus, formosus, compositus, decens, speciosus.

schappelicken.

Compositè, decenter, speciosè, ornatè.

Schap.

Promptuarium, armarium, vas, theca, . *ang. skeppe.*

schap-raede, schap-reede.

Promptuarium, armarium, repositorium.

schap in den wandt.

Riscus.

Schaplaris.

Vestis scapularis.

Schappel.

germ. sax. sic. Corona, laurea, strophium.

Schapperlinck.

fland . j. snipperlingh, snijdelingh.

Schare, scharlaet, scharmutsen,

&c. vide schaere, schaerlaet, schaermutsen, &c.

Scharf. j. scherf.

Testa.

Scharluyn. j. schaerluyn, scherluyn.

Scurra.

schar-hans.

sax. sicamb. Thraso.

Scharne weuer.

sax. Scarabeus.

Scharmutsen. j. schaermutsen.

Scharp. j. scherp.

Asper.

Scharren. j. scheeren.

Scabere.

Scharuen. j. scheruen.

Concidere.

Schat.

Thesaurus, gaza.

schat-kamer.

Gazophylacium, aerarium.

schat-kist.

Gazophilacium.

schat-meester.

Quaestor, aerarius. & Censor.

schat-rijck.

Praediues thesauris.

schatten.

Aestimare, taxare, censere, census agere, metiri: & Adaerare, aere aestimare, ad pecuniae taxationem redigere.

schatten ende sch ren.

Vexare censura, tributis.

schat-baer.

Aestimabilis.

schat schuld.

Debitum in diem: debitum praesentaneum, nulli reditus annuo obnoxium aut obligatum: *siue vt Petrus Nannius interpretatur*, Debitum procedens ex aestimatione per consensum partium facta: debitum peraequatum.

schatter.

Aestimator, censor, peraequator, discussor, taxator, exactor.

schattelick.

Aestimabilis.

schattinghe.

Aestimatio, pretium: & Census, aestimatio fortunarum pro cuius ratione tributum penditur: exactio, tributum, indictio: exactio vltra tributa & vectigalia ordinaria: canon, oblatio. *vulgò* impositio, aestimatio.

Schauack. j. vack.

Contignatio.

Schaud. j. schoud.**Schaude j. schoude.**

Caminus, fumarium.

Schaue.

Dolabra, dolabella, ascia, asciola, runcina, dolatorium. *vulgò* planula.

schauen.

Dolare, edolare, dedolare, dolabra polire, radere, abradere, deradere, ascia polire, laeuigare. *ang shaue.*

schaeuen.

Impudenter & inuerecundè petere parasitari.

schauelingh, schaeffeling.

Scobs, ramentum.

schaeuer-nack, schaeuer-neck.

hol . j. afval van het schaep, schaeps-hoofd, &c.

schauernacken.

Parasitari.

Schauerdijnen, schuyerdijnen, schrick-schoenen.

Calopodia ferrata, quibus nostrates mira celeritate atque dexteritate labuntur per adstrictas glacie aquas.

Schauot.

Tabulatum, contabulatio, spectaculum, fori visorium, theatrum, amphiteatrum, scena, frons theatri. *galli dicunt eschaffault: flandri verò schauaut & schauot: est autem dictio merè teutonica q.d. schau-vat. i. vas spectaculi. ang. scaffolde: scauffold.*

schauot. j. kaecke.

Catasta.

schauot-staeck. j. staeck.

Columna Maenia: palus numellarius.

schauotten, schauottéren.

Catamidiare, deridendum omnibus per theatrum praebere: traducere, proponere
deridendum omnibus in exemplum per vicos & theatra: ludibrio publicè exponere.

Schauwen. j. schouwen.

Spectare.

Schavuyt, schoef-wt, schaffuyt, schuyfwt.

ger. sax. sicamb. fris. fland. Noctua, bubo, otus. *gal. chathuant, chouette: ital. ciuetta.*

schavuyt.

Nebulo, tenebrio, furcifer. Noctuam *in magna Italia parte vulgò ciuettam vocant,*
(inquit Lil. Greg. Gyraldus) eodemque; vocabulo hominem nihili & lucifugam. est
enim noctua auis omnibus aibus contemptui & ridicula.

Schawe.

fland . j. schaduwe. Vmbra.

Schebbigh. j. schabbigh.

Scabiosus.

Schedel. j. cedel.

Schedula.

Scheede, scheyde.

Vagina, theca gladij. *ger. scheyd: ang. scheate.*

scheede.

sax. sicam. Terminus.

scheeden. j. scheyden.

Separare.

scheedel. j. scheele, scheydel.

scheedelen. j. scheelen.

scheedelinck garens.

fland j. stringhe.

Scheef.

Obliquus, transuersus, limus, tortus, flexuosus, distortus. *ang. skevve.*

scheef-been, scheef voet.

Loripes, compernis.

scheef-hals. j. krom-hals.

Scheel. j. scheef.

Obliquus, transuersus, tortus, obtortus, limus.

scheel, scheelaerd.

Strabo, strabus, qui oculos habet distortos.

scheele ooghen.

Oculi limi vel limes, obliqui, retorti, distorti.

scheele-wip.

Strabo.

Scheele.

vetus. holl. Distinctio, discrimen.

scheele, scheyle, scheidel, scheydel.

Vertex capitis, sinciput, diuisio vel separatio comae, discrimen capillorum, aequamentum. *ger. scheytel: sax. schettel: angl sheade.*

scheelen. j. schillen.

Differre.

scheelen, scheidelen, scheydelen.

Discriminare, discernere.

scheelen, scheidelen.

Discernere crines, distinguere caput.

scheel-priem, scheidel-priem.

Acus, acus crinalis, crinale, discriminale: discerniculum.

Scheele, schele.

Operculum, obturamentum, orbis. *q.d. schale.*

scheele des hoofds. j. beckeneel.

Calua, cranium. *q.d. schaele.*

scheele van d'ooghen.

Palpebra gena.

scheel-haer.

vetus. Cilium, pili è palpebris enati.

Scheene, schene.

Tibia, crus, anticnemion, cruris pars anterior, cruris os surae oppositum. *ang. shinne.*

scheene, kaes-schene.

Forma casearia.

scheen-been, scheen-pijpe.

Tibia, crus: os tibiae, focile maius, canna maior. *ang. shinnebone.*

scheen-plaete.

Ocrea, tibiale: tegmen tiliarum.

scheene, schelle, schinde.

Membrana, cortex: pellis: calix. *ang. skinne.*

scheene van het rad.

fland. Canthus, absis.

scheene, spalcke.

Regula.

scheene.

Bractea, lamina, lamella.

scheen ijser.

Ocrea ferrea, tibiale ferreum.

scheen-sadel. j. som-saedel.

Clitellae, sella dossuaria, iumentis imponi solita.

Scheene, schene.

vetus . j. scheme. Schema, vmbraculum, tegmen vmbraculi.

Scheere, schere, schaere.

Forfex. *germ. schaer: ang. sheres.*

scheere, schaers.

ger. sax. sicamb. Vomis, vomer.

scheere j. ael-scheere.

Fuscina.

scheeren, krab-scheeren.

Acetabula, flagella, brachia, chelae, forcipes denticulati, cirri, forcipata brachia cancrorum.

scheeren, scheren.

Tondere, attondere, radere. μ . i. tonsura. *ger. schaeren: sax. schieren: ang shaere.*

scheeren het laecken.

Tondere pannum.

scheeren den baerd.

Radere barbam.

scheeren.

adag. Tondere aliquem auro, pecuniis. *Plaut.* detondere, deplumare: expilare, deglubere, exuere facultatibus, pecuniis: emungere, atterere, arrodere.

scheeren.

vetus . j. schertsen. Ludere, illudere, nugari.

scheeren den edelman.

Agere nobilem, gerere se instar nobilis.

scheeren den sot.

Agere morionem, fingere stultitiam, simulare stultitiam.

scheeren den sot met iemanden.

Habere aliquem loco morionis.

scheeren, scheren.

Parare, praeparare, ordinare, formare, fingere, agere, gerere.

scheeren de webbe.

Ordire, exordire, praeparare telam.

scheeren.

vetus. Deputare, existimare.

scheeren den raed.

Inire consilium, agere consilia, tractare consilia, capere consilium.

scheer-becken.

Concha, labrum, peluis tonsoria.

scheer-doeck.

Inuoluere: linteum quod tonsores circumponunt humeris, *contra* decidua capillitij praesegmina.

scheer-draed, scheer-gaeren.

Stramen, fila recta & stabilia in opere textorio per pectinem transmissa, quibus subtegmina intertexuntur.

scheer-hayr.

Gnaphalum: tomentum breuius à fullone abrasum.

scheer-koker.

Xyrotheca, capsula nouacularia.

scheer-mes.

Nouacula, culter tonsorius, cultellus rasorius.

scheer-solder. j. schoor solder.

scheer-winckel.

Tonstrina.

scheer wolle.

Tomentum: lana brevis forficibus desecta, aut in poliendo à fullone de pannis rudibus aut interpolatis deducta: gnaphalon.

scheerer.

Tonsor.

scheerlinck. j. scheer-wolle.

Tomentum

scheerlinck.

vetus . j. **scheer-garen.** Stamina.

scheerlinck, scherlinck.

Cicuta. germ. schirling.

scheersel.

Rasura, tonsura.

scheers, schaers, scheer-mes.

Nouacula, culter rasorius.

Scheeue ooghen. j. scheele ooghen.

Scheeuen.

fland . j. **schimpen.** Cauillari.

Scheffel.

fland. gand . j. **schelffer.**

schefflen.

fland . j. schelfferen.

Scheyde, scheede.

Vagina.

Scheydel. j. scheedel, scheele.

Discrimen capillorum.

scheydel-muer. j. scheid-muer.

scheyden, scheideden.

Separare, segregare, disiungere, dirimere, diuidere.

scheyden, ver-trecken.

Abire, abscedere, discedere, digredi, facessere.

scheyd-baer.

Separabilis, diuiduus.

scheyd-boom.

Arbor terminalis.

scheyd-brief.

Repudium, libellus repudij.

scheyd-dronck, scheyd-bier.

Potatio profectitia, viatica, discessus causa.

scheyd lieden.

Arbitri, disceptatores.

scheyd-mael-tijd, letste.

Coena profectitia.

scheyd-man.

Arbiter, disceptator, sequester.

scheyd-muer, scheyd-wand.

Paries intergerinus, intermedius: qui inter confines construitur: paries vtrique domui communis.

scheyd-richter.

Arbiter, disceptator, sequester, sententiae moderator: rachtinburgus, *in lege salica Francorum*. i. commissarius ad componendas lites institutus.

scheyd-steen.

Lapis terminalis, terminus.

scheydel. j. scheele.

Discrimen capillorum. & Vertex capitis.

scheydel-muer. j. scheyd-muer.**scheydel priem. j. scheel-priem.**

Acus, acus crinalis.

scheydel-steen.

Terminus.

scheydelen. j. scheelen.

Discriminare, discernere.

scheydelick. j. scheyd baer.

scheydinghe.

Separatio, diuisio, discretio, diremptio: & Diuortium: diuergium.

scheydsel.

Diuisio, separatio.

scheydsel des hoofds.

vetus. Sinciput.

scheydsel der darmen.

Mesenterium.

scheydsel der neus-gaten.

Diaphragma: cartilago quae nares dirimit.

Scheyssen.

Excidere saxa, effodere lapides.

scheys-put, scheys-poel.

Latomia, latumia, lapicidina: locus vnde lapides & saxa exciduntur.

scheysser.

Latomus, lapicida, qui lapides è rupe excindit.

Schelden.

Increpare, obiurgare, exprobrare, reprobare, improbare, vituperare, culpae, impropere, reprehendere, criminari, conuictari. *germ. schelten, schaelten: ang. scolde. Quijt schelden.* Remittere. *vide Quijt.*

scheld-baer.

Vituperabilis, crimosus, culpabilis.

scheld-brief.

Epistola obiurgatoria.

schelden het oor-deel.

sax. sicamb. Contradicere sententiae: increpare sententiam. *vulgò* appellare.

schelder.

Obiurgator, vituperator, calumniator, conuictator.

scheldigh.

Calumniosus, iniuriosus, inuectiuus.

scheld-woorden.

Opprobria, conuicta.

Schel-wortel, schel-kruyd.

Chelidoma, hirundinaria.

Schele. j. scheel.

Schelen, schillen.

Differre.

Schelf, schelue.

holl. fris. Aceruus.

Schelf, hilde.

Foenile, tabulatum pabulatorium, horreum pensile, meta foeni aut frumenti, promptuarium pabulatorium: tabulatum foenarium. *ang. shelfe.*

Schelffe, schelffer.

Putamen, ramentum.

schelffe.

vetus . j. biese.

schelffe, schubbe van den visch.

Squama, squamula, testa, cortex.

schelffen den visch.

Desquamare piscem.

Schelffer.

Squama.

schelffer. j. brocke.

Mica.

schelffer, klister van den visch.

Segmen, nucleus piscis.

schelffer.

Assula. & frustulum.

schelfferen.

Stringere, radere: & Assulatim siue assulosè frangere: in micis frangere, siue frangi: desquamare, desquamari.

schelfferinghe.

Stricturae, ramenta, squamae, assulae.

schelfferinghe van den hoofde.

Furfures: squamulae capitis, porrigo.

schelfferachtigh.

Fissilis: quod facilè in assulas frangitur aut finditur.

Schelle.

Cortex, putamen, membrana, corium, cutis. *ang. shel.* **Schellen van thoofd.** Furfures, furfuraceae squamulae capitis.

schelle in d'ooghe.

Pterygium: neruosa quaedam in oculis adnatae membranæ escrescentia; onyx, albugo.

schelle, schelffe.

Squama, testa, cortex. *gal. escaille: ang. scale.*

schel-visch.

Asellus minor, asellus Callarias: *piscis scabra & squamata cute: squamis densè contectus obductusque, ac velut lorica munitus.*

schellen.

Decorticare, glubere, deglubere.

Schelle, schel. j. schal.

Argutus, sonorus. *ang. shyl.*

Schelle.

Tintinnabulum. *vulgò schella, squilla: campanula, & nola: à Campania regione & Nola ciuitate. Squilla, tintinnabulum est quod in templis pulsatur. Durand. ration. lib. 1. & 4. Schella pro tintinnabulo legitur in lege*

Salica Francorum, teste Herm. Nuenar. hisp. esquilla: ital. squilla.

schellingh.

Solidus argenteus, drachma Aeginea. *q.d.* nummus tinniens sono argenti solidi integrique. *ger. schilling: ang. schyllinges.*

schellinck parasis. j. haluen stuyver.

schellinck sterlinck. j. ix. stuyuers.

schellinck brab. j. iiij. stuyuers.

schellinck vlaems. j. vi. stuyuers.

schellen, bellen.

Pulsare tintinnabulum

Schel-wortel, schel-kruyd.

Chelidonium maius.

Schelligh.

ger. sax. sicamb. Furiosus.

Schelm.

germ. sax. sicamb. Cadauer, animal viuum quidem sed prae macie cadauerosum: & Pestilens lues quadrupedum.

schelm.

Scelus, scelestus, sceleratus, furcifer, impius, flagitiosus: pestis, pestifer, pernitiosus.

schelms-hals.

Homo scelestus, sceleratus, scelus.

schelms-stuck.

Scelus, scelestum facinus

schelmerije.

Scelus, factum scelerosum & impium.

schelmigh.

vet. germ. Pestilens, pestifer.

Schelp.

germ sax. sicamb. Carex: Vlua. & Gladiolus, iridis genus.

Schelpe.

Putamen, testa, concha. *ang. shell.*

schelpe van de not. j. not-schaele.

Lamina nucis, putamen fissile nucis.

schelp-visch.

Testacei pisces: pisces duro operimento: conchae.

Schelue. j. schelf.

Aceruus. & Meta foeni, frumenti, &c.

Scheluer. j. schelffer.

Segmen.

Schelwe. j. scheel.

Strabo.

Schemel.

sax. sicamb. hol. Vmbra.

schemel.

Vana apparitio.

schemelen, schemeren.

Caligare.

schemel-ooghen.

Caligare.

schemeren.

Vmbrare, inumbrare. & Caligare.

schemer-tijd.

Crepusculum, dubia lux: tempus sublucanum. *Ouid. lamque dies exactus erat, tempusque subibat, Quod tu nec tenebras, nec posses dicere lucem: Sed cum luce tamen dubiae confinia noctis. sax. schummer.*

schemeringhe.

Vmbra. & Caligo. & Crepusculum. *sax. schummer.*

schemeringhe in de ooghe.

Suffusio: cum nubeculae, musc , & id genus alia oculis obuersantur *vulgò* cataracta.

schemerachtigh.

Sublustris.

Schemel. j. schaemel.

Pudens, pudicus.

Schemele. j. schaemele.

Scabellum, scabile.

Schemer

vide **schemel.** Vmbra.

Scheminckel.

flan. zelan. Simius, simia.

Schenck.

Munus, donum, donarium, donatium.

schenk. j. schencker.

Suppromus, pocillator.

schencken.

Donare, dono dare, munus dare, concedere.

schencken.

Fundere, infundere, vina fundere, vina ministrare, miscere: pocula miscere: cyathissare, *Plaut.* dare bibere, *Terent*

schenck-pot tuyt kanne.

Cirnea.

schenck-wijn.

Vinum donatium, honorarium.

schencker.

Pocillator, pincerna: à cyathis, à poculis: suppromus.

Schenckel

vetus. ger. sax. sicamb. holl . j. knoke. Os, ossis.

schenckel.

Crus, pars infra genua ad pedes vsque, constant tibia ac sura. *ger. schenckel: sax schencke, schincke: ang. shancke.*

schenckel, schencke van t'vercken.

sicamb. Perna, coxa porcina salita, armus porci petaso. *vulgò* pes magnus.

Schenden, t'schande maecken.

Vitiare, dedecorare, polluere, temerare, violare, corrumpere, deformare.

schenden, ter schanden brengen maeghden oft vrouwen.

Stuprare, vitiare, corrumpere virginem, violare, temerare.

schendigh, schandigh.

Turpis.

Schene. j. scheene.

Schep. j. schip.

Nauis.

schep-last. j. schip-last.

&c.

schepen.

Nauigare, velificare.

schepen, t'schepe doen.

Onerare nauem, corbitare, in nauem inferre, siue immittere.

schepinghe.

Nauigatio. & Classis.

Schepper. j. schipper.

Nauta.

Schepel.

sax. fris. sicamb. Modius, modiolus. ger. scheffel: ang. skeppe.

Schepen.

Iudex, buleuta, senator, decurio, iuratus. vulgò scabinus. gal. esche

uin: ang. schriese. vide Veeme.

schepenen.

Duodecemuiri, dicuntur Petro Nannio in Legib. municipal. Machlin. viri enim duodeni liberae conditionis iudicare solent. &c. Adr. Iunio, Septemuiri. **Schepen**, inquit Adr. Iun. dicitur quasi dicas **schaf-hin**: quod huiusmodi Scabinis tradita fuerit à Carolo magno potestas interficiendi atque è medio tollendi, quod **hin schaffen** dicitur: erant autem iudices arcani quibus ius ac potestas erat animaduertendi in periuros, aut temeratae fidei reos, aut facinoris compertos; inauditos atque indefensos.

schepen baer, schepen baer-vrij.

vetus. sax. Patritius: Senator. vulgò bannitus

schepen-brief.

Litterae senatoriae, instrumenta duodecimuiralia: monumentum scripturarum magistratus res gestas continens.

schepen-dom.

Senatus, status senatorius, dignitas senatoria: iurisdictio senatoria: duodecimuiratus.

schepen huys.

fland. Basilica, curia municipalis, domus augusta.

schepen-koffer.

Echinus: scrinium forense: in quod dicta testium & totius litis acta conijciuntur & Archium: tabularium, monumentorum publicorum receptaculum.

schepen-loon, schepen-recht.

Sportula: pecunia quae iudicibus pro salario datur.

schepen-schap.

Senatus, status senatorius, officium senatorium. *vulgò* scabinatus.

Scheppe, schaepe.

vetus. Creatio, formatio.

scheppen.

Creare, formare, condere, rudi materiae formam indere. *ger. schaffen: ang. shape.*

scheppen.

fland . j. klee-maecken.

schep-berd.

Asser sutorius.

schep-mes.

Scalprum sutorium: culter quo calceolarius corium incidit calceumque format.

schep-sch ren.

Strictim attondere pannum, vt probè attonsus sartori, qui **schepper** dicitur, tradatur vesti conficiendae aptus. **Schepe scheren** (*ait Adrian. Iunius*) dicitur ab opificibus qui panni lanes villos longis forcibus detondent, quoties strictim ad ipsam vsque panni cutim, vt ita dicam, illos resecant, quod *composita voce dicere liceat.*
à , quod *significat, &* . i. tonsura.

schepper.

Creator, formator, conditor.

schepper.

germ. sax. sicamb. Vellus.

schepper.

fland . j. kleermaecker.

scheppinghe.

Creatio, formatio.

schepsel.

Creatura, plasma, & Forma, formatio.

Scheppen.

Haurire.

scheppen ghe-noechte. j. raepen.

Voluptatem capere. **Locht scheppen, aessem scheppen.** Captare auras, spiritum, ventum: patulis captare naribus auras. *Virgil.* Naribus aërium patulis discerpere odorem. *Varro.*

scheppen eenen moed.

Animum recipere animos erigere, instaurare.

schep-becken.

Capula, haustum.

schep-eemer.

Modiolus, situla.

schep-lepel.

Capula.

schep-net, treck-net.

Verriculum, sagena, rete quo pisces è nassa auferuntur.

schep-vat.

Capula.

schepper, schep-lepel.

Cochlear: & Capula. & Haustrium.

Scherde, schrede.

Passus, gradus.

scherde-beenen.

Grallare, diuaricari, distendere pedes, siue crura.

scherdelinck, schrijdelinck.

Diuaricatis & distentis pedibus.

scherden, schrijden.

Passum facere, ingredi, grallare.

Schere, scheren. j. scheere, scheeren.

Scherf, scherue.

Testa, frustum testulae, fragmentum testaceum, testa confracta, fragmentum fictile.

scherf.

vetus . j. schijue. Segmen.

scherf-berd.

Magis conscisoria.

scherf-mes.

Culter conscisorius.

Schergh.

ger. Tortor, lictor.

scherluyn. j. schaerluyn.

Scurra.

schergeant. j. sergeant.

Apparitor, lictor. *sax. schergant.*

scherghen.

germ. Prodere, clàm deferre aliquem.

Scherleye. j. schaerleye.

Scherlinck.

germ. sax. sic. Cicuta.

Scherm.

Gladiatura, ars gladiatoria. *vulgò* scherma.

scherm.

vet germ. Defensio, praesidium. *ital.* schermo.

schirm.

vetus. Obstaculum.

schirm.

hol. Pluteus: tabulae aliquot compactim, contra ventum aut ignem erectae. *Paul.*
Merul.

schirm-berd. j. schutsel.

Pluteus.

schirm-dack.

sax. sicamb. Lorica.

schermen.

vetus. Tueri, defendere.

schermen.

Digladiari, dimicare, luctari, velitari, leuiter pugnare. *vulgò* schermire. *gal. escrimer:*
ital. schermire.

schermer.

Gladiator, digladiator, athleta, lanista. *gal. escrimeur: ital. scrimitore, schermitore:*
hisp. escrimidor.

schirm-konste.

Ars athletica, gladiatoria, gymnastica.

scherm-meester.

Lanista, gymnasiarcha.

scherm-schild.

Clypeus.

scherm-schole. j. vecht-schole.

Xystus.

scherm-slagh.

Ictus gladiatorius.

schermutsen. j. schaermutsen.

Velitari.

schermseel. j. scherm-berd.

Scherne.

sax. sic. fris .j. spot. Ludibrium, iocus, sanna. *ital. scerno: his. escarnio: ang. scorne.*

schernen. j. spotten, schertsen.

Ludere, illudere. *ital. scernire: hisp. escarnecer: ang. scorne.*

schernluyn, scherluyn.

Scurra.

scherp, schaerp.

Asper, acutus, acer. *ger. scharpf: ang. sharpe.* **Het scherp oft spits.** Acies. **Het scherp van een mes.** Acies cultri.

scherp.

Perparcus, praeparcus, contractus, restrictus.

scherp bier.

Tenuis cereuisia, cremor hordeaceus.

scherp ghe-sicht.

Oculi lincei, aquilini, miluini, acres, acuti.

scherp-hoorigh.

Acer auditu.

scherp-kop.

Cilo.

scherp-moelie. j. schermoelie.

scherp-recht.

Summum ius, strictum ius.

scherp-rechter.

fland. sax. sicamb. Lictor, tortor, carnifex.

scherpe examinatie.

Quaestio tormentaria.

scherp-sichtigh.

Acutus visu, lynceus, perspicax.

scherp-sinnigh.

Acutus ingenio, acer animo, solers, acri ingenio praeditus, ingeniosus

scherp-sinnigheyd.

Solertia: acumen ingenij.

scherp-snijdende.

Acutus.

scherpachtigh.

Acutulus.

scherpelick.

Asperè, acriter, acutè: & Strictè, seueriter: & Perparcè, tenuiter, restrictè, tenaciter.

scherpelick leuen.

Perparcè viuere, parcè ac duriter viuere, exiguè sumptum facere.

scherpen.

Acuere, exacuere, asperare, exasperare, acuminare: exterere aciem.

scherpheyd.

Acrimonia, acritudo, acritas, asperitas, asperitudo, acies: & Parcitas, tenacitas, auaritia.

scherpte. j. scherpheyd.

Scherre, scharre.

Passer piscis.

Scherren, scharren.

Ruspari, terram scalpere, vt gallinae: scabere, radere: manibus, pedibusque fodere siue radere, corradere *ger. scharren: his. escaruar.*

scher-moelie.

louan. Crustulum bicornis: Libum oblongum, triticeum. *q.d. scherp-moelie.* i. crustulum vtrinque acutum.

scher-muys.

Mus subterraneus, mus terram scalpens, fodiensque: muris agrestis genus: mus araneus, mus caecus. *germ. schormuss, schormauss: angl. schrovvmous.*

schermuys.

ger. Talpa.

Scherts.

ger. sax. sicamb. holl. Iocus. ital. scherzo: hisp. escarnio.

schertsen.

germ. sax. sicamb. hol. Iocari, nugari, ludere: ital. scherzare: hisp. escarnecer.

Scherue. j. scherf.

Testa, frustum testae, testa fracta.

scheruen.

Concidere minutatim, conscindere, consecare minutim.

Schete.

Crepitus ventris.

schete laeten. j. vijsten.

Pedere.

Schette. j. schitte.

Foria.

Schetteren.

Diffundere, spargere, dispergere cum sonitu. *ang. scatter*

schetteren.

Stridere, crepare, displodere, tonare, retonare, perstrepere, fragorem edere. & Garrire, effundere vocem.

schetteren.

Cachinnari, immoderatè ridere.

schetteringhe.

Sonus vibrans: Sonor dissolutus, stridor dispersus: fragor, sonus fragosus.

schetteringe.

Cachinnus, risus effusior.

schetteringhe, quenckelinge.

Chroma:

modulatio erebritare & solertia modulorum oblectans.

Scheucke

fris. Scortum, meretrix.

Scheue.

fland . j. schijue, scherf.

Scheue.

sicamb . j. scheffel.

Scheuen.

fland . j. scheruen. Conscindere.

Scheueren. j. schelfferen.

scheuer-steen. j. schalie

scheuer-steen.

sicamb. Silex.

Scheure, schore.

Scissura, ruptura, rima, fissura hiatus.

scheure, reghen-scheure.

Imber, nymbus. *ang.* shovvre, shovver.

scheuren, schoren.

Rumpere, dirumpere, lacerare, dilaniare, diuellere, scindere. & Rumpi, agere rimas. *gal. scirer, descirer: ital. autem sceurare. i. diuidere, separare*

scheuren eens anders reden.

Interfari, interpellare, interrumpere sermonem alicuius: interloqui: loquentem interturbare.

scheur-buyck, schor-buyck, blauw-schuyt.

Stomacacae. *q.d.* venter ruptus: cum totus venter & hypochondria patiuntur. *vulgò* scorbotus.

scheur-been.

Scelotyrbē: cum in cruribus morbi symptomata vel signa apparent. *q.d.* tibiae ruptae.

scheur-mond.

Oscedo. *q.d.* bucca vel os ruptum cum gingivae à dentibus discedunt.

scheur-reghen, plas-reghen.

Nimbus.

scheuringhe.

Ruptio, scissura, schisma.

scheuringh-maecker.

Schismaticus.

scheurnisse.

Ruptio, scissura: & Ramex, hernia.

Scheut, schote.

Iaculatio, iaculum. *ger. scheuff ang schutte.*

scheut, scheutken.

Scomma, cauillum.

scheut-vrij.

Impenetrabilis iaculo, inuius sagittis.

scheut-wijn, leck-wijn, veur-loop.

Protropum, mustum lixiuum.

scheute, spruyte.

Surculus, germen, stirps, pullus, turio, ramus exilior teneriorque fruticis: colis.

scheute van den wijn-gaerd.

Palmes, flagellum vitis, pampinus, palmes emissarius.

scheute oft fluyte om te planten.

Talea.

scheutkens oft spruytkens der kruyden.

Cymae, cymata, colicoli delicatiores scaporum.

scheutel.

sicamb. Infurnibulum.

scheutigh, scheutachtigh.

Surculaceus, surculosus.

scheutigh.

Promptus ad iaculandum: paratus iaculari.

scheutigh ter borsen.

Promptus & facilis ad numerandum pecuniam.

scheutigh tot arbeyden.

Promptus ad laborem, expeditus, alacer, paratus, accunctus operi vel ad opus.

Schicht.

fland. Iaculum, sagitta, telum, arundo, arundo Scythica.

Schick.

Dispositio, ordo, accommodatio: instructus, us: apparatus, us: dispositus, us.

schicken.

Disponere, componere, instruere, constituere, *concinnare*, accommodare, aptare, adaptare, ordinare, in ordinem redigere, struere.

schicken.

Instituere vitam.

schicken oft senden.

Mittere, destinare.

schicken oft neemt dattet soo zije.

Fac ita esse, age porro: sine sic habere: esto: finge ita esse: ita sit: pone ita esse: pone eum esse victum, *Terent.* pone eum dixisse, &c. *vulgò* pone casum.

schicksel.

Apparatus, ordo, dispositio. & Fatum.

schickeren. j. schetteren.

Schieden.

fland. sicamb . j. klieuen. Findere, findere ligna.

Schielick.

holl. flan. Subitus, subitaneus, repentinus.

schielicken.

holl. fland. Subitò, repentè, ex improviso.

schie-loos.

Improuidus, inconsideratus, praeceps, temerarius, inconstans.

Schie-man. j. schim-man.

Proreta.

Schier.

Properè, properanter. & Citò, mox, statim, propediem, breui, nuper, modò: & Penè, propè, modò, ferè, fermè. *ger. schier.*

schier oft morghen.

Hodie aut cras: nunc aut post.

Schier, schierken houts.

fland. Pars aut particula ligni abscissa. *q.d.* **schieder, schiederken.** *à schieden.* i. findere.

schieren.

vetus. sax. sicamb. Diuidere, partiri.

schiere wiere.

fland. Permiste, sparsim.

Schieren. j. cieren.

Parare, ornare.

schier-loos.

Imparatus, inconsideratus: & Subitus, subitaneus.

schierlick.

Promptus, paratus: & Subitus, subitaneus.

Schieten.

Iaculari, eiaculari, eiicere, emittere telum: torquere sagittam, iaculum, globum, lapidem: sagittare, sagittam arcu emittere, expellere: displodere tormentum. *ger. schissen: ang. shote, shutte.*

schieten, op-schieten haestelick.

Subitò surgere, exurgere.

schieten.

Fugere.

schieten sijn verwe.

Amittere, reijcere colorem.

schieten een gracht.

Ducere foueam.

schieten het brood in den ouen.

In furnum mittere panem.

schieten, botten, spruyten.

Germinare, pullulare, germina siue pullos emittere.

schieten.

adag. Scomma siue cauillum in aliquem iacere.

schiet-lap.

Brachiale iaculatorium.

schiet-pijcksken.

Tragula.

schiet-pijl.

Sagitta, calamus, arundo.

schiet-slanghe.

Iaculus: serpentis genus.

schiet-spel.

Ludus sagittarius, iaculatorius.

schiet-spoele.

Radius textorius.

schiet-baer.

Iaculabilis, missilis.

schiet-pinne.

Scopus.

schiet-ghe-weer.

Telum.

schietende ooghen. j. vlieghende.

Oculi emissicij.

schietende verwe.

Color euanidus, fugax, obsoletus.

schietinghe. j. ver-schietinghe.

Saltus, cùm membrum alternatim vibratur.

schietelick.

Iaculabilis, missilis.

schierter. j. schutter.

Sagittarius, iaculator: scytha *veteribus dictus* eques sagittarius. i. **arcier.**

schierter, schiet-wormken, motte.

Blatta, tineae.

Schiften, schiffen.

Densari in butyrum: & Densari siue mutari in lac xyston.

Schiften.

holl . j. deylen . Diuidere, partiri.

schiftinghe.

holl . j. deylinghe. Diuisio.

Schijffelen. j. schuyffelen.

Labi, prolabi.

Schijn.

Splendor, falgor, nitor, candor, iubar. *ger. scheyn: ang. shevve*.

schijn.

Tenue lumen, reuerberati fractique luminis splendor. *Ioan. Becan*.

schijn.

Forma, praetextus, species, obtentus. *ang. shevve*.

schijn der waerheyd.

Verisimilitudo, species veri, vmbra veri.

schijnen.

Splendere, fulgere, nitere, nidere, lucere, elucere, dilucere, illucere, illucescere, relucere, micare, rutilare, radiare, coruscare *ger. scheynen: ang. shine*.

schijnen.

Videri, apparere: praebere speciem: gerere, reddere, repraesentare speciem.

schijn-baer.

Lucidus, dilucidus, euidens, manifestus, non obscurus.

schijn-baerheyd.

Eudentia.

schijn-baerlick.

Euidenter.

schijn-deught.

Hypocrisia, virtus simulata.

schijn-deughdigh.

Hypocrita.

schijn-heylich.

Hypocrita.

schijn-heylichheyd.

Hypocrisis.

schijn-hoed.

Causia, petasus, vmbella, galerus solem & aëris iniutiam arcens: vmbraculum.

schijn-wormken.

Nitedula, lampyris.

schijnigh.

Splendens, nitens.

schijninghe.

Visum, spectrum, phantasia: phantasma.

schijnsel.

Splendor, fulgor, iubar, nitor.

schijnsel des hemels.

Aethra.

schijnsel van deught. j. deksel.

Schijte.

vetus . j. *schete*. Crepitus ventris.

schijte, schijterije.

Foria, orum: stercus liquidum, merda, .

schijte.

Foriola, mulier spurca.

schijten. j. vijsten.

Pedere.

schijten. j. kacken.

Cacare, forire, exonerare aluum, ventris onus eicere. *ger. scheysen: ang. shyte.*

schijt-ael.

Anguillae minimae & vilissimae genus.

schijt-besie.

Rhamnus.

schijt-darm. j. aers-darm.

schijt-broecke.

Foriolus, braccam stercore liquido foedans.

schijt-gat.

Podex, ani circulus, sedes.

schijt-gheel.

Buxeus color, color dilutior luteo.

schijt-huys.

Latrina, forica.

schijt-koeck.

Libum piperatum vile, aluum ciens.

schijt-kruyd.

Mercurialis: *herba aluum praecipue cliens.*

schijt-pot.

Lasanum.

schijt-reyse.

Iter frustra factum: friuolum.

schijt-teyle.

Lasanum.

schijt-ruyter.

Miles stercoreus. *Plaut.* vilis: non pluris quàm sterquilinum faciendus: nullius pretij.

schijt-verssen. j. kack-hiele.

Pernio.

schijt-voere, stront-voere.

Res friuola, nullius momenti: gestus parui momenti: gesticulatio ridicula.

schijt-vorst.

Leue gelu, non saeuum.

schijter, vijster.

Peditor.

schijter, kacker.

Foriolus.

schijterije.

Foria, orum: profluuium alui.

Schijue.

Orbis, discus, rota, rotula, orbiculus, mensa rotunda: & Numus. & Calculus, scrupus, orbiculus aleatorius quo in alueo luditur.

schijue, katerol.

Trochlea, rechamus.

schijue van de knie.

Patella, mola, genu.

schijue, kliester.

Nucleus, segmen, orbis, orbiculus. *ger. scheyb: ang. shieue, shief.*

schijue gouds.

Orbis auri, massa auri.

schijuen, schuyuen.

Prouoluere, protrudere: permouere.

schijuert, schijuelinck.

hol. Malum orbiculatum, epiroticum.

Schild.

Scutum, clypeus. *Videtur dictio **schild** primaria sua significatione dici scutum pictum, aut scuti pictura & imago: sicut Clypeus Latinis & I.C. veteribus, imago picta aut pictura in clypeis dicta est. ger. schilt: gal. escu: ital. scudo, hisp. escudo: ang. shield, shelde.*

schild oft schelpe van de schild-padde.

Testudinis operimentum.

schid, schild-waepen, helm-teecken.

Insigne, insignia.

schild-borstigh, schild-beurtigh, schild-beure, schild-bore.

vetus. Armiger, scutiger: *quasi dicas*, scutum leuans. schildbor regis. i. armiger regis. *Paul. Diac. in gestis Longobard.*

schild-dack.

Testudo militaris.

schild-knaepe.

Armiger, scutiger, scutigerulus: nobilis scutatus: nondum equestribus insignibus donatus.

schild-knecht.

Armiger, scutiger.

schild-knechts.

Armigeri. *qui gallicè & anglicè esquiers dicuntur, proximi sunt equitibus auratis: nempè qui vel à clypeis gentilitiis, quae in nobilitatis insignia gestant; vel quia Principibus & maioribus illis nobilibus ab armis erant, nomen traxerunt, Guil. Camdenus.*

schild-maecker.

Scutarius: faber scutarius.

schild-padde.

Testudo: *à peltae ac scuti figura teutonicè dicta.*

schild-voerder.

Scutatus, scuto armatus: scutiger, armiger.

schild-wachte.

Primae excubiae, vigiliae: excubitor exstans: excubiae exstantes: statio, stationes: custodia ad portas: vnus aut alter miles, aut etiam plures quieti ante portas positi. *vulgò sentinella.*

schild-waepen.

Clypearia arma, insignia.

schilderen.

Pingere, depingere. *quasi dicas clypeum formare siue pingere.*

schilder.

Pictor.

schilderije.

Pictura.

Schilghe.

fland . j. kenneue. Numella.

Schille.

hol. fris . j. schelle. Cortex.

schillen.

holl. fris . j. schellen. Decorticare.

Schillen, schellen. j. ver-schillen.

Differre, discrepare, distare.

Schilt-tael.

vetus. hol. Census, aestimatio fortunarum, pro cuius ratione tributum penditur.

Schim. j. schin.

holl. Furfures capitis.

Schimme.

hol . j. scheme. Vmbra.

Schim-man.

Proreta: qui in prora tutelae nauis praesidet.

Schimmel.

Sicus, mucor, rancor.

schimmel, schimmel-peerd.

Murinus, leucophaeus, cineraceus equus vbi color albus nigredine obscuratur, vt in re situ siue mucore obsita.

schimmel-verwe. j. asch-verwe.

Color cineraceus, cinereus: leucophaeus.

schimmelachtigh.

Mucidus, rancidus, fracidus.

schimmeligh. j. ver-schimmelt.

Mucidus.

schimmelen. j. ver-schimmelen.

Mucere, mucescere, fracere.

Schimp.

Iocus, ludus, ridiculum, deridiculum, sal, sales, cauilla, cauillum. & Contumelia, conuicium, maligni sales.

schimpen.

Iocari, ludere, cauillari: &

Irridere, subsannare, perstringere, taxare, reprehendere.

schimp-brief.

Libellus famosus.

schimp-lied.

Satyra, inuectinum poema: cantio inuectiua.

schimp-ghe-dicht.

Satyra.

schimp-reden.

Dicterium, cauillum, sales.

schimp-scheut.

Cauillum, conuitium, scomma.

schimp-schrift.

Libellus famosus: qui maledictis sauciat ac sigillat alicuius famam.

schimp-wijse.

Iocosè, ioculariter, per iocum & risum. & Contumeliosè.

schimp-voghel.

Scurra, sannio.

schimp werck.

Iocus, ludus, sales, cauillum, dicacitas.

schimp-woord.

Scomma.

schimper. j. schamper.

Contumeliosus, procax, derisor: homo salsus.

schimpigh, schampachtigh.

Salsus, dicax.

Schin, schim.

vetus. Furfures capitis, furfuraceae squamulae capitis: porrigo. *sax. schin.*

Schinde. j. scheeme.

Membrana, pellis, cortex. *ang. skinne.*

schinden.

sax. sicamb . j. villen. Excoriare, deglubere.

Schindel.

ger. sax. sicamb . j. schalie. Assula, scandula. *ang. shingle.*

Schinderen de wijnen.

Reliquum vini radio in vase dimetiri.

Schip, schep.

Nauis, nauigium, ratis, classis, cymba, lembus: puppis, prora, trabs, carina. *ger. schipff: gal. esquif, squif: ang. ship.*

schipken.

Nauicula, nauigiolum, scapha, alueus.

schip-bancken.

Transtra, iuga.

schip-beck.

Rostrum nauis: coronis.

schip-bodem.

Carina, infimus aluus nauis, alueus nauis.

schip-boom.

Contus, trudes.

schip-boot. j. lichter.

Scapha. & Remulus

schip-breucke, schip-breke, schip-broke, schip-braecke.

Naufragium.

schip-breukigh, schip-brekigh.

Naufragus.

schip-brood.

sicamb. holl. Panis nauticus, bis coctus.

schip-dregghe.

Manus, harpago ferrea.

schip-ghe-wand.

Armamenta nauis.

schip-gheld.

Naulum.

schip haeck.

Harpago: & Anchora.

schip-hauen.

Portus.

schip-heer.

Nauarchus, nauclerus, praefectus nauis.

schip-houder.

Echeneis, remora. *piscis genus.*

schip-hout.

Materia naualis.

schip-koorde.

Rudens, funis nauticus.

schip-ladder.

holl . j. **schip-leeder.** Pons, scalae nauales.

schip-land.

Portus: terra, siue locus naues tutò recipiens.

schip-last, bal-last.

Saburra.

schip-lieden.

Nautae.

schip-loon.

Naulum, portorium.

schip-maecker.

Naupegus.

schip-man.

Nauta, nauira.

schip-manschap.

Nauicularia.

schip-meester.

Nauclerus.

schip-orloghe.

Bellum nauale, classicum.

schip-patroon.

Nauarchus.

schip-peck.

Pix naualis.

schip-pond. j. 300. pond.

schip-reeder.

Exercitor nauis.

schip-reep.

Rudens, funis nauticus.

schip-riem.

Remus, tonsa.

schip-roede.

Remus, tonsa.

schip-roer.

Clauus, gubernaculum nauis.

schip-rollen.

Palangae.

schip-roouer.

Pirata.

schip-rustinghe.

Arma nautica, armamenta nauis.

schip-sand.

Saburra.

schip-seel.

Rudens.

schip-seyl.

Velum, carbasus.

schip-slaefken.

Mesonauta.

schip-soller.

Fori, orum.

schip-stad. j. schip-stelle.

Statio.

schip-stelle.

ger. sax. sicamb. Statio nauium: nauale, portus.

schip-strijd.

Naumachia: naualis pugna.

schip-tol.

Portorium.

schip-tollenaer.

Portitor.

schip-touwe.

Rudens, funis nauticus.

schip-vaerd.

Nauigatio: & Amnis nauigabilis.

schip-voerder.

Nauclerus, nauicularius, nauiculator.

schip-vracht.

Nauicularia.

schip-vrachten.

Nauiculariam facere.

schip-vrienden.

sax . j. reeders. Exercitores nauis.

schip-waeter.

Nautea.

schip-wellen.

Palangae.

schip-werf.

Nuuale, statio.

schipper.

Nauta, nauita, nauiculator.

schipper-schap.

Nauicularia.

Schit. j. schitte.

Stercus.

schit-weuel.

sic . j. tort-weuel. Scarabeus.

schitte.

holl. fris. flandr. Foria, stercus liquidum: & Stercus bouinum siue bouillum vaccinus, quo siccato cespitum loco in focus passim vtuntur.

Schobbe, schabbe.

Operculum, tegumentum, tegmen.

schobbe.

holl. sicamb. Squama.

schobbe, schabbe.

Scabies.

schobbe.

Scomma, cauillum, sarcasinus. *vulgò* scobatio.

schobbe.

holl. Scurra.

schobben. j. schrobben.

Scalpere.

schobben. j. schoppen.

Conuiciari, cauillari.

Schocht, schoft.

Dorsum, dorsi tumor siue globus, dorsi superior pars onera portans: atlas.

Schock.

sax. sic . j. sestigh. Sexaginta.

Schocke.

vetus . j. tas. Meta, strues. *ger. schochen: ang. shocke.*

schocke.

fris. holl . j. schitte. Cespes stercorarius: cespitis genus in tessellas conformatum fimo bibulo constans, interspersis straminis, arundinum, foeni quisquiliis, ad solem aestiuum excocto. *Ad. Iun.*

schocken.

vetus . j. tassen.

Schock.

Concussus, us, concussio, succussatio, iactatio.

schocken.

Quassare, quatefacere, collidere, concutere, succussare, offendere. *ital. scossare, scuotere, sqassare: his. sacudir: an. shake.*

schockende peerd.

Equus succussor, succussator, succussorius.

Schoe.

fland . j. schoen. Calceus.

Schoef schoeue.

Amiculum, penula, palla

schoef om-slagh.

Replicatio, reflexio togae: pars suprema togae reflexa.

schoef-mantel.

Ricinium, ricinum.

Schoeffel.

Pala. *ger. schauffel: shouel.*

Schoeyen, schoenen.

Induere calces, calceare, inducere calceos.

schoeyer.

fland . j. aen-trecker. Calcipes.

schoeyssel.

Calceatus, calceamen, calceamentum.

Schoelde. j. school.

Pala.

Schoen.

Calceus, calceamentum, solea: & Ungula animalium. *ger. schuch: sax. scho: ang. shoe.*

schoen-draed. j. borstel-draed.

Filum sutorium, picatum, subulare: cheleuma.

schoen-horn. j. aen-trecker.

Calcipes.

schoen-lap.

Solea, suppagmentum. **Oude schoen-lappen.** Veteramenta, soleae detritae.

schoen-lappen.

Suppingere calceos.

schoen-lapper.

Cerdo, veteramentarius, sutor veterum calceorum: reflector calceorum.

schoen-lapper.

hol. fri . j. vlinder. Papilio

schoen-maecken.

Suere calceos.

schoen-maecker.

Sutor, calcearius, calceolarius.

schoen-maecker.

holl. fris . j. pelsers. Pyrallis.

schoen-maecker. j. slije.

Tinca. sic dicta hollandis ob crassitudinem cutis. Gesner.

schoen-maeckers mes.

Scalprum sutorium.

schoen-maeckers swertsel. j. koper-roose.

Calchantum, atramentum sutorium.

schoen-maeckerije.

Sutrina, calcearij officina.

schoen-riem.

Corrigia calceamenti, ligula calceorum.

schoen-sole.

Solea.

schoen veter. j. schoen-riem.

schoen-vodde.

Peniculus, peniculum, penicillum.

schoenen. j. schoeyen.

Calceare.

Schoepe, schuppe.

Pala.

schoepe, koren-schoepe.

Rutellum.

schoepen.

vetus . j. **scheppen.** Haurire.

Schoer-buyck. j. scheur-buyck.

Schoer-haye.

Squatina piscis.

Schoeue. j. schoef.

Amiculum.

Schoeueren.

sic . j. **huyueren** *gal. secouer.* i. quaterere, concutere, agitare.

schof.

vet. Fascas, congeries rerum colligararum.

Schof. j. schoft.

Quadrans operae.

Schof.

Repagulum, obex, claustrum.

schof. j. schuyf-laede.

Capsa trusatilis, capsula pendula.

schof. j. heck.

Cataracta, porta cataracta

schof-hecke.

Cataracta.

schoffet.

Cataracta.

Schoffen. j. schoften.**Schoffieren.**

Violare, corrumpere: & Afficere ignominia, inferre labem, infamiam, ignominiam.

Schoffieren oft schenden een maeght.

Violare virginem, vim inferre virgini: rapere virginem, vi opprimere virginem.

schoffierigh.

Violentus.

schoffierigheyd.

Raptus, stuprum violenter attentatum: & Vis, violentia: & Opprobrium, iniuria, dedecus.

schoffierighlick.

Violenter: ignominiosè, cum opprobrio.

Schoffilioen, schuyffelioen.

Peniculus furnarius.

Schoft. j. schocht.

Atlas.

Schoft, schof.

Quadrans operae: operarum diurna diuisio in quartas facta.

schoft, et-mael.

Pastio diuina quatuor vicibus.

schoften, schoffen.

Pascere aut quiescere quatuor statutis vicibus siue horis diei.

Schoyen.

Grassari, incedere cum impetu.

Scholcke.

fland. Rudus, eris.

Scholder, schulder.

ger. sax. sic . j. schouder. Humerus.

Schoderen.

Ludum aleatorium exercere: aleatoribus & lusoribus ludendi copiam dare, instrumentaque suppeditare certa mercede aut parte lucri.

scholderer.

Exercitor alearum, susceptor aleatorum. & Choragus: dux chori & suppeditator instrumentorum ludicrorum & expensarum.

schoderer.

vetus. ger. Carnifex.

Schole.

Schola, ludus literarius, gymnasium, auditorium. *ger. schul: gal. escolle: ital. scuola: his. escuela: ang. schoole.*

scholen gaen.

Frequentare scholas.

schole-gheld, leer-gheld.

Minerual, merces: id quod praeceptori numeratur pro institutione.

schole-ghe-sellen.

Condiscipuli; commilitones, *per metaphor.*

schole-kind.

Scholasticus, discipulus.

schole-meester.

Ludimagister, magister, didascalus, doctor, praeceptor scholiarcha.

schole-recht.

Disciplina.

scholier.

Scholasticus, discipulus. *vulgò scholaris.*

Scholfert, scholuer.

Catarractes, carbo aquaticus, mergus magnus.

Scholle.

vetus . j. rusch. Gleba, crusta soli vel terrae. *ger. schol: ital. zolle.*

scholle, schijue.

Massa.

scholle van ijs.

Crusta glaciei, massa glaciei.

scholle, platdijs.

Passer piscis.

scholle, tonghe.

Solea, lingulica piscis. *gal. sole: ital. suola: ang. soole, sole.*

schollen.

Conglaciare, densere, densari.

Scholpen.

holl . j. kloteren Pultare.

scholp-ey.

holl . j. klots-ey. Ouum requietum.

Scholuer. j. scholfert.

Schom.

vetus . j. schuym. Spuma.

schom der boomen.

Bryon, canities arborum, muscus, lanugo in corticibus arborum.

schom, schomme.

Glabretum, caluetum: locus situ obsitus, squalidus.

schommelen.

Culinaria opera facere, agere mediastinum, despumare carnes, pisces. &c. lauare scutellas, expurgare supellectilem culinariam.

schommel-kock, schommel-knaep.

Mediastinus, lixa, seruulus coquinarius, seruus sordidulus, abiectus in culina minister: focarius.

schommel-maertken.

Seruula sordidula

schommen.

Emuscare, muscum adimere

Schommer, schummer.

sax. Crepusculum.

Schongelen, schonckelen.

hol. fris . j. touteren. Motitari.

Schoole. j. schole.

Schola.

Schood. j. schoot.

Schoof, schooue.

Merges, fascis segetum, manipulus spicarum. *ang. sheaffe.*

schoof-land.

fland. Ager qui ultra decimas sextum etiam manipulum tribuit.

School schoole.

sicamb . j. ouen-gaffel. Pala, infurnibulum.

Schoon.

Pulcher, elegans, venustus, formosus, scitus, bellus, specie eximiâ, vultu venusto: formâ egregiâ, luculentâ, bonâ: facie pulchrâ, concinnâ.

schoon ende suyuer.

Purus, mundus, lautus, nitidus.

schoon-broeder.

flan . j. be houdt broeder. Leur. *galli dicunt beau frere. q.d.* pulcher frater.

schoon dochter.

Nurus.

schoon-heere.

fland . j. groot-vader. Auus.

schoon hemde.

Subucula recens. *Lud. Viues.*

schoon-laecken.

flan . j. amme-laecken. Mappa. *q.d.* linteum candidum siue mundum.

schoon-moeder.

fland . j. be-houde moeder. Socrus, vxoris mater. *quasi dicas*, pulchra mater: *gallicè mere.*

schoon-papier.

Papyrus pura: non descripta.

schoon-praet.

Logodaedalus, architectus verborum sermonis artifex: aretalogus, garrulus virtutem ostentator: suauiloquus.

schoon-sone.

fland . j. be-houdt sone. Gener. *gal. beau fils.*

schoon-vader.

fland . j. be-houdt vader. Socer, vxoris pater. *q.d.* pulcher pater. *gal. beau pere.*

schoon-vrouwe.

flan . j. groot-moeder. Auia.

schoon weder.

Serena tempestas, serenitas, serenum: caelum serenum, sudum, clarum, gratum, temperatum.

schoonen.

sicamb. Parcere, ignoscere. *ger.* schonen.

schoonheyd.

Pulchritudo, elegantia, venustas, formositas, cultus, gratia, forma, species, decor.

schoonken.

Bellus, bella.

schoonkens.

Bellè.

schoonkens.

fland Sensim, paulatim. *ita. quoque:* *gal.* bellement.

Schoore. j. scheure, schorre.

Ruptura.

schoor-buyck. j. scheur-buyck.

schoore, schoor. j. schore. veur-land.

Alluies, alluio: terra alluione aggesta. & Acta, ae. *ang.* shore. vide **schorre.**

Schoore.

Fulcimen, fulcimentum, fulcrum: statumen, pedamen, pedamentum. *ang. shore, shoore.*

schooren.

Fulcire, suffulcire, adminiculare, pedare, statuminare. *ang. shore.*

schoor-hout, stutters.

Anterides, erismae: arcus pilaeve muris obnitentes, & labans aedificium fulciantes: tigna parietes ruinosos fulciantia, tibicines.

schoor-leere, schoor-leeder, boom-leere.

Scalae erismate fultae: quae tertium habent lignum quod obnitentis fulcimenti loco est.

schoor-solderken.

Tabulatum supremum domus; contignatio culminis aedium.

schoor-steen.

Caminus, focus, lapis camini: lapidea structura, siue ferrea lamina foci: fulcrum siue sustentaculum camini *vulgò* contramurus foci. *sax. schornsteyn. q.d. lapis fulciens siue sustentans & feurmur. q.d. murus ignis.*

Schoot, schood.

Gremium, sinus. *ger. schoss: sax. schot.*

schoot-hondeken.

Catellus Meliteus, catellus quem matronae & puellae otiosae ac delicatae in sinu fouere solent.

schoot-horn.

Pes veli: extremus veli angulus.

schoot vieren.

Laxare pedem, facere pedem: laxare funem siue imum angulum veli nauis. *sax. schot horne.*

schoot-kleed.

fland . j. veur-schoot. Castula.

schoot-vel.

Castula pellicea, succinctorium pelliceum.

Schooue. j. schoof.

Merges.

schoouen.

Colligere in fasciculos.

schoouer-seyl.

Velum medium, velum maximum.

Schop.

Tegumentum: quidquid tegit. *Becan.*

Schop, schoppe.

fland. vet. Ludibrium.

Schoppe.

fland. hol . j. schuppe. Pala.

schoppen. j. schuppen.

Excudere, foras eiicere: & Vibrare, motitare.

schoppen.

ger. sic. hol. sax . j. stoppen.

schoppen.

vetus. Replere.

schoppen, schoppelen. j. touteren.

Ludere oscillis.

schoppen.

flan. vetus . j. schobben, spotten. Conuitiari.

schop-hamer. j. stop haemer.

Malleus stuparius.

schop-steen.

ger. sax. sicamb. Cementum.

Schorchen.

sax. sicamb . j. kruyen.

schorch-karre.

sax. sic . j. kruy-wagen.

Schore, schoore, schorre.

Ruptura, scissura, rima: & Rupes, cautes: & Fulcimen.

Schoren. j. schooren.

Suffulcire.

Schoren. j. scheuren.

Rumpere.

Schorft, schorftheyd.

Scabies. *ital. scabbia: ang. scurfe, scurfines.*

schorft, schorftigh, schabbigh.

Scabiosus, scaber.

schorft schaep.

Ovis pusulosa.

schorfte, wranghe.

Cassuta, angina lini, podagra lini. *vulgò cuscuta: herba quae*

scabie, vlceribus & elephantiasi laborantibus prodest.

schorftheyd, schorftigheyd.

Scabies, petigo, impetigo.

schorluyn. j. scharluyn.

Schorpen.

Secare, prosecare, scindere, findere: stringere.

Schorpioen.

Scorpius, nepa. *germ. scorpion: gal. scorpion: ital. scorpione, scorpio: hisp. escorpion: ang. scorpion.*

Schorre, schore.

Ruptura, scissura, pars rupta aut scissa: scissura lapidum, pars petrae scissae: & Rupes, cautes, saxum abruptum. *ger. schroff: ang. skarre.*

schorre.

Rudus, caementum.

schorre van ijs.

Ruptura glaciei, massa glaciei.

schorre.

Gleba, cespes.

schorre, schoore, schore.

Alluies, alluio. & Acta, ripa: *ang. shore. Schorre.* Planities est hebrida, alluione adiecta, parciùs gramine virescens, minus vberem pabuli copiam supeditans: à pascendo vellendoque dicta. *Leuin. Lemnius.*

Schorsse.

Cortex, liber, cutis arboris. *vulgò scorssa. gal. escorsse: ital. scorza, corteccia: hisp. corteza.*

schorsse. j. korste.

Crusta.

schorsse.

fland . j. schorte, schors-kleed. Praecinctorium.

schorssen, schorten.

Suspendere, subducere, attollere, succingere, accingere, adstringere, contrahere. *ger. schurtzen.*

schorssen.

Fibulare, figere.

schorssen het werck.

Suspendere opus, sistere, intermittere opus.

schorssen oft schorten den neuse.

Corrugare nares.

schorssen. j. blecken.

Deglubere, corticem adimere. *gal. escorcer, escosser: ital. scorticare: hisp. descortezar.*

schors-haeck.

Vncus adstrictorius, vncinulus quo vestis adstringitur. & succingitur: fibula. & Spinter.

schors-kleed, schorsse, schorte.

Praecinctorium, sinus, castula.

schors-muylen.

Ringere, ringi.

schors-poorte. j. heck, schof.

Cataracta.

schors-vel.

Succinctorium pelliceum.

schorssel-woens-dagh.

Feria quarta, siue dies Mercurij hebdomadae maioris aut sanctae: qua campanae succinguntur, & tribus diebus silent.

Schorte.

Supparus, supparum. & Succinctorium, praecinctorium, castula. *gall. escourchoir: sax. schorte: ang short.*

schort-doeck. j. schorte.

Supparus.

schorte-kleed.

fland. hol . j. veur-schoot. Praecinctorium, sinus, castula. *vulgò* ventrale.

schorte-kleed.

fland. holl. Diaphragma, septum transuersum.

schortel-doeck. j. schort-doeck, schorte.

schorte-klock-woens-dagh.

flandr . j. schorssel-woensdagh.

schorten. j. schorssen.

Succingere, suspendere, accingere.

schorten.

holl. sic. fris. Deesse, deficere.

schort-haeck. j. schors-haeck.

schort-neusigh, schors-neusigh.

Simus, simo. *vulgò* camusus.

schort-poorte.

sax. sic . j. schors-poorte.

Schossen, schrossen.

fland . j. brassen. Epulari.

Schosse.

vetus. Siliqua. *gal. escosse: ital. scorza.*

Schot. j. schut.

Septum. & Libera custodia.

schot, schote, scheute.

Iaculatio, iaculum: missile.

schot, ghe-schot in de sijde.

Telum, lateris morbus.

schot, wt-worpsel.

Eiectamentum, id quod eiicitur.

schot, be-schot.

Pollen.

schot.

Id quod ex diuersis rebus in vnum congregatur aceruum.

schot. j. be schot.

Prouentus.

schot.

Crescendi ratio *dicitur Becano.*

schot. j. schoft.

Quadrans operae.

schot.

vetus. Pecunia.

schot ende lot.

Census, vectigal, tributum, exactio, obuentio, oblatio id quod censibus singulorum imponitur: à **schatten.** i. censere.

schot.

Symbolum, collatio, collecta, solutio. *vulgò* scotum. *gal. escot: ital. scotto: hisp. escote: ang. shot.*

schot-mieter.

vetus. Publicanus, redemptor vectigalium.

schot-vrij.

Asymbolus.

schote. j. scheute.

schot-spoele.

sax . j. schiet-spoele.

schotigh. j. scheutigh.

Schotel.

Scutella, scutula, catinus, paropsis, discus, patina: vas escarium, lanx,

gabata. germ. schussel: gal. escuelle: ital. soedilla: hisp. escudilla: ang. scotle, schuttel.

schotel van de waghe.

Lanx in libra.

schotel-doeck.

Peniculus culinarius.

schotel-eten.

Ius esculentum, liquidum, quod ex scutella haustum editur.

schotel-lecker.

Catillo.

schotel-rinck.

Basis, circulus mensarius.

schotel-vodde. j. schotel-doeck.

schotel-waghe.

Trutina, statera: bilanx *quibusdam*: duae aequato examine lances, *Virgil*.

schotel-water.

Eluuius culinaria.

Schots.

Ineptus, incompositus, bardus. *ital. sciocco.*

schotselick.

Ineptè.

Schotte van melck.

ger sax. fris. sicamb. Serum lactis.

Schotter.

fland . j. schutter.

Schoude, schaude, schouwe, schauwe.

Caminus, fumarium, caminus effumatorius; infumibulum, fumale, vaporarium. *chaude gal. calidus dicitur.*

schoude, schouwe.

Culmen summum domus. *Virgil. Et iam summa procul villarum culmina fumant.*

schoude. j. schouwe.

Specula.

schoud-berd.

fland . j. schutsel. Pluteus foci.

schoud-boesem. j. schoud-mantel.

Sinus camini.

schoud-geld.

Exactio in caminos: census qui per focos soluitur.

schoud-hanghel. j. hanghel.

Climacter.

schoud-mantel. j. mantel van de schoude.

schoud-pijpe.

Fumarium, tubus fumarius, tubus foci.

schoud-steen. j. schoude.

Caminus.

schoud-v gher.

Scoparius caminorum: repurgator infumibulorum.

schoud-verwe.

Color fuliginus, impluuiatus.

schouden, schauden.

Aqua calefacere: calida perfundere, calida abluere siue abradere. *gal. eschauder:*
ital. scaldare. i. calefacere, feruere, bullire.

schoud-heet.

Feruens, feruidus.

schouden het vercken.

Calida perfundere & glabrare suem mactatam. *ang. scalde.*

schoudelinck. j. braed-vercken.

Schoud, schuldt.

Debitum, culpa.

schoud-heet, schoud-heyt, schoud-heescher, schuld-heys.

Praetor, praefectus praetorio, quaestor parricidij, iudex quaestionis, consul, praefidens inter iudices. *vulgò scultetus: quòd ius debiti petat siue exigat: quasi dicas, iussor & imperator debitorum & obligationum: siue culpa & poenae pro noxis exactor. dicitur & schuld-heys, nempe noxae debitiue exactor: qui poenas irrogare & multas exposcere ab iis qui deliquerunt, solet. Adr. Iun.*

schoud-heet-schap.

Praetura, officium siue dignitas praetoris.

schoudigh.

vetus . j. schuldigh.

Schouder.

Humerus, armus, scapula. *ger. schulter: sax. schulder: ang. shoulder.*

schouder-ghespe.

Spinter, fibula humeraria.

schouder-bladt, schouder-been.

Spatulae, scoptula operta: Scapulae: ossa quae à tergo incumbunt: ossa humeraria.

schouder-boghe.

Armus.

schouder-kappruyn.

Humerale.

Schoudt.

hol. flan . j. schoud-heet. Praetor.

Schouerlinck.

hol . j. schauerdijne.

Schouw

vet . j. schouwe. *Contuitus, us.*

Schouw.

Terriculum, terriculamentum.

schouw.

Agrestis, indomitus: & Pavidus: & Fugiens.

schouw.

Consternatus, exsternatus.

schouw, schouwachtigh, schouwich peerd.

Equus pavidus, meticulosus, praetrepidus, praetrepidans.

schouwen, schuwen.

Vitare, deuitare, euitare, fugere, defugere, fugitare, subterfugere, cauere. *vulgò* scuuare. *ital. sciuare, scifare, schifare: his. esquiuar: ang. eschevve.*

schouwigh.

Vitabundus, vitans: & Pavidus, exterritus.

schouwelick.

Horridus, horribilis.

Schouwe. j. schoude.

Caminus.

schouwe.

Contuitus, us.

schouwe, schouw.

Specula, pharus: & Turris.

schouwe.

holl. fris . j. pleyte. Stlata.

schouwen.

vetus. Monstrare, demonstrare, significare, hortari, exhortari. *angl. shevve.*

schouwen.

Videre, spectare: & Lustrare.

schouw bergh.

Specula.

schouw-plaetse.

Theatrum, visorium.

schouw-spel. j. spel.

Ludi.

schouw-speler.

Histrion, scenicus.

schouw-toren.

Specula, pharus: turris speculatoria. *gal. eschaugnette.*

schouwt.

vetus. Speculator, episcopus: & Praefectus, praetor.

Schrabbe.

Vibex, cicatrix, vulnus: signum vulneris: incisura: incisio leuis facta vnguibus, clavis, aciculis, spinis, aliisque similibus.

schrabbe, strepe.

Litura.

schrabben

Scabere, scalpere, radere, rasitare, incidere vnguibus, aciculis, spinis, &c. Leuiter vulnerare.

schrabben den visch.

Desquammare piscem. *ang. scrape.*

schrabben iemands tonge.

adag . j. wthaelen. Examinare incautum.

schrab-mes.

Scalprum.

schrabber.

Rasor.

schrabber.

Radula, scalprum.

schrabsel.

Rasura, ramentum, strigmentum.

Schraeffen.

fland. Radere, rasitare.

schraeffelen.

Corradere, coaceruare: verrere.

schraeffeler.

Corrasor: & Baiulus, cerdo. & Lucrio.

schraeffelinghen.

Analecta.

Schraghe.

Fulcrum, tribus, trapezophorum, subex mensarius: tibicen, columellae siue pedes quibus imposita mensa sustinetur: furca.

Schraeghe.

Proclinantia, vtrinque ligna cum tertio transuersatio supernè immisso. *quod genus capreolos Latini vocant & nos hodie schragas. Iust Lips.*

schraegh-stoel.

sicamb . j. drij-voet. Tripes.

schraeghen, schaetsen der timmer-lieden.

Canterij.

schraeghen. j. onder-setten.

Fulcire.

Schrael.

hol . j. ranck. Gracilis, tenuis.

schrael-ruydigh.

Squalidus.

Schraepen.

Radere, corradere, scalpere, scabere. *ang. scrape.*

schraepe.

sax. fris . j. roskam. Strigilis.

schraepel. j. snipperlingh.**schraepel.**

Macer, pertenuis.

Schramme. j. schrabbe.

Vibex, cicatrix: signum vulneris.

schramme. j. barlaffe.

Vulnus caesim inflictum.

Schrancke, schrencke.

Statumen, pedamentum. Clathrus, clathrum, lignum aut ferrum quo transverso aliquid clauditur aut munitur.

schrancke.

Conceptum, vallum, septum: carceres in circo, repagulum.

schrancke. j. schraeghe.

Fulcrum.

schrancken, schrencken.

Clathrare: clathris aut cancellis claudere: inuicem implicare.

schrancken.

Grallatorio gradu incedere & Varicare, varicari & Cancellatim locare. & Ex transuerso ponere.

schranckel-beenen.

Varicare, ingentes passus facere.

schranckel-beenen.

sax. sic. Incoxare: cossim insidere, *complicatis* pedibus sedere.

schranckelen. j. slibberen.

schranckeler, schranckel-been.

Varus.

Schrand.

sax. sicamb. fris. Acer, subtilis, vafer, sagax: & subacidus, subacidulus.

Schrantse, schrante.

sicamb. schantse, mutsaerd.

Schrantse, schrants-korf. j. schantse, schants-korf.

Schrantse.

vetus. Fractio, comminutio, ruptura, scissura.

schrantsen.

Frangere, rumpere, laniare, frendere & Mandere, dentibus frangere: & Comminuere, dentibus conficere cibum: & Popinari, heluari.

schrantsen.

fland . j. schantsen. Emunire.

Schrapen. j. schraepen.

Schrappen, schreppen.

Scarificare.

Schrauen.

vetus. fland . j. schrabben.

Schreck. j. schrick.

Tremor.

schrecken. j. schricken.

Tremere, &c.

Schrede.

Passus, gradus.

schrede. j. ijz voeten.

schredelinck. j. scherdelinck.

Schreeuw, ghe-schreeuw.

Screatus. & Clamor, exclamatio, vociferatio.

schreeuwen.

Screare, exscreare: & Clamare, exclamare, clamorem edere, vociferari. *gal. escrier, crier: ang. shriek, crye.*

schreeuinghe. j. schreeuw.

Schrey, ghe schrey.

Clamor. & Fletus, eiulatus.

schreyen.

Clamare, clamorem edere: & Flere, lachrymari, eiulare.

schreyssel.

Lachrymae.

Schrencke, schrencken. j. schrancke, schrancken.**Schrepel.**

Macilentus, strigosus.

Schrepen.

fland. Radere.

Schreppen, schrappen.

Scarificare, scalpello aperire. *ger. scherpfen.*

schrep-koppeken.

Cucurbitula.

Schreue.

Linea, norma. & Terminus. **Buyten schreue.** Ultra terminum, vltra modum.

schreue wijns.

andvverp . j. **iiij ghelten, oft viij. potten.**

Schrick.

Tremor, terror, horror, formido. pauor.

schricken.

Dissilire, absilire, subsilire, prosilire: & Gradi, transgredi, praetergredi. & Tremere, pauere: exanimari. & Exanimare.

schricken.

Latè diuaricatis pedibus currere. *Becanus.*

schricken.

fland . j. schrijden. Passum facere.

schrick-schoenen.

fland . j. schauerdijnen.

schricken bergher, schrencken-bergher, schrecken-bergher.

Denarius, decem asses: numus decusse X signatus: numus *siue* grossus Saxonicus nouus: numus quatuor stufferorum: *Conuenit (inquit Iunius) denarius ferè cum angelico, quem ab angeli typo Germania ita nominat, siue schrickenbergio.*

schricket-dagh.

Dies intercalaris: embolimus: dies qui quarto quolibet anno intercidit & interseritur: dies intercalator, insititius.

schricket-jaer.

Annus bissextus, bissextilis, intercalaris, intercalarius. à **schricken.** *quia series festorum immobilium anno bissexto immutatur, praetereundo transiliendoque vnum diem. Vox autem Latina intercalaris, à diuersa ratione nomen habet, nempe ab intercalato, hoc est, inserto vno die sub finem februarij.*

schricket-maend.

Mensis intercalaris, Februarius.

schricketlick, ver-schricketlick.

Horridus, terrificus.

Schrift, ghe-schrift.

Scriptum, scriptura.

schrift ghe-leerd.

Literatus, scripturae peritus.

schrift-ghe-leerd, schrijue.

Scriba, Iudaeorum doctor.

schriftelick ver-klaeren.

Scripto siue scriptura, literis siue per literas declarare.

schriftoris. j. schrijf-koker.

schriftuere.

Scriptura, scriptum. *gal. escrit, esriture: ital. scrittura: hisp. escritura.*

schriftuere in recht.

Libellus.

Schrijde, schrede.

Passus, gradus.

schrijd-beenen, scherde-beenen.

Grallare.

schrijden.

Passum facere, grallare, varicare, varicari.

schrijdelinck. j. scherdelinck.

Schrijf-boecksken.

Breuis, breue, codicilli, pugillares: aduersaria, libellus collectaneorum.

schrijf-berd.

Tabella deletilis.

schrijf-berd.

Pluteus. & Abacus.

schrijf-enckt.

Atramentum librarium, scriptorium.

schrijf-ghe-touwe, schrijf-ghe-tuygh.

sicamb. Theca calamaria.

schrijf haeck. j. winckel-haeck.

Norma, regula instrumentum fabrile quo structurae longitudo & anguli explorantur,
& creta aut rubrica signantur.

schrijf-kamer.

Tablinum.

schrijf-koker. j. koker.

schrijf-laede.

Graphiarium, theca calamaria, cistula scriptoria.

schrijf-mesken. j. penne-mesken.

schrijf-papier.

Charta epistolaris.

schrijf-penne.

Calamus scriptorius.

schrijf-priem.

Graphium, stylus.

schrijf schaelie.

Palimpsestus.

schrijf-tafel.

Tabula, album, pugillare.

schrijf-tafelkens. j. tafel-boecksken.

schrijf-veder.

Calamus scriptorius.

Schrijne.

Scrinium, arca, cista. *ger. schrein: gal. escrine: ital. schigno: hisp. escriño: ang. scryne.*

schrijne. j. dood-kiste.

Capulus.

schrijn-hout.

Lignum scriniarium.

schrijn maecker, schrijn-wercker.

Scriniarius.

schrijn-werck.

Opus scriniarium: opus intestinum, ad ornatum aedium ex ligno confectum.

schrijn-wercker.

Scriniarius, capsarius, capsarum opifex; clinopegus.

Schrijuen.

Scribere, conscribere, ducere literas, pingere literas. *ger. schreyben: gal ecrire: ital scriuere: hisp. escreuir.*

schrijuer.

Scriba, scriptor, graphiarius, amanuensis, tabularius, librarius.

schrijueyn.

Scriba, graphiarius.

Schrincken.

vetus. fland. Contrahere, retrahere. *ang. schrincke.*

Schrinde, schrunde.

vetus. Rima.

Schrinden.

Agere rimas, findi.

Schrobben.

Scalpere, scabere, fricare, radere, rasitare: & Corradere, aceruare. *ang. scrape.*

schrobben, reeuwen.

Peste infectos curare.

schrobber.

Scalptor, rasor, corrasor.

schrobber.

hol . j. schraeffeler: & diefleyder.

schrobber.

holl. Homo vilis.

schrobber. j. reeuwer.

Vespillo, pollinctor.

Schroeve, vijse.

Cochlea: lignum siue ferrum erectum strias habens paulatim adscendentes, quod dum vertitur, attolit aut dimittit praeli trabem. *sax. schruue: gal. escroue.*

schroeuen, vijsen.

Vertere siue torquere cochleam. & Subigere, subagitare.

schroeuen.

Fossas ducere metallicas. *sax. schroeffen.*

Schroft. j. schorft.

Scabies.

Schrompe, schrompele.

Ruga.

schrompelen.

Rugis crispare, corrugare.

schrompeligh.

Vietus. **Schrompelige appelen.** Mala pannucia, vieta.

Schronde.

ger. sax. sicamb. fland . j. kloue. Fissura, rima.

schronden.

germ. sax. sicam. fland. Findi, rimas agere.

Schroode, schroye.

Segmen, resegmen, pars abscissa: & Fascia: & Pagella, segmen chartaceum, sceda, philura. *angl. schrouue.*

schrooden, schroyen.

Mutilare, truncare, curtare, decurtare, amputare, praesecare, resecare, circumcidere. *ang. schreade.*

schrooden het gheld.

Circumcidere nummos, accidere monetam, arrodere.

schrood-ijser.

Scalprum.

schrooder.

Putator, resecator.

schrooder.

sicamb . j. snijder. Sartor.

schrooder van gheld.

Accisor monetæ.

schrooder

ger sax. sic j. hornbedor.

schroodinghe.

Resectio, mutilatio, amputatio.

schroodsel.

Praesegmen, resegmen.

schroodelinck, schroyelinck.

Resegmen.

Schroom.

Horror.

schroomen.

Horrere, horrescere, abhorrere, abhorrescere, exhorrescere.

schroominghe.

Horror, pauor, tremor.

schroomenisse.

Horror.

schroomelick.

Horridus, horrendus, horribilis, abominandus.

schroomigh.

Horridus, horribilis.

schroomsel, schroomte.

Terriculamentum, terriculum. & Horror, pauor.

Schroopen.

Dirumpere.

Schrossen.

Conuiuari.

Schruyue.

zeland. Scurra: nebulo.

Schrunde. j. schrinde.

Schubbe van den visch.

Squama.

schubbe, roofken van de wonde.

Crusta vulneris.

schubben des hoofds.

Furfures capitis, porrigo.

schubachtigh.

Squamosus.

schubben den visch.

Desquamare piscem: squamis exuere.

Schudde.

vetus . j. gaffel. Furca.

schudde.

Homo vilis, ignavus, vappa: nebulo, scurra: & Mendicus: & Furcifer: dignus furca siue patibulo.

Schudden.

Quatere, quassare, agitare, vibrare, concutere, quatefacere. *germ. erschutten: gal. escouer: ital. scuottere: hisp. sacudir: ang. shak.*

schudden, schudderen, beuen.

Tremere, horrescere, inhorrere.

schudden.

sicamb . j. storten. Fundere.

schudden van koude.

Horrere, & laborare febribus.

schudden het hoofd.

Quatere caput. & Abnuere: signo capitis aut alio nutu negare, renuere.

schudde-bollen.

Iactare caput, motitare, quatere, quassare, agitare caput.

schudde-bollen van lacchen.

Concuti cachinnis.

schuddinghe.

Quassus, us: agitatio.

schuddinghe.

Horror, tremor: & Horror febris, horrida febris: quercera febris.

schuddelingen van de tafel.

Analecta.

schudden.

sicamb . **j. schudde-bollen.** Cachinnari.

Schuecke. j. scheucke.

Meretrix.

Schuere.

Horreum, granarium. *Scuria pro horreo legitur in lege Salica Francorum. Herm Com. Nuenar.*

schuere van den haese. j. ghe-raemte.**schuer- re.**

Area.

schueren- re.

Area.

Schueren.

Fricare, defricare: tergere, extergere, detergere, nitidare, nitidum facere. & Terere, atterere. *gal. escurer: ang. scovvre.*

schueren.

metaphor. Fallere, decipere aliquem.

schuer-sand.

Glarea.

schuer-steen.

Tophus. *lapidis friabilis genus detergendis sordibus apti.*

schuer-vodde.

Penicillus.

Schuffel.

sax sic fris . j. schuyffel. Pala.

Schuyeren.

Forire.

schuyerer.

Foriolus

schuyeringhe.

Foria, orum: exercmenta siue stercora liquida: alui profluuium siue proluuium.

Schuyffel, schoeffel, schuppe.

Pala, radula, batillus: & Spatha, ligula siue lingula. *ger. schauffel: sax. schuffel: ang. schouel.*

schuyffelen.

Pala radere siue verrere. & Labi, prolabi.

schuyffel-schappraeye.

Parasitus, gnatho, mensarum assecla: musca: reliquias omnes ciborum detergens.

schuyffeler.

holl. Parasitus.

Schuyffel.

sicamb. Infurnibulum.

Schuyffel.

Fistula. *ital. suffolo.*

schuyffelen.

Sibilare. *vulgò sifilare. gal. siffler, sibler: ital. suffolare: hisp. siluar.*

schuyffelinghe.

Sibilus.

schuyfflet, siflet.

Fistula.

Schuyffen, schuyffelen. j. schuyuen.

Fugere, labi, prolabi: & Propellere.

schuyf-ijser.

Obex, pessulus ferreus: vectis remissarius.

schuyf-karre.

sax. sicamb . j. kruy-waeghen. Vehiculum trusatile.

schuyf-laeye.

Capsella trusatilis: capsula pendula.

schuyf venster.

Fenestra trusatilis, remissaria.

schuyffelachtigh.

Lubricus.

schuyf-wt, schuyf-wl.

sax. sicamb. fris. fland. Bubo. *sax. schuffuth.*

schuyffelioen, schoffelioen.

Peniculus furnarius. *gal. escouillon.*

Schuyt.

Aphthae, oscedo: vlcuscula quibus infantium ora vlcerantur: inflammatio in summo ore infantium latitans.

schuyt.

ger. sax. sicam. j. Morbus quo palatum & gingivae equorum prae nimio sanguine intumescunt *Gesner.*

schuylen.

Latere, latitare, delitescere.

schuylen.

fland. Leuiter dormire, dormitare.

schuyl-hoeck.

Latebra, latebrae, latibulum, insidiae.

schuyl-toren.

Specula: & Insidiae.

schuyl-winckel. j schuyl-hoeck.

schuyl-winckel-spel. j. borgh-spel.

schuylinghe.

Latibulum, latebra.

Schuym.

Spuma. germ. schaum: gal. escume: ital. spuma, schiuma: hisp. espuma: ang. skimme, scomme.

schuym van metael.

Scoria, feces metalli: spurcities, retrimmentum, recrementum, stercus, palca aeris.

schuym van siluer.

Helcysma: scoria in argento: faex argenti.

schuym van boeuen.

Faex perditorum hominum, quisquili , homines nihili, colluies nebulonum.

schuym-becken.

Spumas ore agere.

schuym-boeue.

Scurra, nebulo: & Parasitus.

schuym-dichte. j. ge-schuymde dichte.

Cento.

schuym-spaen.

Spatha, rudicula, ligula.

schuym-woord, schuym-termijn.

Vox non vernacula, aliunde petita & impropria.

schuymen.

Spumare, spumas agere, spumescere.

schuymen, broemen.

Despumare: & Parasitari.

schuyminghe.

Spumatus, us.

schuymachtigh.

Spumosus.

schuymmer.

Spumans: & Despumans.

schuymmer.

Parasitus, musca: gnatho: & Quadruplator, delator, sycophanta.

schuymigh.

Spumosus.

Schuyn.

holl. Transuersus, obliquus.

Schuyre. j. schuere.

Horreum.

Schuyte.

Lembus, lenunculus, nau-

giolum, cymba, alueus, linter.

schuytken, boot.

Scapha, phaselus, nauicula lembus, acatium.

schuyt-boeue.

Lintrarius.

schuyt-trecker.

Helciarius.

schuyt-voerder.

Lintrarius, portitor, vector.

schuytenaer.

Vector, lintrarius.

Schuyuen.

Loco mouere, permouere, verrere, protrudere, pellere, propellere, prouoluere, voluere.
& Loco moueri, labi, prolabi, cedere. *ital. schiffare: hisp. esquiar: ang. shoue, shifte.*

schuyuen de gordijnen.

Cortinas contrahere, prouoluere.

schuyuer.

vetus. Scurra, histrio.

schuyuer, schuuer.

sax sicamb. Infurnibulum, pala.

schuyuerdijnen. j. schauerdijnen.

Schuld, schoud.

Debitum, nomen, aes alienum, aes mutuo datum vel acceptum, creditum.

schuld, schoud, mis-daed.

Culpa, peccatum, noxa, reatus.

schuld ende weder-schuld.

Aes alienum & aes suum.

schud be-taelen.

Nomen dissoluere.

schuld met schuld be-taelen.

Versuram facere, aes alienum alieno soluere: versura soluere.

schuld-baer.

Culpabilis, reus, sons.

schuld-bode. j. kluyuer.

Exactor.

schuld-brief.

Chirographum, schedula quam debitor creditori dat: tabulae: nomen, obligatio debitoris.

schuld-heere.

Creditor.

schuld-heys. j. schout-heet.

Praetor: noxiae debitiue exactor: qui poenas irrogat & multas exposcit ab iis qui deliquerunt. *Adr. Iun.*

schuld-heysscher.

Creditor, qui debitum exigit.

schuld-keer.

Versura.

schuldenaer.

Debitor, obaeratus; nomina.

schuldigh.

Debens, aere alieno obstrictus: & Reus, culpabilis, obnoxius, sons.

schuldigh zijn.

Debere, esse in re alieno: teneri.

schudigh oft mis-daedigh zijn.

In culpa esse, culpam rei sustinere: culpaē aut crimini subiici: teneri: obnoxium esse.

Schuppe.

Pala, ligo, rutrum.

schuppe, vier-schuppe.

Batillus.

schupken, self-schupken.

Ligula.

schuppen.

Pala siue ligone eruere aut prouere.

schuppen.

Protrudere, propellere, repentè expellere, repellere, eiicere.

schuppen.

Supplantare, decipere.

schuppen iemanden wt zijnen stoel.

Deturbare aliquem è sede.

schup-stoel.

Sedes qua quis subitò expellitur deturbaturque.

Schure. j. schuere.

Schurft. j. schorft.

Schut.

Defensio, protectio.

Schut, schot, schut-koye.

Septum, locus conclusus, interclusio: inclusio.

schut, schutte.

Custodia libera.

schut, schutte.

germ. sax . j. bol-werck. Agger.

schut, schutte.

sax. sic . j. schutter.

schut, schutte.

campin . j. koe-vangher.

schut.

vetus . j. ghe-schut. Telum, iaculum. à **schieten.**

schut-ghe-veerd.

Iacula, iaculatio.

schut-ghe-veerd houden.

Iaculari in hostem.

schutten.

Pellere, propellere, pulsare, auerrere, arcere.

schutten den slag.

Ictum auertere, repellere, excipere, recipere, clypeo, gladio, &c.

schutten den wind.

Iniuriam venti excipere.

schutten, op-houden.

Sistere, temorari, impedire, obstare.

schutten, be-waeren.

Custodire.

schutten, be-schermen.

Defendere, tueri.

schutten.

Sepire, intersepire, intercludere, occludere, claudere, serare, obserare: vallare, obstruere. *ang. shut.*

schutten de beesten, int schut oft schot doen.

Pecus subsistere, sistere, in septum agere, includere & pignoris loco retinere: capere & detinere pecus alienum.

schutten op sijn tanden.

adag. Nihil moueri maledictis. *q.d.* dentibus auertere: *metaphora a lupis sumpta, qui dentibus ictus & verbera auertunt.*

schut-herd.

Assamenta tenuiora interseptis apta.

schut-dack. j. looue.

Proiectura.

schut-gaeten.

Clathri, clathra: cancelli.

schut-koye.

Septum ferarum, retinacula bestiarum.

schut-mael.

Iactus teli, iactus sagittae: iaculi emissi spatium.

schutsel.

Paries intermedius, coassamentum, opus intestinum, sublicium: interseptum, sepimentum, septum, obstaculum, obiectaculum, obex.

schutsel. j. scherm-berd, scherm.

Pluteus.

schutsel tegen de sonne.

Vmbraculum.

schutsel van den bie-korf.

Propolis: gluten quo alvei oras compingunt apes, & frigoris iniuriaeque omnes aditus obstruunt.

schutsel aen de deure.

Diathyrum.

schuttinghe.

Interclusio, inclusio, clausura, retentio, statio ferarum, septum.

schuttinghe.

Excipula, septum vimineum in profluente aut vndis: piscium insidiae.

schutter.

Sagittarius, iaculator, arcitenens.

schutters-hof.

Campus iaculatorius: circus sagittariorum.

schutterije.

Collegium iaculatorum: agmen, classis, siue congregatio sagittariorum.

Schuttel.

sicamb. hol. j. schotel. Scutella.

Schuuen. j. schuyuen.**S E****Sebberen. j. sabberen.****Sech.**

ger. sax. Conuiuium, symposium.

sechen.

ger. sax. Conuiuari, computare.

sech-geselle.

Conuiuator epularis: *vulgò* coepulonus.

Seck.

zeland. Carex. *ang.* segges.

Seckel.

ger. sax. sicamb. Sacculus, crumena, marsupium.

Secreet, secretaris.

&c. vide in Append.

Sede.

Mos, ritus, consuetudo. *ger. sitten.*

sede-baer, sed-baer.

Modestus, moratus.

sede-leere.

Ethice, ethica: scientia moralis

sedigh.

Modestus, moratus, mitis, compositus: tranquillus, sedatus.

sedigheyd.

Modestia.

sedighlick.

Modestè.

Sédele.

per sycopen sele. Sedile.

Sedert, sindert, sind.

Postilla, postquam, post: à.

sedert dien tijd.

Ab illo tempore, ex quo, ex eo tempore quo: à tempore illo. *ang. since, sins.*

Seduwaer.

Sedoaria.

See.

Mare, salum, sal, aequor, pelagus, fretum, pontus. *Dicitur Becano see. q.d. sie, siue siede: quòd mare semper bullire videatur. sicut fretum à feruendo. ang. sea.*

see.

Stagnum, lacus. *ger. see.*

see-aiuyn.

Scilla. *q.d. caepe marinum.*

see-angst.

Syrtis.

see-beete.

Beta marina: *betae genus locis arenosis circa mare proueniens.*

see-biese. j. bobbert.

Mariscus, iuncus leuis.

see-boesem.

Sinus, littus incuruum quod mare complectitur.

see-braessem.

Aurata, orata: *vulgò* prasemus marinus.

see-brand.

Flamma marina.

see-diepte.

Pelagus, altum maris.

see-dijck.

Agger marinus: agger ad coercendum maris impetum congestus.

see-drifte.

Merces in mari natantes: merces naufragorum.

see-engde.

Fretum, maris angustiae.

see-ghe-buerigh.

Maritimus.

see-god.

Neptunus.

see-gras.

Alga, vlua, fucus marinus.

see-haen.

Cuculus. *vulgò* gallus marinus: piscis gobio congener.

see-hauen. j. hauen.

Nauale, portus.

see-hond.

Phoca: canis marinus: belua marina, canum more coiens, atque in terra terrestrium animalium ritu pariens: & Vitulus marinus: belua marina corio & pilis tecta, instar vituli vel bouis mugiens.

see-horen. j. see-slecke.

Cochlea.

see-kaerte.

Charta nautica.

see-kalf. j. see hond.

see-kant.

Littus, ora maritima.

see-kappe.

sax. sicamb. Penula gausapina: habitus nauclerius.

see-katte.

Lolligo. *q.d.* cattus marinus: *piscis genus.* **Spaensche see-katte.** Sepia.

see-klippe.

Scopulus.

see-kompas. j. kompas.

see-koninck.

Mullus barbatus. *vulgò* rex marinus: piscis maximae nobilitatis & gratiae, maximique pretij.

see-kosten, see-kusten.

Maris limites, limites maritimi, regiones maritimae,

orae maritimae.

see-kreft.

Astacus, cammarus, cancer marinus.

see-krijgh.

Naumachia: bellum classicum, nauale.

see-krijghs-man.

Miles classiarius, classicus, epibates.

see-kruyd. j. see-gras.

see-land.

Cadanonia, Scandia. *vulgò* selandia *q.d.* terra maritima.

see-man.

vet. Nauta, nauclerus.

see-merck, bake.

Specula, pharus. *q.d.* signum marinum.

see-mos.

Muscus marinus.

see-mosschel.

Buccina, concha marina.

see-nestelen.

Alga marina.

see-oeuer.

Litus maris.

see-orloghe. j. see-krijgh.

see-palinck. j. kongher-ael.

Congrus.

see-peerd.

Hippopotamus, equus fluuiatilis.

see-rootse.

Promontorium.

see-roouen.

Piraticam exercere.

see-roouer.

Pirata, praedo marinus.

see-roouers schip.

Nauis praedatoria, nauis piratica, paro, myoparo, piraticus myoparo.

see-roouerije.

Piratica.

see-schip.

Nauis marina.

see-schuym, visch-been.

Sepium, *testum*: solidum illud quod in sepia continetur, quo aurifices vtuntur. *Adr. Iun.*

see-schuym.

Halosachne, spuma arida maris, lanugo maris, salispuma, salsa aspergo.

see-sieck. j. ver-seeuwt.

Malacus.

see-sieckte.

Nausea marina, malacia.

see-slecke.

Cochlea.

see snoeck.

Lupus piscis: lupus marinus.

see-speck. j. meer-swijn.

q.d. laridum marinum.

see-spinne, meer-spinne.

Sepia piscis.

see-stad.

Vrbs marina, opidum maritimum.

see-stilte, kalm.

Malacia, tranquillitas maris, pellacea.

see-storm.

Procella.

see-strande, see-stranghe.

Litus, crepido.

see-swaelue.

Hirundo marina: *piscis qui vespertilionem magnitudine ac maculis alarum emulatur.*

see-tonne. j. baecke.

Specula.

see-vaerd.

Naugatio marina, cursus marinus.

see-vaerder.

Nauta.

see-verwigh.

Thalassicus, marinus, caeruleus.

see-visch.

Piscis marinus, pelagius, quorius.

see-voght. j. ammirael.

Praeses aquarius, praefectus maris.

see-voghdije. j. ammirael-schap.

see-waeter.

Aqua marina.

see-wijf, maer-minne.

Syren. *q.d.* mulier marina.

see-wolf, snoeck.

Lupus piscis.

see-winde.

Soldanella herba; crambe thalassia: brassica marina: *conuoluulus* marinus.

see-wonder.

Monstrum marinum.

seesch. j. seewsch.

Marinus.

Seecke.

fland . j. seycke. Vrina.

Seeckel. j. sickel.

Secula, falx.

Seel.

Funis, restis, vinculum stupeum. *sax. schel* **Seelken.** Funiculus, resticula.

seel-bast.

Cham daphne, laurus pusilla.

seel-dansser, seel-gangher. j. koorden-dansser.

Funambulus, funirepus, neurobata: qui per extantum funem incedit.

seel-draeyen.

Torquere restes, funes.

seel-draeyer.

Restio.

seel-rijs.

Alcea: maluae siluestris genus, cuius caules cortice cannabino vestiuntur. *germ. selrijss.*

seelen.

Ligare fune.

Seelt, slije.

Tinca piscis. *ger. schley.*

Seem.

sicamb . j. barbeel. Mullus.

Seem, honigh.

Mel. & Mel secundarium, vilium, pressum, melè pressis fauis.

seem-koeck.

Placenta, dulciarium è melle, farina, &c.

seem-honigh.

holl. fris . j. maeghden-honigh.

seem-strijcken.

Blandiri, adulari.

seem strijcker.

Adulator, assentator.

seemken, seemen-koecksken.

Crustulum mellitum.

seemen.

Melleus, mellitus.

seemen.

Linere sine imbuere melle.

Seem, seemsch leder, seemen leder.

Aluta, pellis mollior, flava, mellina siue mellea: *huiusmodi enim colorem plerumque alutae & pelles hedinae probè praeparatae referunt. ger. ziemsch,*

zemisch: sax. semisch: gal. sameau, chameau.

seem-touwer, seem-be-reyder.

Alutarius, pellium tenuiorum concinnator.

Seen.

sicamb . j. senuwe, sene.

Seende, sende.

Synodus.

Seepe.

Sapo, smegma, matriaca pila. *ger. seipffen. gall. sauon: ital. sapone, sauone: hisp. xabon: ang. sope.*

seep-asschen.

Cineres smegmatici, saponarij.

seep-sieder.

Smegmatopoeus.

seepen.

Sapone linere, smegmate vngere.

seep-kruyd.

Saponaria, herba fullonia: struthij genus. *herba quae, vt smegma, eluendis maculis adhiberi solet.*

seep-sop.

Aqua saponaria.

Seer.

Vlcus, scabies. *ang. sore.* **Quaed seer.** Vlcus Chironium, vlcus Telephium, malignum, tetrum, verminosum.

seer, seerken.

Crustula vulneris siue vlceris.

seer.

Dolor, aegritudo.

seer, seerigh.

Dolens, saucius, laesus.

seer doen.

Dolere: & Dolore afficere, laedere, vlcerare, vrgere.

seeren.

vetus . j. seer doen.

seerigh, seerlick.

Exulceratus, scabiosus, laesus, saucius, dolens: & Moestus.

seerigheyd.

Exulceratio, scabies: & Dolor. & Tristitia.

seerlick. j. seerigh.

Seer.

Valde, vehementer, admodum, multum, per quam, plurimum, magnoperè, multoperè, oppido, apprimè: prae & per *in compositione*: vt **Seer groot, seer lanck, seer scherp, seer dorre**: Praegrandis, praelongus, peracutus, peraridus *ger. seher*.

seer gaen. j. rasch gaen

Properare.

seerte.

Maxime, vehementissimè. **Om ter seerste loopen.** Certare cursu, contendere cursu.

Seeuer.

Saliua, oris pituita, oris excrementum.

seeueren.

Saliuare, pituitam oris emittere, saliuam facere: stillare, pituitam ex ore sputare.

seeuer-boesem.

Saliuarium.

seeuer-doeck.

Saliuarium.

seeuer-wortel.

Pyretrum: herba saliuaris.

seeueringhe.

Saliua, saliuarum defluxus

Seeuwe.

vetus . j. see. Mare.

seeuwisch, seesch.

Marinus, aequoreus.

seeuwsche boone.

Fabula, phalesus minor, faseolus, bona Zelandica *Remb. Dodoneo.*

Sef. j. seue.

Cribrum.

Seffen.

vetus. Comprehendere, simul scapere.

seffens.

Simul, vnà, pariter.

Segghe.

fland. Gramen palustre maius.

Segghe. j. wt-spraecke.

segghen.

Dicere, narrare, referre, commemorare. *ger. sagen: ang. saye.*

seghachtigh.

Loquax, verbosus.

seghs-lieden.

Arbitri.

seghs-man.

Arbiter, disceptator.

segh-maere.

Fabula.

segghen-schap, seggher-schap.

fland. Arbitrium, arbitri sententia.

segghene.

vetus. Arbitrium.

segh-woord.

Dictum, prouerbium, dicterium.

Seghe, ceghe.

sax. sicamb. Capra: capra victoriae causa, hostiae siue victimae loco immolari solita.

seghe.

germ. sax. sicamb. Victoria, palma.

seghe ende deghe.

Victoria & praestantia.

seghe-lof.

Adorea.

seghe-loon.

Epinium.

seghe-brief.

Litterae laureatae, victrices, victoriae indices.

seghe-manneken, ceghemanneken.

sax. sicamb. Satyrus. *sax. sigenmanneken.*

seghe-offer.

Hostia, victima.

seghe-rijck.

Victoriosus.

seghe-teecken.

Trophaeum, victoriae signum.

seghe-vechter.

Victor, triumphans.

seghe-vier.

Epinicium.

seghe-wortel.

Radix victoriae, victorialis longa.

seghelick.

Triumphalis, victoriosus.

seghen.

vetus ger. Vincere.

segher.

vetus. Victor.

Seghel.

vetus . j. seyl. Velum. *ger. saeghel: sax. segel: ang. sayle.*

Seghel.

Sigillum, signum. *ger. sigel: gal. seel, seau. ital. sigillo: hisp. sello: ang. seale.*

seghelen.

Sigillare, obsignare, subsignare, consignare, sigillo munire, signum imprimere. *ger.* siglen, besiglen: *gal.* seeller: *ital.* sigillare: *hisp.* sellar: *ang.* seale.

seghel-gheld, wachs-gheld.

Cerarium: id quod cerae siue sigilli diplomatis nomine penditur.

seghel-rinck.

Annukus sigillaris, signatorius.

seghel-wachs.

Cera sigillaris.

Seghen.

Bona precatio: benedictio *apud Eccles.*

seghenen.

Bona dicere, bene precari, fausta precari, lustrare: benedicere, *apud Eccles.*

seghenen de tafel.

Sacrare mensam: consecrare mensam. *Lud. Viues.*

seghenen met het teecken des kruys.

Munire signo crucis. **God segene v.** Seruet, conseruet te Deus. **God seghene de maeltijd.** Deus conseruet conuiuas, sit felix conuiuium, prosit conuiuis.

Seghene, saghene, seyne.

holl. fris. Sagena.

Seycke.

Lotium, vrina.

seycken. j. pissen.

Meiere.

seyck-ameysse.

sicamb . j. mier-seycke.

seyck-pot. j. pis-pot.

Matula.

seyck-teyle.

Matula.

seyck-worm. j. mier-seycke.

Formica.

Seyde

sax. sicamb . j. snaere. Chorda, neruus, fides. *ger. seyten.*

seyden spel.

sax. sicamb. Fides, lyra. *ger. seyten spil.*

Seyd. j. sind, sedert.

Postilla, postea.

Seyen. j. saeyen.

Serere.

Seyghen. j. sijghen.

Colare.

Seyghene. j. seyne.

Sagena.

Seygher.

ger. sax. sicamb . j. on-klaer.

Seyl.

Velum, linteum, carbasus, sinus carbaceus. *germ. saegel: sax. segel: ang. sayle.*
T'seyl gaen. Nauim veliferam conscendere.

seyl-baere zee.

Mare veliuolum, nauigabile velis.

seyl-boom. j. mast.

Malus.

seyl-gat.

Carchesium: foramen per quod in summo malo funes traiciuntur.

seyl-maecker.

Lintearius: qui lintea velaque conficit & suit.

seyl-schip.

Nauis velifera, veliuola.

seyl-spriet.

Antenna.

seyl-stanghe.

Antenna.

seyl-steen.

Magnes, siderites: *lapis quo nautae cursum instituunt ac securè velificant.*

seylen.

Velificare, velificari, dare vela, facere vela, nauigare velo, permittere vela ventis: linteo volare, *Catull. ger. saeglen: ang. sayle.*

seylen.

hol . j. slingheren.

seyligh schip, seylende schip.

Veliuola nauis.

seylighe zee.

Mare veliuolum.

Seynden.

potiùs senden. Mittere.

Seynde, senne, send, seent, sinde, seyne.

vet. Synodus. gal. senne: ang. seane.

Seynd-schepen, sind-schepen.

Syndicus, defensor iuris publici, ciuium aduocatus & defensor.

seynd-schepenen.

Senatus syndicalis. *vulgò* deputari.

Seyne, seyn-net, seygene.

Sagena. *gal. seyne: ital. sagena.*

Seyne.

holl. fris. sicamb j. seysene. Secula.

Seynen.

fland . j. seghenen. Bene precari.

Seyssen, seynsen, seyssel.

Secula, dens Saturni, falx messoria, foenaria, foeniseca.

Seke.

sax . j. sieck. Aegtotus.

Sekel.

ger holl. fris. sic . j. sickel.

Seker.

Certus, indubitatus: & Securus. *ger. sicher gal. seur: ital. securo: hisp. seguro: ang sure.*

seker.

fland . j. borghe, seker borghe. Cautio, fideiussio: fideiussor quo creditor redditur securior. & Pignus.

seker stellen.

fland. Fideiubere, cauere.

seker weten.

Certò scire, liquidò nosse: exploratum habere.

seker, sekerlick.

Certè

sekeren. j. ver-sekeren.

Certum & securum reddere, asserere.

sekeren.

vetus. Despondere, desponsare. & Iuramento affirmare.

sekerer, ver-sekerer.

Assertor, confirmator.

sekerheyd.

Certitudo, certum: securitas: cautio.

sekeringhe. j. ver-sekeringhe.

sekerlick.

Certè, sanè, profectò, procul dubio, enimuero, equidem, nae: & Securè, tutò.

Sel. j. silte.

Salsugo, humor salsus.

Selden.

Rarus, infrequens, insolens: & Rarò, rarenter.

selden, seldenlick.

Raro, rarenter, insolenter. *germ. selten: ang. seldome.*

seldenheyd.

Raritas, paucitas, infrequentia.

seld-saem.

Rarus, insolens, insolitus, insuetus: & Portentosus, monstrosus: & Insolens, morosus, difficilis, discolus.

seld-saemheyd.

Raritas, insolentia. & Morositas.

seld-saemlick.

Rarò, rarenter. & Insolenter, morosè: Monstrosè.

Sele, sedele.

Sedile, sedes.

Self, sulf.

sax. sic. Extremitas. & Extremus.

self-ende, self-egghe, self-kant.

Ora panni vel telae: extremitates panni aut lintei.

Self, selue, selfs.

Idem, ipse, ipsemet. **Ick self.** Ego ipse, egomet. **Ghy self.** Tu ipse, tute, tu met. **Hy self.** Ipse met.

self-schot.

vet. fland. Arcus automaticus: sponte & vltro iaciens.

self-tijdigh.

Coaetaneus, contemporaneus.

self-vuldigh, self-fuldigh.

vetus. Infrenis, violentus, contumax.

self-willigh.

Spontaneus, voluntarius. & Effrenis, contumax.

self-willighlick.

Sponte, sua sponte, volens.

selfs-self.

Idem ipse **Van selfs**. Sponte, sua sponte, sua voluntate, suapte, voluntate, natura: vltro. **Mijns selfs schuld**. Mea ipsius culpa.

Selfe.

vetus j. saue. Saluia.

Selle.

vetus . j. ghe-selle. Socius.

sel-schap. j. ghe-selschap.

Societas.

Selle, selle-maend, sulle.

vetus. holl. Februarius.

Sellen.

vetus. Vendere. *ang. sell.*

Semeyse. j. stand-vincke.

Seluer. j. siluer.

Argentum.

Semel, semelen, gruys.

Furfur, furfures, farinae recrementum crassius, furfurum recrementa, canicae.

semel-meel.

Similago, simila: farina ex qua crassiores furfures excreti sunt: flos farinae. *ger. simmelmael: sax. semmelmeel: gal. semoule: hisp. semola.*

semelachtigh.

Furfurosus, furfureus, furfuraceus, canicaceus. & *metaphoricè*, Scrupulosus, nimis curiosus in re leui. & Lentus in opere.

semelen.

Friuola scrupulose agere, & grauia ignauiter.

semeler.

Scrupulosus in re parui momenti, curiosus rerum friuolarum, ignauus in re graui: & Cunctator.

Semijte.

vetus . j. sammet. Sericum.

Senckel.

ger. sax. sicam. Perpendicularum, bolis.

senckel.

sax . j. nestel. Ligula.

senckel-snoer.

germ. sax. Amussis, linea.

Sencken. j. sincken.

Mergere, mergi.

Send, sende. j. seyne, seene.

Synodus.

Sendael. j. sindael.

Sindon.

Sende, seyne.

fris. holl. Falx messoria maior.

Sende.

vetus. fland. Donum quod mittitur. & Visceratio.

senden.

Mittere, legare, destinare. *ger. senden: ang. sende.*

send-bode.

Nuncius.

send-brief.

Epistola, literae, tabellae.

send-feeste, senden-feeste.

vetus. sicamb. Pentecoste: à mittendo.

Sene, sene-boom, sene-bladeren.

Sena. germ. senet: gal. sene: ital. sena: his. sen.

Sene.

ger. sax. sicamb . j. senue.

sene-groen.

Bugula, prunella, solidago: consolidae genus: herba sacra: *herba quae neruorum contractionibus medetur.*

Sene-schalck, sine-schalck.

Oeconomus, architrclinus, praepositus familiae, magister domus: minister familiae: administrator rerum familiae necessariarum: familiae gubernandae praepositus: & Praefectus prouinciae, dioecetes: *dictio composita ex sin, siue ghesin, aut sind, siue ghe-sind, id est, familia: & schalck.* i. seruus, famulus, minister. *vulgò sineschalcus. gal. seneschaul: ital. siniscalco.*

Senghel.

Stricturae, squamae siue scintillae è candente ferro malleis cuso emicantes. & Cineres carbonum saxeorum. & Scoria ferri. *gal. estin celle: ital. scintille: hisp. centellas: ang. syndre.*

senghelen, singhelen. j. senghen.

Vstulare.

senghen.

Vstulare, vrere, adurere, leuiter vrere. & Vri calore tanquam scintillarum.

senghen de verckenen. j. schouden.

sengh-toer, vier-roer.

Sclopus, stlopus, minor bombardae: fistula igniflua: *vul-*

gò arcus busius. *Leuin. Lemnius* **sinck-roer** dici putat, à **roer**, *id est*, clauus nauis: quod manu capulo tanquam clauo admota, excussisque è silice scintillis in obuios detorqueatur. Non malè **sengh-roer**, siue **vier-roer**, dici posse, mihi videtur à **roer**, *id est*, arundo fistula. & **senghen**. i. vrere, adurere.

Sennep.

sax. sicamb . j. mostaerd. Sinapi, sinapis. *germ. senff: sax. senp: gal. seneue: ital. senape: ang. senuy.*

Senod. j. send.

Synodus.

Senue, senuwe.

Neruus. *germ. sen. sax. sene, senader: ang. sinevve.*

senue-aderen.

Varices.

senue-water, lid-water.

Pituita, serum neruorum. *vulgò synnouia.*

senueachtigh.

Neruosus.

Sepelen.

hol . j. leken, druppen.

Serck. j. sarck.

Cippus.

Sergeant, schergeant.

Viator, satelles, accensus, lictor, pr torianus minister, apparitor: minister publicus. *vulgò* sergeantus. *ger. scherg: sax. schergeant: gal. sergeant: ital. sergente: hisp. sergent: ang. sergeant.*

Serp, sarp.

Acerbus, immitis: & Subacidus, acidulus. **Serpe druyue.** Vua subacida.

Serpent.

Serpens, anguis. *gall. serpent: ital. serpente: his. sierpe: ang. serpent.*

serpente, serpentijne.

Genus bombardae, siue tormenti bellici minorus, serpentis effigie. *vulgò* serpentina.

serpents-tonghe.

Sagitta, sagittalis, sagittaria: *herba foliis longioribus, & angustioribus serpentis linguam, siue alatae sagittae cuspidem referens.*

serpentsch.

Anguinus, anguineus.

Serulette, hand-dwaele.

Mantile, mantelum, mantelium: chiromactrum: *gal serulette: ang. seruiet.*

Ses, sesse.

Sex. ‘ *ger. sechs: gal. six: ital. sei: hisp. seys: ang sixe.*

ses ten hondert.

Semissis vsura.

ses-hoeckigh.

Sexangulus.

ses-iaerigh.

Sexennis.

ses-mael.

Sexies.

ses-reysen.

Sexies.

ses-thien.

Sexdecim, sedecim.

ses-weruen.

Sexies, sex vicibus.

sesken.

Senio: latus tesserae sex ostendens puncta.

sesken, sissen.

sicam . j. grooten. Triens, tertia stuferi pars.

sesken. j. ses mijten.

sesken.

fland . j. neghen-manneken.

seste.

Sextus.

sestigh.

Sexaginta, sexageni. *ger. sechtzig: gal. soixante: ital. sesanta: hisp. sessenta: ang. sixty.*

sester, sister.

Sextarius. & Modius. *mensura apud varies varia: antvverp. vier viertelen.*

Set.

fland. Sedes. & Culus: anus. germ. sitz, gesaez: ang. seat.

Sete, sette.

Pecten: instrumentum rusticum denticulatum quo ager pisis, fabis, glandibus conserendus foditur.

sete.

vetus. Statio.

Setel.

Sedile, sella, sedes, cathedra. *germ. sessel: ang. settle.*

Setten.

Ponere, locare, collocare, statuere, constituere. *ger. setzen: ang. set.*

setten een huys.

Aedificare, construere domum.

setten iemanden ghevanghen.

In vincula dare, in vincula conicere.

setten iemanden dagh.

Constituere, praescribere, determinare: praestituere alicui diem.

setten te koope.

Inscribere, venale exponere domum, agrum, &c.

setten. j. planten.

Defigere, plantare, pangere, figere plantas

setten.

Sidere ad ima vasis.

setten, schatten.

Censere, aestimare: ad pecuniae taxationem redigere: pretium statuere, indicare, taxare.

setten op gheld.

Adaerare, aere aestimare.

setten te pande.

Pignerare vel pignerari: pignori dare, pignori opponere.

settinghe.

Positio, positura, positus, locatio.

settinghe.

fland . j. schattinghe. Censur. *vulgò* impositio. *ang. setting.*

settinghe.

ger. sax. sic. holl. Lex, decretum, constitutio. *ger. setzung.*

setter.

Compositor.

setter der druckerijen.

Compositor typorum, typotheta.

setsel.

Positus, us: positio.

set-stucken.

Positiones: fundamenta quibus innituntur argumenta.

Seude. j. sode.

Seue, sifte.

Cribrum, incerniculum. *ger. sib. sax. sichte: ang. siue.*

seuen. j. siften.

Cribrare, incernere.

Seuel-boom, seuen-boom, seuen-palm. j. sauel-boom.

Sabina.

Seuen.

Septem, septeni. *germ. siben: ang. seuen, seauen.*

seuen iaerigh.

Septennis.

seuen mael.

Septies.

seuen-weruen.

Septies.

seuen-ghe-sternte, seuen-sterre.

Septentriones, vrsa, arctos.

seuen-ghe-tijden.

Septem horae canonicae.

seuen-ghe-tijd-kruyd.

Lotus satiua: Trifolium odoratum alterum. *vulgò herba septem temporum: quia fertur virens & crescens septies in die odorem mutare.*

seuen sterre. j. seuen-ghe-sternte.

Septentriones. & Pleiades.

seuen-thien.

Septendecim.

seuen-thienste.

Decimus septimus.

seuenste.

Septimus.

seuentigh.

Septuaginta.

seuentigh-mael.

Septuagies.

seuentighste.

Septuagesimus.

Seuen-boom, seuen palm. j. seuel-boom.

Seuer-saed, sewer-saed.

Semen sanctum, sanctolinum absynthij species.

Seughe.

fland . j. soegh. Sus.

seughen-brood.

Cyclaminos, cyclamen, panis porcinus: rapum terrae tuber terr , artonita, rapum porcinum.

Seule, suyle,

fland. occident . j. eemer. Sityla

Seunie.

hol. sic . j. vercken-trogh. Aqualiculus.

Seuren. j. soren.

S I

Sibbe. j. ghe-sibbe.

Affinitas.

sib-schap. j. maegh-schap.

Sichel, sickel.

Falx, secula. *ger. sichel: ang. sikle.*

Sicht, sichtent.

fland . j. sedert.

Sichte.

sax. sicamb. j. sif. Cribrum pollinarium.

sichten.

sax. sicamb . j. siften. Cribrare.

sichten. j. sijghen.

Colare.

Sichte.

sax. fris. sicamb. hol . j. picke. Secula, falx messoria. *ang. sythe.*

sichten. j. picken.

Sicht. j. ghe-sicht.

Visus. *ang. sight.*

sicht-baer.

Conspicuus, spectabilis.

sicht-baerlick.

Apertè, dilucidè.

sicht-eynder.

Horizon.

sichtigh.

Conspicuus.

sichtighen, sichten.

Conspicere.

Sichtent, sedert.

Post illa, post-quam, inde, postea, ab eo *tempore*. **Sichtent den morghen.** A mane.

Sickel.

Secula, falx messoria, falx adorea, frumentaria. *ger. sichel: ang. sickle.*

Sicksene. j. wippe.

Tollenon.

Sickust.

germ . j. papegay. Psittacus.

Sident. j. sint.

Postquam. *ang. sithe.*

Sieck, kranck.

Aegrotus, morbosus, morbidus, infirmus. *germ. siech: ang. sicke.*

sieck

in compositione. Auidus, cupidus, appetens valde, languens cupidine siue amore: *vt* **man-sieck, houw-sieck, speel-sieck, lodder-sieck, &c.**

sieck-dagh.

vetus. Morbus.

sieck-stoel.

Sella familiaris.

sieckachtigh.

Valetudinarius.

sieck-huys, sieck-kamer.

Nosocomium, valetudinarium.

sieckelick.

Valetudinarius.

sieckaerd.

Valetudinarius. **Den sieckaerd maecken.** Aegrotum simulare, simulare morbum.

sieckte, kranckheyd.

Morbus, valetudo aduersa.

sieckelick.

Morbosus, aeger, valetudinarius.

siecktenisse. j. sieckte.

Morbus.

sieckertieren.

flandr. Morbosus, valetudinarius.

Sieden.

Bullire, ebullire, feruere, ferbere, inseruere: , & Lixare, elixare, aqua coquere.
ger. sieden: ang. seathe.

sied-pot.

Lebes, cacabus.

siedende.

Feruens.

siedende heet, sodigh.

Feruidus, feruens.

Sieghen. j. sijghen.

Colare.

Siele

Anima. *ger. seel: ang. soule.*

siele, sielken.

Indusium, subucula: & Theristrum, vestis aestiui vsus: tunica leuidensa.

siel-braecken. j. dood-braecken.

Agere animam, sub agone iacere: *vulgò* agonizare.

siel-braeckinghe.

Agon: luctamen spiritus extremi in homine animam iam agente.

sielen-dagh.

Feralia, februa: feriae pro defunctorum manibus.

siel-loos.

Inanimus, inanimatus.

siel-misse.

Inferiae, piaculum, piaculare sacrum. *vulgò* missa pro defunctis.

siel-soecken.

Velle occidere, quaerere animam. *Exod. 4, 19. Matth. 2, 20.*

siel-soecker. j. moord-priem.

Sica.

siel-toghen. j. siel-braecken.**sielken.**

Animula.

sielken. j. siele.

Indusium, subucula: & Theristrum.

Sien.

Videre, cernere, tueri, intueri, conspiciere, conspiciari. *germ. sehen: ang. see.*

sien ghelijck,

&c. **j. schijnen.** Apparere, praebere speciem.

sien laten.

Ostendere, exhibere, edere.

siende.

Videns.

siende blind zijn.

Connuere.

sienlick, sicht-baer, sien-baer.

Visibilis, spectabilis, aspectabilis, conspicuus.

Siere, sierken.

Acarus, teredo, siue exiguus, admodum vermiculus, qui subter cutem erodit, agitque cuniculos in pruriginosis manibus. *gal. ciron.*

siere, sierken.

Atomus, res minutissima: festuca. **Niet een siere gheuen.** Ne gry quidem dare.

sieren

vetus . **j. ver-sieren.** Fingere, confingere.

Sieren.

vet . **j. cieren.** Ornare. *ger. zieren.*

Sif, sifte, seue.

Cribrum, incerniculum. *ger. sib. ang. sifte.*

siften.

Cribrare, cribro, incernere, excernere. *ger. siben: ang. sifte.*

siftsel.

Excretum, purgamentum quod cribro siue incerniculo separatur.

Sifflen, schuyffelen.

Sibilare. *gall. sifter; sibler: ital. zuffolare, sibilare: hisp. siluar.*

sifflet, schuyflet.

Fistula.

Sighe. j. seghe.

Victoria.

Sigmaers kruyd.

Alcea, bismalua siluestris: *vulgò herba Simeonis.*

Sij.

Ipsa, illa, *singul.* & Ipsi, illi, ipsae, illae, *plural. ang. she.*

sij-lieden.

Ipsi, ipsae.

Sijd, sind, sichtent.

Postquam.

Sijde.

Latus, pleura. *germ. syt: ang. syde.* **Ter sijde.** Ex obliquo, ex transuerso. **Ter sijden alleen.** Seorsum.

sijde.

Pars. & Partes, factio.

sijde.

fris. sicamb. Coniux.

sijde.

Foemina: *propriè de auibus dicitur: maximè de cothurnice femina.*

sijde van t'bladt des boecks.

Pagina, pagella, cera, facies chartae.

sijde specks.

Succidia: tergum porci muria aut sale conditum.

sijd-balcken, hoeck-steenen.

Orthostatae, arrectaria.

sijd-ganck.

Diuerticulum.

sijd-ghe weer.

Arma quae lateri accinguntur, vt gladius, machaera, pugio, parazonium.

sijd-kraemer.

sicamb. Institor, tabernarius.

sijd-pad.

Diuerticulum.

sijd-wegh.

Diuerticulum, semita transuersa ad latus viae militaris.

sijden-wee.

Pleuritis, dolor lateris acutus & pungens.

sijden-weeck.

Hypochondria.

sijdelinck, sijdelincks.

Ex obliquo, ex transuerso; obliquê, in obliquum.

Sijde, sije.

Sericum, mataxa, serica blatta. *vulgò seta siue seda. ger. seyden: sax. syde: gal. soye: ital. seta: hisp. seda: ang. sylke. Spin-sijde.* Bombycinum.

sijden kleed.

Vestis serica, bombycina, Coa.

sijden-ver-kooper.

Metaxarius, negotiator qui serici mercaturam exercet. *Iustinian. Alciat.*

sijden-sticker.

sicamb . j. borduer-wercker.

sijden-weuer, sijden-spinner.

Sericarius.

sijden-worm.

Bombyx.

Sijffelen. j. siffelen.

Sibilare.

Sijghe.

Colum, qualus. *sax. sye.*

sijghen.

Colare, excolare, percolare, eliquare: per colum purgare.

sijgh-doeck.

Colum.

sijgh-korf, stuyck-mande.

Qualus.

sijgh-korfken.

Quasillus, fiscella.

sijgh-schotel.

Colum.

sijgh-vat.

Colum.

Sijle, sille.

holl. fris. Incile, aquagium, cataracta.

Sijn, zijn.

Esse, existere, constare, exstare. *germ. seyn.*

Sijn.

Suus, a, um. *germ. seyn: gal. sien: ital. suo: hisp. suyo.*

sijns selfs zijn.

Esse sui iuris, esse suae potestatis: nullius imperio subiectum esse.

Sijpe.

Cloaca.

sijpen.

Stillare, manare, fluere.

sijp-ooghe, sijp-ooghigh.

Lippus, gramiosus.

sijpende ooghen. j. leepe.

Oculi gramiosi, oculi fluentes.

Sijs, sijsken. j. sesken.

Senio.

Sijsken. j. cijsken.

Acanthis.

Sijte, sijten-spel. j. seyde, seyden-spel.**Sille, sijle, sulle.**

Incile, aquagium, aquaeductus: canalis incilis, fossa incilis.

sille, sulle.

Limen.

sille lands. j. loopen, hondert roeden.

Quadrans iugeri.

Silte. j. sulte.

Salsugo, salsilago.

silt-hout.

Sal è glebis salsilagine imbutis arte extractus. *Adr. Iun.*

siltigh

Salsus.

Siluer.

Argentum. *ger. silber: sax. suluer: ang. syluer.*

siluer-ader.

Galena, argenti vena, molybdena.

siluer-bergh, siluer graue, siluer-kuyl.

Argentifodina, argentarium metallum.

siluer-glede. j. siluer-schuym.

Argenti spuma, lithargyrium.

siluer-koeck.

Argentum pastillatum.

siluer-kruyd.

Argemone, inguinaria: *vulgò* argentina, agrimonia siluestris, anserina, potentilla.

siluer-schrappaeye.

Argyrotheca: vasarium: repositorium argenteae supellectilis.

siluer-schuym.

Argenti spuma, lythargyrium, lithargyros, argyritis: & Helcisma, scoria argenti, fex argenti: scoria argentea.

siluer-smid.

Faber argentarius: vascularius.

siluer-werck.

Vasa argentea, argento consecuta pocula: supellex argentea: argentum escarium: argentum factum, argentum elaboratum, & in vasa aliámve materiam fabricatum.

siluerachtigh.

Argentosus.

silueren gheld.

Nummus argenteus.

Simme.

Simius, simia, cluna.

simmen-neuse.

Nasus resimus, rursus compressus ad modum simiae.

Simpel, slecht.

Simplex. *gal. simple: ital. semplice: hisp. simple: ang. simple.*

simpel ende on-ghe-leerd.

Imperitus.

simpel, on-schalck.

Sincerus, incallidus.

simpelen sanck.

Cantus simplex: vnus vocis: *vulgò* Gregorianus.

simpelheyd.

Simplicitas.

simpelick.

Simpliciter.

Sin. j. sinne.

Sensus.

Sincke. j. cincke.

Buccina.

Sincke.

vetus. Cloaca, latrina. *ang.* *sincke.*

sincken.

Mergere, demergere: & Sidere, subsidere, desiderere, residere, pessum ire, ire in fundum, mergi, demergi, deorsum descendere, deorsum labi, sensim delabi. *ger.* *sincken:* *ang.* *sincke.*

sincken den dooden.

Tumulare, sepelire, inhumare mortuum, tumulo mandare, in sepulcrum inferre cadauer: corpus sepulchro condere, recondere, reddere.

sinck-loot.

Bolis: perpendiculum nauticum: molorthus.

sinck-poel.

Gurges limosus, palustris, vorago paludosa.

sinck-rijs.

Fasces virgultorum, quibus in fundum demissis terra superingeritur aduersus aquarum impetum.

sinck roer. j. sengh-roer.

sinck-sand, sinckel sand. j. welle.

Aestus.

Sincksen. j. cincksen.

Pentecoste.

Sied. j. sedert, sindert.

Post, postquam, inde, postea.

Sind, ghe-sind.

Familia.

sinde. j. seynde.

vetus. Synodus.

sinde-schalck.

vetus. j. sene-schalck.

sind-schepen. j. seynd-schepen.

Sind-vloed. j. sund-vloed.

Diluvium.

Sindael, sendael.

fland. holl. sic. Sindon. *gal. sindal:* *ang. sendall.*

Sindel.

Scoria, spuma metalli.

Sindert. j. sind, sedert.

Post, postquam, postea.

Singh-roer. j. sengh-roer.

Singhel. j. senghel.

Stricturae.

singhelen. j. senghelen.

Vstulare.

Singhel. j. cinghel.

Cingula.

Singhele.

Lilium montanum.

Singhen.

Canere, cantare, psallere, modulari. *ger. singen: ang. singe.*

singh-konste.

Musica.

singh schole.

Ludus musicus.

singh-vogel.

Oscen.

singher, sangher.

Cantor.

singer.

vetus. Bombarda maior.

Sinne, sin.

Sensus, mens, mentis con-

ceptus: animi sententia: animus. *Rectè quidem mens, **sin**, dicitur à **sien**. i. videre. est enim mens vice luminis: & est (teste Aristotele) in anima sicut visus in oculo: mentemque vt lumen, accendit in anima Deus.*

sinne hebben,

&c. Animum habere, &c. **In den sinne hebben.** Animo vel in animo cogitare secum.
Cic. Terent. Versare animo, agitare secum.

sinne-loos.

Demens, amens, inops mentis, insanus.

sinne-loosheyd.

Dementia.

sinne-rijck.

Ingeniosus, industrius.

sinnelick.

Affectus animo aut sensu.

sinnelick. j. allenskens

Sensim.

sinnelickheyd.

Affectus, affectio, animi motus, animus.

sinnen.

vetus. Sentire, cogitare.

sinnigh.

Sensu praeditus.

sinneken.

Sensiculus.

sinneken int spel. j. boetsen-maecker.**Sint Ian.**

Diuus Ioannes. *vulgò* sanctus.

Sip.

sax . j. sibbe. Cognatio.

Sip, sippier.

vide **Cip, cippier.**

Sippen.

Pitissare, sorbillare. *ang. sippe.*

Siricken.

Pipilare, pipire, titissare, : vocem edere, more passerulorum & aliarum minorum auium.

Sirope.

Syrupus, serapium, apozema. *gal. sirope: ang. sirup.*

Sisse. j. cesse.

Cessatio.

sissen.

Cessare.

Sister. j. sester.

Sitten.

Sedere, residere, considerare, desiderare. *germ. sitzen: ang. sit* **Het sitten.** Sessio. **Een sitten. j. sit-stede.** Sedes, sedile, sessio.

sitten int leuen.

Prostare, prostituere pudicitiam: vulgo victum quaerere.

sitten by eenen ghe-houden man, ionghen gheselle.

&c. Concumbere illegitimè, cohabitare illegitimè.

sitten te peerde.

Insidere equo.

sitten aen de tafel.

Discumbere, mensae accumbere.

sit-bancke.

Sedes, sedile.

sit-dagh, ghe-nacht-dagh.

Dies sessionum: dies quo praetor pro tribunali sedens ius dicit, dies fastus.

sit-kussen.

Puluinus.

sit-stede.

Sedes, sessio, sedile.

sit-stoel.

Sedes.

sitte.

Sedes. *ang. sead.*

sittende.

Sedens.

sittende werck-man, sittende ambachts-man.

Sellularius, sedentarius.

sittende ambacht.

Opificium sellularium, sedentarium.

sittinghe.

Sessio.

Sitteren.

germ. sax. sic. Tremere.

Sittick, sit-kust,

germ . j. pagegay. Psittacus.

Slabbacken, slappacken.

Labascere, languescere, deficere, laxari.

Slabbe, slab-doeck.

Rica, rricula, fascia pituitaria, linteum pituitarium.

slabben.

Lambere, lambendo bibere. lingere: sorbere & deuorare. . *itali quidam slapare dicunt.*

slabben.

Distillare, siue fundere inter sorbendum.

slabberen.

Ligurire ius tepidum. *ang. slabber.*

slabberinghe.

Ius, sorbitio, linctus, illinctus, eclegma.

slabbaerd.

Liguritor, linctor.

Slach, slagh.

Ictus, verber, pulsus, pulsatio, percussus, percussio. *ger. slagh.*

slach van de munte.

Forma, imago, impressio, character, comma.

slach, slagh.

Caedes, occisio: strages: *ang. slaughter.*

slach, strijd.

Pugna, proelium.

slach leueren.

Ad manus venire, conferre manum, configere acie, decernere acie, committere pugnam, committere proelium.

slach oft vlamme in de boomen.

Sideratio.

slach, ghe-slach des hoofds.

fland . j. slaep. Tempora. *q.d. pulsus. arteriarum enim pulsus euidens ibi est, vnde*
& *quidam Graecè dici putant,* *. Henr. Steph.*

slach.

ger. sax. sicamb . j. ghe-raecktheyd, popelcije. Apoplexia, ictus sanguinis.

slach, voghel-slagh.

Decipulum, decipula, transenna: & Seclusorium, auarium minus, quod alteri cum ostio coniungitur ad secludendas aues.

slach oft waeyinghe der vogelen.

Plangor alarum, agitatio alarum sonitum ciens.

slach mate in den sanck.

Modi, moduli, mensurae cantus, numeri.

slach houden int danssen. j. voet houden.

slach. j. pols.

Pulsus arteriarum.

slach-ader.

Arteria: vena pulsatilis.

slach-bal, kolf-bal.

Pila clauaria.

slach-bancke, vleesch-bancke.

Carnificina: & Laniena, mensa lanionia.

slach-boom, draey-boom.

Repagulum.

slach-bosch.

Silua caedua.

slach-braede.

fris. sicamb . j. beulinck. Hilla.

slach brugghe.

sax. sic . j. val-brugghe. Pons versatilis.

slach-duyue.

Palumbes, palumbus: palumbus maior. *Gesner*: palumbus torquatus.

slach-hout.

fland. Ligna caedua, arbores caeduae.

slach hout. j. heye.

Telum ruidum.

slach-huys.

Laniena: & Carnificina.

slach-karre.

Paruum vehiculum: epirhedium, *Iuuenal.*

slach-maend.

Nouember. *q.d.* mensis iugulatorius: à solenni iugulatione pecorum & boum. *sax.*
slacht-maen.

slach-molen.

Trapes, trapetum mola olearia.

slach-offer.

Victima, hostia.

slach-orden.

Acies, acies directa: acies instructa, instructio exercitus in procinctu pugnantis, & ad confligendum parati: phalanx.

slach-poorte.

sax. sicamb. Cataracta, pensiles clathri.

slach-reghen.

Imber, praeceps alluio, nimbus.

slach sweerd.

Romphaea, xiphomachaera, machaera Herculanea.

slach-tafel.

sax. sicam . j. kredents-disch. Abacus.

slach-tanden.

Dentes exerti.

slach-tijd.

Nouember: tempus quo pecora mactantur: tempus bouicidij, tempus iugulatorium: menses hiberni priores, quibus boues & porci solent iugulari.

slach-vederen, swanck-vederen.

Pennae remiges, pennae maiores auium quas quatiendo vibrandoque expandunt

slach-vlaeghe. j. slach-reghen.

slach-vliem.

Sagitta, phlebotomum, quo veterinis iumentisque sanguis detrahitur.

slacht. j. slach.

Caedes.

slachten.

sax. sicamb. fris. holl. Mactare boues, oues, &c.

slacht-bancke.

sax. sic . j. slach-bancke. Mensa lanionia.

slacht-huys. j. slach-huys.

slacht-maend. j. slach-maend.

slachter.

sax. sicamb. fris. hol . j. vleesch-houwer. Lanius. *ang. slaughter.*

slachtinghe.

sax. fris. sicamb. Caedes. & Clades. & Praelium.

Slacht. j. slecht.

Simplex, planus, &c.

Slacht. j. ghe-slacht.

Progenies.

slachten.

Similem esse, progeniem sequi.

slachten den vader.

Patrissare, patris mores imitari, patrem moribus referre.

Slack.

fland. Laxus.

Slacke. j. slecht.

Limax.

Sladde.

vetus . j. flets.

sladde, slodde.

Ambubaia, mulier ignaua.

Slaeck.

Laxus, remissus. *ang slacke.*

slaecken.

Laxare liberare, soluere, dissoluere: & Laxari, liberari, solui, dissolui. *gal. lacher:*
ang. slacke.

slaekinghe.

Laxamentum, liberatio, remissio.

Slaef. j. slaue.

Seruus.

slaefken.

Seruulus, mediastinus. & Seruula.

Slaeghe. j. slach.

Ictus.

slaeghel, sleghel.

Malleus ligneus.

slaeghel.

Flagellum.

slaeghel, klos-beytel.

Vola.

slaeghel, sleghel, achter-boghe.

Suffrago: in posterioribus quadrupedum pedibus, quod in prioribus genu dicitur. *Adr. Iun.* Malleus: pars inter vnguem & tibi equi iuncturam media. *Gesner.*

slaeghen. j. slaen.

Percutere.

slaegher.

Percussor.

slaegher, vleesch-houwer.

Lanius, lanio.

slaegher, stamper.

Paucula.

slaegher. j. slaeghel.

Malleus: flagellum: vola.

slaen, slaeghen.

Percutere, verberare, pulsare, caedere, ferire, icere, cudere, batuere.

slaen in d'ijser.

Catenis siue compedi-

bus vincire, in catenas coniicere aliquem: compedes alicui impingere.

slaen als de pols.

Micare. **De aderen slaen.** Micant venae.

slaen een ader.

Incidere venam.

slaen in stucken.

Diminuere.

slaen, vechten.

Configere, manus conferre, pugnare

slaen.

vetus . **j. dood-slaen.** Occidere, interficere: percutere, *apud Eccles. ang. slea.*

slaen deur den temst. j. temsten.

Percolare.

slaen deur de billen.

Decoquere, abligurire.

slaen nae eenigh dinck. j. ghe-raeden.

Coniicere, coniectare.

slaen den legher. j. leger slaen.

Metari castra.

slaen de trompet. j. trompetten.

Canere tuba.

slaen gelijk een veld-hoen.

Cacabare.

slaen ghelijck een quackel.

slaen ghelijck de duyuen.

Plaudere alis: sonora percussione alas diuerberare: alas concutere.

slaen de mantel om d'lijf.

Togam in tergum reicere sub alas, ita vt eius lacinia à tergo reuocata hominem totum ambiat: inuoluere se pallio.

slaen de ooghen op iemanden.

Intendere oculos in aliquem: adiicere oculum puellae.

slaens ende stekens.

Caesim & punctim.

Slaep

frequentiùs slap. Laxus, fluxus.

slaep.

Somnus, sopor, dicitur **slaep** q.d. **slap**. i laxus, remissus: *est enim somnus quasi laxatio & impotentia quaedam membrorum sensuumque. Contrahi, inquit Cicero, animum Zeno & quasi labi putat atque concidere, & ipsum esse dormire. Inde dictus somnus segnis, ignauus, languidus, languens, torpens, lentus, & μ . i, membra soluens. Ouid. homines, volucresque ferasque soluerat alta quies. germ. schlaff. sax. schlap: ang. sleape, sleepe.*

slaep der leden.

Torpor, torpedo, stupor.

slaep des hoofds.

Tempus, tempora. Dicitur **slaep**, quòd puluino aut palma manus, dormientium tempora fulciantur: *quodque profundè dormire volens in dextrum & sinistrum tempus incumbat: à requie enim temporum somnus ad oculos venit. cui etymo non malè conuenis illud Psalmistae: Si dederò somnum oculis meis & palpebris meis dormitationem, & requiem temporibus meis. ger. schlaff: ang. sleape.*

slaepen, slapen.

Dormire, capere somnum, ducere somnos, dormiscere, quiescere. *ger. schlaffen: ang. sleape.*

slaepen.

Stupere, obstupere, torpere.

slaep-bancke.

Cubile, scamnum cubiculare, sedile dormitorium.

slaep-bedde.

Cubile.

slaep-doeck.

Rica, rricula, plagula.

slaep-dranck.

Potio somnifera. & Medicamentum stupefaciens, torporemque inducens.

slaep-dronck.

Pocoenium, comessatio à coena: somni potatio post caenam.

slaep-droncken.

Soporatus, somno sepultus.

slaep-huyue.

Vitta nocturna, pileus nocturnus.

slaep-kamer.

Cubiculum, cubiculum dormitorium.

slaep-kruyd.

Papauer: herba soporifer: siue somnifera.

slaep-laecken.

Toral, toralium, plaga, lepticaria sindon. *vulgò* linteamen.

slaep-liedeken.

Cantiuncula somnifera, moduli somniferi.

slaep-lijfken.

Subucula nocturna.

slaep-loos.

Insomnis.

slaep muys.

Sorex.

slaep-mutse.

Pileus nocturnus. *vulgò* cucupha.

slaep-ratte.

Sorex: & Glis.

slaep-rocksken.

Subucula nocturna.

slaep-sele. j. slaep-bancke.

Cubile.

slaep-sieckte.

Lethargus, veternus, subeth, caros, somniculosa affectio.

slaep-sieck.

Lethargicus.

slaep-suchtigh.

Lethargicus, veterosus.

slaep-stede.

Cubile.

slaepaerd.

Dormitator. **Den slaepaerd maecken.** Vigilanti stertere naso.

slaepende.

Dormiens, sopitus.

slaepende leden.

Soluta languore membra, torpida, stupida.

slaeper.

Dormitator, dormitor.

slaeper, nacht-gast.

Hospes nocturnus.

slaeper.

Numi argentei genus decem stuferorum *vulgò* dormitor, testo, testonius.

slaeper.

Torpedo. *piscis genus.*

slaeper aen huysinghen.

Cantherius interangularis. *vulgò* dormitor.

slaeperigh, slaeperachtigh, slaepachtigh, slaepigh.

Somnolentus, somniculosus, soporatus.

slaeperigh zijn.

Dormitare.

slaeperighe leden.

Membra stupida, torpida, sopita.

Slaeue. j. slaue.

Seruus.

slagh. j. slach.

Ictus.

Slaghen. j. slaen.

Percutere.

Slaken. j. slaecken.

Laxare.

Slammeren. j. slommeren.

Slampampen, slampen, slempen. j. slemmen.

Ligurire.

slampamper. j. slemmer.

Popino.

Slanck.

Tenuis, exilis, gracilis: & Vacuus, solutus. *ger. geschlanck.*

slackéren.

Laxare, soluere.

Slanghe.

Serpens, anguis, coluber. & Vipera, excetra. *germ. schlanck.*

slanghe.

Bombarda longior. *vulgò* serpentina, colubrina, colubrum. *ab effigie serpentis, & colubri.*

slanghe.

louan . j. kraeckelinck. Spira.

slanghen kruyd.

Dracunculus, serpentaria maior: *herba caulem habens versicoloribus draconum siue anguium maculis.*

slanghen-vel.

Senectus anguium, vernatio: leberis: spoliium serpentis: vernatio anguina.

slanghen-stroopsel.

Vernatio, leberis.

Slap.

Laxus, incontentus, lentus, fluxus, remissus, solutus, flaccidus, languidus, marcidus: vietus, fluidus. **De neringhe is slap.** Quaestus friget, iacet.

slap-hertigh.

Pusillanimis, ignauus.

slap-oorigh.

Flaccus.

slap-moedigh.

Ignauus.

slapheyd, slappigheyd.

Laxitas: & Ignauia. & Marcor, languor.

slappacken. j. slabbacken.

slappelick.

Laxè, remissè, lentè, negligenter, oscitanter, languidè, frigidè, iejunè.

slappelick te wercke gaen.

Indormire causae: remissiùs & segniùs tractare negotium.

slappen.

Laxare: & Laxari.

Slaue, slauoen.

Seruus, mancipium. *vulgò* sclauus. *gal. esclauē: hisp. esclauo: ang. slaue.*

slaue.

vetus. sax. Remex.

Slaefken.

Seruulus, mediastinus.

slauen, slauoenen.

Officia seruilia facere: labores maximos subire instar serui aut mancipij: seruire.

slauernije.

Seruitus, seruitudo, grauis labor, catenati labores.

slauernij-knecht.

Mediastinus.

slauetse.

Seruula vilis & ignaua.

slauinne.

Serua.

slauoen, slaue.

Seruus.

Slecht, slicht.

Planus, aequus: & Simplex, simplus, singularis: & Ignobilis, plebeius, vulgaris, communis, vilis, tenuis.

slecht ende recht mensch.

Sincerus, simplex, apertus, liber, nihil dissimulans.

slecht. j. ghemeyn.

Triuialis.

slecht, on-schalck.

Incallidus, non astutus.

slecht ende on-geleerd mensch.

Idiota, illiteratus, inaperitus.

slecht-aerd.

Homo simplex, incautus.

slecht-hoofd, slechte bol.

Homo rudis & incautus.

slecht krieghs-man.

Miles caligatus, tenuissimae sortis, postremae classis.

slechtigheyd, slechtheyd.

Simplicitas, vilitas, tenuitas: & Imperitia: ruditas.

slechtichlick, slechtelick.

Simpliciter, exiliter, tenuiter: & Imperitè: & Crassè. & Incautè, non astutè

slechtelick naeyen.

Ruditer consuere.

slechtelick seggen.

Dicere perfunctoriè.

slechten, slichten.

Planare, complanare, planum reddere, in planitiem redigere, sternere, aequare, solo aequare: disturbare, diruere, euertere: & Extricare.

slechten, slissen, oft slichten den twist.

Dirimere, dissoluere, componere, decidere, discernere lites, pacisci, transigere, pacare, sedare, tranquillare.

slechten, slichten. j. ont-werren.

Extricare.

slechts.

Simpliciter. & Tantum, tantummodo: solùm, solummodo.

Slecke, slacke.

Limax, cochlea, chelis, testudo.

slecke loots.

Scoria: & lamella plumbi.

& Excrementa siue recrementa plumbi.

slecke siluers.

Helcysma: scoria argenti.

slecken-huysken, slecken-horenken.

Cochleae domus, calyx, testa limacis.

Sledde, slidde.

Traha, trahea. *ger. schlitten: sax. slede: ang. sledde.*

sledderen, slidderen. j. slibberen.

Labi, prolabi & Celeriter tendere. *ang. slide.*

Slee. j. sleeuw.

Tenuis, exilis: & Obtusus. *ang. slovv.*

slee, slee-pruyme.

Spineolus, pruneolum, prunulum, prunum siluestre, pruneolum autumnale, nanum.
ger. schleen: sax. slee: ang. sloe.

slee dorn, sleeuw-doren.

Prunus siluestris.

slee-sap.

Acatia.

Sleeck. j sleyck.

Sleef.

sax. fris . j. pot-lepel. Tudicula.

Sleepken.

holl. sicamb. zeland . j. uperken. Minoris poculi aut mensurae genus, cyathus.

Sleeuw.

Tenuis, exilis, attenuatus.

sleeuw

fland. Obtusus. **Sleuwe scherpte.** Obtusa acies. **Sleuwe tanden.** Stupidi dentes, obtusi.

sleeuwe slee-pruyme. j. slee.

sleeuwen.

Decrescere, attenuari, extenuari, macrescere.

sleeuwigheyd der tanden.

Stupor dentium.

Slegghe.

Nebula, mador, tenuis pluua, glacialis pluua.

sleggheren.

Nebulam exhalare.

sleggherigh, sleggherachtigh.

Vdus, vuidus, madidus, nebulosus, pluuius.

sleggheringhe.

Nebulae, tenues pluuiiae: pluuiia glacialis: substillium.

Sleghel. j. slaeghel.

Malleus.

slegher. j. slaegher.

Sleyck.

Planus & aequus, solo aequatus, humi repens.

sleycken.

Repere, reptare, serpere, serpere humi.

sleycker.

vetus. Vulpes.

Sleye. j. slije.

Tinca.

Sleyncke.

holl. fris. Lacuna, fouea.

Sleyp.

Tractus, syrma.

sleyp oft steert van vrouwen kleederen.

Syrma, tractus femineae vestis humum verrens: coronis, *Eras.* cauda, *vulgò.*

sleyp van knechten ende dienaers.

Agmina longa clientum, comites, comitatus, strepitus, pompa comitum.

sleyp-houder, sleyp-draegher.

Syrmatophorus.

sleype.

Mulier segniter & testudineo gradu prorepens, tardigrada.

sleypen.

Trahere, verrere, raptare: ita rem aliquam trahere aut gestare, vt tamen humo non attollatur. & Repere, serpere, segniter incedere.

sleypen met den hayre.

Crinibus prostratum raptare.

sleyp-been. j. sleyp-voet.

Atta.

sleyp lenden.

Elumbis, lumbos trahens: lumbos mouere non valens.

sleyp-net, treck-net.

Verriculum, euerriculum: rete quod verritur trahiturque sagena.

sleyp voet slepper.

Atta: qui per pedum aut crurum vitium plantas à terra non subleuat, magisque terram atterit & verrit, quàm ambulat.

Slem. j. slim.

Obliquus.

Slem, slemp.

Comessatio.

slemmen slempen.

Comessari, epulari, gr cari, pergr cari, popinari, nepotari. *ger. schlemmen.*

slemmer, slemp.

Comessor, barathro, gorges, vorago, decoctor, nepos, asotus, euersor, prodigus, heluo, popino, gluto, manduco: degulator. *Plaut.*

slemmerije.

Crapula, heluatio.

Slemp. j. slem.

Comessatio.

Slempen. j. slemmen.

Comessari.

Slepen. j. sleypen.

Verrere.

slepinghe van recht.

zeland. Ampliatio, dilatio, procrastinatio.

Sleppe.

fland . j. slippe.

Slet. j. slets.

Linteum tritum.

slet, sletse.

hol . j. sloore. Mulier ignaus, ambubaia.

Slete.

Tritus, attritus, us: consumptio, intertrimentum, intertritura, detrimentum.

slete. j. ghe-scheurtheyd.

Hernia.

slete, ver-tieringhe.

Venditio frequens mercium.

sletigh.

Tritus, detritus, attritus, vsu consumptus.

slets, slette, sletser.

Linteum tritum, panniculus, peniculamentum, peniculum à **slijten**. i. terere: *sicut* termentarium, *Varroni*, à terendo.

Sleue.

vetus. ang . j. mouwe. Manica.

Sleunen, slonen.

Fronzare, putare ar-

borem, surculos ramis adimere: supputare, subsecare: interlucare, collucare.

Slup.

vetus. sicamb. Ligula.

Sleur, sleyp.

Tractus, syrma.

sleuren, sloren.

Trahere, verrere, humi protrahere.

Sleutel. j. slotel.

Clauis.

Slibbe slibber, slijm.

Limus, coenum mollius.

slibberachtigh, slibberigh.

Limosus: & Lubricus.

slibberen.

Labi, lapsare, prolabi. *ger. schliffen: ang. slippe.*

Slicht.

flan. sicamb. sax . j. slecht. Planus.

slichten. j. slechten.

Planare.

Slick. j. slock.

Helluo.

slicken, slocken.

Vorare, glutire, deglutire, absorbere, tuburcinari, ingurgitare: lurcare, ligurire. *ger. schlocken, schlacken.*

slick-heet, snick-heet.

Calidus adeò, vt deuorari statim debeat, ne aduratur os.

slick-brocke, snickel-brocke, slockel-brocke.

Bolus qui deglutitur aut deuoratur vno haustu. & Mattea, siue mattya: cupediae, scitamenta, bolus lautus, pulpamentum. *germ. schlack, schlackbissle: sax slickbrocke, sleckbrocke.*

slick-marckt, sleck-merckt.

sax. Forum cupedinis.

slickeren.

Sorbere absorbere.

slickeringhe.

Sorbitio: & Ecligma, linctus, illinctus, id quod lambendo illingitur.

Slidde. j. sledde.

Slidden, slidderen. j. sledderen.

Prolabi.

Sliere.

ger . j. kliere, klap-oore.

Slijck.

Coenum, lutum.

slijck-schoen.

Pero.

slijck-kladden.

Balatrones, bullae luti caligis aut calceis adhaerentes.

slijck-hose.

Pero.

slijck-spore.

hol . j. ijs-spore. Encentris.

slijckachtigh, slijckigh.

Coenosus, lutosus, lutulentus.

Slije.

ger. sax. sicamb. Tinca, merula lacustris, fullo piscis.

Slijm.

Limus, faex. *ger. schleym: sax. slym: ang. slime.*

slijm.

vet Phlegma, mucus. *ger. schlein.*

slijmachtigh.

Limosus, faeculentus.

slijmigh.

Limosus. & Lubricus. & Viscosus. *ang. slimy.*

slijmigheyd.

Limus, faeces.

Slijp.

Aerugo ferri; stercus ferri; recrementum, ramentum ferri, scoria.

slijpen.

Acuere, exacuerere cote, in cote subigere, exterere aciem ferri: exacuerere ad molam: atterere gladium coti. *ger. schleyffen.*

slijpen het ghe-steente.

Polire gemmas.

slijp-steen.

Cos, cos aquaria, rotaria, gyratilis.

slijpsel, slijp, slip.

Scobina quae deraditur.

Slijte, slete.

Tritus, attritus, *consumptio*.

slijte.

Atrophia.

slijten. j. ver-slijten.

Terere, atterere.

slijten. j. ver-tieren.

Vendere.

slijten den twist. j. slissen.

slijtigh.

Syntecticus.

slijtinghe.

holl . j. **quenende sieckte.** Syntexis, *consumptio*.

Slim.

Limus, obliquus, transuersus, obtortus, distortus, prauus.

slim.

Prauus, peruersus, dolosus, fraudulentus, vafer, astutus.

slim boeue.

Praeposterus & peruersus homo.

slim.

vetus. Vilis.

slim gast.

Hospes obliquus, distortus, veterator homo vafer, subdolos *Lusci enim, peti, strabones, & qui obliquo sidere limisque oculis obtuentur, versipelles, subdoli, captiosi, lubrici & ad circumueniendum astuti ac miris strophis instructi sunt. Leuin. Lemnius.*

slim-been, krom-been, slim-voet, krom-voet.

Varus, loripes, vatius, valgus.

slim-hals. j. krom hals.

Obstipus.

slimheyd, slimmigheyd.

Obliquitas: & Prauitas, peruersitas, dolus, vafritia, astutia.

slimmerick.

Obliquè: & Prauè, peruersè, dolosè, astutè.

Slinck, linck.

Sinister, laeuus.

slincke hand.

Sinistra, laeua, s. manus.

slincke poot.

Sinistra manus: & Scaeuā, qui sinistra manu vtitur pro dextera.

slinckaerd.

Scaeuā, scaeuola.

slincks.

Sinister: & Scaeuā, scaeuola.

slincks ende rechts.

Ambidexter.

Slinden.

Vorare, glutire, haurire.

slinder, ver-slinder.

Lurco, helluo.

slinder.

Chelydrus: serpentis genus.

Slinder.

vet. Tenuis, exilis. *ang.* *slender.*

Slinderen. j. slidderen.

Serpere.

Slinghe slingher.

Funda, balearis funda. *germ.* *schling:* *sax.* *slenge:* *ang.* *slinge.*

slinghen, slingheren.

Serpere.

slinghen, slingheren.

Funda iacere, funda torquere.

slingheren.

Testulam aut lamellam distringere super aquae quor: lamella aquas quaterere.

slingheren.

Circumagere, circumuoluere, torquere.

slingher-l der.

Scutale: corium fundae cui lapis imponitur.

slingher-slippen.

Lacinas circumagere siue circumuoluere.

slingher-slangher.

Spira.

slingher-spel.

Epostracismus: ludus quo testulam aut lamellam siue lapillum dstringunt super aquae aequor, numerumque saltuum quos facit priusquam desidat, ineunt, vixtoria penes illum relictia qui saltuum multitudine superet.

slingher-voet.

Loripes.

slingher-vuysten.

Pugnare, pugnis *contendere*.

slingherer.

Funditor, fundibularius.

Slip. j. slyp slypsel.

Slippe.

Crena, incisura.

slippe.

Lacinia, sinus vestis, pars siue segmentum vestem separans, peniculamentum.

slippe bieden.

Cedere foro, fraudare creditores cum summa infamia.

slippen.

Lacerare, inscindere, dissecare.

slippen de ooren.

Lacerare aures, dissecare, diuidere.

Slippen.

Elabi, dilabi. *angl. slippe.*

Slippenen. j. slijpen. & snippenen.

Slippeninghe. j. snippeninghe.

Slissen. j. slijten.

Complanare.

Sloof. j. sloef-hose.

Pero, tibiale laxum.

sloofen.

Laxum siue flaccidum esse.

sloofen.

hol. j. sloofen, be-sloofen.

Sloof.

vetus. fris. Fossa.

Slock.

Gula, rumen, frumen, fauces: & Barathrum, vorago, gurges. *ger. schluck: sax. schlocke.*

Slock.

Haustus.

slock. j. slocker.

Helluo, vorax.

slock.

Canis vorax & rapax. harpyia: pamphagus.

slock-moes.

louan. Pultis vilioris & tenuioris genus.

slock-suchte.

Phagaedaena: bulimia.

slocken j. slicken.

Vorare, glutire.

slocker.

Helluo, pamphagus, gurges, barathrum, vorax, ingluuiosus: lurco, gulosus, gluto.

slockachtigh, slockerachtigh.

Gulosus, ingluuiosus, vorax.

slockerigh.

Vorax.

slockinghe.

Ingluuius, ingurgitatio, voracitas.

Slodde.

Sordida & inculta mulier: ambubaia.

slodder, slodderer.

Homo sordidus, incultus, incompositus, negligens. *ang. sluttish.*

slodder-broecke.

Bracca follicans.

slodderen.

Flaccere, flaccescere.

slodderachtigh.

Sordidus, negligens, flaccidus.

slodderende.

Flaccidus, laxis, fluxus.

slodderende kleederen.

Fluxa vestimenta.

slodder-hosen.

Caligae rugosae, laxae, follicantes.

Slodse.

hol. sicamb . j. pantoffel. Crepida, sandalium.

Sloef.

Toga siue tunica rudis, impolita & sordidula: penula.

sloef.

Sordidatus, homo sordido siue horrido cultu: sordidus, squalidus, murcidus, absurdus, discinctus: homo incultus vestibus & moribus, incompositus, dissolutus, ignauus: *sicut Graecè* . pannus vilis & crassus: & homo nihili *dicitur; à veste detrita reijculaque sumpto conuitio gal. souillon: ang. slouen. slovve.*

sloef.

Lentus, piger. *ang. slovve.*

sloef-hose.

Pero, tibiale laxum.

Sloepe.

Clauus, ferreus minor.

sloepe, sloepken.

Nauicula.

sloepe. j. sluype.

Specus.

sloepen, sluypen.

Repere, irrepere.

Sloester, snoester.

Culleola, cortex viridis putamen nucis ambiens, calyx puluinarus: gulliocae, Fest.

sloesteren, snoesteren.

Demere culleolas.

Slof.

holl . j. sloef. Sordidatus.

Sloke.

sax. sicamb. Gula.

slokerigh.

Gulosus.

Slom.

fland . j. slim. Obtortus.

slommeren.

Confundere, intricare, impedire.

slommeringhe.

Confusio, impedimenta, tricae. & Quisquiliae.

Slompe.

holl . j. klompe. Calo.

slomp-hose. j. slodder-hose.

Caliga follicans.

Slonde.

ger. sax. sicamb. Fauces, summa pars gulae, mento proxima: frumen. & Barathrum, vorago, hiatus terrae: voratrina, labes, abyssus, chasma. & Oesophagus, stomachus.

Slonden j. slinden.

Vorare.

Slonen. j. sleunen.

Fronzare.

Slons, sluns.

Laxus.

Sloo-bra, sloo-brade.

fland. Faliscus venter: ventriculus fartus.

Sloof. j. slooue.

Replicatio.

Sloore, sloorken.

Sordida ancilla, serua vilis, ignaua. *ang slori.* i. sordidare.

sloore, sloor-koole.

Brassica Cumana, laeuis, rubra: brassica vulgaris satiuia foliis extensis.

slooren, sleuren.

Trahere, protahere, verrere.

sloorigh, sloordigh.

Sordidus.

Sloot.

Fossa palustris.

Slooue.

vetus. Velum, tegmen exuuiae.

slooue, sloof.

Replicatio, reflexio.

slooue, sloofken.

Folliculus, lobus.

slooue oft sloofken der mannelickheyd.

Praeputium: tegumen balani.

sloouen.

Velare, tegere, operire, velare caput.

sloouen, op-sloouen, af-sloouen.

Retegere, denudare id quod tectum erat.

sloouen de mouwen. j. op-slaen.

Reflectere manicas.

Slope. j. sluyp-hol.

Latibulum.

slope.

fris . j. slowijne.

slope.

holl. Crepida trita.

Sloren. j. slooren.

Trahere, verrere.

Slorpe.

vetus. Vorago, gurges.

slorpe.

hol Proboscis: manus elephantis.

slorpen, sloruen.

Sorbillare, sorbere, ligurare.

Slornen. j. slorpen.

Sorbere.

Slose. j. slodse.

Crepida.

Slot.

Sera, claustrum ferreum.

slot, borght.

Arx, castrum, castellum.

slot, be-sluyt.

Clausula.

slot-maecker.

Faber serarius, claustrarius, faber clauilis, *Lud. Viues.*

slot-reden.

Conclusio, epilogus.

slot-reghel, sluyt-reghel.

Clausula.

slot-ver-loren.

adag. Homo dissolutus, asotus.

slotel, sleutel.

Clauus. *dicitur slotel à sluyten. sicut clauis à claudendo.*

slotel op t'graf legghen.

Cedere bonis: profiteri se deserere bona sua creditoribus. *quod beneficio lege concesso, viduislicitum fuit, clauibus, cingulo marsupioque sepulchro siue feretro mariti recens defuncti superimpositis, causa grauium debitorum.*

slotel des iaers.

Epacta: dies vndecum additij: quibus additis anno lunari communi 354. dierum, completur clauditurque annus solaris 365. dierum: intercalatio: dies intercalati.

slotelen.

Securiculae: subscudes duo tigna inter se vincientes: & Ansaе ferreae quibus saxa implumbata ligantur.

slotelen van de snaren.

Verticuli, verticilli, epitonia, paxilli quibus fides vel tenduntur vel remittuntur: collabi: .

slotel-bloemen, hof-bloemen.

Verbasculum, articularis. *officin.* herba paralysis, primula veris.

slotel-riem.

Claium catena: claium annulus. *vulgò* claiarium.

Slouen.

sicamb . **j. slouen, snoeyen.** Putare arbores.

Sluyer.

Lorum, loramentum, ligula, ligamen.

sluyer.

Rica, rricula, plagula, flammeum, peplum, velum. *germ. sax. schleyer.*

sluyer, arm-band.

Mitella: linteum in quo brachium laesum sauciùmve suspenditur.

sluyer-wl, rands-wl.

Vlula flammeata: *plumis circa faciem, mulieris peplo vel flammeo obuolutae caput & faciem referens.*

Sluyf.

Boscas, auis ex anatum genere.

Sluyme.

Cortex, corticula, membranula, siliqua.

sluymen. j pellen.

Decorticare.

Sluymen, sluypen.

Furtim, clanculum. & tectè prorepere, labi, elabi, dilabi. *ang. slippe.*

sluymen. j. luymen.

Limis tueri, transuersis oculis tueri.

sluymen, sluymeren.

Dormicare, soporari: & Leuiter dormire.

sluymer, sluyper.

Subdolus.

sluymer.

Dormitator.

sluymer.

flan. Artocreae siue lagani delicatioris genus.

sluymerachtigh.

Somniculosus, somnolentus.

sluymeringhe.

Dormitatio.

Sluype.

Latebra, latibulum, specus, cauerna, antrum.

sluypen.

Prorepere tacitè, occultè gradi, latenter ire: tectè suggredi, furtim proripere se: occulto gradu insidiari. *ang. slippe.*

sluyp-hoeck.

Latibulum, latebrae.

sluyp-hol.

Latibulum, latebrae, cuniculus, effugium, refugium, cauus, cauum.

sluyper.

Latebricola: & Insidiator latens, subdolos.

sluypsel.

Latebra, latibulum.

Sluyse.

Aquae ductus.

sluyse. j. spuye.

Cataracta, emissarium, obex aquarius, comma. *vulgò slusa. gal. escluse: ang. sluyse.*
Slusa pro clausura, in lege Salica Francorum, teste Herm. Comite Nuenatio.

sluysen. j. ver-sluysen.

Sluyten.

Claudere, occludere, serare, obserare.

sluyten den brief.

Obsignare literas.

sluyt-balck, sluyt-steen.

Tholus.

sluyt-boom.

Vectis: & Clatrus.

sluyt-koole, kabuys-koole.

Brassica capitata. *q.d.* brassica clausa.

sluyt-kroppe.

Lactuca capitata, sessilis.

sluyt-naghel.

Clauus capitatus.

sluyt-reden.

Conclusio.

sluyt-reghel.

Clausula rhythmici, periodus rhythmica.

sluyt-steen, sluyt-balck, latern int welfsel.

Tholus: testudinis umbilicus in medio tecto, in quem capita trabium conueniunt concludunturque.

Sluyue. j. slooue.

Sluns, slons.

Laxus.

sluns. j. sloef.

Homo ignauus, dissolutus.

Slus.

fland . j. slap. Laxus.

Smacht.

sax. sicamb. Esuries, fames.

smachten.

vetus. Esurire, famere.

Smachte van den pekel-haerinck.

holl. Resegmen halecis muriatae.

Smack.

Rhus coriarius, sutorius: rhus terginus vel tergorarius: frutex coriarius. *vulgò* sumach.

Smacke.

Collisio, collisus, illisus, concussus, iactus, plaga, iactura damnum, oppressio.

smacke.

Genus naus oblongae.

smacken.

Collidere, illidere, concutere, iactare, proiicere, prosternere, quassare cum vi aut sonitu impingere, quaterere.

smack-becken.

fland . j. smack-muylen.

smack-huycke.

louan. Penula muliebris.

smack-muyl.

Manduco, manducus.

smack-muylen.

Maxillas siue labia inter se claro sono collidere manducando: diductu labiorum sonum edere.

smack-muylen.

Basiare: pangere, affigere osculum. *ang. schmacke.*

smack-tanden.

Collidere dentes manducando.

Smade, smadde.

Vituperatio, contemptus, vituperium, conuitium, contumelia.

smaden, smadden.

Temnere, contemnere, aspernari, vituperare, conuitiari.

smadigh, smaddigh.

Contumeliosus, ignominiosus.

smadighlick, smaddighlick.

Contumeliosè.

Smaeck.

Sapor, gustus. *germ. gschmack: ang. smacke.*

smaecken.

Sapere, gustare. *ger. schmocken: ang. smacke.*

smaecken erghens nae.

Resipere, saporem alicuius rei referre.

smaecken nae den roock.

Sapere fumum.

smaeckelick.

Suavis, gratus linguae siue palato, sapidus: grati saporis.

smaeckelick maecken.

Condire.

smaecke-loos.

Surdus, sine gustu: insipidus.

smaecksel.

Gustus.

Smaed. j. smade.

Contumelia.

smaed-schrift.

Libellus famosus.

Smael. j. smal.

Exiguus, tenuis.

Smaer. j. smeer.

Abdomen.

smaerotsen. j. smoorotsen.

Parasitari.

Smal.

Exiguus, exilis, tenuis, iunceus, angustus, contractus, arctus gracilis, gracilentus: strictus, paruus. *ang. small.*

smal saed.

Legumen.

smale weggen.

Viae arctae, semitae.

smale ionckers, smale heeren.

Tenuis

fortunae domini: beneficiarij & nobiles ministri.

smale steden.

Minores ciuitates.

smalen, smallen, smaléren.

Extenuare, coarctare, contrahere, minuere, diminuere, imminuere.

smalen op iemanden.

Detrahere alicui, derogare.

Smalt.

sax. sicamb . j. smout.

Smalt. j. smelt.

Liquamen. & Butyrum. *germ. smaltz: ital. smalzo.*

smalts, smaltsch. j. maltsch.

Liquidus, fluidus, praepinguis.

Smed, smid.

Faber ferrarius. *germ. schmid: ang. smyth.*

smeden.

Cudere, accudere, conflare.

smed-balgh.

Follis fabrilis.

smed-back. j. lesch-troch.

Lacus.

smed-hamer.

Tudes fabrilis.

smed kolen. j. steen-kolen.

Carbones saxei.

smedigh. j. smijdigh, ghe-smijdigh.

Mollis.

smedse, smidse, smisse.

Fabrica ferrea, officina ferraria, vstrina.

Smeecken, smeekelen.

Blandiri, palpare, palpari, adulari, assentari, blanditias dicere: delinire.

smeekelick.

Blandus, blandulus, blandiculus. & Blandè.

smeecker.

Adulator, assentator, blandidicus, blandiloquus, blandiloquens.

smeekinghe, smeeckerije.

Blanditia, blanditiae, blandiloquentia, blandimentum, adulatio, assentatio.

Smeente.

holl. Penelops: auis anate minor, insigne habens puniceo colore collum.

Smeer.

fland . j. teer. Tenuis, exilis.

Smeer, smaer.

Adeps, aruina, pinguedo, abdomen: & Vnguen. & Seuum & Comessatio, popinatio, helluatio.

smeeren.

Linere, allinere, collinere, illinere, vngere. *ger. schmirben: ang. smere.*

smeeren.

Curare cuticulam, popinari, helluari.

smeer-buyck.

Pantex. & Ventricosus, ventriosus, ventrosus, venter, pinguis aqualiculus, ventri & abdomini seruiens, gastrimargus, homo bene curata cute.

smeer-busse. j. salf-busse.

Pyxis, theca vnguentaria.

smeer-kalck.

Gypsum: *materia calci similis, qua tectoria parietibus inducuntur.*

smeer-keersse. j. rueten-keersse.

Candela sebacea.

smeer-kruyd.

Orobanche, scandulaca: *herba vno tantùm assurgens cauliculo pingui & molli.*

smeer-maend.

vetus. Nouember. *q.d.* mensis genialis.

smeer-wortel.

Faba crassa, crassula, telephium. *q.d.* radix vnguentaria.

smeer-achtigh, smeerigh.

Vnguinosus, pinguis.

smeersel

Litura, vnctio, vnctura.

Smelt.

vetus. Liquor, liquamen.

smelte.

vet. fland. Ora ferrea aut argentea balthei.

smelten, smilten.

Liquare, liquefacere, liquidum & fluidum facere, eliquare, conflare, fundere: & Liqueere, liquescere, colliquescere: deliquere, deliquescere, liquefieri, fundi, eliquescere, liquidum fieri. *ger. schmeltzen: ang. melte, molte.*

smelten als ijs. j. ont-vriesen.

Regelare.

smelten.

Stercus liquidum egerere. *dicitur de auibus. gal. esmeult. i. excrementum auium.*

smelt-baer.

Liquidus.

smelt-huys.

Conflatorium: officina liquatoria, vstrina.

smelt-ouen.

Vstrina. & Fornax.

smelt-werck.

Encaustice.

smelter van ghelde.

Conflator figurati aeris.

smeltigh.

Liquidus, fluxus.

Smere. j. smear.

Smerghel.

ger. sax. Smiris, smyris: lapis quo vitrum finditur, & gemmae expurgantur diffindunturque;. vulgò smeriglius. germ. schmirgel: gal. ameril, emeril: ital. smeriglio: hisp. esmeril: ang. emeril: inferioribus autem Germanis frequentius ameril dicitur.

Smerlin, merlin.

Aesalo, aesalon. *vulgò smeriglius & smerlinus, ismerlus, smerla, smerlus, smerillus, merillo, merlina ger. smerlin, mirlle: gal. esmerillon, smerlin: ital. smeriglio, smerlo: angl merlyn, marlyn. est autem accipitris genus minimum, quod toto plerumque anni tempore in nostris vicinisque regionibus manet. cùm reliqua accipitrum genera sub hiemem abeant dicitur autem merlijn à merren siue marren. i. manere, morari.*

Smerte.

Dolor, acerbitas. *ger. schmerzen ang. smarte.*

smerten.

Dolere, vrere, vrgere.

smertelick.

Dolenter.

smertsel.

Dolor: & intertrigo, attritus.

smertigh.

Dolorificus: vrgens.

Smesse. j. smedse, smidse.**Smete, smijtinghe.**

Verber, ictus, percussus, percussio.

Smets, smetsch.

Praedulcis, mulseus: insulsus. & Nauseam prouocans nimia dulcedine.

smets.

Comessatio, epulum.

smetsen, smetschen.

Epulari, comessari, ligurire: indulgere genio.

smedsen. j. smack-muylen.

smets-daghen.

Bacchanalia.

smetser.

Comessator, cupes, liguritor, catillo.

Smet. j. smed.

Faber ferrarius.

smette.

Macula, labes.

smetten, be-smetten.

Maculare, commaculare, inquinare, coinquinare. *germ. schmitzen, beschmitzen: ang. smutche. à fabris ferrariis translatum.*

smettigh.

Maculosus, immundus, impurus.

smettelick.

Contagiosus.

smettelicke sieckte.

Morbus contagiosus, contagio, contages, contagium.

Smeuren. j. smeeren.

Linere: & Heluari, vorare.

smeuren. j. smooren.

Vaporare.

Smid. j. smed.

Faber ferrarius.

Smiete.

sax. sicamb. Propes: funis quo pes veli alligatur. *sax. schmiete.*

Smijdigh. j. ghe-smijdigh.

Mollis.

smijdighen.

Mulcere, mollire.

Smijten.

Percutere, verberare, batuere. *ger. schmeissen: ang. smyte.*

Smilten. j. smelten.

Smisse. j. smidse, smedse.

Smodderen. j. smetsen.

Ligurire.

Smoel, soel, smul.

Tepidus.

smoel weder.

Aura tepida, egelida, ther liquidus: aër languidulus: calor flaccidus.

smoel, smul.

Ebrius.

Smoken. j. smooken.

Vaporare.

Smollen, smuylen.

Subridere. *ang. smile.*

Smoock.

Vapor, fumus. *ang. smoke.*

smoock-gat.

Vaporarium. & Infumibulum.

smoocke.

Ciniflo, mediastinus: mancipium abiectum.

smoocken, smoken, smuycken.

Vaporare, fumare. *ang. smoke.*

Smoor.

Fumus, vapor.

smooren.

Fumare, vaporare, exhalare.

smooren, dempen.

Extinguere, enecare, suffocare. *ital. smorzare.*

smooren.

Mergere, submergere, demergere.

smooren, stouen, dempen.

Fouere, fomentis tepefacere, vaporare, suffire, tepidare, in olla operta aliquid coquere, siue excoquere. *vulgò suffocare: quia vase operto, & incluso intus vapore, id quod intus coquitur velut suffocari videtur.*

smooren de pocken.

Exudare morbum Gallicum.

smooren ende stampen.

Ventose minari, intonare verbis.

smoor-panne.

Testus, testum, aeneum testum.

Smoorotsen, smaerotsen.

Parasitari: nidorem è dapibus surgentem auidis faucibus haurire: *germ. schmorotzen: schmarotzen: sax. schmoratzen.*

smoorotser.

Parasitus, gnatho, assecla mensarum.

Smotse, smutse.

ger. sax. Conuitiator, sugillator, exagitator: & Abiectus minister: mediastinus.

smotsen.

ger. sax sicamb. Suggillare, conuitiari, perstringere, taxare.

smots-woord.

Scomma: sugillatio.

Smout.

Adeps, aruina, pinguedo, pinguis liquor, pinguedo liquida, axungia.

smout, raep-smout, lijnsen-smout.

Oleum ex seminibus rapi aut lini expressum.

smout-potten.

Adulari, assentari.

smouten.

Linere aruina, butyro, oleo, pingui liquore.

smouten.

vet. holl . j. smelten. Liquefieri.

smout-peyre.

Pyrum musteum. & *per metaph.* palpum, blanditi , blandimentum.

smout-molen, olie-molen.

Trapes, mola olearia.

smoutachtigh.

Pinguis, oleosus.

Smucken.

sax. fris. sicamb. Ornare, comere.

Smuyck.

fland. Nebula, fumus, vapor. *ang.* *smoke*.

smuycken, smoocken.

Vaporare, nubilare, obnubilare, obducere, obtenebrare nubilo.

smuyckende.

Nubilus, obnubilus, obductus.

smuyckende kolen.

Carbones non prorsus igniti aut candentes: obnubilatae prunae: fauillae: suppositi ignes cineri: ignis sopitus, non apparens, occultus.

smuyckende weder.

Aër nubilus, nebulosus.

Smuylen.

Subridere. *ang.* *smile*.

Smuysteren. j. sm ren.

Linere, oblinere, vngere.

Smul. j. smoel.

Calens, &c.

smul van drancke.

Calens potu, feruens mero, obrutus vino.

smullen.

Curare genium mero, cupediis: pergraecari : epulis & potationibus inseruire, potare.

Smuts.

fland. Ictus, pulsus.

S N

Snabbe.

vetus . j. snebbe. Rostrum.

snabben.

Ore aut rostro inuadere, mordere: & Latrare: & Captare, captitare, raptare.

snabel. j. sn bel, snauel.

Rostrum.

Snack.

Respiratio, respiratus, anhelitus: & Singultus. & Latratus.

snacken.

Respirare, captare animam, anhelitum recipere. & Singultire. & Captare, captitare, hianti ore captare, anhelare, adspirare, inhiare, appetere. & Latrare, gannire, garrire, fabulari.

snackerken.

fland . j. basserken, kefferken. Hylactor.

Snaere. j. snare.

Snake.

flan. Coluber, anguis. *ang.* snake.

Snap.

Raptus, interceptio.

snap.

Garrulitas, loquacitas.

snappen.

Captare, raptare, intercipere, raptim prehendere: corripere, celeriter rapere.

snappen.

Garrire, blaterare: praerapidè multumque loqui: intercipere verba alterius.

snap-haen.

Grassator, eques praedator, excursor, latro, ficarius: obsessor viarum.

snap-haen.

vetus. sic. Numus quinque aut sex stuferorum, equitis effigie.

snap-reyse.

Excursus, excursio.

snapper.

Interceptor.

snapper.

Garrulos, blatero, loquax, linguax, loquaculus, locutoleius, praerapidè multumque loquens.

Snare.

Fides, chorda, neruus, neruia.

snaren-booghsken.

Plectrum.

snaren-spel.

Fides, ium: lyra, cythara, aliùdve instrumentum musicum in fidibus siue chordis habens harmoniam.

snaren-speler.

Fidicen.

snaren-stecken. j. stecken, slotelen.

Verticuli.

Snarre, snurre.

sax. fris. sicamb. hol. Nurus. *germ. snurre.* **Quaede snarre.** Mulier maledica, rixosa.

snarren.

Iurgare, fremere, strepere, murmurare.

Snater.

Garrulitas, garrulitas odiosa, loquacitas inepta.

snaterachtigh.

Garrulus, ineptè loquax, linguax, blatero, argutus: *multum* & *celeriter* loquens.

snater-beck.

Linguaculus.

snateren.

Gingrire, glacitare, garrire, blaterare.

snaterer.

Crotalus, loquax, argutulus, argutator.

snateringhe.

Argutatio, strepitus.

Snauel, snebel.

Rostrum. *ger. schnabel: sax. schnauel.*

Snauw.

Scomma, dictum amarum, sermo amarus, latratus, maledictum.

snauwen op iemanden.

Ore aut rostro inuadere aliquem, latrare in aliquem, allatrare alicui, impetere aliquem maledictis.

Snebbe.

sax. fris. sicamb. Rostrum auis.

snebbe, sneb-schuyte.

holl. fris. Cymba oblonga.

Sn bel. j. snauel.

Rostrum.

Snecke.

ger. sax. sicamb . j. slecke. Limax, cochlea.

Snede.

Caesura, incisura, incisio, incisus, scissura, scissio, scissus: & Segmen, segmentum, tomus.

snede broots, snede kaes.

Lamella panis: laminula casei, *Lud. Viues.*

snede, scherpte.

Acies.

snedelinck.

Caeso, onis: caeso matris vtero natus.

Snees.

holland. Vicenarius, viginti.

Sneew, snee.

Nix. *ger. schnee: sax. schne: gall. neige: ital. neue: hisp. nieve: ang. snow*

sneeuw bal.

Massa niuea, pila niuea.

sneeuw-gans. j. haghel-gans.**sneeuw-hoen. j. sneeuw-voghel.****sneeuw-vlocke.**

Floccus niueus.

sneeuw-voghel, sneeuw-hoen.

Lagopus: *auis à colore candido, vel a niuosis locis vbi degit, dicta.*

sneeuw-waeter.

Aqua niualis.

sneeuw-wit.

Niueus.

sneeuwen.

Ningere **Het sneeuwt** Ningit.

sneeuwachtigh, sneeuwigh.

Niualis, niuosus, ninguidus.

sneken.

Animum percellere.

Snel.

Celer, pernix, acer, velox, ocyor, ocyus, citus. *vulgò* snellus. *gal. isnel: ital. snello: isnello.*

Snel-vliegh.

Podargus: canis à pernicitate dictus.

snelheyd, snelligheyd.

Celeritas, velocitas, pernicitas.

snellick.

Celeriter, velociter, ocyus, ocyssimè, citò.

snellen.

sax sicamb. Festinare, accelerare, properare.

snel-tornigh.

Celer irasci: iracundus: ad iram procliuis.

snel-waghe.

ger. sax. sicamb. Trutina, statera.

snelle, snelleken.

Poculi fictilis, teretis, minusculi genus, quod citò & facilè exhauritur.

Sneppe.

Ficedula: & Gallinago, rusticula, scolopax, rustica perdix. *vulgò sneppa. ger. schnapffel, à captandis hiante ore culicibus: ang. snype.*

snep-hoen.

Ficedula, gallinago.

sneppen. j. snappen.

sneppen.

Vrere, siue aduerere frigore **sneppende wint**. Aura vrens, adurens: ventus gelidus, frigidus.

Sneuel.

hol. j. on-ghe-luck. Casus asuersus.

sneuen.

Deficere, deesse. & Frustrari, errare, labi: & Vacillare, cespitare: nutare. & Dura siue aduersa pati.

Snick, snack.

Singultus.

snick.

Respiratio, respiratus, anhelitus: suspirium, suspiratus.

snicken, hicken.

Singultire.

snicken.

Respirare, recipere anhelitum, spiritum ducere, animam attrahere.

snicken. j. snoffen.

Nictere: *ang. snucke.*

snicken. j. slicken.

Glutire.

snick-heet. j. slick-heet.

Calidus & sorbilis.

snickel-broeke. j. slickel-brocke.

Snicke.

sax. fris . j. schuyte. Scapha.

Sniffel.

sicamb . j. steen-puyste.

Snigghe.

sax. holl. fris . j. slecke. Limax.

Snijde. j. snede.

Acies cultri.

Snijden.

Scindere, laniare, putare, focare, metere.

snijden.

Sculpere, insculpere, caelare.

snijden.

Castrare, eurare.

snijden.

Vrere instar venti.

snijd-mes.

Falx putatoria: culter putatorius, scalprum. & Culter escarius.

snijd-mesken.

Scirpicula.

snijd-tijd. j. wijn-tijd.

Vindemia.

snijder.

Scissor, putator, secator.

snijder.

Sculptor, scalptor, caelator.

snijder.

fland . j. mes. Culter: culter escarius.

snijder.

germ. sax. fris. sicam. holl . j. kleermaecker. Sartor.

snijdelinck. j. snipperingh.**snijdsel.**

Segmen, segmentum, resegmen: scissura, sectio.

Snippen, snipperen.

Resecare, secare, incidere.

snipperingh, snipperlingh.

Segmenta, ramenta, praesegmina, recisamenta: resegmina.

Snit.

Securicula.

Snock.

Singultus.

Snocken, nocken.

vetus. Singultire.

Snodder.

vetus. Mucus. *ger.* *schnuder.*

snodder.

fland. Sordes.

Snoeck.

Lucius, *piscis.* *Adr. Iun.* lucius fluuiatilis, *Leuin. Lemn.* **Zee-snoeck.** Lupus piscis: labrax. . *Plaut.*

snoecks.

Nasutulus.

Snoecks sien.

Argutis, & acribus oculis intueri, *instar lucij, lupi, siue labracis piscis: qui acribus ocellis & corneolo eminentioreque naso siue rostello calliditatem referre videtur: vnde & Aristophani piscium sapientissimus dicitur.*

Snoecken.

fland . j. **snoeyen.** Putare, amputare, scindere.

Snoeyen.

Scindere, caedere.

snoeyen.

Fronzare, putare, frondes am-

putare, collucare: interlucare.

snoey-mes.

Falx putatoria, falx vineatica, scirpicula.

snoeyer.

Fron dator, putator arborum.

snoyer, snoyerken.

Falx vineatica, putatoria, falcula.

snoeyssel.

Ramenta, sarmenta.

Snoepen.

Catillare, ligurare: & Vorare poma.

snoep-merckt.

Forum cupedinarium: & Forum oporinum.

snoeper.

Cupes, catillo: ciceris fracti & nucis emptor.

snoeperije.

Cupedia, orum: cupediae, arum.

Snoer

Funis, chorda, ligaculum: taenia. *sax. schnor.*

snoerken.

Funiculus.

snoer-recht.

Regularis, directus, perpendicularis.

snoeren.

Stringere, constringere, restringere, circumstringere, contrahere funiculo.

snoeren den beck.

Compescere labellum: constringere os: refrenare linguam.

snoeren de perlen.

Margaritas filo aut funiculo traicere.

Snoester. j. sloester.

Putamen.

snoesteren. j. snuysteren, snoepen.

Ligurare, vorare poma, &c.

snoesteren, sloesteren.

Demere culeolas, cortices siue putamina.

snoesteringhe, snuysteringhe.

Poma, nuces, pisa, cerasa & id genus alia parui momenti: cupediae: & Putamina.

Snoeue.

Respirario.

snoeuen, snuyuen, snoffen.

Respirare, interspirare, spiritum reciprocare, follicare. **Sonder snoeuen wt drincken.**
Haustim auideque ebibere, nec inter bibendum respirare: μ .

Snof, snuf.

Singultus. *ger. schnuff: sax. schnoue.*

snof.

Sagacitas, perceptio odoratus sensu.

snof, snuf, snoteringhe.

Rheuma, rheumatismus, catarrhus, grauedo, defluxio capitis ad nares: coryza.

snoffen, snuffen.

Singultire *ger. schnupffen*

snoffen, snuffen, snuyuen.

Naribus spirare, afflare, efflare, proflare: follicare, follium more reciproco spiritu nares agitare: & Nictere, sagire, subolere. *ger. schnauffen, erschnauffen: ang. snuffe.*

snoffelen, snuffelen.

Nictere, subolere, naribus spirare, odorare, indagare canum more: sagire.

Snoggher, snuggher.

holl. Gracilis, iunceus, exilis corpore: tenuis & agilis.

Snoode.

Vilis, malus, improbus, turpis, contemptus, spretus, aspernabilis, teter.

snoodheyd, snoodigheyd.

Vilitas, malitia, improbitas, turpitude.

snoodelick.

Contemptim.

Snorck.

Ronchus.

snorcken. j. snoffen.

Singultire.

snorcken.

Stertere, rhonchissare, proflare pectore somnum: & Iactare, crepare verbis, proflare fastum, minas, iram. *ger. snarchen, snarchlen: ang. snorke, snorc.*

snorcker.

Miles gloriosus, thraso, iactator.

snorckinghe.

Rhonchus, stertentium sonus: & Iactantia, iactatio.

Snorre, snurre. j. snarre.

Nurus.

snorre, snurre.

vetus. Pellex, pallaca.

snorren. j. snarren.

Susurrare, fremere. & Bombilare.

Snot.

Mucus, myra, narium humiditas, pituita nasi. *ger. schnuder: ang. snotte.*

snot-baerd. j. kneuel-baerd.

Mystax: barba sub naribus *in quam distillat nasus.*

snotte-belle.

Stiria mucii, stilla mucosa: turpis ab inuiso dependens stiria naso.

snot-doeck. j. snut-doeck.

Muccinium.

snot-gat, neus-gat.

Naris, nares: narium foramen.

snot-muyl.

Mucosus: cui muco nares diffluunt.

snot-schrabber.

ironicè . j. barbier. Tonsor.

snoter, snoteringhe.

fland. Rheuma, catarrhus, coryza.

snottigh, snot-achtigh.

Mucosus.

snotten. j. snutten.

Mungere.

snot-olf.

Mucosus.

snot-olf.

Orbis scutatus, lepus marinus: *piscis corpore terete, mucoso; mucum etiam ore emittens.*

Snouelen.

sicamb . j. sneuen.

Snuf. j. snof.

Rheuma.

snuffen, snuffelen. j. snoffen.

Snuggher. j. snoggher.

Snuysteren. j. snoesteren.

Snuyte.

Nasus.

snuyte.

Rostrum. *ang. snout, snovvte.*

snuyte.

Proboscis, promuscis, manus elephantii. *ger. schnoz: sax. schnute.*

snuyte.

Rostrum, rostra: *pars navis primore in prora exporrectior & acutior.*

snuyten.

hol . j. snutten. Mungere.

snuytert.

Nasutus, naso insignis.

snuytert, vleet.

Raia oxyrinchos.

Snuyue. j. snof.

Rheuma, catarrhus.

snuyuen.

sax. Emungere nasum.

snuyuen. j. snoffen.

Naribus spirare: Follicare, ducere ilia: & Respirare.

Snurre. j. snarre.

Nurus.

Snut. j. snot.

Mucus.

snutten.

Mungere, emungere & Emungere pecuniis, fallere: deplumare, deglubere aliquem.
ger. schneutzen.

snut-doeck, snuttel-doeck.

Muccinium, strophium.

snutter, kers-snutter.

Emunctorium: furcinula qua ellychnium superuacuum candelae emungitur.

snutsel.

Mucus, narium purgamen.

snutsel van de keersse.

Fucus, fungus candelae: myxus, candelae ellychnij pars exusta.

Snutteren.

fland . j. snipperen.

snutterlingh.

fland . j. snipperlingh.

S O

So, soo.

Sic, ita: Tam, adeò: & Tunc, tum. *ger. so, also: ang. so.*

so so.

Sic satis, *Terent. Vtcunque. & Non-nihil, aliquantulum.*

so als.

Sicut, sicuti, velut, veluti: ceu, tanquam.

so-daenigh.

Talis, eiusmodi.

so dick-wils.

Toties.

so ghelijck.

Adeò similis, tam similis.

so groot.

Tantus, tam magnus.

so haest.

Tam citò.

so haest als.

Simul ac, simul atque, quum primùm, statim quum, statim vt, vt primùm, vbi primùm, simul ac.

so ick ver-stae.

Vt intelligo, quantum intelligo.

so ick om sie, so ick om sach.

Quum respicio, quum respicerem. **Als de swalemen aen komen, so naeck de somer.**
Cùm hyrundines adueniunt, tunc aestas imminet: aduentantibus hyrundinibus, imminet aestas.

so langh.

Tam longus.

so langhe.

Donec, quamdiu, quousque, quoadvsque, quoad, vsque dum, dum, tandiu: tantisper.

so-lick sulck.

Talis, eiusmodi. *q.d.* **so lick siue so ghe-lijck.** i. ita similis.

so seere.

Adeò, tantum, tantopere, tam vehementer.

so verre.

Adeò, tantum, tantopere: tam vehementer.

so vele.

Tantum, tot.

so vele als.

Quantum: quoad.

so verre.

Tam longè. & Si, modò, dum-modo.

so waer.

Vbicumque.

so wanneer.

Quandocunque.

so wel.

Tam benè, adeò benè.

so wel als.

Aequè ac, aequè atque, similiter, vt, iuxta, iuxta ac

so wel als ick.

Iuxta mecum: aequè atque. ego

so wie.

Quisquis, quicumque.

Sobben, sobbelen.

flandr. Caespitare, titubare gressu.

Sobel. j. sabel.

Sobella, sabella.

Sober

Sobrius, siccus, parcus & continens, frugalis.

soberheyd.

Sobrietas, parcitas.

sobréren.

Sobriè viuere, victitare.

soberlick.

Parcè.

Soch, soochsel.

Succus.

Soch, soech.

Sus.

Socht.

holl. fris . j. saecht.

Sock.

Sulcus nauis.

sock maecken.

Sulcare mare, sulcare aequor, sulcare fluctus carinâ.

Socke.

Soccus, calceus, laneus, solea lanea aut linea: pedule. *germ. sockschuch, sockstifel.*
ang. socke.

Sockelen, suckelen struyckelen.

Caespitare, vacillare, offendere ad stipitem. *ital. sacco.* i. stipes. *q.d.* ad stipitem offendere.

Sode, siedinghe.

Ebullitio.

Sode, soode, soye, soede, soeuwe, soedse.

sax fris. holl. sicam. fland. zeland. Caespes, gleba: gleba qua agger conficitur: & Canalis, cloaca, latrina, puteus, silanus. & Sentina. & Stillicidium. & Ardor stomachi: & Ructus rancidus: sapor acris ventriculi: & Ebullitio flau bilis circa os ventriculi: *vulgò feruor. germ soede: sax sooh: ang. sodde.*

sodigh, siedende.

Feruïdes, feruens.

Soe.

fland . j. sij. Ipsa.

Soebe.

fris. Palla, muliebre vestimentum.

Soech. j. soegh.

Sus, porca.

Soecken.

Quaerere, conquirere, exquirere, inquirere, requirere, vestigare, inuestigare, indagare, aucupari, exigere, rimari, captare, petere. *ger. suechen: ang. seeke.*

soecken te be-drieghen.

Studere fallere: studere fallaciis, dolis, nequitiae.

soecken middel om,

&c. Rationem quaerere quomodo, &c.

soecken iemandts profijt.

Consulere alicuius vtilitati, commodo prouidere, prospicere.

soeck-haeck, soecker.

sax. sic. Harpago.

soecker.

Inquisitor, inuestigator, indagator.

soecker. j. soeck-haeck.

Harpago.

soeckinghe.

Inquisitio, inuestigatio.

Soede, soedse. j. sode.

Soeffen, soffen.

Sorbere, sorbillare.

soeffen, soeffelen. j. sofflen.

Flare.

Soegh, seughe.

Sus, porca. *germ. savv: sax. soege, savv: ang. sovv.*

soegh.

Asellus, cutio, multipeda, porcellio.

Soeye. j. sode, soode.

Soel. j. smoel.

Tepidus, &c.

Soele. j. sulle.

Limen.

Soen.

Suauium, basium, osculum: & Reconciliatio. **Soenken.** Suaiolum.

soen.

vetus fland . j. ranssoen. Redemptio, luitio, lytrum.

soen van dood-slagh.

Piaculum: expiatio, expiamentum necis humanae.

soen-dinck.

fland . j. soen.

soen-offer.

Placamen, expiatio, procuratio. *Cic.*

soenen.

Suauari, osculari: & Reconciliare, conciliare, pacificare, pacem facere, placare, propitiare, propitiari.

soenen den dood-slagh.

Caldem expiare.

soen-braecke.

Infractio reconciliationis.

soen maecken.

Componere gratiam, rescissam amicitiam reparare.

soen-maecker.

Reconciliator, pacator, pacificator.

soen-penninghen.

Numi expiationis: pecuniae quibus luitur expiatur caedes: pecunia piacularis.

soen stuck.

Piaculum, factum reconciliationis, factum piaculare.

soener.

Reconciliator, pacator, expiator.

soeninghe. j. soen.

Reconciliatio, expiatio.

Soepen. j. suypen.

Sorbere.

soepen.

fris . j. boter-melck.

Soet. j. suer.

Acidus.

Soesen.

Leni dulcique aura spirare.

soesinghe.

Aura, ventus lenior.

Soeseler.

fland . j. soeteler.

Soet, suet.

Suavis, dulcis, melleus, nectareus, mitis. *ger. suss gal souef: ital. suaue: hisp. suaue: ang. soote, svveete.*

soete-boom.

vetus . j. soet-hout.

soete boter.

Butyrum salis expers.

soet-gheurigh.

Fragrans, bene olens, suaue olens: iucundus odore. & Suavis gustu.

soet hout.

holl . j. kalissen-hout. Glycyrrhiza, radix dulcis. & Lignum aloes, agallochum, lignum odore iucundissimum, sed gustu amarum. *ang. soote vvoode.*

soete-lief.

Glycerium.

soet-hertigh.

Suavis, benignus, expers fellis.

soet-mondigh.

Dulcis gustu, dulcis ori. & Dulcis siue blandus ore, blandiloquus, suauiquus, suauiquens.

soet-spraeckigh.

Blandiloquus.

soet-stemmigh.

Suauiloquus.

soet-nefkens.

Melimela: poma mustea: mala mellea.

soeten.

Dulcare, edulcare, condulcare, indulcare: & Dulcere, dulcescere.

soetachtigh.

Subdulcis, dulciculus.

soetheyd, soetigheyd.

Suauitas, dulcido, dulcor.

soetelick.

Dulcè, dulciter.

soetken.

Dulcis amica, glycerium.

soetkens.

Dulce, dulciter, blandè, molliter.

Soet, roet van de schoude.

Fuligo. *Dicitur soet per antiphasim, quasi minimè dulce, ob amarorem scilicet: qua de causa etiam t' bitter van t' kaskoen flandris oatur. gal. suye: ang. soote.*

soetachtigh, roetachtigh.

Fuliginosus.

soetelen.

Inquinare, fuligine maculare, turpare, foedare, inquinare. *germ. sudlen: gal. souiller: ang. soyle.*

soetelen.

Sordida & vilia officia obire: illiberale artificium exercere: versari in sordida & tenui arte.

soetelen in den krijgh.

Suffaraneum

aut caculam agere: cauponari, agere lixam.

soetel-papier.

Charta inepta, sordida.

soetel-werck.

Vile opus.

soeteler.

Mediastinus, mercenarius sordidus, cacula, caupo, lixa, mercator tenuis & vilis: sordidus. *mercatura enim quaeuis tenuis, sordida est, teste Cicerone.* & Sordidi putantur, qui à mercatoribus mercantur quod statim vendant: nihil enim proficiunt nisi admodum mentiantur. *Cic. Offic.*

soeteler in den krijgh.

Lixa: macellarius militaris: caupo militaris: suffarraneus: copiarius, *teste Turnebo.*

soetelrije.

Vile opus, sordidum artificium, inquinamentum, sordes, quaestus sordidus, quaestus illiberalis: ars sordida. & Inquinamentum, maculae.

Soeuwe. j sode.

Soffelen, suffelen.

Sufflare. *gal. souffler: ital. soffiare: hisp. soplar.*

soffen.

Sorbere, sorbillare.

sofflet.

Colaphus, alapa. *gal. soufflet.*

Soffraen. j. saffraen.

Sogh. j. soegh.

Sus, porca.

Sogh, sooghsel.

Succus.

Soght, socht.

fris. holl . j. saecht. Suavius, lenis.

Soye. j. sode.

Sol. j. sole.

Solea. *germ. solle.*

Sol ouer bol, solle-bol, sole-bol, sol oft sole ouer bol vallen.

Praecipitari: deorsum in caput cadere. *q.d.* solea supra caput.

solle-bollen.

Praecipitare. & Praecipitari.

solle sol.

hol. Spaerula loro iaculabilis: pila amentata.

sollen.

holl. In sublime iactare pilam.

Solck, sulck. j. solick.

Talis.

Sold, soldaet. j. soud, soudaet.

Solder, sollar.

Lacunar, tabulatum, tabulata, orum; contignatio. *vulgò* solarium.

solder, sollar.

Solarium. *gal. solier: ital. solbio, solaio: ang. solar.*

solder van de luyte. j. roose.

Magas, chelys.

solderen.

Coassare, coaxare, contabulare. & In solario siue horreo collocare.

solder-balck.

Trabs, trabs perpetua.

solder-berd.

Tignus assamenta, asseres.

solder-ribbe.

Tignus, tignum.

solderen.

Contignare, contabulare.

solderinghe.

Tabulata, orum: contabulatio, contignatio, coassatio, coaxatio asserum: & Solarium.

Sole van den schoen.

Solea. *ger. solen. gall. soulier: ital. suola: hisp. suela: ang. soole, sole.*

sole van den voet.

Solum pedis, vola pedis, vestigium planta pedis, inferior pars pedis. *vulgò solea.*

sole, pantoffel.

Crepida, solea.

solen.

Suppingere soleas.

Solement.

fland. Area domus.

Solfer.

Sulphur. *gal. soulfre: ital. solfo: hisp. cufre. Ghe-leschte solfer.* Sulphur factitium, sulphur mortuum. **Leuende solfer.** Sulphur viuum & fossile: metallum viuax, ignem non expertum.

solfer-lijm, solfer-kalck, solfer-kleye.

Bitumen.

solfer-mijne.

Fodina sulphuraria.

solfer-priem.

Sulphuratum.

solfer-stanck der aerden.

Mephitis: putor terrae quem sulphureae aquae effundunt.

solfer-steck.

Sulphuratum.

solfer-steck-maecker.

Sulphurarius.

solfer-wortel.

Peucedanum, herba stataria, pinastellum, foeniculus porcinus. *herba radice nigra & crassa, odore graui putida.*

solfer-achtigh.

Sulphuratus, sulphureus.

solferen.

Sulphure miscere siue aspergere.

Solick. j. so-lick.

Talis.

Sollen, sollebol.

vide sol.

Solte. j. sulte.**Soluwen, seulewen.**

fland. Maculare. *gal.* souiller: *ang.* soile.

Som.

Aliquis, quidam: & Aliqui, quidam, nonnulli: *ang.* some.

som-tijds.

Aliquando, interdum, non-nunquam, quandoque.

som-wijlen.

Aliquando, quandoque, interdum.

Somber, sommer.

Nubilus, opacus. & Vmbra, opacitas. *gal.* sombre: *his.* sombra.

Somer.

*Aestas. ger. summer: ang. sommer. **Somer.** quasi **son heer**, id est, solis dominus dicitur Petro Nannio. Becano autem **somer** quasi **samer**, id est, coaceruator, quòd aestas coaceruet ea quae ad victum sunt necessaria.*

somer-draed. j. herft-draed.

somer-fruyt, somer-oeft.

Pomum pr cox, praecoquum, aestium.

somer-hitte.

Aestus, feruor aestiuus.

somer goed.

Fruges aestiuae.

somer-hoed.

Causia.

somer-huys.

Aestina, orum: solarium, coenaculum, coenatio, diaeta.

somer-huys.

holl . j. speel-hius.

somer-hutte.

Vmbraculum.

somer-legher.

Aestius, orum.

somer-legheren.

Astiuare.

somer-looue.

Vmbraculum, pergula aestiua.

somer-saele.

Caenaculum.

somer-sielken.

Theristrum: vestis muliebris aestiui vsus.

somer-terwe.

Triticum trimestre, setanium, martium: *quod vere seritur.*

somer-tijd.

Aestiuum tempus.

somer-voghel. j. pepel.

Papilio.

somer-wende. j. sonne-wende.

somerachtigh.

Aestiuus.

someren, ver-someren.

Aestiuare.

somersch.

Aestiuus.

Somme.

Summa. *germ. sum: gal. somme: ital. summa: hisp. suma: ang. somme.* **Somme ghelds.** Summa pecuniae. **Groote somme gheldts.** Ingens pecunia.

som-penninghen. j. hoofd-penningen

somméren.

vide in Append.

Somme, some, pack, last.

Onus, sarcina, sarcina iumentaria, onus quod iumentum ferre potest. *vulgò sauma, summa, soma. germ. som, saum: sax. some: gal. somme: ital. soma.*

som-beeste.

Iumentum clitellarium, sarcinarium, vectarium.

som-decksel.

Stratum, instratum: vestis quae mulis aut equis insternitur.

som-esel.

Asinus clitellarius.

som-muyl.

Mulus clitellarius, sarcinarius.

som-peerd.

Equus clitellarius, sarcinarius: iumentum dossuarium.

som-ros. j. som-peerd.

som-sadel, scheen-sadel.

Clitellae: sellae dossuariae iumentorum ad onera commodiùs gestanda.

sommier.

vetus. fland. Iumentum clitellarium, sarcinarium. *gal. sommier: ital. somiere: ang. sompter horse.*

Sommer. j. somber.

Sommigh, som.

Aliquis, aliqua, aliquod. *ang. some.*

sommighe.

Aliqui, quidam, plerique, nonnulli.

sommighe wijle. j. som-wijle.

Sompe.

fland . j. kolue. Claua.

sompe. j. marotte.

Sceptrum morionis.

Sompe.

sax. sicamb . j. broeck. Palus.

sompigh.

sax. Palustris.

Sompe.

Claudus, claudicans. *ital.* *zoppo*.

sompen.

Cespitare, vacillare, offendere, claudicare. *ital.* *zoppicare*.

Son, sonne.

Sol, Titan, Phoebus. *germ.* *sonn*: *gal.* *soleil*: *ital.* *sole*: *his.* *sol*: *ang.* *sonne*.

son-auond.

sax. *sicam*. Dies sabbati: feriae praecedaneae diei solis siue dominici.

son-dagh.

Dies solis, dies primus: dies Dominicus. *Diem quem Mathematici Solis vocant, Christiani Domino adscribunt dicantque: est enim Dominus noster Iesus Christus verum mundi iubar, sol verus, & lux vera illuminans omnem hominem.*

son-daghs kleed.

Cultus festus, vestis festa.

son-dauwe.

Solis ros, rorida, rorella, drosion, *herbae* genus.

sonachtighe plaetse.

Locus apricus, soli expositus.

sonnen, van de son.

Solaris.

sonnen-hitte.

Soles, solis aestus, solis ardores.

sonnen-iaer. j. rond-iaer.

Annus solaris

sonnen-schijn.

Soles, solis splendor, candor, fulgor: clarus aether.

sonnen-stand.

Solstitium: Libra diei somnique pares vbi fecerit horas, Et modium luci atque vmbris iam diuidit orbem. *Virgil.*

sonnen-straelen.

Radij solares.

sonnen-voghel.

Phoenix.

sonnen-wende.

Solstitium.

sonnen-wende.

Heliotropium, herba solaris, verrucaria, herba cancri: *herba solis cursum sequens, seque cum sole circumagens.*

sonnen wijser, sonnen-ur-werck.

Horologium sciatericum, horologium solarium: solarium.

Sond. j. sund.

sax Fretum.

Sonde, sunde.

Peccatum, delictum, erratum, crimen, noxa, noxia, culpa, piaculum. *ger. sund: ang. sinne.*

sond-offer.

Piaculum.

sond-vloed.

Diluuium, cataclysmus, inundatio vniuersalis peccati causa.

sondaer.

Peccator.

sondigh.

Peccatis obnoxius.

sondighen.

Peccare, delinquere.

Sonder.

Sine, citra, absque, extra. **Sonder twijfel.** Absque dubio, procul dubio, haud dubiè, indubitatò, profectò.

sonder.

vetus . **j. be-sonder.** Singularis.

sonder-baer.

Singularis, specialis, praecipuus.

sonder-baerlick.

Singulariter, singulatim, priuatim.

sonder-eynde. j. kruys-dijstel.

Eryngium, capitulum martis, centum capita. *q.d.* sine fine: *est enim carduus longè lateque prorepens: vnde & hisp. corredor. i. cursor, siue excursor dicitur.*

sonderen.

Distinguere, seligere, separare, discernere. *ger. sundren: ang. sondre.*

sonderheyd.

Distinctio. **In sonderheyd.** Separatè, separatim, seorsum, priuatim: & Distinctè, praesertim.

sonderlinck, sonderlingh.

Specialis, singularis, peculiaris, distinctus: & Specialiter, speciatim, peculiariter, praesertim, praecipuè, distinctè, priuatim, sigillatim, singillatim, singulatim, singulariter. & Exquisite, eximiè: & separatè, separatim: diuisim. *ger. sundlich: ang. sundrely.*

sonderlingh.

Peculiaris, singularis, specialis.

Sone.

Filius, natus, gnatus. *ger. son, sun: ang. sonne.*

sones dochter.

Neptis.

sones sone.

Nepos.

sones vrouwe, sones wijf.

Nurus.

Sonne. j. son.

Sol.

Sonst. j. sunst.

Aliter, alioqui.

Soo. j. so.

Ita, sic, &c.

Soode. j. sode.

Sooghen.

Lactare, mammam praebere.

sooghen, suygen.

Lactere, sugere vbera.

sooghen de boomen.

Inserere, inoculare.

soogh-lam.

Agnus subrumus.

soogh-vercken, speen-vercken.

Porcellus lactens, subrumus, orthragoniscus: nefrens.

sooghelinck.

Puer lactens, subrumus.

sooghsel, sogh.

Succus, lac humanum.

Soole, iole.

Ignaua femina: puella siue mulier sordida, inepta, insulsa. *ang. soylet. i. sordidus. & ang soyle: gal. souiller. i. sordidare, inquinare.*

Soom.

Fimbria, ora, limbus, instita, extremum vestimenti, peniculamentum ora retorta vestimenti. *germ. saum: sax. soeme: ang. seame. i. suturae.*

soomen.

Oram consuere, oram contortam siue complicatam consuere. *ang. sovve, sevve. i. suere, sarcire.*

Soore. j. sore.

Aridus.

Soorte.

Qualitas, figura, genus, species, ordo, modus, sors, consortium, conditio: & Par, aequalis. *gal. sorte: ital. sorte: hisp suerte: ang. sorte.*

sortéren.

Par pari iungere, simile simili sociare, consortes iungere siue sociare. & Instruere.

sorteringhe.

Res congeneres, res eiusdem generis, aequales.

Sop, top, t'sop.

Supremum, fastigium, cacumen, apex, culmen, summitas, coronis.

sop des booms.

Turio, cacumen.

soppen, tsoppen.

Apices siue cacumina demere aut amputare: decacuminare.

Sop. j. soppe.

Ius, iusculum. & Liquamen. & Liquor.

sope.

Ius.

sope, suppe.

Haustus.

sope waters.

Haustus aquae.

Soppe.

Ius, iusculum: liquamen.

soppe.

Panis è iure, offa è iure, panis iure maceratus, panis iurulentus, offa iussulenta: *vulgò suppa. germ. supp: gal. soupe: ital. suppe: hisp. sopa: ang. soppe.*

sopachtigh.

Iurulentus, iussulentus.

soppelore.

Sorbile, cibus sorbilis

soppen.

Intingere, insuccare, intingere panem in ius, pane in ius immerso vesci.

Sorbe, sorben-bese, sorb-appel.

Sorbum. *Io. Gorop. Becan. à soer. i. acidus deriuat. quòd acidi vini habeat saporem: vnde Virgilio acida sorba vocantur. germ. sporapffel: sax. sorbappel: ital. sorbo: hisp. sorba, serua: ang. sorbe apple.*

sorben-boom, sorb-appel-boom.

Sorbus.

Sore.

vetus . j. seer. Vlcus: & Dolor: angor. ang. sore, sorovve.

sore, soore.

sax. sicamb fris. Aridus.

sore. j. droogen haerinck, rooden haerinck.

Halec fumatum, quod auri vel

aeris potiùs colorem in fumario ducit. *Galli voce Gothica soretum nuncupaut, quòd subruffus ad atrum accedens color ea lingua sorus vocitetur. Adr. Iun.*

sooren, soren, seuren.

Ulcere, dolere, vrgere, angere, vrere, remordere. **Dat soret oft seurt my.** Id me vrit, ea cura me remordet: id mihi acerbum est.

soren, sooren.

sax. fris. sicam. Arescere, marcescere, languescere, *essorer gal.* siccare, & arescere dicitur. *seare ang.* vrere.

soren, seuren.

Praeuaricari, malè quidquam administrare.

soren, be-soren.

Fallere, decipere.

soren, seuren.

vetus. Suffurari, sublegere.

sorigh, seurigh.

Curiosus & molestus: percuriosus, plus iusto curiosus, morosus. & Dolosus, fraudulentus.

Sorgh-saed.

Melica: panici genus. *vulgò sorgus. ital. sorgo.*

Sorghe.

Cura, accuratio, sollicitudo. *ger. sorg: gal. soin, chagrin.*

sorghe-loos.

Incuriosus, curae expers, negligens curae: securus.

sorghe-loose.

Ambulatrix, mulier incuriosa ac ignava.

sorghe-loosheyd.

Incuria, negligentia: securitas.

sorgh-saem. j. sorgh-vuldigh.**sorgh-vuldigh.**

Solicitus, anxius, scrupulosus, sedulus, curiosus, sollicitudinibus plenus.

sorgh-vuldigheyd.

Sollicitudo, cura, scrupulus, anxietas, scrupulositas.

sorgh-vuldighlick.

Sollicitè, anxie, accuratè, curiosè.

sorghelick.

Periculosus.

sorghelickheyd.

Periculum.

sorghelicken.

Periculosè.

sorghen.

Curare, curam habere, curam gerere. & Ducitare, vereri.

Sorte. j. soorte.

Sot.

Stultus, fatuus, vesanus, bardus, stolidus, insulsus, imprudens, ineptus, vesanus, vecors: insanus, infipiens. *gal. sot.*

sot, sottaerd.

Morio. **Sot int spel.** Sannio.

sot zijn.

Desipere, delirare.

sotte-bol.

Stultus, morio, morologus.

sot-aerd.

Stultus, morio.

sots-klap.

Stultiloquium.

sots-kolue. j. marotte, polleken.

sots voere.

Ineptia: res stulta & inepta.

sotachtigh.

Insulsus, ineptus.

sotheyd, sottigheyd.

Stultitia, imprudentia, fatuitas, ineptia, vesania, vecordia, insipientia.

sottelick.

Stultè, stolidè, imprudenter, insulsè, ineptè.

sotten j. ghecken.

Ridere, nugari.

sotternije.

Stultitia, moria.

sottinne.

Stulta, fatua, inepta mulier.

Soud, sold, be-soldinghe.

Stipendium, aes militare. premium militare: *vulgò* soldata, soldum, solarium. *ger. sold: gal. soude: ital. soldo: his. sueldo. dicitur soud siue sold à sale quo milites obligantur, vt memores sint se illud accipere, quo firmam incorruptamque fidem*

seruare teneantur, quasi incorruptibili federe ducibus suis deuincti: quòd sale comesto fides confirmaretur: optimo iuramenti symbolo: qui enim sale comesto iurat, idem dicere videtur, ac si dixisset: sic ego conseruer atque hoc quod promitto sum seruaturus. L. Gorop. Becan.

soudaet, soldaet, soudenaer, soudenier, soldenaer.

Miles aerarius, stipendiarius, qui stipendia facit: mercenarius miles, miles mercede conductus: *vulgò soldurius, soldarius, solidarius, solidurius. ger. soldat: gal. souldart: ital. soldado: hisp. soldato: ang. souldier.* Soldurij, qui salario conducuntur: salis foedere deuoti: *Sal enim apud priscos amicitiae foederumque symbolum fuit, atque à conseruando nomen habet: vnde salis in mensa euersio atque effusio, amicitiae ac fidei dirimendae ac dissoluendae symbolum vulgò putatur. I. Gorop. Becan.*

soudije, soldije.

Stipendium. *vulgò soldata.*

Soudéren.

Solidare, consolidare, solidum & firmum reddere.

soudéren.

Ferruminare, plumbare, consolidare metalla, glutinare fragmenta. **Soldéren**, *inquit Becanus, est firmissima commissura res connectere: quod in auro, borace, genere quodam salis nitri, quod inde chrysocolla nominatur, effici videmus. gal. soulder: ital. soldare: hisp. soldar: ang. sovvdre.*

soudérsel.

Ferrumen, plumbatura: id quo consolidantur metalla: colla metalli. *gal. souldure: ital. soldatura: his. soldadura: ang. sovvdre.*

soudérsel van goud.

Chrysocolla. *vulgò borax.*

soudure. j. soudérsel.

Ferrumen.

Sout.

Sal. ‘ . ger. saltz: gal. sel: ital. sale: hisp. sal: ang. salt. **Wit sout.** Salis flos. **Sout ende brood.** &c. Mola salsa. Sout ende brood eten, &c. Offam iudicialem edere. *Erat haec offa panis certis verbis deuotus. & execratus destinatisque sentiis consecratus, qui reo offerebatur, sale etiam adhibito, fortè, quòd eius in execrationibus & dirarum imprecationibus soleat esse vsus: habebant autem Germani, Saxones, Belgae, alijque multi, hanc penitus insitam opinionem, non posse quemquam mali conscium, panem hoc modo dedicatum deuorare. Simile quid refertur de aëtite lapide trito & subcineritio pane decocto, quem fur mansum deuorare non potest; quin cogitur aut suffocari, aut fur deprehendi, decoctum glutire nequiens.*

sout-back, sout-keete.

Salina, ae.

sout-brijne.

fland . j. pekel. Muria.

sout-keete.

Salina, ae: vbi sal excoquitur purgaturque.

sout-ketel.

Cortina salaria, tectum salarium.

sout kuyl.

Salina.

sout kuype.

Vas salarium, val salsamentarium.

sout-maecker.

Salarius.

sout-mangher, sout-mengher.

vetus. Salarius: qui sal vendit.

sout-pachter.

Salitor.

sout-put.

Salina, salifodina.

sout-sack.

Saccus salarius. & *metaphor.* homo tetricus & tristis: *sic dictus à grauitate & pondere salis.*

sout-spijcker.

Salina.

sout-vat.

Salinum. **Sout-vatken.** Salillum.

sout-vat. j. sout-kuype.

Vas salarium.

sout-ver kooper.

Salarius.

sout water.

Aqua marina.

soutachtigh.

Subsalsus, aliquantulum salsus.

souten.

Sallire, salire, sale condire, sallere: sale aspergere.

southeyd.

Salsedo, salis sapor, salsitudo.

soutinghe, soutsel.

Salitura.

soutsel.

Salitura, salsugo, salsilago.

Souter.

Psalterium: liber psalmodum.

Souwe. j. sogh.

Sus, porca. *ang. sovve.*

Souwe. j. sode.

Cloaca, &c.

S P

Spacemen een boecksken.

Libellum consuere, leuiter compingere.

Spacie.

Spatium, interuallum, intercapedo. *gal. espace: ital. spacio: hisp. espace: ang. space.*

spaciéren.

Spatiari, exspatiari, ambulare, deambulare. *ger. spatzzieren: ital. passeggiare, spatiare: hisp. passear, espaciar.*

spaciér-hof.

Ambulatio, ambulacrum, deambulatorium.

spaciéringhe.

Ambulatio, deambulatio.

Spade, spaey, spaegh.

Serus, tardus, serotinus: & Ser. *germ spat.*

spaden ghe-boren.

Cordus, serotinus, tardè natus.

spade vruchten.

Poma serotina, fruges cordae

spadelinck.

Serotinus.

spadelinck.

sax. sicamb. Agnus cordus, serotinus.

spadigh hoy.

Foenum cordum, serotinum.

Spade, spaeye.

Ligo, bipalium. *ang. spedde, spade.*

spade houweel.

Rutrum, pastinum.

spade.

vetus. Spatha, machaera. *gal.espee: ital. espada: hisp. spada.*

spadelken, spatelken, spayken.

Spathomela, tudicula, ligula, spatha, specillum: specillum latum. *ger. spattel. sax. spatel: gall. espatule: ital. spatula: hisp. espatula.*

spaedden, spaeyen.

Fodere, pastinare: agrum fodere.

spader.

Fossor, pastinator.

spadenier.

vetus. fland. Fossor.

spadenieren.

fland . j. pionnieren.

Spaecke.

Pertica.

spaecke, wind-boom.

Vectis.

Spaecken.

Hiare ariditate vel aestu ardore dehiscere, hiulcare, findi. *ital. spaccare.* i. findere.

spaeckigh, spaeckerigh.

Aridus, exuccus.

spaeckigh land.

Arua hiulca siti, aestis, ardore: terra siticulosa, hians aestu.

spaeckigh, spaeckerigh weder.

Sidereus aestus, solis ardores, feruentes aurae, aër torridus, aestus hiulcans agros.

Spaeye. j. spade.

Spaegh.

fland . j. spade. Serò.

Spaen.

Assula, ligneum putamen, pars materiae ascia abrasae aut securi truncatae. **Spaenen,**
spaenderen. Schidia

vel schidiae, assulae: fragmenta ligni quae dissiliunt: ramentorum crines. *ger. spaen: sax. spoen.*

spaen.

Cochlear. *ang. spone. hinc visch spaen.*

spaen, visch-spaen, schuym-spaen.

Spatha, rudicula, ligula.

spaens-groen, spaen-groen, spang-groen, koper-groen.

Aeris flos, aerugo aeris, rubigo quaedam in aere cùm virescit, psegma veterum clauorum, aerugo, scholecia rasa, aerugo rasa siue rasilis aes viride. *germanis superioribus dicitur spangrun, spongrun, grunspan. sax. spungron.*

spaens-wit. j. loot-wit.

Cerussa.

Spaeren.

Parcere, comparcere, reparcere, seruare. *ger. sparen: gal. espaigner: ital. sparagnare, spananiare: ang. spare.*

spaer-beck.

Perparcus.

spaer-becken.

Parcè nimis viuere, defraudare genium.

spaer-kant.

Perparcus, sordidus.

spaer-pot.

Capsella fictilis: aula siue olla parsimonialis.

spaer-saem.

Parcus.

spaer-saemheyd, spaerigheyd.

Parsimonia.

spaer-saemlick, spaerigh.

Parcè.

spaerigh.

Parcus.

spaerlick.

Parcè.

Spaercke. j. spercke.

Scintilla.

Spaersen.

fland. Spargere. *gal.* *espandre:* *ital.* *spangere.*

spaers-water.

fland . j. wij-water. Aqua lustralis.

spaersenlick.

Passim, sparsim.

Spalcke.

Regula, fascia, lamina. & Ferula: lignea tabula leuis, quae fractis ossibus continendis circumponitur.

spalcke van den gordel.

Bulla balthei.

spalcken.

Tendere, fulcire, fasciare. & Accommodare ferulas membris fractis: fasciare ferulis siue tabulis.

Spalte.

germ. sax. sic . j. splete. Rima, fissura.

spalten. j. splijten.

Findere findi. *germ. spalten.*

spaltinghe.

Fissura. & Dissidium.

Span.

ger. sax. sicamb. Lis, controuersia.

Spanghe.

Lamina: & Fibula: & Bulla: & Emblema: & Clauus ferreus capitatus: clauus maior.
germ. spange: ang. spangle.

spanghe.

fland. j. windel. Fascia.

spangh-groen. j. spaens-groen.

spangh-maecker.

Fibularius.

Spanne.

Dodrans, spithama, palmus maior, interuallum inter pollicem & minimum digitum diductos. *vulgò spanna. ger spaun: gal. espan: ital. spanna: ang. spanne.*

spanne. j. veur spanne.

Lichas.

spanne.

vetus. Tignus tignum.

spannen.

Tendere, intendere, contendere.

spannen den boghe.

Intendere, sinuare, lunare, adducere arcum: curuare cornu.

spamen de bancke oft vier-schaere.

holl . j. bannen. Forum agere, iura exercere.

spannen met iemanden. j. aenspannen.

span-ader.

germ. Neruus.

span-ader onder de tonghe.

Ancyloglossum: linguae vinculum aut impedimentum, nodus linguae: neruus breuior linguam adstringens. *vulgò* filum linguae.

span-aderigh.

Ancyloglossus: cui lingua est breuiore membranula adstricta.

span-bedde.

sax. sicamb. Sponda. *germ.* spanbedt.

span-gordel.

Cingula, ae.

span-koorde.

Funis tensus: & Sufflamen.

span-ketene. j. rad-sperre.

Catena tensa: & Sufflamen.

span-leder.

sax. sicamb. holl. Corrigia calceamenti.

span-naghel.

sicamb. Dentale. & Clauus in curru. *vulgò* forale.

span-riem.

Fascia sutoria: lorum poplite & genu sutoris tensum, quo calceus suendus obstringitur.
& Numella.

span-seel.

Compes equinus.

span-strick.

Sufflamen.

spans-voets, staend-voets.

Presso pede.

spans voets springhen.

Iunctis pedibus saltare.

spanssel.

Fascia: & Funis tensus. & Vitta: taenia.

Sparcke.

fland . j. ghenstere. Scintilla. ang. sparke.

sparcken van gloeyende ijser.

Stricturae.

sparckelen.

Scintillare. & Spargere, dispergere. *ang. sparckle.*

sparckelinghe.

Scintillatio: & Dispersio.

Sparghel, spergel.

Asparagus, corruda

sparghel-wortel.

Spongia: asparagi radix sativa.

sparre. j. sperre.

Sparus, sudes.

Sparsen. j. spaersen.**Sparre.**

germ . j. mussche. Passer. *ang. sparrow.*

Sparwer. j. sperwer.

Accipiter.

Spat

holl . j. buyse. Tubus.

spat.

Vitium suffraginum.

spat.

sax . j. krampe. Spasmus.

spat.

ger. Duriusculi nodi siue tubercula iuxta ungulam vel coronam equi. *Gesner.*

spat-sieck peerd.

Iumentum suffraginosum.

Spatel. j. spadelken.

Spatula, rudicula.

Spatse.

sicamb. Passer. *ger.* spatz.

Spauwen. j. spouwen.**Speauter. j. peauter.****Specerije.**

Aroma, odoramentum, species, *vulgò* spetiaria, spetia. *ger.* *specerey*: *gal.* *especes*:
ital *spiciaria*: *hisp.* *especeria*, *especies*: *ang.* *spices*.

specerije-ver-koper.

Aromatopola.

specerij-winckel.

Aromatopolium, taberna aromataria.

Specht.

Picus, picus Martius, turbo: & Merops, apiaster. *ger.* *specht*: *gal.* *pic*: *espec*: *ital.*
pico, *piccio*: *hisp.* *pico*.

Speck.

Lardum, laridum. *ger.* *speck*.

speck.

vetus. smeer. Adeps, aruina, pinguedo subcutanea.

speck. j. speck-hout.

Alburnum. *quibusdam spin & spint.*

speck hout.

Alburnum, adeps arboris, mollissima pars arboris teredini obnoxia.

speck-ghe-swil.

Steatoma apostematis genus, in quo pingue quiddam & adipi simile conclusum est.

speck hals.

Collum pingue, plurima ceruix.

speck-hals.

Tumor mollis & laxus in collo equi: vitium colli in equis. *Gesner.*

speck-maede.

Termes.

speck-muys.

germ. sax. sicamb. fris. Vespertilio. *q.d.* lardi helluo: *quod carnes suillas de tradibus suspensas exedat.*

speck-naelde, speck-natel.

sax. sicamb . j. lardeer-priem. Lardarium.

speck-priem.

Lardarium.

speck-tas-eye.

Moretum: genus libi ex lardo, ouis, &c.

speck-voghel.

sicamb. rectiùs specht-voghel. j. specht. Merops.

specken, lardéren.

Lardo transfigere. *vulgò* lardare.

Speeck.

Scurrilis, procax, contumeliosus.

speeck voghel.

holl. Sannio, scurra.

speeckheyd.

Scurrilitas, procacitas.

Speecke, spaecke.

Vectis.

speecke, rad-speecke.

Radius rotae. *ger. speich, ratspeych: sax. speke: ang. spoke.*

speecke, spie.

Impages.

speecke.

vetus . j. beytel. Cuneus.

Speeckel. j. speecksel.

Sputum.

speeckelen.

fland. holl . j. spickelen.

speecksel.

Sputum, saliuua, excrementum oris. *germ. speychel: ang. spittle, spetle, spittill, spettill.*

speeckselachtigh.

Saliuarius, saliuosus.

speeckselen.

Spuere, saliuare.

Speene, speyne. j. spene.

Speere. j. sp re.

Speete.

fland . j. spuyte.

Speet.

sax . j. spit. Swijn-spleet, kneuel-speet. j. swijn-spriet, kneuel-spriet.

Speeuwen. j. spouwen, spicken.

Speyen, speyte. j. spouwen, spuyte.

Spey-voghel.

sax. sicamb. Sannio.

Speyeren.

fland. Diffringere. & Spargere, disgregare.

Speke j. speecke.

spekelen. j. speeckelen.

Spel.

Ludus, lusus, ludicrum. *ger. spil.*

spel, minnen-spel.

Ludus Venereus coitus.

spel, tuysch-spel.

Alea.

spel, schouw-spel.

Fabula, comedia, tragoedia, spectaculum, ludi, spectacula publica.

spel.

Instrumentorum musicorum harmonia.

spelen, speelen.

Ludere. *germ. spilen.*

spelen.

Ludere, amori operam dare, venerea voluptate frui: *hinc ouer-spel, spel-kind, &c.*

spelen op snaren, orghelen, pijpen.

Canere: fides aut organa pulsare, tibias inflare.

spelen een schouw-spel.

Fabulam agere, spectaculum edere.

spelen den sot. j. sch ren.

Agere morionem.

spelen de ghilde.

Facere largitiones: largiri & profundere.

spelen den edel-man. j. scheren.**spêl-berd.**

Alueus lusorius, magis, abacus: tabula lusoria.

spêl-baene, tuysch-baene.

Forum aleatorium.

spêl-dinghen der kinderen.

Crepundia, puerorum ludicra

spêl-ghe-noot.

Sodalis, socius, compar.

spêl-ghe-selle.

Collusor, sodalis, socius.

spêl hof, lust-hof.

Horti, orum.

spêl-hof, spêl-huys.

Praetorium: villa vrbana: magna domus in agro.

spêl-hondeken. j. iongh-vrouwen hondeken.

spêl-houder. j. scholderer.

Exercitor ludorum aut alearum.

spêl-huys, spêl-hof.

Praetorium.

spêl-huys.

Theatrum, amphitheatrum.

spêl-kind.

holl. Parthenius, filius è virgine non nupta editus, *Adr. Iun.*

spêl-lieden.

Auloedi, tibicines.

spêl-man.

Auloedus, auletes, tibicen: choraules.

spêl-sieck.

Cupidus ludi.

spêl-plaetse, tuysch-baene.

Forum aleatorium.

spêl-trechter.

Pyrgus.

spêl-voghel.

Ludius, ludio, ioculator, histrio: & Lusibus iocisque deditus. homo voluptarius.

spêl-waeghen.

Scena. & Pegma.

spêler.

Lusor: & Histrio, actor, scenicus: & Lusor, aleo, aleator.

Spelle.

Acicula, spina. *vulgò* spinula. *gal. esplinge: ital. spillo, spilletto.*

spelle-doren.

fland. Alba spina.

spelle-maecker.

Acicularius.

spelle-nieuw. j. vier-nieuw.

spellen.

Aciculis figere aut nectere.

Spellen.

Ordinare syllabarum litteras, coagmentare syllabas, syllabas connectere. *vulgò* syllabicare. *gal. espeller: ang. spell.*

spellen.

metaph. Explanare, declarare ad minima vsque elementa: articulatum enucleare.

speller.

Syllabarius: qui syllabas connectere assuescit.

spellinghe.

Coagmentum syllabarum.

Speloncke.

Spelunca, specus, antrum, crypta, cauerna, spelaeum. *ital. spelonca.*

Spelte.

Far, zea, ador. *vulgò spelta. ger. speltz: gal. espeautre: ital. spelta: hisp. spelta.*

spelt-haen.

vetus. fland . j. sprinck-haen. Locusta.

spelt-maend.

September: mensis à farris messe dictus.

Spende, spinde.

Promptuarium, cella penaria. *gal. despense: ital. dispensa.*

Spenden.

Erogare eleemosynam. *gal. despendre: ang. spende.*

spend-stuck. j. spind-stuck.

Panis gradilis

Spene, spenne, sponne, spinne.

sicamb. fland. Succus, suctus, lac muliebre.

spene.

flan. holl. Papilla, capitulum mammarum: & Mamma, vber animalium.

spene, duym.

Cnodax: rotunda fibula è ferro in extremis scaporum capitibus adacta, quae in armillis versatur.

spene, spenen-vloed.

Haemorrhoidis, sanguinis profluuium per venas ani: & Condyloma, tuberculum ani simile haemorrhoidi unde sanguis fertur: & Bronchocele, hernia gutturis, tumor rotundus in ceruice inter cutem & asperam arteriam, *Barbaris* botium dicitur.

spenen.

Continere, abstinere.

spenen.

Subducere lacte, subducere lac, depellere à mamma siue papilla, lacte: remouere a lacte: ablactare *apud Eccl.*

spenen.

Deflorescere: floribus amissis fructus formam primam producere: *dicitur de arboribus, fruticibus, &c. gal. espener, espanir.* i. aperire florem.

spensel.

Deflorescentis arboris fructus infans & informis: fructus deformatus, qui à delapsis floribus iam formatus existit: rudimentum fructus.

spen-kruyd.

Chelidonium minus, apium haemorrhoidarum, scrofularia minor, ficaria.

spen vercken, vigghe, soogh-vercken.

Porcellus, porculus, nefrens, porcellus lactens, subrumus.

Spenghel. j. spanghe.

Emblema.

Spenne.

fland . j. spene, spinne. Lac muliebre.

Spenne, sele.

Sedile, scamnum.

spenne-koetse, slaep-bancke.

Scamnum

cubiculare, scrinium dormitorium, sponda.

Spercke. j. sparcke.

fland. Scintilla.

Spere.

Sparus, lancea, hasta. *ang.* *speare*.

sper-haye.

Galeus lanceatus aut aculeatus. *vulgò* centrina, *piscis* genus.

sper-kruyd.

Phu, valeriana, nardus rustica, marinella, genicularis, herba benedicta: *herba cuius folia primò erumpentia mucronem hastae referunt.*

sper-wortel.

Dracunculus, serpentaria maior: herba caule recto & laeui, *instar lanceae*.

Sperghel, sparghel.

Asparagus. *germ.* *spargen*: *gal.* *asperges*: *ital.* *sparago*: *sparagi*: *hisp.* *asparagos*, *esparraguerra*.

Sperlinck.

ger. sax. sicamb . j. mussche. Passer.

Sperre, sparre, stanghe.

Sudes, paxillus, vectis, contus, pertica, longurius, tignum oblongum. *ang. sparre.*

sper-hout, sperren hout.

Tignus, tignum.

sperren.

Tendere, extendere: latè deducere.

sperrelinck.

ger. sax. sicamb. Obex, pessulus.

Spers-waeter. j. spaers-waeter.

Spertelen.

Agitare siue motare manus pedesque: & Palpitare.

spertel-beenen.

Agitare & pulsare pedibus, palpitare pedibus.

Sperwaen, sporwaen.

flan . j. sperwer.

Sperwer.

Accipiter fringillarius, accipiter minor mas: nisus. *vulgò speruerius. ger. sperber. spervver: gal. espreuier: ital. sparuiere: ang. sperhauke. speruerius in Latina translatione legis Salica accipitur pro accipitre minore.*

Sperwer-bese.

Sorbum. *ger. spoerbieren: sax. speruerbern.*

sperwer-bese-boom.

Sorbus.

Spet, spit.

Veru, obelus. *ger spiss: ital. spedo: ang. spette, spytte. Speten van de herten.*
Subulae, cornua simplicia, tubercula cornuum recta ceruorum.

Spet, spete, speet.

sax. Hasta, verutum.

spet, lenden-pijne.

Lumbago.

spet-hert. j. spetken.

Subulo.

spet-muys.

sax. Sorex: mus araneus.

spet-vercken, spit-vercken. j. braed-vercken.

Nefrens.

spetken, spitken.

Veruculum.

spetken, spet hert.

Subulo: ceruus cui prima & simplicia erumpunt cornuum tubercula: ceruus iunior simplicibus & rectis cornibus. *ang. spittart harte.*

speten.

Figere, defigere, configere, pangere, fodicare.

speten met de spelle.

Affigere acicula.

speten het vleesch.

Figere carnes verubus.

spetten.

fland . j. spitten. Fodere.

Speur, spore.

Vestigium.

speuren.

Inuestigare, vestigare, indagare, lustrare vestigia.

speur-hondt.

Ichnobates, canis ferae vestigiis insistens, canis sagax, odorus, odorisequus, odorator. canis gallicus, plaudus: canis venaticus, canis emissarius: qui vestigiorum odore feras exploratas & repertas latratu prodit.

speurer, speur-volgher.

Indagator, inuestigator.

speurigh.

Sagax.

speuringhe.

Indago, indagatio, inuestigatio.

Speurie. j. sporie.

Spergula.

Spick. j. spijck.

Spickerinck, spick-herinck.

sax. sicam . j. buckingh. Halec passa.

Spicken.

Sputare, saliuam spuendo dispergere. *ang. spitte.*

spickelen.

Aspergere siue inspergere passim congeriem punctorum tanquam granorum: maculis distinguere in modum guttarum: variegare.

spickel-kaese.

hol. fris. Caseus recens & mollis.

spickinghe.

Pytisma: leuis sputi irrigatio.

spick-haerinck.

sax. sicam . j. buckingh. Halec passa.

Spie, spiede, be-spieder.

Speculator, explorator. *vulgò spia. ger. speher, aussspeher: gal. espie, espion: ital. spia, spione: ang. spie, espie.*

spien, spieden.

Speculari, explorari, sciscitari, indagare, inquirere *vulgò spiare: vox gallis, hispanis, ital. & anglis communis. gal. espier: ital. spiare: hisp. aspiar: ang. espie, spie.*

Spie, spijs, spiecker.

Clauus, clauus interiectus, assula inspicata, assula in acumen tenuata.

spien, spijen.

Inspicare, in modum spicae acuere: & Clauis ligneis figere.

Spiecken

sax. sicamb. Aqua recenti macerare.

Spieck-olie. j. spijck-olie.**Spiecker. j. spijcker.****Spieghel.**

Speculum. *ger. spieghel: ital. specchio, specchio: hisp. espeio.*

spieghel der deughden.

Exemplar virtutum.

spieghel nemen aen andere. j. spieghelen.

Exemplum capere.

spieghel-ghe-vecht.

sax. sicamb. Pugna imaginaria, pugnae simulacrum. *quasi quis vellet pugnare cum sua imagine quam videt in speculo.*

spieghel hars.

Refina concreta, pellucida: instar speculi splendescens, translucens.

spieghel-maecker.

Specularius.

spieghel-meese.

ger. sax. sic. Fringillago, parus minor, auis variis coloribus nitidè, pulchreque distincta.

spieghel-slecht.

Aequus, planus, leuis & politus instar speculi.

spieghel-steen.

Specularis lapis, selenites, lapis lunaris, lapis aphroselinus, lapis Arabicus. *vulgò* glacies Mariae.

spieghel-visch.

Faber, gallus marinus, zeus.

spieghelen.

Intueri speculo, consulere speculum, imaginem contemplari in speculo.

spieghelen aen andere.

Sapere alieno periculo, ex aliis condiscere ex aliis exemplum sumere, doceri exemplis aliorum.

Spier, spier-voghel, spier-swalcke, spier-swaluwe.

Apus cypselus: auicula *ex genere hirundinum*.

spier. j. kuyt, brade.

Sura.

spier.

Pulpa, caro muscosa, caro musculis inclusa sine ossibus: torus, lacertus, lacertorum torus. & Pulpamentum auis: carnes laterum: carnis delicatioris & tenerioris atque albioris pars in auium pectore: *vulgò* album auis, caponis, &c. i. **het wit**.

spier-sack.

sax. sicam. Mantica, pera, pera viatoria.

spierinck. j. spier.

Pulpa.

spierinck, spierlinck.

Apua cobitis. *vulgò* spiringus. *ang. spirling.*

Spiesse, spietse.

Lancea, hasta, sarissa, contus. *ger. spiess.*

spies-draegher.

Doryphorus, hastatus, sarissophorus.

spies-glas.

Stibium, stibi, stimmi, platyophthalmum, antimonium: mineralis genus instar vitri fragile, radiis longis nitentibus, instar lancearum splendens. *q.d.* vitrum laceatum. *ger. & sax. spiessglas.*

spies-hout, spiesch-hout.

fland . j. waghenschot.

spies-ijser.

Cuspis, spiculum.

spies-schacht.

Hastile.

spies-hert. j. spit-hert.

Subulo.

spies-stanghe.

Hastile.

spies-volck.

Hastati.

Spiet.

vet. flan. j. spiesse. Hasta. sax. speit.

spietse. j. spiesse.

Hasta.

Spij-voghel. j. speeck-voghel.

germ. sax. sicamb. Scurra, dicax, irrisor.

Spijcke, spick. j. lauender.

Spica nardi. gal. aspic: ital. spigo: hisp. espiga: ang. spike, spick.

spijck-narde.

Nardus, nardus Assyria. *officin.* spica nardi.

spijck-olie.

Oleum nardinum, vnguentum spicatum: oleum siue vngentum ex foliis & spicis nardi.

Spijcker, spiecker.

Clauus in modum spicae vel spiculi acutus.

spijcker-boor, naghel-boor.

Terebra.

spijcker-boorken.

Terebellum.

spijckeren, spieckeren.

holl. Clauo figere.

Spijcker.

ger. sax. sicamb. Cella penaria, horreum, cella.

spijcker, koren-spijcker.

Horreum frumenti, horreum pensile, granarium.

spijcker, sout-spijcker.

Salina, cella salaria.

spijcker.

fris. holl. Armamentarium agricolae: armamentarium rusticum, cella rustica.

Spije, spie.

Clauus, clauus interiectus: & Fibula: axiculus vel clauus qui per tignorem capita traicitur, vt ea contineat: assula.

Spije.

sax. fris. sicamb . j. speecksel. Saliua, sputum.

spije.

fland . j. spuye. Emissarium, obex aquarius.

spijen, spijghen.

sax. fris. sicamb . j. spouwen. Spuere.

Spijlen.

hol. fris. Stipites intergerini in alueariis: bacilli decussatim compo-

siti quibus apum opis innititur.

Spijnde. j. spinde.

Promptuarium.

Spijse, kost.

Cibus, cibarium, epulum, epulae, dapes, esca. *ger. speyss.*

spijsen.

Cibare, nutrire.

spijsen den vyuer.

Piscinam augere prole piscium.

spijs-brood.

Panis cibarius, secundarius.

spijs-kamer.

Penarium, promptuarium.

spijs-koeck.

Libum condimentarium.

spijs-kooper.

Obsonator.

spijs-kruyd.

Olus.

spijs-kruyd.

sicamb. Condimentum.

spijs-meester.

Architriclinus, praefectus cellae penariae, promus condus.

spijs-merckt.

Macellum.

spijs-strate.

vet. sax. sicamb. Gula.

spijs-verkooper.

Macellarius.

Spijt.

Iracundia, stomachus, indignatio: & Despectus, contumelia, opproprobium, odium. **Spijt iemanden doen.** Vrere aliquem, aegrè alicui facere. **Te spijte van v.** Odio tui velisnolis, te inuito. *gal. despit: ang. spite, despite.*

spijten.

Stomachari, indignari: & Vrere, malè vrere: & Pigere. **Dat spijt my.** Hoc me vrit: aegrè hoc fero: piget me: hoc malè me habet.

spijtigh.

Contumeliosus, infestus, odiosus, petulans, procax: & Stomachosus iracundus. & Auersus, iratus: densatus, aculeatus.

spijtigheyd.

Stomachus: & Contumelia, petulantia.

spijtiglick.

Stomachosè, contumeliosè, iracundè, retulanter, procaciter.

Spilden.

vetus . j. spillen. Attenuare.

Spilder.

vetus. fland. Tenuis, gracilis, exilis.

spilder-been, spille-been.

Myscelus.

Spilgroen, spilioen.

q.d. spanion Canis Hispanicus, canis auarius, campestris, canis aucupatorius. *gal* *espaingol: ang. spaniel.* **Rouw spilgioen.** Canis villosus.

Spille.

Fusus, instrumentum quo lanificia tenuantur in fila. à **spillen** *siue* **spilden** i. attenuare, minuere: *qua ratione* fusus à fundendo dictus, *quòd dum trahitur voluendo quasi liquefieri videtur.* *germ. spindel: ang. spindle.*

spille, spil-boom, vijse.

Cochlea.

spille, wind aes.

Succula.

spille vanden wendtel trap.

Scapus: truncus scalarum cochlidum.

spille van den arm.

Pechys, vlna, maius os lacerti.

spille van den toren. j. naelde.

spille-been, spilder-been.

Myscelus: qui crura habet exilia, murinis similia, *vt Graeca habet etymologia: vel fuis, vt Teutonica.*

spille-korfken, spinne-korfken.

Calathus qualus, quasillus.

spille-haluen.

vetus. A parte matris, à matre, matris causa. *q.d.* fusi causa.

spille-haluen be-staen.

Cognatum esse per foeminini generis personas, *quarum officium est fusos tractare.*

spille-maghe.

vetus. Cognatus per foeminini sexus personas cognatione iunctus. *vide* **sweerd-maghe.**

spille sijde.

vetus. Linea foeminea, prosapia foeminina.

spille-weruel, spin-wordel.

Verticulum, verticillum.

spillen, spilden.

vetus. holl. Attenuare, minuere: spargere, diffundere: dilapidare, decoquere: disperdere, consumere. *gal. guespiller.* i. prodigere.

Spin, spint, spind.

sicamb. Sumen, suis abdomen: caro exos circa vmbilicum suis.

spin, spint.

germ. sax. sicamb. holl . j. speck van den boom. Alburnum.

Spinagie.

Teutlomalache. *vulgò* spinachium, *fortè* à *semine spinis aculeatis non absimili.* *gal. espinars: ital. spinazzo: ang. spinache. Adr Iun.*

Spinde, spijnde.

Cella penaria, cella promptuaria, promptuarium, armarium. *gal. despense: ital. dispensa: hisp. dispensa.*

spinde

Pars esculenta.

spinde

Panis gradilis: sportula.

spind-brood, deyl-brood.

Panis gradilis, panis qui eleëmosynae loco egenis distribuitur. *vulgò* spinda.

spind-stuck. j. spind-brood.**spinden.**

Diuidere siue distribuere viritim panes, obsonia, & reliqua necessaria egenis.

spindinghe.

Visceratio. *vulgò* distributio

Spindse.

Fascis cocularius: fasciculus ligni minuti: fasciculus cremiorum, cremium.

Spindel-hout, spindel-boom.

Euonymus, carpinus. *germ. spindel-baum: angl. spindelire. à fusis nempe, sicut gal. fusin: & ital. fusano.*

Spinte, spenne, sponne.

fland. Lac muliebre, lac humanum.

Spinne.

Araneus, aranea: animalculum quod telas orditur, quibus muscae irretiuntur. *germ. spinn: ang. spider.*

spinnen.

Nere, torquere fusum, versare pollice fusum, torquere fila, torquere stamina, nere stamina, trahere pensa, carpere pensa, deducere fila: torta versato ducere stamina fuso. *ger. spinnen: ang. spinne.*

spin-hoere. j. spinne.

Araneus, aranea.

spinne-kobbe, spinne-koppe.

Araneus.

spinne-koppe.

Orchis andrachnitis. *herba cuius flos aranea similis.*

spinne-koppe, wolf-besien.

Herba paris: vua versa: vua lupina. *q.d.* aranea: *ab ementita videlicet aranea forma, quam bacca vnà cum reflexis exiguis alabastris per maturitatem exprimit. R. Dodon.*

spinne-korfken. j. spille-korfken.

Qualus, quafillus, calathus.

spinne-muys.

Mus araneus.

spin-radt.

Rhombus.

spin-rock.

Colus: instrumentum ligneum quo pensum sustinetur. *vulgò rocca. ital. rocca: hisp. rueca.*

spinne-webbe, spinne-weue.

Aranea, vestis aranei, tela araneorum, scutulatum rete aranei, scutula aranei, vesca.

spinne-net. j. spinne-webbe.

Aranea.

spin-sijde.

Bombycinum: id quod nent bombyces vermiculi.

spinne-wiel.

Rhombus.

spinnersse, spinster.

Lanipendia, lanifica, quae net.

spinsel.

Tela, filum.

Spinsse. j. spindse.

Spint j. spin.

Alburnum, &c.

Spint

sicamb . j. **kistken**. Cistella, theca.

Spinte.

Corbula: cophinus, vas vimineum: mensura frumenti aut aenae.

spinte haueren.

Quadrans aenae, modiolus, choenix, demensum.

Spit. j. spet.

Veru.

spit.

hol. Lumbago, vitium & debilitas in lumbis.

spit-houweel. j. houweel.

Pastinum.

spits, spitse.

Mucro, cuspis, spiculum, acies, acumen. & Cacumen, fastigium. *ger. spitz.*

spits.

Acies: exercitus instructus ferro & telorum acumine.

spits, spitsch, spitsigh.

Acuminatus, aculeatus, acutus, mucronatus, cuspidatus, fastigiatus: & Aculeatus, pungens & mordens, dentatus. & Arrogans, superbus.

spits-boeue.

sax. Aleator improbus.

spits-hoofdt, spits-kop.

Cilo, homo acuminato capite.

spits-muys, spit-muys.

sax. sicamb. Sorex.

spits-sinnigh. j. scherp-sinnigh.

spits recht. j. scherp recht.

Summum ius, strictum ius.

spitsen.

Exacuare, praecuere, spiculare.

spitsigh. j. spits.

Aculeatus, dentatus: mordax, &c.

spitsigheyd.

Aculeus, acies.

spitten.

Fodere, agrum pastinare, terram perfodere.

spitter.

Fossor, pastinator.

Splenter. j. splinter.

Splete.

Rima, fissura, crena. *ger. spalt.*

spletigh.

Hiulus, fissus, fatiscens.

spletten.

fland . j. splijten. Findere. *ger. spalten.*

spletter.

sax. fris. sicamb . j. splinter. Assula. & Festuca.

splijten.

Findere, hiulcare, hiulcum facere.

splijten.

Agere rimas, ducere rimas: diduci, findi, diffindi: dehiscere.

splijt-mijte.

Homo sordidus, cumini sector. *q.d.* sector mitae, siue minutissimi oboli.

splijt-naeghel.

sicamb . j. nijd naeghel.

Splinter.

Assula, schidium, aculeus ligneus.

splinteren.

Secare in assulas, excutere assulas, comminuere in schidia.

splinter-wijs.

Assulatim, assulosè: minutim, in minimas assulas.

Splissen.

Rudentum partes extremas absque nodo coniungere.

Splitten.

vetus . j. splijten.

Spoed.

Progressus, processus.

spoed.

Festinatio, properatio, acceleratio. . *ang. spede.*

spoeden.

Festinare, properare, accelerare, progredi, . *ang. speede.*

spoedigh.

Properans, festinus.

spoedighen. j. spoeden.

Festinare, properare.

Spoele.

vetus. germ. Canna, arundo.

spoele.

sax. sicamb . j. schacht. Caulis pennae, calamus.

spoele, spoel-tuyte.

Panus, tramae inuolucrum, glomus textorius. florum congeries. *vulgò spola. it spola & spuola.*

spoele schiet-spoele.

Radius, panuellium: instrumentum quo subtegmen stamini inseritur.

spoele.

ger. sic. Panis triticeus oblongus.

spoele, spoel-worm.

Tinea rotunda, lumbricus, vermis in corpore humano. *ger. spulvvurm: sax. spolvvorm.*

spoelen.

Tramam rhombo in cannam glomerare, in panum fila cumulare, legere fila rhombo.

spoel-pijpe.

Canna pani.

spoel-rad. j. spoel-wiel.

Rhombus.

spoel-wiel.

Rhombus: machina qua trama glomeratur in circulum: harpedone: rota glomeratoria, qua fila rotando conglomerantur.

spoel-worm. j. spoele.

Tinea.

Spoelen spuelen.

Diluere, colluere, eluere, sordes tollere.

spoelen den mond.

Colluere, abluere os.

spoel vat, koel-vat.

Aquiminarium, nasiterna, trichilum.

spoel-wijn, spuel-wijn.

Lora, vinum secundarium, dilutum vinaceorum, deuteria: aqua affusa expressis acinorum folliculis in dolium coniectis: vinum acinaceum.

spoelinghe, spuelinghe.

Colluio, colluies: proluuies.

Spoelte.

vetus. sax . j. spuyte. Siphon.

Spoghen.

vetus. fland . j. spouwen.

Spoysten.

Spirare naribus.

Spoke. j. spoocke.

Spon.

vetus . j. spaen.

Sponde.

Sponda, lateralis structura lecti: *proprie autem teutonicè sponde dicitur* anteriori lecti fulcrum. *ger. spanbett: ital. sponda.*

Spongie.

Spongia. *gal. esponge: ital. spogna, spogna: hisp. spongia: ang. sponge.*

spongie,

Laterna spongiosa, foraminosa, fistulosa. *vulgò* absconsa. *gal.* vvalon. *esconse:* *ang.* skonce, *sconse.*

spongie.

holl . j. duyge van t'vat. Epistomium, obturaculum quod ori dolij inseritur, illudque obstruit: cadi obturamentum. *vulgò* spongia: *quod è materia spongiosa, & subere plerunque constet.*

spongie-gat. j. bom-gat.

Sponne.

fland . j. spene, spinne. Succus, lac.

sponne, spunne.

vetus . j. borste. Mamma, vber.

Spoocke, spoocksel.

sicamb fris. hol. Spectrum, larua, phantasma.

spoockerije.

sicamb. fris. holl. Laruarum ludibria, cacodaemonis imposturae.

Spoor-waer.

fland . j. sperwer.

Sporck. j. sprock.

Fragilis.

sporck, sporcken-hout.

Alnus nigra. *vulgò frangula.*

Sporck-kelie. j. spor-kelle.

Februarius.

Spore.

Calcar, calx ferratus. *vulgò sperona. ger. sporn: gal. esperon: ital. sperone: hisp. espuela: ang. spurre, spoore.*

sporen, de sporen geuen.

Calcaria equo admouere, siue adhibere: agitare equum calcaribus, concitare, stimulare, pungere: subdere calcaria equo.

spor-slaeghs rennen.

Citato equo contendere, subdere calcaria equo: calcaribus subditis effreno equo ferri.

Spore, speure.

Vestigium.

sporen. j. speuren.

Inuestigare.

sporkelle, sporkel-maend.

Februarius: *mensis quo frigoris vestigia adhuc apparent.*

sporkel-bloeme.

Narcissus luteus, pseudonarcissus, *Februario mense florens.*

Spor-waer. j. spoor-waer.

Sporie. j. spurgie.

Lathyris.

sporie, speurie, spurrie.

Spergula, polygalon.

sporie-boter.

Butyrum autumnale: *quod autumnno & primo vere colligitur, cùm vaccae spergula herba vescuntur.*

Sporte, leeder-sporte.

Climacter, gradus scalae.

Spot.

Ludus, lusus. & Irrisio, irrisus, derisus, deridiculum, nasus, cauilla. *ang. sport.*

spotte.

fland. Macula, naeuus. *ang. spot.*

spotten.

Ridere, irridere, deridere, ludibrio habere, ludificari, cauillari, naso suspendere adunco, subsannare. *an. sporte.*

spotten.

fland. Maculare, aspergere maculis. *ang. spotte.*

spot-reden.

Cauillum, scomma.

spot-voghel.

Sannio, scurra, cauillator.

spot werck.

Ludibrium.

spot-woord.

Cauillum.

spot-wijse.

Ioculariter, ridendo.

spotter.

Irrisor, derisor, cauillator: subsannator.

spotterije j. spot.

Irrisio, cauilla.

spottigh.

Iocularius, ioculatorius, ludibundus, nasutus, salsus.

spottighlick, spottelick.

Ioculariter, iocosè, per iocum & risum, ridiculè.

Spouwe.

vetus. sicamb. Saliua, sputum: & Vomitus.

spouwen, spijen.

Spuere, screare, eiicere sputum. . *germ. speuvven: ang. spitte.*

spouwen.

Vomere. *ang. spevve.*

spouwen.

rectiùs spouden . hol j. klieuen. Findere: & Findi. *ger. spalten.*

spouwen, spouden, spauden den visch.

Exdossuare piscem, exossare. *ger. spalten: gal. espauler: ital. spallare.*

spouwinghe.

Screatio, creatus: & Saliua, sputum & Vomitus: & Rima, fissura.

spouwssel.

Saliua, sputum: & Vomitus.

Spraecke.

Sermo, locutio, oratio, lingua, idioma: Fama rumor, sermo vulgi *ger. sprach: ang speache.*

spraecke houden.

Colloqui, miscere colloquia.

spraecke-loos.

Elinguis, mutus, qui fari non potest, infans

spraeck-saem. j. ghe-spraeck-saem.

Affabilis, comis.

Sprancke, spranckel. j. sprenckel.

Spreeden. j. spreyden.

fland. holl. Spargere, extendere.

spreeder.

hol. fris . j. slaep-laecken.

Spreeuw. j. kaf.

Acer, palea. *germ. spruvver: sax. spreuv.*

Spreeuwe.

Sturnus. *ang. spreuvise.*

spreeuw-pot.

Loculamentum fictile auicularum

Spreyden.

Spargere, sternere, tendere. *ang. spreade.*

spreydelincks.

Sparsim, passim.

Spreken.

Loqui, proloqui, dicere, fari, effari: verba facere, habere. *ang. speake.*

spreken veur iemanden.

Spondere pro aliquo, fideiubere.

spreken met iemanden. j. samen spreken.

Colloqui, communicare.

spreken met den broode.

adag. Parasitari.

spreken ten besten.

Intercedere. *vide Beste.*

sprek-baerigh.

vetus. Affabilis.

sprek-woord.

Dictum, adagium, prouerbium, paroemia, verbum.

Sprenckel, spranckel.

sax. fris . j sprinckel. Bruchus: *locustae* genus.

spreckel, spranckel, sprancke.

fland. Scintilla, fauilla.

spreckel, sprinckel.

Macula adspersa.

spreckelen, sprengelen, sprenghen.

Spargere, aspergere, dispergere: & Variare, variegare. *ang. sprinckle.*

spreck vat, spreckel-pot.

Clepsydra, harpagium.

spreck vier. j. spreng-vier.

Herpes.

spreck, waedel.

vetus . j. quispel.

spreck-water.

vetus . j. wij-waeter.

sprenghen.

Spargere, aspergere, inspergere, sparsim fundere. *ger. sprengen.*

sprengnen het vleesch.

Sale inspergere, sale condire carnes.

sprengn-vier, sprinck-vier.

Herpes.

Spreucke, sproke.

hol. Verbum, prouerbium, adagium, paroemia, dictum, dicterium: acroama.

Sprewer. j. spreeuw.

ger. sax. sicam. Palea, acer.

Spriet.

Venabulum: & Pedum, agolum, baculus pastoralis. & Bidens. & Cuspis.

spriet van den mast.

Antenna, lignum transuersum in malo.

spriet tusschen de beenen.

Feminum partes superiores: interuallum inter femina.

spriet-boom. j. spriet.

Antenna.

spriet-ooghen j. spriettel-ooghen.

Caligare, hallucinari.

spriet-straete.

fland. Biuium, via bifida.

spriet-wegh

fland. Biuium.

sprietelen

fland. Spargere, dispergere.

sprietel-ooghen.

fland . j. **spriet ooghen.** Caligare, hallucinari, lolio vicitare, scintillare oculis, dissipare aciem oculorum, dispergere visum: quae singula sunt, gemina videre.

sprinck-bal.

Halter. **sprinck-ballen.** Halteres: *massulae plumbeae quibus in saltu librant se, vt certius assiliant: vel quibus gressum suspendunt illi qui in extenta chorda ambulant.*

sprinck-keuer.

Bruchus.

Sprinck, spronck.

Origo, scaturigo, scatebra *ang spring.*

sprinck, springh, springende water.

Aqua saliens, fons saliens, fons viuus. & Scaturigo, scatebra.

sprinck. j. sprinck vloed.

Fluctus aestuarius.

sprinck-borne.

vet. Scatebra, scaturigo.

sprinck-hael.

vetus . j. **sprinck-haen.** Locusta

sprinck-hael, springael, sprinck gael, springhel.

vet. Catapulta: balista machinae bellicae genus, ballistae tormentum. *gal. leod. espringall, vulgò* trebuchetum. *gal. trebucet.* i. trutina, libella, *Iust. Lips. vide Blije.*

sprinck-haen.

Locusta. *q.d.* gallus saltans.

sprinck-haenken.

Artelabus.

sprinck-haye.

Galeus glaucus: *piscis incredibili agilitate quatuor cubitorum altitudine è mari exiliens, ne praedae ac lanienae pateat. Lemnius.*

sprinck-henghst.

Equus admissarius, emissarius.

sprinck-keuer, sprenckel.

Bruchus.

sprinck-kruyd, sprinck-koren.

Lathyrus, cataputia minor. & Piperitis, siliquastrum.

sprinck-net.

Pantheron. *vulgò* rete saltabundum.

sprinck-peerd. j. sprinck-henghst.

sprinck-ruyter, reysigher.

Desultor.

sprinck reyse.

Eruptio, excursio.

sprinck-stock.

Contus.

sprinck tijd.

vetus. Ver. gal. printemps: ang. spring.

sprinck-vier, spreng-vier.

Herpes, herpes miliaris, herpes pustulosus, zona, ignis serpens, ignis sacri species per artus repens serpentibus pustulis. *q.d.* ignis prosiliens.

sprinck-vier inde locht.

Bolis, lampas, lancea ardens: genus facis in aëre.

sprinck-vloed, sprinck-stroom.

Fluctus aestuarius, aestus maritimus maior, aestus maris plena luna concitati.

sprinck-wal.

Orca *piscis*.

sprinck wortel. j. sprinck-kruyd.

sprinckel, sprenckel.

sax. sicam. Bruchus: locustae genus.

sprinckel sprenckel.

Macula adpersa.

sprinckelen, sprenckelen.

Spargere, aspergere. *ang. sprinckle.*

sprinckelingh.

Aspergo, aspersio, aspersus, us.

springhen.

Salire, saltare. *germ. springen.*

springher.

Saltator.

springael. j. sprinck-hael.

Sprock.

fland . j. sporck. Fragilis.

Sprock-kelle, spor-kelle

Februarius.

Sprockel.

holl . j. molm. Caries.

sprockel.

Cremium.

Sproet, sproetsel, sproetel.

Lentigo, lenticula: macula subruffa aut pulla, faciem maximè infestans. *ang. spot.*

sproetachtigh, sproetigh.

Lentiginosus.

Sproke, spreucke.

Dieterium.

Spronck.

Saltus.

spronck.

vetus. Fons, origo, scaturigo. *ang.* *spring.*

spronck-reyse. j. sprinck-reyse.

Eruptio.

Sprot.

sax. sicam . j. sproet Lentigo.

Sprot.

Apua infumata. *vel* Harengae soboles, siue halecis pullus, *vt quidam putant: ang.* *sprote, sprate.*

sprot, sardijn.

Sarda pisciculus.

sprot.

Pullus, germen.

sprotten.

vetus . j. spruyten. Fruticare, pullulare, germinare.

Sprote. j. sporte.

Gradus scalae.

Sprouwe. j. schuyl

Aphthae.

srouwe, pips.

Pituita: *gallinarum morbus*.

Sprouwer. j. sprewer.

Palea.

Spruyte.

Frutex, germen, pullus, surculus, planta.

spruyt-ghe-was.

Frutetum, fructum.

spruyt-groeue.

Seminarium.

spruytkens der kruyden.

Cymae, cymata, prima germina, asparagi.

spruyten.

Surgere in altum.

spruyten.

Germinare, pullulare, fruticare, fruticescere. *germ. sprossen: ang. sprovvte.*

spruytsel.

Germinatio, pullulatio.

Sprutte.

sax. sicamb . j. spuyte. Siphon.

Spuelen. j. spoelen.

Diluere.

Spulgioen. j. spilgioen.

Spurie. j. speurie.

Spuyte, spise, sluyse.

Septum, cataracta, cataractae claustrum: comma, obex aquarius, emissarium: locus qui aquam emittit sistive, obicibus vel demissis vel reclusis.

Spuyte.

Siphon, siphon. *sax. speyte.*

spuytken.

Siphunculus.

spuyten.

Siphone exonerare, exspuere, spuere.

spuyt-wal.

Physeter: piscis cetaccus fluctum aquarum in altum reflans.

Spul.

vetus. holl . j. spel. Ludus.

spulcks.

hol. fris. Petulcus, petulans, lasciuus, catuliens: in venerem pruriens.

Spunne.

vetus . j. spene.

Spunt.

sax. sicamb. Operculum.

spunt-gat, spunt-lock.

sax. sicamb. Orificium.

Spurde

sax. sicamb. rood-schare. Tomus aselli piscis.

Spurgie. j. sprinck-kruyd.

Lathyris. gal. espurge: ang spurgie.

Spurie. j. sporie.

S Q

Squamme. j. swamme.

S T

Stackel-swijn.

sax. Histrix.

Stad, stede.

Locus.

stad grijpen.

Ratum esse, valere auctoritate, oportunè valere. vulgò locum capere.

stad-houder.

Legatus, vicarius: vice & loco alterius substitutus. vulgò vice-dominus, locum tenens: loci seruator.

stad-houder des konincks.

Prorex: regis absentis locum & vices gerens.

stad-houder-schap.

Praefectura vicaria, praefectura fiduciaria.

Stad, stede.

Vrbs, oppidum, ciuitas. *ger. statt. stat* (*inquit Ioannes Heroldus*) à *statiuis Romanis deriuatum videtur vocabulum, atque in vsum Germanicae linguae receptum.*

stad-bode.

Viator, stator: nuncius vrbicus.

stad-boeck.

Tabulae publicae.

stad-busse.

Spinter: quale viatores siue statores & nuncij vrbium gestant.

stad-dienaer, stad-knecht.

Apparitor, stator, minister ciuitatis, minister magistratus, lictor.

stad-gheld-kamer.

Aerarium.

stad-ghe-noot.

Popularis, ciuis.

stad-grauen.

Fossae vrbis.

stad-huys. j. raed-huys.

Basilica, curia municipalis: curia ciuitatis, domus augusta, augustale.

stad-ioncker.

Patritius.

stad-kind.

Prodigientiae condemnatus: cui tanquam prodigo bonis interdictum est. *q.d.* puer siue pupillus ciuitatis. *Dissipator enim bonorum suorum supra id quod per ciuitatis magistratum statuitur, nec emere nec vendere quicquam potest.*

stadt-kind maecken.

Bonis prodigo interdicere: prodigum declarare, prodigientiae condemnare.

stad-kiste.

Aerarium, archiuum.

stad-knecht. j. stad-dienaer.

Apparitor, stator, lictor.

stad-mueren.

Moenia, muri.

stad-paelen. j. ban mijle.

stad-recht.

Ius ciuile, ius municipale, ius praetorium.

stad-schrijuer, greffier.

Scriba, grapharius.

stads-man, steds-man, stadsch-man.

Oppidanus.

stad-vesten.

Moenia.

stad-wapen, busse.

Spinter.

stadlick.

Vrbanus, oppidanus.

stadlicken.

Vrbanè, ciuiliter.

stadlickheyd.

Vrbanitas, ciuilitas.

stadsch, stedsch.

Oppidanus.

Stade. j. staede.

Staeck.

Stipes, baculus, fustis, pedamen, pedamentum, sudes, paxillus: statumen, palus, pila, terminus. *germ. staeck: hisp estaca. ang. stake.*

staeck daer men nae speelt.

Paxillus.

staeck van den doel.

Scopus.

staeck, schauot-staeck.

Columna Menia: ad quam damnati alligati verberantur: palus numellarius.

staeck.

Stirps, progenies, soboles.

staecken.

vetus . j. stoppen. Stipare.

staecken.

Palare, pedare, statuminare, statuminibus firmare, pangere, figere, stabilire, statuere, sistere, terminare.

staecken het werck.

Opus sistere, desistere ab opere, desistere operari.

staecket. j. staecketsel.

staecketsel.

Sepimentum, septum, vallum, palatio, pedatio, sepes palata: sudetum, crebisurus,
apud Ennium: vallum crebris suris, hoc est, palis munitum, *Festus, I. Lips.* styli caeci,
Hirt. in bello Afric. lignei stipites cuspidati & depacti, vt cerui, ad arcendos hostes
à

munitionibus: *vulgò* steccatum. *ital.* *steccato*.

staecketsel.

Cantherius.

staecksel, wijn-gaert-staketsel.

Iugum.

staecketselen.

Palare, pedare, statuminare, vallare.

Staeде.

Commoditas, vtilitas, opportunitas, locus: & Otium, tempus vacuum. **De staeде hebben.** Tempus vacuum habere.

staeде.

vetus. ger. sax. sicamb. Statio nauium, portus.

staeде, staeде.

Fulcrum, sustentaculum, columen. *gal. estaye: ang. staeде.*

staeде.

Auxilium. **Te staeде komen.** Venire auxilio, auxilio esse, assistere, auxiliari, praesto esse, opportunè & commodè venire. **Staeде doen.** Vsui esse, prodesse, commodo esse. **In staeде staen.** *vetus . j. ont-set doen.*

Staeden.

Stabilire.

staeden.

In statu collocare.

staeden, ghe-staeden.

Concedere, permittere.

staedigh, ge-staedigh.

Stabilis, firmus, constans, assiduus: *continuus. ger. staets.*

staedighen. j. be-vestighen.

Confirmare.

staedighlick.

Constanter, assiduè, continenter.

staedigheyd.

Constantia.

staeds.

Continenter, iugiter, indesinenter, assiduè. & Assiduus.

Staedsie. j. stagie.

Contignatio.

Stael.

vetus. fland . j. steel. Scaus, caulis, caudex. *ang. stalke.*

stael blind.

fland. sicamb . j. stock-blind. Prorsus caecus.

stael-blind peerd.

Equus in oculo laesus. **Aug-stal.** *ger. vitium in oculo, Gesnero dicitur. Nostrates, inquit, vulnus oculi ab acuto aliquo ligno infixio, den aug-stal vocant.*

Stael.

Chalybs, stomoma, nucleus ferri, acies ferri: genus durissimi purgatissimique ferri, quo ferrum induratur. *ger. & sax. stahel: ang. steele, steill.*

stael oft scherp van het mes.

Acies.

stael van de verwe.

Tinctur probatio.

stael, staelken, monster.

Exemplum, specimen: exiguum quiddam mercis quod à venditore spectandum profertur.

stael-herd.

Durus instar chalybis.

stael-ijser.

sicamb . **j. vier-stael.**

staelen, van stael.

Chalybeus.

staelen boghe.

Balista chalybea, arcus balistarius, arcubalista, arcus brachio chalybeo, siue lamina instructus: scorpius, scorpio.

staelen hoed. j. storm-hoed.

Pileus chalybeus.

staelen spieghel.

Speculum chalybeum.

staelen, ver-staelen het ijser.

Indurare ferrum chalybe.

staelen oft verwen de wolle.

Sufficere lanam medicamentis, inficere.

staelen het laecken.

Plumbeo sigillo munire pannum probè tinctum.

staelen. j. stallen.

Merces exponere.

stael-hof.

Locus vbi infecti siue tincti panni sigillantur.

stael-loot.

Sigillum plumbeum pannis stehy telisve tinctis appensum.

Staen.

Stare, sistere, consistere, ‘ μ . *ger. ston, stehen: it. star: his. star: ang. stande.*

staen.

Esse. **In vreesse staen.** In metu esse, in periculo versari. **Wel staen met iemanden.** In gratia esse cum aliquo **Quaelick staen met iemanden.** Esse in offensa apud aliquem. **Wel staen.** Rectè esse, bene se habere, rectè valere.

staen.

Situm esse. **Antwerpen staet van Machelen vier mijlen.** Antvverpia distat Machlinia quatuor miliaribus: Antvverpia abest à Machlinea quatuor miliaria, vel quatuor milliaribus.

staen.

Decere, conuenire. **Dit kleed staet v wel.** Sedet tibi haec vestis, apta est & conueniens tuo corpori: decet, conuenit. **Dat staet v te doen.** Tuum est id facere.

staen ter voeten.

Obnoxium esse mult .

staen, costen.

Stare, constare. **Dier staen.** Magno constare: magno stare. *Liuius.*

staen nae hooghen staet.

Contendere ad summa, petere honores: ambire, venari, captare, aucupari, adspirare.

staen nae iemands leuen.

Appetere vitam alicuius, *Cic.* mortem alicui moliri: imminere exitio alicuius: insidiari alicuius vitae.

staen veur iemanden.

Stare ab aliquo, alicuius causam tueri.

staen oft in-staen veur iemanden.

Spondere pro aliquo, vadimonium

promittere, vadem esse alterius sistendi, praestare aliquem, praedem esse pro aliquo, fideiubere, ad se recipere.

staen op iemanden.

Niti aliquo initi alicuius consilio, auxilio, pr sidio, gratia, auctoritate, potentia: fiduciam collocare in aliquo.

staen te pande.

Oppositum esse pignori.

staende.

Stans.

staende slaghe.

Pugna stataria.

staende thouwelick.

Constante matrimonio.

staende dinghe.

hol. fris . j. ghe-spannen vier-schaere.

staende voet.

Pes porrectus: iusta pedis mensura.

staende waeter.

Aqua stagnans, aqua reses, stagnum.

staends-voets, voets-staends.

Statim, ilico. *vulgò* pede stante.

staends-voets, spans-voets.

Presso pede.

Staet.

Status, conditio. & Fortunae conditio. *gal. estat: ital. stato: his. estado: ang. estate, state.*

staet eere.

Honor: ordo, fastigium, dignitas, sors, ratio, locus, munus, officium.

staet.

Pompa: apparatus solennis cum ostentatione & magnificentia.

staet van wijzen.

Status iudicij. **Proces ghe-stelt in staet van wijzen.** Controuersia profligata: litis agitatio profligata, & ad iudicationem vergens. *Budaeus.*

staet maecken van den sterf-huyse.

Commentarium bonorum conscribere. *vulgò* inuentariare.

staeten des lands.

Ordines prouinciae.

staeten ver-gaedinghe.

Panegyris, conuentus panegyrici.

staet-dochter.

Honoraria & nobilis pedisequa: puella praetextata, ingenua & innupta.

staet-ghierigh.

Ambitiosus.

staet-ghierigheyd.

Ambitio.

staet-graf.

Cenotaphium, tumulus honorarius, bustum inane, tumulus inanis, monumentum memoriae dicatum, in quo corpus illatum *non* est.

staet-ioncker.

Famulus honorarius nobilis: nobilis assecla: praetextatus assecla.

staet-kamer.

Thalamus, cubiculum nuptiale. & Caenatio, caenaculum.

staet-soechte.

vetus. Ambitio.

staet-soechtigh.

Ambitiosus.

staet-tabbaert.

Toga palmata, picta: trabea vestis triumphalis regum & monarcharum.

staet-waghen, hanghende waghen.

Pilentum: carpentum vehiculum pensile quo matronae & principum mulieres vehuntur.

staetigh, staetelick.

Grauis, seuerus, constans: auctoritate & reuerentia valens: magnificus, elatus. *ang. stately.*

staetigh ghe-laet, staetigh wesen.

Forma stata, modesta, modica, media, vxoria.

staetigheyd.

Grauitas, seueritas, constantia, decentia: magnificentia.

staetighlick.

Grauitè, seuerè, constanter, decenter, magnificè.

staets, stets.

ger. sax. sic. Assiduus: & Assidue.

Staeuen. j. stauen.**Staf.**

Baculus, scipio, fustis, pedum. *ger. stab. ang. staffe.*

staf, krootse.

Lituus pontificius, siue pontificalis: baculus instar Mosis seu Aaron virgae, quo populi vitia castigantur.

staf-sweerd

Sica, dolon.

Stafelrije, stapeel.

fland. Tabula sartoria, pluteus sartoris.

Staggeren.

Titubare: vacillare pedibus. *ger. staggelen: ang stagger.*

Stagie.

Contignatio, solarium, tabulatum, contabulatio, coaxatio, pegma, stega, . gal. estage *ang. stage. videtur deriuari à stijghen.* i. eleuare.

Stagie, ostagie.

Obses. *vulgò* stagium, obstagium. *gal. ostage: ital staggio, hostaggio: ang. hostage. Videtur habere affinitatem cum nostrate dictione staen siue in-staen.* i. spondere, vadimonium promittere, vadem esse.

Stake, staken. j. staecke, staecken.

Stal.

Stabulum, septum, praesepe, mandra, mansio armenti aut gregis. *vulgò* stalla. *ger. stal: gall. estable: ital. stalla. his. establo: ang. stal, stable.*

stal.

vetus. Sedes, sedile: cathedra. *vulgò* stallium.

stal.

Locus in quo res venales disponuntur. μ .

stal-band.

Capistrum.

stal-boom.

Vacerra, longurius: stipes ad quem alligatur in stabulo equus: repagulum.

stal-broeder, stal-ghe-selle. j. rot-gheselle.

Commilitio, contubernalis.

stal-henghst.

Equus admissarius, equus emissarius. *vulgò* stallo, stallonius. *gal. estallon: ital. stallone: ang. stallion.*

stal-houder.

Pecuarius.

stal-keersse. j. stal-licht.**stal-knecht.**

Stabularius, stabuli custos.

stal-licht.

flan. Lucerna collocata in aris aut locis eminentioribus. à **stallen** *sive* **stellen.** i. ponere, collocare.

stal-licht, stal-keersse, dwaes-licht.

Ignis fatuus, ignis erraticus: ignis prope terras in aëre proximè permanens & haerens. *Brabantis stal-licht, Flandris stal-keersse dicitur, a stal.* i. stabulum: quòd praecipuè conspiciatu*s iuxta stabula, nempe bouilia, ouilia, patibula quoque, cemiteria, culinas, aliaque id genus loca densis humoribus infecta.*

stal-meester.

Equarius.

stal-staeck.

Vacerra.

stal-sieck peerdt.

Equus in stabulo siue equili assiduò se continens.

stallen.

fland . j. stellen.

stallen, in den stal stellen.

Stabulare, in stabulo locare. & Stabulari, in stabulo agere.

stallen, staelen.

Merces disponere, exponere, expedire, explicare vendendi causa, . *gal estaller.*

Stallen.

Vrinam proiicere, eicere, vel mittere. *vulgò stallare. ital. stallare. Stallare, inquit Scaliger, dicuntur equi, quum ad vrinam emittendam quiescunt: quia quum recenter veniunt in stabulum, quod stallam vocant Germani, tunc ferè vrinam solent emittere. ang. stale, vrina dicitur.*

stal-kruyd, prangh-wortel.

Ononis, anonis: *herba cuius radix vrinas prouocat, & renum calculos comminuit.*

stallinghe.

Stabulatio, stabulum.

Stalle.

vetus. Lotium, vrina. *ang, stale.*

stalle, stelle. j. kreke.

Fossa verticosa.

Stalpen met den voet.

Pede quater, vngula ferire.

Stam.

Caudex, truncus, stipes, stirps. *germ. stam. ang. stamme.*

stam, ge-slacht.

Stirps, genus: propago, soboles, progenies, sanguis. $\mu\mu$. stemma. *ger. stam.*

stam-goeden. j. stock-goeden.

Bona haereditaria.

Stamelen, stameren.

Balbutire, impedite loqui, titubare, vacillare lingua. *germ. stamlen: ang. stamber, stammer.*

stamel-bold.

sicamb . j. stameler.

stameler.

Balbus, balbutiens, titubans, haesitans lingua, traulus, blaesus.

stamelinghe.

Haesitatio linguae, titubatio, titubantia oris.

Stamet.

Vestis subtilibus filis laneis texta.

Stamijne.

Stamineum textum: & Cilicium: textum è pilis, percolandis liquoribus aptum. *vulgò* staminea. *gall. estamine: ital stamegna: hisp. stamena: ang. strayner.*

stamijn-sack.

Cilicium.

stamijnen.

fland. Percolare cilicio.

Stammet.

Telae siue panni tenuioris genus.

Stamp. j. slagh-hout.

Telum ruidum.

stampel. j. stempel.

stampen.

Tundere, contundere. *germ. stampffen. ang. stampe.*

stampen in den mortier.

Pinsere, pinsare, contundere, terere pistillo terere, tundere in mortario.

stampen met voeten.

Calcare pedibus, conculcare: insultare.

stampen ende smooren.

Intonare verbis & verberibus, ventose minari: proijcere ampullas & sesquipedalia verba: ira agitari, supplodere insultare.

stamp-molen.

Moletrina, pistrinum.

stamper, mortier-stamper.

Pistillum.

stamper. j. heye.

Fistuca.

stampijen.

Supplodere, insultare.

Stanck.

Foetor, putor, pedor, sordes, graueolentia, odor grauis, malus, teter: virus. *germ.*
gestanck: ang. stinck.

stanck ver-ockselen. j. ocksel-stanck.

Hircus, virus alarum.

stanckaerd. j. stinckaerd.

Stand.

Statio. & Stabilitas, firmitas.

stand.

Status, res, conditio. *germ. stand: gal. estat: ital. stato, stado: hisp. estado: ang. stat.*

stand.

Decentia, conuenientia.

standaftigh, standachtigh.

Stabilis,

constans, firmus, perseuerans.

standaftigheyd.

Constantia, stabilitas, firmitas, perseuerantia, fortitudo animi, grauitas.

standaftighlick.

Constanter, perseueranter, firmiter.

stand-vastigh. j. standaftigh.

Stabilis, constans.

stand vincke, stand vliet der schouden.

Antes camini, mutilus infumibili angularis: eminens lamina, regula, siue planca in camini latere

standaerd.

Vexillum, signum, labarum, vexillum slatarium, signa, signa militaria, *vulgò* standardus. *gal. estandart: ital. stendardo: hisp. estandarte: ang. standert, standerde.*

standaerd, seghe-teecken.

Tropaeum, trophaeum.

standaerd, stander.

Columna, columna arrectaria, orthostata.

standaerd, molen-asse.

Axis molaris.

stande.

Labrum, alveus statarius, orca, cadus.

standel-kruyd.

Cynosorchis.

standen.

vetus . j. staen. Stare. angl. stande.

stander. j standaerd.

standigh.

Stabilis.

Stanghe.

Stipes, pertica, vallus, sudes, vectis, fustis, longurius, sparus, sparum, contus, hastile, phalanga. *vulgò stanga. ger. stang: sax. stange: ital. stanga.*

stanghe, tack.

Ramus.

stanghen.

Adminicula, prosubulae: rami in ceruorum cornibus, qui imi pendent ante frontem.

stanghe. j. mast.

Malus nauis.

stanghel, stenghel.

ger. sax. sic. holl. Caulis, stipes, scapus, stipula.

stanghel-knoopken.

Geniculum, stipulae vel caulis intermedium.

Stap.

vetus . j. staf. Baculus.

stap. j. stichel.

stap, stip.

Gradus, passus, vestigium. *ang. steppe.*

stap.

vetus . j. sporte. Climacter.

stap.

Spatium duorum pedum.

stap-hands.

fland. holl. Statim, euestigio, confestim, sub manu.

Stapeel.

fland. brug. Pluteus: appendix sartoria: tabula in qua sartor operas conficit.

Stapel.

vetus sax. sicamb. holl. fris . j. krekkel. Cicada.

Stapel.

Stabulatio, sedes, statio: & Dispositio, constitutio.

stapel.

Pes, fulcrum cui sedes vel aliud quid innititur. *Becan.*

stapel.

vetus. fland. hol . j. steel, stanghel. Caulis, stipes, scapus.

stapel.

vetus. Pyramis. ang. steple.

stapel oft mijte houts.

Meta siue strues lignorum. *ital. stipa.*

stapel.

Emporium: forum rerum venalium. *vulgò* stabulum & stapula: Locus publicus, *inquit Lud. Guiccardin.* quo Principis auctoritate & priuilegio vina, coria, frumenta, lanae, aliaeque merces exoticae vendendi causa conuehuntur. *gal. estape.* Stapula, *inquit Adrian. Iunius, purè puteque Gallicae originis creditur, qua significatur* priuilegium beneficiariae vrbi collatum, sistendi & ab instituto cursu retrahendi merces exoticas, quas negotiator importat, vt nimirum eo loco stabulentur ac conquiescant, quò venum prostituantur quauis tandem conditione, &c.

stapelen.

Constabilire, stabilire, firmare. *gal. establir: ang. establyshe.*

stapelen.

In metas siue strues componere.

stapel-huys.

Domus in qua res paratae collocantur: promptuarium, horreum.

stapel-huys van hout.

Lignile.

stapel-recht.

Ius fori.

Stapel, stappel. j. stap.

Gradus. *germ. staffel.*

Stappe. j. stap.

stappen, stippen.

Calcere, vestigium figere, gradi *ang. steppe.*

stappens. j. stap-hands.

Statim.

Starre, starren. j. sterre, sterren.

Staue. j. staf.

Baculus, virga.

stauen der tonnen. j. duyghen.

staue, boeck-staue.

ger. sax. sicam. Litera.

stauen.

vetus. Pigere, pangere, statuere.

stauen oft veur-stauen den eed.

Concipere verba iuramenti, certam verborum formulam alicui dictare, quam ille iisdem verbis referat: praeire verba iuramenti: vel, praeire verbis: praeire iuramento formulam verborum certam. *Dicitur **stauen & veur-stauen, q. d.***

spellen siue veur-spellen: *dictat enim praetor iuranti verba iuramenti, haud secus atque ludimagister puerulis elementariis referenda elementa, quae stauen & boeck-stauen vocant Germani.*

Steck.

Stipes, baculus, baculum, bacillum. *vulgò stecca. ital. stecca, stecche: hisp. estaca: ang. sticke.*

steck oft schijue int spel.

Scrupus.

steck, stock.

Cippus, numella.

steck, snaer-steck. j. slotel.

steck blind. j. stick-blind, stock-blind, stek-blind.

stecke-knecht, stocke-knecht.

Phylacista, carceris custos, lictor.

steck-raepe.

Napus, bunias.

steck steenen.

fland . j. kae-schieten.

stecken.

Figere, pangere, claudere ligneis clauis.

stecken.

vet. sax. sicamb . j. steken. Fixum esse, infixum esse, haerere.

steck-pille, stek-pille.

Balanus, glans. *vulgò* suppositorium.

Stede.

Domus rustica, parua villa.

stede, plaetse.

Locus, sedes. *ang. stede.*

stede. j. stad.

Vrbs, ciuitas, oppidum.

stedeken.

Vrbicula, oppidulum.

stedsch, stadsch.

Oppidanus, vrbanus, ciuilis.

stedsch man.

Ciuis, municeps, oppidanus.

stede grijpen. j. stad-grijpen.

stede-garson.

fland. brug. Apparitor. *q.d.* famulus ciuitatis.

stede vast.

Fixus loco, assiduus, stabilis, constans.

steden.

vetus. Sistere. & Stabilire, confirmare, constituere.

stedigh.

sax. sicamb. Stabilis, firmus, fixus, continuus, assiduus. & Sedulus in officio.

stedigh, steegh.

Pertinax, peruicax, obstinatus.

stedigh oft steegh peerd.

Equus restitator, equus retractans, refragator, refractarius, contumax: saepius restitans & subsistens, ita vt nec vi, nec verbis ad pergendum in via vel opere cogi possit. *q.d.* loco manens subsistensque.

stedigheyd. j. steegheyd.

Pertinacia.

stedighen.

vetus. Stabilire.

steds.

Assiduus, continuus. & Assiduò.

Steede. j. stede.

steeden. j. steden.

Steegh. j. stedigh.

Stabilis: & Pertinax: & Obstinatus, &c.

Steegh

hol. fris . j. stijgh, steyl. Accliuus, leuiter ascendens cum acumine. *ang. stay.*

steeghe oft steyle plaetse.

Praecipitium.

steeghen, stijghen, steyghen.

Eleuare, in altum tollere, adscendere, conscendere.

steegher. j. stegher.

fland. Gradus. ang. stayre.

Steel j. stele.

Caulis, scapus.

Steen.

Lapis, petra, saxum. *germ. steyn: ang. stone.* **Kostelijcken steen.** Gemma, lapillus pretiosus.

steen.

Sex librae: & Octo librae: *pro mercium & regionum diuersitate.*

steen.

Domus lapidea & Castellum. & Turris. *hinc multa arcium, castellorum, oppidorum nomina.*

steen, ghe-vanghenisse.

Carcer publicus, ergastulum.

steen, graueel.

Calculus, lithiasis.

steen, dobbel-steen.

Talus, taxillus, alea, tessera.

steen in de besien.

Vinaceum, semen, gramen acini.

steen van pruymen oft kersen.

Os siue osciculum pruni aut cerasi.

steen-backer.

Figulus laterum, laterarius.

steen-bancke.

Saxum, scopulus in mari.

steen-bickeler.

vetus. Latomus: & Caementarius.

steen-bijter. j. steen-bicker.

Cinclus, lithocopus: auicula calculos rostro feriens.

steen-bock.

Ibix, caper siluestris, montanus. & Aegoceros, capricornus.

steen-breke.

Saxifraga, empetron.

steen-dood.

Emortuus, atque rigidus instar lapidis: qui obrigit tanquam totus in lapidem conuersus.

steen-duyue.

Columba saxatilis, fera columba in saxis nidulans.

steen-eycke.

Ilex.

steen-gheyte.

Ibex, rupicapra.

steen-ghe-mul.

Rudus.

steen-groeue. j. steen-put.

Latomia, lapicidina.

steen-gruys.

Rudus.

steen-herd.

Lapideus, durus instar lapidis.

steen-hertigh.

Durus corde, crudelis, immitis.

steen-hoen.

Lagopus. *perdicis* genus.

steen-houwer.

Lapicida, latomus, lithurgus.

steen-kauwe.

Monedula petrea: cornicula in praeruptis saxis & excavatis pecris nidulans.

steen-klaueren.

Trifolium corniculatum, trifolium odoratum. *q.d.* trifolium saxatile. *nascitur enim in locis asperis & ruderibus.*

steen-klippe, steen-rootse.

Rupes saxum.

steen-kolen.

Lithanthraces, lapides carbonarij, carbones saxei, terra Pharmacitis & Ampelitis: fossitia nigra, assulosa: carbones fossitij, assulosi: qui è terrae visceribus eruuntur, *duri instar lapidis. ardentes modo bituminis.*

steen-kosten.

Sumptus carceris vel custodiarum.

steen-kraye.

Pyrrhocorax cornix rupium.

steen-krijter, steen-smetser.

Vlula saxatilis, tinnunculus: & Falco degener: vlula in turrium muris nidificans: & Cinclus; lithocopus.

steen-kuyl. j. steen-put.

Latomia.

steen-lijm.

Lithocolla: glutinum quo lapides coniunguntur.

steen-oud.

Senex capularis, decrepitus: silicernium *ger. steyn-alt: sax. steyn old: dicitur steen oud eadem ratione qua silicernium: quod prono in terram capite silices spectet.*

steen-ouen, kareel-ouen.

Lateraria.

steen-palm.

vetus. Ilex.

steen-peck.

Pix arida, concreta, excocta, pix naualis: zopissa, pix dura instar lapidis.

steen-poel, steen-put.

Latomia.

steen-poeler.

vetus. Lapidida.

steen-puystkens.

Vari: dura & pusilla faciei tubercula, velut rotundae salebrae.

steen-put, steen-kuyl.

Latomia, latumia, lapidina, lapicedina, saxifodina.

steen-put.

Puteus siue fons lapide constructus.

steen-put-waeter.

Aqua fontana.

steen-raue.

Coruus saxatilis: rupibus siue petris inhabitans.

steen-roch.

Raia clauata.

steen-rootse, steen-klippe.

Rupes, petra, cautes, saxum, scopulus.

steen-rootsige plaetse.

Salebra aspretum.

steen ruyte.

Ruta muraria

steen-saed, perlen-kruyd.

Lithospermum: *herba semina tanquam calculos ferens, candore & rotunditate margaritarum, duritia verò lapidea.*

steen-slijper, diamant-slijper.

Gemmarum politor.

steen-smetsers. j. steen-krijter.

steen strijder.

Lithoglyphus, sculptor lapidum. & Lithotomus: qui calculos vesicae excindit.

steen-slooten.

sicamb . j. kae-schieten.

steen-swaelwe.

Hirundo saxatilis.

steen-vaeren.

Scolopendrium, calcifraga, asplenium. *herba quae in parietibus & saxis siliceis nascitur: & calculos vesicae comminuit.*

steen-valck.

Lithofalco: falco lapidarius *Gesner*.

steen-violieren.

Viola lurea, leucoion luteum, viola saxatilis vel muralis. *vulgò* cheiri.

steen-waerder, steen-wachter, stock-meester.

Carcerarius, carceris praefectus, commentariensis, ergastularius: philacista.

steen-walle.

Maceria, maceries.

steen-wegh.

Via lapidibus strata: agger viae.

steen-weghen.

Sternere viam lapidibus.

steen-werp.

Iactus lapidis.

steen-wl.

Noctua saxatilis: lagopus: asio.

steen-worm.

Asellus, oniscus: mille peda, centipeda: *vulgò* vermis petrarum.

steenachtigh.

Lapidusus, calculosus.

steen-achtigh sand.

Glarea: terra scruposa.

steenachtigh fruyt.

Pomum calculosum, lapidosum, calculis scatens.

steen, van steen.

Lapideus.

steeneyn heym.

Maceria.

steeneyn kruycke.

Vas fictile.

steenigh

Lapideus, saxeus.

steenighen.

Lapidare, lapidibus obruere, lapidibus cooperire aliquem, lapides in aliquem iacere.

steenken.

Lapillus, scrupus, scrupulus.

steenken-beenken.

Gemmae mangonizatae, interpolatae. & Gemmarum mango, gemmarum interpolator:
mango margaritarum, margaritarius.

Steert.

Cauda. à **stieren** *sive* **stueren**,

inquit I. Gorop. Becanus, propterea quòd caudae in auibus idem vsus sit qui gubernaculo in nauibus. Quid quòd & canes in currendo cauda velut gubernaculo vtuntur, & quod maximè huic etymologiae Becani suffragatur, Sciurus leuissimo ligno vel cortici insidens cauda erecta velificans fluuium trajcit, vtiturque; cauda pro velo.

steert, sleyp.

Syrma.

steert.

sax. sicamb Anus, podex. & Vropigium

steert

Reliquum vini, ceruisiae, aut alterius rei quae mensura aut numero venditur.

steert-been. j. stiet-been.

Os coccygis, os caudae.

steert-bollen. j. sterte-bollen.

steert-breydel. j. steert-riem.

steert-loos.

Mutilus cauda.

steert-riem, achter-kroppier.

Postilena: lorum crassius sub iumentu cauda.

steert leyder.

Vragus, tergiductor.

steert-sterre.

Cometa, pogonia.

steert-vederen.

Vropygij pennaë.

steertel. j. stertel.

Ligula.

steerten.

vetus. Fugere. *ang.* starte.

Stef-vader.

sax . j. stief vader.

Steghe, stijghe.

sax fris. holl. sicamb. Angiportus, viculus, semita, trames.

steghe

ger. sax. sic . j. stegher. Gradus: scalae.

steghe. j. stijgh

Viginti.

Steghel.

Fulcrum.

steghel-reep steegh reep.

Stapia, stapes, subex, siue subiex subsellaris, pedaneus: staticulum: in quo pedes firmantur & quasi stant commodioris vectationis & adscensus causa. *ger. stagrieff: gal. estrier. ital staffa: ang. stiroke, stirupe. vulgò strepa sellae, scansile.*

steghen, steeghen, steygheren, stijgen.

Adscendere, eleuare.

stegher, steegher.

fland . j. trap. Gradus, scala.

Steygh. j. steegh, steyl.

Accliuis.

steygh-reep. j. steghel-reep.

steyghe. j. steghe.

Semita.

steyghen, steygheren. j. steeghen.

Eleuare, scandere.

steyghen het water. j. steygheren.

Sistere aquas.

steyghen.

vetus. Stagnare.

steygher, put-steygher.

Tollenon.

steygher.

holl. Crepido, margo, ora terrae quam aqua alluit: gradus siue adscensus ripae.

steygheren.

Eleuare, in altum tollere. & Scandere, ascendere.

steygheren

ger. sicamb . j. ver-hooghen. Licitari, pretium amplificare, auctionari.

steygheren het water.

Sistere aquas obicibus demissis: aquam cataractis cohibere.

steygher-reep.

sicamb . j. steghel-reep.

steyghigh. j. steygh.

Accliuis, praeceps.

steygheringhe.

sax. sicamb . j. stellagie. Fori, pegmata.

Steyl.

Sursum.

steyl steylachtigh, steygh.

Praeceptus.

steyle plaetse.

Praecipitium.

steylen.

Frigere, eleuare.

steylick af worpen.

Praecipitare.

Steyn, steynen. j. steen, steenen.

Steke.

Punctio, punctus, ictus mucronis, cuspidis, spiculi. *germ. stich: ang. stitche.*

steke, vinck-steke.

Decipulum, transenna.

steke.

Aucupium, aucupatio.

stekel, staeckel.

ger. sax. sicam. Stimulus, aculeus.

stekel-boom.

Rhamnus.

stekel-besie.

Vua crispa.

stekel-deuren.

Rhamnus paliurus.

stekel-haeghe.

Rhimnus: vitis crispa.

stekel-krabbe.

Pagurus: *piscis ex cancrorum genere.*

steken.

Pungere, fodicare, lancinare, stimulare, figere, pangere. . *ger. stichen, stecken:*
ang. sticke.

steken al vechtende.

Punctim ferire.

steken.

Datatim pila ludere.

steken.

Scalpere, insculpere, incidere in aere.

steken den horen.

Buccinare: canere buccina, cornu.

steken, stek spel houden.

Decurrere lancea.

steken het vat.

Relinere dolium.

steken de schuld op iemanden.

Culpam in aliquem transferre, conferre culpam in aliquem: assignare alicui culpam: causari.

steken nae.

&c. Ambire, captare, adspirare, ferri, duci, &c.

steken.

Haerere.

steken int slijck.

Haerere in luto.

steken in schulden.

Opprimi re alieno.

steken vol luysen.

Scatere pediculis, plenum esse pediculis.

steken het vier in,

&c. Ignem subiicere, ignes iniicere aedibus, capitolio, &c.

stek-appel, dorn-appel.

Stramonium, pomum spinosum.

stek-ballen.

Datatim ludere pila.

stek-besie. j. stekel-besie.

Vua crispa.

stek-beytel.

Scalprum.

stek-blind.

Exoculatus, excaecatus.

stek-d ghen.

Pugio.

stek-dood.

Caesim occisus.

stek-ijser, groef-ijser.

Caelum, instrumentum scalpendi.

stek-ijser.

fland . j. el-gheer. Fuscina.

stek-palm. j. hulst.

Agrifolium.

stek-penninck.

Nummus illex: donum illex.

stek-pille. j. steck-pille.

Balanus.

stek-spel, tornoy-spel.

Decursus, decursio equestris. *vulgò* hastiludium.

stek-spel houden. j. tornoyen.

stek-sweerd. j. op-steker.

Pugio.

stek-voghel, stick-voghel.

Accipiter.

stek-werck.

vetus. Opus plumarium. & Caelatura.

stekelinck.

Perca, pisciculus aculeatus.

stekelinck.

Columbus, spinachia: piscis aculeati genus. *sax. stekerling.*

stekende.

Pungens.

stekende swijn, deuren-swijn.

Histrix. *q.d.* sus pungens.

stekens.

Punctim.

steker, stekel.

vetus. Stimulus.

steker, op-steker.

Sica, pugio.

stekerlingh. j. stekelingh.

stekte.

Pungens dolor.

stektenisse.

Pungens & acutus dolor.

stektenisse aen t'herte.

Cardiaca.

stektenisse in de sijde.

Pleuritis, lateris compunctio.

Stel.

Vetus, vetustus. *gal. estale: ang. stale.*

stel.

vet. q.d. stil. Reses, quietus.

stel bier.

Vetus cereuisia & defecata.

stelle pisse.

Vetus lotium.

Stelckeren.

fland . j. stollen. Concrester, coire in densitatem.

Stele.

Scapus, stipes, capulus, manubrium.

stele, stanghel van t'kruid.

Caulis, stipes herbae, vnde folia frondesque emicant.

stele van het oeft.

Stylus, petiolus, pediculus.

stelen.

Scapum, stipitem siue capulum inserere alicui rei.

Stelen.

Furari, furtum facere, auertere rem aliquam, suffurari, subtrahere, subducere, sublegere, subripere, furto auferre, manticulari. *germ. staelen: ang. steale.*

steler.

vetus. Fur. ang. stealer.

Stellagie, stellaedsie.

Tabulatum, fori: & Pegma: & Scena: & Fori, spectacula, tabulata vnde ludi spectantur.

stellaedsie daermen op werckt.

Machina: tabulatum fabri murarij, &c.

stelle.

vetus. Positura, situs, positus, us.

stelle.

sax. sicamb. Locus tutus.

stelle, schip-stelle.

ger. sax. sicamb. Statio nauium.

stelle, stalle.

vetus . j. kreke. Fossa verticosa.

stellen, setten.

Ponere, locare, componere, statuere, sistere: ordinare, aptare: .

stellen te boecke.

Referre in tabulas: annotare, litteris committere: mittere in acta. *vulgò* registrare.

stellen ter hand.

Suggerere, subministrare, suppeditare.

stellen sich in perijckel.

Obiicere se vel caput suum periculis: exponere periculis.

stellen int be-sit.

Mittere in possessionem.

stellen te wercke.

Applicare operi. & Exercere: cogere in opus.

stellen. j. schicken.

Instituere vitam.

stellen wt der herten.

Deponere memoria, ex memoria: obliuisci.

stellen sich teghen de kinderen.

Committere se pueris, cum pueris in certamen descendere: tendere aduersus pueros.

stellinghe.

Positura, dispositio, collocatio.

stellinghe, stellagie.

Tabulatum, contabulatio.

Stelpen, stulpen.

Sistere, stipare, obturare, obstruere, occulere, restringere: inhibere.

Stelte.

Pes ligneus.

stelten.

Grallae: perticae lignae quibus altiùs à terra gradimur.

stelt-man.

Grallator, qui grallis graditur.

Stemigh. j. stemmigh.**Stemijn. j. stamijn.****Stemme.**

Vox, sonus. **Stemmeken.** Vocula

stemme, keur-stemme.

Suffragium, Punctum.

stemme-loos.

Mutus.

stemmen.

Vocem edere.

stemmen.

Suffragari, suffragium ferre.

stemmen ouer een.

Concinere, concordare.

stemmigh.

Vocalis.

stemminghe. j. stemme.

Suffragium.

Stemmen.

vetus . j. **schicken**. Constituere, componere.

stemmen, stimmen.

Firmum reddere.

stemmen, stimmen, stemen den schoen.

Consuere oram calcei.

stemmen.

ger. Scalpro aequare.

stem-riem.

Lorum sutile calcei.

stemsel, stimsel.

Ora siue limbus calcei, orbiculata exterior, sutura.

Stemmigh, stemigh.

Grauis, seuerus, serius, constans, ornatus, compositus. *vulgò* formalis.

stemmigheyd.

Grauitas, constantia, decentia.

stemmighlick.

Grauter, decenter, compositè. *vulgò* formaliter.

Stempel.

Forma, typus, typus monetalis. *ital. stampa: ang. stampe.*

stempelen.

Signare aes.

stempel-ijser.

Tudicula.

stempel-slagh.

Signum monetae, typus monetalis.

stempen.

fris . j. stampen. Tundere, ferire.

stempen.

fris. sicamb. fland . j. stelpen. Sistere.

Stenen.

Gemere, ingemiscere, aegras ore ciere voces. .

Stenghe. j. stanghe.

Stenghel.

germ. sax. sicamb . j. stanghel.

Step, steppe.

fland . j. stap.

steppen.

fland . j. stippen.

Steperen, stueperen.

fland. Instigare.

steper-quaed.

fland. Instigator ad malum.

Sterck.

Fortis, validus, infractus, firmus: robustus, munitus, potens. *germ. starck: ang. strong.*

sterck-waeter.

Aqua chrysulca, aqua erodens. *vulgò aqua fortis: cuius vi metalla mixta diducuntur.*

sterck ende heet op de tonghe.

Acris.

stercken wijn.

Temetum, graue vinum.

sterckheyd.

Vis, fortitudo, robur.

sterckelick.

Fortiter.

stercken.

Firmare, obfirmare, confirmare, roborare, corroborare, stabilire, confortare, solidare, munire & Hortari, animum addere.

sterckte.

Vis, fortitudo, robur, potentia, nerui: vires: & Munimen, munimentum, munitio, arx, propugnaculum, praesidium, agger, vallum. *vulgò* fortressa.

Sterf-dach.

Dies emortualis: dies obitus: dies supremus.

sterf-huys.

Domus feralis, domicilium defuncti. *vulgò* domus mortuaria. **Het sterf huys aen-veerden.** Adire haereditatem defuncti. **Het sterf-huys met den voet stooten.** Renuntiare bonis defuncti.

sterf-put.

Puteus in quo aqua perit exiccaturque.

sterfflick.

Mortalis, morti obnoxius, morti subiectus.

sterflickheyd.

Mortalitas, mors, lethum.

sterfte.

Mortalitas, mors, lethum: & Morbus epidemicus, epidemius: lues, pestis, contagium.

Sterne, stirne.

germ. sax. sicamb. Frons.

stern-loos.

Effrons.

stern-ge-smijde.

Frontale, frontis ornamentum in equis.

stern-riem.

Frontale equi. *sax. stern-remen.*

Sterre j sterne.

Frons.

Sterre, sterne.

Stella, sidus: : *germ. stern: sax. stern: gal. estoille: hisp. estrella: ang. sterre, starre.*

sterre.

Continua & perpetua vibratio quae stellarum propria est, earum maximè quae ob longinqua spatia perpetuò micare cernuntur. *Becan.*

sterre.

Margarita, aut res quae uis alia pentagona, hexagona, heptagona, &c.

sterrre. j. ster-haemer.

ster-haemer.

Malleus echinatus: claua radiata: securis spinosa: securis radiosa instar stellae.

sterre met den steert.

Cometa, cometes, stella crinita.

sterre, starre.

ger. sax. Suffusio oculorum,

hypochysis. *vulgò* cataracta: acrisia.

sterre der ooghe.

Pupilla, acies oculi.

sterre, starre.

vetus. Rigidus, asper, inflexibilis. *germ.* *starrend.*

ster-blind.

Suffusione caecus.

ster-blindheyd.

Suffusio.

ster-oogigh.

Inconniuens, palpebras non mouens.

sterrende-ooghen.

Oculi rigentes.

sterren-kijcker.

Astrologus, astronomus.

sterren-klaer.

Sublustris.

sterren-kruyd.

Aster Atticus, bubonium, inguinaria, inguinalis: herba cuius capitula, in quibus flores emicant, stellae modo radiata spectantur.

sterren-lichten nacht.

Sublustris nox, sideribus illustris.

sterren-poortken. j. wincket.**sterren-schot.**

Bolis, lampas aëri: sax ignea quae in aëre nascitur. *vulgò* lancea ignita.

sterren.

Stellare, micare instar stellae.

sterren, starren. j. ster-ooghen.

Intentis & fixis oculis intueri.

sterren, starren.

ger. sax. sicamb. Rigere, dirigere, obrigere. *ger. erstarren, starren:* *ang. starcke.*

ster-halsigh, hals-sterrigh.

Obstipus, tetanicus: & Obstinatus.

ster-ooghen, star-ooghen.

Contueri fixo obtutu: obtutu haerere: aspectare. Intentis & fixis oculis intueri, intendere oculos in rem aliquam, lumina immota tenere, aciem oculorum intendere, hiantibus oculis videre. *ang. stare.*

ster-ooghende.

Inconniuens.

sternsel oft stersel der ooghen. j. sterre.

Suffusio.

sterlick aen-sien. j. ster-ooghen.

sterrigh, starrigh.

Rigidus, durus, asper: & Obstinatus, pertinax. & Radians.

sterrigheyd.

Rigor: & Pertinacia.

sterrighlick, sterrelick.

Fixè, rigidè: & Obstinatè.

Sterre, starre.

vetus. Sturnus. ger. star: sax. stahr: gal. estorneau: ital. storlino, stornello: his. estornino: ang. stare, starling.

sterlinck. j. sterre.

Sturnus. **Pond sterlincks** *vide Pond.*

Ster-breme.

vetus. Strix. ital. striga: ang. shrick ovvle.

Stert. j. steert.

Cauda.

sterte-bollen, steerte-bollen.

holl . j. tuymelen.

stertel, steertel.

Ligula, ligula adstrictoria.

stertelinck.

Ligamen, ligula, fibra.

Steruen.

Mori, demori, emori, cadere, vita cadere, abire è vita, è vita discedere, recedere animam exhalare, efflare, cedere vita, effundere extremum spiritum, animam, vitam: edere vitam, edere animam: expirare: naturae, fato concedere, interire, morte absumi: occidere, occumbere: amittere vitam, è vita migrare, mortem obire, mortem oppetere, vitam perdere, concedere fato. *Dicitur Becano steruen quasi ste siue stede eruen, hoc est locum haereditare: stabilem & aeternam loci haereditatem accipere. bona piauque inprimis haec Becani etymologia mihi videtur. Nam terrestri domo nostra huius habitationis dissoluta, aeternam, perpetuam nullaue manu factam donum haereditatemque adimus, &c. 2 Cor. 5. Pulchrè quoque Cicero in Tuscul. mortem non interitum, sed quandam migrationem commutationemque vitae, atque ducem in caelum dicit. Aegyptij quoque, tumulos siue sepulchra, domos aeternas nuncupare solent. ger. sterben.*

steruelick. j. sterffelick.

Steue.

vetus . j. staf. Scipio, baculus.

steue.

Stiua aratri, manica. *hisp. esteua.*

steue, veur-steue.

Prora, pars anterior nauis. **Achter-steue.** Puppis, posterior pars nauis.

Steuel. j stiuel.

Ocrea.

Steune.

fland . j. l ne. Fulcimentum: sustentamen, columnen.

steunen, stonen.

Niti, inniti, incumbere, fulcire, fulciri. *gal. estayer.*

steun-stock.

Scipio.

steunsel.

Sustentaculum, fulcimentum, adminiculum, fulcrum.

Steur.

vetus . j. stuyr. Vectigal, tributum.

Steur.

Acipenser, porculus marinus. *vulgò sturio. germ. stuer: gal. esturgeon: ital. storione: his. esturion: ang. sturzion.*

steuer-maege. j. huys blas, visch-lijm.

Ichthyocolla. *q.d.* venter sturionum. *conficitur enim huiusmodi gluten ex ventre piscium.*

Stichel.

Gradus, scala.

Sticht, stift.

Structura: & Monasterium: & Episcopatus, episcopi iuris-

dictio, dioecesis: ecclesia cathedralis. *ger. stift.*

stichten, stiften.

Struere, aedificare, fundare, constituere, moliri, condere. & Proponere exemplum virtutis imitandae: aedificare *apud Eccles. ger. stiften.*

stichten roof ende brandt. j. brandt-stichten.

stichter.

Fundator, conditor, aedificator, creator.

stichtinghe.

Aedificatio, fundatio. & Exemplum virtutis, ac probitatis.

Stick.

fland. holl. j. stuck. Frustum.

stick.

sax. j. steck. Stipes.

stick.

Punctus.

stick. j. sticksel.

Peplum, calyptra.

stickel.

fris . j. prickel. Aculeus, stimulus.

sticken.

Pungere, figere, stimulare. *germ. stichen: ang. sticke.*

sticken.

Aggerare, cumulare.

sticken.

Farcire, saginare turundis.

sticke-vol.

Refertus, turgidus.

sticke-vol maecken.

Refercire.

sticke-vol zijn.

Turgere. *ger. gesteckt vol zein.*

sticken. j. ver-sticken.

Suffocare, strangulare.

stick-wortel.

Ampeloleuce, vitis alba, bryonia: *herba quae vuluae strangulationi adhibetur. ger. stickvvurtz.*

stick-blind. j. steck-blind.

stick-siende.

sicamb. holl . j. by-sienigh. Myops.

stick-voghel. j. stek-voghel.

Accipiter.

sticken.

Pingere acu, plumare, . i. notis signare, aut picturatis signis ornare.

sticker.

sicamb . j. borduer-wercker. Phrygio.

stick-naelde.

Acus Babylonia, Assyria, Semiramia.

stick-sijde.

Sericum plumarium.

stick-werck.

Opus plumarium, acu pictum.

sticksel.

Opus plumarium, sutura plumaria, sutura limbolaria.

sticksel, stick.

fris. sicamb. Vitta puellaris, peplum, calyptra, calantica.

Stief.

fland. holl. sicamb . j. stijf. Rigidus, durus.

stief-boorigh.

fland. Terebrae resistens, difficilis terebratu: & Durus, obstinatus, pertinax.

stief-boorigheyd.

Durities: & Pertinacia.

stief-broeder.

vet. sax. sic . j. half broeder

stief-dochter.

Priuigna.

stief-kind.

Priignus, priuigna.

stief-moeder.

Nouerca: *forte q.d.* rigida aut saeua mater: *nempe à rigore in priuignum aut priuignam: vnde epitheta, iniusta, saeua, immitis, cruda, nouercae propria. germ. stieffmutter: sax. steffmoder: ang. stepmother.*

stief-vader.

Vitricus. *q.d.* rigidus aut immitis pater.

Stiegh. j. stijgh.

Stiel. j. stijl.

Stier, stier-roer.

Clauus, gubernaculum. *ger. steur ruder: ang. sterne.*

stier, stuyr.

vet. Tributum. *germ steur.*

stieren, stueren, stuyren.

Agere, adigere, instigare: & Ducere. *ang. stirre.*

stieren.

vetus. Tribuere, contribuere, conferre.

stieren.

Regere, redigere, gubernare.

stieren.

Agere nauigium: subigere nauem conto. & Naiculariam facere: promouere nauem.

stier-boom.

Contus nauticus, trudes, pertica nautica.

stier-boord, stuyr-boord.

Dextera nauigij: latus dextrum nauigij quod nauclerus occupat: locus naucleri.

stier-man van t'schip.

Nauclerus, gubernator, qui clauum gubernat, nauis rector: proreta.

stier-roer.

Clauus, gubernaculum.

stier-stock. j. stier-boom.

Stier, varre.

Taurus. *ger. stier: sax. ster, steer: ang. stere.*

stier-kalf.

Vitulus.

stierick.

sicamb . j. varse. Iunix.

Stiete.

vetus. Incus. ang. stithe.

stiete, stuyte.

Vropygium, oropygium, extrema pars spinae in sacrum os desinentis, podicique imminentis.

stiet-been.

Os sacrum: sacra spina.

stiet-been, steert-been.

Os coccygis, os cuculi, os caudae.

stiet-riem. j. steert-riem.

Postilena.

Stieffel. j. steuel.

Octea, pero.

Stift, stiften. j. sticht, stichten.

Stijf.

Rigidus, durus, firmus, stabilis. *ang. stiffe.*

stijf van goude.

Squalens auro: rigens &

densus auro. *Virg.* Squalentem auro lorica & tunicam, *dixit.*

stijf.

Rigidè, firmè, firmiter.

stijf.

Validè, valdè.

stijf zijn.

Rigere, obrigere, durum esse.

stijf worden.

Rigescere, indurari.

stijf-hals. j. krom-hals.

Obstipus, tetanicus. & Obstinatus.

stijf hoorende.

Surdaster.

stijf-sinnigh.

Obstinatus.

stijfheyd.

Rigor, duritia, durities, firmitas.

stijflick.

Rigidè, firmiter, contentè.

stijfsel.

Amylon: glutinum ex amylo, quo mulierum pepla firmantur & inalbantur.

stijfte.

Rigor.

Stijgh

sicam. fris. vvestphal . j. twintigh. Viginti. *vulgò* stega.

stijgh j. steigh.

Accliuis.

stijghe. j. steghe.

Semita: & Gradus.

stijghe.

holl . j. weer-ooghe. Hordeolum.

stijghel. j. stichel.

Gradus.

stijghen, steighen.

Scandere: & Eleuare.

stijgh-boghel.

sax. sicamb . j. stegel reep.

Stijl.

Pila, columna, stipes, scapus, adminiculum.

stijl van de deure.

Postis, latus ostij.

Stijl.

Stylus, forma, formula, modus, character, vena scribendi aut dicendi, ritus, modus, vsus.

stijl, practijcke.

Iurisdictionis forma, & vsus fori: formulae litium: litium agitandarum, exercendarum, tractandarumque methodus: mores iudiciorum: *gal. style: ang. stile.*

stijléren.

Docere vel discere formulas iudiciorum siue litium.

Stijp-gat.

Columbarium. loculamentum singulis columbarum paribus deputatum: loculamentum auium.

Stijuen.

Firmare, durare, roborare, contendere, intendere, firmum reddere. & Densare, addensare, condensare.

stijuen.

Rigere, rigescere, rigidum aut firmum fieri. *ang. stiffe.*

stijuen de doecken.

Firmare, durare, *constringere* pepla siue lintea amyliino glutine. . i. cogere, *constringere*, *adstringere*, *spissare*.

stijuen.

Intendi. **Het koren stijft.** Annona intenditur, ingrauescit.

Stil, stille.

Quietus, tranquillus, sedatus, placidus, mitis. *germ. still: ang. styl.*

stil.

Tacitus.

stil. j. sedigh.

Modestus.

stil ende dier. j. heymelick.

Secretò.

stille.

hol. sicamb. fland. heymelicke. Latrina.

stille-ruymen. j. stille-vaeghen.

stille misse. j. stilte der missen.

Canon.

stille weke.

sax. sicamb. fris. j. goede weke: stillen vrien-dagh. j. goeden vriendagh: stillen woens-dagh. j. schorssel-woens dagh. q.d. silens.

stille gangers.

holl. sicamb . j. plattijnen. per antiphrasim.

stille-saet.

vetus. hol. Quies, cessatio.

stille-swijghen.

Silere, tacere, conticere.

stille-swijghende.

Taciturnus.

stille-swijghens.

Tacitè.

stille-houden.

Cessare, sistere, desistere.

stille zijn.

Quiescere, cessare.

stille staen.

Stare, sistere gradum: subsistere, resistere, consistere, restitare.

stille staen als waeteren.

Stagnare.

stille staende waeter.

Stagnum, aqua stagnans, reses.

stille-stand.

Quies, cessatio, statio.

stille-stand van waepen. j. bestand.

Induciae, cessatio ab armis.

stille-stand der sonnen.

Solstitium.

stille-vaeghen, stille-ruymen.

hol. sicam. fland . j. bern-steken. Latrinas purgare.

stille-vaegher, stille-ruymer.

hol. sicam. fland . j. bern-steker.

stillekens.

Omnino tranquillè, tacitè, sedatè.

stillen.

Sedare, tranquillare, quietum reddere, pacare, placare, mitigare, compescere, mollire: componere, reprimere: sistere. *ger. stillen: ang. stille.*

stillick.

Quietè, tranquillè, sedatè, placidè, tacitè, submisse.

stilligheyd, stilte

Quies.

stilte.

Quies, silentium, tranquillitas, cessatio.

stilte der missen.

Canon missae.

stilte des nachts.

Conticinium.

stilte der zee.

Malacia, tranquillitas maris.

stilténisse. j. stilte.**Stimmen.**

vetus. Firmum reddere.

stimsel. j. stemsel.

Stincken.

Foetere, malè olere, obolere, putere, rancere. *ger. stincken: ang. stincke.*

Stincken *verbum fuit medium, quod tam in bonam quam malam partem sumi potuit, vt & apud Latinos olere eiusdem significationis: sed nunc ferè semper in peiorem partem capitur, & tetrum atque grauem odorem emittere significat Paul. Merula.*

stinck-gat.

Spiraculum, charonea scrobs: cauerna pestiferum exhalans spiritum.

stinck-visch, stinckelinck, stinck. j. spierinck.

Apua cobitis: pisciculus in suavis, odoris. quia recens captus, & si aliquantulum seruetur, olere videtur. Gesner.

stinck-visch.

metaphoricè. Homo foetidus, olens, tetri odoris.

stinckende.

Foetidus, putidus, olidus: graueolens, virosus.

stinckenden aessem.

Oze, oris graueolentia, grauis odor oris, spiritus foedi odoris.

stincker, stinckaerd.

Homo foetidus, olens, olidus, nasorum pestis, hircosus.

Stinghe.

fland . j. stanghe. Pertica.

Stint, stint-visch.

ger. sax. sic . j. stinck-visch Apua cobitis.

Stip, stup.

Punctus.

stip. j. stap.

Passus, gradus, vestigium. *ang. steppe.*

stipken, stippelken.

Paruus punctus.

stippe.

fris. Offa panis: panis iuri intinctus.

stippel, stippelken.

Punctus.

stippen.

Pungere, figere.

stippen.

sax. fris . j. in-dooopen. Intingere.

stippen. j. stappen.

Figere pedem, vestigium facere.

stippen.

Intersepire.

stippen, sticken met de naelde.

Pingere acu: plumare.

stip-naelde. j. stick-naelde.

Acus Babylonia.

stip-stappen.

holl . j. slingheren, botten. Lamella aquas quaterere.

stip-tuyn.

Sepimentum agreste, sepes structilis, sepes virgea, sepes ex palis crebris terrae infixis: vallum, sepes ex vallis.

stipsel.

Interceptum.

stipsel, sticksel.

Opus plumarium, acu pictum.

Stirn. j. stern.

Frons frontis.

Stiuel, steuel, stifel.

germ. sax. sicamb. Ocrea. ital. stiuale.

Stobbe.

fris . j. strobbe, stronck. Truncus.

Stock, steck.

Stipes, baculus, baculum, fustis. *ger. staeck: ang. sticke.*

stock.

fland. brug. Hasta: baculus auctionari, praeconis. **Met den stock verkoopen.** Hastae subijcere, auctionari, publica auctione vendere.

stock.

Truncus, caudex. *germ. stock gal. estoc: ital. zocco: ang. stocke.*

stock-stam.

Stirps, stemma, genus, progenies.

stock, staf.

Scipio.

stock.

Framea, sica: ensis. *ital. stocco.*

stock, vier-stock.

Sclopus, bombardam, tormentum aeneum.

stock

Cippus, numella, compedes, pedicae: compes lignea: catasta, robur, stipes carceralis: lignum bipatens in quo sontium pedes includuntur. *ger. stock: sax. stock: ang. stocke.*

stock. j. halm, halm-goedinghe.

stock der bien.

vetus. hol . j. bie-korf. Aluearium.

stock. j. etter-stock.

Pus, sanies conglobata.

stock-be-waerder. j. steen-waerder.

stock-beld.

Statua, delubrum: imago siue simulacrum ex trunco. *sic Horat. Olim truncus eram ficulnus inutile lignum: Cùm faber, incertus, scamnam faceretne priapum, Maluit esse Deum, &c.*

stock-blind.

Omnino caecus, & baculo viam dirigens.

stock borse.

Fiscus, fiscina, zona teres: quae manubrium habet instar baculi: sacciperium, *Plaut.* saccopera.

stock-dragher.

vetus. Lictor.

stock-duyue.

Palumbus torquatus: liuia. *ang. stocke doue.*

stock-erte.

Pisum maius, pisum Romanum: *pisi genus quod ramalibus siue baculis fulcitur in agro*

stock-goeden, stam goeden.

Bona haereditaria, bona auita: fundus auitus, *non emptus, sed à maioribus acceptus.*

stock-haer. j. stoppel-haer.

Lanugo.

stock-houder.

fland. brug. Praeco auctionarius, qui baculi ictu merces emptori plus offerenti addicit.

stock-houwe.

Runcina.

stocke-knecht, stecke knecht.

Lictor: phylacista.

stock-legghinghe.

fris . j. halm-goedinghe.

stock-loock, stuck-loock.

Porrum sectile, sectium, Tarentinum.

stock-man. j. stock-oud.**stock-meester.**

sax. sic . j. steen-waerder. Ergastularius, carcerarius.

stock-melck.

germ. sax. sicamb. lac gelatum, concretum.

stock-mes, stock-messer.

sax. Falx arboraria, siluatica.

stock-narre.

Stipes, truncus, homo stupidus, bardus, stultus. & Stultus siue morio sceptrum gestans, *qui & polle & polleken dicitur.* *germ. stock-narr.*

stock-oud.

Senex decrepitus, fessus aetate senex, senex tripes, baculo gradum adiuuans.

stock-reghel.

Versus intercalaris: qui inter versus inseritur: *in vulgaribus rhythmius* scipio aut baculus retractus *dicitur.*

stock-roose

hol. Malua rosea.

stock-slagh.

Verber.

stock-stille.

Immobilis instar trunci.

stock-tand. j. hoeck-tand.

Dens genuinus, molaris, columellaris, intimus.

stock-veder. j. stoppel-veder.**stock-violiere.**

Leucoion, viola alba, vel viola lutea & muraria. *q.d.* viola lignescens *sive* in baculum crescens.

stock-visch.

Asellus arefactus: piscis ex asellorum genere, vento & frigore induratus, atque in fustem extensus: piscis fustuarius *Erasmio dicitur. ger. stock fisch: gal. stocfiz: ang. stockefishe.*

stock-visch t'eten gheuen.

adag. Fustigare, , fuste verberare.

stock-wl.

Noctua baculo siue scipioni insidens: vlula.

stockade.

Sica. *vulgò* stoccada.

stockel-hayr. j. stoppel-hayr.

stocken.

Baculo munire, firmare, stabilire: & Inniti, stabiliri.

stocken op iemanden.

Niti aliquo: fiduciam collocare in aliquo.

stocken de bien.

Alueario apes indere.

stocker, stocke-knecht.

Lictor, carnifex.

stocken.

vetus . j. **stollen.** Concrescere, conglobari, densari.

Stoeyen.

fris. hol. Lasciuire.

stoeygh.

holl. fris. Lasciuis, petulans.

stoeystere.

hol. fris. Puella lasciua.

stoeysterije.

holl. fris. Petulantia, lasciuia.

Stoel.

Sedes, sedile, sella, cathedra. *germ. stul: ang. stoole.*

stoel, weduwelicken stoel.

Bona quae viduo vel viduae post coniugis mortem debentur.

stoel, kack-stoel.

Sella pertusa, familiaris. Te stoel *gaen.* Exonerare aluum.

stoel-doeck.

vetus. Tapes, tapetum.

stoel-drayer. j. drayeler.

Diatretarius.

stoel-ganck. j. kamer-ganck.

Aluus, exoneratio alui.

stoel-ganck-tapken, stoel-tapken.

Glans, suppositorium.

stoel-suster.

Monacha reses.

stoelken.

Sedecula, sedicula, parua sedes.

stoelken. j. kampernoelie.

Fungus, boletus: à *similitudine rotundae sedis*.

Stoepe.

Verber: fustuarium, castigatio fustium & virgarum.

stoep-gheerde.

fris sicamb. Flagrum, flagellum.

stoepe.

vetus. sax. sicamb. Cutis & crinium exstirpatio: poena cutis & crinium, corij & capilli.

stoepe, stoep-bancke.

holl. sicamb. Exedra, sedile pro foribus, sedile vestibuli. *ang. steppe.* i. scamnum.

stoepen.

Fodere, fodicare, pungere.

stoepen, stuypen.

Quatere, concutere. & Verberare.

stoepen.

sax. fris. sicamb. Flagellare, caedere virgis. *ger. steupen.*

stoepen.

vet. sax. sic. Cutem capitis vnà cum capillis abstrahere reo. *de quo poene genere etiam apud Machab. 2. c. 7.*

Stoepen.

hol. Sidere, subsidere, sedere.

Stoep korf.

Nassa: textum vimineum piscatorium.

stoepen, stuypen.

Curuare, incuruare. *ang stoupe.*

Stoete. j. stuyte.

Panis triticeus quadratus, &c.

Stoet-mande.

sicamb. Corbis.

Stof

Puluis. *ger. staub.* **Stofken.** Puluisculus. **Stofken oft stuylfken van de bloeme.** Pappus.

stof, stoffe.

Lana brevis ac minuta.

stof-hayr.

Lanugo, flos.

stof-meel, stuyf-meel.

Pollen, farina volatica, minutissimus farinae pulvisculus.

stof-reghen, stuyf-reghen.

Psecas, plu-

uia tenuis, irroratio tenuissimis guttulis.

stof-sand, stuyf-sand.

Arena volatica.

stofachtigh.

Puluereus, puluerulentus.

Stoffe. j. stof.

Lana breuis.

Stoffe, stof.

Materia, materies: id ex quo aliquid fit. *gal. estoffe: ang. stuffe.*

stoffen.

vet. Farcire, confarcire. *ang. stuffe.*

Stoffen ende poffen.

Iactare, venditare.

stoffer. j. poffer.

Stofféren.

Munire, *communire*, instruere, ornare, adornare, concinnare, suppeditare.

stofféren.

Caelare.

stofféren de logenen.

Farcire centones, mendacia gloriosa consarcinare, adornare: mendaciis fucum addere: concinnare mendacia, leociniis perpolire mendacia: affingere: splendidè mentiri.

stofférer.

Cosmeta, ornator, concinnator. & Caelator.

stofférer van loghenen.

Aretalogus.

stofférster.

Cosmeta, ornatix.

stofférsel.

Munitio, ornamentum, lenocinium, comptus, ornatus, mundus. & Caelatura.

stofférsel, veur-hanck.

Peristromata, velaria, velamina, peripetasmata.

stofférsel binnen huuse.

Supellex.

stofferinghe. j. stoffersel.

Stoken het vier.

Struere ignem.

stoken, toe-stoken.

Instigare, incitare, hortari, exstimulare, addere faces.

stoken de tanden.

fland . j. koteren.

stok-vier.

Incendiarius.

stok-vier.

Fax seditionis, impulsor seditionis, instigator: flabellum seditionis siue turbarum.

Stolckeren, stelckeren.

fland . j. stollen. Concrescere, coadunari, coagulari.

Stolle, stulle, stuck, lap.

Frustum, pars assuta.

stolle.

sax. sic. Cuniculus subterraneus, cuniculus metallicus.

stollen drijuen.

sax. Cuniculos agere.

Stollen.

Concrescere, conglobari, coire in densitatem, condensari, constipari, coagulari, conglobari.

Stolpe, stulpe.

holl . j. klocke, vier-klocke. Turbo focarius.

stolpe, stulpe.

sax. sicamb. Operculum.

stolpe.

vetus. Tignum.

stolpen.

holl . j. stelpen, stoppen.

stolpen, stelpen.

hol. sicamb j. decken. Tegere, operire.

Stom.

Mutus, elinguis. *germ. stum: ang. dombe.*

stom worden.

Murescere, obmutescere.

stomme sonde.

Peccatum Sodomiticum: nefarium siue nefandum Sodomiae crimen *vulgò* peccatum mutum. peccatum quod ne nominari quidem debet ob enormitatem.

stommelick.

Tacitè.

Stommelen.

fland . j. spertelen.

Stomp.

Hebes, obtusus. *germ. stumpff.*

stompe.

Truncus: caudex ramis & foliis exutus. *ang. stumpe.*

stompe.

Mutilatum membrum.

stompe.

Carpus, iunctura manus, vertebra manus: brachiale: & Trunca ac tuberosa manus: & Pes truncus, mutilus. *germ. stumpff: ang. stumpe.*

stompe.

Murex, gnomon.

stompen.

Mutilare, truncare: & Hebetare, obtundere aciem, retundere. *ger. stumpffen, stumplen.*

stomp-voet.

Mutilus pede.

stomper.

fris. Homo obtusus, hebes, ignauus, negligens, non frugi.

stomperije.

fris. Ignauia. & Abusus.

Stond.

Momentum: & Spatium: & Hora. *germ. stund: sax. stunde.* **Van stonden aen. j. ter-stondt.** Statim, extemplo, ilico.

stond.

vetus. Vice, vicem.

stond-glas. j. ghelas-looper.

Clepsammidium.

stonden.

Vices.

stonden. j. maend-stonden.

Menstrua.

stondigh.

vetus. Oportunus.

Stonen. j. steunen.

Inniti.

Stooken. j. stoken.

Stoole.

Orarium, fascia collaris, focale, zona humeralis, zona sacra. *vulgò stola.*

Stoop, ghelte.

Poculum maius, oenophorum: cantharus. *vulgò stopa, lotum.*

Stooren, ver-stooren.

Turbare, perturbare, interturbare, interpellare. & Irritare, exacerbare.

stooren.

Lutum aut vadum commouere.

stooringhe.

Turbatio, interpellatio.

stoornisse.

Turbatio, interpellatio, oppositio, impedimentum.

Stoot.

Pulsus, ictus, quassus, collisus, illisus, impulsus, us; offensa, offensio.

stooten.

Trudere, pellere, pulsare, quassare, offendere allidere, illidere, impingere, tundere.
germ. stossen.

stooten. j. stampen.

Terere, pinsere.

stooten van t'peerd.

Deturbare equo.

stooten int hoofd. j. in-gheuen.

Persuadere. **Stooten wt den hoofde.** Dissuadere, dehortari.

stoot-ballen. j. Kop kop heeft gheleght.**stoot-bollen. j. stoot-hoofden.****stoot-deghen.**

Parazonium, pugio, sica.

stoot-hoofden.

Arietare, coniscare. & Caput iactare instar irati.

stoot hoofdigh.

Peruicax, contentiosus, obstinatus, refractarius: *metaphora ab animalibus sumpta.*

stoot-steen.

Lapis offensionis.

stoot-valck.

sax. Accipiter pernix: gyrofalco, *quibusdam.*

stooter.

sax j. sprinck-henghst. Equus admissarius.

stooter, stamper.

Pistillum.

stooter.

Tetrobolus: nummus argenteus duobus stuferis & medio aestimatus

stootigh. j. horen-stootigh.

Cornupeta.

stootsel.

Offendiculum.

Stoppe.

vetus. fland j. werck. Stupa, siue stypa , . *gal. estoupe: ital. stoppa: hisp. estopa: à stoppen.* i. stipare quòd stupa nauium rima stipentur sine obturentur.

Stoppel koren-halm.

Stipula, culmus, frumenti calamus. *germ. stupffel: gal. estouple: ital. stoppia. ang. stubble.*

stoppel gans.

Chenelops, anser stipulas pascens.

stoppel-hayrken.

Lanugo, prima lanugo.

stoppel-raepe.

Rapa quae post messem seritur, stipulis exaratis: rapa autumnalis.

stoppel-veder, stock-veder, bloed-veder.

Penna siue pluma tenerior, sanguinea: caulis: calamus extra cutem *eminens*, ex quo plumea lanugo erumpit: prima penna siue pinna auium.

stoppelen.

Primas pinnas siue pennas emittere. & Pubere, pubescere.

stoppen

Stipare, obstipare, sistere, oppilare, obturare, obstruere, occludere, opplere: .
vulgò stoppare. ger. stopffen: gal. estouper: ital. stoppare: ang. stoppe.

stoppen.

Adstringere, densare, condensates poros siue meatus contrahere.

stoppen den stoel-ganck.

Aluum aut ventrem adstringere.

stoppende medicijne.

Styptica, adstrictoria medicamenta.

stoppen het schip. j. kalfaten.

stop-hamer.

Malleus quo aliquid stipatur.

stop-mes.

Falx siue ascia qua stipantur vasa.

stop-steen.

Farcturae: materia lapidea vel caementitia, quae parietum vel murorum medium interstitium farcit atque implet.

stop-vederen, stoppel-vederen.

Lanugo.

stop-wachs.

Propolis.

stop-werck.

Stupa.

stopsel.

Obturamentum, operculum, operimentum, cooperculum, orbis. *gal. estoupillon: ang. stoppel.*

stopsel.

sax . j. stoppe, werck. Stupa.

Storck.

ger. sax. fris. sicamb . j. oyevaer. Ciconia. *ang. storke.*

Storckelen.

fland . j. stelckeren. Concrescere, constipari, coagulari.

Storie.

Historia. *ger. history: gal. histoire: ital. storia, historia: ang. historie, story.*

storien.

Historiam narrare, res gestas recensere.

Storm.

Rumor, strepitus, tumultus vehemens. *ital. stormo.*

storm.

Impetus, impressio, oppugnatio, procella, nimbus, turba, exercitus turbatio, vis. *gal. estour: ang. storme.*

storm. j. storm wind.

Turbo, procella.

storm. j. storm-weder.

Turbo, vis maior, vis diuina: calamitosa tempestas, procellosa tempestas.

storm.

Classicum: ineundae pugnae signum.

storm slaen.

Canere classicum, ad arma ciere.

stormen.

Tumultuare, turbare, strepere, obstrepere. *ital. stormire.*

stormen be-stormen.

Oppugnare: incursionem, impetum, impressionem facere.

storm-baere.

Procella.

storm-dack.

Pluteus, musculus, vinea, testudo.

storm-gat, storm-plaetse, bresse.

Labefactatio muri.

storm-hamer, her-hamer.

Cestra, malleus militaris.

storm-hoed.

Galea bellatoria; galea oppugnatoria

storm-katte. j. katte.

Vinea.

storm-klocke.

Classicum aeramentum.

storm-ram. j. rammeye.

Aries.

storm-weder. j. storm.

Vis maior.

storm-wind.

Procella: turbo.

stormigh, storm-achtigh.

Turbidus, tempestuosus, procellosus, impetuosus: nimbosus.

Storte, stort-gat.

Gula: dicitur à fundendo: quoniam per hanc partem omnia corpori velut per clepsydrum infunduntur. Becan.

storte, strote.

Iugulus, iugulum.

storten.

Fundere, diffundere, effundere, profundere.

storten.

vetus. Sternere, praecipitare.

storten.

fris. holl. sax. sicamb j vallen. Cadere, labi. **Stortende sieckte. fris . j. vallende sieckte.** Morbus caducus, comitialis.

stort-eemer, giet-eemer.

Modiolus erogatorius.

stort-gat. j. storte.

Gula.

stort-mose.

vetus. Lauatrina.

stort-schotel.

Homo profusus, prodigus, vappa: effusor.

stort-vat. j. onder-vat.**stort-wijn. j. leck-wijn.**

Vappa.

Storingh.

sax. sicamb. Toruus.

Stoue, sweet-bad.

Hypocaustrum, laconicum, vaporarium, sudatorium, tepidarium, caldarium, cella caldaria, balneum. *vulgò* stuba, stufa. *germ. stub: sax. staue: gal. estuue: ital. stufa: his. estufa: ang. stue: stevv, stevve.*

stoue, stofken.

Aethranon: scabellum quod fouendis brumali tempore pedibus subiiciunt feminae: sedile pedes fouens.

stouen. j. smooren.

Vaporare, suffire, souere, &c.

stouen

Fouere, partem laesam vel morbosam humidis calidisve fomentis foris applicitis tepefacere

stouer stoue-meester.

Balneator.

stouinghe.

Fotus, fomentum, fomentatio.

Stouen. j. vellen.

Sternere.

stouende oft stuyende kote.

Talus pronus.

Stout.

Audax, audens: & Ferox, arrogans, fastosus. & Confidens. *ger. stoltz: ang. stoute.*

stout-hertigh.

Animosus, strenuus.

stout-moedigh.

Ferox, animosus, strenuus.

stoutachtigh.

Audaculus, feroculus.

stoutheyd, stoutigheyd.

Audacia: confidentia, arrogantia.

stoutelick.

Audacter, audenter, intrepidè, animosè: confidenter, arroganter.

Stouwen.

Agere, minare, ducere: propellere.

stouwen.

fland. Incitare, instigare.

stouwen.

fris. j. Compescere, cogere, coërcere.

stouwen.

vetus . j. tassen. Aceruare, accumulare, cogere.

stouwen als de duyuen. j. roerkocken.

Minarrire.

Strack.

vetus. Rectus, directus, erectus. *germ. strack: ang. straight.*

stracken.

sax. sic . j. strecken. Tendere.

stracks.

Rectà, recta via, directè: & Euestigio, confestim, quàm primum. *ger. gestracks, stracksvveghs: ang. straight vvaye.*

Straele.

Radius: linea. **Straele der sonnen.** Radius solis.

straele.

germ. sax. Fulmen: Iouis ignis. **straelkens van heet ijser.** Scriciturae.

straele.

fland. Stimulus aculeus, spiculum.

straele.

fland. Oculorum acies.

straele.

vetus flandr. Crabro.

straele.

vetus. Iaculum, sagitta. *ital.* strale.

straele.

Cauum vngulae, chelidon.

straele. j. streele.

Pecten.

straelen.

Radiare, irradiare.

straelen.

fland. holl. Aculco, spiculo, stimulo pungere: *dicitur propriè de apibus.*

straelen.

vetus . j. streelen. Pectere.

straelen.

vetus . j. schieten. Iaculari

Straeme, streme.

Vibex.

Straete.

Platea, vicus: via, voha: agger: *ger. strass: ital strada: ang streat, strete.* Strata, siue strata via, *propriè dicitur lapidea via publica ciuitatum, pagorum, &c. tametsi indifferenter pro terrea via accipiatur.*

straete.

vet. sicamb . j. strote, storte. Gula.

straet-arbeyder.

Baiulus, gerulus.

straet deure.

Antica.

straet-geld j. wegh-gheld.**straet-maere.**

Fama vulgi; fabula vulgi.

straet-more.

Eluuiēs, lutum platearum.

straet-roof.

Latrocinium.

straet-roouen.

Grassari, latrocinari, depopulari.

straet-roouer.

Latro, grassator, viarum obsessor.

straet-schenden.

Latrocinari, grassari.

straet-schender.

Latro, grassator pirata terrestris.

straet-slingher.

Deambulator otiosus.

straet-slingheren.

Obambulare, vagari per plateas.

straet-steen.

Silex: lapis quo via sternitur.

straet-vercken.

Porcus aphetus, id est, qui liberè & sine custode per plateas vagatur: *vt sues Antonianae, quas vrbe arcere nefas olim suit.* & Scortum, cloaca, meretrix diobolaris, quadrantaria: mulier prostituta & exposita cuiusuis libidini: .

straet-waeghen

Plaustrum, sarracum.

straetken.

Angiportus, angiportum, vicus paruus & angustus.

Straf.

Rigidus, durus, asper, immitis, austerus, ferox, saeuus, atrox, seuerus: inclemens: tetricus.

straffe, straffinghe.

Poena, supplicium, vindicta, animaduersio, correptio, mulcta, multa: punitio.

straffe lijden.

Poenam subire, sustinere, ferre, dare.

straffen, strauen met woorden.

Arguere, coarguere, reprehendere, taxare, obiurgare, castigare *germ straffen*.

straffen, strauen, straffe aen-doen.

Punire, afficere poena, poenam irrogare, multare, multam irrogare: plectere, sumere supplicium, exigere supplicium ab aliquo: supplicio afficere aliquem, animaduertere in aliquem, vindicare.

straf baer.

Obnoxius, poenae siue mulctae obligatus.

straf loos.

Impunis.

straf weerdigh.

Puniendus, poena dignus.

straffelick.

Rigidè, durè, seuerè, asperè.

straffinghe.

Animaduersio, punitio.

strafheyd, straffigheyd.

Rigor, seueritas, austeritas.

straffer.

Animaduersor, punitor.

Strale. j. straele.

Stram.

Strigosus, rigidus: & Lassus defatigatus, fractus labore.

stramme leden.

Membra rigida, defatigata, fracta labore.

Strame. j. streme.

Stramijn. j. stamijn.

Strande.

sax. sic. Litus, litoris ora, acta.

stranden.

Appellere ad litoris oram.

stranden.

sax. Facere naufragium.

Strangh. j. strengh.

Arctus.

stranghe, stringhe.

Vinculum.

stranghe.

Brachium maris vel fluuij, sinus, maris aestuarium: & Litus, ora maris. *ger. strang.*

stranghen, strenghen.

Arctare.

stranghen, stranden.

Appellere ad oram maris. & Facere naufragium.

stranguyl, strangelioen. j. strenghel.

Strate. j. straete.

Platea, &c.

Straue. j. straffe.

Poena.

strauen. j. straffen.

Arguere, &c.

Streek, streke.

Tractus.

streck.

fland . j. strick. Laqueus.

strecken, recken.

Tendere, extendere, contendere, intendere, protendere; distendere. *ang. stretche.*

strecken ende recken de leden.

Pandiculari.

strecken tot een-draght.

Tendere, pertinere, spectare ad concordiam.

strecken den hals veur,

&c. **j. onder-setten.**

Streel, strael.

ger. sax. sic . j. kam. Pecten.

streel. j. ros-kam.

Strigilis. *ger. strigel: gal. estrille: ital. streglia, strigia.*

streele.

Antiae.

streelen.

Pectere, pectinare: & Palpare, palpari, mulcere, demulcere, blandiri molli attractu: adulari.

Streylen, struylen.

fris. sicamb . j. pissen. Meiere.

Streke.

Linea, tractus, versus: & Tractus, via, limes, plaga: regio.

streke, strepe.

Stria, striga. & Vibex.

streke.

Ictus, verber, plaga. *ang. stroke.*

strekel, streekel.

fland. sicamb . j. strijck-stock. Hostorium, radius.

strekelen.

Leuiter tangere.

Streme.

Linea, lineamentum, filum, tractus: & Stria. & Radius. *germ. streym: sax. strime.*

streme.

Vibex: signum verberis, vestigium verberis in carne remanens. *vulgò* strima. *ger. striem: sax. stryme.*

streme gaerens. j. strene.**stremen.**

Striare, strias facere.

Stremmen.

fland. Sistere, restinguere: cohibere.

stremmen.

hol. fris. j. rinnen. Coagulari.

strem-vat.

holl. fris. Vas in quo lac coagulatur.

stremsel. j. rinsel.

Coagulum.

Strene garens. j. stringhe.**Streng, strenge.**

Arctus, strictus, acer, austerus, durus, rigidus, seuerus, asper, vehemens, saeuus, fortis. & Strenuus, gnauus, fortis ad res gerendas promptus. *ger. streng: hisp. strecho: angl. strong.*

strenght recht.

Ius summum.

strenghe. j. stringhe.

Vinculum, ligula. *ital. strenga.*

strenghel.

Catarrhus equorium cum anhelitus difficultate. *vulgò strangulina, strangulio.*

strengen.

Stringere, constringere, arctare. *gal. estraindre: hisp. estrechar: ang. streigne, strayne.*

strenghigheyd.

Rigor, acritas, duritia, seueritas: & Strenuitas.

strenghighlick.

Strictè, arctè, acriter, duriter. & Strenuè, gnauiter.

Strepe.

Stria, striga, linea, tractus: & Litura.

strepen.

Striare, lineare, lineam ducere: lineis siue virgulis distinguere, variegare.

Streuen.

ger. sax fris sic. holl. Niti, eniti, moliri, intendere, contendere. & Certare, concertare, contendere, disceptare, velitare. *ger. straeben: hisp. estribar: gal. estriuer: ang. striue, striffe.*

streuen.

vetus. holl. Simul deambulare.

Strick, knoop.

Nodus.

strick-strop.

Laqueus, tenus, tendicula.

strick, laghe.

Laqueus, insidiae.

stricken.

Stringere, constringere, nectere, connectere laqueo, nodare.

stricken.

sicamb . j. breyden. Contexere rete, vittam, &c. *hinc hosen-stricker, mutsen-stricker, huyuen stricker. sicamb . j breyder.*

strick-hosen. j. wagghen.

Fasciae, perones. *gal. triquehouses.*

strick-litse. j. litse.

strickt.

Strictus, contractus, arctus. *ang. straiect. strickte hacht.* Stricta siue arcta captiuitas.

stricktelick.

Strictè.

Striemelen.

Vacillare, cespitare, nutare gressu.

Strighel.

ger. sicamb . j. streel. ger. strighel.

strigelen.

ger. Strigilare.

Strijck, streke.

Tractus.

strijck. j. streke.

Ictus.

strijcken.

Stringere.

strijcken.

Linere, linire, allinere, collinere: & Tergere, abstergere, radere. & Demulcere, molliter
attrectare, palpate

strijcken.

metaphor. Leuiter virgis siue flagris caedere.

strijcken.

Legere, tendere, proficisci. **Strijcken nae Italien.** Tendere in Latium. **Gaen strijcken.** Abire, discedere.

strijcken.

Remittere, relaxare, deponere.

strijcken het seyl.

Deducere vela, legere vela.

strijcken de riemen.

Inhibere remos, vehementiore remigrationis modo nauim ad puppim conuertere: stringere remos.

strijcken.

Considerere, simul sedere, quiescere, interquiescere: strigare, in arando sulco interquiescere, in striga interquiescere. *Plin.*

strijck-bedde.

fland. Lira, refestum, terra regesta.

strijck-bloeme.

Cotula lutea, bupthalmi species.

strijck-hout. j. strijck-stock.

Radius.

strijck-kalck.

Gypsum.

strijck-steck, strijck-stecksken.

Plectrum.

strijck-steen.

germ. sax. sicamb . j. goud-steen toets-steen.

strijck-stock, strijcker.

Radius, hostorium: *baculus teres quo mensurae aequantur, redundansque abstergitur.*
ang. strike.

strijck-weer, strijck-weeringe. j. borstweer, borst weeringhe.

strijckel.

sax j. streel, strighel. Strigil. ang. strike.

strijcker.

Rasor.

strijcker. j. strijck stock.

Radius.

Strijd.

Certamen, pugna, praelium, con-

flictus, decertatio, bellum, agon. *ger. streyt: ang striffe*. **Om strijds**. Certatim. **Om strijds drincken** . Certare poculis, contendere potu, certatim ingurgitare se potu.

strijden.

Certare, decertare, certamen conserere, manum conferre, pugnare, compugnare, depugnare, dimicare acie vel proelio, conflictari, digladiari, proeliari, bellare, belligerare, configere, ad manus venire, configere acie, decernere acie, ferro, armis: bello contendere, committere proelium. *germ. streitten: ang. striue*.

strijd-baer.

Militaris, mauortius, bellicosus, bellicus, bellator, castrensis, bellifer, belliger, bellipotens.

strijd-baerlick.

Bellicosè.

strijd-kolue.

Caestus.

strijd-plaetse.

Arena.

strijd-reden.

Contentio, oratio pugnax & contentiosa.

strijder.

Bellator.

strijdigh.

Pugnans: & Controversus, litigiosus.

Strijpe. j. strepe.

Stria, striga, linea.

strijpt kleed.

Vestis discolor, lineis variegata.

Stringhe, strenge.

Vinculum, restis, ligamen, lorum, neruus, chorda, ligula, laqueus. *ital. stringa: ang. stringe.*

stringhe garens.

Spira filacea, orbis filaceus: filorum congeries.

stringhe haers.

Cirrus, cincinnus, capillus contortus.

stringhen. j. strenghen.**Strobbe.**

Frutex.

stobbelen, strubbelen.

fland . j. struyckelen. Cespitare.

Strop. j. stroo.

Stramen.

Strom. j. stroom.

Tractus.

Strompe, strumpe.

sax. sicamb. Tibiale. germ. strumpff.

strompelen.

hol. j. struyckelen. Cespitare

Stronck. j. tronck.

Truncus, stirps, stipes, corpus arboris. & Radix trunca. & Stirps, progenies.

stroncken. j. troncken.

Truncare, detruncare, decurrare, amputare.

stronck eycke, tronck-eycke.

Quercus trunca, quercus decisis ramis: quercus rasilis, tonsilis.

stronckelen. j. struyckelen.

Cespitare, offendere gressu, titubare gressu. *q.d.* ad stirpem siue stipitem offendere.

Stront.

Stercus, ventris onus, oletum, merda, homerda. *gal. estronc. Struntus, inquit Iosephus Scaliger, veteribus Latinis dicebatur stercus rotundum.*

stront-pot. j. schijt-pot.

Lasanum.

stront-sack.

Aluus, venter.

stront saecke.

Res friuola.

stront-voere. j. schijt-voere.

Gestus indecens. & Res friuola.

Stroo, stroy.

Stramen, stramentum. *ger. stravv: gal. estrain: ital. strame: ang. stravve.*

stroo-boter.

Butyrum hyemale. *q.d. butyrum stramentitium, stramineum: cùm deficiente gramine, stramento pascuntur vaccae.*

stroo-halm.

Calamus, culmus.

stroo-knoop, stroo-lidt.

Geniculum.

stroo mael.

flan. Genus mensurae exiguae.

stroo pijpe.

Calamus, culmus, stipula.

stroo-sack, bult.

Culcita stramentitia.

stroyen, van stroo.

Stramineus, stramentitius.

stroyen dack.

Culmen, tectum stramineum, tectum culmis constratum.

stroyen hoed.

Vmbella: petasus, galerus stramineus.

stroyen korf.

Fiscina.

stroyen.

Sternere, spargere, dispergere. *ang. stravve.*

stroyken worpen.

fland . j. halm schieten. Vendere fundos, patrimonia, &c.

stroyssel.

Stramentum, substramen.

Stroocken.

hol . j. strijcken, streelen.

Stroom, strom.

Tractus.

stroom, stroem.

Cursus aquae, cursus amnis, fluxus, fluctus, flumen, vnda. *ang streame.*

stroom.

Aestus: maris crescentis & decrescentis commotio. **Tegen stroom.** Aduerso flumine. **Teghen stroom seylen.** Aduersum aestum velis superare.

stroom-waeter.

Fluuialis aqua, flumen viuum.

stroom-visch.

Piscis fluuialis.

stroomen.

Fluctuare, fluere, vndare.

Stroop. j. strop.

Nodus, laqueus.

stroopen.

Stringere, dstringere, obstringere, constringere, contrahere, nodare, nectere: & Glubere, deglubere, & Spoliare, exuere. *ang. strippe.*

stroop-hose.

sicam . j. strick hose.

stroop-nest.

Spoliarium: locus in quo quis vestibus, pecunia, aliáve re exuitur.

stroop-vel der slanghen. j. lenten-vel.

Vernatio.

Strop.

Laqueus, laqueus nexilis, tenus, vinculum, funis intortus. . i. funiculus tortus.
*stroppa ital*is vimen dicitur. *vulgò* stropus, strupus.

strop-slagh.

Laqueus, decipula, transenna.

stroppen. j. stroopen.

Stringere, premere, ligare laqueo. *stroppare ital*. intercludere.

stroppe-koorde.

Fidiculae: *genus tormenti Ital*is & *Hispanis familiare, quo reus reiectis in tergum manibus fune suspensus in praeceps demittitur.*

Strote. j. storte.

Iugulus, iugulum. *ital. strozza: ang. throute, trote.*

strote, roeper.

Aspera, arteria.

strotten-hoofd.

Larynx.

Strubbe, strobbe.

Frutex.

Struckelen. j. struyckelen.

Cespitare.

Struffen

Confutare, refutare.

Struyck.

Stirps, frutex, caulus: scapus: planta firmitate praedita.

struyck-bosch.

Fruticetum.

struyck-roouer.

vetus . j. **straet-schender.** Grassator, subsessor.

struyckelen. j. stronckelen.

Cespitare, titubare, vacillare gressu, talipedare, offendere, offensare.

struyckelende peerd.

Equus cespitator, suffosus.

struyckelinghe.

Offensio, offendiculum, offensatio.

struycksel.

Offendiculum.

Struylen, strullen, streylen.

sax. fris. sic. Reddere vrinam.

struyl-becken, strul-becken.

Matula.

Struys, struys-voghel.

Struthio, struthius, struthiocamelus, avis Afra *ger. strauss: gal. austruche: ital. struzzo: hisp. struz, abe struz: ang. ostriche.*

struys.

Sertum plumeum, crista plumea.

struys-veder.

Struthionis penna, qua galeae crista siue conus ornatur.

struys-meese.

Parus cristatus.

Struyue.

Placenta, scribilita, laganum.

Strunck. j. stronck.

Struuelen.

fland. Horrere, inhorrere.

Struwieren.

fland . j. ver-stroyen. Dispergere.

struwiers.

fland. Sparsim.

Stubbe, stof.

Puluis.

stubben.

fris. Verrere. puluerem discutere, araneorum telas tollere: & Ornare, accommodare.

Stuck.

Frustum, fragmen, fragmentum, segmen, segmentum: pars. *ger. stuck.* **Van stuck tot stuck.** Articulatim, membratim, minutatim, particulatim.

stuck.

Res, causa, factum, facinus. **Een stout stuck.** Audax facinus. **Vroom stuck.** Egregium facinus.

stuck boefs, stuck schelms.

Scelus, homo scelestus, flagrio, mastigia. **Stuck hoers.** Meretrix, scortum.

stuck ghe-schuts.

Tormentum aeneum, bombardam. **Stuck gouds.** Numus aureus.

stuck ghelds.

Numus.

stuck van een groot boeck.

Tomus.

stuck terwen. j. ander-half veertel.

stuck vleeschs.

Ossa, frustum, carnis.

stuck wercks.

Opus.

stuck lands.

Modus agri: ager, praedium, fundus.

stuck-loock.

Porrum sectile, sectium.

stuck-werck.

Opus imperfectum.

stuck-wijs.

Membratim, particulatim, frustulatim.

stucksken.

Frustulum: particula.

Stuenen. j. steunen.**Studer, stuyder.**

vetus. Proletarius.

Stueperen. j. steperen.**Stuer.**

Toruus, trux, austerus, horridus, ferox. *dicitur stuer. q.d. stier.* i. taurus: *quòd praecipua frontis asperitas in tauro appareat: vnde & toruus frequenti epitheto dicitur.*

stuer sien.

Taurinum vel taurinè tueri: taurinis & limis oculis obtueri. *Gesn.*

stuer ghe-sicht.

Trux aspectus.

stuerlick.

Toruè, toruùm.

stuerande.

vetus. Horrida tempestas.

stuer-krabbe.

Locusta: piscis ex genere crustatorum, binis ante oculos cornibus metuendus.

stuerigheyd.

Toruitas, asperitas, ferocitas.

stuerighlick.

Toruè, asperè.

Stuer.

sax. sic . j. stier. Gubernaculum nauis, temon nauis. *ger. steur ruder.*

stueren. j. stieren.

Agere, adigere.

stuer-boord. j. stier-boord.

stuer-man. j. stier-man.

Stuete.

hol . j. stiete.

Stuyck.

Concussus, us: & Fiscus, qualus.

stuycken.

Quatere, incutere, impingere, quassare, concutere.

stuycken.

Ludere nucibus in scrobem coniectis.

stuycken de schorsse.

Eleuare & insolare cortices: in altum tollere & siccare.

stuycken.

Liquare per qualum.

stuycken. j. steygheren.

Eleuare.

stuyck-mande.

Qualus, qualus vimineus: corbis vimineus per quem liquatur vinum calcatis vuis, & cereuisia concoctis granis & leguminibus: colum.

Stuyde.

ger. sax. sic. Frutex, arbuscula.

Stuyffen. j. stuyuen.

Puluerare.

stuyf-haer. j. stof-haer.

Lanugo.

stuyf-meel, stof-meel.

Pollen, farina volatica, molendini parietes dealbans.

stuyf-reghen, stof-reghen.

Psecas.

stuyf-sand.

Arena volatica, arens, sicca.

stuyfken. j. stofken.

Puluisculus.

stuyfken van de bloeme.

Pappus: lanugo è floribus veterascentibus decidua & volatica.

Stuype.

Stupor. & Concussus, concussio: & Spasmus, conuulsio: & Deliquium, defectio animi: & *fland.* Febris.

stuype. j. stoepe.

Poena cutis & crinium.

stuype.

sicamb. Verber, flagrum: *Virgae. sax. stupe.*

stuypen. j. stoepen.

Quatere, concutere: flagellare.

stuypen.

Curuare, incuruare, inclinare, flectere. *ang. stoupe.*

Stuyr.

sax. sic. ger. Tributum.

stuyren. j. stieren.

Tribuere, contribuere. & Agere, regere, dirigere.

stuyr-baer.

Vectigalis, tributarius.

stuyr-boord. j. stier-boord.

stuyr-man. j. stier-man.

Stuyte, stutte.

germ. sax. sicamb. Equa. *ang. stede.* i. equus bellator.

stuyte.

vetus. germ. Equus admissarius. *vulgò* stuotus.

stuyte.

holl . j. stiete. Vropygium.

stuyte, stoete.

sax. fris. Strena Cerealis, pollinaria, adorea. & Panis triticeus quadratus.

stuyte.

fland. brug. zeland . j. boter-ham. Panis butyro illitus.

stuyten.

Incutere, impingere, impellere.

stuyten.

hol. Vertere, auertere, impedire.

stuyten.

holl. fris. Resilire, resultare instar pilae. **Niet stuyten.** Nihil valere. *dicitur propriè de pila non resultante.*

stuyten, pochen.

Iactare, iactitare, crepare, ostentare, arrogare.

stuyt-vos.

Iactator dolosus: ostentator vulpinus: logodaedalus. *dicitur propriè de vulnerariis & pharmacopoeis circumforaneis, & id genus aliis iactatoribus subdolis.*

stuyter.

Thraso, miles gloriosus, ostentator, iactator, grandiloquus.

Stuyue.

sax. Resimus.

stuyue neuse.

Nasus resimus.

stuyuen.

Pronum iacêre.

stuyuende kote.

hol . j. kuys. Talus pronus.

Stuyue.

vetus . j. stof. Puluis.

stuyuen.

Puluerare, puluerem spargere, puluerem excitare.

stuyuer.

Sestertius, sestertium. *vulgò stuferus: nummus sic dictus à puluerea leuitate: quòd haec moneta noua multo leuior & deterior vetere cuderetur.* **Swaeren stuyver, leod . j. haluen stuyuer. Lichten stuyver, leod . j. oordt.**

Stulle, stolle, stuck, lap.

Stulpe, stolpe.

sax. sicamb. hol. Operculum.

Stulpen. j. stelpen.

Stup. j. stip.

Punctus. & Gradus, vestigium.

Stupe.

sax. sic j. stuype. Flagrum. &c.

stuppen. j. stippen.

Sturckelen. j. storckelen.

Coagulari.

Stutte j. stuyte.

Equa.

Stutte. j. schoor-hout.

Fulcimentum, fulcrum. **Stutters.** Tibicines, anterides, erismae.

stutten, onder-setten.

Fulcire.

Stuue. j. stuyue.

S V

Subbelen, sobbelen.

Cespitare.

Suchte.

Morbus, languor, dolor. *germ. sucht: sax. sucht.*

suchte.

Suspirium. *ger. suffize: ang. sicht.*

suchten.

Languere. & Suspirare, gemere, ducere suspiria. *germ. seufftzen: ang. sighe.*

suchtigh.

Languens, languidus, morbidus, morbosus, valetudinarius.

suchtinghe.

Languor, suspirium, gemitus.

Sucke.

vetus. sax. sic . j. suke. Morbus.

Suckelen.

Cespitare, vacillare, offensare, titubare: labascere: & Vitam trahere. & Errare.

suckeler

Cespikator: & Miser: aerumnosus, aerumnis & laboribus afflictus. & Errabundus.

suckelinghe.

Cespitatio, offensio, offendiculum: & Aduersitas, calamitas, aerumna, miseria: & Error.

Sucken.

Rapere, arripere. *ger. sucken.*

Suckte, suyckte.

holl. Morbus.

Sudde.

vetus. Palus, lacus.

sudde van riet. j. riet-sudde.

Suecke.

sax. sicamb . j. suckte. Morbus.

Sueghe

fland . j. sogh. Sus, porca.

Suele, suyle.

fland . j. eemer. Situla.

Suenie.

hol. sic . j. verckens-trock.

Suer, soer.

Acidus. germ. savvr: gal. sur: ang. soure, sovver.

suer ghesichte.

Frons nubila, matutina, obducta, caperata.

suer mensch.

Homo acerbus, immitis, austerus: tetricus.

suer-ampel.

sax. sic . j. suerckel.

suer-deegh. j. deessem.

Fermentum. *q.d.* massa acescens.

suer-kruyd.

louan . j. suerckel. Oxalis.

suer melck.

Oxygala.

suer-muyl.

Homo tetricus, acerbum os.

suer sien.

Contrahere supercilium, tollere supercilium, sublato supercilio significare iram: toruè tueri.

suer segghen iemanden.

Acerba conuitia alicui dicere.

suere sausse.

Oxyporum, oxygarum.

suerachtigh.

Acidulus, subacidus, subacidulus.

sueren ver-sueren.

Acere, acescere.

sueren.

vetus. Fermentare.

suerigheyd.

Acor, acerbitas.

suerlick.

Acerbè.

suerckel.

Oxalis, acetosa, rumex, acidula. *germ. souramper: gal. surelle: ang. sorell.*

sureel.

Acerba mulier.

suerick. j. surckel.

Oxalis.

suersel. j. heue.

Fermentum.

suerte.

Acor, aciditas, acritudo.

Suet. j. soet.

Dulcis.

Suf.

Delirus.

suffe.

Annuli connexi: digitorum ornatus.

suffen.

Delirare, desipere, hallucinari: perturbari mente & animo.

suffer.

Delirus.

sufferije.

Delirium, deliramentum.

suffinghe.

Deliratio, delirium.

Sufflen. j. sofflen.

Sufflare.

sufflet. j. sofflet.

Colaphus, alapa.

Suycker.

Sacchar, saccharum, sal Indus. *ger. sucker: gal. succe: ital. succhero: hisp. azucar: ang. sugar.*

suycker-candye.

Mel arundinis.

suycker-erwten. j. erwt-suycker.

suycker-laeyken, confijt-laeyken.

Tragematotheca.

suycker-noemken. j. blinden-spel.

Myinda.

suycker-peë.

Carum, carui, daucus niger.

suycker-vleesch. j. kalf-vleesch.

suycker-wortel.

Sisarum, siser alterum.

suyckeren.

Imbuere saccaro, condire saccaro.

Suyckereye. j. cicoreye.

Suyckte. j. sieckte.

Morbus.

Suyd.

Meridies.

suyden.

Meridionalis, australis.

suyden wind.

Auster, notus. *germ. sudvwind: gal. sis, sud: ang. south vvinde.*

suyd-oosten wind.

Vulturnus, euronotus: ventus à brumali solstitio flans.

suyd-westen wind.

Africus, libis, libonotus: ventus à solstitio hyberno flans. *germ. sudvvest: gal. souest: ang. south-vvest.*

suyd ten westen.

Mesolibonotus.

suyd-suyd-west.

Circius, austroafricus.

suyd-suyd-oost.

Caecias.

suydelick.

Australis, meridionalis.

suyderzee.

Lacus siue sinus amplissimus inter Frisiam & Hollandiam: sinus Germanici maris. *vulgò australe fretum, in meridiem nempe vergens. quibusdam, Lacus Fleui.*

Suyde.

fris. Plantago matina.

Suyghen.

Sugere, lingere. *ger. saughen: gal. sucher: ital. sugare, succiare. ang. sucke.*

suyghen de mamme.

Sugere vbera, premere mammam, lactere.

suyghen. j. sooghen.

Lactare.

suygh-amme.

germ. sax. sicamb. Nutrix.

suygh-broedecken.

Collactaneus.

suygh-lam.

Subrumus.

suygh-moeder.

vetus. Nutrix.

suygh-vercksken.

Porcellus subrumus, lactens.

suyghelinck, sooghelinck.

Puer lactens.

suygher.

Suctor.

suygher.

Sanguisuga in corpore muliebri: monstri genus hirudinis more sugillando sudendoque foetui infestum, ac sanguinem adimens. *Leuin. Lemnius.*

Suyle.

ger. sax. sicamb. fris. hol. Pila, columna.

suyle.

sax. sicamb . j. elsene. Subula. *ger. seulen: sax. suvvel: ital. sublia.*

suyle, sulle

fland. Limen, hypothyrum. *gal sueil.*

suyle, suele.

fland . j. eemer. Situla, modiolus. *gall. seau, seille.*

suyl-oore, hangh oore.

Pendula auricula: & Homo dimissis auriculis, deiecto animo, aeger animo.

suyl-ooren.

Demittere auriculas, deiecto esse animo. *metaphora sumpta ab equis & iumentis quibus fessis & aegris aures sunt marcidæ & resolutæ.*

suyl-oorigh.

Anxius, aeger.

Suymen.

Cunctari, cessare, tardare, morari. *ger. saumen gal. chomer.*

suymen.

vetus. Impedire, remorari, retardare.

Suype, sope.

Haustus.

suypen.

Sorbere, sorbillare. *ger. sauffen: ang. sovpe, suppe.*

suypen suyp-dranck.

Sorbitio, sorbillum.

suypen, kandeel.

Cyceon, miscellanea potio.

suypken.

Sorbitiuncula, illinctus, ecligma.

suypelick.

Sorbilis.

suyp-peere.

Sorbum.

suyp-peer-boom.

Sorbus.

Suyr.

holl. sic . j. suer.

suyringh.

hol. fris . j. suerckel. Acetosa.

Suyr-see. j. suyder zee.

Suyselen.

Cespitare, titubare.

suyselen, suysen.

Susurrare.

suyselinghe.

Titubatio, cespitatio.

suyselinghe.

Vertigo.

suyselinghe, suysinghe.

Susurrus, sibilus. & Tinnitus aurium: *ger. sausung: sax. susingh.*

suysel-bollen.

Vertigine laborare.

suysen, soesen.

Sibilare, susurrare.

suysinghe, suyselinghe.

Susurrus, leuis aura, summissum murmur.

suysinghe der ooren.

Aurium tinnitus, sibilus.

Suytken.

holland. Parus maior, fringillago femella.

Suyuel.

Lactarium. *vulgò* lacticinium.

suyuel-maecker, suyuel-ver-kooper.

Lactarius, casearius.

Suyuer, reyn.

Mundus, nitidus, lautus, purus, splendidus, integer. & Castus, à libidinis labe immunis.

suyueren, reynighen.

Mundare, purgare.

suyuerheyd, reynigheyd.

Munditia, mundities. & Castitas, castimonia.

suyuerlick, reynlick.

Munditer, nitidè, purè, lautè, sincerè, integrè, castè.

suyuerlick gaen.

Lentè, sensim, lento gradu incedere, pedetentim ingredi.

suyuerlick spreken.

Purè, ornatè loqui: & Submissa voce loqui.

Suke.

sax. sicamb . j. sieckte. Morbus.

Suker. j. suycker.

Sulck, solck, so-lick.

Talis, eiusmodi. *ger. solich: ang. suke.*

sulck-daen, sulck-danigh.

vetus. Talis.

sulckerley.

Talis, eiusmodi.

sulcks.

Talis, eiusmodi.

Sul-maend.

vetus. Februarius.

Sulle. j. suyle.

Limen, hypothyrum.

sulle. j. suyle.

sax. sicamb. Pila, columna.

sulle, hey-pael.

Sublica.

sulle, sille, sijle.

Incile, aquagium.

sulle, sulle-maend. j. selle, selle-maend.

Sulte.

sicamb . j. drij-voet. Tripes.

Sulte.

ger. sax. fris sic . j. pekēl. Muria, salsugo: Acetum quo lardum conditur: & Lardum conditum & Omasum.

sulte. j. af-val van t'vercken.**sult-soppe. j. bolinck-soppe, pens-soppe.****sulte.**

sax. Salina.

sult werck.

Salgama. & Salsilago.

sulten.

hol fris . j. souten. Muria condire.

Summer.

sicamb. Modius.

Sumpe. j. sompe.**Sund.**

vetus. sax. Fretum.

Sunde. j. sonde.

Peccatum.

Sunft.

germ. sax. Collegium, coetus, coitio sodalium: tribus: sodalitas, curia.

Sunst, sonst, sust.

germ. sax. sicamb. fris. Aliter, alioqui, alioquin, caeteroquin, alias. **Om sunst.** Frustra, gratis.

Suppier. j. cippier.

Cippi custos.

Surckel. j. suerckel.

Oxalis.

Surgijn.

Chirurgus. *gal. chirurgien: ital. cerusico: hisp. chirurgiano: ang. surgeon, chirurgion.*

surgije.

Chirurgia.

Sus.

Sic.

Sus, sus-daenigh.

Talis, huiusmodi.

sus ende soo.

Vtcumque, quoquo modo.

sustigh.

Talis.

Sus. j. sunst.

Aliter.

Sus.

Silentium, quies, tranquillitas. *hisp. sossiego.*

Sus, tus.

St. Vox silentium indicentis.

sussen.

Cessare. & Tacere. & Sedare, tranquillare. *hisp. sossegar: ang. husht.*

Suster.

Soror, germana. *ger. schvvester: ang. sister, suster.*

susters ende broeders kinderen.

Amitini.

susterken.

Sororcula.

susterlick.

Sororius.

susterlinck.

Sobrinus.

susterlinghen.

hol . j. susters kinderen. Consobrini: ex duabus sororibus editi.

S VV

Swachtel, arm-band.

Mitella.

swachtel.

holland . j. self-ende.

swachtel.

holl. Fascia.

swachtels.

hol . j. kinds-doecken. Fasciae, cunabula. ang. svvathel.

Swack.

Debilis, imbecillis, infirmus, eneruus, fragilis: fluidus, languidus. *ger schwvach: ang vveak.*

swack, wack, taey.

Lentus: quod facilè flectitur: flexilis.

swacken.

Debilitare. & Debilitari, deficere.

swacken, swicken.

Vibrare.

swackheyd.

Imbecillitas, debilitas, defectio: fragilitas, infirmitas.

swackelick.

Imbecilliter, infirmè.

Swadderen.

Strepere.

swadderen.

Profundere, turbare aquas, fluctuare.

Swade.

fris. hol. sicamb . j. seysene. Secula, falx.

swade.

fris holl. sicamb. Foeni striga: ordo demessi foeni, ita vt *stratum* in pascuis iacet.
ang. svvathe.

Swadel. j. swachtel.

Swadem

vetus. germ. sax. sicamb. Vapor & tenebrae.

swademen.

ger. sax. sicamb. Vaporare.

Swaegher. j. swagher.

Swaelem, swaeluwe.

Hierundo, chelidon. *ger. schvvalm: sax. svvalcke: ang. svvallovv.*

swaelem-steenken.

Chelidonia.

swaelem-steertken, wouwe-steertken.

Subscus: tabella lignea, qua asseres aut materiae compinguntur: securicula. *vulgò*
hirundinis cauda. *gal. queue d'aronde.*

swaelem-wortel.

Asclepias, vicetoxicum, hirundinaria.

Swaen.

Cygnus, olor: albus ales: canorus ales. *Horat. germ. schvvan: ang. svvanne.*

swaen.

fland. Genus mensurae geometre.

swaen-draegher.

fland. Baiulus macelli: cistifer.

swaenaerd.

Cygnus mas.

swaeninne.

Cygnus foem.

Swaer.

Grauis, grauidus, onerosus, ponderosus, difficilis, molestus, arduus. *ger. schvvaer.*

swaer van kinde. j. swangher.

Grauida, praegnans.

swaeren aerbeyd.

Labor improbus.

swaer werck.

Opus laboriosum, difficile.

swaer-hoofden.

Melancholicum esse.

swaer-hoofdigh.

Melancholicus, tristis. & Grauedinosus.

swaer-gheestigh.

Melancholicus, moestus, tristis, fastidiosus.

swaer-moedigh.

Melancholicus, tristis, moestus, fastidiosus.

swaer-moedigheyd.

Melancholia, languor, tristitia, fastidium, moestitia.

swaeren.

Grauare.

swaer-wichtigh.

Ponderosus: & Momentosus.

swaerachtigh.

Subdifficilis, subgrauis.

swaerheyd, swaerigheyd.

Grauitas, pondus: & Difficultas, molestia, cura, scrupulus, sollicitudo, negotium, obscuritas.

swaerheyd oft swaerigheyd van herten.

Aegritudo.

swaerheyd van hoofde.

Grauedo.

swaerlick.

Grauiter, difficulter, difficilè, aegrè, grauatè, molestè.

swaernisse. j. swaerheyd.**swaerte.**

Pondus, grauitas.

Swaerte. j. sw re.

Hulcus.

Swaercke.

vetus . j. swercke. Nubes.

Swaerd. j. sweerd.

Ensis.

Swaerde.

Cutis porcina, pellis suilla vel suina: setosa porci cutis, , phorina, *vulgò* crinea, crineta. *ang. svvarde.*

swaerde van den hoofde.

Cutis capitis.

swaerde.

vetus. Ceruix. *ger. schvvart.*

Swagher.

Affinis, affinitate coniunctus: & Sororius: & Leuir. *ger. schvvager.*

swagher.

vetus. hol. Gener.

swagher, sweger, sweger-heer, sweer.

germ. sax. sicam. holl. j. Socer, pater vxoris. *ger. schvvaher, schvver.*

swaghers.

Consoceri: quorum liberi inter se coniugio iuncti sunt.

swagherinne.

Affinis: & Glos: & Fratria. & Socrus.

swagher-schap.

Affinitas. *germ. schvvagerschafft.*

Swalcke.

sax. sicamb . j. swaelem. Hirundo.

Swalp.

Fluctus, vnda, fluctuatio.

Swalpen.

Fluctuare, affluere, iactari fluctibus: vndare.

swalp ey.

fland. Ouum requietum, non recens, putidum.

Swaeluwe. j. swaelm.

Hirundo.

Swamme.

germ. sax. fris. sicamb. fland. Spongia. *ger. schvvam.*

swamme.

fland . j. vonck. Fomes igniarius.

swamme aen den boom.

Tuber, panus, fungus: tumor fungosus in arboribus.

swam-steenken.

Spongites: lapis qui in spongiis inuenitur.

Swanck.

Momentum.

swanck.

Vibratio, libratio, motus.

swanckelen.

Nutare, vacillare.

swancken.

Librare, vibrare, quatere:& Vacillare, titubare, fluctuare, labare. *germ. schvvencken.*

swanck-roede. j. wippe.

Tolleno.

swanck-vederen. j. slagh-vederen.

Pennae remiges.

Swangher.

germ. sax. sicamb. Grauida, praegnans, ferens ventrem, foeta: infantaria.

Swants.

germ. sax. sicamb. Cauda. & Coles, penis.

Swarcke. j. swercke.

Nubes.

Swart. j. swert.

Niger.

Swaselinck.

vetus . j. swaegher.

swasenede.

vetus . j. swaegherinne.

Swate. j. swade.

Falx.

Swauel. j. sweuel.

Sulphur.

Swede.

vetus. fland . j. winckel-haeck. Norma, regula, quadra, gnomon.

Sweem, sweemer, sweemerken.

Rusticula minor, gallinago minor.

Sweepe.

Flagrum, flagellum, scutica.

sweepen.

Flagellare.

Sweer, sweeher. j. swagher.

Socer, pater vxoris.

sweer, swaegher.

vetus. holl. Gener. germ. schvveher: suehur apud Otfrid.

sweerinne. j. swaegherinne.

Socrus.

Sweerd.

Gladius, ensis. *germ. schvvert: ang. svvorde.*

sweerd.

Planca lateralis stlatae aut alterius nauigij plani, *lateri nauis accincta tanquam ensis.*

sweerd-dans.

Pyrrhice: armata saltatio, qua pugnae simulacrum imitantur iuuenes summa agilitate:
chorea gladiatoria: chorea inter & super gladios strictos.

sweerd-dansser.

Pyrrhicarius, pyrrhicista: saltator gladio & armis munitus: ludius, ludio.

sweerd-houder.

sax. fris. sicam . j. bruyd-leyder. Paranympus: agnatus sponsi proximus.

sweerd-maghe.

sax. sicamb. Agnatus nobilis, siue gladium gerens: agnatus proximus, per virilis sexus personas cognatione iunctus: *virorum enim est gladios, mulierum verò fusos tractare: vnde etiam vetus dictio. Spille-maghe.*

sweerd-sijde.

sax. sicamb. Consanguinitas virilis sexus.

sweerd-priem.

Dolon.

sweerd-vechter.

Gladiator, bustuarius, lanista.

sweerd-v gher.

Polio onis: politor ensium siue armorum.

sweerd-visch.

Xiphias, gladius piscis.

sweerdeken.

Gladiolus, ensiculus.

sweerdekens kruyd.

Gladiolus, xiphion.

sweerdeler.

vetus. Sicarius.

Sweet.

Sudor. *ger. schvveiss gal. sueur: ang. svveat.*

sweeten.

Sudare, desudare.

sweet-bad.

Sudatorium, hypocaustum vaporarium, laconicum.

sweet-doeck.

Sudarium.

sweet-gaetkens.

Pori, cuticulares meatus, caulae: inuisibilia foramina, meatus cutis per quos sudor erumpit.

sweet-rocksken.

fland . j. lijf-rocksken.

sweet stoue. j. sweet-bad.**sweetende sieckte.**

Morbus Anglicus, morbus solstitialis, siriasis: ephemera Britannica: sudor Britannicus.

sweetigh.

Sudabundus.

Sweghel, sweghel-pijpe.

germ. sax. sic. Tibia. ger. schvvaeglen.

sweghelen.

ger. sax. sic. Tibiis canere.

sweghel-pijper.

Tibicen.

Swegher, sweer. j. swagher.

Socer.

Sweydeler.

sax. sic . j. knap-sack. Mantica

Sweyssen. j. sweyuen.

Vagari.

sweys sterre.

Planeta: stella errans: sidus errans, palans.

sweyuen.

Vagari, euagari, diuagari, palari, oberrare, vacillare, fluctuare, fluctuari: nutare. *ger. schvveiffen.*

sweyuer.

Vagus, multiuagus.

Sweken.

fris . j. swijcken. Infirmare, labefactare, deficere.

Swelcken.

vetus. Premere, pressare.

Swelcken-hout.

Sambucus aquatica.

Swelen het hoy.

Versare foenum furcillis.

Swelgh.

fland Fauces, frumen.

swelghen.

Vorare, deuorare, haurire, glutire. ang. svvallovve.

swegherije.

Heluatio.

Swelle swel.

sicamb. fland. Tumor. & Callus. ger. schvviele.

swellen, swillen.

Turgere, turgescere, tumere, tumescere, intumescere, inflari. ger. geschvellen: ang. svvell.

swellen.

campin j. wellen, sieden.

swellinge, ghe swel.

Tumor, abscessus, inflatio: & Phlegmone, inflammatio.

swel-buyck.

Tympanites: ascites: *genus hydropis quo venter vehementer intenditur.*

Swelte.

Puella languida, ignava, remissa.

swelten.

vet. fland. Deficere, languescere, fatiscere.

Swemme.

Natatile.

swemmen, swimmen.

Nare, natare. *ger. schvvimmen: ang. svvymme.*

swemmer.

Natator.

swemmer, duycker.

Vrinator.

swemmer-gans.

Phalacrocorax. sax. *shvvemgoes*.

Swencken. j. swancken.

Labare.

Swenghe. j. swinghe.

swenghel. j. swinghel.

Tollenon.

swenghen j. swinghen.

Swent.

vetus. Iuuenis.

swente.

vetus. Virgo, iuuencula.

Swentsen, swentselen.

Vagari.

Swercke.

sax. fris. sic. fland . j. wolcke. Nubes.

Swere, sweyr.

Dolor: *hinc* hoofd swere, tand swere.

swere, sweyr.

Hulcus, apostema, phlegmone. *germ. geschvvaer: sax. svveer, schvver,: ang. sore.*

sw ren, sweyren.

Dolere. & Ulcerare, suppurare. & Ulcerari, supputari, exulcerari.

sweringhe, sweyringhe.

Exulceratio, apostema, abscessus: suppuratio.

swerenisse.

Exulceratio.

Sw ren, sweeren.

Iurare, fidem dare, iuramentum praestare, sacramento dicere, dare iusiurandum. *ger. schvveren: ang. svveare.*

sw ren ten heylighen.

Deum diuosque testes dare, adhibere: Deo teste iurare, deierare.

Swerm.

Examen, vva apum, examen glomeratum: mellifer exercitus. *ger. schvvarm: sax. schvvarm, sverm: ang. svvarme.*

swerm.

Coitio.

swermen.

Examinare, ducere agmina, vernare: agminatim volare: *ang. svvarme.*

swermen.

Confluere. & Scatere.

swermen, sweruen.

Vagari, diuagari, errare, palari.

swerm gheest.

Fanaticus, vesanus spiritus, spiritus vertiginis *apud Isaiam.*

swerm-kruyd.

Bryonia, vitis alba: *herba quae vertiginosis & comitialibus subuenit.*

swermer.

Vagabundus, erro, errabundus, erraticus.

swermer.

Vesanus homo, vertigine laborans: homo phanaticus. & Haereticus. *vulgò* sectarius.
ger. schvvirmer.

swermerije.

Vertigo, vesania.

swermsel. j. swerm.

Examen.

Swerre.

sicamb. Vermis porcinus.

Swert, swart.

Niger, ater, piceus, fuligineus: furuus. *ger. schvvartz.*

swert-gheel.

Luridus, rauus.

swert-grauw.

Pullus, pullulus, fuscus.

swerte konste.

Magia, magice: magicae praestigiae: ars Dardania: goetia: nigra magia. alba *autem* magia, *pro perfecta rerum naturalium cognitione à quibusdam sumitur.*

swert-konstenaer.

Magus, incantator.

swerte ruyters.

Milites nigri, *olim in inferiori Germania: quibus vestes nigrae, hastae nigrae, & vultus niger: qui se diabolos appellabant, ad incutiendum terrorem his contra quos mittebantur: & multis quidem, iuxta nomen, perniciem attulerunt, donec crebris bellis conficerentur. And. Altham. B. Rhenan.*

swerte suster.

Sororcula pollinatrix, pullata.

swert-voet.

Melampus, nigripes.

swertachtigh.

Subniger, nigelius, obater, nigricans.

swerten.

Nigrare, denigrare, infuscare.

swertheyd.

Nigredo, nigrities, nigritia, nigror, atritas, atror.

swertsel.

Fuligo, fuligo è taedis: atramentum fuligineum, atramentum, nigrum, nigredo, nigror.

Sweruen.

holl. Errare, deerrare, vagari, fluitare, fluctuare. *ang. svvarue: squarue.*

sweruer.

Funda: *genus retis piscatorij, quod in orbem spargitur.*

Sweserick.

Coleus, testis.

sweserkens.

Colei, testiculi.

Swetsen.

Garrire, argutari.

swetser.

Garrulus, rabula, logodaedalus aretalogus.

Swette.

ger. sicamb. Piscina.

Swetten.

fris. Attingere limites agri, conterminum siue confinem esse.

Sweuel.

germ sax. hol. sicamb fris fland . j. solfer. Sulphur.

sweuel-stocksken.

fland . j. solfer-steck.

sweuen. j sweyuen.

Vagari.

Swichten.

Cedere, cessare, desinere, desistere: & Reprimere, sedare, pacare. *ang. assvvage.*

Swick, swicksken.

Veruculum, terebellum quo dolia relinuntur: spina dolij.

swick.

Flagrum, flagellum.

swick, swanck.

Vibratio, libratio.

swick-hout.

Machinae tractoriae genus.

swickel.

sicamb. Terebra maior. & Cuneus.

swicken.

Agitare, motitare, vibrare, librare.

Swiendigh. j. swindigh.

Swier.

Gyrus, circumuolutio: & Vibratio.

swieren.

Gyrare, in gyrum verti, circumuolui: & Vagari: & Vibrare.

Swijck.

Defectus, defectio, labefactatio.

swijck-staen.

fland. Deficere.

swijcken.

Deorsum flecti, subsidere, submittere se, labascere, deficere: labefacere, labefactare.

swijckinghe.

Defectus, infirmitas, labefactatio.

Swijghen.

Tacere, conticere, conticescere, obticere, obmutescere, immutescere, silere, consilere, vocem premere, comprimere vocem.

swijghende.

Tacens, tacitus.

swijghachtigh.

Taciturnus.

swijghelingsh.

Tacitè.

swijghelickheyd.

Taciturnitas.

swijghentheyd.

Taciturnitas, silentium.

Swijm.

holl . j. be-swijmtheyd.

swijm slaen. j. beswijmen.

Swijm. j. swijmel.

Swijmel. j. swijmelinghe.

swijmelen.

Falsa imaginari instar dormientium: & Vertigine laborare: & Cespitare.

swijmelen.

Dormitare: soporari, languere sopore.

swijmelinghe.

Leuis somnus: sopor.

swijmelinghe.

Phantasma, imaginatio falsa, quales sunt quas dormientes videre sibi videntur.

swijmelinghe.

Vertigo: scotoma: & Deliquium animi: defectus animi, defectio anim . & Vertigo capitis ac visos obtenebratio cum omnia in gyrum circumagi videntur.

swijmen, be-swijmen.

Deficere animo.

Swijn.

Sus, porcus. *germ. schvvein: ang. svvyne.*

swijn

fland. Mensurae aridae genus.

swijn-eghel.

Mygale, mus araneus: & Erinaceus suillus. *sax. svvynegel.*

swijn-herder.

sicamb. Subulcus.

swijn-hond.

Canis seusius, siue, porcarius. i. doctus, ad inuestigandum apros. *ita. lex Salica Francor.*

swijn-schot.

vetus. sicamb. Hara.

swijn-spriet, swijn-spiesse, swijn-staf, swijn-stock.

Venabulum, telum venatorum lato ferro, quo apros venantur: hasta amentata.

swijn-stije.

vetus. Hara, porcile. *ang.* *svvyne stye.*

swijn-wachter.

Subulcus.

swijner, swijnder.

Porculator, subulcus, suarius.

Swijnen, swinden.

Decrescere, extenuari, minui.

swijnen, ver-swijnen.

Tabescere.

swijn-puyste.

Phlegmone: inflammatio tumorque cum rubore.

swijn-suchte, swijnende sieckte.

Phthisis, tabes: cachexia, atrophia. *germ.* *schvveinsuchte.*

swijnéren.

vetus. germ. sax. sicam. Diminuere, attenuare.

Swil. j. swel.

Tumor: & Callus.

swillen. j. swellen.

Tumere.

Swilghen. j. swelghen.

Vorare.

Swilligh.

germ. sax. sicam . j. bockerael.

Swimmen. j. swemmen.

Swinck, swanck.

Vibratio, libratio.

Swind-suchte.

sax . j. swijnende sieckte.

Swindel swindelinghe. j. swijmelinghe.

Vertigo.

swindelachtigh.

Vertiginosus.

Swinden. j. swijnen.

Tabescere, extenuari.

Swinde, ghe-swinde.

vetus. Vehemens.

Swindigh.

vetus. Multus. & Magnus.

swindigh volck.

Populus frequens, copiosus.

Swinghe.

Spatha, gladius maior & latior.

swinghe.

Pertica.

swinghe.

Asser siue baculus linarius, scutula, scytala. *vulgò* lintopta, quassorium, sumella.
ang. svvyngling.

swinghe.

Lorum, habena.

swinghe van den wagen.

Lignum transuersum temonis.

swinghe.

Ala accipitris, aut alterius id genus auis. *ang. vvinge.*

swinghel. j. swinghe.

Flagellum linarium: scutula.

swinghel-berd.

Asser linarius: quo linum mollitur. *vulgò linipilus.*

swinghen, swinghelen.

Vibrare, librare, quaterere, iácere, stringere. *ger. schvvingen.*

swinghen oft swinghelen het vlas.

Mollire linum flagello: contundere linum in lanae mollitiem: terere, conterere, frangere, ventilare linum, demulcere, & purgare. *vulgò sumellare.*

swingh-schijue.

Discus.

Swonck, swonghe.

Versatile manubrium.

[T]**TA**

TAbbaerd.

Penula. *vulgò* tabardus. *ital.* tabarro. *ang.* tabard. **Langhen tabbaerd.** Toga. **Nacht-tabbaerd, tafel-tabbaerd.** Vestis coenatoria.

Taborijn. j. tamborijn.

T'achtentich. j. achtentigh.

Octoginta.

Tack. j. dack.

Tectum. *ger. tach: gal. toict. ital. tetto.*

tack-balck, dack-balck. j. haen-balck.

Tack.

Ramus, brachium arboris. **tacksken.** Ramulus, ramusculus.

tack-hout.

Ramosa ligna.

tacken.

Suspendere de arbore.

tacken.

Ramos producere.

tacken.

Ramos amputare.

tackelinghen.

Ramalia, sarmenta.

Tackel.

sax. sicamb. Traiectus, transenna, funis latus in vtraque fluminis ripa, alligatus, vt pontonem dirigat & prouehat.

tackel. sax. j. trosse. Remulcus. Tack.

vetus. Tactus.

tacken.

Tangere, deprehendere.

tacken.

Arripere, apprehendere, harpagare, captare, capere, figere. *ang. take.*

tacken.

Percutere, laedere.

Tackse.

vetus. Tributum. *ang. sax. tasc.*

tackse. j. taecke.

Pensum.

tacks-werck, taecks-werck.

Pensum.

taecke.

vetus . j. stoop, ghelte.

Tackt.

sax. sic . j. slag des sanghs. Modi, moduli.

Taeckte, taeckse.

Pensum: iusta, orum: plena opera. gal. tasche: ang. taske.

Taeckel, hoofd-touwe.

Rudens, funis nauticus maior.

taeckelen de schepen.

Armamentis instruere, ornare, adornare naues: rudentibus armare siue instruere.

taeckel, taeckelinghe.

Armamenta nauium: instrumenta vel munimenta, siue gubernacula, vt funes, anchorae, vela, &c. ang. tackle, tackeling.

taeckel, trosse.

sax. Remulcus.

taeckelen, taeghelen.

sax. Nauem maiorem scapha trahere.

taeckelen.

holl . j. binden.

taeckelen, op taeckelen de broecke. j. op nestelen.**Taeckse, taxe.**

Taxatio, pretium, aestimatio. *gal. taux, taxe: ang. taske.*

Taeffel. j. tafel.

Mensa.

Taey.

Tenax, lentus, fractu contumax: mollis, flexibilis. *ger. zaech.*

taeyaerd.

Homo tenax, auarus.

Taeye.

vetus. Auia. gal. picard, taye. Verrompelde taye. Rugosa anus.

Taele.

Lingua, loquela, idioma, oratio, sermo. *ang. talke.*

taele ende andwoorde.

Interrogatio & responsio.

taelen.

vetus. Loqui, dicere. *ang. tell.*

taelen nae eenigh dinck.

Interrogare, quaerere, inquirere de re aliqua.

taelen.

vetus . j. tellen. Numerare.

tael-baer.

Facundus.

tael-lieden.

Interpretes: & Causidici.

tael-man.

Orator. & Aduocatus, causidicus, patronus.

tael-spraecke.

Causidicus.

tael-spreken.

Causam alterius agere siue defendere, patrocinari dictis.

tael-spreker.

Causidicus.

tael-vaerdigh.

Facundus, disertus, eloquens, lingua promptus.

tael-voerder.

Interpres: & Causidicus.

tael-weerdigh, tal-weerdigh.

Memorandus, memorabilis, memoria dignus: & Spectabilis, obseruabilis, obseruandus.

Taem. j. tam.

Mansuetus, cicur.

Taemen.

Decere, conuenire. *ger. ziemen: ang. seeme.*

taemigh.

Decens.

taemelick.

Decens, conueniens: temperans, temperatus, modestus, mediocris. *germ. zimlich: ang. seemely.*

taemelicke schoonheyd.

Forma stata & vxoria.

taemelick, taemelicken.

Decenter conuenienter: temperatè, moderatè, mediocriter.

taemelickheyd.

Decentia, conuenientia: mediocritas.

Taen. j. teyn.

taenen. j. teynen, tannen.

Concinnare coria.

Taenen, tenen.

fland. Irritare.

Taeperen. j. spertelen.

Palpitare.

Taert saert, t'saert.

vetus. Tener, tenellus, mollis, delicatus. *ger. zart. Sabinis* tarentum, molle *dicitur.*

taerte.

Placenta, scriblita. *germ. tart: gal. tarte, torteau: ital. torta: hisp. torta: ang. tarte.*

taert-panne, vlaey-panne.

Testus, testum.

taertigh.

holl . j. sarp. Subacidus, acidulus, acerbus, immitis. *ang. tarte.*

Taeteren. j. tateren.

Balbutire.

Taet-olf, tot-olf.

Statua sartoria, stipes vestiarius, cui sartor vestem recens sutam adaptat.

Taetse, tatse, hoofd-naghel.

Clauus muscarius, vmbellatus, rotundo capite insignis. *ang. tache, tatche.* fibula siue spinter.

Tafel.

Mensa. *gal. table: ital. tauola: ang. table.*

tafel.

Res quadrangula.

tafel, register.

Elenchus, index libri. *vulgò tabula.*

tafel, schrijf-tafel.

Pugillares.

tafel.

Telonium, mensa publicanorum, vbi vectigal penditur: & Trapeza, mensa numulariorum, mensa argentarij.

tafel-berd.

hol. fris. sicamb . j. taelioore.

tafel-bier.

Cereuisia cibaria, tenuis.

tafel-boecksken.

Palimpsestus, tabella deletilis, membrana deletitia, pugillares: pictatium, tabella gypsata, dealbata.

tafel-gast.

Conuictor: epulo.

tafel-ghe-recht.

Missus, ferculum.

tafel-ghe-selle.

Conuictor: epulo.

tafel-houder.

Conuiuator, hospes, caupo.

tafel-houder.

Telonio aut trapezae praefectus, argentarius, mensarius.

tafel-houder.

holl. Vsurarius, foenerator.

tafel-kleed.

Tapetum mensarium: & Mappa.

tafel-knecht.

Structor.

tafel-laecken, amme-laecken.

Mappa, linteum quod mensae insternitur.

tafel-peyre.

Pirum pomponianum, mammosum.

tafereel.

Tabula picta.

tafel-rinck.

Basis: orbiculus cui vasa es-

caria imponuntur, ne mappas polluant, aut adurant.

tafel-ronde.

Mensa Delphica, cilliba, cibilla, magis. Mensa tripedanea: mensa rotunda: mensa orbicularis versatilisque: mensa cui aequali consessu couiuae accumbunt, absque delectu quo quisque loco sedeat.

tafel-ronde.

Ordo equitum: siue hastiludij veteris genus, *ab Artho siue Arthuro Britanniae rege institutum*: mensa Arthuriana, orbicularis siue circularis; *cuiusmodi olim vsi sunt Angli post militares decursiones, virtutis bellicae exercendae gratia: ne quod discrimen inter nobiles ex ambitione existeret: quadratae autem mensae, praesertim oblongae, distinctos videntur habere accubitus, quosdam supremos, quosdam imos, alios medios: rotundae autem eam distinctionem ignorant.*

tafel-ronde.

Pandesia, ae: conuiuium ad quod publicè vescentes quisque domo fert portionem in medium: charisia.

tafel-schraeghe.

Trapezophorum, fulcrum mensae.

tafel-siluer.

Argentum escarium: argentearum lancium supellex, quae epulis seruit.

tafel-spel.

Ludi couiuales, oblectamentum conuiuale, fabula conuiualis.

tafel-tabbaerd, nacht-tabbaerd.

Vestis coenatoria, coenatorium: toga tricliniaris.

tafel-vriend.

Amicus mensae, ollae, patinae: assecla mensae: parasitus, glossogastor, mensipeta: mensae & ventris causa, non ex animo amicos colens.

tafel-wijn.

Vinum cibarium, ignobile.

tafelet.

Mensula, tabella: & Pugillares, tabulae, codicilli, palimpsestus: *vulgò* tabuletta. *ger. tafelin: gal. tablette: ital. tauolella, tauoletta: hisp. tablilla.*

tafelier. j. tafel-houder.

Conuiuator.

tafelier.

fland. sic . j. tafel-gast. Conuictor, conuiua quotidianus. *vulgò* commensalis.

tafelier.

fland . j. banck-houder. Trapezita, mensarius, numularius, argentarius.

tafelreel, tafereel.

Tabula picta.

tafereel-beldeken.

Pluteale sigillum: imaguncula inclusa intra margines tabulae: imaguncula pluteis tabulisve inclusa.

Tafereelken.

Tabella picta.

Taffetaf.

Bombycina vestis, coa: multitium: multitia orum. *vulgò* taffeta. *gal.* *taffetas*: *ang.* *taffeta*.

Tagghen.

Disceptare, litigare, vitilitigare, altercari.

tagger.

Vitilitigator, altercator.

Takel. j. taeckel.**Tal.**

sax. sic . j. ghetal. Numerus. *ger. zahl.*

tal-meester. j. tel-meester.

Arithmeticus.

tal-hout.

Talea: & Ligna quae numero venduntur.

tal-schrift. j. iaer-dichte.**Talch. j. talgh.**

Tale, talen. j. taele, taelen.

Talie.

Incisura, caesura. *vulgò talia. gal. taillade, taille: ital. taglio.*

talie.

Incisura vlnae: decima sexta pars vlnae: minima vlnae pars.

talie in den sanck.

Tenor *vulgò dicitur.*

talie, schampelioen.

Specimen, exemplum, exemplar, tessera praecidanea.

talioor.

Orbis mensarius, orbiculus, quadra: mensa, *Virg. discus quadra siue discus quo vtimur in mensa ad epulas in frusta conscindendas. vulgò talierus, taliare autem & intaliare veteres Latini dixerunt pro scindere siue incidere, teste Varrone. ger. teller: sax. telloer, teller: gall. tailloir: ital. tagliere: hisp. taiadero.*

talioor-lecken.

Parasitari. *q.d. lingere orbis.*

talioor-lecker.

Parasitus, gnato, liguritor, catillo, assecla mensarum: musca.

tallagie.

vulgò. j. schattinghe. Exactio, vectigal. *gal. taille.*

Talgh, talch.

sax. sic. fris . j. ruet. Saeuum. ang. tallovve.

Talmasche.

Larua.

talmaschen.

Laruam induere.

Talp.

Culcita vilis: & Incunabula, cunae.

Tam.

Mansuetus, cicur, domesticus, mitis. *ger. zam: ang. tame.*

tam worden.

Mitescere, mansuefieri, mansuescere, cicurari.

tammen. j. temmen.

Mansuefacere, domare.

tammigheyd.

Mansuetudo.

Tanckaerd.

vetus . j. kitte. Obba: cantharus. ang. tankard.

Tamboer, tamborijn, taborijn.

fland . j. trommel. Tympanum. *vulgò tamborinum. gal. tambour, tabourin: ital. tamborino: hisp. tamburo: angl. tabber, tabour.*

tamboeren. j. trommelen.**tamboerijn. j. trommel-slagher.****Tand.**

Dens. ger.zan, zen: sax. tene: gal. dent: ital. dente: his. diente. ang. tooth, tothe.

tand van den kam.

Radius pectinis.

tand.

sax. sicamb. j. kerf. Crena.

tandeken.

Denticulus.

tand-beenen.

Praesepia: ossa quae dentes continent.

tand-blick.

Rictus: minax habitus oris.

tand-blicken, blick-tanden.

Ringere instar canis latraturi. *Lucret. Irritata canum quum primum magna molossum
Mollia ricta fremunt duros nudantia dentes.*

tand-hollekens

Cauernae, mortariola, loculamenta quibus singuli dentes sunt infixi.

tand-koter.

Dentiscalpium.

tand-loos.

Edentulus, edentatus.

tand-loos maecken.

Edentare.

tand-pijne. j. tand-sweer.

tand-schrabber.

Dentis alpium.

tand-schuersel.

Dentifricium: medicamentum quo dentes fricantur vt albescant.

tand-stoker.

Dentiscalpium: instrumentum exesis dentibus eradendis nitidandisque accommodum.

tand-sweer.

Odontalgia, dentium dolor.

tandtrecker.

Euulsor dentium: denti frangibulus.

tand-trecker, tand-treckerken.

Forfex, odontagra, dentiducum, dentifrangibulum: forcipicula euellendis dentibus comparata.

tand-vleesch.

Gingiua.

tand-wee. j. tand-sweer.

Odontalgia.

tand-wijse.

Dentatim, denticulatim.

tanden.

Proferre dentes: dentire.

Tanden iemanden.

fland. Impetere, inuadere aliquem.

Tane, tanne. j. loye.

Farina siue puluis corticis quercinae. *vulgò* tanum. *gall.* tan

Tanen, tannen,

& *vulgatiùs* teynen. *vetus* Praeparare pelles, concinnare coria: perficere coria puluere corticum quercinorum. *gal. tanner: ang. tanne.*

taneyt, tanneyt, teyneyt.

Color raurus, ravidus, suasus, ceruinus, iecorarius, beticus, castaneus. *gal. tanné: his. tenne: ang. tavnny.*

taner.

vetus. Coriarius. *gal. tanneur: ang. tanner.*

Tanen, tenen.

fland. Irritare.

Tanen, thanen.

sax. sic. Tendiculae auium.

Tanghe.

Forceps, instrumentum quo prunas aut candens ferrumprehendimus, pyrolabes, pruniceps. *ger. zang: gal. tenaille: ital. tenaglia: hisp. tenaza: ang. tonges.*

Tangher.

Acer, acris, asper: & Alacer, gnauus.

tangher, bijtende op de tonghe.

Acris, asper gustu, vellicans linguam.

Tanneel. j. tooneel.

Theatrum, visorium.

Tansije.

fland . j. tas-eye.

Tap.

Penis, veru, cornu: extremitas rotunda & acuta.

tap, stopsel.

Obturamentum.

tap.

Epistomium, papilla, embolium, veruculum vasis. spina dolij. *ger. zapff: ang. tappe.*

tap, kraen.

Siphunculus: fistula qu dolio immissa liquorem reddit.

tap.

Meatus cuiusuis rei exstans, qui aperiri & occludi potest.

tap.

Heminaria venditio.

tap.

Zytopolium, oenopolium, caupona, taberna potoria.

tapken.

Peniculus, veruculum.

tapken in de kele.

Vua.

tapkens kruyd. j. keel-kruyd.

Hypoglossum.

tappen.

Promere, suppromere.

tappen, ten tappe oft int cleyn verkoopen.

Minutatim vendere: cauponari.

tapper.

Promus, suppromus.

tapper.

Tabernarius, caupo: zythopola, oenopola.

tapper.

Cotylista, heminarius institor, minutarius venditor.

tapperije.

Caupona: taberna potoria.

Tàperen.

vetus . j. spertelen. Palpitare.

Tapijt, tapeet, tapisserie.

Tapetum, tapete, tapè; aulaea, peripetasma, peristroma, textilis pictura, plagae *gal.*
tapis, tapisserie: ital. tapeto, tapezzeria: hisp. tapete, tapezeria. ang. tapestrie.

tapissier.

Tapetopoeus, polymitarius.

Taran.

ger . j. deuren-swijn. Histrix.

Tarasse. j. terras.

Rudus nouum.

Tarbot, tar-bot.

Rhombus piscis. *piscis plani genus. gal. turbot, turbut.*

Targie.

Parma, cetra, clypeus, scutum. *vulgò targia. ger. tartsche: gal. targe: ital. targa: hisp. tarja: ang. targat.* Thireos, scuta patria Gallos vocasse, eademque etiam hodie **tarian** *Britannis dici, scribit Guil. Camd.*

Tarre. j. terre.

Pix liquida.

Tarrijn-voghel.

fland. Thropis, thraupis. *gal. tarin.*

Tartsche. j. targie.

Cetra.

Tas.

Aceruus, congeries, cumulus. *gal. tas.* **Tas** *Becano dicitur propriè aceruus frugum siue pabuli. q.d. t'as, siue t'aes.* j. ad alimentum, ad escam.

tas houts.

Strues, meta lignorum.

tassen.

Aceruare, coaceruare, accumulare, componere, construere, extruere in aceruum, superaddere. *. gal. entasser.*

tas-eye.

Moretum: libum ex lardo, pomis, pyris, herbis, superadditisque ouis confectum.

Tassche, tessche.

Marsupium, vidulus, sacculus, pera, crumena, loculus, mantica. *vulgò tascha. sax. tasschen: ital. tasca: gal. picard. tasse.*

tassche.

fris. Appendix domus: à similitudine perae pendentis.

tasch maecker.

Marsupiarium, crumenarium, locularium.

taschkens kruyd.

Bursa pastoris. *ger. teschelkraut.*

Tasséren.

fland . j. **ver-tasséren.** Vim inferre: violenter exigere.

Tast.

Palpatio, attrectatio, contrectatio. **met den tast gaen.** Praetentare iter manibus aut pedibus.

tasten.

Palpare, attrectare, contrectare, leuiter tangere. *vulgò* tastare. *gal.* *taster, tastonner:* *ital.* *tastare:* *ang. autem, taste.* i gustare.

tasten den pols.

Tentare venam, pulsum arteriae perrimari: manum mittere in carpum: arteriae motiones explorare.

Táteren.

Titubare, balbutire, confundere verba, imperfectè loqui. *hisp.* *tartamudear.*

tateren.

Horribili sonitu taratantara dicere, instar tubae.

tateren.

fland. Maculare: ineptè aliquid facere.

taterer.

Blaesus: atypus, balbus. & Blatero, vaniloquus. *hisp.* *tartamudo.*

tateringhe.

Titubantia titubatio.

tateringhe der trompetten.

Taratantara.

Tats. j. tets.

Tactus, &c.

Tatse. j. taetse.

Clauus vmbellatus.

Tauerne.

Taberna: popina, caupona, taberna vinaria, oenopolium. *gal. tauerne: ital. tauerna: hisp. taberna: ang. tauerne.*

tauernier.

Caupo, stabularius, oenopola. *vulgò tabernarius. gal. tauernier: ital. tauerniere: hisp. tauernero: ang. tauerner.*

Tauw. j. touw.

T E

Te.

Ad, a, in, &c. Dictio haec variè iuncta, variae fit quoque significationis.

te bedde ligghen.

Decumbere lecto, teneri lecto.

te be-waeren gheuen.

Credere, dare custodiendum, deponere.

te hand, te hands.

Mox, statim.

te kennen gheuen.

vide **kennen.**

te ghe-moete komen.

Obuiam venire, obuiare.

te gronde gaen.

Ire pessum.

te lande gaen.

Ire rus. & Proficisci terra. **Te lande woonen.** Habitare ruri.

te lanck.

Nimis longus, longior iusto, longior, quàm vt, &c. **Te langhe.** Nimis diu, nimis longum. **Te seer.** Nimis, nimium. **Te veel.** Nimis, nimium, plus iusto, plus quàm par est. **Te kleyn.** Minor, minor quàm. **Te groot.** Maior: maior quàm vt, &c. **Te oud.** Senior, quàm qui, &c.

te mael.

Simul. & Valde. **Al te mael.** Simul omnes.

te nacht.

Nocte, de nocte.

te twee uren.

Ad horam secundam, hora secunda.

te niete doen.

In nihilum redigere. *vide Niet.*

te passe zijn.

Valere.

te recht.

Iustè, iure, merit: ritè.

te samen, t'samen.

Simul, vnà.

te voete gaen.

Ire pedes.

te vreden zijn.

vide Vrede.

te ver-gheefs.

Frustra.

te weghe brenghen.

Perducere ad exitum. *vide Wegh.*

te wijle.

Interim, interea.

Teder, teeder.

fland. hol . j. teer. Tener.

Tedinghen. j. bedinghen, dinghen.

Disceptare.

Teecke. j. teke.

Ricinus.

Teecken.

Signum, indicium, character, nota, tessera. *ger. zeichen: ang. teken.*

Teecken aen den pater noster.

Sphaerula precatoria, pilula procatoria.

teeckenen.

Signare, designare, notare, denotare: insignire.

Teele.

fland . j. teyle. Testa.

Teelen, telen.

sax. sicamb. fris. holl. Gignere, generare, párere, producere: & Colere agrum, exercere tellurem. *ang. tylle.*

teel-man.

holl. Agricola.

teelingh.

hol. Querquedula minor: boscas: *auis ex anatum genere.*

teelinghe.

Prouentus.

teelt.

Fractus, quaestus, prouentus: foetura.

teelt, teelte.

Tempus opportunum quo haleces, aselli, ceti, alijque pisces prodeunt accipiuntur.

Teem. j. hoy-teem.

Pertica foenaria.

Teems.

vetus. Tamen, attamen.

Teems. j. tems.

Cribrum.

Teen.

Digitus pedis. *ger. zehen, zeen: sicam. tee, thee: ang. toe, too.* **Grooten teen.** Hallus, allux, hallux: primus siue magnus pedis digitus.

Teen, teene.

Vimen.

teen. j. band-roede.

Vitile, lentum vimen.

teen-bosch.

Virgetum, salicetum.

teen-ghe-was, tiend-ghe-was.

Virgetum, virgultum, cremium.

teenen.

Vimincus. **Teenen korf.** Vimineum textum, fiscus, fiscina, qualus, calathus, corbis.

Teenen. j. tenen.

Irritare.

Teer.

Tener, exilis, gracilis: iunceus, tenuis, . *gall. tendre: ital. tenero: hisp. tierno: ang. tendre. Teerkens.* Tenellus, tenellulus: delicatus. & Tenerè, teneriter: délicatè.

Teer, teere. j. terre.

Pix liquida.

Teer, teere, teeringhe.

Consumptio, sumptus, impensa.

teere nae neere stellen.

Sumptum facere pro quaestu: sumptus lucro metiri.

teeren teren.

Terere, atterere, tenuare, attenuare, sumere, absumere, consumere, sumptum facere.
ger. zehren.

teeren, teren. j. wt-droogen.

Tabescere. *tarir gal.* i. arefacere.

teeren, teren.

Edere, vesci, victitare: & Epulari, comessari.

teeren.

Coquere, concoquere, peragere, perficere, digerere cibum.

teer-gheld ouer wegh.

Viaticum, viae auxilium.

teer-ghe-selle.

Conuictor, compotor.

teer-huys.

vetus . j. her-berghe.

teer-kost.

Penu. & Viaticum.

teer-penninck. j. teer gheld.

Viaticum, legatium.

teer-sack. j. knap-sack.

Pera viatoria.

teeringhe.

Consumptio, sumptus, impensa, commeatus, alimentum, pastus, victus. & Viaticum.

teeringhe.

holl sicamb j. wt-drooghende sieckte. Tabes, atrophia, phthisis.

teerlinck.

Talus, tessera, alea, alea damnosa: *sic teuton. dicta, quòd momento multum pecuniae aleis talisque prodigatur consumaturque.*

teerlinck.

Cubus: figura ex omni latere quadrata, instar tesserae.

teerlinck-spel.

Alea, lusus aleae: ludus tesserarius.

teerlinck-steen.

Tessera, alea.

teerlinck-wijse.

Quadratus.

Teers.

vetus . j. kul. Teres: longus & rotundus. & Mentula: hasta membri virilis: *vocabulum vtrumque Teutonibus olim honestum, nunc tempore verò obscoenum.*

Teesen.

Carpere, vellere, vellicare, trahere.

Teewe.

Homo vilis, & seruilis conditionis. *ang. sax. theovve.*

Teffens. j. seffens.

Simul, pariter.

Tegghen. j. tagghen.

Teghel, teghel-steen.

sax. sicamb. hol. fland . j. tichel.

Teghen, teghens.

Contra, erga: aduersus, aduersum. *ger. gegen, entgegen: ang. against.*

teghen.

Contrarius, aduersus, aduersans, repugnans.

teghen zijn.

Aduersari, contrarium esse, obesse, opponere, impedire. **Teghen zijn.** Sordere, contemni. **De spijs is my teghen.** Fastidio cibum. **Het schrijuen is my gheheel tegen.** A scribendo prorsus abhorret animus.

teghen, te ghe-moete.

Obuiam.

teghen vastel-auond, teghen iaers-misse.

&c. Ad hilaria, ad cineralia, ad Calendas Ianuarias, &c.

teghen komen, teghen gaen.

Obuiare, ire obuiam, obuium fieri, progredi obuiam, occurrere, venire alicui aduersum, aduersum ire, adire contra.

teghen bergh.

Sursum. *gal. contremont.*

teghen borghe.

Praes, subpraes, expromissor.

teghen brief.

Antapocha *vulgò* contraschedula.

teghen-deel.

Pars aduersa, pars aduersatrix, pars diuersa, aduersator, aduersarius.

teghen-gaeue. j. teghen-ghifte.

Antidotum.

teghen-ghe-luyd.

Echo, reflexio soni.

teghen-ghe-roep.

Echo.

teghen-ghe-wicht.

Aequipondium, sacoma: id quod lanci tritinae appensum aut adiunctum aequalitatem ponderis conciliat. *vulgò* remedium.

teghen-ghift.

Antidotum: remedium siue medicamentum quod contra venena datur: venenum datum contra venenum.

teghen-ghifte. j. tegen-gaeue.

Antidotum, remuneratio.

teghen-grauen.

Contra fodere: hostium cuniculos transuersis cuniculis excipere.

teghen-houden.

Sustentare, sustinere, fulcire, labentem retinere, ruiturum retinere.

teghen-houden.

Obtendere: & Remorari, resistere, impedire: obsistere, obstare.

teghen-kerf.

Anticopa.

teghen klaeghe, teghen-klachte.

Petitio mutua, reconuentio.

teghen-klanck.

Echo, reflexio soni.

teghen-liefde.

Mutuus amor.

teghen-list.

Antistropha.

teghen-loopen.

Occursare.

teghen-mijne.

Cuniculus aduersus siue transuersus.

teghen-mijnen. j. teghen grauen.

teghen-morren.

Admurmurare.

teghen-muer.

Promurale, antemurale.

teghen-ouer.

E regione, ex aduerso, ex opposito: & Aduersum, è conspectu.

teghen-ouer ghe-leghen.

Oppositus, obiectus, contrapositus, respondens: aduersus, è regione situs.

teghen-pand.

Hypotheca.

teghen-partije.

Aduersarius, pars aduersa.

teghen-partijdigh.

Aduersarius.

teghen-schenck.

Antidorum, remuneratio

teghen-schrift.

Antigraphum.

teghen-schrijuen.

Rescribere.

teghen-segghen.

Contradicere, obloqui, refragari.

teghen-setten.

Opponere: obdere.

teghen-settinghe, teghen-setsel.

Oppositus, us: oppositio.

teghen-slaen.

Repercutere, repulsare.

teghen-slagh.

Repercussus, repercussio.

teghen-spannigh.

Repugnans.

teghen-spel.

vetus. sicamb. Contrarium, res contraria siue aduersa.

teghen-spoed.

Aduersa, orum; res aduersae.

teghen-spraecke. j. weder-spraecke.

Contradictio.

teghen-stellen.

Opponere.

teghen-stoot.

Aduersitas: ictus contrarius: repulsus, repercussus, us.

teghen-staen.

Obstare, contra stare, resistere, refragari.

teghen-staen. j. weder-staen.

Obstare, contrastare, resistere.

teghen-stooten.

Repulsare, repercutere.

teghen-strijd.

Repugnantia, rebellio.

teghen-strijden.

Repugnare, rebellare, resistere.

teghen-strijdigh.

Repugnax.

teghen stroom.

Fluctus aduersus.

teghen-stroom des hayrs.

Antithrix, pilus aduersus.

teghen-vloed. j. teghen-stroom.

teghen-vrijer.

Riualis.

teghen-walle.

Promurale, antemurale.

teghen-wille.

Aduersa, siue aduersa voluntas.

teghen-weer.

Resistentia.

teghen-willigh.

Contrarius voluntate.

teghen-wind.

Ventus aduersus, contraria classi flamina, ventus à prora incumbens: reflatus, flatus aduersus.

teghen-wordigh.

Praesens, praesto, instans: *à verbo worden.* j. fieri, esse. *ger. gegenvvirtig.*

teghen-wordigh zijn.

Adesse, praesentem esse, praesentem praesenti esse, coram adesse, praesto esse, interesse.

teghenwordighen tijd.

Tempus praesens, instans.

teghen-wordigheyd.

Praesentia, apparitio, , vultus.

teghen-wordighlick.

In praesens, in praesentia, in praesentarium: & Coram.

teghen-worp.

Obiectio, oppositio.

teghenheyd.

Aduersitas, contrarietas: res aduersae.

Teggher.

sicamb . j. stock. Numellae.

Teycken.

hol sicam fris. j. teecken. Nota.

Teyle.

Testa, fictile, vas fictile, gabata siglina. *gal. fland. telle: hisp. teja.*

Teyne. j. tane, tanne.**Teynen. j. tannen.**

Concinnare coria.

Teyns.

vetus . j. cijns. Census, vectigal. *ger zinss.*

Teyte.

Tata, pater. *germ. daetty: his. taita: ang. dadde.*

Teke, honds-luys.

Ricinus: vermis canes infestans, sanguine plenus. *vulgò teca. ger. zack: gal. tique, tiquet: hisp. zecca: ang. tyke.*

teke.

fland . j. pier. Lumbricus terrestris.

Telde.

vet. Tentorium. *ger. zele: sax. telte.*

Telde. j. telle.

Equus tolutarius.

Telen. j. teelen.

Telghe, telgher.

sax. sicam fris. hol. fland. Ramus, ramale, frons, frondes.

Telioore. j. Talioore.

Orbis.

Telle, telde, tellener, hackeneye.

Equus tolutatus vel toluraris, gradarius, asturco, inconcusso glomerans vestigia dorso. *Martial. Hic brevis ad numerum rabidos qui colligit vngues, Venit ab armiferis gentibus Astur equus. vulgò teldo, thieldo, ambulus. ger. zeltner: sax. telder.*

tellen, telden, ten telle gaen.

Tolutim siue tollutim incedere, tollutim carpere incessus, glomerare incessus, ad numerum colligere vngulas. *sax. ein trede gahn.*

tellener. j. telle.

Equus tolutarius.

Tellen.

Numerare, annumerare, dinumerare, enumerare, numerum inire vel referre, comprehendere aliquid numero, supputare. *ger. zehlen. telle ang. i. narrare & numerare.*

tellen.

vetus. fland . j. ver-tellen. Narrare.

tel-baer.

Numerabilis.

tel-konste.

Arithmetica.

teller.

Numerator.

tellick.

Numerabilis.

tellinghe.

Numeratio, numerus.

Telte.

sax . j. telde, tente. Tentorium, papilio.

Tem.

fland . j. tam. Cicur.

temmen, tam maecken.

Domare, edomare, perdomare, coercere: cicurare, mansuefacere. *ang. tame.*

temmer.

Domitor, domator.

temmigh, temmelick.

Domabilis.

temminghe.

Domitura, domitus, us.

Temmeren. j. timmeren.

Tempeest.

Tempeestas, caeli tempeestas, procella. *gall. tempeste: ital. tempesta: hisp. tempestad.*

tempeesten.

Tumultuari.

tempeestigh.

Tempestuosus, procellosus.

Tempel.

Templum, delubrum, fanum, aedes. *germ. tempel: gall. temple: ital. tempio: hisp. templo: ang. temple.*

Tempel, timpel.

Decipulum, *transenna*.

Témperen.

Temperare, moderari. & Conuenienter miscere. *gal. temperer: ang. temper.*

temperinghe.

Temperatio, temperamentum, temperatura, moderatio.

Templet, timplet.

Plagula, velamen muliebre paruum: temporalia: fasciae temporales, quibus mulierum tempora teguntur. *gal templet, templette.*

Tems, temst.

Cribrum, incerniculum. *vulgò tamigium. sax. teemiss: gal. tamis: ital. tamigio.*

tems-rand.

Telia, circulus cribri.

temsen, temsten.

Cernere, excernere, cribrare: exprimere. *gal. tamiser: ital. tamigiare.*

Ten.

Ad, in, versus. **Ten oosten.** Orientem versus, ad orientem. **Ten tijde dat.** Tempore illo quo: cùm. **Ten lesten.** Demum, tandem, postremò. **Ten hoogsten** Summum, ad summum. **Ten minsten.** Minimum.

Ten eersten. Primò.

Ten, tin.

Stannum, plumbum candidum, plumbum argentarium. *ger. zin: sax. thin, tin: ang. tinne.*

ten-ghieter.

Stannarius.

ten-werck, tennen-werck.

Vasa stannea.

tennen.

Stanneus, a, um.

Tenen, teenen, tanen.

fland. Irritare. *gal. atiner, atayner, taner.*

Tent, thent.

vetus. holl. Vsque, donec.

Tente.

fland . j. reyn-vaer. Athanasia.

Tente.

Tentorium, papilio, tabernaculum. , μ . Tenda *apud nos* domus ex lino. *I. Lips. ex Suida. vulgo* tenta. *ger. zelt: gal. tente: ital. tente, tenda hisp. tienda: ang tente.*

tenten-meesters.

Metatores, mensores.

Tente, tentele. j. tinte, wiecke.

Tepel.

Papilla: mammae capitulum vnde lac sugitur.

Teppen.

fris j. teesen. Carpere, vellere.

Ter.

Ad, in, versus. **Ter tafelen gaen.** Adire mensam. **Ter seluer tijd.** Eodem tempore.

Ter tijd dat. j. ten tijde dat.

Ter-stond, van stonden aen.

Extemplo, è vestigio, confestim, continuò, actutum, protinus, quàm primùm, ilico, statim, iam: dictum ac factum: subitò.

Ter wijle.

Interea.

Ter. j terre.

Pix liquida.

Terbot. j. tarbot.

Terd. j. trede.

Passus, gradus: incessus, gressus.

terd. j. pas.

Staticuli.

terden. j. treden.

Calcare.

T re, taere.

vetus. Arbor. ang tree: hinc Appel-t re, Mispel-t re, Notel-t re, Holen-t re, Eglen-t re, &c.

Tere, teringhe. j. teere, teeringhe.

Terghen.

Irritare, lacescere, infestare, vexare, prouocare ad iram: exacerbare, agitare.

terghinghe.

Irritamen, irritamentum.

Tergie. j. targie.

Clypeus.

Terle, terlinck.

sax. sicamb . j. carnoelie. Cornum. ger. thierlebeere.

terle-boom terlingh-boom.

sax . j. cornoelie-boom . Cornus. ger. thierlebaum.

Terlingh. j. teerlingh.

Alea.

Term, termijn.

Terminus *gal. terme: ital. termine: hisp. termino: ang. terme. Langhen term.* Longa dies.

term-ghe-noot. j. pael-ghe-noot.

Conterminus, finitimus.

termijn.

Terminus, spatium temporis.

Terme.

sicam . j. terle, kornoelie. Cornum.

Termentijn.

Resina laricea, larigna, laricina: resina terebinthina. *vulgò termentina & trementina. ger. terpentin-hartz: sax. terpentin: holl. torpentijn, terpentijn: gal. tormentine: hisp. trementina: ang. torpentine. Venedschen termentijn.* Lachryma abiegna, resina oleosa.

termentijn-boom.

Terebinthus.

Terras, tiras.

Rudus nouum: tophus lapis, tophi rudera: materia pauimenti faciendi, maltha. *vulgò terracia. ital. terrazzo. pauimentum dicitur.*

terrassen.

Malthare, maltha ferruminare: obstruere rudere nouo: incrustare topho.

Terre, teere.

Pix liquida, pix fluida. *sax.teere: ang. tarre.*

terre, voghel-lijm.

Viscus, viscum.

ter-roede.

Viscatum vimen, calamus.

terre-wijn.

Vinum picatum.

terren.

Linere pice, resina, visco: picare.

terren, ont-terren.

Diloricare, dirimere, lacerare, dilacerare. *ger. trennen: ang. theare.*

terren.

vetus. Diducere ger. zerren.

Terrette, terretteken, toerrette.

Velamen tenue puellarum. *gal. touret.*

Terstond. j. ter-stond.

Terwe.

Triticum.

terwen-brood.

Panis triticeus.

Tesche. j. tasche.

Pera.

Teste.

sax. sicamb. hol . j. teyle. Testa, vas fictile. *gal. test: ital. testo.*

Tets.

fland. Glutinosus, tenax, viscosus, lentus.

Tetse, tets, tats, tatse.

Tactus, ictus palmae: *tax. apud Plaut.* Tetsken. Leuis ictus palmae.

tetse, tatse.

vetus. Palma pedis feri animalis.

tetsen.

Tangere, icere palma tangere siue leuiter verberare.

Teue.

Canis foem. *vulgò* canina. **Heete teue.** Canis pruriens, maris appetens, catuliens.

Tefken Canicula, catella.

teue.

leod. Numi genus parui valotis.

Teughe. j. toghe.

Tractus.

teugh-naghel. j. treck-naghel.

Cuneolus.

teughel. j. toghel.

Habena, lorum, retinaculum. . *ger. ziegel, zugel.*

Teulen, tuylen.

Colere agrum. & Laborare. *ang. tulle, toyle.*

Teuluwen.

fland . j. touwen. Depsere, subigere.

Teuter-pot. j. toter-pot.**T H****Thendt.**

hol. Donec, vsque.

Thins, thiens, tins.

vet. sax. fris. sicam. hol . j. cijns. Census, tributum.

Thoeuer.

sicamb. j. tijne. Tina.

thoeuer-boom. j. tijn-boom.**T I**

Tichel, tichel-steen.

Tegula, later, later coctilis. *germ. zieghel, zieghelsteyn: sax. tegel: gal. tuille: ital. tegola: his. teja: ang. tyle. Tichelken.* Laterculus.

tichel-beeste.

fland . j. steen-worm, esel-worm. Oniscus, multipeda.

tichel-backer.

Laterarius.

tichel-dack, tichelen dack.

Tectum tegulaneum, imbricatum.

tichel-decker.

Scandularius.

tichel-gote.

Imbrex, imbricium.

tichel-ouen.

Lateraria, fornax coquendis lateribus apta.

tichel-steen. j. tichel.

Tegula.

tichel-werck.

Opus latericium, opus laterarium.

ticheler. j. tichel-backer.

tichelrije.

Lateraria, officina fingendis & coquendis lateribus apta.

Tichte.

Crimen & Accusatio.

tichte ende aen-spraecke doen.

Actionem edere, intendere.

Tick, ticksken, tip, tipken.

Punctus.

Tick-tacken.

Ludere scrupis.

tick-tack-berd.

Alueus lusorius, magis, abacus.

ticke-bollen. j. tucke-bollen.

Tien, thien.

Decem. *ger. zehen: sax. teyne: ang tenne.*

tien dusent.

Myrias.

tien-iaerigh.

Decennis.

tien-mael.

Decies.

tien-weruen.

Decies.

tiende, tiendste.

Decimus.

tiende-man.

Decanus, decurio, manipuli praeses: decarchus.

tiende, tienden.

Decimae, arum.

tienden-land, tiend-baer land.

Ager decumanus: qui decimas quotannis pendit: praedium stipendiarium.

tiendenaer.

Decumanus: conductor siue redemptor decimarum: manceps decimarum.

tienlinck.

Denarius, decenarius: id quod decem continet.

tienlick, tielinck. j. tien schoouen.

Tiene.

hol . j. teene. Vimen.

Tier.

Incrementum, accretio, augmen, augmentum.

tier, ghe-tier.

Fragor crebescens, sonus creber, tumultus, tumultuatio, turba, turbatio, perturbatio, fremitus, strepitus, clamor, vocis intentio.

tier.

Gestus, gesticulatio. & Modus.

tieren.

Gliscere, increscere, accrescere, augescere, crebescere, proficere, incrementum capère, prouenire, crescere.

tieren.

Tumultuari, turbare, perturbare, confundere.

tieren.

Intentiore voce clamare: vociferari: clamorem, strepitum siue gestum edere.

tieren.

Gerere: hoc aut illo modo se habere: gestire.

tieren, ghe-lucken.

Succedere.

Tierebus.

holl . j. kierebus

Tiereteyn, dier-teyn.

Vestis lino & lana confecta: pannus linolaneus. *vulgò* linistima, linostema, burellum.

Tijcke.

Culcita, culcitra.

tijck-weuer.

Textor culcitrarius.

Tijd.

Tempus, tempestas, hora, dies, aeuum. à **tijden**. i. tendere, *quòd semper vlterius tendat*. I. *Gorop. Becan. ger. zeyt: ang. tyme.*

tijd ende wijle.

Tempus vacuum: locus, spatium.

tijde. j. ghe-tijde.

Tempestas, tempestiuitas.

tijd-baer.

Tempestiuus, maturus, oportunus.

tijd-ghenoot.

Coetaneus, coaeuus, synchronos, aequalis.

tijd-lijd. j. lijd-den-tijd.

Tempus siue diem ignauiter transigens.

tijd-lijd. j. tijd-ver-drijf.

Oblectamentum.

tijd-koe. j. tijdighe koe.

tijd-kortinghe.

Oblectamentum.

tijd-loos.

Momentaneus: & Intempestiuus, importunus.

tijd-loose.

Narcissus.

tijd-loose.

Colchicum, hermodactylus, bulbus agrestis: *graecè* ephemeron, & *germ.* zeitloss dicitur, quòd florem habeat momentaneum fugacissimumque, qui vno die marcescit.

tijd-peyrken.

Pirum superbum.

tijd-raepe.

Rapum aestiuum.

tijd-vaerdigh.

Tempestiuus.

tijd-ver-drijf.

Oblectamentum, delectamentum, delitiae: ludicrum.

tijd-ver-drijuen.

Terere tempus.

tijd-ver-lies.

Iactura temporis.

tijdelick.

Tempestiuus, oportunus, maturus.

tijdelicken.

Tempestiuè. oportunè, maturè, tempori, tempore, in tempore.

tijdigh.

Tempestiuus, oportunus, maturus.

tijdighe koe, tijd-koe.

Vitula, bucula, iunix. **Tijdighen os, tijd os.** Iuuencus. *ger. zeit ochss.*

tijdighlick. j. tijdelick.

Tempestiuus, &c.

tijdtelick.

Temporalis, temporarius, instabilis, ad tempus durans.

tijde, tije. j. ghe-tijde.

Aestus maris. *ang. tide.*

tijde-hauen, tije-hauen.

Portus maris aestum recipiens, fluxu & refluxu gaudens.

Tijden, tijen.

vetus. Tendere, vergere, trahere: . & Proficisci: ire. *ger. ziehen: sax. tehen.*

tijden, tijen, be-treken in recht.

Vocare aliquem in ius, agere iure cum aliquo, accusare aliquem.

tijdinghe.

Nuntius, nuntium. *ang. tidinges.*

tijdinghe doen.

Nuntium adferre, deferre, perferre: nuntiare, annuntiare.

Tijghen.

vetus . j. tijden. Tendere, vergere.

tijghen.

vetus . j. tooghen. Indicare: & Accusare, imputare.

Tijm, tijm-moes.

Thymus, *herba. ger. thymchen, thymian: gal. thym: ital. timo: his. tomillo: ang. time.*

Tijne.

Tina, ae: tinium, ij, lacus: *gal. tine: ital. tina: his. tina.*

tijne, water-tijne, water-tonne.

Tina aquaria.

tijn-boom.

vulgò Tinale: Vectis, quo tina à binis gestatur.

Tijns.

sax . j. thins, cijns. Census.

Tijte, tijcken.

fland. Pullus gallinaceus: auis quaelibet minutior: *vulgò* titus, tita, titis. *De iuuenibus ignauis vulgò dicitur, quòd sunt pulchri titi. Gesner.*

Tille.

fris. hol. Pons, ponticulus.

tillen.

sax. sicamb . j fris. hol. Leuare, tollere, mouere loco.

til-baer.

sax. fris. holl. Mobilis.

til-baer goed.

Res mobilis, bona mobilia.

til-baer haue.

Ruta caesa: supellex quae terra non tenetur, nec structili opere tectoriòve.

til-brugghe. j. val-brugghe.**Timber. j. timmer.**

Timmer.

Fabrica, structura, contignatio, substructio: & Materia. & Tignum. *ang. tumber.*

timmer, timber.

Apex, summitas acuminata.

timmer oft timber van den helm.

Crista galeae, conus galeae, summus apex. *gal. timbre.*

timmer oft timber van het klooster.

Tintinnabulum monasterij siue caenobij, quo monachi siue coenobitae conuocantur. *vulgò squilla. gal. timbre. anglicè autem tymbrell, crepitaculum, tympanum dicitur.*

timmeren.

Aedificare, condere, struere, construere, exstruere, fabricare, architectari. *ger. zimmeren.*

timmer-hof.

Fabrica lignaria.

timmer hout.

Tignus, tignum, materia lignea ex qua aedificium constat.

timmer-huys.

Fabrica lignaria.

timmer-man.

Faber lignarius, materiarius, tignarius, abiegnarius, abietarius.

timmer-naghel.

Impages.

timmer-plaetse.

Fabrica materiaria siue lignaria.

timmeragie.

Fabrica, structura, aedificium.

timmeringhe.

Aedificatio, aedificium.

Timp.

hol. Cornu, angulus.

timp.

holl. fris . j. kant broods, oft wegghe.

timp.

hol. Panis minor triticeus eminentibus angulis.

timp, timpt.

sax. sicamb . j. aen-bijt. Panis matutinus, ientaculum.

Timp.

sicamb. Focale, fascia collum ambiens, & à frigore ceruicem defendens. *vulgò* collipendium.

timp timpe.

sicamb. holl. Vmbraculum calyptrae muliebris: frontale pallae.

Timpaen.

sicamb. Calantica, caliendrum, calyptra.

timpaen der druckers.

Tympanum typographicum: instrumentum membrana tensa obtectum instar tympani militaris.

Timplet. j. templet.

Plagula.

Tin. j. ten

Stannum.

Tincke.

fland . j. slije. Tinca, ae. *gal. tence, tanche:* ital. tena: his. tenca: ang. tenche.

Tinghe tanghen.

Tintinare. *gal. tinter.*

Tinghel.

fland . j. netel. Vrtica.

tinghelen.

fland. Mordicare.

tinghelen.

fland . j. ver-netelen.

tinghelinghe.

Acredo, acer sapor, mordicans & rodens valido calore.

Tinne.

sicamb. Pinna.

tinne.

Specula, minae. *germ. zinne.*

tinne. j. tijne.

Tina.

tinne, transse-canteel.

Lorica, summa ambitus muri corona: pinnae muri, minae muri, sepimentum, peribolus: corona tectorum quae praecipitium prohibet. *vulgò tinna.*

Tins. j. thins.

Census.

Tinte.

fland . j. tintel-ijser. Specillum.

tinte, tente. j. wiecke.

Peniculum, penicillum. *vulgò* tenta. *gal. tente.*

tintel. j. tinte.

Specillum.

tinten, tintelen, tenten, tentelen.

Specillo tentare vulnus, percontari vulnus, vulnerum fistularumque altitudinem pertentare: leuiter pungere.

tint-ijser, tintel-ijserken, tinte.

Specillum, specillum vulnerarium quo vulnerum altitudo tentatur. *ital. tenta: hisp. tienta.*

tintelen.

holl . j. klincken. Tinnire.

tintelen. j. ketelen.

Titillare: & Leuiter pungere.

tintelen. j. tinten.

Specillo tentare vulnus.

tintelinghe.

Punctio leuis, punctiuncula. & Titillatio.

Tip, tipken.

Apex, punctus.

tip-kanne.

sax . j. tote-pot.

tipken van d'oore.

Auricula infima, ansa auriculae.

tipken van de borste.

Papilla. *germ. zipfflin.*

Tippel. j. tepel.

Tiras. j. terras.

Rudus nouum.

Tireteyn. j. tiereteyn.

Titte.

sax. fris. sic Mamma, mammilla. & Papilla. gal. tette, tettin. hisp. tetta: ang. teat.

T O

Tobbe.

Labrum, vas patens lauando aptum, solium. *ang tubbe.*

Tobben. j. toppen.

Furere, tumultuare, &c.

Tobijaes, topijaes.

sax . j. horen-visch. Acus.

Toch, doch.

Certè, sanè: denique, tandem.

Toch, tocht, toghe.

Tractus, &c.

toch brugghe.

sax sic j. treck-brugghe.

tocht, toght.

Tractus, tractio.

tocht, af-tocht.

hol . j. gote. Incile, aquaeductus.

tocht.

Iter, profectio.

tocht des heys.

Expeditio, agmen: incursus, incursio: hosticus incursus, excursio. *ger. zeug, zug:*
sax. toch.

tocht. j. tucht.

Disciplina.

tocht, by-leuen.

Vsusufructus.

tocht-goed.

Res vsufructuariae.

tochtenaer.

Vsufructuarius, fructuarius

tochtenersse.

Vsufructuaria.

Tocken. j. tucken.

Tangere, icere. *gal. toucher: ital. toccare: his. tocar.*

tocken.

sax, fris. sicamb . j. aen-locken. Allicere, pellicere.

tocken.

Ludere.

tocke bollen. j. tucke bollen.

Todderen.

flandr . j. tuyeren. Nectere.

Toe.

Ad: & Vsque. *germ zu: ang. to.*

toe. j. ghe-sloten.

Clausus.

Toe-be-hooren.

Attinere, pertinere, proprium esse, conuenire, decere.

toe-be-hoorte.

Proprietas, congruentia, conuenientia, decentia.

Toe-be-trouwen.

Confidere & Committere alicuius fidei

Toe binden.

Obligare, ligando claudere.

Toe-boel.

Concubina, pellex.

Toe boete.

vet j. toe-maete. Auctarium.

Toe brenghen.

Adducere, adferre.

Toe-doen, by-doen.

Addere, adiicere,

apponere: admouere, adiungere, adhibere.

toe-doen, sluyten.

Claudere.

toe-doen.

Dedere, applicare. **Sich toe-doen ende be-gheuen tot eenighe saecke.** Dedere se, applicare se alicui rei: adhibere diligentiam, incumbere totis viribus, addicere se, intendere animum alicui rei. **By uwen toe-doen.** Tua opera, tua diligentia.

Toe-draghen.

Apportare, adferre.

toe-draght der oogen. j. opdraght.

Delachrymatio.

Toe-eyghenen, toe-eeghenen.

Dedicare, deuorare, attribuere, addicere, proprium dicare.

Toe-gaen.

Adire, accedere: & Procedere: & Succedere. & Incipere. & Incipi, fieri. & Euenire, accidere, contingere.

toe-ganck.

Aditus, aditio, accessus, accessio.

Toe-ghaue. j. toe-ghifte.

Toe-ghe-daen.

Additus, adiectus, appositus: intentus, studiosus, deditus.

toe-ghe-daen.

Clausus.

toe-ghe-daen.

Affectus, addictus.

toe-ghe daen zijn.

Affici.

Toe-ghe-komen.

Aduentitius.

Toe-ghemaect.

Ornatus, subornatus, imaginarius, fictus.

Toe-ghe-neyght, toe-ghe-neghen.

Inclinatus, procliuis, pronus.

Toe-ghe-val.

Accidens.

Toe-gheuen.

Addere, attribuere.

toe-gheuen.

Aliquid corollarij dare.

toe-gheuen, toe-laeten.

Tribuere, concedere, annuere, permittere, indulgere: remittere.

Toe-ghifte.

Additamentum.

toe-ghifte. j. toe-maete.

Mantissa, auctarium: corollarium.

Toe-heylen.

Glutinare, conglutinare: agglutinare, consolidare: & Concrescere, coire, consolidari.

Toe-hooren.

Auscultare, audire.

Toe-hooren. j. toe-be-hooren.

Attinere, pertinere.

Toe-keer.

Refugium, perfugium.

toe-keeren.

Aduertere. & Refugere.

Toe-knicken.

Annuere.

Toe-komen.

Aduenire, obuonire, contingere: obtingere.

toe komende tijd.

Tempus futurum, venturum.

toe komelinck.

Aduena.

toe-komste.

Aduentus.

toe-komstigh.

Venturus, futurus.

Toe-kruyd.

Herba condimentaria: qu lactucae, betae, brassicae, aliisque oleribus condimenti loco adiicitur.

Toe-lacchen.

Arridere.

Toe-laeghe.

sax. sic. Collecta, symbolum.

Toe-laeten.

Admittere: & Permittere, remittere, indulgere, annuere, assentiri.

toe-laetinghe.

Licentia.

Toe-last. j. wijn-vat.

Cupa, dolium: tina.

toe-last. j. drij amen tot sesse toe.**Toe-legghen.**

Apponere, admouere, applicare: animum applicare, concipere, conari. & Machinari, moliri.

Toe-loop.

Accursus.

toe-loopen.

Accurrere.

Toe-luysteren.

Auscultare, aduertere aures.

Toe-maecken, toe-doen, toe-sluyten.

Claudere, obstruere.

toe-maecken.

Ornare, adornare: & Subornare, clàm submittere.

toe-maecker.

Ornator, cosmeta.

toe-maeckster.

Ornatrix, cosmeta.

Toe maete.

Mantissa, additamentum, auctarium, corollarium, accessio: vltra mensuram pondusque adiectum: superpondium, auctarium ponderis.

toe-maet-hoy.

Foenum cordum, serotinum: sicilimentum.

Toe-naeyen.

Consuere, resuere.

Toe-naem.

Agnomen, cognomen, cognomentum.

toe-naemen.

Cognominare: cognimen addere, vel imponere alicui.

Toe-nemen.

Assumere: & Crescere, gliscere, augeri, incrementum capere, proficere, vigere, vegetari, facere profectum.

toe-neminghe.

Augmentum, incrementum.

Toe-neyghen.

Acclinare, inclinare.

toe-neyghinge.

Inclinatio, procliuitas.

Toe-nestelen.

Astringere, constringere ligulis.

Toe-pad.

Diuerticulum, trames. & Compendium, methodus.

Toe-pand.

Pignus accessorium.

Toe-pranghen.

Adstringere, constringere.

Toe-raeden.

Suadere, inducere, impellere incitare, exstimulare monitis.

Toe-rechten.

Apparare.

Toe-reden.

Alloqui.

Toe-rekenen.

Adnumerare: & Imputare, acceptum referre.

Toe-roepen.

Aduocare.

Toe-rusten.

Adornare, apparare, instruere, instaurare.

Toe-schick.

Destinatio: & Fatum.

toe-schicken.

Destinare, suppeditare, delegare.

Toe-schrijuen.

Adscribere, attribuere, assignare, tribuere, arrogare, sumere, assumere.

Toe-segghen.

Addicere, condicere, polliceri, spondere, stipulari, affirmare: promittere, repromittere.

toe-segginghe.

Stipulatio, *condictum*, *promissio*.

Toe-seghelen.

Obsignare.

Toe-sicht.

Respectus, aspectio, observatio, observatus, us: Cautio.

toe-sicht hebben.

Observare, respicere, habere rationem alicuius rei, rationem rei ducere.

toe-sien.

Circumspicere, respicere, prospicere, capessere oculis, prouidere, observare, cauere, praecauere: consulere sibi, suis rebus, &c.

toe-siender.

Spectator, observator: & Monitor, curator operis. & Curator.

Toe-slaen.

Plaudere, ferire.

toe-slaen het ver-bond.

&c. Ferire foedus, pacisci foedus, contractum, nuptias, &c. *plausu manuum confirmare.*

toe-slaen den koop.

Addicere rem venalam: licitanti permittere vt eam auferat: *plausu manuum confirmare venditionem.*

toe-slaen.

Occludere, concludere, complicare.

toe-slagh.

fris . j. toe-maete. Mantissa.

toe-sluyten.

Occludere, obserare.

Toe-spijse.

Obsunium. . *q.d. pani additum. vulgò coëdulium.*

Toe snauwen.

Acriter redarguere.

Toe spraecke. j. aen-spraecke.**toe-spreken.**

Alloqui, affari.

Toe springhen.

Assilire, insilire.

Toe-staen.

Clausum esse.

toe-staen.

Concedere, permittere, consentire, indulgere, ire in sententiam: assentire.

toe-staen.

sax. fris. sicamb. Largiri, donare, dare.

toe-staen.

Pertinere, decere, conuenire.

toe-staen.

Assistere, auxiliari, adhaerere, adesse.

toe-staen.

Ratum habere, approbare. & Auctorem esse.

toe-staen.

Suscipere rem factam: agnoscere quod factum est, idque praestare velle.

toe-stand.

vetus . j. by-stand.

toe-standigh.

Auxiliaris.

Toe-steken.

Suggerere, suppeditare.

Toe-stellen.

Instruere, instaurare, ornare: & Dirigere: & Suppeditare.

Toe-stemmen.

Consonare, accinere: & Suffragari: & Consentire: & Asserere, affirmare. & Vna voce, siue vno ore consentire.

Toe-stoken.

Incitare, excitare, instigare, prouocare, impellere.

toe-stokinghe.

Incitamentum: impulsus, impulsio, incitatio, instigatio.

Toe-stoppen.

Obstipare, occludere, obturare, obstruere.

Toe-stricken.

Adstringere, constringere, illaqueare.

Toe-stueren.

Administrare, suggerere, appellere, adigere.

Toe trecken.

Attrahere.

toe-trecken, sluyten.

Attrahendo claudere.

Toe-val.

Accidentia: & Accidens, euentus, casus.

toe-vallen.

Accidere, euenire: & Accedere, adiungere se, adiungi.

toe-vallen.

Cadendo claudi.

Toe-ver-laet.

Refugium, perfugium, sacra anchora: portus.

Toe-vlieden.

Confugere, perfugere.

Toe-vlieghen.

Aduolare.

Toe vloeden.

Affluere.

Toe-vlucht.

Perfugium, suffugium, refugium, profugium, subsidium: receptus, us. &
Receptaculum: locus in quo aliquid in tutum recipitur: fugae portus: & Asylum, ara.

Toe-voeghen.

Adiungere, applicare, adiicere.

Toe-voeren.

Aduehere, adferre, apportare.

Toe-waere. j. toe-worp.

Mantissa, auctarium.

Toe-was.

Accretio, accrementum, incrementum.

toe-wassen.

Accrescere, increscere, concrescere: & Concrescere, coire, consolidari, agglutinari: conglutinari.

Toe-wencken.

Annuere, nutu significare.

Toe-werp, toe-worp.

Adiectio, adiectus.

toe-werp. j. toe-maete.

Mantissa, auctarium: additamentum, quod merci appensae & numeratae, superpondij loco, manu adjici solet.

toe-werpen. j. toe-worpen.

Adiicere. & Addere.

Toe wijf.

vetus. Concupina: & Pellex.

Toe-wijsen.

Assignare.

toe-wijsen met recht.

Adiudicare, addicere, secundùm aliquem iudicare: pro aliquo sententiam ferre.

Toe-winden.

Conuoluere, obuoluere, voluendo claudere siue obstruere.

Toe worpen. j. toe-werpen.**Toef doen.**

fland . j. toeuen, ont-haelen.

Toelen. j. tuylen.**Toen-haye.**

Galeus glaucus: *piscis genus.*

Toer.

Circulus, orbis, ambitus. & Fallacia, dolus. *gal. entour, tour.*

tour.

Vicis, vicem. **Tis nu mijnen toer.** Meae nunc sunt vices.

toernoyen. j. tornoyen.

Toerette. j. terrette.

Toerte. j. pannen-koeck.

Testuaceum: Panis restuaceus, artoptitius: pulmentum testuaceum, scriblita: crustulum.
vulgò torta. gal. tourte, tourteau: ital torta: hisp. torta.

toert-ouenken, toert-panne.

Testum, testus, clibanus.

Toetsen.

Tangere, attricare. *gal. toucher; ital. toccare: hisp. tocar: ang. touche.*

toetsen.

Auri vel argenti bonitatem explorare indice lapide.

toets steen. j. goud-steen.

Cotricula, index, Heraclius lapis, Lydius lapis. *ger. tugstein: gal pierre de touche:
ital. pietra del tocco: hisp. toque: ang. touche stone. à tangendo.*

Toeuen.

Exspectare, morari.

toeuen.

vet. Sistere, retinere, stare facere.

toeuen.

fland. Blandiri.

toeuen, ont-haelen.

Tractare, excipere blandè, commodè curare hospitem, comiter accipere, prolixè accipere.

toeuelick, toef-saem.

vetus. Tractabilis, facilis.

Tof-steen, tuf-steen.

Tophus.

Toffel.

holl. fris. sic . j. pantoffel.

Toghe, teughe, togh.

Tractus.

toghe, teughe. j. dronck.

Haustus.

toghel. j. teughel.

Habena: lorum, retinaculum. *ger. zugel.*

toghen.

vetus. Trahere.

toghen. j. boech-seerden.

togher, togher-garen.

Euerriculum, sagena, pantherum. *germ. zuggarn.*

toght. j. tocht.

Tractus, &c.

Toyen.

Ornare, adornare. *hisp. atauiar.*

toyen,

q.d. tooghen. Ornare, ad oculum se parare. *Becan.*

Token.

Trudere, arietari.

token.

fland . j. tocken, spelen.

Tol.

sicamb. hol . j. top. Turbo, turben, trochus. **Tolleken. Trochulus. Tolleken.** *holl . j. schuytken* . Linter, alueus.

tolle. j. knolle.

Rapum.

tollen.

hol. sicamb. Ludere trocho.

Tol.

Vectigal, portorium, tributum, census, . *ger. zoll: angl. tole.*

tol-bancke.

Telonium.

tol-huys.

Telonium.

tol-meester.

Publicanus.

tol-pachter.

Redemptor vectigalium, manceps.

tol-schrijuer.

Scriptuarius.

tol-vrij.

Immunis â vectigalibus.

tollen.

Pendere vectigal.

tollenaer.

Telon, telonarius, telones, ae: telonis, is: publicanus, decumanus, portitor, redemptor, manceps: tributorum collector.

Tolck.

sax fris. sic. holl . j. tael-man. Interpres.

tolcken, ver-tolcken.

Interpretari.

tolmetsch.

ger. sax. sicamb. Interpres. à **tole** siue tale i. lingua.

tolmetschen. j. ver-tolmetschen.

Interpretari.

Tombe.

Vrna: vas aut theca in quo mortuorum cineres condebantur: tymbus, tumba. *gal. tombe: ital. tomba: hisp. tumba: ang. tombe.*

Tomigh.

fris. Otiosus, vacans.

Tommen, tommelen.

sicamb. Permutare, commutare merces.

Tommelen, tummelen. j. tuymelen.

In gyros agere.

Ton. j. tonne.**Tonghe.**

Lingua. . i. vox, sonus. *germ. zung: ang. tongue. De tonghe wt steken.* Exerere linguam: & *Linguam* sitientis canis aemulari: subsannare.

tonghe. j. scholle.

Lingulaca, solea, *piscis.*

tonghe van de waghe. j. tonghesken, tong-ijserken.**tongh-blad. j. keel-kruyd.**

Hippoglossum, hypoglossum.

tongh-ijserken. j. tongh-schroefken.**tongh-kruyd. j. kleef-kruyd.**

Aparine, aspergula.

tongh-loos.

Elinguis.

tongh-riem.

holl . j. span-ader.

tongh-schrabben. j. wt-haelen.

Callidè expiscari: indagare.

tongh-schrabber.

Callidus percontator siue indagator.

tongh-schroefken, tongh-vijsken.

Linguarium: instrumentum quo lingua alicui occluditur.

tongh worm. j. honds worm.

Lytta, lyssa: vermiculus siue paruus neruus vermiculi figura sub lingua canum, qui exemptus rabiem auertit.

tonghesken.

Lingula, ligula.

tonghesken, schaer-tonghe.

Cynoglossus: *genus piscis.*

tonghesken van de waghe, waegh-tonghesken.

Examen: lingua siue lingula quae in ansa huc atque illuc nutat, dum lancibus aequatis respondeat summo puncto.

tonghesken van de fluyte.

Lingula siue ligula tibiae.

tonghesken, adem-tonghesken.

Epiglottis, gurgulio, sublinguium: columella: pensilis de palato isthmus.

tonghigh.

Linguax.

Tonne.

Tina, tinium, dolium, cadus, hama. *sax. tunne: gal. tonneau: his. tinaja: ang. tunne.*

tonne gouds.

Centies mille aurei, centum aureorum millia: nummum aureûm centena millia.

tonne wijns, vat wijns. j. twee pijpen, vier quarteelen.

tonne oft vat.

in aridis . j. twee dusent ponden.

tonne.

Carchesium, suprema mali pars: siue foramen per quod in summo malo funes traiciuntur.

tonne, zee-tonne, baecke.

Specula marina: signum instar dolij in mari eminens, quo nautis insidiosi accessus & fallacia vada praemonstrantur.

tonne-man.

Speculis marinis perfectus: cui cura est speculatum & rerum submersarum in mari.

ton-haerinck.

Halec munatum vilius.

tonne-setel. j. tonne stoel.

tonne-staue. j. duyghe.

tonne-stoel, tonne-setel, kuyp-setel.

Sella familiaris: & Hemicyclus: sedes semirotonda.

ton-visch.

Asellus salitus.

tonnen.

Infundere in tinam: defundere in dolium, fundere in cadum. *gall. entonner.*

Tonnijn.

Thynnus piscis. *vulgò tonnina. ger. thunub: gal. thon, thonnine: ital. tonno, tonnina: ang. tunnie.*

Tonsten, tonssen.

vetus. Pacisci.

Tooghe

fland. j. toon

tooghen.

fland . j. toonen. Ostendere.

tooghen. j. toyen.

Ornare, ad oculum se parare. *Becan.*

toogher.

sax. sic. Digitus index.

Toom.

Fraenum, habena, lorum: retinaculum; retinacula, orum. *ger. zaum.*

toom-ghe-bit.

Camus.

toom-spanghe.

Bulla.

toomen.

Fraenare, refraenare, iniicere fraenos.

Toon.

Tonus, sonus, tenor, accentus, numerus. *gall. ton: ang. tune.*

Toon, toone.

Demonstratio, ostentio, conspectus: & Probatio, testificatio, testatio: testimonium.
& Tabula in qua merces expositae ostenduntur: proiectum tabernae.

toon-baer.

Spectabilis.

toon-berdt.

Proiectum tabernae.

toon-schijnigh.

Aspectu pulcher.

toone.

vetus . j. spel. Ludus: ludi, spectacula publica.

tooneel.

Theatrum, visorium: locus spectaculi vbi ludi eduntur.

toonen, tooghen.

Monstrare, demonstrare. ostendere, significare, probare. & Testari, testificari.

toonen. j. donen.

Sonare.

Toort. j. tort.

Stercus.

Tooueren.

Fascinare, effacinare, incantare. *germ. zauberen.*

toouer-kruyd.

Herba venefica: nocens, *Horat.* potens, *Virgil.* herbae magicae.

toouerer.

Fascinator, effascinator, praestigiator, incantator, maleficus, magus, magicus, veneficus.

toouerersse, toouerinne. j. hexe.

Saga, praestigiatrix, incantatrix, malefica, maga, pharmaceutria mulier, venefica, lamia.

toouerijsse, tooueringhe.

Fascinatio, effascinatio, fascinum, veneficium, incantamentum, cantamen, incantatio, carmen, magia, magice, ars magica, ars Dardania: goetia.

Top, dol.

Turbo, turben, trochus, volubile buxum. *Virgil.* torto volitam sub verbere turbo, Quem pueri magno in gyro vacua atria circum Intenti ludo exercent: ille actus habena Curuatis fertur spatiis: *Virgil.* à **toppen.** i. circumuerti. *sicut dol siue tol, à dolen.* i. ab errando siue vagando, *dum scutica agitur.* germ topff: gal. toupie: ang. toppe.

top, tsop.

Cacumen, supercilium, iugum, vertex, summum, summitas, culmen, supremus apex, fastigium. *sax. top: ang. toppe.*

top. j. ton.

Carchesium: suprema mali pars.

top der hoofds.

Vertex. *ang. toppe.*

top oft tsop vanden bergh.

Supercilium montis, eminentior montis vertex.

top. j. hoop.

Aceruus.

top van vijghen. j. vijgh-korf.

top, haeren-top.

Cirrus: tutulus, suggestum comae.

top-huyue.

Galea, cassis, cudo.

top-seyl, meers-seyl.

Thoracium, velum in summo mali fastigio.

toppen, doppen.

Ludere trocho, trochum agitare, turbinem, circumagere, voluere. *gal. toupier.*

toppen.

Circumuerti, ambire. *gal. toupir.*

toppen, tobben.

Insanire, furere, grassari: tumultuare. *ger. toben.*

toppen, tobben.

holl. Crines pugnando inuadere, crinibus apprehendere.

Toppelen.

sax . j. dobbelen. Ludere alea.

Torbel. j. turbel.

Torck. j. turck.

Turcus.

Torck. j. tortse.

Spira funalis, funale: fax ex contortis funibus, cera aut pice oblitis.

torckeel.

vetus. Torques, torquis: murenula.

Torde. j. tort.

Stercus.

Torden, treden, terden.

Calcere.

Toren, torre.

Turris.

Toren. j. torn.

Iracundia.

Torf, turf.

Cespes fossitius, cespes bituminosus, gleba fossilis. *ang. turfe.*

torf-draegher.

Dossuarius, baiulus, gerulus.

Torn, tornigheyd.

Stomachus, iracundia, ira, indignatio, bilis. *ger. zorn: sax. torn, torne.*

torn-moedigh.

Iracundus.

torn-moedigheyd.

Iracundia.

torn-moedighlick.

Iracundè.

tornigh.

Iratus, offensior, infensus, auersus, stomachans.

Torn, torne. j. torre.

Turris.

Torneel.

vet. Trochus. & Pinna muri.

Tornoy, toernoy.

Decursus, ambitus, flexio. *gal. tournoy: his. torneo.*

tornoy, tornoy-spel.

Decursus, decursio, decursio ludicra, schiomachia equestris, hippomachia, ecuria, ludus campestris, ludus militaris, ludus Troiae: Troia. *Virg. 5. Aeneid. Troiaque nunc pueri Troianum dicitur agmen. vulgò torneamentum hastiludium.*

tornoyen.

Circumire, ambire: & Confligere. *gal. tournoyer: ital. torniare.*

tornoyen.

Decurrere, imaginario ludo equis concurrere. Troiam ludere. *Suet.*

tornoy-plaetse.

Catadromus, decursorium.

tornoy-lancie.

Hasta velitaris, leuis.

Torpentijn.

holl . j. termentijn.

Torre, toren.

Turrus. *ger. thurn, sax. thorn: gal. tour: ital. torre: his. torre: ang. tovvre, tovver.*

torreel.

vetus. fland. Turrus, turricula.

torrier.

louan . j. cippier. Carcerarius.

Torre.

fris. hol. Vermis: & Scarabeus, scarabeus pilularius, cantharus.

Torsch, trosch.

Vua, racemus, botrus. ger. tross.

Torseelen.

Ligare, fasciare: funibus arctè constringere.

Torssen.

fland. Ligare, colligare. & Colligere vestem, succingere. gal. trousser.

Tort, torde.

vetus. fland. Merda, stercus: excrementum alui. ang. torde, tovrde.

tort-weuel, schit-weuel.

Scarabeus, can-

tharus, coprio: vermis niger qui equino excremento enascitur.

Tortel-duyue.

Turtur. *germ. turtel, turteldaub: gal. turturelle, tortorelle, torte: ital. tortora, tortole: hisp. tortola: ang. tortel doue, turtle doue.*

Torten.

sax. fris . j. trotsen. Irritare.

tortel-moedigh.

Morosus, difficilis & fastidiosus, iracundus, irritabilis, discolus.

Tortse.

Fax, funale, taeda. *vulgò intortitium. germ. tortschen: gal. torche: ital. torchio, torcia: his. antorcha: ang. torche.*

tortsen-draegher.

Daduchus, lychnophorus, lychnuchus, taediger.

tortsen-maecker.

Lychnopoeus.

tortsen-kruyd. j. wol-kruyd.

Verbascum, lucernalis herba, candela regia.

Tot.

Vsque, ad, tenus: versus. **Tot hier.** Huc. **Tot hier toe.** Hucusque. **Tot noch toe.** Hactenus, vsque adhuc. **Tot huys gaen.** Ire domum, adire domum. **Tot den hecht toe.** Capulo tenus. **Tot den nacht toe.** Ad noctem, vsque ad noctem. **Tot dat.** Donec, quoad, quousque, tantisper dum, dum, donec. **Tot noch toe.** Etiamnum, adhuc, ad hoc vsque tempus. **Tot uwen profijte.** In tuum commodum.

Tote tuyte.

Tutulus, cornu, extremitas instar cornu, apex, conus: meta.

tote.

Papilla, capitulum siue capitellum mammae. *gal. tette, tetin.*

tote. j. nol.

Epomis, amiculum, cucullus, gestamen humerale. *vulgò superhumerale.*

tote.

fland. j. muyl. Rostrum. **De tote setten.** *holl.* Auriculas asini imitari, subsannare.

tote.

louan. Libum cornutum.

tote van den schoen.

Lunula calcei, rostrum calcei.

tote-muyl. j. tuyte-muyl.

Bronchus.

tote-mutse.

Pileus cornutus: pileus quadrangulus.

tot-olf. j. taet-olf.

Statua sartoria.

tote-pot, tuyt-pot, tuyt-kanne.

Cirnea.

tote-schoen.

Calceus lunatus, rostratus, cornutus.

totel-manneken.

Persona: figura eminens in aedificiis, quae aquas ore vel mentula fundit.

toteren.

Buccinare, buccina canere, buccina animos incitare.

toter-quaed.

Buccinator mali, tuba mali, impulsor, qui ad malum alios impellit aut incitat: lituus malorum: fax, incitator ad facinus.

Touter.

Palpitatio.

touter. j. touter-spel.

Oscillum.

touteren.

Tremere, subsilire, pautare, palpitare, leuiter & frequenter moueri, micare, motitari, iactari: & Motitare, iactare, pultare.

touteren, schonghelen, schoppen.

Ludere oscillis aut oscillatis, oscillo iactari.

touter-spel.

Oscillum, oscillatio, pensilis motio, & lusus genus rusticis puerisque familiare, quo religatis altrinsecus de tigno arboréve restis finibus, in aëre librati subuectantur.

Touw.

fris. ang . j. werck. Stupa.

touwe.

Funis, restis.

touw-draeyer.

Restio.

touw-leeder.

Scalae stupeae nauticae.

touw-slaegher.

Restio.

touwe.

vetus. Textura, textus.

touwe. j. ghe-touwe, werck-ghe-touwe.

Instrumentum.

touwen.

vetus. Nectere, texere.

touwen.

Premere, pressare, agitare, subigere.

touwen.

Parare, apparare. digerere, efficere. *Becan.*

touwen.

Macerare, emollire.

touwen-gaerwen.

Depserere, tergora depserere, coria perficere, densare, spissare, subigere. *ang. tavve.*

touwer.

Alutarius. *ang. tavver.*

T R

Trachten.

Concipere mente, cogitare, meditari, deliberare: & Niti, eniti, contendere, studere.
germ. betrachten: sax. trachten.

Trachter, trechter.

Infundibulum. *ger. trachter.*

Traegh.

Tardus, segnis, lentus, ignauus, piger, reses, deses, desidiosus. *ger. traegh.*

traegheyd.

Tarditas, segnities, ignauia, pigritia, desidia.

traeghelick.

Tardè, segniter, ignauiter, pigrè.

traeghen.

Pigrescere, tardescere. & Tardare. *gal. targer: ang. tarye.*

Traen.

Lachryma. *ger. traehet: ang. teare. Traenken.* Lachrymula.

traen.

Lachrymae arborum: latex arboris in gummi abiens.

traen.

Liquor, praesertim, qui igne exprimitur. *Becan.*

traen.

Oleum ex balenarum aruina excoctum: pinguedo marinarum belluarum.

traen-ooghen.

Lachrymari.

traenen.

Lachrymari: lachrymas effundere. & Stillare .

Traelie.

Clathrus, clathrum.

traelien, gheerden.

Clathri, clathra, cancelli. *gal. treillis.*

tralien venster.

Transenna, fenestra reticulata, cancellata, clathrata.

tralien-wijs.

Cancellatim.

tralien.

Cancellare, clathrare.

Trame.

fris . j. sporte. Climacter, gradus scalae.

Tramette.

sax . j. trompette.

Transenéren.

Extorquere pecunias concussionem.

transeneringhe.

Concussio, violenta pecuniae exactio, angaria.

Transse, trensse.

Funiculus neruum arcus ambiens.

Transse. j. tinne.

Lorica, corona ambitus muri. & Fossa. & Vallus, vallum: caecum vallum. *gal. trencee:*
ital. trincea: hisp. trenchea: ang. trenche.

Trant.

vetus. Gressus, passus, gradus.

tranten.

vetus. Gradilentè, lento passu.

Trante.

sicamb. Scarabeus cornutus.

trantselen.

Tardè & ignauè progredi.

Trap.

Gradus.

trap.

germ. sax. sicamb . j. trap-gans.

trappen.

Calcere, conculcare pedibus. *gal. triper.*

trap-gans.

Anser tardus, auis tarda, bistarda, tetraon, tetrax: otis. *vulgò* trappus.

trap-wijs.

Gradatim: & Instar graduum.

trap-wijs ghe-maeckt.

Gradatus.

Trapenier. j. drapenier.

Trappe.

vetus. Muscipula, decipula, transenna. *ang.* trappe.

trappen.

vet. Capere, irretire. *ang.* trappe. *hinc* **be-trappen.**

Trat.

vetus . **j. trede.** Gressus.

tratten.

vetus . **j. treden.** Gradi,

Tratsen. j. trotsen.

hol. fland. Irritare, laccessere, insultare, minari.

Trauwe. j. trouwe.

Fides.

Trechter. j. trachter.

Infundibulum, infusorium.

Treck, treke, toghe.

Tractus, tractio.

treck.

Desiderium: affectio.

treck hebben tot eenigh dinck.

Trahi desiderio, desiderare, affici desiderio.

treck. j. be-treck.

Delineatio, linearis pictura.

treck van de letteren.

Ductus literarum.

treck.

Diadema: capitis tegmen regale.

trecken.

Trahere.

trecken eenen muer.

Ducere murum, aedificare murum, struere.

trecken. j. be-trecken, be-worpen.

Delineare.

trecken de letteren.

Ducere litteras.

trecken van leder.

Ferrum, ensem, gladium stringere, nudare, euaginare, educere.

trecken, reysen.

Tendere, contendere, petere, proficisci.

treck-becken.

Collabellare, iunctis labris osculari, labra labellis iungere, rostra rostris trahere, more auium: columbare, oscula columbatim conserere: suauitari: figere oscula, iunctis dare oscula rostris.

treck-beeste.

Veterinum animal, iumentum.

treck-brugghe. j. val-brugghe.

treck-gaeren. j. treck-net.

treck-ghifte.

Donum illex.

treck-haeck. j. prangher.

Harpago victorius.

treck-kabel, treck-koorde.

Funis ductarius.

treck-kabel. j. voer-kabel.

Remulus.

treck-lap.

ironicè . j. schoen-maecker, schoen-lapper.

treck-letter.

Litera ductilis.

Treck-naghel, teugh-naghel.

Cuneolus, clauus tigna asseresque *contrahens*.

treck-net.

Verriculum: & Sagena.

treck-peerd, wagh-en-peerd.

Iumentum plaustrarium.

treck-plaester.

Malagma: emplastrum emolliens. & Ceratum, cerotum.

treck-seel.

Funis doctarius: & Helcium.

treck-tanghe.

Forceps, dentatus forpex, quo clauos extrahunt fabri.

treckinghe.

Tractus, raptus.

treckinghe.

Contractio.

treckinghe des monds.

Spasmus cy-

nicus, canina conuulsio: cùm canino rictu nares & labra contrahuntur.

treckachtigh.

Trahax.

Trede. j. terd.

Gradus, gressus, vestigium.

treden, terden.

Gradi, ingredi, incedere.

treden. j. kneden.

Depsere, subigere.

treden met voeten.

Calcare, conculcare: proterere pedibus. *ang. treade.*

Tree.

ang. j. tere. Arbor.

Treeft.

Tripus ferreus, chytropus, ollae sustentaculum.

Treen.

germ. sax. sicamb. Fucus, *genus insecti.*

Treffelick.

Serius, grauis, momentosus. & Praestabilis, praestans, eminens, primarius, eximius, excellens: spectabilis, clarus. *ger. traeffenlich.*

treffelicke saecke.

Res grauis, ardua, momentosa, seria.

treffelicken.

Eximiè, vehementer, impensè: & Seriò, grauitè: seuerè. cùm auctoritate.

treffelickheyd.

Praestantia, excellentia, eminentia.

treffen.

Tangere, contingere, ferare, caedere, tundere, verberare: & Attinere: & Praestare: & Magni esse momenti. *germ. traeffen.*

Treft. j. treeft.

Chytropus.

Trefter. j. trechter.

Infundibulum.

Treyffelen.

Blandiri, pellicere: nugari, ineptire. *ang. tryfle.*

treyfelinghe.

Blanditiae, illecebrae: nugae. *ang. tryfles.*

Treylen.

sax. sic. Fune nauem trahere.

treyl-linie.

sax. sicamb. Helcium.

treyler.

sax. sicamb . j. schuyt-trecker. Helciarius, qui fune nauem trahit.

Treyn.

Tenor, modus: & Opus, opera, actio, actus, operis progressus: operis continuatio. & Gressus, gradus: & Comitatus: agmina longa clientum. *gall. train: ang. trade, trayne.*

treyn van coop-manschap.

Negotiatio, mercatura, actus mercaturae. *gal. train.*

treynéren.

Protrahere, differre. *gal. trainer.*

Treke, treck.

Tractus, tractio: & Delineatio. & Anfractus: & Fallacia, ars, laqueus.

Tremelle van de meulen.

Infundibulum. *gal. tremue.*

Trempe.

fland . j. draegh-stoel.

Trennen.

ger. sax. Disiungere, separare.

Trensse.

vetus. Funiculus, vinculum.

trensse.

hol. Camus, retinaculum equorum.

trensse, transse.

Lorica.

Trensselen. j. trantselen.

Ignauè operam praestare.

trensseler.

Homo ignauus, lentus.

Trepelen. j. trippelen.

Tr sen.

vetus. Potare: potum tanquam per cribrum ingerere.

Treseer-becken. j. trijseer-becken.

Tresoor.

Thesaurus. *gal. thresor: ital. thresoro: his. tesoro: ang. threasure.*

tresoor. j. tritsoor.

Abacus.

tresoorije.

Gazophilacium.

tresoorije der kercken.

Cimeliarchium sacrum.

tresoorier.

Quaestor aerarius: tribunus aerarius, arcarius. *vulgo* thesaurarius.

Treuren, trueren.

Moerere, dolere, tristari. *ger. travvren.*

treur-gheestigh.

Melancholicus.

treur-kleed. j. rouw-kleed.

treur-moedigh.

Melancholicus.

treurigh.

Moestus, dolens, moerens.

treurigh aen-sicht.

Frons nubila, matutina, obducta.

treurighlick.

Moestè, dolenter.

Triaeckel. j. dieriaeckel.

Theriaca.

Tribock.

vetus. ger . j. springhael., blije. vulgò tribucetum.

Trijle. j. trille.**Trijp, trijpe.**

Heteromallum, heteromaschalum, ‘ μ , vestis heteromalla lanea. *vulgò tripa. gal. tripe: ital. tripa: hisp. tripa.*

Trijp.

vetus. Intestinum. gal. tripe: ital. trippa: hisp. tripa.

trijpen. j. panssen.

Omasum, omasa, orum. *vulgò tripae. gal. tripes: ang. tripes.*

trijp-buyck, trijp-sack, pans-sack.

Venter. *q.d.* saccus intestinorum: & Venter collatiuus: gluto, *manduco*, *barathrum* macelli, *abdomen* insaturabile.

Trille, trillen. j. drille, drillen.

Trijsel.

Incerniculum, cribrum excussorium, cribrum frumentarium: instrumentum quo *frumenta* purgantur antequam molantur.

trijselen.

Incernere, cribrare frumentum & *metaphor.* Ignauè operam praestare, lentè & segniter agere.

trijseer-becken.

Cribrum, concha fistulosa.

Tripe. j. trijpe.

Omasum, &c.

Trippe.

sax. fris. sicamb. Calopodium, calo, caloeus ligneus.

trippen. j. trappen.

Calcere, conculcare. *gal. triper.*

trippen, trippelen, trepelen.

Saltare, tripudiare. *gal. trepiner.*

trippeler, trepeler.

Tripudiator.

Trits.

fland . j. kleyn koetsken.

tritsoor.

Abacus, repositorium. *gal. dressoir, thressoir: ang. dressoure, dresser.*

Tritter, dritter.

vetus. ger. Tritterus, eques auratus, sic dictus à trie siue drie. i. tres, ob duos iunctos equites, deinde verò expuncta t siue d littera ritter. Trimarchia quoque veteribus Gallis, equestris pugnae institutio fuit, quae ex tribus equis constabat q.d. trie-march. i. tres equi. Guil. Camd. ex Pausania.

Trobel, troebel. j. turbel.

Tumultus.

Troch.

Alueus linter. *ger. trog: sax. troch: ang. trouge, Verckens troch.* Aqualiculus.

troch.

holl. zeland. sicamb. fland . j. moelie. Mactra.

troch-wijn. j. leck-wijn.

Vappa.

Trochelen. j. drieghen.

Leuiter consuere.

Trock.

fland . j. treke. Tractus.

Troef.

Triumphus ludi.

troef-boeck.

fland. Chartae lusoriae.

troef-spel. j. kaert spel.

gal. ieu de trionfe: hisp. triomfo.

troeffen.

Ludere chartis.

Troeffel. j. truffel.

Troeften.

vetus. germ. sax. sic. Hortari, instigare, incitare, animare.

Troeffel.

holl. fris . j. truffel.

Troetelen.

Palpare, palpari, mulcere, blandiri.

troetelen.

Blandiri: omnibus modis & gestibus conari cuiquam placere, propriè suaviis & amplexibus, quos à turturibus docemur, *inquit Becanus.*

troetel-duyue,

per metathesim tortel-duyue. Turtur, Becano dicitur.

Troffel.

hol. fris . j. truffel. Trulla.

Trommel.

Tympanum. *ger. trummen: sax. trumme: ang. drumme.*

trommelen.

Pulsare tympanum, complodere tympana, tympanizare.

trommel-slagh.

Taurinus pulsus, complosa tympana.

trommel-slagher.

Tympanistes, tympanista, tympanotriba.

Trompe.

vetus. Tuba, cornu: cornu venatorium. *vulgò* trompa. *gal. trumpe: ital tromba: hisp. trompa.*

trompe.

Crembalum, μ : instrumentum è stomomate concinnatum, pueris in vsu frequens, quod labris comprehensum, modulatum sonum edit, dum ligula inflexa, quae medium secat, digito agitata perstrepit. *ger. trompff.*

trompe van den olifant.

Proboscis, promuscis, manus. *gal. trompe: ital. tromba: hisp. trompa.*

trompen.

vetus. flan. Largiores & laxiores manicae matronarum.

trompe.

Fallacia. *gal. tromperie. Trompen ver-koopen.* Dare verba, fallere.

trompen.

Modulari crembalo: & Canere tuba.

trompen, be-trompen.

Fallere: allicere, circumuenire fallaciis. *vulgò trompare. gal. tromper.*

trompette.

Tuba, tuba bellica, tuba classis, classicum, buccina. *vulgò trompeta. ger. trommette: gal. trompe, trompette: ital. tromba, trombetta, trompetta: hisp. trompeta: ang. trumpet.*

trompette.

Tubicen, aeneator. *ital. trombetta.*

trompetten.

Tuba canere, clangere. *ital. trombettare.*

trompetter.

Tubicen, aeneator, buccinator. *gal. trompetteur: ital. trombettiere: angl. trompetour.*

trompet-blaser. j. trompet-steker.

trompet-slagh.

Taratantara: tubae sonus: classicum: clangor.

trompet-steker.

Tubicen: & Bucco, bucculentus: cui tumidiores sunt buccae, aut os grandius.

Tronck. j. stronck.

Truncus, stirps, stipes, corpus arboris: & Stirps, progenies. *gal. tronc: ital. tronco: hisp. tronco.*

troncken. j stroncken.

Truncare. *gal. tronquer: ital. troncare.*

Tronie.

Vultus. *vulgò tronia. gal. trogne.*

Troon.

Thronus, solium.

Troost.

Solamen, solatium, consolatio, leuamen, leuamentum, subleuamen.

& Fiducia, spes. *ger. trost: ang. trust.*

trooste-loos.

Inops solatij & consilij, inops animi.

troostel-bier.

fris. Conuiuium funebre.

troosten.

Solari, adhibere, dolorem animi leuare, solatio esse. *ger. trosten.*

troosten. j. troesten.

Hortari.

Trop. j. druyue.

Vua.

trop.

fland . j. hoop. Cumulus.

troppe.

fland. Grex, collectio, turba. *gal. troupe, troupeau.* **By troppen.** *fland.* Gregatim.

troppeel.

Globus, congeries, congestum.

troppen.

vetus. fland. Congregari.

Troren. j. treuren.

Moerere.

Tros.

Collectio.

tros, trosse, torsch.

Racemus, vua, botrus.

tros, trosse.

Fascis, fasciculus. *ang. trusse.*

tros, trosse.

Impedimenta, farcinae, asseclae exercitus, clitellaria iumenta, calones, caculae.

tros, trosse.

sax . j. voer-kabel. Remulcus.

tros-boeuen.

Calator, calo, cacula, militaris seruus.

tros-hoere.

Sarcinaria ancilla, meretrix sarcinaria, meretrix militaris.

tros-peerd. j. som-peerd.

Iumentum sarcinarium.

tros-wijf. j. tros-hoere.

trosseel, torsseel. j. pack.

Sarcina.

trossen.

Conuasare, vasa vel sarcinas colligere.

trossen. j. packen.

trossen.

Succingere, colligere, colligare, suffarcinare. *gal. trousser: ang. trusse.*

trossen den mis-daedighen.

Sublimem in carcerem rapere. *gal. trousser.*

trossaerd. j. drossaerd.

Praetor, &c.

Trot, trotte.

ger. sax. Torcular.

Trot. j. draf.

Cursus, gressus, succussatio.

trotten.

ger . j. torden. Calcare.

trotten.

flan . j. drauen. Currere, cursare, discursare, succussare, gradi. *vulgò* trottare. *gal.*
trotter: ital. trottare: ang. trotte.

trotter.

Cursor, ambulator.

trotter, drauer.

Equus tortor, crucians, succussator, succussor, succussarius.

Trots.

Irritamen, irritamentum, comminatio, minae, insultatio, contumelia. *ger. tratz.*

trotsen, tratsen.

Irritare, insultare, minari: lacescere. *germ. tratzen.*

trotsigh.

Minans, minitans, minax, contumeliosus: fastosus.

trotsighlick.

Minaciter, minanter, contumeliosè.

Trouw, ghe-trouw.

Fidelis, fidus: iustus, verus. *germ. treuww: ang. trevve.*

trouwe.

Fides, fidelitas. *ger. treuvv: ang. treuth. i. veritas.*

trouw-braecke.

Perfidia.

trouwbraeckigh, trouw-brekigh.

Perfidus, foedifragus.

trouw-hander, trouw-hand.

Depositarius. *q.d. fida manus.*

trouw-hertigh.

Fidus pectore, animo.

trouwe-loos.

Infidelis, perfidus.

trouwe-loosheyd.

Perfidia.

trouwelick, ghe-trouwelick.

Fideliter.

trouwant.

Satelles, stipator, spiculator, latero, lateranus, praetorianus miles, somatophylax, lictor. *q.d.* **trouw-hand.** i. fida manus. *eo quòd manuum vice sit in defendendo.* *Ioan. Becan.* *ger. trabant: sax. drauant.*

trouwant.

metaphor. Vagabundus: & Parasitus, scurra: & ludius, ludio, deceptor. *vulgò* trutannus. *gal. truant: hisp. truhan.* **Luy trouwant.** Vappa, homo ignauus, iners.

trouwanten.

Otiosè vagari: & Agere parasitum, agere scurram: *vulgò* trutannizare, scurrari. *hisp. truhanear.*

trouwanterije. j. boeuerije.

vulgò Trutannia.

trouwen.

Coniugio iungere: & Coniugio iungi, coniugij fidem dare. *angl. bethroute.*

trouwen.

vetus . j. be-trouwen. Fidere, confidere.

trouw-bedde.

Thalamus.

trouw-rinck.

Annulus pronubus, annulus sponsalis: quo ceu arrhabone coniugij fides obligatur.

trouw-schat.

Arrha nuptialis: & Dos.

trouwens.

Bona fide.

trouweel. j. truweel.

Trulla.

Truchses.

germ. Dapifer. & *sicamb.* Praetor, praefectus.

Truchtin, truhtin.

vet. teut. Dominus. *Vulcan. Brug.* vide **Drutin.**

Trueren. j. treuren.

Moerere.

Truffe.

fland. Mendacium, nugae, fri-

uola, stropha. *vulgò* truffa. *gal.* truffe: *ang.* triffl'es.

truffe.

Mulier mendax & fallax.

truffen.

fland. Vendere nugas, vendere friuola: decipere, fallere, imponere. *vulgò* truffare.
ang. triffle.

truffer.

fland. Nugiuendus, friuolarius, impostor. *vulgò* trufator. *ang.* triffl'er.

Truffel.

sicamb . j. truweel. Trulla.

truffel.

vetus . j. vier-schuppe. Batillum.

Truffele. j. swamme.

Tuber.

Trugh.

vetus ger . j. drogh. Fallacia, impostura.

trugh-licht.

sicamb . j. drogh-licht.

trug-naghel.

ger. sicamb. Bulla: caput vmbellatum clauis, in bullae modum fastigiatum, quo superbarum aedium fores configi solent: *inferioribus germanis* **deur-naghel & harnas-naghel** dicitur.

truggelen.

Aeruscare, aera seu pecunias & cibum vndique colligere praestigis & fallaciis.

truggelen.

Sortiri.

truggeler.

Aeruscator: qui mendaciis fallaciisque captat quaestum, & malis artibus corradit pecuniam.

Truye.

Sus, scropha: troia *apud veteres. ita. Troiani, Troiam, id est, scropham, in sua moneta dicuntur habuisse expressam. gal. truye: ital. troia.*

truye.

Machinae bellicae genus: instrumentum quo muros fodiebant, vt sus terram rostro. *Iust. Lips.*

Trul, trulleken.

Mentula. *vulgò trulla. Trulla autem veteribus Latinis teste Varrone fuit vasculi genus, è quo aqua in aliud vas transfundebatur: à transuolando traijciendóue dictum. vide Totel-manneken.*

Trunckelen. j. tronckelen.

Trutin. j. drutin.

Truts-man, truceman.

fland. Interpres. *gal.* *trucement, truceman:* *his.* *trujaman:* *ital.* *droguemam:* *dictio Arabibus & Chaldeis familiaris, qui dicunt turgeman. Aegidio Tschudo vox truscheman videtur esse Germanica. q.d. teutscher man. i. vir Germanus siue Teutonicus.*

Truwant. j. trouwant.

Truweel.

Trulla: instrumentum caementariorum trigonum, quo calcem saxi impingunt. *gal.* *truelle:* *ang.* *trevvel, trovvel.*

T S

Tsaeghe. j. saeghe.

Horror, &c.

Tsaemen. j. saemen.

Simul.

Tsaerd. j. saerd.

Tener, mollis.

Tseffens. j. seffens.

Vnà, simul.

Tseghe. j. seghe.

Capra.

Tsitteren, tsetern. j. citteren.

Tremere.

Tsop. j. sop, top.

Cacumen, iugum.

tsoppen, soppen.

Apices siue cacumina demere aut amputare.

T V

Tucht.

sicamb. Disciplina, doctrina, modestia, honestas, virtus. *ger.* *zucht.*

tucht-heer.

Censor morum.

tucht-huys.

vetus . j. schole. Schola.

tucht-leere.

Ethice, philosophia moralis.

tucht-meester.

Censor, morum magister, moderator iuuentae, paedagogus.

tuchtigh.

Modestus, honestus vrbanus, verecundus, castus pudens. *ger. zuchtich.*

tuchtigh.

fland. Caruliens. **Tuchtigh zijn.** Naturae instinctu in Venerem rapi.

tuchtighen.

Moderare, moderari, corripere, adhibere correctionem, domare, probos mores docere.

Tuck.

Tactus, tactio. & Ictus, pulsus frontis.

tuck.

Fraus, fallacia, insidiae, machinatio, . *ger. duck, tuck.*

tuck-reyse.

Aggressio fraudulenta, excursio.

tuckachtigh.

Fallax, dolosus, fraudulentus: petulcus: petulans.

tucken, tocken. j. toetsen.

Tangere, icere. *gal. toucher: ital. toccare: hisp. tocar.*

tucken.

Arietare.

tucke-bollen.

Arietare capite: coniscare: capite quater: capita inter se collidere more arietum: aduersis frontibus concurrere, inter se aduersis cornibus incursare.

tuck-noten. j. rol-noten.

Impetere nuce nucem.

Tuckele.

hol. fris . j. kekele. Stiria.

Tudder.

fris . j. tuyer.

Tueghel j. teughel.

Habena.

Tuelen. j. tuylen.

Tueluwen, teuluwen.

fland . j. kneden. Depsere, subigere.

Tueuen. j. toeuen.**Tuf-steen, tof-steen. j. sand-steen.**

Tophus, porus, lapis arenarius. *ger. tuf-steyn, tophstein: sax. topsteyn: gal. tuffeau: ital. tofo.*

Tuffel, toffel.

sax. sicamb. fris. hol . j. pantoffel. Crepida.

Tuyd, tuyt. j. velghe.

Modiolus rotæ.

Tuyer.

Pedica, lorum, loramentum: restis qua pecora in pascuis vinciuntur.

tuyer.

Series longa rerum connexarum.

tuyeren.

Vincire pecora in pascuis: vincire pedicis, connectere, nectere continuato ordine: ligare. *ang. tye.*

Tuyf.

hol. sicamb. Tiara, cidaris. *ang. tuffet, tufte.* i. apex.

Tuyf-steen. j. tuf-steen, tof-steen.

Tophus.

Tuyfel. j. vijsel.

Mortariolum.

Tuygh, tuych, tugh.

sax. sic. Materia.

Tuygh, ghe-tuygh.

Arma, artium instrumenta, armamenta, impedimenta, ornamenta. *germ. zeug: sax. tugh.*

tuygh-huys.

sax. sicamb. Armamentarium. *ger. zeughauss.*

Tuyghe. j. ghe-tuyghe.

Testis. *sax. tuge*

tuyghen. j. ghe-tuyghen.

Testari, testificari, testimonium dicere. *sax. tugen.*

tuygh-baer.

Testimonio idoneus.

Tuyl.

Agricultura, agricolatio, labor, opera, opus.

tuylken. j. keyken.

Flos armerius, cariophyllus minor: armeria.

tuylken.

Sertum, seruia, fasciculus odoratus, pastillus è floribus: olfactorium: fasciculus florum.

tuylken.

Becano dicitur id quod pileis supernè ornatus causa solet imponi.

tuylen. j. teulen.

Colere agrum.

tuylen.

Laborare, opus facere. *ang. toyle, tulle.*

tuylen.

Lasciuire, lasciùè viuere. *Becan.*

tuylen sijnen tuyl.

Furere suum furorem. *Virgil. Hunc sine me furere antè furorem.*

Tuymelen.

Voluere, volutare, circumagere, rotare, in gyros torquere: rotari: volui, volutari. *sax. tummelen: ang. tumble.*

tuymelen.

Petauristam agere, cybisterem agere: voluere se in caput: in caput volui manibus pedibusque adductis: à capite in pedes imos se reuoluere: praecipitari.

tuymeler.

Petaurista, cybister.

tuymeler.

Tormenti bellici siue bombardae maioris genus. *vulgò mortarium.*

tuymeler.

holland. Delphin, delphinus: belua marina omnium animalium marinorum & terrestrium velocissima: *Hollandis sic dicta à mirabili agilitate siue moblitate, qua se in maris superficiem frequentissimè vibrat.*

Tuyn-haghe.

Sepes, septum, sepimentum, vallum.

tuyn.

hol. fris . j. hof kruyd-hof. Hortus.

tuynen.

Sepire, obsepire.

tuyninghe.

Sepimentum.

tuyn-kersse.

holl . j. hof-kersse. Cardamum, nasturtium hortense.

tuyn-klocke. j. klocke.

Conuoluulus.

tuyn-konincksken.

sax. sicam . j. netel-konincksken. Regulus, trochilus.

tuyn man.

hol. fris . j. houenier. Hortulanus, olitor.

tuyn-schere. j. dack-schere.

tuyn-staeck.

Sudes, sudis, palus, vallus, longurius. & *per metaph.* Homo stupidus, stipes qui non mouetur ad aliquid agendum quod oportet.

Tuyschen.

ger. sax. sic . j. tuytelen, tommen. Permutare, commutare, à *Theuth siue Theutate, hoc est, Mercurio, mercatorum negotiatorumque Deo.*

tuyschen.

Ludere alea, ludere aleam, ludere lucri spe & damni periculo. à *Theuth siue Theutate, id est Mercurio, prisco deo siue daemone Aegyptiorum, talorum alearumque; primo inuentore, quem Galli & Germani in primis coluerunt.*

tuysch-baene.

Area aleatoria.

tuysch-schole.

Ludus aleatorius, schola aleatoria.

tuysch-spel.

Alea, ludus aleae, ludus tesserarius.

tuyscher.

Permutator.

tuyscher.

Aleator, aleo.

tuyscherije.

Ludus aleae.

Tuyt, tuyte.

holl. fris j. velghe. Modiolus rotae.

tuyte, tote.

Papilla. & Mamma, huber. . *ger. tutte, dutte: gal. tette. tetin: ital. tetta: his. teta: ang. teate.*

tuyte.

Obba, amphora, cyrnea.

tuyte, tote.

Cornu.

tuyte.

Tutulus, conus, cirrus, suggestum comae, capillus in circum tortus: capilli

matronarum ad verticem capitis conuoluti, & in altum congesti.

tuyte.

Panus, tramae inuolucrum, florum congeries.

tuyt-band.

Fascia crinalis, frontale muliebre, taenia.

tuyt-horen.

Cornu, buccina.

tuyt-horenken.

Fistula cornea.

tuyt-muyl.

Broncus, brochus.

tuyt-pot, tuyt-kanne.

Cirnea.

tuyt-schoenen. j. tote-schoenen.

tuyt-wl.

Bubo cornutus.

tuyten.

Canere cornu, cornu inflare, clangere, buccinare.

tuyten.

Tinnire, strepere.

tuyten in de oore.

Dicere in aurem, insusurrare in aurem.

tuytinghe.

Susurrus, sibilus, tinnitus aurium.

Tuytelen. j. tuyschen, tommen.

Commutare, permutare.

tuyteler.

Permutator.

Tulpe.

Tiara, cidaris: tuliban: insigne capitis ornamentum Turcarum.

Tulpe, tulpisch.

Stipes, stolidus, stupidus, bardus, ineptus.

tulpen. j. slaen.

Batuere, verberare. *ger. dulpen, tulpen.*

tulpen.

fland. Comessari, pergraecari, bacchari, insanire.

tulper.

fland. Ebriosus, potor, potator, bacchans.

Tummelen.

sax . j. tuymelen. In gyros torquere equum.

Turbant. j. tulpe.

Tiara.

Turbel.

Turba, tumultus, tumultuatio, turbatio, perturbatio. & Turbidus, conturbatus, confusus, non clarus. *gal. trouble.*

Turbot. j. terbot.**Turck, torck.**

Turca, Turcus. *vide in Nomenclatura.*

Turckoys.

Iaspis aërizusa: iaspis Caspia: eranus, eranos, cyanus, cyanos: lapis turcinus. *vulgò turcicus. dictus autem turcinus à colore caeli: turcino enim caeruleus color est Italis: Matthiolus. gal. turquoise: ital turchesa, turchina: hisp. turquesa.*

Turf. j. torf.

Gleba bituminosa.

Turtel-duyue. j. tortel-duyue.

Tusschen.

Inter. *ger. zvvuschend: sax. twvischen.*

tusschen-beyde.

Intermedius, interiacens.

tusschen-beyden gaen.

Intercedere, interuenire, interiicere se contentioni, pugnae, &c.

tusschen-beyden spreken.

Conciliatorem agere.

tusschen-beyden-heyd.

Intercapedo.

tusschen-komen.

Interuenire, intercedere.

tusschen-komer.

Interuentor, interpellator, intercessor.

tusschen-scheed.

Interuallum.

tusschen-setten.

Interponere, interserere, interiicere.

tusschen-spraecke.

Interloquutio, sermonis interpositio.

tusschen-spraecke. j. middeler.

tusschen-spreken.

Interloqui, interfari.

tusschen-wand, tusschen-weegh.

Paries medianus, intergerinus.

tusschen-wijdde.

Interstitium.

T VV

Twaelf. j. twelf.

Duodecim.

twaelfaerd.

fland . j. oort. Duodecim minuta: quadrans, teruncius.

Twalch, twalck.

ger. sax. sicamb. Lolium.

Twantelen.

Fluctuare animo, dubitare, in dubio esse: subdubitare.

Twee.

Duo, bini. *germ.* zvvvey, zvveen, zvvo: *sax.* tvve: *ital.* duo, dui: *ang.* tvvoo, tvvayne.

twee en twee.

Bini.

twee-back.

sax. sicamb. fris. holl. Panis bis coctus, panis nauticus, buccellatum: *copta.* **biscuit**
vulgò vocatur peregrino nomine.

twee-blad.

Bifolium, gramen Parnassi.

twee-bijl.

Bipennis. *ang.* tvvibil axe.

twee-borelinghen.

vetus. fland. Gemini.

twee-dagigh.

Biduanus.

tweeder-ley.

Bifariam, duplex.

twee-draght.

Dissensus, dissensio, dissidium, discordia.

twee-draghtigh.

Discors, dissidens.

twee-hoeck.

Biuium.

twee-iaerigh.

Biennis, bimulus, bimus.

twee-klincker.

Diphthongus.

twee-licht.

sax. fris. sicamb. Crepusculum, lux dubia. *ang. tvvyelichte.*

tweelingh.

Dydimus, geminus, gemellus.

twee-mael.

Bis.

twee-mael grooter.

Duplo maior.

twee-sick.

sax. sicamb . j. twee-lingh.

twee-sins.

Dupliciter, duobus modis, bifariam.

tweeseken.

sax. Gemini, gemelli.

twee-snedigh, twee-snijdigh.

Anceps, vtrinque acutus.

twee-spalt.

sicamb. Dissidium.

twee-spronghe.

holl . j. twee-wegh. Biuium.

twee-tongigh.

Bilinguis.

twee-verwigh.

Bicolor,

twee-voetigh.

Biceps.

twee-vorckigh.

Bifurcus, bisulcus.

twee-voudigh.

Duplex.

twee-wegh.

Biuium.

twee-wegigh.

Biuius.

twee-werf.

Bis.

tween.

vetus. Dissidere, differre, discrepare.

twelf.

Duodecim, bis sex. *germ. zvvolf: ang. tvvelue.*

twelf mael.

Duodecies.

twelf-stecken.

sax. sicamb. Ludere duodecim scrupis.

twelfste.

Duodecimus.

twenter-dier, twinter-dier.

fris. Animal bimum.

tweentigh. j. tweyntich, twintigh.

Viginti.

tweern. j. tweyn.

Filum duplex.

twees.

holl. fris . j. twee-mael. Bis.

Twiefelen.

fland. Blandiri, delinire.

Twey.

sax. fris. sicamb . j. twee. Duo.

tweyffel. j. twijffel.

Dubium.

tweyn, twijn, tweern.

Filum duplex, filum tortum, retortum. *vulgò* duplarium. à *twey siue twee*. i. Duo.
ang. tvvyne.

tweynen, twijnen.

Duplicare, conduplicare fila.

tweyn-draed.

Filum duplex.

tweyn-garen.

Filum duplex.

tweyn-molen.

Rhombus.

tweyntigh, tweentigh, twintigh.

Viginti, bis deni, bis decem, viceni. *germ. zvvventzigh: ang. tvventye.*

tweyntigh-mael.

Vicies, vigeicies.

Twelf. j. tweelf.

Duodecim.

Tweng riem.

hol. fris . j. span-ader.

Twent. j. twint.

Nihil.

Tween. j. tweern.

Twie. j twee.

Duo.

twie-licht. j. twee-licht.

twiet-broeder. j. ghe-tweet broeder.

Twij.

vetus . j. twee. Duo.

twijffel, tweyffel.

Dubium, dubitatio, scrupulus, à **twij** *siue* **twey. j.** duo, *sicut* dubius & ambiguus à *duo* & *ambo*. *ger.* *zvveiffel*.

twijffelen.

Dubitare, ambigere, haesitare, haerere animo, fluctuare, nutare, titubare, animo. *ger.* *zvveiffelen*.

twijfel-moedigh.

Dubius animi, desperans.

twijffel-moedigheyd.

Desperatio.

twijfelachtigh.

Haesitabundus, haesitans, dubius, incertus, ambiguus, anceps: suspensus.

twijffeligh.

Ambiguus.

Twijn. j. tweyn.

Filum duplex.

Twijgh.

ger. sax. sicamb. fris. holl. Ramus, virga, vimen, surculus, frons. *ang. tvvigge.*

twijghen.

ger. sax. sicamb. fris. Plantare, inoculare, inserere, pangere.

twijgher.

vetus. Frutex.

Twint, twijnt, twent.

vetus. fland. holl. Nihil, nihilum, nihili, non, minimè, minimum.

Twint achten.

vet. Floccipendere, floccifacere, nihili pendere, nihili facere, *dictio Poëtis Rhythmicis nunc adhoc vsitata.*

Twintigh. j. tweyntigh.

Viginti.

Twist.

Discordia, altercatio, dissidium, controuersia, contentio. *q.d. tweest. à twee.* i. duo.

twist.

Rami abscissi, ramalia.

twist. j. twijn.

Filum duplex, retortum. *ang. tvvyst.*

twisten.

Discordare, altercari, dissidere, contendere, litigare.

twisten. j. twijnen.

Duplicare, retorquere, contorquere fila.

twistigh.

Contentiosus, litigiosus.

u Vocalis.**UChten-stond.**

hol. Tempus matutinum.

uder, uyder, huyder, wder, wr, ore.

Vber pecudum: . *sax. ieder: ang. vdder.*

uder-bret, uder-braedt.

Sumen.

ufenen. j. oeffenen.

Exercere, exercitare.

uyt. j. wt.

Ex.

ulck, ulch.

sicamb . j. *aiuyn*. Coepa.

ulck, ullick.

fris . j. visse. Ictis.

ukke. j. bulle.

Taurus.

ullinck.

sicamb . j. ulck. Ictis.

ulpen-been. j. elpen-been.**ummer.**

holl . j. immer, emmer.

unck, onck.

Encaustrum: & Atramentum.

uncken, unckeren.

Gemere.

unckeren, hunckeren.

fland. Hinnire.

unghel.

vetus. sicamb. Abdomen, seuum.

ungheren.

hol . j. tooueren.

ungher-hoere.

hol. Malefica, incantatrix, mulier diabolica.

unghers.

hol. Maleficus, veneficus, diabolicus.

unghers eyeren.

hol. Volua, phalli, busonum oua: fungus priapeius, phallus. q.d. manium siue cacodaemonum oua. Adr. Iun.

unsel, unsplit.

germ. sax. sicam . j. ruet. Sebum.

unte.

vetus. Vsque, eò vsque.

unster, vnser, unssel, enssel. j. knip-waghe.

Statera: trutina campana.

up.

fland . j. op. Super.

uppigh.

germ. sax. sicamb. Lasciuus.

ups-hemmen, ups-hemen.

Emutire, edere minimam vocem: incipere minimam mentionem.

uperken.

Cheopina, hemina, cyathus.

ur.

ger . j. or, oor. Magnus, &c.

ur-ald.

Valde senex.

ure.

Hora. . *gal. heure: ital. hora: hisp. hora: ang. houre.*

ure.

Oportunitas, commoditas.

ure.

siue ur, inquit Becanus, est temporis oportunitas: eo quòd nihil hac sit ad res gerendas maioris momenti.

ure.

Vicissitudo, mutatio ex alio in aliud. **Goede ure om iemanden aen te spreken.** Mollia tempora fandi, mollissima tempora fandi: cùm quis ad colloquendum facilius est, minusque morosus. **De uren van eenen mensch kennen.** Viri molles aditus & tempora nosse. *Virg.* **Ter goeder uren.** Fausto omine, bonis auibus, auspicato, ,

ventus secundus, & prosper. *hinc gal. heureux. i. felix. Ioach. Perion. gall à la bonne heure.*

urigh, ur-maeligh.

Mutabilis, inconstans: & Horarius, vnius horae.

urigh mensch, ur-maeligh.

Homo versatilis, sui dissimilis, moribus inaequalibus praeditus, varius, varians, mente mutabilis, sibi ipsi inaequalis, parum secum constans, importunus, difficilis, parum commodis moribus, intractabilis, morosus.

ur-klocke.

Horologium: aeraementum horarum.

ur-looper. j. sand-looper.

ur-maeligh. j. urigh.

ur-werck.

Horologium: horarium, machina horaria.

ur-werck-maecker.

Faber automatarius.

ur-wijser, handeken.

Solis vmbilicus, stilus hemospherij horas monstras: gnomon, sciateron.

us.

vetus. fland. fris . j. ons. Nos, nobis.

use.

vetus. fland. holl. fris . j. onse. Noster.

usard, usward.

vetus. holl. fris. Ad nos, apud nos.

uvel. j. euel.

Malus.

uven, uvenen. j. oeffenen.

uveren.

Auere, concupiscere. *q.d. ijueren,* zelare.

uveren, nuveren. j. heysschen.

Petere, poscere.

V Consonans

V A

Vacht, vlies.

Vellus: & Globus lanae, coagmentum lan .

vacht.

Pars esculenta.

vacht.

germ. sax. sicamb . j. maend-kost. Demensum.

Vack. j. vackeel.

Contignatio.

vacke. j. fackeel.

Fax. ital. face.

vacke.

sax. sicam. hol. Apertura, foramen. & Capsa, capsella, loculamentum.

vacke.

sax. sicamb. Ala. ger. facken.

vackeel, vack.

Contignatio, contabulatio, structura, pars structurae aut aedificij.

Vadde.

Laganum: libi admodum tenuis & flaccidi genus.

vadde.

Fungus, clauus, patella in arboribus.

vadde.

Ignaua mulier: ignaua & deformis puella.

vadden.

Deflorere, deflorescere, flaccescere. *ang. fade.*

vaddigh.

Flaccidus, flaccescens, languidus, ignauus. marcidus, torpidus, veternosus, piger.
gal. fade: ang. faded.

vaddigheyd.

Languor, marcor, ignauia, veternus, pigritia, torpor.

Vaddoose. j. vandoose.

Venefica.

Vadem.

sax. sicamb . j. draed. Filum. ger. faden: ang. fadome, fathome.

vadem.

Filum quod intra manus extensas continetur: mensura manuum expansarum: vlna: passus, *spatium quod vtrinque manus extensione completur, continetque pedes quinos: orgyia, pedes sex cum quadrante.*

vademen een naelde. j. vessemen.

Acum filo trajcere.

vademen, om-vademen.

Vtraque manu extensa complecti.

Vader.

Pater, parens, genitor. : *ger. vatter: ital. padre: his. padre: ang. vatter.*

vader des huys-ge-sins.

Pater familiâs.

vader-erue.

Patrimonium.

vader-land.

Patria: solum genitale, patrium, natale: mater, populonia mater.

vader-landsch.

Patrius, vernaculus.

vader-loos.

Orbus patre, carens patre, .

vader-loos kind.

Pupillus, orphanus.

vader-slagh.

Patricidium.

vader-slachtigh.

Patricida.

vaderlick.

Paternus, patrius.

vaderlick, vaderlicken.

Patriè, paternè.

vadersse. j. ghe-vader.

Onomastria: mater spiritualis.

Vadoose. j. vandoose.

Vadsigh. j. vaddigh.

Vaeck, vaecke. j. vake.

Saepe.

Vaeck.

Sopor, somnus.

vaeck hebben.

Dormiturire.

vaeck-loos.

Insomnis.

vaeckeren.

Dormitare.

vaeckigh, vaeckerigh.

Soporatus, somniculosus, somnolentus.

Vaecken. j. vaken.

Saepe.

Vaeghen, veghen.

Purgare, tergere, verrere, radere.

vaeghen-vier.

Purgatorium, ignis purgatorius, erebus expiatorius.

vaeghsel.

Purgamen, purgamentum: quisquiliae.

Vaegher, vegher.

Qui ad quiduis cum alacritate expediendum est idoneus: expeditus ad quiduis promptè peragendum. Becan.

Vael, vaeluwe.

Heluus, giluus, color medius inter album & ruffum: subruffus, valius. *germ. falb: sax. vahl: gal. paille, paillet, baillet: ital. paglio: hisp. paio.*

vael-bruyn.

Hyacinthinus, amethistinus. *ger. veilbraun.*

vaelen hengst.

Equus valius. *Adr. Iun.*

vael kleed.

Vestis decolor: cuius color euanuit & effloruit, propter imbrem aut continuum attritum.

Vaele, veyle.

Hedera.

Vaen.

vetus . j. vanghen. Capere.

Vaendel, vendel. j. vaene.

Vexillum.

vaendelingh, vendelingh.

holl. fland. Vexillum.

vaene.

Vexillum, signum, signum militare: bandum *apud Procopium*: labarum, *siue* laborum, *vt scribit Turnebus*: cantabrum, *siue* contrabrum, *vt conijcit Turnebus*. Aquila, draco, vexillum, flamula rufa; *muta signa sunt, ait Veget.* *ger. fenlet sax. fehnlin: his. vaendera, bendera.*

vaene, kerck-vaene.

Labarum sacrum, vexillum sacrum: fano, fanon: confanum, *vulgò Eccles. dicitur.*

vaene, vendel, vaenken, bende krieghs-volcks.

Cohors, turma militum sub vno vexillo militantium. *vulgò banda.*

Vaene.

Mensurae quatuor *rerum liquidarum praecipuè.*

vaene.

Palear: pellis è boum gutture instar vexilli dependens. *gal. fanon.*

vaen-be-schermer.

Antesignanus.

vaen-draegher, vaen-drigh.

Signifer, vexillarius: cantabrarius, qui cantabra & alia signa fert, *Codex Theodos.*
Draconarij. i. signiferi, *Modestus de vocab. rei milit.* Aquiliferi, qui aquilam ferunt:
Imaginarij *vel* imaginiferi, qui Imperatoris imagines portant, &c. *Veget. de re milit.*
vulgò bandophorus.

vaen-kruyd.

fland . j. nies-kruyd.

vaen-leen.

vulgò feudum vexillatum, vanolehenum. *vide* **Koningh-stuyr.**

vaenken.

Paruum vexillum.

vaenken. j. vlagghe.

Aplustre.

vaenken krijgh-volcks. j. vaene.

Cohors, turma militum.

Vaer.

Metus, terror, horror: & Periculum. *gal. effroy, frayeur: ang. feare.*

vaer-weder.

vet. Horrida tempestas.

vaeren.

vet. Metuere, timere. *angl. feare.*

vaeren.

Taedere. & Desuetudine affici.

vaerlick, sorghelick.

Timendus, terribilis, horrendus: & Periculosus.

Vaer, vaerd, veer.

Traiectus: locus vbi traicitur fluuius: Portus, & nauium cymbarumque statio, à qua, conscensa

nauī aut scapha, traicimus: portorium. *ger. phor, phord, phurt.*

vaer-boot, barsie.

Nauis actuaria, nauigium actuarium.

vaer-ghe-wand. j. schip-ghe-wand.

Armamenta nauis.

vaer-gheld.

Naulum, portorium, porthmion, sors nautica vel traiecitia: pecunia traiecitia, pecunia nautica: vectura.

vaer-glas. j. zee-kom-pas.

Amusium, pixidicula nautica.

vaer-man.

Portitor, vector: porthmeus. & Nauta, nauiculator. *ang. vvheryman.*

vaer-meester.

Portitor, vector, lintrarius: *qui traicit homines.*

vaer-pleyte. j. vaer-schuyte.

vaer-schat.

fland . j. vaer-gheld. Naulum, portorium.

vaer-schip.

Nauis vectoria.

vaer-schuyte.

Cymba. & Ponto. & Hippago, nauis traïciendis fluminibus idonea.

vaer-waeter.

Aqua nauigabilis.

vaer-wegh.

Actus: via per quam iumentum vel vehiculum agere licet.

vaerd. j. vaer.

Traiectus, traiectio.

vaerd, water-loop.

Aquaeductus, meatus, alueus, fossa.

vaerd, vaerde, veerde.

Iter, via: expeditio.

vaerdigh, veerdigh.

Expeditus, accinctus, praecinctus: itineri accinctus, paratus, promptus, agilis.

vaerdighen.

Expeditare.

vaerdighen.

Offerre.

vaerdigheyd.

Agilitas, promptitudo.

vaerdighlick.

Expeditè, celeriter, agiliter.

Vaeren.

Tendere proficisci, vehi, petere locum aliquem, meare. *ger. faren.*

vaeren.

Vehi navi aut curru.

vaeren.

Valere, gerere, habere se hoc aut illo modo. *ang. fare.*

vaeren. j. ghe-vaeren, ghe-schieden.

Fieri, euenire, contingere. **Het vaert ghemeynlick soo.** Ita plerumque fit.

vaeren in yemands reden. j. scheuren.

Interloqui.

vaerende haue.

Mobilia bona, res mobiles, supellex: & Ruta caesa.

vaerende vrouwe, vaerende wijf.

vet. Dryas, hamadryas, syluarum dea.

vaerende wijf.

vetus . j. touerersse. Incantatrix, venefica: volatica mulier, *apud veteres, teste Adr. Iunio.* strix volatica.

vaerende wijf.

vetus. Mulier peregrina. & Meretrix.

vaerende wijf.

vetus . j. draeyenden wind. Turbo, vortex.

Vaeren, vaeren-kruyd.

Filix, thelypteris. *ger. farn, farn-kraut. sax. farn, farn-krut. ang. ferne, fearne. farn.*

Vaeren.

Metuere. *vide Vaer.* Metus.

Vaerent, verent.

Anno praeterito, anno superiori. *q.d. ver-iaerent.*

Vaerghen, verghen.

fland. Proponere, exigere.

Vaerinck, vaerincks.

fland. Ilicò, citò, statim.

Vaesche.

Fantasia, delirium.

Vaesche.

fland . j. vesche. Fascia.

vaeschen. j. veschen.

Fasciis ligare.

Vaese. j. vaesken, vese, vesken.

Fibra, capillamentum, festuca.

Vaese. j. vaesche.

Phantasia, delirium.

Vaesen, faesen.

fland. Farcire.

vaesel-borse. j. faesel-borse.

Vaesemen. j. vesemen, vessemen.

Vaeten, vaets. j. vaten, vats.

Vake, vaken.

sax. fris. sicamb. hol. Saepe, frequenter: & Citò, statim

Valck.

Falco. *ger. falck: sax. falck: gal. faulcon: ital. falcone: hisp. falcon: halcon: ang. falcon.*

valcken-beck.

fland . j. heyr-haemer. Cestra, malleus ferreus, acuminatus. à rostri falconis similitudine dictus.

valckenaer.

Accipitrarius; auarius. *vulgò falconarius.*

valckenet.

Tormentum campestre, oblongum, sed non ita largum. *vulgò falco & falconellus, falconetum. gal. faulconneau.*

Val.

Casus, lapsus, ruina: & Casus fortuitus, fors, fortuna. *ang. fal.*

valle.

Decipulum, decipula, tendicula, laqueus: transenna. *ger. fall: ang. pitfall.*

val-strick der vogelen.

Tendicula auium.

valle.

Ophidium: *genus piscis.*

vallen.

Cadere, labi, collabi, dilabi, ruere, corruere. *ger. fallen: ang. falle.*

vallen te deele.

Obuenire, obtingere.

vallen in de straffe.

Multam committere.

vallen in slaep.

Consopiri, incidere in somnum.

val-brugghe.

Pons versatilis, pensilis, subductilis.

val-deure, vald-deure, vald-poorte, voud-deure.

Valuae, ianae plicatiles, ianae bipatentes, valu bifores. à **valden** siue **falten** quod plicare *Germanis superioribus dicitur.*

val-deure.

Ianua subductilis, ostium cadens. à **vallen.** i. cadere.

val-hoed.

Cesticillus: circulus qui puerorum capitibus, ne casu laedantur, imponitur.

val-poorte.

Cataracta, porta ex funibus aut catenis pendens, quae attolli & demitti potest.

val-strick.

Laqueus.

val-veken, klap-veken.

Clastrum prati vel agri: vectis: vataracta vltro recidens in seram, seque claudens.

vallende euel, vallende sieckte.

Morbus caducus. *vide euel.*

valligh.

Procliuis in ruinam, caducus, ruinosus: & Qui succumbit & causa cadit.

valligh oft velligh worden.

vet. Succumbere, vadere causa, amittere litem.

Valleye.

Valles, vallis. *gal. vallee: ital. valle: hisp. valle: ang. valley.* **Ronde valleye.**
Conuallis: vallis vndique montibus & collibus inclusa.

Valm-duyue.

Palumbes, palumbus.

Valsch.

Falsus, improbus, fallax, fucosus, fucos tectus, adulteratus, fictus, simulatus. *ger. falsch: gall. faux: ital. falso: ang. false.*

valscheyd.

Fallacia, dolus, malitia, prauitas.

valschelick.

Falsò, perperam, fallaciter, iniquè.

valschen. j. ver-valschen.

Adulterare.

valscher. j. ver-valscher.

valschaerd.

fland . j. ver-valscher.

Valüe, valuwe. j. vael.

Heluus.

Van.

De, à, ab, abs, ex, prae. *ger. von.*

van achter.

A tergo, post tergum, retrò, ponè.

van by.

Cominus, propè.

van liefde, van pijn.

&c. Prae amore, propter amorem, prae dolore, propter dolorem.

van ioncks af.

vide Jonck.

van den hoofde tot de voeten.

A capite vsque ad pedes.

van veur af.

Ab initio, iam inde ab initio, iam inde à principio.

van hier.

Hinc.

van daer.

Illinc, istinc.

van Antwerpen ghe-boren.

Antvverpianus, ab Antvverpia, ex Antvverpia: è Corintho, ab Aritia, â Placentia, ex Aulide.

van deure tot deure.

Ostiatim.

van veur af.

Ab initio, iam inde ab initio, iam inde à principio.

van waer.

Vnde.

van noode zijn.

Opus esse.

van selfs.

vide selfs.

van stonden aen. j. ter-stond.

Ilicò.

van blijdschap weenen.

Lachrymare prae gaudio.

Vanck. j. vangh.

Vanden.

fris. sicamb. hol. Visitare, inuisere aegrum.

Vandoose, vandoose.

Lamia, incantatrix, mulier venefica, volatica Thessala siue Thessalica: mulier Valdensis. *Valdensis gens praeter caeteras veneficij & haereseos nomine notata fuit: vnde venefici & incantatores vulgò habiti. gal. vandoise.*

Vane. j. vaene.

Vexillum.

Vangh, vanck.

Captura, captus. & Decipulum, tendicula.

vangh, vanck.

Pars carnosior bouis sub ventre circa femora siue femina, quae manu capitur attractaturque ad explorandam & tentandam bouis pinguedinem.

vanghen.

Capere, prehendere, comprehendere, apprehendere: corripere: iniicere manus, manicas, catenas: excipere incautum, deprehendere, coniiicere in carcerem, in vincula: dare in custodiam, condere in carcerem, vinculis mandare.

vangh-vraeghe.

Ceratina: argumentatio sophistica inexplicabilis: argumentum cornutum.

vanghenisse.

Carcer, captiuitas.

vanghenis-braecke doen.

fland. Vincula carceris rumpere.

vanghen-stock.

Robur, lignea custodia, arca robustea.

vangher.

Captor, apprehensor.

vangher. j. slagh.

Decipula.

vangher, weyd-sack.

Bulga, hippopera, ascopera.

Vare varen. j. vaere, vaeren.

Varinck. j. vaernick.

Varninck. j. varre.

Taurus.

Varre. j. verre, stier.

Taurus.

Varse, verse, vers-kalf.

Bucula vitula, iunix, iuuenca.

Varre. j. verre.

Longè.

Varwe. j. verwe.

Color.

Vase. j. vaese.

Vasel. j. vaesel, fasel.

Vast.

Firmus, fixus, solidus, ratus, constans, immobilis. *germ. vest: ang. fast.*

Vast land.

Continens, terra firma.

vast.

Firmè, firmiter.

vast.

Multum, multoperè, admodum, impendio, impensè, enixè, valdè, vehementer, magnoperè. & Assiduè, continuò, semper.

vast in een.

Densus, confertus.

vast maecken.

Firmare, confirmare, roborare, stabilire, solidare, solidum & firmum reddere: ratificare, ratum reddere.

vast slaepen.

Altùm, altè, profundè, arctè, dormire: grandi & arctiore somno teneri.

vast staen.

Constare, consistere.

vast-standigh.

Stabilis, constans.

vast houdende.

Tenax, auarus.

vastheyd, vastigheyd.

Firmitas, soliditas, stabilitas, firmitudo.

vastelick.

Firmè firmiter, & constanter, asseueranter.

vasten. j. vesten.

Figere *ang. faste.*

Vasten.

Ieiunare, abstinere à cibo. *ger. fasten: ang. fast.*

vasten-auond.

& *euphonia gratia*, **vastel-auend**, Dionysia, Bacchanalia, Liberalia: Bacchantium siue insanientium feriae, quae quadragesimale tempus praecedunt: dies hilariorum.

vastel-auond houden.

Bacchanalia agere, Dionysia exercere.

vastene.

Ieiunium: & Tempus quadragesimale, quadragesima: quadraginta dierum ieiunium perpes & continuum. *vulgò carnispriuium quadragesimale.*

vasten-dagh.

Feriae esuriales: & Feriae praecedanae.

vasten-dagh breken.

Soluere ieiunia.

vast-nacht.

ger. sax. sic . j. vastel auend.

vasten-vijghe.

Carica.

Vat.

Vas, dolium. *Nomen, vat adeò est generale, vt etiam de templo, domo, nauì, & omni eo quod aliquid capit, dicatur. germ. vass, fess, gefess: gal. vase, vaisseau: ital. vaso: his. vaso: angl. vessel, vat, fat.*

vatken vaetken.

Vasculum, doliolum.

vat korens.

sicamb . j. twee veertelen.

vat wijns. j. ses amen.

vat.

in aridis . j. twee dusent pond.

vat-vinder.

sicam . j. kuyper. Doliarius.

vat-kolen.

louan j. bosch-kolen.

vat-mengher.

vetus. Doliarius.

vat-saed.

fland. Octava pars iugeri siue bonarij: quibusdam quadrans iugeri.

vat-spuel, vaet-spuel.

Purgamen doliare, sentina doliaris.

vats, vaets, vaetsch.

Vitioso sapore autodore infectus ex olido & mucido dolio: mucidus.

vats of vaets smaecken.

Sapere vas: *dicitur de potis qui ex olido ac mucido dolio saporem vitrosum contraxit.*

vatsche oft vaetsche tonne.

Dolium siue vas vapidum, mucorem redolens.

vaten.

Infundere in vas, colligere in vas, implere vas.

vaten.

Comprehendere, complecti, capere, concipere, accipere, excipere. *ger. fassen.*

Vatten.

Tenere.

vatten.

Apprehendere, inuncare, harpagare, capere.

vatten den slag.

Excipere ictum.

vatsel.

Capulus, ansa: id quo aliquid tenetur.

Vaudoose. j. vandoose.

Lamia.

V D**Vder. j. uder.****V E****Vechten, vichten.**

Pugnare, certare, configere, velitari, depugnare, digladiari, dimicare. *ger. vechten:*
ang. fight.

vechten hand teghen hand.

Certare monomachia, duello.

vecht-huys.

vetus. Propugnaculum.

vecht-meester.

Lanista, gladiator, bustuarius.

vecht plaetse.

Circus, arena.

vecht-schole, scherm-schole.

Gymnasium, ludus gladiatorius: xystus.

vechter.

Pugnator, pugil, gladiator, agonista, athleta, praeliator.

vechterije. j. ghe-vecht.

Pugna, certamen, dimicatio.

Vedder.

sax. fris. sicamb. Patruus, auunculus: & Consanguineus, propinquus: cognatus.

Vede.

Mentula, penis. *gal. vit.*

Vedel, vedele.

& *per syncopen vele.* Pandura, fidicula. *vulgò* viella. *germ. fidel: sax. fidel: ang. fidle.* **Vedelken.** Fidicula.

vedel-booghsken.

Pecten, plectrum.

vedeler.

Lyricen, fidicen lyrae.

Veder.

Pluma, penna. *ger. faeder: sax. fedder: ang. fether.*

veder aen den pijl.

Ala sagittae.

vederen aen den timmer.

Capreoli: ligna vtrique proclinata, quae cantherios sustinent.

veder bedde.

Culcita plumea.

veder-bosch.

Crista, fasciculus plumarum.

veder-loos.

Implumis.

veder-spel.

vetus. Aucupium.

vederen.

Plumare, plumas emittere.

Vee. j. veete.

Odium.

Vee, veech.

Pecus, pecuaria, armentum. *germ. vych: sax. vee, vehe.*

vee-bol.

Mercator boarius.

vee-dief.

Abigeus.

vee-diefte.

Abigiatus, abactus.

vee-herder, vee-hoeder.

Pecuarius, armentarius.

vee-kudde.

Pecuaria.

vee-merckt.

Forum boarium: & Forum suarium.

vee-mol.

Buprestis.

vee-stal.

Stabulum pecuarium: pecuaria, ae.

vee-voeder.

Pabulum, farrago.

vee-waeter. j. wee-waeter.

Veech. j. veegh, vee.

Pecus.

Veede. j. veete.

Odium, simultas.

Veegh.

fland . j. veygh.

Veegh. j. vee.

Pecus.

veeghs.

Pecuinus, belluinus.

Veel, vele.

Multus, numerosus, frequens, copiosus. *ger. viel.*

veel.

Multum, multò, multopere.

veel te veel, veel te seer.

Pernimium. **Te veel.** Nimis, nimium. **Veel ghe-leerder.** Multo doctior, multis partibus doctior. **Seer vele.** Complures, plurimi, crebri, plerique.

veel-mael. j. dick-mael.

Saepè.

veler-hande, veler-ley.

Multifarius multiformis, multiugus, multiugis, multimodus, multiplex, multigenus, varius.

veel-gaetigh.

Multiforis, multiforus.

veel-iaerigh.

Annosus.

veel-seggigh.

Multiloquus.

veel-tijdts.

holl. Saepè.

veel-verwigh.

Versicolor, multicolor.

veel-voudigh.

Multiplex.

veel-voudighlick.

Multipliciter.

veel-woordigh.

Verbosus.

Veele, veelen. j. veyle, veylen.

Veeme.

vetus. sicamb. vvestphal. sax. Iudicium occultum, cùm noxius causa indicta capite plectitur. à Carolo Magno olim ob VVestphalorum duritiam institutum.

Veeme-schepen, veem-schepen. *sax. sicamb. vvestphal.* Occultus iudex, latrunculator secretus, iudex maleficos secretò capite plectens, citra praeuiam accusationem, excusationem, citationem: iudex arcanus: caput concilij nocturni, & praestantissimus legum custos, *Ioach. Hopper. Huius mentionem facit Erasmus in Adag. Areopagita taciturnior. Extant, inquit, & hodie apud VVestphalos reliquiae generis iudicum, certi, vulgò dicuntur: qui in hunc ordinem admittuntur, magna religione adiguntur ad silentium. Est enim ratio quaedam deprehendendi crimina, quam nullus intelligit, praeter illos iuratos. Hactenus Eras. Sebastianus Munsterus in descriptione Vestphalia, Veimaros appellat & Scabinos. Abbas Tritem. in Poligraph. Feimeros: alij Femeros. Caroli Magni institutione (inquit Io. Auent.) arbitrium penes quosdam & potestas animaduertendi, etiam indicta causa, in pacis & fides violatores religionisque desertores. Inde ius, vt vocant, VVestphalense deriuatum, silentio & taciturnitate sacro sanctum. Iudices quos **wissender**, conscios, nuncupant, nescio quibus ceremoniis initiati se inuicem agnoscunt: però prophanis ritum prodere religio est, & pro piaculo habetur: nec quisquam omnium adhuc inuentus est qui huiusmodi mysteria emulgarit: verùm haec licentia antiquata, cohibita est, in publico procerum conuentu, decretoque Frederici tertij Augusti, cùm sordidae conditionis*

quique in album huiusmodi consultorum conscripti, quosuis licentiùs quàm boni ferre possent, furti perfidiaeque alligassent, indemnatosque necassent. vulgò veymarus.

Veene. j. venne.

Veer.

sax . j. vier. Quatuor.

Veer, veerdigh, veeren.

&c. j. vaer, vaerdigh, vaerum &c.

Veers.

Versus, carmen. *gal. vers: ital. verso: hisp. verso: ang. verse.* **Veersken.** Versiculus.

veersen met malcanderen.

Versus recitare alternatim: alternis dicere, alternis vicibus dicere versus.

Veerse. j. varse.

Bucula.

Veert.

sax . j. veertel.

Veertel, veerthien, veertigh. j. viertel, vierthien, viertigh.

Veesche. j. vesche.

Fasciae.

Veese, veesken. j. vese, vesken.

Festuca.

veeselinghen. j. vasinghen.

Capillamenta, fibrae.

Veesse, veesche. j. vesche.

Fasciae.

Veest. j. vijst, vijftinghe.

Crepitus ventris, flatus ventris. *gal. vesse: ang. fieste.*

Veete, veede, veyde, vied.

Odium, simulas, odium occultum, intestinum: inimicitiae occultae: & Inimicitiae apertae, simulas aperta, capitales inimiciti , bellum: *vulgò feida, faida. Faidam vocabant Franci simulas apertam, qua vnus aliquis vni vel pluribus bellum denunciat: hinc faidosus. i. hostis publicus, qui faidam exercet: in lego Salica Francorum. B. Rhen. ang. foe, hostis, inimicus, & foeth, fevvd, inimicitiae dicuntur faida, id est, inimicitia capitalis, in Capitulari Caroli magni. G. Lamb.*

veeten, veeden.

Odium gerere, inimicitias gerere, exercere simulas, odio habere, odisse.

veet-schap.

Odium, simulas, inimiciti .

Veetse.

vet. Cucurbita: herba fructis rotundo.

Veghen. j. vaeghen.

Vey.

fland. Vigens, vegetus.

Vey-noot. j. veyn-nout.

Veygh.

Morti propinquus, maturus morti, qui praesentem mortem euadere non potest: qui mortem in procinctu habet: in quo omina & signa mortis apparent: capularis, morti contiguus. **Veygh zijn.** Habere mortem in procinctu.

Veyl.

Venalis, venditioni expositus. *ger. feil.*

veyl-baer.

Vendibilis.

veyl-dragher. j. wt-dragher.

Circitor.

veyle.

Hedera: herba venale vinum indicans.

veylen.

Venale cetto pretio proponere: venum exponere, venditare, addicere, indicare, rei venali pretium statuere.

Veyligh.

Tutus, peruius: & Tutus, liber: securus: & Absolutus, exemptus, immunis.

veylighe zee, veyligh land.

Mare patens, terrae patentes: cùm mari terra^{que}. omnia tuta sunt & segura.

veylighen de weghen.

Secura reddere itinera terra marique.

veyligheyd.

Securitas, libertas.

Veyme. j. veeme.**Veyn, veynt.**

fris. Rusticus, operarius, agricola: & Adolescens, iuuenis caelebs: & Socius, sodalis.

veyntken.

Adolescentulus, puer.

Veyn-out, veyn-noot, ven-noot, vennoot, veyn-gnoot.

hol. zeland fland. Socius. & Collega, socius in magistratu, aut publico munere.

Veynsen, veysen, vensen.

Fingere, simulare, dissimulare. *gal. feindre: ang. faine.*

Veynsen.

fland. Accendere siue accendi, tanquam scintilla è silice excussa.

Veynt. j. veyn.

Veken.

Vacerra, repagulum, cataracta, crates lignea, clathrus, clathrum.

veken, onder-deure, heck.

Dyathyrum, repagulum in vestigio aedium, ostium inferius.

Vel.

Pellis, cutis, exuuia: tergus. *ger. fael: gal. peau: ital. pelle: his. pelleja: ang. fell.*

vel.

Membrana, charta pergamena.

vel papiers.

Folium, phylyra.

vel in d'ooge. j. schemeringhe.

Suffusio

vel.

Scortum, meretrix. **Vuyl vel.** Turpe scortum, turpis & illepida meretrix.

velleken.

Pellicula, membrana, cutis, cuticula.

velleken op het melck.

Crustula, membranula lactis.

Veld.

Campus, rus, ager, amplum spatium terrae planae. & Solum, superfi-

cies, planities. *ger. feld: sax. veldt, feldt: ang. felde, fiede. Te velde komen.* Dare se campo & certamen inire: instruere per campos proelia, inferre se campo: descendere in arenam, conferre signa: in proelia venire: inire proelium: prodire in aciem.

veld van wapen-teecken en oft schilden.

Planicies siue aequor insigniorum: solum. *vulgò campus.*

veld-aiuyn.

Bulbus leucanthemus minor, orinthogalon.

veld, veld-legher.

Castra, statua.

veld-duyue. j. valm-duyue.

Palumbus.

veld-ghe-schrey.

Clamor in proelio, Vox tubae, tarantara: classicum, tuba bellica.

veld-ghe-schrey.

Quiritatus, imploratio ad ferendum opem.

veld-ghe-schrey maecken.

Ad arma vocare, ad arma ciere.

veld-ghe-schut.

Bombardae minores, tormenta castrensia. *vulgò* falcones, falconeta.

veld-god.

Pan: deus agrorum.

veld-heere.

Praetor castrensis, castrorum praefectus. *vulgò* campiductor. **Opper-veld-heere.**
Imperator, imperator exercitus, archistrategus, princeps militiae, dux primarius.

veld-hoen, perdrijs.

Perdix, rusticula.

veld-kappe.

Chlamys.

veld-koetse.

Lectus castrensis, sponda castrensis.

veld-krekel.

Gryllus, cicada, acheta.

veld-kroppen.

Phu minimum.

veld-legher.

Castra.

veld-maer-schalck.

Tribunus militaris: magister equitum.

veld-maete, land-maete.

Gnoma, gnomon: machina ad dimetiendos agros.

veld-meter.

sax. sic . j. land-meter.

veld-muys.

Mus agrestis, campestris: nitedula: & Glis.

veld-munck.

vetus. sax. Frater ordinis mendicantium: monachus castrensis.

veld-pape.

Sacrificus castrensis.

veld-scherer.

Tonsor castrensis, vulnerarius siue chirurgus militaris.

veld-sieck, acker-sieck.

Leprosus, elephantiacus: *qui seorsum in campis extra castra & ciuitatem habitare debet.*

veld-sieckte, acker-sieckte.

Lepra, elephantia, elephantialis.

veld-slagh.

Proelium, conflictus, conflictio: proelium terrestre.

veld-stuck.

Tormentum castrense.

veld-teecken.

Tessera militaris muta, symbolum mutum: signum castrense: *vt hac tempestate sunt teniae albi, purpurei, veneti vel alterius coloris.*

veld-tuyn.

Sepes aruorum, veltezunius *in lege Salica Franc.*

veld-vluchtigh.

ger. sax. sicam. Perfuga, transfuga: defector.

veld-voerder.

vetus. Dux exercitus.

veld-wimpel.

Signum militare, vexillum.

veld-weyuel, veld-weuel.

Dux militum, ductor ordinum: antesignanus.

veldachtigh.

Campestris, ruralis.

Velden, vellen.

Demoliri, aequare solo. diruere succidere, excindere, demetere, sternere, prosternere in terram, deucicere in terram: & Supplantare. *ang. fell.*

velden den twist.

vetus . **j. slissen.** Discernere litem.

velden oft vellen het oordeel.

Sententiam dicere. *sax. fellen.*

velden oft vellen met noten. j. hoopkens setten.

Veel. j. veel.

Multus.

Veel. j. vedel.

Pandura.

Velghe. j. rad-velghe.

Modiolus rotae.

velghen.

vetus. Versare.

Vellen. j. velden, doen vallen.

Sternere, supplantare.

velligh. j. valligh.

Caducus, &c.

vellicht. j. viellicht.

Forsan, forsitan.

Velt, velts.

vet. sax. sicamb. Petra: rupes. ger fells, velss.

velt-steen.

vetus. Silex. sax. feltsteyn, veltsteyn.

Ven, venne.

Palus: & Pascuum, pascuum palustre. *Petrus Nannius libro 10. Miscell. à foeno dici putat. ang. fenne.*

ven, moer-land.

Palus bituminosa.

ven-besien.

holl . j. kraecke-besien. Vaccinia, baccae palustres.

vennen het land.

hol. Foenisecio deputare, in foenisecium seruare.

Venckel.

Feniculum. *germ. fenchel: gal. fenoil: ital. finocchio: his. hinoio: ang. fenel.*

Vendel, vendelijn. j. vaene, vaendel.**Venisoen.**

Caro ferina, aprugna, ceruina. *gal. venaison: ang. venison.*

Venijn.

Venenum, virus, toxicum. *gal.*

venin: it. veleno: his. veneno: ang. venom.

venijnigh.

Venenatus, venenosus, virulentus, veneficus.

venijnigheyd.

Virulentia, virus.

Vennoot. j. veynoot.

Socius.

Venne. j. ven.

Palus.

Vensen. j. veynsen.

Simulare.

Venster.

Fenestra. *ger. fenster: gal. fenestre: ital. fenestra: hisp. biniestra, finiestra.*

venster-berd.

louan. . j. veur-berd.

venster-horde.

Transenna.

venster-liedeken.

fland . j. laweyt. Cantio matutina ad fenestram siue ostium amicae.

Vent. j. veyn.

Iuuenis, adolescens, puer.

Vente.

Venditio.

venten, vente houden.

Vendere, venum exponere, venditare.

vent-baer.

Vendibilis.

vente-goed.

fland. Merx venalis.

V E R in compositione.

Ver.

Praepositio in separabilis, exponitur plerumque; per praepositiones per, re, de, dis, ex, ab, pro, prae, con: & vltra. germ. ver: sax. vor: ang. for.

Ver-accorderen.

vide accorderen. in Append.

Ver-acht.

Contemptus, despectus, spretus.

ver-achten.

Aspernari, temnere, contemnere, despiciere, spernere, vituperare, negligere, fastidire, abiicere: improbare, vilipendere: nihili pendere: habere contemptui, despiciatui siue despectui: parui ducere.

ver-achter.

Contemptor, spretor, vituperator: vitupero, onis.

ver-achtelick.

Aspernabilis, contemptibilis, contemnendus.

ver-achtelicken.

Contemptim.

ver-achtinghe.

Contemptus, aspernatio, vituperatio, neglectio, fastidium.

Ver-achteren.

Remorari, retardare, impedire, postponere.

ver achteringhe.

Remora, retardatio.

Ver-ademen.

Respirare.

Ver-aerden.

Naturam mutare, ingenium immutare. & Degenerare.

Ver-aet.

vetus . **j. vraet.** Vorax. **ver-aetheyd.** *vetus.* Voracitas.

Ver-anderen.

Mutare, immutare, alterare, alienare, variare.

ver-anderinghe.

Mutatio, immutatio, variatio, varietas: vicissitudo.

ver-anderlick.

Mutabilis, variabilis.

Ver-and-woorden.

Respondere. & Excusare, purgare, defendere & Dare rationem.

ver-and-woordinghe.

Responsio. & Excusatio, purgatio, apologia: oratio purgatoria.

Ver-arbeyden, ouer-arbeyden.

Nimio labore se macerare, grauare, defatigare.

Ver-argh-waenen.

Suspectum habere.

Ver-argeren. j. argheren.

Deterius facere, deprauare.

Ver-armen, ver-armoeden.

Depauperare, pauperem facere. & Depauperari.

Ver-bab-sacken, ver-hab-sacken. j. ver-boffen.

Ver-baeghen.

vet. fland . j. ver-baesen.

ver-baeght.

vetus. fland . j. ver-baest.

Ver bael-monden.

Perdere, *consumere*, prodigere, dilapidare, malè seruare siue tueri bona pupilli.

ver-bael-monder des goeds.

Dissipator, profligator, prodigus.

Ver-baesen.

Stupefacere, obstupefacere, attonitum reddere, exanimare: *consternare. ang. abashe.*

ver-baest, ver-schrickt, ver-slaghen.

Perculsus, defixus pauore, stupore: consternatus.

ver-baest zijn.

Stupere, stupescere, stupefieri, obstupere, obstupescere: instupere, consternari.

ver-baestheyd, ver-schricktheyd.

Ecstasis: consternatio: stupor, emotio mentis.

Ver-bal-lasten.

sax. Saburrare,

Ver-ban.

Anathema, execratio: & Exilium. proscriptio.

ver-bannen.

Execrari, anathemate ferire, arcere sacris.

ver-bannen.

Relegare, exterminare, proscribere.

ver-bannen.

Execratus: & Relegatus, exul, proscriptus. verbannitus i exilio damnatus: *in legib. Ripuarijs Francorum.*

Ver-band.

fland. holl. sicam . j. **ver-bond.** Obligatio, foedus.

ver-band-brief.

Obligatio, tabulae.

ver banden. j. ver-binden.

Obligare.

Ver-barnen. j. ver-branden.

Ver-bastaerden.

Adulterare, corrumpere rem sinceram.

Ver-bauréren.

fland. Attonitum reddere.

Ver-bedden.

In alium lectum collocare.

Ver-beelden, veur-beelden.

Imaginari.

ver-beelden.

Transfigurare, transformare.

Ver-beenen.

fland. Vituperare.

Ver-beesten.

Brutum fieri, brutescere.

ver-beest.

Brutus.

Ver-beyden.

Expectare, manere, morari, cunctari, praestolari, operiri.

Ver-belghen.

vetus. fland. Offendere aliquem, commereri aliquid erga alterum, bilem alicui mouere.

Ver-berghen.

Abdere, celare, tegere, occultare, abscondere: supprimere.

Ver-bernen. j. ver-branden.

Ver-besighen.

Vti: & Insumere, absumere, consumere vsu.

Ver-beteren, beteren.

Corrigere, emendare.

Ver-beuren.

Perdere, amittere.

ver-beuren.

Delinquere, committere, *commereri*, incurrere multam, poenam, damnum: multari, incidere in *multam*.

ver-beuren sijn poorterije.

Amittere ius ciuitatis delicto siue propter delictum.

ver-beuren sijn leen.

Cadere feudo: delinquere feudum, *apud veteres I.C.*

ver-beurt maecken.

In publicum addicere, confiscare, publicare: in fisci ius reducere.

ver-beurte.

Mulcta, multa, multatio, poena, publicatio bonorum, &c.

Ver-bidden.

Exorare, precibus flectere, impetrare, deprecari.

ver-biddelick.

Exorabilis.

Ver-bieden.

Prohibere, inhibere, vetare, interdicere. *germ. verbieten: sax. verbeden.*

ver-bieden iemanden het huys.

Interdicere alicui domo.

Ver-bijsteren.

Perdere, vastare, destruere, depopulari, ad extremum redigere. & Ad insaniam redigere.

ver-bijstert munck.

vetus. Apostata: desertor monasterij.

Ver-bijten.

Admordere, demordere: morsu necare.

ver-bijten sich seluen.

Coercere siue refrenare linguam mordicus. & Continere se mordicus.

Ver-binden.

Obligare, adstringere, obstringere, deuincire, religare, nectere.

ver-binden de wonde.

Vulnus obligare, alligare vulnus, deligare.

ver-binden met eed.

Obstringere iure iurando: obnoxium reddere.

ver-binden lijf ende goed.

vide lijf.

ver-bindinghe.

Obligatio.

ver-bindinghe, ver-bond.

Pactum.

Ver-bitteren.

Acerbare, exacerbare. & Inamarescere. & Exacerbari, exacerbescere.

Ver-blaecken.

Flamma adurere, flamma torrere, vstulare.

Ver-blaesen.

Respirare.

ver-blaesen.

Difflare, deflare.

ver-blaesen melck. j. ver-saent melck.

Lac cremore nudatum: cui oris flatu flos siue cremor ademptus est.

Ver-bleecken.

Pallere, pallescere, expallere, expallescere, exalbescere. & Euanere. euanescere, obscurari.

ver-bleeckt.

Pallidus, expallidus. & Obscuratus.

ver-bleeckte verwe.

Color euanidus, obsoletus, pallidus.

Ver-blijden.

Gaudere, laetari: affici laetitia. & Exhilarare, delectare, oblectare, afficere laetitia: laetificare.

ver-blijdt.

Laetus, hilaris, exhilaratus.

Ver-blijf.

Mansio, habitatio. & Reliquiae.

ver-blijuen.

Permanere.

Ver-blinden.

Caecare, excaecare, occaecare, perstringere oculos, visum, oculorum aciem.

ver-blindt.

Excaecatus, obcaecatus.

ver-blindtheyd.

Caecitas.

Ver-bloemen.

Reflorere, reflorescere, & Floribus ornare: & Caelare.

Ver-bloesemen.

fland . j. ver-schouden, ver-bluysteren.

Ver-blooten.

Denudare.

Ver-bluffen met woorden.

Obruere verbis, protelare dictis.

Ver-bluysteren.

Adurere, torrere.

ver-bluystert brood.

Panis pustulatus nimio feruore.

Ver-bod.

Vetitum, res vetita, interdictum, interdictio, prohibitio, inhibitio.

ver-boden.

Vetitus, interdictus, prohibitus.

Ver-bodemen.

Fundum reficere.

Ver-bodemen. j. ver-boomen.**Ver-boelen, ver-boeleren.**

Amoribus consumere, siue insumere.

Ver-boffen. j. ver-poffen.**Ver-bolghen.**

Iratus, obiratus, infensus, offensus.

ver-bolghentheyd.

Ira, indignatio, furor.

ver-bolghentlick.

Iracundè, iratè.

Ver-bond.

Pactio, pactum, foedus, conuentio, conuentum, conuentus, contractus, us: nexus.

Ver-bond-breker.

Foedifragus.

ver-bond-brief.

Tabulae foederis.

ver-bonden.

Religatus, obligatus, deuinctus, obstrictus, astrictus. & Obnoxius.

Ver-boomen, ver-bodemen, ver-schepen.

Transferre merces in aliam nauem.

ver-boomen. j. ver-tollen.

Vectigal soluere portitori.

Verboren, ver-boorte. j. ver-beuren, ver-beurte.

Ver borghen.

Fideiuere: expromittere. & Cauere hypothecis.

Ver-borghen. j. ver-berghen.

Abdere, abscondere.

ver borghen.

Abditus, absconditus, celatus, tectus, occultus, abstrusus, latens.

ver-borghen ligghen.

Latere.

ver-borghentheyd.

Arcanum, mysterium.

ver-borghentlick.

Arcanè, abditè, absconditè, latenter, tectè, occultè.

Ver-bornen. j. ver-bernen.

Ver-borstelen.

Horrere.

Ver-bossen.

Offendere: offendere apud aliquem: & Incidere in mulctam, incurrere mulctam. & Infeliciter agere, peccare.

ver-bost maecken.

Offendere, peccare.

Ver botten, ver-plompen.

Obtundere, hebetare.

Ver-bouden. j. ver-stouten.

Audaciam sumere, audere.

Ver-braemen, ver-bremen.

vet. Vestis margines ornare ac munire.

ver-braemt.

vetus. Fimbriatus.

Ver branden.

Vrere, adurere, deurere, comburere, cremare, concremare, perurere, exurere, igne absumere, igne abolere, flammis consumere: vstulare.

ver-brandtheyd.

Ardor, ambustio.

Ver-brassen.

Abligurire, absumere: & Plus aequo comedere.

Ver-breyden.

Dilatate, extendere, dispandere, propagare: & Propalare, palàm facere, diuulgare, promulgare, peruulgare, diuersè publicare.

Ver-breken.

Confringere.

Ver-bremen.

sax . j. **ver-braemen.** Fimbriis ornare.

Ver-breucken, ver-broken.

vetus . j. **ver-beuren.**

Ver-breuw.

Consternatus, percussus animo, perturbatus animo.

Ver-broederen,

vide ver-susteren.

Ver-broeyen.

fland. Superficiem panni leuiter adurere.

ver-bruyck. j. mis-bruyck.

Abusus.

ver-bruycken.

Abuti. & Consumere, insumere.

ver-bruycken, ver-besighen.

Consumere.

Ver-buycken, ouer-buycken.

Onerare ventrem nimio cibo aut potu: saburrare.

Ver-buyten, ver-bueten.

Permutare.

Ver-buyter-tieren.

fland. Proteruè, petulanter & immoderatè agere.

Ver-bulderen.

Protelare, perturbare saeuis dictis, obruere verbis.

Ver-cieren.

Ornare, adornare, exornare, perornare decorare, condecorare, comere, excolere: expolire.

ver-ciert.

Ornatus, cultus, comptus, decorus, expolitus.

ver-cieringhe.

Ornatus; comptus, us.

ver-ciersel. j. cieraet.

Ornatus.

Ver-claeren, ver-coopen, ver-crimpen,

&c. j. Ver-klaeren, ver-koopen, ver-krimpen.

Ver-dacht.

Excogitatus: meditatus.

ver-dacht.

vetus. Suspectus.

ver-dachten.

fland. Meminisse, memorem esse.

ver-dachtigh.

Suspiciosus, suspicax.

Ver-daedinghen. j. ver-dedinghen.

Ver-daeren.

vetus. fland. Stupefacere, attonitum reddere. & Obstupere, stupefieri.

ver-daerentheyd.

Stupor.

ver-daert.

Attonitus.

Ver dagh-vaerden. j. dagh-vaerden.

Citare. diem dicere.

ver-daghen. j. daghen.

Citare, diem dicere.

ver-daghen.

Prorogare, protrahere, differre, procrastinare: ampliare.

ver-daghen.

Consistere siue manere per aliquot dies.

Ver-deck.

Tegmen, velum.

ver-decken.

Pertegere, contegere, abdere, velare. & Retegere.

ver-decksel.

Tegumen, velamen.

Ver-dedighen, ver-dedinghen.

Defendere, defensare, patrocinari: & Transigere, componere causam. *germ.*
vertedighen.

Ver-deeghen.

Massa siue turunda exsaturare: & Fastidire ossam siue massam: pertaedere.

Ver-deelen, ver-deylen.

Separare, diuidere, dispertire, dispertiri.

ver-deelen, ver-deylen.

vetus. sax . j. **ver-ordeelen.** Condemnare, abiudicare.

ver-deeltheyd.

Diuisio, schisma.

Ver-deemsteren. j. ver-demsteren.

Ver-delghen, ver-dellighen.

Delere: & Aequare solo.

Ver-deluwen.

Liure, liuescere, pallescere, decolorari, emarcescere.

Ver-de-moedighen. j. ver-ood-moedighen.

Ver-dempen.

Suffocare, extinguere: obterere. & Decoquere, abligurire.

Ver-demsteren.

vetus. fland. Obscurare.

Ver-dencken.

Excogitare, comminisci, fingere cogitatione, animo: *confingere*: cogitatione assequi.

Ver-dertelen.

Lasciuire.

Ver-derf, ver-deruenisse.

Pernicies.

ver-deruen, be-deruen.

Perdere, deperdere, vitiare, violare, corrumpere, deprauare, vastare, destruere, inficere, subuertere, euertere, peruertere: & Corrumpi, perire, disperire, ire pessum, vitium facere, fracere, putrere.

ver-deruelick, ver-dreffelick.

Corruptibilis: quod corrumpi aut vitiari potest: Pernitialis, pernitiosus, exitialis, exitiosus.

ver-deruelickheyd.

Perditio, exitium.

ver-deruelicken.

Perniciosè.

ver-deruelinck. j. be-deruelinck.

Deprauatus indulgentia: nepos, filius perditus.

ver-deruenisse.

Pernities, corruptela, corruptio, exitium, perditio, destructio, populatio, excidium, vastitas.

ver-deruer.

Corruptor, vastator, destructor, violator.

ver-deruinghe, ver-deruenisse.

Perditio, pernitias, corruptela, populatio.

Ver-dicken.

Spissare, conspissare, densare, condensare. & Spissari, conspissari, spissescere, densari, condensari.

Ver-dichten. j. ver-sieren.

Confingere.

Ver-dienen.

Mereri, commereri, emereri, promereri: & Compensare, referre gratiam, reponere merita.

ver-dienen de straffe.

Mulctam *committere*.

ver-dienste.

Meritum, promeritum.

ver-dient.

Meritus.

ver-diente.

holl . j. ver-dienste.

ver-dienstelick.

Meritò, pro merito, dignè, iure.

Ver-diepen.

Profundius reddere.

ver-diepinghe van t'huys.

Contignatio, tabulata, orum.

Ver-dieren.

Carius reddere: & Carius fieri.

ver-dieren.

Licitari, liceri, augere pretium, pretium intendere, vincere licitatione, amplius licitari.

ver-dier-penningen.

Nummi auctionarij.

ver-dierder.

Licitator.

Ver-dinghe.

Conductio, pactum, redemptio.

ver-dinghen.

Conducere, redimere, transigere, locare, pacisci: condicere.

ver-dinghen sijn gheld.

Litibus insumere, consumere, impendere pecuniam.

Ver dobbelen, ver-dobbeleren.

Duplicare, conduplicare, geminare.

ver-dobbelen.

Alea perdere.

Ver-doemen.

Damnare, condemnare.

ver-doemenisse.

Condemnatio.

ver-doemt.

Damnatus: damnas, *apud I. C.*

Ver-doen.

Perdere, consumere, absumere, insumere, conficere, dilapidare

ver-doen. j. dooden.

Occidere, interficere.

ver-doen sich seluen.

Se ipsum perdere, interimere, necare: mortem sibi *consciscere*: manus fibi adferre.

ver-doenlick.

Prodigus, profusus.

ver-doenlickheyd.

Profusio, prodigentia.

Ver-doft. j. verdooft.**Ver-dolen.**

Errare, aberrare.

ver-dolinghe.

Error, aberratio.

ver-doolt.

Errans, errabundus.

ver-dooltheyd.

Error.

Ver-dompen.

Suffocare, extinguere.

Ver-donckeren.

Obsuscare, obnubilare, obumbrare: obscurare, inobscurare, offendere tenebras: obnubilare, opacare. & Perstringere. & Supprimere, occultare, celare.

Ver-donsten. j. ver-tonssen.**Ver-dooren. j. ver-sotten.****Ver-doouen.**

Exsurdare, surdum reddere: & Obsurdescere, surdum fieri.

ver-dooft.

Surdus.

ver-dooft, ver-doft.

Surdus, situm redolens: sordidus situ.

ver-dooft oft ver-dofte specerije.

Aromata surda, exsurdata, situm redolentia.

ver-dooft oft ver-doft riecken.

Spirare surdum odorem.

Ver-dooren.

Infatuare.

Ver-dorren.

Arescere, exarescere: perarescere, inarescere, arefieri, retorrescere: & Tabescere, contabescere.

Ver-doruen.

Perditus, destructus, corruptus: & Putridus, putris.

Ver-dorsten.

Accendere sitim, adducere sitim: & Arescere siti, arida siti vri.

Ver-doten.

fland . j. ver-dutten.

Ver-douwen.

Obterere, conterere, opprimere. & Attenuare.

ver-douwen de spijs.

Concoquere cibum, conficere, perficere, peragere, digerere, consumere.

ver-douwelick.

Coctibilis, pepticus, ad concoquendum facilis.

ver-douwinghe.

Concoctio, digestio.

Ver-draeyen.

Distorquere.

Ver-dragh.

Tolerantia, abstinentia, relaxatio. & Cessatio. & Dilatio.

ver-dragh.

Pactum, pactio, compositio, conuentio, conciliatio, decisio, concordia. *vulgò* sufferentia.

ver-dragh maecken.

Pacisci.

ver-draghelijck.

Tolerabilis: & Patiens, aequanimus.

ver-draghelicken.

Toleranter, patienter.

ver-draghelickheyd.

Tolerantia, patientia, aequanimitas.

ver-draghen.

Transferre: aliò deferre.

ver-draghen.

Ferre, sufferre, perferre, tolerare, sustinere, pati, perpeti: & Abstinere, cessare, quiescere, supersedere: & transigere, pacisci, conuenire, controuersiam decidere, litemque mutuo *consensu* dirimere, facere pacem.

ver draghen iemanden den eed.

Iurisiurandi gratiam facere, iusiurandum vel sacramentum remittere alicui, sacramenti religione exsoluere aliquem.

Ver-draeyen.

Distorquere, retorquere, obtorquere, contorquere: contortè inuoluere.

ver-draeyt.

Distortus, retortus, contortus, perplexus, prauus, peruersus.

ver-draeyt van sinnen.

Perturbatus mente & animo.

Ver-drencken. j. ver-drincken.

Ver-dreuen.

Pulsus, propulsus.

ver-dreuener.

sax. sicam. Exsul, extorris.

Ver-driet.

Taedium, fastidium, molestia: satietas.

ver-driet.

vetus. Iniuria.

ver-drieten.

Taedere, pert dere, distaedere. & Pigere.

ver-drietigh, ver-drietelick.

Taediosus, molestus.

ver-drietighlick.

Taediose.

ver-driet-saem.

Pertaesus: & Taediosus.

Ver-drijuen.

Pellere, pellere de medio, vel è medio: expellere, propellerel, propulsare, proffigare, abigere, discutere, exigere, fugare.

ver-drijuen den tijd.

Fallere tempus, temporis taedium excutere, traducere tempus.

ver-drijuen de draght.

Abigere partum venenis, expellere medicamentis.

Ver-drincken.

Mergere, demergere, submergere, immergere: & Mergi, demergi, submergi: & Absumere potationibus: consumere, insumere poculis.

Ver-dringhen.

Opprimere.

Ver-drooghen.

Arescere, exarescere, siccere, siccescere, assiccescere.

ver-drooght.

Aridus.

Ver-drotigh, ver-drietelick.

Taediosus, pertaesus, fastidiosus. & Taedio siue fastidio afficiens.

Ver-drucken.

Opprimere.

Ver-dueren.

Perdurare.

Ver-duft. j. ver-doft.

Ver-duysemen.

vetus. Attonitum reddere

Ver-duysemnt.

vetus. Attonitus.

Ver-duysteren. j. verdonckeren.**Ver-duydschen.**

Interpretari Germanicè, vertere Teutonicè.

Ver-duyuelen.

Furore diabolico corripì: furiari.

ver-duyuelt.

Daemoniacus, fanaticus, arreptitius, energumenus: spiritu correptus, infatuatus.

Ver-dulden.

vetus. Pati, ferre, perferre, tolerare.

ver-duldigh.

Patiens, tolerans, perferens.

ver-duldigheyd.

Patientia, tolerantia.

ver-duldighlick.

Patienter: constanter: fortiter.

Ver-dullen.

Insanire, ad insaniam redigi. & Ad insaniam redigere.

ver-dult.

Insanus, ad insaniam redactus.

Ver-dunnen.

Attenuare, extenuare.

Ver-dut.

vetus. Delirus, delirans, mente captus. *gal. radoté.*

ver-dutten, ver-doten.

holl. sicamb. fland. Delirare, desipere, dementem esse. *gal. radoter.*

ver-dutten.

Obtundere: & Obtundi.

Ver-duuelt. j. ver-duyuelt.**Ver-dwaelen. j. verdolen.****Ver-dwaesen.**

Stultescere, ad insaniam redigi.

Ver-dwelmen.

Perturbari mente.

Ver-dwenen. j. ver-dwijnen.

Euanescere.

ver-dwenen.

Euanidus, emortuus.

Ver-dwijnen, ver-swijnen, verswinden.

Euanescere, in auras ire, in fumum abire, tabescere, extabescere, consumi, emori, perire, emacescere, sensim colliquescere.

ver-dwijnende.

Euanidus.

ver-dwijnende kortse.

Hectica febris, marasmus, marcor.

ver-dwijnigh. j. ver-ganckelick.**Ver-edelen.**

Restituere natalibus: ad nobilitatem adsciscere. *vulgò* nobilitare.

Ver-eelicken.

Maritare, collocare in matrimonium.

ver-eelt.

hol. Callosus.

Ver-een-baeren.

Conciliare.

Ver-eenen.

In vnitatem redigere.

ver-eeenen.

Pauescere, consternari: horrore perfundi ob solitudinem.

ver-eenlick, eenlick.

Horribilis.

Ver-eenighen.

Reconciliare, ad concordiam reducere, vnitati accommodare.

ver-eenighen.

Conuenire, coire, concordare.

ver-eenighen. j. ver-eeenen.

Horrere, siue perterrerī ob solitudinem.

ver-eeeninghe.

Vnio, concordia.

Ver-eeeren.

Honestare, cohonestare, honore afficere, ornare, decorare, condecorare. & Venerari, colere, obseruare, reuereri.

ver-eeeringhe.

Obseruantia, reuerentia: honor, honos. & Honorarium.

ver-eeringhe, eeren-schenck.

Honorarium.

Ver-eeuwighen.

Perennare, perpetuare, aeternare, aeternum reddere.

Ver-effenen, ver-ghe-lijcken.

Peraequare, aequiparare.

Ver-eghelen.

Tabere, tabescere, tabeconsumi, contrahi.

Ver-eynden.

Finire, finire, finem capere, euadere, peruadere: & Peruenire.

Ver-eyschen.

Requirere, postulare, exposcere.

Ver-eysen.

Abhorrere, abominari.

Ver ergheren. j. ver-argheren.

Ver-erren.

vet. Iratum reddere: & Irasci.

Ver-erren.

vetus. **j. ver-dolen.** Aberrare.

Ver-eten.

Peredere, edendo consumere.

Ver-etteren.

Suppurare.

Ver-fellen.

vetus. Stuprare. *vulgò* feloniam facere.

Ver-fieren.

Ferocire, proteruire.

Ver-flauwen, flauwen.

Infirmare, debilitare: & Infirmari, debilitari, *concidere* animo: deficere animo, frangi animo, deficere, elanguere, elanguescere, submittere animos, demittere animos.

Ver-fletsen.

Decipere blanditiis.

Ver-foeyen.

Abominari tanquam foedum, despuere, vilipendere, contemnere: respuere.

Ver-fortsen. j. fortséren.

Cogere, vim adferre, vim inferre.

Ver-fraeyen.

Venustare, ornare, decorare: & Recreare, exhilarare, . i. laetificare, laetum
reddere, delectare.

Ver-frisschen, ver-verschen.

Reficere, renouare, redintegrare: & Irrigare.

Ver-gaederen, ver-gaeren.

Congregare, aggregare, colligere, congerere, coagmentare, accumulare: & Conuenire,
coire, concredi, confluere, capita conferre, concilia facere, conuentus agitare.

ver-gaederen den raed.

Cogere senatum, habere senatum, conuocare concilium.

ver-gaedinghe.

Congregatio, collectio, congestio, coagmentatio, coagmentum, compages, compago, iunctura, coniunctio.

ver-gaedinghe van volck.

Concio, coetus, multitudo, turba, corona, frequentia.

ver-gaedinghe om ghe-meyne saecken.

Synodus, conuentus, concilium, comitia, orum: consessus, solennis & publicus conuentus.

ver-gaedinghe der staten.

Panegyris, conuentus panegyricus.

ver-gaedinghe houden.

Conuentus agere, facere, celebrare.

Ver-gaen.

Abire, discedere.

ver-gaen.

Perire, interire, euanescere: pessum ire.

Ver-gaeren. j. ver-gaederen.

ver-gaersel. j. ver-gaedinghe.

Coniunctio, compages.

Ver-gallen.

Inficere felle, perfundere felle, tingere felle.

ver-gallen den visch.

Pisces amaro sapore inficere rupto felle inter exenterandum.

Ver-ganckelick.

Euanidus, caducus, fluxus, volatilis, momentaneus.

ver-ganckelickheyd.

Interitus, corruptio.

ver-ganghen.

Praeteritus.

Ver-gansen.

fland . j. ver-hansen.

Ver-ganten.

ger. sax. sicamb. Auctionari, auctione vendere.

Ver-garst.

Rancidus.

ver-garsten.

Rancere, rancescere.

ver garstheyd.

Rancor.

Ver-gauwe-loosen.

fland. Negligere, negligentia perdere.

Ver-geefs. j. ver-gheuens.

Frustra.

Ver-gheelen.

Flauere, flauescere.

Ver-gheld.

vetus. fland . j. ver-gheldinghe.

ver-ghelden, weder-ghelden.

Pensare, pensitare, rependere, repensare, compensare, referre, retribuere, reponere merita, paria facere, par pari referre, vicem reddere, gratiam reddere, remunerare, remunerati, remetiri, referre, parem gratiam referre: hostire, rehostire.

ver-gheldinghe.

Pensatio, compensatio, retributio, hostimentum: talio.

Ver-ghe-lijcken.

Aequare, adaequare, exaequare, aequiparare, comparare, assimilare, conferre, componere, conformare: & Compensare.

ver-ghe-lijckelick, ver-ghe-lijckigh.

Comparabilis.

ver-ghelijckinghe.

Aequiparatio, comparatio, assimilatio, collatio. & Proportio.

Ver-ghe-louen. j. ver-louen.

Deuouere.

Ver-gherselen.

Perhorrere.

Ver-ghe-sellen, ver-ghe-selschappen. j. ver-sellen.**Ver-ghetel.**

Obliuiosus.

ver-ghetelick, ver-ghetelachtigh.

Obliuiosus.

ver-ghetelickheyd, ver-ghetelheyd.

Obliuio, obliuia, orum.

ver-gheten.

Obliuisci, dare obliuioni, tradere obliuioni, obliterare, deponere ex memoria, conterere obliuione, memoriam rei amittere. *ger. vergessen: ang. forget.*

ver-gheten.

Oblitus.

ver-ghetenheyd, ver-ghetenisse.

Obliuio: obliuia, orum.

ver-ghetenisse.

Obliuio.

ver-ghetenisse in der eeuwigheyd.

Amnestia, praeteritorum obliuio in perpetuum.

ver-ghetigh.

Obliuiosus.

Ver-gheuen.

Condonare, ignoscere, remittere, dare veniam, parcere, facere gratiam delicti. *germ. vergieben: ang. forgive.*

ver-gheuen.

Malè dare, dando perdere, dando errare.

ver-gheuen. j. ver-ghiften.

Inficere veneno: dare venenum: venenatum poculum ministrare.

ver-gheuer.

Remissor, condonator.

ver-gheuer, ver-ghifter.

Veneficus.

ver-gheuens ver-gheefs.

Frustra, nequicquam, incassum, inaniter, abs re, gratis, gratuitò.

ver-gheuinghe ver-ghiffenisse.

Venia, remissio, gratia, condonatio, ignoscentia: gratia delicti vel poenae.

ver-gheuelick.

Ignoscibilis, venia dignus.

ver-gheuigh.

Ignoscens: qui facilè ignoscit.

Ver-ghe-wissen. j. ver-sekeren.**Ver-ghicht.**

holl. vet. Paralyticus.

Ver-ghieten.

Diffundere, effundere, refundere, profundere: & Transfundere, elutriare, de vase in vas transferre, decapulare.

Ver-ghif.

vetus . j. **ver-ghiffenisse.** Venia, remissio.

ver-ghiffenisse, ver-gheuinghe.

Venia, remissio, gratia: ignoscentia, condonatio peccati.

ver-ghiffenisse. j. ver-ghift.

Venenum.

ver-ghift.

Venenum, toxicum, virus: deleterium: venenum perniciosum, medicamentum mortiferum: donum veneno infectum: donum perniciosum. *Virgil. eclog. 6. Quas illi Philomela dapes, quae dona pararit.*

ver-ghiften, ver-gheuen.

Inficere, veneno inficere siue coinquinare, venenare, veneficio necare, veneno extinguerere, toxico inficere, toxica dare, potionare veneno, venenatum poculum ministrare, venena miscere, porrigere: dare venenum.

ver-ghifter.

Veneficus, venenarius: qui venenatum poculum ministrat.

ver-ghiftersse.

Venefica.

ver-ghiftigh.

Venenatus, virulentus.

ver-ghiftighen. j. ver-ghiften.

Inficere veneno.

ver-ghiftinghe.

Veneficium.

Ver-ghijselen.

Obsidem dare.

Ver-ghissen.

Malè coniiicere, malè coniectare.

Ver-glaesen.

Incrustare vitro, incrustare tectorio vitreo. *vulgò* vitrare.

ver-glaesde pot.

Olla fictilis incrustata tectorio vitreo, vt exsudare aut transmittere liquorem non possit.

Ver-goden.

Referre inter deos caelo asserere: referre in numerum deorum: *vulgò* deificare.

ver-godinghe.

Apotheosis: relatio in numerum deorum: *vulgò* deificatio.

Ver-gonnen. j. ver-gunnen.

Ver-gorden, ver-goorden.

Comprimere virginem, violare virginem: zonam virgineam vi dissoluere, opprimere vi, vim inferre.

Ver-goude.

fland. Chelidonia, herba luteo siue aureo flore.

ver-gouden. j. ver-gulden.

Aurare, deaurare.

Ver-grammen.

Offendere, iratum reddere, irritare, ad iram prouocare, ira incendere, commouere, exacerbare, stomachum mouere: & Irasci, excandescere.

ver-gramt.

Iratus, offensus, auersus, alienus.

Ver-grijpen.

Reprehendere, detrahere: & Malè prehendere, errare, falli, labi, delinquere.

ver-grijpinghe.

Culpa, error.

Ver-grimmen.

Efferare, ferocire, s uire.

Ver-groenen.

Reuirescere

Ver-gronden.

Sidere, subsidere, pessum ire.

ver-gronden.

Scrutari, perscrutari, tentare fundum.

Ver-grooten.

Augere, ampliare.

Ver-grouen.

Condensare, conspissare.

Ver-grouwelen, ver-grouwen.

Abhorrere, cohorrere.

ver-grouwelt.

Attonitus, perterritus.

Ver-guffen.

fland. Hallucinari, duci errore.

Ver-guysen.

vet. hol. Deridere, contemnere.

Ver-gulden, ouer-gulden.

Aurare, deaurare, inaurare, tegere auro.

ver-gulder.

Aurarius, inaurator.

ver-guldt.

Auratus, auro tectus.

Ver-gulsigen.

Deurare, auidè haurire.

Ver-gunnen.

Fauere, concedere: & Inuidere, malè fauere.

Ver-gutsen.

vet . j. ver-ghelden. Rependere.

Ver-hab-sacken, ver-bab-sacken.

Ingenti latratu perterrefacere & protelare.

Ver-hack-stucken. j. ver-hielen.**Ver-hackelen.**

Lacerare, discindere, conscindere.

ver-hackelt.

Lacer, discissus, conscissus.

Ver-haeghen.

Consepire, obsepire dumis.

Ver-haeyten.

fland . j. ver-langen. Auere, optare, exoptare, in desiderio esse. *gall. souhaiter.*

Ver-hael.

Relatio, resumptio, repetitio, commemoratio: & Compensatio, recuperatio.

ver-hael oft ver-reyck hebben.

Authorem habere *vide warand*.

ver-haelen.

Referre, resumere, repetere, recipere.

ver-haelen den aessem.

Respirare, halitum recipere, spiritum reciprocare.

ver-haelen een reden.

Referre, recitare, narrare, commemorare.

ver-haelen de schaede.

Sarcire, resarcire, recuperare damnum, pensare, compensare damnum.

ver-haelick.

Recuperabilis.

Ver-haerden.

vetus. Abire, discedere, migrare. & Dissipari.

Ver-haeren. j. ver-haerden.

Abire. & Dissipari.

Ver-haeren.

Vri ardore aut frigore caeli.

Ver-haesten.

Praecipitare, pr properare, deproperare: nimis festinare.

Ver-haet.

Inuisus, exosus, inuidiosus: odiosus.

ver-haeten.

Odio habere.

ver-haetende.

Exosus, perosus.

Ver-handelen.

Permutare.

Ver-hanghen.

Malè suspendere.

ver-hanghen.

Suspendere se, laqueo finire vitam: laqueo nexili se strangulare: pendendo se interimere: dare se in laqueum: pensilem se facere, *Plaut.*

ver-hanghen zijn aen een hoere.

Haerere apud meretricem, *Plaut.* perditissimè amare.

Ver-hansen. j. hansen.

Satisfacere iuri societatis: inaugurari societati aut collegio.

Ver-hantéren. j. ver-tieren.

Aere mutare, emere siue vendere pretio.

Ver-hechten.

Defigere, refigere.

Ver-heeren.

Dominari.

Ver-heer-schappen.

Dominari.

Ver-heeten.

sax. fris. sicamb. Promittere, repromittere.

Ver-heetseren, ver-heytsieren.

Aestuare, incalescere, feruescere labore, itinere, cursu nimio.

Ver-hef. j. ver heffinghe.

vulgò Releuium.

Ver-heffen.

Extollere, attollere, eleuare, erigere, exaltare, euehere, efferre, sublimare, prouehere: releuare.

ver-heffen het leen.

Recognoscere feudum: patrono fundi acquisiti fidem dare, & ab eodem accipere: inuestituram petere à domino feudi: honorarium patrono introitus causa largiri: subleuare feudum a nouo, quod vasalli morte vel alio aliquo casu ceciderat: applicare se ad fundi acquisiti patronum, & fidem ei dare ab eoque accipere. *vulgo* releuare.

ver-heffinghe.

Eleuatio, erectio.

ver-heffinghe van leen.

Honorarium quod nouus vasallus patrono largitur introitus causa: introitus vasalli: praemium renouationis emphiteuticae. *vulgò* releuium.

Ver-heghen.

vetus . j. ver-beteren, ver-meerderen.

Ver-heyschen. j. ver-eyshen.

Exposcere.

Ver-helen.

Celare, dissimulare, abscondere, clam habere, abstrudere, reticere.

Ver-hemelen.

Concamerare, fornicare, conuexum facere instar caeli.

ver-hemelen.

hol. Abscondere.

ver-hemelte.

Testudo, fornix, camera, opus concameratum: conuexitas: conuexum.

ver-hemelte des monds. j. ghe-hemelte.

Palatum.

Ver-henghen. j. ghe-henghen.

Sinere, permittere.

Ver-herden.

Indurare, edurare, obdurare: & Indurere, indurescere, obdurere, obdurescere, callere, occallere & Durare, perseuerare.

ver-herdéren, ver-herden, ver-herren.

Durare, perdurare, perseuerare.

ver-herdt.

Duratus, induratus, obduratus.

Ver-her-ghe-waeden het leen. j. ver-heffen.

Ver-heuen.

Sublatus, elatus, eleuatus, sublimis, celsus, excelsus, editus.

ver-heuen werck.

Anaglyphum, anaglyptum, caelatum opus, *vulgò* releuatum.

Ver-heughen.

Delectare, oblectare, exhilarare, laetificare, recreare: & Delectari, oblectari.
hilaescere, exhilarari, laetari.

ver-heughinge.

Delectatio, delectamen, oblectatio, oblectamentum, voluptas.

ver-heughlick.

Delectabilis, iucundus, amoenus.

ver-heught.

Hilaris, exhilaratus, iucundus, laetus.

Ver-hielen, ver-versenen, ver-hack-stucken.

Reficere caligarum talos.

Ver-hinderen.

Impedire, remorari, nocere.

ver-hindert.

Impeditus.

Verhit.

Incalescens, concalescens, feruidus, feruens.

ver hitten.

Excalefacere, feruefacere: & Feruere, ferueferi: exardere, exardescere, incendi, inflammari.

ver-hitheyd.

Feruor, calor vehemens.

Ver-hoeden, veur-hoeden.

Cauere, praecauere, prouidere. & Tueri, conseruare, protegere.

Ver-hoedinghe.

Cautio: & Protectio.

Ver-hoghen. j. ver-heughen.

Ver-hoeréren.

Meretricio amori impendere.

Ver-hoyen.

Dispergere foenum: Dissipare: & Confundere.

ver-hoyen ende ver-stroyen.

Dispergere, confundere, dissipare.

Ver-holen.

Occultus, celatus, absconditus, abstrusus.

ver-holentheyd.

Arcanum, secretum, mysterium: sacrum opertaneum, seclusum.

ver-holentlick.

Occultè, arcanè, secretè.

Ver-hongheren.

Frangere fame, macerare fame: premere fame.

ver-hongheren een stad.

Famem inferre ciuitati, opprimere ciuitatem fame.

ver-honghert.

Famelicus, fame emaceratus, fame effractus, fame oppressus.

Ver-hooghen.

Efferre. erigere, tollere, attollere, extollere, exaltare, in altum euehere, eleuare.

ver-hooghen int koopen.

Auctionari, auctionem facere, augere pretium: licitari.

ver-hooghinghe.

Exaltatio, eleuatio. & Auctio, venditio per augmentum pretij: licitatio.

ver-hooghsel. j. ver-hooghinghe.

ver-hooght.

Sublimis: in altum eleuatus.

Ver-hoonen. j. hoonen.

Ver-hooren.

Audire, exaudire, dare aures.

ver-hoorigh.

Dicto audiens.

Ver-hoovaerdighen.

Superbire, efferri animo.

Ver-hopen.

Sperare.

Ver-houden.

Retinere, continere.

Ver-houwen.

Dolare.

Ver-hueren.

Locare, ablocare, elocare.

ver-huerder.

Locator.

ver-hueringhe.

Locatio.

Ver-huysen.

Migrare, commigrare, demigrare, transmigrare, domicilium mutare, habitationem transferre.

Ver-iaeghen.

Abigere, exigere, fugare, coniiicere in fugam, eicere, depellere, expellere: profligare.

Ver-iaeren.

Perennare.

ver-iaeren.

Redire anni spatium.

ver-iaeren.

Differre siue protrahere in annum: & Differri siue protrahi in annum. **Het ver-iaert.**
Annus reuolutus nunc est, iam annus elapsus est, annus nunc praeteriit.

ver-iaeren ende ver-daeghen.

Extendi vltra annum & diem.

ver-iaeringhe.

Praescriptio temporis, praescriptio annorum, exceptio temporis: praescriptio annua.

ver-iaerent.

Anno praeterito.

Ver-ieghenen.

fland . j. ver-teghenen. Obuiare.

Ver-ienten.

Concinnare.

Ver-ijdelen.

Vacuare, euacuare.

Ver-ijesen. j. ver-vriesen.

Conglaciare, in glaciem conuerti: congelare.

Ver-iolijen, ver-iolijsen.

fland . j. ver-blijden. Recreare.

Ver-ionghen.

Iuuenescere, repubescere.

Ver-ionnen. j. ver-gonnen.

Ver-kalefaten.

Interpolare, reficere. *proprie de nauibus dicitur.*

Ver-keeren.

Vertere, conuertere, mutare: & Inuertere, peruertere, retorquere.

ver-keeren.

Ludum alearum vario iactu ambiguum facileque mutabilem, orbiculis siue scrupis ludere.

ver-keeren.

Conuersari, consuescere, consuetudine frui.

ver-keeren.

Versari, conuersari, frequentare, celebrare.

ver-keeringhe.

Conuersio: & Inuersio, peruersio, deprauatio: & Conuersatio, familiaritas.

ver-keerdelick.

Inuersè, peruersè, praeposterè, perperam, prauè.

ver-keerlick.

Mutabilis.

ver-keer-berd, spel-berd.

Alueus lusorius, magis: alueolus aleatorius.

ver-keert.

Versus, conuersus, mutatus: & Inuersus, peruersus, prauus, deprauatus, pr posterus, retortus, distortus.

ver-keert.

flan . j. ver-momt. Laruatus.

ver-keertheyd.

Prauitas, peruersitas.

Ver-ketel-boeten.

Reficere, reparare, *instar fabri aerarij.*

Ver-kielen. j. ver-boomen, ver-bodemen.**Ver-kiesen.**

Eligere, deligere, seligere, creare: optare, cooptare, adoptare.

Ver-kijcken.

Malè obseruare, hallucinari, conspiciendo errare: & Negligere.

Ver-kilden.

Vri frigore.

Ver-kindschen.

Repuerascere.

Ver-kladdeyen.

Dissipare, conturbare.

Ver-klaeghen.

Accusare, accersere, deferre.

ver-klaeren.

Declarare, explanare, explicare, exponere, dilucidare, illustrare, planum reddere, enarrare, interpretari, aperire, ostendere, significare, proponere: & Pronuntiare, denuntiare, testificari.

ver-klaeren het ghe-sicht.

Clarificare visum: clarum facere.

ver-klaeringhe.

Declaratio, explicatio, explanatio, expositio, interpretatio.

Ver-klappen.

Seipsum prodere nimia loquacitate, labi nimia loquacitate: laedere seipsum linguae praecipitantia: suo ipsius indicio prodi.

Ver-kleeden.

Mutare vestes.

Ver-kleynen.

Minuere, imminuere, diminuere, accidere, attenuare, extenuare, paruipendere, paruifacere: & Derogare, detrahere, detractare, contemnere.

Ver-kleumen, ver-kloemen, ver-klomen. j. ver-stijuen.

sax. sicam. holl fris. Obtorpere prae frigore, obrigere ex frigore, rigere, rigescere.

Ver-klicken.

hol. fris. Insidiari, speculari, indagare secreta alterius.

ver-klicker.

holland. fris .j. ver-spieder. Emissarius, calumniator submissus, qui secreta indagat aliena: corycaeus, explorator.

Ver-kloecken.

Animum sumere, audere: Fallere, decipere. & Praeuertere alacritate: anticipare solertia.

Ver-klomen. j. ver-kleumen.

Rigere, rigescere.

Ver-knapen.

Famulari.

Ver-knoopen.

Deuincire.

ver-knoopen.

Intricate nodis.

Ver-koelen.

Perfrigerare, refrigerare, leuiter frigefacere: & Frigescere, refrigerescere, deferuere, deferuescere. & Deferuescere, ardorem animi remittere.

ver-koel-badt.

Frigidarium.

ver-koelende kruyden.

Refrigeratoriae herbae.

Ver-koeuréren.

Conquirere, acquirere: recuperare. *gal. recouurer: ang. recouer.*

Ver-koft. j. ver-kocht.

Venditus.

Ver-koken.

Discoquere: & Coquendo consumere: decoquere.

Ver-kombeenen.

Narrare, referre, explanare.

Ver-kommelen.

zeland j. **ver-kouden, ver-stijuen van koude.** Rigere nimio frigore.

Ver-konckelen.

Distorquere: & Obstruere.

ver-konckelt.

Distortus: & Obstructus.

ver-konckelt in de blaese.

Grauedinosus: cui turbida est vrina.

ver-konckelde blaese.

Ischuria.

Ver-kondighen, ver-konden.

Nuntiare, denuntiare, significare, indicare, publicare, peruulgare, euulgare, diuulgare, promulgare, edere, edicere.

Ver-koop.

Venditio.

ver-koopen.

Vendere, venumdare, venum dare, distrahere, commutare aere.

ver-koopachtigh.

Vendax.

ver-koopelick.

Vendibilis.

ver-kooper.

Venditor, institor.

Ver-koperen.

Aerare, aere tegere.

ver-kopert.

Aeratus.

Ver-koren, ver-kosen.

Lectus, electus, delectus, exquisitus.

ver-koren maen-dagh.

flan . j. ver-loren .

Ver-korsten.

Incrustare.

Ver-kort.

Decurtatus, breuiatus, abbreviatus, contractus.

ver-kort.

Detrimentum, intertrimentum, dispendium, damnum, fraus.

ver-kort doen.

Detrimentum adferre, damnum inferre, fraudare.

ver-kort worden.

Breuiari, abbreviari. & Detrimentum pati, damno affici.

ver-korten.

Decurtare, abbreviare, diminuere, contrahere. & Damnum inferre, fraudare, defraudare, fraudi esse, damno aut malo esse.

ver-kortinghe.

Decurtatio, breuiatio, contractio. & Damnum, fraus.

Ver-kosen. j. ver-koren.

Electus.

Ver-kouden.

Refrigerare: & Refrigerari, frigescere, contrahere frigus: algere, algescere: inalgere, inallescere: & Grauedinem contrahere frigore.

ver-koudt.

Refrigeratus, exceptus frigore.

ver-koudt, ver-snot.

Grauedinosus, grauedine laborans.

ver-koudtheyd.

Refrigeratio, frigus: & Grauedo, frigida grauedo, coryza.

Ver-krachten.

Vim inferre, violare, opprimere. Violare, vitiare, comprimere virginem, vim inferre virgini, pudicitiam virginis imminuere.

Ver-krencken.

Debilitare.

Ver-kreghen.

Partus. **Ver-kreghen goed.** Parta bona, peculium.

ver-krijghen.

Acquirere, conquirere, quaerere, obtinere, nancisci, adipisci, assequi, consequi, potiri, párere.

Ver-krillen. j. ver-prillen.

Lasciuire.

Ver-krimpen.

Contrahere, extenuare: & Contrahi, extenuari, decrescere.

Ver-kroken.

Quassare, frangere: & Rugare, rugis plicisque deformare.

Ver-krommen.

Recuruare.

Ver krompen.

Contractus, extenuatus, conuulsus.

Ver kroppen.

Ingluuiem nimis saburrare: turundis obturare, turundis suffocare.

ver-kruypen.

Proserpere siue prorepere alio: reptando euadere.

Ver-kunden, ver-kundighen. j. ver-kondighen.

Denuntiare.

Ver-lacken.

Illecebris fallere: pellicere.

Ver-laeden.

Degrauare, praegrauare, obruere.

Ver-laeghen.

Insidiari.

Ver-laemt. j. ver-lemt.

Ver-laet.

Derelictio, remissio.

ver-laet, sluyse.

Emissarium.

ver-laet van den vliet.

Diuerticulum fluminis.

ver-laet oft slaggh der voghelen.

Seclusorium: auarium minus: quod alteri cum ostio coniungitur, ad secludendas aues.

ver-laeten.

Linquere, relinquere, derelinquere, deserere, destituere, desolare, mittere, remittere, derelictui habere, pro derelicto habere.

ver-laeten den dienst.

Deponere prouinciam, abdicare se magistratu, &c.

ver-laeten sich seluen op iemanden.

Fidere alicui, omnem suam spem in aliquem figere.

ver-laeten.

Desinere, cessare.

ver-laeten, af-gieten de olie.

Decapulare, deplere oleum.

ver-laeten den wijn. j. ver-vaeten.

Elutriare vinum.

ver-laetenisse.

Remissio.

Ver-lamt. j. ver-lemt.

Ver-landen.

Redigi in continentem, in vadum, in terram: terra repleti.

Ver-langh.

Momentum, spatium temporis. & Pondus: & Aestimatio.

ver-langh, be-langh.

Necessitas, res necessaria. **Een saecke van groot verlanh.** Res momentosa, res magni momenti. **Daer en light gheen groot verlanh aen.** Non multum refert: non magni est momenti. **Daer light groot ver-langh aen.** Magni refert, plurimum interest, magnopere pertinet ad rem: magni est momenti.

ver-langhen. j. verlenghen.

Prolongare, differre.

ver-langhen.

Expectare desiderare.

ver-langhen oft ver-langhenisse hebben.

Desiderio longo expectare, praestolari auidè, ferri desiderio, desiderium capere, affici desiderio, moueri desiderio, teneri desiderio, desiderare.

ver-langhenisse.

Desiderium.

Ver-lasten.

Aggrauare, degrauare, obruere, opprimere.

Ver-lauwen.

Tepere, tepescere.

Ver-lecken.

Abligurire.

Ver-leckeren.

Inescare.

ver-leckeren zijn gheld.

Insumere pecuniam cupediis.

Ver-leden. j. veur-leden.

Praeteritus.

Ver-ledighen.

Liberare, expedire, eximere, soluere, leuare, otiosum & solu-

tum reddere. **Sich ver-ledighen tot bidden.** Vacare orationi.

ver-ledight.

Expeditus.

Ver-leeden.

Fastidire, nauseam habere. & Fastidium adferre, taedium creare.

Ver-lee ghen.

Humiliare, demittere.

Ver-leelicken.

Foedare, deturpare. & Foedari, deturpari.

Ver-leenen.

Concedere, praestare, tribuere.

Ver-leeren.

Deuocere.

Ver-leesten.

Parem esse sumptibus: & Perficere, vltimam imponere manum alicui rei. & Acquirere, conficere.

Ver-legh.

Erogatio. & Repraesentatio.

ver-legghen.

Alio loco ponere, mouere loco vel ordine.

ver-legghen.

q.d. **veur-legghen.** Erogare, exponere expendere pecunias, suppeditare, praerogare, repraesentare.

ver-legghen, weder-legghen.

Reiicere, reprobare, damnare, condemnare.

Ver-leghen.

Incommodus, importunus & Impeditus: & Fessus: & Vetus: obsoletus.

ver-leghen met kleederen.

Impeditus vestibus.

ver-leghen oft ouer-leghen meersse.

Merx importuna, obsoleta, exoleta, abiecta: vilis, fracida: vetustate corrupta.

ver-leghen eye.

Ouum requietum, non recens.

ver-leghen wijn. j. ver-schaeldt.

ver-leghen schulden.

Impedita nomina.

ver-leghen huys-raedt.

sax . j. ouden huys-raedt.

ver-leghen van ghelde.

Destitutus pecunia, carens pecunia. **ver-leghen zijn van ghelde.** Laborare difficultate pecuniaria, premi inopia rei pecuniariae.

Ver-leghen. j. ver-ledighen.

Ver-legheren.

Mouere castra.

Ver leyden.

Seducere, decipere.

ver leyder.

Seductor.

Ver-leken.

Exstillare, guttatim effluere.

Ver-lenden.

Diffamare. *germ. verlumbden, verleumbden.*

Ver-lemmen, ver-lemen, ver-lempen.

Mutilare, truncare.

ver-lemt, ver-laemt, ver-lempt.

Mutilus, mutilatus, eneruatus. *q.d.* **ver-lamt.**

Ver-lengh, ver-lenghinghe.

Prolongatio, prorogatio.

ver-lenghen.

Prolongare, elongare, producere, protrahere, proferre, prorogare, differre, comperendinare, procrastinare, trahere, ducere.

ver-lenghinghe.

Prolongatio, elongatio, productio, protractio, prorogatio, comperendinatio, procrastinatio.

Ver-lesen.

Relegere.

ver-lesen.

Seligere, secernere, discernere, seorsum colligere.

ver-lesen goed.

Res villores selectae, merces viliores, merces reiiculae.

Ver-lesschen.

Extinguere.

Ver-let.

Omissio, praetermissio: & Impedimentum, interpellatio. & Dilatio, procrastinatio.

ver-letten.

Omittere, praetermittere: & Impedire, interpellare. & Differre, procrastinare.

Ver-lichten.

Illuminare, illustrare: clarum lucidumque reddere: & Coloribus ornare: & Miniare picturam.

ver-lichten.

Leuare, alleuare, subleuare: colleuare.

ver-lichten het hert.

Animum leuare, laxare, exhilarare, recreare, refocillare.

ver-lichtinghe.

Illuminatio, illustratio.

ver-lichtinghe.

Leuamen, leuamentum, leuatio, alleuatio, alleuamentum.

Ver-lieft.

Amore captus, amans.

Ver-lieren.

vetus . j. **ver-liesen.**

Ver-lies.

Amissio, peditio, damnum, detrimentum, iactura dispendium.

ver-lies oft laeckagie aen goud ende siluer.

Intertrimentum, intertritura: id quod pecuniae deteritur.

ver-lies aen wissel.

Collybus.

ver-liesen.

Amittere, perdere, disperdere, iacturam facere: damnum vel iacturam accipere. *germ. verlieren: sax. vorlesen, vorleren: ang. leese, loose.*

ver-liesen den moed.

Abiicere animum.

ver-liesen den slag.

Praelium aduersum facere, proelium infeliciter committere.

ver-liesen het ghe-dinghe.

Cadere causa, causam amittere, succumbere in agendis litibus.

ver-liesen den arbeyd, ver-koren arbeyd doen.

Operam perdere, operam ludere, frustrari laborem, sumere ope-

ram frustrâ: oleum & operam perdere, in aëre piscari, arare littus, aërem verberare, apros in mari venari, Aethiopem dealbare.

Ver-lieuen.

Adamare.

ver-lieuen op iemanden.

Amorem concipere alicuius, capi amore, conferre amorem in aliquem.

Ver-ligghen.

Locum siue situm mutare: stationem mutare.

ver-ligghen.

vetus. Oblitescere, delitescere.

ver-ligghen.

vet. Languere, languescere. & Flaccere, flaccescere, fracere, situm contrahere. & Deficere.

Ver-ligghen een kindeken.

Infantem opprimere in lecto.

Ver-lijcken, ver-ghe-lijcken.

Aequare, assimilare. & Compensare, deducere in compensationem.

Ver-lijd.

Confessio.

ver-lijd, over-lijd.

Transitus, mors.

ver-lijden.

Confiteri.

ver-lijden, ouer-lijden.

Transire, praeterire, meare: & Obire mortem, peragere mortem.

Ver-linghen. j. ver-langhen.

Verlochten.

Ventilare, eutilare.

ver-lochten de boomen.

Interlucare, collucare, ramos inutiles resecare, vt amplior lux fiat arboribus.

Ver-locken.

Pellicere.

Ver-lof. j. orlof.

Venia, permissio, &c.

ver-lof-brief.

Commeatus.

ver-lof gheuen.

Commeatum dare.

Ver-loken bocht.

Praesaepe.

Ver-loochenen.

Abnegare, pernegare.

ver-loochent.

Abnegatus. **Ver-loochent mensch.** Apostata.

Ver-loop.

Decursus, excursio.

ver-loop van woeker oft renten.

Reditus vsurae, prouentus, interusurium, commodum vsurarum medij temporis.

verloop des tijds.

Lapsus temporis.

ver-loop des iaers.

Reuolutio anni.

ver-loopen.

Fugere, aufugere, profugere, transfugere, vagari & Excurrere.

ver-loopen, veur-by-gaen.

Labi, delabi, praeterire.

ver-loopen knecht.

Seruus fugitiuus.

ver-loopen boeue.

Defector, desertor, perfuga.

ver-loopen monick.

Erro monachus, monachus desertor.

ver-loopende vier-daghen.

Feriae conceptivae: *feriae quae quotannis concipiuntur in dies certos incertósve: cuiusmodi nobis est dies Paschae. vulgò festa mobilia.*

Ver-looten, looten.

Plumbare, plumbo conglutinare, oblinere plumbo, illinere plumbum: ferruminare.

ver-looten.

Incrustare tectorio plumbeo, incrustare plumbo.

ver-looten de aerde potten.

Pocula lutea vitrare.

ver-loot.

Plumbo incrustatus.

ver-lootte potten.

Pocula vitrata, pocula plumbo oblita, pocula picata: *olim enim pice linere solent pocula.*

ver-lootinghe.

Plumbatura, conglutinatio plumbea.

Ver-loren.

Perditus, amissus.

ver-loren aerbeyd.

Labor irritus, cassus.

ver-loren arbeyd doen. j. ver-liesen den arbeyd.

ver-loren maen-dagh.

Hilaria, orum: dies primus lunae post Regalia, luxui sacratus. *Dicitur ver-loren, quòd conuiuiis, lysis & iocis perdatur: vnde & sicamb. raes-maendagh dictus, aliis ver-koren, quòd magistratus tunc Belgij multis locis eligatur & creetur: ver-sworen siue ghesworen, quòd tunc in magistratum electi iusiurandum praestent.*

ver-loren hoop.

Emissarij milites: qui praecedunt aciem ad lacessendum hostem, & temerè in mortem ruunt: ferentarij, rorarij.

ver-loren gaen.

Perire, intercidere, perdi, irritum perire, perire sine fructu, incassum ire.

Ver-lossen.

Liberare, redimere, eximere, saluare: eripere periculo, damno, molestia.

Ver-louen, ver-ghe-louen.

Condicere, fidem dare, promittere, polliceri.

ver-louen.

Vouere, deuouere, vota nuncupare, spondere, despondere, iurare.

ver-louet.

Votiuus, obligatus, promissus. **Ver-louede maeght.** Virgo desponsa, desponsata.

ver-louen. j. ver-sw ren.

ver-louen goedt te doen.

Deuouere omnem virtutem: iurare facinora.

ver-louen.

vetus. Prohibere, negare.

ver-louen, ouer-louen.

Pluris indicare quàm par est.

Ver-luchten. j. ver-lichten.**Ver-luyaerden.**

Perdere pigritia, amittere negligentia.

Ver-lusten, ver-lustighen.

Delectare, oblectare.

Ver-maeck.

Reparatio, restauratio, recreatio, refectio.

ver-maecken.

Reficere, reparare, reconcinnare, interpolare, sarcire, resarcire, restaurare, instaurare, reformare.

ver-maecken.

Recreare, oblectare, reficere, colligere, refouere, pascere, remittere animum: colligere se: dissipatas animi partes in suum locum congerere.

ver-maecken de wonde.

Vulnus curare, alligare.

ver-maecken iemanden.

Deformare: pristinam bonam famam auferre: calumniari.

ver-maeckelick.

Reparabilis.

ver-maeckelick.

Delectabilis, iucundus.

ver-maeckelickheyd.

Delectatio, recreatio.

ver-maecksel. j. ver-maeck.

Reparatio, restauratio.

Ver-maegheren.

Macrescere, macescere emacrari, extenuari, macrefieri: & Emaciare, macrum reddere: macerare, attenuare.

ver-maeghert.

Macilentus, strigosus.

Ver-maegh-schappen.

Miscere coniugia: affinitate siue consanguinitate iungere

Ver-maeledijden.

Detestari, execrare, deuouere, diris imprecationibus *malum* alicui optare: maledicere *apud Eccles.*

Ver-maen.

Mentio. & Memoria. **Ver-maen maecken.** Mentionem facere, commemorare.

ver-maen.

Monitio, monitus, monitum, admonitio, adhortatio.

ver maen-teecken.

Monumentum.

ver-maenen.

Monere admonere, commonere, commonefacere, hortari, adhortari, exhortari, cohortari. & Mentionem facere: Inducere in memoriam alicuius.

vermaener.

Monitor, admonitor, adhortator, exhortator.

ver-maenigh.

Parneticus, adhortatorius.

ver-maeninge.

Monitio, monitus, monitum, admonitio, commonitio, hortatio, adhortatio, exhortatio.

ver-maeninghe van kortsen.

Tentationes: admonitio febris, morbi, doloris, &c. *vulgò* reliquiae.

Ver-maeren.

Diuulgare, fama celebrare.

ver-maerdt.

Famosus, celebris, clarus, nobilis.

ver-maerdtheyd.

Celebritas, famae claritas.

Ver-maerten.

Ancillari.

Ver-maesen.

vet . j. be-vlecken. Commaculare.

Ver-manghelen.

Permutare, commutare.

Ver-mannen.

Viriliter audere, masculo siue virili esse animo, concipere animum virilem.

ver-mannen.

Vincere siue superare numero virorum.

ver-mant worden.

Superari multitudine virorum: à viro superiore superari.

ver-mannen.

vetus. Nubere viro.

Ver-marren. j. ver-merren.

Ver-mascheren, ver-masschelen.

Commaculare, maculis deformare.

Ver-meerderen, ver-meeren.

Augere, adaugere, augmentare, auctare, auctitare, adauctare, ampliare, amplificare: multiplicare.

ver-meerder.

Auctor.

ver-meerder des rijcks. Augustus.

ver-meerderinghe.

Augmentum, augmentatio, incrementum.

Ver-meersen.

fland. Augere.

Ver-meesteren.

Superare, vincere.

ver-meesteren de wonde.

Curare, sanare vulnus.

Ver-meyen.

Maio mense spatiari, siue apricari: vere nouo recreari, oblectari: & Fronde viridi ornare.

ver-meyinghe.

Oblectatio mense Maio.

Ver-meynen.

Putare, reputare, credere: arbitrari, conijcere.

ver-meynt.

Putatus, reputatus, putatius, creditus, conceptus animo.

Ver-melden.

Memorare, narrare, referre, recitare.

Ver-meluwen.

Vermiculari, cariem contrahere.

ver-meluwet.

Vermiculatus, cariosus.

Ver-mencken. j. ver-mincken.**Ver-menghen.**

Miscere, intermiscere, commiscere, permiscere, immiscere, diluere, confundere, temperare.

ver-menghinghe.

Mistura, temperatura: confusio, congeries, chaos.

Ver-menighen.

Multiplicare, augere. & Multitudine superare.

Ver-menigh-vuldighen.

Multiplicare, augere.

Ver-merren, ver-marren.

Morari, demorari: tardare siue retardare longiùs. *q.d.* **ouer-marren.**

Ver-mete.

Arrogantia: & Intentio, propositum. & Actoris petitio: actoris intentio. *vulgò* praetentio.

ver-metel.

Arrogans, insolens, temerarius.

ver-metelheyd.

Arrogantia.

ver-metelick.

Arrogans.

ver-metelicken.

Arroganter.

ver-meten. j. ver-metel.

Arrogans.

ver-meten.

Arrogare, sibi arrogare, sibi tribuere, sibi sumere.

ver-meten recht te hebben.

Praetendere ius in rem aliquam.

ver-metenheyd.

Arrogantia, confidentia. *vulgò* praesumptio.

Ver-middelen. j. middelen.

ver-middelst. j. mids dat.

ver-mids.

holl. fris . j. ouer-mids.

Ver-mieden, ver-mieten.

vetus. Conducere & Locare.

Ver-mijden.

Euitare, deuitare, cauere, subterfugere, praecauere.

ver-mijdelick.

Euitabilis.

Ver-miluwen. j. ver-meluwen.

Vermincken.

Mutilare, membro aliquo diminuere. vulgò subneruare.

verminckt.

Mancus, mutilus, truncus, truncatus, membro aliquo necessario diminutus.

Ver-minderen.

Diminuere, imminuere, attenuare, extenuare, derogare.

Ver-minnen.

vetus. Pacisci, reconciliare.

ver-minninghe, ver-mint.

vetus. Reconciliatio: pactum.

Ver misschen. j. ver-menghen.

Ver-misten.

vetus . j. ver-quisten.

Ver-moed.

Suspicio.

ver-moeden.

Syuspicari, suspicionem habere & Existimare, coniectare. à **moed.** i. animus.

ver-moedigh.

Suspiciosus, suspicax.

ver-moedinghe.

Suspicio.

Ver-moeden.

Lassare, fatigare: delassare, defatigare.

ver-moedt, ver-moeydt.

Defatigatus, lassatus, labore confectus.

ver-moedtheyd.

Lassitudo, defatigatio.

Ver-moeren oft ver-mueren het waeter. j. moeren, mueren.

Turbare aquas.

Ver-moghen.

Posse, potentem esse, valere, quire.

ver-moghen.

Ferre, tolerare, pati. μ . **Iemanden qualick ver-moghen.** Parum aequum esse, iniquum esse alicui, auersari aliquem.

ver-moghende.

Potens, validus.

ver-moghentheyd.

Potentia, potestas, vis, vires, pollentia, facultas.

ver-moghentlick.

Potenter, fortiter.

ver-moghigh.

Potens.

Ver-molmen. j. ver-olmen.

Ver-molmt.

holl . j. ver-olmt. Vermiculosus, cariosus. *gal. vermoulu.*

Ver-molmsemen, ver-olsemen.

sax. sicamb. hol. Cariem contrahere, cariem pati, carie & vetustate corrumpi. *gal. vermouli.*

ver-molmsent.

Cariosus. **Ver-molmsende peyren.** *sax. sicamb.* Pira praemollia, putrescentia, fracida.

Ver-momboren, ver-momberen.

Tutari, tueri, defendere pupillum.

ver-momboort zijn.

Degere sub tutela siue curatione: aliena curatione teneri.

Ver-mommen.

Laruam induere, capere alterius formam, mutare vel vertere se in formam aut faciem alterius, alienam ferre personam, induere alienam personam: dissimulare: velare.

ver-momt.

Personatus, laruatus.

Ver-monden.

Loqui, dicere, eloqui, effari, referre, narrare, mentionem facere.

ver-mond-schap.

vetus. sax. sicamb. Tutela, administratio tutelae.

Ver-mondpelen.

Subticere, reticere, mussare, velare, celare, abscondere.

Ver-moorden.

Trucidare, obtruncare. *vulgò ermordare, in legib. Ripuariis Francorum.*

Ver-morwen.

Mitigare, mollire, emollire, remollire.

Ver-mossen.

Fracere, situm contrahere.

Ver-motten.

Sentire tineas, pati tineas, à tineis exedi, & corrumpi.

Ver-muffen.

Rancere: & Situm redolere.

ver-muft, ver-duft.

Situm redolens.

ver-muftheyd.

Rancor, situs, paedor, squallor.

Ver-muylen.

Stomachando amittere: & Contemnere cum indignatione.

Ver-mutsen.

Caecumi amorem concipere.

ver-mutst.

Caeco amore ardens, perditè amans, caecus amore.

Ver-nachten. j. ouer-nachten.

Pernoctare.

ver-nachtigh.

Pernox.

Ver-nae-deelighen.

Damnum inferre.

Ver-naeghelen.

Clauo figere: clauis configere. & Clauo obstruere: obturare impactis clauis.

ver-naeghelen een peerd.

Laedere vngulam equi clauo profundius adacto. *vulgò* inclauare.

ver-naeghelen het ghe-schut.

Foramen superius bombardae siue tormenti bellici obstruere clauo.

ver-naeghelt.

Clauo fixus: *vel* clauo laesus. & Clauo obstructus.

ver-naeghelt peerd.

Equus clauatus, clauo laesus.

Ver-naederen.

Appropinquare.

ver-naederen den koop. j. kalengieren.

Retrahere emptionem iure proximitatis.

ver-naederinghe.

Appropinquatio. & Ius praeferentiae, ius retractus, ius protimeseos.

Ver-naeyen.

Suturis insumere.

Ver-naemen.

Celebrare, illustrare, propalare, diuulgare nomen.

ver-naemt.

Celeber, celebris, famosus, clarus, nobilis, insignis: inclytus.

ver-naemtheyd.

Celebritas, claritas, nomen, fama.

Ver-nederen.

Humiliare, deprimere, submittere, demittere, deducere.

ver-nederen sich seluen.

Submittere se. *vulgò* humiliare.

ver-nedert.

Demissus, humilis, submissus, abiectus.

ver-nederinghe.

Humilitas, demissio, submissio.

Ver-nemen.

Scitari, sciscitari, inquirere, scrutari, indagare: & Percipere, excipere, accipere, audire, inaudire, rescire, resciscere, comperire, cognoscere, intelligere, animaduertere: sentire.

ver-neminghe.

Percontatio, indagatio, inquisitio, perceptio.

ver-nemer.

Indagator, emissarius.

ver-nemachtigh.

Curiosus, sciscitandi.

ver-nemelste.

vetus. hol . j. veur-nemste. Praecipuus.

Ver-nepen.

Valde exilis, nimis contractus: parcus.

ver-nepentlick.

Partè, auarè.

Ver-nestelen, ver-nesten.

Nidum mutare: & Nido expellere.

Ver-netelen.

Vrtica adurere.

Ver-neutelt, ver-nutelt.

Vietus, languidus, flaccidus, friuolus: contractus. & Pumilus.

ver-neutelt manneken.

Homuncio, nanus, pumilio, exilis, contractus & rugosus.

ver-neutelt veur-hoofd.

Frons rugosa, contracta.

Ver-nielen.

In nihilum redigere, consumere, absumere, dissipare, euertere, destruere perdere, conficere, abrogare: *vulgò* annullare.

Ver-nieten, ver-nietighen.

Exinanire: In nihilum redigere: & Nihili facere, nihillipendere, spernere, contemnere.

Ver-nieuwen.

Renouare, innouare, instaurare, redintegrare, reparare, interpolare. *ang. renevve.*

Ver-nijpen.

Minuere, contrahere. & Paruipendere.

Ver-noeghen.

Satisfacere, satiare, explere animum alicui: satisfacere animo. & Sufficere.

ver-noeght.

Contentus, satiatus: quus, animo satiatus.

ver-noeghinghe.

Satisfactio.

Ver-noey, ver-noy.

fland. hol. Taedium, afflictio, molestia, aegritudo: dolor. & Periculum.

ver-noeyen, ver-noyen.

fland. hol. Taedere, taedium siue fastidium adferre, pertaedere: molestia afficere: & Nocere: & Displicere, fastidire. *gall. ennuyer:*

ital. annoyare, noyare: hisp. enojar: ang. noye, annoye.

ver-noeyelick, ver-noyelick.

Importunus, molestus.

ver-noyt.

Pertaesus.

Ver-nuchteren.

Ieiunum siue sobrium fieri, crapulam exhalare.

Ver-nuft.

Ratio, intellectus, ingenium, industria, mens.

ver-nuftigh.

Rationalis, ratione vtens: & Ingeniosus, industrius, solers, perspicax, consideratus, frugi.

ver-nuftighlick.

Ingeniosè, solerter, cordatè, consideratè, sobriè, frugaliter.

Ver-oyen.

vetus. fland . j. ver-noyen.

Ver-olmen.

Cariem contrahere.

ver-olmt. j. ver-molmt.

Cariosus, vermiculosus.

Ver-on-acht-saemen.

Negligere, negligentia perdere siue omittere.

Ver-onder-panden.

Oppignorare.

Ver-on-ghe-lijcken.

Facere iniuriam, facere iniquum.

Ver on-edelen.

Degenerare. & Nobilitate priuare.

Ver-ont-ledighen.

Occupare, impedire, occupatum detinere.

ver-ont-ledight.

Occupatus.

Ver-on-rechten.

Facere iniuriam.

Ver-on-reynighen.

Contaminare, maculare. & Profanare.

ver-on-suyueren.

Maculare, inquinare, coinquinare.

Ver-ont-schaemelen.

Pudore exuto efflagitare, impudentia nimia impetrare: emendicare: impudenter petere & extorquere.

Ver-ontschuldighen.

Excusare.

Ver-ont-stercken.

Infirmare, debilitare.

Ver-on-weerdighen.

Dedignari: contemnere.

Ver-ood-moedigen.

Humilem praebere, humiliare, submittere, demittere animum.

Ver-oor-deelen.

Damnare, condemnare, iudicare.

Ver-oor-éten.

Cibum nimium vel frequentem fastidire.

Ver-oor-saecken.

Occasionem dare, ansam praebere, inducere: & Causari.

Ver-ordenen.

Ordinare, statuere, constituere, decernere, destinare.

Ver-ouden, ver-ouderen.

Senescere, vetustescere, inueterascere, obsolescere, exolescere, veterascere.

ver-ouder-domt.

Decrepitus nimia aetate.

ver-oudert.

Exoletus, obsoletus, inueteratus.

Ver-oueren.

Superare, exsuperare: & Obtinere, potiri, vincere. & Superlucrari. & Superesse.

Ver-un-weerdighen. j. ver-on-weerdighen.**Ver-pachten.**

Locare, certo pretio vtendum dare. & Conducere. & Redimere

Ver-pachter.

Locator, qui rem aliquam pretio vtendam dat: & Manceps, redemptor, conductor.

ver-pachtinghe.

Locatio: & Conductio.

Ver-paelen.

Limites siue terminos reponere.

Ver-paeren.

Par pari iungere.

Ver-paerten.

Partiri, diuidere.

Ver-panden.

Oppignerare, opponere pignori: dare pignori: dare in pignus.

Ver-passen.

Malè quadrare, malè conuenire.

ver-passen, ver-manghelen.

Commutare, permutare.

Ver-pecken.

Picare, impicare, pice linere.

Ver-peysen.

Reconciliare.

ver-peysen, ver-pensen.

Excogitare.

Ver-perssen.

Supprimere, premere.

ver-perst.

fland . j. be-nauwt.

ver-perstheyd.

fland . j. be-nauwtheyd.

Ver-pekelen.

Resolui in muriam siue liquorem salsum.

Ver-peuteren.

Delinquere, offendere.

Ver-picken.

Impetere rostro.

Ver-planten.

Transferre plantam.

Ver-plaetsen.

Locum mutare, cedere.

Ver-plancken.

Coassare, contabulare.

Ver-pleghen.

vetus . j. ver-plichten.

Ver-pletten, ver-pletteren.

Conculcare, obterere, conterere, opprimere, calcando siue premendo laedere.

Ver-plicht.

vet. Pactum, conuentio, foedus.

ver-plichten.

Obligare, adstringere, deuincire, conuentionem facere, pactum vel foedus inire.

Ver-plompen.

Obtundere, hebetare. & Hebescere, obtundi.

Ver-pochen, ver-poffen. j. ver-snorcken.

Protelare.

Ver-poosen.

Respirare, refocillare. *vulgò* pausare.

ver-poosen.

Alternare vices, variare vices, per vices quippiam agere, mutuas operas praestare, suppetias vicissim ferre.

ver-poosinghe.

Respiratio.

ver-porren.

Amoliri, remoliri, magno conamine amouere.

Ver-poteren. j. ver-peuteren.**Ver-preulen.**

fland . j. **ver-quicken.**

Ver-prillen.

Hilarescere, oblectari. & Lasciuire.

Ver-pruelen, ver-pruetelen.

fland. Reualescere, conualescere.

Ver-quackelen, ver-quaecken.

Dissipare, profundere, rebus friuolis insumere, consumere siue dissipare tanquam superflua.

Ver-quaeden.

vetus . j. **ver-argheren.**

Ver-quantselen.

Permutare, commutare.

Ver-queycken. j. ver-quicken.

Ver-quicken, ver-quickeren.

Refocillare, recreare, reficere: & Refocillari, recreari, refici, reuiuiscere, vernare, renasci.

ver-quisten.

Absumere, conficere, lacerare, oblimare, dilapidare, prodigere, conturbare.

ver-quister.

Prodigus, dilapidator.

ver-quistigh.

Prodigus, profusus.

ver-quistinghe.

Prodigalitas, proluuium, effusio.

Ver-raed, ver-raederije.

Proditio.

ver-raeden.

Prodere, tradere, deferre, quadruplare: prodere consilium: rumpere consilium. *ger. verradten: ang. bevvray.*

ver-raeder.

Proditor, traditor, quadruplator: & Qui patriae consilia hosti prodit.

ver-raederschap.

Proditio.

ver-raederije.

Proditio.

ver-raederlick.

Insidiosè, instar proditoris.

Ver-raetelen, in duyghen vallen.

Rimas agere, dissolui, rimis fatiscere laxis compagibus.

Ver-rasschen.

Anticipare, praeuertere, anteuertere, praeuenire, anteuenire, intercipere, occupare, praeoccupare, antecapere, opprimere.

Ver-rand-soenen. j. rand-soenen.

Ver-rechten.

Instaurare.

ver-rechten.

vetus. Exequi, agere.

ver-rechten.

Componere, dirimere, decidere lites, controuersias, rixas.

Ver-recken. j. ver-reycken.

ver-reckt, ver-reyckt.

Extensus: & Luxatus.

Ver-reyck. j. ver-hael.

Ver-reycken.

Exporrigere, extendere longiùs: distendere.

ver-reycken.

Extorquere, luxare. *germ. verrencken.*

ver-reycken.

Pertingere, attingere.

ver-reycken de schuld.

Debitum liquidè probare.

ver-reycken den pand.

Instare vt sibi addicatur fundus obligatus.

ver-reyckt.

Extensus, exporrectus, extortus.

ver-reyckte, oft ver-reckte leden.

Luxata membra, articuli loco moti.

ver-reyckt van schuld.

Conuictus debiti.

ver reyckt ende wt-ghewonnen goed.

Bona in nexu possessionemque iure data.

Ver-reysen.

Insumere itineri, absumere peregrinando.

Ver-rencken.

germ. sax . j. ver reycken. Luxare.

Ver-reulen. j. ver-ruylen.

Verrier-gat.

vet . j. masier-gat. Riscus

Ver-rijcken.

Ditare.

Ver-rijssen.

Resurgere, attollere se.

ver-rijssenisse.

Resurrectio.

Ver-rimpelen.

Rugare, corrugare, caperare, replicare in rugas: & Rugari replicari rugas, rugis contrahi: rugis crispari.

Ver-roeckeloosen.

Negligentia & temeritate in periculum pertrahere.

Ver-roemt. j. ver-naemt.

Celebris.

Ver-roeren.

Mouere, commouere.

Ver-roest.

Rubiginosus, rubigine infectus: aeruginosus.

ver-roesten.

Rubiginari, rubiginem siue aeruginem contrahere, rubigine infici.

ver-roestheyd.

Rubigo.

Ver-rompelen, ver-rimpelen.

Corrugare.

ver-rompelt.

Rugosus, cossus, rugosa macilentus cute: vietus.

ver-rompelde appelen.

Mala vieta, flaccida, rugosa.

ver-rompelde taye.

Mulier strigosa: strigis & rugis deformata.

Ver-rot.

Putridus, putris, putrefactus: marcidus.

ver-rotten.

Putrere, putere, putrescere: cariem sentire, pati: carie corrumpi.

ver-rotsel.

Putredo.

Ver-rucken.

Mouere vel dimouere loco, abstrahere, diuellere, auellere. & Luxare. *sax. vorrucken.*

ver-ruckinghe.

Auulsio.

ver-ruckinghe der sinnen.

Ecstatis, mentis excessus, abstractio mentis à corpore: mentis emotio. *vulgò raptus.*

Ver-ruyffelen.

Corrugare: dedecorare rugis: deformare nimiis plicis siue striis.

Ver-ruylen, ver-reulen.

hol. sicamb. Permutare.

Ver-saechten.

Mitigare, mulcere, lenire, mollire, emollire, remollire.

Ver-saecken.

Negare, abnegare, inficiari: renunciare, renuere. *ang. forsake.*

Ver-saeden. j. ver-saeten.

Ver-saedt, ver-saeydt. j. ouer-saeydt.

Ver-saeghen, ver-tsaeghen.

Consternari animo: despondere animum: abiicere animum.

Ver-saeght, ver-tsaeght.

Timidus, pauidus, meticulosus, fractus animo, imbellis.

ver-saeghtheyd.

Pauor, ignauia: animi abiectio, consternatio.

Ver-saemen, ver-saemelen.

Colligere, congregare, accumulare, conglobare, coniungere, cogere, congerere: & Conuenire, congregari.

Ver-saenen.

Cremorem adimere lacti.

ver-saent melck.

Lac cremore nudatum.

Ver-saet.

Satur, exsaturatus.

ver-saeten.

Satiare, saturare, exsaturare, obsaturare, explere.

ver-saetheyd.

Satias, satietas, saturitas.

ver-saetelick.

Satiabilis.

Ver-sanden.

Arena grauari, obstrui, arena repleri, arena impediri: densari in arenam.

Ver-schaelen.

Vento corrumpi, vappam fieri, in vappam verti, saporem & odorem genuinum perdere.

ver-schaelden wijn.

Vinum euanidum, mardicum, mudicum: vappa: vinum quod odorem saporemque genuinum exuit: vinum vento corruptum. *q.d.* in patera diutius relictum.

Ver-schaeren.

Dispergere, disgregare, dissipare, segregare.

ver-schaeren.

Alternare vices, mutuas operas praestare.

Ver-schaerens.

Alternatim, per vices.

Ver-schaffen.

Exsequi, effectum reddere, efficere.

Ver-schalcken.

Circumuenire, fallere, praeuenire astutia, habere frustra, frustrari, eludere, dolo capere.

Ver-schat.

fland. Concussio, violenta exactio, tributum iniquum: & Lytrum: redemptionis iniquae pretium.

ver-schatten, ouer-schatten.

Pluris aequo censere: obruere exactionibus: exactionibus siue censuris grauare: extorquere pecunias.

Ver-schauden. j. ver-schouden.**Ver-scheeden. j. ver-scheyden.****Ver-scheyden.**

Disgregare, segregare, separare, dissiungere, seiungere, diuidere: discernere.

ver-scheyden, steruen.

Emigrare è vita, cedere vita, cedere è vita, cedere fato.

ver-scheyden.

Disgregatus, segregatus, separatus, diuisus: Varius, diuersus: & Mortuus, defunctus.

ver-scheyden-verwigh.

Discolor, versicolor, variegatus.

ver-scheydenlick.

Separatim, diuisim, seorsum: & Diuerse.

ver-scheydenheyd.

Discrimen, differentia.

Ver-schellen. j. ver-schillen.

Ver-schencken.

Transfundere, in aliud vas traicere, elutriare.

Ver-schepen, ver-boomen.

Transferre in aliam nauim.

Ver-scheppen.

Recreate, reficere, transformare.

Ver-scherpen.

Acuere, exacuere: & Auaritia extenuare.

Ver-scheuren.

Lacerare, dilacerare, dilaniare, rumpere, dirumpere, dirumpere, discerpere, conscindere.

ver-scheurt.

Lacer, laceratus, dilaceratus. dilaniatus, ruptus, disruptus, discerptus, conscissus.

ver-scheurt, ver-hackelt.

Ruptus, pan-

nosus, vestibus, laceris vel laceratis.

Ver-schieten.

Eiaculari.

ver-schieten oft veur schieten het geld. j. ver-legghen.

Erogare, praerogare, repraesentare. **ver-schoten gheld.** Promutuum, pecunia promotua, praerogata, praenumerata, repraesentata.

ver-schieten, ver-schricken.

Concuti, consternari, pauore resilire.

ver-schietinghe.

Saltus: membri alternatim vibratio.

ver-schietinghe. j. ver-schricktheyd.

Consternatio, subsultatio, palpitatio, tremor.

Ver-schijnen.

Apparere, comparere.

ver-schijnen ten daghe, plaetse, ende ure.

Ad diem, locum & horam praesto esse: ad constitutum venire: obire diem, locum & horam: ad diem adesse, praesto adesse: sistere se. *vulgò comparere. sax. erscheinen.*

ver-schijnen.

Cadere. **De pacht oft be-taelinghe ver-schijnt.** Cadit pactio, cedit solutio, dies solutionis cedit.

Ver-schil, ver-schel.

Differentia: Controuersia.

ver-schillen.

Differre, distare, discrepare, interesse.

ver-schilligh.

Differens.

ver-schimmelen.

Fracere, mucescere. albere situ: situm contrahere.

ver-schimmelt.

Fracidus, muciolus, rancidus, incanus situ.

Ver-schocken.

Concutere, luxare.

Ver-schoyen. j. ver-loopen.

Profugere.

Ver-schoonen.

Decorare, ornare, adornare, honestare: & Purgare, diluere. & Excusare. & Parcere, veniam dare: indulgere: ignoscere.

Ver-schoppen.

germ. sax. sicamb . j. ver-stoppen.

Ver-schouden, ver-schauden.

Calida perfundere, calida adurere.

ver-schoudtheyd.

Adustio.

Ver-schouen.

Elapsus, dilapsus: & Amotus, repulsus: & Abiectus, contemptus.

Ver-schrappen.

Contrahere, conflare: colligere, corradere vndique.

ver-schrappen.

Contrahi, corrumpi, & exsicari: diffindi, scabrum fieri, corrugari, rancescere.

Ver-schricken.

Percellere pauore, incutere terrorem: terrere, perterrere, perterrefacere, exterrere, stupefacere, consternare: exsternare: & Percelli pauore, perterrefieri, terrore concuti, consternari, obstupere, obstupescere.

ver-schrickende peerd. j. schouw.

Equus pavidus.

ver-schrickt. j. ver-slaeghen.

Perculsus pauore, perterritus, attonitus, consternatus, stupefactus.

ver-schrickelick.

Terrificus, terribilis, horribilis, horridus, horrificus, dirus.

ver-schrickelick dinck.

Terriculamentum, terriculum.

ver-schricktheyd. j. ver-baestheyd.

Stupor, ecstatis, consternatio.

Ver-schrobben. j. ver-schraepen.

Corradere.

Ver-schropelen.

Corrugare.

ver-schropelt.

Crispatus rugis.

Ver schrooden.

Circumcidere.

Ver-schroomen.

Abhorrere, abhorrescere, exhorrere, abominari.

ver-schroomelick.

Horridus, horribilis, abominandus.

Ver-schudden.

Quatere, concutere, discutere, agitare, euentilare.

Ver-schuyuen.

Amouere, remouere, loco mouere, protrudere, propellere, amoliri: & Repellere, reiicere, contemnere.

ver-schuyuen.

Recedere, commutare locum. & Elabi, effugere.

Ver-schulden, ver-schuldighen.

Commereri, delinquere.

ver-schulden.

vetus . j. ver-ghelden. Rependere.

Ver-schuppen.

Abijcere, reijcere, contemnere.

Ver-seer.

vetus. fland. Dolor.

Ver-seeren.

Dolere: & Dolore afficere: & Vlcerare, exulcerare: & Recrudescere.

ver-seerighen.

vetus. Laedere.

Ver-seeuwen.

Laborare nausea marina.

ver-seeuwt.

Languens stomacho, vt mare nauigantes taedulus: taedulus & fastidiosus, cui palatum nouis cibus reficiendum est: salo nauseaque confectus.

ver-seeuwt.

Elucus: hesterno potu languens.

ver-seeuwtheyd.

Nausea marina, appetitus mollities, languor stomachi.

Ver-segghen.

Referre.

ver-segghen.

vetus. Negare, recusare. & Prohibere, interdicere.

Ver-seghelen. j. seghelen.

Sigillo notare.

Ver-seylen.

Errare in mari, errare velificando.

Ver-sekeren.

Asseuerare, confirmare, certum promittere, fidem affirmare, certo asserere, securum reddere, certiozem reddere, fideiubere, satisdare, cauere. *vulgò* certificare, certiorare.

ver-sekeren.

vetus . j. **onder-trouwen**. Sponsare.

ver-sekeren sijn saecken.

Cauere rebus suis. *vulgò* securare res suas.

ver-sekeren een schip.

Periculum nauis & mercium in se suscipere.

ver-sekert.

Certus, firmus, securus, tutus.

ver-sekerer.

Assertor: confirmator. & Periculi susceptor.

ver-sekeringhe.

Affirmatio, confirmatio: & Fides, securitas, cautio: cautela, fideiussio.

ver-sekeringhe doen van ghelde.

Cauere de pecunia alicui.

Ver-sellen.

Sociare, socium iungere: & Sociari, comitari.

ver-sel-schappen.

Associari, socium se iungere. consociare: comitari.

ver-sel-schapt.

Sociatus, associatus, comitatus.

Ver-sencken. j. ver-sincken.

Demergi in abyssum.

Ver-senden.

Ablegare, relegare, amandare: & Relegare, exulem facere.

Ver-senghen.

Vrere, adurare, vstulare.

ver senght.

Adustus, vstulatus.

Ver-setten.

Transponere, translocare, transmittere, transferre, remouere: mutare.

ver-setten te pande. j. ver-panden.

Oppignorare.

Ver-sieden. j. in-sieden.

Decoquere, bulliando consumere.

Ver-sien.

aut potiùs veur-sien. Prospicere, prouidere, cauere, praecauere. **Sich ver-sien.** Consulere salutis suae, consulere sibi **De kokene ver-sien.** Instruere siue munire culinam cibis.

ver-sien.

Malè obseruare, negligere, praetermittere, non aduertere: inconsiderate & negligenter praeterire: hallucinari, in conspiciendo falli, errare: **Sijn spel ver-sien.** Ludum siue aleam perdere negligentia vel oscitantia.

ver-sien.

Prouisus. & Munitus, instructus.

Ver-sieren.

Comminisci, fingere, effingere, confingere, commentari: excogitare, ementiri, assimilare.

ver-siert.

Fabulosus, fictus, confictus.

ver-siersel.

Commentum, fictio.

ver-sierdelick.

Fictè.

Ver-sijck.

fland. Periculum.

ver-sijckelick.

fland. Periculosus.

Ver-sijpen.

Exstillare, guttatim effluere.

Ver-silueren.

Argento tegere, includere, cooperire.

ver-siluert.

Inargentatus, argento tectus.

Ver-sincken.

Perire, abire pessum, demergi in abyssum: absorberi, decidere, concidere & hiatu deuorari. **Ver-sincken moet ick**, &c. Terra mihi dehiscat, si. &c.

Ver-singhelen. j. ver-sengen.

Adurare.

Ver-sinnen, be-dencken.

Deliberare, animaduertere, reputare apud se, cogitare, consulere, *consultare*, *considerare*.

ver-sinnigh, ver-sienigh, veur-sienigh.

Circumspectus, consideratus.

Ver-sitten.

Cedere loco.

Ver-slaen, heymelick ver-steken.

Abdere, interuertere, abtrudere, supprimere, occultare, manticulari, amouere clam.

Ver-slaen.

Interimere, caedere, occidere, sternere, delere, c dere ad interneccionem.

ver-slaen.

Refrigerari aliquantulum, regelare, egelidari.

ver-slaen, ter aerden slaen.

Sternere.

ver-slaen.

Percellere, mentem concutere, mentem frangere, animi fortitudinem comminuere: consternare: perturbare animo.

ver-slaen den dorst.

Sedare sitim, leuare, restinguere, pellere.

ver-slaen het ghe-swel. j. ver-saechten.

Mitigare.

ver-slaen de hitte.

Deferuere, deferuescere.

ver-slaghen.

Caesus, occisus, interemptus, stratus, prostratus, afflictus.

ver-slaghen van blicksem oft donder.

Fulguratus, fulminatus.

ver-slaghen, ver-baest.

Attonitus, consternatus, exsternatus, stupefactus,

exanimatus, concussus, obstupidus, exanimis, metu perturbatus, percussus, concussus mente, defixus pauore, stupore, fulmine, tonitu, sono, morbo, aut re subita, atque stupore, afflatus: exstaticus.

ver-slaghenheyd. j. ver-baestheyd.

Ver-slapen.

Perdere siue negligere dormiendo: & Insumere somno. & Dormitare, obdormire.

Ver-slappen.

Laxare, relaxare: retendere: remittere: & Laxari, relaxari: retendi.

Ver-slauen.

Seruili labore frangere siue mitigare.

Ver-sledderen, ver-slentsen.

Flaccescere.

Ver-sleeuwen.

Attenuari, extenuari.

Ver-slemmen, ver-slempen.

Abligirire, decoquere, dilapidare: degulare, *Plaut.*

Ver-slentsen.

Flaccere, flaccescere, marcescere, immarcescere, fracere, fracescere, corrumpi, putrefieri.

ver-slentst.

Flaccidus, marcidus, fracidus, vietus, euanidus.

Ver-sleten.

Tritus, attritus, obsoletus.

Ver-sletteren.

Flaccescere.

ver-slettert.

Flaccidus, marcidus.

Ver-sleuren.

Abstrahere, amoliri, distrahere.

Ver-slicken.

Absorbere, deglutire: & Deglutiendo suffocari, praefocari, strangulari.

Ver-slijten.

Terere, atterere, conterere, deterere, obterere, absumere, consumere, attenuare vsu.

ver-slijten zijn leuen.

Degere aetatem, vitam ducere, transigere, traducere.

Ver slinden.

Vorare, deuorare, glutire, deglutire: absorbere, ingurgitare.

Ver-slocken. j. ver-slicken, ver-slinden.

Ver-slonsen.

Turpiter terere & inquinare: ignavia & negligentia deterere & deturpare.

Ver-sloouen.

Velare, operire.

Ver sluyeren, ver-slentsen.

Flaccescere, flaccere, marcere.

Ver-sluysen.

Obstipare, oppilare, obstruere cursum aquarum.

ver-sluysen.

Stagnare.

Ver smachten.

Obruere, adobruere, demergere.

ver-smachten.

Suffocare, praefocare, extinguere animam: spiritum pracludere. & Vapore enecare.
& Suffocari, extingui, perimi, obrui.

ver-smachten van hongher.

Perire fame, vrgeri fame.

Ver-smaeden.

Vituperare, temnere, contemnere, dedignari, spernere, vilipendere: contumelia afficere: fastidire.

ver-smaeder.

Contemptor, vituperator: vitupero.

ver-smaedenisse.

Contemptus, contumelia, infamia.

ver-smaedinghe.

Contemptio, contemptus, vituperatio, vituperium, fastidium.

ver-smaedheyd.

Contemptus, vituperium.

ver-smaedelick.

Contemnendus, contemptibilis.

ver-smaedelicken.

Contemptim.

Ver-smaelen.

Extenuare.

Ver-smeden.

Recudere.

Ver-smeecken.

Eblandiri. & Exorare: flectere precibus.

Ver-smelten.

Liqui, liquescere, eliquari.

Ver-sm ren.

Perungere: & Vngendo prodigere: & Abligurire.

Ver-smerten, ver-smorten.

Intertrigine atteri.

Ver-smijten. j. ver-slaen.**Ver-smooren.**

Suffocare, extinguere, obruere, adobruere, demergere, submergere. & Suffocari, extingui, obrui, demergi, immergi, submergi.

ver-smoort droncken.

Vino sepultus: obrutus potu.

Ver-snauwen.

Protelare saeuis dictis.

Ver-sneden.

sax. sicam. Castratus.

Ver-snellen, ver-rasschen.

Praeuertere, praeuenire

Ver-snijden.

Disscindere, dissecare, conscindere, resecare. & Castrare, emasculare, euirare.

Ver-snipperen.

Minutim conscindere.

Ver-snoepen.

Cupediis impendere, abligurire.

Ver-snoffen.

Grauedinem siue coryzam contrahere, rheumate laborare.

ver-snoft.

Grauedinosus, rheumaticus.

Ver-snooden.

Viliscere, euiliscere. & Vilipendere.

Ver-snorcken.

Protelare, obruere minis, iactantia, &c.

Ver-snot.

Pituitosus: & Grauedinosus, rheumaticus.

ver-snot zijn op sijn boel.

Perditè amarè, miserè amare: deperire amore.

ver-snotheyd, ver-koudheyd.

Grauedo, coryza, rheuma.

ver-snotert. j. ver-snot.**Ver-snuft. j. ver-snoft.****Ver-soecht.**

Tentatus, probatus, expertus.

ver-soeck.

Tentatio, probatio, experientia, experimentum: & Postulatus, postulatio: petitio. & Visitatio.

ver-soecken.

Tentare, attentare, probare, experiri, periculum facere, periclitari.

ver-soecken, aen-soecken.

Postulare, sollicitare, flagitare, poscere, rogare, interpellare, ambire, petere. *vulgò* requirere.

ver-soecken, be-soecken.

Visitare.

ver-soecken.

Degustare, delibare.

ver-soeck-brief.

Libellus supplex. *vulgò* requesta.

Ver-soenen.

Conciliare, reconciliare, placare, complacere, sedare, pacificare, mitigare.

ver-soener.

Conciliator, reconciliator, placator, pacificator.

ver-soeninghe.

Conciliatio, reconciliatio, pacatio, pacificatio, placatio, placamen, placamentum.

Ver-soeten.

Dulcare, edulcare, mitigare, demitigare, mitificare, mulcere, demulcere, permulcere, placare, pacare, tranquillare, temperare.

ver-soetinghe, ver-soetsel.

Lenimentum, delinimentum, mitigatio.

Ver-solen.

Reficere soleas.

Ver-someren.

Aestiuare. & Aestiuo aëre corrumpi: corrumpi siue aduri nimio aestu.

Ver-soncken.

Demersus, submersus.

Ver-sonden.

Ablegatus, relegatus.

Ver-sopen, ver-droncken.

Submersus, demersus.

Ver-soren.

sax. fris . j. ver-dorren.

Ver-sorghen. j. be-sorghen.

Ver-sot.

Dementatus, stultus, stultescens.

ver-sot op een hoere.

Demens ex meretrice.

ver-sotten.

Infatuare, dementare, ad insaniam impellere: & Infatuari, dementari, stultescere, ad insaniam redigi.

Ver-souden, ver-soudijen.

Auctorare militem, stipendio auctorare.

Ver-souten.

Persalire: nimium salire.

Ver-spaeden.

Differre seriùs, prorogare tempus: & Serum fieri, retardari.

Ver-spaeren.

Comparcere, parcere, parsimoniam adhibere.

Ver-spelen.

Impendere siue perdere alea, ludo, &c.

Ver-sperren.

ger. sax. sicamb. Claudere, obserare, clathrare.

Ver-spieden, be-spieden.

Explorare, speculari, obseruare.

Ver-spillen, ver-spilden.

fris . j. ver-quisten . Dilapidare, dissipare: attenuare.

Ver-spotten. j. be-spotten.

Ver-spouwen.

Respuere: despuere: abominari.

Ver-spreyden.

Dispergere.

Ver-spreken.

Condicere, promitttere, fideiubere, stipulari.

ver-spreken.

Excusare. & Fideiubere.

ver-spreken.

Obiurgare, arguere, reprehendere, contumeliam verbis facere, iniuriam dicere. & Refellere & Hallucinari lingua.

Ver-sprenghen.

Dispergere.

Ver-springhen.

Dissilire.

Ver-staelen.

Indurare chalybe.

Ver-staen

Intelligere, capere, percipere, videre, apprehendere intellectu, cognitum habere, comprehendere animo.

Ver-stand.

Intelligentia, intellectus, scientia, mens, sensus, cognitio, animus: & Ingenium.

Heymelick verstand. Coitio, actio arcana & factiosa, arcanum foedus, clandestinum foedus, conspiratio.

ver-standenisse.

Intelligentia.

ver-standeloos.

Brutus, stolidus.

ver-standel.

vetus. holl . j. **ver-standigh.**

ver-standigh.

Intelligens, sciens, sapiens, prudens, gnarus, cordatus, sagax, perspicax, consideratus, acutus, ingeniosus.

ver-standigheyd.

Intelligentia, prudentia, scientia.

ver-standighlick.

Intelligenter: & Prudenter, sapienter.

Ver-starren. j. ver-sterren.**Ver-stauen.**

Fatiscere rimis, dissolui & nimia ariditate vndique perfluere.

Ver-steenen.

Lapidescere, in lapidem conuerti, in lapideam duritiem conuerti: & In lapidem, vel in lapideam duritiem conuertere.

ver-steent.

Induratus instar lapidis.

ver-steentheyd.

Obstinatio, duritia immanis.

ver-steken.

Abstrudere, retrudere: abdere: abscondere, celare, suppressere. clàm de medio remouere, interuertere, subducere, amouere.

ver-steken.

Pellere, repellere, deprimere, reiicere, contemnere, repudiare, reprobare, respuere.

ver-steken iemanden van sijn recht.

Excludere aliquem à suo iure, priuare suo iure.

ver-stekelinck, ver-worpelinck.

Reiiculus.

Ver-stellen.

Transponere, translocare, transferre, remouere, loco suo mouere.

ver-stellen.

Reconcinnare, restaurare.

ver-stellen.

Detorquere, malè collocare. **Ver-stelt zijn int slijck.** Haerere in luto, insidere luto, inhaerere coeno: implicari: haesitare, neque posse progredi.

Ver-stercken.

Fortificare, roborare, corroborare, firmare, confirmare, munire: & Confirmari, roborari, validum & fortem fieri, vires acquirere, praeualescere.

Ver-sterren.

vetus. Rigere, rigescere.

ver-sterren.

Perstringere oculos stellanti lumine siue micanti splendore.

Ver-steruen.

Demori, emori: intermori, interire.

ver-steruen.

Obuenire haereditate alicui: deuolui ad aliquem morte parentis aut propinqui: obuenire lege & ab intestato alicuius morte.

ver-steruenisse.

Haereditas quae iure legitimo & ab intestato ad aliquem redit: res relicta à parentibus aut propinquis.

Ver-sticken.

Praefocare, suffocare, extinguere: & Obruere: nimium replere aut farcire. & Elidere spiritum. & Suffocari, extingui. *germ. ersticken.*

ver-stickinghe des adems.

Interclusio animae.

Ver-stijuen.

Rigere, dirigere, rigescere, obrigere, indurari, indurescere, obdurescere, perdurescere.

ver-stijft.

Rigidus, induratus, adstrictus: contentus.

ver-stijftheyd.

Rigor.

Ver-stocken.

Stirpescere, in stirpem siue truncum conuerti.

ver-stocken.

Indurare, obdurare: & Indurari, obdurari, obduere, obdurescere. & Stupere.

ver-stockt.

Induratus, obduratus: & Refractarius. & Stupidus.

ver-stockt bloed. j. etter-stock.

Pus, sanies.

ver-stockt goed.

Merces corruptae: *tempestate* & *aspergine* madefact .

Ver-stommen.

Obmutere, obmutescere, immutescere.

Ver-stompen.

Mutilare: & Hebetare.

Ver-stompen, ver-stompelen.

Obturare, abscondere, celare.

Ver-stooren, stooren.

Turbare, disturbare, inturbare, obturbare, perturbare, proturbare, interpellare, irritare, exacerbare, offendere animum.

Ver-stooten.

Protrudere, detrudere, repellere, repudiare, reiicere, excludere: contemptim conterere, abiectè deprimere, proculcare.

ver-stootelinck, ver-worpelinck.

Reiiculus.

Ver-stoppen.

Obstipare, obturare, oppilare, supprimere, obstruere, occludere: opplere.

ver-stoptheyd.

Obstructio, oppressio: difficultas spiritus: asthma. & Suffocatio, praefocatio.

ver-stoptheyd in den neuse.

Coryza, grauedo.

ver-stoptheyd der blaese.

Ischuria, lotij retentio vel suppressio, obstructio meatus vesicae.

Ver-storten.

Refundere, profundere.

Ver-storuen.

Demortuus, emortuus.

ver-storuen wijn.

Vappa.

ver-storuen goed.

Bona relictā: bona per mortem parentum aut propinquorum ad aliquem deuoluta.

Ver-stouten.

Animare, addere animum, adhibere audaciam, accendere animos: & Audere, confidentiam sumere.

Ver-stouwen.

Abigere.

ver-stouwer.

Abactor, abigeus.

Ver-strecken.

Extendere, contendere: & Durare.

ver-strecken.

Erogare, expendere, impendere, insumere in re aliqua.

ver-streckelick.

Durabilis.

ver-streckelick brood.

Panis duratus, vetus.

Ver-strengnen.

Constringere: & Congregare.

Ver-stricken.

Obstringere, obnectere, illaqueare.

Ver-stroyen.

Spargere, dispergere, dissipare.

ver-stroyt.

Dispersus, dissipatus.

ver-stroyt van sinnen.

Mente captus, mente turbatus.

Ver-stuycken.

Luxare: membrum intorquere & loco suo mouere ac soluere.

ver-stuyckt.

Luxus, luxatus, eluxatus.

Ver-stuyuen.

Dispergere instar pulueris: Dispergi instar pulueris, euanescere.

Ver-suchten.

Gemere, ingemere, ingemiscere, suspirare, suspiria ducere.

ver-suchtinghe.

Gemitus, suspirium.

Ver-suckelen.

Agitare, propellere. & Agitari, propelli. & Vagari.

Ver-suckt.

vetus. sicamb. Ecstaticus.

ver-suckinge.

Ecstatis, excessus mentis.

Ver-sueren.

Acere, acescere: peracescere, exacescere.

Ver-sueten. j. ver-soeten.

Edulcare.

Ver-suffen.

Delirare, desipere, hallucinari: instupere: perturbari mente. & Delirum reddere.

ver-suft.

Delirus, delirans, stupens, instupens, incogitans, socors: animi inops.

ver-suftheyd.

Stupor animi: vertigo, incogitantia.

Ver-suym.

Negligentia, neglectio, indiligentia, incuria.

ver-suymel.

vetus. Negligens.

ver-suymen.

Negligere, praeterire, non curare, praetermittere, omittere negligenter.

ver-suymenisse.

Negligentia.

ver-suymenisse van recht.

Eremodicium: vadimonium desertum, desertio causae absentia siue negligentia partium facta.

ver-suymtheyd.

Negligentia.

ver-suymigh.

Negligens, incurius, indiligens.

ver-suymighlick.

Negligenter, indiligenter.

Ver-suypen. j. ver-drincken.

Ver-suyueren.

Repurgare.

Ver-susteren ende ver-broederen.

Fratribus & sororibus mortuis, hereditatem aliis cognatis deferre.

Ver-swacken.

Languescere, flaccescere: infirmari, debilitari: & Infirmare, debilitare.

Ver-swaeren.

Aggrauare, ingrauare, exaggregare: & Aggrauari, ingrauari, ingrauescere, exaggerari, recrudescere.

Ver-swelghen.

Deurare, deglutire: absorbere.

Ver-swenden.

vetus. Dissipare, perdere.

Ver-sw ren.

Iurare: & peierare, eiare, abiurare, deuouere.

ver-sweren goed te doen. j. ver-louen.

Deuouere virtutem.

ver-sweren.

Peierare.

ver-sweringhe.

Peieratio, abiuratio: & Periurium.

Ver-sw ren, ver-sweyren, ver-swellen.

Suppurare, in pus conuerti: exulcerari.

ver-sweringhe.

Apostema, abscessus, suppuratio: vomica, exulceratio.

Ver-swijghen.

Subticere, reticere, obticere, celare, silentio suppressere.

ver-swijghende.

Taciturnus.

ver-swijghentheyd.

Taciturnitas.

Ver-swijmen.

Hallucinari.

ver-swijmtheyd.

Hallucinatio.

Ver-swijnen. j. ver-dwijnen.

Perire, tabescere.

Ver-swinden.

sicamb. Euanere, euanescere, in auras ire: disparere.

Ver-sworen, ver-swollen.

Exulceratus, suppuratus: & Tumidus, turgens.

ver-sworen bloed. j. etter.

Pus.

Ver-sworen.

Abiuratus, deuotus, execratus. & Periurus.

ver-sworen eed.

Periurium.

ver-sworen-dagh. j. ver-loren.

Ver-taelen.

Interpretari, transferre in aliam linguam: & Eloqui, efferre.

ver taeler.

Interpres.

ver-taelinghe.

Interpretatio.

Vertappen. j. ver-gieten.

Elutriare, de vase in vas transferre.

Ver-taeren.

sax. fris. Remollire. & Remolliri, remollescere, effoeminari.

ver-taerdt, ver-taerdigh.

sax. fris. sicam. Tener, tenellus, delicatus, mollicellus, molliculus, effoeminatus. & Lasciurus, petulans. **Ver-taerde kinderen.** Pueri delicati, molliculi.

ver-taerdheydt.

Teneritas, mollities, delitiae.

Ver-tasséren.

fland. Vi vrgere, vi extorquere, vim inferre, concutere, opprimere vi.

ver-tasserer.

Tyrannus, violentus, oppressor.

Ver tasten.

Malè tangere, errare tactu.

Ver-teeren.

Consumere, insumere, conficere, absumere, conterere & Concoquere, digerere.

Ver-teghenen.

Obuiare, obuium fieri.

Ver-teghen-wordighen.

Praesentem se exhibere, in conspectu adesse.

Ver-tellen.

Narrare, enarrare, referre, dicere, memorare, commemorare, recitare, recensere. *ang. telle.*

ver-teller.

Narrator.

ver-tellinghe.

Narratio.

Ver-tennen.

Incrustare tectorio stanneo, oblinere stanno, obducere stanno, illinere stannum: illinere stanno.

ver-tende oft ver-lootte potten.

Incoctilia, aerea vasa fusili stanno incrustata, oll stanno oblitae, tectorio stanneo incrustatae.

Ver-téren. j. ver-teeren.

Ver-tienen.

Decimas soluere.

Ver-tieren.

Permutare, commutare, alienare, vendere, diuendere, distrahere. *dicitur ver-tieren. q.d. ver-teeren. id est, consumere, quod & slijten vocant. Veel goedts ver-tieren oft slijten.* Vendere siue distrahere multas merces. *vulgò* consumere.

ver-tieringhe. j. slete.

Permutatio, distractio, venditio. *vulgò* consumptio.

Ver-tijd-baeren.

Polire, interpolare, reconcinnare: vetera quasi in nouam speciem mutare: renouare, rediuiuum reddere, in vitam noua assumpta forma denuo reuocare: vetera tanquam noua & huius temporis facere: renouare rem vetustam: mangonizare.

Ver-tijden, ver-tijen.

Donare, condonare, remittere, cedere: ignoscere.

Ver-tijden, ver-tijgen.

Abnegare, renuntiare iuri & actioni. *vulgò* resignare.

ver-tijden met den halm.

vulgò Effestucare. *vide* **halm**.

Ver-tijghen. j. ver-tijden.

Ver-timmeren.

Impendere siue consumere aedificiis.

Ver-tinnen. j. ver-tennen.

Ver-tissen.

vetus. holl . j. ver-werren. Intricare, confundere.

Ver-toeuen.

Expectare, praestolari, opperiri. & Cunctari, morari, differre.

Ver-tolcken.

holl. fris. Interpretari.

Ver-tolmetschen.

germ. sax . j. ver-tolcken, tolmetzen. Interpretari, vertere in aliam linguam, transferre.

Ver-tollen.

Vectigal soluere portitori: pendere vectigal mercium nomine: profiteri merces publicanis.

Ver-tonsen, ver-tonsten.

Locare, elocare arrha data: auctorare, obligare mercede accepta.

ver-tonst.

Obaeratus.

ver-toogh.

fland. Demonstratio: & Spectaculum.

ver tooghen.

fland . j. **ver-toonen.** Demonstrare.

Ver-toon. j. ver-tooninghe.

Demonstratio.

ver-toonen.

Monstrare, demonstrare, ostendere, praesentare, docere, declarare, exhibere, spectandum dare. **Sich ver-toonen.** Apparere, comparere.

ver-tooninghe.

Monstratio, demonstratio, ostensio, praesentatio, declaratio, exhibitio: apparitio, comparitio.

Ver-tooueren. j. be-tooueren.

Fascinare.

Ver-toppelen.

sax. sicamb . j. ver-dobbelen. Perdere alea.

Ver-tornen.

Offendere, exasperare, exacerbare aliquem, bilem mouere alicui: stomachum mouere.

Ver-traeghen.

Pigrascere, lentescere. & Retardare.

Ver-treck.

Protractio, productio, dilatio, prolongatio, cunctatio, mora: & Secessus, locus à turba separatus: & Discessus, recessus: & Receptus, locus quo in tutum se recipit exercitus.

ver-treck-brief.

Missio causaria.

ver-treck-kamer.

Conclauē, conclauium. & Procoetium, procestrium, antithalamus: cubiculum minus thalamo vicinum, vbi ancillae aut ministri dormiunt.

ver-treck-plaetse.

Secessus: locus à turba separatus.

ver-trecken.

Protrahere, pertrahere, producere. & Mouere loco, abstrahere.

ver-trecken.

Protrahere, differre, tardare, prolongare, cunctari, comperendinare, prorogare, moras agere, moram interponere, ducere, producere.

ver-trecken.

Discedere, recedere, secedere, abire, referre, pedem: è medio discedere.

ver-treken. j. op-breken.

Soluere obsidionem, castra mouere.

ver-treken. j. af-treken den wijn, ver-vaeten.

Elutriare.

ver-treken, ver-tellen.

Referre, recensere, narrare, commemorare.

Ver-treden.

Conculcare, proculcare, pessundare, opprimere pede: & Incedere, ambulare, deambulare, spatiari.

Ver treyfelen, ver-treeffelen.

Pellicere, lactare, decipere, allicere blandiciis.

Ver-troosten. j. troosten.

Consolari.

Ver-trooster.

Consolator.

Ver-trouwen, be-trouwen.

Confidere.

Ver-tsaeght. j. ver-saeght.

Pavidus.

Ver-tsaert. j. ver-taerdt.

Ver tuysschen.

Permutare, commutare, demutare: & Male permutare: & Alea consumere, ludo aleatorio perdere.

Ver-tuytelen.

Permutare, commutare: & Malè permutare.

Ver tuttelde oft ver-tittelde worden.

Notae, compendiosè scripta verba.

Ver-tweefelen.

fland . j. ver-treyfelen. Pellicere, allicere: blanditiis fallere.

Ver-twijfelen.

Desperare, abiicere animum, abiicere spem omnem, spe destitui, abduci in desperationem: despondere animum. & Oberrare, prorsus delirare: & Abducere in desperationem. & Incantare, fascinare, pellicere, inescare. & Infatuare.

ver-twijfelt mensch.

Homo abiectus, homo abiecto animo: & Incantatus, fascinatus: & Delirus: & Infatuatus.

ver-twijfelinghe.

Desperatio, spei abiectio, animi destitutio: & Delirium.

Ver-vaederen het kind.

Infantem dare patri non vero, permutare patrem pueri.

Ver-vaeren.

Peruenire, deuenire: euadere, exitum habere, ad exitum perducere.

ver-vaeren.

Discedere, abire.

ver-vaeren.

Perire, disperire, euanere, euanescere.

Ver-vaeren.

Experiri, probare.

ver-vaeren man.

Vir expertus, longo rerum usu doctus, magno usu perdoctus, usu rerum callidus: exercitus: experientia doctus.

ver-vaerentheyd.

Experientia, cognitio per vsum acquisita.

Ver-vaeren.

Terrefacere, perterrefacere, terrere, deterrere, perterrere, proterrere, terrorem incutere, exanimare metu, pauorem iniicere: & Terrefieri, terreri, deterreri, perterreri, expauescere, pauere. à **vaer**. i. metus, terror, horror. *gall. effrayer: ang. feare.*

ver-vaerdt.

Territus, perterritus: exanimatus. *gal. effrayé: ang. frayed.*

ver-vaerdtheyd.

Pauor, terror, formido.

ver-vaernisse.

Pauor.

ver-vaerlick.

Terribilis, terrificus, formidabilis, horrendus.

Ver-vaeten. j. ver-vaten.

Ver-val.

Casus, ruina.

ver-val.

Emolumentum, commodum accidentarium, obuentiones. *vulgò* accidentalia.

ver-vallen.

Collabi, dilabi, cadere, concidere, ruere, corruere.

ver-vallen.

Recidere, relabi, reuolui.

ver-vallen.

Vitium facere, ruinam minari.

ver-vallen.

Recidere in morbum, denuò decumbere ex morbo, *recidium* morbum pati: concidere & deficere.

ver-vallen ende be-taelen de kosten.

Pendere, soluere, exoluere sumptus: *parem esse sumptibus.*

ver-vallen muer.

Parietina.

ver-valligh.

Ruinusus, caducus. & Recidiuus.

Ver-valschen.

Adulterare, corrumpere, deprauare, vitiare, mentiri. *vulgò* falsare, falsificare.

ver-valschen iemandts handt-teecken.

Imitari alicuius chirographum, adulterare.

ver-valscher.

Adulator, falsarius.

ver-valscher van testamenten.

Testamentarius, *Cic.* Adulator testamenti.

Ver-vanghen.

Capere, comprehendere.

ver-vanghen.

Cauere absentem ratum habiturum.

ver-vanghen.

Captus.

ver-vanghen beeste.

Iumentum, roborosum, tetanicum.

Ver-vaten ver-vatten.

Resumere, recipere.

ver-vaten, ver-vatten.

Comprehendere, continere.

ver-vaten, ver-laeten.

Transfundere, diffundere, elutriare: de vase in vas transferre. *vulgò* transuasare.

Ver-veeren. j. ver-vaeren.**Ver-velen.**

Crebrescere: & Nimia copia onerare, extra numerum & modum aliquid facere: nimium praestare: modum excedere, multitudine obruere.

Ver-vellen.

Mutare cutem, veterem pellem exuere, membranam corporis renouare.

ver-vellinghe.

Renouatio veteris cutis.

ver-vellinghe der slanghen.

Vernatio serpentum, senecta.

Ver-verren.

Procul abigere, amandare, ablegare.

Ver-verschen.

Humectare, madidare, irrigare, refrigerare. & Renouare, recreare, restaurare: reficere, refocillare. *gal. refreschir: ang. refreshe.*

Ver-verssenen de koussen, ver-hack-stucken. j. ver-hielen.

Reficere caligarum talos, reficere pedules posteriores.

Ver-veruen.

Variare siue mutare colorem.

Ver-veur-deelen, ver-voor-deelen.

Circumuenire iudicio.

Ver-veur-voeten de koussen.

Reficere pedules anteriores. *vulgò* pedanare.

Ver-vlieghen.

Auolare.

Ver-vlijten, ver-vlijtighen.

Alacrem fieri, alacritatem concipere.

Ver-vloecken.

Detestari, execrari, abominari, deuouere, diris deuouere, dira imprecari, execrationibus deuouere, execrari diris imprecationibus: anathematizare *apud Eccles.*

ver-vloeckelick, ver-vloeckigh.

Execrabilis, execrandus, detestabilis, detestandus, abhorrendus.

ver-vloekinghe.

Detestatio, execratio, abominatio, dira deuotio: dirae.

ver-vloekt.

Detestatus, execratus, abominatus, sacer, deuotus. **Ver-vloekt mensch.** Anathema, homo sacer, sceleratus, detestabilis.

Ver-vloten room.

fland. Cremor lactis.

Ver-voechten.

Humectare & Humescere.

Ver-voeghen.

Accommodare.

Ver-voeren.

Auehere: & Abducere, seducere.

Ver-volgh.

Persequutio, prosequutio: & Afflictio: & Continuatio: & Consequentia. & Series, ordo.

ver-volghen.

Sequi, subsequi, insequi, persequi, insectari. & Affligere.

ver-volghens.

Continenter, consequenter, ex ordine

ver-volgher

Persequutor, prosequutor & Afflictor, vexator.

Ver-voor-deelen. j. ver-veur-deelen.

Iniuriam facere: circumuenire.

Ver-voorderen.

Promouere, prouehere: & Accelerare, festinare. & Audere.

Ver-voordsten.

vetus. Differre.

Ver-vormen.

Reformare.

Ver-vorsen.

fland . j. ver-vrosen.

Ver-vrachten, be-vrachten.

Imponere merces nauis aut vehiculo, certo vecturae pretio.

Ver-vremden.

Alienare, abalienare, distrahere.

ver-vremden van iemanden.

Alienari ab aliquo, se alienare ab aliquo, auertere animum ab aliquo.

ver-vremdt.

Alienatus, abalienatus: & Auersus, iratus, iniquus.

ver-vremdinghe.

Secessio, alienatio.

Ver-vreughden. j. ver-heughen, ver-blijden.

Ver-vriendschappen.

Inire amicitiam.

Ver-vriesen, be-vriesen.

Congelare, congelascere, conglaciare, glaciari. Ver-vrosen. Gelatus, congelatus.

Ver-vromen.

Augeri vigore, virtute, animo.

Ver-vroeghen.

Maturiùs venire, praeuenire.

Ver-vrouden.

sax. sicamb. Laetari.

Ver-vrouwen.

Effeminari. & Laetari.

Ver vuylen.

Foedare, inquinare, foedum vel sordidum reddere: & Sordere, sordescere, exsordescere, putrescere, computrescere: vitium facere, corrumpi, fracescere: situm contrahere.

ver-vuylt.

Foedatus, inquinatus, sordidus, vitiosus, putridus, corruptus, fracidus.

ver-vuylt bloed.

Sanies, tabum.

Ver-vullen.

Replere, explere, complere,

implere, adimplere, supplere, farcire, refecire, satiare.

Ver-wachten.

Expectare, opperire, praestolari.

Ver-wackeren.

Euigilare. & Excitare.

Ver-waeyen.

Ventilare, euentilare, vento agitare. & Ventilari, vento agitari.

ver-waeyden haerinck.

fland. Halec vento siccatum, non satis duratum.

ver-waenen.

Putare, reputare, credere.

ver-waenen.

Gloriari.

ver-waendt.

Putatus, putatiuus, creditus.

ver-waendt sone.

Falsiparens.

ver-waendt.

Gloriosus, gloriabundus, arrogans: magnificus, splendidus: qui vltra quàm par est, de se cogitat: elatus opinione sui. *q.d. ouer-waendt. ita quoque: gal. outreçuidé: ang. vvanton.* i. lasciuus, petulans. **Rijck ende ver-waendt.** Diues & gloriosus, beatus.

ver-waendt.

Lasciuus. & Delicatus, molliculus.

ver-waendtheyd.

Arrogantia, gloriatio. & Lasciuia.

ver-waendelick.

Gloriosè, arroganter. & Lasciuè, delicatè, molliter. & Magnificè, splendidè.

Ver-waer-borghen.

Sponsorem constituere pro re vendita.

Ver-waeren, be-waeren.

Custodire.

ver-waeren de kraem vrouwe.

Curare puerperam.

ver-waerster, vrou-waerster.

Curatrix puerperae, mulier quae puerperam curat.

ver-waer-loosen

holl. Incustoditum relinquere, negligere. & Destruere, perdere.

ver-waer-loost.

Incustoditus, neglectus.

Ver-waet.

vet. fland. Relictio, derelictio, desertio.

ver-waet.

vetus. fland . j. ban. Anathema, excommunicatio: abstentio. *D. Cyprian.*

ver-waeten.

vetus. fland . j. ver-laeten. Relinquere, deserere.

verwaeten.

vetus fland. Interdicere sacris: extra synagogam, ecclesiam, siue congregationem eiicere: abdicare ab ecclesia: communicatione interdicere, arcere à communione: excludere vel reiicere ab ecclesia: abstentum pronuntiare: ex sancta hominum communitate exterminare.

ver-waeten mensch.

vetus. Homo relictus, desertus.

ver-waeten mensch.

fland. Excommunicatus, abdicatus ab ecclesia: abstentus, *apud D. Cyprianum:* quòd scilicet reliqui homines ab excommunicato abstinere, eumque relinquere debeant: reus cui sacrificiis interdictum est. *Quibuscunque autem ita interdictum est, ij numero impiorum ac sceleratorum habentur: ab ijs omnes decedunt, aditum eorum sermonemque defugiunt, ne quid ex contagione incommodi excipiant: neque iis*

petentibus ius redditur, neque honos vllus communicatur: ita Iulius Caesar. lib. vi. de bello Gallico, ex quibus Caesaris verbis, etymologia & significatio tam dictionis ver-waeten, quàm synonymorum eer-loos, ee-loos, recht-loos & wet-loos facilè patent.

ver-waetenisse.

fland. Anathema, excommunicatio.

Ver-waeteren.

Aqua nimia inbuere: nimio aquae potu exsaturare: & Adaquare, aqua reficere siue perfundere.

ver-waetert peerd.

q.d. ouer-waetert. Equus feruenter adaquatus, nimia aquae exsaturatus.

Ver-walghen.

Fastidire.

Ver-wallen weder.

vetus. fland. Aura feruens.

Ver-wandelen.

vet fland. ger. sax. sicamb. holl . j. ver-anderen. Mutare, commutare, demutare.

ver-wandelick. j. ver-anderlick.

Ver-wandelen.

Deambulare, spatiari.

Ver-want.

ger. sax. sicamb. Cognatus, consanguineus.

Ver-wassen.

Excrescere, percrecere, adolescere.

Ver-wecken.

Excitare, suscitare, incitare, concitare, prouocare: impellere, insiugare, vrgere, inducere.

ver-wecken van de dood.

Suscitare, resuscitare mortuum, à mortuis excitare, ad vitam reuocare.

ver-wecksel.

Incitabulum, incitamen, incitamentum, suscitabulum, fomes, stimulus.

Ver-wedden.

Decertare pretio.

Ver-wederen, ver-weren in de sonne.

Insolare: soli siue aëri exponere.

Ver-weeldighen, ver-welderighen.

Lasciure.

Ver-weent. j. ver-waent.

Gloriosus.

Ver-weerdighen.

Dignari.

Ver-weeren.

Callere, callescere, occallere, occallescere.

Ver-weeren, ver-weyren.

Defendere, tueri, propugnare: vim vi repellere: propellere.

ver-weeren de saecke.

Causam dicere, se tueri, se depurgare apud iudicem, & aduersus accusatorem depugnare.

ver-weeren.

vetus. Vsucapere.

ver-weerer.

Defensor, propugnator.

ver-weerer in recht.

Reus, causae defensor.

ver-weeringhe.

Defensio, propugnatio.

ver-weeringhe in recht.

Exceptio, oppositio Rei aduersus petitionem aut accusationem Actoris.

ver-weer-toren.

vetus. Propugnaculum, arx.

Ver-weesen.

Orbare. **Ver-weest.** Orbus, orbatus parentibus.

Ver-weghen.

Praeponderare, pondere superare.

Ver-welcken, ver-welckeren.

Flaccere, flaccescere, fracere, fracescere, marcere, marcescere, emarcescere, tabescere, euanescere.

ver-welckt.

Fracidus, putridus vetustate, flaccidus, flaccescens, languescens.

ver-welckinghe.

Marcor, languor, putredo.

Verweldighen. j. ver-weeldighen.

Lasciure.

Ver-weldighen.

Violare, vim inferre, vim facere, vi superare: vi opprimere, vi dominari.

Ver-wellen, ver-wallen.

vetus. Mutare, vertere, inuertere.

Ver-wellen, ver-welen.

vetus. Eligere.

Ver-wel-lustighen.

Delectare, delectari.

Ver-weluen.

Camerare, concamerare, fornicare.

ver-welfsel, ver-welf.

Cameratio, concameratio, laquear, fornicatio, fornicis structura.

Ver-wenden.

Conuertere, reuoluere.

ver-wendt.

Reuolutus.

ver-wendt brood. j. ghe-wendt brood.

Ver-wendt. j. ver-waendt.

Gloriosus, lasciuus.

Ver-wercken de stoffe.

Insumere materiam operi: impendere labori vel in labore.

ver-wercken.

Delinquere, peccare.

ver-wercken.

vetus. Incurrere mulctam aut poenam.

ver-wercken sijn leen. j. ver-beuren.

ver-wercken sijnen vriendt.

Opere siue facto offendere amicum, malè mereri de amico, *commereri* aliquid erga amicum: infensum malefactis reddere amicum.

Ver-wermen.

Calfacere, calfacere, excalfacere, fouere: focillare.

ver-warminghe.

Fomentum, fomentatio.

ver-wermde spijse.

Cibus recoctus.

Ver-werpen.

Abiicere, reiicere, aspernari, respuere.

ver-werpelinck.

Reiiculus, abiectus.

ver-werpelick.

Abiectè.

Ver-werren.

Intricare, praepedire, impedire, turbare, perturbare, implicare, inuoluere, permiscere: confundere.

ver-werret.

Perplexus, inuolutus, implicitus.

ver-wert hayr.

Tricae: capillus intricatus: & Nulla lege iacens coma, coma caeca, turbata.

ver-werrelick.

Perplexè, implicatè, confusè.

ver-werringe.

Intricatio, confusio, tricae.

Ver-werselen. j. ver-werren.

Intricare.

Ver-weruen.

Impetrare, acquirere, conciliare: obtinere, consequi, potiri: acquirere cum labore & molestia.

Ver-wesen.

Damnatus, condemnatus.

Ver-wetighen, ver-wittighen.

Significare, indicare, denuntiare.

Ver-wickelen.

Inuoluere, implicare.

Ver-wijft.

Effeminatus: & Vxorius: qui à muliere superatur: qui ab vxore imperiose regitur.

Ver-wijsen.

Damnare, condemnare, iudicare, adiudicare mulctae, supplicio, morti: peragere reum: addicere supplicio, morti.

Ver-wijt.

Opprobrium, probrum, exprobratio, improprium, vituperium: conuitium, expostulatio.

ver-wijten.

Opprobare, exprobare,

improbare, impropere, obiicere culpam, imputare, incusare: expostulare.

Ver-wijuen.

Effeminare.

Ver-wilderen.

Efferare: & Efferari.

ver-wilderen.

Siluescere.

ver-wildert.

Efferatus, efferus.

Ver-wille-keuren.

Arbitrio permittere: & Deponere apud arbitrum. & Sponsonem agere.

Ver-willighen, ghe-willigen.

Reddere voluntarium, beneuolum.

ver-willighen.

Concedere, permittere, annuere, indulgere, tribuere, consentire, assentire, assentiri, adstipulari.

ver-willinghe.

Consensio, consensus: assensio, assensus, voluntas, permissus, permissio concessio.

Ver-winden.

Obuoluere, inuoluere, implicare.

Ver-winnen.

Vincere, conuincere, deuincere, euincere, reuincere, superare, domare, debellare, expugnare, *palma* obtinere, *ferre trophaeum*.

ver-winnelick.

Vincilibus, expugnabilis.

Ver-winteren.

Hyemare, hybernare.

Ver-wisselen.

Mutare, commutare, permutare: supponere.

ver-wisselt.

Suppositus, suppostus, suppositivus.

Ver-wittighen.

vetus. holl . j. ver-wetighen. Significare, indicare, denuntiare, certiore facere.

Ver-woeden.

Insanire, furere, rabire, rabie agitari.

ver-woedt.

Furiosus, furiatus, rabiosus, rabidus, insanus, maniacus, mente captus: & Hydrophobus, lymphaticus, à rabido cane morsus.

ver-woedtheyd.

Furia, furor, rabies, insania, mania.

ver-woedighlick.

Rabidè, furiosè, furibundè.

Ver-woesten.

Vastare, deuastare, euastare, depopulari, perpopulari, euertere, exterminare, destruere, desolare, solum & desertum facere, & excidere, euertere, delere.

ver-woest land.

Ager desertus à plebe & à cultura hominum.

ver-woester.

Vastator, deuastator, populator, exterminator.

ver-woestinghe.

Vastatio, deuastatio, populatio, depopulatio.

ver-woestinghe der stadt.

Excidium, euersio vrbis.

Ver-wonden.

Conuulnerare, consauciare.

ver-wonderen.

Mirari, demirari, admirari, affici admiratione.

ver-wonderinghe.

Miratio, admiratio.

Ver-worghen.

Suffocare, praefocare, strangulare, gulam frangere, angere, fauces elidere.

ver-worghen met den strop.

Interimere laqueo, premere collum laqueo.

Ver-wormen.

Vermiculari, : verminare, vermes contrahere, vermibus corrumpi.

ver-wormt.

Cariosus.

ver-wormtheyd.

Caries.

Ver-worpen. j. ver-werpen.

Ver-wortelen.

Radicare, radicari, radices agere, radices emittere.

ver-wortelde kortse.

Febris hectica, marasmus. *vulgò ethica.*

Ver-wreedden.

Ferocire, desaeuire.

Ver-wringhen. j. ver-draeyen.

Distorquere.

ver-wronghen.

Distortus.

V E R *extra compositionem.*

Veranghene. j. dol-appel.

Malum insanum. *vulgò melangenum. ital. melensane, merezane.*

Verckelen met een schuyte.

Nauiculari.

Vercken.

Porcus, sus. **Vercksken.** Porcellus, porculus, nefrens.

vercken, esel worm.

Millepeda, multipeda: onyscus, asellus, porcellio. *vulgò porcellus, à porci similitudine.*

verckens back.

Alueus, linter, aqualiculus.

verckens-brood. j. seughen-brood.

vercken-drijuer.

Subulcus.

verckens-gras. j. wegh-gras.

Polygenium.

vercken-hoeder.

Subulcus, porculator, porcarius.

verckens-kot, vercken-schot.

Hara, soile.

vercken-kudser.

Porculator, subulcus.

vercken-luys.

Vermis porcinus.

vercken-merckt.

Forum suarium.

vercken-sm r.

Aruina.

vercken-spek.

Lardum.

vercken-steen. j. krauw-steen.

Pumex

quo porcorum cutis fricatur.

vercken-stront.

Succerda.

vercken-swijner.

Subulcus.

verkens-trogh.

Alueus, linter, aqualiculus ligneus alueus porcorum.

verckens traenen krijten.

Eiulare absque lachrymis. *De pueris plorantibus & nullas lachrymis dantibus dicitur; grunniens enim & altè vociferans porcus lachrymas non emittit: vt nullum ferè animal praeter hominem lachrymari, communis est opinio.*

verckens-venckel.

Peucedanum, pinastellum. *vulgò* feniculus porcinus.

vercken-vleesch.

Caro porcina, suilla.

Verde.

hol . j. verre. Longè.

Verd-iuys.

Omphacium, vinum omphacites: succus acerbae & nondum maturae vuae in sole densatus & resiccatus. *vulgò* agresta. *gal. verdjus: ang. verduere. q.d. viride ius.*

Vere j. veder.

Penna.

Vere. j. vaer, veer.

Traiectus.

Verent, vaerent, vernen

Anno superiore.

verent wijn.

rectiùs. vernen wijn, viernen wijn. Vinum anni praeteriti, vinum non huius anni, vinum bihornum, annotinum, vinum vetus. *germ. firnen.*

Verghen.

flan. hol. sic. Proponere, offerre, obiicere, exhibere: & Exigere, poscere, petere, quaerere & Exequi.

Vermillioen.

Cinnabaris, sanguis draconis, minium. *vulgò* vermiliun, vermiculus. *gal. vermillon, vermeilon: ital. vermiglio: hisp. bermellon: ang. vermillion.*

vermillioen-rood.

Miniatus.

vermillioenen.

Pingere minio, miniare.

Vernen oft vernigher. j. verent.

vulgò Vernus. i. veteranus dicitur Germanis. hinc Vernulphus, q.d. veteranum auxilium. Adr. Iun.

Vernis.

Gummi iuniperi, gummi iuniperinum, sandix, sandarax, sandaracha. *vulgò vernix. gal. vernis: ital. vernice: hisp. barniz: ang. vernyshe.*

vernissen.

Fucare sandaracha, inficere sandaracha, purpurissare, purpurisso inficere, vernice illinere.

vernissinghe.

Purpurisum.

Verre, verde, varre.

Remotus, distans, longinquus. & Longè, porr, procul. *germ. ferr: ang. farre. So verre. Eatenus, eousque. So verre als. Mod, dummodo, si.*

verre siende.

Lynceus, vehementer perspicax.

verre-siende man.

Homo longè in posterum prospiciens. *Cic.*

verheyd.

Distantia, longinquitas, spatium, interuallum.

Verre, varre, stier.

Taurus, bos admissarius.

verren-huyd.

Tergus taureum: taurinum tergum, *Virgil.*

verren-iaegher.

Contus, venabulum longius.

verre-koe.

Taura.

verren-teers.

Taurca. *Iuuenal.*

vers-kalf. j. varse.

Vitula.

Verrser-gat. j. masier-gat.

Riscus.

Versch.

Recens, nouus, nouitius. *vulgò frescus. germ. frisch: gal. frez: ital. & his. fresco: ang. frische.*

versch.

Vdus, madidus.

versch ey.

Ouum recens.

versche kaese.

Caseus recens, musteus.

versche wonde.

Crudum vulnus, adhuc cruentum, recens.

verschelick.

Recens, recenter.

verscheyd.

Humor, humiditas, mador.

verschen.

Vdare, humestare, madefacere, madidare.

Verse. j. varse.

Bucula.

Verssen, verssene, hiele.

Calcaneus, calcaneum, calx, pars posterior pedis imi: malleolus, tibiaram processus imus. *ger. ferssen.*

Verst, verste.

fland. vetus . j. frist, virst, vorst. Dilatio, procrastinatio: & Induciae: & Ampliatio, comperendinatio, intermissio. *sax. frist.*

Versten. j. vorsten, fristen, voordsten.

vetus. Procrastinare, differre: ampliare, comperendinare: inducias facere: cesare à lite vel bello.

Vert. j. vort.

Crepitus ventris. *ger. furtz: ang. farte.*

verte.

Mulier pedens siue crepitem ventris emittens frequenter.

verten, vorten.

vetus . j. vijsten. Pedere, *ger. furtzen: ang. farte.*

Verve, verwe, varue.

Color, tinctura, tinctus, venenum. *ger. farb: sax. ferue, farue.*

verve der schilders.

Pigmenta, colores pictorum.

verven, varuen.

Colorare, colore inficere, sufficere: colorem inducere: tingere.

verver.

Tinctor, infector, offector.

ververs ketel.

Cortina, ahenum tinctorium.

ververije, verw-huys.

Officina tinctoria, baphia.

vervinghe.

Tinctura.

verwssel.

Tinctura: infectus, us.

Vesche, veschie.

Fascia, cunae, eunabula, incunabula.

veschen, veschien, vaeschen, winden het kind.

Colligare infantem incunabulis: inuoluere puerum fasciis, pannis: fasciare.

Vese, veese.

Festuca, fibra. *sax. fese.*

vesel, veselinghe.

Fibra.

veselinghen der wortelen.

Capillamenta, fibrae radicum.

veselen.

Leuiter virgarum extremis capillamentis siue fibris caedere nates.

Vesicken.

Susurrare.

vesicken in d'oore.

In aurem dicere, in aurem insusurrare, mussitare, mussare, mutire, submisso loqui, immurmurare: insusurrare: Leui susurro in aurem alicui dicere.

Vesperen, vesper-ghe-tijden.

Horae vespertinae, preces vespertinae, sacra pomeridiana. *vulgò vesperae*

vesper-brood.

Merenda, cibus qui post meridiem sumitur: antecoenium, *Apul.*

vesper tijd.

Vesper, vespera, tempus vespertinum.

vespereye.

fland. Merenda: vesperna, *id est.* caena, *apud Plautum teste Festo.*

vespereyen.

fland. Sumere merendam siue antecoenium.

Vessemen een naelde.

Acum filo traicere, filum inserere in foramen acus.

Vest. j. veest.

Crepitus ventris.

Vest.

ger. sax. j. vast. Firmus.

vest-halm.

Infestucatio, calamus inuestiturae. *vide halm goedinghe.*

veste.

Munimen, munimentum, munitio, robur, fortitudo.

veste der stad.

Moenia: muri vrbis.

vesten, vestigen, vast ende sterck maecken.

Firmare, confirmare, roborare, corroborare, munire, communire: & Figere. *germ.*
vesten: ang. fasten

vestinghe.

Munitio, munimen.

Vet.

Pinguis, obesus, opimus: & Pinguis, vnguinosus *germ. feiss: ang. fatte.*

vet land.

Ager pinguis, foecundus, ferax, fertilis, felix.

vet, vettigheyd.

Pingue, pinguedo, pinguitudo, adeps, obesitas, aruina.

vetachtigh.

Suppinguis.

vetten.

Pinguefacere, impinguare: & Saginare, obesare. & Pinguescere, pinguefieri:
crassescere.

vetten.

Adipe, aruina, oleo vngere.

vetten het leder.

Macerare, concinnare corium, aruina pingui linere: *vulgò* tanare, frunire.

vetten donder-dagh.

Hilaria: dies Iouis ante quadragesimale tempus, luxui sacratus. *q.d.* dies Iouis pinguis.

vet-mast.

sicamb. Sagina.

vet-sack.

Venter, ventriosus, pinguis aqualiculus, homo pinguis. *q.d.* saccus pinguis,

vette-waere.

Merx pinguis: adipēs.

vette-waerier.

Pnguiarius: qui candelas, adipēs, olea, aruinas, aliaque pinguia & liquamina vendit.

vette-waerier, vettaglier, victualier, vettuwaerier.

Macellarius, qui res victui necessarias venum exponit in macello. *gal. vettualier: ital. vettuagliere. vulgò* victualiaris.

vette-waerije.

Officina pinguiaria.

vetter. j. gaerwer.

Coriarius. *vulgò* tannator.

vetterije.

Officina coriarij.

vettigheyd.

Pingue, pinguedo, pinguitudo, adeps, obesitas.

Veter.

hol. fris. sicamb . j. nestel. Ligula.

veter.

Catena.

veter, helde.

Neruus, pedicae, compedes, boiae, arum: cippus. *ang. fetter.*

veteren.

Catenare, religare catena: constringere catenis: & Compedire. *ang. fetter.*

veter-slot.

Sera catenata.

Veulen, volen.

Pullus equinus, equulus, equuleus, equus nouellus: mannulus. *germ. fule: sax. valen: angl fole.*

veulenen.

Edere foetum equinum, edere equulum.

Veur, voor.

Pro, prae, ante. *germ. fur, vor: sax. vor: ang. for, before.*

veur mijn deel.

Pro mea parte.

veur de deure.

Ad ianuam, ad fores, pro foribus, ante fores.

veur niet. j. om niet.

Frustra: gratis.

veur de hand dichten.

Fingere ex tempore, impraemeditatè.

veur een iaer.

Ante annum.

veur een iaer, veur een maend, veur eenen dagh.

In vnum annum, in vnum mensem, in vnum diem: in spatium vnus anni, mensis, diei.

veur ooghen.

Prae oculis, ante oculos.

veur sijnen vriend wat doen.

Pro amico aliquid facere, amici causa: amico aliquid praestare.

veur den ver-weerder spreken.

A reo dicere.

veur den rechter.

Coram iudice, ad iudicem, apud iudicem.

veur dat. j. eer dat.

Antequam, priusquam.

veur handen.

Prae manibus, ante manus, ad manum, in promptu, instans, imminens.

veur handen zijn.

Instare, imminere, praesto esse, adesse.

veur-handigh.

Imminens, instans.

veur elcken ruyter, veur elck hoofd, veur elcke stad.

In militem, in capita singula, in viros singulos, in ciuitatem.

Veur-auend.

Occiduum tempus, serum diei.

Veur-baene.

Prima via. **Hem op de veur-baene maecken.** Praecedere, praere. **Die op de veur-baene is.** Praeuius.

Veur-baer, veur-baerigh.

Praestans, praecellens, excellens, eminens: inclytus, insignis.

Veur-baete.

Prior commoditas, praerogatiua.

Veur-be-dacht.

Praemeditatus.

veur-be-dachtigh.

Praemeditatus.

veur-be-dachtighlick.

Praemeditatè.

veur-be-dencken.

Praemeditari.

Veur-be-dieden.

Portendere.

veur-be-diedsel.

Portentum.

Veur-be-sprek.

Condictio, condictum & Obnunciatio. *vulgò* protestum.

veur-be-spreken. j. be-spreken.

Condicere: & Obnunciare.

Veur-beld.

Prototypon, archetypon, typus, archetypus, exemplar, exemplum.

veur-belden.

Praefigurare & Imaginari.

Veur-berd.

Tabula proiectitia, proiectum tabernae.

Veur-bergh der zee.

Promontorium.

Veur-be-sitten.

Praeoccupare.

Veur-be-wijs.

vetus. Exemplum.

Veur-bidden.

Intercedere, deprecari.

veur-biddinghe.

Intercessio, deprecatio

veur-bidder.

Intercessor, deprecator.

Veur-bij.

Trans, praeter, vltra.

veur-bij gaen.

Praeterire, transire, transgredi.

veur-bij laeten gaen.

Praetermittere.

veur-bij vaeren.

Praeteruehi equo, curru, nau: transuehi.

veur-bij seylen.

Legere, praeternaugare, praenaugare, praeterire nauigio, praeteruehi nauigio.

Veur-binden.

Praeligare, praeuincire.

veur-bind.

vetus. Redimiculum, taenia, fascia crinalis.

Veur-blesse.

Frons relicina, frons refugo capillo nuda.

Veur-bode.

Praenunciator: & Praesagium.

veur-bod-schappen.

Praenunciare.

Veur-boghe.

vetus. Antilena.

Veur-boots-man.

Proreta.

Veur-borgh, veur-borgh, veur-ghe-borgh der stadt.

Pomoerium, suburbia, suburbana, propugnaculum. *vulgò* antemurale. *gal.* *faulx bourg.*

veur-borgh, veur-bocht der hellen.

Limbus inferni, fauces orci.

Veur-borst.

Thorax.

Veur-broecke.

Subligar, subligaculum, pudendorum velamen.

Veur-dachte.

Praemeditatio, circumspectio.

veur dachtigh.

Circumspectus, prouidus.

veur-dachtighlick.

Cogitatò, cogitatè.

Veur-dack.

Proiecta, proiectura: corona, lorica: *vulgò* protectum.

Veur-dagh.

Tempus antelucanum.

Veur-daghigh.

Antelucanus.

Veur-danssen.

Praesultare, praesilire, choream ducere: restim ductare in chorea, *Terent.*

veur-dansser.

Praesultor, choragus: qui chorum ductat.

Veur-deel.

Praerogatiua, praestantia, eminentia, commodum, promotio, omne

id quod nos iuuat & promouet ante alios: *contrarium* achter-deel.

veur-deel.

Primae, primae partes, primus in aliqua re locus: Pars siue portio quam quis prae aliis sumere debet. *Io. Becan.*

veur-deel hebben.

Primas tenere s. partes: potioem esse.

veur-deelen. j. voorderen.

Promouere.

Veur-dencken.

Praemeditari.

Veur-deure.

Ianua, ostium, fores.

Veur-dichte.

Dictata, orum: thema.

veur-dichten.

Dictare.

Veur-doeck.

sicamb. Succinctorium, semicinctium: & Velamen.

Veur-doen.

Praeponere, proponere.

veur-doen, voort-doen.

Merces venum exponere.

veur-doen. j. veur-berd.

Proiectum tabernae.

veur-doen.

Praeire facto: facere aliquid quod alius imitetur.

Veur-draeghen.

Praeferre, proferre, offerre.

Veur-drincken.

Praebibere, propinare.

Veur-ende van t'schip.

Prora

Veur-gaen.

Praeire, praecedere, antecedere, anteire. & Exemplum praebere.

veur-gaende.

Praecedens, superior.

veur-gangh.

Praecessio: & Praerogatiua, praestantia.

veur-gangher.

Praeuus: praecessor, antecessor: & Dux, ductor.

veur-gangher, veur-saet.

Decessor. *vulgò* praedecessor.

veur-gangher.

Procurator, administrator.

Veur-ghe-borgh, veur-ghe-bucht. j. veur-borgh.

Veur-ghe-rey.

Antilena.

Veur-ghe-span.

Antilena, lorum ante pectus equi.

Veur-ghe-tuygh.

Antilena.

Veur-ghe-vecht.

Praeludium pugnae, praelusio: principium pugnae.

Veur-gh uel.

Frontispicium.

Veur-ghisteren. j. eer-ghisteren.

Veur-haem.

Antilena.

Veur-hayr.

Antiae, capronae.

Veur-hals.

Ingulus, iugulum, pars anterior colli.

Veur-hamer.

Tudes, malleus maior.

Veur-handigh.

Imminens, instans.

Veur-hanghen.

Praependere.

veur-hangh.

Velum.

veur-hanghsel.

Velum, siparium: velarium.

veur-hanghsel van bedden oft kameren.

Peristromata, velaria, velamina, peripetasmata.

Veur-henen.

Antehac, antea.

Veur-hoede.

Cautio. & Exercitus frons, prima acies. *vulgò* auantgarda.

veur-hoeden.

Cauere, praecauere.

veur-hoedigh.

Praecauens.

Veur-hof.

Cauaedium, cauum aedium subdiale, hypaethrum: & Cors, cohors, area villica: anterior villa. & Vestibulum: & Atrium. & Propylaeum. & Colonia: villa rustica praedio *iuncta*.

Veur-hoofd.

Frons, frontis: anterior pars capitis.

veur-hoofden der balcken.

Proceres.

veur-hoofdinghe.

Sinciput, sincipitium.

veur-hoofd-locken.

Cincinnus.

Veur-houd.

Propositum, thema, sermo, oratio.

veur-houden.

Proponere. & Opponere. & Obiicere, exhibere.

Veur-huyd.

Praeputium.

Veur-huys.

Primae aedes, atrium, vestibulum.

veur-huysken van den bie-korf. j. schutsel.

Propolis.

Veur-iaeghen. j. ver-iaeghen.

Fugare.

Veur-iaer.

Annus incipiens, principium anni: & Ver: ver nouum, ver primum.

Veur-kael.

Praecaluus, recaluus, recaluaster.

Veur-kasteel.

sax. sicamb . j. veur-schip. Prora: & Rostrum: pars nauis acuminata in prora eminens.

Veur-kennen.

Praecognescere.

Veur-kercke.

Pronaum, vestibulum templi, porticus templi.

Veur-kind.

Puer prioris tori: ex primis natus nuptiis.

Veur-komen.

Praeuenire, praeoccupare: anteuertere, occurrere. & Obuenire, obtingere.

veur-komen.

Obuersari oculis, menti, animo.

veur-koop doen, veur-koop houden.

In solidum antè empta diuendere,

merces pr mere minoris, easque pòst pluris vendere.

veur-kooper.

Propola, qui merces prior emit, vt pluris reuendat: dardanarius.

Veur-kop.

Sinciput.

Veur-land aen den dijck. j. schoor.

Veur-leden, ver-leden.

Praeteritus, transactus: exactus, pristinus.

Veur-legghen.

Praeponere, anteponere, opponere.

Veur-lente.

Ver primum, nouum, iniens.

Veur lesen.

Praelegere.

Veur-lichten.

Praelucere.

Veur-lijf.

Pectus.

Veur-loop.

Praecursus, praecursio.

veur-loop, scheut-wijn, leck-wijn.

Protropum vinum: mustum quod sponte profluit antequam vuae calcentur: vinum lixiuum, vel lixiuum.

veur-loopen.

Praecurrere, antecurrere: & Cursu anteuertere, currendo praeuertere: & Terga dare, fugere.

veur-looper.

Praecursor, antecursor, prodomus.

Veur-looue. j. looue.

Podium.

Veur-maels.

Antea, olim, quondam.

Veur-maend.

Mensis incipiens, principium mensis.

Veur mangher, veur-menger. j. veur-kooper.

Propola.

Veur-mid-dagh.

Tempus antemeridianum.

Veur-monde.

germ. sax fris. sicamb . j. mond-boor. Tutor: & Aduocatus. *q.d.* ore assistens.

veur-monder.

Conciliator: & Tutor.

veur-mondinghe.

Tutela.

veur-mondschap.

vetus. Tutela.

Veur-mouwe.

Manica.

Veur-nacht.

Conticinium, prima pars noctis, secunda vigilia.

Veur-naem.

Praenomen.

Veur-naem, veur-nem.

Eximius.

veur-naemste, veur-nemste.

Praecipuus, principalis, peculiaris. **De veur-naemste des volcks.** Optimates, primates, praecipui: primarij.

Veur-nemen.

Antecapere, anticipare, praesumere, praeoccupare, praeripere: & Proponere, animo proponere, decernere, statuere, constituere, in animum inducere, destinare, decernere animo: suspicere consilium.

veur-nemen, veur-neminghe. j. op-set.

Propositum, decretum, intentio, sententia.

veur-nemlick.

Praecipuè, praesertim, imprimis, comprimis.

veur-nemste. j. veur-naemste.

Praecipuus, principalis.

Veur-noen.

Tempus antemeridianum.

Veur-onder des schips.

Receptabulum in prora.

Veur-ouders. j. veur-saeten.

Maiores: generis auctores.

Veur ooghen.

Coram, praesens, ante oculos.

veur-ooghentheyd.

Praesentia.

veur-ooghentlick.

Coram.

Veur-oor-deel.

Praeiudicium.

Veur-ouer.

A fronte, è regione.

veur-ouerhanghen.

Propendere.

Veur-pand van de koetse.

Sponda lecti, fulcrum lecti anterius.

veur-pand van t'kleed.

Lacinia anterior vestis.

Veur-peerd.

Equus funalis: qui in curru duobus vnà iunctus tertius antecedit

Veur-proeuen.

Praegustare, praelibare.

veur-proeuer. j. proeuer.

Praegustator.

Veur-raed.

Consilium ante factum: deliberatum. **Met veur-raed.** Consultò, consultè, deliberatè.

veur-raeds.

Consultò, deliberatè.

veur-raed, veur-raet, veur-aet.

Penus, penu, *commeatus*, *conditio rei familiaris*.

veur-raed.

Prouisio, prouisus.

veur-raed van koren.

Prouisio *frumenti*, *frugum conditio*.

Veur-rede.

Praefatio, prologus, prooemium, proloquium.

veur-reden, veur-redenen.

Praefari, proloqui.

Veur-reycken.

Praetendere.

Veur-reyden.

Praeparare.

Veur-reypel.

vetus. Antilena.

Veur-saeghe.

vetus. Prognosticum, praesagium.

Veur-saet.

Decessor. *vulgò* praedecessor.

veur-saeten.

Maiores, generis auctores superiores. *vulgò* praedecessores.

Veur-sangh.

Antiphona.

veur-sangher.

Praecentor, chorostates. *vulgò* Intonator.

Veur-schantse.

Propugnaculum, prae-

tentura, ae: praetenturae, arum.

veur-schantsen.

Praemunire.

Veur-schelligh.

Praecellens, praeuertens, anteuertens, anticipans.

Veur-schepen.

Protobuleuta, primus siue summus senator: consul.

Veur-schieten.

Obiicere, obiectare.

veur-schieten het gheld. j. ver-schieten.

Veur-schijn.

Aspectus, conspectus, apparitio, praesentia. **Te veur-schijn.** In conspectu, coram.
Te veur-schijn komen. Comparere, apparere, coràm adesse, in conspectu venire, in publicum venire. **Te veur-schijn brengen.** Sistere, offerre, praesentare, in conspectum dare, in lucem prodere, in apertum proferre: exhibere.

Veur-schip.

Prora.

Veur-schoot.

Castula, praecinctorium, sinus, semicinctorium, succinctorium, ventrale.

Veur-schreuen.

Praescriptus.

veur-schrift.

Exemplar.

veur-schrift den kinderen geuen.

Praeformare literas pueris.

veur-schrijuen.

Praescribere: & Praeformare literas alteri.

Veur-schuyf.

Obex, pessulus.

Veur-schutsel aen de deure. j. schutsel.

Diathyrum.

Veur-segghen.

Praedicere.

veur-segghen.

Praeire verba, praeire verbis, verba praefari quae alius reddat ac imitetur.

Veur-senden.

Praemittere.

Veur-set. j. op-set.

Propositum.

veur-setten.

Proponere, antepone, praeponere: apponere.

veur-setten wille. j. op-set.

Veur-sicht.

Prouisio, prouisus, prouidentia.

veur-sichtigh.

Prouidus, circumspectus, prudens, sagax.

veur-sichtigheyd.

Prouidentia, circumspectio: prudentia.

veur-sichtiglick.

Prouidè, circumspectè: cautè, prudenter.

veur-sien.

Praeuiderè, prouiderè, prospicere, cauere.

veur-sienigh, veur-sichtigh.

Prouidus, circumspectus.

veur-sienigheyd.

Prouidentia.

Veur-singhen.

Praecinere.

Veur-slagh, proef-slagh.

Praeludium pugnae.

veur-slagh. j. raed-slagh.

Ratio, propositum.

veur-slagh van de ure.

Praeambulum horae.

veur-slaghs.

Ante ictum, ante factum. **Veur-slaghs wel weten.** Praescire. *q.d.* scire ante ictum:
metaphora sumpta à gladiatoribus.

Veur-sloofken der mannelickheydt.

Praeputium.

Veur-snijden.

Praecidere.

veur-snijder.

Scissor, structor, chironomanta, carptor: qui cibum carpens scindensque praeministrat.

Veur-somer.

Ver, prima aestas, noua aestas, incipiens aestas, statis principium.

Veur-sonne.

Prioris tori filius.

Veur-sorghe.

Prouisio, cautio, cura.

veur-sorgher.

Curator.

veur-sorghen.

Curare, procurare.

Veur-span.

vetus. Fibula.

Veur-spanne.

Lichas, interuallum inter pollicem & indicem extensos.

Veur-spel.

Praeludium.

veur-spelen.

Praeludere.

Veur-spellen.

Praeire literas, syllabas verba: praeire verbis: & Dictare, suggerere

Veur-spoed.

Prosperitas, successus, res secundae: emolumentum.

veur-spoedigh.

Prosper, faustus, secundus.

veur-spoedighlick.

Prosperè.

Veur-spraecke.

Antiloquium, protologia.

veur-spraecke.

Causidici, aduocati, siue patroni oratio.

veur-spraecke.

Aduocatus, actor, patronus, causidicus, orator, rhetor, interpret. *germ. fursprach: sax. vorsprake. homines enim saepe pro re capiuntur: vt diximus in voce maegh-schap.*

veur-spreken.

Praeloqui, praefari, anteloqui. & Fideiubere. & Stipulari. & Defendere verbis.

veur-spreker.

Causidicus: & Interpres: & Fideiussor.

veur-sprekinghe.

Stipulatio.

Veur-springhen.

Praesilire.

Veur-stad.

Suburbia, orum, suburbium

Veur-staen.

Antestare: & Praesse. &

Assistere, stare pro aliquo, patrocinari, tueri, defendere.

veur-staen.

In memoria esse. **Dat staet my veur.** Superest mihi huius rei memoria, memoriae insidet, in memoria habeo, memini. **Laeten veur-staen.** Praesumere opinione: sibi persuadere: in animum inducere.

veur-stand.

Defensio, auxilium, patrocinium.

veur-stander.

Defensor, patronus: & Antistes, praeses.

Veur-stauen. j. veur-spellen.

Veur-steken.

Praefigere.

Veur-stel.

Propositum. & Propositio.

veur-stellen.

Proponere, praeponere.

Veur-steue.

Prora, pars nauis anterior.

Veur-stoot vanden bie-korf. j. schutsel.

Propolis. *ger. vorstoss.*

Veur-stoue.

Apodyterium: vbi lauaturi vestes exuunt.

Veur-strecken.

Praetendere.

Veur-strijden.

Propugnare.

veur-strijder.

Propugnator. & Antesignanus.

Veur-sweuen, veur-sweyuen.

Obuersari, versari ante: obuersari oculis vel ante oculos: obuersari menti, animo.

Veur-tanden.

Dentes primores, incisores, tomices, gelasini.

Veur-teecken.

Praescitum, prognosticum, augurium, ostentum: portentum, prodigium.

veur-teeckenen.

Praesignare.

Veur-tijd.

Tempus praeteritum.

veur-tijds.

Olim, quondam.

veur-tijdigh.

Praecox, praematurus.

Veur-toght.

Prima acies, primus exercitus & Praerogatiua: primae partes.

Veur-treffen.

Praecellere.

veur-treffelick.

Praecellens, praestabilis, praestans.

Veur-vaeders.

Maiores, generis auctores.

Veur-vat, onder-vat.

Excipulus.

Veur-vechten.

Propugnare.

veur-vechter.

Propugnator, agonista, pugil. & Antesignanus.

Veur-veste.

Propugnaculum. *vulgò* antemurale.

Veur-vingher.

Index, digitus pollicis proximus, digitus salutaris.

Veur-vluchtigh.

Profugus.

Veur-voet.

Pedulis, pedule, fascia pedulis. **Veur-voeten.** Pedules, fasciae pedules.

veur-voets.

vetus. fland. holland. Statim, euestigio.

Veur-wachs.

hol. Propolis.

Veur wachte.

Prima & secunda vigilia. & Procubitores.

Veur-waer.

Certè, sanè, profectò, enimuerò reuera: nempè.

veur-waerde.

q.d. **veur-woord.** Condictum, condictio, conditio, pactum, pactio, contractus.

veur-waerde in ghe-schrift.

Tabulae contractus, syngrapha, sygraphus, syngraphum.

Veur-waerts.

Antrorsum.

Veur-weer, veur-weeringhe.

Propugnaculum.

veur-weeren.

Propugnare.

veur-weeren.

sax . j. **ghe-weren.** Praescribere.

Veur-weghigh.

Praeuus.

Veur-wenden.

Praetendere, praetexere: obtendere, obiicere, proponere.

veur-wendsel.

Praetextus, obtentus, us.

Veur-werpen.

Obiicere.

Veur-weser.

sax. sicamb . j. schaffenaer. Magister, custos. & Procurator

Veur-wete.

Praenotio.

veur-weten.

Praenoscerere, praescire.

veur-wetigh.

Praescius.

Veur-wijsen.

Praemonstrare.

Veur-wind.

Ventus ferens, ventus secundus, ventus qui à puppe sequitur.

Veur winter.

Prima hiems, noua hiems, principium hiemis.

Veur-witte, veur-wittigheyd.

Curiositas. *germ. furvvitz: sax. vorvvitz.*

veur-wittigh.

Curiosus.

veur-wittighlick.

Affectatè.

Veur-worpelinck.

Abortiuus.

Veurders.

vetus. fland . j. veur-onders.

Veuren. j. veur.

Ante. **Te veuren gheuen, ten besten gheuen.** In sumptum dare. *vulgò* in antipodium dare.

Veurigh.

Praecedens, pristinus, prior.

Veurst

Culmen, fastigium, cacumen. *germ. first.*

veurst des voets. j. wrijf.

Mons pedis, pectus, conuexum pedis.

Veurst, veurst-steen.

Imbrex.

Veurst, veurste.

Primus, anterior. *ang. first.*

veurste vingher.

Digitus index: salutaris.

Veurst, vorst.

Princeps, dux, heros, regulus. *germ. furst: sax. foerst.*

veurst-borigh.

Illustris: ducum siue principum sanguine natus.

veursten-dom.

Principatus, ducatus, dominium principis, satrapia.

veursten gaue.

Donatium, *congiarium*.

veursten-hof, veursten-huys.

Aula, palatium, regia.

veursten-schat.

Fiscus, principis aerarium.

veurster. j. vorster.

Praefectus pagi, praetor rusticus.

Veuren, voeren.

fland. Castrare.

Veusen.

fland. Generare piscium more.

V I

Vichten. j. vechten.

Vied. j. veed.

Odium.

Vieder.

holl . j. eemer. Situla.

Viel-licht, vil-licht.

Forsan, forsitan, fortè, fortasse. *q.d.* faciliè accidat. *ger. villeicht.*

vier.

Quatuor. *ger. vier: sax. veer: ang. foure, fovvere.*

vier-bancke.

vetus. sax . j. vier-schare.

vier-daghsche kortse.

Febris quartana: quadrimi circuitus febris. *Plin.* Saturni filia, *ab antiquis dicta. Ad. Iun. ex Oct. Horat.*

vier-deel, vierde deel.

Quadra, quadrans, quartarius, quarta pars.

vier-deel lands. j. hondert roeden.

vier-deel daghs-wercks.

Quadrans operae.

vier-deel vander uren.

Quadrans horae.

vier-deel vander mijlen.

Quadrans miliaris.

vier-deelen.

Diuidere siue dissecare in quatuor partes: quadripertire.

vier-dobbel.

Quadruplus.

vier-donck.

vet . j. vierlinck. Quadrans, quarta pars.

vier-eck. j. vier-hoeck.

vier-eckigh. j. vier-hoeckigh.

vier-hoeck.

Quadrum, quadratum.

vier-hoeckigh.

Quadratus: quadrangulus: tetragonus.

vier-iaerigh.

Quadrimus.

vier-iaerighen tijd.

Quadriennium, spatium quatuor annorum.

vier-kant.

Quadrum, quadratum: tetragonus.

vier-kant gat.

adag. Spatium ostij.

vier-kant hout.

adag. j. galghe.

vier-kante talioore.

Quadra.

vier-kantigh.

Quadratus.

vier-kanten.

Conquadrare.

vier-mael.

Quater.

vier-mael soo veel.

Quadruplum.

vier-mael grootter.

Quadruplo maior.

vier-saed.

Hypotrimmata: bellaria arida saccarata. tragemata saccarata quatuor seminum.

vier-schaere.

Tribunal, forum iudiciale, forum iudiciarium, iudicum consessus. *q.d.* congregatio quatuor virorum: *nempe* iudicis, actoris, rei, & scribae: *aut* praetoris, iudicis, accusatoris & rei: *vel vt in Saxonia & aliis nonnullis locis olim*, praetoris, & trium senatorum siue scabinorum: *requiruntur enim secundum leges Saxon. Magdeburg. parte 1. cap. 2. dist 1. tres scabini, quorum primus concipit siue adinuenit, reliqui duo assentiuntur, iudex siue praetor sententiam pronuntiat.* **vier-schaere** inquit Iac. Marchan. *q.d.* quadriturba: *quia quatuor personarum illic vsus est, actoris, rei, iudicis, & bailliui.*

vier-schaer-dagh.

Dies fastus.

vier-scheutigh, vier-schotigh.

Quadratus. *sax. veerschatigh.*

vier-schroodigh.

ger. sax. sic. Quadratus.

vier-spletigh.

Quadrifidus.

vier-spronghe.

Quadriuium.

vier-tael.

fland . j. vier-tel.

vier-tel, veertel.

Quartarius, quadrans mensurae. *vulgò* quartallum, fertilla. *germ. viertel: sax. veert.*

vier-tien.

Quatuordecim: bis septem.

vier-tien nacht.

Spatium quatuordecim dierum.

vier-tien nacht.

Noctes quatuordecim, siue dies quatuordecim: Dies iuridicus semimenstruus: nempe à decima quarta nocte ad decimam quartam noctem. *vulgò* quindena. *vide Ghe-nacht.*

vier-tienste.

Decimus quartus.

vier-tigh, veertigh.

Quadráginta. *ger. viertig: sax. veertigh: ang. forty.*

vier-tigh-mael.

Quadrágies.

viertighste.

Quadragesimus.

vier-voetigh.

Quadrupes, quadrupedans.

vier-voud.

Quadruplum.

vier-voudigh.

Quadruplex, quadruplus.

vier-voudighlick.

Quadruplo.

vier-wegh.

Quadriuium, gruma.

vier-wegh-scheede.

Quadriuium.

vier-wekigh.

Menstruus.

vier-wekige sieckte. j. maend-stonden.**vierde.**

Quartus.

vier-derley.

Quadruplex.

vier-lingh.

Quadrans, quarta pars assis.

vier-lingh.

ger. sax. sicamb. Cotyla, hemina.

Vier, vuer, vuyr.

Ignis. . pyr. *germ. feur: sax. vuer, fur, vuhr: ang. viere, fiere. Hensch vier.* Ignis infernalis, tartareus. & Erysipelas, ignis sacer. **Wild vier.** Phlyctena, pusula, ignis siluestris.

vier-bal. j. vier-pijl.**vier-becken.**

Peluis ignitus, ignitabulum, focus.

vier-boete, baecke.

Specula, pharus, locus vnde indicium fit accenso igne.

vier-boeten vier.

Ignis speculatorius, specularis.

vier-bont.

Phalarica.

vier-brand.

Torris, titio.

vier-busse.

Bombarda, tormentum igniuomum.

vier-doeck. j. vonck.

Fomes.

vier-gaffel.

Furca igniaria: rutabulum.

vier-haeck, brand-haeck.

Hama, harpago.

vier-hoep. j. vier-reep.

Malleolus.

vier-ijser, vier-stael.

Igniarium ferrum.

vier-ijser. j. drij blancken.

Numus ab effigie igniarij sic dictus.

vier-keye. j. vier-steen.

vier-kloot.

Pyrobolus.

vier-kruyd, wrang-kruyd.

Consiligo, pulmonaria, veratrum adulterinum, nigrum: helleborastrum. *officin.*
pomelea.

vier-mugghe.

Pyralis, pyrausta.

vier-nieuw, brand-nieuw.

Recens ab officina profectum, à follibus calens, modò productum à follibus aerariaque fornace.

vier-nieuw gheld.

Numus asper, recenter cusus & signatus.

Vier-oor-deel.

Ignis sententia, iudicium ferri candentis: examinatio ad vometes ignitos. *vulgò ordalium ignis. Erat olim criminis purgandi genus, cùm reus perpauculis passibus incedens ferrum candens nuda manis ferebat, aut nudo pede super ignitos quosdam gradiebatur vomeres: qui si fortè incolumis euaserat, insons pronunciabatur: si igne perustus deprehendebatur, criminis damnabatur. De ordaliis huiusmodi est lex quaedam Aethelstani Regis Angliae. Haec ex Specul. Sax. ex Constitutionibus Caroli Magni, & ex Guilhelmi Lambardi explicationibus veterum verborum Saxoniorum. Vide reliqua in water-oordeel.*

vier-panne.

Trulla ferrea: vas in quo noctu funalia ardent.

vier-panne.

Foculus, ignitabulum, peluis ignitus: batillus cubicularius.

vier-pijl.

Pyrobolus, ignis missilis, telum missile ignitum, ignis proiectilis.

vier-reep, vier-hoep.

Malleolus: manipulus sparteus pice & sulphure illitus, qui inflammatus de muris in hostes deuoluitur incendendi gratia: stupea flamma. *Virgil.*

vier-roeper.

Vigil siue excubitor incendij nocturni proclamator.

vier-roer. j. sengh-roer.

vier-rood.

Igneus, rutilus, saturo splendore rubens, flammeus.

vier-schilder. j. malérer.

Encaustes.

vier-schilderije.

Encaustice.

vier-schuppe.

Batillus.

vier-slaen.

Excudere siue excutere ignem, rapere in fomite flammam. *Virg.*

vier-slagh, vier-stael.

Igniarium, instrumentum è ferri acie attemperatum, quo ignis semina excuduntur.

vier-staeck.

Rutabulum.

vier-stael. j. vier-slagh.

vier-stede.

fland. sicamb . j. heerd-stede. Focus. *germ. fheurstatt: sax. vierstad.*

vier-steen.

sax. sican . j. vier-keye. Silex, silex igniarius. *ger. fheurstein.*

vier-steen, koper-steen.

Pyrites, lapis aerarius, marchasita, lapis luminis: lapis extritu ignem reddens.

vier-stock.

Fistula igniuoma, bombardata.

vier-tanghe.

Pyraga: pyrolabes, *Lud. Viues.* Forceps igniaria, pruniceps.

vier-teecken.

Phryrtus: Specularis significatio, quae fit igne è specula ostenso: indicium ignis.

vier-teyle.

Foculus, ignitabulum.

vier-tuygh. j. vier-slagh.

Igniarium.

vier-vonck.

Fomes.

vier-waeghen.

Foculus.

vier-werck.

Machinae igneae, igniuom , ignes artificiosi.

vier-worm.

Scarabeus lucanicus, murus.

vierigh.

Igneus, ignitus, ardens, flagrans.

vierigheyd.

Ardor, feruor.

vierighlick.

Arden̄ter, flagran̄ter, feruidè, feruenter.

vieren.

Incendere: & Festos extruere ignes: celebrare Vulcanalia.

Vieren.

Feriare, feriari, festos dies agitare, otiari. *ger. feiren: sax. vyren.*

vieren den heylighen dagh.

Celebrare diem festum, agitare diem festum.

vieren iemanden.

Alicui honorem solennem exhibere: magni facere aliquem. & Parcere alicui.

vieren.

holl. zeland. Laxare. Schoot-vieren. vide Schoot.

vier-auend. j. heyligh-auend.

Feriae praecidaneae, pridie festi. *q.d. vesper feriarum. Communiter enim festum celebratur de vespera in vesperam, vel de media nocte in mediam noctem, inquit Caietanus. Dies festus, inquit Silvester, quantum ad cessationem ab operibus seruilibus, regulariter incipit à vespera vigilia, id est, sero vel vltima parte diei seu occasu solis, & terminatur in vespera sequenti.*

vier-auend hebben.

Habere vacationem.

vier-dagh.

Festus dies, dies feriatus: feria, ae; feriae, arum.

vier-daghen.

Supplicationum dies otiosi. *Cic.*

vierlick.

vetus. Solennis.

vierte.

vetus. Solennitas, festiuitas.

Viern bier.

germ. sax. sicamb. Vetus cereuisia. *vide Verent.*

viernen wijn.

Vetus vinum.

Vies.

Phantasticus: & Morosus.

viese-vase. j. vise-vase.

Phantasma.

viesheyd.

Morositas.

Vigghe.

Porculus, porcellus, nefrens. *ang. pigghe.*

vigghen, bigghen.

Edere porcellos, foetare: foetificare.

Vijand.

Hostis, inimicus, aduersarius. *ger. feynd: sax. fiendt.*

vijand des lands oft des lands-heeren.

Perduellis.

vijands landt.

Hosticum, terra hostilis.

vijandigh.

Hostilis, hosticus, infensus, infestus.

vijandighlick.

Hostiliter, inimicè: infestè, inimico animo.

vijandschap.

Inimicitia, simultas, hostilia, odium.

Vijf, vijue.

Quinque. *ger. funff: sax. vijf: ang. fue.*

vijf blader-kruyd.

Pentaphyllum, quinquefolium.

vijfder-ley, vijfder-hande.

Quintuplex.

vijf-hondert.

Quingenti.

vijf-iaerigh.

Quinquennalis.

vijf-iaerighen tijd.

Quinquennium: lustrum, penteteris.

vijf-mael.

Quinquies.

vijfste.

Quintus.

vijftigh.

Quinquaginta.

vijftigh-mael.

Quinquagies.

vijftighste.

Quinquagesimus.

vijf-tien.

Quindecim.

vijf-tien mael.

Quindecies.

vijf-tienste.

Decimus quintus.

vijf-vingher-kruyd. j. vijf-blader-kruyd.

vijf-voet.

Stella: *piscis sic dictus à quinque pedum numero.*

vijf-werue.

Quinquies.

Vijfwouter.

sax. fris. sicamb. j. pepel. Papilio: nonnullis vijfelter dicitur. germ. pfeiff holter, pifholter, zvveyfalter

vijfwouter. j. pepel.

Orchys ornitophora. *herbae genus.*

Vijghe.

Ficus. f.g. *germ. feige gal. figue: ital. fico: hisp. higo: ang. figge. Groene vijghe.*
Grossus. **Blawvijghe.** Ficus Chelidonia, purpurea. **Drooghe vijghe.** Carica, ficus
passa.

vijghe dote.

hol . j. dodesche vijghe.

vijghe.

Fimus asininus, stercus asini.

vijghe, fijck.

Ficus m.g. marisca, sycosis: thercoma.

vijghe.

Toxicum, virus malum. *vulgò ficus fortè quòd in ficubus venenum condi & exhiberi
soleat. Iemanden een vijghe gheuen.* Miscere toxicum, spargere venena, venena
infundere alicui.

vijghe.

Digitus medius, digitus infamis, medius vnguis, verpus. *ital. fica: hisp. higa. De
vijghe setten oft gheuen.*

Ostendere medium digitum, ostendere vel porrigere verpum, ostendere medium vnguem, summo contemptu ac ludibrio afficere aliquem. *gal. faire la figue: ital. ecco il fico: hisp. higas dar. Fridericus Barbarossa Imperator (ob contumeliam Imperatrici factam à Mediolanensibus, qui eam mulae impositam capite obuerso in caudam bestiae, tradita in manus eius bestiae cauda pro freno, ludibrio habuerant) Mediolano post longam obsidionem capto, deditos ciues ea lege ac conditione in gratiam accepit, vt qui vitam seruare vellent, ficum de genitalibus mulae dentibus eximerent: vnde nata est Italis illa contumeliosa irrisio, cùm digito inter duos ostenso proferunt, ecco la fico Sebast. Munster. ex krantzio.*

vijgh-bijter.

sax. sicamb. Ficedula, auis.

vijgh-blad.

Folium ficulneum.

vijgh-boom.

Ficus, arbor ficulnea.

vijgh-boone.

Lupinus.

vijgh-korf.

Orca: massa caricana: palatha.

vijgh-puyste. j. vijgh-warte.

Ficus, marisca.

vijgh saed, vijgh-luysen. j. luysen.

Granum ficarium, frumentum ficarium.

vijgh-waerte.

Ficus, marisca, sycosis, tuberculum vlcerosum in ano ad fici similitudinem.

Vijle.

Sagitta acuminata, .

Vijle.

Lima, scobina, instrumentum fabrile quo ferrum aliudve exterendo politur & aspredines leuigantur. *ger. feilen: ang. file.*

vijlen.

Limare, elimare, lima radere: aspredines limâ laeuigare.

vijtsel, vijl-stof.

Scobs, serrago: limatura, ramentum: puluisculus limando derasus.

Vijse, schroeue.

Cochlea. *vulgò visa. gal. vise, viz: ang. vice.*

vijsen, schroeuen.

Cochleâ spiratim attollere & vicissim dimittere: vertere cochleam.

vijs-tanghe.

fland. Cochlea.

Vijsel

Mortarium, mortariolum.

Vijsels. j. stutten, schoor-hout.

Anterides, tibicines, erismae.

Vijst. j. veest.

Flatus ventris, sine strepitu aut sonitu.

vijsten.

Pedere, crepitum ventris emittere, ventris flatum edere, postico crepare. Visire, *siue ut quidam volunt, vissire, apud veteres Latinos est pedere sine sonitu. gal. vessir: ang. fieste.*

vijster.

Peditor.

vijster.

fland. Intritum, intritum alliatum: moretum alliatum, ventris flatus prouocans.

Vijt.

Hulcus digitale *quibusdam* **fijt & fijck** dicitur.

Vijue, vijuer, fijue, fijuer.

Verminatio, cyclus: morbus periculosissimus animalium, cùm à verme praecipuè infestantur. *gal. auieue.*

Vijue. j. vijf.

Quinque.

Vijuer, wouwer.

Viuarium, piscina. *ger. vveyer: gal. viuier: ital. biuaio: his. biuar.*

vijuer-visch.

Piscis palustris.

vijuer-biesen. j matten-biesen.

Vileyn.

Vilis, impurus, illiberalis: rusticus, inurbanus. *q.d. villanus. gall. vilain: ital. villano: Gallicè nobilitatis vulgus, villanos, viles dicunt, ignominioso vocabulo. Villani autem proprie sunt omnes qui gentiles homines, id est, ingenui ab ipsa gentis origine non sunt. Ita Gilbertus Cognatus. Villanus (inquit Budaeus) dicitur, quòd villae adscriptus & colonariae conditioni addictus aut ipse sit aut maiores sui fuerint: quod tamen nomen loquentium inscitia in contumeliam iam vertit. Villanum enim & vilem vernacula simplicitas confundit.*

vileynije.

Impuritas, turpitude, probrum, contumelia, conuitium, opprobrium, scelus, facinus capitale. *vulgò felonia. gal. vilenie: ital villania.*

vileynigh.

Impurus, illiberalis, probrosus.

vileynigheyd.

Impuritas, probrum.

vileynighlick.

Impurè, ignominiosè, foedè, turpiter.

Viliere, violiere, stock-violiere.

Viola alba.

Villen.

Glubere, deglubere, excoriare.

villen de wolle.

Lanam discutere, extricare & purgare.

viller

sax. sicamb . j. racker. Cloacarius.

Villicht. j. vielleicht.

Forsan.

Vilt.

Pannus coactilis, vestis coacta, subcoacta: subcoacta, orum, *Caesar*: coactilia, *Vlpian*.
Lanae coactae, *Plin*. Vestis coactilis, tegmen stricturis compactum ex villis
grossioribus. *vulgò*

feltrum. *germ. filtz: sax. filt: gal. feultre: ital. feltro.*

vilt, vilten hoed.

Petagus coactilis, galerus è lanis coactis: causia.

vilt, vilten mantel.

Penula coactilis.

vilt, vilten schoen.

Calceus coactilis, impilia, sculpon , vdo cilicius: tegmina pedum ex lana subacta.

vilt-kruyd. j. schorste, wranghe.

Cassuta, podagra lini. *ger. filtz kraut.*

vilt-luys.

ger. sax. sicam . j. plat-luys.

vilt-maecker.

Coactiliarius.

vilt-maeckerije.

Taberna coactiliaria. *Iul. Capitol.*

vilt-mantel.

Sagum.

Vilt.

Sordidus, putridus, vilis, auarus homo. *sax viltz: ang. filthe.*

viltachtigh.

Sordidus, auarus.

Vimme, vinne, vlimme.

Pinna, squamma. & Arista.

Vincke.

Frigilla. *vulgò vinca. ger. finck: sax fincke: ang. finche.*

vincken.

hol . j. plocke-vincken.

vincke.

Scapus lateris infumibuli.

vinck-net.

Pantherum.

vinck-slagh.

Decipulum: machina irretiendis fallendisque fringillis & aliis auiculis comparata.

vinck-steke. j. vinck-slagh.

Decipulum.

vincken.

Aucupari frigillas.

Vinckoorde. j. maeghden palm.

Vincaperuinca, clematis peruinca, clematis Daphnoides, chamaedaphne. *herba in funiculi modum sese porrigens, & vicina quaeque vinciens.*

Vinden.

Inuenire, reperire, nancisci, offendere. *ger. finden: ang. finde.*

vinden ende wijzen het oordeel.

vetus. Inuenire, exactè cognoscere, & dicere sententiam. *vide vondnisse.*

vinder.

Inuentor.

vinder.

fland. Iuratus opificiorum collegij.

vindinghe, vond.

Inuentio.

Vingher.

Digitus, dactylus. *q.d. vangher, à capiendo siue apprehendendo. germ. finger: sax. finger: ang. finger.*

vingher naest den duym.

Index. & *metaphor.* Amicus pernecessarius, valdè coniunctus & propinquus.

vingher-dickte.

Digitalis crassitudo.

vingher-ledt.

Articulus, internodium digitorum: phalanx.

vingher-lenghde.

Digitalis longitudo.

vingher-hoed.

Digitabulum, digitale: quo digitorum orae muniuntur aduersum acus.

vingher-hoed.

Lychnis: digitalis herba: à *digitabuli specie.*

vingherlinck. j. vingher-hoed.

Digitabulum.

vingherlinck, vingherlijn. j. vingher-rinck.

Anulus.

vingher-naghel.

Vnguis.

vingher rinck.

Annulus sine anulus, lunula, condalium, dactylium.

vingher-spel spelen. j. koekoek heerken.

Micare digitis, sortiri digitis.

Vingheren.

Digitis atrectare, contrectare. & Harpagare, surripere: inuolare, inuncare.

Vinne, bloed-vinne.

holl. fris. Hulcus.

vinne. j. vinnigheyd.

sax. sicamb. holl. Grando, lepra porcorum.

vinne.

Caesura, incisura, incisio.

vinne hacht.

Pars abscissa.

vinne etens.

Offa.

vinne, vimme van den visch.

Pinna, pinnula. *ang. finne.*

vinnigh.

Acer, asper, crudelis, saeuus, vehemens.

vinnigh tot wraecke.

Acer vltor, auidus vltionis vel vindictae.

vinnigh.

ger. Rancidus. & Mucidus: putris, corruptus.

vinnigh, vreck.

Auarus, sordidè auarus.

vinnigh.

sax. sic hol Grandinosus. **Vinnigh vercken.** Porcus grandinosus.

vinnigheyd.

Asperitas, crudelitas, saeuitia, vehementia.

vinnigheyd.

Rancor: & Mucor: & Auaritia.

vinnigheyd der verckenen.

Grando, lepra qua porci infestantur.

Vinnen.

vetus . j. vinden. Inuenire.

Vint.

Alausa piscis.

Vioole, fioole.

Phiala, poculum planum & repandum. *gal. phiole: ital. phiala: ang. vyole, vial.*

Vioole. j. violette.

Viola.

Vioole.

Parua lyra, fides, fidicula, chelys. *gal. vielle: ital. viuola, viola: his. vehuela.*

Violette, viole.

Viola nigra, purpurea: & Leucoyon. *ger. viole: gal. violette: ital viola: hisp. violetta: ang. violet.*

violet, violet-bruyn.

Ianthinus, ame-

thystinus color: hyacinthinus, violaceus.

Violier, vioolierken.

Viola, leucoium: & Violarium. *gal. violier.*

Violonsse.

Fidicula, chelis.

Vipperer.

sax. sicamb. Ardelio.

Virst. j. frist.

Dilatio, intermissio.

virsten, firsten, fristen.

vetus saxon . j. voordsten, versten. Differre, procrastinare: protrahere: ampliare.

Visch.

Piscis. *ger. fisch: sax. visch: gal. poisson: ital. pesce: hisp pece: ang. fishe.* **Vischken, vischelken.** Pisciculus.

visch-anghel.

Hamus piscatorius.

visch-been.

ger. sax. sicamb. Sepium, testum.

visch-been. j. zee-schuym.

Halosachne.

visch-boeyer.

fland. brug. Locus vbi piscatores & cetarij pisces recondunt.

visch-boot.

Lembus, lenunculus, cymba, horia.

visch-dagh.

Dies pisculentus: quo carnibus abstinetur.

visch-dijck.

vet. sax. sic . j. vijuer. Piscina.

visch-gaeren.

Sagena, euerriculum.

visch-gracht.

Piscina, viuarium, ichthyotrophium.

visch-graet.

Arista, spina, os piscis.

visch-haeck, anghel.

Hamus.

visch-houder, houder.

Nassa.

visch-kaecken.

Branchiae.

visch-karre.

Nassa.

visch-kooper.

Piscarius.

visch-korf.

Fiscella: viminea sporta, in qua pisces ad vsum seruantur.

visch-korf. j. russe.

Nassa.

visch-kouwen.

Branchiae.

visch-krauwel. j. elgher.

Fuscina.

visch-lijm, mond-lijm, steur-maghe.

Ichthyocolla: gluten ex piscibus confectum.

visch-mengher, zee-visch-mengher.

Cetarius, ichthyopola. *ang. fishemonger.*

visch-merckt.

Forum piscarium, piscaria, macellum cetariorum: ichthyopolium.

visch-net.

Rete piscatorium.

visch-ooren.

Branchiae.

visch-put.

Piscina, stagnum.

visch-rijck.

Piscosus, pisculentus.

visch-roede. j. anghel-roede.

Calamus.

visch-schip.

Nauis piscatoria.

visch-schuytken.

Lembus, nauigiolum piscatorium.

visch-schubbe.

Squama.

visch-schulpe.

Testa.

visch-sop.

Liquamen piscium.

visch-spaen, schuym-spaen.

Spatha, rudicula, ligula.

visch-vanck.

Piscatus, us.

visch-vederen.

Pinnae.

visch-ver-kooper.

Piscarius, cetarius, ichthyopola.

visch-vinnen.

Pinnae.

visch-wijer.

Viuarium, piscina.

vischen.

Piscari, piscibus insidiari, pisces venari.

vischer.

Piscator.

vischerije.

Piscatus, piscaria: & Piscina.

Vise menschen.

Homines phantastici, phanatici.

visé vase.

Visum, spectrum: phantasma, phantasia.

Visenomye, visomije.

Effigies: simulachrum: vultus. *gal. physonomie: ang. fisnomie.*

visier, helm-visier.

Buccula buccarum tegmen, per quod spiritus ducitur. *vulgò visera. germ. halmisier: gal. visiere: ital. visiera: hisp. visera.*

visier-gat.

Buccula.

visieren.

Collimare: & Speculari, contemplari, imaginari, excogitare, comminisci, fingere.

visieringhe.

Imaginatio.

visieren.

Vasa metiri, mensuram vasis designare virga.

visier-roede.

Virga qua vasis capacitas designatur.

visierlick.

Phantasticus, imaginarius. & Concinnus, elegans, solers.

visomije. j. visenomije.

visouwe.

Consideratio, animaduersio, sensus.

Visse, fisse, vitsche.

Putorius, mustelae genus valde putidum.

Vissel.

Fiscina, fiscella casearia, forma casearia.

vissel-kruyd.

Thlaspi.

Vite.

fland . j. treke.

Vits.

Creber, frequens: & Agilis, ardens, properus, citus. *gal. viste.*

vits zijn.

fland. Habitum habere alicuius rei: assuetum esse frequenti actu.

Vitse, wicke.

Vicia. *germ. vvicke: gal. vesche: ital. vezza: ang. vetsche, fetsche.*

Vitse, vitsel, vits-roede, band-roede.

Vimen maius.

Vitselen.

Contexere vimina.

Vitten.

fland . j **passen.** Conuenire, quadrare & Accommodare

Vittinghe.

vetus. fland . j. **54. mudden.**

V L**Vlack.**

Planus, aequus, aequalis. & Diductus, dilatatus, explicatus. *sax. vlack.* **Het vlack.**
Superficies. & Aequor.

vlacke hand.

Palma, manus explicata, manus diducta ac dilatata.

vlacke neuse.

Nasus simus.

vlack veld.

Camporum aequora.

vlack-voetigh.

Planipes: plautus, *plancus*

vlacke zee.

Aequor, mare aequale.

vlacke.

Aestuarium: locus vicissim aestu maris vel nudus, vel aquis stagnantibus offertus.

vlackheyd.

Aequor, aequum, planities, superficies plana.

vlacken.

Spargere flammam: vibrare instar flammae: coruscare.

Vlackeren.

Extendi in aequor: vel extendere in aequor.

Vlaeck.

fris . j. horde.

Vlaede, vlaeye.

Placenta, scriblitia, libum, artolaganum. *ger. fladen: sax. flade: gal. flan.*

vlaede, pannen-koeck, toerte.

Panis testaceus: testuaceum.

vlaed-panne. j. toert-panne.

Testus, testum.

vlaeden-backer.

Libarius. & *metaph.* Adulator.

vlaeden.

vetus . j. vleyden. Blandiri, adulari.

Vlaeden, vlaen.

fland . j. villen. Deglubere, excoriare. *angl. fley.*

Vlaeghe.

Nimbus: repentina & praeceps pluuiæ: & Procella, tempestas.

Vlaeghen. j. vlaen.

Deglubere.

Vlaen, vlaeden, vlaeghen.

fland . j. villen. Deglubere, pellem detrahere: excoriare. *ang. fley.*

Vlaer-boom.

hol . j. vlier-boom.

Vlaesch.

vetus . j. bosch

Vlaet.

vetus. Appendix domus.

Vlagghe.

Aplustre, amplustre, aplustrum, vexillum nauale: ornamentum nauis, quod summo malo imponitur. *ang. flagge. sax. flege.* i. flammeum, flammeolum.

vlagh-spille.

Pertica aplustris.

vlaggheren. j. flaggheren.

Flaccere, laxari: & Volitare.

Vlamme.

Flamma. *ger. flamm: gal. flambe: ital. fiamma: his. ellama, flama: ang. flamme.*

vlamme, slag in de boomen.

Sideratio: fungus, clauus, patella.

vlammen.

Flammare, exardere, flagrare, deflagrare.

vlammigh

Flammeus, flagrans: flammans, rutilus.

Vlas, vlasch.

Linum. *ger. flachs: sax. flass: ang. flaxe.*

vlasch-boken.

fland. Mollire siue demulcere linum. & *per metaph.* Blandiri, demulcere caput palpari.

vlasch-boker.

fland. Adulator.

vlasch-bolleken.

Granum lini.

vlasch-haemer.

Malleus stuparius.

vlasch-haer.

Lini fibra siue pilus.

vlasch-locke.

Hapsus.

vlasch-man.

Linarius, linopola.

vlasch-rock.

Pensum.

vlasch-vrouwe.

Linaria.

vasch-verwe blond.

Xerampelinus.

vasch-vincke, lijn-vincke.

Linaria.

vaschaerd.

vetus. Parnus villosus: lodix villosa.

vasschen, vassen, van vassch.

Lineus. *ger. faeschen: sax. flessen.*

vasschen baerd.

Lanugo, flos, pilorum ad tempora eruptio, barba tenuis, prima.

Vlck. j. ulck.

Vlechte.

vetus. Crates. *sax. sicam. flechte*

Vlechte.

vet. Impetigo, lichen. *sax. flechte.*

Vlechte van hayr.

Cincinnus, cirrus. & Tricae.

vlecht-snoer.

Redimiculum, taenia, vinculum quo victae nodantur.

vlechten vlichten.

Nectere, texere, contexere, viere: plectere.

Vlecke. j. placke.

Macula, &c. *sax. fleck.*

vlecken. j. placken.

Maculare.

Vledder.

sax. sicam. holl. fris j. vlier. Sambucus

Vledderen, vlederen.

Palpitare, leuiter & frequenter mouere: & Volitare: plaudere alis.

vledder-muys, vleder-muys, vler-muys.

Vespertilio. *q.d.* mus volucer, volitans: *nam alas cùm gestet, caetera muris habet: vnde & gal. dicitur ratte volage. & ratte penade. q.d.* mus vola-

tilis: & mus pennatus. *Petr. Belon. ger. fledermauss: sax. fledermuss: ang. flittermouse.*

vlederick, vledderick, vlerick.

vetus. fland . j. vlerck. Ala.

vledercijn. j. fledercijn.

Vleesch.

Caro. germ. fleysch: sax. fleysch: ang fleshe.

vleesch ende bloed.

Propinquus, consanguineus: Os & caro, apud Eccles.

vleesch-ader.

Neruus.

vleesch-bancke.

Mensa lanionia: epixenus, epixenum.

vleesch-block.

Truncus carnarius: truncus in quo secantur carnes: epixenus, epixenum, , .

vleesch-daghen. j. vleesch-tijd.

Dies carnarij.

vleesch-darm.

Intestinum ieinum.

vleesch-deyl.

Visceratio.

vleesch-gaffelken

Creagra, fuscinula.

vleesch-haeck, vleesch-priem.

Creacentrum: creagra.

vleesch-halle. j. vleesch-huys.

vleesch-hanck.

Carnarium, laniena, laniarium.

vleesch-hoere.

Meretrix sanguinaria: cuius causa caedes aut homicidium fit.

vleesch-houwer.

vetus. Carnifex: & Homicida.

vleesch-houwer, been-houwer.

Lanius, lanio, carnarius.

vleesch-huys.

Carnarium, taberna carnaria: & Laniena, officina laniorum: lanarium.

vleesch-kruyd.

Herbae condimentariae: quibus carnes condiuntur.

vleesch-kuype.

Orca, cadus salsamentarius, vas in quo salsamenta & carnes muriatae conduntur: vas carnarium.

vleesch-maede.

Termes, termus: vermis qui carnibus ingeneratur.

vleesch-mangher, vleesch-mengher.

vetus. Carnarius, lanius. *ang. sax. fleshmonger.*

vleesch-merckt.

Carnarium, forum carnarium.

vleesch-moelie.

vetus. sax. sic . j. vleesch-soppe. Iusculum è carne. & Ossa carnis.

vleesch-muys.

Torus, lacertus, pulpa.

vleesch-nat.

sicamb . j. vleesch-sop. Ius.

vleesch-pasteye.

Artocreas, atis: artocrea, ae.

vleesch-priem, vleesch-haeck.

Creacentrum, baculus praepilatus quo *carnium* frusta configunt acprehendunt coqui ac lanij.

vleesch-riecksken.

Creagra, fuscinula.

vleesch-slachter. j. vleesch-houwer.

Lanius.

vleesch-sop.

Ius, iusculum, liquamen *carnium*.

vleesch-stande, vleesch-kuype.

Orca, cadus salsamentarius,

vleesch-taerte. j. vleesch-pasteye.

vleesch-tijd.

Tempus *carnarium*: tempus à natali Christi inclusiue vsque ad quartam feriam *cinerum* exclusiue, quo Romanae ecclesiae ritu *carnibus* vesci licet.

vleesch-ver-kooper.

Carnarius.

vleesch-vol.

Carnosus, carnulentus.

vleesch-vorcksken.

Creagra, fuscinula.

vleesch-winckel.

Taberna carnaria.

vleesch-wonde.

vetus. Vulnus in carnea corporis parte, vnde neque periculum mortis neque mutilationis.

vleeschachtigh.

Carneus. & Torosus.

vleeschachtigh, poeselachtigh.

Carnosus, lacertosus, torosus.

vleeschelijck.

Carneus. *vulgò* carnalis.

vleeschelick broeder.

Frater germanus.

vleeschelicken lust.

Concupiscentia carnis: Venus.

vleeschelick.

Carnaliter, *vulgò.*

vleeschelick be-kennen een vrouwe.

Corpus commiscere cum muliere.

Vleet, snuytert.

Raia oxyrinchos.

Vleggher.

hol . j. vloghel. Ala.

vleggheren.

hol . j. vledderen, vlercken. Volitare, plaudere alis.

Vleghel.

Flagellum, teres lignum quo frugum fasciculi excutiuntur: fustis versatilis, flagellum frumentarium. *sax. flegel: gal. fleau.*

Vleyden, vleyen.

Blandiri, adulari, assentari.

vleyd-baerd.

Adulator.

vleyd-baerden.

Adulari, in os laudare.

vleyd-steerten.

Blandiri cauda: adulari cauda, *more canum*.

vleyder.

Adulator, assentator, colax.

vleydinghe.

Adulatio, assentatio.

vleysch. j. vleesch.

Vleyssem.

hol . j. freyssel.

Vleke, vleken.

sax. sic . j. pepel. Papilio.

Vlemme. j. vlieme.**Vler-boom.**

vetus. hol . j. vlier-boom.

Vler-muys. j. vledder-muys.**Vlercke.**

fland . j. vleughel. Ala.

vlercken.

Volitare, concutere alas.

Vlesche. j. flessche.**Vlete.**

Rete piscatorium.

Vletten.

vetus. Fluctuare, fluctuari.

Vleughe, vloghe.

Volatus, us: volatura.

vleughe, vlogghe.

Columbarium. & Auiarium.

vleughe.

Caterua volatilis, grex, auium.

vleughel, vloghel.

Ala. *germ. flugel: sax. flogel.*

vleughelen, vloghelen.

Alas constringere: reuincire vel retorquere alicui manus post terga: reiectas in dorsum manus vincire: manus post terga connectere: restringere à tergo manus. *metaphorâ ab auibus sumpta.*

vleughs.

Statim, ilico, mox, confestim. *q.d.* volando.

Vleuwen, vleeuwen.

vet. flan . j. vleyden.

Vlichelen.

Volitare, subuolare, concutere alas.

vlichel-steerten, vlich-steerten.

Micare cauda: per interualla mouere caudam. & Discurrere.

vlicheltere, vijfeltere. j. pepel.

Papilio.

Vlichten. j. vlechten.

Nectere.

Vlickeren, vlicken.

Micare.

Vlieden.

Fugere, aufugere, terga vertere, terga dare. *germ. flyehen: ang. flye.*

vlied-bergh.

vetus. fland. Refugium, asylum, locus refugij.

Vlieder.

vetus . j. vlier. Sambucus.

Vliegh-wind.

Aëllö, laelaps: canis admodum velox. *q.d.* volans.

vliegh-wouter. j. pepel.

Papilio.

vlieghe.

Musca. *ger. fliegh: sax. flege: ang. flye.* **Groen vliege, Spaensche vlieghe, keuer.**
Cantharis.

vlieghen lap.

Muscarium.

vlieghen-net.

Conopaeum: textile tentorium, quod lectis imminet, arcendis muscis & culicibus comparatum.

vlieghen-steker.

sax . j. vlieghen-vangher. Cinclus, muscipeta: culicilega, motacillae auiculae genus: *vulgò* muscicapa.

vlieghen-waeyer.

Muscarium.

vliegh-walop.

fland. Cursus gradarius, rotundus. *vide Galop. in Append.*

vlieghen.

Volare, verberare aëra pennis, verberare alis aethera. *ger. fliegen: sax. flogen: ang. flye.*

vlieghen ende iaeghen.

Aucupari & venari, venari aues & feras, aucupio voluptatem quaerere, aues & feras consecrari.

vlieghelen. j. vlichelen.

Volitare.

vlieghende dier.

Animal volucre, volatile.

vlieghende hert.

Scarabaeus lucanicus, taurus. *vulgò* ceruus volans.

vlieghende ooghen.

Oculi emissitij: oculi vagi: huc atque illuc excurrentes, omnia curiosè obseruantes: *Ad. Iun.* & Oculi peti, petuli, lasciui, ignea quadam mobilitate praeceleres ac quasi volantes. *Gal. Rhod.*

vlieghende peerd.

Pegasus.

vlieghende vier.

Scabies volatica.

vlieghende vendelen.

Signa erecta.

vlieghende woord.

Volaticum verbum, quod auolat & euanescit simul atque pronunciatum est: verbum inopinatum.

vlieghe, vogheler.

Auceps.

vliegher.

Drachma: nummus quatuor stuferorum, aquilae siue angeli volantis effigie: denarius.

vliegher.

Palla: vestis muliebris antrorsum diuisa, & alarum instar replicata: stola: recinium.

Vliegher (*inquit Georgius Coluenerius*) *Belgis est vestis superior aperta parte anteriori: atque nunc ferè mulieribus tribuitur. à volando nomen accepit. Iocose autem canis vulgò dicitur, quia dum haec vestis à vento eleuatur, instar canis à tergo subsequitur.*

Vlieme, vlijme.

vet . j. fluyme. Phlegma.

Vlieme, vliem ijser, laet-ijser.

Scalprum chirurgicum, scalpellum, phlebotomum. *ger. fliedmen, sumptum, vt videtur, à Graecis vocabulum. Gesner.*

vlieme van t'koren.

Arista.

vlieme van den visch.

Arista, spina piscis: aculeus piscis: & Pinna.

vliemen.

Incidere scapello, scarificare.

vliemen den sweyr.

Rescindere summum vlceris, incidere apostema, scarificare: excidere carnem putridam.

vliem-ijser. j. vlieme.

Scalpellum.

Vlien, vlijen.

sax. fris. sicamb. Ornare,

comere, concinnare, componere, aptare in ordinem.

Vliender. j. vlinder.

Vlier, vlier-boom.

Sambucus. *sax. fiederbom.* **Wilde vlier. j. addick.** Ebulus.

vlier-busse. j. klater-busse.

vlieren, van vlier.

Sambucus.

Vlies.

Vellus, pellis *cum* villis: melota, ae: melote, es: pellis ouina vnà cum lana corpori detracta. & Lana ex oue dempta & conglobata: globus lanae. *sax. fluss: angl. fleese.*

vlies.

Numus aureus & argenteus, vellere insignitus.

vliesken.

Membrana, membranula, cuticula.

vliesken op het melck.

Crustula, membrana lactis: id quod in superficie calefacti lactis, aliarú mve rerum coit atque concrescit.

vlies-heeren, heeren van t'ghulden vlies.

Proceres aureo vellere torquati, equites torquati.

vlies-steen. j. vier-steen.

Silex. *q.d.* lapis aurei velleris.

vliesen de schaepen.

Vellus demere ouibus, tondere oues.

Vliet.

holl . j. vlijt. Alacritas.

Vliet.

Amnis, fluuius, flumen, riuus. *sax. fletth.* **Vlietken.** Fluentum.

Vliet-sluyter, boom-sluyter.

Portitor, limenarcha.

vliet-water, vloet-water.

Flumen viuum.

vlieten.

Fluere, fluitare, meare, manare, labi, fluere, abundare. . *germ. fliessen: sax.*
fleten: ang. flyte.

vlieten.

Tollere pinguedinem supernatantem.

vlieten.

zeland . j. vloten. Cremorem lacti adimere.

vlietigh.

Fluens, manans: & Liquidus, fluidus.

vlietigh. j. vlijtigh.

Alacer, acer.

Vlijen. j. vlien.

Ornare.

Vlijme.

vetus . j. fluyme. Phlegma.

Vlijt.

Diligentia, opera, studium. *germ. fleisss: sax. flijdt.*

vlijtigh.

Diligens, studiosus, sedulus, alacer, acer, agilis, impiger, industrius: intentus, gnauus: viuidus, vegetus.

vlijtigh ghe-sichte.

Frons exporrecta, hilaris.

vlijtighen. j. be-vlijtighen.

Diligentiam adhibere.

vlijtigheyd.

Industria, diligentia, studium.

vlijtighlick.

Diligenter, sedulò, alacriter, acriter, impigè, attentè, vigilanter.

Vlimme. j. vlieme.**Vlinder.**

Herba podagraria.

vlinder, vlinder-boom.

fland. Sambucus.

Vlinder.

holl. fris . j. pepel. Papilio.

Vlinte.

sax. fris . j. keye. Silex. *ang. flynt.*

Vllinck, vlck.

vide ullinck, ulck.

Vlocke, locke.

Floccus. *ger. flock: gal. flocq, floquet: ital. fiocco: hisp. flueco: ang. flocke.*

vlocke.

Tomentum.

vlock-assche.

vetus. Fauilla.

vlock-biese. j. kottoen-biese.

vlock-bedde.

Culcita.

vlock-haer.

Lanugo, tenera lanugo.

vlock-wolle.

Lanugo.

vlock-vusel.

Tomentum.

vlockaerd.

Homo fluxus, ignauus, laxis, remissus, resolutus & fluxo corpore, languidus: defloccatus.

vlocken. j. sneeuwen.

Ningere. *ital. fiocare.*

vlockigh.

Villosus.

Vloeck.

Deuotio, imprecatio, sinistra imprecatio, execratio, dirae, dirae imprecationes, dirum imprecamen, dira deuotio, detestatio, maledictum, maledictio: horrenda imprecatio.

vloecken.

Imprecari, sinistra imprecari, dira imprecari, execrari, deuouere. *ger. fluchen.*

Vloed.

Fluxus, fluxio, profluuium.

vloed.

Flumen, fluuius, amnis. *ger. fluss: sax. floeth, floth, fleth: ang. floude, fludde.*

vloed der zee.

Aestus, accessus maris, incrementum maris. *gal. flot.*

vloed des buycks. j. loop.

Profluuium alui.

vloed-beke.

Riuus, torrens.

vloed-papier.

Papyrus bibula, perfluens.

vloed-visch.

Piscis fluuiatilis.

vloed-water.

Flumen viuum, aqua fluuiialis, fluminea: aqua iugis, aqua perennis.

vloeden, vloeyen.

Fluere. *ang. flovve.*

vloedigh.

Fluidus, fluxus, a, um.

vloedigheyd.

vetus. Copia.

Vloegh.

Striges, canaliculi, caui canaliculi columnae striatae.

Vloer.

Pauimentum, area. & Contabulatio. *sax. flor: ang. floore.*

vloer-duyue. j. huys-duyue.

Columba cicur. & *metaphor.* Meretrix.

vloer-duyuen.

Domi latitare.

vloer-tichel.

Tegula.

vloeren.

Pauimentare.

Vloes, vleus, vlus.

vet. j. tegen-woordigheyd. Instans: instans momentum, breuissima pars temporis.
& Mox.

Vloghe, vloghel. j. vleughe, vleughel.**Vloye, vlooo.**

Pulex. *germ. floch: sax. floh: ang. flea.*

vloy-kruyd.

Persicaria. & Coniza, psyllium, pulicaria herba. & Pentaphyllum, quinquefolium.

vloyen.

Venari pulices, captare pulices.

vloyen.

Serinium siue marsupium alicuius compilare, suppilare, manticulari.

Vlome.

sax. Abdomen.

Vlome.

sax. sic . j. schubbe. Squama piscis.

vlomen. j. schubben.

Desquamare piscem.

Vlooten. j. vloten.**Vlot, vlote.**

Ratis, schedia, connexae inuicem trabes: nauigij genus ex rudibus asseribus & trabibus nexum. *ger. flotz, flote: ang. flote.*

vlot. j. ancker-vlot, boeye.**vlot van biesen. j. dobber.**

Scirpea ratis.

vlot-balcken.

Ratis.

vlot-gras.

Gramen aquis innatans.

vlote van schepen.

Classis, multitudo nauium. *vulgò flota. sax. vlate: gal. flote: hisp. flota.*

vlote.

Raia minor: *piscis genus.*

vloten. j. vlotten.

Natare: & Fluctuare.

vloten, vlooten, vlieten het melck.

fland. fris. zeland. Cremorem lactis colligere, cremorem tollere.

vlot-hout. j. korck.

vlote-melck.

sax. holl. zeland. fris . j. versaent melck. Lac sine cremore.

vlote-melck.

sax. sicamb. Lac gelatum. *sax. flotemelck.*

vlot-papier. j. vloed-papier.

vlotte

Fluctus, vnda. *gal. flot: ital. fiotto.*

vlot-vederen.

Pinnae piscium.

vlotten.

Fluctuare, fluctuari, fluitare, iactari fluctibus: & Natate, supernatare. *gal. flotter: ang. flitte.*

Vlouwe.

Tendicula, nebula: nebulosum rete, quod turdis & gallinaginum generi tenditur.

Vlucht.

vetus. Volatus. *ang. flight.*

Vlucht.

Fuga. *germ. flucht: ang. flyghte, flight.*

vluchtigh.

Fugitiuus, profugus.

vluchten.

Fugam capere, capessere, petere, agere: fugere, aufugere, fugae se dare: conicere se in fugam.

Vlugghe.

Volucer, volatilis, volatui maturus, pennipotens. *ang. fovvle.*

vlugghe.

Pubens, pubescens.

vlugghe.

Apricus homo: aprica auis & sole gaudens.

vlugghen.

Plumare, plumescere, plumas emittere: & Pubere, pubescere.

vlugghen in de sonne.

Apricari, in aprico esse, captare solem, in loco aprico & soli exposito versari & gestire instar auium.

vlugh-voghel.

Auis aprica.

vlughhelen.

vet . j. vlichelen. Volitare.

vlughs.

Ocyus, citò. *ger. flughs.*

vlughs, flughs.

Velox: & Velociter. *ger. flughs.*

vlughs. j. vloes.

Instans. & Mox.

V N

Vncken, vnghel, vnster. j. uncken, unghel, unster.

V O

Vochel, ghe-vochelte.

Oui vmbilicus.

vochelen. j. voghelen.

Inire, coire more auium.

Vochs. j. vos.

Vulpes.

Vocht.

vetus . j. ghe-vecht. Pugna. ang. fight.

Vocht. j. voght.

Tutor.

Vocht. j. voeght.

Madidus.

Vodde.

Panniculus: pannus crassus, vilis, attritus & laceratus.

vodde.

Mulier pannosa, pannucia, ignaua. & Meretrix.

vodde, wisch, wisch-doeck.

Peniculus, peniculum: penicillus, penicillum.

vodden, vodderije.

Scruta, orum.

vodden ende sletsen.

Panniculi triti.

vodden, ver-vodden, lappen.

Interpolare.

vodder, brodder.

Interpolator.

vodderije.

Scruta, orum: peniculamenta trita & lacera: pannicularia, panniculi.

vodderije.

Interpolatio.

voddigh, vodachtigh.

Pannosus.

Vodsigh.

holl . j modderachtigh. Palustris.

Voecht, vucht.

Humidus, humectus, vdus, madidus, madens. *germ. feucht: sax. foucht, fouchtich.*

voecht-aers, vucht-aers.

sicam . j. scholuer. Carbo aquaticus.

voechten, vuchten.

Humectare, rigare.

voechtigh. j. voecht.

Humidus.

voechtighed.

Humor, mador, latex.

voechtighen.

Humectare, rigare.

Voeden, vueden.

Alere, nutrire, fouere, educare. *ang. feade.*

voeder. j. voedsel.

Alimentum, alimonia, pabulum.

voeder der beesten.

Pabulum, pastus, pastio. *vulgò fodrum. germ. futer: sax. foder, voder: gal. fourrage: ang. forage, foder.*

voederen.

Nutrire, cibare, pascere. *ang. feede.*

voederen.

Pabulari, pabulum pecori suppeditare.

voeder-korf.

Corbis pabulatoria.

voedinghe.

Pabulatio, pabulum, pecudum pastus, pastio.

Voeder.

vetus. Theca. *ger. futer: sax. foder. gal. fourreau* vagina, theca ensis dicitur.

voeder. j. boghen-koker.

Corytus. sax. foder.

Voeder.

Pelles subductitiae, pannus subductitius: *ang. furre. i. pelles.*

voeder-hemde.

sax. sic. Subucula. sax. foder hemde.

voeder-laecken.

Pannus subductitius.

voederen.

Fulcire, munire.

voederen een kleed.

Fulcire, suffulcire, duplicare vestem.

voederen met pelssen.

Pelliculare, subducere pellibus. *vulgò foderare, forrare. gal. fourrer: hisp. enforar: ang. furre.*

voederer.

fland . j. peltier. gal. fourreur: ang. furrier.

voederinghe.

Pannus subductitius, pelles subductitiae: suffultura. *vulgò* forratura. *germ. futertuch:*
gal. fourrure: ital. enforro: hisp. fodra: ang. furre.

Voeder. j. voer.

Vehes.

voeder wijns.

vide voer wijns.

voeder-wijn, voer-wijn, ghe-vaette wijn.

Vinum factum, vinum doleare: in dolia conditum nec turbulentum amplius: nouum,
necdum veteranum. *ger. fuervveyn.*

Voedsel.

Alimentum, alimonia, nutrimentum, esca, cibus: & Fomentum, fomes.

voedstere.

Nutrix.

voedsterer, voedster-heer, voedster-vader.

Nutritius, nutritor.

voedster-kind.

Alumnus, puer lactens.

voedster-loon.

Nutritia, orum: merces nutricis.

voedster-vader.

fland. Nutritius.

voedsteren.

Nutrire puerum, lactare infantem, nutrire, nutricari, educere, alere.

voedsterlinck.

Alumnus.

Voeghe.

Iunctio, iunctura, coniunctio, compages, compago, commissura. *ger. fug.*

Voeghe.

Commoditas, oportunitas, decentia.

Voeghe.

Dispositio, similitudo, modus, ratio, ritus, mos. *ital. foggia.* In deser voeghen. Hoc modo, hoc casu, hac ratione, hac conditione, hoc pacto.

voeghen.

Iungere, aptare, accommodare, applicare, componere, disponere, committere. *ger. fügen.*

voeghen.

Decere, conuenire, decorum esse.

voeghelick.

Commodus, accommodus, aptus, appositus: congruus, opportunus.

voeghelicken.

Commodè, accommodè, conuenienter, aptè, appositè.

voeghelickheyd.

Commoditas, conuenientia, aptitudo.

voeghsel.

Iunctio, coniunctio, iunctura, compages, compago, commissura.

Voeyer. j. voeder

Pabulum.

Voeyer. j. voeder.

Pelles subductitiae.

Voeyer. j. voer.

Vehes.

Voele.

vetus. hol . j. vele. Multus.

Voelen. j. ghe-voelen.

Tangere & Sentire. & Sapere. *ang. feale, fele.*

Voer, voeyer, voeder.

Vehes, vehis: vectura: *germ. fuher, fahrt: sax. foder, voeder.*

Voer oft voeder houts.

Vehes lignorum.

voer oft voeder wijns.

Culeus. *vulgò* plastrum vini. *Plastrum autem, inquit Andr. Altham. Germanis est men-*

sura duodecim vrnas continens. *antvverp.* **ses amen.**

voeren-wijn. j. voeder-wijn.

Voeren.

Vehere, subuectare, ferre, deferre: gerere, portare, ducere, deducere: ductare: comitari.

voeren een schip.

Agere nauem, exercere nauem: facere nauiculariam: regendae nauis artem exercere.
germ. fuhren.

voeren een saecke.

Causam agere.

voeren een or-loghe.

Bellum gerere, bellum ducere.

voeren het woord.

Orare, causam aliorum orare, orationem habere.

voer-kabel, vuyr-kabel, treck-kabel.

Remulus, funis quo religata maior nauis minorem sequitur remis actam.

voer-lieden.

Aurigae.

voer-loon.

Vectura, merces quae pro vectura soluitur.

voer-man.

Auriga, aurigarius, essedarius, quadrigarius, plaustrarius, carrucarius, cisiarius. *sax.*
vohrman.

voer-wijn. j. voeder-wijn.**voerer, voerder.**

Vector, auriga: & Dux, ductor.

Voere.

Actus, actio, gestus, mos.

voer-loos.

Immodestus, petulans, lasciuus.

voer-loosheyd.

Immodestia, petulantia, lasciuia.

Voeren, vueren, voren.

fland. holl. Castrare, exsecare.

voerselinck.

holl. sicam. Porcus castratus.

Voerne.

fland. sicamb. Varius: truta. piscis genus.

Voesteren. j. voedsteren.

Voet.

Pes. ger. fuss: sax. voth, foth: ang. foote **Te voet gaen.** Iter pedibus ingradi, ire pedibus.

voet by steck setten, voet by voet setten.

Collato pede praeliari: gradum conferre cum hoste: conferre manum: ad manus venire.

voet houden.

Conferre pedem: collato pede proeliari.

voet, voet-maete.

Pes, quatuor palmi, siue digiti sedecim.

voet oft schraeghe.

Fulcrum.

voet van het stock-beld.

Suppedaneum: quod simulacrorum pedibus substernitur.

voet van de kolomne.

Basis: pes siue fulcimentum columnae: spira, abacus: quadra siue lamina columnae subiecta.

voet. j. onder-setsel.

Basis.

voet van den bergh.

Radices montis, pes montis.

voet van den mast.

Calx mali: ima pars mali.

voet.

Modus, modulus. **Voet houden int danssen, slagh houden.** Saltare in numeros: pedes & brachia certa arte ac lege mouere: arte saltare ad praecinentis vocem.

voet.

Modus, lex, conditio. **Op dien voet.** Eo modo, ea lege, ea conditione.

voet.

Ansa, occasio. **Den voet gheuen, oor-saecke gheuen.** Dare ansam, pr bere occasionem, fenestram aperire.

voet-anghel. j. minck-ijser.

Murex, tribulus.

voet-bancke.

Scabellum suppedaneum, scabile: hypopedium.

voet-band.

Compes.

voet-becken, voet-tobbeken.

Pelluuium; pelлууia, ae. *vas lauandis pedibus aptum*.

voet-boeyen.

Compedes.

voet-boghe.

Balista chalybea, arcubalista, scorio: arcus chalybeus, arcus balistarius: qui pedibus, dum tenditur, deprimitur. *vulgò* arcus pedalis.

voet-bogh schutter.

Arcubalistarius, scorpionarius.

voet-doeck.

Pedule.

voet-euel.

Podagra.

voet-flercijn.

Podagra.

voet-futsel. j. voet-voetsel.

voet gangher.

Pedes, pedester.

voet ghichte.

hol. fris. Podagra.

voet-ghichtigh.

Podagricus.

voet-helde.

sax. sicamb. Compes, pedica.

voet-hol.

Vola, concauum pedis.

voet-horen, hoef-horen.

Vngula.

voet-ijser.

Neruus, numella, compes.

voet-ijser. j. minck-ijser.

Murex.

voet-ijser. j. ijs-spore.

Encentris.

voet-keten.

Compes, numella.

voet-knecht.

Pedes. **Voet-knechten.** Pedites, peditatus.

voet-lieden.

Pedites.

voet-looper. j. lackeye.

A pedibus.

voet-maete. j. voet.

Pes, quatuor palmi.

voet-naegel.

fris . j. minck-ijser. Murex.

voet-pad.

Semita, via angusta: & Callis, via trita.

voet-pijne.

Podagra.

voet-schemel.

sax. sicamb . j. voet-bancke. Scabellum suppedaneum.

voet-sand.

vetus. Litus.

voet-slets. j. voet-futsel.

Pedule.

voet-spore.

Vestigium pedis.

voet-sole. j. sole.

Planta pedis.

voet-staens.

Statim, actutum, euestigio. *vulgò* pede stante.

voet-stap.

Vestigium, peda, ae.

voet-stijl.

Suppedaneum.

voet-stellinghe.

fland. Retentio, *vulgò* arrestamentum.

voet-strick.

Pedica.

voet-tol.

Tributum à pedite exigi solitum. *vulgò* pedagium.

voet-trede. j. voet-stap.

Vestigium.

voet-val.

Supplicatio: & Homicidij expiatio, reo supplice in genua prouoluto: expiamentum, expiatio necis humanae.

voet val doen.

Procidere in genua ante pedes alicuis: supplicem fieri: ad genua alicui accidere, se ad pedes alicuius, abiicere. & Caedis offensam expiare: caedem piaculo luere.

voet-valligh.

Supplex, ad pedes alterius sese prosternens, supplex genibus pronis: prouolutus ad genua vel ad pedes alicuis, sulex ad pedes iacens.

voet-verssen

Calx.

voet-vloghelen.

Talaria.

voet-voetsel, voet-vutsel, voet-futsel.

Fomenta pedum, pedule, pedulia. & Meretrix, concubina.

voet-volck.

Pedites, peditatus: copiae pedestres.

voet-wegh, voet-pad.

Semita, trames.

voetigh.

Pedalis.

voetken.

Petiolus, pediculus, paruus pes

voetken setten.

Supplantare: pede supposito in terram deicere.

voetken veur voetken.

Pedetentim, tacito pede, lento pede.

voetelingh.

Pedule, solea caligae.

Voghel.

Auis, ales, pecus volatile. *germ. vogel: sax. vogel, vogel: ang. foule. Voghelken.*
Auicula.

voghel int ey. j. ghe-voghelte.

voghel.

metaph. Vir alacris, strenuus, acer.

voghel-braecken.

Dormitare instar auium, leuiter dormire.

voghel-buer.

sax. Cauea.

voghel gioole.

Cauea.

voghel-grijp.

Gryps, gryphus.

voghel-heyn.

Onocrotalus. *q.d.* auis peregrina siue extranea: *qualem Machlinia aluit quinquaginta & amplius annos.*

voghel-herde.

sax. Area.

voghel-hond.

Canis auceps: canis aucupatorius.

voghel-huys.

Auiarium, cauea auiaria: cohortalium auium stabulum.

voghel iacht.

Aucupium.

voghel-koye.

Auiarium: ornithoboscion, ornithothrophium: locus in quo aues nutriuntur.

voghel-kruyd.

Alsine, hippia.

voghel-lijm.

Viscus, viscum, glutinum aucupum.

voghel-man.

Auiarius, fartor.

voghel-mester.

Fartor.

voghel-net.

Rete aucupis: tendicula, pantherum.

voghel-nest. j. nest.

Nidus.

voghel-nest.

Coronopus. *vulgò* herba stella. & Pastinaca erratica. & Satyrion abortiuum, orchis, abortiua. *vulgò* nidus auis. *herba radicum fibris implicatis instar nidi auis.*

voghel-recke.

Sedile auium.

voghel-roede.

Ames.

voghel-slagh, knippe. j. slagh.

Transenna, decipula auium.

voghel-stanghe.

Ames.

voghel-strick.

Tendicula.

voghel-teue.

Canis aucupatoria, sagax.

voghel-terre.

Viscus, viscum.

voghel-vangh.

Aucupium.

voghel-vanghen.

Aucupari.

voghel-vangher.

Auceps.

voghel-voet.

Ornithopodium, *id est*, auis pes: *vitium frumentorum, sic dictum à similitudine pedum auicularum, quas recurua articulataque, siliqua resert.*

voghel-waer-seggher.

Augur.

voghel-waer-seggherije.

Augurium.

voghel-weyde.

Ornithoboscium. & Solum cessans, ager effoetus, glabretum. *q.d.* pascuum auium.

voghelen.

Aucupari, aues consecari, quaerere, venari: & Inire, coire, rem veneream exercere:
ab auium salacitate metaphora sumpta.

vogheler.

Auceps: venator auium. & Homo salax.

vogheler. j. rabaudeken.

vet. flan. Tormenti bellici genus.

voghelrije.

Aucupium, auiarium.

Voght, vooght.

Praefectus, toparcha, satrapa, satrapes, dioecetes: qui prouinciam regis vel magnatis alicuius gubernandam susceperit: eparchus, prouinciae praefectus: & Praetor, iuridicus, iudex: & Tutor, pupilli defensor, pupilli curator: & Educator, nutritor, nutritus.

Voght. *fland iprens.* Consul. . i. principis auxiliaris minister: *Iod. Vvillich.* praefectus: adiutor, auxiliator, fautor. *vetus ger. voeth.* i. aduocatus, patronus. *sax. vaget.*

voghtdije.

Prouincia, satrapia, eparchia, troparchia, praefectura, praetura, iurisdictio: & Tutela, patrocinium. *ger. vogthey, voethey.*

voght-ghe-nachte, voght-ghe-ding, voght-dagh.

Iudicium Comitum: iudicium à praetore agi solitum, certis anni temporibus: dies comitialis.

voght-schap. j. voghdije.**voght-dingh.**

vet. sax. Iudicium.

voghtdesse, voghtdinne.

Tutrix.

voght-kind. j. weese.

Pupillus, orphanus

voght-schap. j. voghdije.

voghten.

vetus. Gubernare, tueri, curare: & Educare, fouere, nutrire.

voghtenisse, voghtnisse. j. vondnisse.

Iudicium, sententia iudicis, iudicatum.

voghtenissen, voghtnissen.

vetus . j. vondnissen. Iudicare.

voghtnisser.

Iudex.

Voye.

Matrix, femina quae foetus gratia alitur: femina cuniculi: mater.

voye, frise, bloem-werck.

Zophorus, pictus baltheus in quo metopa & figurae exsculpuntur.

Voye oft frise van de koetse.

Frons lecti, pars anterior superiorque fulcri: ora siue extremitas operis intestini.

voye van de kercke.

Ambitus, circuitus templi superior: peribolus, murus solarium ambiens: repagula tecti plani: lorica.

voyen, kanteelen.

Acroteria: eminentia fastigij aedificiorum pinnacula & signa: pinnae.

Voye, foye, letste.

Vinum profectitium, symposium viae causa. *gal. voye, iter significat.*

Voys, voyse.

Vox. *gal. voix: ital. voce: hisp. voz: ang. voyce.*

voys. j. keur-stemme.

Suffragium.

Vokelaer.

Chrysanthemum segetum, bellis lutea: chamaemelum luteum.

Vol.

Plenus, refertus, differtus, impletus, repletus. *germ. voll: sax. full: angl full.*

vol.

Foetus, foetusus, plenus foetu, grauidus.

vol oft swaer harnas.

Grauis armatura. **Krijghs-man int vol harnas.** miles grauis armaturae, cataphractus, cataphractarius.

volle be-taelinghe.

Integra solutio.

volle macht.

Potestas plena, absoluta.

volle maene.

Plenilunium: solis & lunae oppositio.

vol ende sat.

Satur. **Volle verwe.** Color plenus, satur.

vol.

in compositione significat perfectionem actus verbi cum quo componitur: sicut per apud Latinos.

vol-brenghen.

Implere, complere, perficere, conficere, exsequi, persequi, consummare, absoluere, transigere, peragere.

vol-brenghen sijnen wille.

Explere animum: satisfacere animo.

vol-dancken.

Referre gratiam: plenè gratias agere.

vol-dienen.

Emereri.

vol-dient.

Emeritus.

vol-doen.

Implere, complere, perficere, peragere, absoluere: & Satisfacere, satisfacere: in assem satisfacere: exsoluere, persoluere.

vol-doen de be-loften.

Promissa factis persequi.

vol-doeninghe.

Satisfactio.

vol-dueren.

Perseuerare, perstare, permanere, perdurare.

vol-duerigh.

Perseuerans, assiduus, pernix.

vol-duerighlick.

Perseueranter.

vol-eynden.

Perfinire, exequi, absoluere, peragere, ad finem perducere, colophonem addere, siue imponere: complere.

vol-herden.

Perdurare, perstare, perseuerare, constare, *constanter* permanere: persequi: continuare, perennare.

vol-herdigh.

Perseuerans, constans, pernix

vol herdigheyd.

Perseuerantia, constantia.

vol-herdighlick.

Perseueranter, constanter.

vol-hooge.

Omnino altus, prorsum altus.

vol-iaerd.

Adultus, adulta aetate: plenis nubilis annis, *Virg.*

vol-iaerigh.

Maior annis.

vol-komen.

vetus. fland. Perficere, consummare, absoluere, exequi.

vol-komen.

Perfectus, integer, absolutus: totus, plenus.

vol-komenheyd.

Perfectio, integritas, absolutio, plenitudo.

vol-komenlick.

Perfectè, absolutè, plenè.

vol-leeren.

Perdocere: & Perdiscere.

vol-leerd.

Perdoctus.

vol-leesten.

Perficere, efficere, absoluere, satisfacere: perdurare.

vol-lijuigh.

Corpulentus, compactus corpore, carnosus, pinguis, habitior: solidus corpore: obesus.

vol-lijuigheyd.

Corpulentia.

vol-louen.

Plenè & dignè laudare.

vol macht, vol-machtight.

Procurator, syndicus. *vulgò* mandatarius: cui libera administratio & absoluta potestas data est.

vol-machtighen.

Dare absolutam potestatem.

vol maecken.

Perficere, absoluere: expolire: extremam manum imponere. & Implere, explere.

vol-maeckt.

Perfectus, absolutus, integer: ad vnguem factus.

vol-maecktheyd.

Perfectio, integritas.

vol-maecktelick.

Perfectè, absolutè, consummatè, integrè.

vol-nae.

hol . j. by-nae. Propè, propemodum: ferè, fermè.

vol-op.

Benigno cornu, pleno & largo cornu, plena manu, affatim, abundè.

vol-prijzen. j. vol-louen.

vol-schieden.

vetus. Confici, perfici.

vol-segghen.

Perorare.

vol-slaeghen kleed.

Vestis laciniata, laciniosa, ampla, sinuosa, striata

vol-staen.

Constare. & Persistere. & Satisfacere.

vol standigh.

Constans, persistens, perseuerans.

vol-strecken. j. vol-brenghen.

Exsequi, perficere, perpetuare.

vol-swert.

Perniger.

vol-toonen.

Plenè probare testibus.

vol-voeren.

Transigere, peragere, exsequi: ad exitum perducere: perficere: absoluere, complere rem inceptam.

vol-wassen.

Crescere ad iustae staturae suae altitudinem: excrescere.

vol-wassen.

Adultus, exoletus, bupaeda.

vol-wercken.

Perficere.

vol-wijgh.

vetus. Bellum, proelium.

vol-woord, volgh-woord.

vetus. Afirmatio, assertio, approbatio, assensus, consensus.

vol-woorden.

vetus. Afirmare, asserere, approbare, consentire.

vollen. j. vullen.

Implere.

vollick.

Plenè: & Confestim.

vollinck.

fland. Farraceum: edulium ex alica farris.

Volard, vollaerd.

fland. brug. Genus libi oblongi: & *louan. brux.* Genus libi quod festis natalitiis Christi donatur: libum Saturnalitium: apophoretum adorem: libum cuneatum: *vide kerst-seel.*

Volck.

Populus, plebs, gens, vulgus: *volgus apud veteres praecipuè comicos. germ. volck: sax. volcker: ital. volge: ang. folke. Volcksken.* Popellus, plebecula.

volck-rijck.

Populosus, plenus populo.

volck-wijgh. j. vol-wijgh.

Praelium.

volen. j. veulen.

Pullus equinus.

Volghen.

Sequi, consequi, subsequi. *ger. volghen: ang. folovve.*

volghen.

Assentire, consentire.

volghen het vonnisse.

Pedibus in sententiam ire.

volgh eed.

Iurisiurandi siue sacramenti praecedentis persequens assertio. *q.d.* sequens iuramentum.

volgh-eeden, volgh-eeders.

Iuramenti ab alio facti assertores.

volgh-heeren. j. volgh-schepenen, iae-heeren.

volgh-schepenen, volgh-heeren. j. iae-heeren.

Pedarij senatores.

volgh-spraecke, volgh-woord.

Assentio, approbatio, assertio rerum ab alio dictarum.

volgh-vonnisse, iae-vonnisse.

Sententia pedaria. *Gell.*

volgh-woord. j. volgh-spraecke.

volgher

Sectator, assectator.

volgher. j. volgh-heer.

volgher.

Currus minor, maiorem praecedentem sequens.

Vollegher. j. vullegher.

Vollen. j. vullen.

Implere.

Vollen, in den kom springhen.

Argutari pedibus: telam laneam rudem subigere pedibus subsaltando identidem: fullonio saltu vestimenta calcare, premere & densare: cogere pannum pedibus: obterere, proterere. *gal. fouller.*

vol-kom.

Alueus fullonis: in quo telam laneam pedibus subigit.

voller.

Fullo, nacca, stybis, à *calcandi vsu.* *Cael. Rhodig. gal. foullon: ang. fuller.*

volders aerde, vol-aerde, wasch-aerde.

Terra Cimolia, terra Cretosa, creta Cimolia, terra fullonum: terra alba qua fullones vtuntur in extergendis & cluendis pannis.

vollerije.

Fullonia, fullonica, fullonis officina. & Fullonis ars.

Voncke.

Fomes, suscitabulum, igniarium, materia arida quae de facili igitur.

voncke, ghenstere.

Scintilla: strictura. *germ. funck.*

vonck-hout.

Igniarium: lignum cariosum facilè ignem concipiens.

voncken.

Scintillare.

voncksel. j. voncke.

Fomes.

voncksken.

Scintillula, igniculum.

Vond, vindinghe.

Inuentum, inuentio.

vond, list.

Dolus, commentum.

vondelingh.

Repertitius. inuentitius.

vondelingh.

Expositus puer, puer abiectus in publicum, puer proiectitius, abiectus & fortunae commissus, inuentitius. **Sijn kind te vondelingen setten.** Puerum exponere: proprium puerum reicere, & alicubi deponere vbi inueniatur: abiicere, fortunae committere.

vonden. j. ghe-vonden.

Inuentus.

vond-meester.

Manceps siue redemptor rerum inuentarum.

vondnisse, vonnisse.

Sententia, iudicium, res iudicata. **Vondnisse** à **vinden** siue **vinnen**. *id est*, ab inueniendo *dici videtur*. **Het vonnisse vinden**. *antiquissima est phrasis, tam apud nos quàm apud veteres Sicambros & Saxones*: Audita vtraque parte, & causa ex allegationibus & probationibus penitus cognita, sententiam eruere, & inuestigando inuenire, atque inde pronuntiare. *vetus. fland. vonnesse. Quidam veteres libri habent vognis & voghtnis: à voght. i. praefectus, iudex.*

vondnissen, vonnissen.

Iudicare, sententiam dicere, dare, ferre.

vondnisser, vonnisser.

fland. Iudex.

vondislick, vonnislick.

vetus. Iudiciarius, iudicialis.

Vondel, vonder.

Ponticulus, paruus pons.

Vonte, vunte.

Baptisterium, fons sacer: piscina lustralis: colymbetra: lauacrum sacrum. *gal. fons: ang. fonte.*

vont-waeter.

Aqua sacra, aqua baptismi

vontigh. j. vuntigh.

Vooghs. j. voos.

Fungosus.

Vooght. j. voght.

Tutor.

Voor. j. veur.

Ante, prae.

Voord

vetus . j. vaerd. Alueus: & Vadum. *germ. furt, vvasser-furt: ang. forde.*

Voord.

Vltra, vltorius, praeterae. *ang. forth, further.*

voord-aen.

Posthac, deinceps, vltorius, de caetero, amodo.

Voord-brenghen.

Producere, proferre, gignere, procreare, progignere, progenerare.

Voord-doen.

Pergere in opere, pergere: facere, perficere coeptum.

voord doen.

Propouere, exponere.

voord-doen, veur-doen de kraemerije.

Merces exponere, expedire, explicare: venum exponere.

Voord-drijuen.

Propellere, vrgere.

Voord-gaen.

Procedere, progredi, pergere, prodire: & Succedere.

voord-ganck.

Progressio, progressus: & Successus.

Voord-haelen.

Producere, promere.

Voord-helpen.

Adiuuare, promouere.

voord-komen.

Prouenire, prodire, procedere in medium.

Voord-kruypen.

Prorepere.

Voord-langhen.

Promere.

Voord-loopen.

Procurrere, procurare.

Voord-meer.

Vltra, amplius, deinceps.

Voord-roepen.

Proclamare, citare, vocare.

Voord-rollen.

Prouluere.

Voord-segghen.

Alteri dicere, dicta referre. & Pergere dicendo, referre vlteriùs.

Voord-setten, voord-stellen.

Proponere.

Voord-staen.

Prostare.

voord-staen met koop-man-schat.

Merces expedire, explicare, ostendere, venditare in taberna.

Voord-stel.

Propositum, inceptio, conatus, machina, machinatio.

voord-stellen.

Proponere: & Edere: & Committere, patrare: & Conari, machinari, moliri, parare, struere.

Voord-steller.

Machinator, auctor.

Voord-stieren.

Adigere, propellere, promouere.

Voord-stooten.

Protrudere, propellere, & Vrgere, incitare, stimulare.

Voord-stouwen.

Propellere, impellere. & Vrgere, stimulare.

Voord-trecken.

Protrahere.

Voord-treden.

Progredi.

Voord-vaeren.

Pergere, prosequi, procedere, progredi.

Voord-werpen.

Proiicere.

Voorder.

Vltra, vterius.

Voorderen.

vetus. Exigere, requirere, postulare.

Voorderen.

Promouere, accelerare, proficere. *germ. furderen.*

voorderen iemanden.

Promouere, prouehere, ornare aliquem, commodare alicui. **God voordere v.** Bene fortunet Deus quod agis, incepta secundet Deus: prospere succedat, quod agis, sit faustum ac foelix quod aggrederis.

voorder-brief.

Literae commendatitiae.

voorderlick.

Vtilis, commodus.

voorderinghe.

Promotio, processus, progressus.

voorders.

vetus. fris. hol . j. veur-ouders. Maiores.

Voordste.

Vltimus. *ang. furthest.*

voordsten. j. vorsten.

Differre.

Voos. j. voys.

Vox.

Voos, voosch, vooghs.

Spongiosus, fungosus: rarus & leuis instar fungi: & Insipidus. & Vietus.

voose toruen.

Cespites fungosi.

voose-raepen.

Rapae fungosae insipidae, fatuae, vietae.

Vorcht. j. vrucht.

Timor.

vorchten. j. vruchten.

Timere.

vorcht-saem.

Timidus.

Vorcke, gaffel.

Furca, bidens, bipalium, tridens. *sax. forcke: gal. fourche: ital. forca: his. horca: ang. forcke.*

Vore, vorre.

Sulcus, elix, lyra, stria, canaliculus, lacuna. *germ. furhen: sax. fhare: ang. furrovve.*

voren.

Sulcare, striare. *sax. fharen.*

Vorgh. j. vorcht.

Timor.

Vorle.

Ora, margo agri: & Plantarium in extremitate agri. *orlo, ital. i. extremitas. orilla, hisp. ora, ae.*

Vorme.

Forma, figura: species, ratio. *ger. forme: gall. forme: ital. forma: his. forma: ang. fourme.*

vorm-snijder.

Sculptor.

vormen.

Formare, conformare.

vormen de kinderen

rectiùs vromen. Roborare siue confirmare pueros in fide Christiana. *vide vromen.*

vormsel.

Formatura.

vormsel der kinderen

rectiùs vromsel. Confirmatio puerorum in fide Christiana.

Vorsch.

sicamb . j. versch. Recens.

Vorsch.

Rana, batrachos. *germ. frosch: sax. frosche: ang. frogge.*

vorschken.

Ranunculus.

Vorselinck. j. voerselinck.

Porcus castratus.

Vorsen, veursen.

fland. Gignere: dicitur de cyprinis siue carpionibus & aliis piscibus. gal. fourser.

Vorsen.

vetus . j. vriesen. Gelare.

Vorst, forst.

vetus. sax. sicamb . j. foreest. Sylua.

Vorst.

Culmen. *ger. furst, first.*

vorst. j. veurst.

Princeps.

vorste. j. veurste.

Anterior. *sax. fornste.*

Vorst.

q.d. vrost. Gelu, gelatio, gelicidium. algor, frigus. ger. frost: sax. frost: ang. frost.

vorstigh.

Gelidus, alsiosus.

vorsten. j. vriesen.

Vorst.

sax. fris . j. verst, frist. Intermissio.

vorsten, fristen, versten, voordsten.

Differre, supersedere: Cessare à lite, aut bello: ampliare.

vorstinghe.

Induciae, ampliatio.

Vorster, forster.

Praetor rusticus, praetor ruralis, praefectus pagi: & Praefectus carceris: & Praefectus siluae, *qui vulgò forestarius dicitur. gal. forestier: ang. forster. forst siue farst, veteribus Germanis silua dicitur. vide foreest.*

Vort. j. ver-rot.

Putris, mucidus, cariosus.

vort. j. vert.

sax. sicamb. holland. Crepitus veneris. *ang. farte.*

vorten.

fland . j. ver-rotten. Putrescere.

vorten, verten.

sax. sicam. holl. Crepitum ventris reddere, pedere. *ang. farte.*

vortheyd.

Mucor, caries.

Vos, vosse, vosch.

Vulpes. & *metaphor.* Vafer, veterator: vulpio, onis. *Apul. Vulpes enim astutae, multitosae & callidae sunt.* *ger. fuchss: sax. fochss, voss: ang. foxe.*

vos-swants.

Cauda vulpis.

vos-swantser.

germ. sax. Adulator.

vosken.

Vulpecula.

vossen-steert.

Cauda vulpina. & Alopecurus, *herba.*

Voude.

Plicatura, ruga, stria. *ger. falt: sax. folde: ital. falda: ang. folde.*

Voude.

siue voud in compositione multiplicationem significat. vt Menigh-voud, hondert-voud, dusement-voud. &c.

vouden.

Plicare, complicare, rugare.

voud-stoel.

Sella plicatilis: compactilis.

voud-deuren. j. val-deuren.

Valuae.

voud-sele, spenne-koetse.

Scamnum cubiculare, sedile dormitorium. *q.d.* sedile placatile.

voudigh.

Plicatilis. *hinc menighvoudigh, veel-voudigh. &c.*

Voute.

Fornix, arcus, concameratio, testudo, cella concamerata, testudineata, fornicata, arcuata: locus subterraneus concameratus: & Latrina concamerata: & Apothea, cella. *gal. voulte: ital. volto: hisp. boueda: ang. vault.*

Voutéren, weluen.

Fornicare, camerare.

V P

Vp, vperken. j. up-uperken.

V R

Vracht.

Vectio, vectura, vehes, gestatio. & Naulum, portorium, velatura. *sax. fracht: ang. fraycht.*

vrachten.

Vectare, vehere: & Vectura onerare, vecturam imponere: implere nauium: nauiculariam facere. *sax. frachten: gal. freter.*

vracht-gheld.

Vectura, merces quae pro vectura soluitur.

vracht-gheld, schip-loon.

Naulum: merces quae pro vectura in nauis datur.

vracht loon.

Naulum, vectura.

vracht-man.

Vector, qui vehit.

vracht-schip.

Nauis vectoria.

vracht-waeghen.

Vehiculum, plaustrum.

vrack.

Fucus marinus. & Nauis submersa.

vrack. j. vreck.

Auarus.

Vrack.

vetus. Vitiosus, non probus.

Vraeghe.

Quaestio, interrogatio, rogatio, percontatio, propositio, inquisitio. *germ frag.*

vraeghen.

Interrogare, quaerere, inquirere, percontari, petere. *ger. fragen.*

vraeghen nae eenigh dinck.

Interrogare, quaerere de re aliqua: & Curare rem aliquam: laborare, angere, sollicitum esse de re aliqua, *pensum* habere. **Niet vraeghen nae eenigh dinck.** Nihil morari, non curare, floccipendere, paruifacere, susque deque ferre, nihil *pensi* habere, pro nihilo ducere: non magnopere desiderare.

vraegh-sieck.

Auidus interrogator.

vraegh-stuck.

Problema.

vraegh-stucken.

Percontationes. *vulgò* interrogatoria.

vraeghachtigh.

Auidus percontator.

vraegher.

Interrogator, percontator.

vraeghsel.

Quaestio: & Aenigma.

Vraet.

Heluo, gulosus, manducus, mando, manduco, edo, onis: gurges. *q.d.* **ver-aet.** *siue ouer-aet.* *ger. frass: sax. frass, freter.*

vraet.

vetus. Intertrigo.

vraeten, ouer-eten.

Vorare. *ger. fraessen: sax. freten.*

vraetheyd.

Ingluuius.

vraetigh.

Vorax. *q.d.* ouer-aetigh.

Vrame.

fland . j. vrome. Commodum.

vramen.

vet. fland . j. vromen. Prodesse.

Vranck, vrij.

Liber, immunis. *vulgò francus. gal franc. ital. franco: hisp. franco: ang. francke.*

Vrauwe. j. vrouwe.

Mulier.

Vre. j. ure.

Hora.

Vreck.

Auarus, sordidus, praeparcus.

vreckaerd.

Homo auarus.

vreckheyd.

Auaritia, sordes.

vreckelick.

Auarè: sordidè, praeparcè.

Vrede.

Pax. *vulgò* fredus. *germ* *frid.* *vide* **Oor-vrede**. Fredus *siue* fredum, compositio qua quis pacem à Principe impetrat, *vocatur in vetustissimis legibus Ripuariis Francorum, teste Hermanno Comite Nuenario.* **Te vrede**. Contentus, aequus, quietus. **Te vrede zijn**. Quietum esse, acquiescere, non esse sollicitum, continere se finibus rerum suarum: contentum esse suis, animo fatiatum esse: aequo animo quiescere: nihil praeterea desiderare. **Ick bens**

te vreden. Placet, per me licet, esto, age sanè, ego verò, audio, fiat, accipio conditionem, legem. **Te vreden stellen.** Pacare, pacificare, sedare, contentum reddere, explere animum alicui, satisfacere alicui.

vrede-bode.

Caduceator.

vrede-braecke.

vetus. Infractio pacis aut reconciliationis.

vrede-breken.

Infringere pacem aut reconciliationem.

vrede-breker.

Infractor pacis.

vrede-daghen.

vetus. Induciae.

vred-saem, vred-saemigh.

Pacificus, placidus.

vred-saemheyd.

Pax, pacis amor.

vred-saemlick.

Pacificè, placidè.

vred-staf.

Caduceum: virga Mercurij.

vred-teecken.

Caduceum.

vred-vier.

Dioscuri: ignes siue fulgores marini, qui per tempestates apparere solent: aut geminae stellae nautis salutare, & prosperi cursus praenuntij. *q.d.* ignes pacis.

vredelick.

Pacificus, pacatus, placidus.

vredelicken.

Pacificè, pacatè, placidè.

vreden.

Pacificare, pacem conficere, conciliare pacem inter discordes.

vredigh. j. vredelick.

Placidus.

vredighen.

Pacare.

Vreese.

Timor, metus, pauor, formido, terror.

vreese-loos.

Impavidus, intrepidus.

vreesen.

Timere, metuere, pauere, formidare, horrere, inhorrere, terreri, tremere, trepidare, vereri, reuereri: .

vreesachtigh.

Timidus, meticulosus, pavidus.

vreeselick.

Horribilis, terribilis, formidabilis: tremendus, timendus.

Vremd.

Peregrinus, alienus, extraneus, exoticus, externus. & Rarus. *germ. froemdb dicitur*
vremd. *q.d. ver-heynd.* i. longè à patria siue domo.

vremd hayr.

Coma adoptiua, adscititia, galericulum, sutile capillamentum.

vremde lust. j. vrouwen-lust.

Pica, absurdus appetitus.

vremdelinck.

Aduena, peregrinus, externus, exterus, hospes.

vremdelick.

Mirum in modum.

vremden.

Alienare.

Vrenghen. j. vringen, wringen

Vrgere.

Vrept.

zeland. Petulans, lasciuus.

Vressen, fressen.

ger. sax. sicamb. Vorare.

Vreten, freten.

sax. sicamb. Vorare. *q.d.* **ver-eten, ouer-eten.**

Vreuel. j. freuel, wreuel.

Petulans, temerarius.

Vreughd.

Laetitia, gaudium, exultatio, delectamentum, deliciae.

vreughd-ghe-schrey.

Iubilum.

vreughden-iaer.

vetus. Annus iubilus.

vreughden-ghe-schrey.

Iubilum.

vreughden-loos.

Illætabilis, iniucundus, inamoenus.

vreughdigh.

Laetus, iucundus, hilaris.

Vriend.

Amicus, necessarius. *ger. freund: ang. frende.*

vriend ende weerd.

Carus, charus.

vriend, maeghe.

Agnatus, cognatus.

vrienden ende maeghen.

Necessarij, amici, cognati, affines.

vriend-dagh.

fland . j. vrijd-dagh.

vriend-houd.

Fidelis amico, fauens amico, tenax amicitiae: humanus, benignus, officiosus.

vriend-loos.

Carens amicis.

vriend-schap.

Amicitia, necessitudo, familiaritas, consuetudo, coniunctio. & Beneficium, officium.

vriend-schap iemanden doen. j. goed doen, deughtd doen.

vriend-saem, vriend-saemigh.

Amabilis.

vriendelick.

Amabilis, benignus, blandus, humanus, affabilis, comis.

vriendelickheyd.

Benignitas, humanitas, affabilitas, comitas.

vriendelicken.

Amicè, amabiliter, amanter, benignè, blandè, humaniter, comiter, charè.

vrienden.

vet . j. vrijden. Amare.

vriend-dagh.

fland . j. vrijd-dagh. Dies Veneris.

vriendinne.

Amica.

Vrieren.

germ. sax. sicamb . j. vriesen. Gelare.

Vries, vriese. j. vorst.

Gelu.

Vries.

Gausape, gausapina: vestis ex maioribus villis, hyberno tempore aduersus frigoris & tempestatum iniurias commoda.

vrieséren. j. frieséren.

vriesen.

Gelare, gelascere, congelare, glaciare. *dicitur vriesen. q.d. ver-ijsen, id*

est, in glaciem mutari. germ. gefrieren: ang. frease, frese.

vriesen.

vetus. Algere, frigere.

Vrij.

Liber, expeditus, solutus, immunis, non obnoxius & Tutus, securus. ger. frey: ang. free.

vrij dom.

Libertas, ius libertatis.

vrij eyghen goed, vrij goed.

vide in Append. Allodiale.

vrij, seker.

Securus, tutus.

vrij, mild.

Munificus, liberalis.

vrije konsten.

Artes liberales, ingenuae.

vrije straete.

Via regia, via publica.

vrij-borst, adel-borst.

Tyro liber & nobilis.

vrij-bueter.

Praemiator: praedo cui quicquid ab hoste capitur, in praemium cedit. & Pirata.

vrij-dom.

Libertas: ius libertatis.

vrij-gheuigh.

Liberalis, munificus.

vrij-gheuigheyd.

Liberalitas, munificentia.

vrij-ghe bortigh.

Ingenuus.

vrij-heere.

Dynastes, Dynasta: comes liber, baro.

vrij-hertigh.

Ingenuus, liberalis, liberali ingenio, candidus pectore, candidus animo, apertus, nihil simulans: & Animosus, audax, intrepidus.

vrij-hertigheyd.

Ingenuitas, candor animi, libertas animi: robur animi, fortitudo.

vrij-hertighlick.

Ingenuò: & Audacter, intrepidè, animosè: liberè & simpliciter.

vrij-huys. j. vrijheyd.

Asylum.

vrij-laet.

Libertinus: frilassus *in lege Salic. Franc.*

vrij laeten.

Liberum dimittere, libertate donare: & Emancipare: & Manumittere, libertate donare, rude donare.

vrij-laetinghe.

Emancipatio.

vrij maecken.

Vindicare in libertatem.

vrij-moedigh. j. vrij-hertigh.**vrij-mondigh.**

Planiloquus: qui liberè, planè & apertè dicit quod sentit: liber.

vrij-willigh.

Voluntarius, spontaneus.

vrij-willighlick.

Voluntariè, sponte, sua sponte, suapte sponte, suopte nutu.

vrijelick.

Liberè, audacter, ingenuè.

vrijen.

Liberare, soluere, libertate donare, immunitatem dare: & *Emancipare*, manumittere, vindicare in libertatem, rude donare.

vrijen. j. vrijden.

Amare.

vrijheyd.

Libertas, immunitas, exemptio.

vrijheyd, vrije heerlickheyd.

Libera iurisdictio.

vrijheyd.

Municipium, vicus maior & oppidi aemulus, μ .

vrijheyd, vrije plaetse.

Asylum: locus sacer, qu per fugis tutus est receptus.

vrijd-hoof.

Cohors, hortus conclusus: hortus siue hortulus aedibus contiguus: clausum vel septum in anteriore domo vel villa: & Colonia: & Atrium: & Coemiterium: & Asylum.

Vrijden, vrienden, vrijen.

Amare, ambire.

vrijd-dagh.

Dies Veneris: prosabbatum *apud Eccl. Glandri quidam vriend-dagh dicunt, à vrienden, id est, amare: est enim Venus dea amoris. Adriano Iunio dies procantium dicitur. ger. freytag: sax. fridach: ang. frydaye. Frea Saxones Venerem dixere: vnde dies Veneris fryday Anglis nominatur. Guil. Camd. Petrus Nannius in Miscell. videtur velle deducere à Graecis. Addubito, inquit, magnopere, num à voce sit hoc vocabulum corruptum: verbum enim **vrijen**, apud nos sponsam siue Venerem ambire significat, quasi ex descenderit.*

vrij-daghsche-merct.

antvverp. Forum rerum veterum venalium. *diebus Veneris praecipuè.*

vrijder.

Amans, amasius, procus.

vrijdersse, vrijersse, vrijdster.

Amasia, amica.

vrijdster.

Amasia, amica. & *holl.* Virgo nubilis, matura viro, tempestiva viro.

Vrijten. j. wrijten.

sicamb. Tornare.

Vrijuen. j. wrijuen.

Vringhen. j. wringhen.

Torquere, vrgere.

Vritselen. j. writselen.

Vro.

sax. sicamb . j. vrolick. Laetus.

Vrocht.

vetus. fland . j. vrucht. Timor.

Vroed.

Frugi, sapiens, industrius: & Parcus, attentus ad rem.

vroed-dom.

vetus. fland. Prudentia, sapientia. & Iudicium.

vroed-moeder.

hol . j. vroed-vrouwe.

vroed-saem.

Frugi, consideratus.

vroed-vrouwe.

Obstetrix, adsestrix. *q.d.* sapiens mulier: *ita quoque gal. sage femme.*

vroed-vrouwen-loon.

Maeotrum: merces quae obstetrici datur.

vroed-wijf.

holl . j. vroed-vrouwe.

vroedschap.

fland. Sapientia: & Frugalitas, parcimonia.

vroed-schap.

vetus. Senatus, magistratus: concilium.

vroedelick.

Sapienter: & Frugaliter, parcè.

vroedheyd.

Frugalitas, parcimonia.

vroeden.

vetus. Sapere.

vroeden.

vetus. hol. fris. Iudicare.

vroedsche.

vetus. fland. Sapientia.

Vroegh.

Mane, tempus matutinum. *ger. fruh: sax fro.*

vroegh des morghens.

Prima luce, primo mane, primo diluculo, ab aurora.

vroegh grijs.

Pr canus, canus ante tempus.

vroegh rijp.

Praematurus, praecox, praecoquus, praematurè maturescens. **Vroegh oeft.** Mala praecoqua, praecocia: fructus verni, aestiui.

vroegh tijdigh.

Praecox, praecoquus.

Vroem. j. vrom.

Vroente. j. vrunte.

Vroeten, vroetelen. j. wroeten.

Suffodere.

Vrolick.

Laetus, hilaris, gaudens, laetabundus, serenus. *germ. frolich: sax. fro, frolick.*

vrolick zijn.

Laetari, perfrui laetitia, hilarem esse, frontem explicare, vel exporrigere.

vrolickheyd.

L titia, hilaritas, festiuitas.

vrolicken.

Laetè, festiuè, hilarè.

vrolocken.

Plaudere, iubilare, gratulari. *ger. & sax. frolocken.*

Vrom, vroom, vrome.

Sedulus, nauus, gnauus, strenuus, acer, impiger, animosus: fortis, vegetus: & Probus, candidus, integer, frugi, bonus. *ger. from: sax. frame.*

vrom van leden.

Robustus, robustus membris, torosus.

vrom ruyter.

Miles virtute praestans, fortitudine excellens.

vrome feyten.

Fortia facta, heroica facta.

vrom-hertigh.

Probus, integer.

vrom-moedigh.

Strenuus.

vrome.

Fructus, vtilitas, vsus fructus.

vrome van een iaer.

Opora, fructus vnus anni.

vromen.

Corroborare. & Corroborari: inualescere, virescere.

vromen.

Animare, animum augere.

vromen, vormen.

Confirmare initiatos Christo ad ampliorem Spiritus sancti gratiam: roborare in fide Christiana.

vromen.

Prodesse, proficere, crescere.

vromigheyd.

Sedulitas, strenuitas: & Probitas, candor, integritas.

vromelick.

Strenuè, animosè, fortiter: sedulò: & Probè, candidè.

vromsel, vormsel.

Confirmatio in fide Christiana: sacramentum Confirmationis.

Vronck j. wronck.**Vroone.**

vetus j. **frone.** Vectigal.

Vroone, vroom-land.

zeland. Praedium optimo iure, alodium, bona alodialia, nulli censui obnoxia.

vroom-heer.

zeland. Dominus siue possessor fundi liberi atque ab oneribus. censibus, aut vectigalibus exempti.

Vrost. j. vorst.

Gelu.

Vrouwde.

sax. sicam hol . j. vreughd. Laetitia. *germ. froud, frauuvv: sax. fruvve, frovve.*

vrouwden.

sax. sicamb. hol. Laetari. ger. frevven, frouvven: sax. frouvven.

vrouwe.

Femina, mulier. *q.d. vro-hou. i. laetitiam & iucunditatem conseruans. Becan. germ. frauuv: sax. frovve, frouvve.*

vrouwe.

Domina hera, magistra. *Principum vxores olim dominae vocabantur. Sebast. Munst.*

vrouwken.

Muliercula.

vrouwken.

campin. hol. sic . j. groot-moeder. Auia.

vrouwen ader.

Saphena: vena in cauo pedis. *germ. fravven ader.*

vrouwen beeld.

vet. Foemina. q.d. Imago muliebris.

vrouwen-broeder.

Carmelita.

vrouwen buyck. j. moeder.

Vterus.

vrouwen hayr.

Capillus muliebris. & Adiantum: capillus Veneris, cincinnalis, capillaris: terrae supercilium. *herbae genus.*

vrouw-hertigh.

Effeminatus: animo muliebri

vrouwen-huys.

Gynaeceum.

vrouwen-kleed.

Vestis muliebris.

vrouwen-kracht.

Stuprum, probrum.

vrouwen-kruyd. j. melisse.

Melissophyllum: *herba cuius folia teneriora puerperis post partum saluberrima.*

vrouwen-lost, vremden lost.

Malacia, citta, pica: absurda mulierum grauidarum appetentia.

vrouwen-man.

Mulierosus, mulierarius, Venereus, nimium foeminae appetens: & Vxorius.

vrouwen-persoon.

Mulier, femina.

vrouwen-schenden.

Stupare, violare.

vrouwen-schender.

Stuprator.

vrouwen-schenderije.

Stuprum.

vrouwen-sieck.

Mulierosus, mulierarius.

vrouw-waeren.

Custodire puerperam.

vrouw-waerster. j. ver-waerster.

Curatrix puerperae.

vrouwachtigh.

Mulierosus, mulierarius, effeminatus.

vrouwelick.

Muliebris, foemineus, foemininus.

vrouwelickheyd.

Muliebria, natura, hortus, genitale aruum, interfemineum, volua, cunnus, pudenda mulieris, pudendum muliebre.

Vrucht, vurcht, vorght, vrocht.

germ. sax. sicamb. fland. Timor. germ. forcht: sax. fruchte.

vruchten, vurchten, vorchten.

ger. sax. sicamb. fland. Timere.

Vrucht.

Fructus. *ger. frucht: ang. frute.*

vrucht ende proffijt.

Prouentus.

vrucht, draght.

Foetus.

vruchten der aerden.

Fruges, fruges Cereales.

vrucht-baer.

Ferax, faecundus, huber, fertilis, fructuarius, fructuosus, foetifer, foelix laetus, fructifer, frugifer.

vrucht-baerheyd.

Feracitas, foecunditas, hubertas, fertilitas.

vrucht-baerlick.

Fertiliter, foecundè.

vrucht-loos.

Infructuosus .

vrucht-loosen arbeyd.

Labor irritus, vanus.

vrucht-spijcker.

Granarium, horreum, oporotheca.

Vrueten, wroeten.

Suffodere terram.

Vrund. j. vriend.

Amicus.

Vrunte.

Ager compascuus, communis ad pascenda pecora: pascuum publicum: & Carcer publicus: custodia publica, custodia libera.

V u

Vuecht. j. voecht.

Madidus.

Vueghe, vueghen. j. voeghe, voeghen.

Vuer. j. vier.

Ignis. *sax. vuer, fuer.*

Vuere, voere. j. visse.

Putorius.

Vueren, vueren-hout, vuyren-hout.

Pinus siluestris, pinaster. *ger. forhen, fuerenholtz. ang. firre tree.* i. abies.

Vueren, voren, voeren.

fland. holl. Euirare, castrare.

Vuycke.

Excipulus, rete aut septum insidiis piscium expansum.

Vuyl.

Turpis, immundus, impurus, foedus, spurcus: sordidus, squalidus: & Putridus, marcidus: & Ignauus, segnis, piger: & Sordidus, auarus: qui etiam è sordibus lucrum petit, cui odor lucri bonus ex re quauis. *germ. faul: ang. fovvle.* . i. piger, vilis, vitiosus, murcidus, ignauus.

vuyl vleesch.

Caro mortua in vulnere, caro putrida: caro in vlcere vel vulnere exuberans vel putresceris: gangraena.

vuyl maecken j. be-smetten.

vuyl-boom.

vetus. Alnus nigra. *germ. faul baum: sax. fuel bom.*

vuyl-versse. j. kack-versse.

vuylachtigh.

Subturpis.

vuylen.

Conspurare, contaminare, foedare, inquinare, turpare: & Sordere, sordescere, tabescere, putrescere.

vuylick.

Turpiter, foedè, sordidè, inquinatè.

vuyligheyd.

Sordes, putredo, caries, marcor.

vuylnisse.

Sordes, immunditia, immundities, inquinamentum, illuies, squalor, quisquiliae.

vuylnisse, slijck.

Coenum, lutum.

vuylnis-back, vuylnis-kuyl, vuylnis-hoeck.

Colluuiarium: purgamentorum & colluuei receptaculum: cloaca.

vuyle. j. klippe.

Scopulus.

vuyl rif.

Puluinus scopulosus.

Vuyren-hout. j. vueren-hout.

Vuyr-kabel, voer-kabel.

hol . j. treck-kabel. Remulcus.

Vuyr, vuer, vier.

Ignis, &c.

vuyr muer.

vetus . j. vuyrster.

vuyrster.

campin. fland . j. schoor-steen. Focus. gal. fouyer.

vuyrster, vier-teyle.

Foculus, ignitabulum.

vuyrster-gat. j. master-gat.**Vuyre.**

sicamb . j. visse.

Vuyst.

Pugnus: contracta, clausa, vel compressa manus. *ger. faust: sax. vuest: ang. fiste.*

Vuystken. Pugillus.

vuyst-haemer. j. her-haemer.

Cestra: malleus militaris ferreus, qui pugni formam plerumque refert.

vuyst-loock eten.

Edere pugnos. *Plaut.*

vuyst-loock t'eten gheuen.

adag. Infringere colophos, infringere alapas, ingerere pugnos: os pulsare, depalmare, pugnis ferire, contundere.

vuyst-not.

fland. Nux decumana, praegrandis.

vuyst-peyre.

Pirum volenum.

vuyst-recht.

vetus. sax. Duellum, pugna.

vuyst-recht ghebruycken.

sax. Duello ius suum defendere.

vuyst-roer. j. hand-roer.

Sclopetum manuarium.

vuyst-slagh.

Pugnus, colaphus, alapa.

vuystelinck. j. vuyst-roer.

Sclopetum manuarium vel pugillare. *sax. fustling.*

vuystinck, buystinck.

Pirum siue pomum volemum.

Vuyster. j. vuyrster.

Focus.

Vul

fland . j. vol. Plenus.

vul-bord.

sax. sicamb. Plena potestas, consensus.

vulle. j. vulsel.

vullen.

Implere, replere, opplere, farcire: & Supplere, substituere. *ger. fullen: sax. fillen: ang. fille.*

vullen de vendelen.

In caesorum numerum supplere militares copias.

vullegher, vollegher.

Vas vinarium minus, vnde reliquis maioribus *mensura* adimpletur.

vulsel.

Fartura, fartum, fartus: & Tomentum.

vulte.

Plenitudo, saturitas.

Vuncke. j. voncke.

Vunte. j. vonte.

Fons sacer.

Vuntigh, vuntstigh.

Mucidus, situm resipiens.

Vurcht. j. vrucht, vorcht.

Timor.

Vutsel, futsel.

Panniculus.

[VV]

VV A

WAch-arme.

Proh dolor.

wachalder, wacholder.

sicamb. Granum iuniperi.

wachalder-boom, wacholder-boom.

sax. sicamb. Iuniperus

wachalter-voghel, wacholter-vogel.

ger. sax. sic. Turdus

Wachs, was.

Cera. *q.d.* **wack.** i. vdus, lentus, mollis: *qua ratione* & μ . cera mollita *Graecis dicitur.* & cera liquida, liquens, tenuis, tenella, mollis, *Poetis vocatur.* *germ. vvachs:* *sax: vvas: aug. vvaxe.*

wachs-licht.

Cereus: candela cerea.

wachs-licht-maecker.

Ceroplastes.

wachs-gheel, wachs-verwigh.

Cereus, cerinus color.

wachs-worm.

Acarus.

wachsen.

Cerare, cera obducere: incerare.

wachsen.

Cereus, cerinus.

wachsen keerse.

Cereus, candela è cera.

wachsen-keers-maecker.

Ceroplastes, lychnopoeus.

wachs-achtigh.

Cerosus.

wachs-gheld. j. seghel-gheld.

Cerarium.

wachs-manger.

vet. Cerearius negotiator.

Wachte, waecke.

Custodia: & Cautio, & Vigilia. *germ.* vacht: *ang.* vatching, vvathe.

wachte, schaer-wachte.

Excubiae, castrens vigilia, statio, stationarij: & Vigiles, excubitores. *germ.* vvacht: *gal. guet:* *ang.* vvatthe.

wachte houden.

Excubare, vigilare, excubias siue vigilias agere, agere stationem.

wachten.

Custodire & Cauere.

wacht v.

Caue tibi.

wacht v van hem.

Caue illum, caue tibi ab illo.

wachten ende ont-houden si seluen.

Continere se, abstinere.

wachten, ver-wachten.

Expectare, morari, demorari, opperiri, pr stolari. *ang.* vvayte.

wachten ende be spieden.

Insidiari, obseruare, speculari, ex insidiis aucupari, captare.

wachten. j. wachte houden.

Excubare. *ang vvatche.*

wacht-hond.

Canis domesticus, villa-

ticus, canis peruigil.

wacht-huys, waeck-huys.

Statio: locus ad excubias agendas designatus.

wacht-knecht. j. sergeant.

Viator, satelles

wacht-meester.

Praefectus vigilum. & Tesserarius.

wacht-plaetse.

Statio.

wacht-ronde, ronde, rond-wachte.

Circuitores.

wacht-torn, koer-torn.

Specula: locus editus vnde speculari quis potest.

wacht-woord.

Tessera, vigiliarum tessera.

wachter.

Custos.

wachter.

Excubitor, custos, vigil.

wachter op den wacht-torn.

Excubitor specularius.

wachters.

Vigiliae, vigiles, excubitores.

Wachtel.

ger. sax. sicamb . j. quackel. Coturnix.

Wachtel.

sicamb . j. geneuer-besie. Bacca iuniperi.

Wachtel-boom.

vetus. sicam. Iuniperus.

Wack.

Vdus, vuidus, humidus, madens, solutus, laxus, liquidus, mollis: & Lentus, flexibilis, vietus. *ger. vveich: ang. vveake.*

wack, weeck, swack.

Debilis, imbecillis.

wack weder.

Caelum v̄dum siue vuidum, aër humidus.

wacke roede.

Virga lenta, flexilis, minimè fragilis.

wack van lichaem.

Agilis, flexibilis, expedito corpore.

wackheyd.

Mollitia, mollities, lentitia, lentitudo, flexibilitas. & Debilitas, imbecillitas.

Wacker.

Vigilans, vigil, insomnis, experrectus, expergefactus: & Gnauus, impiger, vegetus, strenuus, agilis, expeditus: viuidus, vegetus.

wacker zijn.

Vigilare.

wacker maecken, wecken.

Expergefacere, excitare è somno.

wack worden.

Expergisci, expergefieri, excitari è somno.

wackerheyd.

Vigilantia: & Agilitas.

wackerlick.

Vigilanter, agiliter.

Wad. j. waede.

Vadum.

wadden. j. waeden.

Vadare.

Waddinghe.

holl. fris. Sepimentum aggeris, litoris, siue ripae.

Waddeke.

sax. sicamb. Serum lactis.

waddener. j. waedener.

Parazonium.

Waecke. j. wachte.

Vigiliae, excubiae.

waecken.

Vigilare, excubare, vigiliis vel excubias agere: & Lucubrare, elucubrare. *ger. vvachen:*
ang. vvake, vvatche

waecken ende braecken.

Fraxare, *Festus*. Frangere se vigiliis.

waeck-huys. j. wacht-huys.

waeck-teecken.

Symbolum, tessera.

waeck-torn. j. wacht torn.

Specula.

waecker.

Vigil, excubitor.

waeckigh.

Insomnis, vigilans.

Waeckel.

sicamb. Vlcus.

waeckelachtigh.

Vlcerosus.

Waede.

Vadum. *ital. guado: hisp. vado.*

waede, waeye.

sax. sic. Tragula, sarena.

waeden, wadden.

Vadare, vadum transire. *ger. vvatten: sax. vvaden: gal. gayer: ital. guadare: hisp. vadear: ang. vvade.*

waeden.

vetus. fland. Fluere, effluere.

waede, waeye.

sicamb . j. wouwer. Piscina. *ger. vveyer.*

Waede, waeye.

ger. sax. sicamb . j. braede, braeye. Sura.

waedener, waddener.

Parazonium, pugio de zona pendens.

Waede, waet. j. ghe-waede, ghe-wand.

Vestis, indumentum.

waed-sack, waet-sack.

Hippopera, pera.

Waedel.

germ. sicamb. Senium lunae.

Waedel, wadel.

ger. sax. sic. Flabellum: & Cauda.

Waefel.

Laganum, pemmatium, popanum, crustulum, libum, placenta, escharites. *gal. gaufre:*
ang. vvafre.

waefel-backer.

Libarius.

waefel-ijser, koeck-ijser.

Artopta: testus libarius.

Waeghe.

germ. sax. sicamb. Gurges: & Fluctus: & Procella vnda: & Piscina. *Becano dicitur*
Fluctus ventorum impetu crispatus. *gal. vague: ang. vavve.*

waeghe-schot.

Lignum scriniarium, materia scriniaria: tabula quercea siue querne maior; lignum
quernum maius: tabula vndulata: asser tigrinus: lignum quod sponte fluctuantis maris
vndas imitature, *Cornelio Aurelio:* lignum vndulatum: maris crispantis vndas imitans,
Adr. Iunio. sax. vvagenschot. Becano dicitur lignum excrescens in

modum vndarum sese crispantium. *ang. vvanscotte. i. materiaria incrustatio.*

waeghen-schotten.

Contabulare asseribus tigrinis, vestire parietes tabulis.

waeghe-schotten be-setsel.

Opus intestinum, sublicium: materiaria incrustatio.

Waeghe.

Libra, trutina, statera. *germ. vvag: ang. vveght.*

waeghe ghe-wichts. j. 165. pond.

Waegh-balck.

Librile, scapus librae: iugum.

waegh-ijser.

Librile: scapus librae.

waegh-meester.

Libripens, praefectus explorandis ponderibus, zygostates.

waegh deure.

Agina: qua inseritur scapus trutinae, *id est*, in quo trutina agitur & vertitur.

waegh-schaele.

Lanx: & *metaphoricè*, Alea, fortunae casus.

waegh-schotel.

Lanx.

waegh stand.

Aequilibrium, libramentum.

waegh-tonghesken.

Examen, bilancis siue staterae lingua.

waeghelen. j. wagghele.

waeghen, ghe-waeghen.

Mouere, librare, vacillare. & Moueri.

waeghen.

Iactare omnem aleam, extremam aleam experiri, subire aleam: fortunam tentare, euentum fortunae committere siue exponere, vltima experiri, rem fortunae arbitrio committere, committere rem fortunae, casui: audere: periculo *committere*, periclitari: obiectare se fortunae dubiae.

waegh-hals.

Audens, audax.

waegh-hals.

Miles leuis armaturae, expeditus, ferentarius, veles rorarius. *sax. vvagehals.*

waegh spel.

Alea, ludus aleae, ludus tesserarius.

Waeghen.

Currus, plaustrum, vehiculum, farracum, carpentum, cisium, petorritum, essedum.
ger. vvagen: sax. vvage, vvagen: ang. vvaggon, vvayne. Dicitur waeghen Becano, quòd inter duos axes longo ductu pendens quodammodo libretur tremarque sub pondere.

waeghen.

Septentriones, arctos, plaustrum: sydus simile plastro.

waghen van wijn gaerd.

Arcella vitis: arcellata vitis.

waeghen-ackse.

Axis.

waeghen-borgh, waeghen-schantse.

Propugnaculum consertis curribus extractum: vallum ex curribus: tumultuaria castrorum munitio, cùm pro vallo dispositos currus mutuo nexu iungunt. *Iodoc. VVillich.*

waeghen-borgh. j. speel-waeghen.

Pegma, lignea machina in altum educta, de loco in locum portatilis: aut quae vehi potest, vt in pompis fieri solet.

waeghen-dijssel.

Temo.

waeghen-gheld.

Vectigal.

waeghen-huyue.

Tympanum, teges quo currus operitur.

waeghen-korf.

Cista vehicularis, crates vehiculi: corbis carrucatus.

waeghen-leeren.

Spondae currus, lateralis structura currus, scalae currus.

waeghen-leese.

Orbita, vestigium rotae decurrentis in via. *ger. vvagenleyss: sax. vvagenleyse.*

waeghen-lieden.

Aurigae.

waeghen-loopigh peerd.

Equus furens, indomitus, currum raptans, siue rapiens. *vide Hollen.*

waeghen-maecker.

Carpentarius, quadrigarius, essedarius, plostrarius, siue plaustrarius: faber carrucarius.

waeghen man.

Auriga, aurigarius, carrucarius: & Arctophylax, bootes: sydus quod in modum bubuki plastrum sequitur, atque vehit.

waeghen-man-schap.

Vellatura.

waeghen-peerd.

Iumentum plaustrarium vel plostrarium: equus vehicularis, vectarius, carpentarius, funalis, helciarius, iugalis.

waeghen-radt.

Rota vehicularis.

waeghen-ronghe. j. ronghe.

waeghen-schantse. j. waegen-borgh.

Castra ex curribus.

waeghen-schot. j. waege-schot,

à *waeghe*, *id est*, fluctus.

waeghen-slagh. j. waeghen-leese.

Orbita.

waeghen-smeer.

Axungia, vnguem vehiculare, pinguedo inueterata qua axes curruum inunguntur.

waeghen-smout.

Axungia.

waeghen-span.

sax. sicamb. Sufflamen.

waeghen-spel.

Ludi: scenici ludi, spectaculum.

waeghen-spelder.

Scenicus, histrio.

waeghen-spore. j. wagen-leese.

Orbita.

waeghen-sterre.

Vrsa, arctos, signum septentrionali polo nixum.

waeghen-wegh.

Veha

waeghener. j. waeghen-man.

Auriga.

waeghelen. j. waggghelen.

Agitare, motitare.

Waeye. j. waede.

Piscina: vadum, &c.

Waeyen.

Flare, spirare: & Ventilare: ventum excitare. *germ. vveyhen. sax: vveyen.*

waeyen.

Ventilare. *ger. vvadlen.*

waeyen.

Plangere alis.

waeyer.

Flabellum: & Muscarium: *ger. vvadel: sax. vveyer.*

waeyinghe. j. wind.

Ventus, aëris fluxus, flabrum, flamen.

waeyinghe.

adag. Leuis alapa.

Wael.

vetus. fland . j. wel.

Wael.

holl. vet . j. wiel, diepte. Gurges.

Wael, wael-not, wael-pot. j. Wale, wal-not, wal-pot.

Waele.

vetus. Electio, suffragium, delectus, optio. *germ. vvaal: sax. vvhal.*

Waen, waenen.

vetus. hol fland. Vnde. *ger. vvhannen: angl. vvhence.*

Waen.

fland. holl. Opinio: & Praesumptio.

waenen.

fland. hol. Opinari, opinionem habere, putare. *germ. vvaenen: sax. vvenen: ang. vveene.*

waen-schijn.

vetus. Visus, species, specimen, signum, argumentum.

waen-stoel-ganck, wan-stoel-ganck.

Tenasmus, crebra & inanis egerendi voluntas.

waen-teecken.

Praesagium.

waen-troost. j. wan-troost.

waen-wetigh. j. wan-wetigh.

waen-wijs.

Delirus.

waen-wijs-sot.

Stultus qui sibi videtur sapiens.

waensch.

Opinione conceptus.

Waeninghe.

hol. fris . j. inghenisse. Inguen.

Waenen.

vetus hol. Vnde.

Waepen. j. wapen.

Waer.

Vbi, in quo loco. germ. vo: ang. vwhere.

waer

Quò, ad quem locum.

waer by.

Vnde.

waer deur.

Quâ.

waer deur.

Vnde.

waer henen.

Quò, quorsum.

waer lancks.

Qua.

waer-toe.

Quorsum, ad quid.

waer dattet zijē.

Vbiubi, vbicunque.

waer-om.

Quare, quamobrem, quapropter: quid, quidnam, quid autem.

waer-waert.

Quò, quonam, quorsum.

Waer.

Verus. *ger. vvar; vvarhaftigh: gal. vray: ital. vero.*

waer maecken.

Ratum facere, probare, approbare, comprobare, re ipsa praestare.

waer meynen, waers-meynen.

Putare rem esse veram.

waer nemen.

Aduertere, animaduertere. Obseruare, rationem habere, habere curam. *gal. prendre garde.*

waer-raeden.

Diuinare.

waer-schijn.

Verisimilitudo.

waer-schijnigh.

Verisimilis, rationi consentaneus.

waer-schijnelick.

Verisimilis. & Verisimiliter.

waer-schouwen.

Monere, praemonere, commonefacere, significare, docere, certiore reddere.

waer-segghen.

Verum dicere.

waer-segghen.

Augurare, augurari, diuinare, profari, hariolari, vaticinari, praesagire, coniectare, coniecturam facere.

waer-seggher.

Augur, diuinus, praesagus, fatiloquus, fatidicus, hariolus, vates, mantes: haruspex: extispex: metoscopus: chiromantis: chiromanticus, physiognomus.

waer-segghersse, waer-seghster.

Fatidica, fatiloqua, vates, hariola; diuinatrix: mulier quae profitetur se vera dicturam: veratrix, *Apul.*

waer seggherije, waer-segghinghe.

Augurium, auspicium, haruspicium, hariolatio, haruspicina, vaticinium, vaticinatio, diuinatio, mantice, oraculum: chiromantia, physiognomia.

waer-trecken.

Indicium veritatis, argumentum certum. & Omen.

waer-woordigh.

Verax.

waerigh.

Verus.

waerachtigh.

Verax, veridicus, verus: & Verisimilis. *ger. vvarhaftig.*

waerachtigheyd.

Veritas: & Verisimilitudo.

waerachtighlick.

Verè, certè, reipsa. & Verisimiliter.

waerlick.

Verè, reipsa, profectò, certè. certò, nae, quidam, equidem, sanè.

Waerd.

vetus . j. woord. Verbum. *hinc* veur-waerde.

Waerd. j. weerd.

Dignus.

Waerde, warde.

vetus. Custodia & Vigilia. *vulgò* guardia. *gal.* garde: *ang.* vvarde.

waerde.

sax. sicam . j. weerde. *Specula.* *ger.* vvarde.

waerde-toren.

Specula.

waerd-rubbe, waerd-robbe, waerde-rebbe.

Vestiarium, conclauè. *gal.* garderobbe: *ang.* vvardrope.

waerd-rubbe.

Latrina domestica

waerden.

vetus . **j. waeren.** Custodire.

waeren, waerden.

vetus. Custodire, seruare, obseruare, curare, cauere, tueri, defendere, immunem seruare. *sax.* *vwaren:* *gal.* *garder:* *ital.* *guardare:* *hisp.* *guardar.*

waeren.

Vindicare, asserere.

waeren.

vetus. Obseruare & in officio tenere.

waer-borghe j. waerande.

Assertor, auctor, euictionem praestans.

waer-borghen. j. waeranderen.

Asserere, vindicare.

waer-brief.

Litterae assertoriae, litterae rei venditae.

waer-gheld, waert-gheldt.

Auctoramentum, arrha. *sax.* *vvaartgelt.*

waer-loosen.

vetus. Negligere.

waer-schap.

Cautio, satisfactio, vindiciae, assertio.

waer-schap doen.

Cauere, satisfacere.

waer-schap be-louen.

Promittere de euictione.

waer-toren. j. waerde-toren.

waer-wolf. j. weer wolf.

waerder. j. be-waerder, waerdeyn.

Custos.

waerder, ken-penninck.

Auctoramentum, arrha, arrhabo.

waerder.

vetus. Specula, pharus.

waerande.

vetus. Custodia: & Defensio. & Cautio, assertio. *vulgò* vvarandia.

waerande.

Roborarium, viuarium, cunicularium, leporarium, theriotrophium: locus septus vbi ferae inclusae custodiuntur & asseruantur. *vulgò* garenna. *gal.* garenne: *angl.* vvarrijn.

waerande.

vetus. Indemnitas: & Fideiussio: & Satisfatio.

waerande.

vet. Fideiussor. *vulg.* vvarantus.

waerande, garande.

Assertor, auctor, euictionem praestans, defensor, causam alterius suspiciens. *vulgò* vvaranda & vvarandator. *gal.* garand: *ang.* vvarrante.

warandéren.

vetus. Defendere, protegere, custodire. *vulgò* guarentare

waerandéren.

Causam alterius suscipere, defensorem se profiteri: cauere, asserere, satisfacere, indemnem seruare, vindicare, euictionem praestare. *vulgò* vvarandire: guarentare, & vvarantizare, guarentizare. *gal.* garantir: *ang.* vvarente.

waerande-schap. j. waer-schap.

Cautio. *vulgò* vvarandia.

waerdeyn.

Custos. *gal.* gardien: *ang.* vvardeyne.

waerdeyn. j. weerdeyn.

Praefectus monetae, aestimator monetae, pensitator, pensiculator.

waerdéren. j. weerderen.

waerérer. j. weerdérer.

Censor.

waardigh. j. weerdigh.

waeren.

Probam esse mercem spondere.

Waere.

Merx, mercimonium. *ger. vvharr: ang. vvare.*

Waeren.

vet. holl . j. wandelen. Ambulare. *Paul. Merul.*

Waeringh.

Pergula, excursus per totam nauim, agea, catastroma. & Ambulacrum.

Waerison.

vetus. fland . j. garnison.

Waerm, warm, werm.

Calidus, calens. *ger. vvarm: sax. vvarm: ang. vvarme.*

waerm-bad.

Thermae: lauacrum, nymphaeum.

waerm houden.

Fouere, confouere.

waerm werden.

Caleferi, calescere, incalescere.

waerm zijn.

Calere.

waerm-moes, waerm-moes-kruyd.

Olus, olus coctium, olus concisum herba esculenta. *dicitur waerm-moes. q.d. calidum pulmentum: licet hac voce herbae non tantùm elixae aut coctae, sed frigidae & crudae etiam apud nos vocentur. Iodocus Badius Ascensius (super illud Persij sat. 3. positum est argente catino Durum olus) Olus, inquit, calidum sumi vult: inde Flandris pulmentarium calidum, etiamsi frigidum, vocatur.*

waerm-moes-hof.

Hortus, hortus olitorius.

waerm-moes-kruyd.

Olus.

waerm-moes-man.

Olitor.

waerm-moes-merct.

Forum olitorium.

waerm-moes-wijf.

Olitrix: mulier oluscularia. *Lud. Viues.*

waerne-sante, warmeiaute, waerne-gifte.

fris. Cyceon, miscellanea potio. *q.d.* calidum donum. *vide* **kandeel**.

waerm-stoue. j. stoue, sweet-bad.**waermen.**

Calefacere. *ger.* *vvarmen:* *sax.* *vvarmen*, *vvermen:* *ang.* *vvarme*.

waermte.

Calor. *sax.* *vvermede*.

Waernen. j. waer-schouwen.

Praemonere, commonefacere, commonere. *germ.* *vvarnen:* *ang.* *vvarnen*.

Waerpte.

Stamen.

Waertte. j. wartte.

Verruca.

Waese. j. wase.

Waesem. j. wasem.

Vapor.

Waesigh sand.

Arena subnigra puluini: puluinus subniger.

Waesteyne.

vetus. **j. woestijne.** Vasta solitudo. *vulgò* vastina.

Waet, ghe-waet.

vetus. Vestis, vestitus: arma, munimenta corporis. *hinc* **lijnwaet, kerck-ghe-waet,** &c.

waet-sack, waetscher.

Ascopera, mantica.

Waet, waete.

Acies, acumen.

waete van het mies.

Acies cultri.

waetigh.

vetus. Acutus.

Waeter.

Aqua, lymphæ, latex, vnda. *ger.* *vvasser:* *sax.* *vvater:* *ang.* *vvater.*

waeter.

Color margaritarum & adamantum.

waeter int baeren.

Secundæ.

waeter, pisse.

Vrina. **Waeter maecken. j. pissen.** Reddere lotium.

waeter, waeter-suchte.

Hydrops. **Het waeter laeden.** Laborare hydrope.

waeter alf.

Daemon aquaticus, Ennosigæus, Neptunus.

waeter-back.

Cisterna: & Alueus, vrnarium.

waeter bad.

Lauacrum, nymphæum.

waeter-baere.

Vnda, fluctus.

waeter-beckigh.

fland . j. waeter-loopigh. Saliuans.

waeter-becken. j. waeter-loopigh zijn.

Saliuare, &c.

waeter beke.

Torrens, riuus.

waeter-blaese.

Bulla.

waeter-blaeser.

Physeter, flator, *balenae genus.*

waeter-bobbel.

Bulla.

waeter-buyse, waeter-busse.

Siphon, siphunculus, tubus, tubulus.

waeter-dier.

Animal aquatile, aquaticum.

waeter-draegher.

Aquarius.

waeter-drencke. j. drencke.

Aquarium.

waeter-drup.

Gutta, stilla. & Stillicidium.

waeter-eppe.

Sium, lauer.

waeter-galle.

Humor biliosus & amarus ventriculū obsidens: bilis, cholera.

waeter ganck.

Aquagium, aquae ductus.

waeter-geute.

Alluies.

waeter-golue.

Vnda, fluctus.

waeter-graue.

Fossa.

waeter-groeue.

Elix, sulcus aquarius.

waeter haelen.

Aquari.

waeter-haeler.

Aquator.

waeter-hoen.

Fulix, fulica, gallina aquatilis.

waeter-hond.

Canis aquaticus, canis villosus.

waeter-kanne.

Hydria, aqualis.

waeter-kant.

Ripa, litus, crepido, margo: ora terrae quam aqua alluit.

waeter-kersse.

Sisymbrium aquaticum, nasturcium aquaticum.

waeter-kruycke.

Hydria, vrceus, aqualis.

waeter-laedinghe.

Hydrops.

waeter-laet.

Aquaeductus, riuus.

waeter-leyde.

Aquae ductus, aquagium.

waeter-lisch.

Sparganium: gladiolus palustris.

waeter-loock.

Scordium, trissago palustris.

waeter-loop.

Aquagium, aquae ductus.

waeter-loopigh, waeter-beckigh.

Saliuans, cui saliuua in ore crescit: & *metaph.* Appetens.

waeter-loopigh zijn, waeter-becken.

Saliuare, saliuam ore siue rostro concipere: & Appetere, appetentia rapi.

waeter-loopigh oft waeter-beckigh maecken.

Saliuam mouere: desiderium excitare: *sumpta metaphora à cibis delicatis, ad quorum vel intuitum, in appetentia, in ore saliuua mouetur.*

waeter-man.

Aquarius.

waeter-merck. j. waeter-ponghe.

waeter-mugghe.

Cynips.

waeter-meulen.

Hydromyla, mola quae vi aquarum rotatur.

waeter-meulen-radt.

Tympanum.

waeter-mugghe.

Cynips.

waeter-necker.

Daemon aquaticus, Neptunus.

waeter-not. j. minck-ijser.

Tribulus aquaticus. *q.d. nuces aquaticae. profert enim haec herba fructus auellanis nucibus maiores, & nigricantes.*

waeter-or-deel.

Vndae sententia, iudicium aquarium: iudicium aquae feruentis: examinatio ad aquam feruentem: *vulgò ordalium aqueum. Genus purgationis, cùm ille qui in aquam bullientem brachium vsque ad cubitum immittit, aduritur, criminis reus siue noxius habetur: innocens autem & purus, si minimè. Aut cùm accusatus in gelidam aquam totus immittitur, criminisque purus in fundo residet; sceleris verò conscius aqua protinus à se reijcit. Qua etiam ratione ferrum ignitum nudis manibus deferri, aut nudis pedibus calcari in innocentiae signum solet, idque vier-or-deel vocabant. Specul. Saxon. lib. 1. artic. 39. de ijs qui omnem facultatem probandi per iuramentum perdiderunt, sic ait: Ex tribus actibus magis eligant congruentem: vt calidum ferrum ferant, vel in aquam bullientem brachium vsque ad cubitum mittant, aut ab incursu in area certantes se defendant, &c. Verùm huiusmodi diras consuetudines Christiana religio tandem aboleuit, vt patet ex Decreto Stephani pape 2. quaest. 4. cap. consuluisti, &c. Fit etiam mentio poculi redargutionis, & aquarum amarissimarum quae mulieri dantur exhauriendae, Num. 5. in quibus cum execratione congeruntur maledicta in sacrificio zelotypiae, siue oblatione inuestigante adulterium. Ad huiusmodi aquae iudicia accedit quoque veterum Teutonum consuetudo, qui puerulos recens natos clypeo vel galea impositos in Rheno flumine explorare solent: qui si fluitarent nataréntve, vt legitimi recipiebantur; si verò subsiderent, vt adulterini deserebantur: vnde & Rhenus μ dicitur, velut arbiter coniugij, atque vindex seuerus coniugalis fides, &c. Est etiam apud Plinium Olochas Bithyniae fluuius, cuius gurgite periuri notantur pati velut flammam vrentem, &c. Erat & aquae frigidae iudicium, teste B. Rhenano, in formula pacis Elsat. Plebeius & minoris testimonij rusticus aquae frigidae se purget iudicio. &c.*

waeter-pas.

Perpendiculum, libella.

waeter-passer. j. pas-loot.

waeter-peerd.

Hippopotamus.

waeter-peper.

Hydropiper, piper aquaticum.

waeter-peyrken.

Pirum superbum.

waeter-poel. j. plasch.

Lacuna.

waeter-ponghe. j. back-ponge.

Lauer, anagallis aquatica.

waeter-pot.

Hydria. & Matula.

waeter-puyste.

Oedima. *vulgò* vndimia

waeter-radt.

Tympanum, rota aquaria.

waeter-raeue.

Phalocrocorax, coruus aquaticus.

waeter-ratte.

Mus aquaticus, mus mergus, fluuiatilis.

waeter-sack.

Hydropotis, aquae potor. & Hydropicus, tympanicus.

waeter-schap.

Aquagium, aquaeductus.

waeter-scheuten, onder-ghe-was.

Stolones: soboles: coliculi inutiles à radicibus aut lateribus caudicis succrescentes.

waeter-schepper.

Haustrum.

waeter-schouwich.

Hydrophobus, lymphaticus, qui metu aquae torquetur

waeter-schouwinghe.

Hydrophobia.

waeter-seyl. j. blinde.

waeter-sieckte. j. waeter-suchte.

waeter-slanghe.

Hydrus, chelydrus.

waeter-sluyse.

Cataracta, comma.

waeter-sneppe.

Perdix aquatilis.

waeter-spinne.

Tipula: vermis leuissimus, super aquas currens: araneus aquaticus.

waeter-spuyte.

Sypho, syphon.

waeter-steen. j. mose.

Vrnarium: lapis quadratus super quo vasa escaria eluuntur.

waeter-stroom.

Fluctus, vnda, flumen.

waeter-suchte.

Hydrops, aqua intercus, aquosus humor, aquosus languor: morbus subcutaneus.

waeter-suchtigh.

Hydropicus, tympanicus.

waeter-swaelm.

Apus: dreponis, ripariola, hirundo aquatica.

waeter-swert.

Aquilus, fuscus, subniger, glaucus.

waeter-walle.

vet. sax. sicam. Cataracta.

waeter-vanck.

Cisterna, aquilegium.

waeter-vat.

Vrna, situla, trulla, nasiterna, vas aquarium.

waeter-verwe.

Color aqueus, aquilus, glaucus. & Color aquatus, pigmentum aqua tritum.

waeter-vliet.

Flumen.

waeter-vloed.

Flumen.

waeter-vloye.

Pulex aquaticus: *animalculum pulice paulò maius, quod supra stantes aquas velocissimo motu cietur.*

waeter-voghel.

Auis fluuiatilis, volucris fluuiialis: auis fluminea, aquatica.

waeter-vore.

Elix, sulcus aquarius: lira.

waeter-walle.

Fluctus, vnda.

waeter-wiede.

sax. sicamb. Siler.

waeter-wilghe. j. gheyl.

Siler.

waeterachtigh.

Aquosus.

waeterigh.

Aqueus.

waeteren.

Rigare aqua, madefacere: irrigare, humectare

waeteren.

Aquare

waeteren, drencken.

Adaquare.

waeteren den wijn.

Diluere merum: infuscare vinum, *Plaut.*

waeteren. j. pissen.

Meiere.

waeter-pot. j. pis-pot.

Matula.

waeterigh, waeterachtigh.

Aquosus, aquatus, aqueus, vuidus.

waeteringe.

Aqua, amnis, fluuius, flumen

waeteringhe. j. drencke.

Aquarium.

Waetscher. j. waet-sack.

Ascopera.

Waeueraet.

Liquamen Garum: muria, decoctum piscium vel carniū sale maceratarum, liquor rerum elixarum. *vulgò* salmuria.

Wafel. j. waefel.

Wagghe.

Tibiale, fascia crurulis, pero: tibiale laxum.

Wagghelen, waeghelen.

Vacillare, agitare, huc illuc voluere, motitare, continuo motu huc illuc ferre. *sax.*
vvacklen: ang. vvagge.

wagghelen.

Depsere, subigere manibus.

wagghel-beenen.

Cespitare, vacillare gressu.

wagghel-peyren.

Pira manibus subigenda, vt mollia & mitia reddantur.

Waghen. j. waeghen.

Wakel.

vetus. Vlcus, apostema.

Wal. j. walle.

Vallus.

Wal.

vetus fland. Abyssus.

Wal.

ger. sax. sicamb. Balena, cetus. *vulgò* Baleus. *germ.vvalfisch:* *ang. vvhal.* **wal.**
Commune cetacei generis nomen est; multaque nomina piscium in wal desinunt.
Gesner.

wal-schot.

Maris flos, spermaceti vel halenae, ambar subalbidum: *q.d.* balenae eiectamentum
genitale, siue semen: **walrat, baldrat, & wal-ram dicunt & scribunt quidam. *Gesner.***

wal-visch.

Balena, cetus, cete, pristis: *ger. vvalfisch: gal. baleine: ital. ballena: ang. vvhal.*

walck.

sicamb . j. lauw. Tepidus.

walcken.

fland. Premere, pressare, obterere, calcare.

walcken.

germ. sax. sicamb . j. bleycken.

walcker.

sax. sicamb. Fullo.

Wald.

ger. sax. sicamb . j. woud. Sylua, nemus.

wald-beeren. j. bosch-besien, haeuer-besien.**wald-meester.**

Matrisylua, alysson, aspergula odora.

Wale. j. waele.

Electio.

Wale, wael.

Gallus, Gallus Belga. *vulgò* VValo, VVallus. **Wale, wals-man.** *Germanis dicitur homo exoticus, qui aliam à Germanis linguam habet: homo alienus, qualis est Gallus, Italus, & alij qui lingua à Germanis differunt. hinc etiam VValli Britanni dicti. Polydor. Virgil. Aegydt. Tschudus, I. Gor. Becanus, &c. Welsch inquit G. Camd. dicitur id quod exterum & peregrinum est, vnde etiam VVallones in Belgica, & VVallachi ad Danubium nomina traxerunt.*

wal-berck.

Cedrus Mauritana. *q.d.* Betula Gallica siue exotica.

wal-bercken hecht.

Manubrium apiatum.

wal-bercken tafel.

Mensa apiata: densa quadam quasi granorum congerie crispata aut inspersa, tanquam apum excrementis passim aspersa.

wal-huys. j. walle.

Praetorium.

wal-not, walsche-not.

germ. sax. hol. sicamb . j. oker-not. Iuglans, basilica, regia nux. *q.d.* nux Gallica siue Italica, nux Persica, è *Perside scilicet translata sax. vvalnut: ang. vvalnutte.*

wal-pot, wael-pot.

louan . j. pinte, haluen pot. q.d. Gallicum poculum. *vulgò VValpodium.*

wal-stroo.

Galium, galium luteum. **Wit wal-stroo.** Mollugo, galium album.

wal-vaerd.

vetus. Peregrinatio.

wal-wortel, wael-wortel.

Alus Galli-

cus, symphytum, petraeum, mula rustica, confirma maior, *consolida maior. germ. vvaelvurtz.*

walen waelen wallen.

germ. sax. Peregrinari, ambulare. & Mutare, vertere. *ang. vvalle.*

Walghe.

Nausea, fastidium.

walghen.

Nauseare, nauseam habere, fastidire.

walghigh, walghachtigh, walgelick.

Nauseosus.

walghinghe.

Nausea, inane vomendi desiderium.

Walle.

Vallum: munitio castrorum aut vrbiū: moenia, agger, murus. *sax. vvalle: ang. vvalle. dicitur autem walle propriè murus è cespitibus.*

walle.

Vallum: aggestum è terra & sudibus ad labrum interius fossae, velut murum. *Iust. Lips.*

walle.

fland. Agger: monticulus. **Molen-walle.** *fland . j.* molen-bergh.

wal-luys. j. wand-luys.

walle.

Fossatum, fossa & vallum.

walle. j. voye.

Ambitus turris vel templi: murus solarium ambiens: peribolus.

walle.

vetus. Abyssus, profundum.

walle.

holl . j. waeter-kant. Ripa, crepido: ora terrae quam aqua alluit.

walle wal-huys. j. weyd-huys.

Praetorium. Domus ampla extra urbem fossis cincta.

walleken.

fland. Paruum praetorium.

Walle.

ger. sax. sicamb. Vnda, fluctus: & Scatebra.

walle.

Ebullitio.

wallen.

ger. sax. sicamb. Scaturire.

wallen, wellen.

Voluere, volutare. *ang.* vvallovve.

wallen, wellen.

fland. Bullire, ebullire, feruere, aestuare: fluctuare.

wallinghe.

Bullitio, ebullitio.

Wallen. j. walen.

vetus. Peregrinari.

Wal-oppe. j. vliegh-wal-oppe.

Wal-worte.

vet. flan . j. hadick. Ebulus. *angl.* vvalvvurt.

Walm, gluye.

Fasciculus straminis, stramen, stramentum: & Fascis straminis ardentis.

walm-asschen.

Fauillae stramineae.

Walsche not. j. wal-not.

Wambeys.

Thorax, pectoris tegmen & amictus, praecipuè constans ex lino xylyno, *quod vulg bombicinum, bombasium & bambasium vocant.* **Wambon**, *veteribus dicitur venter: & hinc fortè facta vox wambeys, quo pectoris tegmen & amictus significatur.* *Paul. Merul. in VVillerami Cantic.* **Wamba**, *vetus Venter. Vulcan. sax. vvammes: ang. autem vvombe. i. aluus, venter.*

Wamme.

germ. sax. sicam. Palear, palearia, pelles ex guttore boum dependentes.

wammen der visschen.

Branchiae piscium.

Wan.

ger. sax. sicamb. Quando, cùm. *ger. vven: ang. vvhan, vvhen.*

Wan. j. wanne.

Vannus.

Wan.

fland. hol. zeland. Vanus, inanis, Vacuus. & Malus: prauus. *gal. vain: his. vano: ang. vaine.*

wan.

vetus. Defectus: indigentia, inopia. *ang. vvante.*

wan-daeghs.

sax. sicamb. Olim, antehac, antea.

wan-deel.

vetus. sax. Damnum. & Poena, multa: & Praejudicium.

wan-deelen.

vetus. Luere.

wan-ghe-bruyck.

Desuetudo.

wan-ghe-looue.

Falsa fides, incredulitas.

wan-ghe-loouigh.

Non fidens, non credens.

wan-ghe-sicht.

vetus. sax. sicamb. Ex improviso.

wan-gunnen.

Malè fauere, inuidere.

wan-gunste. j. af-gunste.

wan-gunstigh. j. af-gunstigh.

Inuidus.

wan haeghen.

vetus. flan . j. mis-hagen. Displicere.

wan-heughen.

vetus. Desperare.

wan-hope.

Desperatio.

wan-hopen.

Desperare, spe destitui.

wan-hopigh.

Desperans, desperatus.

wan-klaeghen.

vetus. fland. Calumniari, falso queri.

wan-klaegher.

vetus. Calumniator.

wan-kost.

vetus. Suspicio: & Zelotypia.

wan-lust.

Languor, nausea.

wan-lustigh.

Languens, nauseans flaccido calore, *vt interpretatur Leuin. Lemnius.*

wan-maete.

zeland. Mensura non plena.

wan-raeck.

vetus. Casus fortuitus.

wan-schaepen, wan-schappigh.

hol. fris. Informis: imperfectus.

wan-schapeheyd.

Deformitas.

wan-schickelick.

Incompositus, indecens.

wan-sede.

zeland. Malus mos, mala consuetudo, pravi mores.

wan-sinnigh.

vetus. Demens.

wan-sinnigheyd.

Dementia.

wan-slaeperigh.

Semisopitus, semisomnis.

wan-sout.

Non probè aut non satis salitus.

wan-stoel. j. waen-stoel-ganck.

Tenasmus.

wan-troost.

Desperatio.

wan-troostigh.

Inconsolabilis, desperatus.

wan-troostigheyd.

Desperatio.

wan-trouwe.

Diffidentia.

wan-trouwen.

Diffidere.

wan-trouwigh.

Diffidens, suspicax, suspiciosus.

wan-trouwelick.

Diffidenter.

wan-wete.

vetus. Ignorantia, dubium. & Deliramentam, delirium, deliratio.

wan-weten.

vetus. Ignorare, dubitare. & Delirare.

wan-wetigh.

Ignarus, dubius, dubitans: insipiens, delirus, delirans.

wan-wijs.

Demens, insipiens.

wan-wittigh.

sax. sicamb. Insanus, demens, delirus, insipiens. *germ.* vvanvvitzigh.

wannigh. j. wan.

Vanus, vacuus.

wannigheyd.

vetus. Inanitas.

Wanck.

ger. vetus. Momentum.

wanckel.

vetus. hol . j. wanckel-baer.

wanckelen, wancken.

Vacillare, labefactare, motitare, nutare, labascere, variare: & Dubitare, fluctuare, titubare.

wanckel-baer.

Mutabilis, inconstans, instabilis, momentaneus: tremulus.

wanckel-baerheyd.

Inconstantia, leuitas.

wanckel-baerlick.

Inconstanter.

wanckel-moedigh.

Inconstans animo, fluctuans.

wanckel-moedigheyd.

Inconstantia animi.

wancken. j. wanckelen.

Vacillare, motitare.

Wand, want.

sax. fris. sicamb . j. laecken. Pannus: & Vestis. & Rete, cassis, plaga.

Wand-borst.

sax . j. klee-bessem.

wand snijden.

sax. sicam . j. kler maecker. Sartor.

wand-schere. j. droogh-schere.

wand scheren. j. droogh-scheren.

wand-scherer. j. droogh-scherer.

wand.

vetus. Velum.

wand.

Paries, lutamentum.

wand-luys, wal-luys, weegh-luys.

*Cimex. vermis odore tetro in parietibus argillaceis, & lectorum spondis latitans.
germ. vvantze, vventel: sax. vvandlus: ang. vvallyse, vvallelyse.*

wand-luys-kruyd, weeghluyskruyd.

*Xyris, iris agrestis, spatula foetida. herba cuius folia si confricentur & digitis
atterantur, grauem foedumque odorem spirant, tanquam cimices.*

wand-schot.

vetus. j. waghenschot. Materiaria incrustatio.

wand-schotten.

Vestire parietes tabulis. ang. vvangscotte.

Wandel.

Ambulatio, peregrinatio, iter.

wandel ende handel.

Conuersatio, *consuetudo*, vsus, familiaritas, commercium. & Mores, studium.

wandelen.

Ambulare, deambulare, obambulare, inambulare, spatari: & Peregrinari. *ger. vvanderen.*

wandelen ende handelen met iemanden.

Versari cum aliquo, consuescere alicui, familiariter vti aliquo.

wandelen.

vetus fland . j. ver-anderen. Mutare. *germ. vervvandren.*

wandeler.

Ambulator: & Peregrinator: viator.

wandelinghe.

Itio, iter, profectio. & Conuersatio.

wandelinghe.

Ambulatio, deambulatio, inambulatio, obambulatio: Ambulacrum.

wandel-baer.

vetus. Mutabilis, variabilis, inconstans.

wandel-baer gheld.

vet. fland . j. gangh-baer.

wandel-ge-selle.

Socius itineris, comes.

wandel-plaetse.

Ambulatio, ambulacrum.

wandel-rede.

vetus. sax. sicamb. Sermo varians & inconstans.

wandel-redigh.

Inconstans in verbis.

wandel-stock, kretse.

Aerumna, aerum nula, muli mariani: fulcimentum dossuarium: vncus baiularius: furcula baiularia.

wanderen.

sax. sicamb. holl. fris . j. wandelen. Ambulare. *ang. vvander. i. Vagari, discurrere, errare.*

Wanghe.

Gena, mala. *sax. vvang: ital. guancia.*

wanghe.

vetus. sicamb . j. braede. Sura.

wanghte, wanghen-slagh.

Alapa, colaphus. *ital. guanciata.*

wanghten gheuen.

Depalmare.

Wanne, wan.

Vannus, ventilabrum. *germ. vvan: gal. van: ital. vanno: ang. fanne.*

wanne-waeyer.

Accipiter tinnunculus. *sic dictus, quòd alas extendat ventiletque instar ventilabri.*
Gesner.

wannen.

Vannare, euannare, ventilare, euentilare: aceres & frumenti retrimenta ad ventulum vanno excutere & repurgare.

Wannigh. j. wan.

Vacuus.

Wanneer.

Quando. *germ. vven: ang. vvhan, vvhen.*

Wansch.

Alacris, lepidus, venustus, scitus.

Want.

Quia, quoniam, nam, enim, quippe, quandoquidem.

Want. j. wand.

Pannus, vestis.

want.

vetus. ang. Defectus, indigentia.

want.

Defensor. *hinc trouwant. Becan.*

Wante.

Chirotheca, manica. *vulgò ganta. gal. gante: ital. ganto: hisp. guante.*

wante.

vetus. Duelli tessera.

wante. j. wanghte.

Alapa.

Wapen.

Arma, armatura. *ger. vvaffen: ang. vveapon.*

wapen, werck-tuygh.

Instrumentum opificis.

wapen wapen roepen.

Ad arma vocare, ad arma excitare. *Ouid. Certatimque omnes vno ore arma arma vocabant. gal. alarme. q.d. ad arma.*

wapen ende seghel.

Insignia, orum: signa, orum.

wapen in den schild oft helm, wapen-teecken.

Arma clypearia, insigne, insignia, imago gentilitia, gentilitia armorum insignia, symbolum clypei.

wapen-busse. j. stad-busse.

Spinter.

wapen-draegher.

Armiger.

wapen-drencken.

hol. Vinum, cereuisiam, aquam aut simile quid in faciem alicui incutere.

waepen-huys.

Armamentarium.

wapen-kamer.

Armamentarium.

wapen-kleed. j. wapen-rock.

wapen-loop.

vet. fland. Concursus ad arma.

wapen-loos.

Inermis.

wapen-riem.

Baltheus, baltheum.

wapen-rock, rijd-rock.

Sagum, militare indumentum, quod armis superinduitur: ephestris: paludamentum.

wapen-teecken. j. wapen in den schild.

Insignia, signa.

wapen-schouwinghe.

Armilustrum, armorum lustratio.

waepen-smidt.

Faber armorum.

wapen-tuer.

vetus. fland. Eques cataphractus, armiger.

wapen-tuygh.

Armamentum.

wapen-vaegher.

Politor armorum.

waepen.

Armare, armis induere, armis munire.

wapeninghe.

vetus fland. Arma, armatura. & Exercitus & Seditio.

wapeninghe maecken.

vetus. fland. Instruere exercitum. & Excitare seditionem.

Wapper, wippe.

Tollenon.

wapper.

Flagellum, scutica, taurea.

wapper.

Caestus.

wapper.

Librillum.

wapper.

Plumbata, martiobarbulus, pila plumbea.

wapper.

hol. septent. j. droogh-scherer.

wapperen.

Pendere.

wapperen.

Vacillare, motitare, agitare, librare, vibrare.

Warde. j. waerde.

Ware, warande, warm

&c. **j. waere, waerande, waerm, &c.**

Warm. j. waerm.

Calidus.

Warren. j. werren.

Wars, warst, warsse. j. wers.

Warte. j. wratte, werte.

Verruca.

Warte-gheld.

sax . **j. loop-gheld.**

Was. j. wachs.

Cera.

Wasch.

Lotio, lauatio, lotura.

wasschen.

Lauare, abluere, eluere. *ger. vvaschen: ang. vvashe, vvesch.*

wasch-aerde. j. vol aerde.

Terra cimolia.

wasch-balie. j. wasch-kuype.**wasch-blouwel.**

Malleus lotorius.

wasch-huys.

Lauatrina, lacus.

wasch-kuype.

Labrum, labrum eluarium, vas in quo sordes vestium eluuntur: solium.

wasch-plaetse.

Lauatrina.

wasch-tobbe, wasch-kuype.

Labrum: vos lotorium.

wascher.

Lotor.

waschersse.

Lotrix.

wasscherije.

Lotura: & Lauatrina. **ghemeyne wascherije.** Lacus, publica lauatrina, vbi lintea eluuntur.

waschinghe.

Latio, lauatio, lotura.

Wase.

germ. sax. sicamb. Caespes.

Wase.

fland. holl. j. slijck. Limus, lutum, coenum.

Wase.

vetus. Fax.

Wasem.

fland. hol. sicamb. Vapor.

wasemen.

fland. holland. sic. Vaporare.

Wasse.

Incrementum, accretio.

wassen.

Crescere, excrescere, accrescere, augescere, adaugescere, ingrandescere incrementum recipere, adolescere: inualescere, gliscere, grandescere, surgere. *ger. vvaschen.*

was-baer.

Adolescens, vigen.

was-dom.

Incrementum, augmentum, prouentus. & Emolumentum.

Wat. j. wad, wade.

Vadum.

Wat, ewat.

Aliquid, quid, quidpiam, quicquam, nonnihil: paulum, paululum, pauxillum. *ger. etvvas.*

Wat?

Quid? quidnam. & Quis? qualis. *germ. vvas, vvhass: sax. ang. vvhat. frequens est varietas idiomatum Germanicae linguae: inter alias autem literarum s. & t: vbi enim Germani superiores habent s s Saxones & Oceani accolae & Germani inferiores omnes t vsurpant: vt wass. wat: dass, dat: wasser, water: bessser, beter. Ita quoque vbicunque duplex , in communi lingua Graeca, Attici semper habent duplex , vt , , , , &c. interdum etiam mutant simplex in , vt μ , μ : , , &c.*

wat ist dan?.

Quid tum? quid tum postea?

wat groote pijn.

Quantus dolor, quàm magnus dolor.

Water. j. waeter.

Aqua.

Watte.

holl . j. waede. Vadum.

Waueraet. j. waeueraet.

Wauteren. j. wouteren.

VV D

Wder. j. huyder.

Vber pecudum.

VV E

Webbe.

Tela: textus, textum, textura. & Stamen. *ger. vvupp: ang. vwebbe.*

webbe.

fland. Fascia, taenia: & Cingulum, cinctus, us: cingulum textum.

web-draed.

Stamen.

web-boom.

Liciatorium, iugum.

web-gaeren.

Stamen.

web-riem.

Cingulum textum.

web-spinne.

Araneus, aranea.

Wech. j. wegh.

Via, iter.

Wecken, wacker maecken.

Excitare, euigilare. *germ. vvecken, auffvvecken, ervvecken: ang. vvake.*

wecker.

Horologium excitatorium.

Wedde.

fland . j. weet. Glastum.

Wedde.

vetus. ger. sax. sicamb. fland. hol. Merces, praemium: & Pignus, depositum: & Fides data, sponsio: & Dos. *vulgò* guadia, vvadia, vvadium.

wedde, wedde-gheld.

vetus . j. wette. Mulcta, multa: id quod iudici penditur pro multa.

wedde.

vetus. ang. sax. Fideiussor, vas.

wedde-bode.

fland . j. kluyuer. Exactor, executor rei iudicatae: *fortè à wet.* i. senatus, magistratus.
q.d. nuncius magistratus. *fortè à wedde.* i. mulcta.

wedde.

sax. Curriculum, stadium. *germ. vvette.*

wedde-loop.

Stadium, cursus in stadio. **Ter wedde-loop loopen.** Currere stadium, currere in stadio.

wedden.

Certare pignore, decertare pretio: deposito pignore certare. *vulgò vadiare.*

wedden ende by setten.

Deponere.

wedden.

vetus. sax. fland. Spondere, polliceri. fideiubere: vadimonium constituere *vulgò*
vvadiare, guadiare.

wed-spel.

Certamen.

weddinghe.

Certatio, decertatio: & Sponsio: & Pignus: & *apud fland.* Literae vel instrumentum
quo emptor praedij vrbani vel rustici promittit se pretium constitutum venditori
soluturum.

weddinghe doen.

Sponsonem facere, deponere, certare pignore.

Wede. j. weede.

Glastum.

Wede.

vetus. Virga. & Vimen. & Salix. *ger.* vveyde: *ang.* vvithie.

wedeken.

Virgula, vimen.

wederick.

Lysimachium, salicaria: *herba quae salicis folia habet.*

wede-hoppe.

sax. sic. Vpupa. *ger.* vvydhopff.

wede-maend, weed maend, weyd-maend.

Iunius. *dicitur* & **weder-maend.**

wede-wael. j. weed-wael.

Galgulus, oriolus, auis colore flauo. *vulgò* vvidevvalus. *germ.* vvitevval.

wede-winde.

vetus. Haedera.

Weder, wedder.

Tempus, tempestas, aura, caelum. *ger. vvetter: sax. vveder: ang. vvether.*

weder-blick. j. weder-licht.

weder-haen.

Gallus tempestatis: qui peculiari quadam facultate ad indicandum suo cantu aëris mutationes praeditus videtur.

weder-haen.

Triton, bractea, aurae ventorumque index, *galli praesertim specie*, qui summis turrium metis imponitur. *vulgò aurae gallus.*

weder-licht.

Fulgetrum, fulgetra, fulgur, fulgor coruscatio.

weder-lichten.

Fulgurare, fulminare.

weder-maekster.

Saga, venefica, pharmaceutria: mulier tempestates excitans incantationibus. *vulgò tempestaria. Tibull. lib 1. eleg. 1. Hanc ego de caelo ducentem sidera vidi: Fluminis haec rapidi carmine sistit iter. Haec cantu finditque solum, manesque sepulchris Elicit, & tepido deuorat ossa rogo. Cùm libet obscuro depellit nubila coelo, Cùm libet aestiuo conuecat orbe niues.*

weder-maend, wedder-maend.

sax. sicamb Iunius: mensis quo tempestates plerumque oriuntur.

weder-voghel, wind-voghel.

Arquata: *genus gallinulae, ventorum, pluuiarum & tempestatum prognosticum.*

weder-wijs.

Praesagus siue praescius futurae tempestatis: *quales fere sunt valetudiuarij, aëris*
\$onleesbaar\$.

Weder, weders.

Vtrum: vter. *ger. vveder: ang. vvhether. Weder hebtdy lieuer.* Vtrum mauis, mori
an miserè viuere?

Weder, wederom.

Rursus, iterum, denuo, ab integro, de integro. *ger.vvider; vviderumb: sax. vvedder.*

weder ende weynd loopen.

Vltro citroque cursitare.

weder.

Contra, aduersum.

weder-baeren.

Regenerare.

weder-bieden. j. ver-bieden.

weder-bod.

vetus. . j. ver-bod.

weder bruyd-loft. j. nae-bruyd-loft.

Repotia.

weder brenghen.

Referre, reportare, reducere.

weder-borstigh.

Stomachosus, iracundus, rebellis.

weder-deghe.

Ouis reiicula.

weder-degigh.

Reiiculus.

weder-dood.

Trichomanes, polytricum, fidicula capillaris. *herbae genus.*

weder-doooper. j. her-doooper.

Anabaptista.

weder-draeghen.

Reportare.

weder-eysschen.

Repetere, repositere.

weder-gaede.

Consors, compar.

weder-gaen.

Redire, reuerti.

weder-galm.

Echo: reflexio soni.

weder-galmen.

Resonare, retonare.

weder-ganck.

Reditus.

weder-ghe-boren.

Renatus.

weder-ghe-boorte.

Palingenesia, regeneratio, renaissance.

weder ghelden.

Retribuere, rependere, talionem reddere, vicem reddere.

weder-gheldinghe.

Restitutio, talio, aequalis redditio.

weder-ghe-luyd.

Echo.

weder-ghe-peys. j. weder-peys.

weder-gheuen.

Reddere, restituere, retribuere, referre.

weder-haeck.

Mucro reflexus, vncinus recuruus: vncus reflexus.

weder-hael.

Repetitio, relatio.

weder-haelen.

Referre.

weder-houden.

Retinere, continere: & Cohibere, resistere: abstinere

weder-keer.

Reuersio, conuersio, reditus.

weder-keeren.

Reuerti, regredi, redire. & Conuertere.

weder-keerigh.

Reciprocus.

weder-keerlick.

Reciprocè.

weder-klaeghe.

Relatio actionis. *vulgò* reconuentio.

weder-klaeghen.

Experiri contra actorem, referre actionem.

weder-klanck der stemme.

Echo, reflexio vocis siue soni.

weder-kincken.

Resonare, retonare.

weder-kinckende.

Resonus, resonans.

weder-komen.

Redire, reuenire, reuerti.

weder-komste.

Reditus, regressus.

weder-krijghen.

Recuperare, redipisci.

weder-krijghlick.

Recuperabilis.

weder-laetigh.

vetus. Remissus.

weder-legghen.

Reponere.

weder-legghen.

Reiicere, repudiare, recusare, refellere, refutare, redarguere, reprobare.

weder-legghinghe.

Confutatio, refutatio.

weder-legghelick.

Refutabilis.

weder-leyden.

Reducere.

weder-lesen.

Relegere.

weder-liefde.

Reciprocus amor.

weder-loon.

Remuneratio, retributio.

weder-loonen.

Remunerare, remunerari, retribuere, compensare, beneficium reddere.

weder-loop.

Recursus.

weder-loopen.

Recurrere.

weder-luyd. j. weder-ghe-luyd.

weder-maecken.

Reficere, restituere.

weder-mael-tijd.

Repotia.

weder-man.

Aduersarius.

weder-nemen.

Recipere, resumere.

weder-om.

Iterum, rursus, rursum, denuò. *ger. vviderumb.*

weder-om be-gheeren.

Reposcere, repetere.

weder-om be-soecken.

Reuisere, reuisitare.

weder-om brenghen.

Reportare, referre.

weder-om draegen.

Reportare, referre.

weder-om drijuen, weder-om stouwen.

Redigere, retrorsum agere, ad redeundum compellere.

weder-om gaen.

Redire, repedare, remeare, repetere.

weder-omleyden.

Reducere.

weder-paer.

Compar, consors.

weder-partije.

Pars aduersa.

weder-partijdigh.

Aduersarius.

weder-peyns, weder-ghe-peyns.

Remorsus, vellicatio, accusatio conscientiae.

weder-raeden.

vetus. fland. Dissuadere.

weder-rede.

vetus. Responsio. & Contradictio.

weder-rechten.

Restituere.

weder-roep.

Reuocatio, retractatio, palinodia.

weder-roepen.

Reuocare, retractare, palinodiam canere.

weder-saecke.

vetus. Pars aduersa: aduersarius.

weder-saecker.

Aduersarius, contrarius, inimicus.

wedersanck.

Recantatio, polinodia.

weder-schal.

Echo, reflexio soni.

weder-schap.

Contrarietas.

weder-schijn.

Nitor, splendor. & Obiectum visus.

weder-schijnen.

Resplendere, relucere, refulgere.

weder-schrijven.

Rescribere: contra scribere.

weder-schrift.

Contrascriptum.

weder-schuld.

Nomen, id quod nobis debetur: aes meum, aes nostrum, aes suum, quod alij nobis debent.

weder-segghen.

Repetere, referre: & Contradicere, recusare, negare, refragari.

weder-senden.

Remittere.

weder-sien.

Iterum videre. **Tot weder-siens.** In reditum, in proximum congressum. *vulgò* vsque ad reuisum.

weder-sien.

Despicere, *contemnere*, auersari: vultum auertere à re contempta: odio habere.

weder-sien ende ver-acht.

Despectus: inuisus, odiosus & Suspectus

weder-sieninghe.

Despicientia, despectus, contemptus.

weder-sienlick.

Detestabilis, abominabilis.

weder-sijds, weder-sijdens.

Vtrinque: vicissim: hinc inde: vltro citroque.

weder-sins.

Contrario modo.

weder-slaen.

Repercutere, referire.

weder-slagh.

Repercussio, percussus, us.

weder-slagh des ghe-luyds.

Echo, reflexio soni, vocis percussae repraesentatio.

tatio: vocis imago: vocis relatio: sonus resultans.

weder-slagh gheuen.

Resonare, reboare, retonare, remugire.

weder-spannen.

Obtendere, tendere aduersus, repugnare.

weder-spannigh.

Repugnans, repugnax, contumax, pertinax, obstinatus, calcitrosus: & Retrectans.

weder-spannigheyd.

Repugnantia, contumacia, pertinacia, obstinatio.

weder-spel. j. teghen-spel.

Contrarium.

weder-spels.

Praeposterè.

weder-spoed. j. teghen-spoed.

weder-sporigh.

Calcitrosus.

weder-spraecke.

Contradictio, obiectio.

weder-spreken.

Contradicere, obloqui.

weder-spronck j. bot.

Resultus.

weder-staen.

Resistere, obsistere, obstare, repugnare, reniti, obniti, refragari: aduersari, impedire.

weder-stand.

Resistentia, renixus.

weder-stoot.

Repulsus, us: & Aduersitas.

weder-streuen.

Repugnare: obniti, obluctari.

weder-streuiigh.

Contrarius, repugnans.

weder-strijdigh.

Rebellis.

weder-taele.

Responsio: & Contradictio.

weder-taelen.

Respondere: & Contradicere.

weder-ticht.

Relatio actionis. *vulgò* reconuentio.

weder ticht doen.

Referre litem, iudicium, actionem. *vulgò* reconuenire.

weder-toon.

Resona vox, resonans sonus: vocis relatio.

weder-toonen.

Resonare, sonum referre.

weder-vaeren.

Euenire, obuenire, aduenire, contingere.

weder-vaeren.

Aduersè contingere.

weder-val.

vetus. holl . j. teghen-spoed. Aduersus casus.

weder-was.

Vegrandis, vescus, corpore vescus. *q.d.* contra vel malè crescens. *Ouid, vegrandia farra coloni, Quae malè creuerunt, paruaque vesca vocant.*

weder-wassen.

Decrescere, contra crescere.

weder-werck.

vetus. Repugnantia.

weder-werdigh.

germ. sax. sicamb. Aduersarius, contrarius.

weder-werdigheyd.

Aduersitas, contrarietas.

weder-werigh.

Rebellis, repugnans.

weder-wille.

Rebellio. & Aduersitas.

weder-willigh.

Inuitus: & Rebellis. & Aduersarius.

weder-wolf. j. weer-wolf.**weder-woord.**

Contradictio.

weder-wordigh. j. weder-werdigh.

weder-wraecke.

Vindicta, vltio.

wederen, weeren.

Resistere, aduersari.

wederigh.

Aduersus, aduersarius, contrarius.

wederinghe.

Contrarietas, aduersitas, aduersum, res aduersa siue contraria.

Weder, weer, ram.

*Aries. Dicitur **weder** ab aduersando, quòd fit pugnax, bellator, & cornu ferox in hostem crebro ictu feratur. vel forte, inquit Gesnerus, quod retrocedens ac resiliens impetu renouato & subinde repetito in hostem feratur. germ. vvider: sax. vveder: ang. vvether, vvedir.*

weder, weer, haemel.

Veruex, aries castratus.

weder-lam, weer-lam.

Agnus.

Wede-wael. j. weede-wael.

Weduwe, witwe.

Vidua, mulier orba viro, mulier vidua. *ger. vvitvve, vvitfravv: sax. vvedevve: gal. vesue: ital. vedoua: his. biuda, viuda: ang. vvidovve.*

weduwe-schap.

Viduitas.

weduwer, weduvenaer.

Viduus, vir viduus.

weduwelicken staet.

Viduitas.

Wee.

Vae: *interiectio dolentis.*

wee.

Dolor. *ger. vvehe: ang. vvho.*

wee-dagh.

sicam. Languor, tormentum: dolor, morbus. *ger. sax. vvehetag.*

wee doen.

Dolere.

wee-dom.

Dolor vehemens, tormentum, languor.

wee-klaeghe.

Lamentatio, planctus, gemitus.

wee-klaeghen.

Lamentari.

wee-moed.

Luctus, pusillanimitas.

wee-moedigh, ween-moedigh.

Lugubris, lachrymabundus, ad lachrymas pronus, pusillanimis.

wee-wijte, wee-wite.

vetus. fland. Dolor, calamitas.

Weech. j. weegh.

Paries.

Weeck. j. endt, endt-voghel.

Anas: anas mas.

Weeck, weyck.

Mollis, vietus, tenuis, tener, lentus, imbecillus, languidus, marcidus. & Fluidus liquidus. *ger. vveych: sax. vveke: ang. vveke, vveake.*

weeck ghe-soden ey.

Ouum molle, tremulum, sorbile, apalum.

weeck-been, weeck-beenken.

Cartilago.

weeck des buycks.

Ilia. *sic dicta à laxitate. ger. vveich: sax. vveke: ang. vveke.*

weeck der sijden.

Hypochondria.

weecke kaese.

sax. sicamb . j. platte kaese. Lac pressum.

weeck-plaester, weyck-plaester.

Malagma.

weeck-sinnigh.

Mentis inops.

weeck-wercker.

Faber abietarius.

weeckachtigh.

Molliculus, tenellus.

weeckelinck.

Mollis, effeminatus.

weeckelick.

Molliter, tenerè, teneriter.

weeckheyd.

Mollities, teneritudo.

weecken.

flandr . j. weycken. Mollire, macerare, tenuare.

Weed, weedte.

Glastum, isatis, luteum. *vulgò guadam. ger. vvoid, vvoidkraut: gall. guede, guedde: ital. guado: ang. vvad, vvoad, vvode. gu autem nobis w facit.*

Weed-asschen, weyd-asschen.

Cineres ex ossibus animalium combustis. *vulgò cineres clauellati, Gesner. & Cineres ex pinu, abiete, aut simili arbore resinifera: cineres smigmatici.*

Weede-wael, geel-gorse.

Galgulus, galbula, chlorion, icterus: ales luridus, auis lurida, *Plin. vulgò Oriolus. & vvidevvalus. auis lutei coloris. germ. vvittevval, vvide-vvael: ang. vvidevvol.*

Weed-maend, wede-maend.

fland. Iunius. dicitur etiam weyd-maend, & weder-maend.

Weede, wede.

sax. sicamb. Vpupa.

weed-hoppe, wede-hoppe.

Vpupa. ger. vvydhopff.

weeden.

fland . j. weyden. Pascere.

Weegh, wand.

Paries, lutamentum.

weegh-luys, wand-luys.

Cimex.

weegh-luys-kruyd. j. wand-luys-kruyd.

weegh-slecke, wegh-slecke, huys-slecke.

Cochlea nuda, limax.

Weehen.

Vagire.

Weel.

vetus. fris . j. wie, welck. Quis.

Weel, weele.

hol. zeland . j. wiel. Vertex aquarum. & Lacuna: pars terrae inundata.

Weelde. j. welde.

Voluptas.

Weeme.

sax. fris. sic . j. priesteragie. Domus parochi, aedes curionis: flaminis, domus flaminis.

Weene.

Ploratus, fletus, luctus.

weenen.

Plorare, flere, lachrymari, vagire, lugere.

ween-moedigh. j. wee-moedigh.

Lachrymabundus.

weeninghe.

Ploratus, fletus.

weeningh.

Genus anseris, vario colore, semper streperi.

Weepsch.

sicamb . **j. wepsch.** Insipidus.

Weer. j. weder.

Aura, caelum, aër.

Weer. j. weder.

Iterum: & contra.

weer-wolf, waer-wolf, weyr-wolf, weder-wolf.

Lycaon, lycanthropos, versipellis nycterobius. *Hos lupos, inquit Io. Bodinus Germani dicunt werwolf, Galli loups gareus: Picardi loups vvarous, ac si lupos varios dixeris: g enim in locum vv sufficiunt Galli. Graeci , & μ μ , Latini varios & versipelles. vocant. Franciscus Phoebus Focensis Comes in libro de venatione, voce garous ait significari gardez vous. i. caute vobis. Abr. Ortelius in Thesauro Geogr. weder-wolf interpretatur q.d. denuo vel iterum lupo: per intervalla lupo, vt distinguatur à lupo bruto, qui semper lupo. Verum Plin. homines in lupos verti rursumque restituti sibi, negat, fabulosumque esse ait lib. 8. natural. Hist. cap. 22. Verosimilius, lycanthropiae morbum talia phantasmata ciere, vt miseri homines sese in lupos transformatos imaginentur, vt scribit Guil. Camden. vulgò lupo ambiguus, & raphus dicitur.*

W er, weyr, ghe-weer.

Arma, munitio, defensio: & Propugnaculum: id quo vim arcemus, nosque defendimus.
sax. vvehr, vvher.

weer.

fland. Sepimentum, septum, palatio, pedatio, vallum.

weeren, weyren, w ren.

Defendere, reprimere, arcere, prohibere, auertere. propulsare. *q.d.* **wederen.**

weeren. j. weren.

Durare.

weerachtigh.

Durabilis.

weer-baer.

Bellipotens, bello aut armis aptus.

weer-haemer. j. heyr-haemer.**weer-los.**

Inermis: & Bello siue defensionis ineptus.

weerigh.

Durabilis.

Weer. j. weder.

Veruex, aries castratus: & *campin.* Aries.

weeren-vleesch.

fland. hol. zeland sicamb . j. hamelen vleesch.

Weer.

Callus, callum: & Nodus, tuber.

weer-ooghe.

Hordeolum, grando, chalaza, chalazion, exiguum tuberculum in palpebris, aut circa palpebrarum crepidines.

weerachtigh.

Callosus.

weeren, ver-weeren.

Callere, callescere.

Weerd, weert, wert, weerder.

vetus. Insula: insula amnica. & Propugnaculum: agger. *ang. sax. vvorth, vveorth, Hinc Keysers-weert, Bomels-weert q.d. Caesaris insula, Bomeli insula. Guil. Camden.*

Weerd-ribbe. j. waerd-ribbe.

Weerd, waerd, weerdigh.

Dignus. *ger.vvaert, vvirdigh: ang. vvorthy.*

weerd.

Carus, charus: gratus & pretiosus

weerd zijn.

Valere, in pretio esse.

weerde.

Valor, pretium.

weerdéren, waerdéren.

Astimare, appretiare, taxare, censere, pretium imponere, pensiculare, pensitare, adaerare, aere aestimare.

weerdérer.

Aestimator, pensitator: pensiculator, censor.

weerdeyn. j. waerdeyn.

Praefectus monetae: aestimator.

weerdéringhe.

Aestimatio.

weerdérlick.

Aestimabilis.

weerdigh. j. waerdigh.

Dignus, condignus: & Honorandus, venerandus. *ger. vverdigh: vet. sax. vvorthum: ang. vvorthy.*

weerdigheyd.

Dignitas: & Honor, honos, splendor, amplitudo.

weerdighlick.

Dignè, condignè: & Amplè, magnificè, splendidè.

Weerd.

Hospes, qui hospitio accipit. caupo, stabularius: & Conuiuator. *germ. vvirt.*

weerdinne.

Hospita.

weerd-schap.

sax. sicamb. holl. fris. fland. Conuiuuium, epulum, populare conuiuuium: & Nuptiae, conuiuuium nuptiale.

weerd-schappen.

sax. sic. holl. Epulari.

weerds-huys.

Caupona, diuersorium, hospitium.

Weeren.

Callere. *vide* **Weer. j.** Callus.

Weeren.

Defendere, *vide* **Weer. j.** Arma, defensio.

weeren.

Impedire.

Weeren. j. weren.

Durare.

weerigh, duerigh.

Durabilis.

Weereld. j. wereld.

Mundus.

Weers-hoofd.

hol . j. draeyende windt. Turbo.

Weert. j. woer.

Alga. herba.

Weese, wees-kind.

Pupillus, orphanus. *ger. vveissle: sax. vveyse.*

weesen-huys.

Orphanotrophium.

weesen-meester.

Orphanotrophus, praefectus pupillorum.

weeselingh.

Pupillus, orphanus.

Weete, weet, pastel.

Glastum. *germ. gvvoid: gal. gvvede: ital. guado: ang. vvode.*

Weffel, weuel.

fland . j. streme. Vibex.

weffel.

Pustula siue tumor exilis ex aculeo muscae, apis, vespae, vel morsu pacilis.

Wegghe, wigghe.

ger. sax. sicamb. holl. fland . j. beytel. Cuneus. ger. vveck: ang. vvedge.

wegghe.

Massa. *ang. vvedge.*

wegghe.

Panis triticeus: libum oblongum. & Libum lunatum.

wegghe, boter-wegghe, wegghe boters.

Massa butyri oblonga, vtrinque acuta: butyrum cuneatum, in formam cunei coactum.

Wegghelen, wigghelen.

Voluere, inuoluere.

wegghen.

vetus. sax. sicamb. Mouere.

Wegh.

Via, iter. *ger. vvegh: sax. vvech: gal. voye: ital. via: ang. vvaye.*

wegh,

A, ab, de.

wegh.

Apage, apagete.

wegh-bladeren.

Arnoglossa, heptapleuros.

wegh-bree.

Plantago: herba passim in plateis siue viis nascens.

wegh doen.

Amouere, semouere, remouere, amoliri, auferre, tollere, asportare.

wegh draghen.

Asportare, auferre.

wegh-drijuen.

Abigere, propellere.

wegh-gaen.

Abire, recedere, discedere.

wegh-ganck.

Abitus.

wegh-gheld.

Vectigal, portorium. *vulgò* pauietrium: *quia penditur pro sternendis pauimentis siue plateis silice aut glarea: strastura in Legib. Francorum: nunc* strastura & vvegstura *Germanis dicitur. B. Rhenan.*

wegh-gheuen.

Donare, donatione alienare, dilargiri.

wegh-ghe-selle.

Comes.

wegh-gras.

Polygonum, proserpinaca, seminalis: centinodia, corrigiola, sanguinaria. *vulgò* gramen viarum.

wegh-haelen.

Auferre, tollere.

wegh-iaeghen.

Fugare, repellere, propellere, exigere.

wegh-komen.

Euadere.

wegh-laeghe.

Insidiae.

wegh-laeghen.

vetus. Insidiari.

wegh-legghen.

Seponere, reponere.

wegh-leyden.

Abducere.

wegh-loopen.

Aufugere.

wegh-maecken, wegh-gaen.

Abire, dare se in viam.

wegh maecken sijn goed.

Abalienare bona: & Testamento legare.

wegh-nemen.

Auferre, demere, adimere, tollere, semouere.

wegh-reysen.

Abire.

wegh-scheede, wegh-scheyde.

Compitum, biuium, triuium, quadriuium.

wegh-schencken.

Donare, donatione abalienare.

wegh-schicken.

Amandare, ablegare, dimittere.

wegh-schijte.

sic . j. weer-ooghe. Hordeolum, tuberculum in palpebris. *quod quidam fabulantur enasci cùm quis in via publica ventrem exonerat.*

wegh-senden.

Ablegare, amandare, abmittere.

wegh-sijn.

Abesse.

wegh-sijnde.

Absens.

wegh-sleckke.

Cochlea nuda, limax.

wegh-steken.

Abstrudere.

wegh-stooten.

Propellere.

wegh-stouwen.

Abigere, propellere.

wegh-strijcken.

Amouere.

wegh-strijcken.

Abire, discedere festinanter.

wegh-swemmen.

Abnatate.

wegh-trecken.

Abstrahere.

wegh-trecken.

Abire, discedere.

wegh-vaerd.

Iter.

wegh-vaerdigh.

Accinctus itineri.

wegh-vaerdigh man.

Viator.

wegh-vlieden.

Aufugere.

wegh-vlieghen.

Auolare.

wegh-voeren.

Abducere, auhere.

wegh-werpen.

Abiicere, reiicere.

wegh-werperken.

fland. Reiiculus.

wegh-werpsel.

Reiectamenta.

weghe.

Via, modus, ratio. **Te weghe brenghen.** Commodè applicare siue deducere rem aliquam, aptè accommodare: & Perducere ad exitum, peragere, efficere.

weghe.

Nomen, causa, gratia, ergo. **Van weghe.** Ob propter. **Van noods wege.** Necessitatis causa. **Van Gods weghe.** Dei nomine. **Van des lands-heeren weghe.** Auctoritate Principis, nomine Principis. **Sy is noch maeght van mijnen weghe.** Integra à me virgo est. **Groet hem van mijnen weghe.** A me salutem dic illi, meis verbis, meo nomine. **Be-taelen van iemands weghe.** Soluere, numerare, dare ab aliquo. **Vreesen van alle weghe.** Timere ab omni parte, ex omni parte. **Aller weghe.** Passim, vbique locorum.

weghen.

Dirigere in viam, monstrare iter, viam docere.

weghen ende wijzen iemanden.

Deducere & instruere aliquem.

Weghel.

fland. Trames, semita transuersa.

Weghen. j. waeghen.

Mouere.

weghen.

Librare, pendere, appendere, expendere, ponderibus examinare: pensare, ponderare, trutinare. *germ. vvagen: ang. vvaeye, vvaeyght.*

weghe-schaele.

Lanx.

wegher.

Ponderator, pensator, pensitator.

wegher. j. waegh-meester.

Libripens.

wegher.

ger. sax. sicamb. Potior, melior: potiùs, meliùs.

Wey.

Serum, pars lactis aquea, succus lactis. *ang. vvhey, vvhay.*

wey-kaese.

Lac coagulatum.

Weygh-beld. j. wijck-beld.

Weyck. j. weeck.

Mollis: maceratus.

weycke.

Maceratio. **Te weycke setten.** Macerare in aqua: insuccare liquore.

weycken.

Emollire, macerare humore aliquo. & Macerari, macerescere, madefieri. *germ.* *vveychen.*

Weycken.

sicamb. Cornum.

weycken-boom.

sicamb . j. weypken-boom. Cornus.

Weyde ghe weyde. j. in gewand.

Viscera animalium, exta. *ger. eyng vveyd.*

weyden, wt-weyden.

vetus. Exenterare, euiscerare.

Weyde.

Pascua, orum: ager pascuus vel compascuus, pratum.

weyden.

Pascere, impascere, compascere: pasci, impasci, compasci, carpere herbam, tondere, pabulari: errare. *germ. vveyden: ang. feede.*

weyd-boom.

vetus. j. wilghe. Salix ger. vveyden-baum, vvyd: ang. vwithie.

weyd-land.

Ager pascuus: pascua.

weyd-huys.

vet. sic Praetorium: magnificum aedificium in rusticis praediis & villa vrbana.

weyd-maend.

Iunius mensis: *mensis quo pecora in pascua ducuntur.*

weyd-man.

Venator, auceps: auceps rapacibus quibusuis auibus vtens, *Gesner. ger. vveydman: sax. vveydeman.*

weyd-mes.

Culter venatorius.

weyd-sack.

Pera venatoria, pera viatoria, bulga ascopera, mantica.

weyd-schaep.

Ouis pascalis: quae passim pascitur

weyd-veld.

Ager pascuus, compascuus.

weyd-tessche. j. wend-sack.

weyd-voghel.

Accipiter.

weyd-werck.

Venatio, aucupatio.

weydener.

Venator.

weyder.

vetus. **j. herder.** Pastor: qui pecus pascit.

weydigh.

Venaticus, venatorius: aucupio & venationi deditus.

weydsch.

Venaticus, venatorius.

weydsch man.

Venator, auceps.

weydelick vogel.

Accipiter, avis rapax.

Weydelick.

Magnus, validus, fortis, potens, bonus, probus: habilis, aptus: egregius, excellens.

weydelick.

Valde, vehementer, fortiter, potenter: probè: egregiè. *ger. vveydlich.*

weydelick geesselen.

Probè virgis caedere.

Weydelinck.

germ. sax. sicamb. Cymba, scapha, alueus, linter, lembus.

Weyfel, weyuel.

Viator, stator, apparitor, accensus: & Peditum praefectus. *ger. vveybel.*

weyfelen.

Vagari, vacillare, fluctuare, nutare, inconstantem esse: omni vento versari nunc his nunc illis partibus fauere: colludere cum vtraque parte.

weyfeler.

Homo vagus, inconstans, leuis, instabilis, vacillans, versatilis: homo lubrica & ancipiti fide, qui se diuersis applicat partibus: cothurnus, cothurno versatilior.

weyfeler. j. weyffel.

Viator, stator.

Weygh. j. weydigh.

Venatorius.

Weygh-beld j. wijck-beld.

Weygheren.

Negare, denegare, recusare, renuere, abnuere, detrectare, defugere.

weygheringhe.

Negatio, recusatio, repulsa, detrectatio.

weygher-teecken.

Renutus, capitis signum quo repulsa vel negatio significatur.

Weygher-teecken doen.

Renuere.

Weynden. j. wenden.

Vertere.

Weyn.

vetus. Dolor.

Weynen. j. weenen

Flere.

Weynigh.

Parum, paulum, modicum: & Parumper, paulisper. *germ. vvenigh.*

weynigh

Paucus, pauci. *sax. vvene: ang. vvene.*

weynigh.

vetus. Paruus, modicus.

weynigheyd.

Paucitas, exiguitas.

weynighlick.

Modicè, exiguè.

weynighsken.

Perpaulum, pauxillum, aliquantulum.

Weype, wepe, weypken.

sic. Cornus.

weypken-boom. j. cornoelie-boom.**Weyntelen. j. wendtelen.**

Voluere.

Weyren. j. weren.**Weyr-wolf. j. weer-wolf.****Weysteren.**

Mobilitare ante oculos.

Weytel.

sicam . j. schal-bijter. Scarabeus. *ang. betell.*

Weyte.

sax. sicamb. j. tervve & Triticum. germ. vveytze: ang. vvheate.

weyten-brood. j. witten-brood.

Panis triticeus.

Weyten.

vetus. fland . j. roetaerd. Graculus.

Weyt-kruyd.

ger. sax. sic. fris . j. weete. Isatis.

weyuel. j. weyffel.

Apparitor.

Weke.

Hebdomas, hebdomada. *vulgò* septimana, septiduum. *ger. vvoch: sax. vveke: angl. vveke.*

wek-merckt, weken-merckt.

Forum hebdomadarium: nundinae hebdomadarum.

weken.

sax . j. weycken. Macerare.

Wel.

Bene, bellè, rectè, probè: & Valdè: & Satis. *ger. vvol: angl. vvel.*

wel vele.

Bene multi. **Wel verre.** Bene longè. **Wel droncken.** Probè potus, appotus. **Wel lang.** Bene longus, valdè longus. **Wel te peerde.** Expeditus equo. **Wel te voet.** Expeditus pedibus. **Wel vroegh.** Planè manè, bene mane.

wel aen.

Age, agedum, hoc age: eia, sodes, macte.

wel aen zijn.

Bene valere: bene agi cum aliquo.

wel-daed.

Benefactum, beneficium, gratia

wel-daedigh.

Beneficus.

wel-daedigheyd.

Beneficentia, benignitas.

wel-doen.

Benefacere: & Beneficium praestare.

wel-eer.

holl . j. eer-tijdts.

wel-ghe-boren.

Generosus, nobili prosapia ortus, natalibus clarus, nobili loco natus: nobili genere natus.

wel-ghe-leghen.

Appositus, commodus, opportunus.

wel ghe-maeckt man.

Vir formosus.

wel ghe-maeckt werck.

Opus artificiosum, elaboratum, artificiosè factum.

wel-ghe-moedt.

Alacer.

wel-ghe-moedt.

Origanum. *ger. vvol gemuud: sax. vvolgemot.*

wel-ghe-val.

Voluptas, delectatio, placitum.

wel-ghe-vallen.

Complacere, collubere.

wel-ghe-vallen hebben.

Delectari, complacere.

wel hebben.

Satis habere, fortunas satis amplas habere, rem habere, facilè habere, facilè agere.

wel-hebbende, wel-hebbigh.

Satis diues, opulentus.

wel-kom zijn, wille-kom zijn.

Comiter excipi aduentu. *q.d. wel-ghe-komen . Ita quoque gal. bien venu: ang. vwelcome.*

wel-kom zijt dy.

Aduentus tuus est perquam gratus: optatò ades: optatus ades: optatus & gratus aduenis: expectatus venis: desideratus venis.

wel-kom heeten.

Aduentum felicem gratulari alicui: saluum aliquem aduenisse gaudere.

wel-kom-beker.

Philotesius crater.

wel-kom-gheld, in-kom-gheld.

Isagogicum.

wel-kom be-taelen.

Isagogicum persoluere

wel-kom-mael-tijd.

Coena viatica: qua peregrè reuersi amici excipiuntur: conuiuium aduentorium.

wel-komen.

Opportunè & optatò aduenire: & Aduentum gratulari.

wel-lust.

Voluptas, oblectamen, oblectamentum, delectatio, delectamentum, deliciae, libido.

wel-lust-soecker.

Epicureus, epicuri de grege porcus, homo voluptarius.

wel-lustigh.

Voluptarius, voluptuosus, delitiosus, libidinosus.

wel-lustighlick.

Voluptuosè: & Libidinosè.

wel-rieckende.

Fragrans, odoratus: bene olens.

wel-smaeckende.

Grati saporis.

wel-sprekende.

Eloquens, facundus, disertus.

wel sprekentheyd.

Eloquentia, facundia.

wel-sprekentlick.

Facundè.

wel staen.

Decere, conuenire.

wel-staende.

Decens, conueniens.

wel-stand.

Decorum.

wel-stand.

Salus, prosperitas.

wel-vaerd.

Bona valetudo, prosperitas, prospera valetudo, salus: incolumitas.

wel vaeren.

Bene valere.

wel-vaerende.

Sanus & saluus, vegetus, incolumis.

Welck.

Quis, quae, quod: qui. *ger. vvelcher: vetus sax. hwilce: ang. vvhich.*

welck van beyden.

Vter.

welcker-hande.

Qualis.

welcker-ley.

Qualis, cuiusmodi.

welcker-wijse.

Qualiter.

Welck.

vetus. Vietus, flaccidus, marcidus, fracidus. *ger. sax.* vvaelck.

welcke.

vetus. Marcor.

welcke. j. bleyne.

Pustula. *ang.* vvhelke.

welcken, ver-welcken.

Marcere, marcescere, elanguere, elanguescere.

Weld.

vetus. fris. j. ghe-weld.

weldigh.

vetus. j. ghe-weldigh.

Welde, weelde.

Voluptas, lasciuia, petulantia, deliciae, luxuria, luxuries. & Opulentia, diuitiae, opes.
vetus. sax. vvela: ang. vvelthe.

weldigh, welderigh.

Voluptuosus, lasciuus, petulans, luxurians, delicatus, plenus deliciis. & Diues, opulentus. *ang. vvelthy.*

Welfsel, weluinghe.

Camera, testudo, concameratio, fornix, arcus, apsis.

welfsel van den solder.

Lacunar, lacunarium, laquear, laquearium, laqueare, lacus: tignum concamerationis.

Welle, walle.

vetus. Aqua fontana, aqua putealis: & Scatebra, scaturigo: & Fluctus. germ. vvalle: ang. vvelle.

welle, walle.

Bullitio, ebullitio.

welle, sinck-sand.

Aestus, arena instabilis omnia absorbens & hauriens: & Charybdis, vorago, gorges vorticosus. . i. procella.

welle.

Cylindrus: & Sucula: & Palanga.

welle.

Voluolus: lignum teres instar cylindri, quo voluto aequatur solum: occa.

welle.

vetus. fland. Vertigo capitis.

wellen, wallen.

Feruescere, bullire, ebullire: vndare. & Scaturire, erumpere.

wellen

Voluere. *ang. vvallovv.*

wel-berd van d'orghelen.

Pinax, summa tabula foraminosa organi pneumatici.

wel-hout.

Cylindrus.

wel-sand.

holl . j. drif-sand.

wel-steen.

Cylindrus. *ger. vvalsteyn.*

wellen het melck.

holl. Lac tepefacere conficiendo caseo.

weller.

Silurus. piscis.

wellinghe.

Volutatio. & Scaturigo: & Bullitio. & Procella. & Gurges.

wellinghe.

sax. sicam. fland. campin. Iusculum. & Puls, pulticula.

Welpe. j. wulpe.

Catellus.

Welteren.

fris. sicamb . j. wentelen. Voluere, volutare. *ger. vveltzen: gal. veaultrer.*

Weluen.

Camerare, arcuare, fornicare. *ger. vvelben: sax. vvoelfen, vvoeluen.*

weluinghe. j. welfsel.

Weme. j. weeme.

Domus flaminis.

Weme.

sax. sicam . j. spijcker-boor. Terebra, terebellum. *angl. vvimble.*

wemelen.

sax. sicamb. Perforare terebra, terebrare.

wemelen.

Circumagere, obuersare, circumuersare: & Circumagi, obuersari, circumuersari:
micare: interpositis interuallis moueri: & Palpitare: frequenter & leuiter mouere.

Wen.

ger. sax. sicamb . j. wanneer. Cùm, quando.

Wenck. j. winck.

Nutus.

wencken. j. wincken.

Nuere.

Wenck.

vetus.. j. maeghden-palm.

Wendel. j. windel.

wendel-boom.

Iugum, liciatorium.

wendel-graet.

Cochlea, cochlis, scalae quibus per gyrum adscenditur.

wendel-steegher.

fland. Cochlea.

wendel-steen.

Cochlea.

wendel-trap.

Cochlea, cochlis, scalae cochlides, scalae in gyrum scansiles.

Wenden. j. winden.

Vertere.

wend-ijser, brand-ijser.

Crateuterium: ferrum in quo veru vertitur.

wendelick, wendigh.

Versatilis.

wender, winder. j. endtrick.

Anas mas.

wendtelen.

Voluere, volutare, circumagere, circumuoluere, versare. *germ.* *vveltzen.*

wendtelen int slijck.

Volitari in luto.

wendtel-graedt. j. wendel-graet.

wendtelinghe.

Volutatio, volutatus, us.

Wenghel.

sicamb. Ceruical.

Wengher.

sic. Scamnum prae foribus.

Wenigh. j. weynigh.

Parum.

Wennen.

vet. Ablactare. *germ.* entwvvennen: *ang.* vveane.

Wennen. j. ghe-wennen.

Assuefacere.

wensel. j. ghe-wente.

Assuefactio.

Wensch, wunsch.

Votum, desiderium, optatum, animi sententia. & Imprecatio. *germ. vvunsch: ang. vvish.*

wenschen, wunschen.

Optare, exoptare, precari, cupere, desiderare, expetere, auere. *ger. vvunschen: ang. vvishe.*

wenschelick.

Optabilis.

Wentelen. j. wendtelen.

Voluere.

Wepe. j. weype.

sicamb. Cornus.

Wepel.

vetus. fland. holl. Vagus, inconstans. & Vacuus, vacans.

wepel. j. weyfel.

Accensus. germ. vveybel.

wepel, wepeler.

Accensus, adscriptitius, vacans munere: liber à munus: priuatus: vacuus à negotiis publicis: immunis: liber ab onere siue officio publico.

wepelen. j. weyffelen.

Vagari.

wepel-steerten. j. wispel-steerten.**wepeler. j. weyffeler.**

Vagus, inconstans.

wepeler. j. wepel.

Accensus, &c.

Wepsch, weepsch.

sicamb. Insipidus, sine sapore aut odore.

Werck.

Stupa, lini stupa, linum vile, lini purgamentum, lana crassior & recrementitia. *sax.*
vverck.

Werck.

Opus, operatio, actus, opificium, negotium. *ger. vverck: ang. vvoorke.*

werck maecken van eenighe saecke.

Laborare de re aliqua: magnifacere, magnipendere rem aliquam. **Gheen werck maecken van eenigh dinck.** Paruifacere, paruipendere, nihilipendere, floccipendere, negligere rem aliquam.

wercken.

Laborare, operari, operâ moliri, opus facere, agere.

wercken het deegh. j. kneden.

Depsere, subigere farinam.

werck-alaem.

Instrumenta operariorum, arma.

werck-beeste.

Iumentum: pecus operarium.

werck-dagh, wercken-dagh.

Dies operosus, negotiosus, profestus.

werck-ghe-touwe.

Instrumentum.

werck-ghe-tuygh.

Instrumentum.

werck-gierigh.

Operosus.

werck-huys.

Officina, taberna, fabrica, ergasterium, opificis officina.

werck-lieden.

Operae, operarij, opifices.

werck-man.

Operarius, opifex. **Konstigh werck-man.** Mechanicus, operarius.

werck-meester.

Architectus, artifex.

werck-saem.

Operosus.

werck-schoen. j. voet, voet-maete.

Pes: *mensurae genus.*

werck-stadt, werck-stede.

Officina.

werck-steen.

Lapis operarius: lapis qui seruit opificum operis, vt cos.

werck-stuck.

Opus.

werck-tuygh.

Instrumenta, arma, organa, armamenta, supellex.

werckelick, werckigh.

Operosus. & Mechanicus.

werckelickheyd.

Efficacia.

wercker.

Operarius.

werckachtigh.

Operosus.

werckinghe.

Actus, operatio.

Werd, werder, weerd.

vetus. Insula: & Propugnaculum: septum. *sax. vwordt.*

Werdel. j. wordel.

Verticillum, verticillus, harpax.

Werden. j. worden.

Fieri.

Werder. j. weerd.

Insula.

Were.

Defensio. & Munitio, arma. & Agger.

were.

fland. Sepimentum.

were, weyre.

vetus. sax. Possessio.

were.

vetus. sax. ang. Luitio. Pretium redemptionis, mulcta pecuniaria ob hominem l sum aut occisum: pretium hominis: aestimatio capitis siue corporis: multa aestimationis capitis. &c. *Olim multae pecuniariae imponebantur caedi, rapinae, furto & multis aliis facinoribus: inter alias autem capitis erat aestimationis mulcta, & eius rei gratia aestimabantur quique, & à summo ad infimum. capite censebantur singuli: vt paret ex veteribus legibus Anglorum & Saxonum. Guil. Lambard. vulgò vvera, vverigeldium & vvergelta. q.d. pretium siue pecunia defensionis, vvergelta, inquit Hermannus Comes Nuenarius in legibus Ripuariis Francorum, est pecunia qua quis multam soluit aut redimit, à weren. i. defendere. & geld i. pecunia.*

were-gheld. j. were.

Luitio.

Wereld.

Mundus, orbis, orbis terrae. **wereld** dicitur à **weren**. i. durare, perdurare. *Mundi enim corpus ita conflatum est, & tam aptè cohaeret, vt vlllo modo nequeat dissolui nisi ab eo à quo est colligatum, vnde & aeternum asseruerunt Aristoteles, Plato, & alij. At manet incolumis mundus suaque omnia versat, Quae nec longa dies auget, minuitque senectus, Nec motus puncto currit, cursuque fatigat. Idem semper erit, quoniam semper fuit idem. Non alium videre patres, aliúmque nepotes Aspicient, &c. Cui neque principium est vsquam, nec finis in ipso. &c. Manil. 1. Astronom. germ. vvelt, vverelt: vetus ger. vvorold, apud Otfridum VVeissenburgensem: sax. vvoruld: fris. vvorldt: ang. vworld.*

wereldlick.

Mundanus: & Prophanus, laicus.

wereldlick recht.

Ius ciuile, humanum, caesarium, imperiale.

wereldsch.

Mundanus. & Profanus.

weren. j. weeren.

Defendere.

weren. j. weeren.

Durare, perdurare. *ger. vvaeren: sax. vvaeren, vveren.*

Werf, werue.

Actio, actus: *hinc een-werf, twee-werf, eerst-werf, lest-werf. &c.*

Werf.

vetus. Officina: & Villa: & Domus. & Area.

Werf.

Acta, aegialus, crepido litoris, ripa, moles, agger. **werf**, *inquit Ioan. Becan.* in fluminibus & mari *dicitur* id quod ultra natiuum ripae litorisve ductum in aquas ab hominibus est proiectum, ne naues vadi breuitate appellere prohibeantur: aut vt eo vis fluminum coerceatur.

Werm. j. warm.

Calidus.

Wermoed.

sax. sicamb. Absinthium. *ger. vvermut: sax. vvormte: ang. vvormvvoode, à vermibus necandis.*

Wern-ooghe. j. weer-ooghe.**Werp. j. worp.**

Iactus.

werp, werpte.

Stamen.

werpen, worpen.

Iacere, iactare, ruere, mittere, iaculari.

werpen de ionghen.

Foetificare, edere foetum, foetare.

werp-draed. j. werpte.

Stamen.

werp-gaeren. j. werpte.

Stamen.

werp-goed.

Merces proiectae in mare ad exonerandam nauem.

werp-ghisten.

Missilia.

werp-kote.

Talus emissarius.

werp loot. j. diep-loot.

werp-mael.

Iactus.

werp-net.

Funda, verriculum.

werp-pijl.

Spiculum, telum missile: iaculum.

werp-schijue.

Discus.

werp-schoepe.

Ventilabrum.

werp-steen.

Lapis missilis.

werpel, worpel.

ger. sax. Alea, tessera.

werpel-spel, worpel-spel.

Alea.

werpelick.

Missilis, iaculabilis.

werpelinck, worpelinck.

vetus. Reiiculus.

werpel-aersen.

fland. Recalcitrare. & Culum siue nates in sublime iactare.

werper, worper.

Iaculator.

werpte. j. scheer-draed.

Stamen.

Werre, werringhe.

Tricae.

werre.

vetus. Contentio, dissidium, inimicitiae, bellum: *vulgò* vverra, guerra. *gal.* guerre: *ital.* guerra, gara: *hisp.* guerra: *ang.* vvarre.

werren.

Turbare, intricare, confundere.

werren.

Contendere, dissidere.

werren.

vetus. Bellare. *gal.* guerroyer: *ital.* guerreggiare: *hisp.* guerrear: *ang.* vvarre.

werren.

Subigere intritam rutro.

wer-gaeren.

Fila intricata, tricae. & Homo litigiosus.

wer-gheest.

Phanaticus, vesanus spiritus, spiritus contradictionis.

wer-haeck.

Rutrum.

wer-voghel.

Perturbator, interturbator.

werringhe.

Tricae, contentiones, dissidia, discordia, interturbatio: confusio.

Wers, wirs.

vetus. Malus, nequam. & Malè.

wers, wars, warsch.

Contrarius, aduersus, malus. **Te wers zijn.** Contrarium esse, aduersari: & Abhorrere, fastidire. *Dicitur wers per syncopen. q.d. weders. ang. vvarsse, vvorsse. i. nequam, warste. j. nequissimus.*

wers-heyd.

Aduersitas: contemptus.

wers-heyd van spijse.

Fastidium.

wers-saem.

vetus. Contrarius.

werselen.

Reluctari, reniti, obniti.

wersel-hoofd.

Refractarius, contumax.

werselinghe.

Repugnantia, *contrarietas.*

werseler.

Refractarius, contumax, trico, contentiosus.

Werte, wratte.

Verruca. *germ.* *vvratze*, *vvartze*: *sax.* *vvarte*: *ang.* *vvarte.*

werte. j. worte.

Cereuisia mustea.

Weruel, woruel.

Verticulum, pessulus, repagulum, repages, obex. *gal.* *verrouil.*

weruel.

Gyrus, turbo, vertex, vortex. *ger.* *vvirbel*: *sax.* *vveruel.*

weruel

Spondylus, vertebra.

weruel.

sax. sic. Verticulum, spondylium.

weruel

sax. sicamb. Vortex, gurges.

weruel des hoofds.

Vertex capitis.

weruelen. j. draeyen.

Vertere.

weruelen.

Pessulo siue verticillo claudere.

weruel-been.

Vertebra, spondylus, mola, polus. *ger. vvirten: ang. vwhirlebone.*

weruel-poel.

Vertex, vortex, vorago, gurges. *sax. vveruel: ang. vwhirlepole.*

weruel-poel.

Physeter. *piscis. ang. vwhirlepole.*

weruel-sieck. j. woruel-sieck.

weruel-wind.

Turbo: ventus, contortus: vertex, vortex.

weruelen.

Gyros agere, in orbem versari. *ang. vwhirle.*

Werueleuren.

fland. Tergiuersari.

Werue. j. werf.

Actio, &c.

weruen

germ sax. sicam. Agere: & Petere. & Exercere. & Negotiari.

weruen.

vetus. Deposcere. & Solicitare. *ger. vvaerben.*

weruen, ver-weruen.

Acquirere cum labore. *Becanus.*

Weruen-hout.

Genus salicis ripariae. *q.d. werf-hout.* i. materia proiectorum siue molis: *conuenit enim molibus in flumina iaciendis & firmandis. Becan.*

Wes.

hol. Quid, quod.

weschen.

sax. Garrere, nugari.

wescher, waescher.

six. sic . j. swetscher. Nugator, gerro.

Weseke.

vetus. sax. sicamb. Cognata.

Wesel, weselken.

Mustela, mustella. *vulgò visela, à sono quem edit. q.d. vesel teste G. Agricola. ger. vviselin: ang. vveesel, vveasil, vvesil, vvesil.*

Wesemot.

sax. Plumbum cinereum. ger. vveyssmuth.

Wesen.

Esse. **Het wesen.** Status: conditio. **Het wesen des aen-sichts.** Vultus, os. **Het wesen oft t'ghe-laet.** Gestus, mores, vultus.

wesenheyd.

Essentia.

wesenlick.

Modestus, compositus, decens: vultu modesto siue venusto: & Mediocris, modicus.

wesenlicke schoonheyd.

Modica & modesta forma, stata, vxoria.

wesenlicken.

Modestè, compositè, decenter: & Mediocriter.

Wespe.

Vespa. *germ. vvespe: gal. guespe: ital. vespa: hisp. abispo: ang. vvaspe.*

wespe.

metapho. Oestrum, insania, furor.

Wesse.

Dilutum malti ceruisiarj: mustea ceruisia: decoctum. **i. worte.**

West.

Occidens. *germ. vvest: gal. ouest: ang. vvest.*

west-sterre.

Hesperus.

west ten zuyden.

Hypafricus.

westen-wind.

Zephyrus, sauonius. *ger. vvesten vwind, vvest: gal. ouest: vend d'ouest: ang. vvestvvinde.*

westelick.

Occidentalis.

westersche zee.

Mare occidentale.

wet.

vetus. holl . j. wat. Quid, quod.

Wet.

Lex. Dicitur wet à weten. i. scire. debent enim leges ab omnibus intelligi, vt inhibita declinent, & permissa sectentur. l. leges. C. de legibus. Eadem ratione lex quoque Latinè dici vicetur, quòd publicè legatur, vt omnibus nota sit. Mannius in Miscel. wet quasi wit dici ait, ab albo nempe praetoris.

wet.

Senatus, senatores.

wet-bancke. j. bancke van recht.

wet-breker.

Legirupa, qui legem frangit.

wet-ghe-leerd.

Legisperitus, iurisperitus.

wet-houder.

Iudex, nomothetes, nomophylax, senator.

wet-loos.

Exlex, illex. μ , iniquus, flagitiosus. & Excommunicatus. *vide ver-waeten.*

wet-steller.

Nomotheta, legifer, legislator, legumlator: lator legis, lator legum.

wette.

sax. Multa: poena tam pecuniaria quàm capitalis, quam iudex siue magistratus dicebat secundùm legem. *vetus. sax. vvithe.*

wettelick.

Legitimus: & Legitimè.

wettigh.

Legitimus. **Wettighe huys-vrouwe.** Vxor legitima, iusta. **Wettighe kinderen.** Legitimi liberi, iusti liberi, ex iustis nuptiis nati.

wetten.

vetus. sax. sicamb. Multare, multam dicere vel irrogare: & Multam praestare siue dare.

Wete.

Scientia: & Renuntiatio, relatio, significatio.

wete-loos.

Ignarus, inscius.

wete-lustigh.

Amans scientiae: cupidus scire.

weten.

Scire, tenere, intelligere, compertum habere, cognitum habere, non ignorare. *ger. vvisen.*

wetens.

Scienter. **Mijns wetens niet.** Non quod sciam. **Willens ende wetens.** Ex industria, data opera.

wetenisse.

vetus. Cognitio: scientia. & Testis, testimonium. *ang. vvitnesse.*

wetenlick, wetentlick.

Scienter, dedita opera, sponte, consultquòd.

wetenheyd.

Scientia, cognitio.

wetenschap.

Scientia, cognitio.

wetigh.

Sciens.

Wetscher.

ger. sax. sicamb . j. waet-sack. Bulga.

Wette.

germ. sax sicamb . j. drencke. Aquarium, lacus.

Wette, waete.

Acies cultri.

wetten, scherpen.

Acuere, exacuere, acuminare, procudere, in cote subigere.

germ. vwhetzen: ang. vwhette.

wet-steen.

Cos: lapis cuius in acuendo ferro est vsus: lapis naxius.

wettigh, waetigh.

vet . j. scherp. Acutus.

Weue.

vetus . j. webbe. Tela.

weuel.

Subtegmen, subtemen, trama. *ger. vvaefel: ang. vvoufe.*

weuel, weffel.

fland. Vibex.

weuel, weuel-worm. j. kalander.

Curculio. *ger. vviblen: ang. vuyuel, vveuil.*

weuel, boom-worm.

Midas: vermiculus in fabis nascens.

weuel.

sax. sicamb . j. hornbedor. Scarabeus cornutus.

weuel-draed.

Trama.

weuel-gaeren, in-slagh.

Subtegmen, subtemen, trama: fila quae stamini intertextuntur.

weuen.

Texere, telam conficere, radio telas percurrere, & insilia calcare: percurrere pectine telas. *germ. vvaeben: ang. vveaue.*

weue-ghe-touwe.

Tibicines, machina textoria, instrumentum textorium: fulcra textoria telam sustinentia.

weuer.

Textor.

weuers-boom.

Liciatorium, iugum.

weuers-spoele.

Radius textoris: pannelium, panuelium, *Varro.*

weuer-worm. j. weuel.

weuersse.

Textrix.

weuerije.

Textrina: officina textoris.

weuerije, weefsel.

Textura.

weuinghe.

Textus, textura.

VV I

Wichelen. j. wijchelen.

Hinnire. & Hariolari.

Wicht, wight.

ger. sax. sic . j. ghe-wicht. Pondus. ger. gevicht: sax. vvicht: ang. vveyght, vvicht.
Moles.

wicht.

Infans, puer. **Wichtken.** Infantulus. **Boos wicht.** Tellurus inutile pondus, homo scelerosus.

wicht-baerigh.

Ponderosus.

wichte.

vetus . j. waeghe. Libra.

wichten.

Vibrare, librare, ponderare.

wichtigh. j. ghe-wichtigh.

Grauis.

Wicke. j. vitse.

Vitia. *germ. vvicke: sax. vvicke.*

wick-boone.

sax . j. vijgh-boone. Lupinus. *ger. feigbonen.*

Wickelen, wigghelen.

Voluere, inuoluere. *ger. vviclen: sax. vviclen.*

Wicken. j. wichten.

Vibrare.

Wicket. j. wincket.

Wicker.

vet. sicamb . j. wijcheler. Augur.

wickerije. j. wijchelrije.

Wie.

germ. sic . j. hoe. Quí, quomodo.

wie.

Quis, qui. *germ. vver: ang. vvho.*

wie van beyden.

Vter.

wie groot. j. hoe groot.

Quàm magnus, quantus.

wie-danigh. j. hoe-daenigh.

wie vele. j. hoe vele.

Wiechelen. j. wijchelen.

Wiecke.

vetus. hol. sicamb . j. vloghel. Ala.

wiecke.

fland . j. lemmet. Ellychnium. ang. vveyke, vveke.

wiecke, wond-wiecke.

Turunda, linamentum, pannus, lemniscus, peniculus, penicillus, cuneolus. *sax. vveke.*

Wiede.

sax. sic . j. weyde. Vimen: & Salix: & Restis, funis.

wied-hamme. j. wijd-hamme.

Salicetum.

wiederick.

Salicaria.

Wieden.

Purgare. *gal. vuider.* i. vacuare.

wieden den acker.

Runcare agrum, runcare segetem, euellere inutilem herbarum luxuriam, sarrare, agrum purgare à noxiis herbis, exstirpare herbas inutiles. *sax. vveden: ang. vveede.*

wied-ijser.

Sarculum. & Marra.

Wiegh. j. wijgh.

Praelium.

Wieghe.

Cunae: cunabula: incunabula, alueus infantilis. *germ. vviagen: sax. vveege.*

wiegh-doecken.

Incunabula.

wieghen-tuygh.

Incunabula.

wieghen.

Mouere cunas.

wieghen, waeghelen.

Mouere, motare, ventilare.

Wiehen. j. wijen.

Wiel, spin-wiel, spoel-wiel.

Rhombus, girgillus.

wiel.

Rota, orbiculus versatilis. *ang. vvhete, vvhuele.* **Wielken.** Rotula: & Spira.

wiel, kolck, wiewinghe.

Vortex, vertex, contorta in se aqua: gurges: profundus in amne locus quo aqua circumagitur.

wiel-brood, wielken.

holl. fland . j. krakelinck. Spira, panis rotarius.

wielken.

hol . j. katerol.

wiewinghe. j. wiel.

Vortex.

wiel-essche.

Ornus, fraxinus siluestris.

Wiele, wiel-doeck, wijle.

Velum sacrarum virginum: plaga: velamen quo mulieres caput tegunt. *gal. voile: ital. velo, vela: hisp. vela: angl. vayle.*

wielen.

Velare, velo caput tegere.

Wieme, wimme.

sax. fris sicamb. Fumarium: locus vbi carnes suspensae fumo durantur & conseruantur: carnarium.

Wie-roock. j. wij-roock.

Thus.

wie-waeter. j. wij-waeter.

Aqua lustralis.

Wier.

fland. vetus . j. weer. Nodus, callus.

Wier.

holl . j. zee-gras. Alga, vlua, fucus marinus.

wieren.

vetus. Videre, lustrare: circumspicere: circumquaque aspicere, oculis ambire.

wieren.

Gyrare, circuire. *gal. virer: ital. girare.*

Wiesen.

ger. sax. sicamb. hol. Pratum.

Wist ende licht.

vet. hol. Leuis, temerarius

Wigghe. j. wegghe.

Cuneus.

Wigghehlen.

Voluere, inuoluere: & Motitare, vacillare.

Wigh-vier.

holl. Lignum cariosum nocte lucens: & Ligna materia facilè ignem concipiens: igniarium, fomes igniarius.

Wight. j. wicht.**Wihelen.**

ger. sax. sicamb. Hinnire.

Wij.

Nos. *ger. vvir: sax. vve: ang. vve, vvy, vvee.*

wij-lieden.

Nos, nos homines.

Wijch j. wijgh.

Praelium.

Wijchelen, wiechelen.

Hinnire. & Hariolari, ariolari, diuinare, vaticinari, augurari. *Ex equorum hinnitu Germanos praesagia experiri solitos, testis est Corn. Tacitus. Saxones quoque equorum hinnitus tanquam praesagia in primis obseruarunt.*

wijcheler.

Augur, ariolus, aruspex: diuinator futurorum.

wijchelrije.

Auguria, auspicia, aruspicia, diuinationes, hariolatio.

Wijck.

vetus . j. dijck. Agger.

wijck.

Propugnaculum, perfugium.

wijck.

Sinus maris, litus curuum, maris flexus. *B. Rhenan.* & Statio segura, vbi coniunctoribus aedificiis habitatur. *Adr. Iun.* & Sinus excurrrens fluminis, stagni, aut maris. *Andr. Altham.* & Castrum, *Alfricus Saxo* In **wijck** autem siue **wick** multa oppidorum & pagorum nomina desinunt apud Germanos & Anglos.

wijck.

Flexio, cessio.

wijck.

Vicus, regio, vrbis tractus: curia, & Quadriuium.

wijck.

vetus. Iurisdictio, ditio.

wijck beld.

vetus. sax. sicamb. Territorium, iurisdictio ciuitatis, quae lignea crucis statua erecta designari solet. & Ciuitas, oppidum, municipium.

wijck-beld recht.

Ius municipale.

wijck-huys, wijgh huys.

vetus. Propugnaculum: & Specula.

wijck-meester.

Magister vici, praefectus regionis in vrbe, tribunus: magister curiae.

wijck-wijs.

Regionatim.

wijcken.

Cedere, concedere, abscedere, recedere, diuertere. *ger. vveychen.*

Wijd.

Amplus, latus, spatiosus, fluxus, laxus, prolixus. *ger. vveyt: sax. vvyde: ang. vvyde.*

wijd, veel in-houdende.

Capax.

wijd ende breed.

Laxus, latus, latè patens. **Wijd ende breed ver-breydt.** Latè longeque diffusus, multis in locis disseminatus.

wijd ende woest.

Vastus.

wijd. j. verre.

Remotus. & Procul.

wijde, wijdde.

Amplitudo, latitudo, capacitas, spatium. **Wijdde tusschen beyden.** Interstitium, interuallum, intercapedo, spatium, distantia.

wijd-beck, wijd-back-huys.

Bucco, bucculentus: cui tumidiores sunt buccae aut os grandius.

wijd-loopigh.

Prolixus, latus, spatiosus, amplus, largus.

wijden, wijd maecken.

Ampliare, amplificare, dilatare, distendere, laxare.

wijders.

Ampliùs, vltteriùs.

Wijden. j. wijhen, wijen.

Sacrare, inaugurare

Wijde, wijje.

sax. sicamb . j. wiede. Salix: siler: & Vimen.

wijd-hamme.

Salicetum, viminetum.

wijddauw.

vetus . j. teenen. Vimina.

wijderick, wiederick.

sax. sic. Salicaria: lysimachium.

Wije. j. wijde.

Salix.

Wije, kiecken-wije.

sax. sicamb . j. wouwe. Miluus. *germ. vvey.*

Wije, wih, wih.

vet . j. heyligh. Sacer.

wijen, wien, wieden.

Purgare, lustrare.

wijen, wijhen.

Dedicare, dicare Deo, sacrare, consecrare, deuouere, inaugurare, initiare. *ger. vveyhen: sax. vvyhen.*

wijnghe, wijhinghe.

Initia, orum. *vulgò sacer ordo.*

wijnghe ont-fanghen.

Initiari.

wij-bisschop.

Initiator, episcopi vicarius. *vulgò suffraganeus. sax. vvyhelbischop*

wij-kruyd.

Verbena, herba sacra.

wij-nacht, wie-nacht, wih-nacht.

ger. sax. sicamb. fris. Natalis Christi. q.d. nox sacra siue sacrata: nam wih, wie, & weyh vetustissimis Teutonibus sacer est. & weyhen, wihen, wijen, Germanis superioribus & inferioribus dicitur sacrare siue consecrare. Est enim haec nox (vt canit Ecclesia) sacratissima, quam Deus veri luminis illustratione clarescere fecit.

wijn-nacht, *Adr. Iun. & B. Rhenan. dici putant à wijn. i. vinum: & nacht. i. nox. quòd diem noctemque epulari consueuerint olim Germani.*

wij-quast, wijhe-quast.

sax. sic. Aspergillum sacrum.

wij-roock, wie-roock.

Thus. q.d. fumus sacer: à suffitu siue fumante vapore in sacrificiis.

wij-roock oft wij-waeter vanden houe.

Fumus aulicus: splendidae & magnificae pollicitationes aulicorum, quae suo tamen carent effectu: aqua sacra aulicorum.

wij-roock-brand.

Thymiana.

wij-roock kasken.

Acerra, thuris arcula siue repositorium, nauicula apud Eccl.

wij-roock vat.

Thuribulum, acerra pensilis qua thus inter sacra spargitur.

wij-roocken.

Sacro fumo imbuere, spargere thura, fumigare odore Arabico: vaporare fumo.

wij-waeter.

Aqua lustralis, aqua sacra, consecrata.

wij-waeter-quispel.

Lustrica, aspergillum, aspensorium.

wij-waeter-vat.

Aquiminarium, amula, vas lustrale.

Wijer. j. vijuer.

Viuarium, piscina.

Wijf.

Mulier, femina. & Coniux, vxor; marita, nupta. *ger. vveyb: ang. vvife.*

wijf-wl.

holland. Vxorius: nimium obnoxius & deditus vxori.

wijfachtigh.

Muliebris, femineus: & Effeminatus, mollis: & Mulierarius, mulierosus.

wijflick.

Muliebris, femineus.

wijflickheyd. j. vrouwelickheyd.**wijfsch.**

Muliebris, femineus: & Effeminatus, mollis.

wijfsch beld.

vetus. germ. Femina.

Wijgh, wiegh.

fland. Conflictus, certamen, praelium.

wijghlick ridder.

vetus. Miles strenuus.

Wijghant, wiegant.

vet. flan. Gigas: & Bellator strenuus. & Vir fortis & potens. gal. geant: ital. gigante: hisp. gigante: ang. giant.

wijgh-huys.

vetus. Castrum, castellum.

Wijh, wije.

vetus j. heyligh.

wijhen. j. wijen.

Sacrare.

Wijle. j. wiele.

Velum.

Wijle.

Momentum, temporis spatium, tempus. *ger. vvhail: ang. vvytle. Ter wijle.* Interim, interea, tantisper. **By wijlen, som-wijlen.** Aliquando. **Onder-wijlen.** Subinde.

wijle.

Vice, vicem.

wijle.

Otium, tempus vacuum.

wijlen, wijlent, wijlents.

Olim. & Praeteritus, defunctus. *ger. vveyland.*

wijlen.

vet. Aliquando. vet. sax. huilum.

wijlen-eer.

vet. Olim.

wijlinghe.

Vicissitudo.

wijlken.

Paruum temporis spatium, paruum momentum.

wijlkens.

Parumper, paruo tempore: paulisper.

Wijme.

Pumila salix: & Viminale, vimen: & Salix viminalis: & Locus viminalis. & Transenna viminea.

Wijm-brauwe. j. wimp-brauwe, wind-brauwe.

Palpebra.

Wijn.

Vinum. . *germ. vveyn: sax. vvijn: gal. vin: ital. vino: hisp. vino: ang. vvine.*

wijn seck. j. roomerije.

Vinum Hispaniense. *gal. vin sec: ang. sacke.*

wijn tint, wijn van Alicanten.

Vinum atrum, rubeum.

wijn-arent.

sax. sicamb. Vindemia.

wijn-back.

Lacus: vas amplum in quod mustum proelo expressum recipitur.

wijn-balgh. j. wijn-baste.

wijn-basten.

Vinacea, orum.

wijn-bergh.

Vinetum.

wijn-besie.

Acinus, acinum, acinus vinaceus.

wijn-besie-steenkens.

Vinacea, orum: grana vuae.

wijn-blad.

Pampinus.

wijn-brauwe. j. wind-brauwe.**wijn-daede, wijn-daeye.**

Dactylus recens: fructus palmae arboris ab arbore statim decerptus. *q.d.* dactylus vinaceus: *ex dactylis enim recentibus & ab arbore statim decerptis vinum fieri auctor est Plinius lib. 14. cap.16.*

wijn-droessem.

Floces.

wijn-droncken.

Vinolentus, temulentus.

wijn-druyue.

Vua, racemus.

wijn-gaerd.

Vinea, vinetum. *q.d.* hortus vitibus consitus.

wijn-gaerd, wijn-stock.

Vitis.

wijn-gaerd-blad.

Pampinus, folium vitigineum.

wijn-gaerd-bouwer.

Vinitor, pampinator.

wijn-gaerd-looue.

Vitis compluuiata, vitis tecti in modum longè lateque fornicata: vitis pergulana, arcella.

wijn-gaerd-man.

Vinitor.

wijn-gaerd-mes.

Falx vineatica, putatoria falcula, scirpicula.

wijn-gaerd-planter.

Vitisator.

wijn-gaerd-rancke.

Palmes, sarmentum.

wijn-gaerd-rijs.

Sarmenta.

wijn-gaerd-rijsinghe.

Roratio: morbus vitium, quum deflorescentes rore laeduntur.

wijn-gaerd-scheute.

Pampinus, ramus foliosus à palmitate exiens.

wijn-gaerd-sleck.

Cochlea opercularis.

wijn-gaerd-snijder.

Fronator: putator vitium.

wijn-gaerd-snijdsel.

Sarmentum.

wijn-gaerd-staek.

Ridica, pedamentum vitis, adminiculum, sudes, statumen, pertica, palus.

wijn-gaerd-staketsel.

Iugum.

wijn-gaerd-stock. j. wijn-stock.

Propago.

wijn-gaerd-waeghen.

Iugum. & Vitis compluuiata: vitis pergulana: vitis arcella.

wijn-gaerd-worm.

Voluox, volucra, inuoluulus, conuoluulus, vermis qui vitem erodit.

wijn-gaerdenier, wijn-gaerder.

germ. sax. sic. Vinitor.

wijn-ghe-was.

Vinetum.

wijn-god.

Bacchus, Liber pater, Lyaeus.

wijn-heffe.

Flores, faex vini.

wijn-hoede. j. wijn-stande.

wijn-huys.

Oenopolium, taberna vinaria.

wijn-kanne.

Oenophorum, cantharus.

wijn-keller.

Apotheca, cella vinaria.

wijn-klaret.

Vinum rubellum. *gal. vin claret: ang. claret vyne.*

wijn-koop. j. lijf-koop.

wijn-kooper.

Vinarius.

wijn-land.

Terra vinealis, regio vitifera.

wijn lesen.

Vindemiare.

wijn-leser, wijn-plucker.

Vindemiator, vindemitor, vinitor, maturae vinitor vuae.

wijn-lesinghe.

Vindemia.

wijn-maend.

October. *q.d.* vindemialis mensis.

wijn-m de.

Mulsum, oenomeli.

wijn-mugghe.

Ephemera: culex vinarius: *vulgò* bibio.

wijn-nacht. j. wij-nacht.

wijn-persse.

Torcular, torcularium, torculus: torcular vindemiale.

wijn-pijpe.

Cadus, vas vinarium.

wijn-plucken. j. wijn-lesen.

wijn-plucker. j. wijn-leser.

wijn-pocke.

Pusula, phlyctaena.

wijn-pot.

Oenophorum.

wijn-rancke.

Palmes.

wijn-roede. j. visier-roede.

wijn-ruyte.

Ruta.

wijn-schenck.

sax. Oenopola.

wijn-snijden.

Vindemiare.

wijn-snijder.

Vindemiator.

wijn-snijdinghe.

Vindemia.

wijn-staeck. j. wijn-gaerd-staeck.

wijn-stande.

Labrum vinarium, cirnea, cupa.

wijn-steen.

Faex vini: lapidosa concretio ex vino in doliis: faex vini instar crustae concreta, cadorum vasorumque lateribus adhaerescens: robur vini: *vulgò* tartarum.

wijn-steenkens.

Vinacea, orum.

wijn-stock.

Vitis: & Propago vitis, malleolus.

wijn-stoop.

Oenophorum, cantharus.

wijn-struyck.

Vitis.

wijn-suyper.

Merobibus.

wijn-tap.

Oenopolium: taberna vinaria.

wijn-tapper.

Oenopola, tabernarius, vinarius.

wijn-tauerne.

Oenopolium, taberna vinaria.

wijn-tauernier.

Oenopola.

wijn-tijd.

Vindemia.

wijn-torsch.

Vua, racemus.

wijn-vat, toe-last.

Cupa, dolium: vas vinarium.

wijn-ver-kooper.

Oenopola: vinarius.

wijn-vlieghe. j. wijn-mugghe.**Wijnden. j. winden.**

Torquere, voluere.

Wijnd-brauwe. j. wimp-brauwe.

Wijp, wijpe. j. wip.

vetus. Fax.

Wijper.

fland . j. spijt.

wijperen.

fland . j. spijten.

Wijs.

Sapiens, prudens, cautus, catus, consultus, sagax, sciens. *ger. vveys: sax. vwise, vvite: ang. vise.*

wijs maecken iemanden eenige saecke.

Persuadere alicui rem aliquam.

wijs zijn.

Sapere.

wijse moeder.

sicamb. Obstetrix.

wijse vrouwe.

vetus . j. vroede-vrouwe. Obstetrix.

wijs-bol.

Aretalogus: tertius Cato: homo tetricus & grauis sermone.

wijs-dom.

Sapientia: & Iudicium, sententia iudicum, iudicatum, res iudicata. *sax. vvisdome: ang. vvisdome.*

wijs-segghen.

germ. sax. sicamb . j. waer-segghen.

wijs-seggher. j. waer-seggher.

wijs-sot.

Morosophus.

wijsheyd.

Sapientia, prudentia, sal.

wijslick.

Sapienter, prudenter, cautè.

Wijs, ghe-wijs.

Instar.

wijse, ghijse.

Ritus, modus, mos, ratio, tenor, modulus, forma via. *gal. guise: ital. guisa: hisp. guisa: ang. guyse.*

wijse van een lied.

Modus, modulus, modulamen, modulatio: numerus.

wijsen.

Monstrare, ostendere, indicare.

wijsen.

Iudicare, iudicium ferre, decernere.

wijser.

Monstrator, index: & Iudex.

wijser, wijs-vingher.

Digitus index, demonstratorius, salutaris.

wijser, ure-wijser.

Index horologii, gnomon: aeneus stylus horarum discrimina designans.

Wijte.

Incusatio, reprehensio.

wijte.

vetus. Mulcta, *vulgò* vvita.

wijten.

Incusare, imputare, adscribere: causam in aliquem reicere. & Obiurgare. *ang. tvvite.*

Wijtingh. j. wittingh.

Apua. & Asellua mollis.

Wijue. j. wijf.

Mulier.

wijuen.

vetus. Ducere vxorem.

Wijwe.

vetus . j. wouwe. Miluus.

Wiket. j. wincket.

Portula.

Wild.

Silvester, siluestris, ferus, agrestis, ferinus, indomitus, effrenis, effrenus, immansuetus.
germ. vvild: ang. vvild. dicitur wild, q.d. willende, à wille. i. voluntas: quòd pro voluntate & animi desiderio, absque ratione, impetu quodam feratur animal ferum.

wild ende woest.

Vastus.

wild.

Vagus.

wild. j. wild dier.

Fera.

wild-braed.

Ferina, caro ferina, ceruina, aprugna. *q.d.* ferinum assum. *Solent enim olim assari carnes ferarum, non, vt nunc ferè moris est, elixae instar artocrearum in clibano coqui: tostisque non elixis carnibus proceres & heroes vesci solent.* ger. *vvildbraet:* sax. *vvildbret.*

wild gast.

vide gast.

wilde.

sax . j. **wilde-waeghe.** Stagnum.

wild dier.

Fera.

wilde zee.

Oceanus, mare vniuersam ambiens terram.

wild swijn.

Aper.

wild-vanck.

Accipiter sorus: accipiter iunior, indomitus & vagabundus, qui nidum relinquens, plumis nondum mutatis, ab aucupe capitur domaturque. & *metaphor.* Homo iuuenis, ferociens, temerarius, refractarius, contumax.

wild vercken.

Aper.

wild vier.

Phlyctena, pusula: ignis siluestris: ferae papulae.

wilde waeghe.

sax. sicamb. Stagnum amplum quod vento mouetur absque procellis.

wildelingh, wilden appel.

Arbutum, vnedo.

willdelingh-boom.

Arbutus.

wildernisse, woestijne.

Eremus, solitudo, secessus.

Wille.

Voluntas, mens, nutus, animus, arbitrium, studium. *ger. vvil: ang. vvil.* **Wtersten wille.** *vide Wterste.*

wille.

Causa, gratia, ergò. **Om dies**

wille. Illius causa, illius ergò. **Om uwen wille.** Causa tua. *vulgò* causa tui.

wille, willeken.

Malleus maior fabri ferrarij.

wille-keur.

Arbitrium: & Electio libera: & Consensus: & Edictum.

wille-keuren.

Arbitrari & Eligere liberè: & Consentire: & Suffragari: & Edicere.

wille-keurer.

vetus. Arbitrator.

wille-kom. j. wel-kom.

wille-loos.

Impos voluntatis.

wille-moedigh.

Volens, lubens.

wille-veerdigh.

Promptus animo.

willen.

Velle. *ger. vvoellen: sax. vvyllen: ang. vvyll.*

willen. j. be-gheeren.

Cupere, studere.

wilt niet vreesen, doen.

Ne timeas, ne facias: Noli timere, noli facere. *&c. in sacra script. Eman. Sa.*

willens.

Volens, lubens.

willens ende wetens.

Prudens & sciens: volens, sviensque: consultò, consulta opera, destinata voluntate, dedita opera: ex industria, studio.

willigh, ghe-willigh.

Volens, voluntarius, vltroneus, spontaneus, lubens, facilis, non grauatus.

willigheyd, ghe-willigheyd.

Spontanea voluntas, prompta voluntas, lubentia.

willighlick.

Voluntariè, voluntariò, vltrò, sponte, sua sponte, lubenter, non grauatè, non inuitè, aequo gratoque animo. *ger. vvillighlick: sax. vet. vvilnung: ang. vvillingly.*

willighe, wilghe.

Salix. dicitur **willighe**, quòd *prompta & voluntaria sit in crescendo: sicut Latinè salix à saliendo & crescendo celeritate. ang. vvillovv tree. Gothis vvilga voluntas dicitur. Bon. Vulcan.*

willighen.

Saligneus.

willighen bosch.

Salicetum, salictum.

willighen.

Voluntarium facilemque reddere.

Wils.

sax. sicamb. Amia. piscis genus.

Wime.

fland . j. wijme. Vimen.

Wim-brauwe. j. wimp-brauwe.

Supercilium.

Wimme. j. wieme.

Fumarium, carnarium.

wimme.

germ. Vindemia.

wimmen.

germ. Vindemiare.

**Wimp-brauwe, wijn-brauwe, wijn-brae, wijnd-brauwe,
wijngh-brauwe, win-brauwe, wimbrauwe, oogh-brauwe.**

Supercilium: ductus pilorum supra palpebras. *haec dictio variè à variis scribitur & pronuntiatur.*

wimp-brauwen swertsel.

Calliblepharum. *Plin.* medicamentum quo supercilia denigrantur ad ornatum.

wimp-ooghen. j. pinck-ooghen.

Wimpel.

Velum, velamen. *gal. guimple.*

wimpel.

Vexillum.

wimper-doeck.

Velum, velamen: peplum.

wimpelen.

Velare, velo operire: inuoluere, implicare.

Wimpel.

vet. Terebellum. *ang. vvimble.*

Win. j. winne.

Agricola.

Winck. j. wincke.

Nictus oculi, nutus.

winck-ooghen. j. wincken.

Winckel.

ger. sax. sicamb. Angulus.

winckel.

Taberna, officina, ergasterium: opificis officina: taberna vbi merces exponuntur: pergula, locus accommodatus exponendis rebus venalibus.

winckel-haeck.

Norma, regula angularis, regula angulos explorans. *vulgò* quadra.

winckel-houder.

Propola.

winckel-knecht.

Tarnarius, institor.

winckel-maete.

Norma angularis, regula.

winckel tanden.

Dentes angulares, intimi, genuini.

Wincke, wencke.

Nictus oculi, nutus.

wincken, wencken.

Nictare, connuere: & Nuere, innuere, oculorum nutu signum dare. *germ. vvincken:*
ang. vvincke.

Wincket, wicket.

Portula, foricula, fenestella. *gal. vvichet, guichet: ang. vvicket.*

Wind.

Ventus, aëris fluxus, aëris fluor, flabrum, spiritus, flatus, flamen, aura. **Wind** *Becano*
dicitur à winden, siue wenden. i. vertere, voluere. quòd crebrò se & alia omnia
vertat & voluat: germ. vvind: gal. vent: ital. vento: hisp. vento: ang. vvijnde.

wind-aessem.

Spiritus, pneuma.

wind.

Crepitus ventris, flatus ventris.

wind gheuen. j. locht gheuen.

wind, wind-hondt, haes-wind.

Canis

venaticus: canis celer volucerque instar venti.

wind-bal.

Harpastum, follis pugillatorius, pila ventosa.

wind-brauwe. j. wimp-brauwe.

Supercilium.

winds-bruyd.

Turbo, ventus vorticosus: typhon, procella: vertex aquarum. *germ. vvinds-braut: sax. vvindsbrut.*

wind-busse.

Cucurbita *vulgò* ventosa.

wind-drooghe.

Vento aliquantulum siccatus.

wind-drooghen haerinck.

Halex recens, vento sicata, nec satis durata.

wind eye.

Ouum subuentaneum, zephyrium, hypenemium, irritum, vrinum, ventosum.

wind-gat.

Spiramen, spiramentum.

wind-haerinck. j. ver-waeyden haerinck.

wind hond. j. wind.

Canis venaticus.

wind-loos. j. wind-stil.

Tranquillus.

wind-licht.

ger. sax. sicamb . j. tortse. Fax taeda.

wind-maend.

germ. sax. sicamb. Nouember. *quibusdam* December. *q.d.* mensis ventosus. *dicitur etiam* winter-maend & windel-maend.

wind-meulen.

Mola alata, pneumatica: quae vento circumagitur.

wind-pijpe.

Canna pulmonis, animae canalis, aspera arteria.

wind-reghen. j. stof-reghen.

wind-stil. j. kalm.

Tranquillus.

wind-stilte.

Tranquillitas, malacia.

wind-storm.

Procella.

wind-stormigh.

Procellosus.

wind-vanck.

Spiritualis machina fodinae

wind-vanck. j. schutsel.

Obstaculum venti.

wind-vanck van de orghelen.

Epistomium: obturaculum quo continetur spiritus aut laxatur in organis.

wind-vlaeghe.

Turbo: procella.

wind-voghel, winter-voghel.

Arquata. *q.d.* ventorum auis, *ventos & tempestates praedicens.*

wind-weruel, weruel-wind.

Turbo.

wind-worm, wind-worp.

sax. sicamb . j. mol. Talpa.

windachtigh.

Ventosus.

winden.

vetus . j. waeyen.

windigh.

Ventosus.

wind-as, wind-asse.

Trochlea: rechamus, *Vitru.* Succula, *Veget.* Prehensio, *Caes gal. guindal: angl*
vvindlasse.

wind as-boom.

Vectis ergatae.

wind-as-boghe, wind-boghe.

Arcubalista, catapulta: arcus qui trochlea tenditur.

wind-as-gat.

Chelonia.

wind-as-voet.

Chelonia, ansae succularum.

winde-boom. j. windel-boom.

winde-kardeel.

sax. sicamb. Funis tractorius, opifer.

winde, katerol.

Trochlea. & Ergata.

winde-naghel.

Axiculus.

winde-seel.

Funis ductarius.

winde-stanghel, windel stangh.

Vectis.

winde.

Helxine cissampelos.

winde wrange.

Volubilis, conuoluulus, smilax, laeuis, campanula, scandulaca, coniugulum, funis arborum: *herba stipitibus & arboribus se circumuoluens.*

windel, wendel, windel-doeck.

Fascia, fasciola, inuolucrum, incunabula.

windel. j. poleye.

Trochlea.

windelen.

Fascis inuoluere siue vincire.

windel-band.

Fasciae.

windel-boom. j. wendel-boom.

windel-graed. j. wendel-graet.

Cochlea.

windel-maend.

vetus . j. wind-maend. December.

windel-stange. j. wind-boom.

Vectis.

windel-steegher.

fland. Cochlea.

windel-stock. j. garen-winde, haspel.

Girgillus.

winden.

Torquere, contorquere, intorquere obtorquere voluere, inuoluere, implicare, versare, vertere. *ger. vvinden: sax. vvennen: ang. vvinde.*

winden.

Sursum tollere. *gal. guinder.*

winden op een klouwen.

Glomerare.

winden. j. veschen.

Fasciis inuoluere.

wind-boom, wind-as-boom, windel stanghe.

Vectis ergatae: palus ligneus ferreusve quo circumagitur ergata traiecta aut succula.

wind boom, draey-boom, kapestand.

Ergata.

wind-boom, laecken-boom.

Liciatorium, iugum.

wind-brauwe, wimp-brauwe.

Supercilium.

wind-hals. j. draey-hals.

Torquilla.

wind-naghel, windel-naghel.

Axiculus.

winder. j. wender.**windsel.**

Inuolucrum.

windsel. j. kinds-doecken.

Cunabula, fasciae.

windtelen. j. wendtelen.**Winne, win, land-winner.**

Agricola, agricultor.

winne.

vetus . j. **hoeue**. Villa.

winnen.

Lucrari, lucrum facere, quaestum facere, proficere, rem facere, acquirere. *ger.* *gevvinnen*: *gal.* *gaigner*: *ang.* *vvinne*, *gaine*.

winnen, ver-dienen.

Mereri.

winnen den prijs.

Palmam ferre.

winnen den kost.

Quaerere sibi victum, parare sibi victum.

winnen den kost met spinnen ende weuen.

Lana ac tela victum quaeritare.

winnen. j. ver-winnen.

Vincere.

winnen t'ghe-dinghe.

Obtinere litem, obtinere causam, causam expugnare, vincere.

winnen de stad.

Potiri vrbe.

winnen de herten van t'volck.

Animos populi praeuertere amore, beneficiis: conciliare animos.

winnen, land winnen.

Colere agrum, colere terram, agere agriculturam, colligere fructus terrae. **winnende land.** Aruum, ager colonus.

winnen, kinderen winnen.

Gignere, generare, procreare, suscipere liberos.

winnende leden.

vet. Membra genitalia.

win-baer.

Vincibilis, superabilis.

win-hof.

louan . j. hoeue. Villa.

win-saem. j. win-baer.

winnelick.

Vincibilis, superabilis.

winnende land.

Ager, ager colonus, aruum.

winnende gheld.

Pecunia quaestuosa, foenore occupata.

winner.

Victor: & Colonus.

winner.

vetus. Genitor.

winninghe.

Quaestus, lucrum, emolumentum, captura.

winste.

Quaestus, lucrum.

winster.

vetus. Genitrix.

Wint. j. wind.

Ventus.

Winter.

Hyems, bruma. *germ. vvinter: ang. vvynter. Winter, quasi wind-heer.* j. ventorum dominus, dicitur Petro Nannio. *Becano autem, win-ter.* j. lucrum absumens. *vtramque etymologiam verisimilem approbo, confirmoque: Nannij quidem, carmine Ouidij, Imperium saeuis tempore ventis: Becani autem, varmine Virgilij; Frigoribus parto agricolae plerumque fruuntur.*

winter-appelen.

Serotina, autumnalia, hyberna mala.

winter-dagh.

Dies hyemalis, bruma.

winter-fruyt.

Poma serotina.

winter-goed.

Hybernae fruges.

winter-groen.

Limonium, beta syluestris, tintinnabulum terrae, pyrola.

winter-kersen. j. kriecken ouer zee.

Halicacabus, vesicaria. *vulgò* alkakengi.

winter-koe.

Vacca hyeme lac praebens. & Vacca sterilis.

winter-konincksken.

Troglodites passer. *q.d.* regulus hiemalis.

winter-kraye.

Cornix, cornicula.

winter-legher.

Hyberna, hybernacula: castra siue loca in quibus hyeme stant milites.

winter-legheren, winter-legher houden.

Hiemare, hybernare.

winter-maend.

sax. sicamb. December, brumalis mensis, brumalis december. *Superioribus Germanis nonnullis eodem nomine etiam* Nouember & Ianuarius *appellantur.*

winter oeft.

Poma hyberna, autumnalia, serotina: opora, fructus autumnales.

winter-rock, pijs.

Endromis.

winter-roosen.

Malva maior, hortensis: moloche.

winter-terwe. j. rogghe.

Siligo. *q.d.* triticum hybernum.

winterachtigh.

Hiemalis, hybernus, brumalis.

winteren.

Hiemare. **Het wintert.** Hyemat, hyems vrget.

wintersch.

Hybernus, hyemalis, brumalis.

Wip.

Vibratio, agitatio tremula atque subita.

wip, wip.

vetus. Fax, lumen. & Lux micans, lumen tremulum, coruscans, subito micans: vibratio luminis. & Nictus oculi. **Scheele wip**. Lumen obliquum, oculus limus: & Strabo, strabus: qui oculos habet distortos.

wippe.

vetus. Flagrum, flagellum. *ang.* *vvippe.*

wippe.

Tolleno, tollenon, ciconia: pertica putealis.

wippe.

Patibulum tollenonis instar *constructum*: furcilla.

wippe. j. stroppe-koorde.

Fidiculae.

wippen.

Micare, per interualla fulgere: & Pendere, atque tremulo motu agitari: & Agitare, vibrare.

wippen.

vetus. Caedere flagris, flagellare. *ang.* *vwhippe.*

wip-galghe.

Tollenon: & Patibulum.

wip-steert.

Gnaphalus: *auis plumis & cauda mobilibus.*

wip-steerten. j. wispel-steerten.

Agitare caudam.

wipperer.

sax. sicamb. Ardelio.

Wis. j. ghe-wis.

Certus, verus.

wis-konste.

Mathematica.

wis-konstenaer.

Mathematicus.

wis-seggher.

vetus sax . j. waer-segger. Augur, diuinus.

wislick. j. ghe-wislick.

Certò, certè.

Wisch, wische.

sax. sicamb. Pratum: *dicitur aliis wiesen.*

wisch.

Inuolucrum herbae, straminis, panni, &c.

wisch.

Penicillus, penicillum, peniculus, spongia. *ger. vvisch.*

wisch-doeck.

Peniculus, penicillus: peniculum, penicillum. *germ. vvischtuch.*

wisch, hoofd-wisch. j. hoofd-wronghel.

Cesticillus.

wisschen.

Tergere, detergere, verrere, purgare. *ger. vvischen.*

Wispel.

sax. sicamb. Corus: duo trimodij.

Wispelen.

Vacillare, vagari.

wispelen.

sax. Balbutire.

wispelen.

sicamb. Sibilare, susurrare, mussitare, mutire. *ang. vwhisper.*

wispeler.

Vagus, vagabundus.

wispeler.

sax. sicamb . j. lispeler. Blaesus, balbus.

wispel steerten.

Cercopissare: mota cauda adblandiri, motare caudam, iactare caudam.

wispel-duerigh.

Inconstans, vagus, mobilis.

wispel tuyte.

Homo mobilis, inconstans, vagus.

Wisperen. j. wispelen.

Insusurrare, in aurem dicere leui susurro. *ang. vvisper.*

Wisse.

Vimen.

Wisse houts.

Fascis lignorum maiorum: ligna maiora in fasces ligata, foco destinata.

wisse.

Restis.

wis-hout. j. wisse houts.

Fascis lignorum maiorum.

Wissel, wisselinghe.

Permutatio: & Collybus, pecuniae permutatio. *vulgò* cambium, concambium. *ger.* *vvechsel*: *sax.* *vvesel*.

wissel. j. wissel bancke.

Trapeza.

wissel-baer.

Mutabilis.

wissel-balgh. j. wisselinck.

Puer subdititius.

wissel-bancke.

Trapeza, mensa, taberna argentaria, numularia: argentaria, ae.

wissel-brief.

Tessera collybistica, tessera nummaria: scheda qua exhibitae pecuniae repraesentantur.

wissel-kruyd.

Thlaspi.

wissel-loon.

Collybus.

wissel-roede. j. visier-roede.

wisselen.

Mutare, permutare, alterare.

wisselen het gheld.

Commutare, permutare nummum: nummo maioris pretij accepto minutam pecuniam per partes reddere. *germ. vvechslen: sax. vvesselen.*

wisseler. j. banckier.

Argentarius, nummularius, collybista, mensarius: qui quaestum facit foenerandis permutandisque pecuniis.

wisselinck, wissel-balgh.

Puer subditus subdititius, suppositus, supposititius.

wisselinghe.

Commutatio, permutatio pecuniae, collybus.

Wissender.

vide Weeme.

Wit,

vetus . j. wet. Lex.

wite, witte.

vetus . j. wete. Notitia, scientia, prudentia: & Ingenium. ang. vvitte.

witen.

sax. fris. sicamb . j. weten. Scire.

witigh, wittigh.

vet. holl. Sciens, prudens, ingeniosus *ang* *vvitting*, *vvyttie*.

witelick, wittelick.

hol . j. **wettelick**. Legitimus.

wit-heer.

Auus fortè à scientia: fortè ab alba canitie sic dictus.

witeken, witteken.

fland. campin. Auia.

wite, witigh, witte, wittigh.

vetus. Sciens, prudens, peritus: *hinc* **ael-wite**, **ael-witigh**.

wite-vrouwe, witike-wijf, witte-vrouwe, wit-vrouwe.

fris. sicamb. Lamia, larua: saga, maga, mulier sciola: incantatrix: *sic dicta, quòd multa scire velit: qua ratione etiam saga & maga Latinis vocatur.* *ang.* vvytche.

wittigh.

vetus. Sciens, prudens. *ger.* vvitzig. *vetus. sax.* vvite: *ang.* vvittie.

wittighen.

sax. fris. sicamb. Vaticinari, hariolari, augurari: & Significare, praenuntiare.

wittigher.

sax. fris. sicamb. Vaticinator, hariolus, haruspex.

witingh wittingh.

vet. Magus, sciens: & Ingeniosus, solers: & Gnarulus, sciolus. *ang.* vvitting, vvittie. *Hinc Louentsche witting, dicitur* Sciolus Academiae Louaniensis alumnus.

Wit.

Albus, candidus, niueus, lacteus, cygneus, olorinus, eburneus. *ger.* vveiss: *sax.* vvit: *ang.* vwhite.

wit, grijs.

Canus, incanus.

wit gheld.

Moneta argentea.

wit wachs.

Cera punica, candida.

wit der ooghen.

Album oculi, albugo.

wit vanden boom. j. spint.

Alburnum.

wit vanden kapuyn. j. spier.

q.d. album. gal. blanc du chapon.

wit vanden doel. j. doel-wit.

wit van d'eye.

Albumen oui, albor oui, candidum oui.

wit daermen nae schiet.

Scopus.

wit brood, witten brood.

Panis candidus, primarius, siligineus.

wit gaerwer.

Alutarius.

wit-grauw.

Leucophaeus.

wit-haerigh.

Canus.

wit-heer.

Auus. *vide wite.*

wit-maecker.

sicamb . j. wit-gherwer. Alutarius.

wit-man.

vetus. sicamb. Viduus.

wit-moes.

Athera: puls ex tritici farina lacti permista: leucophagum: cibus lactarius.

wit-penninck. j. twaelfhallery.

wit-quispel.

Penicillum tectorium.

wit-visch.

Apua, phalerica, alburnus, pisciculus candidus.

wit-vrouwe. j. weduwe.

Vidua, *q.d.* alba mulier: *matronae enim lugentes tam apud nos quàm apud Romanos albis vsae sunt vestibus olim: & nunc temporis in Gallia & Belgio stola pulla indutae & candido linteo, luctum ostentant.*

wit-vrouwe, wite-vrouwe. j. alue, aluinne.

Larua. & Saga, venefica. *vulgò* alba mulier, Sibylla alba. *ang.* *vvitche.*

wit-wercker. j. weeck-wercker: & kleyn-wercker.

witachtigh.

Albidus, subalbidus, candidulus: subcandidus.

witheyd, wittigheyd.

Albedo, candor.

witte.

sax. sicamb. As assis, quadrans: semiobolus.

witte, wite van den waeghen.

fland . j. huyue. Tympanum currus, *ex linteo albo plerumque constans.*

witteken. j. witeken.

Auia.

wittekens.

Candidulus.

witten-brood, wit brood.

Panis candidus, primarius.

witten-brood. j. weyten-brood.

Panis triticeus.

witten donder-dagh.

Ferea quinta maioris hebdomadae. feria Coenae Domini: pridie parasceues. *q.d.* albus dies Iouis: *quòd stips triticea, hoc est, triticum, & triticei siue albi panes in feria caenae Domini, siue pridie parasceues, post prandium, & die parasceuis ante prandium, eleemosynae loco erogentur pauperibus: vnde Galliae quibusdam locis ieudy blanc, & ipsa eleemosyna panicea siue triticea, blanc dieu dicitur. Germanis etiam quibusdam weyssfridtag, witfrijdagh: aliis, nempe Coloniensibus, & Iuliacensibus, mendel-dagh & menghel-dagh dictus: & mendel-brood, siue menghel-brood, panis ex farragine, tritico nempe & secali, qui tunc pauperibus erogatur: panis autem candidus in templo sacerdotibus distribui solitus pridie parasceues, qui menghel-brood Iuliacensibus; Flandris Brugensibus krickemicke vocatur.*

witten-son-dagh.

vetus. sicamb. Dominica in albis: octaua paschae: à candidis vestibus quibus veteres octo diebus à sabbatho paschae vsque ad sabbathum sequens solent post baptismum *vti. germ. vveissontag.*

witten-son-dagh.

vetus. fland. Dominica Pentecostes. *ang. vwhitsondaye.-*

witten-vrijdagh.

vetus. ger . j. goeden vrij-dagh. vide witten donder-dagh.

wit-wortel.

Polygonatum. *vulgò sigillum Salomonis. ger. vveissvvurth: sax. vvitvvortz: ang. vvyte vvurt.*

wittigheyd, witheyd.

Albedo.

witten.

Candefacere, dealbare, gypsare: albarium inducere.

wit-quispel, wit-quast.

Peniculus tectorius quo albarium inducunt parieti.

witsel.

Calx vda qua dealbatur paries, gypsus: tectorium: alborium, opus albarium.

wittigheyd. j. witheyd.

Albedo.

wittingh. j. wit-vischken.

Apua: alburnus.

wittingh, wijttingh.

Asellus mollis: piuscis argenteo splendore è genere asellorum mollissima carne. *ang. vwhyting.*

witteken. j. witeken.

Auia.

witte. j. weduwe.

Vidua.

Wittingh. j. witingh.

Sciolus.

VV L

Wl.

Vlula, noctua. & *metaphor.* Homo stolidus & improbus. *ger. vl, eul: sax. vvle: gal. hulote: ang. ovvle.*

VV O

Woack.

vetus. hol. j. dood-kleed. Amiculum ferale. *Adr. Iun.*

Wocke.

sax. Funiculus.

Wocke.

sax. sicamb . j. spin-rock. Colus.

Woe.

sicamb . j. hoe. Quomodo.

Woecker.

Foenus, vsura, fructus è pecunia foenori data collectus. *ger. vvucher: sax. vvoker.*

woecker.

fland. brug Vsurarij taberna.

woecker-gheld.

Nummi vsurarij: aes circumforaneum: pecunia è tabernis argentariorum foenori accepta: pecunia foeneratitia.

woecker-wijse.

Foeneratò, cum foenore.

woeckeren.

Foenerare, foenerari, foenori dare, vsuram facere, exercere, agitare: & Augere.

woeckerer.

Foenerator, danista, vsurarius

woeckerije.

Foenus, foeneratio.

woekersch.

Vsurarius, foeneratorius.

Woed, woede.

Rabies, furor, insania.

woeden.

Furere, insanire rabie, rabire, saeuire, agitari *ger. vvueten: ang. vvoode.*

woeden

vetus . j. vloeden. Fluere.

woedigh, ver-woedt.

Furiosus, furibundus, rabidus, saeuus. *ger. vvuetig: ang. vvoode.*

woeder.

vetus. sax. sicam. Tyrannus. ger. vvueterig: sax. vvoeter.

woederije.

vetus. Tyrannis.

woedenisse.

Rabies, furor. *ang. vvoodnes.*

woedigheyd.

Rabies, furor.

woedighlick.

Rabidè, furiosè.

Woegh-steertken. j. swaelm-steertken.

Subscus.

Woel, ghe-woel.

Scaturigo: & Tumultuatio. & Pressura.

woelen.

Scaturire, scatere, abundare. & Tumultuari. & Volutare.

woeldigh.

Abundans.

Woelen.

fland . j. worghen. Premere, angere, stringere, obstringere, constringere, torquere.

Woelteren in het slijck.

Volutare in luto. *gal. veaultrer.*

Woelghe.

fland . j. hoelie, steen-kolen. Carbones saxei.

Woens-dagh.

meliùs & frequentiùs goens-dagh. Dies Mercurij. *ang. vvednesday, vvensday.*

Woer.

zeland. Algae herbae species, *hollandis wier dicitur.*

Woer-haen.

vetus. Phasianus.

Woesset.

Vestis subserica.

Woesteyn. j. fusteyn.**Woest, wuest.**

Vastus, vastatus, depopulatus, desertus. *ger. vvuest: gal. gasté: ital. guasto. & Sordidus, obscoenus, turpis, squalidus, deformis: incultus*

woest land. j. ver-woest.**woest mensch.**

Homo agrestis, syluester, syluestris, rusticus, durus, indomitus, inconstans, animo volubili, indomito & irrequieto, nulli rei satis attentus.

woesten. j. ver-woesten.

Vastare. *ger. vvuesten, vervvuesten: gal. gaster: ital. guastare: hisp. gatar.*

woesten.

vet. zeland. Exterminare, in exilium agere, proscribere.

woestijne, woestenije.

Eremus, secessus, solitudo, desertum, vasta solitudo, solitudo deserta, locus solitarius. *vulgò* vastina.

woestheyd.

Vastitas, vastitudo, desolatio: & Sordes. & Inconstantia, animi volubilitas.

Wolcke.

Nubes, nubilum: vndae aëriae. *ger. vvulck.*

wolcksken.

Nubecula.

wolckachtigh.

Nubilus.

wolcken.

Nubilare, nubilari.

Wolf.

Lupus. *ger. vvolf: sax. vvulf: ang. vvolve.*

wolf.

holl. sic. Tinea, apiaria, araneae instar telam texens.

wolf. j. wolfs-pels.

Mastruca: diphthera.

wolf.

Phagedaena: herpes exedens, vlcus depascens. *vulgò* lupus: cancri genus, cutim, & subiectam carnem serpendo ad ossa vsque corrodens ac vorans, instar lupi.

wolf.

ger. sax. Paratrimma, intertrigo.

wolfinne, woluinne.

Lupa.

wolfken.

Paruus lupus.

wolfken.

Lycisca, lycas, canis lupo similis.

wolfs.

Lupinus.

wolfs-besien.

Herba paris siue paridis: vua lupina, vua vrsa.

wolfs-ghe-bit.

Lupatum.

wolfs-klauwe.

Lycopodium, pes lupi: herbae genus.

wolfs-kruyd.

Aconitum.

wolfs-maend.

December. *q.d.* luparius mensis: *quòd scilicet lupi tum atrociùs grassentur.*

wolfs-mantel, pels-rock, wolfs-pels.

Rheno: mastruca.

wolfs-melck.

Tithymallus, lactuca marina. *q.d.* lac lupinum. à lacteo succo qui ex tithymallo manat.

wolfs-pels.

Mastruca: diphthera: vestis confecta ex luporum vel vrsorum pellibus.

wolfs-scheet, bult.

holl. Lupi crepitus, fungus glomeratae rotunditatis spongiae non absimilis. *germ.* bubenfist: *gal.* vesse du loup: *ital.* vescie de lupo.

wolfs-tanden.

Dentes lupini siue siluestres: dentes parui qui postrema parte maxillae equorum adnascuntur.

wolfs-wortel.

Aconitum, napellum luteum, luparia.

Wolle.

Lana. *ger.* vvul: *sax.* vvulle: *ang.* vvolle.

wolle metter iecken. j. ieck-wolle.

Lana succida.

wolleken aen bloemen ende kruyden.

Lanugo.

wol-blad, wol-kruyd.

Verbascum.

wol-haer, wol-haerken.

Lanugo.

wol-kaerder.

Carminarius, carminator.

wol-kaerdster.

Carminaria, carminatrix.

wol-klopper.

Carminarius.

wol-kruyd, wol-blaederen.

Verbascum, lucubra, lucernalis herba, candela regia, candelaria: *officin.* tapsus barbatus.

wol-locke, wol-vlocke.

Floccus.

wol-slaegher. j. wol-kaerder.

wol-man.

Lanarius.

wollen, wullen.

Laneus.

wollen hemde. j. lijf-rocksken.

wollen laecken.

Pannus laneus.

wollen socke.

Pedule.

wollen-werck.

Lanificium, lanicium, lanae opificium.

wollen-wercker.

Lanarius, lanifex, lanificus.

wollen werckster.

Lanifica.

wollen-weuer, wullen weuer.

Lanarius, textor lanarius.

Wollinck.

Farraceum: ex alica farris edulium.

Wolpe. j. wulpe.

Catulus.

Wommelen.

sicamb . j. krielen. Scatere.

Wompelen.

vetus. fland . j. wimpelen.

Wonde.

Vulnus, plaga. *germ. vvunden: sax. vvnd: ang. vvounde.*

wonden.

Vulnerare, sauciare, infligere vulnus, inferre vulnus vel plagam.

wond-arste.

sax. sicamb. Chirurgus medicus vulnerarius. *germ. vvund-artzet.*

wond-arstedije.

Chirurgia.

wond-ijserken. j. tintel-ijserken.

Specillum.

wond-kruyd.

Solidago.

wond-kruyd. j. smeer-wortel.

Crassula maior, fabaria, faba crassa.

wond-mael. j. wond-teecken.

Cicatrix.

wond-meester.

Chirurgus.

wond-olie.

Oleum vulnerarium.

wond-plaester.

Pittacium, emplastrum vulnerarium.

wond-salue.

Vnguentum vulnerarium.

wond-seerken.

Crustula vulneris.

wond-teecken.

Cicatrix.

wond-wiecke.

Turunda.

Wonder.

Mirum, res mira, miraculum, admiratio. *germ. vvonder: sax. vvunder: ang. vvonder.*

wonder-baer.

Admirabilis, admirandus, mirus, mirificus, mirabilis.

wonder-baerlick.

Admirabilis: & Admirabiliter, mirabiliter: mirificè.

wonder-boom. j. kruys-boom, molenkruyd.

Ricinus. *germ. vvunderbaum: sax. vvunderbom.*

wonder-daed.

Miraculum.

wonder-daedigh.

Mirificus.

wonder-reden.

Paradoxum.

wonder-saem.

vetus. Mirabilis.

wonder-teecken.

Prodigium, ostentum, portentum, signum.

wonder-werck.

Miraculum.

wonderen. j. ver-wonderen.

Mirari, admirari.

wonderlick.

Mirabilis, mirus, admirandus, admirabilis.

wonderlick, wonderlicken.

Mirabiliter, admirabiliter, mirè, mirificè, mirum in modum: mirandum in modum.

Wonne, wunne.

germ. sax. sicamb. Gaudium. & Gratia.

won-saem.

vetus. Iucundus, laetus.

wonne-maend.

sax. sicam. Maius mensis, *sic dictus Carolo Magno. q.d.* mensis amoenitatis & gaudij.
Mich. Beut.

Wons-dagh. j. woens-dagh.

Woon.

vetus . j. ghe-woon. Suetus.

woon.

Habitatio, habitaculum.

woonen.

Habitare, morari, commorari, mansionem habere, sedem habere, stabulare, stabulari, manere, consistere in loco aliquo. *ger. wonen: sax. wanan.*

woon-baer.

Habitabilis.

woon-huys.

Domicilium, habitaculum.

woon-plaetse.

Habitaculum, habitatio, sedes, domicilium.

woon-stad.

Habitatio, habitaculum, locus habitationis.

woon-stede. j. woon-stad.

Habitatio, habitaculum

wooner.

Habitator, cultor.

wooninghe.

Habitatio, habitaculum, mansio, domicilium, aedificium.

wooninghe

hol. Domus rustica.

woonlick.

Habitabilis.

woonlick.

vet . j. ghe-woonlick. Consuetus.

woonte.

vetus . j. ghe-woonte. Consuetudo. *ang.* *vvonte.*

Woord.

Verbum, dictio, oratio, locutio, sermo, vox. *germ.* *vvort:* *sax.* *vvord, vvoerd:* *ang.* *vvoorde, vvorde.*

Woord, woord-teecken. j. lose.

Symbolum, bellicum symbolum.

woord doen voor iemanden.

Postulare pro aliquo, agere causam alicuius, agere pro aliquo.

woord-boeck.

Dictionarium.

woord-strijd.

Velitatio, rixa.

woord-prachtigh.

Magniloquus.

woord-rijck.

Verbosus.

Woorde.

holl. fris . j. endtrick. Anas mas.

Wordel, werdel, woruel.

Verticillus, verticillum, spondylus, harpax. *germ. vvirtel: ang. vvorle, vvharle.*

wordel, wordel-been, rug-graet-been.

Spondylus, nodus, seu vertebra spinae.

Worden.

Fieri, effici, exire, euadere. *ger. vviriden, vverden: sax. vvariden, vverden, vvurden. Piam & Scripturae sacrae consonam etymologiam reputo, si **worden**. i. fieri, & **woord** siue **word**. i. verbum, eiusdem fiant prosapiae. Verbo enim Domini caeli firmati sunt, & spiritu oris eius omnis virtus eorum: quoniam ipse dixit & facta sunt, ipse mandavit & creata sunt: Psal. 32. Dixit Deus, fiat lux, & facta est lux. dixit, fiat firmamentum, & factum est ita. dixit, congregentur aquae, & factum est ita. dixit, germinet terra, & factum est ita, &c. Genes. 1. Verbum tuum Domine, opus perfectum. Verbum tuum processit, & opus statim fiehat: 4. Esdr. 6. Phrasi autem Hebraica Verbum pro re gesta siue facto accipitur. Luc. 2. Videamus hoc verbum quod factum est. & 2. Paralip. 36. Reliqua verborum Ioacin & abominationes eius quas operatus est, &c. Sic quoque sermo, res vel factum dicitur Genes. 24, 50. Exod. 16, 16.1 Reg. 21, 2. 2 Reg. 12, 21. 3 Reg. 15, 5. 4 Reg. 11, 5. 2 Paralip. 13, 22. & 23, 3. Iob. 6, 9. & 27, 14. Psal. 55, 5. & 63, 6. Prou. 25, 2. Sap. 2, 2. Ierem. 14, 1. & 40, 3. Dan. 28, 11, 23. 1 Mach. 6, 3. Matth. 21, 24. Act. 8, 21. Rom. 9, 7 vt annotauit Emanuel Sa, in sacrae Scripturae Phrasibus:*

Wordt.

sax. sicamb . j. werdt. Septum.

Worgh in de kele.

Angina, synanche.

worghen, wurghen.

vetus. Stringere, premere.

worghen, wurghen, ver-worgen.

Strangulare, suffocare, praefocare, angere,

viam spiritui praecludere, stringere gulam vel guttur, obstringere fauces. Laqueo collum obstringere, comprimere: obtorto collo praefocare, stringendo gulam necare: laqueo gulam frangere. *ger. ervvurghen.*

worghen.

vetus. sax. Iugulare, necare.

worgh-euel.

Angina.

worgh-peyren.

Pyra strangulantiā, stringentiā gulam.

worghinghe.

Strangulatio, suffocatio.

World.

fris. ang. j. wereld. Mundus.

Worm.

Vermis. *ger. vvurm: ang. vvorme.*

worm der peerden.

Verminatio: vitium in iumentis cū a verme infestantur.

worm, aerd-worm, pier.

Lumbricus, tinea, intestinum terrae. **Wormken.** Vermiculus.

worm-kruyd.

Absinthium scriphium vel marinum: semen lumbricorum.

worm-kruyd, reyn-vaeren.

Parthenium mas.

worm-sieck. j. wormigh.

worm-siekte in den buyck.

Vermina, orum.

worm-steke.

Vermiculatio, caries.

worm-stekigh.

Vermiculosus, vermiculans, vitiosus.

worm-stekigh worden.

Vermiculari, cariem trahere, carie infestari.

worm-woedt. j. wermoedt.

Absinthium.

wormachtigh.

Verminosus, Vermiculans.

wormigh peerd.

Iumentum farciminosum: cui fistulis quibusdam subtercutaneis corruptus humor manat, plurimasque toto corpore collectiones patitur. *Adrian. Iun.*

wormte.

sax. sicamb. Absinthium.

wormten-wijn.

Absynthites.

Worminghe, wormene.

Laquear. & Culmen domus: fastigium.

Worp, werp.

Iactus, missus, bolus.

worp der dieren.

Foetus.

worpen. j. werpen.

Iácere, &c.

worpen, werpen.

Canum more foetare, foetificare.

worp-net. j. werp-net.

Funda.

worp-pijl.

Iaculum missile.

worp-schoepe, werp-schoepe.

Ventilabrum. *ger. vvurpffschauffel: sax. vvorp-schuffel.*

worp-riem.

Pugillare ligamen: ligaculum quo accipiter in pugno aucupis tenetur.

worp-roede.

Iaculum missile.

worp-spiesken.

Pilum.

worp-top. j. nonne.

Trochus.

worpel.

germ sax. Tessera, alea.

worpelinck.

Foetus. & Catulus, catellus.

worpelinck. j. ver-werpelinck.

Reiiculus.

Wors. j. wers.

Malus.

Worselen. j. werselen.

Worsse. j. wesse worte.

Decoctum.

Worst.

Lucanica, botulus, botellus, farcimen, hila. *ger. vurst.*

worst-maecker.

Fartor: qui farcimina & farta implet ad esum.

worst-ver-kooper.

Allantopola.

Worsteyn. j. fusteyn.

Worstelen.

Luctari, colluctari, certare lucta, contendere lucta. *ang. vrostle.*

worstel-broecke.

Campestre.

worstel-plaetse.

Palaestra.

worsteler.

Luctator, palaestrita.

worstelinghe.

Lucta, luctatio, luctamen, luctatus, us.

Worte oft meddigh bier, ghe-soden mout.

Mustea ceruisia, & tepida: dilutum ex quo postea ceruisia coquitur: condimentum cereuisiae, condimentum polentarium: potionis siue pultis genus ex farina horrei torrefacti alijsque aqua perfusis constans, quae pòst adiecta mistaque cereuifiae recens coctae colorem saporemque adfert: *quibusdam etiam nae-bier & nae-goed dicitur. ang. vvoorte. vulgò braxium.*

Worte.

vetus . j. wortel Radix.

Worte.

fland . j. warte, werte, wratte. Verruca.

Wortel.

Radix. *germ. vvurtzen: sax. vvortz.*

wortel.

machlin . j. pee. Siser, carota subalbida.

wortel-worm.

Rauca: vermis radices arrodens.

wortelen.

Radicare, radices agere, radices emittere.

wortelachtigh.

Radicosus.

wortelinghs.

Radicitus: à radice, vsque ad radicem, vnà cum radice.

Woruel, weruel, wordel, werdel.

Ver-

ticillus, verticulum, verticillum, spondylus: annulus qui ima parte fuis commodiùs torquendis rotandisque adhibetur.

woruel. j. grendel.

Repagulum.

woruel. j. weruel.

Gyrus.

woruel-sieck.

Appiosus. **Woruel-siecke beeste.** Iumentum appiosum: quando micat auribus, caligat visu, & gyrat in circulum tanquam ad molas.

woruelen. j. weruelen.

In gyros agere.

Wosen.

Aqua bulliente decrescente aliam infundere.

Woud. j. bosch.

Silua. *germ. vvald: sax. vvold: ang. vvood, vvooode.*

woud-broeder.

vetus. Anachoreta, eremita.

woud-esel.

Onager.

woud-heer, woudt-her.

Sylvarum praefectus, sylvarum dominus: & Sylvanus deus, Faunus. **Wilde woudt-her.**
Sylvanus agrestis, Faunus agrestis, Satyrus: Pan.

woud-her-man, woudt-her-manneken.

Faunus: & Spectrum, terriculamentum

woud-her-mannekens.

Penates, lares.

woud-meester.

Saltuarius.

woud-raue.

Corvus sylvaticus.

woud-slanghe.

Coluber.

woud-sneppe.

Perdix sylvatica.

woud-vorster.

Nemorum praefectus, sylvarum custos, saltuarius: cui latè custodia credita campi.
Virg.

woud-achtigh.

Siluestris, nemorosus.

Woude.

Vellem. **God wouds.** Si dis placet, Deo volente, Deo fauente: dij bene vertant.

Wouteren.

Volutare, voluere. & Volutari, volui. *gal. veautrer: sax. vvolteren, vvalteren: ang. vvaltre.*

wouteren.

Succedere: accidere bene aut malè.

wouter-block, wouter-steen.

vetus . j. welle. Voluulus, cylindrus. *ger. vvalsteyn: sax. vvoltesteyn, vvolteblock, vvalter.*

Wouwe.

Lutea, luteola. *gal. fland. vvaude: ang. vvede.*

Wouwe, wouwer. j. kiecken-dief.

Miluus, miluius. *ger. vvethe.*

wouwe-steertken.

fland . j. woegh-steertken. Subscus.

Wouwer. j. vijuer.

Viuarium, piscina, ichthyotrophium.

Woudken.

machlin . j. oudken. Auia.

VV R

Wr, wder.

Vaccae vber.

Wrack.

fland . j. brack. Acidus: & Salsus.

Wrack, wraeck, brack.

Improbus, reiiculus, vilis: *dicitur de mercibus quibusdam minus probis. sax. brack.*

Wracke.

vet. Naufragium. *ang. vvrecke.*

wracke.

Nauis naufragio, rupta: nauis partes naufragio ruptae. & Merx naufragio corrupta.

wracken oft wraecken haerinck.

Halex reiicula: halec vilior relictæ, selectis melioribus.

wrack-baer oft wraeck-baer goed.

Merx minus proba, merces viliores à selectis separandæ & reiciendæ.

Wraddel.

Palear, palearia: pellis ex gutture boum dependens.

Wraeck. j. wrack.

Improbus, &c.

wraecke.

vetus. holl. Repulsa.

wraecken.

hol. Reiicere, repellere, improbum habere: iudicare mercem non esse probam.

wraecken de ghe-tuygen.

fland. hol. zeland. Reiicere testes.

wraeck goed. j. wrack goed.

Merx improba.

wraekinghe doen op de ghe-tuygen.

vetus. Testes refutare, refellere, incessere, reiicere.

Wraecke, wrekinghe.

Vindicta, vltio. *ger. raach.*

wraeck-gierigh.

Auidus vindictae.

wraeck-gierigheyd.

Libido vlciscendi siue vindicandi.

wraecker. j. wreker.

Vltor: vindex.

wraeckel.

vet . j. wraeck-ghierigh.

Wrangh, wranck van smaeck.

Adstringens, austerus, asper gustu.

Wranghe. j. winde.

Volubilis, smilax leuis.

wranghe. j. schorfte.

Cassutha.

wrangh-kruyd, vier-kruyd.

Consiligo, pulmonaria.

wranghen.

vetus. sax. sicamb. Astringere.

Wransch.

flandr. Acerbus, austerus, amarus.

Wrant.

fris. Homo mussitator, litigator, altercator, norosus.

wranten.

fris. Mussitare, litigare.

wrantigh.

fris. Litigiosus, querulus, morosus.

Wrase. j. wraese.

sicamb. Caespes.

Wrastelen, wratselen.

hol . j. worstelen.

Wratte. j. werte.

Verruca.

wratachtigh.

Verrucosus.

Wre. j. uder.

Vber.

Wre. j. ure.

Hora.

Wreed.

Saeuus, atrox, ferus, trux, truculentus, crudelis, toruus, inhumanus, dirus, immanis, immitis seuerus, austerus. *sax. vvreyth: ang. vvrath. i. ira, & vvroth. i. iratus.*

wreedheyd.

Saeuitia, atrocita, ferocia, truculentia, crudelitas, seueritas.

wreedelick.

Atrociter, seueriter, truculentè, toruè.

Wreycken wt de handen.

Extorquere, eripere è manibus.

Wreyt.

vetus . j. wreed. Austerus, acerbus. *sax. vvreyth.*

Wreken, wraecke doen.

Vindicare, vlcisci, exequi iniurias, persequi iniurias, retaliare, compensare iniuriam, vindictam reddere, sumere, capere: vltionem facere.

wreken.

holl . j. wreycken. Extorquere è manibus.

wreker.

Vltor, vindex.

wrekinghe, wraecke.

Vltio, vindicta.

Wremelen.

Motitare, palpitare.

Wrempe.

fland. hol. Deprauatio oris.

wrempen, wrimpen.

hol. fland . j. grijsen. Os distorquere.

Wrenghen. j. wringhen.

Wrenschen, wrinschen.

Hinnire.

Wreuel, vreuelen. j. freuel, freuelen.

Wrijf des voets.

Conuexum, mons, pectus pedis: suprema pars pedis.

wrijuen, vrijuen.

Terere, atterere, conterere, friare, fricare. *ger. reytē: sax. reyssen: ang. freate.*

wrijuer.

Tritor.

wrijf-steen, sand-steen.

Tophus.

wrijf-steen.

sax. sic . j. krauw-steen. Strigilis, pumex.

wrijf-steen der schilders.

Lapis pigmentarius.

Wrijten, vrijten.

sicamb. Tornare, torquere, intorquere, obuoluere. *ang.* *vvry, vvrith.*

wrijter, vrijter. j. draeyeler.

Wrimpen.

holl . j. wrempen.

Wrinckel.

Ruga. *ang.* *vvrinckle.*

wrinckelen.

Rugare. & Crispare. *ang.* *vvrinckle.*

Wringhen.

Torquere, contorquere, vrgere, premere, constringere.

wringhen ende worstelen.

Luctari.

wring-aersen.

Vibrare culum.

Wrinschen, wrenschen.

Hinnire.

Writselen.

Torquere, intorquere, inuoluere. *ang. vvrith.*

writselen, vritselen.

Motitare, mobilitari: subsilire.

Wrock.

hol . j. wronck. Simultas.

Wroeghen.

Vrgere, torquere, angere: & Accusare: deferre.

wroegher.

fland. hol. Accusator.

wroegher-schap.

vet. fland. Accusatio.

wroeginge.

Torsio, angor: & Accusatio.

wroeghinge der ghe-wete

Remorsus, vellicatio, stimulus, accusatio, labes conscientiae, alastor: animus sibi conscius: synteresis: vermis conscientiae.

Wroeten, vroeten.

Suffodere rostro humum: prosubigere: scrutari rostro, versare rostro.

Wronck.

Torsio, contorsio.

wronck, wrongh.

Iniuria: & Simultas, latens odium. *ang. vvrong.*

wronck.

fland. Spira: & Cesticillus.

wronck van bloemen.

Sertum.

wronckel.

Contorsio: & Ruga.

wronckelen, wrinckelen.

Contorquere: & Rugare.

Wronghel.

Spira: & Cesticillus. & Cinnus.

wronghel van pieren oft wormen.

Examen lumbricorum, vermium, &c.

wronghel.

fland. holl . j. matten. Lac sciston: pars caseosa lactis à sero separata.

wronghelen.

fland. holl . j. matten worden . Coagulari, concreescere: discerni tanquam lac à sero.

VVS

Wssel. j. vnsel.

Statera.

VV T

Wt-uyt.

E, ex, extra, de. *germ. auss, vvs: sax. vt, vth: ang. out.*

wt, buyten.

Foras, foris.

wt, ijdel.

Vacuus, inanis.

wt zijn.

Abesse. & Vacuum esse.

wt zijn om iemanden te be-drieghen.

Intendere alicui fallaciam.

wt zijn om eenigh dinck.

Venari, quaerere rem aliquam, aucupari aliquid, moliri aliquid, niti, conari, machinari: studere.

Wt-bannen.

Relegare, in exilium ablegare, mittere, agere.

Wt-beelden.

Effingere.

wt-beeldinghe.

Effigies.

Wt-berren, wt-branden.

Exurere.

Wt-bersten.

Erumpere. & Scaturire.

Wt-bieden.

vetus. Prouocare, proritare, ciere, laccessere, poscere in praelia.

Wt-blaesen.

Efflare, exspirare.

Wt-blijuen.

Emanere.

Wt-blusschen.

Extinguere.

Wt-bollen de woorden.

Effundere verba, effutire.

Wt-bortelen.

Erumpere, egredi cum impetu.

Wt-botten.

Gemmare, gemmascere, fruticare, pullulare, expullulare, efflorescere: extuberare.

wt-botten, wt-loopen van schorftheyd.

Fruticari vel fruticare scabie.

Wt-branden.

Exurere, perurere.

Wt-breyden.

Dilatare.

Wt-breken.

Erumpere, effringere.

wt-breken.

Rumpere vincula: effracto carcere euadere.

wt-breken.

Caput facere, frangi instar apostematis, erumpere.

wt-breken.

Effundi, effluere. & Palàm fieri, diuulgari.

Wt-brenghen.

Efferre, proferre, expromere: & Palàm facere, manifestare: vulgare, euulgare, disseminare, reuelare.

Wt-broeden.

Excudere vel excludere oua

Wt-buydelen.

Excernere.

Wt-daeghen.

Prouocare, lacescere, in proelia poscere, excire, euocare.

Wt-deylen.

Distribuere, dispartiri: dilargiri, elargiri.

Wt-delghen.

Delere.

Wt-dienen.

Emereri.

Wt doen.

Demere, eximere: & Extinguere: & Delere, expungere.

wt-doen, ont-kleeden.

Exuere tunicam, vestem exuere tunica, veste.

wt doenlick.

Delebilis.

Wt-dorren. j. wt-drooghen.

Exarescere, perarescere.

Wt-douwen.

Exprimere.

Wt-draeghen.

Efferre, exportare: egerere.

wt-draeghen.

Effutire, dicta foras eliminare: diuulgare.

wt-draeghen om te ver-koopen.

Venale deferre, venum deportare.

wt-draeghen schaede-loos.

Indemnem reddere, damnum praestare.

wt-draegher van dinghen die veyl zijn.

Circuitor, circitor: qui merces vestésve distrahendas vicitim circumfert: vestiarius.

wt-draeghersse, wt-draeghstere.

Circuitrix: institrix, cui vestes & aliae res circumferendae & distrahendae dantur: vestiaria.

Wt-drijuen.

Exigere, expellere, exturbare.

wt-drijuen.

fland. Eliminare, propalare.

Wt-drincken.

Ebibere, epotare, educere: exantlare vinum poculo, *Plaut.*

Wt-dringhen.

Extorquere.

Wt-drooghen.

Exsiccare. & Exarere, exarescere.

wt-drooghen.

Tabescere, contabescere, extabescere, intabescere, atrophia laborare, confici tabe.

wt-drooghende van sieckte.

Tabidus, phthisicus: quem tabes conficit.

wt-drooghende sieckte.

Tabes, syntexis, atrophia.

wt-drooghinghe.

Exsiccatio: & Tabes, atrophia.

Wt-drucken.

Exprimere.

wt-druckelick.

Expresse, enucleatè: nominatim, manifestè, liquidò.

wt drucksel.

Expressio. & Effigies.

Wt-druppen.

Exstillare.

Wt-dwinghen.

Extorquere.

Wt een doen.

Disiungere, dissoluere.

Wt eynde.

Extremus finis.

Wt-eysschen. j. wt-bieden.

Prouocare.

Wt-eten.

Exedere.

Wt-gaen.

Egredi, exire, prodire.

wt-gaen.

Desinere, finire.

wt-gaen.

Extingui, emori: animam finire: vita discedere.

wt-gaen.

Vectigali fundo expendi.

wt-gaen, ver-tijen.

Renuntiare.

wt-gaen sijn goed.

Cedere bonis, transferre bona.

wt-gaende.

Exiens.

wt-gaende iaer.

Annus extremus.

wt-gaende schrift.

Litera fugiens, exolescens, vetustate cedens.

wt-ganck.

Egressus, exitus: finis.

wt-ganck.

Vectigal, census, reditus annuus qui penditur.

wt-ganck des spels.

Catastrophe, extrema pars fabulae.

Wt-ghe-bouwt land. j. wt-ghemerghelt.

Ager effoetus, solum defatigatum.

Wt-ghe-dient krieghs-man.

Miles emeritus.

Wt ghe-houwen beeldt.

Sculptile.

Wt-ghe-laeten.

Emissus.

Wt-ghe-leerd.

Edoctus, perdoctus.

Wt-ghe-leghde hinne.

Gallina effoeta.

Wt-ghe-leydt.

Eductus, deductus.

wt-ghe-leyde.

Deductio.

wt-ghe-leyde doen.

Deducere abeuntem.

Wt-ghe-lesen.

Perlectus.

wt-ghe-lesen.

Lectus, delectus, electus, selectus, exquisitus.

Wt-ghe-loopen munck.

Monachus erro, apostata.

Wt-ghe-mergheld land.

Ager effoetus, defatigatus, exhaustus.

wt-ghe-mergheld peerd.

Iumentum coriaginosum.

Wt-ghe-monstert.

Exauctoratus, expunctus stipendiis, aere dirutus.

Wt-ghe-nomen.

Exceptus, exemptus: demptus.

wt-ghe-nomen.

Eximius.

wt-ghe-nomen, be-haluen.

Praeter, praeterquam, nisi.

Wt-ghe-orloocht.

Fractus bello, exhaustus bello.

Wt-ghe-raecken.

Elabi, euadere, emergere.

Wt-ghe-raedt.

sax sicam. Emancipatus.

wt-ghe-raede dochter.

sax. sicamb. Filia emancipata.

Wt-ghe-rust, op-gherust.

Instructus, exornatus.

Wt-ghe-seght.

Proscriptus, relegatus, iussus exire fines patriae: iussus ciuitatem siue sodalitatem relinquere.

Wt-ghe-sight, wt-sight.

Prospectus.

Wt-ghe-slaeghen.

Excussus, expulsus.

wt-ghe-slaeghen, ver schimmelt.

Mucidus.

Wt-ghe-sneden.

Exectus, excisus.

wt-ghe-sneden schoen.

Calceus apertus, breui obstragulo.

Wt-ghe-socht.

Exquisitus.

Wt-ghe-sondert.

Exceptus.

Wt-ghe-spannen.

Extensus, extentus.

wt-ghe-spannen peerden.

Equi interiuncti, abiugati.

wt-ghe-spannen venster.

Fenestra opere meniano protensa.

Wt-ghe-steken.

Expunctus.

wt-ghe-steken, wt-ghe-nomen.

Exceptus, exemptus.

wt-ghe-steken, be-haluen.

Praeter, praeterquam.

Wt-ghe-teert.

Exhaustus.

Wt-gheesselen.

Exigere flagello in exilium.

Wt-gheue.

Expensae, expensum, expensa: pecuniae siue res expensae: erogatio.

wt-gheuen.

Edere, emittere.

wt-gheuen eenen boeck.

Edere *librum*.

wt-gheuen, be-steden.

Erogare, *pendere*, *impendere*, *expendere*, *exponere*.

wt-gheuen si seluen.

Praedicare se diuitem, doctum: ostentare suas opes, suam scientiam: profiteri se diuitem, doctum, &c.

wt-gheuen valschelick.

Mentiri, ementiri, fingere, simulare.

Wt-ghieten.

Effundere.

Wt-grauen.

Effodere, exsculpere.

Wt-haelen.

Efferre, eximere.

wt-haelen, wt-langhen.

Expromere, in medium proferre.

wt-haelen.

Examinare, perquirere, exquirere, elicere, callidè expiscari, indagare, percontari:
examinare incautum.

wt-haelen de ooghen.

Effodere, exsculpere, eruere, excutere oculos.

Wt-hanghen.

Propendere.

Wt-helpen.

Eripere aliquem malo, periculo. &c.

Wt-hissen iemanden.

Exsibilare, sibilatione expellere.

Wt-heymsch.

Extraneus.

Wt-hoeck.

Exterior angulus.

Wt hoesten.

Extussire.

Wt-holen.

Excavare.

Wt-hongheren.

Fame suffocare. fame conficere, inopia conficere, enecare: famem inferre ciuitati, fame frangere ciuitatem, fame premere.

Wt-houden.

Retinere ex numero: excipere, recipere, reseruare.

Wt-houwen.

Exsecare.

Wt-houwen.

Dimicare: caesim pugnare.

Wt-iaeghen.

Expellere, exigere, eiicere, exturbare.

Wt kant.

Confinium.

Wt-keeren.

Prohibere ingressu, auertere.

Wt-k ren.

Euerrere.

wt-k rsel.

Quisquiliae, peripsema, purgamen, purgamentum.

Wt-kiesen.

Eligere, seligere, deligere, eximere numero.

Wt-kijcken.

Prospicere: & Protuberare, eminere, prominere, supereminere, exstare.

wt-kijckende, wt-stekende.

Exertus.

Wt-kloppen.

Excudere, extundere, excudere: & Extendere cudendo: procudere, extenuare siue prolatere cudendo: ducere malleo: extenuare in laminas.

Wt-komen.

Egredi, emanare, prodire, prouenire, euadere.

wt-komen.

Resciri, emanare, emergere in lucem, prodire in lucem.

Wt-koop.

Redemptio.

wt-koopen.

Redimere.

Wt-krijten sijn ooghen.

Efflere oculos, nimio fletu se excaecare.

Wt-laeghe.

vetus. Exilium, relegatio, exterminatio. & Exul, relegatus. *ang.* *outlavve.* i. exul abalienatus iure regni vel imperij, *ab out.* i. extra & *lovve.* i. lex. *q.d.* exlex. i. **wet-loos.** &c.

wt-laeghen.

vetus. ang. sax. Omni legis patrocinio excludere. *vulgò* vvtlagare. *Guil. Camden.*

Wt-laet.

vetus. Proiectura, proiectum, appendix aedificij.

wt-laeten.

Emittere, mittere, efferre, in medium proferre.

wt-laeten den gheuanghenen.

Soluere vinctum.

wt-laeten, achter-laeten.

Omittere, praetermittere.

wt-laeten gaen eenen boeck.

Edere librum: peruulgare, publicare.

Wt-lander.

Externus, extrarius, extraneu, exterus, peregrinus, aduena, alienigena.

wt-landtsch.

Externus, peregrinus, exoticus.

Wt-langhen.

Expromere, proferre, depromere, ducere, edere.

Wt-leenen.

Commodare: vsum alicuius rei: ad tempus concedere.

Wt-leeren.

Ediscere, perdiscere: & Perdocere.

Wt-legghen.

Exponere, explicare.

wt-legghen.

Egerere.

wt-legghen.

Exscreare, expuere, reicere è pectore sputum aut saliuam.

wt-legghen, wijden.

Dilatate vestem, explicare, &c.

wt-legghen.

Exponere, explicare, explanare, interpretari, aperire, enarrare, differere.

wt-leggher.

Expositor, explicator, explanator, interpres.

wt-leggher.

Nauis stationaria, stationalis, praesidiaria.

wt-legghinghe.

Expositio, explicatio, explanatio, interpretatio.

Wt-leken.

Exstillare.

Wt-lesen.

Perlegere, ad finem vsque legere.

wt-lesen een ghe-bod.

Promulgare edictum, pronuntiare palàm.

wt-lesen.

Eligere, seligere, deligere, excerpere.

Wt-lesschen.

Extinguere, restinguere.

Wt-locht.

Menianum. *sax. vvtlucht.*

Wt-locken.

Elicere, prolicere.

Wt-loop.

Excursio, excursus, procursio, digressio: & Effugium, euasio: & Exundatio.

wt loopen.

Excurrere, procurrere: & Effugere, euadere: & Exundare, effluere: effundi.

wt-loopen, wt-botten.

Germinare, fruticare, pullulare.

wt-loopen van schorftheyd.

Fruticare vel fruticari scabie. **De mont loopt wt.** Os scabie fruticat: scabies subnascitur ad oris angulos, siue oras.

wt-looper.

Excursor.

Wt-maegheren.

Emaciare, macerare.

Wt-maecken.

Perficere, efficere, conficere, absoluere.

wt maecken. j. toe-maecken.

Subornare, clàm submittere.

Wt-maelen.

Depingere, effingere.

Wt-maenen.

Coniuratione eiicere, exorcizare.

Wt-melcken

Emulgere.

Wt merghelen.

Emedullare: & Ema-

cerare, macerare, attenuare, extenuare.

wt-merghelen het land.

Defatigare agrum, succum omnem soli exhaurire assidua cultura & rara stercoratione.

Wt-meten.

Demetiri, emetiri.

Wt-mondigh.

Futilis.

Wt-monsteren.

Exauctorare, eximere numero: expungere.

Wt-nemen.

Eximere, excipere, excerpere.

wt-nemen den visch.

Exenterare piscem.

wt-nemende.

Eximius, egregius, excellens, insignis, praestabilis, elegans.

wt-nemende groot.

Enormis.

wt-nemende schoon.

Eximiè pulcher, perpulcher.

wt-nementlick.

Eximiè, egregiè, excellenter, eleganter, lectè, exquisitè: insigniter, insignitè.

wt-neminghe.

Exceptio, exemptio, delectus.

Wt-oosen.

Exantlare, exhaurire, deplere.

Wt-paele.

Terminus, limes.

Wt-perssen.

Exprimere, extorquere.

Wt-plucken.

Euellere.

Wt-polssen het waeter.

Egerere aquas. *ang. povvshe vvt.*

Wt-puylen.

Protuberare, extuberare.

Wt-putten.

Exhaurire.

Wt-raden.

sax. sicamb . j. wt-roden.

Wt-raecken. j. wt-ghe-raecken.

Wt-rechten.

Exequi, expedire, efficere, obire, accurare, praestare, perfungi, explere: peragere, transfigere, conficere, perficere.

wt-rechten.

Fallere, decipere, circumuenire aliquem: imponere alicui.

Wt-reeden een schip.

sax. Instruere nauem.

Wt-reycken.

Extendere, porrigere: & Erogare, suppeditare, praebere, praestare, suggerere, ministrare: promere.

Wt-roden, wt raeden.

Eradicare, exstirpare, extinguere radicitus, funditus & ab ipsis radicibus euellere, delere atque eiicere: stirpitus extrahere: tollere radicitus, stirpitus euellere vel eruere: funditus tollere: runcare, eruncare, ruere, eruere funditus, *sax. vvtraeden: ang. roote out.*

wt-rodinghe.

Extirpatio, eradicatio.

Wt-roep.

Proclamatio, promulgatio: & Praeconium.

wt-roep.

Praeconium auctionis, auctio, hasta, hastae auctio: hastarium: venditio auctionaria.

wt-roep houden, koop-dagh houden.

Hastae subiicere, sub corona vendere, in propatulo vendere, hastam in foro ponere, bona praeconis voci subiicere, auctionari, auctione vendere, constituere auctionem.

Koopen in den wt-roep. Emere ab hasta: emere in auctione.

wt-roep-boeck, koop-dagh-boeck.

Tabulae auctionariae, liber in quem bonorum auctione venditorum ratio relata est.

wt-roepen.

Euocare, prouocare.

wt-roepen.

Proclamare, promulgare, publicare, vulgare, diuulgare.

wt-roeper.

Praeco.

Wt-roeyen. j. wt-roden.

Eradicare.

Wt-roopen.

Runcare, eruncare, euellere, exstirpare.

Wt-rucken.

Euellere, extrahere, eripere.

Wt-rusten, wt-stellen.

Instruere, concinnare, exornare.

Wt-scharren de aerde.

Prosubigere terram.

Wt-schauen.

Eradere, edolare.

Wt-scheyden.

Discedere, excedere. & Separare, segregare, deplere.

Wt-scheppen.

Exhaurire: deplere.

Wt-schicken.

Emittere.

Wt-schieten.

Exoriri, oriri, consurgere, eiaculari.

wt-schieten.

Germinare, pullulare, expullulare: vernare.

wt-schieten den rock.

Tunicam festinanter exuere.

wt-schieten.

Eximere è numero, seligere. & Reiicere è numero.

wt-schot.

vet. Electio. & Merx selecta.

wt-schot, letsoen.

Merx reiectanea, reiicula.

Wt-schilderen.

Effingere.

Wt-schrabben.

Eradere, abradere, radendo delere, expungere, exterere. & Exauthorare.

Wt-schrift.

Apographum, exemplar, exscriptum, descriptum: exemplum, transcriptum ex aliquo scripto: *vulgò* duplum, copia.

wt-schrijuen.

Exscribere, describere: transcribere.

Wt-schudden.

Excudere. & Effundere.

wt-schudden de kleederen.

Exuere vestes, spoliare vestibus, detrahere vestes, exspoliare vestes, despoliare vestibus.

Wt-schuld.

Aes alienum, creditum.

Wt-schutten.

Excludere muro siue sepimento.

Wt-segghen.

Eloqui, effari.

wt-segghen.

Proscribere, relegare, in exilium mittere, exilium indicere, iubere exire fines patriae: ciuitate aut sodalitia eiicere, exterminare ex hominum communitate. interdicere alicui ciuitatem, ciuitate.

Wt-senden.

Emittere, foras mittere. & Legare, in legationem mittere.

Wtset. j. wt-stel.

Dilatio.

wt-set.

Expositio.

wt-set. j. wt-settigheyd.

Lepra.

wt-setten.

Exponere.

wt-setten het krieghs-volck.

Exponere copias in terram, exponere ex nauibus milites.

wt-setten, wt-stellen.

Differre.

wt-setten den sone.

Emancipare filium.

wt-setten, wt-stellen ten houwelicke.

Collocare nuptui, elocare, dotare.

wt-setten sijn gheld.

Collocare, locare foenori pecuniam, occupare pecuniam: pecunias ad calendaria largiri: nominibus collocare pecunias.

wt-set-daghen. j. wt-stel-dagen.

Dies iusti, ampliatio.

wt-settigh.

Leprosus. *q.d.* expositus & extra vrbis pomeria ablegatus: *quòd lepra laborantibus locus à reliquis hominibus separatus publicè assignetur: cùm soli extra ciuitatem & castra habitare debeant: & è castris eijciantur mandato Domini. Num. 5. Leuit. 13.*

wt-settigheyd.

Lepra, elephas morbus. *germ. aussatz: sax. vvtsat.*

wt-settinghe.

Expositio: & Dilatio: ampliatio.

wt-setsel.

Expositio: & Dilatio, procrastinatio, ampliatio.

wt-setsel.

Bona dotalitia, dos. & Parapherna, paraphernalia.

Wt-sien.

Prospicere, prospectare, speculari.

wt-siecht.

Prospectus.

Wt-sinnen. j. ont-sinnen.

Dementari: mente capi.

wt-sinnigh. j. ont-sinnigh.

Insanus.

Wt-slaen.

Excutere, extundere, elidere, verberibus exigere. & Expellere, explodere.

wt-slaen het vier.

Elicere ignem conflictu & ictu lapidis: excutere ignem.

wt-slaen, wt-spruyten.

Pullulare.

wt-slaen.

Efflorescere in cute: feruida cutis eruptione extuberare: papulis ardentibus extuberare.

wt-slaen het bleck. j. wt-kloppen.

Ducere laminam.

wt-slaen den bal.

Expulsim ludere.

wt-slaen on-nutten klap.

Effutire inania verba.

wt-slaen van achter.

Calcitrare, recalcitrare: calces reiicere: calces elidere, calce ferire.

wt-slaende peerd.

Equus calcitro, calcitrosus.

wt-slaen ende ver-schimmelen.

Mucere, fracere, humorem siue mucorem emittere.

wt-slagh in de waghe.

Momentum: & Auctarium.

Wt-slapen.

Edormire, edormiscere.

Wt-slobberen.

Elabi.

Wt-slijpen.

Exacuere.

Wt-slijten. j. wt-snijden.

Minutatim aut particulatim vendere.

Wt-slorpen, wt-suypen.

Exsorbere.

Wt-sluyten.

Excludere.

Wt-smeden.

Excudere.

Wt-smijten.

Expellere, excutere.

Wt-snede.

Excisio.

wt-snede.

Particularis venditio.

wt-snijden.

Exsecare, excindere, intersecare, excidere.

wt-snijden, ver-koopen met de snede, wt-slijten.

Minutatim aut particulatim vendere.

wt-snijder.

Cotylista, heminarius institor: minutarius telae aut panni venditor.

Wt-snutten.

Emungere.

Wt-sonderen.

Excipere, seligere.

Wt-spannen.

Extendere, contendere, distendere, protendere, dispandere.

wt-spannen de peerden.

Equos interiungere: disiungere, iugo soluere.

wt-spannen.

Stabulari.

wt-spanninghe.

Extensio, distensio.

wt-spanninghe.

Stabulum, hospitium, diuersorium.

Wt-spoelen. j. wt-spuelen.**Wt-spouwen.**

Exspuere, exscreare: euomere, reuomere.

Wt-spraecke.

Eloquium, pronuntiatio, pronunciatum, effatum, oratio, concio.

wt-spraecke des richters.

Sententia, iudicium.

wt-spraecke doen.

Orationem habere: & Sententiam pronuntiare.

wt-spreken.

Eloqui, effari, enunciare, proferre, pronuntiare, exprimere, oratione consequi: enunciare, explanare.

wt-sprekelick.

Effabilis, dictu effabilis, enarrabilis.

wt-sprekinghe.

Eloquutio, eloquium, pronuntiatio.

Wt-spreyden.

Expandere, dispandere, extendere, distendere, dilatare: diducere.

Wt-springhen.

Exsilire, prosilire.

wt-spronck.

Excursio.

wt-spronck, wt-stekinghe, veur-dack.

Proiectura, proiecta, corona, supercilium parietum: *prominentia parietum ad arcenda*
stillicidia: *lorica testacea*.

Wt-spruyten. j. wt-schieten.

Fruticare, fruticari, vernare.

Wt-spuelen, wt-spoelen.

Eluere, proluere.

wt-spuelssel.

Eluuies.

Wt-staen.

Exstare, eminere. **Iet wt-staende met iemanden hebben.** Negotij quippiam aut controuersiae cum aliquo habere.

wt-staende tanden.

Dentes exserti.

Wt-stampen.

Exculcare.

Wt-steke.

Eminentia.

wt-steke in de zee.

Lingula, lingua, angusta terrae portio, seu puluinus oblongus, qui in mare excurrit ad exertae linguae modum.

wt-steken.

Expungere, effodere, configere.

wt-steken den sw r.

Rescindere summum vlceris.

wt-steken de ooghen.

Effodere, exsculpere, exturbare, eruere, configere oculos: exocularare.

wt-steken de ooghen met ghiften.

Muneribus corrumpere, capere muneribus.

wt-steken de tonghe.

Exercere linguam.

wt-steken den arm.

Exercere, extendere brachium.

wt-steken.

Exsculpere, exscalpere, insculpere, caelare.

wt-steken.

Excipere.

wt-steken.

Extrudere, expellere.

wt-steken, wt-kijcken.

Protuberare, eminere, prominere, exstare, supereminere, superexstare, propendere:
emicare, excellere. **Wt-stekende tanden.** Exserti dentes.

wt-steker.

Extrusor, expulsor.

wt-steker.

Celator, sculptor.

wt-stekinghe.

Extrusio, expulsio.

wt-stekinghe.

Eminentia, exstantia.

wt-stekinghe, wt-spronck.

Proiectura, proiecta.

wt-stekinghe.

Sculptura, caelatura, incisio.

wt-stekinghe der schilderijen, luster.

Splendor, vigor picturae.

wt-stekinghe.

Exceptio.

Wt-stel.

Extensio.

wt-stel.

Dilatio, procrastinatio, mora, spatium: ampliatio: prorogatio.

wt-stel-daghen.

Dies iusti: ampliatio.

wt-stellen.

Exponere, extendere.

wt-stellen.

Differre, procrastinare, protrahere, competendinare, protendere, extrahere: in longum trahere, ducere: ampliare.

wt-stellen, wt-rusten.

Exornare, instruere.

wt-stellen, wt-setten ten houwelicke.

Collocare nuptui, elocare: dotare: viro tradere filiam.

wt-stelsel. j. wt-setsel.

Wt-stooten.

Extrudere, expellere, eiicere, exturbare, deturbare, excutere.

Wt-storten.

Effundere.

Wt-strecken.

Extendere, exporrigere, efferre: execere, expandere, protendere.

Wt-strijcken.

Extergere, exterere.

wt-strijcken.

Delineare, depingere.

wt-strijcken.

Elimare, polire, expolire, ornare, interpolare, mangonizare.

wt-strijcken.

Fucare.

wt-strijcken ende be-driegen.

Decipere, circumscribere aliquem, imponere alicui, fucum facere alicui, os oblinere: imposturam facere, ludificari, illudere, eludere.

wt-strijcker.

Politor, exornator, mango: & Planus, impostor.

wt-strijckerije.

Mangonium: & Impostura, fucus, fraus.

Wt-suypen.

Exsorbere.

Wt-suyueren.

Expurgare, emundare.

Wt-sunderen.

Excipere, eligere, seligere

Wt-sweeten.

Exsudare.

Wt-swemmen.

Enatare, enare.

Wt-tackelen, wt-taghelen.

vide **tackelen.** Nauem maiorem trahere scapha.

Wt-takelen, wt-taekelen. j. taekelen.

Armamentis instruere naues.

Wt-trappen, wt-ver-koopen.

Diuendere, minutatim vendere.

Wt-téren.

Exhaurire, effoetum reddere.

wt-téren.

Extabescere, tabe confici.

Wt-toght.

Breuiarium, epitome. *vulgò* extractum.

wt-tocht. j. wt-val.

Eruptio, excursio.

wt-tocht doen.

Excurtere in agrum hostium

Wt-trecken.

Extrahere, eruere, expromere, excerpere, euellere, exerere: educere.

wt-trecken het kleed.

Exuere vestem.

wt-trecken het sweerd.

Educere gladium è vagina, denudare, expedire ensem vagina, stringere, exerere, vagina liberare ensem.

wt-trecken.

Egredi, exire.

wt-trecken met ghe-weld.

Erumpere, egredi cum impetu.

Wt-vaeghen, wt-véghen.

Extergere, euerrere,

wt-vaeghen den pot.

Exsiccare poculum, exhaurire, ebibere: siccare calicem.

wt-vaeghsel.

Quisquiliae, purgamenta.

Wt-vaerd.

vetus. Egressus, exitus.

wt-vaerd.

Exequiae, funus, inferiae, solennia funerum: iusta, iusta exequiarum, iusta funebria, pompa funebris, diei supremae celebritas: officia suprema, *ab wt-vaeren*, euehi, efferrī: *cadauer enim efferrī dicitur, quum funus celebratur, aut dum sepelitur. q.d. extra urbem ferri: siquidem apud veteres solebant extra urbem sepeliri. vide Gods-acker.*

wt-vaerd voor ouders, vrienden ende maeghen.

Parentalia.

wt-vaerd be-schicker.

Libitinarius: qui necessaria ad funebrem pompam procurat.

wt-vaerd houden.

Iusta facere, iusta funebria agere, funebre obsequium exequi, soluere suprema: parentare.

wt-vaerd-mael-tijd.

Epulum ferale, epulae ferales, epulum funebre, epulum parentale.

wt-vaeren.

Efferri, extra ferri, euehi, extra vehi.

wt-vaeren.

Exire, egredi.

Wt-val.

Excursio militum, eruptio.

wt-vallen.

Excidere.

wt-vallen.

Erumpere, eruptionem facere in hostem è castris vel vrbibus.

wt-vallen.

Defluere.

wt-valligh hayr.

Defluus capillus.

wt-vallinghe des hayrs.

Defluuium capillorum, alopecia.

Wt-v ghen. j. wt-vaegen.

Extergere.

Wt-ver-koopen.

Diuendere.

wt-ver-kooper.

Propola, minutarius negotiator, qui à solidariis coempta pluris vendit.

Wt-ver-koren.

Electus, delectus, exquisitus.

Wt-ver-lesen.

Eligere, seligere.

Wt-vlieden.

Effugere.

Wt-vlieghen.

Euolare.

Wt-vlieten.

Emanare, effluere.

Wt-vloed.

Effluentia, effluctus.

wt-vloeden.

Effluere, effundi.

Wt-vluchte.

Effugium.

wt-vluchten.

Effugere.

Wt-voeren.

Euehere, efferre, educere.

wt-voeren.

Exequi, exigere, perficere.

Wt-wachte.

Procubitores qui noctu custodiae causa extra castra excubant.

Wt-waeyen.

Vento efflare, vento extinguere. & Vento efflati, vento extingui.

Wt-waerts.

Extrorsum, extrinsecus, externè, ab exteriori parte, versus exteriorem partem.

Wt-wasschen.

Eluere.

Wt-wassen.

Excrescere.

Wt-weenen. j. wt-krijten.

Efflere.

Wt-wegh.

Locus auius.

wt-weghigh.

Auius, a, um.

Wt-weghen.

Expendere.

Wt-wendigh.

Exterior, externus: & Extrinsecus.

wt-wendige ge-steltenisse.

Superficies.

wt-wendigh.

germ. sax. sic. Memoriter.

wt-wendigh.

Amplus, magnificus, ornatus, superbus: exteriore ornatu se venditans: luxuriosus:
vestium ornatu modum excedens.

wt-wendigheyd.

Amplitudo, magnificentia, superbia: luxuria, luxuriosus cultus.

wt-wendigheyd.

Superficies, superior pars cuiusque rei, & facies quae exteriùs oculis cernitur.

wt-wendighlick.

Externè, extrinsecus, ab exteriori parte: & Extrorsum.

wt-wendighlick.

Amplè, magnificè, superbè.

Wt-werck.

Effectus.

wt-wercken.

Efficere, perficere.

Wt-werpen.

Eiicere, proiicere.

wt-werpen de kullen.

Exerere testes, virilia exsecare: castrare.

wt-werpelinck.

Reiiculus.

wt-werpinghe.

Eiectio, eiectamen.

wt-werpsel.

Eiectio, eiectamen, eiectamentum, retrimentum. egestio, excrementum.

Wt-wieden j. wieden.

Runcare, sarrire.

Wt-wijsen.

Demonstrare, significare exactè. **Nae het wt-wijsen.** Ex praescripto: ad normam: lege, formula: secundùm legem, normam, formulam.

Wt-winnen.

Euincere, vincendo extorquere.

Wt-wisschen.

Extergere, euerrere, expungere, dispungere, eradere, delere, eluere.

Wt-worpen. j. wt-werpen.

Eiicere.

Wt-worstelen.

Eluctari.

Wt-wortelen.

Eradicare.

Wt-wrijuen.

Exterere, expungere.

Wt-wringhen.

Extorquere, exprimere.

Wten eynden.

Finire.

wten, wt-spreken.

Eloqui, effari, enuntiare, edere, explicare, explanare, proferre, exprimere, pronuntiare, publicare. *ang. vtter.*

wten het vonnisse.

Pronunciare iudicium.

Wterlick.

Extra, externè, extrinsecus: exterior, externus. & Penitus, planè, prorsus. *ang. vtterly.*

Wterste.

Extremus, extimus, vltimus, nouissimus: supremus.

wterste.

Suprema, orum: supremum vitae tempus: mors.

wtersten dagh.

Summus dies: & Dies extremi iudicij.

wt-ersten wille.

Suprema voluntas, extrema voluntas, testamentum: supremae tabulae: mandata
suprema: codicillus: elogium: scriptura vltimae voluntatis.

VV u

Wueden. j. woeden.

Furere.

Wuelen. j. woelen.

Tumultuari.

Wuepelen.

fland. vet. Vociferari, exclamare.

Wuest. j. woest.

Vastus, squalidus.

Wulle.

fland . j. wolle. Lana.

wullen, wollen.

Laneus.

Wulpe, welpe.

Catulus, catellus. *sax. vvoelpe: ang. vvhelpe.*

wulpe van den leeuw.

Schymnus.

wulps.

Temerarius, inconsideratus, dissolutus, lasciuus instar catuli.

wulps zijn.

Iuuenari, temerè & inconsideratè iuuenum more aliquid agere, iuueniliter lasciuire, iuueniliter se gerere: vitulari.

wulpsheyd.

Iuuenilis temeritas, petulantia, lasciua.

wulpschelick.

Temerè, inconsideratè petulanter, more iuuenum.

Wuluen, wulffsel. j. weluen, welfsel.**Wunne.**

vetus. sax . j. wonne. Gratia.

Wurghen, wurm, wurp, wurst, wurtel,

&c. j. worghen, worm, worp, worst, wortel, &c.

Y

YDel, yeghelick, yemand, yle, yuer.

& caet. vide Iidel, ieghelick, iemand, ijle, ijuer. & caetera.

Z

ZEbolle, zedel, zeghe, zieren, zitteren,

&c. vide Cebolle, cedel, cege, cieren, citteren.

Zee, zeer, zeeuer, zickel, zijde, zijn

&c. vide. See, seer, seeuer, sickel sijde, sijn, &c. Has pluresque similes voces ab Y & Z incipientes per I aut C aut S hic scribendas duximus, vt inueniendi ratio sit faciliior.

Appendix Peregrinarvm, Absvrdarvm, Advlterinarvmqve Dictionvm.

C. Kilianus Lectori.

HActenus inter dictiones vernaculas ac merè Teutonicas, aliquot exoticas, assiduiore vsu nobis nunc quodammodo communes, à vulgo passim receptas, & in Teutonicam adscitas admissasque coloniam; promiscuè collocauimus & enucleauimus: Nunc reliquas, malè Latinas, Gallicas, Italicas, Hispanicas, ac cuiuscunque denique farinae, seorsum, ordine *continuo*, ad calcem libri, Appendicis loco, breuiter commodeque addendas reputauimus, vt hac etiam opella studiosis prodesse possimus.

A

ABandon.

Indulgentia, licentia.

abandonnéren.

Deserere, destituere, derelictui habere.

Abbreuiatie, abbreuiature.

Nota compendiaria: compendium lectionis aut scripturae.

Abricock.

Armeniacum malum.

Absolueren.

Absoluere, eximere noxae, poenae.

absolutie.

Absolutio, liberatio à crimine, noxâ, poenâ.

absolut.

Absolutus, perfectus.

Abus, abuys, abusie.

Abusus, error: & Frustratio, impostura.

abuséren.

Abuti: & Frustrari, fallere: & Falli, errare.

Accent.

Accentus, tonus.

Acceptéren.

Accipere, suspicere. & Stipulari.

Accident.

Accidens, accidentia, euentus: & Symptoma: id quod morbo accidit: passio, pathos.

Accointancie.

Familiaritas, *commercium*.

Accollade.

Amplexus.

Accord.

Consensus, consensio: assensus, assensio, conuentio: & Pactio, transactio, conductum.

accord van ghe-luyd.

Symphonia, harmonia, consonantia, concentus.

accordéren.

Concordare, concordem esse, consentire, conuenire, assentiri, concedere, respondere, consonare.

Accoutréren.

Adornare, aptare, comere, instruere, ornare, concinnare.

Achauteren, achauten, acouten, acouteren.

Auscultare. & Prospicere, animaduertere: & Insidiari.

acouter.

Explorator, corycaeus.

Acket. j. aket.

Insidiae.

Acte.

Actio, actum, factum, perpetratio.

acte van t'vonnis.

Acta litis decretoria.

acte.

Senatusconsultum: sententia, decretum.

acte.

Auctoritas consignata: & Tabulae, memoria publica.

Actie.

Actio, dica, condictio. & Ius persequendi in iudicio.

Adieu.

Vale.

adieu segghen

Valedicere, iubere aliquem valere.

Adresse.

Compendium, iter compendiosum. **Brieuen van adresse te houe.** Diploma curiae inscriptum.

adresséren.

Deducere in viam.

Aduenant.

q.d. Adueniens, conueniens. **Nae aduenant.** Pro rata parte, pro rato, conuenienter.

Aduertéren.

Commonefacere, monere, indicare, nuntiare.

aduertissement.

Monitum, monitio, significatio.

Aduijs, aduis, auijs.

Sententia, sensus, opinio, consilium, iudicium, arbitratus, ratio: & Attestatio.&
Monitum, monitio.

aduiséren, auiséren.

Animaduertere, praeuidere, *considerare*, deliberare, consultare, iudicare. & Monere.

Aduocaet.

Aduocatus, actor, paracletus, causidicus, patronus. *vulgò* aduocatus.

Aduouéren, aduoyéren.

Agnoscere, suscipere in se factum: & *Ratum* habere.

aduoyement.

Ratihabitio.

Aeysement.

Commoditas, facilitas.

Aeysement.

Latrina.

Affaire.

Negotium, commercium.

Affectaet.

Nimis exquisitus, curiosus.

affectéren.

Fucare, magonizare, ornare: & Nimis exquisitè velle facere.

affectie.

Animus, studium, voluntas, affectio.

Affinéren. j. raffineren.

Affuyte.

Theca tormenti bellici.

Agat.

Achates: gemma versicoloribus venulis distincta.

Agent. j. facteur.

Aget.

Gagates gangitis: lapis odore grauis. **Swert aget.** Thracius lapis.

Aggreable.

Acceptus, gratus.

Aggreateie.

Ratihabitio.

Agnus dei.

Bulla, bulla sacra: orbiculus cereus sacratus cui agni figura impressa est.

Aket, aguet.

Insidiae, obsidiae.

Alarm.

Ad arma. **Alarm slaen oft roepen.** Classicum canere, ad arma conclamare, ciere, vocare, &c. **Loosen alarm.** Ficta impressio.

Alcumye, alkemye.

Alchymia, alchumia, calchumia, chymia: ars quae purum ab impuro separat: ars qua aurum vel argentum ex pulueribus metalli conficitur, vel aurum à cupro separatur.

alcumist, alkemist.

Chymista, alchymista. **Alkemist.** *arabicè.* i. fusor, transfusor.

Alembick.

Galea, siue capitellum stillarorium: sublimatorium, meta stillatoria: turbo furnarius.

Alferes.

Signifer.

Alimentéren.

Alere, nutrire.

alimentatie.

Alimentum.

Allee, alleye.

Ambulatio, ambulatiuncula, deambulatorium.

Allegéren.

Allegare, in medium proferre, adferre, citare, adducere, applicare.

Alleluia.

Oxys: trifolium acetosum.

Alliéren.

Alligare, iungere, adiungere, sociare, foederare, foedus facere, in societatem coire.
& Commiscere aurum, argentum, &c.

alliancie.

Foedus, confoederatio, necessitas, necessitudo, societas, affinitas.

Alloy.

Materia monetae, constans auro aut argento cui vilius aliud metallum certo pondere legibus monetalibus praescripto additum est: duorum metallorum pretiosioris & vilioris alligatio siue commixtio: mixtura auri vel argenti. & Bonitas, qualitas, perfectioque auri vel argenti.

Allodiale goeden.

Praedium optimo iure. Fundus optimus maximus: liber, nemini obnoxius. *vulgò bona allodialia, quasi alaudialia. quòd in eorum laudem auctor non ventat.*

Aloe.

Aloë. Herba amarissimi succi.

Aloes hout.

Agallochum. *vulgò lignum aloës.*

Almanack.

Kalendarium, ephemeris. *vulgò almanacus. vide Etymolog.*

Alose.

Alosa, trissa: piscis genus.

Alteréren.

Variare, mutare: & Perturbare: & Sitire.

alteratie.

Variatio, permutatio.

Amaraut.

Smaragdus, lapis viridis.

Ambelen.

Tollutim incedere. *q.d.* ambulare.

Amende.

Emendatio, correctio, multa, mulcta.

Ameril.

Smiris, lapis quo vitrum scinditur, & ferrea instrumenta expoliuntur.

Amethyst.

Amethystus, gemma violacei coloris: & Hyacinthus.

Amict.

Tutulus, amictus Phrygius, suffibulum: vestimentum album praetextum quadrangulum, quod sacrificantes in capite habent.

Amye.

Amica, amasia: & Concubina, meretrix.

amys.

Amasius. & Concubinus.

amy-schap.

Concubinatus.

Amoreus.

Amans, amator, amasius, procus.

amoreuse.

Amica, amasia.

Ammunitie. j. munitie.**Amortiseren.**

Humano commercio eximere praedia: emortuae manus ius concedere *vide in Etym.*

Doode hand.

Angelica.

Angelica herba, smyrnij siue costi genus.

Annate.

Vnius anni prouentus: caduca, caducaria commoda sacerdotiorum: caducaria iura, caducariae obuentiones Archidiaconorum: iura Pontificum: vectigal ecclesiasticum.

Annicheleren.

In nihilum redigere, abolere.

Anniuersarie.

Annua parentalia. *vulgò* anniuersaria.

Annulléren.

Abolere, abrogare.

annulleren de procedure.

Cognitionem circumducere. *Bud. exVlpian.*

Antijck, antijcks.

Antiquus, antiquo opere & summa arte factus.

antijcketeyt.

Antiquitas.

antijcketeyt soecker.

Antiquarius, antiquitatis studiosus.

Antsouwe, anssoye.

Trichia, trichis, encrasicholus: piscis ex apuarum genere.

Antimonie.

Stibium, stimmi, stibi, *offic.* antimonium.

Apart.

Seorsum, separatim, separatè, se iunctim, particulatim. & Priuatè, priuatim.

Apocryph.

Apocryphus, arcanus, occultus: cuius occulta & ignota origo est.

Apoplexie.

Apoplexia, morbus attonitus.

Apostille.

Literae dimissoriae: apostoli: & Annotatio marginalis.

Apostume.

Apostema, abscessus, suppuratio, materiae collectae in pus conuersio.

Appareil.

Apparatus, cultus.

Apparentie.

Visio, visus: specimen, species, indicium, vestigium, signum.

Appast.

Sagina, esca.

Appelle, appeltatie.

Appellatio, prouocatio.

appelléren.

Appellare, prouocare.

Appetijt.

Appetentia, orexis. *vulgò* appetitus.

Appointement.

Reconciliatio, foedus, transactio.

appointéren.

Transigere, componere, decidere de negotio aliquo, controuersiam dirimere.

Approbéren.

Approbare, comprobare, laudare.

Arbitre.

Arbiter, disceptator.

Arcnael. j. arsnael.

Arcier.

Arcitenens, sagittarius: & Doryphorus, stipator, satelles, latero.

arcier te peerde.

Hippotoxata.

arcion.

Ephippij pars anterior, arcus ephippij.

Arcke.

Arca & Cadurcum.

Arcke-buyse.

Sclopus, arcus hypotréticus, arcus perforatus, tormentum manuarium. *vulgò* arcus busius.

arcke-busier.

Sclopetarius, pyrobolarius.

Arest. j. arrest.

Armeye, armade.

Copiae, agmen, exercitus: & Classis armata.

Armesijnen.

Pannus sericus: *vulgò* ormuzinus: *ex Ormuz insula primùm allatus.*

Armure.

Armatura, armatus, arma.

Aronde.

Hirundo.

Arre, ar-penninck.

Arrha.

Arrement aen-nemen.

Post digressionem redire: iter inceptum rursus persequi.

Arrentéren.

Elocare fundum.

arrentement.

Elocatio.

Arrest, arest.

Retentio: & Manus iniectio: & Constitutio, placitum, arrestum: : senatusconsultum, decretum curiae.

arrestéren.

Retinere, retentare. manus iniicere: & Statuere, constituere, decernere.

Arriere-garde.

Exercitus tergum, postrema acies, tertia acies, subsidium: postremum agmen: opisthophylaces.

Arriuéren.

Aduenire, peruenire, appellere: petere portum.

Arsenael.

Nauale. & Armamentarium.

Arsenick.

Arsenicum, auripigmentum.

Artijcke.

Morbus articularis, arthritis.

Artijckel.

Articulus. **Artijckel der wet.** Caput legis.

Artischock.

Carduus altilis. cynara, strobilus, scolymus *vulgò* artichoca.

Artillerije.

Machinae bellicae. machinamenta missilia, tormenta missilia, tormenta bellica, tormenta muralia: bombardae. catapultae igniariae. machinae igniuomae, tormenta igniuoma, tormenta aenea vel ferrea, res machinaria.

artillerij-huys.

Armamentarium.

artillerij-meester.

Praefectus machinarum, praefectus rei machinariae, tribunus armamentarij.

Artisaen.

Artifex, opifex.

artist.

Technites, artifex, artis peritus, artis professor: artificiosus.

Asare.

Asarum, nardus rustica: vulgago.

Asperges.

Asparagus.

Assay, essay.

Tentamentum, tentatio, experimentum: examen probitatis monetae.

assayéren.

Experiri.

assayeur.

Probitatis monetae examinador.

Assassin.

Latro, grassator.

assaisine.

Homicidium mercenarium.

assaisinéren.

Spoliare, grassari, latrocinari.

assasineur.

Homicida mercenarius, sicarius: percussor pretio conductus.

Assaut.

Oppugnatio, agressio, insultus, impressio.

Assesseur.

Assessor: qui à magistratu vel praeside in consilium adhibitus, assidet in iure dicendo.

Asseuréren.

Asseuerare, certum promittere, affirmare, cauere: & Firmare, securum reddere, fidem aut fiduciam dare: & Periculum mercis aut alterius rei in se suscipere.

asseurancie.

Confidentia, securitas, fides, cautio: & Receptio periculi.

Assignéren.

Assignare, attribuere, destinare, constituere, condicere, nomen debitoris creditori in solutum dare.

assignatie.

Assignatio, attributio: & Vadimonium.

assignatie van ghelde.

Pecunia attributa, pecunia quae adnumerari quaestori solet à tribunis aerarijs in stipendium militum.

Assistencie.

Auxilium, assessio, aduocatio. *vulgò* assistentia.

assistéren.

Assistere, adesse, auxilio esse.

Asur. j. lasur.

Caeruleus, caerulus.

Attentéren.

Attentare, tentare.

attentaet.

Contra prouocationem admissum: factum siue designatum contra prouocationem interpositam.

Attestéren.

Testari, testificari.

attestacie.

Testificatio, testimonium: & Tabula.

Auancéren.

Accelerare. maturare, proficere: & Promouere, prouehere, ornare aliquem: & Augere.

auancéren het gheld.

Repraesentare pecuniam: prae manu pecuniam dare.

auancement.

Acceleratio, progressus, progressio, processus: & Ornamentum, honorificum beneficium.

Auantagie.

Plus, amplius: & Potiores partes, praerogatiua: & Lucrum. compendium, augmentum.

Auant garde.

Exercitus frons, prima acies.

auant-garde.

Emissarius, qui ante exercitum emittitur, aciemque praecedit ad lacessendum hostem vel ad explorandum.

Auant-perse.

Persicum praecox, Armeniacum, Armenicum.

Auctoriseren.

Auctoritatem interponere.

auctoriteyt.

Auctoritas, potestas, praefectura: ditio, ius, imperium.

Audiencie.

Audientia, auditio.

audiencie gheuen.

Fauere linguis. benignè attenteque audire aliquem, dare aures suas alicui: admittere ad dicendam causam.

audiencier.

Praeco forensis, praeco iudiciarius.

auditeur.

Iudex castrensis: militarium causarum diribitor.

Auijs. j. aduijs.

Autentijck.

Authenticus, approbatus, comprobatus ab aliis qui auctoritate pollent: auctoritatem obtinens.

B

BAhu, bahu-kiste, bahoele.

Arca camerata, cista.

Balade, baleye.

Rhythmus, homoeoteleuton: & Chorea, tripudium: saltatio. *vulgò* balada, balatio.

Baladen, baleyen.

Tripudiare. .

Balaffre, barlaffe.

Vibex, cicatrix, si-

gnum vulneris. & Vulnus caesim inflictum, praesertim in faciem.

Balance.

Bilanx, libra, statera, trutina.

Baleye.

Balena. & Aruina siue pinguis liquor ex balenis.

Balleys.

Carbunculus candidus, lapis pretiosus extremo visu nubilum quid prae se ferens.

Balloen, palloen.

Harpastum, follis, follis pugillatorius, pila ventosa.

Ballote.

Marrubium: herbae genus.

Balsem.

Balsamum.

balsemen.

Balsamo condire.

Bandon. j. abandon.

Banduyn.

Stipulatio.

Banderolle.

Vexillulum, paruum vexillum.

Baptiséren.

Nominare, nomen imponere. *q.d.* baptizare.

Barbacane.

Antemurale, promurale, pomoerium. & Tormentorum bellicorum siue bombardarum maiorum sedes, collocatio, locus.

Barcke

Biremis: & Naus vectoria. & Naus praetoria.

Bardasse.

Catamitus, cynaedus, ganymedes, pathicus.

Barlaffe. j. balaffre.

Baraterije.

Fraus.

Baroen.

Heros, baro: qui inter nobiles opibus & potentia antecellit.

Basaen. j besaen.

Baseler.

Hastae, iaculi, vel ensis genus.

Baseler.

Xilocassia, cassia ligni.

Basilisck.

Basiliscus, regulus.

Baselesmanos.

Oscula manu reddita, osculum digitis delibatum, & ad os relatum.

Basement.

Basis aedificij, fundamentum aedificij, sterobata.

Basilicom.

Ocymon, basilicum.

Basse

Tormenti aenei aut ferrei minoris genus.

Bastant.

Sufficiens.

bastéren.

Sufficere, satis esse.

Basteje basseje, pasteye.

Propugnaculum. munitio, arx, castrum.

Bastillie.

Propugnaculum. castellum, munitio.

Bastonade.

Fustuarium.

Batalie.

Dimicatio, *conflictus*, praelium, acies: batualia, ae. à *batuo*, *is*.

batalie.

Secunda acies.

batalien.

Praeliari. *conflictari*.

Batement, ebatement.

Ludus, ludus scenicus.

batement-speler.

Mimus.

Bedeguaerd.

Spina alba, acantha leuce.

Beffroy, belfort, belfroot.

Specula, pharus, arx, propugnaculum: specula militaris, praetentura. *q.d.* pulchra arx fortis.

Bellier.

Aries.

Behen.

Lychnis, lychnis coronaria. caelestis rosula, flos Iouis. *officin.* behen.

Benedictie.

Eulogia, benedictio.

Ben.

Myrobalanus. nux vnguentaria: glans Aegyptia: ben *officinis vocatur voce Arabica.*

ben-olie.

Oleum balaneum: oleum glandis vnguentariae.

Beneficie.

Beneficium, meritum: & Sacerdotium: Ecclesiae possessio presbytero benemerito, quo ad viuat, concessa, ab Episcopo: *cùm alioqui soleant Clerici ab Ecclesia per Episcopum mensibus singulis victus causa meritam stipem accipere. Baron. ex D Cypr. vide Prebende.*

Beniuyn.

Laser Cyrenaicum: gummi benzoinum. *vulgò* assa dulcis vel odorata.

Bergantine, brigantine.

Celox, catascopium, nauis speculatoria: & Nauis praedatoria, piratica.

Bernagie.

Buglossum latifolium, borrago.

Besaen, basaen.

Pellis ouina, corium ouillum, aluta vilior.

Besane. j. mesane.

Epidromus.

Besonie.

Opus, opera, negotium.

besoniéren.

Operari, operam dare.

Beuernaerd.

Pimpinella maior, saxifraga magna.

Beuernelle.

Bipinella, saxifraga minor.

Bien-venue.

Gratulatio aduentus: caena viatica.

bien-venue be-taelen.

Isagogicum dependere.

Bigaréren.

Variegare, distinguere, variare

Bijbel.

Biblia, orum: bibliorum codex, canon sacrarum literarum: libri rituales, libri sacri.

Biket, buket, trebuket.

Trutina momentana, trutina onctaria, libella.

Billet, bullet.

Inscriptum.

Billion.

Aes, confusaneum: Materia monetaria cui plus admixtum est extranei & vilioris metalli, quàm per leges liceat: moneta adulterina.

Biscuit.

Panis bis coctus, panis nauticus.

Blasphemie.

Execratio. maledictum. *vulgò* blasphemia.

blaspheméren.

Execrari, impiè & irreligiose loqui. *vulgò* blasphemare.

Bliter.

Mendicus.

Bombarde.

Tuba ductilis, tuba ahenea. *vulgò* bombarda.

Boras.

Santra, chrysocolla, auri gluten, auri sanies, natiua chrysocolla. *vulgò* borax.

Borat.

Genus panni serici.

Bote.

Pero.

Branie.

Orbis saltatorius: saltatio motoria.

Braselet.

Brachiale, armilla, spinter.

Braue.

Ferox, feroculus: & Bellus. comptulus.

brauéren.

Ferocire.

Bresilien hout.

Crotinus: lignum acanthinum. *vulgò* bresilium.

bresilien verwe.

Purpurissum.

bresilien peper.

Piper Indicum.

Breue.

Nota musica constans duabus mensuris. *vulgò* breuis.

breuiature. j. abbreviature.

breuier.

Epitome, breue, breuiarium: codex sacrarum precum, codex horarius. *vulgò* breuiarium.

Bricole, bricolle.

Balista maior.

Bricoléren.

Gesticulari in sphaeristerio: gesticulationes exercere ludo pilae.

bricoleren.

metaphor . j. diminueren, eenckelen.

Brigantine.

Paro, myoparo, nauis praedatoria, piratica.

Brootse.

Veru: ligo dentatus, runcina.

Buggher.

Paedico, pederastes, paedicator, pullopremo, pullopremus, fellator, irrumator. cotyos contubernalis. cotyos sodalis, : Sodomita: cuius teterrima libido ne capiti quidem parcat, *Lactant.* qui ne à sanctissima quidem parte corporis hominum, impuram intemperantiam propulsat, *Cicero.* draucus, emasculator.

buggheren.

Offendere buccam, illudere ori, illudere capiti, *Arnob. Lactant. Sueton.* fellare, irrumare, paedicare, &c.

buggherije.

Paederastia: auersa venus: libido contra naturam: peccatum Sodomiticum.

bug-seerden. j. buggheren.**bug-seerden, boegh-seerden.**

Remulco trahere. *re turpissima ad rem nauticam ab obscenis nautis tracta. vide Etymolog.*

Burat.

Multitia, orum.

C**CAbinet.**

Cistula, conclaue, pinacotheca, cimeliarchium.

Cachet.

Signum, sigillum.

cachettéren.

Obsignare literas.

Cacidonie.

Carchedonius: lapidis preciosi genus.

Cadencie.

Symphonia: concentus manifestior.

Cadet.

Filius minor natu, exhaeres, qui à filio natu maiore ex asse haerede, mortuo patre alitur.

Caffa. j. armesijn.

Genus panni serici.

Caffaerd.

Blatta. & Hypocrita, simulator.

Cagie.

Cauea, cors, cista, corbis dossuaria.

cagiaerd.

Cistifer, qui caueam aut corbem portat.

Calabasse.

Cucurbita ventricosa.

Calamaer.

Theca pennaria, theca calamaria, graphiarium.

Calamijn-steen. j. klemijn-steen.**Calcedonie.**

Onyx. *vulgò* Chalcedonius lapis.

Calcinéren.

Metalla in puluerem siue calcem redigere igne.

Calculéren.

Computare, ratiocinari. calculos subducere.

Calmus.

Calamus aromaticus, acorus, piper apum.

Camerade.

Commanipulo, *commilito*.

Campanie.

Campestria campestris locus, planities: ager, campus.

campéren.

Castra ponere, castra metari.

Canale.

Canalius, alueus.

Canalie.

Canes, grex canum: & Grex nebulonum, faex plebis, faex ciuitatis: vulgus iners.

Canceléren.

Delere, dispungere. *vulgò* cancellare.

Canions, canionen.

Foemoralia, feminalia.

Canon.

Tubus tormenti aenei, tormentum aeneum. *vulgò* canna muralis.

Canon van de misse.

Arcana effata sacrificij: canon: sacrum opertaneum. *vulgò* secreta missae.

Canter.

Chori sacri praefectus: exarchus chori sacri.

canterije.

Exarchatus chori sacri.

Cape.

Promontorium.

Capeau.

Pileus, pileum.

Capelet.

Corona.

Cantons.

Pagi Heluetiorum. *vulgò cantones.*

Capelyne.

Pileus.

Capitulant.

Suffragij in sodalitia ferendi potestatem habens.

Capituléren.

Articulosè pacisci: conditiones ferre & accipere.

capitulacien.

Excepta, cauta & sancta in foederibus: pactiones.

Caporal. j. corporal.

Capreol.

Capreolus.

Caprifolie.

Periclymenus, caprifolium.

Carabijn.

Eques expeditus, ferentarius, leuis armaturae: hippo sclopetarius.

carabijnen.

Praedari, diripere.

Carate.

Ceratium, siliqua, grana quatuor. & Mensura intrinsecae bonitatis auri: *summa autem puritas auri est viginti quatuor carattarum.*

Carde benedict.

Atractylis hirsuta. *offic.* carduus benedictus.

Carene.

vulgò Carena, quadragena: publicae poenitentiae siue indulgentiarum genus.

Carenten, corinthen.

Vuae Corinthiacae: apyreni.

Caresse.

Blanditiae, illecebrae, adulatio.

caresséren.

Blandiri

Carkan.

Collare, torques, segmentum.

Carlijne.

Chamaeleon albus. *offic.* Carlina.

Carneol.

Gemma rubedine diluta. *vulgò* Carnalium.

Carnier.

Carnarium, locus vbi carnes asseruantur.

Carriere.

Latomia, latumia, lapicidina: & Hippodromus. curriculum equorum

Caruy.

Carum. *officin.* caruy.

Cas.

Casus: & Causa: & Facinus: flagitium. crimen admissum.

Casamatte.

Humilis *q.d.* tecta castrorum lorica: propugnaculum subterraneum.

Cassidonie-steen.

Carchedonius: & Onyx.

Cassie fistel.

Cassia fustularis, siliqua Aegyptia.

Cassijne.

Iugamenta, fenestrarum structurae.

cassijne.

Fenestra papyracea vel membranea, tympanum.

Catarre.

Catarrhus, rheuma, rheumatismus: coryza, grauedo.

Cathedrael kercke.

Basilica.

Catholijck.

Catholicus, vniuersalis: & Orthodoxus.

Caua.

Caballus, equus.

caualerye.

Equitatus, equites.

caualooter.

Mango equorum.

Cause.

Causa, ratio.

causéren.

Efficere, gignere, causam dare.

Cauteriséren.

Inurere.

Cautie.

Cautio, fideiussio. Praes, vas, appromissor, fideiussor.

Celebreren.

Facere sacrum: facere rem sacram, rem diuinam.

Celidonie.

Chelidonea herba.

Cement.

Lithocolla.

Centenaer.

Centenarius: & Centenarium pondus.

Ceremonie.

Ceremonia.

ceremonie-meester

Designator, magister ceremoniarum.

Ceron, cerote.

Ceratum, cerotum.

Certeyn.

Certus, indubitatus: & Certè enimuero, proculdubio, indubitanter.

certeynlick.

Certè, enimuerò.

certificeren.

Certum alicui facere, asseuerare.

Certificatie.

Libellus, epistola assetoria. *vulgò* certificatio.

Ceruse, ceruyse.

Cerussa, psimmythium.

Cessie.

Cessio.

cessie doen.

Cedere bonis, perfugere ad aram cessionis.

Cilinder.

Cylindrus.

Ciment.

Opus signunum: è tuis testis addita calce.

Cinober.

Cinnabaris.

Citéren.

In ius vocare, diem dicere, iubere adesse. *vulgò citare.*

citatie.

In ius vocatio, libellus quo quis citatur.

citacie-brief.

Libellus.

Citadelle.

Arx vrbi imminens.

Ciuet.

Zibethum, odoramenti genus.

Claroen.

Limus, cornu.

Clisterie.

Clyster, clysterium, infusum.

Coadiuteur.

Episcopus designatus: Abbas designatus.

Cocenille.

Cochenilia: vermiculi genus: & Coccus baphica, coccus tinctorum. granum infectorium. *vulgò* cochenilia.

Cockin.

Mendicus, homo petax, amator siue sectator culinae. & Homo ineptus: & Nebulo, vappa, tenebrio.

Codicille.

Codicillus, scriptura vltimae voluntatis elogium continens.

Coers.

Cursus, meatus, curriculum. **coers hebben**. In vsu esse.

Coersier.

Equus celer, cursorius.

Coertier.

Emissarius & Proxenetæ, pacarius, sequester.

Coetelas.

Machaera: ensis amplus, brevis & anceps

Cohiere.

Scriptum: commentarius.

Colere.

Cholera, bilis: felliflua passio.

Colijcke.

Colica, colicus dolor.

Collarie.

Antecoenium, procenium, ientaculum: comessatio à coena: merenda, symposium, computatio.

collacien.

Antecenium sumere.

Collacionéren.

Tabulas conferre: conferre & componere descriptum siue exemplum cum exemplari vel archetypo: descriptionem conferre cum tabulis.

Collecteur.

Collector. & Exactor.

Collegie.

Collegium, coetus sodalium.

Collette.

Mamillare.

Collice ghe-stampt.

Intrita, intritum, cibus in mortario subactus & colo expressus. *q.d.* ius colatitium.

Colonel. j. coronel.

Coloquinte.

Colocynthus. cucurbita siluatica.

Comete.

Cometes, cometa, stella crinita.

Comijt.

Celeustes. nauigationis moderator, hortator.

Commandeur.

Dictator, magister populi: qui praecipit & imperat.

commandeur-schap.

Dictatura.

Commensael.

Conuictor. *vulgò* commensalis.

Commére.

Mater initialis, lustrica parens, mystica parens, onomastria. *vulgò* commater.

Commissaris.

Commissarius, delegatus. disceptator, recuperator: iudex selectus.

commissaris van krieghs-volck.

Conquisitor.

commissaris van prouande.

Annonae praefectus.

commissie.

Mandatum, prouincia, delegatio, epistalma, autoritas mandati.

Committimus van t'hof.

Ius forensium codicillorum, ius fori eximium, ius codicillare.

Communicatie.

Participatio, commercium. & Colloquium.

communicéren.

Communicare, agere cum aliquo: & Colloqui. & Participare, in medium adferre. & Communionem sacram sumere.

Communie.

Synaxis, communio sacrosancta.

Compact.

Pactum, conuentio, condictum.

Companion.

Socius, sodalis.

companye.

Consortium, conuentus, collegium, societas, sodalitas, sodalitium: & Cohors, turma, caterua.

Comparéren.

Comparere, adesse, praesto esse.

comparitie.

Apparitio, praesentia.

Compassie.

Misericordia, miseratio, commiseratio.

Compenséren.

Compensare, pensare, rependere.

compenseren de kosten van t'proces.

Litis impendia inter actorem & reum non abs re exaequare: de litis sumptibus paria inter partes facere.

Compére.

Pater initialis, parens mysticus, onomastra initialis: arbiter initiationis, *Bud.* susceptor. *vulgò compater.*

compérschap.

Lustrica cognatio, initialis necessitudo, spiritualis necessitudo siue propinquitas in baptismo contracta.

Competent richter.

Iudex competens, iudex suus & legitimus, iudex iustus.

Complainte.

Questus, conquestus, conquestio, querela, querimonia, postulatio, expostulatio.

Complexie

Natura & mores, constitutio corporis: crasis.

Complice.

Socius flagitiorum & rapi-

narum, sceleris particeps. *vulgò* complex.

Complot.

Coitio, foedus, pactum.

Componeren.

Musica arte componere.

componist.

Musurgus: qui legibus artis cantiones & rhythmos concinnat. *vulgò* componista.

Composéren.

Componere: & Conficere, decidere, transfigere.

compositie.

Compositio: & Decisio.

Compres.

Diploma, linteum complicatum.

Concernéren.

Spectare, pertinere.

Concierge.

Insularius: & Praeses.

Concludéren.

Decernere, in pauca conferre, perorare, concludere, clausulam addere.

conclusie.

Conclusio, epilogus, coronis: & Summa.

Concordaet, concorderen. j. accordaet, accorderen.**Concubijne.**

Concubina, pellaca.

Concussie.

Repetundae, arum.

Conditie.

Conditio, lex, forma, modus, res, status. & Mores. & Munus.

Confilie de greyn.

Melissophyllon, meliphyllon, melitaena, apiastrum, citrago.

Confort.

Solatium. consolatio.

confortéren.

Confirmare.

Confrontéren.

Componere alterum cum altero: conferre. committere.

Confuys.

Confusus. commistus. Indistinctus: & Turbatus, perturbatus: & Pudore affectus, animoque perturbatus.

confuys zijn.

Obrui confusione vel pudore.

confusie.

Confusio, miscellanea, chaos.

Congé.

Copia, venia, facultas.

Conquest.

Quaesitum, partum, acquisitum, conquisitio. & Finium imperij propagatio siue dilatatio.

conquestéren.

Conquirere, acquirere, rem facere, adipisci: & Imperium facere: vincere: adiungere ad imperium: imperium dilatare, fines imperi proferre: & Debellare, subigere, subiugare, superare.

Conroot.

Multitudo, congregatio, frequentia hominum.

Conscientie.

Conscientia, conscius animus, mens sibi conscia: & Fides: & Religio.

conscientie maecten van eenige saecke.

Impediri religione, religiosum habere, religionem habere vel adhibere, religioni habere rem aliquam, obstringi religione: conscientiae metu moueri.

conscientieus.

Religiosus: iustus: rectus.

Consent.

Consensio, consensus, assensio, astipulatio: voluntas.

consentéren.

Assentire, astipulari.

Conserue.

Conditanea, orum: salgama. *vulgò conserua, à conseruando.*

conserue van roosen.

Intrita rosacea.

Consierge. j. concierge.**Consignéren.**

Attribuere.

consignéren.

Deponere, in manum dare, exhibere, repraesentare.

Consistorie.

Concilium, conuentus, consessus, synodus: synedrium: orchestra: sessio senatus & primorum. *vulgò* consistorium.

Consorte.

Consors, socius, par, similis, consimilis: & Coniux.

consorten.

Consortes, pares: gregales. & Conscij affinesque sceleris.

Conspiratie.

Conspiratio, conspiratus, coniuratio, coitio.

Constituéren.

Constituere, statuere, imponere.

constitutie.

Constitutio, decretum, statutum, sanctio.

constitutie-brief.

Litterae originariae reditus constituti.

Contenancie.

Habitus, status. cultus, os, facies, gestus, actio.

Content.

Contentus, aequus, compos.

content zijn.

Contentum esse, non poenitere, satis habere.

contentéren.

Satisfacere alicui, explere animum alicui. *vulgò* contentare.

contentement.

Satisfactio.

Contract.

Contractus, res contracta, commercium, pactum, pactio: perscriptio, instrumentum pacti.

contractéren.

Contrahere.

Contrarie.

Contrarius, aduersus.

contrarieren.

Contrarium esse, aduersari, repugnare.

Contrebrief.

Antapocha. *vulgò* contralitera.

Contrebalance.

Sacoma.

Contreborghe.

Praes

Contrecedulle.

Antapocha.

Contrefijn.

Plumbum cinereum.

Contreman.

Aduersarius.

Contremine.

Cuniculus aduersus, obliquus, transuersus, contrarius.

contreminéren.

Hostium cuniculos transuersis cuniculis excipere, obuam ire cuniculis.

Contrerol.

Antigraphum, custodia. & Contraria accusatio.

contrerolléren.

Custodire: obseruare: contrariam actionem instituere.

contrerolleur.

Antigrapheus, custos, obseruator, inspector, annotator, officij exactor: actor summarum: rationarius, rationalis. *vulgò contrarotulator.* **Contrerouleur** (*inquit VVolphgangus Hungerus, dicitur* is qui contra indicem alterius coactoris siue receptoris pecuniae publicae elenchum conscribit in reddenda ratione cum altero conferendum.

Contrescarpe.

Lorica exterior arcis aut vrbs: contramurus: lorica ante praecipuum murum vrbs ducta. *vulgò ital. contrascarpa.*

Contrepoint.

Modulatio extemporanea simpliciori cantui accommodata: occentus: plani cantus diuersis melodiis subita & improuisa ex sorte ordinatio. *q.d.* contrapositus vocibus concors concentus arte probatus. *vulgò* contrapunctus.

contrepoint singhen.

Planum cantum certis consonantiis ex improviso ordinare. *vulgò* sortisare.

Contrepoint. j. contrescharpe.

Contrepois.

Aequilibrium, sacoma.

Contreseghel.

Sigillum minus maiori oppositum.

Contreteneur. j. hoogh-konter.

Occentus. & Occentor: altitonans contracantor.

Contreunteur. j.

Pacti fidem violans, legis transgressor.

Contribuéren.

Contribuere, conferre symbolum.

contributie.

Contributio, symbolum, collatio.

Conuent.

Conuentus: & Coenobium, monasterium.

Conuentie.

Conuentus, conuentum. *vulgò* conuentio.

Conuers.

Neophytus. *vulgò* conuersus.

Conuerséren.

Versari, *consuescere* alicui: vti aliquo: saepe multumque esse cum aliquo: frequentare: consuetudine alicuius vti. *vulgò* conuersari.

conuersatie.

Conuersatio, consuetudo, vsus, familiaritas, conuictus.

Conuoy.

Affectatio. & Praesidium in itinere: publicus commeatus: praesidiarium auxilium, ad perducendos in tutum receptum viatores.

conuoyéren.

Affectari, deducere.

Copije.

Descriptio, descriptum apographum, exemplar, exemplum, exemplum descriptum, exscriptum.

copiéren.

Describere, exscribere.

copist.

Antigrapharius: formularius.

Coragie, coragieus.

vide Etymolog.

Cordegarde, corps de garde.

Statio, vigilum statio.

Cordiael.

Amicus ex animo.

cordiaelick.

Ex animo, corde & animo.

Corinten.

Leptorages: vuae dulcibus acinis, tenuibus & minutis: apyreni: vuae Corinthiacae.
vulgò Corinthiae.

Corneol.

Corneolus, Sardius lapis: sarda

Cornet.

Cornu flexum, curua tibia: tibia miluina.

cornet ruyteren.

Turma equitum, centuria equitum.

Coronel, colonel.

Primopilus, primipilus: primus centurio, dux legionis, praefectus legionis: dux millenarius. chiliarcha. chiliarchus, tribunus legionum. *vulgò* colonellus, columella, maior seruus in familia.

Corporal, caporal.

Centurio, pentecosiarchus: primipilaris.

Corporal.

Sacrosanctum puluinar.

Corps de garde.

Vigilum statio.

Corpulent.

Habitior, bene habito corpore.

corpulentie.

Statura, habitus corporis.

corpus.

Corpus, pars, tribus, multitudo populi.

Correctie.

Correctio, emendatio: notae.

Correspondentie.

Responsus, symmetria: conuenientia: conspiratio, consensus.

correspondentie van maeten.

Commensuum responsus, conuenientia mensurae.

correspondentie in liefde.

Amor mutuus, reciprocus.

correspondéren.

Respondere, consonare: conspirare.

Corrosif.

Septicus, putrefaciendi siue erodendi vim habens: depascens, exedens & absumens.
vulgò corrosiuus.

Corruptie.

Interitus, dissolutio: vitium, marcor, putredo.

Corsalet.

Aegis, idis, thorax.

Corsier. j. coursier.**Cortelas. j. coetelas.****Cotisatie. j. quote.****Couent. j. conuent.****Creancie.**

Creditum, fides.

creancier.

Creditor.

credencie.

Credulitas, fides: & Praegustatio, praelibatio, securitas in edendo & bidendo quae magnatibus praestatur: & Abacus, vasarium.

credencier.

Praegustator.

credit.

Fides, auctoritas, gratia: & Creditum, pecunia credita, aes alienum, debitum.

Crespe.

Byssus.

Crime.

Crimen.

crime lese maiesté.

Perduellio.

criminel.

Capitalis.

criminele iustitie.

Iustitia sanguinaria. vindexque publicae securitatis.

criminele saecke.

Res capitalis, causa criminis, causa ex crimine, causa criminalis, quaestio criminalis.

criminel proces.

Iudicium capitis, iudicium capitale.

Croys.

Augmentum. & Fomes.

Croyséren.

Decussare, adnotare paragraphis: illustri signo solemnique praenotare: adnotare crucis signo.

Cronijcke.

Chronica, *orum*, annales, ium.

Croppier.

Postilena.

Crotse.

Lituus pontificius, pedum, baculum.

Cubeben.

Cubebae, carpesium.

Cubit.

Cubitus, cubitum, vlna: sesquipes.

Cureye.

Visceratio quae canibus venaticis datur: & Libamentum capturae accipitribus in aucupio volucris dari solitum: & Medicamentum forma boli siue turundae, quo vomitus aibus venaticis prouocatur: stupea turunda.

Curéren.

Curare, mederi, curationem adhibere, remedium adhibere.

Curieus.

Curiosus: percuriosus, affectator.

curieusheyd.

Curiositas, affectatio.

Custodie.

Custodia, theca.

custodie van den boghe.

Corytus, theca arcus.

D

DAmasckenéren.

Encaustica pictura ornare: opere Damasceno elaborare: expolire gladios, reddere caeruleos.

Damast-bloeme, dames-bloeme.

Viola Damascena, viola alba, viola matronalis. *q.d.* flos siue viola dominarum, *Gallis violette de dames dicitur.*

Damast-pruyme.

Prunum Damascenum: passum, rugosum.

Damasten kleed.

Vestis Damascena: vestis Damasceni operis: vestis scutulata.

Dame, damme.

Domina, hera.

Dame, dam-steck. j. dammeler.

Scrupulus, calculus.

damen, dammen.

Ludere scrupis duodecim. *vulgò* ludere ad dominas. *quidam* à **dam**. i. agger, *deriuant*.

dame-spel, dam-spel.

Lusus duodecim scruporum, siue calculorum.

dammeler, dam.

Scrupus, lapis siue globus diada in lusu valens.

dam-berd.

Alueolus, fritillus.

damoiselle.

Matrona mitellata, mitrophora.

Dangier.

Discrimen, periculum.

dangereus.

Periculosus, incommodus.

Daerd.

Iaculum, telum.

Date van den brief.

Datum, data: Dies in litteris adscripta: aera, hera.

datéren.

Diem in litteris adscribere.

Debat.

Altercatio, certatio, *controuersia*, rixa: discrimen, dissensio.

debatéren.

Altercari, certare, rixari: disceptare, discertare.

Declineren.

Declinare: & Ius domum reuocare, iudicium transferre.

declinatoore.

Exceptio translatiua: praescriptio siue exceptio litis translatiuae.

Decoctie.

Decoctum, decoctus, us. *vulgò* decoctio.

Decrét.

Decretum: & Autoritas publica.

Defailléren.

Deficere.

defaillancie.

Defectus, deliquium.

Defalckéren.

Tollere, amputare, *vulgò*

defalcare. *q.d.* falce abscindere.

defalckéren van de somme.

Deducere, decidere, demere de summa.

Defaut.

Absentia. & Eremodicium: vadimonium vel iudicium desertum.

Definitif. j. diffinitif.

Degradéren.

Honore priuare.

degradéren.

Infulis exuere sacerdotem: exaugurare, resecreare sacerdotem, desecrare, abrogare alicui sacerdotium.

Delay.

Dilatio, mora, procrastinatio, protractio, spatium.

delayéren.

Comperendinare, differre, procrastinare, protrahere: moram interponere, causas nectere, ducere causam.

delatoore exceptien.

Praescriptiones & exceptiones litis moratoriae: praescriptiones moratoriae, litemque trahentes.

Delfijn j dolfijn.

Delphinus, &c.

Delicaet.

Delicatus: & Lautus: & Mollis.

Delict.

Delictum, error.

Demeyne domeyne.

Ditio, imperium.

Demeyne.

Publica vectigalia, canon: legitima & ordinaria pensitatio, vt sunt vectigalia & portoria: sacrum principis patrimonium. *vulgò* canon dominicus, domanium, demanium.

Deportéren.

Quiescere, desistere, finem facere.

Deposéren.

Dicere pro testimonio, dicere testimonium.

depositie.

Testatio, testimonium.

Depossedéren.

Deiicere vel dimouere aliquem de possessione.

Desauoéren.

Auctoritatem defugere, abnuere, inficiari: controuersiam facere.

Deputéren.

Delegare, praeficere negotio exequendo: constituere iudicem, arbitrum, recuperatorem, &c **Ghedeputeerde**. Syndici, *vulgò* deputati.

Desolaet.

Desertus, desolatus, vastus, vastatus.

desolaet.

Absque solatio, non consolabilis.

desolaetelick.

Insolabiliter.

Desperaet.

Exspes, desperans, desperatus.

desperatie.

Desperatio: aegritudo sine vlla rerum expectatione meliorum.

desperéren.

Desperare, desinere sperare, omni spe destitui.

Destruéren.

Destruere, profligare, euastare, perpopulari, depopulari, ad exitium & vastitatem redigere, euertere, excindere, excidere.

destructie.

Disperditio, ruina, vastitas, vastatio, excidium, depopulatio, exitium, euersio. *vulgò* destructio.

Determinéren.

Determinare, terminare, designare, praefinire, definire: & Decernere, constituere.

Deuis.

Colloquium: & Designatio: & Insigne: & Forma, modus.

deuiseren.

Fabulari, sermocinari. narrare, serere sermones, conferre consilia.

Deeuoor.

Officium, munus.

Deuoot.

Religiosus, pius, sanctus: religioni deditus, religionem colens. *vulgò* deuotus.

deuootie.

Religio, pietas.

deuootelick.

Religiosè, piè.

Deus.

Duo. **Deus int spel.** Dias. **Deus aes.** Dias & monas. & Homo tressis, homo semissis, diobolaris: homo nihili, parui momenti.

Diamant.

Adamas.

diamant-slijper.

Gemmarum politor, gemmarum mango.

Diete.

Dieta: victus ratio: praescripta viuendi formula.

Diffaméren.

Infamia afficere aliquem, infamiam aut ignominiam inferre alicui

Different.

Differens.

different zijn.

Differre, distare: & Dissidere.

different.

Contentio, controuersia.

differentie.

Differentia, discrimen, delectus, diuersitas.

Diffinitiuē oft definitiuē sententiē.

Sententia litis decretoria. *vulgò* definitiua.

Digniteyt.

Dignitas, honor, ornamentum, decus, praesulatus.

Dilay. j. delay.**Diluuie.**

Eluuio terrarum, vniuersalis inundatio *vulgò* diluuium.

Diminuéren.

Minuere, diminuere, imminuere.

diminuéren.

Modos concidere & frangere: voce se remittente canere: minutitionem citare, minuonem citare siue cantare: vocular multifariam frangere & concidere. *vide eenckelen.*

diminueringhe.

Chroma, modulatio

crebitate & solertia modulorum obiectans: frequentamentum.

Discant.

Cantus compositus: musica: modi discordes: symphonia discors: vocum discordia concors: cantus diuersis vocibus constitutus. *q. d.* diuersus cantus: & Cantilenae pars suprema: harmonia puellari voce modulanda: cantus superior. *vulgò* discantus.

discanter.

vulgò Incentor, discantus.

discantéren.

Musicam canere.

Discipel.

Discipulus, auditor.

Discord.

Discordia, dissidentia, discrepantia.

discordéren.

Dissidere, discrepare, variare.

Discourréren.

Narrare, recensere, ratiocinari.

discours.

Narratio, ratiocinatio.

Discret.

Prudens, sapiens, modestus, honestus.

discretie.

Prudentia, modestia, iudicium, moderatio: & Discrimen.

discretelick.

Prudenter, modestè.

Disordre.

Confusio.

Dispenséren.

Dispensare: & Legibus soluere, gratiam facere legis: ius commune relaxare.

dispenséren van den eed.

Facere gratiam iurisiurandi, soluere vinculo iurisiurandi. *vulgò* dispensare aliquem de iuramento.

dispensatie.

Vacatio vel solutio legis: relaxatio iuris communis.

Dispensier.

Oeconomus, condus, promus, promus condus, procurator peni, cellarius, victus quotidiani administer, obsonator nundinalis. *vulgò* dispensator.

Disponéren.

Disponere.

disponeren by testamente.

Super familia pecuniaque legare. *Budaeus.*

Dispositie

Affectio.

dispost.

Affectus: constitutus. & Aptus, paratus, praeparatus, agilis.

Disputéren.

Disputare, disceptare, disserere.

Distribuéren.

Distribuere, erogare, diuidere in viros.

distributie.

Distributio, assignatio: & Sportula, stips sportularia.

Distric.

Districtus, districtio, iurisdictio: regio.

Diuersch.

Diuersus, dissimilis, varius.

diuerschelick.

Variè.

Diuiséren. j. deuiseren.

Doarie. j. douarie.

Dobbel.

Exemplar, transcriptum. *vulgò* duplum.

Doctor.

Doctor.

doctor in de rechten.

Iuris enarrator & interpres: iurisperitus, iurisconsultus.

doctor-schap.

Doctoris dignitas siue munus *vulgò* doctura, doctoratus.

Dolfijn, delfijn.

Delphinus, delphin. Genus piscis siue beluae marinae.

dolfin.

Regis Galliarum filius primogenitus, *vulgò* delphinus.

dolfin. j. timp.

Focale.

Doliance.

Dolor, languor, aegritudo: & Querela, querimonia, expostulatio. *vulgò dolentia.*

Domeyne.

Dominium, ditio, imperium.

domeyne. j. demeyne.

Publica vectigalia.

domineren.

Dominari.

dominatie.

Dominatus. *vulgò dominatio.*

dominie.

Dominium, ditio.

Done.

Mulier, domina, matrona.

Dormter.

Cubiculum dormitorium: dormitorium, *Plin.*

Dose.

Dosis: portio simplicium medicamentorum compositionem ingredientium.

Dosijne.

Duodecim, duodenarius.

Douarie.

Dotalitium, dotarium, antipherna, donatio propter nuptias: ad quod vxori maritus vicissim loco dotis dat. *vulgò* doerium.

douagiere, douagierighe.

Vidua antiphernis fruens.

Dragant.

Tragacantha herba.

Dragée. j. tregie.

Draghme.

Dragma, octava vnciae pars.

Dragon.

Dracunculus hortensis, dracunculus acetariorum.

Dresséren.

Dirigere, rectum facere, erigere: & Parare.

dressoor.

Abacus, repositorium.

Ducaet.

Ducalis aureus, numus aureus à ducatu siue magistratu Romano sic primum dictus.

Duo.

Diatonum, modulatio naturalis, & concentus duarum vocum.

Duplijcke.

Duplicatio, tertia depulsio:

tertia contradictio: secunda rei defensio, vel replicationis depulsio: responsio rei ad actoris replicationem: depulsio rei secunda.

E

EBatement, batement.

Oblectatio, ludus, lusus, iocus.

Eben.

Ebenus.

Eclips der sonnen.

Eclipsis solis, defectus solis, deliquium solis.

eclips der mane

Eclipsis lunae, deliquium lunae, defectus lunae: labor lunae, obscuratio lunae.

Effect.

Effectus, effectio, opus, opera.

effect.

Res ipsa, exitus rei.

effectuëren.

Exequi.

Effort.

Conatus, molitio, nisus.

Electuarie.

Medicamentum ex selectis remediis compositum. *vulgò* electuarium, & electarium.

Element.

Elementum.

element des viers.

Aether, ignis.

elementen.

Elementa, genitalia corpora, prima corpora, & fontes rerum.

Email.

Encaustum.

emailléren.

Pingere encausto.

Emeraude.

Smaragdus, viridis lapis.

Embre. j. ambre.

Succinum.

Embuscade, embusche.

Insidiae: *sic dicta quòd in buscis siue siluis plerunque poni soleant.*

Emende. j. amende.

Emologéren. j. homologéren.

Empeschéren.

Impedire.

empeschement.

Difficultas, impeditio, impedimentum, obstaculum.

Employéren.

Sumere vel insumere in re aliqua.

employeren si seluen.

Vires vel neruos in re aliqua adhibere, conferre sua studia, operam impendere, collocare, insumere.

Enfanterye.

Peditatus, pedites.

Engien

Ingenium: & Instrumentum: & Machina: & Tormentum bellicum.

engien-meester, engenieer.

Praefectus machinarum bellicarum, praefectus rei machinariae: & Architectus.

Enqueste.

Inquisitio, percontatio, examen

enquestéren.

Quaerere, inquirere, scitari, sciscitari.

Enterinéren.

Postulationem iudicalem pronis auribus exaudire.

Enterinéren de conincklijcke brieuen.

Diploma comprobare: Diploma à principe impetratum iudici loci exhibere comprobandum.

enterinement.

Inspectio codicillorum & probatio.

Entreeye, entree.

Introitus.

Entremets, entelmes, entelmoes.

Perculum interpositum. & Bellaria, tragemata: *vulgò* impomentum.

Entreprinse.

Coeptum, inceptum, res inchoata, susceptio, operis institutio, consilium, ratio, conatus.

Enule campane.

Helenium. *vulgò* enula campana.

Episteler.

Hypodiaconus. *vulgò* subdiaconus.

Equipéren.

Instruere.

equipagie.

Instrumentum: apparatus.

Erre. j. errement.**Essay. j. assay.****Esse.**

Essentia, esse. **Noch in esse zijn.** Exstare, superesse.

Essue, essuwe. j. exuwe.

Exitus, &c.

Eualueren. j. valueren.**Euangelier.**

Diaconus.

euangelist

Euangelista.

Examinatie.

Examen: & Inquisitio.

examinéren.

Examinare, inquirere.

Excellent.

Exquisitus, praestabilis, singularis, splendidus, clarus, praeclarus, eximius, praestans.

Exceptie.

Exceptio: oppositio rei aduersus petitionem actoris: & Praescriptio.

Exces.

Sumptus, luxus, intemperantia: & Delictum, error, erratum, crimen: & Exsuperatio.

excessif.

Insolens, immodicus, profusus, nimius, praeter modum.

Excommunicéren.

A coetu piorum concilioque abigere: à sancta matre ecclesia abdicare: programmate diro & execrabili configere. *vulgò* excommunicare.

excommunicatie.

Execrabile programma, dira proscriptio.

Excuse.

Excusatio, purgatio, apologia.

excuséren.

Excusare, eximere è culpa: obiectum crimen purgare, vel diluere.

Executéren.

Exequi: curare officium: & Exsequi rem iudicatam, lege, agere: & Pignora capere, lege agere & pignerari

executeur.

Exsequutor.

executeur van t'vonnisse.

Exsequutor,

transactor sententiae & iudicati: peractor rei iudicatae, exsequendae rei iudicatae disceptator, exsequi rem iudicatam iussus.

executeur van testament.

Procurator mandatorum supremorum, arbiter testamentarius, curator testamenti.

executie van het vonnisse.

Legis actio, exequutio iuris, actio iudicati.

executie doen.

Lege agere, exequi sententiam à iudice latam: iudicis iussa explere.

Exemplaer.

Exemplar, apographum, exscriptum, exemplum.

exempel.

Exemplum: documentum.

Exempt.

Expers, immunis.

exempt zijn.

Habere immunitatem, legibus solutum esse.

exemptie.

Immunitas vacatio.

Exercitie.

Exercitium, exercitatio, functio, studium, agitatio.

Expediëren.

Expeditio, *conficere*, exequi, explicare negotium siue mandatum aliquod.

Experientie.

Experientia, vsus, res, documentum.

expert.

Expertus, experiens, peritus: solers, prudens.

Exploot.

Expeditio, confectio.

exploot van recht.

Legis actio.

explootéren.

Efficere, *conficere*, expeditio, exequi: & Lege agere.

Expres.

Expressus.

expresselick.

Definitè, nominatim, priuatè: liquidò, apertè.

Exspiréren.

Exspirare. **Den tijdt is ghe-expirert.** Tempus abiit.

Exsecutéren. j. executeren.**Extract.**

Epitome, breue, breuiarium, commentarius breuis.

Extraordinaris.

Extraordinarius, extra ordinem, praeter ordinem.

Exuwe, issuwe, issue, exuwe-gheld.

Iura exitus: pecunia quam cuius ex ciuitate migrans pendere debet: exagogicum: vectigal vel portorium quod pro exportatis mercibus soluitur. *q.d.* exitus. *vulgò* ius issuarum. *gal.* *issir*; & *ang.* *issevve*. i. exire.

F**FAbrijcke.**

Fabrica, structura, aedificium.

fabrijck-meester.

Fabricae praefectus, fabricensis.

Faciende.

Negotium, res.

Fagot.

Instrumentum musicum infimi soni.

Faisant.

Phasianus, phasiana.

Fallist.

Leguleius.

Falsaris.

Falsarius, temerator.

Fanterie. j. enfanterie.

Peditatus.

Farcie, farsse.

Fabula, comoedia ludicra, mimus.

farcie-maecker.

Comicus.

Fatale.

Terminus, dies siue tempus ad prosequendam actionem siue appellationem.

Fatras.

Nugae.

Fauorabel.

Propitius, secundus, popularis *vulgò* fauorabilis.

Fausset.

Falsae voculae. *vulgò* falsetum. **In fausset singhen.** Paeanem citare: elisa voce canere: elidere vocem, vocem censim excitare, contentiore voce altum & acutum scansim intonare.

Feber, fieber.

Febris.

Femme

Femina.

Fermerije.

Valetudinarium, nosocomium. *vulgò* infirmaria, infirmatorium.

Fiente.

Fimus.

Fierilafanse.

Laser medium vel Syriacum *vulgò* asa foetida.

Figuere.

Figura.

figuer-snijder.

Sculptor.

figueréren.

Effingere.

Fijtemus.

Lineamenta, forma, facies: *q.d.* vidimus.

Finéren.

Defaecare, purgare.

Firmament.

Caelum stelliferum.

Fioole.

Phiala, ampulla.

Fistel.

Fistula, vlcus manans.

fistel in d'ooghe.

Aegilops, aegilopa: fistula oculorum.

fistike.

Pistacium.

Flambeel.

Fax, funale.

Flanckéren de mueren oft vesten.

Propugnaculis à latere munire moenia.

flanckeringhe.

Propugnacula exstantia à lateribus.

Fleur, flore.

Flos. **Inden fleur zijn.** Florere, vigere.

Floréren.

Florere, ., vigere, vernare.

florijn.

Numus aureus flore insignis. *vulgò* florenus.

Flourtee.

Genus panni serici.

Foele.

Pressura. & Turba populi.

foeléren.

Opprimere, premere, obterere, proterere.

Forfeyt.

Scelus atrox, facinus, flagitium.

Formulaer.

Stylus, formula. *vulgò* formularium.

Fornieren.

Ornare, munire, instruere: & Perficere, finire: & Administrare, suppeditare.

fornissement.

Suppeditatio.

Fort. j. fortresse.**fortificatie.**

Munimentum, munitio.

fortificéren.

Munire, permunire, communire. *vulgò* fortificare.

fortresse.

Arx, propugnaculum.

Fosse.

Fossa, fouea.

Fosset. j. fausset.**Frambesie.**

Morum rubi Idaei.

Fraude.

Fraus.

Fregat.

Catascopium.

Fredon.

Frequentamenta vocis.

Frequentéren.

Frequentare, celebrare, frequentem esse.

Frer-mineur.

Frater minor, minorita, franciscanus.

Frese.

Fragum.

Fringotéren. j. dimminuéren.

Modos concinere, modulos siue vuculas frangere: cantitare.

Furnieren. j. fornieren.

Fuse.

Octava pars mensurae musices: nota fusè, raptim & celeriter cantata, vnco designata.
vulgò fusa, fusilis.

fuse, fuge.

Eadem modulatio alternatim & per vices diuersis vocibus expressa, ita vt cantores se mutuo insequi, & quodam modo fugare videantur.

Fuseye.

Pyrobolus, telum missile ignitum, ignis missilis, *vulgò* fusoria.

G

GAbelle.

Vectigal.

Galand. j. galland.

Galeon.

Navis praesidiaria maior, navis turrata: & Paro, onis: myoparo.

galeon.

sax. Rostrum navis: prora fastigiata.

Galeote.

vide in Etymolog.

Galeard.

Hilaris, laetus, elegans homo: lepidus.

galearde.

Tripudij agilioris genus: lepida chorea.

Galetijn. j. gelatine.

Galland.

Homo scitus, elegans, graphicus, lepidus, bellus.

Galoppe, waloppe.

Gradarius cursus, rotundus cursus.

Galoppéren.

Gradatim, saltuatim, rotundo cursu currere. *vulgò* galopate, , i. equum ad ingressum exsultantem vrgere.

Gambuyn.

Petaso, perna.

Garance.

Rubia tinctorum.

Garde.

Custodia.

Garde-nappe. j. tafel-rinck.

Basis: basis patoria, mensaria.

Garde-robbe.

Vestiarium.

Garlande. j. ghirlande.

Corolla.

Garment.

Amictus, ornatus. vestitus, us

Garnieren.

Munire, instruere, armare.

Garson.

Puer: famulus. *vulgò* garsio.

Gaugie, gauge.

Vasis mensura & capacitas.

gaugieren, vergieren.

Dolia metiri virga, mensuram vasis designare.

gaugierer.

Doliorum mensor.

Gelatine. j. geleye.

Geleye, ieleye.

Iusculum coactum siue coagulatum, ius congelatum, glaciatum: *vulgò* gelatina.

Gendarme.

Miles.

gendarmerye.

Copiae militares.

Generéren.

Generare, gignere, procreare

generatie.

Generatio, procreatio, progenies, prosapia, ortus, soboles.

Generael.

Generalis, vniuersalis.

generael capiteyn.

Strategus. *vide* **Kapiteyn.**

generael van de minder-broeders.

Primas minoritarum.

generael ont-fanger.

Tribunus aerarij, praefectus aerarius, quaestor. *vulgò* receptor generalis.

generaelick.

Generaliter, vniuersè generatim, vniuersim.

Gerfau.

Gyrofalcus.

Geste.

Gestus, us: gesticulatio: ludus, iocus, & Vultus.

gesten.

Res gestae, acta.

Geule.

Color ruber in armorum insignibus.

Geus.

Mendicus impudens. *vide* **Gheus** in *Etymolog.*

Gierau.

Pica glandaria.

Ghieraffe.

Camelopardalis. *vulgò* giraffa.

Ghier-valck.

Gyrofalco, gyrofalculus, herodius: accipiter maior, praedam circumagens. *vulgò*
Hierofalco.

Ghierlande, guirlande, garlande.

Corona, corolla, strophium, sertum.

Ghirole.

Siser, sisarum.

Ghisarme, guisarme.

Teli siue lanceae genus.

Glaetse, gelaetse.

Planities glaciata.

Glorie.

Gloria.

gloriéren.

Gloriari.

glorieus.

Gloriosus: iactator.

glorieus zijn.

Mirari se, placere sibi.

glorieusheyd.

Gloriatio, iactatio.

glorieuslijck.

Gloriosè.

Glose.

Glossa, glossema, expositio, commentum, commentatio, scholium.

gloséren.

Interpretari, explanare, exponere, commentari. *vulgò* glosare.

Glotoen.

Gluto, heluo.

Gorgias.

Mammillare.

Gotiere.

Stillicidium.

Gouernéren.

Gubernare, moderari, regere.

gouverneur.

Gubernator, rector, moderator.

gouverneur-schap.

Gubernatio, praefectura, strategia.

gouvernante.

Gubernatrix, moderatrix.

gouvernement.

Gubernatio, moderatio, regimen.

Grametse, gremetse.

Gesticulatio: distortio oris.

Grand mercis segghen.

Magnas gratias agere.

Gratie.

Gratia: & Decor, lepos, elegantia.

gratieus.

Comis, affabilis, benignus, lepidus, vrbanus.

gratieusheyd.

Comitas, affabilitas, facilitas, vrbanitas.

gratieuslick.

Blandè, benignè, vrbane, lepidè.

Grauiteyt.

Grauitas, seueritas, dignitas.

grauiteyt houden.

Tenere grauitatem, retinere dignitatem, ordinis sui dignitatem tueri.

grauiteyt houden int spreken.

Magnificè loqui.

Grenaet.

Carbunculus carchedonius.

Grief.

Graue, *asperum*, *molestum*, molestia.

Grosséren.

Grandire, ampliare, augere. & *Extendere* & *explicare scripta compendiario*.

grosséren.

Tabulas conficere, inferre in tabulas.

Gruier, gruwier.

Saltuarius, custos nemoris: & Aucupio & piscatui praefectus. *viditur potiùs dici posse **gruenier** siue **groenier** nostrate dictione: cùm etiam gallicè Verdier dicatur in eadem significatione.*

Guerdon.

Praemium.

Guichet.

Foricula, portula.

Guide.

Dux, ductor, index viae.

Guidon.

Signum, vexillum.

Guirlande. j. ghirlande.

Sertum.

Guisarme. j. ghisarme.

Guitarne.

Cithara, testudo minor.

H

HAbil.

Habilis, aptus, idoneus.

habilitéren.

Habilem reddere. *vulgò* habilitare.

Haranghe.

Oratio ad populum, *concio*.

Haubert.

Lorica.

Herbarist.

Herbarius.

Heremijt.

Eremita, anachorita: eremum siue locum solitarium religionis ergò incolens: homo solitarius.

heremijtagie.

Eremus, solitudo, desertum: locus solitarius.

Hermelijne, hermijne. j. armijne.**Hermodactilen.**

Colchicum, bulbus agrestis, hermodactylus.

Hiacint.

Hyacinthus: chrysolitus.

Hipocras.

Vinum aromatites, vinum aromaticum: murina, nectar, passum, melicraton: vinum tertio distillatum, vinum Hippocraticum: ex Hippocratis doctrina per laneum saccum mixto saccharo & variis aromatum speciebus distillatum.

Hipocrijt.

Hypocrita, simulator, fucatus homo, fucatae sanctitatis homo, fucò sanctimoniae personatus.

hipocrisije.

Hypocrisis, simulatio virtutis: virtus adumbrata.

Hipoteke.

Hypotheca, connexum.

Holette, hoelette.

Pedum, agolum.

Homagie.

Fides clientelaris, clientela: *vulgò* homagium.

Homologéren, emologéren.

Ratum facere, comprobare: ‘μ : auctorem fieri, assentiri, permittere.

Horologie.

Horologium.

Hospitael.

Nosocomium, *vulgò* hospitale.

Hostie.

Hostia. victima.

IAcopijn.

Dominicanus, Iacobita.

Iandarme, gendarme.

Miles.

Iasmijn.

Iasme, apiaria. zambachum, leucoij species fruticantis.

Idioot.

Idiota, illiteratus, imperitus.

Illiquide schuld.

Nomen controuersum.

Illuminéren. j. lumineren.

Imaginéren.

Cogitare, fingere, cogitatione depingere vel fingere, animo comprehendere, speciem alicuius rei cogitare, imprimere *notionem* aliquam.

imaginatie.

Cogitatio, notio animo impressa.

Immeuble goeden.

Bona immobilia.

Impatient.

Impatiens, immodicus, impotens.

impatientighlick.

Impatienter, intoleranter.

Impertinent.

Ad causam nihil pertinens: alienus à re ipsa.

Importancie.

Momentum. **Saecken van importancie.** Seria, res seriae: res momentosae.

Impost.

Indictio, collatio, collecta, oblatio, exactio, tributum, vectigal. *vulgò* impositio.

Incarnaet.

Ruffus, purpureus color: *vulgò* incarnatus: colorem viuae carnis referens: ex albo rufescens.

incarnatiue medicijne.

Medicamentum incarnans.

incarnatie.

Carmen chronicum, chronographicum.

Incident.

Casus.

incident.

Litacula subnata, disceptatiuncula appendix, appendicula litis: quaestio emergens:
litacula nata è summa re.

Inclinatie.

Procliuitas, facilitas, propensio.

Incompetent richter.

Iudex non legitimus.

Inconuenient.

Infortunium, casus aduersus.

Incorporéren.

Incorporare, in corpus traücere, deuorare: & Concorporare, in vnum corpus redigere:
conflare in vnum corpus: conficere vnum corpus: vnire.

Incorrect.

Mendosus.

Indiscrét.

Temerarius, immodestus, expers modestiae.

Infanterije.

Peditatus: exercitus pedestris

Infel.

Infula: mitra episcopalis.

Infermerije. j. fermerije.

Valetudinarium.

Informatie.

Quaestio, inquisitio: inuestigatio. & Cognitio, notitia.

informatie doen.

Quaerere, inquirere. *vulgò* informationem facere.

informéren.

Inquirere in delatos, & testibus maleficij testimonium denuntiare: cognoscere de actis alicuius.

Ingien. j. engien.**Inhabil.**

Inhabilis, ineptus.

Iniurie.

Iniuria, maledictum, probrum, conuitium.

iniuriéren.

Malè accipere aliquem verbis, laedere aliquem iniuria, dicere vel facere conuitium alicui, iniuriis aliquem afficere, iniuriam alicui inferre siue imponere.

Inquisitie.

Inquisitio, examen, indago: inuestigatio.

inquisiteur.

Inquisitor, inuestigator, indagator. & Iudex violatae religionis.

Insel.

Insula.

Insinuéren.

Profiteri: publicè vltro denunciare. **Insinueren sich seluen** , &c. Insinuare se alteri.

Insoluent.

Non soluendo, soluere debita non potens.

Instancie.

Instantia, sedulitas, assiduitas, continua intentio, contentio. & Postulatio, petitio. & Actio, causa, lis, disceptatio, iudicium.

Instructie.

Institutio, praeceptum, disciplina, catechesis.

instructie der ghe-santen.

Commentarius legatorum.

instruéren.

Instruere, praecipere, docere.

Instrument.

Instrumentum.

instrument.

Instrumentum, munimentum, monumentum scripturarum ad res gestas pertinentium:
tabulae: auctoritates.

instrument van musijcke.

Instrumentum siue organum musicum.

Insufficient.

Exiguus. *vulgò non sufficiens.*

Intentie.

Intentio, propositum, mens, voluntas, consilium: institutum.

Intentéren een proces.

Intendere actionem, dicam scribere: condicere, constituere accusationem: ius experiri:
agere.

Interest.

Damnum, detrimentum.

interest.

Versura. vsura, foenus. **Gheld op interest nemen.** Versuram facere.

Interinéren. j. enterinéren.

Interlocutoore sententie.

Decretum iudicis interpositum, interloquutio decretoria, sententia disceptationis

interposita: sententia interlocutoria: quae non definit controuersiam, sed aliquid obiter ad causam pertinens, decernit.

Interrogatorie.

Interrogationes: interrogatoria.

Intiméren.

Denuntiare, significare: prouocare in ius, diem iudicij dicere.

intimatie.

Denuntiatio.

Intituléren.

Nominare, inscribere, nuncupare.

Intonéren.

Praecinere: praeire praecinendo, quasi viam praemonstrare.

Intreye.

Introitus.

Intricaet.

Perplexus.

Intreprise. j. entreprinse.

Inualidéren.

Infirmare, infirmum siue inualidum reddere.

Inuentariséren de goeden.

Bona redigere in commentarium.

inuentaris van goeden.

Apophasis, apographa, index, catalogus, elenchus. commentarius bonorum: *vulgò* repertorium, inuentarium.

inuentie.

Inuentio, excogitatio, machinatio.

inuentéren.

Excogitare, inuenire, adinuenire. machinari.

inuenteur.

Inuentor, architectus.

Ioncture.

Iunctura, commissura, iunctio, coniuncto: artus, articuli.

Iornael j. iornael.**Iorney.**

Sagum, tunica militaris, tunica sine manicis: colobium, exomis, hemitogium. *vulgò* giornea.

Ioste.

Decursus, decursio ludicra. *vulgò* giostra.

iostéren.

Decurrere, concertare hastis, concurrere inter se. *vulgò* giostrare.

Iournael.

Ephemeris, diarium.

Issue. j. exuwe.**Item.**

Item, similiter. & Nomina. & Reliquum debiti.

Iubilee.

Veniae seculares, vel semiseculares: iubileum.

Iudicature.

Iudicatus: magistratus iudicialis.

Iuge.

Iudex.

iugéren.

Iudicare.

Iuglier.

Circulator, praestigiator.

Iuys.

Succus, cremor.

Iuleb.

Iolabum, : iuleb. i. violarum infusio: clarificata potio: clarus liquor potabilis.
vulgò Iulepus, iulapium, zulapium.

Iupiter.

Stannum *dicitur chymistis.*

Iurisdictione.

Iurisdictione, praefectura.

Iurist.

Iurisperitus, iureconsulcus, iurisconsulens, *consultus iuris*: leguleius.

Iustéren.

Aequare, adaequare.

Iusticie.

Iustitia.

iusticie doen.

Iustitiae aequitatisque sacris operari, leges exercere, exequi iudicis officium: obire manus iudicandi.

iusticier.

Iudex, praetor.

iustificéren.

Purgare crimen: & Absoluere à crimine.

Iuiube.

Zizyphum. *officin.* iububae: fructus zizyphi arboris.

L**LAbeur.**

Labor, industria. & Agricultura.

labeuren.

Laborare, opus facere, moliri: & Terram moliri, arare.

Lac, gomme-lae.

Gummi *genus tincturae conueniens. quod vulgò Lacca & Cancamum dicitur.*

lac

Coloris rubri genus.

Lambris, lambrisseersel.

Materiaria incrustatio: & Laquear, lacus in aedificiis.

lambrisséren.

Vestire parietes tabulis.

Lancette.

Phlebotomum, scalprum chirurgicum.

Laps van tijde.

Lapsus temporis.

Lastagie.

Saburra.

Lasur, asur.

Caeruleum, fossile: color caeruleus, cyaneus, glaucus. *vulgò* azurinum: lazurium: color azureus, asureus, lazureus.

lasur-steen.

Lapis cyaneus, caeruleus, stellatus. *vulgò* lapis lazuli *vel* azuli.

Laudéren.

Compromittere.

Leael, loyael.

Fidelis, fidus.

lealick.

Fideliter.

Legæet.

Legatus.

Legende.

Vita diuorum, gesta diuorum.

Legitimen.

Legitima: portio haereditatis iure naturali liberis debita.

legitiméren.

Legitimum reddere, natalibus restituere.

Liberael.

Liberalis. munificus.

liberaelheyd.

Liberalitas, munificentia.

liberaelick.

Liberaliter, munificè.

Librije.

Bibliotheca, librarium.

Licenten.

Vectigalia: tributa quae euehendi commeatus, armorum aliarumque mercium nomine soluuntur.

Licentiaet.

Ad professionem theologiae,

iuris, medicinae admissus. *vulgò* licentiatus.

Lieutenant.

Legatus, vicarius, praefectus *vulgò* locum tenens.

Ligue, lighe.

Foedus, societas. *vulgò* Liga.

Limiten.

Limites, fines.

limitacie.

Praescriptio, praescriptum.

limitéren.

Definire, determinare, circumscribere, praescribere.

Linagie.

Genus, prosapia.

linagier.

Gentilis, haeres.

Liquide schuld.

Nomen liquidum.

Locate.

Hypodidascalus, vicarius.

Loy.

Lex.

Loyael. j. leael.**Longhe.**

Nota musices constans quatuor mensuris. *vulgò* longa.

Luminéren de schilderije.

Miniare picturam: viuos colores inducere.

Luna.

Argentum *dicitur Chymistis.*

Lupijne.

Lupinos: leguminis genus.

Lutenant. j. lieutenant.**Luxurie.**

Luxus, luxuria, luxuries.

luxurieux.

Luxuria diffluens: delicatè & molliter viuens, libidinosus.

M

MAcis. j. folie.

Macis, macer.

Maculature.

Chartae ineptae, maculatae: segestre: *vulgò* maculatura: macultergium.

Madame, madone.

Domina, mea domina.

Madrigael.

Cantio celerior Italica: musica leuicula.

Magasin.

Promptuarium, horreum, apotheca.

Magistraet.

Magistratus.

Magneet.

Magnes, sideritis.

Magnifijck.

Megaloprepes. *vulgò* magnificus.

Maiesteyt.

Maiestas.

Maintenéren, mantenéren.

Manu tenere, defendere, seruare, obtinere, retinere, sustentare, sustinere.

maintenue.

Iusta possessio.

Malcontent.

Offensus.

malcontent zijn.

Aegrè ferre.

Maledictie.

Dira deprecatio, imprecatio.

Malcus sweerd.

Ensis falcatus, harpe.

Manckéren.

Deesse, deficere.

Mandaet.

Edictum.

mandataris.

Mandatarius, commissarius.

mandement.

Mandatum, edictum.

Mandragore.

Mandragora, circaea, malus terrestris, antropomorphos.

Mantenéren. j. maintenéren.**Manuael.**

Libellus manualis, enchiridion. *vulgò* manuale.

Manufacture.

Opus manu factum, forma operis manufacti.

Maraud.

Mendicus.

Marcéren.

Ambulare, gradi, iter facere, viam facere, incedere, progredi, gradum conferre. & Equitare.

Marckis, marquis.

Marchio.

Marescagie.

Palus.

Marglier.

Aeditinius, aedituus, templi oeconomus.

Mariage.

Annulus connubialis.

Marmelaete.

Cydonite placenta. *officinis* diacydonium. cydoniatum.

Marmoset.

Mastos & Persona.

Maroene.

Balanitis: genus castaneae rotundioris & maioris.

Maronier.

Nauta, nauita.

Mars.

Ferrum *dicitur* Chymistis.

Martagoen.

Cynorrhodon: lilium rubrum.

Mastick.

Mastiche, resina lentiscina.

mastick-boom.

Lentiscus.

Mastin.

Canis rusticus: canis maior & mordax. *vulgò* mastinus.

Maxime.

Nota constans octo mensuris. *vulgò* maxima.

Medalie.

Toreuma, signum, sigillum, sculptile fusileque opus, emblema, numisma.

Mediaene, mediaen-ader.

Vena media inter iecorariam & humerariam siue cephalicam.

Melanckolije.

Melancholia, atra bilis: & Dolor, cura grauis, mentis alienatio ex atra bile nata, cum maestitia metuque coniuncta.

melanckolijck.

Melancholicus.

Melansse. j. veranghene.

Melangenium: malum insanum.

Melisse.

Apiastrum. *herba.*

Melodije.

Melos, melodia, cantus suavitas, modulatio, modulamen.

Memorie.

Memoria, mens, recordatio, monumentum.

memoriael.

Libellus memorialis, signum memoriale.

Mercurius.

Argentum viuum.

Menagie.

Supellex, res familiaris: & Familia.

menagier.

Famili praefectus, dominus, oeconomus.

Mentie.

Mentio, memoria.

mentie maecken.

Memorare, mouere mentionem: facere, inferre, habere mentionem.

Mesane. j. mezane.**Mes-kief, mis-kief, meschief.**

Infortunium, casus aduersus, vitium.

Mesnije, messenije.

Familia.

Messagie.

Nuncium.

messagier, messelgier.

Nuncius.

Mesus.

Abusus, delictum.

mesuséren.

Abuti, delinquere.

Meubel

Mobilis.

meubele goeden.

Res familiaris, supellex, bona mobilia.

Mezane.

Epidromum, epidromus, velum ad puppim.

Mezereon.

Granum *Gnidium*, fructus thymeleae.

Milion.

Decies centum milla, millies mille: mille chiliades. *vulgò* millio.

Minére.

Fodina, vena.

mineren, minen.

Fodere, suffodere.

Minime.

Vocula, vocaliuncula musices. nota designans mediam mensurae partem. *vulgò* minima.

Minuéren. j. diminuéren.**Mirobalane.**

Myrobalanus, glans Aegyptia.

Mirre.

Myrrha: lachryma arboris Arabicae.

Miserere mei.

Ileus, voluulus, tormentum chordapson: grauissimus periculosissimusque. tenuioris intestini morbus.

Missiue.

Epistola, literae, tabellae.

Misterie.

Mysterium, sacrum arcanum, seclusum.

Mitridaet.

Mithridatium antidotum. *vulgò* Mithridaticum.

Mode.

Modus, ratio, mos, forma.

Model, model-beld.

Proplastice, typus, forma, imago ex gypso ad cuius similitudinem & formam statuarius plastésve caedit, aut aes fundit. *vulgò* modulus.

Moderéren.

Moderare, moderari, temperare.

Mommie, mummie.

Pissasphaltum factitium. *vulgò* mummia, mumia.

Monopolie.

Monopolium: & Coitio, conspiratio.

Monsieur.

Dominus, herus.

Monstrancie.

Hierotheca.

Montéren.

Ascendere. & Equum conscendere. & Instruere, adornare. **Wel ghe-monteert.**
Clytopôlus, : inclytus equi. *Budaeus.*

Morion, morrion.

Cassis, idis: galea bellatoria cono siue apice cristisque instructa.

Mord-mael, mormael.

Cacoëthes, vlcus mali moris, vlcus malignum: & Gangraena, malum mortuum, caro emortua ex hulcere vel inflammatione.

Mosaick. j. musaick.

Mostaetse. j. mustatse.

Motet.

Epigramma sacrum, cantio musica sacra: modulus sacer Latinus.

Motijf.

Argumentum, causa, causa mouens, incitamentum, propositum.

Motsetse.

Puer, famulus vilior.

Munitie.

Munitio, munimen, munimentum: praesidium, propugnaculum, auxilium. & Praemunitio: & Commeatus: annona militaris, stellatura: alimonia exercitus. *vulgò* munitio.

Musaick, mosaick.

Musium, mosaicum, musaeacum opus, opus tessellatum, segmentatum, scalpturatum, vermiculatum, asarotum.

Musckel.

Musculus, lacertus.

Musijcke.

Musica: cantussympthoniacus.

musicien.

Musicus, melicus.

musicienen.

Cantare musicam, canere symphoniam.

Mustatse.

Mystax: barba ad superius labrum: mustaca.

N**NArcisse.**

Narcissus, bulbus vomitorius.

Narde.

Melanthium, nigella, gith. *officinis* Nigella Romana.

Natie.

Natio: genus hominum: & Sodalitas, societas. collegium.

Natiuiteyt.

Ortus, dies natalis. *vulgò* natiuitas.

Natuere.

Natura, physis: rerum opifex, parens, creatrix rerum: & Sexus, naturalia. & Indoles.

natueréren.

Coire, generare.

natuerlick.

Naturalis, genuinus, natiuus, physicus. & Naturâ, naturaliter.

natuerlick saed.

Genitura, semen genitale, vrina genitalis.

natuerlick kind.

Filius naturalis, filius illegitimus, natus ex parentibus inter quos matrimonium constare posset: Parthenius, filius è virgine non nupta editus.

Naueeu.

Napus, rapae genus.

Negociéren.

Negotiari, mercatur operam dare.

negotiatie.

Negotiatio, mercatura.

Negromantie.

Necromantia, psychomantia.

Neuter.

Neuter: & Neutri parti addictus: integer, *Cic.* medius & neutrius partis. *Sueton.*

neuter zijn.

Integrum se seruare, *Cic.* Neutri parti se addicere.

neutrael.

Medius, indifferens: *vulgò* neuter, neutralis.

Nihil op de requeste geuen.

Postulatori abscindere spem impetrandi: supplicanti abscissè negare quod flagitat: praecidere spem impetrandi quod postulat.

Notoor.

Euidens, manifestus, manifestarius. *vulgò* notorius.

Nul.

Friuolus, nullius pretij.

nul ende van on-weerden.

Friuolus, irritus.

O**OBedient.**

Obediens, audiens, obsequens, morigerus.

obedientie.

Obedientia.

obedientelick.

Obedienter, obsequenter.

Oblaete.

Oblatio, libum fertum. & Hostia. *vide* **Oblije.**

Obligatie.

Obligatio, syngrapha, syngraphum, chirographum, symbolum, tabulae: & Auctoramentum.

obligéren.

Obligare, adstringere, obstringere, deuincire.

Obstakel.

Obstaculum, obiectamentum, obex.

Obstinaet.

Obstinatus, obfirmatus, pertinax, prae fractus.

obstinaetigheydt.

Pertinacia.

obstinaetelick.

Obstinatè, prae fractè, pertinaciter.

Occasie.

Occasio, ansa, facultas, causa, locus.

Octroye.

Beneficium.

octroyen, octroyéren.

Indulgere, annuere, tribuere alicui.

Oculaer.

Euidens.

Offenséren.

Offendere, laedere aliquem, malè mereri de aliquo.

offensie.

Offensio, offensus, laesio, culpa, noxia.

Onijckel.

Onychium: onyx Arabica.

Operéren.

Operari.

operatie.

Operatio: **Natuerlijcke operatien.** Actiones corporis naturales.

Operment.

Auripigmentum, arsenicum.

Opinie.

Opinio, sententia.

opiniarie.

Pertinax. capito.

Opposéren, opponéren.

Opponere, obiicere, recusare, aduersari, intercedere, morari: impedire, prohibere.

opposant.

Aduersator, intercessor.

oppositie.

Oppositio, intercessio: impeditio, prohibitio ne quid fiat.

Oragie. j. oreeste.**Ordinaris.**

Legitimus, iustus, solennis, vsitatus, ordinarius.

Oreeste, oragie.

Horrida tempestas, vis maior.

Orient.

Oriens.

orientael.

Orientalis.

orientael ghe-steente.

Lecti oriente lapilli: gemmae orientales: valdè praetiosae.

Originael.

Archetypus, archetypum, exemplar: authenticae tabulae: primum & principale exemplar.

Orijne. j. vrijne.

Vrina.

Orison.

Oratio.

Ornement.

Ornatus, cultus, comptus, us; exornatio.

Oubliancie.

Oblivio.

Outragie.

Contumelia, inuectio, offensio, atrocitas, importunitas.

outragéren.

Contumelia afficere, insequi contumelia.

P**PAcificatie.**

Pacatio.

Pagador.

Solutor: quaestor.

Pallet. j. piliet.**Pagien oft sijde van een blad papiers.**

Pagina, pagella, cera.

Palissade.

Sepes ex palis: vallum, septum.

Paradijs.

Paradisus, hortus voluptatis, campi Elysij.

paradijs-greyn.

Cardamomum.

paradijs-voghel.

Auis paradisea. *Indis dicitur* manucodiarta.

Paragon.

Specimen, exemplar: canon: & Proba, experientia: & Res quae aliis composita & collata facilè illas delet sua excellentia: & Vnio siue margarita excellens. & Parilitas, aequalitas: & Par, aequalis.

paragonéren.

Comparare, conferre, aequare.

Parate executie.

Exequutio iuris subitaria.

Pardon.

Venia, remissio, gratia, indulgentia: venia errati.

pardon-brief.

Diploma veniale, codicilli veniales.

Pareil.

Par, parilis, aequalis, similis.

Páréren.

Parare, ornare, exornare.

parérsel.

Ornatus.

Parfum. j. perfum.**Parietarie.**

Parietaria, muralis herba, helxine.

Parlement.

Colloquutio, colloquium, sermo, disputatio: & Senatus supremus, curia supremæ iurisdictionis: tribunal supremum.

parlementen.

Colloqui: & Disceptare, disputare, contendere.

parlementéren.

Colloqui, colloquia conserere: agere de pace, induciis, vel deditioibus urbium, arcium, &c.

Parmesaen.

Parmensis caseus.

Partagie.

Partitio, diuisio.

Partiael.

Homo sui iuris, sui arbitrij, suæ sententiæ.

Particulier.

Peculiaris, proprius, singularis, specialis: priuus, primatus.

particulierlick.

Peculiariter, propriè, specialiter, separatim, priuatim, & Definitè, distinctè: speciatim.

Pasquil, pasquin.

Libellus famosus, satyra.

Passabel.

Tolerabilis.

Passemese.

Chorea progrediens passu vno & dimidiato.

Passe passe.

Praestigium, gesticulatio circulatorum.

Passie.

Passio: morbus, aegritudo, affectio: affectio animi, perturbatio.

Pastoor.

Pastor, paroecus, curio.

pastoorschap, pastoorije.

Curionatus.

Patente.

Codicilli à Principe impetrati, codicilli regij, diploma: principum literae: & Libellus, epistola assertoria.

Pater noster.

Precatio Dominica.

pater noster.

Spherulae precatoriae, quibus certus numerus precationum dominicalium & salutationum angelicarum recitatur: pilulae precatoriae: calculi precatorij.

pater nosters, duym-ijsers.

Manicae, sphaerula: nodi & vincula quibus manus constringuntur.

pater nosters. j. rack-klooten.

Mala lignea, quae pilulas precatorias imitantur.

pater van t'klooster.

Coenobiarcha, praefectus vel antistes coenobij, monachorum, virginum sacrorum, &c.

Patient.

Patiens: & Placidus, clemens.

patientie.

Patientia, tolerantia.

patientie hebben.

Ferre patienter, aequo animo sufferre, tolerare.

patientie.

Lapathum, rumex satiuus, hippolapathum.

patientigh.

Patiens, tolerans.

patientighlick.

Patienter, toleranter, humanè: & Placitè, placidè, toleranter.

Patrimonie.

Patrimonium.

Patriot.

Patriae amans: Conterraneus, sympatriota.

Pauoys.

Clypeus.

Pedestael.

Stylobata: stylobates: lapis siue basis columnae supposita.

Penitentie.

Poenitentia, moetanea.

penitentia doen.

Piacularem poenam luere, dare de se vltro supplicium Deo.

Pensie, pansioen.

Pensio: vectigal.

pensier.

Dispensator.

pensionaris.

Vectigalis.

pensionaris.

Pensione conductus. *à pensione qua honoratur à ciuitate.*

pensionaris.

Syndicus ciuitatis, actor vniuersatis, assessor iudicum siue senatus: collegij aut corporis alicuius consiliarius, eisque in consiliis assistens.

Peonie.

Paeonia casta, aglaophotis.

Perdon. j. pardon.**Peremptoor.**

Peremptorium: in summam decretorium vnum pro multis. **Exceptie peremptor.**
Praescriptio quae iugulum causae petit.

Perfect.

Perfectus, absolutus, consummatus.

perfectelick.

Perfecta, absolutè: ad vnguem.

Perfum, parfum.

Vnguen, vnguentum, pigmentum; vnguentum fragrans: odores: odoramenta: Suffimen, suffimentum; aromata.

perfumeren.

Condire odoribus, suffire, vaporare fumigare, fumificare.

Permissie.

Permissus, permissio, consensus, concessus: potestas: ius, copia, facultas

Perplex.

Perplexus.

perplexiteyt.

Perplexitas, angusta: difficultas.

Perruycke, perhuycke.

Galericulum, coma adscititia, adoptiua, apposititia, sutile capillamentum.

Persecutie.

Vexatio, afflictio.

Perseueréren.

Perseuerare, persistere, permanere, pergere.

Persistéren.

Persistere, perseuerare.

Persoon.

Persona, prosopon.

Personagie.

Persona. **Groote ende treffelicke personagie.** Homo altus & excellens: vir summus, vir maximus, praestans, praestantissimus.

personagie van t'spel.

Persona, personatus: **Spelen de personagie oft rol van eenen slaue.** Agere partes serui.

persoonel.

Personalis.

persoonelick.

Personaliter.

persoonelick erghens ver-schijnen.

Sistere se aliquo in loco.

Perspectiue.

Optice, ars perspectiua: & Scenographia, sciographia.

Pertinent.

Pertinens ad rem, appositus, decens, commodus.

pertinentelick.

Appositè, decenter, commodè.

Pertisaen, pertusaen.

Gaesum, gesum, venabulum, hasta, telum: tragula: hasta velitaris.

Pessarie.

Pessus: id quod digiti forma feminis & vtero affectis subiicitur.

Petitie.

Petitio.

petitoor.

Petitorius. & Iudicium titularium: *Budaeus*.

petitoore actie.

Actio petitoria.

Pillet, paliet, paillet.

Vinum heluolum, medium inter album & ruffum.

Pilagie.

Praeda.

piléren.

Praedari: pilare *apud Ammian. teste I. Lips.*

Pingier.

Pictor.

Pingion.

Vexillum, signum.

Pinnasse.

Navis praesidiaria, bellica.

Pirole.

Limonium, beta siluestris.

Piscijne.

Piscina.

Pistolet. j. sengh-roer.**Pitancie.**

Obsonium pulmentarium. & Diarium. & Demensum, dimensum, mensura stata alimenti.

Planéren.

Planare, complanare, explanare, planum facere.

Planete.

Planeta, sydus errans: stella erratica, vaga.

planét-kenner, planét-leser.

Mathematicus, genethiacus, apotelesmaticus, planetarius.

Pleuris.

Pleuritis, pleuresis, dolor lateris acutus & pungens.

Plombet.

Plumbi lamina.

Plebaen.

Curio, parochus.

Podaghel.

Podagra: chiragra. *hac voce etiam Saxones vtuntur.*

Poëte

Poëta.

poëterije.

Poësis, poëmatium, carmen.

Poyson, puson.

Venenum.

Polanen, pollanen.

Cornua siue acumina calceorum.

Pongieren.

Pugnare.

Pontifcael.

Liber ritualis, *vulgò* pontificale.

Populasse.

Popellus, plebecula.

Portanten.

Telamones, atlantes, signa virili figura, quae in aedificiis mutulos aut coronas aut aliud quid sustinent: & Caryatides, signa consimilia atlantibus, muliebri specie.

portatif.

Organum pneumaticum vno folle, *quod facile transferri & portari potest.*

Positif.

Organum pneumaticum duobus follibus: *quod de loco ad locum transferri, & poni potest.*

Possesseur.

Possessor.

possessie.

Possessio, fundus, praedium.

possessoore.

Iudicium possessionis: causa possessoria, ius possidendi.

Posterne.

Posticum, postica.

Postume. j. apostume.

Apostema.

Postille.

Scholium. brevis interpretatio, *vulgò* postilla.

Postuléren.

Postulare: causas agere. causidicum esse.

Potente.

vide **Krucke** in *Etymol.*

Praghenaer.

Pragensis culter: culter

confectus Pragae, ciuitate Bohemiae. *Ortel.*

Prandijs.

Prandium.

Prebende.

Praebenda, orum: sacerdotium, sacerdotis prouentus: & Sportula: pecunia quotidiana aut cibus quotidianus ad victum sacerdotum. *vide Beneficie.*

Precieus.

Pretiosus.

Precis, preciselick.

Praecisè, cum compendio: abruptè & abscissè.

Prefatie.

Praefatio, prologus, exordium.

Preiudicie.

Praeiudicium: praesumptum de aliquo iudicium. & Captio: & Iactura, damnum, nocumentum.

Prelaet.

Praesul, antistes: sacer magistratus.

prelaetschap.

Praesulatus, primatus.

Prescriptie.

Praescriptio: & Vsus & auctoritas: & Vsucapio.

Present.

Munus, donum, oblatum honorarium: donatium.

present-wijn.

Vinum honorarium.

present.

Praesens, praesto, instans.

presentie.

Praesentia, aspectus, conspectus. **In presentie.** Coram.

presentéren.

Praesentare, offerre, sistere, exhibere, in conspectum dare

presentacie.

Exhibitio: editio: oppositus, us.

presentacie-wijn. j. present-wijn.

Preseruén.

Conseruare, tueri.

preseruatif.

Antidotum, antidotus, alexipharmacum. *vulgò* praeseruatiuum.

President.

Praeses, antistes. *vulgò* praesidens.

Prest.

Praestò: promptus, paratus.

Presuméren.

Arbitrari: & Audere, arrogare, insolescere.

presumptie.

Suspicio praesumptia, opinio praesumpta: & Arrogantia, insolentia, audacia, temeritas.

presumptueus.

Arrogans, insolens: *vulgò* praesumptuosus.

Presupposéren.

Fingere, fingere ita esse, ponere ita esse.

Pretext.

Simulatio, species, nomen causae.

pretext, pretencie.

Obtentio. *vulgò* praetextus.

Pretendéren.

Pr tendere, intendere, obtendere.

Prioor.

Praesul, antistes, coenobiarcha, praefectus monachorum. *vulgò* prior.

priooresse, prioorinne.

Antistita.

Prison.

Carcer, custodia.

prisonnier.

Captivus, custodia clausus.

Priuilegie.

Priuilegium, diploma, vacation.

priuilegiéren.

Ornare priuilegio, concedere priuilegium: soluere legibus.

Probéren.

Probare, experiri, periclitari.

Procurator.

Epistates.

procuratersse.

Epistata.

Professie.

Professio, studium.

professie van religie.

Hierodulia.

professie van religie doen.

Verba se deuouentis effari: in manum conuenire antistitis: sacramentum sacrae sodalitatis inire.

Profete.

Propheta, hariolus.

profetéren.

Hariolari, praedicere. *vulgò* prophetare.

profetije.

Oraculum, responsum, effata.

Proffijtéren.

Proficere, profectum facere, frugem facere: & Prodesse.

Prologhe.

Prologus, praefatio, prooemium.

Prolongéren.

Prolongare, prorogare, ducere, producere, trahere.

prolongatie.

Prolongatio, prolatio, productio, protractio, prorogatio.

Pronosticatie.

Prognosticum, praedictio, augurium, auguratio, diuinatio.

Propice.

Propitius, bonus: & Aptus, idoneus.

Proporcie.

Proportio, portio, rata portio: apta decensque compositio. **Nae proporcie.** Pro portione & aequaliter.

Propost.

Propositum, institutum, decretum, statutum, sententia, consilium: & Sermo, oratio, narratio. **Te proposte.** Ad rem: commodè, opportunè.

Proprietaris.

Proprietarius, dominus.

Prospectiue. j. perspectiue.

Prose.

Prosa siue prorsa oratio: verba soluta: oratio soluta, non adstricta numeris.

Protest

Obnuntiatio.

protest doen.

Testari, testificari palàm. & Obnuntiare.

protestéren.

Protestari: testari, testificari palàm: & Testato reclamare: obnuntiare.

Protocol.

Monitor, submonitor, posticus monitor.

Protocol.

Protocollum. breuiter & suc-

cinctè à tabellione notatum: aduersaria, orum.

Protonotaris des Paus.

Logothera. *vulgò* protonotarius apostolicus.

Prouene.

Praebenda, sportula.

Prouensche roose.

Rosa Alabandica.

prouensch hout.

Lignum in paruos vertices crispum: vel crispo ac intorto macularum discursu variegatum.

prouensche tafel.

Mensa pantherina: intorto macularum discursu variegata. *vulgò* prouincialis.

Prouincie.

Prouincia.

prouinciael.

Prouinciae praefectus.

Prouisie.

Prouisio, cautio. & Copia: & Subsidium

prouisie.

Decretum temporarium siue interlocutorium magistratus. **Momboor by prouisie ghe-gheuen.** Tutor fiduciarius.

prouisie van kost.

Penus, penu, annona. commeatus.

prouisie van gheldt.

Argentarius sommeatus. **Prouisie doen.** Praeparare cibos, ligna & caetera necessaria: congerere penum, &c. **Oriuisie doen van ghelde.** Argentum comparare, praeparare pecuniam, rem numariam curare.

prouisie van sout.

Annona salaria.

prouisionel.

Fiduciarius: precarius.

prouisoor.

Censor ecclesiasticus, proepiscopus.

Publiek.

Publicus: & Publicè.

publicatie.

Editio, diuulgatio, promulgatio, publicatio.

publicéren.

Edere, vulgare, diuulgare, promulgare, palam facere, publicare.

Pulpit.

Pulpitium, suggestus, suggestum.

Puluer.

Puluis.

pulueren, pulueriséren.

Puluerare, dispuluerare, in puluerem redigere.

Purge.

Purgatio siue dilutio criminis, culpae amotio. **Sich ter purge stellen.** Se purgare, expurgare se à criminis suspicione, seque innocentem probare: depurgare siue diluere crimen: demoliri culpam de se.

purgéren.

Purgare, depurgare, expurgare: & Piare, expiare, lustrare.

purgatie.

Purgatio, expurgatio: & Medicamentum catharticum, medicamentum ventrifluum, quod aluum deiicit: purgatio cathartica.

Puson, poyson.

Venenum.

Putoor, butoor.

Ardea stellaris, *vulgò* butorius, botaurus: & Putorius, ictis: mustelae genu: putidum: & foetidum: *quod visse siue fisse teutonicè dicitur.*

Q

QVadraet.

Quadratus. & quadrum.

quadraet aspect der planeten.

Aspectus tetragonus.

Quadran.

Horologium sciatericum, solarium. & Regula. norma & Pixis nautica. *vulgò* quadra, quadrans.

Quadruplijcke.

Triplicationis depulsio, responsio rei actoris triplicationem.

Qualiteyt.

Qualitas, habitus, forma: & Persona: & Conditio.

Quarene. j. carene.

Quarriere. j. carriere.

Quarteyne.

Febris quartana: quadrimi circuitus febris.

Quaterne.

Quaternio.

Quateremper, quateremper-daghen.

Quatuor temporum ieiunia: triduana ieiunia quatuor anni temporibus.

Querelle.

Controuersia, iurgium, dissidium: contentio, lis: iurgium, causa, simultas.

Questie.

Quaestio: & Controuersia, lis, contentio, altercatio, causa.

Quid pro quo.

Antiballomenon: pharmaci vnus in alterius deficientis locum substitutio.

Quinancie.

Cynanche, synanche, angina,

Quinckennelle.

Quinquennalis dilatio: prorogatio in quinquennium.

Quinterne. j. catarre.

Catharrus, distillatio.

Quinterne.

Instrumentum musicum. *vulgò* quinterna.

Quote.

Quota pars: symbolum: & Toxatio, aestimatio.

quotiséren.

Ratam partem, vel symbolum exigere.

quotéren.

Praecidere: designare quotum quemque articulum, quotum quodque caput oppugnare velit litigator. *vulgò* quottare.

R

RAbarber.

Radix Barbara, rha, rheon, rhaponticum, rhacoma, rhecoma. *vulgò* rhabarbarum.

Rabat.

Decessio de summa. *vide Etymol.*

rabattéren.

Detrahere, dimittere vel remittere de summa.

Racoutréren.

Interpolare, instaurare, concinnare, reficere.

Raepiamus.

Farrago, diuersarum rerum commistio.

Raffinèren.

Purgare, repurgare, perficere sal, argentum, &c.

Raye, radie.

Radius.

rayéren.

Delere, circumscribere, expungere, eradere.

Ranckeur, rancune.

Odium, simultas.

Rapas, repas.

Vicus, pagus.

Rappel.

Reuocatio.

Rapport.

Reportatio, relatio, renunciatio, elogium. **Valsch rapport.** Crimen, criminatio, detractio.

Rapport doen.

Renunciare.

rapportéren.

Reportare, referre.

rapporteur.

Renunciator, enarrator: & Commentator, expositor causae siue litis.

Rate.

Rata portio. **Nae rate.** Pro rata, pro parte rata, habita ratione proportionis, pro rata portione.

Ratificéren.

Ratum facere, firmare: & Ratum habere.

Rauelingh. j. contrescarpe.

Sepimentum militare aggere & fossa circumdatum ante muros siue portas: promurale, antemurale: vallum antemuranum, *I. Lips. ex Am. Marcell.*

Reael.

Drachma Attica. *vulgò* Numus regalis: regale numisma.

reael.

Regius, regalis, basilicus: & Magnificus: & Liberalis: & Sincerus, ingenuus, candidus.

reaelick.

Regiè. & Magnificè: & Liberaliter: & Sincerè.

Rebel.

Rebellis, contumax, perduellis: qui à republica defecit.

rebel zijn.

Rebellare, rebellionem facere: à republica deficere vel desciscere.

rebellie.

Rebellio, contumacia, perduellio, defectio.

rebelléren.

Rebellare.

Recapitulatie.

Anacephalaeosis, epilogus, peroratio.

recapituléren.

Capita rerum summatim repetere

Recepisse.

Acceptilatio.

Recept.

Pharmacum.

Recerce.

Inquisitio, disquisitio.

Reciproke.

Reciprocus: & Mutuus.

Recoléren de ghe-tuyghen.

Testes reuocare, repetere.

Recommandéren.

Commendare **Sich recommendéren aen iemanden.** Salutem alicui nunciare, vel annuntiare: impertire alicui salutem: & Se suaque alicui commendare.

recommandatie.

Commendatio: literae commendatitiae: salus.

Recompense.

Pensatio, pensitatio, compensation.

recompenséren.

Pensare, pensitare, compensare, rependere, remunerare, paria facere, retribuere.

Reconciliéren.

Conciliare, reconciliare, reducere in gratiam.

Reconueniéren.

Referre litem, iudicium, actionem.

reconuentie.

Relatio actionis, petitio mutua *vulgò* reconuentio.

Recours.

Refugium, subsidium.

Recouréren.

Recuperare.

recouurement.

Recuperatio, reparatio.

Recreantie.

Vincidiarum praeiudicium: vindiciae: vindiciae temporariae: fiducia: possessio fiduciaria.

Recreatie.

Oblectamentum, oblectatio, animorum remissio, laxatio, relaxatio, recreatio.

recreatif.

Iucundus, iocosus, festivus, amoenus.

recreëren.

Oblectare, reficere.

Rectoor.

Rector, gubernator.

rectoor van de schole.

Gymnasiarchus, gymnasiarcha, moderator vel gubernator ludi, scholae, academiae.

Redit.

Repetitio, iteratio. *q.d.* redictum.

Redresseren.

Erigere: & Reponere: & Corrigere, emendare.

Reële executie.

Praesens exsequutio: exsequutio iuris subitaria.

reëlick.

Re ipsa: ipso facto.

Referendaris.

Relator, enarrator, expositor causae.

Reforméren.

Reformare, vertere in meliorem statum: in ordinem ac statum decorum restituere.

reformatie.

Reformatio, censura, subscriptio censoria.

reformateur.

Censor, morum magister, disciplinae magister.

Refuséren.

Abnegare, denegare, recusare, refugere, detractare.

Regael. j. reael.

Regius, &c.

regael papier.

Charta regia, claudiana, Imperialis: macrocolum: charta maior.

regaelick.

Regificè, regiè.

Regard.

Aspectus, conspectus, respectus, circumspectus, us: obtuitus, obtutus: inspectio, ratio: cura.

regard nemen.

Adspicere, obseruare, animaduertere, considerare.

Regent.

Rector, moderator, praeceptor. & Gymnasiarchus.

regente.

Rectrix, moderatrix.

regéren.

Regere, gubernare, moderari.

regiment.

Regimen, gubernatio, moderatio, regnum, principatus.

regiment van orloghs-volck.

Legio. *vulgò* regimentum.

regiment hebben.

Potiri rerum.

regiment-heer, regiment-meester.

Censor, magister disciplinae, magister morum.

Register.

Catalogus, matriocula, elenchus priorum nominum: album, commentarius, commentarium, codex rationalis. & Regestum: tabulae. *vulgò* registrum.

register van den koop-dagh.

Tabulae auctionariae.

register.

Elenchus, index libri, syllabus.

registers.

Tabul , perscriptiones, regesta: literae publicae, *vulgò* registra.

registers van orghelen.

Pleuritides regulae, regulae laterales.

registréren.

In commentarios referre, redigere in acta vel in codicem, redigere in tabellas, redigere in literas publicas: adscribere: referre in tabulas, in librum.

register-klerck.

Librariolus.

Reyn, reynken, reynaerd, renaerd.

Vulpes.

Relaes.

Oratio, sermo, narratio, relatio, relatus, us: renuntiatio.

relaes doen.

Orationem habere, orare, narrare, recitare.

relatéren.

Referre, recitare, narrare.

Relaxéren.

Relaxare, remittere.

Releef, relief, releue.

Reliquiae coenae vel prandij: analecta.

Relief.

Honorarium quod nouus vasallus patrono introitus causa largitur. *vulgò* releuium.

Releuëren.

Releuare. **Sich doen releueren te houe.** Diplomatis priuilegio alleuari: litem diplomate interpolare: causam repetere impetrato diplomate: retractare causam codicillari venia: diplomate litem sarcire: petere restitutionem in integrum.

releueren de partije.

Actionem restituere: restituere eum qui causa ceciderat.

releueren sijn appellatie.

Appellationem exercere: prouocationem testatò denuntiare prouocato & iudici à quo curia appellata est: diem iudici dicere ob rem perperam aut iniquè iudicatam, & eum ad curiam diplomate prouocare secundùm quem iudicatum est.

releuement van t'hof.

Restitutio diplomatica, restitutio in integrum.

Relief. j. releef.

Analecta.

Religie.

Religio, pietas.

religieus.

Religiosus, religionis cultor, pius.

Reliquie.

Reliquiae, arum.

Remonstréren.

Commonstrare, demonstrare, proponere, significare, ostendere.

remonstrancie.

Demonstratio, iudicium.

Remburséren.

Praestare quod factum est impensae:refundere.

Remedie.

Remedium, medicina, antidotum, antidotus, medela, salus.

remedie.

Sacoma: ponderis aureorum nummorum supplementum.

remediéren.

Mederi, medicinam adhibere, remedium ferre, consulere, prouidere.

Remis.

Impunitas: venia errati: remissio, *apud Eccles.*

remis gheuen.

Eximere noxae, poenam remittere, gratiam criminis facere. *vulgò* remissionem dare.

remis-brief.

Codicilli veniales.

Rempart.

Munitio, munimentum, vallum accliuè: promurale, antemurale.

Remonstréren.

Monstrare, *demonstrare*, *commonstrare*, indicare, ostendere, proponere, significare, declarare, probare, docere, monere, suadere.

remonstrantie.

Demonstratio, significatio, declaratio, indicium, probatio,

documentum, admonitio.

Rencontre.

Offensio, occursus.

rencontréren.

Offendere, occurrere, occursare, obuiam fieri.

Renonciéren.

Renunciare, negare, abnegare, eiurare: desistere, abdicare, abrogare.

Renuoy.

Remissio, relegatio: translatio fori.

renuoyéren.

Remittere, relegare: transferre.

Reparéren.

Reparare, reficere, resarcire, instaurare.

reparatie.

Reparatio, resectio, instauratio.

Repas, rapas.

Pagus, vicus, viculus.

Repas.

Pastus, refectio.

Replijcke.

Iteratio, repetitio, replicatio.

replijcke.

Replicatio: contradictio: actoris responsio ad rei exceptionem: actio secunda.

replicéren.

Replicare, referre, repetere, iterare. & Refutare.

Represalie.

Androlepsia, clarigatio, pigneratio, violenta repetitio. *vulgò* represalia.

Representéren.

Repraesentare in conspectu, in oculis, ante oculos ponere: exhibere: proferre in medium: & Agere: & Imitari.

Reproche.

Exprobatio, opprobrium, obiectatio, refutatio.

reprochéren.

Exprobare, impropere, refellere, refutare, infamare, arguere, ignominiae aut criminis coarguere: & Testes reiicere.

Republijcke.

Respublica: & Politia.

Reputatie.

Aestimatio, existimatio, dignitas, auctoritas, fama, bona fama, nomen.

Requeste.

Libellus, *postulatum* libellare, libellus supplex: & *Postulatus*, *postulatio*, *postulatum*, *petitio*, *imploratio*, *rogatio*, *preces* *principi oblatae*.

request-meester.

Magister libellorum, *praefectus libellis supplicibus*.

Reseruén.

Reseruare, *asseruare*.

reseruoer.

Seclusorium, *reclusorium piscium*: *nassa*.

Residentie.

Habitatio assidua: *assiduitas*: *assiduum obsequium* vel *ministerium*.

residéren.

Habitare: *domicilij sedem ficere*: & *In assidua esse functione*.

Resignéren.

Resignare: abdicare se vltro: per manus alicui tradere munus aut sacerdotium: & Eiurare.

resignatie.

Eiuratio.

Resistentie.

Resistentia, repugnantia, obstaculum.

resistéren.

Resistere, obsistere, repugnare, obstare.

Resoluéren.

Resoluere, discutere: decernere: statuere, constituere: concludere: definire, determinare, discutere: deliberare.

resolutie.

Definitio: decretum, statutum, sententia.

Resort van recht.

Iudicatus, conuentus, us. *vulgò* resortitio, resortitum.

resortéren.

Accedere: & Resortiri: iura petere, cadere sub iudicium. **Resortéren onder Antwerpen.** Cadere sub iudicium senatus Antvverpiensis: iura petere à senatu Antvverpiensi.

Respect.

Respectus, consideratio, ratio: obseruatio.

respect hebben.

Spectare aliquem, rationem alicuius ducere vel habere.

respectiuelick.

Vltro citroque: vt vtrique est consentaneum.

Respondant.

Fideiussor, consponsor, adpromissor, confirmator, sequester.

respondencie. j. correspondentie.

Restituéren.

Restituere, reddere.

restoor.

Restitutio.

restoor doen.

Restituere, reddere.

Restrictie.

Moderatio, praescriptio, praescriptum.

Retorijcke.

Rhetorica.

retorisijn.

Rhythmicus poëta, rhythmicus rhetor.

Retractéren.

Retractare: & Recognoscere: & Recantare, palinodiam canere, reuocare: & Delere

Retret, retreyt.

Receptus, us.

Reuence, reuanche.

Repetitio lusus: certamen reuincendi causa instauratum: certaminis siue lusus repetendi copia.

Reuenge.

Vindicta, vltio.

Reuerencie.

Reuerentia, obseruantia, honos, honor, cultus, genuflexio.

reuerencie doen.

Venerari, reuereri, colere, obseruare, genuflectere: habere honorem, afficere honore.

Reuersale.

Reciproca cautio.

Reuocéren.

Reuocare, retractare, mutare quod factum aut dictum est: infectum facere quod factum est.

Reuelatie.

Reuelatio, prophetia: caelitus vel diuinitus oblata species: apocalypsis.

Reuisie van t'proces.

Recognitio rei iudicatae, iudicium instauratiuum, litium postliminium rei.

reuisoor.

Arbiter honorarius, ab vtraque parte constitutus.

Reuolte.

Reuolutio: & Defectio, ad hostes transitio.

reuiltéren.

Reuoluere, inuertere: & Ire in defectionem, rebellionem facere, ad aduersarios transire.

Reuolutie.

Replicatio, circulus, orbis; rotundus ambitus, conuersio. *vulgò* reuolutio.

reolutie der sonnen.

Solis conuersio, decursus, recursus.

Rigueur.

Rigor, seueritas.

rigoreus.

Inclemens, prae fractus, seuerus, durus.

rigoreuselijck.

Acerbè, acerrimè, duriter, inclementer, seuerè, rigidè.

Riuéren den naeghel.

Clauum obtundere.

Robijn, rubijn.

Carbunculus, pyropus, lapis ignei flammeíve coloris.

robijn-sack.

Aeruscatio, mala ars qua pecuniae corraduntur: praestigiae: gemmarum mangonium:
& Mendicatio, mendicabulum. *q.d.* saccus carbuncolorum adulterinorum.

Rondelle.

Parma, orbis cauus.

Rongnie.

Scabies.

Rubijn. j. robijn.**Rubrijcke.**

Rubrica, terra rubri coloris, minium.

rubrijcke.

Miniata litera, scriptura rubea: & Titulus.

Ruine.

Ruina, casus: & Exitium, excidium, pernicies.

ruinéren.

Euertere, peruertere, excindere, demoliri, perdere, vastare.

Rustier.

Rusticus, agricola.

S

SAcragéren.

Depopulari, praedari, depraedari, diripere.

saccagie.

Depopulatio, direptio.

Sackeboet.

Tuba ductilis.

Sacre, saecker.

Falco sacer, sacellus, hierax: aquila leporaria, melanaëtus. valeria: accipiter Cretensis, Buteo, treorchis, *vt putat P. Bellon.*

Sacrement.

Mysticum sacrum: sacramentum *apud Eccles.*

sacrement-huysken.

Sacrarium.

sacrificie.

Sacrificium, immolatio, hostia, victima, piaculum.

sacrificie doen.

Sacrificare, immolare.

sacristije.

Sacrarium, sanctuarium, adytum

sacristije, tresorije.

Cimeliarchium sacrum.

sacristij-meester.

Sacrarius, hierophylax, hierophanta, custos sacrorum, mystagogus. *vulgò* sacrista.

Saffer.

Lapidis genus unde color caeruleus conficitur.

Saffier.

Sapphirus, syrtites: & Cyanus: gemma colore caruleo.

Saftier, sauetier.

Sutor veteramentarius, suppactor, cerdo.

Saillye.

Saltus.

saillye.

Eminentia, proiectum, podium.

Saisine.

Manus iniectio: & Possessio.

saisinéren.

Manum iniicere, occupare, apprehendere.

Salade.

Cassis, galea.

Salaris.

Merces, praemium. *vulgò* salarium.

Salette.

Aulula, coenatio.

Salamander.

Salamandra.

Salomons seghel.

Polygonaton, sigillum Salomonis. *herbae genus.*

Saluatie.

Contradictorum dissolutio.

saluatie van brieuen.

Tabularum confirmatio.

saluatie van ghe-tuyghen.

Exornationes & commendationes testium.

saluatie gheuen. j. saluéren.

saluéren.

Seruare, salutem dare, custodire, saluum facere.

saluéren, saluatie gheuen.

Argumentis refellentibus auctoritates rescribere, maledicta probosa in testes diluere, fidem testium calcatam obtritamque subleuare, testes & testimonia confirmare: contradicta dissoluere: testium vel testimoniorum obtreccionibus rescribere.

Saluyt.

Salus.

Saluyt.

Salutianus: genus aureae monetae.

Samblancie. j. semblancie.**Sandael.**

Sandalium.

Sappine.

Tyrrhenicum siue Hetruscum sandalium: *crepidae genus, Italis & Hispanis uisitatum, edito admodum solo. vulgò sappinus.*

Sardijn.

Sarda, trichia, trichis: *genus pisciculi.*

Sarpeliere.

Segestre, inuolucrum.

Sater.

Ratis.

Saturnus.

Plumbum dicitur *chymistis.*

Saueraed.

Condimentum.

Sauetier. j. saftier.**Sauoye.**

Brassica Sabauda. *vide Nomenclat.*

Sauoor. j. reseuoor.

Sauue-conduyt.

Commeatus tutus & liber: fides publica interposita: interpositio fidei publicae, pactum transitionis. *vulgò* saluus conductus.

sauue-conduyt gheuen.

Recipere aliquem in fidem publicam.

sauue-conduyt-brief.

Diploma tuti & liberi commeatus:symbolum.

Sauue-garde.

Clientela, tutela, protectio: fides libera & tuta, publica custodia. *vulgò* saluagardia.

In sauue-garde sich seluen geuen oft stellen. Dare se alicui, dare se alicuius clientelam: *commendare* se alteri in clientelam: in custodiam alterius se tradere: conferre se in fidem & clientelam alicuius.

Schandaliséren.

Offendere aliquem: & Culpaè damnare aliquem: exprobrare culpam alicui.

Schappéren.

Aufugere, effugere.

Schapulare.

Capitium: exomis: collobium: vestis scapularis. *vulgò* scapulare.

Scharpe.

Anteris, tibicen.

Schiatica.

Ischias, iscion, ischiadicus morbus: coxarius, siue coxendicus morbus.

Schriftoris.

Theca calamaria. *vulgò* calamarium.

schrifture.

Scriptura.

schrifture in recht.

Libellus.

Schrupel.

Scriptulum, scripulum. & Scrupulus. & Religio.

schrupuleus.

Scrupulosus: & Religiosus.

Sebesten.

Myxa, myxarra. *vulgò* sebesten: fructus arboris instar pruni.

Sec.

Vinum Hispaniense.

Secours. j. secours.

Secrét.

Clandestinus, clancularius: & Secretum, arcanum, abditum.

secré. t.

Latrina.

secréte plaetse.

Abditum, recessus, locus secretus.

secreten raed.

Privatum consilium: sanctius interiusque consilium: intimum consilium, intimus senatus.

secrét man.

Homo arcanus, qui quae audit tacet: taciturnus.

secretaris.

A secretis, ab aure, ab epistolis, amanuensis curiae: scriba curiae, ciuitatis, principis, magistratus. *vulgò* secretarius, auricularius.

secretelick.

Abditè, celatim, clam, clanculum, secretò.

Secte.

Secta, haeresis, factio.

Seduar, sedoar.

Zeduaria, zerumbeth.

Semblancie.

Vultus, facies, species, similitudo, forma, simulacrum.

semblancie maecken.

Simulare.

Semibreue.

Nota musices, constans vnica mensura. *vulgò* semibreuis.

semifuse.

Decima sexta pars mensurae musices: nota quae celerrimè canitur, & binis vncis designatur. *vulgò* semifusa, semifusilis.

semiminime.

Nota musica designans quartam mensurae partem.

Senaet.

Senatus, curia, ordo amplissimus.

Sententie.

Sententia: & Iudicium: & Censura

sententie gheuen.

Sententiam pronuntiare, iudicare.

Sentinelle.

Excubiae, vigiliae: rimae excubiae: excubitor exstans: statio, stationes. *à* sentiendo, *Iust. Lips.*

Sequester, sequester hand.

Sequester, sequestra manus. **Stellen in sequester hand.** Sequestrare, deponere siue seponere apud sequestrum: sequestro deponere rem controuersam: rem dare sequestro.

Sermoon.

Sermo, concio, oratio ad populum.

sermoonen.

Concionari, concionem habere, orationem habere.

Seruoor, reseruoor.

Seclusorium piscium.

Sider.

Sicera, vinum è pomis factitium.

Siegie.

Sedes. & Obsidio.

Signael.

Signaculum, signum, nota.

signature.

Signatio, sigillatio, subsignatio.

signet.

Signum: & Annulus signatorius: annulus sigillaris: gemma vda, *Iuuenal.*

Silgieren.

Consumere.

Simonije.

Ambitus rerum sacrarum: nundinatio rerum ecclesiasticarum. *vulgò* Simoniae.

Sindael.

Sindon.

Siment. j. Ciment

Signinum.

Simplicist.

Herbarius.

Sinioor.

Dominus, princeps, *q.d.* senior.

sinioorije.

Ditio, dominatus, dominatio, dominium, principatus.

Sinober.

Sinopis, sinopica rubrica, sinopicum minium.

Sis, sijs sise.

Sex: senio, latus tesserae sex ostendens puncta.

Siseyne.

Quarta vnciae pars.

Soccoers.

Suppetiae, subsidium.

soccoers doen.

Subuenire, opem ferre, opitulari.

Sodomijt.

Paederastes: paedicator. *vulgò* sodomita.

Sol.

Aurum *chymistis dicitur.*

Solaes.

Solatium, solamen, leuamen.

solagéren.

Leuamento esse, colleuare, leuare laborem alicui: & Oblectare.

Sinople.

Color viridis in armis siue scutis equitum.

Soldaen.

Supremus princeps *Arabicè dicitur. vulgò* sultanus.

Solicitéren.

Solicitare, vrgere, instare, persequi, curare, deprecari, agere.

solicitéren een proces.

Causam procurare.

soliciteerder van processen.

Causarum curator, pragmaticus, sequester, institor

Smalte.

Gemmae facticiae genus, quo anuli & alia vasa aurea ornantur.

Smaraude. j. emeraude.

Solaes.

Solatium, solamen, leuamen, leuamentum.

solagéren

Solari, solatio esse, leuamento esse, leuare laborem, dolorem alicui.

Soluent zijn.

Soluendo esse, debita soluere posse.

Somme.

Summa, &c.

sommarie.

Summa, sommarium, caput: argumentum, periocha.

sommeren.

In summam redigere, summam conficere, colligere.

somméren.

Citare, interpellare, in ius vocare, denuntiare iudicium.

somméren een stad.

Deditionem indicere, postulare urbem tradi.

sommatie.

Denuntiatio.

Sommelier.

Promus, cellarius, oeconomus domus.

Sonet.

Carmen, cantio.

Sorcotte.

Palla, pallium muliebre, vestis muliebris superior.

Sotijl. j. subtijl.

Souereyn.

Praecipuus, eximius, supremus, summus, amplissimus. & Quaestor parricidius, quaesitor: summus capitalium rerum vindex. *vulgò* supremus baliuus.

souereynschap.

Summum imperium.

Speciael.

Specialis, peculiaris, priuatus: singularis: & Insignis, egregius, praecipuus.

speciaelick.

Specialiter, speciatim, peculiariter, praesertim, nominatum.

Specificéren.

Designare. & Praecidere.

Spinette. j. clauécimbel.

Spitael, spitel. j. hospitael.

Squadron.

Turma, caterua, agmen quadratum.

Squinancie.

Angina, cynanche, synanche, inflammatio faucium praefocando enecans. *vulgò* squinancia.

Staffier.

Sator, apparitor: & Strator, anaboleus, circumpedes: seruus qui herum in equum sustollit & stapedum curam habet.

Statuyt.

Statutum, dogma, decretum, senatusconsultum, scitum, constitution: lex.

Steccade.

Vallus, vallum, septum: claustrum è sudibus & palis.

Stijl.

Stylus, vena, formula: ritus, mos.

stijl van t'hof.

Iurisdictionis forma, & vsus fori.

Stipulérem.

Stipulari, instipulari, restipulari.

stipulatie.

Stipulatio, sponsio.

Stoccade.

Sica.

Studéren.

Studere, litteris operam dare.

student.

Studens, scholasticus.

studoor.

Musaeum.

Subdiaken.

Hippodiamon. *vulgò* subdiaconus.

Subhastatie.

Auctio, auctio hastae, hasta.

Subijt.

Subitus, subitaneus, repentinus, improuisus.

subijtelick.

Subitò, repentè, repentinò. confestim, de improuiso, ex tempore.

Submittéren.

Submittere, subdere, subiicere. & Permittere se iudicio alterius.

Substantie.

Substantia, natura.

Substituéren.

Substituere, subrogare, sufficere.

Substitut.

Substitutus, vicarius.

substitut in de schole.

Hypodidascalus.

Subtjtl.

Subtilis, argutus, exilis, tener, tenuis, tenuiculus: & Sagax, industrius, acutus, callidus, perspicax, prudens, ingeniosus, solers.

subtjlheyd.

Subtilitas, machinae, solertia, argutia.

subtjlick.

Subtiliter, solerter, argutè, ingeniosè, peracutè.

Successieurs.

Posterì, haeredes.

successie.

Haereditas.

Succours. j. soccours.

Suppetiae.

Sufficient, suffisant.

Sufficiens: & Idoneus

sufficient.

Assiduus, locuples, sufficiens, satis commodus.

Suffragaen.

Episcopi vicarius, initiator: chorepiscopus. *vulgò suffraganeus: à suffragando, hoc est, auxiliando.*

Superintendent.

Rector, gubernator, praepositus.

Suppinne. j. sappine.

Suppliant.

Supplicans, supplicator, supplex postulator.

supplicatie.

Postulatio, libellus, libellus supplex.

Supplicéren.

Supplicare.

Support.

Adminiculum, suffragatio, fauor

supportéren.

Sufferre, ferre.

Suppositorie.

Balanus, glans: id quod sedi immittitur ad deducendam aluum. *vulgò* suppositorium.

Suppost.

Subditus. *q.d.* suppositus.

Surcotte. j. sorcotte.

Surplis.

Vestis linea religiosa. *vulgò* superpelliceum.

Surplus.

Reliquum, superfluum, quod superset: auctarium.

Surprinsē.

Deprehensio, captio, oppressio inopinata.

Surceancie.

Quies, cessatio, dilatio.

T**TAbernakel.**

Tabernaculum, aedicula.

Tamarisch-boom.

Tamarix, tamariscus, murica.

Tantafaire.

Ardelio, homo inquires.

Tasséren.

Vim inferre, violenter extorquere.

tasséringhe.

Vis, violentia, concussio, violenta exactio.

Tare.

Taxatio, aestimatio, pretium: indication, indicatura.

taxéren.

Taxare, aestimare: & Taxare, carpere, reprehendere, perstringere.

taxéren de costen.

Sumptus aestimare, rationes inire in lites expensorum: rationem sumptuum litis inire, rationes scripturarias litium inire & arbitrari: litis inspectae & expositae iusta aestimare.

Tempel.

Templum, fanum.

temporiséren.

Tempori seruire, tempori cedere, vti foro.

Teneur.

Tenor.

teneur.

Contentum in diplomate: argumentum.

teneur.

Occentor: qui medium inter succentorem & cantorem seruat tenorem. & Cantilenae vox media: cantilenae relationis fundamentum.

Tentéren.

Tentare, pertentare.

tentatie des duuels.

Impulsus daemonis.

Tergie. j. tregie.

Tercelet. j. tiercelet.

Terme.

Terminus: & Status, sors, casus.

Termijn.

Terminus.

termijn.

Vocabulum, verbum. **Al met eenen termijn spreken.** Loqui iisdem verbis.

terminéren.

Terminare, finire.

Testament.

Testamentum, testimonium extremae voluntatis, tabulae vltimae.

testament schrijuer, notaris.

Testamentarius: scriba qui vltimi elogij voluntatem adnotat.

testamenteur.

Haeres fiduciarius, fideicommissarius: qui velut per fiduciam h reditatem suscipit, alteri traditurus: curator testamenti, exsequutor testamenti.

testateur.

Testator, legator.

Testoen.

Numi argentei genus. *vulgò* testo, testonius, dormitor.

Text.

Contextus, lectio authoris.

text van de wet.

Scriptum legis.

Tiercelet, tercelet.

Falco mas. *vulgò* tricellus, trizolus, tertiolus, tercellinus.

Tinture, wijn-tint.

Vinum atrum, rubeum.

Tiran.

Tyrannus.

tirannije.

Tyrannis.

tirannisch.

Tyrannicus.

Titel.

Titulus, epigraphe, index, inscriptio. & Nomen.

titel.

Apex literarum. & Punctus.

titel.

Nota, compendium lectionis aut scripturae, apex abbrevians, nota compendiaria.

titel van eeren.

Titulus, nomen, laus, dignitas.

titel.

Ius, auctoritas, tituli auctoritas.

Tombe.

Tymbus, tumulus, bustum, arca, vrna.

Tercelet. j. tiercelet.

Torbel. j. turbel.

Torment.

Tormentum, torsio, crux, cruciatus, supplicium.

tormentéren.

Torquere, cruciare, vexare, affligere.

tortijse.

Funale, facula, taeda, fax ex contortis funibus.

torture.

Tormentum, quaestio, fidiculae.

Tractéren.

Tractare, agere: & Accipere.

tractaet.

Tractatio: & Actio: & Opus, liber, lucubratio.

tractaet.

Foedus, pactum.

tractaet van peys.

Actio de pace.

Traffijcke.

Commercium, mercatus, mercatura, negotiatio, commutatio.

traffickéren.

Commercari, negotiari, commutare.

Tragie. j. tregie.

Translatéren.

Transferre, vertere.

Transport.

Transportatio, translatio: & Mutatio. & Transscriptio, transcriptum, ius transcriptitium.

transportéren.

Transferre, transportare, mutare: & Transscribere.

Traualie.

Labor, nisus: & Statumen.

traualiéren.

Laborare, opus facere, poenas dependere, operam dare: & Fatigare, infestare, inquietare, vexare, exagitare.

Trebuchet.

Trutina momentana.

Tregie, tragie, tergie.

Tragemata, bellaria, hypotrimata: bellaria arida ex saccharo & aromatibus.

Trepan.

Trepanum, terebrum, modiolus, terebellum.

trepanéren.

Terebrare, *pertundere cranium*

Tresoor.

Thesaurus.

tresoorier.

Quaestor. *vulgò* thesaurarius.

Treue.

Induciae, *vulgò* treuga.

Tribuyt.

Tributum, vectigal, census.

Triéren.

Legere, eligere, seligere, segregare.

Trio.

Concentus trium vocum.

Triomffe.

Triumphus.

triomffant.

Triumphans, ouans.

triomffantelick.

Instar triumphantis.

triomfféren.

Triumphum agere, triumphum ducere.

Tripe.

Intestinum. *vide Trijpe in Etym.*

Triplijcke.

Exceptionis rei depulsio, responsio actoris ad secundam rei defensionem siue duplicationem: vel instantia petitoris tertia: actio tertia.

Troeble. j. turbel.

Troepe.

Turba, grex.

Troon.

Thronus, solium.

Tulipa.

Lilio-narcissus.

Turbant.

Tiara, cidaris: ornamentum capitis ex longa & subtilissima vel linea vel serica tela in globi aut sphaerae formam conglomeratum siue conglobatum.

Turbel.

Turba, turbatio, perturbatio: tumultus: & Turbidus, turbatus, conturbatus, commotus.

turbelen.

Tumultuare: turbare.

Turkois.

Iaspis, aërizusa, iaspis Caspia, eranus, cyanos: lapis turcinus, turcini siue caerulei coloris.

Tuttel. j. titel.

V

VAcantie.

Vacatio, intermissio, cessatio.

vacantie.

Feriae solennes.

vacantie van recht.

Iustitium: dies nefasti, feriae: dies otiosi: tempus quo negotiis forensibus & iuri dicundo supersedetur.

Vacatie.

Ars, professio, artificium, studium, opera; & Operae praestitiae merces.

vacéren.

Vacare, vacuum esse.

vacéren.

Vacare, operam dare, obire munus.

Vagabond.

Vagus, vagans, erraticus, erro: qui sedem stabilem & domicilium certum non habet.
vulgò vagabundus.

Valeur.

Valor, pretium, aestimatio.

Valiant.

Validus, strenuus, bellicosus, armipotens.

Valuasseur, vauasseur, vauaseur.

Valuasor, vauasor *vulgò* Nobilis qui summae coercitionis ius habet. Vir nobilis qui proximum locum post Baronem tenet: qui à Duce, Marchione, Comite aut Capitaneo plebem plebísve partem accepit: qui summae coercitionis, sed non nundinarum & mercatus ius habet, *Guilhel. Camd. Sigonius, Butelerius.*

Valuacie.

Valor numi.

Vantéren.

Venditare se, iactare se.

Vassael.

Cliens, fiduciarius, possessor fundi inferioris, beneficiarius, possessor praedij clientelaris.

vassalaegie, vassaelschap.

Clientela.

Vauasseur. j. valuasseur.**Vendue.**

Venditio, auctio.

Vengeancie.

Vindicta. vltio.

Venison.

Ferina, ceruina, aprugna caro.

Ventose.

Cucurbita, cucurbitula. *vulgò* ventosa.

Venus.

Cuprum *dicitur Chymistis.*

venus dierken.

Lepida puella: & Scortillum.

venus iancker.

Perditè amans: & Scortator.

venus peyre.

Pirum venereum, coloratum.

Verangene. j. melansse.

Melangenum.

Verbael.

Causae oratio.

verbaelick.

Verbo, ore.

verbaliséren.

Causam verbis siue ore agere, non scripto.

Vergier.

Viridarium.

Vergieren, gaugieren.

Vasa metiri, mensuram vasis designare, dolia dimetiri virga. *Germani visieren dicunt.*

vergierder.

Mensor doliorum.

Verificéren.

Conuincere.

Veréren.

Vexare, exagitare.

Vice-ammirael.

Vicarius archithalassi, legatus praefecti maris: qui vicarias praefecti maris vices agit.

vice-comte.

Procomes.

vice-roy.

Prorex: qui regis vice res ipsius administrat, eique vicariam operam praestat: &
Interrex: qui regis defuncti vices implet.

Victalie.

Commeatus, annona militaris: cibaria.

victalier.

Macellarius.

victaliéren.

Commeatum, siue annonam suppeditare exercitui.

Victorie.

Victoria, trophaeum, palma, triumphus.

victorieus.

Victor, compos victoriae.

Vignetten.

Acanthi, volutae, helices, encarpi, frondes fructuariae, thyrsi. *q.d.* viticulae.

Vigueur.

Vigor, neruositas.

Vigilie.

Funeralia, cantus feralis, mortualia, iusta funebria, iusta funeralia. *vulgò* Vigiliae mortuorum.

vigilie, vigilie-daghen.

Feriae praecedaneae *vulgò* dies virgiliarum.

vigilie van den kerst-dagh. j. kerst-auond.

Pridie natalis Domini.

Virginael, pinet.

Monochordum, claucecymbalum, & Virginale *vulgò* Instrumentum musicum virginibus frequens.

Visibel.

Aspectabilis.

Vision.

Visio, visus, visum, phantasma: spectrum

Visitéren.

Visitare, visere, inuisere, obire, perlustrare, inspicere.

Vitriol.

Chalcanthum: atramentum sutorium.

Viuandier.

Cupedinarius, macellarius, annonarius.

Vnie.

Concordia, conciliatio. *vulgò* vnio

vniéren.

In vnum conducere, congregare.

Vniuersiteyt.

Academia, gymnasium. *vulgò* vniuersitas.

Voyagie.

Iter, peregrinatio.

Voys.

Vox: & Suffragium, punctum.

Volgitéren.

In gyrum agere: & In gyrum siue in orbem volitare: circumferri.

Vray.

Verus.

Vrine, urine.

Vrina, lotium.

vrinael.

Matella, matellio. *vulgò* vrinale, vrinarium.

Vsancie.

Vsus, mos, ritus, assuetudo.

Vséren.

Vti: &Assuefacere.

VV**WAlop. j. galop.****Widéren.**

Vacuare, euacuare, deplere, inanire, exinanire.

widéren het proces.

Finem liti imponere, decernere controuersiam, dirimere litem.

Nomenclatura Teutonico-Latina, Regionum, Populorum, Oppidorum, Marium, Sinuum, Paludum, Fluuiorum, Montium, Sylvarum, veteres & recentes appellationes paucis complectens.

A

A, Aa, Ha.

Agino, Aginona, Euneno, Onis. *flu. Gal. Flan. Nomina fluuiorum Germanicorum pleraque in Aha desinunt, vt Kuntaha, Schiltaha, Wolfaha, &c. B. Rhen.*

A, Aa, Aade.

Aada, Ada. *flu. Campin. Brab.*

Abbach.

Abudiacum. *oppid. in Bauaria.*

Abbeville.

Abbatis villa. *oppid. Picard.*

Abensperch.

Abusina. *oppid. in Bauaria.*

Acksel.

Accella. *Fland. Pagus.*

Ade. j. A AA.

Aada, Ada.

Ader. j. Oder.

Odera.

Aelst.

Alostum. *Fland. oppid. Imperiale.*

Aer.

Arula. *flu. in Heluet.*

Aerden-borgh.

Ardenburgum. *Flan. op.*

Aerschot.

Arschotum. *oppid. & ducatus in Brabantia.*

Aesborgh, Aeschelborgh, Asborgh.

Asciburgium *vicus infra Colon. Agrip.*

Aet.

Athae, Essui, Aessui. *Hannoniae opp. & pop.*

Aichstadt.

Aureatum. *opp. Germ. Sup.*

Aire. j. arie.

Aken.

Aquisgranum, Nuagerra, Grani palatium, Thermae grani, Aquae. *Ger. oppidum.*

Alacalá de Henares.

Complutum. *opp. Hispaniae, Academia.*

Alcmaer.

Almeria, *vulgò Alcmaria. op. Holland.*

Alemanie.

Alemania, Germania superior. *hinc Alemanie, alemande, chorea Alemanica siue Germanica.*

Alfen, alfijn, alphen.

Albiniana, Albimana, Albiniana castra, *Holland. pagus nunc, olim praesidiarium oppidum Batauia.*

Algarbie.

Algarbia, Turdetanorum regio. *pars regni Portugalliae.*

Alicante.

Illice, Illicen. *Hispan. vrbs vino nigro nobilissimo celebrata.*

Alpen.

Alpes: *montes qui Italiam à Germania & Gallia separant.*

Alphen. j. Alfen.

Alt, Olt.

Aluta, Alutius, *Hungariae flu. in Danubium fluens.*

Altorf.

Vlmania, Altorsium. *opp. Germ. academia.*

Ambergh.

Cantioebus. *Ger. opp. ad Herciniam siluam.*

Amerfort.

Amerfordia, Amerfurtum, *opp. Holland.*

Amerike.

America, Atlantis Insula, India occidentalis.

Amiens.

Ambianum, Ambiani. *opp. & pop. in Picard.*

Amper-zee.

Ambra. *flu. in Rhetia.*

Amstel.

Amstela. *flu. Hol.*

Amsterdam.

Amstelodamum, Amstelrodamum, Amsterdamum, Amsterdami, orum. *op. Holland.*

Andernaeck.

Antenacum, Antiniacum. *op. Ger. ad Rhenum.*

Angiers.

Andes, Iuliomagus, *vulgò Andegauum.* *op. Gal. Lugdunens. episcopat.*

Angolesme.

Aginum, Engolisina. *op. gal.*

Anjou.

Andegauia, Ager Andinus: Andegauenses, Andegau, Ondicaeouae. *Gal. Lugdun. populi & regio.*

Antwerpen.

Antverpia, Andouerpia, Andouerpa, Andoverpum, Handoverpia: Aduaticum, *Ioan. Becan. opp. Brabant. emporium celebre.*

Antwerpenaers.

Antuerpienses, Antuerpiani: Ambiuariti, *Ortelio & Adr. Iunio.*

Aquitanie. j. Guienne.

Aquitania.

Aragon.

Iberia, Aragonia. *pars Hispaniae.*

Aras. j. Atrecht.**Arckelens, Herckelens.**

Castra Herculis. *op. Ghelriae.*

Ardennen-bosch.

Arduenna silua, *maximus Galliae saltus.* **Arden**, Siluam *apud priscos Britannos & Gallis significasse videtur: cùm in Gallia Belgica silua maxima, arden*, siue **ardennen bosch**: & silua etiam in Anglia in agro VVarvicensi: oppidum quoque in Flandria iuxta alteram siluam **Ardenborgh** vocatur, *Guil. Camd. Hinc fortè etiam Audenaerde q.d. Antiqua silua.*

Aren-bergh.

Areburgum. *vicus inter Treuiros & Coloniam.*

Argiere.

Argiera.

Arie.

Aria. *oppidul. Artosiae.*

Arle, Arlon.

Aral lunae, Arlunum. *Gal. Belg. op. in ducatu Luxemburg.*

Arles.

Arelate, Arelatum, Arelas. *Gal. Narbon. oppidum.*

Armentiers.

Armenteria. *Gal. Flan. pagus.*

Armuyde.

Arnemuda, *Zeland. oppidul. & portus.*

Arnhem.

Arenacum, Arnhemium. *Gheldriae oppidum.*

Artoys.

Artesia, Artesiae, arum: Artesium.

Artoysien.

Atrebas, Artesius.

Artzburg, Artzbergh.

Cenum, Artobriga minor. *Germ. op. in Vindel.*

Asborgh. j. Aesborgh.

Asie.

Asia.

Aspere.

Asperae. *Holland. oppidul.*

Atrecht.

Atrebatum, Rigiacum. *Belgij op. in Artesia.*

Atrechtener.

Atrebas, Atrebatius.

Audenaerde.

Aldenarda, Aldenardum, Vetus Neruium, *op. Fl. vide Ardenne.*

Auden-borgh.

Aldenburgum. *pagus Flan.*

Auennes.

Auenna, ae: Auennae, arum. *oppidul. & comitatus in Hannonia.*

Auerne.

Aruernia, Aruernorum *vrbs in Gal.*

Auinion.

Auenio, Auennuorum colonia. Volcarum oppidum. *vrbs Gal. Narb.*

Augsborgh.

Augusta Drusi, Drusomagus, Augusta Vindelicorum. *vrbs Ger.*

Augst.

Augusta Rauracorum. *pagus Basileae vicinus.*

Auxerre.

Vellaunodunum Caesaris, Austricum, Autricum, Altissiodorum, Antissiodorum. *vrbs in Burgundia.*

Axel. j. Aysel.

B

BAcharach. j. Barcharach.

Baden.

Aqu , Castellum aquarum. Thermae Heluetiorum. *opp. Ger. circa Tigurum.*

Baer.

Abnoba. *mons in Germania.*

Bayeren. j. Beyren-land.

Bauaria.

Baione.

Baiona, Tarbella, Aquae Augustae, Tituacia. *op. In Hisp. Tarraconensi.*

Bamberghe.

Bamberga, Grauinarium. *op. Germ. ad Moenum.*

Bapaume.

Bapalma. *oppidul. Fland. & Picardic.*

Barbansson.

Barbanchonia. *pagus & Baronia in Hannonia.*

Barbarije.

Barbaria, Africa minor.

Barcelonie.

Barcino, Barchino, Barcinon. *Hisp. Tarraconens. vrbs.*

Barcharach, Bacharach.

Ar Bacchi. *oppid. Germ. nobilitate vini celebre.*

Bardewijck.

Barduicum. *hol. pagus.*

Barwick.

Orcouices, Orcouici, Bremerium, Borcouicum. *Britan. ins. oppid.*

Basel.

Basilea. *Germania vrbs ad Rhenum, olim Imperij, nunc Heluetiis confederata. & oppid. in Gallia Belgica. & pagus in Fland.*

Bastonack.

Bastonacum. *opp. in ducatu Luxemburg.*

Batenborgh.

Batenburgum, Batauodurum *nonnullis, oppidulum. Hol. Gheld.*

Bauay.

Bauacum, Bagacum, Baganum. *Gall. Belg. op. in Hannonia.*

Beane, Beaume.

Belnae, arum, Bibracte. *opp. Heduorum.*

Beaumont.

Bellus mons *op. Hannon.*

Beauvois.

Belgium, Bellouacum, Bellouaci. *op. in Rhemis.*

Bebenhausen.

Phebiana castra. *Rhetiae oppidum.*

Bedfort.

Bedfordia. *oppid. in Anglia.*

Behem, Bemerland.

Boiohemum, Boiemum, Bohemia: *Ortel.*

Behemer wald.

Hercinia silua.

Beyr.

Vindelicus, Nariscus.

Beyren-land.

Bauaria, Noricum, Vindelicia. *Germ. regio.*

Beldt.

Sinus Balticus. *ad Chersonesum Cimbricam.*

Belle.

Balliolum, Belgium, Bellula, Bella. *oppidul. Fland.*

Bemer-land. j. Behem.**Benthem.**

Benthemum, Tubantium regio: *comitatus Frisiis vicinus.*

Berck.

Tiberiacum, Berca. *op. ad Rhenum ditionis Coloniens.*

Berckel.

Berchela. *flu. Germ. infer.*

Berghen in Henegouwe.

Mons, Montes. *Hannoniae oppidum.*

Berghen op de Zoom.

Bergae, arum, Bergo-zoma, Bergae ad Zomam. *op. Brab.*

Beringhen.

Beringa *oppidul. Brab. Leod.*

Bergheym.

Tiberiacum. *Ortel. op. prope Rauennam, & pagus Fland. & Brab.*

Bern.

Berna. *op. in Heluet.*

Bern

Verona. *Gal. Cisalp. opp.*

Bernits.

Bernicus. *Rhetiae flu.*

Berry.

Biturigum regio. *in Gall.*

Berwick.

Ordolucæ, Beucium. *Ang. op.*

Besanson.

Vesontium, Vesontio. *op. in Comitatu Burgund.*

Betune.

Betunia. *op. Artesia.*

Betuwe.

Batauia, *pars Hollandiae.*

Betuwer.

Batauus.

Beuerwijck.

Beueruicum. *municip. Hol.*

Beune. j. Bolonie.

Gessoriacum.

Biërne.

Beneharnum, Benarna, Beranensium ciuitas. *op. Gal. Aquitan.*

Bier vliet.

Bier-vlietum, Berepletum. *op. Fland.*

Binch, Binchs.

Binchium. *op. Hannon.*

Bingh, Binghen.

Bingium, Vingio. *Ger. sup. oppid. inter Maguntiam & Confluentias.*

Birck. j. Berck.**Bisants.**

Vesontium. *op. in Burgund.*

Biscaye.

Cantabria, Celtiberia, Biscaia. *Hisp. regnum.*

Blais

Blaesa.

Blanckebergh.

Blancoberga. *Fland. pagus.*

Blocks-bergh.

Bructerus, Broccus.

Bockstel.

Bockstela. *pagus Brab.*

Bodenhusen.

Astusa. *Germ. sup. op.*

Bodenzee.

Acronius lacus, Brigantinus, Constantiensis. *lacus Heluetiorum.*

Boets-bergh. j. Bots-bergh.

Boemel.

Bomela, Bomelium. *op. Ghel. Hol.*

Bolonie.

Felsina, Bononia. *op. Aemiliae, siue Galliae Togatae. academia celebr.*

Bolonie, Beune.

Gessoriacum, Bolonia, Bononia. *nauale Morinorum.*

Bomels-waert.

Bomeli insula.

Bonne.

Bonna. *Ger. sup. op. episc. Colon.*

Boone. j. Beune.

Gessoriacum.

Bopard. j. Boppard.

Borbon. j. Bourbon.

Borbergh.

Borburgus *oppidul. Fland.*

Bordeaus.

Bardegala, Bituriges, Vibisci. *Gal. opidum & populus.*

Borgondie.

Burgundia. *Gallia Celtica.*

Borgondion.

Burgundus, Heduus, Aedus, Sequanus.

Bosch.

Buscum, Silua. *opp. & pagus in Brabantia.*

Boschener.

Soluius, Buscoducensis. *vide Hertoghen-bosch.*

Bots-bergh.

Iura, Iusassus, & Vocetus, Vocetius *in Heluet.*

Bouines.

Bouiniacum. *pagus circa Lutsenburg.*

Bourbon.

Boia, Borbonium, Boiorum vrbs. *in Gall.*

Bourbonnoys.

Boius.

Bourges.

Biturix, Biturigium, Biturgium. *Gal. op. & pop.*

Brabant.

Brabantia, Austria inferior *aliquando dicta. Ducatus in Germania inferiori.*

Braine.

Bibrax. *op. Gal. Remor.*

Brandwijck.

Brantuicum. *pag. Holl.*

Brandenborgh.

Brandenburgum, Soderanorum vrbs.

Breda.

Breda. *oppid. Brabant.*

Bregents.

Bregantium, Bregantia. *opp. Heluet. ad lacum Acronium.*

Breyne.

Brennia *oppidul. Hannoniae.*

Breme.

Phabiranum, Brema, ae: Bremae, arum. *Germ. Sax. opp.*

Breme.

Brema, Fabiranum, Phabiranum *vrbs ad Visurgim.*

Bremer.

Chaucus, Cauchus, Bremensis.

Breslaw. j. Preslauw.**Bretanie.**

Britannia, Armorica, Hermionia, Albion.

Bretten.

Bretta, Solicomium. *in Germ.*

Brianson.

Brigantium. *op. Cenoman.*

Briel.

Briela. *op. Holland.*

Brisach.

Brisiacus mons, Brisacum. *op. German. in ripa Rheni.*

Brixen.

Sabona. *op. Germ.*

Brouck-burgh.

Brouckburgum, Brouckburgus. *op. Fland.*

Bronckhorst.

Bronckhorstum. *oppid. Gheldriae.*

Brouwers hauen.

Brouereshauia. *insula Zeland.*

Brucomar.

Brocomagus. *Germaniae vicus, duobus miliaribus infra Argentoratum.*

Bruessel.

Bruxella, ae; Bruxellae, arum. *op. Brabant. & op. & pagus Germ. super.*

Brugghe.

Brugae, arum: Grudij. *Becan. Flandriae emporium.*

Bruynswijck.

Brunsvviga, Brunopolis, Tulisurgium. *Ger. vrbs.*

Bude. j. Ouen.**Bullon.**

Consediae, Bullonium. *Gal. Belg. oppidum.*

Buren.

Bura. *oppidul. Holl. Comitatus nomine insigne.*

Buren.

Bura, Ebura. *op. Brabant. ab Eburonibus denominatum. Hubert. Thomas Leodius.*

Burgos.

Brauum, Augustobriga, Murbogorum: Masburgi. *op. in Hisp. Tarraconensi.*

C**CAdsand.**

Cadsandria, Cassandria. *Insula & pagus in Fland.*

Cahors.

Cadurci. *Gal. oppid.*

Calenberg.

Cetius mons. *inter Noricum & Pannoniam.*

Cales.

Iccius portus, Icium nauale, Morinus portus, Calitium. *Morinorum nauale in confinibus Gal. & Fland.*

Calis malis.

Gades. *insula Hisp. ad Herculeum fretum.*

Calkar.

Calciaci. *op. Sicamb. in Cliuia.*

Calmar.

Calmaria. *op. in Sued.*

Camerijck.

Samarobrina, Cameracum. *Gal. Belgicae vrbs in Ambianis ad Scald.*

Camersy.

Cameracesium.

Campanie.

Campania, Campi Cathelauni. *in Gal.*

Campen.

Naualia, Campi. *opp. Germ. inferioris, ad Rhenum in Transisala.*

Can.

Cadomum. *Gal. vrbs in Norman. academ.*

Candie.

Candia, Matium, Creta. *Cretae insula litoralis vrbs & metropolis.*

Canfer. j. Vere.

Campoveria.

Cantelbergh.

Durouernum, Dorouernum, Cantuaria. *Cantiorum in Britannia insula metropolis.*

Carlemont. j. Karlemont.

Caprijck.

Caprica. *pagus Fland.*

Cassel, Kessel.

Castellum Menapiorum. *Ortel. Pet. Diu Belgic. op. ad Mosam.*

Cassel op den bergh.

Castellum Morinorum, *Ortel Casletum. op. Fland.*

Cassel, Kessel.

Castellum: *Gheldriae regio & pagus insignis.*

Cassel.

Stereontium, Cassillium, Cassellae. *Hessia oppid.*

Castilie.

Castilia, Castellae regnum, Bardulorum regio. *in Hispania.*

Cats.

Cattium. *op. Zeland.*

Catsenelleboghe.

Cattimeliboci, Melibocus, Cattorum mons. *opp. Germ. in Hassia.*

Catwijck.

Catvicum, Cattorum vicus. *pagus in Hollandia.*

Celler zee.

Lacus Venetus.

Cestre. j. Lancastre.

Ordouices.

Chalons, Salons op de Sone.

Cabillonum, Caballinum. *op. Heduarum in Gal. Lugdun.*

Chalons, Salons op de Marne.

Catalaunum, Cathalaunum, *opp. Gal. in Campania.*

Chartres, Sartres.

Carnotum. *op. in Gal.*

Chiers.

Chirsus. *flu. Lotharingiae.*

Chonad.

Genadium. *Hungar. oppidum.*

Cipres.

Cyprus. *maris mediterr. insula.*

Clabbeke. j. Glabbeke.

Cleue.

Cliuia, Cliuium, Castra Vlpia, Calonis. *Ducatus Cliuiae, & eius vrbs primaria.*

Cleuener.

Vsippius.

Cleremont.

Gergobi Aruerna. *vulgò Clarus mons. Galliae in Auernis opp.*

Clocestre.

Claudia. *oppidum Angliae.*

Cluysenborgh.

Claudiopolis. *oppid. in Hungaria.*

Cluysen-borgh.

Zeugma. *op. Daciae.*

Cobolents. j. Covlents.

Cochers-bergh.

Pharetrius mons, mons Concordiae.

Cochers-bergh.

Concordia. *Germ. op. inter Argentoratum & Bingium.*

Colen.

Agrippina, Colonia. Vbiorum vrbs. *ad Rhenum. academia.*

Coldinghen.

Coldingum. *op. in Dania.*

Colmaer.

Colmaria, Columbaria. *op. Germ. in Suetia.*

Comine, Coomen.

Cominium. *op. Fland.*

Compiegne.

Compendium.

Compostelle.

Brigantium, Flauium Brigantium, Compostella. *op. Hispaniae.*

Condeyt, Condé.

Condetum, Condatum. *oppidul. Hannon.*

Constancie.

Augusta Romanduorum, Constantia Castra. *op. Gal.*

Constantie.

Constantia, Tomis, *Moesiae inferioris opidum.*

Coomen. j. Comine.

Cominium.

Coopmans-haue. j. Copenhaue.

Constantinopel.

Constantinopolis, Byzantium. *Thraciae nobilissima vrbs.*

Copenhaghe, Coopmans-haue, Copenhaue.

Codania, Copenhaga, Hafnia, *Daniae metropolis: academia.*

Corbeil.

Iosedum, Corbolium. *Galliae op. ad Sequanam flu.*

Cordua.

Corduba. *op. Hisp.*

Corfu.

Corcyra. *Maris Ionij insula & op.*

Cornewalle.

Corinia, Cornubia, Cornauiorum regio: Cornvallia. *in Britannia.*

Cortrijck.

Corteriacum, Contracum. *Fland. op. ad Scaldim.*

Costens.

Ganodurum, Vitodurum, Nantuates, Harudes. *Ger. op. & pop. ad Acronium lacum.*

Costnitz.

Constantia. *oppid. ad Acronium lacum.*

Covin.

Couinum. *opp. Eburonum.*

Covlents.

Rigodulus, Confluentes. *Ger. opp. ad confluentes Mosellae in Rhenum. vulgò Confluentia.*

Crakaw, Crakouie.

Cracouia, Carodunum. *SilesiaE vrbs. academia.*

Cranenborgh.

Burcinacium, Burginatium, Craneburgum. *oppid. in Cliuiae comitatu.*

Creynborgh, Crainburg.

Carradunum. *opp. in Carinthia.*

Croonstad.

Corona, Stephanopolis. Segethusa. *oppid. Hungariae, Daciae vel Transsilvaniae.*

Cylenborgh.

Culenburgus, Culenburgum, *opp. Hol. comitatus titulo illustratum.*

Curische zee.

Sinus Venedicus, Curiensis.

D

DAgherort.

Rubeae. *promont. Liuoniae ad Balticum mare.*

Dalem.

Dalemum. *oppidul. & comitatus in Brab. prope Aquisgranum & Leodium.*

Dam.

Dammum. *op. Fris. & op. Fland. & pagus Brab.*

Damvilliers.

Damviliersum. *opp. in ducatu Luxemburg.*

Dantsick, Danswijck.

Gedanum, Gythonium, Dantiscum. *vrbs & emporium ad Vistulae ostium.*

Dele.

Dilia *flu. Brabant.*

Deynse.

Daysa, Donsa, Deinza. *Flan. op.*

Delft.

Delphi, orum. *op. Holland.*

Delfine. j. Dolfine.

Delfsil.

Delphsila: *pagus Fris.*

Demer.

Demarus. *flu. Brab.*

Dene.

Danus.

Denemerck.

Dania, Danomarchia. *peninsula maris Germanici, inter Suetiam & Saxoniam.*

Denemercker.

Danus.

Denre, Dender.

Dendra, Tenera. *flu. Gal. Belg.*

Denre-monde, Dermonde.

Teneramunda. *opp. Fland.*

Derbent.

Caspiae portae. *oppid. ad mare Caspium.*

Dese.

Desa. *flu. Gal. Belg.*

Deunter.

Dauantria, Ansibariorum ciuitas. *op. Transisalae.*

Diepe.

Diepa.

Diest.

Diestemium, Diestum. *opp. Brab.*

Dietenhouen.

Diiodurum, Theonis *siue* Theodonis villa. *Gal. Belg. opp. in ducatu Luxemburg.*

Dietmarse.

Dietmarsus, Teutomarsus, Dictmarsia, Thietmarsia. *tractus Frisiae Occidentalis.*

Dietrich-bern. j. Bern.

Verona.

Digeon, Dyon.

Diuiio, onis; Diuionum. *Burgund. vrbs.*

Dijle.

Dilia. *flu. Brab.*

Dillinghe.

Dillinga. *op. Germ. academia in dioecesi Augustana.*

Dinant.

Dianantum, Dinantum. *oppid. in Eburonib. ad Mosam.*

Dixmude.

Dixmuda. *op. fland. Occident.*

Dockom.

Dockemum. *Fris. oppid.*

Doesborgh. j. Duysborgh.**Doeuere.**

Doris, Daruenum. *Portus & Traiectus Britanniae. vulgò Douerium.*

Dole.

Dola. *oppid. in comitatu Burgund. academia.*

Dolfiné, Dolphinaet.

Delphinatus, Narbonensis prouincia, Narbonensis Gallia, Allobrogum regio.

Dommele.

Dommela. *flu. in Campin. Brabantiae.*

Done.

Tanais. *fluuius Europam ab Asia diuidens.*

Donouwe.

Danubius, Ister. *Europae maximus fluuius.*

Dornick.

Baganum, Turnacum, Tornacum, Dornynum. *Neruiorum ad Scaldim oppid.*

Dordrecht, Dordt.

Durdrechtum.

vulgò Dordracum. oppidum Hollandiae.

Douay, Duay.

Duacum, Cattuaci. *Gal. Flandr. op. academ.*

Dra.

Drauus. *flu. Hungar.*

Drent.

Drenta. *Tencterorum regio.*

Dreckshuysen.

Traiana legio, Drechthusae. *op. Ger. sup. ad Rhenum.*

Dub.

Dubis, Dubius. *flu. Galliae.*

Duene.

Duna. *flu. in Liuonia.*

Dueren.

vide Duren.

Duerstadt, Duerstede.

Batauodurum. *op. Batauiæ.*

Duffle.

Duffla. *pagus & Baronia Brab. ad Nitam flu.*

Duynkercke.

Dunkerca. *pagus Fland.*

Duysborgh.

Dysporum, Dispargum: Asciburgium, *nonnullis* Teutoburgum. *ciuitas trans Rhenum, Montensis comitatus. Est & pagus Brabantiae antiquissimus.*

Duytsch.

Teuto, Germanus, Alemannus.

Duytsch-land.

Germania, Alemannia.

Duytsch.

Diuitense munimentum, Diuitensium municipium: *vulgò* Tuitium. *pagus è regione Coloniae Agrippinae.*

Duyue-land.

Duuelandia. *insula Zeland.*

Durdt. j. Dordrecht.**Duren.**

Marcodurum, Duromagus, Dura, *Vbiorum op. in Ditione Iuliacensi.*

Duringen.

Turingia, Thoringia, Landgraviatus.

Duringher, Turingher.

Toringus, Turingus.

Duringher wald.

Silua Semana, Bacenis. *in Germ.*

Durlach.

Durlacum, Budoris. *oppid. Germ.*

Durmeghen.

Duromagus. *op. Germ.*

E**EBerwijck. j. Iorck.****Edam.**

Edamum, Ydamum, Yedamum. *op. Hol.*

Eder.

Adranus, Adrana. *fluu. Germ. in Hestia.*

Eeckloo.

Ecloa, Eclonia. *pagus fland.*

Eed-genooten.

Heluetij. *q.d. confederati.*

Egipten-land.

Aegyptus.

Egiptenaer.

Aegyptius.

Eghmond. j. Hegmond.**Eyghstad.**

Aureatum. *op. Germ.*

Eichelsteyn.

Drusi moles, *turris Maguntiae inscripta Druso.*

Eyer-land.

Oonae. *insula Zeland. q.d. Regio ouorum.*

Eyffel.

Rigodulus. *vallis prope Confluent. in Germ. Adr. Iun.*

Eyndhouen.

Endouiae, arum. *oppidul. Brabantiae.*

Eynghen, Enghin.

Angia. *oppidul. in Hannon.*

Eymaghen.

Rigomagus. *Germ. oppid.*

Elbe. j. Elft.

Elburgh.

Elburgus. *oppidul. Gheld.*

Elft, Elue, Elbe.

Albis, *flu. Ger. in Sax.*

Elsas.

Alsatia.

Else.

Alisuncia. *flu. Luxemburg.*

Emden.

Emdae. *op. Fris.*

Emerick.

Emerioca. Asciburgium *Althamero. oppid. trans Rhenum, comitatus Montensis.*

Ems, Emse.

Amisius, Amasia: Amasus, *Ortel. Ger. flu. qui Emdanae ciuitati nomen dat.*

Enckhuysen.

Enchusa. *oppid. Holland.*

Eschelborgh.

Asciburgium. *op. Germ.*

Enghel land.

Anglia, Albion, Britannia, Prydania.

Enghel-lander, Enghels-man.

Britannus, Anglus.

Enghel-stad.

Angelostadium, Ingolstadium. *opp. Germ. academ. vide Ingolstad.*

Ens. Anisus.

flu. in Austria.

Ens.

Laureacum. *vrbs in Austria.*

Erckelens.

Herculis castra. *opp. Gheld.*

Ermentiers.

Ermentiera. *Fland. oppid.*

Ertford, Erfurd, Erfort.

Bicurgium, Biturgium, Erphurdia, Ertphordia. *Ger. vrbs in Turingia academia.*

Esser.

Trinobantes. *pop. & regio in Ang.*

Etzel.

Adula. *mons inter Alpes.*

Europe.

Europa.

Eureus.

Ebroicum, Eburaicum. *op. in Norman.*

Excestre.

Isca. *Angliae opidum.*

F**FAlcken-borgh. j. Valcken-borgh.****Ferrarie.**

Ferraria, Forum Alieni. *vrbs Galliae Cisalpinae. academia.*

Ferte.

Fertaea. *oppidul. in ducatu Luxemb.*

Fichtel-bergh.

Pinifer mons Germaniae. & Sudeti montes.

Fijn-land.

Finlandia, Phinni, Fenni, Eningia. *Regio Europae septentrionalior.*

Fijn-marck.

Chadani. *Scandiae populi Orientaliores.*

Fledorp, Flodorp.

Fleuum. *pagus Fris.*

Fledorp. j. Vliedorp.**Florencie.**

Florentia: *olim Fluentia. vrbs primaria in Hetruria. academia.*

orcheym.

Locoriturum *Ger. op. ad Moenum.*

Franiker.

Franci, Francorum vrbs. *opp. in Frisia.*

Franck.

Francus. *vulgò Franco.*

Francken land.

Terra Franca, Terra Vrillatorum. *in Fland.*

Francken-land.

Francia Orientalis, Tencteri. *Germ. regio & pop.*

Franckfort.

Francofurta. *opp. Germ. ad Viadrum, flu. academia.*

Franckfort.

Helenopolis, Francofurta, Francorfurtum. *vrbs in Germania ad Moenum flu. nundinis clara.*

Franckemont.

Francimons. *Arx Eburonum ad Arduennam siluam vergens.*

Franssoys.

Gallus.

Friburgh.

Friburgum, Cardabianca. *op. Germ. in Brisgoia. academia.*

Furne. j. vurne.**G****GAronne.**

Garumna. *flu. Gal.*

Galissie.

Galicia, Galaecia, Callaici, Galleci. *Hisp. op & pop.*

Gart-see.

Lacus Benanus, Garda.

Gasconie.

Gasconia, Galliae Nouempopulana. *Gallia Aquitanicae pars.*

Gasconiers.

Vascones.

Ge.

vide Ghe.

Gheertruyden-bergh.

Gertrudis mons. Gertrudobergum. *opp. Hol. ad Meruam Fluuium.*

Gheerts-berghe.

Gerardi mons, Grandi mons, Gheerdsberga. *op. Fland.*

Gheete.

Geta. *flu. Brabantiae.*

Gheldre, Ghelre.

Calonis, Gelduba. *Ducatus Gelriae vrbs.*

Ghelder-land.

Gelria, Gelriae ducatus, Sicambria. Menapiorum regio.

Ghelders-man.

Sicamber, Menapius.

Gheldernaecken.

Gheldernachum. *oppidul. Brabant.*

Gh le.

Chela, Ghela. *pagus Brab.*

Ghemblours.

Gemblacum. *opp. Gall. Brabant.*

Ghemunder zee.

Lacus Felicis. *in Aust.*

Ghenape.

Genapum. *pagus Brab. Gal.*

Ghendt.

Ganda, Gandauum, Gessoriacum nauale, Gorduni, Gundini. *op. & pop. Fland.*

Ghend.

Ganda, *oppid Gheld.*

Gheneue.

Geneua. *op. Allebrogum, ad lacum Lemanium.*

Gheneuer zee.

Lemanus. *Lacus in quem Rhodanus influit in Gall. Narbon.*

Gheppinghen.

Legio gemina *Ger. op.*

Ghervliet.

Gervlietum. *op. Holl.*

Ghironde.

Girunda, Caretha. *Licij maris insula.*

Ghistel.

Ghistela. *pagus Fland.*

Glan.

Clares. *flu. in Carinth.*

Glocestre.

Cleuum. *Ang. vrbs. G. Camd.*

Goeyland.

Goylandia. *pars Holl.*

Goerede.

Goreda. *insula Holland.*

Goes.

Goesa. *op. Zeland.*

Gogh.

Gocha, Herenatium. *op. infr Ger. in Gheld.*

Golette.

Goletta.

Glabbeke.

Glabbeca: *pagus & flu. Gallobrabantiae; vnde lapillorum instar gemmarum copia.*

Gorckhom.

Coricomium. *opp. Hol.*

Gotte.

Guta, Gottus, Gothus, Iuta, Iuto

Got-land.

Gotlandia, Gothia, Gothiscandia.

Gottaerd.

Alpes summae, Mons sancti Gothardi.

Gottorp.

Gottorpia. *arx Holsatiae prope Slesuicum.*

Goude.

Gouda. *op. Holland.*

Gran.

Granua, Grana, Strigonium. *opp. Hungariae.*

Granate.

Granada, Illiberis. *op. in Hisp.*

Grauelinghe. j. Greuelinghe.**Grauen-haghe. j. Haghe.****Grauen-sand.**

Grauesanda, Grauesandum. *q.d. Comitis arena. pagus in Hol. olim oppid.*

Grenoble.

Acusiorum colonia, Gratianopolis, Grannopolis. *op. Gal. Narbon.*

Greuelinghe, Grauelinghe.

Greuelinga. *op. Fland.*

Griek.

Graecus, Graius, Graiugena. *vide Etymolog.*

Griekken-land.

Graecia, Attica.

Grieks Weyssenborgh, Grieks Wittenborgh.

Taurunum, Taurucum, Belgradum, Alba Graeca. *Pannoniae inferioris vrbs.*

Grimberghe.

Grimberga. *pagus & baronia Brabantiae.*

Groeninghen.

Philaeum, Groninga. *Fris. vrbs.*

Groeningher-diep.

Vidrus. *fluuius Groningam intersecans: Becan.*

Grol.

Grolum. *op. Gheld.*

Guienne.

Aquicania, Aremorica. *Galliae pars.*

Gulck.

Iuliacum, Gugernorum oppidum.

Gulcker land.

Iuliacensium regio.

Gulckenaer.

Gugernus, Iuliacensis, Menapius.

Gurment.

Sacarbantia. *vrbs Austriae, ad Arrabonem flu.*

H

Ha. j. Aa.

Haghe, Grauen-haghe.

Haha, Comitibus haga. *q.d. domus siue palatium Comitibus. pagus insignis Holland.*

Haghenouw.

Aganoa. *opp. Germ.*

Hayne.

Haina. *flu. Hannoniae.*

Halber-stad.

Halberstadium: Pheugarum. *Germ. vrbs.*

Halen.

Halena. *oppidul. Brabant.*

Halle.

Hallae, arum. *op. Brab. Hannon. & op. in Saxonia.*

Haluer-stad.

Pheugarum. *op. Germ.*

Hamborgh.

Treua, Hamburgum, Hamburga, Gambriuium. *emporium ad Albin.*

Hancin.

Aquicinctum. *in Hannon.*

Hannut.

Hannutum. *oppidul. Brab.*

Harderwijck.

Harderuicum. *op. Gheld.*

Harlebeke.

Harlebeca. *pagus fland.*

Harlem.

Harlemium. *op. Holl.*

Harlinghen.

Manarmanis, Harlinga. *portus Frisiae.*

Harstal.

Harstaliium. *pagus Eburon. vide Herstel.*

Hartswalt.

Melibocus *Germaniae saltus in Misnia.*

Hase-broeck, Hasen-borgh.

Hasebrocha, Haseburgum: *Fland. pagus.*

Haspengouwe.

Hasbanium, *Ortel. Leodiensis dioecesis tractus.*

Hasselt.

Hasselum, Haseletum. *oppidul. Leodiens. & oppidul. in Frisia.*

Hausruck.

Noricum ripense. *Austr. opp.*

Hegmond.

Hegmonda. *pagus & comitatus in Holl.*

Heydelbergh.

Durlacum, Heydelberga. *op. Germ. academ. ad Nicrum amnem.*

Heyden-tongheren. j. Tongheren.**Helmond.**

Helmonda. *oppidul. Brabant.*

Hemskercke.

Hemskercka. *Holland.*

Henegouwe.

Haginoia, Hannonia. Carbonarius saltus. *Ortel. Belgij regio.*

Henegouwier, Henewier.

Hannonius, Atuaticus.

Herck.

Herca. *fluuius & pagus in dioecesi Leodiensi.*

Herckelens. j. Arckelens.

Hermanstad.

Cybunium. *Daciae oppid. mediterr.*

Herentals, Heeren-dal.

Herentalium. *q.d. Heroum vallis. oppidul. Brabant.*

Herstel, Harstal.

Haristellium, Harstaliium, Haerestallum. *pagus haud procul Leodio.*

Hertoghen-bosch.

Buscum ducis, Syluaducis, Dusyluia. *oppid. Brabant.*

Hertoghen-rode.

Vatuca. *oppidul. inter Aquisgranum & Iuliacum.*

Hesdin.

Hesdinum, Helena. *op. in Artesia.*

Hessen.

Hessia, Hassia.

Hesseners.

Hessi, Hassi, Hessonēs, Catti. Chattae. *Germ. pop.*

Heuckloo.

Huclonium. *op. Holland.*

Heusden.

Heusdenum, Hoesdenum. *oppidul. Hol. ad Vahalim flu.*

Hier-land, Ier-land.

Hibernia, Iris, Iuuerna. *insula in Britannia.*

Hier-lander. j. Ierlander.**Hierisch j. Ierisch.****Hierusalem.**

Hierosolymae, ae, Hierosolymae, arum, Aelia, Vrbs sacra.

Hilders-heyem.

Ascalingium. *Germ. opp.*

Hoeye.

Hoia. *opp. Leodiens.*

Hole.

Olmo. *op. non longè à Basilaea.*

Holland.

Hollandia, Bataua. *regio Germaniae inferioris. Est & Hollandia regio Angliae.*

Holsteyn.

Cimbrica Chersonesus, Holsatia Cimbrorum.

Honds-bosch.

Canina sylua. *in Holl.*

Honds-kote, Honschot.

Honschota: pleumosiorum vrbs. *pagus Fl. Occidental.*

Honte.

Honta: Scaldis fluuius, *per Flandriae litora Zelandiam petens. à latratu & fremstu dictus: Leuin. Lemn.*

Hongarije, Hongher-land.

Pannonia inferior, Hungaria.

Honnefleur, Honfleu.

Iuliobona. *Calecorum op & portus.*

Hoogh-straete.

Strata alta, Hoghstrata. *pagus & comitatus in Brabantia.*

Hooghen-waerdt.

Ripa prima. *Rhetiae oppid.*

Hoogh-duytsch-land.

Germania superior.

Horborgh.

Argentuarina. *oppid. Sequanorum in Burgundis.*

Horne.

Horna. *oppid. Holl. & oppid. & comitatus in Brabant.*

Hostie.

Hostilia. *op. Venetae regionis.*

Huckel.

Huchela. *pagus Brab. foro iudiciario olim insignis.*

Huecklom.

Hueclonium. *oppidul. Hol. ad Lingam amnem.*

Huys te Bretten.

Armamentarium. *in Holland.*

Hulst.

Hulustum, Hulstum. *op. Fland.*

Hunnen.

Hunni, Hungari. *pop.*

I

IE, Ye.

Ia, Eda. *riuus Holl.*

Ier-land, Ierisch land j. Hierland.

Hibernia.

Ier-lander.

Hibernus.

Ierisch.

Hibernus, Hybernicus.

Ierusalem. j. Hierusalem.

Ijpere.

Hypera, Hypra, Ipera, Ipretum. *op. Fland.*

Ijs-land.

Islandia, Thule, brettania. *Insula Oceani.*

Ijs-zee.

Oceanus glacialis, Scyticus, Septentrionalis, mare Amaltheum. *Adr. Iun.*

Indie.

India. *Asiae maxima regio.*

Inghel-land. j. Enghel-land.

Ingolstad.

Auriapolis, *Ad. Iu.* Ingolstadium. *op. Germ. acad. vide Enghelstad.*

Inne.

Oenus. *Austriae flu.*

Inspruck.

Insprucha. *op. Ger. Tirolensis comitatus: quibusdam Oenipons dicitur.*

Iode.

Iudaeus, Hebraeus, Israëlitæ, Recutitus, Apella, Sabbatarius.

Ioden-borgh.

Virunum. *op. Styriae.*

Ioden-land. j. Iods-land.

Iudaea.

Iodsch-land.

Iudaea, terra Solyma.

Ioden-lijm.

Bitumen.

Ionne. j. Yonne.

Icauna.

Iorck, Yorck.

Eboracum. *Britan. op.*

Ipere. j. Ypere.

Ir-land. j. Ier-land.

Isack.

Isacus. *flu. in Rhetia.*

Isel.

Fossae Drusianae. Isala. *flu. Ger. infer. De oude Ijsel.* Aliso. *Dionys.*

Isel-borgh.

Aliso. *castellum circa Rhenum. vt putat Hier. Verrut.*

Iselmond.

Iselmonda.

Isel-steyn.

Iselsteinium. *oppidul. Holl.*

Isen-borgh.

Isidis mons. *in vrbe Augustana. Adr. Iun.*

Iser-born, Yser-born.

Iserborna, Tongrorum fons.

Italien.

Italia, Oenotria, Ausonia, Hesperia, Latium.

Italiaen.

Italus, Oenotrius.

Itter, Itter-beke.

Ittera. *fluuiolus Brabantiae.*

Iuyt-land.

Iutlandia, Iutia, Cartris, Cimbrica Chersonesus. *extima Germaniae pars versus Septentrionem.*

Iuoy.

Iuoem. *oppidul. in ducatu Luxemburgensi.*

K**KAlen-bergh. j. Calen-bergh.****Karlemont.**

Carolomontes. *oppidul. in comitatu Namurcensi.*

Karlsborg.

Chertolabus. *op. in Austria.*

Keyser-stoel.

Forum Tiberij. *vrbs Heluetiorum.*

Keysers waerd.

Colonia Traiana, Caesaris insula. *op. Germ. infer. ad Rhenum.*

Kempen.

Toxandria: Campinia Brabantiae, *I. Becan.* Brabantia campestris.

Kempenaer.

Toxander.

Kempten.

Campidunum. *op. in Rhet.*

Kennemer-land.

Kinheimaria, Kinnemaria. *vulgò Kermerlandia. Hollandiae pars.*

Kennemerlanders.

Kinnemarij, Caninefates. *Bataviae pop.*

Kent.

Cantium, Cantia. *Britanniae insulae promontorium Orientale.*

Kernten.

Carinthia, Carnia.

Kessel.j.Cassel.**Kiel, Kil.**

Chilonia. *op. in Holsatia.*

Kil.

Gelbis, Celbis. *flu. se in Mosellam exonerans.*

Killian.

Celnius, *Albionis insulae flu.*
Reliqua vide in litera C.

L**LAncastre.**

Mediolanium, Alone, Alion, Ordouices. *Britan. ins. opp.*

Landreep.

Landreceium. *oppidul. Hannon.*

Langhedock.

Longodocha, Gallia. Narbonensis, Septimania, Ocitana, Braccata Gallia.

Langres.

Lingones: Ligonica. *pop. & op. Celtarum.*

Lanoy.

Lanoia. *op. Gall. Fland.*

Laon.

Laudunum. *Galliae vrbs.*

Laubach.

Neoportus, Laubacum. *Germ. op. Adr. Iun.*

Laussoys, Lauxoys, Lussoys.

Alexia, *Celtica metropolis.*

Lecke.

Lecca, Fossa Corbulonis. *Ortel. fluuius Hollandiae, Rheni brachium.*

Leerdam.

Lerdamum. *oppodul. Hol.*

Leewaerde.

Levvarda. *op Fris. occident.*

Leyden.

Lugdunum Battaorum, Leyda, ae, Leydae, arum. *op. Holl.*

Leye.

Legia, Lisa. *flu. Fland.*

Lembeke.

Lembeca. *pagus Fland.*

Lemborgh.

Lemburgum. *Ducatus & op. in Brabant.*

Lends.

Lendium, Nimetacum. *vrbs in Artesia.*

Leon.

Legio Germanica, Septima, Subiantia, Regia Legia. *opp. Hisp.*

Leons. j. Lions.

Lugdunum.

Lerdam.

Lerdamum. *oppidul. Holl.*

Leuse.

Lusa. *oppidul. Hannon.*

Liere.

Lira, Viuesdum. Viuesdunca, Ledo. *op. Brabant.*

Lies-veldt.

Arx Lisueldia. *in Holl.*

Lieue.

Leuia, Liuia. *flu. Fland.*

Lijf-land.

Liunia.

Lijf-landers.

Lemouij, Liuones, Efflui, Lithuani. *Germaniae Septentrionalis pop.*

Lilers.

Lilertium.

Limborgh. j. Lemborgh.**Limosins.**

Lemouices, Limouici, Lemouicum, Ratiastum. *Galli Aquit. pop. & opp.*

Lincolne.

Lindum, Lindon, Lincolnia. *Ang. oppid.*

Linter.

Diablinteres, *pagus Brab. ad flu. Getam.*

Lints.

Aredata, Aurelianum. *opp. in Austria.*

Lions.

Lugdunum. *Gal. opp. emporium celebre.*

Lippe.

Lupia. *flu. Ger. in VWestphal.*

Lipsich.

Lipsia. *op. Ger. academia.*

Lisbone.

Iulia felix, Salaria, Olyssipo, Vlyssippo, Olysippo, Vlixbona. *Lusitaniae vrbs.*

Lisieus.

Lexouij. *Gal. op. & pop.*

Lithauwe.

Lituania. *Regio sub regno Poloniae.*

Lithauwers.

Alani, Fenni, Lithuani.

Lobeck.

Lobecum, Herispicha. *arx Hollandiae.*

Lombardije.

Lombardia, Longobardia, Gallia Cisalpina.

Londen.

Londinum, Londinium, Augusta. *Angliae emporium.*

Loo.

Loa. *Fland. oppidul.*

Loon, Loen.

Comitatus Lossensis siue Loensis. *in dioecesi Leodiens.*

Loore.

Ligeris. *Gal. fluuius.*

Loreyne. j. Lotrijck.**Loreynoys.**

Tulingus.

Losane.

Lausonium. *vrbs ad Lemantum lacum.*

Lotrijck.

Lotharingia. *Regio inter Rhenum, Schaldim & Mosam flumina. quondam Austrasia, & Austria, Tulingorum regio.*

Lotharingh.

Lotharingia. *arx & oppidum Eburonum, & prouincia inter Mosam & Rhenum. Hub. Thom. Leod.*

Louen, Loeuen.

Louanium, Grudiorum vrbs. *Brab. vrbs. Musis sacra.*

Louenaer.

Grudius, Leuacus, Louaniensis.

Louesteyn.

Louestenum. *arx in Holl.*

Lubeck.

Lubecum, Lubeca: Marionis, *Ortel. Treua, Gerardo Mercatori. Ger. op.*

Lucerne.

Lucerna. *op.*

Lydick. j. Luyck.

Luyck.

Leodium: Leodicum, *Lipsio, Ortelio & alijs. Eburorum ciuitas. D'landt van Luyck.*
Carbonarius saltus, Carbonaria silua.

Luyckenaers.

Leodicenses, Leodienses, Eburones.

Luneborgh.

Marionis, *Petro Apian. Chauci maiores, Iudoc. VVillich. Cherusci, Ad. Iun.*
Luneburgum. *Ger. ciuitas & pop.*

Lutsenborgh, Luxemborgh, Lutselborgh.

Augusta Romanduorum, Lutsenburgum, Lucisburgum. *Ger. inf. oppidum & ducatus.*

M

MAbeuge.

Malbodium. *Hannoniae oppidul.*

Machelen.

Machlinia, Mechela. *opp. in Brabantiae meditullio.*

Macheler.

Malinas, Machliniensis.

Madrid.

Mantua Carpentanorum, Viseria. Madritium. *op. in Hisp. Tarraconensi.*

Maeghden-borgh. j. Meyden-borgh.

Maese.

Mosa. *flu. Gal. Belg.*

Maestricht.

Traiectum superius, Traiectum Mosae, Traiectum ad Mosam. Obtricense. *op. Brab. Leod. ad Mosam.*

Maeseeyck.

Masacum, Masaci, Masacium, Marsacium. *op. Leodiens. ad Mosam. Adr. Iun. Hubert. Thom. Leod.*

Mains, Mans, Mayne.

Cenomani, Cenomanorum oppidum. *in Gall Lugd.*

Malta.

Melita, vulgò Malta. *Insula quam Rhodienses milites nunc habitant.*

Maluasie.

Epidaurus, Monembasia. *Laconiae vrbs maritim. Adr. Iun. vide Etymolog.*

Mands-veld.

Mansveldia. *Cheruscorum ae\$ siue comitatus: portio veterus Saxoniam.*

Mantue.

Mantua. *Cenomanorum in Italia vrbs.*

Marburg.

Amasia Cattorum, Marpurgum. *Ger. op. in Hessia. academ.*

Marcenne.

Marcenae.

Marien-borgh.

Mariaeburgum. *oppid. Hannoniae.*

Marcke.

Marcia.

Marne.

Matrona. *flu. Gall.*

Mars, Marses.

Martia. *opidul. in ducatu Luxemburg.*

Marsen.

Masacorum pagus. *in Hol. prope Traiectum.*

Mars-diep.

Marsorum gurges, abyssus, siue profundum.

Marsilie, Marseille.

Massilia, Phocensium colonia. *Gal. Narbonens. vrbs maritima.*

Martens dijck.

Martinianus agger, Matriniana ciuitas. *in Zeland.*

Mascon.

Matiscona, Matissana *oppid. Galliae.*

Mase. j. Maese.

Masiere, Masiers.

Maseriacum, Magetrobia. *op. Belg.*

Meaus.

Meldae. *Galliae Lugdunensis pop. & vrbs.*

Mechelen. j. Machelen.

Machlinia.

Mechel-burg.

Megaloburgum *in Ger.*

Mechelburgher.

Pharodinus, Megaloburgensis.

Medenblick.

Medemblicum. *municipium Hollandiae.*

Meenen.

Meninae, arum; Menina, *ae. pagus Fland.*

Meessen.

Messinae, arum; Messena, ae. *pagus Fland.*

Meeus, Meaus.

Meldae, arum. *Galliae Lugdunensis populi, & oppidum ad Matronam amnem.*

Meghem.

Megema. *pagus & comitatus in Brabantia.*

Meyn.

Menus. *fluu. German. in regione Franconia.*

Meydenburg, Maeghdenborgh.

Menium, Mesuium, Mesouium, Magdeburgum, Parthenopolis. *vrbs Ger. ad Albim sita.*

Meysen.

Misnia, Misna. *Ger. regio ad Albim flu.*

Meysen.

Lupfurdum, Ludfurdum, Misna. *Misniae oppidum in Germ.*

Meysener.

Hermandurus.

Melane. j. Milane.

Melck.

Claudianum. *Ger. op. ad Danubium. Adr. Iun.*

Melding.

Medullum. *oppid. in Vindel.*

Melun.

Melodunum. *Celticae op.*

Memel.

Chronus. *flu. in Litan. & Prussia.*

Memminghen.

Drusomagus, Augusta Drusi. *Rhetiae oppid.*

Menin.

Meninae. *oppidul. Fland.*

Ments.

Maguntia, Maguntiacum. *Ger. vrbs Episcopalis. academ. ad quam Moenus in Rhenum influit.*

Merckfelder.

Quadus. *olim Bohemus.*

Merghem.

Mergemum, Menariacum. *Fland. oppidul. ad Lysam flu.*

Merich.

Marysus. *flu. in Transsylvania.*

Mets.

Mediomatricum, vrbs Metensis, Diuodurum. *vulgò Metis. op. in Gallia Belgica.*

Middelborgh.

Metellicastrum: Metelliburgum, Middelburgum, Medioburgum. *emporium Zelandiae.*

Milane.

Mediolanum. *ducatus & vrbs in Insubr.*

Milanoys.

Insuber, Mediolanensis.

Moesel.

Mosella, Obrincus. *Galliae Belgicae flu.*

Molins.

Gergobia. *op. Gall.*

Mommedy.

Mommedium. *op. in ducatu Luxemburg.*

Monfort.

Monfortium. *op. & castellum Holl. & Gheld.*

Monicken-dam.

Monachodamum. *oppidum Holland.*

Monpellierers.

Agathopolis, Agatha, Mons pessulanus, Mons pessulus. *op. Gall. academia.*

Monstreul.

Monsteriolum. *op. in Morinis, in Belg.*

Moor

Maurus, Aethiops.

Mooren-land.

Mauritania, Aethiopia

Moscouie, Moschouwe.

Moschouia, Moschica regio. *ad Hircanum mare versus occidentem.*

Mude.

Muda. *pagus Fland.*

Muyde.

Muda. *op. Holl. ad Vectae amnis os.*

Munchen.

Combodunum, Monachum. *Bauariae opp.*

Munster.

Mediolanium. *Adr. Iun. Monasterium. op. Germ. in VWestphalia.*

N

NAe.

Naus, Naua. *flu. qui apud Bingium Rheno miscetur.*

Naeldwijck.

Nalduicum. *pagus Holl.*

Naerden.

Nardenum. *oppidul. Holl.*

Name, Namur.

Namurcum, Namia. *op. & comitatus in Belgio op. Eburonum. Namurra dicitur Hub. Thom.*

Nancy.

Nanceium, *Leucorum op.*

Nantes

Nannetes, Nanetum. *Gal opp.*

Napels.

Neapolis, Parthenope, Parthenopae. *Campaniae vrbs regni titulo & Academia celebris.*

Narbonne.

Narbo, Narbo Martius, Colonia Decumanorum siue Atacinatorum. *vrbs quae Galliae Narbonensi nomen dedit.*

Nauarre.

Nauaria, Nauarra. *pars Hisp. Septentrionalis Vasconibus adiacens.*

Nauarroysen.

Vascones, Autrigones.

Nauel der zee.

Vmbilicus maris: *Oceani vorago circa littus Scandiae orientale, haud procul à Noruegiae continente.*

Necker.

Nicer, Nicrus, Neccarus *flu.* *German. in ducatu VVirtenberghensi.*

Neder-land.

Germania inferior, secunda: Belgium, Belgicum. Gallia Belgica.

Nederlander.

Belga: Germanus inferior.

Nethe.

Nitha. *fluuius Brab.*

Neuers.

Augustonemetum. *Aruernorum in Gallia vrbs.*

Nienhoue.

Niniuae, arum: Ninhoua. *oppidul. Fland.*

Nieucasteel.

Nouiocastrum. *oppidul. in ducatu Luxemburg.*

Nieumeghen.

Nouiomagum, Neomagum. *Gheld. oppidum.*

Nieuport.

Neoportum, Neoportus. *op. Fland. & olim op. Hol. nunc municipium.*

Nijl.

Nilus. *Africae fluuius.*

Nimes.

Nemausus. *Galliae Narb. vrbs.*

Niuel, Nijuel.

Niuella, Niuigella. *oppidul. Brabant.*

Noyon.

Nouiodunum. *Belgarum vrbs finitima Suessionibus.*

Norenbergh.

Segodunum, Noriberga, Nurenberga. *Germaniae oppidum: & emporium celebre.*

Nortgouwe.

Nortgoia, Palatinatus Bauariae.

Nordweghe.

Netigos, Noruegia. *regio Scandinauiae.*

Normandije.

Normandia, Normannia, Noremannia. *Gal. regio.*

Nortfolck.

Iceni, Norfolcia. *in Anglia.*

Nortwich.

Venta, Nordouicum. *Ang. op.*

Norweghen. j. Nord-weghen.

Noruegia, Nerigos.

Norwich.

Ordouicum. *Britanniae vrbs.*

Nuys.

Nouesium. *Germaniae secundae op. ad Rhenum, infra Coloniam Agrip.*

O**OCKsenfort, Ochsfurt. j. Oxenfort.****Oder, Ader.**

Viadrus, Odera. *flu. Germ. in Pomerania.*

Ofen. j. Ouen.

Oldenborgh.

Sempronium, op. in Austria.

Olm. j. Vlm.

Oldenburg.

Atilia, op. in Vindelicia.

Olsteyn, Holsteyn.

Olsatia.

Oldenborgh.

Flexum, op. in Pannonia.

Olt. j. Alt.

Ondersee.

Lacus Venetus.

Oorschot.

Orschotum, pagus Brab.

Ongher. j. Hongher.

Oostburgh.

Oostburgum, op. Fland.

Oost-zee. j. Ooster-zee.

Oost-vriesen.

Chauci, Cauchi, Frisij maiores, Ostfrisij.

Oost-vriesland.

Frisia Orientalis.

Oosten-rijck.

Austrasia, Austria, Pannonia prima, vel superior.

Ooster zee.

Mare Balticum, Morimoruza, Mare Suedicum.

Oostergouw.

Ostergoa. *ditiuncula Frisiae Transrhenana.*

Oostervant.

Austrebatensis pagus. *in Hannonia.* Osteruandum, Ostrogothorum regio. *comitatus in Hannonia.*

Oosterwijck.

Austrouicus, Osteruicum, Eteruicum. *pagus in Brab. & in Hol.*

Oppenheim.

Ruffiana, Bancona. *Ger. op. ad Rhenum.*

Orangie.

Arausio Secundanorum, Auraica. *Gall. Narbon. op.*

Orchies.

Orchiesa. *oppidul Gal. Fland.*

Orleans, Orliens.

Genabum, Aurelia. *Galliae op. academia nobile.*

Ostende.

Ostenda. *oppidul. & portus Fl.*

Ottenwald.

Abnoba. *mons German.*

Oudenaerde. j. Audenaerde.**Oudewater.**

Oudevvatera, Aquae veteres. *oppidul. Hol.*

Ouen, Ofen.

Salnum, Buda, Curta, Aquincum. *Pannoniae inferioris vrbs.*

Ouer-ijssel.

Transisala regio.

Ouerijselers.

Busacteri, Busactores, Transisalani.

Ouer-land.

Germania superior, prima.

Ouer-wesel.

Vosauia, Ficelia. *op. Germ. ad Rhenum.*

Oxenfort, Oxfort.

Oxonium, Oxonia. *Angliae op. academia inclitum.*

P**PAdelborn, Padeborn.**

Teuderium, Tuderium, Padelborna, Padeborna. *op. Germaniae.*

Padue.

Patauium, Padua. *Ital. op. academ.*

Palerm.

Panormus. *Siciliae opp.*

Pals, Palts, Pals-graefschap, Pals-grauen land.

Capellatium, Palas, Palatinatus. *arx exigua in medio Rheni alueo, Palatinatus titulum praeferens. vide Etymologicum.*

Pamel.

Pamela. *oppidul. Fland.*

Pampelone.

Pampelon, Pampelos, Pompelon. *vulgò Pampelonia. Vasconum vrbs Hisp. Tarraconens. Hodie Pampelona, Pampeluna. vulgò nominatur Nauarrae regni ciuitas primaria.*

Parijs.

Lutetia, Leucotetta, *Guil. Camd. Parisij, orum. vrbs, Gal. emporium, acad.*

Parme.

Parma. *Galliae togatae vrbs inter Placentiam & Cremonam.*

Parmesaen.

Caseus Parmensis.

Passaw, Petaw.

Patauia, Paetouio, Boiodurum. *vulgò Passauia. opp. Ger. ad Danubium.*

Pau Paw.

Padus, Eridanus. *flu. Italiae.*

Pauye.

Ticinum, Papia, Pauia. *opp. Italiae academia celebre.*

Peel land Peel.

Paemania. *Betasiarum regio in Brabantia.*

Peel-lander.

Betadius, P manus.

Pegnits.

Pegnesus. *fluu. Noriberga, in Germania.*

Pepenhusen.

Fabiana, Phebiana. *opp. in Rhetia.*

Peronne

Peronia, Perona. *op. Veromand.*

Peru.

Ophir. *Indiae regio aurifera. Ophir Cofala. est in Africa, Ortelio.*

Peruse.

Perusium, Perusia. *op. & academia in Italia.*

Perusin.

Perusium, Perusia. *op. in Ital. Tusc. academ.*

Perweys.

Peruiciacum, Peruesiae, arum. *Regio & pagus in Brab. Gal.*

Petaw. j. Passaw.

Petten.

Pettenum. *pagus Holl.*

Philippe-ville, Philips-stadt.

Philippopolis. *op. Hannoniae.*

Picardije.

Picardia.

Piemont.

Pedemontium, Cottiae alpes, Pedemontana regio, Taurinorum regio.

Piemontoys

Pedemontanus, Aquensis, Taurinus, Tauriscus.

Pise.

Pisae, arum; Pisa, ae. *op. Ital. in Tuscia, academ.*

Placentie.

Placentia. *Ital. colonia: & vrbs in Gallia togata.*

Pods-bergh.

Podsbergia silua. *in Flan. & Hannon.*

Poelie.

Apulia, Iapygia. *regio Italiae.*

Poictiers.

Augustoritum, Vrbs Pictauiā, Pictauium. *opp. Pictonum in Gal. Aquitan.*

Poictou.

Pictonum siue Pictauiorum regio.

Polack.

Polonus.

Polen.

Polonia, Sarmatia Europaea.

Pomeren.

Pomerania. *Germ. regio.*

Pontoyse.

Pontisara.

Poperinghe.

Pupurningahemum, Poperinga. *pagus Flan.*

Poppaerd.

Bodobriga, Boudobrica. *Ger. op. prope Confluent.*

Portugal.

Portugallia, Lusitania. *Hisp. regio.*

Posnaw.

Posnauia, Stragona. *op. Polon.*

Praghe.

Praga, Buniemum. *regni Bohem. primaria vrbs, academia.*

Praghener.

Pragensis. *vide Etymolog.*

Preghel.

Pregela. *flu. in Lituania & Prussia.*

Prenner.

Pyrene, Mons Pyreneus, Mons Tyrolis.

Presborg

Flexum *op. in Pannon.*

Preslaw.

Budorgis, Budurgis, Vratislauia, Bratislauia. *Silesiae vrbs, ad Viadrum amnem.*

Prouencie.

Prouincia Narbonensis, Gallia Narbonensis: *Anatilorum regio.*

Prouins.

Agenticum, Agedicum. *vrbs Galliae.*

Pruysse.

Borossus, Pruthenus, Bructenus.

Pruyssene, Pruyssie.

Borussia, Prussia. *in Sarmatia Europaea.*

Purmerende.

Purmerenda. *municipium Hollandiae.*

Purpureyne.

Purpuranea. *op. Frisiae.*

Putte.

Putta. *pagus Brab. foro iudiciario insignis.*

Q

QVaetraedt.

Quadriburgum. *Ortel. Germ infer. op. inter Iuliacum & Agrippinam Coloniam.*

Quennoy.

Quercetum. *oppidul. in Hannonia.*

R

RAb.

Arabon. *flu. in Hungaria.*

Rab.

Arabonia, Iaurinum. *opp. in Hungaria.*

Rauenne.

Rauennae. *vrbs Italia.*

Rauesteyn.

Rauestenium. *oppidul. Brab.*

Reghensburgh, Reynsborgh.

Quadrata, Ratisbona, Tiberina, Augusta Tiberij, Reginopolis, Imbriopolis, Reginoburgun. *vrbs Ger. ad Danub. flu.*

Reyms.

Durocotorum, Vrbs Rhemorum. *in Gal. Belg.*

Reuel.

Reualia, Riualia. *Sueciae regio.*

Reuen.

Grimes. *Bataviae op.*

Rensy.

Rentica, Renteium *op. in Artesia.*

Rens.

Rodium, Rhetia. *oppidul. Hannoniae.*

Rieme. j. Reyms.

Rijen-land land van Rijen.

Ambiuariti. *oppida & populi Brabantiae, inter Mosam & Scaldim, Ioan. Becan.*

Rijghe.

Rica. *in Liuonia.*

Rijn.

Rhenus. *flu. Germ.*

Rijn-gouw. j. Ringouw.

Rijn-meghen.

Rigomagus. *opp. Germ. ad Rhenum.*

Rijssel.

Insulae, arum. *vulgò Lila. op. Gal. Flandr.*

Rijs wijck.

Risuicum. *pagus Holl.*

Ringouw Rijngouw

Obrincus, *Germaniae tractus ad Rhenum flu. Ortelio.*

Ringouwer.

Rhinucius, Riguscus, Riuncùs.

Rocelle. j. Rosselle.

Roan. j. Rouan.

Rocestre.

Rutupia, Rossa. *Angl. op.*

Rockenborgh.

Bragadurum. Bragodunum, Rockenburgium. *op. Ger. in Rhet.*

Rodaen. j. Rone

Rhodanus.

Rodes.

Rhodus. *Carpathij maris insula.*

Roer

Adrana. *flu. Ger.*

Roesselaer, Rosselaer.

Rolarium, Rosselara. *pagus Fland. & pagus Brab.*

Romerswale.

Romersvalla. *oppidul. Zeland.*

Romkessel.

Cassiliacum. *op. in Rhetia.*

Rone.

Rhodanus. *flu. Gal.*

Ronsse.

Rotornacum, Ronsa, Renesa. *pagus Fland.*

Room.

Roma. *Orbis caput: olim Valentia dicta.*

Roomeyn.

Romanus.

Roosendael.

Rosaeuallis, Rosendala. *pagus Brabant. & Monasterium ad Nitam fluium.*

Rosselaer. j. Roesselaer.**Rosselle, Rocelle.**

Rupella. *Sanctonum portus.*

Rostock.

Laciburgium, Rostochium. *Ger. op. ad mare Balticum, academia.*

Roter.

Rotera. *flu. Hol.*

Roterdam.

Roterodamum. *op. Holl.*

Rotwil.

Taxagetum. *vr̄b t.*

Ruffach.

Rufacum, Rubeaquum. *opp. Alsatae in Germ.*

Rouan, Roan.

Rhotomagus. *Gal. op.*

Roussilon.

Ruscino, Perpinianum *Gal. Narbon. vrbs.*

Rumst.

Rumesta. *pagus Brabant.*

Rupel.

Rupla, Rupela, Rupera. *flu Brab.*

Rupel-monde.

Ruplaemunda. *minicip. Flandriae.*

Rure.

Rura, Rora. *flu. infer. Germ.*

Rure monde.

Ruraemonda. *op. Gheldr.*

Rus.

Visa, Rusa. *flu. in Heluet.*

Russen

Russia, Ruthenia, Sarmatia. *Ducis Moscouiae imperium.*

Russen.

Ruxolani, Rutheni, Sarmatae. *Sarmatiae Europaeae pop.*

S

SAel.

Sala flu. in Saxon.

Saftinghe.

Saftinga. pagus Fland.

Saintes.

Mediolanum. op. Santonum in Gal.

Salamanca.

Salmantica. *vrbs Hisp. academia.*

Salon. j. Chalon.**Salts.**

Iuuaius. *flu. Saltzburgum praeterfluens.*

Salts-burgh.

Iuuauia, Iouiacum, Poedicum, Salisburgum, Salsburgum, Gesodunum. *Boiariae siue Bauariae vrbs.*

Sambre.

Sabis. *Gal. Belg. fluuius.*

Sand-houen.

Sandhouia, Curia arenaria. *pagus Brab. foro iudiciario insignis.*

Sandwijck.

Sanduicus. *regio & portus Angl. Rutopia quibusdam.*

Santen, Xanten.

Vetera, Vetera castra. *Cliuiae op. infra Colon. Agrip.*

Santonie, Xantonie.

Santones. *Gal. Aquitan. pop. & op.*

Saone. j. Sone.

Sartres. j. Chartres.

Sassem.

Sassemum. *q.d.* Saxonum domicilium. *pagus Holl.*

Sassen, Saxen.

Saxonia.

Sassenaer.

Saxo, onis.

Sauoye.

Sabaudia. *regio Gal. Narbon.*

Sauoy, Sauoy-koole.

Brassica Sabauda.

Sauoyens.

Sabaudi, Allobroges, Delphinates.

Sauwe.

Sauus. *flu. Pannon.*

Schaghe.

Scaga, Cimbrorum promontorium. *municip. Holl.*

Schaker-bosch.

Sacrum nemus. *in Holland.*

Schalck-wijck.

Scaluicum, Scaluicus. *pagus Holl.*

Schefhusen.

Schefhusium. *op. Germ.*

Scheldt.

Tabuda, Scaldis. *Belgij flu.*

Schekel.

Gessaces mons, Caecius, C clus, *Mons Hungariae.*

Schellinck.

Scellinga. *Insula Hol. Fris.*

Scherpe.

Scarpa. *flu. Gal. Belg.*

Schie.

Schia. *flu. Hol.*

Schiedam.

Schiedamum. *op. Holland.*

Schoon-houen.

Schoon-houia. *op. Hol.*

Schoon-landt.

Scandinauia, Scania. *in Dania.*

Schot.

Scotus.

Schot-land.

Albania, Britannia minor vel secunda, Caledonia, Scotia.

Schoude, Schoud-landt.

Scaldia. *Zelandiae insula.*

Schricksinners.

Cresennae, Scritifini. *Scandiae pop.*

Seclijn.

Seclinium.

See-land.

Selandia. *regio inferioris Germaniae. Bataviae appendix.*

See-land.

Cadanonia, Zelandia, *in Dania.*

See-landers.

Mattiaci, Zelandi: Frisiabones *dicuntur* *Adr. Iunio*.

Segenbergh.

Segebergum. *arx Holsatiae*.

Segeth.

Segedunum. *opp. Hungariae ad Tibiscum flu.*

Seyne.

Sequana. *flu. Galliae*.

Senderin.

Singidunum. *Hungariae opp. ad Danubium*.

Sene.

Sena, vrbs Senensis. *in Ital.*

Senlis.

Siluanectum. *Gall. op.*

Sens.

Senones. *Galliae pop. & op.*

Seuille.

Hispalis, Iulia Romulea, Seuilla. *vrbs Hisp.*

Seuen-berghen.

Septimontium, Seuenberga *oppidul. Holland.*

Seuen-borghen.

Dacia Mediterranea, Ripensis, Septem castra.

Seuen-borghers.

Iazyges, Metanistae, Septemcastrenses.

Sichenen.

Sichenae, arum. *op. Brab.*

Sicilie.

Sicilia, Sicania, Trinacria, Trinacris. *insula celebris maris Mediterran.*

Siciliaen.

Siculus.

Sierickzee.

Siricaea, Zirizea. *op. Zeland.*

Sijpe.

Zipa. *Vadum Hollandicum aggeribus cinctum.*

Silgen-stad.

Salingostadium *op. ad Rhen.*

Simach.

Sermium. *op. in Pannon.*

Simay, Cimay.

Simacum. *oppid. Hannoniae.*

Sims.

Sunici. *op. ditionis Coloniensis, telonio notum.*

Sint Amand.

Fanum Amandi, Eluonense monasterium. *Neruorum op. ad Scaldim flu.*

Sint Andries.

Fluuium. *Carinthiae op.*

Sint Galle.

Sangallum. *op. in Heluet.*

Sint Glaude.

Iura, Iurassus. *mons Gall. Narbonensis.*

Sint Gisley.

Vrsidungum, fanum Gisleni. *Hannoniae oppid.*

Sint Hubert.

Andainum, Andagium, Fanum Huberti. *monasterium in Arduenna silua.*

Sint Omer.

Audomaropolis, Icius portus, Fanum Odomari. *op. Artesiae.*

Sint Gottard. j. Gottard.

Sint Pol.

Fanum Pauli. *op. Artesiae.*

Sint Quintin.

Augusta Veromanduorum, Fanum Quintini. *Galliae Belg. op.*

Sint Truyen.

Centrones, Fanum Trudonis. *op. Brabant. Leod.*

Sint Vast.

Nobiliacum, Monasterium S. Vedasti: *suburbum op. Atrebat.*

Sint Vijt.

Viti fanum. *oppidul. in ducatu Luxemburg.*

Sint Vijt.

Candollica. Viti Fanum, *vrbs Germ. in Noricis.*

Sint Winocks. j. Winocks-berghe.**Sion. j. Sitten.****Sitten.**

Sedunum, metropolis Sedunorum. *in Gall.*

Slauonie.

Slauia Pannonia, Illyris, Illyricum, Slauonia.

Slestad.

Elcebus, Heluetum, Selestadium. *op. Germ.*

Slese.

Silesia. *Germ. regio.*

Slesner.

Silesius, Lutiburus.

Sleswijck.

Sleuicum. *olim Heideba. in in Olsat.*

Sleswijck.

Cimbrica Chersonesus.

Slorpe. j. Welle.**Sluys.**

Slusa, *Flan. portus olim Laminsvlietum. & Brugensium municipium in Fland.*

Soysson.

Augusta Vessionum. Suessionum. Suessiones. *op. & pop. in Gallia Belgica. Becan.*

Solims.

Solicimum. *op. Ger.*

Solothurn.

Solodurum. *op. Heluet.*

Some.

Somona, Phrudis. *Gal. Belg flu.*

Somers-dijck.

Someredicha. *insul. Holl.*

Somme.

Samabrina. *Gal flu.*

Sone, Saone.

Arar, Araris. *Galliae Narbon. fluuius.*

Spre.

Sueuus, Suebus. *Germ. flu.*

Spanie.

Hispania, Spania, Iberia, Hesperia vltima.

Spaniard.

Hispanus.

Sparn.

Sparnus. *flu. Holland.*

Sparn-dam.

Sparnodamum, Sparendamum. *pagus Holl.*

Speyr. j. Spier.**Speshart.**

Ingiones, Abnoba. *mons German. circa VVirtembergensium ducatum.*

Spier, Spiers, Speyr.

Spira. Nemetum vrbs. Vangionum vrbs, Ad Pyrum, Pyri mons. *Ioan. Herold. Germaniae vrbs ad Rhenum, Episcopatu & Camera Imperiali decorata.*

Stain.

Sabaria. *op. Austr. ad Angrum flu.*

Spre in de Marcke.

Sueuus, Sprea. *flu.*

Stampe

Stampae, arum. *op. Gal.*

Stargart.

Stargatium. *in Megapoli.*

Staueren.

Sturij. *vrbs Frisiae maritimae.*

Steegher.

Stegra, ae; Stegrae, arum. *pagus Flandriae.*

Steygher-wald.

Abnoba. *mons Germ.*

Steen-bergen.

Steynberga. *op. Brabant.*

Steyr.

Gessodurum. *op. Austriae.*

Steken.

Stechena. *oppidul. Flandr.*

Stetiner-land.

Sedinorum regio: territorium Stetinense.

Stiermarck.

Valeria, Pannonia interamnensis, Stiria, Tauriscorum regio.

Stockholm.

Holmia. *Suediae metropolis. & regia.*

Straes-borgh.

Argentoratum, Argentina *oppidum Ger. academia.*

Straete.

Fretum Gaditanum, Herculeum.

Strand-friesen.

Frisij minores.

Straubingh, Strubing.

Augusta Acilia. *op. Germ. ad Danubium.*

Suffolcke.

Iceni, Suffolcia. *in Ang.*

Suyder-zee.

Fretum australe. *vide in Etymolog.*

Sulpich.

Tolbiacum *Belg oppidum.*

Sund.

Fretum Codanum, Sinus Codanus.

Sund.

Bunitium. *Germ. vrbs in parte Septentrionali.*

Surick, Surck.

Tigurinus pagus, Tigurum, Turegium. *Heluetiae vrbs.*

Suricker-see.

Lacus Tigurinus.

Sutfen.

Sutphania, Nusipi, Vsipetes. *Gheld. vrbs & pop.*

Swarts-wald.

Sylua Hercynia, Orcynia, Martiana.

Swats.

Saeuatum. *opp. Austriae.*

Swaue.

Sueuus, Vindelicus.

Swauen-land.

Sueuia, Rhetia prima vel superior, Vindelicia.

Sweden.

Suecia, Suedia.

Sweden.

Suiones, Suedi. *Germ. pop.*

Swerin.

Seuerianum. *opp. Pannon.*

Swert-waeter.

Vidrus. *Germ. infer. flu. circa Rheni ostia in Fris. vulgò Nigra vnda.*

Switser.

Heluetius, Suicerus, Suitensis. *à Suitia, Heluetiorum pago. And. Altham.*

Switser-land.

Heluetia.

Swolle.

Suolla, suolli, orum: Nualia. *vrbs. Germ. infer. in Transisala.*

T**TAlenbergh.**

Didartium. *Sequanorum in Belgica oppidum.*

Tartar.

Scytha, Maeota, Sarmata.

Tartarije.

Scythia, Sarmatia, Tartaria: *magni Chami Imperium.*

Teyms, Tems.

Thamesis. *flu. Angliae.*

Teys.

Tibiscus. *flu. in Dacia.*

Terouane.

Tarauanna, Morinum. *Morinorum oppidum.*

Teonville. j. Dieten-houen.

Theonis villa.

Tesin.

Ticinus. *flu. Ital.*

Tessel.

Teceliae, Tessalia. *pagus Hollandiae.*

Tessenger-loo.

Toxandria, Taxandrum. *opp ad Mosam. P. Diueus & Ioan. Becan.*

Tiber.

Thybris, Tiberis, Albula. *flu. Ital.*

Tiel.

Tila *opidum Gheld.*

Tielt.

Tiletum. *pagus Brab. & Fland.*

Tienen.

Thenae. *oppid. Brab.*

Tije

Tya. *flu. Hollandiae.*

Tirol.

Theria, Comitatus Tirolensis. *regio Alpina.*

Toel.

Tullium, Leuca. *opp. Lotharing. ad Mosel.*

Toerhout.

Turholtum, Sylua Thoraldi. *pagus Fland.*

Toernhout.

Turnholtum. *pagus Brab.*

Toerins.

Taurinum. *op. in Pedemont.*

Toers.

Turonia, Turonum vrbs, Turonica, Martinopolis. *Galliae vrbs.*

Toereyne.

Territorium Turonicum. *in Gallia*

Toerin. j. Turin.

Taurinum.

Toledo

Toletum. *Hisp. vrbs Tarraconens.*

Tolen.

Toletum *op Zeland.*

Toloese.

Tolosa *Colonia Gall. Narbon.*

Tongheren.

Tungri. *op. Belgicae in Eburonib.*

Tongherloo.

Aduaticum *sive* Aduaca Tungrorum. *Abbatia Brabantiae.*

Torck. j. Turck.**Torgow.**

Argelia. *op. Misniae in Germ.*

Tornesis

Tornesisum, Tornacense territorium. *Castellania Tornacensis.*

Torout.

Thoroutum, Thorontum. *op. Flandriae.*

Toscane.

Tuscia. *olim* Etruria, Tyrrhenia.

Traue.

Treua, Traua. *flu. Lubecam alluens.*

Trente.

Tridentum. *op. Alpinum, Germaniae extremum.*

Tricht. j. Maestricht.

Trier.

Augusta Treuirorum, Treuiris. *Galliae Belg. op. ad Mosellam flu. academ.*

Troye.

Troia, Ilium. *Asiae minoris vrbs.*

Troye.

Trecae, arum; Tricassium, Tricassini, Tricassij. *vrbs & pop. in Gal. Lugdunensi.*

Tubinghen.

Tubinga. *oppid. in ducatu VVirtenburgensi. academia.*

Tul.

Tullium. *op. ad Mosam.*

Tunes.

Tunetum, Tunes, Tunicense. *opp. in Mauritania.*

Turck.

Turcus, Turca.

Turckije.

Turcia.

Turin, Toerin.

Augusta Taurinorum, Taurinum. *opp. Pedemontanum.*

Turingher. j. Duringher.

Tusen land.

Tusiorum ditio, *in Holland.*

Twendt.

Tubantes. *Germ. pop. Frisiis contermini.*

V

VALckenborgh.

Falcoburgum. *oppidum in Hollandia. comitatu insique.*

Valcken-borgh.

Coriouallum, Nuagerra. *op. inter Iuliacum & Traiectum Mosae.*

Valcken-steyn.

Valckensteinum, *Vicus & arx Boiariae.*

Valencie.

Valentia. *op gal. Narbon.*

Valencien.

Valencenae, Valentianae, Scaldis pons. *oppid. Hannoniae.*

Vecht.

Fleuum, Vidrus. *German. infer. flu. circa Rheni ostia.*

Vels.

Locus felix. *Austriae opp.*

Veltenborgh.

Artobriga minor, Coenum. *opp. Germ.*

Veltsick.

Velcicum, Ciceronis castra. *pagus Fland.*

Veluwe.

Felua, Velania, Caninefates. *Holl. & Gheld. insula.*

Vendomme.

Vindinum. *Gal. opp.*

Venetie, Venegie.

Venetiae, arum. *Europae emporium nobilissimum in sinu Hadriatico.*

Venetiaen.

Venetus.

Venetsche zee.

Mare Adriaticum, mare superum.

Venlo.

Venloa. *op. Gheld.*

Verdun.

Verodunum. *Gall. Belg. oppid.*

Vere.

Veria: Veriae, arum: Campoueria. *op. Zeland.*

Vermandoys.

Veromandui. *Gall. Belgicae pop. & prouincia.*

Verone. j. Bern.

Verona.

Vertun.

Vertodunum.

Veruin.

Verbinum. *Veromanduorum oppid. in Gal. Belg.*

Veurne.

Furnae; Furnae, arum. *oppid. Fland.*

Viane.

Viana. *oppidul. Holl. ad Leccam amnem.*

Vicht.

Vectis *Insula Britannici maris.*

Viconie.

Visconium.

Vienne

Vienna, Senatoria. *opp. Gall. ad Rhodanum.*

Villach.

Carnicum Iulium, Vacocium, Vocorium, Villacum. *Carinth. op. in Norico.*

Vilvorde.

Vilvordia. *q.d. villa fortis. oppidul. Brab.*

Viterbe.

Viterbum, Vitulonia. *Tusciae oppidum.*

Vlaendere.

Menapiscus pagus, Ruthenia, Flandria, Flandriae Comitatus.

Vlaemingh

Pleumosius, Flander.

Vlaerdinge.

Phladirtinga, *Ortel.* Vlardinga. *municip. Holl. ad Mosae ostium.*

Vlie.

Fleuum, Rheni ostium.

Vlie-dorp, Fledorp.

Fleuum. *Frisiae oppidum.*

Vlissinghe.

Vlissinga. *op. Zeland.*

Vlm, Olm.

Vlma, Alcimoennis. *Germ. oppidum.*

Voghel.

Adula mons. & Mons Claudius. *mons inter Alpes.*

Vollenhoue.

Fleuum. *Frisiae oppidum.*

Vorne.

Vorna. *insula Hollandiae.*

Vranck-rijck.

Francia, Franci regnum, Gallia, Celtogalatia, Gallia Comata.

Vries.

Friso, Frisus, Frisius.

Vries-landt.

Frisia.

Vrije.

Ager Franconicus. *in Fland.*

Vrijborg.

Friburgum. *op Germ.*

Vurne, furne.

Pleumosij, Bloetini: Vurna, Furna. *opp. Fland.*

VV

Wael.

Vahalis. VValis. *fluuius Batauorum, pars Rheni: & Rhenus, qui prope Neomagum sic cognominatur.*

Wael.

Gallus.

Wael-hem.

VValhemum. *pagus Brab. ad Nitham flu.*

Waes.

VVasius.

Waes-land, land van Waes.

VVasia, terra VVasiorum. *in Fland.*

Waestene.

VVastena. *pagus Fland.*

Wagheninghe.

Vada, Vagunum, Baganum. *oppid. Holl. Gheld.*

Waylinghen.

Vangiones. *in Sueuia.*

Wallache.

Dacia.

Wallacher.

Dacus, Geta.

Walchere.

VValachria. *Zeland. insula.*

Wallie.

Cambria, VVallia. *Britanniae regio.*

Walsch. j. Wael.

Gallus.

Walsch-land.

Gallia.

Walsch-Brabant

Gallobrabantia.

Walsch-Vlaenderen.

Galloflandria.

Walsch-Waure.

Gallo-vvaura. *in Gallo-Brabant.*

Warwijck.

Verouicum, Verouiacum, Virouiacum. *Angliae oppidum.*

Wastene. j. Waestene.**Waeter-landers.**

Frisiabones, Frisij minores, Frisij Cisrhenani, VVaterlandi. *in Holland.*

Waure.

VVaura. *pagus Brabant.*

Weene, Wiene.

Vienna, Viana, Ala Flauiana, Castra Flauiana, Iuliobona, Vindebona. *op. Austriae ad Danubium, academia insigne.*

Weert. j. Wiert.**Weys-baden.**

Bucinobantes. *op. Germ. thermis nobile, è regione Moguntiae.*

Weyszenborgh.

Alba Iulia, Apulium, Sebusium, Noricia. *op. Sueviae in Ger. Grieks Weyszenborgh. j. Grieks Wittenborgh.*

Welle.

Vmbilicus maris. *Oceani vorago circa litus Scandiae Orientale.*

Wels.

Locus felix. *Austriae oppidum.*

Wende. j. Winde.

Werwick.

VVervvica, Virouiacum. *pagus Fland.*

Werwick.

Verouicum, Virouiacum. *op. Britan.*

Wesel.

Vesalia, Aliso. *Adr. Iun. oppid. circa Rhenum.*

Weselburgh.

Pisonium. *opp. Germ. ad Danubium.*

Weser.

Visurgus, Visurigis, Vesaris, Itargus. *Germ. flu. in Saxon.*

Weset.

Vegesatum, Toxandria, Taxandrum. *opp. ad Mosam inter Traiectum & Leodium.*

Wesop.

VVesopum. *op. Holl.*

Wespe.

VVespa. vespa. *oppidul. Holl.*

Westen-rijck.

Naustria. VVestrasia i. occidentale regnum.

Wester-gouwe.

VVestergoa. *ditium-*

cula Frisiae Transrhenanae.

Westfaelen.

VWestphalia. *pars Germ.*

Westfaelinck.

Chamaeus, Angriuarius, VWestphalus.

West-vriesen.

Minores Frisij, Frisiabones, Frisij Cisrhenani, VWestfrisij.

West-vriesland.

Frisia occidentalis.

Wicksel.

Vistula, Istula. *flu. Germ.*

Wielingh.

Helium, *ostium Rhenu siue Schaldis, inter Zeland. & Fland.*

Wien. j. Weene.

Wieringh.

VVieringa. *insula Holl.*

Wiert.

VVierta. *oppidul. in comitatu Hornano in Brab.*

Wijck te Duerstede. j. Duerstede.

Wijngarten.

Vimania. *Rhaetiae vrbs.*

Wilsnach.

Susudata. *Ger. op. in Marchia Brandenburgica.*

Wilteborgh. j. Wtrecht.

Wimpen.

Cornelia. *opp. Germaniae.*

Wincestre.

Venta, Bimonium. *op. Angl.*

Winde, Wende.

Vandalus, Venedus, Fennus, Sclauus.

Winden-land.

VVandalia, Illyricum, Sclauonia.

Windisch, Wendisch.

Vandalicus.

Windisch.

Vindonissa. *op. in Heluet.*

Winocks-berghe.

VVinocibergae, Bergae Diui VVinoci. *opp. Fland. olim Groeneberga.*

Wirtenbergh.

Decumates agri, Caritini: VVirtenberga. Regio VVirtenbergensis. *in Ger. ducatus.*

Wirtsborgh.

Artaunum, Arctauium, Herbipolis. *op. Ger. academia.*

Wischelborgh.

Pisonium. *opp. Germ. ad Danub.*

Wissenborgh.

Sebusiani, Saliso. *oppidul. Germ. inter Argentinam & Spiram. B. Rhenanus.*

Wittenbergh.

VWittenberga, VVitteberga, Viteberga: Calegia. *Adr. Iun. Saxoniae op ad Albin, academia.*

Wittenbergh, Witten-borgh.

Alba Iulia. *in Hungaria.* **Griecks Wittenborgh.** Alba Graeca, Belgradum, Taurunum *Pannoniae inferioris vrbs.*

Wixsel. j. Wicksel.

Woerden.

VVoerdenum. *op. Holland.*

Worcom.

VVorcomium. *op. Holl. & op. Frisiae.*

Worms.

VVormatia, Borbetomagus, Bormitomagum. *Germ. oppidum.*

Wtrecht, Wttricht.

Traiectum, Vltraiectum, Traiectum inferius: Traiectum ad Rhenum, Vtricesium, Vtrictum, VVilteburgum. *vrbs Batauorum episcopali sede nota.*

X

XAnten. j. Santen.

Vetera, &c.

Xantes, Xantonie. j. Santes, Santonie.

Santones, &c.

Y

YOrck. j. Iorck.

Eboracum.

Yorck

Icauna. *flu. circa Antissiodorum urbem in Burgund.*

Yper. j. Iper.

Ypra, &c.

Z

ZVrich, Zutphen

&c . j. Surich, Sutphen. &c.

Colophon Propria Hominum, Praecipue Gothorum, Vandalorum, Germanorum, Teutonum, Saxonum, Anglo-saxonum, vetera nomina paucis explicans.

Lectori C. Kil.

En habes, candide Lector, Colophonis loco, Propria hominum, praecipue Gothorum, Vandalorum, Germanorum, Teutonum, Saxonum, Anglosaxonum vetera nomina, variè admodum à variis Scriptoribus interpretata: quorum inuentiones neque probare neque reprobare in re tam difficili & controuersa est animus: tametsi verisimiliores etymologias nonnullas à Gothis, Vandalis & aliis peti posse existimem. Huic autem negotio viros doctos operam aliquando duros spero: imo hoc nostro praeuio incitamine, ad huiusmodi opus Reipub. literariae imprimis necessarium, gnauiter serioque aggrediendum ac praestandum, incendi & inflammari cupio, atque opto. Vale.

A

ABelheyde.

Abelheydis.

Aberrick.

Abericus, *Adr. Iunius. q. auer-rick, ouer-rick.* i. praediues.

Achiulf.

Achiulfus. i. munitus ope pennigerorum, securiferorum, siue stipatorum. *Adr. Iun.*

Ackerick, Ackerich.

Acherichus. *q.d.* Diues agris. *I. Stumpff.*

Adal.

vide Adel.

Adalbert. j. Albert.

Adalbertus, Albertus.

Adalrich, Alreich.

Adalaricus, Alaricus. i. nobilitas regni, *sive* nobilitatis diues. *Io. Auent.*

Adel.

Adila.

Adelaerd.

Adelhardus.

Adelbald.

Adelbaldus.

Adelbeich.

Adalouicus. i. cedens nobilitati: via nobilitatis. *Io. Auent.*

Adelbert.

Adelbertus. *q.d.* nobilis & generosus barbâ. *Adr. Iun.*

Adelbrecht, Albrecht.

Albrechtus, Adelbrechtus *q.d.* fractor nobilitatis. *Legitur & Adelbercht: quod à dignitate denominatur. bercht enim dignum declarat. Ioan. Auent.*

Adelfrid, Adalfrid.

Adalofredus. *hoc est nobilitatis pax. Ioan. Auent.*

Adelgar.

Adelgarius. *hoc est, omnino nobilis. B. Rhen.*

Adelger

Adalogerion. *I. Stump. Adalogarius. Iodoc. VVillich.*

Adelger.

Adologerion. *hoc est, nobilitatis auidus. Ioan. Auent.*

Adelgots.

Adalogotus. *i. nobilitatis Deus. Ioan. Auent.*

Adelgund, Adalgund.

Adelogunda, *hoc est* quae fauet nobilitati, *Io. Auent.*

Adelhard, Adalhard, Alhard.

Adelardus. i. nobilitatis fons & thesaurus. **hard.** i. thesaurus. *Io. Auent.*

Adel-heyde.

Adelheidis, *q.d.* nobilitas, nobilis virgo. *Adr. Iun.*

Adelheit, Adelhait.

Adaleda, quae colit ac fouet nobilitatem. *Ioan. Auent.*

Adelhoch.

Adelhochus. i. nobilitas suprema. *I. Auent.*

Adelhold, Adelhuld.

diminutiue **Adold.** Adeloldus, Adeloaldus, Adoldus. i. nobilitatem amans. **hold** *siue huld*, amor *est.* *Io. Auent.*

Adelmer, Almer, Almar.

Adalomarus, *hoc est* nobilitatem augmentans. *I. Auent.*

Adelmund

Adalomundus. *q.d.* os nobilitatis. *Io. Auent.*

Adelprecht. j. Adelbrecht.

Adelram, Adalram, Alram.

Adaloramus. i. nobilitatis gloria. *Io. Auent.*

Adelrick, Adelrich, Odelrich.

Athalaricus, Autharichus, Diues nobilitate. *Adr. Iun. I. Stumpff. vide Odalrich.*

Adelsvind.

Adalouinda. *hoc est*, ventus, siue spirans nobilitatem: *siue* nobilitatis testis & vinculum. *Io. Auent.*

Adoald.

Adoaldus, *q.d.* **Het-wald.** Patris potestas: vice patris tutor, patronus. *Mart. Isleb.*

Adolf.

Adolphus, Athulffus, Athaulphus. *q.d.* iuramenti tenax: iurisiurandi auxiliator, vel auxilium nobilitatis: adiutus à nobilitate. *Adr. Iun.*

Adolf

corruptè pro Hatthulf. *q.d.* pater auxiliaris. *Hatto enim siue Haetto dicitur pater.* *Mart. Isl.*

Adolf, Adolhoff.

Athaulphus, Athulphus, Adolphus. *q.d.* nobilitatis auxilium, *Io. Auentin.*

Aerkle, Aergle. j. Arcle, Argle.

Aerenperck.

Ariopagus, *hoc est*, honoris riuus. *q.d.* **Eren-bek.**

Agarick, Agarich.

Agaricus, Agericus, *q.d.* **eyghenrich**. *Io. Stump. vide Aigenrick.*

Agilmond, Eckmund.

Agilomundus, *I. Stump.*

Agilmond.

Agilmundus. *q.d.* aureo ore ob eloquentiam: *vel* incuruato oris rictu instar aquilae.
Adr. Iun.

Agilulff.

Agilulphus, Astulphus. *i.* citum siue velox auxilium. *q.d.* **eil-hulff**, *ab eil.* *i.* festinatio.
vel q.d. **eytel-hulf**, *hoc est*, merum & planum auxilium, *M. Isleb. vel q.d.* **haest-hulf**.
i. celeriter adiuuans. *Mart. Isleb. Ad. Iun.*

Agneet.

Agnes, Hagnes, Hagna.

Aighenrick, Aigenrich, Agarick.

Agarichus. *q.d.* **eyhen-rich**, *hoc est*, à seipso diues. *I. Stump.*

Aisbrand.

Aisbrandus. *q.d.* Husbrennus, *hoc est*, domus tutor: qui armis domum & familiam
tuetur ac defendit. *Mart. Isleb.*

Aistulf.

Aistulphus. *q.d.* Festinum auxilium. *M. Isl. vide Agilulf, Astulf.*

Alard.

Alardus, Halardus.

Alarick.

Alaricus. *q.d.* vltra omnes diues, praediues. *Adr. Iun.*

Albeflede.

Albofleda, *hoc est*, semper lauta & munda. *Io. Auent.*

Albrecht.

Albertus. *vide* **Adelprecht.**

Albert.

Albertus. *q.d.* totus barbatus. *Adr. Iun.*

Alberick, Alberich.

Alberichus, *q.d.* semper diues. **albe.** i. semper: **rich.** i. diues. *Ioan. Auentin.*

Albrecht.

Albrechtus, *q.d.* **adelwerd, adel vnd werd.** Nobilis & carus. *M. Isl.* μ . famosus, illustris, *And. Altham.*

Albrecht.

Albertus, *q.d.* fractor nobilitatis, *vide* **Adelprecht.**

Albewin.

Albevvinus, Alguinus, Alcuinus, Alboinus. *q.d.* **alwin, alghewin.** omnia vincens. *Mart. Isl.*

Albewin.

Albuinus, Alboinus. *q.d.* **albewin.** omnium rerum satagens. *A. Iun. vide Anboyn.*

Aldegond.

Aldegundis.

Aldman.

Aldmannus.

Alfons.

Alphonsus. *q.d.* **helf ons,** adiutorium nostrum. *M. Isl.*

Alfrick.

Alfricus.

Algewin.

vide Albewin.

Alman, Almon,

vulgò Altmul. Almanus, Alemanus, *q.d.* omnino vir *Rex fuit Germaniae cognomine Hercules. Sribitur quoque Alimonius, Alimonia. Ioan. Auentin.*

Alrick, Alrich.

Alaricus, Olichus, Alrichus. *vulgò Alrichus, hoc est, prorsus diues. Mar. Isl. I. Stump.*
Adr. Iun.

Altbein, Altwein.

Albinus. *q.d.* antiquum vinum. *nomen regis Longobardorum. Ioan. Auent.*

Altmul. j. Alman.**Alwig.**

Olouico. *

Altwig.

Altuigus, Altvvichus, *id est*, senex aestimatus. *I St.*

Amalfrid, Amalfred.

Amalfredis. *I. St. vide Amelfrede.*

Amalrick, Amalrich.

Amalaricus. *I. St.*

Amalasuenta.

Amalasuetha. *q.d.* puella caelestis, *vel* caelo demissa. *Amal Gothis caelum dicitur;*
& Suentha, *siue* Svventha, virgo, iuuencula, & **Amalini**, caelestes, *Adr. Iun.*

Amalasuutte.

Amalasuitta. *q.d.* **himelswutte**. Sapientia caelestis: diuinitus erudita. *Mart. Isleb.*

Amand.

Amandus. *

Ambigat.

Ambigatus. *I. Stumpf.*

Ambiorick.

Ambiorix: ditionum & terrarum quibus ius dicit locuples, *Adr. Iun. & Magistratus*
multa sobole diues. *Ioan. Becan.*

Amelberg.

Amalaberga, Amelberga, *q.d. caelestis mons. Ad. Iun.*

Amelberg.

Amaloberga, *q.d. mons nutritius. Io. Auent.*

Ameleine.

Amaleia. **Amel**, nutrix *est. I. Aduent.*

Amelfrede.

Amalafreda. *q.d. caelestis pax.*

Amelfrede.

Amalofreda. *i. nutritionis pax. Io. Auent.*

Amelprecht.

Amalopertus, *id est*, qui puero nutricem parat.

Amelswente. j. Amalasuenta.

Amelswite. j. Amalasuitta.

Anboyn, Albewin.

Anboinus, Alboinus. Omnia vincens. *vel q.d. handwin.* i. victrix manus, inuicta bello dextera, *Mart. Isleb.*

Angelbert.

Angelbertus, Ellenhardus. *I. Auent.*

Angelmayr, Enghelmayr.

Angilomarus, *hoc est*, augmentans limitem ac cardinem. **Angel & engel** aculeum, cardinem, limitem. *Germanis Boijs significat. Io. Auent.*

Angis.

Angisus. i qui instituit. *Ioan. Auent.*

Ansbrand.

Ansbrandus. *q.d. galeatus heros. Ad. Iun.*

Ansbert. j. Ansbrecht.

Ansbrecht, Ansbert.

Ansbertus. *I. Stump.*

Ansgis.

Ansegisus. *hoc est*, excellens, praestans, famosus, celebrer. *I. Stump. vel Ansegis, siue Hansegis, hoc est*, obses societatis, *ab anse, hanse, hoc est*, societas, & **gis** siue **gisel.** i. obses. *Io. Becan. Anses. Gothis* proceres *dicuntur*, ob victoriam, *quasi* semidei: *vnde Ansegisi & Anselmi vocabula. B. Rhenan.*

Ansbrecht.

Ansbrechtus. *B. Rhenan.*

Anshelm.

Anselmus. *B. Rhen.*

Answald.

Ansvvaldus, Ansoaldus. *B. Rhen.*

Anthelm.

Anthelmus.

Apatur.

Apaturius. *I. Stump.*

Arbar, Erbar, Erbo.

Arabarius, *q.d.* **eerbaer: ehrbar**. Honestus, honorandus. *I. Stump.*

Arbogast.

Arbogastes. *I. Bec.*

Arbrecht.

Aribertus, Aripertus. *q.d.* **ehrewerd**. Honoratus, charus, honore dignus. *Mart. Isl. Ioan. Stumpff.*

Arcle. j. Argle.**Ardrick, Ardrich, Herdrich.**

Ardaricus, *id est*, terrarum locuples. *Adrian. Iun. I. Stump.*

Argle, Aergle, Arcle, Aercle.

Hercules. *q.d.* ferus leo. *I. Auent.*

Ariouist.

Ariouistus. i honestatis tenax. *Mar. Isl. vide Ereuest, Ernuest.*

Armegast.

Armogastes.

Armin.

Arminius, *q.d.* **eerman, herman.** *I. Stump.*

Armin.

Arminius. i. heroicus animo: *vel* exercitus rector, *Ad. Iun.*

Arnest. j. Ernest.

Arnold, Arnhold, Arnhoud, Arnoud.

Arnoldus. i honestatis conseruator. *Adr. Iun. vel q.d. ernhold,* honestus, amans honestatis & virtutis. *Mar. Isl.*

Arnold.

Arionoldus. i. decus honestatis amans. *Ioan. Auentin.*

Arnolf Arnolph.

Arionulphus. i. decus honestatis adiuuans. *I. Auent.*

Arnulf.

Arnulphus. i. auxilium aquilae: *vel* Ernulfus. *q.d.* **ernhulf.** qui virtuti & honestis artibus operam dat: honoris auxilium: honesta virtutemque promouens. *Mart. Isl. Adr. Iun.*

Arrigo.

Arrigis, Errichuis, *q.d.* **errich.** diues honoris. *Mar. Isl.*

Asmar.

Asomarus. i. qui cadauera augmentat, *militare nomen ab as.* i. cadauer. *I. Auentin.*

Asprecht.

Asopertus. i. qui cadauera facit. *Ioan. Auent.*

Astulf. j. Agilulf, Aistulf.

Astulphus, Aistulphus, Agilulphus, *hoc est*, properus auxilio. *q.d. haest hulff. Adr. Iunius.*

Athaulf. j. Adolf.**Atsel, Hetsel. j. Attel.**

Attila. *I. Strumpf.*

Atte, Atto.

Atto, Otto, hatto, *hoc est*, pater

Attel.

Attila, *hoc est*, paterculus, paruus pater. *Mart. Isl.*

Attelrick, Attalrich, Hattalrich.

Attalaricus, *id est*, pater per omnia diues. *Mart. Isl.*

Audemaer. j. Oudemaer.

Audomarus

Autbert.

Autbertus.

Autrick.

Autaricus. *q.d.* **houtrich.** *Aaegy. Schud.*

Austerberth.

Austerbertha.

Austergisel.

Austregisilus.

B

Bald.

Baldus, *hoc est,* audax & temerarius. *Io. Becan.*

Baldwys, Balduis.

Bellouesus. *I. Stump.* & Belloues *Aegid. Schud.* & Balloesus. *Io. VVill. vide Balweys.*

Baldwin, Balduin.

Balduinus, *id est,* cito vincens. *M. Isl. Adr. Iun. vel* Baldvinus *pro* Baldvvinus. *B. Rhenan.*

Balthe.

Balthus, *id est.* ferox. *Adr. Iun.*

Balther.

Baltherius. *Ioan. Stumpff.*

Balweys.

Bellouesus, *q.d.* peregrinationum ductor. *Io. Auent. vide Bald wys.*

Barmond.

Variomundus, Pharamundus. *hoc est, verax ore. Io. Auent. vide Waermond.*

Barmar.

Britomarus. *B. Rhen.*

Baue.

Bauo.

Bathilde.

Bathildis.

Begghe.

Bega, Begga.

Beynmayr, Beinmer.

Vinomarus. *q.d.* vinum augmentans. *Ioan. Auent.*

Beinvid, Beinfrid.

Vinofridus. *i.* pacificus vinum bibens. *Io. Auent.*

Bellewese.

Belouesus. *I. Becan.*

Belphard.

Belphardus, Belfo, Velipho. Guelpho: à **belgh.** i. catulus, canicula. *Io. Auent. Belph. autem pro catulo, Germanis inferioribus Welpe dicitur.*

Benne.

Benno.

Beremond, Berimond.

Berimundus, Berismundus, Beremundus, *id est,* os vrsi. *Adr. Iun.*

Beringer.

Beringarius. *hoc est,* apro congregi audens. *I. Auent.*

Bernard.

Bernardus, vrsinum ingenium. *Adr. Iun. Vel q.d. bern-hart, hoc est,* qui vrsinum cor siue animum habet, *I. Becan. ita quoque Eras. Roterod. Gottard, Geb-art, Geyr-art, Eber-art, Er-art, Rich-art, Leuwen-art, Rein-art, Engel-art, Wolfart, ab ingenio dicta putat: quibus nos aspirationis nimis auidi h apponimus. Aeg. Schud..*

Bernhard.

Veronardus, *q.d.* durationis thesaurus: & durus siue durans fortiter vt aper. *Io. Auent.*

Bernhard.

Bernhartus. *Mart. Isl. vide Bernard.*

Bernher.

Veouero. i. arcens exercitum. *Ioan. Auent.*

Bernher.

Bernarius, *hoc est*, vrsorum dominus: *vnde olim deductum nomen Bernarius, quod modò Bernhardus. Aeg. Schud.*

Berthe.

Bertha, Berichtha, *hoc est*, digna. **Berth** enim, siue **bercht**. i. dignus *Latini in bertus & pertus transmutant. Io. Auent.*

Berthold.

Beritholdus, *hoc est*, pacis amator. **Berit & bericht** *Germanum Hebraeumque vocabulum, foedus, pactum, compositionem significat. Ioan. Auent.*

Bertrade.

Bertrada, *hoc est*, expediti praesentisque consilij. Bertrada, *q.d. VVerthrada, à pretioso thesauro dicitur. B. Rhenan.*

Berte.

Bertha. i. digna. *Io. Auent.*

Besterwald, Westerwalder.

Vestroualda.

Berther

vide Perther.

Berthout, Berchtold.

Berchtoldus.

Bertin

Bertinus.

Bertrand.

Bertrandus.

Bertulf.

Bertulphus.

Bilibald. j. Wilibald.

VWilibaldus.

Bilimer. j. Wilimer.

Billebald, Bilbold.

Viliualda. à *sylua cognominatur. Io. Auent.*

Billehelm, Bilhalm,

vide **Wilhelm.**

Birdmer.

Vindomarus. i. qui maior fiet. à **berden**. i. fieri. *Io. Auent.*

Bitwar, Witwar.

Viduarius, *I. Stump.*

Bode.

Bodo, *q.d. vod.* i. fotor, pastor; almus & alumnus. *Mart. Isl.*

Bodnar, Botmar.

Vadomarius. *I. St.*

Bodogast.

Bodogastus, *hoc est*, honorandus, quia leges ferre, & imperare norit. *I. Becan.*

Boduognat.

Boduognatus, *q.d. bodegnaet.* i. clemens erga famulos, *vel q.d. boden hoo-gnat,* *hoc est*, excelsa clementia praeditus, vel in mandatis exigendis, vel in famulis & subditis bene tractandis. *I. Becan.*

Bohemond.

Bohemundus, *q.d. wagemon,* *id est*, audax: qui rem fortiter audet aggredi. *M. Isleb.*

Bolphard, Bolphgang,

vide Wolfard, Wolfgang.

Both.

Botho. i. nuncius, interpres. *I. Auen.*

Brecht.

Brechtus. i. prorsus celebris. *B. Rhenan.*

Breitmar

Britomarus. i. qui latè auget. *Ioan. Auent.*

Brenne.

Brennus. *q.d. berenner, hoc est, qui equitatu longè lateque hostium agros incursat. I. Becan.*

Brenner.

Brennus. i. incendiarius. *A. Iun. melius Berno, Iodoc. VVillich.*

Brenner.

Bernus, Brennus, Berno, Brenno. i. galeatus. à **bren siue brin.** i. galea cristata seu cornuta. *Mart. Isl. Io. Stum. Ioan. Auent.*

Breitmar.

Britomarus. *Iod. VVillich, à meren.* i. augmentare. *Io. Auent.*

Britomar. j. Fridmayr, Fridmaer.

Britomarus. i. pacis arbiter. *Adr. Iun. I. Stumpff.*

Brunhyld, Braunhyld.

Brunhylda, *q.d.* vrens amor. *Ioan. Auent.*

Brunoghilde.

Brunoghildis, *q.d.* **brun-og hilde**. Heroina cui oculi subnigri. *Ioan. Auent.*

Burchard, Burghard, Burckard.

Burchardus, *q.d.* **burg-rat**, consul arcis siue ciuitatis. *Mart. Isleb. vel* fortis vt castrum. *Io. Auent.*

C

CAldenmantel.

Catamantaledus. *Aegid. Schud.*

Cambaule.

Cambaules. i. noctuae crista. *Adr. Iun.*

Camil.

Camillus, Cadmillus, *q.d.* **ca, cat**, siue **quaed mel**, *hoc est*, mali reuelator. *I. Becan.*

Carel.

Carolus, *q.d.* **kerle**. *est autem kerle*, vir procerae staturae & grandis corporis, qualem Carolum primum fuisse scribunt. *Mart. Isl.*

Carel.

Carolus, *q.d.* **car-hel**, *hoc est*. claritas & apex eorum qui cari sunt. *Ioan. Becan.*

Carel, Carel-man.

Carolus, Carolomannus, i. vir carus, amatus. *I. Stump. vel vir fortis. Io. Auent.*

Carel, Charel.

Charolus. i. vir fortis & strenuus. *Iod. VVillich.*

Carwald.

Carioualdus, *hoc est*, magna vis carorum. *I. Becan.*

Castwig, Castrig.

Castigus. *I. Stump.* & Castugo, Castigo. *Aeg. Schud.*

Cativulck,

q.d. **Gotvolck.** Catiuulcus. *Aegid. Schud.*

Catumer.

Catumerus, *hoc est*, Cattorum princeps. *B. Rhen.*

Catouald, Catowald.

Catoualda. *q.d.* **Gutwald.** *I. Stumpff.*

Catumer.

Catumerus, *hoc est*, Cattorum princeps. *Ad. Iun.*

Celt.

Celtus. *I. Stump.*

Cheribert.

Cheribertus, *q.d.* **herbrecht, herbert.** *I. Stumpff.*

Childebert.

Childebertus, Hildebertus, *q.d.* **hilfwerd.** *I. Stump.* *vel q.d.* **Childebert,** *hoc est,* dignus strenuis & insignibus viris. *Io. Becan. vel q.d.* **Ghildebert,** Ghildebertus, *hoc est.* rutilus barba. *Adr. Iun.*

Childerick.

Childericus, *q.d.* **Huldrich,** *id est.* diues suffragiis. *I. Stump.* *vide* **Hulderick.**

Chilperick.

Chilpericus, Hilpericus, *q.d.* **hilf-rich,** *hoc est,* diues auxiliis. *I. Stumpff.* Chilpericus, *q.d.* **hilp-rich.** *ab auxilij copia.* *B. Rhen. vide* **Hilperick.**

Cinsmar.

Ciuismarus *B. Rhen.*

Clitow, Elitow.

Clitoueus, Elitouius. *i.* **Ludwig.** *I. Stumpff.*

Cloys. j. Loys.

Clody.

Clodius, *q.d.* **Luty.**

Clodobert.

Clodobertus, *q.d.* **Lutprecht.** *I. Stumpff.*

Clodomir.

Clodomirus, Lodomirus, *q.d.* luydemeer: qui felici successu

populo praeest, populumque. & prolem auget: populi promotor, & gentis ampliator.
I. Becan.

Clodomir, Clodomer.

Clodomirus, Clodomerus, *q.d.* **Lutmeyer.** *Io. Trittenhemius.*

Clotaris.

Lotarius. *q.d.* C. Lotarius, *id est*, **Coninck Lotaris**, Rex Lotarius, *siue* Lautarius, *litera prima perperam adiecta, sicut in* Clodoueus, Clodomirus, Childebertus, Chilpericus: *C. enim proprijs regem Francorum nominibus praefixum idem valet quod* **Coninck.** *Dicendum autem* Lautarius, à **lauter, lautar** *hoc est, purus, I. Beca.* *Aut* Clotharius, Clodoardus, *q.d.* **Luthart.** *Ioan. Stumpff.*

Clotild, Clothild.

Clothildis, *q.d.* **Luithild.** *I. Stumpff.*

Coen.

Cuno, Chuno, Cunradus.

Coenraed. j. Conrad.

Colman.

Colmannus.

Congolitan, Conwald, Cunwald.

Congolitanus, *q.d.* **Coning** *siue* **Kunig Goldan.** *Io. Stumpff.*

Conman, Cunman.

Conomannus. *I. Stumpff. & Commanus. Aeg. Schud.*

Conigilde.

Chunigilda, Chunilda. i. regis amor. *Io. Auent.*

Coningund.

Cunigundis, Chunigunda, Chunegunda, *q.d. Coning-gund, hoc est, regis fauor. I. Becan. Io. Auent.*

Conimond. j. Cunimund.

Conneyer.

Conomarus, *hoc est, audax, praefectus. vide Conodomar.*

Conodomar.

Chonodomarius. *hoc est, feros praefectus, vel audax equorum sessor, vel eques in necessitate. Ar. Iun.*

Conrad, Cunrad.

Cutruatus, *Aeg. Schud.*

Conrad.

Conradus, Conradinus, *hoc est, Valens siue potens consilio: prudens: scientia consiliorum valens. Mart. Isl. & Consultae audaciae vir, Adr. Iun. & Qui scit consilium dare. Ioan. Auent.*

Conuolmar.

Combolomarus.

Conwald. j. Cunwald, Congolitan.

Cunibert, Gunibert, Hunibert.

Cunibertus, Hunibertus, *Mart. Isl. vide Gunibert.*

Cunigunde. j. Conigunde.

Chunigunda, Cunegundis.

Cunimond.

Cunimundus. i. animosus & ferox. *Adr. Iun.*

Cunman. j. Conman.

Cunrad j. Conrad.

Cuntze. j. Cunrad.

Cunnolmar.

Combolomarus. *B. Rhe.*

Cunwald. j Congolitan.

Curliman.

Corolamus. *Aegid. Schud.*

Cutbert.

Cuthbertus.

D

DAegenwaert, Degenwart.

Dagevartus, *hoc est*, victoriosi, militaris, intrepidique nomine dignus. *Io. Stumpff.*

Dogobert.

Dagobertus, Dogubertus. i. cuius barba in mucronatum acumen pugionis instar desinit: *vel* strenuus & probus ex barbae forma. *Adr. Iun. vel* Dagubertus, *q.d.* **daegenwert**, *siue* **daegenbecht**. *I. Stump. Verum I. Bec.* **Dagobert** interpretatur *q.d.* **dagenweert**, *id est*, dignus qui ad multorum dierum spatia vitae tempus extendat. *vel*, qui dignus est vt cum die ipso comparetur. Dagobertus à *gloria strenuitatis*, dictus, *q.d.* **thegabrecht thegan** autem Francis dicitur vir fortis, ad arma promptus, *B. Rhen.*

Degenhart.

Degenhartus, *id est*, robur virtutis: constans & firmus in virtute. *Mart. Isleb.*

Degenwart. j. Daegenwart.

Detzel. j. Doetzel.

Deudisch.

Deudischus. à **Deud** seu **Dud**. i. Deus. Dicuntur Deudischi, Germani, à **Deud**, *sicut* Gothi à **Got**. *Mart. Isl.*

Deutwald.

Theutvvaldus, *hoc est*, diuina potentia, *siue* Deus potens. *B. Rhe.*

Diebold.

Dipoldus, *q.d.* **Liebhold**, *Mart. Isleb vide* Dietpolt.

Dietbold.

Theobaldus, Diopoldus, Diethboldus, Theodoualdus. i. qui vult officium facere, *Io. Auent.*

Diethelm.

Diethelmus, Theodehalmus, *hoc est. galea Dei. I. Stum. Diet, Deud, Dud, Dyd, Diet, Theut, Thiet, apud veteres Germ. Deus dicitur. Mart. Isleb. Diet, Thiet, Gothica linguâ Deus est. Io. Stump. B Rhenan.*

Dietlin.

Theodelmus, *hoc est. paruulus deus. Ioan. Stump. vide Teudelin.*

Dietmar, Gutmar.

Diethmarus, Theodomarus. *I. Stump. Diethmar. q.d. augens officium. Io. Auent.*

Dietpolt.

Theobaldus, Theodebaldus. *I. Stumpff. vide Diepold, Dietbold.*

Dietprecht.

Theodebertus, Theutbrechtus, *hoc est*, in quo Dei gloria comprehenditur, *I. Stump.* diuina gloria: *vel* Deus gloria plenus. *B. Rhen. Vel officiosus. Ioan Auentin.*

Dietrich, Dietrick.

Dietrichus, Thietrichus, Theodericus, *hoc est*, Deum imprimis colens, *vel* diues Dei, diues in Deo, diuinus. *I. Stump. vel* diues incrementorum, *I. Becan. vel* diuina copia, R. Rhenan.

Dietrich, Dietreich.

Theodoricus, *hoc est*, facinorum diues. *Io. Auent. Dieth (inquit Auentin.) vetus vocabulum*, diuitias, officium, praeclara facinora *significat: Latina incude Theodo formatur.*

Dietschalck. j. Godschalck.**Diettaeghen.**

Diettagenus, pugil Dei. *I. Stump.*

Dietwald.

Theodoaldus. **j. Ditwald.**

Dietwin, Gutwin.

Theodevvinus. *I. Stumpff.*

Dietsel. j. Doetsel.

Digobert.

Digobertus, *hoc est*, virtute praeditus: qui in pretio & valore est, *Mart. Isl.*

Ditsel. j. Doetsel.

Ditwalt.

Ditvvaltus, Tipoldus, Theobaldus, *id est*, praefectus Domini, **Dit enim** Dominum siue possessionem significat. vel **Deutwald, Dudwalt**. Dei potestas, *Mart. Isl. vel Dietwald, Thietwalt*. Theodoaldus, *hoc est*, in quo Dei potestas comprehenditur *Ioan. Stumpff. vide Tiebald*.

Ditwin. j. Dietwin.

Diuich, Duffwig.

Diuitiacus, *Mart. Isl. vide Diuitiach*.

Diuich.

Diuico, *hoc est*, caput excubiarum. *I. Becan*.

Diuitiach.

Deuitiacus, *q.d. die-viantiacht, hoc est*, qui hostes in fugam vertit.

Diuitiach.

vide Vitig.

Dodle.

Totila, *id est*, paruus Deus, à **Deud siue Dud** i. Deus, *Mart. Isl.*

Domnorick. j. Dumnorick.

Druy.

Druius. *I. Stump.*

Dudelin. j. Theudelin

Duffwig. j. Diuich.

Diuico. *Aeg. Schud.*

Dumerich.

Domnorius. *Ioan. Stumpff.* Dumnorix. *Aegy. Schud.*

Dumnorick, Domnorick.

Dumnorix, *id est*, Diuersorum sacerdotiorum opimis prouentibus affluens, *Adr. Iun.*
verum Domnorick, I. Becan. Domnorix, μ , frenorum diues *dicitur.*

Durlach.

Dorulacus. *Iod. VVillich.*

E

EAdulf.

Eadulphus. *i.* Iuramenti siue matrimonij tutor aut defensor. *Adrian. Iun.*

Eardulf.

Eardulphus, *hoc est*, opem ferens terrae patriae siue solo genitali. *Ad. Iun.*

Ebald. j. Ehewald.

Eberard.

Eberardus, *id est*, verrinus ingenio, *Ad. Iun.*

Eberbein.

Eburouinus, *q.d.* **erber-bein**, **erberwein**. i. qui etiam vinum potans seruat honestatem, *Io. Auent.*

Eberhard.

Eberhardus, *q.d.* **ober rat**. i. supremus consul, proconsul: *Mart. Isl. vel fortis vt aper*, *Io. Auent.*

Ebroin, Ebrowin.

Ebroinus, *q.d.* **eber-win**, *hoc est*, vincens verrem siluestrem, *I Becanus.*

Eckbert.

Eckbertus.

Eckhard.

Eckhardus, *rectius Hegerat*, *id est*, prudenter & consultè seruans ac custodiens. *Mart. Isleb.*

Eckhard.

Eckardus, Eckhardus, Ecardus, Egardus. i constans vt angulus & sustentans, *Io. Auent.*

Edeltrud.

Edeltrudis, Ediltrudis.

Eerenrich. j. Hermanrich, Erentrich.

Eewald. j. Ehewald.

Egbert.

Egbertus, Engbertus. i. mucronatâ barbâ, vel in angustum desinente. *Adr. Iun.*

Egilbold.

Egilboldus.

Egewald.

Ehevvaldus, *per syncopem* Ebaldus: *perfectiùs dicendum* **Hehewalt.** i. qui habet potestatem vel officium custodiendi & seruandi. *Mart. Isleb.*

Eisenhard,

vide Isenhard.

Eisengrin,

vide Isengrin.

Eisterwoner.

Istenon, *I. Stump.*

Eland.

Elandus, *q.d.* Exul. *Ioan. Auent.*

Elbert. j. Adelprecht.

Ellico.

I. Stump. *

Else.

Elsa, Elissa, Isabella, Elisabetha. *Io. Auent.*

Elsetrude.

Elsetruda, Chunila. *Io. Auen.*

Emberich.

Ambiorix. *Aegy. Schud.*

Emerieck, Emerich.

Emericus, Immerichus. i. semper diues, nunquam deficiens, *Mart. Isl. Verùm*
Haemicus, Aemicus, Heinrichus, *Ioan. Auent.*

Emmenhard.

Emmenhardus, Aynardus, *Io. Auent.*

Engelbert. j. Angelbert.

Engelbertus.

Engeschalck.

Engeschalcus.

Enrich, Heynrich.

Enricus. *I. Stump.*

Erard.

Erardus. i. Indoles honestatis auida, *Adr. Iun.*

Erb.

Aribo, *q.d.* haeres. *I. Auentin.*

Erbar.

Arabarius. *vide* Arbar

Ercle, Ergle.

Hercules, *vide* Argle.

Ercko.

Erocos. *I. Stump.*

Erenprecht, Erenbrecht.

Erenprechtus, Erenbertus, *hoc est*, honore dignus. *Io. Auent.*

Erentrich, Erentrick, Erenrich.

. Orgentorix, *hoc est*, honorabilis, honorandus, honoris diues. *Iod. VVill.*

Erhard ehrhard.

Erhartus, *hoc est*, robur honoris: honestum robur. *Mart. Isl.*

Erelieue.

Erelieua, *hoc est*, amans honoris, & castitatis. *Ad. Iun.*

Erendraud.

Ariodruda. *i.* quae fidit honestati. *Io. Auent.*

Erenhold.

Arionoldus, Erchanoldus. i. qui amat honestatem *Io. Auent.*

Ereuest, Erenueust.

Ereuestus, Ariouistus, *hoc est*, honestatis plenus: fama integer, fidei tenax, *Adr. Iun.* vel pertinax decoris, ac honestatis constans, *Ioan. Auentin.* vel qui in omnibus & agendis & dicendis, honoris conseruandi se praestat tenacem. *Ioan. Garop. Bec. vide Ariouist.*

Erhard.

Ariouardus. i. honestatis thesaurus. *Io. Auent.*

Erick. j. Errick.

Erling.

Erlongus, Erlingus, *I. Auent.*

Ernest.

Ernestus, *hoc est*, serius & grauis. *Adr. Iun. I. Auent.*

Ernst.

Ernestus: Aneroestes, Ariouistus, *I. Stumpff. Aegid. Schud.*

Ernst.

Arionistus, Arnustus. i. seuerus. *I. Auent.*

Ermelinde.

Ermelindis.

Ermigild.

Ermigildus.

Ernhold. j. Arnold.

Io. Auent.

Ernuest.

Ariouistus. *Iod. VVillich. hoc est, gloriosus; aut potius, honestatis & gloriae tenax.*
I. Stump. I. Auen.

Errick, Errich.

Arrigis, Errichus, *hoc est, diues honoris, Mart. Isl. & Ericus, hoc est, honoratus,*
honoribus illustris, honore diues. Adr. Iun. dicitur etiam Oricus, Io. Auent.

Erstbeg, Erstbie.

Aristouicus. *Ioan. Auentin.*

Ethelwold.

Ethelvvoldus.

Etho,

vide Ottho.

Euerard. j. Eberhard.

Euerardus.

Euermar.

Euermarus.

Eutharick, Eutherick, Vtherick.

Eutharicus, Vthericus, *hoc est*, supra modum diues. *Vel* diues vberum, *siue* mammarum. *Adr. Iun.*

F

FAraülf.

Faraulfus, *q.d.* **warhulf**. VVarhulfus, *hoc est*, veritatis vel custodiae auxiliator, *I. Becan.*

Faremond, Faramond, Pharamond.

Faramondus *q.d.* **waer-mond**, verum os, *Ioan. Becan. vide Waermond & Warmond.*

Fasterad.

Fastrada, Fastarada, *q.d.* consilij constans. *Adr. Iun. Vel* optimum consilium, *Mart. Isl.*

Fastrad.

Fastrada. i. domesticus: potens in re familiari siue domestica. *I. Stum.*

Fastrad. j. Werdrad.

Frugi. *I. Stump.*

Filebert. j. Philibert.

Florus, Florents.

Florentius.

Folckmaer, Volckmaer.

Folckmarus.

Folrad.

Folradus, *hoc est*, plenus consilij, bonus consultor. *Adr. Iun.*

Franck.

Francus, Franco, Liberius, Eleutherius. à **frij.** i. liber, & **anck.** i. adolescens, iuuenis. *Mart. Isleb. Io. Auent. Verum I. Becan. Vrancus, id est, liber, scribendum putat.*

Frantse, Frantsel.

Franculus, Franciscus, *Ioan. Auent.*

Fraomar.

Fraomarus, *hoc est*, liber praefectus, baro, *q.d. vrij meyer, Adr. Iun.*

Fredegund, Fredgund.

Fredegunda. i. fauor & pax & gaudium. *Io Auent.*

Fredegund, Fredgund, Fridgund.

Fredegundis, Fregundis, Fridgundis, *id est*, ad pacem procliuis, pacem appetens, *I. Stump vel Pacem fauore suo adducens vel conseruans. Ioan. Becan.*

Fredeger. j. Frediger.**Fredmar, Fridmar, Fridmeyer, Vridmeyer. j. Britomar.**

Viridomarus, *I. VVillich. B. Rhenan.*

Frederick.

Fredericus, Friderichus, Fretella. i. diues pacis, siue pax regni. *Ioan. Auentin.*

Frederick, Friderick.

Fredericus, Fridericus, *id est*, pacis diues, pacem amans. *Adr. Iun. & Pacificus*, diues pacis: Salomon, Irenaeus. *Mart. Isl. Ioan. Claius. Iod. VVillich.*

Fredrich, Fredrick.

Eporedorix. *Aeegid. Schud.*

Frediger, Fridger.

Frigidernus, Viridogerion. *Ioan. Stump.*

Fredigern, Fritiger.

Fredigernus, Fritigernus, *hoc est*, pacem amplectens, *Ad. Iun. Ioan. Becanus.*

Fregiled, Freudleid.

Frigiledus. *Ioan. Stumpff.*

Fregund, Fridgund. j. Fredegund.

Fredgundis.

Frid. j. Fred.

Frigerid.

Frigeridus, *hoc est*, liber equitatu, *I. Becan.*

Frits. j. Frederick.

Fuchsbrand, Fuchsbren, Fusbren.

Fuchsbrandus, Fuchsbrenus. miles pedester galeatus. *Mart. Isleb.*

Fulbert.

Fulbertus, *hoc est*, grauis *q.d.* plenus barba, *dicitur etiam* Volbertus. *Adr. Iunius.*

Fulbert.

Fulbertus, *q.d.* wolwerd, volwerd, *hoc est*, bene siue plenè dignus, *Mart. Isleb.*

Fusbren. j. Fuchsbren.

G

GAlaet.

Galates. *I. Stump.*

Gamper.

Gambriuius, *q.d.* kempfer, kamper. *I. Stur.*

Gandolf. j. Gangolf.

Gangolf.

Gangolfus, Gangulfus, *q.d.* **ganghulf**, prosperum auxilium feliciter procedens.
Mart. Isleb.

Gantsrich, Gantsreich.

Genericus. i. totus diues. *vel* Integrum regnum, *Io. Auent.*

Gerbald, Gerbolt.

Garioualda. i. qui penitus & omnia vult. *Io. Auent.*

Garbald.

Garibaldus, *q.d.* **gerwald, garwald. j. volmacht.** *Mart. Isleb.*

Garbald, Garwald.

Carbaldus, *hoc est*, omnino audax, *vel* omnino potens. *Io. Becan.*

Gardrud, Gerdrud.

Cariodruda. i. quae omnia fidit, *Io. Auent. vide Gerdrud.*

Garman.

Caromandus. *Aegid. Schud.*

Gartrud. j. Gertrud.

Gastrich.

Gastrigus, Gastrichus, . i. hospitalis. *Iod. VVillich.*

Gastwig. j. Castwig, Castig.

Castigo, *Aegid. Schud.*

Gaugerich.

Gaugericus.

Gebhard,

rectius Gebrat. Gebhardus, gebratus, *hoc est*, dator consilij, potens consilio, *Mart. Isl. vel Gebhard*, Gebhardus, *hoc est*, liberalis animo, & largiri paratus, *Adr. Iun.*

Gebrick, Giberick.

Gibericus. i. liberalis, opum largitor, & munerum dator, *Adr. Iun.*

Gebhuld, Gibhuld.

Gibuldus, *I. Stum..* i. da pacem. *Ioan. Auent.*

Geys, Geysbert.

Gisbertus: *hoc est*, dignus vt sit obses, *I. Becan. vide Gisbert.*

Geysel.

Gisala, *q.d.* obses, *Io. Auent.*

Genebald, Geneboud.

Genebaldus, Genebaldes, *q.d.* **gend-be-hald**, *siue gent-be-haud*, *hoc est*, elegantiae conseruator. *I. Becanus.*

Geneueue.

Genouefa.

Genserick, Genserich, Gantsrich.

Genericus, I. Stumpff. vide Gantsrich.

Gerard.

Gerardus, hoc est, ingenium vulturium & rapax. Ad. Iun. vel Gerhardus, q.d. garhard, omnino durus, B. Rhenan.

Gerberghe.

Gerberga.

Gerbrecht.

Gerbrechtus, hoc est, haereditario iure tenens, siue possidens. Adr. Iun.

Gerdrud, Gerdraud.

vide Gardrud.

Gerlack.

Gerlacus.

German.

Germanus. i. qui auct viro congregari: qui vltro hostem petit. Ioan. Auentinus.

Geroch.

Gerochus.

Gerold.

Geroldus.

Gertrud, Gartrud.

Gertrudis, *hoc est*, prorsus fidelis, fideique tenax. *Adr. Iun. vel omnino amabilis. I. Stump. vel quae fidam se praebet nostris desideriiis, I. Becan.*

Geuer.

Cauarus, Cauarinus, Cauarillus: Gebhardus, Geuardus. *Aeg. Schud.*

Geuaerd.

Gebhardus, Geuardus.

Geberick. j. Gebrick.**Gibhuld. j. Gebhuld.****Gildebert. j. Childebert.****Gileyn.**

Gislinus.

Gilimer.

Gilimerus, *id est*, praefectus com meatui publico. à **giley siue geley**. *vel* iucundus & hilaris praefectus: à **gily siue gilly**, *quod Gotbis & Britannis dicitur delectabilis, Adr. Iun.*

Gilmer.

Gilomarus. *I. Stump.*

Gisbert. j. Geys.

Gissebrechtus. *Gisus inquit B Rhenanus, cum multis componitur. vt* Gisulphus, Gissebrechtus, VViligisus, &c.

Gisele.

Gisala, *q.d.* Obses, *I. Auent.*

Giserick.

Gisericus. i. anseribus diues, *Adr. Iun.*

Glaude.

Clodius, Claudius.

Godeberte.

Godeberta.

Godwin.

Godvvinus.

Godeleb.

Godelebus, Godelaibus, *hoc est*, iucundam vitam ducens, *Ad. Iun.*

Godelieue.

Godeliua, Godoliua, Godoleua, *q.d.* Deo chara.

Godfrid. j. Gotefrid.**Godgesel. j. Godsaelig, Gotsaelig.****Godprecht. j. Got-precht.****Goede.**

Gutha, Agatha i. bona. *I. Auent.*

Goedele, Guedele.

Gudula.

Goemar, Gomer.

Gomarus, Gummarus, *hoc est*, homo bonae famae. *Ioan. Becan. vide Gotmaer.*

Goerick.

Goericus.

Gonwald.

Gundebaldus, *I. Stump.*

Goswin.

Gosvvinus, *q.d. huswin, id est*, victor domorum, *vel q.d. Iosquin, ioskin, id est*, iustus, iustulus *Mart. Isl.*

Gotefrid, godfrid.

Gotefridus, Gotfridus, Gotofridus, Godfridus, *hoc est*, pace bonus, *vel* diuinae pacis munere inclytus. *Adr. Iunius. Vel. diuina pax, Ioan. Auent.*

Gotmaer, Goemaer, Gutmeyer.

Gomarus, *hoc est*, bonus superior. *I. Stump. vide Goemaer.*

Gotmeyer, Gutmeyer.

Gothemarus, *I. Stump.*

Gotprecht, Godprecht.

Godoprechtus. i. Deo dignus, *Io. Auent.*

Gotrat.

Cutruatus *

Gots, Gotz.

Cotiso. *I. Stumpff.*

Godtsbrecht.

Godsbrechtus, Theudbrechtus. *B. Rhen.*

Gotson, Diedon.

Theodon. *B. Rhen.*

Gotschalck, Dietschalck.

Gotscalcus.

Gotsaeligh, Gotgesel, Gutgesel.

Gotegiselus, *I. Stumpff.*

Godtshold.

Godsholdus. . *And Altham.*

Gotthard, Gottard.

Gotthardus, Gottardus, Gothardus, *hoc est*, robur Dei. *vel* bonus indole. *Mart. Isleb.*
vel bona indoles. *Adr. Iun.*

Gotwald. j. Gutwald.**Gotvolck, Cativolck.**

Cativulcus. *Aegid. Schud.*

Granick.

Granicus. *I. Stump.*

Grimald, Grimwald.

Grimoaldus, *q.d.* **grimwald**, *hoc est*, irae potestas: iudex qui exercet iram in facinorosos: seuerus in gubernatione & potestate *Mart. Isl. Io. Stump. vel* Grimmoaldus, *q.d.* **grimmewalt**, *hoc est*, iracundorum crudelitatem vi sua compescens. *I. Becan.*

Grimald.

Grimoaldus. à *saeua potestate dictus*, *q.d.* Grimvvaldus. *B. Rhen.*

Grimold, Greimhold.

Grimoldus. i. impetum amans. *Io. Auent.*

Grimwald. j. Grimald.

Grothild.

Grothilda, *q.d.* magnus amor.

Guibert. j. Wibert.

Gudel, Goedel.

Gudula.

Gudwald.

Gudvvaldus, Gudualdus.

Guinomad, Gwinomad.

Guinomadus, *I. Stumpff.*

Gundebald.

Gundobaldus. *hoc est*, magna fauoris vis, *I. Becan.*

Gunderick.

Gundericus, *hoc est*, fauoris ac popularis studij potens. *Adr. Iun. i. Guntrick.*

Gunibert.

Gunibertus, *q.d. Kuniwerd. id est*, audax, fortis, & simul charus: foris fortis, & domi charus. *Mart. Isl. vide Cunibert.*

Gunther.

Gontharus, Gunterus, Gontherus, *I. Stump.*

Gunthol.

Guntholdus. *i. fauor & amor, Ioan Auent.*

Guntram.

Guntramus, Gunthramnus *q.d. guntram, hoc est*, fauorem latè extendens, *vel gunt-gram, gunt-kram, hoc est*, taberna fauoris. *I. Becan.*

Guntrand.

Guntrandus.

Guntrick, Guntrich.

Gundericus, *I. Stump.* i. **Gunderick.**

Gutacker.

Gundagrius, Gutackerus, *hoc est, bonus & fructuosus ager, Ioan. Stump.*

Gutibott.

Teutobochus, *I. Stump.*

Gutmeyer j. Gotmeyer.**Guto.**

Cotus. *Aegid. Schud.*

Gutdraud, Gutdrud.

Gutodruda. i. bene fidens, nihil mali timens, *Io. Auent.*

Gutram

Gutoramus, *q.d. bona fama & gloria. Io. Auent.*

Gutrad, Cunrad.

Cutruatus. *Aegid. Schud.*

Gutwald, Godwald.

Cataualda. *Io. Stump.*

Gwalbert. j. Walbert.

H

HAns.

Ianus, Ioannes.

Hadfreid.

Hadofreda. i. quae gaudium habet.

Hainrich. j. Heynrich.

Harbart.

Harbartus.

Hardewick.

Harduicus.

Hardwick.

Hartouicus, *q.d.* dura via. *Ioan. Auent.*

Hardtman.

Arminius. *Iodoc. VVillich.*

Hartman.

Hartmannus.

Hasthulf, Hasthylph.

Hastulphus. i. habens auxilium. *I. Auent.*

Hatte. j. Atte.

Pater.

Hatthulf.

Hatto. *vide Adolf.*

Haug, Huygh.

Hugo, *q.d.* caesim feriens. *ab hauen, haugen, hougen.* i. caesim ferire, *Io. Auent.*

Haunold.

Hunoldus, *Io. Auent.*

Hauprecht.

Hugopertus. *Io. Auent.*

Hechtar.

Hector. *I. Stump. I. VVillich.*

Hechter.

Hichtor, Hector. *I. Auent. vide Hickar.*

Hedde. j. Hatte.

Pater.

Heddewig, Hedwig.

Heddevvigis, Heduiga, *id est*, patris refugium. *Mar. Isleb.*

Heidweg, Heidwick.

Hedouica. *I. Auen.*

Heylighe.

Haelica, *q.d.* sancta. *Io. Auent.*

Heimrick, Emberich.

Ambiorix, *Aegi. Schud.*

Heimrick. j. Hinrick, Heinrick.

Heinrick, Heynrich.

Heinricus, *aut potius* Heimrichus, *hoc est*, domiciliis diues. *Ad. Iun. vel* Heimerichus, *hoc est* locuples domorum, *vel* qui domi diues est *Io. Becan.* Honoricus, Haemicus, Aemicus, *I. Auent.*

Heinrick, Heinrich.

Honoricus, Henricus.

Heinrick. j. Hinrick.

Heinrick.

Ambiorix. *

Hegwalt.

Hegvvaldus. *hoc est*, qui collecta, demessa, decerpta recipit, domum vehit, condit & custodit: promus. *Mart. Isleb.*

Heimeram.

Heimeramnus.

Heimund, Homund. j. Hunimond.

Hunimundus. *Io. Stumpff.*

Helprick. j. Hilperick.

Helt.

Helitonius, Heros. *Ioan. Auent. Iod. VVillich.*

Hemel.

vide **Himel.**

Herbert, Herebert.

Herbertus, Cheribertus, Herobertus, Heribertus, *q.d.* **herwert**, *hoc est*, dignus praefectura exercitus, *Io. Becan.*

Herhenderick.

vide **Orgetorick.**

Herbrecht. j. Herwert.

Herlinde.

Herlindis.

Herman.

Hermanus. Hermannus, *q.d.* **heerman**, *siue herman*. Dux exercitus, bellator, vir exercitus. *Mart. Isl. Vel publicus monitor. Io. Becan.*

Herman.

Ariminus. *Adr. Iun. q.d.* **Erman**, **eerman**. *I. Stump.*

Herman.

Hermion, Herimanus. *q.d.* vir exercituum, *Ioan. Auentin. Io Stump.*

Hermanrich, Erenrich.

Hermanerichus. *Io. Stumpff.*

Hertard.

Hortarius *Io. Stumpff.*

Hertwig.

Ortiago. i. **Hortiag.**

Herwald.

Heroaldus, Heribaldus, *hoc est*, celebris & potens in bello. *I. Stum.*

Herwert, Herbrecht.

Heribertus. *Ioan. Stumpff. vide Herbert.*

Herwick.

Heruicus.

Hette. j. Hedde, Hatte, Atte.

Atto, Pater.

Hettel, Hettil, Hattel.

Paterculus, paruus pater. *Mart. Isleb.*

Hickar, Hikar. j. Hechtaer, Hichtar.

Hector.

Hilde. j. Luithilde.

Luithildis.

Hildeberd.

Hildebertus, *q.d. heldwerd, id est, heros charus, pretiosus, Mar Isl. Verùm Ioanni Auentino Hildeprecht dicitur. i. amari dignus.*

Hildebrand, Hildeprand.

Hildebrandus,

hoc est, amoris titio. huld enim siue hild amor est. Io. Auent.

Hildebrecht.

Hildebrechtus, *siue* Luitharius, *B. Rhen. vide Hildebert.*

Hildegard.

Hildegarda, Hildegardis, *hoc est, amoris hortus, Io. Auent.*

Hildegast.

Hildegastus. *Io. Trittenhemius.*

Hildeprecht.

vide Hildebrecht.

Hilderick. j. Hulderick.

Io. Stumpff.

Hildewarde.

Hildeuardus.

Hildolf.

Hildolphus.

Hildulf, Hildolf.

Hildulphus.

Hille.

Helena.

Hilfrick. j. Hilperick.

Chilpericus.

Hilswert.

Hildebertus, Childeburtus, *hoc est*, dignus qui adiuuetur. *Ioan. Stump.*

Hilperick, Helpreych, Hilfrich, Hilfreych.

Hilpericus, Chilpericus, *hoc est*, auxiliis potens. *Adr. Iun. Ioan. Stump. vel adiuuans regnum. Celtae in Childericum deprauant. Ioan. Auentin. vide Chilperick.*

Hiltgar, Hiltgard.

Hiltgarus, Hiltgardus, *hoc est*, valde celebris, *Io. Stump.*

Hiltebrand, Hildebrand.

Hiltebrandus, Hildebrandus, *hoc est*, incentiuum fortium virorum & animosorum iuuenum: incensor, impulsor, *vel q.d. heltbren, id est*, heros siue gigas brennorum: eques galeatus: galeatus heros. à **bren** dictione prisca Cimbrorum quo galea bellatoria designatur. *Mart. Isl. Ad. Iun. Vel amoris titio. Io. Auent.*

Hiltprecht.

Hiltprechtus, *hoc est*, latè diuulgatus, celebris. *I. Stumpff.*

Hiltrud.

Hiltrudis, *hoc est*, celebris amabilitatis causa. *Ioan. Stumpff.*

Himmelgarde.

Himelgardis.

Himmeltruyd, Himeltraud, Himeldrud.

Himelotruda. *hoc est*, quae caelo fidit. *Io. Auent.*

Hinrick, Henrick, Heinrick.

Hinricus, Henricus, Heinricus, *hoc est*, intus seu domi diues, *Mart. Isleb. aut domiciliis diues, Adr. Iunius.*

Hinrick, Hertogh Hinrick.

Vercingentorix. *Mart. Isleb. vide Versingetorick.*

Holdwerd.

Holdvverdus, *hoc est*, gratia siue fauore dignus. *Mart. Isl.*

Hooftrick.

Autaricus. *

Horderick, Hordrich, Horrich.

Hordericus, Orgetorix. I. Stumpff. Aeg. Schud.

Hormcard.

Hormocardus.

Hortiag, Hertwig.

Ortiago. *Aegi. Schud.*

Houwaerd. j. Holwerd.

Hubert.

Hubertus.

Hude, Hudo.

Otto.

Huder. j. Vther.

Vtharius.

Hugho, Huyghe.

Hugo, *vide Haug.*

Hugobert, Hugprecht.

Hugobertus, *Ioan. Stumpff.*

Hulderick, Hulderich.

Huldericus, *id est*, suffragiis potens. *Adr. Iun. aut* diues fauoris: qui multum fauetur.
Ioan. Stump. & I. Trittenh. etiam Hilderich, Hulderich & Hildenrich scribunt i.
Hildericus, Vlricus. *Celtae* Childericum corruptè nominant, *Io. Auent.*

Hulffar. j. Vlffar.

Auxiliaris.

Hulfgang.

Hulfgangus, *perperam* VVolfgangus. i. auxilium prosperum, feliciterque procedens.
Mart. Isl.

Humbert.

Humbertus, Humpertus, *q.d. vnwert.* Non charus. *Mart. Isleb.*

Hunegund.

Hunegundis.

Hunerick.

Hunericus, *hoc est,* diues gallinaceis. *Adr. Iun.*

Hunfrid.

Hunfredus.

Hunger.

Hungerus.

Hunibald.

Hunibaldus.

Hunimond.

Hunimundus, *hoc est,* eloquens mellito ore, *Adr. Iun. Verum Ioan. Stumpff.* **Honmond,**
Heymund *scribit.*

Husmar, Husmer.

Husmarus, *q.d.* **Husmeier** i. maior domus. *B. Rhen.*

Husmar.

Induciomarus. *B. Rhenan.*

I

IAn.

Ianus, Ioannes.

Ilderick.

Ildericus, *hoc est*, vberum ouium diues, *ab ilder siue elder.* i. vber *siue* mamma, *Adrian. Iun.*

Ilge.

Iuliana.

Ilsingh.

Vlysses. *Iod. VVillich.*

Induciomar.

Induciomarus. *I. Stump.*

Ingram.

Ingraius. *Ioan. Stump. Iodoc. VVillich. Verum Ioanni Auent. Ingramus dicitur, q.d.* **ingram.** i. maxime infensus siue offensus.

Inwoner.

Ingeuon.

Ioder. j. Theoder.

Theodorus. *I. Stum.*

Ioost.

Iustus, Iudocus.

Irmengarde.

Irmengarda, Irmingardis.

Itel.

Italus. *Ioan. Stumpff.*

Isbrand.

Isbrandus, *q.d. isenbren ijsen-*

bren, ferrea galea, ferraea galeae munimen: ferreus suorum defensor. *vel* Glaciem accendere volens, *hoc est*, impossibilia aggredi tentans. *Ad. Iun.*

Isengrin, Eisengrein.

Eisengrinus.

Isenhard, Eisenhard.

Isenardus. i. durus vt ferrum, *Io. Auent.*

Isenot, Eisenot.

Isenotus, *hoc est*, qui in calamitate aduersitateque, perinde ac si ferrum esset, non cedit. *Ioan. Auen.*

Iugunde.

Iugunda. à *iuventute dicta*, *Io. Auent.*

L

Lambert, Lampert.

Lambertus, *q.d.* **lang werd**. Diu charus, diu gratus. *Mart. Isleb. vel q.d. landtbrecht. B. Rhenan.*

Landelin.

Landelinus.

Landhilde.

Landhilda. i. patriae amans. *Io. Auent.*

Landin.

Landinus, *Ioan. Stump. fortè Laudin.*

Landoald.

Landoaldus.

Landolf.

Landolphus, *q.d. land-hulf, hoc est, terrarum salus, regionis auxiliator. Mart. Isl.*

Landrade.

Landrada.

Lareyn.

Laertes. *I. Stump. Iod. VVillich. I. Auentin.*

Laudin.

Laudinus. *Iod. VVillich. fortè Landin.*

Leenhart.

Leonardus. *hoc est, robur leonum. Mart. Isl.*

Lenhart.

Lomnorijs, Leonorus. *Iodoc. VVillich.*

Leodgard.

Leodegarius.

Leonard.

Leonardus, *hoc est*, Leoninus animus. *Adr. Iun. q.d. leeuwenhardt, hoc est*, cui animus est leonis, *I. Becan.* , *And. Altham. Vel mercedis praemiique thesaurus. Io. Auent.*

Leonhard, Lowenaert.

Lomnorius. *Io. Stumpff.*

Leopald.

Leopaldus.

Leopold.

Leupoldus, *q.d. liebhold, lieb vnd hold.* Amabilis, dilectus. *Mar. Isl.*

Leuthar.

Leutharis, *hoc est*, purus, pusus. *I. Becan.*

Leutholf.

Leutholphus. Ludolphus, *hoc est*, hominibus auxilium praestans, opemque ferens, *Adr. Iunius.*

Leuwegild.

Levvigildus, *hoc est*, leonum contubernalis. *Adr. Iun.*

Lidwid.

Lidvvidis.

Lidwig.

Lidvvigis, Liduigis.

Lienhart.

Leonarius, *I. Stumpff.*

Liuen.

Liuius, Leuius, *q.d.* amatus, dilectus.

Liuard.

Liuardus. i. amoris gaza. *Ioan. Auentinas.*

Lodolf, Lodulf.

Lodolphus, *q.d.* **luydhulf** *siue leudhulf*, *hoc est*, auxilium populi, Alexander. *Mart. Isleb.*

Lodomer. j. Luidemer.

Lodowick. j. Luitwigh.

Loner.

Lomnerius, Leonorius. i. qui mercede conductus est & stipendia facit. *Ioan. Auent.*

Lot.

Lotarius, *Io. Becanus.*

Lotharis.

Lotharius, Leutharius, *hoc est*, populi dominus, *vel* purus putusque, *Ad. Iun. vide* Leuthar, Ludher.

Lotharis.

Lotharius, Lutharius, *q.d.* **luther, ludher**: herus siue dominator hominum, *Mart. Isl. vide Ludher.*

Lother.

Lotharius. *

Lodolf, Lodulf, Ludolf.

Lodolphus, Ludolphus, *q.d.* **luydhulf siue leudhulff**, *hoc est*, auxilium populi. *M. Isl.*

Loys, Cloys.

Ludouicus, Clodoueus, *vide Lodewick.*

Lonher, Loeuenher, Loeweher.

Lomnorius, *vnde postea natum est nomen Leonhardus, Aegy. Schud.*

Ludewick. j. Luitwig.

Ludelvick, Lodowick.

Litauicus, *q.d.* **Luitwick**. *hoc est*, populi refugium, *vel* is qui pro populi salute excubias agit. *Ioan. Becan. vide Luitwig. & Clotaris. Vel* praestantissimus populi, *Vel* populis valens, *nam luith* populus *est*, & **wich** homo strenuus, *vel* Clodio, Clodoueus, Ludouicus. *Io. Auen.*

Ludel.

Ludouicus, Clodio.

Ludger.

Ludgerus.

Ludolf. j. Lodolf.

Ludwig. j. Luitwig.

Clodoueus.

Luer.

Luerius. *I. Stumpff.*

Luidemer, Lodemer.

Luideremus, Lodomirus, Litomarus, *q.d.* populi promotor, gentis ampliator. *I. Becan.*
vide Clodomir

Luitbrand.

Luitbrandus, *hoc est*, galea *siue* apex populi: *vel* instigator incensorque populi. *Adr.*
Iun. vide Luitprand.

Luitbrand, Luitprand.

Litoprandus. *id est*, populi titio & amor. *Ioan. Auentin.*

Luit, Luitken. j. Luythilde.

Luithildis, *Ioan. Becan.*

Luitbold, Luitbald.

Leopoldus, Leopaldus, Lupoldus, Luitbaldus, Litoualdus. i. qui popularis est, & bene vult populo. *Ioan. Auentin.*

Luitgar.

Luirgarius, Leodegarius, *B Rhenan.*

Luitgarde.

Luitgarda, Ludmilla.

Luithar, Luitgar.

Luitcharus, *hoc est*. acceptus populo. *Io. Stump.*

Luithilf.

Litholfus, Litolfus, Litoldus. i. populi adiutor, *Io. Auent.*

Luithilde, Clothilde.

Luithildis, Clothildis, *q.d.* excellens in populo: heroina populi: sic excellens in populo vt dici mereatur heroina. *Becan.*

Luithold.

Luitholdus. i. populi amator. *Ioan. Auentinus.*

Luitmeyer. j. Lutmeyer.**Luitpold.**

Luitpoldus.

Luitprand.

Hominum galeatus: *hoc est*, qui homines armis tutatur. *Ma. Isleb. vide Luitbrand.*

Luitwig, Luitwick, Ludowick, Lodowick.

Clodoueus, Clitoueus, Clitouius, Elitoueus, *hoc est*, magni ponderis, siue aestimationis apud populum, & acceptus populo. *I. Stumpff. & populi refugium. Ioan. Becano dicitur* Clodoueus, Lodoinus, Ludouicus, *vide Lodowick, Ludewick.*

Luitwin. j. Lutwin.**Lupold.**

Lupoldus, Leopoldus.

Lutbold. j. Luitbold.**Lutger.**

Lutgerus.

Lutgard.

Lutgardis.

Luthart. j. Lotharis.

Lotharius, Lutharius. *I. Stump.*

Luther.

Lutharius, Lutherius, Lotharius. *Iod. VVillich. Aeg. Schud. Io. Auen.* i. clarus, sincerus.

Lutmeyer.

Luitmerus, Lodomirus, Clodomirus, *hoc est*, populi praefectus. *B. Rhen.*

Luitmer.

Litomarus, qui populum auget. Clodomirus *Celtis corruptè vocatur.* *Io. Auent.*

Lutmund.

Leudemondus, *I. Stump.*

Lutsind.

Lutisvinda. *Io. Stump.*

Lutwig.

Litauicus. *

Lutwin.

Lutvvinus, *hoc est*, populos vincens. *Adr. Iun.*

M

MAechthilde, Machthilde.

Machthildis, Matildis, Machtilda, *hoc est*, virginum heroina, *Ioan. Becan.*

Malerick.

Malorix, Malorichus, *hoc est*, molarum diues, *Ad. Iun.*

Mallobaud.

Mallobaudes, Conseruator & salus conuiuij, *q.d.* **mal-behaud.** *Ioan. Auent. Ioan. Becan.*

Man.

Manus, Mannus, *I. Stumpff.*

Mangolt.

Mangoldus. . *And. Altham.*

Manhard.

Manhardus, *hoc est*, virili animo praeditus. *Adr. Iun.*

Manshoft. j. Menschkop.

Marbot, Marbode, Marobod.

Marobodus, *I. Stumpff.*

Marckard.

Marquardus, *q.d.* **marckrat, marckrad.** Consul prouinciae. *Mart. Isleb.*

Marckman.

Marcomanus, *hoc est*, limitis monitor, limitis designator, *vel* monitor diligenter considerandus, *vel* monitor vt accuratè quippiam contempletur. *Ioan. Becan.*

Marckmeyer.

Marcomirus, *hoc est*, praefectus limitaneus, finium praeses, *Adr. Iun.*

Marckmer.

Marcomarus. i. limitem augmentans. *I. Auent.*

Marckmer.

Marcomarus, *Io. Stumpf.* & Marcomirus, *I. Becan.* *hoc est*. finium ampliator.

Marcomer.

Marcomerus. *I. Trittenh.* Marcomeres. *B. Rhen.*

Marobot, Marbot.

Maroboduus, Marobodus. *q.d.* **mehrer-vod, mehrvod**, Alumnus maior: qui reliquis vodis, alumnis, siue pastoribus praeest. *Mart. Isleb.*

Marobod, Marbode.

Marboduuus, *q.d.* **meer-bode**, *hoc est*, famulus rem domini augens, *vel q.d.* **mer-bod-hu**. magistratus siue dominus famulorum custos. *Ioan. Becan. vide Merbod.*

Marobod.

Marobodus, *hoc est*, equinum corpus. *Althamer.*

Mars.

Marsus. *Io. Stump.*

Martel.

Martellus, *hoc est*, malleus ferreus omnia confringens, *cognomen*

Caroli Franc. Regis. Ioan. Becanus.

Mathaswenthe.

Matasuentha, *hoc est*, virguncula tenella. *Adr. Iun.*

Medegesel, Mutgesel.

Medegesilus. *I. Stump.*

Mederick, Mederich, Mutrich.

Medericus. *Io. Stump.*

Meynfrid.

Menofredus. *i meum gaudium, mea pax. Ioan. Auent.*

Meynhard.

Menardus, *q.d.* mea gaza, meus thesaurus, *Io. Auent.*

Meyer.

Maior, praefectus, *Ioan Stump. B. Rhenan.*

Meyerwich.

Maioruichus, *hoc est*, magnae auctoritatis, *I. Stump.*

Meynhard. j. manhard.

Menschkop, Manshoft.

Moenicaptus. *Aeg. Schud.*

Merbeg.

Meroueus. i. qui viam augmentat. *I. Auent.*

Merbod.

Marobodus, *q.d.* angens fundos siue praedia, *Ioan. Auentin. vide Marbod.*

Mernerefrid.

Mernerefridus, *hoc est*, pacis auctor. *Adr. Iun.*

Merobaud.

Merobaudes, *q.d.* **merbehaud**, qui mare conseruat. *Io. Becan.*

Merwich, Merwig.

Meroueus. *B. Rhen I. Stump. verùm I. Bec. Merow, Merwe.* Meroueus dicitur, *q.d.* **merhouwe**, *id est*, mare tenens.

Minulf.

Minulphus, *hoc est.* meum auxilium, mea salus. *Mart. Isl.*

Modowald, Modoald.

Modoaldus.

Mundzucht.

Muntzuchus. *I. Stumpff.*

N

NAmes.

Numeius.

Nereyn, Noreyn.

Noricus, Nero, Noreus, à **neren**, i. alere, nutrire, *Ioan. Auent.*

Neuwmey. j. Numey.

Nodomar.

Nodomarius, *hoc est*, eques in necessitate, *vel* praefectus in necessitate, *Ad. Iun.*

Noreyn. j. Nereyn.

Noricus, *I. Stump.*

Nortbert.

Nortbertus.

Numey, Nuwmey.

Numeius. *Aegid. Schud.*

O

ODacker, Oedacker.

Odoacer, Odagrius, *hoc est*, infructuosus siue sterilis ager, *I. Stump.*

Odacker, Oetacker, Odagker, Oetagker.

Odacer, Odager, Odagrius, Odacer, Oetagrius, *q.d.* vastator agrorum, *ab oede*. i. incultus, desertus: **oeden**. i. incultum facere, vastare, in solitudinem redigere, *I. Auent.*

Odemar.

Odemarus. *I. Trittenham. vide Otmar, Audemar.*

Odilbald.

Odibaldus.

Oenemar.

Oenomarus, *Ioan. Stump.*

Odolf.

Odulphus.

Oldrad.

Oldradus. *q.d. old-rat. Senior, senator, senatus. Mart. Isl.*

Omer.

Audomarus.

Orgetorick, Orgentrick.

Orgetorix, Orgentorix, *hoc est*, locuples, locorum diues, diues possessione. *Adrian. Iun. verùm Io. Stump dictionem Orgetorix, interpretatur Horderich, Erentrich. Io. Bec. in Gallic. Orgentorix interpretatur, Herhenderick ‘ , hoc est, dominus à multis manibus diues. vel . q.d. oor gent-rich. id est, natalium elegancia diues.*

Ortwin.

Ortvvinus, Ortuinus, *hoc est*, ditionem siue locum in suam potestatem redigens, *A. Iun.*

Oswald.

Osvvaldus, *rectius Huswaldus*, *hoc est*, gubernator domus, praefectus, oeconomus.
Mart. Isl.

Othmeyer. j. Othmar.

Othomarus, *Io. Stumpff. B. Rhenan.*

Otmar.

Otmarus, Ottomarus, *q.d. hotmar*, *hoc est*, vir qui est caput inter eos qui bonae famae sunt, *Ioan. Becan.*

Otto, Atto.

Pater. *Mart. Isleb. verum Ioan. Auentino Huto, Hudo, Vto, Vdo & Otto dicitur ab hued, huet*, i. custodia, *siue* galea.

Ottel, Outel, Houtel.

Outilo, Houtilo, Vto, à custodia & galea. *I. Auent. vide Vtel, Vtil.*

Outbert. j. Authbert.

Ottocar.

Ottocarus.

Oudmaer.

Audomarus.

Oue. j. Vue.

P

PErther, Berther.

Bertharius. i. equorum dominus, & equorum exercitus, *Io. Auent.*

Pertrich.

Bertharicus. i. equorum diues, *Io. Auent.*

Pharamond. j. Waermond.

Varamundus.

Philibert. j. Wilprecht, Wilwert.

Polyphemus. *B. Rhenan.*

Pipin.

Pipinus, *hoc est*, sibi ipsi fauens: propriae voluntatis studiosus, *Adr. Iun. Verum*
Pipin, pippin. Pipinus, Pippinus, *Ioanni Becano dicitur, q.d. pippin, hoc est,*
 parturientis dolor. *a pipen.* i. acutum sonum edere instar parturientis. & **pin.** i. dolor.

Pipis. j. Pipin.

Io. Stumpff.

Pluthilde.

Pluthylda, *hoc est*, sanguinis amor, *q.d. bloethilde, plut enim* sanguis est. *Celtae*
 Plyctyldam *vocant, quae visu amorem prodentem significat. Io. Auentin.*

Plutrude.

Plutruda. *Io. Auent.*

Q**QVirijn.**

Quirinus, *q.d. werin.* i. defensor, *Ioan. Becan.*

R

RAban.

Rabanus.

Ratbode.

Rodbodus, *hoc est*, consilij audacis & praecipitis. *Adrian. Iunius. vel* concilij nuncius. *Cornel. Kempius.*

Radboud. j. Radbode.

Radbodus.

Radegais.

Radegaisus. *hoc est*, ruber caper, hispidus rubentibus pilis, *A. Iun.*

Radegonde.

Radegunda, Radegundis.

Radulf.

Radulphus.

Radwig.

Raduichus, *id est*, ponderosi & deliberati consilij, *Io. Stumpff. vel* Radevvichus. *i.* consilio praestans. *B Rhe.*

Raimund, Raymond.

Raymundus; *q.d.* **rygeman** *siue* **rugeman**, *hoc est*, quietus, tranquillus vir. *Mart. Isleb.*

Rainald. j. Reineld.

Rainaldus.

Rathulf. j. Rodolf.

Regendraud.

Reginodruda. *Io. Auent.*

Reginfrid, Reinfred.

Reginfredus, Reinfredus, *hoc est*, purus & integer pacis amator, *Ad. Iun.*

Reich

vide Ric, Rich.

Reinard, Reinhard, Reinart.

Reinardus, *hoc est*, integer animi, doli inscius, pudico & incorrupto ingenio, *A. Iun.*
vel purus & pudicus ingenio, *Mar. Isl. fortè Rugenhart, hoc est*, pacis robur. *Mart.*
Isleb.

Reineld, Reinald.

Rainaldus.

Reinelde.

Rainelda.

Reinier.

Rainerius, Ragineres, *I. Auent.*

Remaeckel.

Remaclus.

Remecus.

Remigius.

Reinfrid. j. Reginfrid.

Reynoud-Reynold.

Reynoldus.

Reward.

Reuwardus, Reuardus, *hoc est*, penitens animus, *Adr. Iun.*

Rembert.

Rembertus.

Ricard.

Ricardus, Reichardus. *hoc est*, animo excelsus & spe diues. *Ad. Iun. vel q.d. reichrat.*
i. diues consul. *Mart. Isleb. vide Reichgar.* Richardus, *Ioan. Auentiuo dicitur*
diuitiarum siue regni thesaurus.

Richbert.

Rigobertus.

Richel.

Richila, *I. Stumpff.*

Richgar, Richard.

Richardus, *hoc est*, omnino diues, potens, *Ioan. Stumpff. vide Ricard.*

Richmeyer.

Richomarus, Richimerus, *Io. Stump. I. Trittenham. B. Rhen.*

Richemer, Rikemer,

Richomerus, *q.d. meerder des rijcks: hoc est*, regniam pliator, augustus, *Io. Becan.*

Richmund.

Richomundus, *I. Stumpff.*

Richwin.

Richouinus, Radeuicus.

Rick, Rijck.

vide Ric, Rich.

Ricktruyd.

Rictrudis.

Ricksfride.

Rixfridus.

Robert, Rubert.

Rotbertus. *rectius* Robertus, *q.d. ruffus barba. Adr. Iun.*

Robert, Ruprecht.

Rubertus, Robertus, Ruprechtus, *corruptè. nam Ratwert dicendum est, hoc est, consilio valens, consilio charus. Mart. Isl. vide Rudprecht.*

Rodolf.

Rodolphus, Rodulphus, Radulphus, *id est, cito iuuans, vel consilio iuuans, Adr. Iun. vel Rathulf, Rathulfus, id est, consilium & auxilium. Mart. Isleb. vide Rudolf.*

Rodwald, Rodwalt.

Rodoaldus, *q.d. ratwalt, vel rotwald, id est, redemptor, liberator, ereptor. à retten, id est, liberare, saluare. Mart. Isl.*

Roeland, Roland.

Rulandus, Rolandus.

Rogel.

Rugila, *I. Stumpff.*

Rogier, Rudiger.

Rudigerus, Rogerius, *hoc est, qui petit otium & quietem, Io. Auent. Hinc Gallis Rogier bon temps.*

Romwald, Rombald.

Romoaldus, Romvvaldus, *q.d. roemwald, ruomwald, à plausible potestate. B. Rhen.*

Rosemond, Rosmond.

Rosemundus, Rosemunda, *hoc est*, roseo purpureoque ore, *Adr. Iun.*

Rothar.

Rotharis, *q.d. retter*, *hoc est*, liberator, saluator, *Mart. Isl.*

Rotmund.

Rosemundus, *I. Stump.* vide **Rosemund.**

Rotrude.

Rotrudis, Rotruda.

Rubert.

Rubertus, *hoc est*, hispidus barba, *Adr. Iunius* vide **Robert.**

Rudiger. j. Rogier.**Rudprecht, Ruetprecht.**

Robertus, Rupertus. i. qui otium quietemque frangit. *Ioan. Auent.* vide **Robert.**

Rudolph.

Rudolphus. i. quietem & pacem adiuuans. *Ioan. Auent.* vide **Rodolf.**

Rumer, Rumher, Rumar.

Rumarus, *Io. Stumpff.*

Rumold, Rumhold.

Rumo, Rumoldus, *I. Stump.*

Rumwald.

Rumualdus, *hoc est*, su gubernationis & potestatis gloriam habens, *Io. Stumpff. vide Romwald.*

Rupert.

Rupertus.

Ruthard.

Ruthardus.

S

SAlagast.

Salagastus, *hoc est*, dignus ob equestrem disciplinam veneratione. *Ioan. Becanus.*

Samot.

Samotus. *I. Stumpff.*

Schonmeyer. j. Sunmeyer.

Sonomarius.

Sehald.

Sebaldus. *q.d. Seewald. hoc est*, oeconomus qui foras exportat, seminat, plantat, arat, colit terram, rus, hortum, &c. à **seen** siue **seyen**. i. serere. *Mart. Isleb.*

Seersinrich. j. Versinrich.

Vercingetorix, *Aegid. Schud.*

Sege. j. sige.

Victoria.

Segebeis, Sigbeis.

Sigouesus, *vide Sigwijs.*

Segebot, Sigebot, Sigbot.

Segibothus. Victoriae interpres, & nuncius. *Ioan. Auent.*

Segebert, Sigebert.

Sigebertus, *hoc est.* victoriosa barba, *Adr. Iun. vel dignus victoria, Io. Becan.*

Segebert, Sigebert, Sigbrecht, Sigwert.

Sigebertus, Sigisbertus. *I. Stum. vide Segisbert.*

Segefrid, Segifrid.

Segifridus, Segifredus. i. victoriae pax, *vel victoriae gaudium. Ioan. Auent.*

Sedemond, Segimond.

Segimundus, Segismundus, *hoc est,* victoriosum os. *Adr. Iunius. Io. Auent. vel Sigismundus, hoc est,* qui victoriam ore profert, vel qui ore ad victoriam potest incitare, vel oratione hostes superare. *Ioan. Becan.*

Segerick, Sigrich.

Segericus, *q.d.* **segerick**, *hoc est*, diues victoriis, ornatus victoriis, *Adr. Iun.*

Segest.

Segestus, *q.d.* **hengstus**. Eques, vir equestris. *Mart. Isleb.*

Segisbert, Sigisbert, Segebert.

Sigispertus, *q.d.* **siegwerd**, *hoc est*, victor & charus. *Mart. Isl. vide Simprecht & Siegwert.*

Segismund, Sigismund.

Sigismundus, *q.d.* **siegman**. i. victor, vir vincens. *Mart. Isleb.*

Segmund. j. Segemond.

Segoues. j. Sigwijs.

Segrich, Sigrich. j. Segerich.

Seibot, Seibat. j. Segebot.

Sige. j. sege.

Victoria.

Sigbot. j. Segebot.

Sigebert, Sigemond, Sigerick, Sigisbert, Sigismond,

&c. vide Segebert, Segemond, Segerick, Segisbert, &c.

Sigwijs, Segebeys.

Sigouesus, Sigoues, *I. Stump. Iodoc. VVillich. Aeg. Schud. Nomen Sigouesus Ioan. Becanus interpretatur q.d.* **Sigoues**, *hoc est*, cuius tota vitae ratio & mores victoriam

promittunt. *Ioanni Auentino dicitur. Sigouesus, q.d. victoriae dux, à beysen. i. ducere: beyser. i. dux.*

Simentrick.

Cingetorix, Cingentorix. *Aegid. Schud.*

Simprecht. j. Segisbert.

Segisbertus. *pro quo depruatè Symphorianus. Mart. Isleb.*

Sinsubel.

Cinsibulus. *

Sonomar, Sunmeyer.

Sonomarius. *q.d. Schonmeyer, hoc est, pulcher praefectus, I. Stumpff.*

Suenthibold.

Suenthiboldus, *hoc est, ferox & animosus iuuenis, Adr. Iun.*

Suibert.

Suibertus, Svvibertus.

Sunman.

Senanus. *I. Stump. Aeg. Schud.*

Sunmeyer. j. Sonomar.

T**TEtard.**

Theodardus, Tetardus.

Tessel, Thessel.

Thassilo. *I. Stump.* quibusdam Taxilo & Thessolo: Thessalones, Ioan. Auent.

Teudelin, Dudelin, Theudelin.

Theudelina, Dudelina, *hoc est*, paruula dea.

Teutbeck.

Teutobecus, *q.d.* Steutobecus, *hoc est*, audax ore, iactabundus oris. *Adr. Iun.*

Teutschbot.

Teutobodiacus. *I. Stump.*

Teutwald, Theudwald.

Theutvvaldus. *i.* Diuina potentia, Deus potens. *B. Rhenan.*

Theoder.

Theodorus, Theodolus. *I. Stumpff.*

Thessel.

vide Tessel.

Theudbald.

Theudibaldus, *q.d.* **bald-deughdelick**, *hoc est*, properè virtuosus. *Adr. Iunius.*

Theuderick.

Theudericus, *hoc est*, virtutibus affluens, virtutibus diues. *Adr. Iunius.*

Thiet. j. Diet.

Deus, *Gothica lingua. Io. Stumpff. hinc Thiethelm, Thieterich, &c i. Diethelm, Dietrich, &c.*

Thrasimond.

Thrasimundus, *hoc est*, os nimium praeceps: os insanum, & furiosi impetus, *q.d. te ras. i. nimium festinus & praeceps, Adr. Iun.*

Tiebald, Tiebout.

Theobaldus, *q.d. dietwald. Incrementorum magna vis. I. Becan. vide Ditwalt.*

Tiebert.

Theodobertus, Theudibertus. *q.d. diet-bert. Dignus incremento. Ioan. Becan.*

Tiebout

vide Tipolt, Tiebald.

Tipold, Tiebout.

Tipoldus, Theobaldus, *vide Ditwalt.*

Totile.

Totila, *q.d.* **dodle**, *hoc est*, paruus Deus. *Mar. Isl.*

Trude, Truyde.

Trudo.

V

VDe.

Vda, *quasi dicus* **Hude**, *nomen mulieris deductum à custodia.* *Ioan. Auentinus.*

Vadomar, Valdomar.

Vadomarius, Valdomarius *q.d.* **waldmeyer**, *hoc est*, praefectus siluae. *Adr. Iun.*

Varamund.

Varamundus, Pharamundus, *hoc est*, os verax. *vel* linguae continens. *vel* os dignum & plenum maiestatis. *Adr. Iun.*

Vast.

Vedastus.

Vdalrick, Vdelrick, Alrick, Alarick.

Vdalricus, Alaricus, Alricus, *hoc est*, omnium locupletissimus: supra omnes locuples. *Adr. Iun. vide Alarick, Alrick.*

Vederick.

Vedericus: diues pecoris. *Adr. Iunius.*

Vellede.

Velleda, *q.d.* **veel leed**, *hoc est*, multa mala multasque calamitates pariens. *Vel q.d.* **veel heyde**, *id est*, multos latosque agros habens. *Adr. Iun.*

Venerick. j. Wenerick.

Venericus.

Vercingetorick. j. Versingetorick.

Vergobert.

Vergobretus, *hoc est*, supremus exsequutor, summus magistratus, *Adrian. Iunius.*
Vel Magistratus vitae necisque potestatem habens: magistratus, cuius est ea quae velit, in deliberationem vocare: magistratus cui summa sit potestas & senatus habendi & ea proponendi quae visum fuerit ad praesentem reipub. statum pertinere: *quam dignitatem ij nunc in ciuitatibus nostris habent, quos borghemeesters, id est, ciuium magistros vocamus. I. Becan. Verum Wergogbret, eum nobis denotat magistratum cui Vel potestas est strangulandi. Io. Becan. Vergobretus, q.d. oberest, primus princeps: werg i opera. quasi magister operum. Francis. Hotoman.*

Vernulf.

Vernulphus. i. veteranum auxilium. **vernum** enim veteranum dicitur Germanis, *Adr. Iun.*

Veromir.

Veromirus, *hoc est*, praefectus praetoriis, *Adr. Iun.*

Versinrick.

Vercingetorix.

Versingetorick.

Vercingetorix, *apud Caesarem. pro seer-sin-rich, hoc est, valde ingeniosus. Ioan. Claius, vel vt Ioannes Becanus explicat, ver-sienichheyt-rich, hoc est, diues facultate longè lateque omnia prouidendi. vel ver-sinnicheyt rich, hoc est, qui prompto & solerti ingenio ad quaeuis excogitanda abundat. idem Becan.*

Vilprecht. j. Vilwert,

Vilipertus, *Ioan. Stumpff.*

Vilbrecht.

Villibrechtus, *vide Phillebert.*

Verticho.

Vertico, *q.d. vertich siue verdich hooft, hoc est, qui caput habet promptum & consilia expedita. I. Bec.*

Vilwert, Vilprecht.

Viluertus. Vilprechtus, Vilipertus, *hoc est*, multae aestimationis, auctoritatis & gloriae, *I. Stump.*

Viridomar, Vridomar.

Viridomarus, Vridomarus, *hoc est*, pacis arbiter siue praefectus, *Adr. Iun. Verum Io. Stumpff. dicitur Fridmar, Fridmeyer. Ioan. Auentino dicitur à meren.* i. augmentare.

Visomar.

Visomarus, *hoc est*, prudens praepositus, *Adr. Iun.*

Vitig.

Vitigis, *q.d. wittig, hoc est*, prudens, peritus. *Mart. Isl. & Industrius, prudens in re militari. à withy.* i. catus *apud Cymbros & Anglosaxones, Adr. Iunius.*

Vitomar.

Vitomarus, *q.d. wijt-mar. hoc est*, vir latae famae. *Ioan. Becan.*

Vlfard.

Vlfarus, *hoc est*, auxiliator, saluator, *Mart. Isl.*

Vlrick. j. Vdalrick.

Vlricus, Vdalricus, *Adr. Iun. vide Alrich, Hulderick.*

Vlsing.

Vlsingus, Vlysses, *Ioan. Auentin.*

Volbert.

Volbertus, *q.d.* **wolbert**, *hoc est*, lanuginosus barba: cui barba est mollis instar lanae,
Adr. Iun.

Volckard, Volckhart.

Volcardus, Volckhartus, *hoc est*, populi sustentaculum & robur, populi columen.
Adr. Iun. Mart. Isl. Demosthenes, vt interpretatur Andr. Althamar.

Volckhart. j. Volckard.

Volcker.

Volcherus. . *vt interpretatur Andr. Althamerus.*

Volckmaer.

Folckmarus.

Volckwin.

Volckvvinus, Volcuinus, *hoc est*, populos vincens. *Adr. Iun. verum Mart. Islebius scribit* Volckvvinus & Volgevvinus, victor populorum.

Volfran, Vulfran.

Vulfrannus.

Volmar, Vulmar.

Vulmarus.

Volmeyer, Volmaer.

Volmarus. *

Volrat, Wolrat.

Volratus, *hoc est*, bene consulens, *Mart. Isleb. I. Stump. aut q.d. Folrad. B. Rhen.*

Volwert. j. Fulbert.

Volvverudus, Fulbertus, *M. Isleb.*

Vredegunt. j. Fredegunt.

Vridmeyer. j. Viridomar.

Vridomar. j. Viridomar.

Vrsmar.

Vrsmarus.

Vtel

vide Ottel. Vto. I. Stump.

Vtil, Houdil.

Vtilo, *diminutivum est à custodia & galea. Io. Auent.*

Vther.

Vtharius, *q.d. huder*, custos exercitus, *Io. Auent.*

Vtherick. j. Eutherick.

Vto. j. Oto.

Io. Auent. vide Otto.

Vue, Oue.

Vuo, Ouo, Obo, Abans, Vban, Aba. *Io. Auent.*

Vulfran. j. Volfran.

Vulmar. j. Volmar.

VV

WAerdhoch.

Verodoctius, *Aeg. Schud.*

Waermond.

Pharamundus, Variomundus, *q.d. vvaramondus, hoc est, verum os, veritas oris, verus:*
I. Stum. B. Rhen. Io. Auen. vide Faramond & Barmond.

Walbert.

VValbertus, Gualbertus.

Walburg j. Walpurg.

Walfrid.

VValfredus.

Walther.

VValtherus. *I. Trittenham.*

Waltrud.

VValtrudis, VValdetrudis.

Walo.

Vallia. *I. Stumpff.*

Walprecht.

VValprehta. i. VValvverda, *Mart. Isleb.*

Walpurg.

VValpurga, VVolvverda. *Mar. Isl.*

Wandler.

Vandalus. *I. Stumpff.*

Wandregisel.

VVandregisilus.

Wanner.

Vannius, *I. Stump.*

Welf.

VVelpho.

Welphard.

vide **Belphard.**

Wenerick.

Venericus, *hoc est*, palustrium locorum diues, *Adr. Iun.*

Wentselin, Wencelin.

VVenceslaus.

Werdrad.

Frugi *I. Stum.* vide **Fastrad.**

Werdwig.

Vertico. *Aegid. Schud.*

Wergobret

vide Vergobert.

Werenfrid.

VVerenfridus.

Wernher.

VVernherus.

Werthrade.

VVerthrada, *hoc est, digna bonaque consilia dans, Adr. Iun.*

Westerwalder. j. Besterwald.

Vestroualda. *Ioan. Stumpff.*

Wibert, Guibert.

Guibertus.

Wicard, Wikard.

VVichardus.

Wide, Guide.

Vido, Guido.

Widmer.

Vidomarus, *I. Stump.*

Wigold, Wigoud.

VVigoldus.

Wighelin.

VVigelinus.

Wilfrid.

VWilfridus.

Wilhelm.

VWilhelmus, Gulielmus, Guilhelmus. *Germani ex duplici w prius in g vertunt. Iod.*
 VVillich. *Verum Ioan. Auentinus Billehelm, Bilhalm, deriuat à belen siue billen.*
 i. velle *q.d.* qui vult galeam. Vilelmus Pomponio Laeto dicitur.

Wilibald.

VWilibaldus *q.d.* **vile-walt**, *hoc est*, multis praefectus, multa gubernans. *Vel Wolwalt,*
 VVolvvaltus, *hoc est*, bene gubernans. *Mar. Isl.*

Willebord.

VVillebrordus, VVillibrordus.

Willehad.

VVillehadus.

Wilimer, Bilimer.

Bilimerus.

Wilprecht. j. Vilwert, Philibert.**Wilhilde.**

VVilhilda, Bulylda.

Windogast.

VVindogastus, *hoc est*, honorandus ob victoriam. *Ioan. Becan.*

Winock.

VVinocus.

Wirdtmer. j. Fridmayer.

Io. VWillich.

Wire.

VViro.

Wismar.

VVismarus, *hoc est*, prudens praepositus. *vel* gnarus equorum, gnarus ductandi equestres capias. *Ad. Iunius.*

Witechund.

Vitechundus. i. longè lateque notus. *I. Auent.*

Witherick.

VVithericus, *q.d.* arietini gregis diues, *Adr. Iun.*

Witsmeyer.

Visomarus. *Io. Stumpff.*

Witwer. j. Bitwar.

Viduarius. *I. Stum.*

Wolf.

VVolfius, , *hoc est*, lupus. *proprium nomen à Graecis sumptum, sicut* Volckhart, Leonhart, Mangolt, &c. *And. Althamer.*

Wolfard.

VWolfardus. i. Benevalens, felix: beatus: fortunatus. *Ioan. Stump. Adr. Iunius.* cui res recte succedit aut qui feliciter pergit. *B. Rhen.*

Wolfart.

VWolfardus, Lupinus & subdolos: indolis lupinae, *Ad. Iun.*

Wolfart.

VWolfardus, *rectius* **Hulffrat** vnde conuersim nomen Rathulfus. *Mart. Isleb.*

Wolfard.

VWolfardus, *q.d.* **Wolfhard**. i. is cui res rectè succedit, aut qui feliciter pergit, *B. Rhen.* Verùm **Bolphard**, Voliphardus dicitur *I. Auent. q.d.* fortis vt lupus.

Wolfel.

VVolphelmus.

Wolfgang. j. Hulfgang.

VWolfgangus, Hulfgangus. *Mart. Isl. & Guolfgangus. priore u in g mutato: sicut in Wilhelm. Iod. VVillich. sed Ioan. Auentinus Bolphgang, VWolfgangus interpretatur, q.d.* lupi incessus: **Bolph** enim lupus dicitur, quem nos **Wolf** vocamus.

Wolfger.

VWolfgerus.

Wolmer.

Valomarius. *I. Stumpff.*

Wolphram.

Voliphoramus, *q.d.* luporum venator: **Bolphram** *Ioan. Auentino dicitur.*

Wolrad. j. Volrat.

Voleradus, Volratus. *Mart. Isl. I. Stumpff.*

Wolther. j. Walther.

Wolwerde.

VVolvverda, Eucharia, gratiosa, venusta, Venus. à **wol**, *hoc est*, bene, & **werd**, *id est*, charus. *Mart. Isleb.*

Wortigern.

VVortigernus, *hoc est*, splendorem auctoritatis acquirens. *M. Isleb.*

Wouter, Wouther. j. Walther.

VValtherus.

[Nawerk]

Ad Zoilvm.

Scripsimus haec patriae celebrantes comoda linguae,
Ne desint Verbis laúsque decúsque suis.
Confugite in proprias procul hinc exotica terras:
Omnia Teutonicus sermo referre potest.
Tu quoque cum Verbis peregrinis Zoile abito:
Nil nobis tecum: da quibus illa placent.

Orthographiae Latinae Querimonia.

Olim Orthographiae causâ lis nulla Latinis,
 Aut si parua fuit, paruo est finita tumultu,
 Dum patriam vnanimis linguam coluere periti;
 Atque vsum penes arbitrium, ius, normaue mansit.

Nunc ah nunc quàm dira animis discordia gliscit,
 Postquam me nimio certatim ornare nitore
 Perstudiosa cohors, votis contraria, coepit!
 Quae non arma malo sunt sippeditata furori?
 Hic veteres magno lapides conamine profert,
 Marmoreas moles, cippos, pylasque volutat,
 Audet & intrepidus vastas motare columnas:
 Exesa ast illi est rubigine lamina praesto:
 Bractea scabra alijs, numique ex aere vetusti,
 Membranae putres, maculis foedata papyrus,
 Et libri, quorum fugientes litterae, & annis
 Extritae, ambiguaeque notae, turpesque lacunis,
 Absurdo sensu, dubiis, mendisque redundant.

Postquam adeò saeuus coeptum est certarier armis;
 Cordatè à doctis intercessum fuit: vnde
 Gratia Tortelli merito tibi magna, deinde
 Et Despauterio, Vallae, Villichio, & Aldo,
 Nemio, & arte bonis, quotquot sunt, semper agetur.

Hinc equidem certam coepi sperare quietem:
 Verùm spes haec me, pacisque fefellit amantes.
 Namque animis haesit multorum praua simultas,
 Qui noua prae fractè meditando praelia, rursum
 Diram funesti praebent certaminis ansam.

Tali autem satagens maturè occurrere noxae,
 Orthographos omnes obtestor & obsecro, pacem
 Anteferant bello, nec seditionibus instent:
 Et parui faciant, insueto littera more
 Si toliatur ab his, aut adiciatur ab illis,
 Mutetúrue frequens; eadem modò dictio conster.
 Accentus, apices, diphthongos, denique quidquid
 Esse superuacuum, paruique putabitur vsus;
 Hebraeis, Graecis, quorum haec inuenta, relinquunt:
 Hisce nec vtantur, nisi cùm res postulat, aut cùm
 Tollendi causa dubij, haerentemque iuuandi
 Lectorem, in primis censebitur esse necessum.

HAEC sunt Orthographos paucis quae scire volebam.

Ludebat Corn. Kil. D.

Approbatio.

In hoc elaboratissimo Dictionario Teutonico-Latino, Collectore & interprete Cornelio Kiliano Dufflaeo, in humanis literis versatiss. quod vel Catholicae S. Rom. Ecclesiae Religioni, vel bonis moribus, aut Regiae Maiestati contrarium sit, continetur nihil: imo quàm vtilissimum & dignissimum est vt & imprimatur & legatur: Quod hac mea subscriptione attestor. Datum AntuERP. Anno M.D. LXXXVIII. IX. Kalend. Octobr.

D. Henricus Zibertus Dunghaus, S.T.D. Librorum Censor, Canonicus Cathedralis Ecclesiae Beatae Mariae Virginis AntuERP.

Svmmma Privilegii Regii.

REGIAE Maiestatis priuilegio cautum est, nequis citra voluntatem Ioannis Moreti Typographi AntuERPensis, Etymologicum Teutonicae linguae, siue Dictionarium Teutonico-Latinum Cornelij Kiliani (*vti nec aliorum auctorum opera, quae Christophorus Plantinus, eiusdem Moreti socer, typis suis primus olim euulgauit*) vlllo modo imprimat, aut alibi impressum, in hae regiones importet, venaléve habeat. *Qui secùs faxit, confiscatione librorum aliáque graui poena multabitur, vt latiùs patet in literis Datis Bruxellae 16. Maij, 1591.*

Signat

S. De Grimaldi.

Et in Consilio Brabantiae,

I. De Buschere.

